
LUX ET VERITAS

Harvey Cushing

Canonica Michaelis Sauonarole

De febribus | De egestionibus
De pulsibus | De omnibus
De vrinis | Italie balneis

Eiusdem Tractatus sublimis de vermibus nusquā antehac impressus.

I

Tabula de febribus.

Finis.

¶ Canonica de febribus magistri Michaelis sauonarole ad Raynerium siculum incipit.

Capitulum. I. De diffinitione febris ⁊ eius declaratione.

Febris est calor additus calori nãli ipsum extraneans: in corde pmo sic accensus: vt mediãte spiritu magis: ⁊ sanguine etiã p venas ⁊ arterias in totũ expãdatur: ita vt oẽs eius operationes impediat: sub causa nõ permanẽs primitiua. ¶ Et licet de ipsa febre nõnulli aliter senserĩt: gentilem tñ nostrũ ⁊ alios qui ante eũ sic de ea iudicarunt: eoꝝ pace ĩpresentiaꝝ secutus sum. Scrupulositates q̃plures circa diffinitionẽ occurrẽtes omittẽs practice solum speculationibus phycis intẽtus. ¶ Diuidit̃ itaq̃ febris in effimerã. acutã. peracutã. perperacutã. pestiferam. nõ pestiferã. tropicã. sanguineã. colericã. flegmaticam. melancolicã. ⁊ ex his cõpositaz. In febrẽq̃ ex apostematibus cõtingẽtẽ: nec nõ in eã febrẽ q̃ ethica nũcupat̃: de qbꝰ oibꝰ suis agendum capitulis. ¶ Et vt operis nostri q̃ quãtaue sit vtilitas facile cõprehẽdatur: hoc in loco eũ ĩscribã ordinem: q de ipsis sic positis in vnoquoq̃ seruabitur capitulo. Prio nãq̃ febris: de qua sermo erit: sua ponet̃ descriptio. Scdo eiꝰ adducent̃ cãe factiue. Tertio signa ipsaꝝ causaꝝ aperiẽtur demõstratiua. Quarto tẽpoꝝ ipsiꝰ febris particulariũ signa manifestabunt̃. nã de signis tẽpoꝝ vlium añ in scdo caplo. Quito ĩscribent̃ signa ꝓnostica. Sexto canones addẽtur necessarij cũ eoꝝ cõplemẽtis. Septio aphorismi. senis nostri Jpocratis de pertinẽte mã suis applicabunt̃ locis. ¶ Et anteq̃ ad ea particularia ꝑueniam aliq̃ ꝑus ãnotabo capitula qdã ꝯtinẽtia generalia ex pte cãrũ: signoꝝ: alteratiuoꝝ: solutiuoꝝ: ⁊ diete noticie febrium ac ipsaꝝ curis q̃maxie deseruientia: ita vt canones ex parte diete alteratiuoꝝ ⁊ solutiuorum sumptos facile qs absq̃ magno studio valeat adimplere.

Capitulum. II. De causis febrium in generali.

Febris cause sunt vt ceteroꝝ quatuor Mãlis .s. Formalis. efficiẽs ⁊ Finalis. ¶ Materialis est vt alioꝝ accidẽtium mã. s. in qua ipse calor extraneꝰ subiectat̃. ⁊ ẽ triplex. mẽbꝝ. s. humor aut spiritus ¶ Formal' vo ẽ ipse calor extraneꝰ. ¶ Efficiens vo ẽ triplex: ve. s. efficiẽs. augmẽtãs: ⁊ ꝯseruans. Vere efficiẽs ẽ aut ꝑmitiua. aut añs. aut ꝯiũcta. Et nota q nõ necessario in oi febre ꝯcurrit triplex modus efficiẽtie dicte. nã ethica ẽ qñq̃ nulla exñte causa aut añte aut ꝑmitia. Jtẽ ꝯtigit eẽ effimerã absq̃ causa añte: ⁊ tu ad h ꝯsidera. ⁊ breuiter cã efficiẽs febrẽ est oẽ qd calefacit corpus ducẽs ipz ex tẽpamẽtũ: ad qd seqt̃ lesio in opatõibꝰ: vt supra in diffone febris: ⁊ h siue p se siue p accñs h fecerit. ¶ Augmẽtãs ẽ oẽ id qd siue p se siue p añs ꝑdictaz adauget calitatẽ. ¶ Cõseruãs siue custodiẽs ẽ oẽ illd qd ꝓhibz eiꝰ resolõnẽ siue extictionẽ: aut qd i eiꝰ cãz mãlẽ ꝯuertitur aut efficiẽtẽ aut custodiẽtẽ: ⁊ ois error in curatõe ꝑueniẽs: ⁊ q̃libz talis cã ẽ aut nãlis hũor in q̃titate aut q̃litate peccans: aut dimissio ꝯsuetudis ⁊ hꝰ: aut nõ nãlis vt aer calitate extrĩseca aut friditate aut ꝑter nãz: vt apa vl' alia egritudo. ab his. n. tribꝰ sumit̃ actꝰ curatiuꝰ ꝑncipal'r. vt. x. terapẽ. ⁊ iõ dz medicꝰ ea oia tria mẽorie hñ ꝯmẽdare: vt sciat egꝝ aut astãtes ĩ ipsis examinãdo causas subtiliter inuestigare ex quibus casus medicinalis in suis integratur terminis: vt ostendi in practica mea. tracta. ꝑ. 3° capi. ¶ Et breuiter ad triplex genꝰ reduci pt. vt. s. ꝑ ad ĩdebitũ occursũ reꝝ nõ nãliũ p q̃s medicꝰ discurrit. Aut 2° ad poroꝝ ꝯstrictionẽ siue ꝓhibitã trãspiratõz ex occursu fritatis extrĩsece aut ĩtrinsece. vñ calor ꝯculcat̃ ⁊ ebulit. 3° ad corpis dispõnẽ: qr passibile: ⁊ aptũ calorẽ recipe exñeũ. ¶ Vñ hic scito q corpus ꝑ ⁊ magl febri ꝑpatũ: loquẽdo de dispõne febrili ĩ se: ⁊ absolute ⁊ nõ ꝯtracte pp Auic. ẽ corpꝰ cal'z: ⁊ sic. postea cal'z ⁊ hu. deiñ. fridũ: ⁊ sic. vltio fridũ: ⁊ hu. nã i hñtibꝰ simbolũ faciliorẽ trãsitꝰ. ꝑ ŏ gnõne. ¶ Cã aũt finalis febris ẽ opatiões nãles sensibil'r ledere. Et qr de causis sic actũ ẽ attẽde ad clariorẽ febris ĩtelligẽtiã q q̃ntuplex ẽ modus mãnecio in febre putrida repte. ¶ Pria qdẽ est mã ipsi febri appropata vt tertiane cola. q̃ttidiane fl'a. ⁊ huiꝰ actu putrescẽs: ⁊ ẽ cã ꝯiũcta: aut nõ putrescẽs stãs sub forª cãe añtis. ¶ 2ª que nõ ẽ ꝯiũcta nec añs: sz his necio ꝯiũcta: ⁊ ẽ vapor grossus p corpꝰ sparsus: ⁊ mẽbra ĩficiẽs eleuatꝰ a fecibꝰ aut a materiebꝰ muceosis flãticis i ĩtestinis ĩuẽtis aut a mãebus corruptis in meseraicis aut in stõ siue sit chilus siue humiditas alia: ⁊ h p actionem caloris putredinalis calefacientis ⁊ illas tales materias subtiliãtis ⁊ eleuantis ⁊c. ¶ 3ª est mã. serosa. ⁊ vnctuosa siue aquosa sanguis p eãdẽ caliditatẽ distẽpata ⁊ calefacta p corpꝰ volitãs: q̃ tñ nõ sic distẽperat̃ vt febrẽ ex se facere possit: imo sic a febre depẽdet vt amota febre remoueat̃ ⁊ ipa calitas talis: ⁊ ẽ sic calitas q̃ remãet i parietibꝰ domꝰ ꝯbuste p extictiõz eiꝰ. ¶ 4ª ẽ mã his oibꝰ subtilior fcã: ⁊ ẽ mã vaporosa q̃ pur ab hũiditatibꝰ hic ide i corpe exñtibꝰ eleuat̃. ⁊ p ambitũ totiꝰ spargitur ad porositates extrĩsecas cutis ⁊ p illas ĩsẽsibil'r expellit̃. sic ẽt accit hoibꝰ in sanitate. ¶ 5ª distictiꝰ loquẽdo ẽ vapor putridus a medicis vt ĩfra 5° cap° putrida fuligo dictꝰ eleuatꝰ ab ipsa mã putrida q̃ ẽ cã ꝯiũcta febris ⁊ ĩmediata magl cor ipz ĩficiẽs ⁊ ad ipm p ꝯcaua venaꝝ: ⁊ arteriaꝝ ꝑueniẽs. ¶ Et ex his collige q ꝑª ⁊ 5ª sũt cãe febris reliq̃ vo tres st̃ necio ꝯiũcte his: ⁊ sic clare habes: ⁊ ꝯphẽdis qũo se hñt cãe febris putride: vñ ab his sumunt̃ canões curatiui in gñali: vt facil'r ꝯphẽdere poteris ĩfra 5° ca° ⁊ hec de cãis.

Capitulum. III. De signis febrem in vniuersali significantibus.

Et quoniã febriũ noticia ꝑfecta haberi nõ pt absq̃ suoꝝ signoꝝ cognitõe spãl'r q̃ ad nos. vt. 10. terapẽ. hic de eis copiosiorẽ q̃ potero traditiõez faciam: ea sub ordine ponendo: de quo statiz. ¶ Et qr añ aduẽtũ febris ⁊ maxie putride ãbasiator qdã magna comitatꝰ caterua venire ꝯsueuit. hic ŏ ipo aliq̃ priꝰ. noiat̃ aũt hic a me male acceptꝰ. halmeliletu ab Auic. q ẽ dispõ ad febrẽ ꝑuia: nõ tñ ẽ febris: ⁊ si. 16. ꝯtinẽtis. 2° ca°. febris dicat̃: q̃ nõ nisi dimĩuta erit: ⁊ hic familiã hz. vt capitis grauitatẽ. mutationẽ i colore faciei. pulsus varietatẽ. mutatiõez in egõnibꝰ. ⁊ vria i q̃litate q̃titate sba. ⁊ huiꝰ. i reliq̃sq̃ supfluitatibꝰ ex pte q̃titatis ⁊c. Sũtq̃ de familia eiꝰ Alices. oscitatiões. pigritia. corpis lassitudo. ꝯmotio somni ⁊ vigilie. ꝯstrictio anhelitꝰ. tẽsio ipocũdrioꝝ. ilioꝝ. nausea. fetor egõnũ ⁊ vrĩe. ¶ Et qr iaz ꝯcepi q̃ mihi pol'e erit magis mẽoriose ꝓcedere: hinc de signis ipsis ordinẽ faciã: cũ ordo ad memoriã faciat. de mẽoria ⁊ reminiscẽtia: ordini gal. 2° tegni adherẽtẽ. q tal' ẽ. Signoꝝ febrẽ i vl'i significãtiũ q̃dã sũt a subalitate. q̃dã a q̃litate mutata. q̃dã ab exeũte mutato. nõ nulla ab actiõibus lesis sũpta. Exẽplũ ꝑmoꝝ vt calitas vehemẽter mordicatiua ex tactu a medico ꝯphẽsa: pp qd scito vt in ꝑntia

Halmeliletu

nobis suffic̄ ꝙ triplex ē febris. q̄dā ē magna ⁊ austera. q̄dā
pua mitis. q̄dā iter has media. Dr̄ nāq̧ magna ⁊ austera
magis sua q̄litate q̄ʒ q̄ʒte vapoꝝ ī q̄ tactu ꝯphēdit̄ calitas
mōdicatiua valde vt sūt acute ꝑacute ⁊ h̄ꝫ. Parua vō q̄li/
tate. s. in q̄ leuis ꝑcipit̄ mordicatio ac tristicia vt sunt flāti/
ce ⁊ hꝫ: maxie qn̄ nō sūt ex flāte salso. Media vō in q̄ me/
dia iter has mordicatio ꝯphēdit̄ vt sūt tertiane non pure.
pura. n. ex ꝑte mordicatiōis eiꝰ pōt īter acutas collocari: ⁊
de h̄ ifra suo capº. ⁊ sic habet̄ ꝙ in oī febre sentit̄ tactu di/
stemperātia calitatis ex ꝑte mordicatiōis vehemētis sua/
uis. ⁊ medie iter has. Ex q̄bꝰ ifert̄ ꝑ ꝙ q̄dā verisili ꝯiectura
p̄t medicꝰ de spē ipsiꝰ febris iudicare. vt cū ꝑcipit calorē ve
hemēter edacē supra colericā. si mitiorē supra sanguineaʒ.
si adhuc mitiorē supra flāticā: aut melicā: ⁊ h̄ semꝑ ceteris
paribꝰ. Et hʒ febris putrida vt in p̄nº fortiꝰ ip̄rimat. ⁊ ī ꝓces/
su minꝰ resoluto subtili: ⁊ h̄ mā ente homogenea. in ethica
aūt ē eꝯ. qꝛ ꝑ calitas ꝑcipit̄ suauis: deiñ remanēte manu ꝑ
tp̄s ꝑcipit̄ mordicatio: vt ꝑ de differētijs febriū ifert̄. 2º ꝙ
cū in ꝓcessu ꝑcipit medicꝰ calitatē fieri mordaciorē pote/
rit sup etherogeneitatē arguer̄ māe scđe nouā moueri ma
teriā: in effimera aūt ē calitas suauis nō mōdicatiua de q̄/
bus febribꝰ sequēdo ordinē īceptū pl'a alia signa ponaʒ sic
exēplificādo de ꝑ ordie a subalibꝰ supto. Nā in p̄nº sentitur
vtplimū sic̄ frigꝰ deide successus calitatis. ⁊ p̄ncipiū sic ab
augmēto diuersificat̄. Qđ si fuerit ꝯtinua putrida ī q̄ nō ꝑ/
cipit̄ in p̄nº frigꝰ: sʒ calitas. post tn̄ calitatis p̄ricipiū seq̄t̄ ꝑ
duas horas vl' tres vl' circa diuersitas ī calitate ex ꝑte aug
mēti eius. In effimera aūt nō apꝑet ista vl' tāta diuersitas
sui p̄ncipij ab augm̄to ꝑꝑ hōgeneitatē māe spūal'. cuiꝰ ꝯriū
ē ī hūorali. ¶ Exēplū scđoꝝ signoꝝ mutatio coloris faciei
oculoꝝ aut totiꝰ ad citrinitatē paliditatē ruborē fuscedinē
⁊ hꝫ. Silr̄ mutatio coloris ligue ad albedinē ad siccitateʒ
hūiditatē aspitatē ⁊ hꝫ. Sapor malus vt amarus acetosus
salsus nimiū dulcis putridus īsipidus ⁊ hꝫ. Nariū siccitas
aut hūi. supflua. fetor egōnū ⁊ vrie. ¶ Exm̄ tertioꝝ vt mu/
tatio in egōnibꝰ ⁊ vrīa ex ꝑte q̄ztitatis. Itē aliaꝝ supfluita/
tū multitudo apparēs vt sputi bothor sudoris ⁊ hꝫ. ꝑꝑ qđ
nō ꝙ termiatio febris ī ꝑª die cū sudore rorido ē signū effi/
mere ꝑꝑ subtilitatē māe. Qꝛ si fuerit copiosus ⁊ hūorosus
erit signū putride: ⁊ h̄ ꝯtigit in tertianis purl de mā valde
subtili: ⁊ pauca: cruditas apparēs ī vrīa ī p̄nº cuētꝰ eiꝰ. Sed
hic aduerte qđ ī h̄ ꝯtigit tripl'r errare ꝑ qn̄ mā decisa ypo/
statica nō a venis: sʒ ab alio loco venit digesta. 2º. qn̄ nō est
vā ypostasis: sʒ ē flā digestū calore carminatū. 3º. qn̄ p̄nm̄ est
breue vn̄ in vrīa apꝑet ypostas augmēti: ⁊ credit̄ ꝙ sit p̄ri/
cipij vt ī ꝑacutis. ¶ Exēplū q̄rtoꝝ mutatio in pulsu ex ꝑte
suaꝝ dr̄iaꝝ ⁊ diuersitas ī eo vn̄ diuersitas eiꝰ ī p̄nº ⁊ augm̄/
to ē ex ꝓꝑetatibꝰ putride. Auic. đ signis febris putredinis.
coartatio eiꝰ ⁊ maxie ī putrida. dilatatio eiꝰ pº p̄nm̄: ⁊ dimi/
nutio ī fine eiꝰ. Rigor horripilatio reuolutio paroxismoꝝ
dolor siue grauitas capitis īgetudo pigritia corꝑis lassitu/
do. nocumētū in anhelitu in sōno: ⁊ ī vigilia ī ipocūdrijs in
ilijs dolor aut tēsio nausea ⁊ sil'ia stōi nocumēta. Et qm̄ spe
ro iesu duce copiosuʒ eē de signis eaꝝ febriū in gn̄ali ex q̄/
bus de ipsis ꝑfecta habebit̄ noticia: hinc a multo plurium
recitatiōe supsedeo: neq̧ aliq̄s me mordeat si copiosus fue
ro: qm̄ sine eoꝝ scia febris nō cognoscet̄: ⁊ sic recte medica
ri nō poterit. dicēte Auic. ꝑª q̄rti. đ cura putridaꝝ. Scias ꝙ
nō ē pol'e tibi vt cures febrē nisi p̄riꝰ cognoueris eā. Hal. ꝑ
regimīs acutoꝝ: p̄riꝰ ītēdēdū ē ad cognoscēdū egritudineʒ
q̄ sit in sua cā: ⁊ postea ad medicādū. Sit itaq̧ medicus de
ipsorum noticia sollicitus.

Signa tēpoꝝ gn̄alia. Conati sunt sapientes egritudibꝰ
mālibꝰ salubribꝰ q̄tuor assignare tempora p̄nm̄.
augmētū. statū ⁊ declinationē: ⁊ h̄ iō qm̄ ꝯphēderūt ipsas
a p̄nº eaꝝ vsq̧ ad finē in vrīa nō ꝑmanere dispōne: q̄ q̄dem
medicꝰ necio cognoscere dʒ: ⁊ si ea nō intellexerit grauiter
ledet īfirmū nesciēs q̄d in p̄nº q̄d ī augmēto ī statu vl' de/
clinatiōe debeat egrotāti exhibere vl' auferre ex ꝑte potꝰ
aut cibi sōni vl' vigilie ⁊ hꝫ. Hal'. ī passiōario. Recipiūt aūt
varietatē. aut ī causis. aut ī accidētibꝰ ex q̄bꝰ ⁊ ī cura varie/
tatē recipiūt. vn̄ alia in vno tp̄e: ⁊ alia in alio ꝓ cura earuʒ
sunt necīa q̄re de signis ipoꝝ tēpoꝝ dicere duxi neciuʒ.

¶ Signa itaq̧ p̄ncipiū significātia distictiōe sumpta penes
cāʒ sūt signa q̄ sequunt̄ actionē nāe siue v̄tutis in mām ex
ꝑte digōnis ⁊ idigōnis: siue signoꝝ digōni ꝯrioꝝ. vn̄ princi
piū ē qn̄ egritudo icipit: ⁊ ē ī actu nullo manifesto apparē/
te vestigio digōnis. ē. n. tp̄s in quo calor suffocat̄ a mā sicut
debil' flāma a lignis viridibꝰ ⁊ hūidis. ¶ Augmēti vō cum
signa digōnis icipiūt apꝑere: sʒ īꝑfecte. Et ē tp̄s quo calor
nālis mouet̄ ad resistēdū māei motu manifesto. ¶ Statꝰ
vō cū signa apparēt ꝯplete digōnis q̄ tp̄e ē fortis pugna in/
ter nāʒ ⁊ hūorē: nō tn̄ ipʒ ꝑfecte vincit. ¶ Cū āt mā sic di/
gesta expellit̄: quo tp̄e ē nā ꝑfecta vicēs tūc ē decliatio.

¶ Signa aūt p̄ncipij distictōe sūpta penes accidētia sūt qn̄
ī p̄nº euētꝰ accidētia vniformiter se hn̄t. Augmēti cū augē/
tur. Statꝰ cū sūt seuissima ꝯpatiue: nō tn̄ absolute. Declia/
tiōis vō cū remittunt̄. Et hec tēpora ꝑmaxie sūt descripta
ꝓut febribꝰ ꝯuēiūt hūoralibꝰ. ¶ Distigui tn̄ pn̄t. ⁊ 3º penes
eēntiā morbi. vt tūc ē p̄ncipiuʒ qn̄ morbꝰ icipit ⁊ eiꝰ eēntia
ꝫm vnā ⁊ vniformē remāet dispōneʒ. Augmētū vō cū mor
bi eēntia sensibil'r auget̄: vt calitas in febre. Statꝰ vō cum
nō ampliꝰ auget̄: sʒ eiꝰ eēntia stat in ipso eē vltio. Decliatio
cū morbi eēntia remittit̄. ⁊ hic modus ē magis vl'is nō tm̄
febribꝰ: sʒ aꝑatibꝰ: ⁊ alijs ꝯueniēs morbis: ⁊ q̄ dicta sunt de
ipsis penes actionē nāe in mām hn̄t ītelligi de eis vt mor/
bis insunt salubribꝰ. nā de mortalibꝰ aliter ⁊ q̄si ꝑ ꝯriū. nā
augmētū ī morbo mortali ē qn̄ oppositū digōnis vt putre/
do vr̄ sensibil'r augeri. statꝰ qn̄ mā ē in vltio corruptionis ⁊
īterficit: tu ad h̄ cōsidera. ⁊ hec tēpora vl'ia ꝯsueuerunt vt
q̄si coicidere semꝑ cū tēporibꝰ ꝑticularibꝰ: ⁊ maxie ī febri/
bus seruātibꝰ māʒ ad vnicā expulsionē. In his aūt q̄ sunt
pluriū crisiuʒ possunt coicidere ⁊ nō coicidere. ⁊ ꝫʒ plimū
nō coicidūt ⁊ ī eis ⁊ ī febribꝰ cronicis ꝯpositis īterpolatis
⁊ maxie in his quoꝝ paroxismi sunt sup iuadētes. ¶ Ipsa
vl'ia vtplimū valde ꝯfundunt̄: ita vt aliqn̄ apꝑeat augmē
tū vl' statꝰ ⁊ post iteꝝ apꝑet p̄ncipiū ⁊ augmētū h̄ idē q̄nq̧
in acutis ⁊ simplicibꝰ apꝑet ꝑꝑ nouā māʒ ad locū putredi/
nis esse motā: iā desinēte p̄ria ⁊ h̄ maxie ꝯtingit hodiernis
tēporibus ꝓpter iordinatū regimē ab hominibus factuʒ: qđ
ab antiq̄s nr̄is fieri nō ꝯsueuerat: ad qđ ꝯcurrit error ex ꝑ/
te medicātiū ifirmoꝝ: ⁊ reꝝ que extrīsecus sunt. ¶ Et hic
aduerte ꝙ predcā tp̄a quomōcūq̧ eoꝝ distictio sumat̄ ex
ꝑte māe ⁊ accidētiū nō in oībus sensibil'r reperiūtur mor/
bis vt adiuicē cōdistincta qđ non solū contingit ꝑꝑ confu
sionē eoꝝ ex ꝑte materie vt dictum ē: aut regiminis mali:
sʒ ēt ex ipsa dispōne morboꝝ vt verbi gratia quandoq̧ vt
Auic. aliq̄ erit febris q̄ terminabit̄ in duobus paroxismis:
ꝑmꝰ erit p̄ncipiū augmētuʒ ⁊ statꝰ. ⁊ scđus erit declinatio.
Itē aliqua febris ē tota vt statꝰ vt homotena: aut vt augmē
tum vt ꝑaugmastica: aliq̄ vt declinatio: vt augmastica vt
ifra de sanguineis. Itē ex ꝑte accidētiū: aliqn̄. n. accidit ali
cui robusto febris remissorū accidētiū: ita vt nō īpediant
eū a solitis oꝑationibus ⁊ cū venit status quo in tempore
īpediet̄ creditur ꝙ sit p̄ricipiū ⁊ tūc apparent signa dige/
stionis ⁊ sic cōprehēdis ꝙ multis contingit modis errare
circa iudicia tempoꝝ vl'iuʒ febris: ⁊ ideo bene cōsidera.

Signa tēporum particularia. Et licet rubrica sit de si/
gnis in vl'i: tn̄ hoc loco duxi vtile ad maiorem
breuitatē đ signis tēpoꝝ ꝑticularibꝰ pertractare. Est itaq̧

principiū particulare in febrib⁹ īuadētib⁹ cū frigore signo sumpto a substātialiter īherētib⁹ friditas pcepta ꝛ maxie in extremitatib⁹ ꝑcipue in extremitate auris: ꝛ nasi: a q̄li tate mutata paledo citrinitas faciei: ꝛ totius. Ab exeūte mutato palearitas vrīe ab actiōe lesa coartatio pulsus par uitas debilitas ꝑpter calorem esse suffocatū grauitas cor poris pigritia angustia tarditas motuū ꝓfūditas sōni mol lificatio palpebraꝝ tinnitus sternutatio tussis alices: ꝛ q̄n q3 saltus timpoꝝ. In febrib⁹ aūt inuadentib⁹ absq3 frigore nō reperit̄ rigor frigus aut horripilatio: s3 in earū3 pncipio apparēt signa vltra hec iam dicta ꝛ nō pcipit̄ calitas aliq̄ vltra cōsuetā addita videlicet nō pcipitur sic pulsus coar tatio: s3 bn̄ paruitas: ꝛ debilitas: ꝛ hec ꝯsueuerūt apparere in pma parte pncipy: ꝛ adueniēte scd̄a s3 frigus fuit in pria corp⁹ aut frigore rigore ꝛc̄. sentit alleuiari: ꝛ reliq̄ remitti ꝛ caliditatē expādi p corp⁹ nō tn̄ q3 venerit adhuc ad extre ma nec tāgēti pcipit̄ subito: s3 oꝫ vt man⁹ supra mēbꝝ mo raz trahat. ¶ Augmēti aūt signa sunt a substātialiter īhe rentib⁹ caliditas in toto expāsa ꝛ manu pcipit̄ a qualitate mutata coloraᵗ facies ab exeunte mutato vrine coloratio eius igrossatio: ab actiōe pulsus magnificatio velocitas: ꝛ frequētia in eo: ꝛ maxie in pria eius parte. In scd̄a v° ꝓces sus calitatis ad sūmū ei⁹. ¶ Post qd̄ accidit status in quo hec calitas q̄ sic ad sūmū eius venit remanet p tēpus cum illa vniformi itēsione ꝛ maxie in pria eius pte nā in 2ᵒ: ꝛ si sit itēsa valde respectu ei⁹ q̄ erat i augmēto: tn̄ ē rmissior ve niēs ad ꝺcliatōeꝫ rspc̄u sui ipsi⁹ pria. Cōsilr̄ pulsus maior velocior fit ꝛ frequētior. ¶ In declinatiōe v° equaᵗ cali tas dicta: ꝛ pulsus ꝛ īcipit corp⁹ sudare: ꝛ alias eūare mate rias: ipoc. in capsula eburnea ingt. Cum ptes pectoris ꝛ cir cunstātes cordi īcipiūt remitti in calitate: ꝛ extrema sunt illis calidiora siue partes iferiores tūc ē signū certū decli tionis: ꝛ tu ad noticiā hoꝝ oiuꝫ sis sollicitus.

Pronostica febris est morb⁹ ceteris molestior: ꝛ periculosior. Ysaac de febrib⁹. naꝫ ex ea oia ledunᵗ mēbra: ꝛ vtutes oēs. ꝛ relig morbi vnū tātū ledūt: ꝛ idē octauo scribit̄ terapē. pp qd̄ dicebat medicus florētin⁹ adest febris. ḡ male. ꝛ iō nō facile salutē ꝓdebis pn̄te febre. ¶ Et deteriores gdē febres sunt iseparabiles gb⁹ putredo ē ad itra venas deide ille que eradicanᵗ in q̄ bus est putredo in toto corpe aut in partib⁹ cordis. ¶ Fe bris calida deterior: ꝛ frida magis mortifera. Damascen⁹ in aphorisimis. ¶ Et idicatiōe sumpta ab etate. febris mu lieribus eueniēs deterior alys parib⁹ febre eueniēte viris febris eueniēs senib⁹ deterior eueniēte pueris ꝛ iuuenib⁹ ꝛ maxie si decrepiti fuerūt. ipsoꝝ eni febres vtplimū iteri munt febres accidētes pueris sunt deteriores eueniētib⁹ iuuenib⁹. ꝛ hec semp ceteris parib⁹. ¶ Indicatōe v° sum pta ab arte ꝛ regiōe febres in exercitātibus artes fabriles sunt minus male ꝛ suspecte q3 in exercitātib⁹ artes fulonū piscatorias ꝛ h₉. Iteꝫ min⁹ suspecte sunt eueniētes ociosis q̄ his qui exercitio vti cōsueuerūt. itē eueniētes in cōstitu tiōe ꝛ regiōe frida ꝛ hūida deteriores sunt his q̄ i calida ꝛ sicca. ¶ Indicatione v° sumpta a tempore āni. hiemales deteriores sunt deide autūnales de gb⁹ dicit̄ febres autū nales aut lōge aut mortales etiā vulgari nr̄o. minus vero male estiuales deide min⁹ male ꝛ minime mortifere ver nales pp tēperamētū virtutis ꝛ fortitudinem: ꝛ hoc itelli ge cōsiderata febre in se ꝛ absolute ꝛ nō cōtracte. ¶ Indi catione sumpta a virtute. eueniēs debilib⁹ deterior vnde febres cronice eueniētes senib⁹ vtplimū iterficiūt pp de bilitatem virtutis: vt ifra. de aphorismis ꝛ q̄n senibus acci dunt febres acute sunt mortifere vt ifra in aphorismis. nā hic calor preter nām ē multū distās a calore coꝝ nāli ꝛ val de corrūpit substātiā eius spirituosam. ¶ Indicatione v° sumpta a ꝯsuetudine sunt deteriores q̄ accidūt nō ꝯsuetis pati. hi eniꝫ nō nisi a forti patiunᵗ cā iuxta illud senis no stri vt ifra in morbis periclitātur minus egrotātes et sūt predicta a reb⁹ nālibus sumpta. ¶ Indicatiōe vero a non nālibus sumpta vt prio ab aere: nā aer calidus ꝛ siccus ad febres ꝑparat: ꝛ iō cū percipit̄ aerē ad caliditatē: ꝛ siccita tem disteperari ꝓnosticādū de febrib⁹ futuris idē operaᵗ cōstitutio cal'a ꝛ sicca: ꝛ iō plus ceteris quadris estas abso lute plus ad febres ꝑparat deide post eā autūnus post au tumnū ver vltio hiems vt infra in aphorismis vnde in sū ma oīum tēpoꝝ magis febris iductiuū ē illud qd̄ est secun dum plurimū ꝛ vehemēter in calido: ꝛ sicco distēperatum In actu aūt in vere min⁹ febriunt hoies: ꝛ postea in hieme deide in estate post aūt febriūt in autūno: ꝛ i hieme egritu dines acute vt causon tertiane cōtinue ꝛ h₉. febres fiūt q̄ rū oiuꝫ cā redditur ab aristotele prio ꝓblematū ꝓblema te. 6ᵒ. ¶ Indicatiōe vero sumpta a cibo ꝛ potu calidi ꝛ sic ci ad febres amplius disponūt q3 si fuerit calidi ꝛ humidi ꝛ tarde penetrabiles vt viscosi ꝛ h₉ magis febres iducunt ꝛ semp supponēdo fortes alia paria. itē motus fortes ꝛ ex ercitia supflua ꝛ artes multū laboriose ꝛ h₉ magis prepa rant ꝛ balnea calida. Itē vigilie plurime ꝛ h₉. cōsilr̄ reple tio supflua aut inanitio supflua. Sicq3 de animi accidēti bus dicatur. ¶ Ab ipsa egritudine tanq̄ a re pter nām vt cū cognoscit medicus febrē poterit pronosticari de salute cito aut tarde futura: vt si fuerit effimera q̄ difficile cogno scitur vt ifra de ea ꝛ facile curaᵗ poterit predicere de eius terminatione q̄ erit in. 34. horis ꝛ terminabit̄ vt supra su dore rorido: ꝛ h nisi interuenerit malitia ex pte regimis ꝛ alioꝝ vnde q̄nq3 ꝓtēdit̄ ad q̄tuor dies deiñ transit ad pu tridam. ꝛ iō tu esto in hoc cautus: cōsimiliter si fuerit etbi ca prie aut scd̄e aut 3ᵉ speciei de gb⁹ oibus suo loco dicetur. Item si cōprehēderis nām esse viscosaꝫ grossam ꝛ h₉ ar guendum de lōgitudine egritudinis ꝛ maxie quādo virt⁹ fuerit fortis. Et hic nota q3 ratiōe māe ceteris paribus lō gior est flātica q3 colerica simplex. ꝛ febris ex colera ꝛ fla te facta iter has est media naꝫ colera iuuat ad digōnem ꝛ resolutionē ꝛ citā termiatiōnē: ꝛ licꝫ ita sit tn̄ rōne sumpta a virtute talis longior est q3 pura flegmatica de ꝯsimili flā te ꝛc̄. semper ceteris parib⁹. ꝛ ratio q2 difficilius agit virt⁹ cōtra duos hūores ꝛ tardius vincit. itē a duob⁹ plus resol uitur ꝛ plus aggrauaᵗ: ꝛ ratio q2 i tali casu reperit̄ duplex pugna vna que ē in humorib⁹ iter se inqua virtus debilita tur resolutiōe spirituū facta. scd̄a q̄ ē vtutis i humores in q̄ etiā debilitaᵗ vbi autē est mā simplex: vnica tātū est pu gna. potest etiā hoc idem cōtingere ex parte prioris ꝑprie tatis caloris putredinalis vnde plus virtus timeᵗ. sed de his magis ifra de tertiana nō pura. Idem iudica ex parte accidentium vt q̄n fuerit seua aut mitia. Seuitas eniꝫ ar guit sup mām acutam: ꝛ sic habes idicationē sumptā a spe cie egritudinis causa eius ex accidēte specie cum dicit̄ effi mera aut ethica. causa cum dicitur mā viscosa grossa: acci dente cū dicit̄ seuum aut mite. ¶ Pariformiter est proce dēdum ꝓ noticia lōginquitatis ꝛ ꝓpingtatis tempoꝝ fe bris ꝛ maxie status. nā alioꝝ noticia est maxime necessa ria ꝑpter statum vt. io. terapen. respectu cui⁹ maxie sumit̄ idicatio euacuatiua ex pte diete.

¶ Dicamus itaq3 icipientes a rebus nālibus. Indicatione sumpta a virtute. quoniā si fuerit debilis status erit ꝓpin quus q2 cito terminabit̄ ꝛ ad mortē. 2ᵒ vero de differētys febrium. ꝛ 3ᵒ de crisi. Si virtus erit fortis breuiabit̄ egri tudo si debilis ꝓlongabit̄ ꝛ loquitur de salubribus ꝛ Aui. in mortalib⁹ ꝛ sic tollit̄ cōtradictio. verum cum ex aliqua egritudine cōprehēdis virtutē subito debilitari: ꝛ maxie in homine forti existima statum ꝓpinquum ꝛ hoc pluries

videbis:ꝛ maxīe in febri.pestilē.idicatiōe sumpta ab etate
vt qꝛ calida vt iuuētus citi⁹ adueniet stat⁹:ꝛ silr̄ in tpe cali
do:ꝛ a sexu qꝛ in mulierib⁹ ꝓlōgabit̄.In viris breuiabit̄ ꝛ
silr̄ discurrēdo ꝑ alias eo ordīe vt.s̄.℄ A nō nālib⁹ rebus
qꝛ in aere frīdo ꝯstitutiōe frīda regiōe frīda ꝓlōgatur egri
tudo.in calo ꝛc̄.ecōtra.ꝛ pariformiter dicat̄ de alijs rebus
calidis respectu frīdaꝝ talib⁹ actu vl'potētia.nā qes dr̄ fri
gida nō actu:ſꝫ potētia.qꝛ apta īfrīdare:ꝛ ita de alijs.℄ A
reb⁹ p̊ter nāꝫ:ꝛ p̊ a morbo ipso ꝛ h̄ triplr̄ p̊ a spē egritudinis
2ᵒ a cā eius.3ᵒ a cōditiōib⁹ in ipsis paroxismis īuētis.Exem
plū p̊mi.vt qꝛ ꝑcipio febrē esse tertianā purā scio ꝙ status
erit ꝓpīqu⁹ꝛ p̊ncipiū ꝛ augmētū breuia.ꝙ si fuerit q̊ttidia
na flātica scio ꝙ status erit lōginquus:ꝛ p̊ncipiū ꝯn̄r ꝛ au
gmētū iudicabo lōga.ꝛ breuiter ex acuitate:ꝛ cronicitate
febris de quo īfra arguo ꝛ ꝓnūcio tꝑa futura īpaꝝ lōga aut
breuia aut medio mō se hr̄e:qn̄.s.ꝯp̄hēdo febrez eē mediā
īter acutā ꝛ cronicā:qđ ꝯp̄hēdit̄ a mā peccāte.ꝛ sic aggredi
or scđz.nā grossities ꝛ viscositas māe arguit sup cronicita
tez.Subtilitas aūt super breuitatez.ꝙ si medio mō se ha/
buerit medio mō se habebunt tēpora ei⁹.Et hic nō ꝙ gros
sicies māe arguit̄ eē ex ꝑmanētia egritudinis in sua vl' in
vna dispōne:vt infra.in aphorismo.vn̄ qn̄ īuadit paroxis/
mus hora vna ꝛ 2ª ꝛ 3ª die ꝛ 4ª in eadē:tūc dr̄ remāere ꝛc̄.
ꝛ sapit nām cronicitatis.vn̄ Auic.ꝛ seruās horā vnā ē lōgi
spacij de cognitiōe horaꝝ ꝛ ꝓprie stat⁹.Itē si in dieb⁹creti
cis nō apparebūt eūatiōes aliq̄ scias ꝙ est cronica.℄ Exē *Septe conditiones paroxismi de breuitate et longitudine febris*
plū tertij.Septē sūt ꝯditiōes paroxismi a qb⁹sumit̄ idica
tio de lōgitudīe ꝛ breuitate febris:qn̄qꝫ sumuntur a motu
aut a qete.Pria a motu sūpta est anticipatio postpositio ꝛ
equalitas īuasiōis.scđa lōgitudo:ꝛ breuitas paroxismorū.
3ª fortitudo ꝛ debilitas ipsorūꝫ.q̄rta facilitas ꝛ difficultas
accidētiū ꝛ icolumitas ꝛ columitas eoꝝ.qnta accidētium
ipsoꝝ multitudo aut paucitas.sexta a qete lōgitudo ꝛ bre/
uitas īterpolatiōis.Septīa puritas vl'ipsi⁹īpuritas.Et ꝓ/
sequēdo de prīa scito ꝙ ista diuersitas ē aut ꝓpter māꝫ
aut ꝓpter v̊tutē.nā si fuerit ꝑꝑ virtutē vniformiter resistē
tē paroxismoꝝ ordinatio v̊tute ente forti:tūc iudica egri/
tudinē lōgā ꝛ statū lōginquū.ꝙ si fuerit cū debilitate v̊tu/
tis expecta mortē ꝛ statū ꝓpinquū.Paroxismi qn̄qꝫ anti/
cipāt equalr̄:ꝛ dr̄ anticipatio absoluta:qn̄qꝫ ineq̄liter ꝛ di/
citur anticipatio supflués:quādo multū ꝛ inequaliter anti
cipat vn⁹ab alio:ꝛ dr̄ anticipatio diminués:qn̄ paꝝ antici/
pat ꝛ inequalr̄ vn⁹ab alio.Ad ꝓpositū q̄ꝫ diu stat anticipa/
tio absoluta ꝛ equalis nō apparētib⁹signis digōnis:tūc est
p̊ncipiū:ꝛ cū anticipatio īcipit augeri ꝛ fieri supfluēs ꝛ ici/
piunt apparere signa digōnis tūc ē augmētū ꝛ cū anticipa
tio supfluēs steterit tūc ē status.ꝛ cū anticipatio post statū
fit diminuēs tūc ē declinatio:ꝛ ita ex noticia pricipij ꝛ au/
gmēti lōgi arguit̄ ꝛ stat⁹lōgingtas ꝛ febris cronicitas.Si/
militer dicat̄ de postpositione.nā quādiu paroxismi post
ponūt postpositiōe absoluta ꝛ equali nō apparētib⁹ signis
digōnis.nec ēt contrarij tūc ē p̊ncipiū:cū v̊o auget̄ ꝛ incipi/
unt apparere signa digōnis tūc ē augmētū.Cū v̊o postpo/
sitio superfluēs steterit tūc ē status:cūqꝫ īcipit postpositio
minui tūc ē declinatio.Ex qb⁹oībus apparet qđ anticipa/
tio nō semꝑ augmētū nec postpositio declinationē signifi/
cat:sed anticipatio supfluēs augmētū significat:ꝛ ꝯsimili/
ter postpositio supfluēs declinationē.Tu tn̄ semꝑ nō in h̄
signo solo cōfidas:ſꝫ cū eo attēde alia:ꝛ maxīe signa digō/ *Contrarium digestioni duplex*
nis ac ꝯ̄ria eis:ꝑꝑ qđ hic aduerte qđ ꝯ̄riū digōni ē duplex.
vnū actu tl'e ꝛ n̄ aptitudīe:vt cruditas māe q̄ ē differēs vt
digōnē recipiat ꝛ tl'e n̄ ē ꝯ̄riū digōni appēs ī p̊n⁹:de q̊ loquū
tur auctores aliud ē cōtrariū potētia ꝛ ē dispositio in mā ꝑ
quā cōprehēdit medicus nām posse digerere ipsaꝫ māꝫ ꝛ
tu ad hoc cōsidera.ꝛ hic nota dictū Auic.allegato caplo ꝛ

de egritudinibus sunt que currūt vsqꝫ ad finē horarū sua/
rum scđꝫ augmētū.ꝛ sunt qn̄qꝫ de genere tertiane:ꝛ de ge
nere assidue vt in peraugmastica īfra.Equalitas aūt inua
sionis significat suꝑ pricipiū aut statū.super p̊ncipiū cū si/
gna nō apparēt digestionis ꝛc̄.supra statū cū apparent ꝛc̄.
in principio eniꝫ pugna ē equalis qn̄ mā nō auget̄:sed cru
da stat.in statu aūt māe est in vltimo digōnis nō amplius
augmētabilis:ꝛ iō equalitas.ꝛ tu ꝯsidera.℄ Causa aūt an
ticipationis ꝛ postpositiōis ē māe difformitas.nā cuꝫ pars
subtilis īcipit putrescere tūc fit postpositio:qꝛ ꝑ resolutio/
nem p̊ subtilis remanet grossum ieptuꝫ moueri.Or si pars
grossior p̊us putrefit:tūc anticipabit qꝛ pars derelicta sub/
tilis amplius stimulabit:ꝛ citius mouebit̄.ad que ꝯcurrit
corporis dispositio ex ꝑte sensibilitatis ꝛ obtusiōis sensus:
qn̄ in corꝑe valde sensibili citius mouebit̄:ꝛ in corꝑe ob/
tusi sensus tardius.℄ Ex lōgitudine aūt ꝛ breuitate.nam
breuitas paroxismoꝝ arguit febris breuitatē:ꝛ stat⁹ꝓpin/
qtatē:vt tertiana ꝛ lōgitudinē lōgitudo:mediū v̊o mediā
īter has:ꝛ cū paroxismi īcipiūt ꝓlōgari significāt augmē/
tum.℄ Ex fortitudine aūt ꝛ debilitate eoꝝ.Cū aūt icipi/
unt paroxismi fortificari arguūt augᵐ.ꝛ cū ꝓcedūt vsqꝫ ad
vltimū ꝛ stāt in vltīo.tūc ē stat⁹:ꝛ cū remittunt̄ declinatio.
Et qn̄ paroxism⁹est fortissim⁹ꝛ succedēs ē remissus ꝛ ꝑse/
uerat illa remissio:tūc ꝓnostica declinationē.℄ Attēdit̄
aūt lōgitudo ꝛ breuitas in vehemētia ꝛ remissiōe accidē/
tiū necessario cōsequētiū morbū:vt in pleuresi.vehemen/
tia aūt arguit breuitatē:ꝛ accidētia ꝛ alia in p̊ncipio:ꝛ de/
clinatione ībecilliora iuxta illud senis.circa p̊ncipia ꝛ finē
oīa ībecilliora ꝛ circa statū fortiora.℄ Ex columitate ꝛ i/
columitate.nā cū accidētia sequētia febrē:vt dolor capitl
sincopis:vigilie alienatio:ꝛ h⁹ īcipiunt fortiora fieri argue
augmētū:ꝛ cū fiūt quasi īportabilia:tūc ē stat⁹.℄ Ex mul
titudine aūt ꝛ paucitate:qꝛ multiplicatio accidētiū arguit
augmētū:ꝛ cū stāt statū.℄ Ex ꝑte qđē qetis:qꝛ lōgitudis
aut breuitatis īterpolatiōis:qꝛ vt ī prio de crisi debes ꝯsi/
derare qetē febrē ꝛ tēpus declinatiōis si fuerit lōgi⁹ q̄ꝫ an̄
aut breuius:ꝛ si accidētia fuerūt ītēsiora:ꝛ si aliqđ accidēs
remāsit cū ea:ꝛ tūc iudica augmētū lōgū breue ꝛc̄.ꝛ silr̄ ex
puritate ꝛ īpuritate qn̄ puritas facit ad breuiationē ꝛc̄.q
oīa tn̄ sane ītelligas.nā ex oīb⁹his ꝯditiōib⁹p̊ncipalior est
anticipatio ꝛc̄.Et vt supra est multuꝫ variabilis:ꝛ ideo ad
efficaciter significandū aggrega alia signa cum ea.℄ Cō/
tingit ꝛ iudiciū ab eis sūptuꝫ variari ꝑ accidens qꝛ ꝓpter
inordinatum regimen ex parte rerum non nālium.Et qđ
dictum est de his ꝯplexionibus debet pricipalr̄ afferri ad
febres habētes excrescētias ꝛ ad cōtinuas ꝓportionales.
In ꝯtinuis aūt ꝯclusis ꝛ nō hn̄tib⁹ excrescētias neqꝫ paro
xismos oꝫ recurrere ad alia signa dicta.ꝛ tu ad ea.℄ A re
bus p̊ter nāꝫ sumit̄ idicatio vt a typis.nam cū rigor in fe/
bre fit longus.arguit longitudinez.breuis breuitatē alijs
parib⁹.℄ Similiter ab exeūtib⁹vt cū accidit eūatio aliq̄
sudoris aut alteri⁹supfluitatis in 2ᵒ aut 3ᵒparoxismo:ꝛ se/
quēs ē ꝓlixius:vt antecedētes:tūc iudica longitudinem:ꝛ
qđ euenit ex multitudine materie.ꝛ hoc maxime verifica
tur in febre salubri.Or si fuerit in mortali apparēs signifi/
cat̄ breuitas.vn̄ ex illa eūatiōe v̊tus ꝓsternit̄ et succūbit
vt sepe in febrib⁹appꝫet pestiferis.et de h̄ in aphorismo in/
fra.℄ Ab actōe lesa vt si pulsus frequēs magn⁹velox idi/
cat breuitatē:et febris acuitatē.ꝯ̄ria ꝯ̄riū.℄ Ad signis di/
gestiōis.si cito apparēt breuitatē:si tarde lōgingtatē.Et si
appꝫēt talia signa r̄missa ꝛ cū tali ꝓcedūt r̄missiōe pur lōgi/
qtatē.et iō bn̄ ꝯsidera.℄ Et ꝑ ꝯplemēto hoꝝ scito ꝙ p̊nᵐ ī
tertiana ꝓlōgat̄.et stat⁹ī ꝯclusa.et decliaᵒī icēsiua:ꝛ stat⁹ꝛ
decliaᵒin quottidiana.Auic.Prinᵐ ē lōgū in tertiana ꝯpā/
do ad sinochā.homotenam:cui⁹p̊ncipiuꝫ est occultum.et

inconclusa omotena prolongatur status: et i incensiua declinatio respectu omotene et tertiane: nam in causone euāta mā in crisi remanet longiori tpe flāma circa spūalia q̄3 in alys colericis. In quartana hec oīa tēpora ꝓlongantur. In flegmatica vo augmētū longius est alys suis tēporibus: et post augmētū status. Flegma aūt cū recipit caliditatē diu tenet illā. Sed hec oīa hic ad aliqualē auisationē posui. nam de ipsis suis ꝓprys capitulis dicetur copiose. ¶ Postremo hic scito q̄ multitudo materie grossicies viscositas: frigiditas ei⁹. aeris regionis: et etas frā. debilitas caloris et virtutis capacitas siue membrorū soliditas faciunt ad febris longitudinem. contraria cōtrariū. ¶ Et si bene cōsiderabis q̄ dicta sunt. facile p te ꝓnosticū facies de malicia incolumitate et mortalitate febris ꝯparādo febrē quo ad eius cāz et accidentia ad ipsuz corpus indicatiōe sumpta. A rebus nālibus et maxime a virtute etc. vt supra actuz est. Ypocr. de febribus quo ad pronosticum inquit.

¶ Paroxismos et cōsistentias declarant egritudines et tēpora anni et circuituū adinuicē incremēta. 12°. p.

¶ Qui crescūt et cetera in fine. ꝓp hoc igitur et senibus nō similr febres fiūt acute. frigidū eni hūt corp⁹. 14°. p.

¶ Acute egritudines i. xiiy. dieb⁹ iudicantur: quod et de febribus intellige. 23. 2.

¶ Estiue q̄rtane et plurimū sūt breues autūnales vo longe maxie que hyemi coniunguntur. 25. 2.

¶ Febrē i spasmo meli⁹ ē fieri q̄3 spasmū i febre. 26. 2.

¶ Febricitātib⁹ nō fortiter neq3 oīno neq3 i supficie ꝑmanere et nihil minuere corp⁹ aut ꝯtabescere malū ē magis eo q̄ŏ ꝫ rōnez fit. H. n. lōgitudinē egritudis signat. hoc vero imbecilitatem. 28. 2.

¶ Circa ꝑncipiū et finē oīa ībecilliora circa vo statū fortiora: qui et de febri. audiendus est vt supra. 30. 2.

¶ In morbis min⁹ piclitanṫ egrotātes q̄buscūq3 ꝓpe nature et etatis temporis regionis et habitudinis egritudo inest: magis vo q̄3 q̄b⁹ nō ꝓpa: s3 aliq̄d horū iest. 34. 2.

¶ Qn̄ estas fuerit verisimilis sudores i febrib⁹ multos expectare oportet. 7°. 3.

¶ In siccis tēporibus acute egritudines fiūt: et si q̄dē annus talis existens qualem constitutionem fecerit: vt in pluribus tales egritudines expectare oportet. 8°. 3.

¶ In autūno egritudines acutissime fiunt et maxie mortifere. ver vero sanissimum: et minime mortiferuz: quos duos etc. de febribus subintellige. 10. 3.

¶ De tēporib⁹ vo si q̄dē hyems sicca et borealis fiat. ver vero pluuiosuz et austrinuz. necesse est estate febres acutas fieri maxime mulieribus et humidis natura 12. 3.

¶ Estate vero quedam horum et febres continue et causon et ter^c plurime. 22. 3.

¶ Quibuscūq3 in febribus sextanis. i. in sexta die rigores fiant discriti sunt. 29. 4.

¶ Laboriosis in febribus in articulis et circa maxillas maxime apostases fiunt. 31. 4.

¶ Febres q̄cūq3 nō deficiūt i diatertys fortiores fiūt piculose: q̄cūq3 vo sic ŏficiūt signt̄ q̄m n̄ sūt piculose. 43. 4.

¶ Quibuscūq3 febres longe sunt his pustule et in articulis dolores fiunt. 44. 4.

¶ Si rigor inciderit febre non deficiente debili ente corpore mortale. 46. 4.

¶ In nō deficiētibus febribus si q̄dē q̄ extra sūt frigida fuerint: q̄ vo itus ardeāt et sitiz hēant mortale. 48. 4.

¶ In nō deficiēte febre si labiū aut oculus aut supciliū aut nasus distorqueaṫ aut vix nō videat aut vix nō audiat iam debili existente corpore quecūq3 horum fiant iam prope est mors. 49. 4.

¶ Ubi in febre non deficiente dyaria superuenerit et desipientia mortale. 50. 4.

¶ In febribus apostema non solutum ad primas crises longitudinem egritudinis significat. 51. 4.

¶ Quibuscūq3 in febrib⁹ aut in alys egritudinibus voluntarie oculi lachrymantur: nihil incōueniens: q̄b⁹ vo non ꝫm voluntatem inconueniens est. 52. 4.

¶ Quibus in dentibus in febribus limositates fiunt fortiores et diuturniores fiunt febres. 53. 4.

¶ In bubōib⁹ oēs febres male exceptl effimeris. 55. 4.

¶ Febricitāti sudor oīs supueniens nō deficiente febre maluz. prolongatur enim morbus. 56. 4.

¶ A causone habito rigor̄ supueniēte solutio fit. 58. 4.

¶ Tertiana vera si non iudicatur in. vy. periodis longissima erit. 59. 4.

¶ Quibuscūq3 aures surdescūt sanguis e naribus fluens aut venter turbatus soluit egritudinem. 60. 4.

¶ Quibuscūq3 in febribus quottidie rigores fiūt q̄ttidie febres soluuntur. 62. 4.

¶ Quibuscūq3 in febribus yctericia superuenerit ante vy. diem malum. 63. 4.

¶ Quib⁹ in febribus. in. vy. aut in. ix. aut. xi. aut. xiiy. die yctericia superuenerit bonum si non dextrū ypocūdriū durum fiat. si vero non. non bonum. 64. 4.

¶ In febribus circa ventrem cauma forte et cordis morsus vel t remor malum. 65. 4.

¶ In febrib⁹ ex somnys timores aut spasmi malū. 66. 4.

¶ In febribus spe. offendens malum spasmum. n. fieri significat. 67. 4.

¶ In febribus acutis spasmi et circa viscer a dolores malum. 68. 4.

¶ Quibuscūq3 i febrib⁹ vrine ꝯturbate velut subiugaliū his capitis dolores adsunt aut aderūt. 70. 4.

¶ A quartanis habiti a spasmo nō valde app rehenduntur. si vero apprehendantur prius et superueniat quartana soluuntur. 71. 5.

¶ Quib⁹ i causone tremores fiūt alienatio soluit. 26. 6.

¶ In acutis passionib⁹ cū febre luctuosa suspiria maluz. Nō mireṫ q̄sq3 si ŏ noticia signoꝝ et tēpoꝝ febriū fui ꝓlixus q̄m mihi quā maxie visa ē necessaria practicāti vt in sequētib⁹ practicando percipies. 54. 6.

Capitulum. IIII. De dieta in febribus ipsis conuenienti continens rubricas quatuor.

¶ De canonib⁹ dietādi febricitātes i vli. Rubrica. I.

Dieta est debita administratio sex reꝝ nō nāliū i debita quātitate q̄litate suba tpe hora. et ordie. De q̄ dieta añ q̄3 ad ꝑticularia ꝯdescendā certi sunt ponēdi canones. ¶ Et añ q̄3 ponāṫ sciēdū q̄ dieta ē duplex. s. vlis q̄. s. debeṫ et ꝯsideraṫ a ꝑn°. egritudis vsq3 ad finez ei⁹: et h pōiṫ a medico i relatōe ad statū. et iō noticia ei⁹ maxie necessaria ē. Alia ē ꝑticularis q̄ debeṫ ifirmis singulis dieb⁹: mane. s. et vespe. et h ordinaṫ vtplurimū ꝯsideratōe hita ad accidētia: i relatiōe tn̄ ad vtutē. vt Gal. ꝑmo affforismoꝝ cōmē. illi⁹. In poxismis subtrahere oz.

Primus canon Q̄ oīs dietādi mod⁹ ꝑncipl'r et final'r i vtutē ē ordinādus vn̄ 3°. practice halyabas. Si vt⁹ ceciderit nihil ꝓficies pascēs postea et 4ª p'p°. c°. In oīb⁹ ꝑus ꝯsiderāda ē vt⁹. et pª 4ⁱ ŏ cibatōe febricitātiū. Et iteꝝ scias nisi eēt illŏ q̄ŏ ꝑtinet vtuti eēt magis necessariū vt subtiliareṫ regimē vltima subtiliatōe: s3 vt⁹ nō sufficeret illud: et deficeret: et cū deficit vt⁹ nō valz cura: curās. n. ē vt⁹ et nō medicus.

¶ Ex q̃ iferꝛ̃ ꝯ medicos austeros: q̄ vt pn̄t sꝑ in febrib⁹
studēt subtiliatōi: ⁊ sic egros ꝺ̄bilitāt: vt cū postea volūt
v̄tutē releuare n̄ pn̄t. ¶ Inferꝛ̃ 2° ꝙ i curādo ꝑ dietam
oꝫ medic⁹ ꝓ̄ncipalr̄ a reb⁹ nālib⁹ idicationē sumerꝛ̃. vt p̊
a v̄tute: vt dcm̄ ē: ꝺ̄ q̈ v̄tute: qꝛ ꝺ̄ fortitudīe ⁊ ꝺ̄bilitate ei⁹
medici sepenūero sūt discordes ꝯꝑando eā ad mōbū. ꝑꝑ
qꝺ̄ alij dn̄t grossi⁹ eē dietādū: alij tenuiter. ⁊ iō h̄ nō v̄ba
Gal. i cōmē. i°. ꝑoxismos ⁊ ꝯsistētias. Ingt: v̄t⁹ facile co-
gnoscitꝛ̃ i pulsu: ⁊ alijs significatōib⁹. ꝑꝑ v̄tutē aīalē ⁊ nā-
lē q̄ suis effectib⁹ cognoscūtꝛ̃. vn̄ ex pulsu. qn̄. s. ē ineq̄l'in
eq̄litate ordīata: aut ab ea paꝝ distās significatꝛ̃ ꝺ̄bilitas
v̄tutꝭ via resolutōis. Or si fuerit tal' ꝑ viā aggrauatiōis
erit ineq̄litas illa iordīata: ⁊ ex oī aggrauatōe occurrēte
ex ꝑte cibi pot⁹ ⁊ hꝰ crescet ⁊ ieq̄litatꝭ iordīatio. vn̄ ꝯsue
uit facerꝛ̃ v̄t⁹ aggrauata multas ꝑuas: ⁊ debiles ꝑcussio-
nes: ⁊ iterserit qn̄qꝫ paucas magnas: ⁊ ꝺ̄ꝫ q̄ꝫtitatē itermi
ꝓ̄tionis ꝑuaꝝ vl' magnaꝝ ꝑcussionū cognoscitꝛ̃ quātitas
aggrauatōis: ⁊ h̄ oīa itellige v̄a nisi aliq̄ cā ex ꝓ̄mitiuis.
vt v̄ecūdia gaudiū timō̈ eā fecerit diuersitatē. Et iō alia
cū his signa attēde sup ei⁹ fortitudinē ⁊ debilitatē signi
ficātia. Et v̄t⁹ quōcūqꝫ debil' idicat ꝺ̄ cibi ꝑua exhibitōe.
ꝺ̄bilis ꝑ aggrauationē vult paꝝ ⁊ raro: ꝑ resolutionē v̄o
paꝝ ⁊ sepe. vn̄ v̄t⁹ fortꝭ regrit cibū pluris q̄ꝫtitatꝭ: sꝫ raro.
ꝺ̄bil' v̄o paꝝ ⁊ sepe. ¶ Scꝺ̄o a ꝯsuetudīe cū sit altera nā
ꝓ̄be°. phy. ꝺ̄ q̈ Ypo. p̊ aphorꝭ. i7. affor°. dādū ē aligd ꝯsue
tudini. Et 2° regimis acutoꝝ. vsus vehemēter i h̊ ē obser
uād⁹. vn̄ gnto colligꝫ. Si ꝯsueti sūt comederꝛ̃ ter i die nō
pn̄t subtiliationē magnā sustinere ⁊ maxīe hn̄tes ꝯple-
xiōes calidas resolubiles. nō. n. eq̄l'r dietādi sūt nobiles
⁊ rustici. Ex q̊ apparet ml'toꝝ error q̄ i oib⁹ eq̄l'r ꝓcedūt
Et oꝫ q̄ꝫtitas cibi nō solū q̄ꝫtitatiue: sꝫ ēt discrete obꝺ̄ua
ri: si nō fuerit qꝺ̄ ꝓhibeat. vt iuasio ꝑoxismi: aut aligd ta
le forte ꝯ̄riū idicās: i qb⁹ oib⁹ oꝫ medicū sua vti ꝑudētia
⁊ de hac ꝯsuetudīe ifra i fine h⁹ capl'i de deuiatōe a die-
ta antiquoꝝ: ⁊ tu ibi. Et qꝛ alig ꝑꝑ ꝯsuetudinē appetunt
aliq̊s sibi ꝯsuetos cibos: q̄ videntꝛ̃ medicis nō ꝯuenietes
nō ꝙ iclinatio ifirmi ad hāc vl' ad illā rē ē multū atten
dēda. qm̄ cū ifirm⁹ accipit cibū sibi displicibilē ⁊ idele-
ctabiliter: ipꝫ refugit stomac⁹: ⁊ eū nō amplectitꝛ̃: vn̄ ma
la ide celebratꝛ̃ digestio: ⁊ ex ꝯsequēti accidit vētositas i
stomaco tertio sup ipꝫ nauseat. Qꝺ̄ si cū delectatōe acci
pit: ⁊ ei⁹ malicia nō sit multa ⁊ nō multū distās: tunc bn̄
amplectēdo maliciā corrigit: ⁊ iō igebat Ypo. paꝝ dete-
rior cib⁹ ꝺ̄lectabilior qdē meliōib⁹ ē appetēd⁹. i. appetēdi
exhibēd⁹. Ex q̊ collige qd opatꝛ̃ austeritas iexꝑtoꝝ medi
coꝝ. ¶ A ꝯplexiōe: qꝛ ab habilitate ei⁹ ad ferēdū ieiu-
niū absqꝫ lesiōe. Hūida ē magis apta tolerare ieiuniū q̄ꝫ
sicca: ⁊ fra q̄ꝫ cal'a. ⁊ cōpl'o frida ⁊ hūida nālis magis cete
ris. min⁹ v̄o apta calida et hūida cū ceteris resolubilior.
⁊ calida ⁊ sicca declinat ad lat⁹ calide ⁊ hūide. ⁊ frigida
⁊ sicca ad lat⁹ fride ⁊ hūide. Auerroys āt tertio colligꝫ.
Pauci sūt ex his q̄ calide ⁊ sicce cōplexiōis existūt: q̄ fa-
mē tolerēt: ⁊ maxīe i febrib⁹ calidis ⁊ i tꝑib⁹ calidis. In
gt eo qꝺ̄ qn̄ talib⁹ famē pati facim⁹ febres eoꝝ ad incēsi
uas ꝯuertim⁹: q̄ꝫuis sint debiles i radice. vl' in ethicā. Et
certe nōnulli sic errāt. Et tu hic attēde ꝙ corꝑib⁹ cole-
ricis exuberāter q̄ sunt sicca macra multū resolubilia ⁊
viuētia vita pingui: ⁊ i multo exercitio ⁊ vigilia exhibē-
dus ē cib⁹ i ꝑoxismo: ⁊ an̄ ⁊ q̈cūqꝫ hora occurrit medic⁹
si nō sūt cibata: ⁊ rō̄ qꝛ an̄ sūt fcā debilia. ꝑꝑ aptitudineꝫ
eoꝝ ad resolutionē: ⁊ adueniēte febre accidit sincopis ꝑ
viā resolutōis: ⁊ moriūtꝛ̃ subito i ipo ꝑoxismo: vl' si sunt
fortia apta resistere sincopi ⁊ morti subite. ⁊ cū ipsa sint
exiccabilia cadūt i ethicā ⁊ resolutionē: ⁊ i hn̄tē facieꝫ
tornatilē: ⁊ de his dixit Auic. ⁊ de corꝑib⁹. i. sūt corꝑa co-
lerica q̄ regrūt regimē diuersuꝫ ab eo qꝺ̄ diximus. ⁊ idē
Gal. 4° terrapētice. 3° ca°. Et si sincopis accidet via reso
lutōis sꝑ cibādū ē. Or si via defluxus colere ad stoma-
cū meli⁹ an̄ aduētū ꝑoxismi: ⁊ ꝺ̄ his ifra ꝺ̄ feb. sincopali.
Et h̄ ꝯsidera q̄ꝫtū errāt q̄ pueros febriētes dietāt: vt iu-
uenes. nā pueri sūt ad ꝯditionē hoꝝ corpoꝝ ꝺ̄ꝫ magnaꝫ
ꝑtē. Quedā sūt corꝑa q̄ sincopiꝫ faciliter icurrūt ex mo
tu colere ad os stomaci: ⁊ h̄ hn̄t a gn̄atiōe: ⁊ his dāda sūt
refrenātia colerā an̄ ꝑoxismū: vt vinū granatoꝝ ⁊ hꝰ: ꝓ̄-
mis āt dieta hūectatīa ⁊ resūptiua: vt prisana ⁊ hꝰ. Que
dā sūt corꝑa exuberātis carnis calida ⁊ hūida rara faci
liter resolubilia: ⁊ ista ēt nō tolerāt famē. q̄ āt sūt talia in
porꝭ bn̄ cōpacta tolerāt famē. ⁊ de ꝓ̄mis locut⁹ ē Auic.
Scito tn̄ ꝙ oīs cui⁹ calor ē fortꝭ valde: aut plurim⁹: aut
calor inatus debil' valde nō pōt dimitere cibū. Aui. Po
stremo aduertēdū ꝙ medicoꝝ austeritas in nimia cibi
subtiliatōe nō raro ē cā ꝯuersiōis putridaꝝ i ethicā. vn̄
p̊ª 4¹ ꝺ̄ ethica ⁊ causis eius i fine igt. Aui. Et febres qdē
putredīs apātis ꝑmutātꝛ̃ multotiēs ad ethicā. ꝑꝑ vehe-
mētiā febris ⁊ subtiliatōis cibi i ea. ¶ A cōpositiōe sil'r
qꝛ solida facil'r. rara āt difficil'r. ⁊ tu ꝯsidera hos ꝺ̄mōes
scrupul' theoricalibus plenos. ¶ A sexu mulieres ⁊ pu-
sillamies maiorē cibi diminutionē: regrūt viris ⁊ auda
cibus. ¶ Ab etate. qꝛ ꝺ̄crepiti ⁊ similes illis: vt debiles
ꝑ viā resolutōis: vt ꝯualescētes non pn̄t sustinere famē
absqꝫ magna lesiōe. ⁊ iō cibādi sūt sepe eis dādo paꝝ ꝓ
vice. Cōsimil'r ⁊ pueri ⁊ ifantes q̄bus dādū frequēter: et
multū cōꝑatiōe ei⁹ qꝺ̄ senibus exhibetꝛ̃: ꝑꝑ v̄tutes nāles
i eis fortiores eē: et cū nō ita cibātꝛ̃ i ethicā cadūt: qꝛ ex-
siccātꝛ̃ idigētes ꝯtinua hūectatōe: ꝑꝑ qꝺ̄ dixit Ypo. Hūi-
de diete oibus febricitātibus ꝯferūt maxīe pueris. naꝫ
fames exsiccat corpus vt febrꝛ̃. Ex q̄bus apparet error i
ml'tꝭ q̄ pueros dietāt vt seipos iuuenes: aut senes ꝓ̄mos:
et i sanitate et i egritudīe: et igt Aui. De ꝓ̄mis v̄o senib⁹
sūt q̄ sūt vehemētis tolerātie famis. Et dixit ꝺ̄ ꝓ̄mis: qꝛ
nō oīs: et ē modus loquēdi eius: et sequūtꝛ̃ eos adolescē-
tes. Iuuenes habētes solida mēbra āplas venas: ꝑꝑ ple-
nitudinē i aere pleno degētes. Et i ꝓ̄n° febriū: hec corꝑa
iā dicta nō sūt multū dietāda. Nō si ita facies nō tole-
rātia famē multū debilitātꝛ̃: et cū veniēt ad statū iueni-
es v̄tutē debilitatā: et dubitabis de ea: et tūc cibab' gros
siter et errabis dupl'r. ꝯsidera. ¶ A tꝑe qm̄ estate debe-
m⁹ pluries cibare: sꝫ paꝝ ꝓ vice. ꝑꝑ resolutionē ab esta-
te factā. nūqd aūt cibus sic exhibēdus sit q̄ꝫtitate plus
q̄ꝫ his q̄ i hyeme ad ꝓ̄sens n̄ discutio: ꝑꝑ varietatē docto-
rū. ⁊ tu ex theorica tua dissolue: et i hyeme res ē eꝯ. Aui.
De v̄e dicatꝛ̃ ꝙ idicatōe sūpta a dispōne q̄ cū v̄e ꝯiūgitꝛ̃
q̄ ē repletio: et rōne tꝑis: qꝺ̄ seqꝛ̃: si v̄tus fuerit fortis est
cibus paucus ꝓ vice ꝑꝑ repletionē: sꝫ cū lōgis iteruallis.
In autūno aūt debilitatꝛ̃ v̄tus: et hūores corrupti multi
plicātꝛ̃: et ꝑꝑ ꝓ̄mū idigemus cibo: et ꝑꝑ scꝺ̄ꝫ diminutiōe
eius. iō i eo oꝫ frequēter: ⁊ paꝝ dare: ⁊ medio mō se hēre
iter estatē et hyemē. hi sūt ꝺ̄mones vt supra. ¶ De re-
gionibus dicatur. septētrionalis similis ē diete hyemis.
Meridionalis estatis. occidētalis. autūni. oriētalis v̄is.
¶ Ab arte vt exercitātib⁹ artes q̄b⁹ pl⁹ resoluitꝛ̃ calor:
⁊ v̄t⁹ ꝺ̄bilitatꝛ̃ vt febrꝛ̃ pl⁹. ꝯ̄rijs min⁹: vt piscatorib⁹ ⁊ hꝰ.
¶ Et sic dcm̄ ē de idicatōe sūpta a rebus nālibus. Ita di
ci pōt ꝺ̄ idicatōe a rebus nō nālibus sūpta: ꝺ̄ q̄bus breui
ter me expediā. ¶ De aere sufficiāt q̄ dicta sūt ꝺ̄ ꝯstitu-
tionibus anni. ¶ De motu et q̄ete q̄ ꝺ̄ exercitātibus di-
cta sūt. ¶ De sōno et vigilia dicatꝛ̃: ꝙ febricitātes mul-
tū dormiētes regi debēt vt ociose viuēs: qꝛ paꝝ ꝑꝑ re-
pletionē. vigilātibus aūt plus dandum ꝑꝑ resolutionē.
¶ A repletiōe alijs paribus sꝑ sumitꝛ̃ indicatio ꝺ̄ dimi-

nutione. Ab inanitiõe eȝ.ꝛ iõ egrũ tuũ examina ꝺ regimine pterito ex pte hoꝝ oium. ¶ De cibo ꝛ potu dicaꝭ ꝗ tã cibus ꝗ̃ potus idicationẽ pstãt i dietãdo:ꝛ hoc ex pte sue subẽ q̃titatis q̃litatis facilitatis eiꝰ:i digõne vel ꝫry eius: penetrabilitatꝫ ipenetrabilitatꝫ putrescibilitatis ꝛ ꝫry eiꝰ. ex pte hore exhibitõis eiꝰ:ꝛ ordinis ꝛ ex permixtione ipsius cũ potu. Eteni cibus grosse sube multe q̃titatis hñs q̃litatẽ simbolã q̃litatẽ morbi difficil' penetratõis putrescere aptus nã vl' artificio de sui ꝓhibitõe indicat: ꝫrius aũt eȝ:nã cibus febricitãtiũ dꝫ eẽ leuis facilis digõnis ꝛ descẽsiõis ꝛ penetratõis boni chimi gñatiuꝰ: nõ multũ nutriẽs neq; multe q̃titatis: cũ stomaci eoꝝ debiles sint:ꝛ nõ pñt bñ digerere:ꝗ si bñ i stomaco nõ digereret ꝛ i epate:i venis aũt nullatenus bñ digeri valebit:silr malus ordo mala mixtio:ꝛ idebita ꝓportio potus cũ cibo:vñ h nõ ꝗ ex causis bone digõnis ẽ debita ꝑ mixtio cibi cũ potu:ita ꝗ neutrũ sit sup̃fluẽs respectu alterius:ꝛ hoc apparet in his que extra coquuntur. ꝛ tu considera.

¶ Et q2 dispõ ꝯualescẽtiũ ẽ media inter res nãles ꝛ pternãm: lꝫ plus vni attineat ꝗ̃ alteri hinc de cibatiõe eoꝝ:vñ hoc loco dicẽdũ :pus.s.ꝗ dicaꝭ de cibatione : indicatione sũpta a rebus pternaꝫ:dicamus.vꝫ. cũ Auicẽ. scda quarti ꝓpo caꝰ. ꝗ cibus conualescentiũ dꝫ eẽ boni chimi generatiuus facilis digõnis declinãs ad humidũ ꝛ fluidũ:pp siccitatẽ ipressã a febre:ꝛ tpatus in actiuis pp debilitatẽ caliditatis inatẽ:ꝗ si remãserit aliqd caliditatis accidẽtalis:tũc poterit ei dari cibꝰ ad frigiditatẽ declinãs:ꝛ nõ multũ. Debet etiã esse debite quantitatis vt possit inde bona celebrari digꝰ. Debilis aũt virtꝰ quãtitatẽ magnã sustinere non põt.ꝛ fiat additio in quãtitate scdm ꝗ inuenit additio in fortitudine virtutis. Signũ eniꝫ bone digõnis est:q2 nõ sentit grauitatẽ neq; rugitũ neq; velocitatẽ descensionis neq; tarditatẽ retẽtionis: ꝗ si hec sentiet vel alterũ ipsoꝝ ꝯtinuari minue:ꝛ cum assumptione cibi multa subito tẽditur sub eo stomacus eiꝰ fortasse febrit:ꝯsidera. ꝛ ñ bibat subito magnã vini aut aque quãtitatẽ: qm̃ dubium esset ne sua frigiditate actuali hi liquores calorem extinguerent nãlem: itẽ nõ tolerent sitim neq; famem:ne nimia fiat resolutio iam ipsis resolutis:hora aũt cibationis eoꝝ est hora consueta:ꝛ cũ equalitate aeris nisi aliquid cogat ad cibandum prius:vt debilitas percepta:ꝛ q2 consueuerunt famescere:multum non repleantur:sed cibus in eorum satisfactionem cõmensuratam. Quandoq; vero minuitur appetitus in eis: ꝛ tũc opꝫ vt regas eos cum regimine dicto: ꝛ facilius ꝗ̃ potes: causa autem diminutionis eius est: aut propter debilitatem virtutis:aut propter presentiaꝫ humorum in stomaco:ꝛ sociatur quandoq; sincopis:aut causa epatis non attrahentis propter opilationem : aut propter aliam causam que videnda est 13ª.3ⁱ. de diminutione appetitus:ꝛ tu ibi:ꝛ laudatur in hoc casu ab Auic. secaniabin de citonys. de potu aque frigide ꝛ precipue ĩ quantitate abstineat. propter causam assignatam: etiam ne in visceribus dolores inducat.

¶ A rebus preter naturam sumitur indicatio:vt primo a morbo causa eius:ꝛ ab accidentibus : ꝛ ideo antequam dietam ordines:stude in cognitiõe egritudinis:ꝗ si primo non fuerit occursu tibi nota subtilia regimen. Auic. nam ex subtiliatione materia non augebitur: ꝛ virtus non disturbabitur ab eius operatione in eam:ꝛ tũc manifestabitur tibi egritudo:quoniaꝫ si vicerit expellet eã: si nõ manifestabiꝭ ipsa in motu suo. vnde in casu isto diꝭ Gal. in prouerbys. debes attenuare regimen donec trãseat dies quartus. ¶ A morbo itaq; sumitur indicatio maxime a tempore eius:q2 a statu vt supra. ꝛ ideo in febre pperacuta:cuius status erit in tertia vel in quarta vel circa:debes i primis diebus subtilissime dietare:nõ dico nihil dare:ꝛ propter consuetudinem ꝛ infamiaꝫ vitandam vt infra. In peracuta cuius status erit in sexta septima vel circa grossius. In acutis quarum status erit in.14. vel circa adhuc grossius. In tropicis siue conuersiuis:quaꝝ status erit in.27.30.37. vel circa adhuc grossius. ꝛ de his latius capitꝰ de acutis ifra. In cronicis vero que sunt.xl. dierum ꝛ vltra grossissime in comparatione ad has:ꝛ dixit Ypo. Tenues ꝛ certe diete ĩ diuturnis semper passionibus ꝛ acutis:quibus non conueniunt ꝗ̃ sunt acute tropice difficiles sunt vitande:sed in acutis econtra:nam in eis plus timemus austeritatem morbi ꝗ̃ causam virtutis: vbi tñ virtus caderet:oporteret statim cũ cibo succurrere iuxta illud Gal. accidentibus ꝓsternentibus virtutẽ ilico dãdus ẽ cibus. Et pp hoc credo cũ in febre pestilẽtiali subito cadat vtus:vt statiꝫ in prima die vel scda:vt dietiꝫ videmus ꝗ cibãdi sũt egritales statim in pñꝰ nõ subtilissime:sed grossiter:vel saltẽ mediocriter. propter quod fortassis Auicẽ. de cura eius dixit:nã plurimi eoꝝ ꝗ viriliter agũt sup illud:ꝛ violenter comedũt absoluũtꝛ:ꝛ viuũt:ꝛ necesse ẽ restauraꝭ eos sup cibũ:vñ credo vt de virtute debili dictũ est: ꝗ dari dꝫ parum pro vice ꝛ sepe. ꝛ de cibatione febricitantium cũ times casuꝫ virtutis:tũc cibatio ẽ melior. Da itaq; in cronicis dietã grossã:vt virtus durare possit vsq; ad statũ longinquũ:vt cũ venerit possis dietare subtiliter vt decebit:ꝛ dꝛ grossa i cõparatiõe ad dietã ꝗ̃ acutis debeꝭ ꝛc. Et hic scito ꝗ alr dietãdũ i febribus acutis. ꝛ aliter ĩ morbis acutis alys. Nã in febribꝰ cũ totũ occupẽt subtilius ꝗ̃ i alys. In cronicis cũ maior fiat resolutio grossius dietãdũ. vñ i febribus prolixis quãto minor fit resolutio tãto subtilius dietãdũ:vt ifra de cura tertiane ꝛ biduãe. ꝛ ista facilïꝰ dñr ꝗ̃ palpaꝭ. Nota tñ ꝗ q̃ dcã sũt vitatẽ habẽt:vt i pluribꝰ:ꝛ raro vt i paucioribꝰ fallunt.

¶ Ex quibus omnibꝰ apparet ꝗ status quo ad accidẽtia:quãdocũq; occurrat semper subtiliationem requirit diete:nisi accidentia prosternerent ꝛc. vt supra. Sed tũc potissimũ si status quo ad digestionẽ materie cũ eo concurreret. ꝛ iõ igt senex. qñ i statu fuerit egritudo:tũc tenuissima dieta necessariũ est vti. ꝗ vba itelligẽda sũt de statu morbi salubris. nã vt Gal. i cõmẽto. morituri solis ꝓnosticis sũt relinquẽdi. Et si pur de ipsis morituris se ĩpediet medicus melius ẽ:vt grossiter aut mediocriter dietet:q2 fortassis vtꝰ sic restaurata morbo deinceps magis resistet. In febribus aũt a cã pmitiua vt pcusiõe casu:ꝛ hꝫ. ꝛ item a cã antecedente vt in febribus apatum in pñꝰ est subtilissime dietãdũ:deinde ingrossando ꝓcedere. qd aũt de febribus sanguineis dicẽdũ suo ageꝭ loco:ꝛ ꝓ nũc tm̃ scribiꝭ ꝗ in peraugmastica i pncipio subtilieꝭ in processu ingrosseꝭ:q2 in principio eius est statꝰ deinde sequiꝭ declinatio ꝛ eꝰ fiendum in augmastica. i omotena continue est subtiliandum:q2 tota status. Ex quibus habeꝭ qd agendũ in febribus vsq; ad statum in dietando egros. in declinatione vero:quia virtus continue fortificatur et dominatur morbo hinc debet dari dieta grossa:et ingrossando procedere. Et in febribus ꝺ materia extra vasa:q2 ab ea minus debilitatur virtus ꝗ̃ ab ea que ab intra que continue ledit hinc in prima grossius in secunda tenuius dietandum.

¶ Et q2 q̃ dicta sũt ꝺ dieta sic sũt dicta i respcũ ad febreꝫ iõ postremo ꝺ ea h memorie cõmẽdes ꝗ idicatio sũpta a febre maior ẽ ꝗ̃ idicatio sumpta a cã eiꝰ:et pcipue qñ multum extra naturam fuerit:ita ꝗ omnes alias indi-

catõẽs obtenebrat: ꝑꝑ qđ ĩ ea vti oȝ dieta frida ⁊ hũida. ⁊ fortassis Auic. dixit. Scias ꝙ ꝯueniẽtiores cibi febricitãtibꝰ sũt cibi hũidi. ⁊ ꝑpo. hũide diete oibꝰ febricitãtibꝰ ꝯferũt maxĩe pueris ⁊c. qꝛ absente ĩdicatꝰ a febre fortior ẽ. Et iđ cũ hesitamꝰ đ febre: ⁊ videmꝰ eiꝰ nõbilẽ ĩtẽsionẽ: securiꝰ ẽ ꝓcedere cũ extinctiuis: vt ĩfra đ acutis: ⁊ plꝰ dubitare đ v̾tute q̃ȝ de ꝓlõgatõe febris: ⁊ ita opabat̃ p̄r n̄r Cermisonꝰ. Ubi aũt nõ fuerit multũ extra naturaȝ põt medicus plus ad cãȝ: aut eq̃liter ĩ sic dietãdo ꝓcedere.

¶ Sumit̃ scđo ĩdicatio a cã: q̃ si fuerit ĩmãlis te oppone cũ cibis ꝯ̃rys ⁊ grossius dietando q̃ȝ si fuerit mãlis. In mãli ãt ꝯsidera subaȝ q̃ȝtitatẽ q̃litatẽ: malitiã: benignitatẽ: motũ eiꝰ: ⁊ sitũ. Qꝛ si fuerit grosse sube aut subtil̾: naȝ subtil̾ ex dictꝭ subtileȝ: ⁊ grossa ⁊ viscosa grossam exigit dietã. ꝑma fac̃ acutã. secũda cronicã. Quãtitatẽ. qꝛ alys paribꝰ multe pauca debet̃. Qualitatẽ. qꝛ si fuerit calida te oppone cũ frigidis: si frigida cuȝ calidis: ⁊ sic de alys: Maliciã ⁊c. Qꝛ vbi v̾tꝰ multũ ꝓsternit̃ ĩgrossandũ. Et breuiter mã calida ⁊ sicca furiosa apostemãs aut ad apostemãdũ fluẽs ĩ nobili mẽbro sita: aut ꝓpe cũ multe sit maliciei vnaqueq̃ȝ đ subtiliatõe cibi ĩdicat: ⁊ q̃ȝto ãplior fuerit tãto maior subtiliatio debet̃. Ubi aũt mã fuerit frigida geta ꝯ̃rio mõ se hñs diete: vnaqueq̃ȝ ĩ grossatõeȝ diete ꝯsentit: ⁊ q̃ȝto paucior: tãto ĩgrossatio maior eẽ poterit: ⁊ h̾ nisi mã ita benigna fuerit: vt reducibil̾ sit. In q̊ casu subtil̾ ꝯuenit dieta: vt vbi febris eẽt ex sãguĩe apto ad benignũ reduci vl̾ flegma benignũ.

¶ Ab accñtibꝰ 3ᵒ sũit̃ ĩdicatᵒ: sȝ pꝰ scito ꝙ accñtiũ febris q̃dã sũt eẽntialia febri q̃dã extrĩseca. Exᵐ pⁱ vt dolõ ĩgetudo rigor ⁊ hꝫ: q̃ v̾tutẽ aggrauãt: ⁊ ĩ his a cibo abstinẽdũ Uñ zᵒ re. acuto. malũ ⁊ eni nimiꝝ ẽ cũ egro ĩ dolore aut morbi acumĩe potũ aut ius aut cibũ accipe ꝑmittũt ẽt si ex dolore aut morbi acumĩe defectũ viderit ĩfirmuȝ. Et cã qꝛ illa đfectio ẽ ꝑ aggrauationẽ ⁊ ñ ꝑ resolutõeȝ q̃ dr̃ v̾a defectio: ⁊ hȝ dictũ ypo. maxᵉ v̾itatẽ: si illud accñs euõeȝ fieri debe đmõstrat: aut si cũ eo ẽ nec̃itas euõnis Itẽ oĩa acciᵃ ꝓueniẽtia ĩ statu ex pugna ⁊ labore cibi inducũt ꝓhibitionẽ: ꝯsimiliter si ex furia accidet infirmo debilitas: ⁊ maxᵉ ĩ motiua ꝯstãte nãli ⁊ vitali ꝓhibe cibũ ⁊ nõ dubites. sȝ vbi accñs ꝓsternit v̾tutẽ nãlẽ vitalẽ ⁊ ẽt aĩalẽ rõe resolutõis da cibũ: ⁊ h̾ siue tale accidẽs venerit vi nãe: aut ex errore: aut sinthomatice: ⁊ h̾ tale accidẽs ẽ q̃cũq̃ȝ euacuatio cursuȝ nãe trãsgrediẽs: vt ẽ ꝑ sudorẽ aut vrinã aut secessũ aut ꝑ vomitũ: ⁊ sup oẽȝ ꝑ fluxũ sãguis nariũ: hꝰ. n. euacuatio maxᵉ đbilitat. vñ zᵒ regi. acutoꝝ. Malũ ẽ đfectõeȝ ex inanitõe cũ fuerit ignorat̃ ⁊ ignorãs medicꝰ cibũ restrĩgit. Exẽplũ zⁱ vt accidit febricitãti ꝑꝑ eiꝰ ĩfelicẽ dispõnẽ a gnãtõe ꝯ̃ctã ex facili cã motꝰ colere ad os stomaci: ꝑꝑ qđ statiȝ ĩ aduẽtu ꝑoxismi ⁊ ĩ ipso accidit nocumñtũ grãde ĩ eo: vt dolor stomaci capitis ⁊ sincopis ⁊ hꝫ: ⁊ sũt đ genere colericoꝝ corpoꝝ: ꝑꝑ qđ oȝ ĩ pñᵒ cibare vt supra de ĩdicatõe sũpta a cõplexiõe Itẽ q̃dã sũt extrinseca exhibitionẽ cibi ꝓhibẽtia vt necessitas flõie euacutio maxᵉ ꝑ medicinã. Et iđ h̾ nõ de his g dãt pillu. fortes paulo añ cibũ. ĩmissio clisteris doloris sedatio ⁊ hꝫ: nã hec nõ debẽt fieri cibo existẽte ĩ stomaco: qm̃ hec oĩa multũ ipȝ agitãt. s. flõia euacuatio clistery ĩpositio: ⁊ dolor iđ ꝑus sedãdꝰ. Et ex agitatõe cibi ẽt seq̃t̃ cõmixtio bõi cũ malo hũore febrẽ faciẽte. Et ꝑꝑ flõiaȝ fit attractio ĩdigesti ad venas sanguĩe euacuatas ne vacuũ det̃: q̃ oĩa ĩtellige eẽ v̾a nisi fuerit ꝓhibens: qꝛ ꝑꝑ timorẽ sincopis ꝑus cibamꝰ saltẽ dieta repssiua vt accipiẽdo bucellas panis ĩ vino granatoꝝ ĩfusas: ⁊ hꝫ. Itẽ q̃ñq̃ȝ añ ĩpositionẽ clistery cibamꝰ ꝑꝑ subtilitatẽ ĩtestinoꝝ: vñ sic ledũt̃ egri aliq̃ ab ipso clisterio: ⁊ stomacꝰ ꝑ cõitatẽ ĩde nocet̃: si ĩ eo nõ ẽ cibꝰ. Itẽ q̃ñq̃ȝ timet̃ debilitas v̾tutꝭ: vñ cogimur añ sedationẽ cibare. Ex q̃bꝰ oibꝰ si bñ notasti hẽs q̃d agẽdũ ĩ febricitãtibꝰ ex ꝑte diete q̊ ad q̃ȝtitatẽ subaȝ q̃litatẽ: ⁊ tꝑus. de ordĩe aũt ĩ ceteris: qꝛ cibꝰ grossus tarde digõnis dȝ seq̃ subtilẽ facil̾ digõnis.

¶ Restat ãt ꝓ nũc ⁊ vltio vt de hora diete dicat̃. ꝑꝑ qđ scito ꝙ duplex ẽ hora: electa. s. ⁊ coacta. exẽplũ ꝑmi. vt ẽ hora quã medicꝰ eligit nullo ĩde nõbili nocumñto secuto. ⁊ hec ẽ hora ꝯsecuta sibi ꝯcurrẽs: cũ hora maiorꝭ alleuiatiõis vt. xi. terapẽtice: ⁊ ꝑ̃ma q̃rti de cibatõe febricitãtiũ his tñ adĩuicẽ cõparatis melior ẽ hora alleuiatõis. Exẽplũ zⁱ vt hora quã cogit̃ eligere ꝑꝑ aliqđ ꝯtigẽs ꝑiculũ: ⁊ accidẽte dissoluẽte v̾tutẽ hꝫ: dato ꝙ seq̃t̃ nõbile nocumñtũ: sȝ ꝑ̃stãtiꝰ ẽ iuuamñtũ vt ĩ estate cibes añq̃ȝ meridies veniat aut trãseat. ĩ hieme v̾o circa meridiẽ. Tertio practice aliabas. Itẽ si potes eligere horã q̃ ĩtestina sũt a fecibꝰ mũdata: vapores a fecibꝰ eleuati pñt eẽ cã corruptionis cibi: ⁊ iđ dixit Auic. de cibatõe febricitãtiũ: cũ aũt febris ⁊ nã ẽ sicca nõ cibes penitꝰ dũ nõ egredit̃ fex ꝑfcẽ. g canon: ⁊ si deberet s̾uari nõ s̾uat̃ ꝑꝑ multas ꝯtigentias ex ꝑte ĩfirmi astãtiũ ⁊ alioꝝ multoꝝ sũptas.

¶ Aliꝰ canõ đ hõa ꝙ cibet̃ febriẽs añ aduẽtũ ꝑoxismi siue exacerbatõis tãto tꝑe: vt vacuꝰ ĩueĩat̃ a cibo: ⁊ ĩueĩo đ mẽsura hꝰ tꝑis auctores nõ dico ꝯ̃dicẽtes: sȝ varia deponẽtes iudicia: qđ extĩo ꝯtigisse ex diuersitate ꝑ̃mo ipsaꝝ febriũ: qm̃ lõgiꝰ debemꝰ cibare a pñᵒ ĩ flãtica q̃rtana q̃ȝ ĩ tertiana. Itẽ lõgiꝰ ⁊ minꝰ lõge zⁱ cibi exhibiti dispõneȝ. ex ꝑte digestibilitatꝭ citioris ⁊ tardioris. ex ꝑte maioris aut minoris q̃ȝtitatis eiꝰ: maioris ⁊ minoris resolubilitatis. ex ꝑte diuersitatis fortitudĩs maioris aut minoris stomaci febriẽtꝭ: ⁊ ita de alys. Cõiter ãt tẽtãt medici dare ĩ cõueniẽti quãtitate ⁊c. ꝑ horas quĩq̃ȝ añ aduẽtũ ꝑoxismi si pñt. dico si pñt: qm̃ frequẽter cogunt̃ dare minꝰ lõge ⁊c. ꝑꝑ occurrẽtia q̃ scribi nõ pñt ⁊ dieti occurrũt: ⁊ ẽ opĩo Aui. đ cura putridaꝝ. Sȝ q̃d ĩ ꝯtinuis: dicẽdũ cũ G. xi. megategni. Tꝑs cibãdi ĩ febre ꝯtinua oȝ vt eligas qđ ĩfirmo ꝯsuetũ ĩ sanitate: aut cũ febrẽ aliquãtulũ mitigare videmꝰ. Ego ãt dico iuxta doctrinã auctoꝝ ꝙ cũ q̃libet hũor hẽat motũ magis ĩ vna hora q̃ȝ in alia vt sanguis ĩ matutinis colera ĩ tertys melãcolia post meridiẽ flegma circa solis occasũ: ꝙ ĩ febribꝰ cõtinuis vbi sic nõ ꝑciperet̃ exacerbatio ꝙ hore iste eẽnt attẽdẽde in cibãdo: dãdo. s. cibũ ꝑ tꝑs đbitũ añ illas. ꝯsidera. ¶ Sȝ q̃d đ erraticis ⁊ ĩordĩate vagãtibꝰ: dicẽdũ ꝙ oȝ ꝙ medicꝰ cũ sua ꝯiectura meliori q̃ ꝑt ꝓcedat.

¶ Alius canon ꝙ hora declinationis est ceteris conuenientior ⁊ hora principy deterior. nam nocumentum accidẽs ex pñᵒ ceteris temporibꝰ cõmunicat̃. preterea si dabit̃ cibꝰ nã occupabit̃ ĩ digerẽdo eũ: ⁊ ꝓhibebit̃ a digõne hũoris: ⁊ eiꝰ expulsiõe: ⁊ sic egritudo ꝓlongabit̃ ⁊ ꝯfirmabit̃: ⁊ iđ dixit Auicen. ⁊ ꝑꝑ illđ oȝ vt postponãt cibationẽ vsq̃ȝ ad declinatõeȝ: ⁊ ꝙ ẽ post ipaȝ. Gilbertꝰ. pñᵐ ⁊ statꝰ sũt hore negores ꝑoxismi ad cibãdũ. Cuȝ. n. cibat̃ ĩ ꝑoxismo maxĩe ĩ hora negori triplex ĩducit̃ nocumẽtũ. ꝑmũ angustia cordis: qꝛ fit corruptio cibi ĩ stomaco. zᵐ ꝓlõgatio ꝑoxismi: ꝑꝑea qꝛ ĩpedit̃ digestiua vl̾ regitiua a regimine egritudĩs. 3ᵐ ꝓlõgatio qm̃ ex cibo generat̃ mã corrupta augẽs. ¶ Et si q̃ris qđ istoꝝ ẽ đteriᵒ an. s. pñᵐ an statꝰ. Rñdet̃ a q̃busdã ꝙ extẽsiue maiꝰ cõmittit̃ pctm̃ ĩ cibatõe ꝑ̃ncipy: ĩtẽsiue v̾o ĩ statu. pᵐ dicũt voluisse Gal. zᵐ Auic. ⁊ sic tollũt apparẽtẽ ꝯ̃dictionẽ. verũtamẽ videmꝰ ĩ dies ceteris ꝑibꝰ: ⁊ vtplurimũ febricitãtes deteriꝰ se hr̃e ex cibatõe ꝑ̃ncipy q̃ȝ statꝰ: ⁊ ita obs̾uãt moderni medici: ⁊ tu ad h̾ bñ ꝯsidera. ¶ Et qꝛ fcã ẽ mẽtio ⁊ ampliꝰ ĩ sequẽtibꝰ fiet đ dieta grossa subtili ⁊ me

dia. Jō ad magnā opis breuitatē nō minorē q̄ vtilitatem vnā conficiā tabulā de cibis talibus simplicibus et cōpositis cū suis gradibus canonibꝰ suis locis ponēdis de dieta pticulariū feb. deseruiētibꝰ eo quo breuiori mō valuero. Et añ oia scito q̄ aut rōe d̄bilitatis nāe q̄ defecit ab eo qd̄ pꝰ fuit: vt ɔciliator dr̄ia. 9. aut rōne cōsuetudis: aut ingluuiei boiū: nō pōt a medicis ea ꝑuari dieta i antiqs codicibꝰ scripta: ꝛ iō latitudinē diete totiꝰ i tres ptes diuidā: q̄rū q̄libȝ gradus hēbit. ¶ Dicamꝰ itaq̄ q̄ ois dieta febricitātiū aut ē subtilissima aut grossa aut media: itell'ndo p grossaȝ dietā q̄ diete sanoꝝ exclusiue terminaꝛ: nō credas dietā subtilissimā sic eē talē qd̄ ipa effici nō possit grossa p augmētū q̄titatis eiꝰ. ɔsilr̄ p diminutiōeȝ grossa effici pōt subtilis ꝛ meꝰ. ¶ Jtē aduerte q̄ vna dieta respcū vniꝰ erit grossa: respcū alteriꝰ erit subtilis: vt dieta nobilis i ocio viuētis respcū rustici fortis in exercitio exn̄tis ꝛ ecōuerso: et iō h̄ sic pūctualia assignari a medico nō pn̄t: pp qd̄ nece est vt magna ps hoꝝ .s. grossiciei ꝛ subtilitatis ꝛ medie i pera discretōis medicoꝝ iueniaꝛ. vn̄ nō soluȝ h̄ variare oȝ rōe ɔplonis: ȝ hitudis ɔsuetudis ꝛ egroꝝ ꝛ p̄rie ꝛ hꝫ. ꝛ tu ad h̄ ɔsidera. ¶ Et ē dieta subtilissima q̄ ē i extremitate latitudinis diete subtilis v̄sus nō gradum. q̄re cū hēbiꝛ notificatio diete subtilis stati intelligeꝛ gd p subtilissimā itelligi oȝ. ꝛ sic hēbis subtilē ꝛ subtilissimā: ꝛ vna fieri pt altera p augmētū aut diminutōeȝ q̄titatis. Est itaq̄ dieta subtilis exhibitio ciboꝝ ꝛ potuū ex q̄rū assūptiōe ēt in q̄titate debita ɔuenięti nō mltū ꝑuenit corpi nutrimētū ȝ minꝰ q̄ sit neciū ad deperditi restauratiōeȝ: vt ē aq̄ ordei subtilis: aq̄ ordei grossa: ꝛ ē ptisana colata: et h̄ ascēdēdo ad dietā mediā q̄ ab auctoribꝰ n̄ris magna cū sollicitudīe iuēta ē ptisana cū tota fece. Et ne pdeā in lōgū ꝑmonē: iux ea q̄ dixi: oȝ n̄ris tpibus aliō ponere mediū q̄ ptisanā. nā mō ita despicit ptisana cū fece: vt nll's ex n̄ris gustare velit: ꝛ si magnas laudes dederit ei Hyp. diuus nr̄. Nec in ptibꝰ orientalibꝰ i Sicilia Apulia: ꝛ in mltis slibꝰ locis ad calȝ declinātibus daꝛ ptisana p dieta subtilissima. ¶ Dieta grossa ē exhibitio ciboꝝ ꝛ potuū: ex q̄ruȝ assūptiōe ēt in miori q̄titate q̄ sue sanitatis tpe ɔsueuerat accepta corpori tm̄ dans nutrimētū q̄tū restauratiōi ē neciū: vt corpꝰ ide in suo pmāeat robore. ¶ Dieta āt media ē q̄ medio mō inter has se hȝ: ꝛ h̄ modus mediādi male describi pōt: qm̄ aliq̄ ad latꝰ vniꝰ extremi pl's declinat q̄ alia: ꝛ iō talis in pera medici reseruaꝛ. naȝ vt dc̄s ē: alia ē dieta tenuis vni: q̄ ē g̃ssa alteri ꝛ eꝫ. Jta in vna p̄ria q̄ nō in alia: iō certa regula dari nō pōt. Ex gbꝰ facile ɔphēdiꝫ: q̄ sunt cibi i dieta subtili vt sic reponēdi: ꝛ cibi in dieta g̃ssa ꝛ media. Cibi pauci nutrimēti ꝛ multe q̄titatis: vt olera. Ptisana colata ꝛ nō colata: panata facta cū aq̄ ꝛ hȝ sūt sub dieta subtili collocādi. Qui aūt sunt multi nutrimēti ēt in pauca q̄titate sūt sub g̃ssa numerandi: vt oua: carnes tēpate: brodiū ɔsumatū cōtusum: siue pistatū ex ipis carnibꝰ fcm̄ pānata cū brodio ɔsūmato: ꝛ ita de alijs vt in tabula sequēti. Qui āt medioꝰ se hn̄t sub media reponas. ꝛ hi pn̄t eē cibi grossi in q̄titate diminuti: aut subtiles i q̄titate aucti: ꝛ de his i tabulis. vn̄ q̄to cibꝰ plus appropinq̄t cibo sanoꝝ tāto pl's hȝ de dieta g̃ssa: q̄to plus ab eo recedit: tāto pl's de subtili ꝛ medioꝰ de media. ¶ Et i sūma cibꝰ dr̄ attiere diete g̃sse subtili vl' medie tripl'r: aut rōe q̄litatis: q̄ nutribilitatis: aut rōe q̄titat' ɔtinue vl' discrete: aut rōe v̄tutis. Rōe q̄litatis: q̄ mltū nutritiuꝰ grosse: parū subtili: mediꝰ medie. Rōe q̄titatis ɔtinue: q̄ multus g̃sse. paucꝰ subtili. mediꝰ medie. Rōne discrete: q̄ datꝰ sepe paucis iteruallis g̃sse: mltis iteruallis q̄ raro subtili: medio medie. Qd̄ sp alijs pibꝰ intellige. Ex pte v̄tutis: q̄ pōt v̄tutē pducere ad statū forte in relōne ad morbum dr̄ mediocris: ꝛ q̄ vltra g̃ssa: ꝛ q̄ nō dr̄ subtilis. p.m ꝛ 2m moduȝ ponit Hal. in 3o illiꝰ. Tenues. ¶ Et hic scito q̄ q̄to distat febr. ab vltimitate acuitatis tanto dieta oȝ distare ab vltimitate subtilitatis: vt Hyp. vbi ꝑm acumē egritudo continuos ꝛ cetera. vn̄ in perperacuta subtilissima ɔpetit dieta: i peracuta subtilis declinās ad latus subtilissime: i acuta q̄ terminaꝛ in. 14a mediocris: in acutis tropicis q̄ in. 40. terminanꝛ diebus: grossa ab extremo grossiciei v̄sus mediū. in cronicis v̄o grossa v̄sus extremū: ꝛ de his supra. Vn̄ mltū deuiāt moderni a dieta antiquoꝝ. naȝ q̄ cōsueuerat eē cronicarū nūc est tropicarū: ꝛ q̄ tropicarū nūc est acutarū in. 14. terminatarū: ꝛ q̄ erat taliū nūc est pacutarū ꝑm q̄ in terra n̄ra practicaꝛ. Sciēdū tn̄ cū medicus deuiat a dieta antiquoꝝ oȝ subtilem facere rōne facilitatis digōnis: ꝛ grossaȝ rōne q̄titatis discrete: ꝛ pcipue cū hodiernus v̄sus ꝑm plurimas natiōes sit pluries in die refici: ꝛ hic v̄sus vehemēter est obꝟuādus: vt .s. ꝑm numerū cibationū ɔsuetū patienti in sanitate sua in egritudine reficiaꝛ: vt i aphor. Et gbus semel aut bis: vt infra. ꝛ 3o colligȝ. gn̄aliter ɔsiderāda est cōsuetudo: qm̄ qui sunt consueti comedere ter in die nō possunt subtiliatiōnē regiminis sustinere: imo totidem reficiēdi sunt in egritudine: ꝛ hoc nisi ante egritudinē iceperit se ad meliorē pmutare. Et scd̄o regiminis acutoꝝ. qui semel in die aut bis comedere cōsueuit: si a solito v̄su in aliuȝ pmuteꝛ nocumentū ei gn̄atur ꝛ defectio: sicut siquis prandere ɔsueuit ꝛ nō prandet mox deficit ꝛ aggrauatur. Ex gbus collige cōtra austeritatē multoꝝ medicorū ꝛ expositoꝝ habeꝛ q̄ duplex est idicatio de dieta ipsa. vna a virtute sumpta. alia a morbo. ꝑpter qd̄ nota dictuȝ Auic. p.a 4ti. de cura putridaꝝ. Et opȝ vt obseruet res magis timorosa de vna duarū rerū. ꝛ 4a pmi. p. ca. ipse quoq̄ semp sis sollicitus de eo qd̄ magis suspectū est: ꝛ est v̄tus si fuerit valde debilis: aut egritudo si fuerit multum fortis. vnde cōparatiōeȝ iter hec collige: vt qd̄ a virtute sumpta alijs paribus est indicatio fortior illa que ab egritudine ꝛ hoc nouerunt matrone que semp fortificationi virtutis ꝛ cōtinentie sunt sollicite stātes in pugna contra medicos q̄ abstinentiā precipiunt. Et licet ita sit: tamē quādoq̄ idicatio sumpta a morbo totalr̄ superat idicationem a virtute sumptaȝ: vt in morbo perperacuto v̄tute ente forti: in quo competit dieta subtilissima: que est nihil dare iuxta dietā antiquoꝝ. si tamē in eodē morbo virtus esset debilis. idicatio ab ea sumpta totalr̄ vinceret idicationē a morbo receptam. Jtem in morbo cronico idicatio a virtute semper superat eam que a morbo. Jtem in morbo acuto cōstante virtute idicationes sunt equales: ꝛ ideo dieta media competit: vt supra. Tabulā itaq̄ dietarū ꝑm diuisionē assignatam sic meo facili igenio cōscribam si pus eos numeraueꝛo aphorismos de dietis ipis loq̄ntes: vt ante oculos tuos ponā que in ipsis te doctissimum reddunt.

¶ Tenues ꝛ certe diete i diuturnis semp passiōibꝰ ꝛ egritudinibꝰ gbꝰ nō couenīūt difficiles: ad vltimum tenuitatis que adducuntur diete difficiles. ꝛ enim repletiones in vltimis existentes difficiles. 4. p.c.

¶ Jn tenuibus dietis peccāt egrotātes iō q̄ magis leduntꝛ. omne enim peccatū qd̄cūq̄ fit magnū fit magis in tenuibus q̄ in grossioribus dietis. ꝑpter hoc igiꝛ sanis fallaces sunt valde certe ꝛ constitute diete: qm̄ peccātia difficilius ferunt: propter hoc igitur tenues ꝛ certe diete fallaces amplius sunt parum solidioribus. 5. p.c.

¶ Ad vltimas egritudines vltime curationes ad perfectionem sunt potentes. 6. p.c.

¶ Ubi v̄o ꝑm acumen egritudines continuos ꝛ vltimos labores habēt: vltima ꝛ tenuissima dieta neciū est vti: vbi aūt nō: nō: ȝ grossius couenit: reficere ꝛ tm̄ subcōdescēdere q̄tūcūq̄ egritudo melior fuerit vltimis. 7. p.c.

¶ Qn̄ steterit egrituꝰ tūc tenuissima dieta neciū ē vti. 8. p.c.

¶ Cōteplari opȝ egrotātē si suffic dieta ad statū egritudis

e utrum iste prius deficiat ꝛ non sufficiat dieta aut egritudo deficiat ꝛ obtundatur. 9.p̃c.

¶ Quibus ĝ cõtinuus est status ꝯtinuo ꝛ tenuiter reficere opꝫ: qbus vo posterius status ad illud ꝛ ante illud parũ auferedũ ē: ſʒ pᵒ vberiᵒ reficere vt sufficiat egrotãs. 10.p̃c.

¶ In paroxismis subtrahere oꝫ. apponere.n. lesio ē. Et q̃cũqꝫ ſʒ circuitᵒ exacuunt̃ i exacerbatõibᵒ subtrahere oꝫ. 11.p̃c.

¶ Senes facillime ferunt ieiunium: ſcdo ꝯsistentes facilᵒ: minus vo pueri: hoꝝ vo oĩum maxie ĩfantes. hoꝝ vo ipsorũ gcũqꝫ sunt animosiores existentes. 13.p̃c.

¶ Et q crescũt plĩm ĩnatũ habẽt calorẽ. plurimo ĝ idigent nutrimẽto: si vo nõ corpᵒ ꝯsumit̃: senibᵒ vo paruᵒ ẽ caloꝛ. pp hoc igitur paucioribus fomitibus ĩdigent. a multis eniꝫ cibis caloꝛ extiguitur: ꝓpter hoc ꝛ senibus nõ ſiliter febres acute fiunt. friũ eni habẽt corpus. 14.p̃c.

¶ Uẽtres hyeme ꝛ vẽ calĩssimi sũt nã ꝛ sõni lõgissimi: ĩ his ĝ tpibᵒ oblatiões pl'es dãde. eteni caloꝛ ĩnatᵒ mltus: nutrimẽto igit̃ ãplioꝛi ĩdigẽt. signũ sũt etates ꝛ atlethe. 15.p̃c.

¶ Humide diete omnibus febricitantibus conferunt. maxime vo pueris ꝛ alyꝭ sic assuetis refici. 16.p̃c.

¶ Et qbus semel aut bis aut ãplius aut minᵒ aut ſʒ ptẽ: dãdũ vo aliqd ꝛ tpi ꝛ regiõi ꝛ etati ꝛ ꝯsuetudini. 17.p̃c.

¶ Estate ꝛ autũno cibos grauissime ferunt: hyeme vero facile: vere vero ſcdo. 18.p̃c.

¶ His qui in circuitibus exercebant̃ nihil dare neqꝫ cogere sed auferre ex appositis ante crisim. 19.p̃c.

¶ Qualitatẽ ãt diete q̃ ñ ẽ nutribilitas tm̃ ſʒ q̃litas pᵃ ꝛ 2ᵃ. oꝫ medicũ cognoscere vt q̃lẽ ĩ curãda fe. deceat eligere sciat. nã licet ĩ oĩ fe. vt sic dieta ꝯpetat fri. ꝛ hu. tñ ĩdicatiõe sumpta a cã eiᵒ: q̃ q̃nꝫ ẽ fortioꝛ aut eq̃lis cũ ea q̃ a fe. neciuꝫ est eligere dietã ꝯriã ex pte ipsaꝝ q̃litatũ pmaꝝ. Et iõ ĩ pmis tabulis ponent̃ simplicia ꝛ ꝯposita cũ suis gradibᵒ ꝛ ex pte cibi ꝛ potᵒ vt cũ oportuerit sciat medicᵒ ea eligere q̃ suo cõueniẽt ꝓposito: duxi tñ añ põnẽ tabule de ipa dieta ħ dr̃e q nemo miret̃ si de ea ꝓlixiᵒ fui: cũ mihi q̃maxie eiᵒ plenissima noticia medico necĩa visa sit: dicẽte Dam. 8. apho. Et si cũ dieta curare poteris ꝓsperã ĩuenies. ꝛ 4ᵒ pᵗi. pᵒ cᵒ i fine. Ampliᵒ scire debes q non oĩs repletio nꝫ oĩs cõplonis malitia suo medicat̃ ꝯrio ex euõitõe ꝛ oppõne: imo mltotiens suffic̃ mlta r̃gimis bõitas ĩ replone ꝛ malitia ꝯplonis.

¶ De cibis temperatis. Rubrica. II.

Far nutrimenti viscosi remouetur cũ çuccaro eius nocumentum.

¶ Ouum cum albumine ꝛ vitello maxime nutritiuum debilibus mire subueniens.

¶ Lens alba dure digõis. rẽouet̃ nocumẽtũ si ter decoq̃t̃ ꝛ abycit̃ cortex. hũores generat grossos: ꝓpter qđ ĩ acutis dari potest: vt in morbilis ꝛ variolis fit.

¶ Lupulus est inflatiuus remouetur cuꝫ decoctione eius aliquali ꝛ multum nutrit.

¶ Citrũ q̃ ad totã subaꝫ ſʒ nõ venit ĩ vsuꝫ cibi sic ſʒ caro eiᵒ difficilis digõis. rẽouet̃ si cũ ol'ci ꝛ salsamẽto comeditur.

Zuccarum tabarçeth opilat remouetur si cum granatis muçis comedit̃ nutrit plus melle.

¶ Pullus moderate pinguis qui nõ coire ceperit.

¶ Capones ꝛ caponisse moderate pingues.

¶ Perdix iuuenis pinguis antiqua dure digestionis.

¶ Gallina deserti proxima huic sed durioris digestionis.

¶ Fasianus pinguis iuuenis extenuatis cõuenit.

¶ Coturnix vt fasianus.

¶ Edus pinguis macer recedit a sua bonitate.

¶ Uitulus pinguis hꝫ viscositatem quam acetũ remouet.

¶ Capreolus omnibus siluestribus laudabilioꝛ facilis digestionis. antiquus nõ laudatur.

¶ Aues minute in rubis degẽtes ꝓpter suã excellentiã cũ tempatis reponitur: ꝛ si ad calitateꝫ declinent parumper.

¶ Lingua humidum prebet nutrimentum.

¶ Pedes maxime anteriores ad dissolõnem vltimã cocti viscosi remouetur cum aceto ꝛ croco.

¶ Oleũ oliue cõuenienter mature ꝛ melius lotuꝫ ꝛ onfacinum sanis ledit pectus ꝛ non lotum maxime.

¶ De cibis distẽpatĩ simplicibᵒ ſʒ distẽpantiã q̃tuoꝛ hũoꝝ rũ initiũ faciẽs a fris ꝛ. h. ſʒ oꝛdĩeꝫ eoꝝ q̃ ꝯcedũt̃. Rᶜᵃ. III.

Et q̃ pãis ẽ sic mã ciboꝝ: hic dato q fit gd ꝯpositũ ð eo pᵒ dicã tẽpate pẽitᵒ ꝯplonis sicqꝫ de eo in ceteris Rᶜcis.

¶ Panis de simula bene coctus fermentatus vt decet ex frumẽto optimo factus.

¶ Pãis ð spelta. f. ꝛ. h. ꝯplonis ĩ p. viscosus difficil' digõnis ĩflatiᵒ remouet̃ si bñ a furfure mũdat̃ ꝛ cũ çucca. decoq̃t̃.

¶ De pane oꝛdei panici milei nihil: q̃ nõ est in vsu.

¶ De herbis ex qbᵒ fiũt salatucia.

Lactuca endiuia cicoꝛea poꝛtula. ꝛ de his ĩfra statiꝫ.

¶ De carnibus.

Non iuenio carnes declinare ad friũ ꝛ hu. ſʒ sunt tẽperate: vel ad cali. declinãtes excepta carne gruis q̃ fride ponit̃ ꝯplonis ꝛ de tẽpatis supra ꝛ de alys infra.

¶ Tẽpate ꝛ alie ex ꝯmixtiõe reꝝ fraꝝ reddunt̃ fre. ꝛ iõ ex aq̃ in q̃ decoquunt̃ cũ herbis fris ꝛ hu. dictis reddunt̃.

¶ De partibus animalium.

Cerebrũ friũ ꝛ hu. nauseatiuũ delens appetitum remouet̃ si cuꝫ pipere origano ꝛ hꝫ comedit̃.

¶ Medula siliˢ videt̃ cerebro: licet a rasi tẽperata.

¶ Ocli. f. ꝛ h. viscosi stõꝫ ꝯturbant: rẽouet̃ pipe ꝛ hꝫ cõesti.

¶ Ubera fri. ꝛ hu. in p. tarde digõnis bonũ dãt nutrimẽtũ.

¶ Pulmo fri. ꝛ hu. ĩ p. flaticũ dat nutrimẽtũ. Reliq̃s ptes omitto: q̃ aut cal'e sunt aut ĩ vsuꝫ ĩfirmoꝝ nõ veniũt vt intestina ꝛ cetera.

¶ De piscibᵒ cãcris ꝛ ostrachis.

Pisces aq̃ dulcis fri. ꝛ humi. in ſcdo ꝛ maritimi minᵒ viscosuꝫ dant nutrimẽtũ: ꝛ p hoc a rasi petrosi nõ sic laudant̃ vt a multis fit. remouetur cuꝫ aceto ꝛ pipere comesti: ꝛ maritimi laudati sũt satis facilis digõnis.

¶ Cancri fridi ꝛ hu. ꝛ amplius humidi difficile digeruntur remouet̃ cũ aceto nõ vioso ꝛ modico çuccari ꝛ ciamomo.

¶ Ostraca ventosa multum: propter quod ꝛ virgã erigunt Ideo infirmis non conueniunt.

¶ De oleribus ex quibus fiunt fercula.

Endiuia frã ꝛ. h. in p. nõ est nocumẽtũ ĩuentuꝫ vt in ceteris ꝛ maxime in siluestri.

¶ Spiachia. f. h. ĩ p. melioꝛis nutrimẽti q̃ blitꝭ ꝛ ẽ pectoꝛal'.

¶ Blitis frig. hum. in 2ᵒ ledit stõm pp hauracitatem pauci nutrimenti. remouet̃ si pma abycitur aq̃ ꝛ cũ modico çuccaro comedat̃ sani cum aromatibus.

¶ Lactuca frig. ꝛ hu. ſcdo. confert stomaco calido ꝛ melioꝛ nõ abluta ablutio inducit inflationem.

¶ Poꝛtulaca frig. hu. in ſcdo q̃dã in tertio eligatur folioꝝ latoꝝ. difficilis digestionis. debilitat appetitum.

¶ Cucurbita. f. h. ĩ 2ᵒ facile ĩ cũ ꝯuertit̃ hũoꝛẽ quẽ in stõ inuenit: ꝛ si cũ agresta comedit̃: ide bonᵒ gnãt̃ humoꝛ.

¶ De granis ex qbus fercula fiunt.

Far frumẽti dictuꝫ est redditur frigidum ꝛ hu. ex decoctione vt dictuꝫ est de carnibus.

¶ Far spelte fri. hu. bene decoquatur cuꝫ çuccaro.

¶ Robilie. f. ĩ p. medie ĩter hu. et sic. rẽouet̃ si abyciat̃ pma aq̃ et cũ granatis acetosis acetoset̃ ꝯferũt febricitãtibus baldach.

¶ De fructibus.

Granata dul. f. h. ĩ p. cito ĩ colãꝫ ꝯuertunt̃. ĩ feb. non ꝯueniũt maxie acutꝭ ſʒ bñ acetosa et muça.

¶ Moꝛ. f. hu. in p. põt dari ante cibuꝫ et in pauca q̃titate.

¶ Pepo dul. f. h. ſcdi. ante cibuꝫ aliuꝫ cõedat̃ in pauca q̃titate nocet stõ in via cibi rẽouet̃ si cũ seibᵒ et çucc. cõedat̃.

¶ Batheca. f. h. ſcdi et ampliᵒ pepone: mala ẽ infirmis q̃ũ

si non digeritur in venenosam conuertitur substātiam.
¶ Cucumer. f. h. z⁹. parat⁹ i mām febrium putrid. conuerti.
¶ De citrullo idem quod de pepone.
¶ Seia āt hoꝝ fri. ꝛ hu. ꝛ sūt in vsu fercloꝝ ɔueniētissima.
¶ Pruna frigi. ꝛ humi. ad scōꝫ. grauāt stomacū et vermes generāt pcipue dulcia aquosa: augustana vo in febre dari poterunt colerica: ꝛ q habebunt colerā in stomaco.
¶ Poma dul. bñ matura fri. ꝛ h. p̄. cocta ipasta cū çuccaro.
¶ Persica fri. h. ad scōm stōm ɔfortant: sed in stō facilr putrefiunt decoquant̄ ꝛ cuꝫ modico anisi confecti.
¶ Crisomila fri. hu. in scōo flegma generāt grossum viscosum in epate ꝛ venis: quare ex eis febres diuturne fiunt.
¶ Arancia fri. hu. vsqꝫ ad scōm ledunt stōꝫ friduꝫ cōferūt calido acuitatem humoꝝ reprimunt.
¶ Limones non saliti: vt arancia.
¶ Cerasa fri. h. maxie cōueniūt acetosa dicta nro i vulgari marasche. Itē exiccata ꝛ i aq̄ retēta dāt̄ i febrib⁹ icēsiuis.
¶ De lacte ꝛ lacticinys.

Lac brutale fri. ꝛ h. facile corrumpitur. nō datur febriētibus feb. putrida. ptisicis aūt ꝛ ethicis: vt infra.
¶ Lac acetosuꝫ dari potest febrientibus.
¶ Caseus recens nō salitus fri. ꝛ h. vsqꝫ ad 3^m. Auicē. Isaac ad pmū stomaco satis ɔueniens nutritiuus ꝛ ipinguatiu⁹.
¶ Ex pte pparatiōis elixa. ¶ De potu.

Aqua fri. ꝛ hu. ad quartuꝫ nocet stomaco ꝛ visceribus decoquatur ꝛ detur cum çuccaro.
¶ Aq̄ ordei excōticati ꝛ cū çuccaro ꝛ sine. Et postremo aduerte ꝙ licꝫ h̄ q̄ dcā sūt valeāt pncipal'r in discrasia cal'a ꝛ sic. tñ ēt sūt ɔferētia i discrasia cal'a ꝛ hu. veꝝ itēsiora cōpetūt i discrasia colica ꝙ̄ sanguiea. ¶ Scito z⁹. ꝙ ēt frā ꝛ sicca: vt ifra de eis ŝm plm cōferunt vt in cā cala et sicca: ꝗ si directi⁹ videant̄ in cā cal'a ꝛ humida valere.
¶ De cibis ꝛ potib⁹ fridis ꝛ siccis.

Actuꝫ ē de fri. ꝛ hu. nūc aūt de fris ꝛ sic. nā ꝛ si in febrib⁹ frā ꝛ hu. directe ɔueniāt: tñ ꝛ ɔferūt. frā ꝛ sic. de gb⁹ agēdū spāl'r de his q̄ i vsuꝫ veniūt febricitātiuꝫ.
¶ Endiuia cū est sicca ē sicce ɔplōnis. Aui. ꝛ frida vt supra valet. Et h̄ nō ꝙ ex tēpore vr̄ ɔplō mutari: ꝛ iō gd de reb⁹ q̄s tenēt apotecarȳ lōgo tēpore i eoꝝ apotecis cōsidera.
¶ Faba. f. ꝛ sic. ꝛ maxie sic. cib⁹ ē rusticoꝝ: nō tñ dat̄ eis febrietib⁹: lꝫ possꝫ rōne ɔsuetudis robusticitatis vbi eēt magn⁹ appetit⁹ de ea dari rarissime i pauca ꝙ̄te ꝛ meli⁹ febre ente acuta: vt de lēte dr̄: ꝛ brodiū ei⁹ meli⁹: qd̄ fortasse i eo cāu nobilib⁹ ēt ɔsuetl cōceder̄: audaci⁹ ꝑa: qꝛ ñ ē praticatū.
¶ Robilie sicce fri. ꝛ sic. cōueniētius de ipsis. ante.

Mileū ¶ De granis ex quibus fercula fiunt.
f. ꝛ sic. excorticatū vēit i vsū cibi stipticū: rēouetur si cū carnibus pīguib⁹ decoquatur. idē de pānico: ſꝫ nō sic spissum sed raruꝫ. vnde mediolanenses eo pānico multum vtuntur in febre ꝛ in caumate magno. cōsidera.
¶ Ordeuꝫ fri. sic. pmi. excorticatū bñ decoctū. Itē iuscula ex faria ei⁹ dant in febrib⁹ ēt acut. ꝛ decog̃ cū aq̄ sola q̄ñꝫ. q̄ñꝫ cū brodio: ꝛ ŝm hoc fiunt magis ꝛ min⁹ nutritiua.
¶ Amilū ex frumēto ŝcm fri. sic. p̄. iuscula ex eo facta vt de ordeo cū çuccaro. ¶ De carnibus.

Caro gruis fri. p̄. sic. scōi. nō venit in vsuꝫ apud nos.
¶ Aures fri. sic. p̄. dure digōnis viscose.
¶ Cor in via cibi est vt auris.
¶ Intestia frig. ꝛ sic. omittant̄: qꝛ nimiuꝫ dure sūt digōnis.
¶ De fructibus.

Mirtus fri. sic. pmi. ɔfortat stomacū maxime calm.
¶ Granata acetosa frigi. pmi. sic. scōi. ꝛ de eis ante.
¶ Citonia frigi. vt granata dure digestionis stiptica.
¶ Pira frigi. sic. pmi. confortant stomacum decocti. remouet nocumētuꝫ si cuꝫ çuccaro dentur in parua ꝙ̄titate.

¶ Nespila vt pira dure sunt digōnis ɔferunt stō ente calo.
¶ Sorbe veniūt in vsum medicie magis sic. sūt vsqꝫ ad 3^m.
¶ Berbere fri. sic. in scōo ɔfortat stōꝫ calꝫ valꝫ vt ō mirto.
¶ De potu.

Uinū granatoꝝ extinguit colꝫ maxime ex acetosis.
¶ Agreste frigi. sic. in z⁹. confortat stōm calefactuꝫ ꝛ debilitatum ꝛ appetitum mouet.
¶ Acetū. f. p̄. s. i z⁹. ɔfortat stōꝫ vr̄ valere i oī feb. putri. excepta melica i q̄ etiaꝫ pur. iuuat. vt Meŝ. ō sy. acet. simplici.
¶ De radicib⁹ lacticinys carnib⁹ ꝛ alys: vt p ordinē actū ē de fri. ꝛ h. sub silētio trāsiui: qꝛ ñ iueni talia talis ɔplonis.
¶ De cibis ꝛ potib⁹ ca. ꝛ hu. de herbis ex gb⁹ fiūt salatucia.

Borago ca. ꝛ h. i p̄ bonū gnāt sanguinē. cū ea ɔsuetū ē cōmisceri lactuca ad remittēduꝫ i febrib⁹.

Carnes ¶ De carnibus ꝛ partibus aialiuꝫ.
tēperate alterate: febriētibus cōueniunt.
¶ Aries ca. ꝛ hu. pmi. conueniunt omni etati ꝛ maxime iuuenis: decrepitoꝝ autem male sunt.
¶ Gallina ca. ꝛ hu. ꝛ maxie iuuenis. naꝫ decrepita declināre vr̄ ad friū ꝛ sic. bonū efficit sangninē: facilis digōnis.
¶ Porc⁹ ca. ꝛ hu. p̄. ꝛ ampli⁹ hu. multū nutrit viscosa difficilis digōnis. caro ei⁹ fortib⁹ ꝛ puer. fortis ɔstimbrie ɔuenit.
¶ Caro agni lactātis. c. p̄. h. z⁹. ē mlti flatis ꝛ viscosi gnātiacito de stō descēdit: nō lactātis vo ppinq. edo Auerroys.
¶ Caro columboꝝ cali. ꝛ hu. ad scōm difficilis digestionis sanguinem generat aptum inflationi.
¶ Anatum caro calidior omni carne auium domesticaruꝫ ꝛ maxime febricitantibus nocet.
¶ Pauones difficilis digōnis mali sanguis gnātiui.
¶ Caro q̄leaꝝ. c. h. ad z^m difficil' digōis ꝛ corp⁹ ad fe. ppat.
¶ Oculi ꝛ maxime al'is pinguis fri. humi. in secundo viscosum dant nutrimentum graues ad digerendum.
¶ Cauda cali. ꝛ humi. coleram gignit rubeā ꝛ stō nocet.
¶ Epar ca. ꝛ hu. ad scōm. grossūꝫ generat sanguinē: dat̄ q̄ñꝫ galline vel pulli sup prunas assatuꝫ i excitatiōeꝫ appetit⁹.
¶ Testicloꝝ caro ca. h. ꝛ q̄ ex aialib⁹ magnis difficil' digōnis: ſꝫ galloꝝ nōdū coeūtiū bonuꝫ ꝛ laudabile dat nutri^m.

Borago ¶ De herbis ex gb⁹ fiūt fercula.
dcm̄ est valet in egritudinibus melicis.
¶ Rapa. c. h. pncipal'r mltū nutrit difficil' digōis pl's folys. remouet̄ si bis elixet̄ ꝛ cum piguibus coquatur carnibus.
¶ De granis.

Faseoli ca. h. p̄. mali stō ꝛ hūoꝝ grossoꝝ ꝛ melicoꝝ generatiui. ¶ Ex radicibus.

Pastinaca c. h. p̄. difficilis digōnis dur ꝛ grossi nutrimēti mali sanguis gnātiua. ¶ De oleo.

Iaꝫ dcꝫ ē ō tēpatis tñ alig existimāt ō oliuis bñ maturl ɔclinare ad ca. ꝛ hu. ¶ De adipe ꝛ piguedie.

Adeps ꝛ piguedo. c. h. z⁹. ledūt stōꝫ ꝛ nauseā faciunt: ꝛ piguedo i colꝫ facilr ɔuertit̄. ¶ De butiro.

Butirū c. h. p̄. corp⁹ nutrit ꝛ ipiguat. fac̄ cibū difficili⁹ digeri ꝛ natat supra ipꝫ: nō ɔuenit nisi i assuetis ꝛ cum moderamine. ¶ De ouis.

Ouuꝫ ꝛ si declinat ad. c. ꝛ h. ſꝫ ipꝫ cū albumie ponit̄ tēperatū vt i de tēpatis vtꝫ oua ɔpetāt in febrib⁹ dicetur in dubys. ¶ De fructibus.

Ficus humida ca. ꝛ humi. pmi. nocet stomaco maxie cū corticib⁹ iflat dolorem causat flux⁹ factiua.
¶ Iuiube cali. humi. pmi. dure digestionis stomacum grauant flegma ꝛ sanguinem flegmaticum gnānt inflatiue.
¶ Pomū dul. c. h. p̄. ꝛ maxie bñ matuꝝ. nā imatuꝝ ad fri. ꝛ hu. ɔclinat maloꝝ hūoꝝ gnātiuū ꝛ facile putriscibile ꝛ tale blasphemāt medici: maturū bñ coctuꝫ abiectis corticib⁹ cū çuccaro aliq̄ñ pōt ab ifirmis accipi i pauca ꝙ̄titate.
¶ Moꝝ dulce ca. hu. stō nocet ꝛ facile in eo corrumpitur.

.: vide pro Castanea ca. 2 diat. Rabimo. xx. par. suezo apho:

¶ Amigdale dulces mature cal'.hu.p̄mi difficilis digestio/nis:bonuz dant nutrimentuz licet paruz.
¶ Auellane cal'.hu.p̄mi generāt coleram īflationez vento/sitatez tarde digestiōis ⁊ maxime sicce.
¶ Uua bn̄ matura cal.p̄mi.hu.scd̄i boni nutrimēti corp᷒ ī/pinguat:sz recēter a vite deposita īflat:⁊ rugituz causat.
¶ Dactili cali.humi.ad secūdū difficilis digestionis grossi sanguinis generatiui. ¶ De lacte ⁊ lacticinijs.
Lac ca.hu.ꝓpinquum complexiōi humane cōuenit se/nibus cōsumptis ptisicis nō multuz febrientibus.
¶ De potu.
Uinuz pauciferū albū vel aureliuz aquosuz ca.⁊ hu.ꝯplōnis nunquid in feb.ꝯpetat dicet̄ ī dubijs.
¶ De cibis ⁊ potib᷒ cal'is ⁊ sic.eo ordine q̊ de reliqs dcm̄ ē.
¶ De herbis ex qbus fiūt salatucia.
Mentha ca.⁊ sic.z' ꝯfortat stōm ⁊ maxīe flaticū.
¶ Saluia cali.p̄mi.sic.in scd̄o confortat stōm:⁊ humidita/tem eius exiccat.
¶ Cappares ca.sic.secūdi:abstersiui superfluitatuz stoma/ci ⁊ aperiunt opilationes remouetur nocumentuz si cum oleo ⁊ aceto cōdiantur:bene decoquantur.
¶ De carnibus ⁊ partibus aīalium.
Turdi ⁊ meruli ca.s.p̄mi.difficilis sūt digōnis:⁊ meru li difficilioris.rēouet̄ si cū brodio pigui coq̄nt̄.
¶ Turtures ca.sic.scd̄i.habēt tamē humiditatē sup̄fluam difficilis digestionis:maluz dant nutrimentuz.
¶ Lauda cali.sic.secūdi.difficilis digestionis.
¶ Aquatice:aues ca.sic.cōplexionis multarū sup̄fluitatuz.
¶ Lepus.c.sic.scd̄i iuuenis elixatus bene digestibilis.
¶ Passeres cali.⁊ sic.ad tertiū dure sunt digestionis de q/bus Auic.omnes passeres mali sunt.
¶ Splen cali.sic.secundi difficilis digestionis.
¶ De piscibus.
Saliti calidi ⁊ sicci sunt.
¶ De herbis ex qbus fiūt fercula.
Mentha de ea actum est.
¶ Saluia supra.
¶ Petrosellinus cali.sic.ad tertium.folia digestionem cō/fortant:radix difficilis digestionis.
¶ Blitones.c.sic.p̄mi.nocēt stomaco ꝓpter humiditatē su perfluā.remouet̄ si cū oleo onfancino ⁊ aceto p̄parent̄.
¶ Apium cali.sic.secūdi.aperitiuum cōuenit spleni ⁊ epati nō venit in vsum cibarij:sed magis salatucij.
¶ Caules cali.p̄mi.sic.scd̄i:⁊ stō minus nociui sunt sūmita/tes meliores hyemales tarde digōnis:remouet̄ si cuz pin guissimis carnibus coquantur maxime gallinaceis.
¶ Maiorana.c.sic.i.3°.nō venit cōiter in vsuz cibarioꝝ.
¶ Rosmarinus cali.sic.ad tertium aperit opilationes epa tis ⁊ splenis ⁊ cerebrum confortat. ¶ De granis.
Cicer albuz.c.sic.p̄mi.maxime siccū est difficilis dige/stiōis maxīe cuz cortice:⁊ est īflatiuū sz abiectis corticibus pulmonez nutrit ⁊ conuenit epaticis ⁊ nigrum fortius ⁊ rubeum medium.
¶ Risuz.c.sic.scd̄i.multuz prebens nutrimētuz stipticū.re mouet̄ si per noctē teneat̄ in īfusiōe in aqua furfuruz.
¶ De radicibus.
Radix petrosillini iam dictuz est.
¶ Enula cal'.sic.secūdi difficilis digestionis:sz si bene decoquatur pectori multuz confert.
¶ Raphan᷒.c.sic.scd̄i difficilis digōnis nocz capiti ⁊ visui.
¶ De agruminibus.
Alleuz .c.sic.tertij vsqꝫ ad.4.parui nutrimenti caput ledit ⁊ ventositatez resoluit:⁊ opilationes aperit.est.n.ru/sticorum çinçiber.Gal'.
¶ Cepe.c.sic.in scd̄o.difficilis digestionis nocet capiti ⁊ vi/sui.est tamē īcisiuuz ⁊ appetitus prouocatiuuz.
¶ Porrum cali.sic.tertij inflatiuuz nocet stomaco difficil/lis digestionis illaudabilem generat humorem.
¶ De fructibus.
Ficus sicce:cali.sic.in fine primi sunt stomaco bone:⁊ mirabiliter aperiunt vias cibi.
¶ Lupinus cali.sic.īflatiuus difficilis digestionis.
¶ Pieoli.c.z'.sic.p̄'. difficil' sūt digōnis g̊ssū dāt nutrim̄tū.
¶ Nux cali.sic.p̄.difficilis digestionis:nocet stomaco ⁊ co/lerā generat:ideo stomaco nocet calido.
¶ Castāea ca.s.p̄.difficil' digōis flicos hūores īdigōs gnāt.
¶ Auellana sicca cali.sic.ventositatē multiplicat difficilis digestionis remouetur si vstulatur.
¶ Phistici ca.sic.scd̄i.sunt stomatici bonū prebentes nutri mentum. ¶ De caseo.
Caseus salit᷒.c.sic.ad 3m maluz p̄bet nutrimētum ⁊ ē generatiuus lapidis in renibus ⁊ vesica.
¶ Case᷒ dl'cis.c.⁊.s.magl sicc᷒ ꝯfortat stōz p᷒ cibū sumptus vsqꝫ ad.3.bolos vel.4. ¶ De melle.
Mel apū.c.s.z' dure digōnis īflatiuū ml'tū nutrit:⁊ cru/dū vētositatē ⁊ īflatiōez gnāt:remouetur per eius decoctionē. ¶ De sapa.
Uinum coctū.c.sic.scd̄i dure digōnis īflatiuuz multū nutrit. ¶ De seminibus.
Sinapi .c.sic.ad 4m exiccat hūiditatē stōi ⁊ splenis le dit cerebꝝ.rēouet̄ ꝑ admixtōez amigd.cū eo.
¶ Anisum.c.s.tertij magis venit in vsuz aromatū:cōfortat stōz ⁊ aperit opil'ones epatis ⁊ splenis.
¶ Fenicu.ca.s.scd̄i tarde digōnis ⁊ ē eius nutrimētū malū aperit opil'ones. ¶ De potu.
Uinū potēs.c.sic.ad 3m.ōbile ad p̄m.mediocre ad zm:sz de his ī dubijs.Et h̄ ō simplicib᷒ sic posita sūt vt ꝟbi grā.De ꝯposit' āt ad plenū dicere ñ valeo ꝑꝑ variā cō pōnē ipsoꝝ ex diuersitate cāꝝ p̄riaꝝ ⁊ ꝯsuetudinū ꝯtingē/te:tñ de his dicā qb᷒ cōiter vtunt̄ īfirmi:⁊ in oī patria.
¶ De iusculis ordei.
Fiūt ex faria orđ.⁊ aq̄ iuscula q̄ sūt fri.⁊ hu.ꝯpl'onis.nā hūiditas aq̄ vr̄ vicere siccitatē ordei:⁊ h̄ ī feb.cō/ueniūt oībus:īdicatiōe sumpta ab ipsa feb.⁊ ꝼm maiorē et minorē mixtionē cū aq̄ fiet magis ⁊ min᷒ nutritiua.
¶ Fiūt ēt cū brodio carniū tēꝑat'.⁊ cal'arū:⁊ sic remouet̄ a sua friditate plus ⁊ min᷒ ꝼm carniū cal'arū ⁊ min᷒ cal'aruz gradū.vñ eoꝝ eleuatio stat sic in cōiectura medici.
¶ Fiūt iuscl'a ex faria frum̄.q̄ sūt magl nutritiua q̄ꝫ ea q̄ ex faria orđ.sz cū aq̄ fra ad tēꝑam̄tū veniūt:cū brodijs āt car niū cal'aꝝ ad cal'itatē declinare vident̄:sicqꝫ mixtio talis cal'a min᷒ cal'a ⁊ media a medico ordīari pōt.
¶ Juscula ex farina amili quod est ex frumento factū sunt vt iuscula ordei:ita ꝙ de eis vt de illis.
¶ Pānata ex aq̄ simplici ⁊ pane cib᷒ est tēꝑatus ꝼm aliq̊s. veꝝ Auerrois ꝓnunciat ipsaz fridam ⁊ humidam.
¶ Pānata āt cū brodio carniū vr̄ declinare pl's ⁊ min᷒ ꝼm brodij caliditatem maiorē aut minorem:ita ꝙ opz vt sepe medicus sit prudentia dotatus.
¶ Apđ nō nll'os fit pānata cū brodio carniū ⁊ vitellis ouo/rū:⁊ qdā ꝓ alteratiōe īponūt agreste.qdā vinū grana.qdā aliđ sīl'e ex arōatib᷒ vt coriādro ⁊ sīlib᷒.h̄ āt graduare ab/solute esset īpossibile:sz oz vt tu ex gradibus simpliciū cuz tua v̄isimili cōiectura gradues ⁊ composita.
¶ Quidā gratusant panē siue ip̄z miutū faciūt:deīde īfun/dūt ī aq̄ fra ꝑ hōas.v.deiñ leuiter ī eadē ꝺcoquūt aq̄ sperā tes magl alterar̄.alij exp̄mūt:ꝺiñ ī brodio cāniū ꝺcoquūt.
¶ Fit apud nos brodetū ex brodio carniū ⁊ vitellis ouoꝝ: ⁊ dat̄ cū çuccaro aut vino granatoꝝ.hoc aūt ad latus de/clinat cal'oꝝ.vnde opz medicū gradus habere simplicium

·1· Descriptio ferculi quo utuntur Veneti in nuptiis suis·

propter qđ gradus posui simplicium.

¶ Fit ex carnibꝰ iā positis maxīe ex tpatis ɔtusuz siue pistatū: qꝛ carnes. s. pulpa eaꝝ pistat̃ optīe ī mortario. deinde distēperat̃ cū brodio eaꝝ ⁊ colat̃. reducit̃ deide modicū ad ignē. ⁊ cū zuccaro ⁊ vīo granatoꝝ agresta ⁊ hꝰ. et qn̄qꝫ sine his ꝓpiat̃: ⁊ q̄si apud nos ab eo cōiter incipīus. qꝛ dn̄t ifirmi se nō posse masticare. Ecce miꝰ Raineri dietaz subtilissimā qūo iter hāc ⁊ nihil dare aut aquaz ordei aut ptisanā drat ɔphēdis pp qđ oꝫ medicū nā eē prudētez. vt. io. terapē. 8º. caº. gdā addūt molā panis. gdā amigdalas cū pane. vn̄ certe cibꝰ fit dlicatꝰ: ⁊ nutritiuꝰ ēt ꝓ sanis. ⁊ apud dn̄os venetos tal' dat̃ cibꝰ in nuptys suis. carnes bn̄ ⁊ optīe pistatas ⁊ molā panis p̄us ī aq̄ ros. detētā: deide amigdalas mūdatas. ⁊ oīa adiūctē ī mortario icorporent̃ optīe: deide cū brodio carniū totū distēper̃ ⁊ colet̃ ad ignē de nouo reducat̃ ⁊ buliat ad spissitudinē ɔuenietē: deide addat̃ agreste vt fiat saporosū ⁊ cū zuccaro ⁊ ciamomo sanis ⁊ nobilibꝰ ꝑpinet̃ īfirmis dimittant̃ aromata nisi ɔueniētia vt coriādrū ⁊ alia. si fuerit oportuna.

¶ Aq̄ carnis ad alēbicū fcā seq̄t̃ ɔpl'onē carniū ex qbꝰ fit. est subtil' sube cito resolubil'. dās subaz spumosaz ⁊ nō solidā. iflāmabil'. vn̄ cū ea ɔmiscet̃ aq̄ ēdiuie aut aligd tale qđ rēittat iflāmatōez dat̃ a mlt'l stati. aly n̄ nisi ī extrēis.

¶ Ceteri dcoquūt pullū magnū ad eiꝰ vltimā ɔsūptionē: ⁊ vocatur brodiū cōsumatū sequit̃ in ɔplexiōe carnes.

¶ Dāt aly brodiū nō ɔsumatū ⁊ h̄ gduat̃. fꝫ gdū carniū.

¶ Sofritū est fcm̄ ex brodio carniū. vitello ouoꝝ ⁊ vino.

¶ Quidaz vltra mōtes faciūt īfirmis ex brodio carnium vino caseo buthiro compositūz ⁊ vocatur casinpru.

¶ Multi mlt'a ⁊ in diuers̃ prtys: q̄ꝝ noticia nō ē apđ me. fꝫ tibi satis sit cū d simplicibꝰ vsualibꝰ. gradꝰ ⁊ nocumēta aliq̄ saltiz v̄tuti nutritiue ledētia trāscripserim ex qbꝰ cōpositoꝝ gradus ex tua solercia statiz iuenies. cōsidera.

¶ De ordinatione dietarum. Rca. IIII.

Restat vt dietas ordinez ex pte subtilis grosse ⁊ medie sic itaqꝫ ī p̊ ordine ponā subtilē in scđo mediā. in 3º. grossaz.

¶ De dieta subtili.

Omitto h̄ loco dietā subtilissimā q̄ est nihil dare ⁊ illā tenuez. qbꝰ antiq vtebant̃: qm̄ vt dcm̄ est: ex praua ɔsuetudīe ⁊ hoīuz igluuie. ⁊ pp diuersitatez climatū: qꝛ vna egritudo ē in vno climate acuta ī alio n̄: ⁊ sic de alys iductuz ē vt talia fuari nō p̄nt absqꝫ magna medicoꝝ īfamia. ⁊ iō deuiabo a dietis antiq̊ꝝ: quā duiationē ondit eē nečiaz Auer. 5º. col. qui ⁊ sic ab ipsis deuiat ꝑpter causas dictas. ¶ Et iō sequar cōem modū dietandi apud nos seruatum. ex quo etiaz tu poteris te moderare in patria tua: ⁊ alibi vt oportebit.

¶ De dieta subtili secundum ordinem.

Est primo aduertēdū ꝙ cibi paꝝ nutritiui sūt illi q reponi dbēt in p̊ ordīe qꝛ in ordīe diete subtil'. pp qđ scito ꝙ tales sr̃ q facile ex mēbris dissoluunt. ex qbꝰ liqdi ⁊ subtiles gnānt̃ hūores. ⁊ q acutas et violētas hn̄t q̄litates. ⁊ dn̄az valʳ subam aut valde rarā. ꝑpter qđ supra in descriptione diete subtilis dicebat̃ ꝙ ex ea corpori non multum accedebat nutrimenti: sed minus q̄ꝫ necessarium erat. ⁊ talia sunt vt.

Ordeum. Mileum. Pannicum. Panis azimus. Pāis furfuraceꝰ. Caseus vetus. Pulmo. Stomacus. Intestina. Nares. Guttur. Aures. Atriples. Blitis. Spinachia. Aleum. Pruna. Mala gnā. imatura. Balaustia. Iuiube. Nespila.

¶ Et vt satisfaciā p̄missis ponam p̊ q̄ se tenēt ex pte diete subtil'. ponēdo p̊ ꝓ extremo aquā ordei simplicē. me diū hꝰ tal' latitudīs sic imagiate. 3º. terminꝰ signat̃ exclusiuus tenēs locū sūmū adiectā sanoꝝ terminatus.

¶ Primi ordinis sunt.

Aqua ordei simplex ⁊ adhuc ī ptibꝰ tuis sicilie: ⁊ alys fuat̃ locis cal'is ⁊ dat̃ ꝓ dieta febricitātibꝰ febre ppacuta: ⁊ pacuta: ⁊ adhuc aliqbꝰ diebꝰ ī acuta. apud aūt nos stati in die 2º. vel 3º dat̃ ɔtusuz carniuz. Ecce mi. rayneri qūo fuamꝰ ātiq̊ꝝ dietā aq̄ ordei cū fece sua quā antiq tāta cū iuestigatiōe dixerūt eē mediā īter grossā ⁊ tenuē siue subtilissimā. ¶ Holera fr̄a hūida. vt sūt.

Caulis. Blitis. Atriplex. Blitones ⁊ hꝰ. Iuscl'a ordei cū aqua. Iuscula amili cum aqua. Iuscula frumenti cum aqua. Panata cū aq̄. Brodiuz simpʳ ex pullis p̄uis. Brodiuz ex pullis magnis. Iuscl'a ordei cū brodio carniū. Iuscula amili cū brodio. Iuscula frumēti cum brodio. Et latus hꝰ diete sequuntur. Ficus humida cū ius nutrimentū maiꝰ ceteroꝝ. Spinachia. Lac acetosū ⁊ hꝰ q̄ pro p̄nti suffi cere scio. ¶ Secundus ordo. ⁊ ē dieta media. Pānata cum brodio pulli. Panata cū brodio caponis. Panata cū brodio perdicis. Brodiū cōsūmatū ex his. Latus huiꝰ sequuntur. Faseoli. Alleum. Amigdale dulces. Raffanus. Pisces.

¶ Tertius ordo. ⁊ est dieta grossa.

Contusum siue pistatum. Oua galīe sorbilia recentia. Testicl'i galorū coeuntium. Latꝰ huiusmōi sequuntur. Carnes auiū tpate supradicte. Lingua. Pedes. Cerebrum. Medulla. Oleum. Lac. Caseus dulcis. Lens. Frumentum. Cicer fractum: Faba fracta. Castanea. Rapa. Caro porcia exclu.

¶ Et sic de alys q̄ ex te addere poteris. hita notiº de dieta grossa qd sit vt supra. Et breuiter g̊ssicies diete attēdi hꝫ penes accessū ad dietā sanoꝝ ⁊ subtilitas penes dstātiā ab aq̄ ordei sp attēta ꝓportiōata q̄ꝫtitate. vn̄ imagineris latitudinē hn̄tē tres termios. vnꝰ sit sic nō gdus vl' q̄si. ⁊ h̄ ē aq̄ ordei simplex. Aliꝰ ē sūmꝰ vt caro porcina exclu. mediꝰ āt sit pānata cū brodio pulli p̄ui. fꝫ vt sepe q̄litas vt nutribilitas q̄ꝫtitatl ɔtīua ⁊ discreta faciūt eādē rē eē dietā subtilē ⁊ g̊ssā ⁊ mediā. Ex q̄ ifert̃ ꝙ nō sūt adiuicez real'r ɔdisticta. ɔsidera. Et h̄ de dietis volo tibi sufficere sic ordinates vt mihi visuz ē cōiter ī p̄ria nr̄a practicari.

Capitulum. V.

De alteratiuis digestiuis ac solutiuis tā simplicibꝰ q̄ꝫ ɔpositl oīuz q̄tuor hūoꝝ ⁊ spērūz eoꝝ. cōtinēs Rubricas duas.

¶ De digestiuis ⁊ alteratiuis. Rubrica. I.

Nunc autem loquor de digestiuis simplicibꝰ ⁊ ɔpositis māeꝝ peccātiū ī egritudibꝰ vsualibꝰ ⁊ domesticis: q̄ gdē dn̄r talia: qꝛ sūt p̄paratiua māeꝝ taliū ad expulsionē. ē. n. digō h̄ sūpta ad mētē medicoꝝ p̄patio hūoꝝ ad expulsionē. vt pª 4ⁱ. de cura putridaꝝ ī gnāli. h̄ aūt p̄patio aut ē ī suba. aut ī q̄litate hūoris p̊ncipalr. in suba gdē qm̄ si ē grossus sbtiliaº si subtil' igrossatio. Si viscosus icisio: ⁊ ɔsil'r de alys. In q̄litate v̊o vt si ē calidꝰ īfratio. si fridus calefactio. si hūidꝰ ⁊c. Sūt nāqꝫ ex hūoribꝰ q̄tuor tātū. tres q digōnē fꝫ seipos tātū recipiūt cuꝫ sāguis sit sp ad exitū p̄paratꝰ. vt pꝫ ītelligēti. ⁊ ē expresse sn̄ia Aui. pª 4ⁱ. alle. caº. vbi inqt. Et scias ꝙ flōmia qn̄ est ītētio sāguis nō ē de gn̄e eiꝰ ī q̄ expectat̃ digō expectatōe q̄ ē in solutis. ⁊ n̄ expectat̃ digō nisi ī hūoribꝰ alys. de q̊ꝝ digestiuis suo ordine dicet̃. nā p̊mo ponant̃ digestia iporum humoruz vt naturales dicunt̃: deinde ipsoruz vtinDigestio quid.

naturales: aut nõ naturales appellantur.

¶ Digestiua coleꝛe nãlis simplicia vsualia ⁊ domestica.

Viola. Rosa	⁊ latuce	Malua iuiube
	Grana ⁊ succꝰ eiꝰ	Semiã q̃tuoꝛ ma
Latuca Endiuia	⁊ pꝛecipue aceto	ioꝛa infrigidãtia
Poꝛtulaca	sa ⁊ muza	Melonum
Sandali oẽs	Papaueris	Et cucumeris
Spodium	Lenticula aque	Acetosa (ca.
Camphoꝛa.	Nenufar	Anguria siue bathe
Jusquiamus	Capillus ve.	Spinachia.
Epatica	Acetum	Cerasa.
Cucurbite ci-	Aq̃ veri frigoris.	Lupulus.
trulloꝛum.	Ribes	Oꝛdeum.
Semiã ẽt miõ-	Succꝰ arãcioꝛũ	Solatrum
ra ĩfrĩdãtia. vt	Succus limonũ	Sebesten.
se. põtulace en	Succꝰ citri ⁊ silr	Poma acetosa ⁊
diuie scariole	agreste	cetera.

quatuor Semia minora que sunt

¶ Digestiua naturalis flegmatis.

Pulegium	Cinamomum.	brusci ⁊ sparagi
Calamĩtũ	Daucus.	Squilla
Maioꝛana	Squinantum.	Acetum
Sparagi brusci	Ficus sicca.	Oꝛiganum
Semen anisi	Eupatoꝛium.	Serpillus.
Fenicli siue ma	Galanga.	Jsopus.
ratri	Poꝛrum	Sticados.
Saluia	Raffanus.	Piretrum.
Menta.	Ruta.	Aleum.
Saturegia	Radices q̃nq₃ a	Betonica.
Piper	qbꝰ denoĩat̃ sy.	Camedreos.
Zinziber	de q̃nq₃ radici-	Camepitheos.
Gariofilus	bus. feni. s.	Capares.
Mel	Apy petroselli:	Sal.

Quinque radices que sunt de quibus componitur Sy. 5 radi

¶ Et breuiter medicine omnes calide ⁊ sicce videnť esse vt supꝛa flegmatis digestiue.

¶ Digestiua melancolie naturalis simplicia.

Buglosa.	Sicla. Licoꝛea.	Spica.
Boꝛago.	Rosmarinus.	Agnus castus.
Radices ⁊ flo-	Pimpinella.	Amigdale amare.
res earum	Poma dulcia.	Lupulus.
Epithimum	Vinũ dulce albũ	Fumus terre.
Tamariscus.	Thimus.	Amigdale.
Scolopendria.	Cappares.	Rapa.
Gramẽ.	Balneum dulce.	Vua bñ matura
Cuscute.	Polipodium ⁊ si	Dactilus.
Assaꝝ. Acoꝛus	sit eiꝰ eũatiuuz.	et cetera.

¶ Digestiua colere composita ⁊ vsualia.

Et antequã de ipsis dicã ea pꝰus ĩscribã digestia siue sirupos qbꝰ cõiter vtunť medici apponẽdo auctoꝝ nomina ea vel eos laudantium.

Jul. ro. mes.	Si. de papauere.	Si. ᵭ agresta me.
Jule. vio. mes.	Si. de eupa. mes.	Si. de ro. Nic.
Si. de bizã. mes.	Si. ᵭ epithi. mes.	¶ Digestiua ꝯposi
Si. ace. simp. me.	Si. ᵭ sticad. mes.	ta colere natura
Si. aceto. ꝯp. me.	Si. de mẽta mes.	lis ⁊ vsualia.
Syrupꝰ de miua	Si. ᵭ absint. mes.	Julep rosa.
cito. ni.	Si. ᵭ fumo terre	Ju. vio.
Acetũ sqliti. mes.	maioꝛ Mes.	Si. ᵭ pomis acet.
Oxiçacara nicol.	Si. ᵭ ligricia me.	Si. ᵭ aceto. citri.
Oximel. simp. ni.	Si. ᵭ prassio mes.	Sirup. nenufare.
Oxi. ꝯpoᵐ. nicol.	Si. ᵭ ysopo. mes.	Aq̃ simplex cum
Si. de nenufa. ni.	Si. ᵭ thimo mes.	succo granatoꝝ
Si. ᵭ pomis mes.	Sirup. de ribes.	⁊ pauco zuccari.
Si. de coꝛticibus	Si. de limonibꝰ.	Si. ace. simplex.
Nicho.	Si. ᵭ calmꝰ. mes.	Sirup. viola.
Si. ᵭ aceto. ci. ni.	Aqua mel. Mes.	Oxiçacar.
Syrup. de radici	Sirupꝰ ᵭ merito	Sirup. ros.
bus Mesue.	eiusdem.	Siru. de agresta

¶ Aq̃ oꝛdei cũ succo limonũ: aut arãcioꝝ ⁊ pauco zuccari ĩ modũ Julep ⁊ ᵭlectabile valde.

¶ Aq̃ ẽdi. aut viol. Acetose: aut alteriꝰ aq̃: ex aqs ꝯueniẽtibus de qbꝰ ĩfra cũ aliq̊ acetoso vt vĩo granatoꝝ.

¶ Succus limonũ: aut arãcioꝝ: aut acetositas citri ⁊c. cũ pauco zuccari optimi.

¶ Scito ꝓ seq̃ntibꝰ ẽt ꝙ colra nãl ceteris ĩ nãlibꝰ q̃ cõiter apparẽt calidioꝛ existit: vt 7º. colli. ca. de ĩgenio sanatiuo: sinocaꝝ ⁊ Cõciliatoꝛ. dĩa. 9iᵃ. q̃re ĩtẽsioꝛibꝰ frĩdis ĩdiget ⁊ q̃re: dicat̃ q̃ cõmuniter apparent videbitur de zinaria.

¶ Digestiua cõposita flegmatis nãlis vsualia.

Oximel simpˣ.	Acetosus simpli.	Si. ᵭ q̃nq₃ radici.
Oximel cõ	Acetosus ꝯpositꝰ.	Mel ros. colat.
positum.	Si. de eupatoꝛio.	Aqua mellis.
Oximel sqliticũ.	Sirup. de stica.	Sir. ᵭ prassio ⁊ ꝓ-

pꝛie ad viscosos humoꝛes: quoꝝ sepe ratio est difficilis.

¶ Aqua mellis cum pauco aceti ꝓ papaueribꝰ: ⁊ si q̃rit̃ ᵭ opilo: fiat ᵭcocꝰ. eiꝰ cũ radi. feni. apy ⁊c. aut alteriꝰ apitiui.

¶ Digestiua melãcolie nãlis composita vsualia.

Siru. de epithimo.	¶ Sir. de fu. ter. vtrũq₃ maioꝛ
¶ Mel rosa.	.s. ⁊ minoꝛ.

¶ Si. aceto. simplex: lz aliq rõne aceti eũ mĩme ꝯferre dicũt: qbꝰ ñ ꝯsentit Me. ᵭ si. aceto. ⁊ Auer. 7. col. ᵭ cura femel ice ingt: illᵭ ãt quo plus ĩdigemꝰ in hac febꝛe est aperire incidere ⁊ subtiliare.

¶ Julep vio. maxime vbi esset materia multum adusta.

¶ Jtẽ aq̃ boꝛag. cusc. fumi ter. ⁊ silis cũ zuccaro: aut cũ iulep vioᵗᵒ iulepizato. ¶ De digestĩs colre nõ nãlis.

Et quoniã raro ĩmo rarissime ĩ coꝛpe hũano peccant hũoꝛes simplices: vt pᵒ ꝓnostico. ꝯᵗᵒ. zo. hĩc subseq̃ns ẽ agere ᵭ digestiuis mãerũ ꝯposita rum seruãdo oꝛdinẽ: vt supꝛa cuz de colera dcm̃ sit pꝛius hinc agẽdum est de digestiuis ipsiꝰ: distingui aũt colera. nã q̃dã citrina: q̃dam vitellina: q̃dã adusta: q̃dam prassinã: q̃dã ziaria. h. n. st spẽs cõiter nõte. ¶ De colra vᵒ ex cõmistiõe melie cũ ipa dicet̃ ĩfra. ¶ De digestĩs colre ci.

Digestiua itaq₃ citrie debẽt eẽ ĩfratia ⁊ hũectatia minꝰ tñ hũectatiua q₃ ĩfratiua: ⁊ cã: qm̃ colra citria g̃nat̃ ex ꝯmistiõe flãtꝭ tenuis ⁊ aquosi cũ colra ipa. Exẽpli grã. iulep violato p. i. iulep ros. p. y. ¶ Jtẽ sy. aceto. simplex. ¶ Jtẽ oxizachara cũ aq̃ oꝛdei vl aq̃ ᵭco. ¶ Jtẽ ex aqs herbaꝝ simpliciũ ꝯueniẽtiũ ᵭ qbꝰ ĩfra cuz zucᵗᵒ vĩo granatoꝝ iulepizãdo: aut alr ꝑparãdo. Jtẽ oximel simpˣ. Jtẽ iul. vio. cũ melle ro. coᵗᵒ. Jtẽ ex. A. pᵃ 4ᵗⁱ ᵭ cura ter. Si. ace. simpˣ cũ mel. ro. col. qᵭ sit subduplũ ad acetosuz: diuersitates tñ istoꝝ siru. ᵭbẽt ĩtelligi ꝫ diuersitatẽ ꝓpoꝛtiõuz mãeꝝ colricaꝝ ad mãs flãticas aq̊sas siue subtiles. ⁊ tu ex datis ⁊ dicẽdis facile cõsidera.

Digestiua ¶ De digestiuis vitelline. vitellie ᵭbẽt eẽ frĩa ꝑpata ⁊ subtiliatia ĩcisiua ad hũidũ parũ ꝑ ᵭclinãtia vl saltẽ ĩ hũiditate tẽꝑata: ⁊ cã: qm̃ vitellia g̃nat̃ ex admistiõe colre cũ flãte grosso visco. cꝰ gnõ ꝫ. A. ẽ magꝭ ĩ epe: lz Jsaac ĩ dietꝭ vlibꝰ. 4. ca. dicat hãc magis ĩ stõ repiri. exẽpli grã. si. ᵭ bizãtys cũ aceto. si. aceto. simplex: oxiel simpˣ. si. aceto. ᵭ duabꝰ radicibꝰ. si. aceto. simplex cũ mel. ro. colato. si. ᵭ calamẽto cũ iulep vio. vl si. aceto. simᶜⁱ. ¶ Jtẽ aq̃ distillatõis herbaꝝ simpliciũ ᵭ qbꝰ ĩfra ꝯmiscẽdo eas ꝫ ꝓpoꝛtiõez estiatiuã ipoꝝ hũoꝝ adiuicẽ colre. s. ⁊ flãtis. Si vᵒ fuerit vitellina ꝑ adustiõz flãtꝭ quã plres vocãt vitellinã. S. ᵭ q̃ ipe. z. nãliũ vtutũ. vl. c. tc digeᵘᵃ ᵭbẽt eẽ friᵃ ⁊ hũi. dictis ⁊ cog̊scet̃ vna ab alia p coloꝛẽ: qꝛ h hꝫ citritatẽ cũ tẽdentia ad ignẽ rubeũ. Pꝛia vᵒ tẽdit ad albedinẽ: ꝑꝑ flegma in q̊ nõ fuit adustio. considera. ¶ De digestiuis aduste.

Digestiua adusta ᵭbẽt eẽ frĩa ⁊ hũida magis ⁊ minus ꝫ adustõez maioꝛẽ vel minoꝛẽ ⁊ cã: qm̃ talr fit per adustionẽ colere nãlis que in adustione

cineraṫ.exempli grã iulep.viol.s.ő pomis acetosis mes. oxiçacara cũ aq̃ decocta:syr⁹ viol.syr⁹ nenufar.aq̃ ordei cũ zuccaro:ꝛ digestiua oĩa vel q̃si oĩa q̃ supra de digestiuis cõpositis colere:addẽdo semp̄ si opꝫ q̄ hũectãt vt aq̃ vel aliqd tale. Pro quo est aduertẽdũ ꝙ ꝛ si sy.de epithimo ꝛ iõ fu. ter.sint ad siccũ tẽdẽtes q̄ i digerẽda hac col'a ɔueniẽter adhibenṫ:tñ danṫ nõ tm̃ ad digerẽdũ q̄tũ ad ipsaꝫ expellẽdã. Et iõ dixit Mes.s.de epithimo colerã nigrã ꝛ humores adustos cũ ṽtute expellens.in receptis aũt ipsoꝝ ponunṫ mirabolãi ꝛ cetera solutiua:vt pꝫ.ɔferũt etiã ꝑ ꝓprietatẽ simpliciuꝫ a qb⁹ p̄ncipalr̄ denoĩanṫ. Iteꝫ danṫ:vt ꝑ ipsos ꝛ ɔsimiles ꝓhibeaṫ vlterioꝛ putrefactio.nã sicut humiditas ẽ mater putrefactiõis. quarto metauro.ita siccitas prohibet putrefaccionem.

De digestiuis prassine.

Digestiua prassine debẽt eẽ frida ꝛ potentiora q̄ digestiua colere aduste: q̄m talis fit ẽt ꝑ adustioneꝫ vitelline: ꝛ ex ɔ̃nti densioꝛ est:ꝛ magis resistens ifrigidatiõi q̄ adusta. Ex qb⁹ iferṫ p̄mo ꝙ syrup.nõ dꝫ in tali casu iulepiçari:ſꝫ in sua grossa sub̃a permanere. Inferṫ 2ᵒ ꝙ plus de iſꝫ de aq̃ dꝫ exhiberi:frida tñ talis colere digestiua debẽt ad humidũ declinare. ꝛ si talis sit grossa ꝛ hũiditate ꝑticipet.nã vt expt⁹ fui meli⁹ est extinctõi in hoc casu attẽdere.nã eligibili⁹ est vt ꝓlõgeṫ egritudo q̄ vt pdat̄ infirmus. ꝛ sic semp opatus est p̄r noster Cermison⁹: ꝛ est sñia Auerro. 7ᵒ.colligꝫ.allega.cap. Ingt ꝛ meli⁹ est vt ɔuertas talẽ febrẽ in lentã ꝛ lõgaꝫ q̄ curari possit:q̄ eger subito moriaṫ. nã q̄ fit in alteratione cõueniẽtius feb. facilioꝛ est q̄ mors. Tñ qs ṽsutus istabit de grossicie viscositate opilatõe:ꝑ p qd ad euitãdũ ẽt cõtrouersiã ẽ cõmiscẽdus syrup⁹ acetosus simplex cũ alys ifrigidatiuis:vt vbi grã.syrup.viol.cũ syrup.acetoso simplici:vel iulep viol.cũ eodẽ:aut nenufarin⁹cũ eodẽ vel ő acetositate citri cũ eodẽ:addẽdo ẽt spẽs fridas: vt sandalos ꝛ bõ.nã syrup⁹ acetosus simplex ẽ apitiuus ꝛ subtiliatiu⁹ ꝛ icisiu⁹. Et põt diligẽs iuestigatoꝛ ẽt addere ex alys syru.apitiuis: de qb⁹ dcm̃ est ẜm ɔ̃ discretioni ei⁹ videbitur:q̃re ɔsideret.nã ex succo limonuꝫ aracioꝝ granatoꝝ ꝛ aqua:vt supra de colera põt fieri extinctiuũ.

De digestiuis çinarie ꝛ prassine nõ vere.

De zinaria aũt dicaṫ ꝙ vt colligiṫ.7ᵒcolliget.allegato ca⁹.ꝛ a Cõciliatore dicta dñia ipsa tãte est malignitatis:vt ipsa digõnẽ nõ expectet:sed mox a nã ipsa ꝑcepto suo nocumẽto vomita:vel q̃olibꝫ aliter expelliṫ.vñ Aui.p̄ma p̄mi.de hũorib⁹ ꝛ hec est peioꝛ ꝛ magis pniciosa:ꝛ dicit ꝙ ẽ de sub̃a venenoꝝ.ab hac aũt colera nõ fit febris pp ei⁹ malignitatẽ.nã añ eius putredinẽ hoĩeꝫ iterimit. Et ples estimauerũt etiaꝫ febrẽ a prassina nõ posse ɔtingere pp eãdẽ cãm.vñ Cõciliatoꝛ allegata dñia.recitat se vidisse sel'tm̃ vnã febrẽ de prassina q̄ iterfecit hñtẽ ı 7ᵒ:ꝛ ponit ei⁹ accñtia. Ex qb⁹colligo ꝙ nõ frequẽter apparent iste tales mãe:lꝫ qdã moderni practici aliter iudicẽt.nam omni die apparẽt colere viridesc\u0169 tẽdẽtia ad fuscuꝫ:q̃s prassinas vocant: q̃ vt credo nõ sunt semp prassine:sed sunt virides facte ꝑ admixtionẽ melie cũ colera citrina:cui⁹signũ:q̄m tales sunt liqde currẽtes ꝛ nõ grosse.nã ex admixtiõe nigri cũ citrino generaṫ coloꝛ viridis:vt pꝫ ex colore indici cũ auripigmento:vt faciũt pictores ꝛ ista ẽ de q̃ dixit Conciliatoꝛ:ꝙ aliquãdo euomebat:ꝛ ex ista febres fiũt lõge pp meliaꝫ secuꝫ admixtã:ꝛ talis indiget digestiuis mixtis. possumus tamẽ imaginari q̄tuoꝛ gradus prassine vere:ꝛ ɔsequẽter ꝙ in p̄mo gradu exñs aut scõo põt feb.cãre licꝫ raro contingat. In 3ᵒ:vo ꝛ 4ᵒ.nequaq̄:ꝛ ꝑ ɔcordia auctoꝝ:sed de his infra de febris colericis.

De digestiuis flãtis nõ naturalis.

Diuiditur p̄ma p̄mi de hũoribus. In mucilagiosuꝫ.cruduũ.aqueũ.gipseũ.salsuꝫ.acetosuꝫ.põticũ.dulce.acre.vitreũ. Sꝫ p̄ᵃ q̄rti ő febre flãtica flã putridũ ad.4.spẽs tm̃ reducit. Ingt. Et fleg.qdẽ putridũ q̄nq̄ est vitreũ:q̄nq̄ acetosuꝫ:q̄nq̄ dulce:q̄nq̄ salsuꝫ:crudũ ꝛ mucilagiosuꝫ:sub vitreo ɔprehẽdẽs. Aqueũ ꝛ isipidũ sub dulci.ponticũ ꝛ acre sub acetoso. Gipseũ nõ facit febrẽ.iõ digõne nõ idiget va ẜm Genti.allega.loco:ſꝫ itaq̄ ordinẽ illoꝝ.4.ꝓsequar eoꝝ ponẽs digestiua.

De digestiuis dulcis insipidi ꝛ aquosi.

Flegma dulce dr̄ aut ſꝫ se:aut q: admiscetur ei res extnea dulcis vt sanguis: qualitercũq̄ fit. Ei⁹ digestiuũ dꝫ eẽ mediũ vel q̃si mediũ in actiuis.declinando poti⁹ ad lat⁹ caliditatis ꝛ siccũ in passiuis. ꝛ iõ cõmiscẽda sunt digestiua colere cuꝫ digestiuis flegmatis h̄ est cal'a cũ fridis aut tẽperatis:vt exẽpli grã mel ro. colatũ cũ syr⁹acetoso simplici vel ipꝫ mel ro. colatũ acetosatũ ẜm ꝙ vr̄ expedire ẜm maiorẽ vl'minorẽ flegmatis alteratiõnẽ vel cõmixtiõnẽ. ɔsilr̄ sio mõ de aqs dõm q̄ cũ ipsis syrupis cõmiscebunṫ de qb⁹ ifra. Itẽ ɔpetit oximel simplex ro. Itẽ oxiçachara cũ aq̃ mell'exhibita. Iteꝫ sy.aceto.simplex cũ aq̃ feni.aut cal'a apitiua. Iteꝫ transire possum⁹ circa statũ egritudis ad syrᵐ aceto.ő duab⁹radicib⁹. Itẽ si fortiorib⁹egem⁹ trãscamus ad syrᵐ acetosũ de qnq̄ radicib⁹addẽdo aq̃s cal'as vl'fridas:vt vr̄ expediṙ.

De digestiuis mucillaginosi vitrei ꝛ crudi.

Debent hoꝝ flegmatũ digestiua esse cal'a sic.subtiliatiua icisiua diuretica. Aui.p̄ᵃq̄rti. de cura flegmaticaꝝ: cuiusmodi sunt mel ro.cola.cũ sy.aceto so de duabus radicibus. aut sy. acetosus ő .5.radicibus. aut sy.de eupatorio cũ sy.acetoso simplici.aut oximel cõpositum. aut sy. de prasio aliqualiter acetosato aut sy. de sticados cum modico acetosi addendo oibus aquas harum intentionũ de quibus infra.

De pontici acetosi ꝛ acris digestiuis.

Debent ẽt digestiua istoꝝ ad calm̄ ꝛ sic.declinare vt dictũ est:ſꝫ debẽt eẽ min⁹ calida: cũ vitreuꝫ sit fridius pontico acri ꝛ acetoso:ꝛ h̄ loquoꝛ de acetoso pontico vt sunt talia ꝛ nõ ꝑ admixtiõnẽ colere nig. cũ eis.nã de ipsis vt sic dicetur in cap⁹ de digestiuis melãcolie.exẽpli gratia oximel simplex cuꝫ aq̃ mellis.oximel cõpositũ cũ aq̃ fenic.saluie:ꝛ bõ.acetosus cõpositus duaꝝ radicuꝫ cũ aqua feniculi.mel ro.cola. cũ sy.acetoso simplici.sy.de eupatorio cuꝫ acetoso simplici.

De digestiuis salsi.

Variatur flegma salsuꝫ ex varia ɔmixtiõe colere cũ flegmate.aliq̄n.n.cõmisceṫ colera cũ flegmate grosso:aliq̄n cũ subtili aquoso:ꝛ tale est flegma salsuꝫ notũ de quo dõm ꝙ ei⁹ digestiuũ debꝫ ẽ in actiuis tẽperatũ aut declinare ad fridũ si fuerit. ꝛ silr̄ i passiuis tẽperatũ aut aliqualr̄ ad lat⁹ hũiditatis: aut aliq̄n ad latus siccitatis. vbi grã.syr⁹ acetosus simplex cũ mel.ros.ꝛ aq̃ çuccari.silr̄ syrup.de endiuia cũ aq̃ ei⁹:aut cuꝫ aq̃ zuccari. Itẽ iulep viol.cũ melle ro.colato. Itẽ syru. ő acetositate citri. Oxiçara cũ aqs approꝑatis fridis. Itẽ i ꝓcessu syrup.de bisancys ꝛ multa ɔsilia. exẽpla põt pdiligẽs pscrutatoꝛ ex hītis ponere. Q̄n aũt flegma ẽ grossuꝫ.tunc opꝫ vt digestiuum sit subtiliatiuũ:vt vbi grã:acetosus simplex ꝛ bõ:ita ꝙ oꝫ variare in his ẜm variaꝫ ꝓportionẽ humoꝝ adinuicem:vt supra.

De digestiuis melãcolie nõ naturalis.

Melãcolia nõ nãlis:vt colligiṫ ab Aui.p̄ᵒ p̄mi de hũorib⁹ est sexcuplex.vna qdẽ ẽ tal'ꝑ adustionẽ col'e rub.alia ꝑ adustioneꝫ melie subtil'.alia ꝑ

adustionē melācolie grosse. alia qr cū ea cōmiscet colra rubea. alia qr cōmiscet flegma. Sexta qr cū ea cōmiscetur sanguis. et talis appellat melācolia sanguinea. alie sic suo mō a denoīatiōe humoris q cum ea cōmiscet.

¶ De digestiuis melie p adustionē colre genite.

Hec debēt eē i actiuis tempata aut ad fridū tēdētia et magis aut min⁹ frida fm maiorē aut minorē adustionē et i passiuis hūida ɔsilr magis aut min⁹. exēpli grā. sy. viol. cū melle ro. aut sy. nenufarinus: aut de acetositate citri maxie qn ex ipa melia cordi ifertur nocumētū cū aqs cordialib⁹ fridis: vt acetose de qb⁹ ifra. Itē sy. acetosus d pomis mes. et breuiter ifridātia dicta de digestiuis salsi flatis et d digestiuis colere supra: et dent oīa cū aqs appropatis remittētib⁹ et itendētib⁹ nūc calitatē: nūc frigiditatē: nūc alias qlitates: vt op⁹ erit de qb⁹ ifra: et nota q vbi cū h qrim⁹ iducere somnū ɔpeteret syup. de papauere cū aq viol. nenufar. etc.

¶ De digestiuis melie p adustionē melie subtil et grosse.

Et quoniā adustionē tā subtil qz grosse. seqt incineratio et maior in subtili et terrestrificatio maior in grossa hic digestiua melie tal p adustionē subtilē debēt eē frida et hūidiora. iō eligant fridiora et humidiora ex dcis digestiuis tā d flāte salso qz de colra ipsa qz de melia tali p adustionē colre ru. Et p digestiuis reliq min⁹ frida et hūida et exēpla patent plies ex dictis: aq aūt additē faciūt friditatē digestiuo itēdi et remitti fz ea frigiditatē maiorē et minorē. et tu ɔsidera.

¶ De digestiuis melācolie colerice.

Debent talia digestiua eē media in actiuis aut ad fridū decliare ne i calore supfluētia itēsionē aut adustionē gignāt i colra: i passiuis vo ɔsilr decliare debēt ad hūidū vt caloris icēdiū remittat et sic phibeat vlterior actio et ex ɔueniēti mala ēt nō nālis siccitas abyciat. vbi grā. sy. violat⁹. sy. de ēdiuia. sy. d pomis. sy. d acetositate citri: et maxie qn talis nocumētū cordi iferret aq ordei cū çuccaro. p q ɔsidera q dicta sunt i de digestiuis colre aduste. et plima ibidē deposita ad h capm reducant.

¶ De digestiuis melācolie flegmatice.

In his digestiuis oz mlta ɔsiderare p ne sint multū calra ne subtile resoluat et augeat melia et genita igrosset. 2° p eādē cām vitent igrossantia multū. 3° nō sint mltū puocātia saltē a pn°. vt oximel ɔpositū: et syr. de epithimo ne p ipsa agitata mā et ad vias strictas pducta ɔsequat opilo et ēt educto subtili maneat grossū: debēt itaqz ad calm parūp decliare et i passiuis debēt eē tēpata vel ad hūidū vel siccū parūp tendere. exēpli grā. oximel simplex cū aq fumi terre: et aq simplici decocta. Syr⁹ aceto. simplex cū melle ro. colato aq ēdiuie fu. ter. Itē oximel ɔpositū appentib⁹ signis digōnis. Itē sy. positus a Mes. i cura sode ex aggregatōe flātis et melie: cui⁹ initiū. mesuai iube. Itē sy. d fu. ter. cū aq bugl. boragis et silr etc. Itē sy. d epithimo. est tn notāda dria iter sy. de epithimo et sy. de fu. ter. qztū ad h: qr de fu. ter. ē leuior et min⁹ solutiu⁹ et ɔueniētior māeb⁹ calidioribus de epithimo vo ē magis aptiu⁹ et māe flāticar plus eductiuus.

¶ De digestiuis melācolie melancolice.

Sint huius māe digestiua tēpata i actiuis vl parump ad calz dclinēt: i passiuis vo ad hūidū tendētia sint et cā ex phitis satis facile itelligi pōt: vbi grā. mel ros. colatū cū sy. aut iulep violato: aut sy. de ēdiuia cū aqs ɔueiētib⁹: vt ē buglose bora. fu. ter. epithimi aut decoctio buglose flor boragis cū passercul et melle dulcorata. Itē vbi qrit digestiuū forti⁹ trāseat ad sy. d epithimo cū aq decocta dulcorata cū çuccaro: aut cū aq boragis vel buglose: et talia multa fabricari pnt ex datis.

¶ De digestiuis melancolie sanguinee.

Pro digestiuis h⁹ māe recurrat ad digestiua q posita sūt supra i digestiuis melie colice remittēdo ea in friditate et hūiditate. nā sic colra ē sanguine calidior ita fridiorib⁹ indiget: et cū ipa sit sicca valde et sanguis nō: hinc hūidiorib⁹. Sāguinea aūt melia ēt hūidis idiget ne vlteri⁹ i exiccatōe pcedat: ista tn mā sepe ex facta flōmia euacuat: ita vt paucis egeat digestiuis.

¶ Nota bene.

Et pro ɔplemēto eor q dicta sunt de digestiuis nōn dū q cū digō debeat cāe añti: et ēt ɔiūcte vt oēs volūt auctores. digestiuū māe calre i die qetis dz eē min⁹ fridū: et i die mot⁹ magis fridū eē i mā frida: qn in die qetis dz eē calidi⁹ et i die mot⁹ min⁹ calm: h tn cōiter nō obseruat. nā canonice opando sic fieri deberet: vt pz itelligenti. et hec de digestiuis cōpositis vsualibus dicta sufficiant.

¶ Nota.

Postremo aduertēdū q si qs talia digestiua accipe nō possit dz curiosus medic⁹ ex aqs de qb⁹ statiz facere digestiua ipsas adiuicē miscēdo vt expediēs erit pposito suo addēdo çuccar et aliud dulce acetosa vt vinum granator.

¶ Nota.

Item sciēdū q radix digestiuor i mā calra sūt semia qtuor frida maiora et miora de qb⁹ supra d digestis colre nālis et ifra d semib⁹. Radix vo digestiuor i mā frigi. et spālr flātica sūt radices. 5. dcē et ifra dicēde d radicib⁹. s. petros. apy. fenu. spagi bru.

¶ Aque vsuales de qbus facta ē mētio supra.

¶ Temperate.

- Aqua capil. vene.
- Aqua altee.
- Aq sparagorū.
- Aqua lupulor.
- Aq camomille.
- Aqua gramis.
- Aqua ligricie.
- Aqua buglose.

¶ Aque calide.

- Aqua absinthy.
- Rosmarini.
- Betonice.
- Eufragie.
- Rute.
- Eupatory.
- Melisse.
- Maiorane.
- Mente.
- Sauine.
- Isopi.
- Scabiose.
- Saxifragie.
- Aqua vitis.
- Fumi terre.
- Aqua feniculi.
- Boraginis.
- Celidonie.
- Enule.
- Scolopendrie.
- Lauri.
- Rafani.
- Prasy.
- Saluie.
- Apy.
- Berbene.
- Cuscute.
- Paritarie.
- Acori.
- Aqua mellis sine et cū distilla.

¶ De aqs fridis.

- Aqua ros.
- Cucurbite.
- Endiuie.
- Nenufaris.
- Plantaginis.
- Portulace.
- Aqua solatri.
- Violarum.
- Acetose.
- Angurie.
- Ordei.
- Epatice.

¶ De solutis tā simplicib⁹ qz ɔpositis vsualib⁹ de qbus p portōabiliter dicet: vt de digestiuis dcm ē. Rub. 2ª.

¶ Usualia simplicia colre pncipalr euacuatiua.

- Scamonea.
- Reubarbarum.
- Aloes.
- Absinthium.
- Eupatorium.
- Capilli vene.
- Lupulus.
- Mirabolāi cit.
- Fumus terre.
- Aqua casei.
- Viola.
- Cassia.
- Manna.
- Psilium.
- Volubilis.
- Sticados.
- Sucus rosa.
- Tamarindi.
- Pruna.
- Coloquintida.
- Turbit.

¶ Siplicia vsualia flātis pncipaliter ductiua.

- Rebu li emblici.
- Bellirici.
- Salgemma.
- Species salis.
- Kerua.
- Isopus sicca.
- Thimus açim⁹
- Hermodactili.
- Zinzib.
- Aqua caulium.
- Zuccar rubeū.
- Centaurea.
- Sambucus.
- Anacardus.
- Serapinuz.
- Vitis alba.
- Ircos.
- Sarcocolla.
- Been.

Euforbium.
Squilla.
Assarum.
Polium.
Urtica.
Agaricus.
Carthamus.
Opoponacum.
Lacticinia: vt
esula &c.
Serpentaria.
Arthãita: idest ci-
clamen.
Jus gallorũ de-
crepitorum.
¶ Siplicia vsua
lia colere nigre
pncipalr solutia
Epithi mũ
po
lipodium.
Mirabolãi nigri
Lapis laçuli.
Scene.
Cuscute.
Elleborus niger.
¶ Nota bene.

Et dictuz ẽ pncipalr: qm̃ vt scriptũ ẽ rarissime iueniť i corpe hũano pctĩ in vno solo hũore: ⁊ ɔsilr rarissime: imo q̃si nulla ẽ medicia solutia q̃ tñ vnũ hũorẽ euacuet: imo q̃ eũat colaz eũat ẽt flã: vt pz discurrẽdo ẽt i libris auctoꝝ: ⁊ suadet hexperiẽtia: vna tñ medicia pncipalr magis euãt vnũ hũorẽ q̃ȝ aliũ: vt exẽplificatũ ẽ: ⁊ ẽ snia Mesue i suo de ɔsolatõe medicinaꝝ.

¶ De solutiuis sanguinis.

Sanguinis nlla ẽ medicia q̃ de pᵃ itentõe sit eductiua. vñ Mes. de ɔso. alleg. ca. inqt. nllã. n. medicinaꝝ ppriũ ẽ ɔ pᵃ itẽtiõe eẽ sãgnis eductiuã. custodit. n. eũ nã vsqȝ i posteꝝ: nec deserit eũ nisi coacta: ⁊ dr ɔ pᵃ itẽtiõe: qꝛ scđarie ⁊ nõ ppe: vl de 2ᵃ itẽtiõe: vt ita loqr põt medicinã sanguinẽ educere: ⁊ h ɔtigit i tribꝰ casibꝰ. pmꝰ qñ medicia ẽ de hñtibꝰ excoriare tunicas venarũ: vt cucumer asini. euforbiũ meçereõ. scamõea. scđs qñ medicina hȝ de ppetate apire orificia venaꝝ apitiõe sanguinẽ fluere faciẽte: vt aloes malus. 3ᵒ qñ medicina ẽ effrenitãs: vt scamõea ⁊ q̃lȝ alia medicia vltima: hãc sniaȝ ɔmẽdauerť ɔueniẽter ãtiq nri. Et dr ɔueiẽter: qꝛ Gal. de simplici medi. 4ᵒ ca. recitat suo tpe iuẽtã eẽ medicinã a casu de pᵃ itentõe sanguĩs eductiuã: ⁊ Cõcil. nr dña. 146. idẽ cõfirmare vr cũ dicat Padue ẽt suo tpe fuisse cognitũ p qbꝰ duobꝰ fac textꝰ Aui. 2ᵒ cañ. ca. de lẽte: vbi i fine dic lentẽ siluestrẽ soluere sanguinẽ: qd dicã nescio: miror q Ga. q se ɔ multl gliauit noluerit ex noticia nob exhibita ɔ hac herbacia gliaȝ ɔseq: ⁊ silr Cõcili. nr: poterãt ⁊ nõ feceřt nec debebãt dubitare: qm̃ ex noticia pluriũ alioꝝ simpliciũ pt medicꝰ hoiez iterficere ⁊ subito ⁊ ad tps: vt pz venẽoꝝ spẽs discurrẽti. seqr g cõeȝ scholã medicoꝝ i hac pte cũ sanguis facilꝰ p flõmiã ducař q̃ȝ p medicias: nã nãqȝ i supfluis ñ abũdat: dr tñ q q̃dã medicie sũt sanguinẽ mũdificãtes: qꝛ clarificãtes: vt lupulus tamaridi: capil. ve. aq̃ lactl. succꝰ ro. cassia man. fu. ter. aloes aq̃ fructuũ. Mes. 7ᵒ antidota. cuscute lapis laçuli reubarbaꝝ rof. &c. ⁊ h de paccñs: qꝛ educũt mãȝ sanguinẽ ificiẽtẽ.

¶ Solutiua composita vsualia.

Et antequã ipa iscribã p recitabo idřnter solutia ɔposita auctoꝝ noia apponẽdo qbꝰ cõiter moderni ⁊ antiq: ⁊ ẽt vsqȝ ad hãc vtunť etatem.

Jerapi. gal. mes.
Jera hermetis
Mesue.
Elin indum magnum Mesue.
Confectio hamech Mesue.
Diafi. siue ɔfecᵒ ɔ dactil. Mes.
Eliũ elescof me.
Elium de psilio. Benedi. Nicol.
Eliũ ɔ suc. ro. ny.
Diascene ny.
Diaprunis ny.
Blanca ny.
Stomaticuȝ laxatiuum Nycola.
Catarticuȝ iperi. Nycola.
Jeralogodiõ Ny.
Diarob magřale.
Cõfectio elary de citonys siue diacitoniten solutiuum Mesue.
Diaturbit magřa (le
Catolicõ ny.
Oximel iuliãi nycolai.
Secaniabin educẽs flegma mes.
Secaniabin educẽs meliã Mes.
Pñt ẽt silr oẽs fieri solutiui addẽdo eis solutia
Pille de iera simpli. Mesue.
Pil. ɔ ier. ɔpo. ny.
Pillule auree ny.
Pille cochie Ny.
Pillule de sarcocolla Nycolai.
Pille de serapio.
Pille ɔ euforbio.
Pille fetide maiores.
Pillu. aggre. maiores.
Pil. ɔ eupatõio.
Pil. ɔ reubarba.
Pillule inde.
Pil. luc maiões.
Pillu. de agarico.
Pillule de lapide laçuli.
Pil. de hermodactilis maiores.
Pille alefangine.
Pil. cochi. Almã.
Pillule sine quibus eẽ nõ volo.
Pille Assaieret. Auicenne.
Pil. ɔ fu. ter. Ny.

¶ Solutiua colere naturalis vsualia.

Eductiua itaqȝ cole sũt eliũ ɔ suc. ro. Diaprunis ⁊ hõ. vbi aduertẽdũ: q licȝ iter oĩa ɔposita h duo videanť solũ colaz educere: nõ tñ sic ipsam educũt qn ẽt flã purgẽt: vt pz ex eoꝝ descriptiõibꝰ. nã sp iuenio ɔposita solutia educere pl'es hũores sil: sȝ ɔ vno plus ⁊ pncipalr magis: de alio vo minꝰ ⁊ scđario: ⁊ h iõ credo auctores fecisse: qꝛ i corpe semp pl'es peccãt hũores ⁊ nõ vnus solus: vt supra. ⁊ iõ cũ vocanť solutiua cole vel alterius humoris dȝ intelligi q illã pncipaliter ⁊ magis.

Jera pig. gal.
Eliuz de psilio.
Pille alefangie.
Pil. ɔ iera simpl.
Pillule auree.
Pil. ɔ reubarba.

¶ De solutiuis colere non naturalis secundum ordinem digestiuorum. Et primo de solutiuis citrine.

Pro his ⁊ seqntibꝰ sciẽdũ ẽ q sic cola efficiť ñ nãlis p admixtionẽ alteriꝰ hũoris secũ: ita ⁊ solutiuũ eiꝰ dȝ ãplecti vtrũqȝ hũorẽ. vñ h i casu repiť: ẽt simplex hñs vtrãqȝ vtutẽ: sȝ p maiori pte danť ɔposita q̃ sũt haꝝ vtutũ. ⁊ iõ nũerabunť iter ɔposita ẽt simplicia q̃ oĩa itelligi debẽt ɔ oibꝰ alys hũoribꝰ. Eductia itaqȝ talis hũoris sunt.

Aloes.
Mirabolãi cit.
Reubarbaꝝ.
Cassia ⁊ spãliter cum turbith.
Pruna.
Psilium.
Uolubilis.
Cucumer asini.
Jera pi. simplex.
Elium de psilio.
Pillule de ierapigra simpli.
Pillule auree.
Pil. aggre. maio.
Tamarindi.
Manna.
Succus rosa.
Uiola.
Absinthium.
Eupatorium.
Scamonea.
Ireos.
Centaurea.
Diacitonitẽ solutiuum.
Eliuz de suc. rosa.
Diaprũis cuȝ scamonea.

¶ Et vt dcm̃ ẽ: qꝛ h hũor ẽ ɔpositꝰ possumꝰ ɔponere ɔposita adiuicẽ: vt vbi gřa. elary de suc. ro. ℥. i. ß. diafinicõ. ℥. i. ⁊ sic accipiẽdo eductia flãtl ⁊ miscere cũ eductis cole pncipalr vicẽte eductio cole ꝭȝ ppõtõeȝ ipiꝰ ad flã: vt dcȝ ẽ. ⁊ h sit canõ ẽt p seqntibꝰ.

¶ Solutia vitelie vsualia.

Reubarbaꝝ.
Cap. ve.
Assarum.
Cucume. asini.
Elium elescof.
Diacitonitẽ turbitatum.
Diaprunis scamoneatum.
Katarticũ ipiale
Pillule auree.
Pille ɔ eupatõio
Cassia vigora. cũ turbith.
Manna cum turbith cũ diafini.
Jerapi. simplex.
Jera composita.
Eliuz de suc. rof.
Pil. ɔ iera simpl.
Pillule de iera composi.
Pille de reubar.
Pil. aggre. maio.

¶ Et nõ q raro sunt medicie educẽtes colaz citrinã q̃ ẽt nõ educãt vitelinã. Jtẽ rarissime sũt q̃ educũt colaz q̃ ẽt nõ educũt fleg. maxie ẽ veꝝ de cõpositis qꝛ rarissime ab auctoribꝰ ⁊ practicãtibꝰ iuẽta est cola peccare sine flate.

¶ Solutiua colere aduste.

Mirabol. nig.
Aq̃ lactis.
Fumus terre.
Scene.
Pill. inde.
Agaricus.
Uolubilis.
Eliuz hamech.
Pil. de fumo ter.
Cassia vigorata cũ scene aut cuȝ fumo terre.
Diascene &c. cum canone memorato.

Solutiua colere prassine.

Ut dictũ ẽ supra ɔ digestiuis eiꝰ h cola vt existimo rarissime iueniť vt febrẽ aut lõgã egritudinẽ faciat pp eiꝰ malignitatẽ: ita vt expectet auxiliũ artis: sȝ mox võitu aut secessu pcepto tãto nocuñto ab ipa nã eũať q̃re pauca dicẽda sũt ɔ eũatis eiꝰ. attñ tñ dicať

q̄ eũantia vitellinā cū ista fiat ex ei⁹ adustione ēt eũant prassinā. Sʒ aduertēdū cū ista dicat̃ eē ꝺ gn̄e venenosorū q̄ eligi debēt eũantia cordialia ex sui ꝓpetate aut fcā talia ꝑ artē. Ubi grā. reubarbaꝝ est cordiale ⁊ ipsius eductiuū. māna cū agarico ꝯfortato cū cordialibus frīdis: ⁊ sic de alijs solutiuis in feb. pestilētiali ex mā colerica cōueniētib⁹ de qb⁹ dn̄o ꝯcedēte dicetur ad plenum.

¶ De eruginosa.

Quid autē dicendum sit de eruginosa patet.

¶ De solutīs flātis nō nālis: ⁊ p̊ de solutiuis dulcis sipidi ⁊ aquosi.

Mirabolani.	Turbith.	Esula.
Kebuli	Pillule cochie.	Benedicta.
Emblici.	Pill'e ꝺ Serapio ad palisiʒ Me.	Serpentaria.
Bellirici.	Alsebram.	Pill'e alefangine
		Pillule asageret.

Et indifferēter oīa leuia solutiua simplicia ⁊ composita flegmatis sunt dulcis insipidi ⁊ aquosi eductiua.

¶ De solutiuis vitrei mucilaginosi ⁊ crudi.

Turbith ꝯfō tatum.	Been.	Pillule lucis.
	Sal.	Pill'e ꝺ agarico.
Jsopus.	Baurach.	Dyafinicon.
Agaricus.	Opoponacum.	Secaniabin educens flā Mes.
Colloquintida.	Uitis alba.	
Squilla.	Ciclamen.	Dyarob.
Hermodactil⁹.	Jera hermetis.	Dyaturbith.
Jreos.	El'ium indum.	Jeralogodion.
Sarcocolla.	Blanca.	Pillule cochie.
Serapinum.	Benedicta.	Pil. ꝺ sarcocolla.
Euforbium.	Stomaticum laxatiuum.	Pillule fetide.
Jus galli ꝺcrepiti cū carthamo		Pillule de serapino ad paralisim Mesue.
	Katarticū ipiale.	
Cucumer asini.	Pill'e alefangine.	
Centaurea.	Pil. aggre. maio.	Pill'e de hermodactil'.
Carthamus.	Pill'e ꝺ euforbio.	

¶ De solutiuis pontici acetosi ⁊ acris.

Solutiua eoꝝ debēt eē remissiora siue ꝺbiliora solutiuis vitrei. Cū difficili⁹ sit educere vitreū viscosuʒ siue mucilagiosuʒ q̄ʒ ponticū. Un̄ solutiua his ꝯueniētia sunt eductiua dulcis. ⁊ remissiora eductīs vitrei. Un̄ nōnduʒ: vt ī p̊ tracta. ca°. 3°. Medicia debilior si addat̃ potētiori ipsaʒ remittit. ⁊ iō dyafinicōi addem⁹ cassiā aut mānā. sil'r turbith ⁊c̄. debilitādo eas vt videbitur expedire. Jtē alefangīe bn̄dicte. Pill'e ꝺ agarico sūt his debiliorib⁹ q̄ ꝯpetēt.

¶ De solutīs flātis salsi.

Inter cōposita vsualia ē el'iū hamech. Pill'e ꝺ fu. ter. Pill'e aggre. Et ꝑ his notādū: q2 dcm̄ ē fleg. salsū variari ex varia cōmixtiōe col'e nūc cū fleg. grosso nūc cū subtili aquoso. Opʒ nāq̄ʒ aggregare solutiua iā dcā: ⁊ his hūorib⁹ ꝯueniētia ꝭʒ ꝓportōeʒ hūoris ad hūorē. Exēpli grā. El'iū ꝺ su. ro. ꝑ. i. dyafinicon ꝑ. y. ꝑ flāte salso grosso. Exēplū ꝺ notho vt turbith ꝑ. y. el'iū de suc. ro. ꝑ. i. Jtē cassie. ℥. i. turbith ꝑparati. ʒ. i. ⁊ sic ꝺ alijs. facil'r. n. ex dictl hr̄ mod⁹ ꝯponēdi. ⁊ his ꝯpōnib⁹ addāt̃ aq̄ ꝯueniētes: ⁊ cū eis īterdū syrupos vt sint ꝺlicabiliores. Dixit Ras. ī diśiōib⁹ Polipodiū eũare fleg. salsū.

¶ De solutiuis mel'ie nō nālis: ⁊ p̊ ꝑ adustioneʒ col'e rub.

Lapis armenus.	Pillule ꝺ fu. ter.	laçuli.
	Scene.	Pillule inde.
Lapis laçuli.	Diascene.	Mirabolāi indi.
El'iuʒ hamech.	Pillule ꝺ lapide	Serum caprinū.

Jtē ꝯponant̃ educentia colerā cū educētib⁹ melancoliā: vt vbi grā. cassia cū mirabolanis. Jtē scene cū reubarbaro facta ei⁹ īfusione ī aq̄ lactis: ⁊ sic de alijs cū fumo ter.

¶ De solutiuis melancolie facte per adustionem melancolie subtilis ⁊ grosse.

[Handwritten in margin: Medicina debilior si addatur potenciori ipsam remittit]

Solutiua dicta sunt ēt in isto casu ꝯueniētia. Jteʒ ꝯueniunt etiā decoctio fumi terre: decoctio epithimi ieralogodion ⁊ similia: vt sy. ꝺ epithimo.

¶ De solutiuis melancolie colerice.

Talia debēt eē ex ꝑte v̄tutis ꝯposita: vt fumus ter. epithim⁹. serapinū. mirabo. īdi scene ⁊ h⁹. de qb⁹ supra. Cōposite v̄o vt el'iū hamech dyascene: pill'e ꝺ fu. ter. pill'e īde: pill'e aggreg. mīores. Jtē ponant̃: vt supra q̄ mel'iam educūt cum his que coleram.

¶ De solutiuis melancolie flegmatice.

Mirabolani indi. sticados epithimū siue epithimi⁹ ꝓrogatiuā hʒ sup oēs medicinas solutiuas ī educēdo mel'iā Mes. educit ēt fleg. Aui. maxīe cū melle ⁊ sale. ius gali decrepiti cū polipodio cōfortatū. Agaric⁹. polipodiū. Secaniabin educēs mel'iaʒ Mes. dyascene. ieralogodiō. dʒ tn̄ ꝯfortari cū medicina soluēte mel'iā: vt sit aptū mel'ie magl q̄ʒ flātis eductiuū. nā educit fleg. ⁊ mel'iā: pil. īde. Jtē pōt ꝯponi ex medicīs flātis cū medicīs mel'icis ⁊ educētes mel'iam vincāt ꝭm victoriā mel'ie sup fleg. vt miscēdo polipodiū mirabolaīdos cū turbith: aut agaricū cū modico polipodij: aut cū modico foliculoꝝ scene.

¶ De solutīs mel'ie melice.

Que educūt melācoliaʒ a forma specifica sūt hꝯ humoruʒ eductiua: vt scene. polipodiū. mirabolāi īdi. lapis lazuli: fum⁹ ter. ⁊ ex his cōposita vt diascene.

¶ De solutīs mel'ie sanguiee.

Solutiua hꝯ sūt solutiua mel'ie admixta cū his q̄ sanguinē clarificāt ⁊ mūdāt: vt v̄bi grā. misceant̃ tamarīdi cū mirabolāis īdis: aut cū folicul' scene cū aq̄ lactis lupuloꝝ vel misceat̃ cassia cū fu. ter. aut cū suc. ros. polipodio. educit̃ h̄ mā ꝭm se totā flōmia aut q̄si: ita q̄ paucis idigeat solutīs. ⁊ iō ī eis nō m'ltiplico: tn̄ ēt q2 ex dictis apta est via in ꝯpōne ipsoꝝ solutiuoꝝ.

Capitulum. VI. De effimeris continens Rubricas duas.

¶ De diffōne effimere ⁊ ei⁹ declaratiōe. Rub. I.

Iam dituʒ est ī 2°. ca°. tres eē mās febris subiectias: spēs hūores ⁊ membra: vt ⁊ p̊ª ꝓmi ꝺ subiectis medicie. Ex q̄ diśiōe triplex colligit̃ gen⁹ febr. hūoralis. s. ethica effimera. De qb⁹ ꝑ ordinem. Jnitiū faciēdo ab effimeris: qm̄ ceteris sunt leuiores. alijs ꝑib⁹. nā carent mā digōne ⁊ euōne idigēte: ⁊ maxīe v̄a de q̄ īfra. ¶ Est itaq̄ʒ effimera feb. ꝓncipal'r ī spiritib⁹ cordis eueniēs se ī totū expādēs: neq̄ʒ ī mēbris: neq̄ʒ ī hūorib⁹ subiectata. a cā ꝓmitiua ꝭm plīm eueniēs. Et dr̄ effimera ab effimerō grece qꝺ est vni⁹ diei opō. Et iō Ga. ad glauconē eā dixit eē feb. vni⁹ diei. Et 2°. febriuʒ Jsaac sic dicta a noīe piscis marini q eadē die q̊ nascit̃ morit̃. Et dr̄ a cā ꝓmitiua: q2 ē duplex: v̄a. s. ⁊ ē illa q̄ ē simplex ꝑ simplicē alteratiōeʒ nō trahēs ad se aliā curā: q̄ ex sui nā diē nō ꝑtrāsit nāle: nisi ꝑ accn̄s: vt q2 duraret plus cā sua: vt ira aut caliditas solis ⁊c̄. Et ista ē ꝺ q̄ Aui. cāe oīuʒ spērū effimere sunt ꝓmitiue. Nō v̄a āt huic opposita: q2 nō simplex ⁊ ei⁹ cāe sunt corꝑales: vt mala ꝯpō: vt opil'o: aut humor: aut apa ⁊ trahit ad se aliā curā rōne cāe corꝑalis: ⁊ h̄ pōt durare plib⁹ dieb⁹ ꝭm cāe durabilitatē. Jngt tn̄ Aui. de ꝭmōe v'li feb. effi. Et iste qdē feb. effimere ꝭʒ plīmū recedūt ī vna die. ⁊ raro ꝑtrāseūt diē 3m. nā si ꝑtrāseūt illā q̄ʒtitatē extimatur de eē eaꝝ q̄ ipse ꝑmutant̃: ad ethicā. s. aut hūoraleʒ. Un̄ pª q̄rti. ꝑ ca. Et effimera raro ꝑtrāsit diē cū nocte sua nisi ad aliud gen⁹ febriū ꝯuertat̃. Dixit tn̄ Auer. 4°. colliget: q̄ ēt v̄a pōt cāri a re copea. ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Et h̄ febr. est a tota sua spē salubris. Et v̄a ꝭm plīm ad ethicā ꝑmu

[Handwritten in margin: Spus] [Handwritten at foot: Effimera vnde]

tatur ⁊ nõ vera ad putridã: ⁊ de signis eius ⁊ pmutatiõe ei⁹ dicet̃ statiz: in quã febrẽ cadunt faciliter corpora maxime colerica ⁊ pcipue in verã: ⁊ sanguinea in nõ verã.

¶ De cãis signis ⁊ cura effimere tam in vl'i q̃z in particulari. Rubrica. II.

Effimere vẽ assignabat̃ tñ causa pmitiua. ⁊ hoc iõ q: sapiẽtes nr̃i nõ vn̄r sibi assignare añtẽ: neq̃z ꝯiũctã: q: nõ hz ꝯiũctã manifestã. de añte nõ est dubiũ. ꝺ ꝯiũcta võ dixit Aui. q assignãda ẽ: q: oẽ qꝺ ẽ q̃diu hz eẽ hz ꝯseruãs diuersuz ab eo: qm̃ ꝯseruãs ⁊ ꝯseruatũ nõ sunt idẽ: sz ꝯseruãs febrez ẽ cã ꝯiũcta ⁊ eꝯ: vt pz i putrida. igr̃ ꝯsidera. Cõseq̃nter cũ q̃rit̃ ꝺ tali cã dic̃ q est nomẽ nõ hñs: sz attẽde q tal' pôt manifestari ⁊ ẽ subtilitas sube spũalis ⁊ ipsi⁹ igneitas ⁊ raritas ⁊ spũum coadunatio ⁊ mot⁹ eoꝶ velocitas cũ q̃daz siccitate excedẽte ⁊ habilitãte eos ad maiorẽ iflãmatõez quã ꝯueniat eis ex nã spũs i eo q spũs: ⁊ h̃ cã quã cito repta fuerit erit ⁊ effimera: ex gb⁹ collige modũ in assignãdo cãs cãrũ suaꝶ. ⁊ iõ ꝯsidera. Et q: itẽdo breuiter me de ipsis expedire cuz raro veniãt effimerãtes ad medicos ⁊ si veniunt maxie qñ ẽ vã ñ soluũt. iõ de cãis signis ⁊ cura leuiter ptrãsibo.

Cause autez ad. 4. reduci pñt seq̃ndo ducẽ nr̃m Auic̃. nã tales aut sunt aĩales dispõnes q̃ sunt nouẽ nũero. s. ãgustia. tristitia. cogitatio. ira. vigilia. sõn⁹. trãq̃llitas. aĩe. timor ⁊ gaudiũ: aut dispõnes corporee: actiões. s. ⁊ motiões ⁊ ꝯ̃ria: ⁊ sunt septem. s. labor. ⁊ trãq̃llitas cõpis euõ. dolor. sincopis fames ⁊ sitis: aut sũt dispõnes corporee q̃ nõ sunt actiões: neq̃z motiões: neq̃z ꝯ̃ria ⁊ sunt q̃tuor: opil'o: nauseatiua satietas apa ⁊ soliditas: aut reducunt̃ ad res q̃ veniũt deforis ⁊ sũt gnq̃z. adustio. frig⁹. balneũ. cib⁹. ⁊ pot⁹: ⁊ i sũma sunt. z 5. ⁊ breuiter reduci pñt ad duo gñã. s. ad gen⁹ cãrũ pmitiuaꝶ exteriorũ: ⁊ ad gen⁹ cãruz corpaliũ. pdicte tñ cãe debẽt eẽ sine vehemẽtia: ita vt nõ iflãmẽt vltra spũm: ⁊ sic hẽs q effimera accidit aut ex iflatõe spũum vitaliũ pncipal'r vt ex tristicia ãgustia ⁊ hꝯ: aut ex accẽsiõe spũum aĩaliũ: vt ex labore gete euõne ⁊ hꝯ: aut ex itẽsiõe nãliũ: vt ex siti fame ⁊ hꝯ ꝯsidera ⁊ sic est triplex triplicitate sui subiecti.

Signa demr̃atiua. In gñali sequẽdo ordinẽ supra ꝺ signis positũ a subal'r iherẽtib⁹: q: ad tactuz appet caliditas nõ mordicatiua: imo bona ⁊ suauis sic̃ caliditas laborãtis aut ebrij: nõ dico absolute nõ mordicatiua: sz respectu caliditatis febrilis putride. oĩs. n. caliditas febrilis ẽ mordax. igr̃ q̃liter differat caliditas mordicatiua putride ab ethica dcm̃ ẽ supra de signis. calitas ãt effimere remanet eq̃lis p totũ ⁊ nõ variat̃. ¶ A q̃litate mutata: qm̃ facies rubet ⁊ iflãmata appet: vt in fortiter exercitato. sil'r oculi ligua q̃z ad tactũ sentit̃ cal'a ac totuz corp⁹ ipm: ⁊ maxie qñ est a cã calefaciẽte siue inflãmãte: q si fuerit ex friditate color ad liuedinẽ ꝺcliabit. ¶ Ab exeũte mutato: q: i vrĩa in pª die appet digõ ⁊ ẽ signũ iseparabile ⁊ ppriuz effimere Gal. ⁊ nota q h̃ digõ nõ directe sigñat sup effimerã: cũ nõ sit humoralis: sz idirecte h̃ mõ. vz. q cũ feb. sit effimera significat̃ q corp⁹ a nãli dispõne nõ ẽ multũ remotũ neq̃z alterat̃ color ei⁹: nisi pp illud qꝺ associat̃ ei de cã alteratiõis vrĩe: q̃ ẽ aut col'a q̃ cũ ea cõmiscet̃ aut caliditas renũ: aut epatis: aut extrinca et hypostasis bona boni coloris pẽdẽs ⁊ qñq̃z natãs: ⁊ h̃ sũt vã ⁊ maxie in vã ꝭm pl'm: dr̃ ꝭm pl'm: q: staret q pexisterẽt hũores grossi viscosi: ⁊ sic i pma die nõ appz hypostasis. de nõ vã ẽt nõ ẽ icõueniẽs vrinã a pn⁹ nõ appere digestã vt i illa q̃ ẽ ex bubone aut p opil'onez ⁊ hꝯ: pp qꝺ i hoc vno solo signo nõ ꝯfidas vt de ceteris dcm̃ ẽ: ⁊ sil'r dicat̃ de egestiõib⁹ sputo ⁊c. nõ. n. variant̃ ab eo qꝺ est ꝭm nãz.

De sudore võ dicat̃ q vtpl'z ⁊ maxie vã terminat̃ p sudorẽ q ẽ sil'is nãli ex pte q̃litatis ⁊ q̃ztitatis: qꝺ si excesserit q̃ztitatẽ nãlẽ. tũc extima ipsaz nõ effimerã: ⁊ dixit Ga. io. megategni: q signũ ppriuz insepabile optimũ ⁊ certissimũ effimere ẽ decliatio cũ sudore ⁊ maxie iã dcõ. ¶ Ab actõe lesa inchoãs a pulsu: est in effimera pulsus velox ⁊ frequẽs respectu sui sani: nõ tñ multuz. vñ Isaac 2º. feb. pmanens cũ eq̃litate p totũ q si aliqñ appet diuersitas: qꝺ ẽ raro: ẽ tñ semp ordiat⁹: cũ i ea nõ sit mã nãz grauãs: ⁊ in sũma dr̃ia pulsus pur mouet̃ pp necitatẽ refrigerij ⁊ maxie diastoles q̃ crescit ꝭm magnitudinẽ velocitatis ⁊ freq̃ntiã: licet nõ multũ. sistoles aũt nõ mouet̃: q: nõ est necitas mũdificãdi ⁊ maxie in vã. Et h̃ nõ q argm nõ valet: est pulsus bon⁹ ⁊ vrĩa bona. g̊ effimera: qm̃ vt ifra in alijs repit̃ febrib⁹ ⁊ maxie in pestilẽtiali. ¶ Ab ãhelitu: q: maxie p ipz ꝯphẽdit̃ dr̃ia i diastole ⁊ sistole ad visuz: q̃ res occl'ta erat i pl'su: vl' saltẽ ñ ita mãifesta. ¶ Aliꝺ sigm puõ frigoris horripil'ons rigoris pũctõis submersiõis caloris ⁊ pulsus ⁊ decliatiõis ad pigritiã ⁊ sõnũ ⁊ tipi. q̃ oĩa ꝯsueuert̃ appere i pn⁹ putridaꝶ: neq̃z ẽ mot⁹ siue expãsio mãe ad ex̃ sup mẽbra sensibilia: ⁊ h̃ maxie hñt locũ in vã effimera: in nõ vã võ hec qñq̃z apparẽt: sz sunt debilia ⁊ ñ pdurãtia. Sz nõ q i vã qñq̃z pôt appere paruus tip⁹: sz ẽ raro vt i corpib⁹ colericis aptis magis: vt cũ caliditas solis penetrat mãz hũoralẽ in calefieri: ita q ab ipsa mã resoluent̃ aliq vapores q sparsi sup mẽbra sensibilia tipuz iducerẽt: licz leuẽ ⁊ fortasse dixit pnceps vtpl'm ⁊ tu cõsidera. ¶ Aliud signuz q accñtia vt dolor capitis exiccatio ligue corpis cauma ⁊ hꝯ: itẽsa ⁊ timorosa nõ apparẽt i effimera: vt in putrida. ⁊ iõ dicebat Aui. cũ ẽ puatio accidẽtiũ fortiũ timorosuz ⁊ doloꝶ. nã accñtia i ea appentia sunt leuia ⁊ supportabilia nõ ipediẽtia hoĩez a q̃si hoĩuz ꝯuersiõe. ¶ Aliud ⁊ positũ fuit in descriptiõe qꝺ ⁊ cã fit pmitiua de q̊ ibi. vñ Auic̃. de ppetatib⁹ eaꝶ ẽ q ipse nõ fiunt a cãis añtib⁹. ¶ Quidã p expiẽtiã arguunt sup effimerã: h̃ mõ videlz ponẽdo patiẽtẽ i balneo aq̃ dulcis calide: q si ꝯhẽdo aliquã morã in eo supuenerit horripilatio: nõ erit effimera sz putrida: q si nihil alterat̃ ẽ effimera. h̃ signũ nõ psequor: qm̃ nõ ẽ i vsu: ⁊ pessime possz practicari: q̃uis sit Aui. ⁊ ml'toꝶ ãtiquoꝶ: ⁊ nõ vr̃ semp hr̃e vitatẽ: q: i nõ ꝯsueto balneari cũ itrat balneuz: accidit ei horripilatio ex subita ⁊ icõsueta mutatõe facta i nãz: ⁊ ñ facta a balneo i hũorẽ. Itẽ i effimera ñ vã q̃ ẽ ab opil'one vl' nauseatiua satietate expiẽtia nõ hz vitatẽ. iõ ꝯsidera.

Signa eius in speciali. De his tamẽ me breuiter expediens.

¶ Or si fuerit pp solẽ ⁊ sil'ia inflãmãtia: caput eius cal'z: ⁊ oculi: ⁊ cutis: ⁊ facies inflãmata: pulsus velocitabit̃: ⁊ vrina tingetur: lz parum: vt supra: ⁊ sic ꝺ alijs signis leuis caliditatis preter naturam.

¶ Or si a frigiditate contraria apparebũt. vnde color mutabitur ad liuiditatem.

¶ Or si fuerit ex constrictione poroꝶ facta a re stipticante: vt balneo stiptico: et hꝯ. tunc cutis tẽdit ad nigredinẽ cum asperitate: et vrina redditur tenuis alba.

¶ Or si fuerit ex vino petit caput ⁊c. et apparent signa caliditatis cũ grauitate capitis et sentit̃ nocumẽtũ i epate: q: iflãmatio et vrĩa ẽ ticta. et sil'r si ex cibo puenit cal'o. nã sic̃ ex caliditate sol' ledit̃ cerebꝶ et spũs aĩalis. ex balneo cor ⁊ spũs vital'. Ita ex cibo et potu epar ⁊ spũs nãl'.

¶ Or si fuerit ex angustia erit facies tendẽs ad palliditatẽ pp pfunditatẽ caliditatis et mot⁹ oculi ad clausionez decliuis pp resol'onez: et vrina acuta ignea sentit̃ pp dominiũ siccitatis in ea: pulsus paruus et debilis ppter resolutionẽ declinãs ad duriciẽ ppter siccitatẽ. nã ppter

fortem inflammationem fit exiccatio. Spiritus quidez tristis exiccat ossa.

¶ Or si fuerit ꝛ tristicia apparēt signa q̄ in āgustia: ꝛ i hac mot⁹ oculi cū ꝓfundatōe pp resolōnē est ad partē extrīsecā: ꝛ hoc q: in talib⁹ mouet̄ calōr ad ex. ꝓterea: q: tales ꝑtendunt semp aliqd ꝓsequi de re: de qua tristantur.

¶ Or si fuerit ex cogitatōe aderunt signa ꝑdicta in angustia ꝛc. tn̄ oculus nō erit ad clausionem decliuis: q: in eo non est tanta profundatio caloris neq; resolutio.

¶ Or si fuerit ex ira apparebunt signa que accidunt propter solem ꝛ similia.

¶ Or si fuerit pp vigilias scit̄ narratōe ifirmi. ꝛ ei⁹ facies est citrina ꝛ iflata pp maliciā digestiōis: ꝛ vrina est discolorata propter eandem causam: et quādoq; apparet turbida: maxime quando mouentur alique materie.

¶ Or si fuerit ex sufluo sōno remoto calore ꝛ maxie i ꝓfundo ꝯculcat̄ et iflāmat̄ spūs: q̄re etc. Et ꝯsilr q̄re ingete ꝛ maxime i assuetis exercitio. nā vapores in exercitio resolui ꝯsueti retinent̄ i ocio ꝛ refecti ꝛ ꝯculcati iflamantur: ꝛ iflāmati spūs iflāmāt: ꝛ ꝑcipue in corpib⁹ colicis: ꝛ sic ꝑ accn̄s ex sōno ꝛ vigilia febr. cātur effimera. ꝯsidera.

¶ Or si ex gaudio signa ꝓxima sunt his que ex ira: nisi ga oculi sunt sub forma gaudētis ꝛ non irascentis.

¶ Or si ex timore signa similia q̄ in angustia ꝛ est ꝓportio timoris ad āgustiā q̄ est ire ad gaudiū: ꝛ ē diuersitas maior in timore q̄ in angustia ꝛ oculi eius sub forma titi.

¶ Or si ex labore scitur narratione infirmi.

¶ Or si euōne sufflua. tūc motus spūum sufluus iflammat. Jtē ꝛ medicine solutiue pp caliditatē eaꝝ vehemētē. Jtē ēt sufflua euōne sanguis: q: eo euacuato fuerit colera. Juxta illud q̄rta ꝑmi. Caue ne egrum ꝛc.

¶ Or si fuerit ex dolore inflammante accidit dolor capitis aut in iūcturis aut colica aut aliqd̄ tale.

¶ Or si fuerit ex sincopi qd̄ ꝯtingit pp cōmotionē spūs diuersa calefactio ꝛ ꝯuertit̄ in febrē. scit̄ narratōe ifirmi.

¶ Or si fuerit ex fame scit̄ ex ei⁹ tolerantia pp quā subtrahit̄ nutrimētū calori ꝛ hūidū. vn̄ ꝯuertēs se i hūiditates substātificas eas resoluit ꝛ i vaporē ꝛ fumos calos ꝯuertit: ꝛ cuꝫ spiritib⁹ nutritiuis cōmiscet̄: ꝛ hoc maxime accidit colericis iuuenibus macris ꝛ habentibus fortez subactionem stomaci. idez iudicium de siti.

¶ Or si fuerit ex opilōne aut pp multitudinez hūoꝝ: aut ꝓpter grossiciē: aut viscositatem cognosces: qn̄ euenit a cā nō ꝑmitiua: ꝛ maxime quādo declinabit sine sudore ꝛ poteris te fundare in sic iudicādo cū videris repletionē sanguinis: ꝛ q: ꝑcessit regimē reꝝ viscosaꝝ ꝛ h̄ꝯ.

¶ Or si fuerit ex nauseatiua satietate erit illic eructuatio ꝛ vrina erit subtil' aquosa ꝛ reliq̄ signa nauseatie satietat̄.

¶ Or si fuerit pp apa caliditas nō erit vehemēter mordicans: qm̄ tale apa est sanguineū. ꝛ ideo facies est rubea ꝛ pulsus magnus velox frequēs ꝛ est vria aquosa alba pp cursuꝫ materierum colericaꝝ ad locum epatis.

¶ Accidit ꝛ qn̄q; vt catarr⁹ ꝛ coriça fint cāe effimere qn̄ .s. calidus ꝛ a calitate eliquat̄. vn̄ veniēs ad ventriculos ꝛ i eis ꝯculcat⁹ supcalefit ꝛ calefacit spūs. vn̄ cerebꝝ nō debite euētat refrigerat spūs cordis: q̄re sic iflāmati effimerā cānt. ¶ Eodē mō pōt friditas extriseca ꝑ viā ꝯpssiōis eē cā ꝛc. de q̄ Almāsr. h̄ nō ē negligēda: q: ex ea ps facil'r cadit i pleuresiꝫ: aut perypleumoniā: aut sgnantiā ꝛc. ꝛ signa sunt signa catarri coriçe ꝛ āncessio causaꝝ eius.

Pronostica

ꝛ ꝑponent̄ signa per q̄ ꝓnosticant̄ ipsaꝫ ad putridā trāsire vel ethicaꝫ ꝛ⁹ alia. ¶ Cū medic⁹ errat i cibādo febriētē effimere: vt q: cibū nō exhibeat i hora sua ꝛ ꝯueniēti q̄titate fac̄ effimerantē ꝯuerti ad ethicā: ꝛ h̄ si tale corp⁹ fuerit aptū: vt sunt corpora colica multū macra nō potētia famez tolerare: vt. s. de qb⁹. s. terapē. hi q cal'e sunt nāe ꝛ sicce ꝛ rari in poris si diaterteriꝫ ieiuniuꝫ fecerit occupanṫa febrib⁹ acerrimis ꝛ acutissimis: q: si fuerit calꝫ ꝛ hūidū ad sinochū ꝑmutabit̄ ꝛ fortasse ad sinochā: ꝛ sic h̄ ꝑmutatio accidit errore medici: ita ꝯtingere pōt errore ifirmi ꝛ astātiū. ¶ Aliud cū effimera decliat absq; sudore aut hūoro sitate: aut cū sudore absq; mūdificatiōe signāt q: ad aliō gen⁹ trāsit: ꝛ maxie qn̄ declinatio ē lōga: ꝛ cū ꝑseuerātia accn̄tiū vt doloris capitis ꝛ h̄ꝯ. ¶ Qn̄ cāe effimere: cui⁹ termiatio ē: vt dcm̄ ē: vehemētes fuerit. tūc expecta magis ethicā q̄ putridā: ꝛ maxie qn̄ videris patientē valde supcalefcm̄ supcalefieriq; post cibū ꝛ i tpe acceptōis ei⁹: ꝛ q: febris fixa remanebit i oib⁹ mēbris: ꝛ q: pulsus h̄abit eq̄litatē cuꝫ duritie ꝛ ꝑuitate: q: si ꝑmutabit̄ ad sinochū erit illic repleti iflatio faciei et additio i calitate. Or si ad febrē putredis ꝓnostica illud cuꝫ videris horipilōnē ꝛ diuersitatē i pulsu: ꝑuitatē ꝛ coartationē caliditateꝫ mordacē siccā: et alioꝝ accn̄tiū vehemētiā et i vria: vt i plib⁹ nō appebit digō. ¶ Febris effimera ex toto gn̄e ē salubris et breuis. Multi tn̄ tenuert̄ aliqn̄ effimerā iueniri pestiferā: de q̄ i de feb. pestilē. ¶ Febris effimera q̄ maxime est ex catarro ꝛ coriça: vt dcm̄ est: qn̄q; ad pleuresiꝫ pypolemoniā: aut sgnantiam transit. ꝛ ḡ effimeras non velis negligere.

Canones.

Jngt Aui. ꝛ h̄ qdē feb. ē facilis curationis ꝛ difficilis cognitōis: sic ꝑn^m ethice recitat̄ q: male cognoscit̄ nisi postq; fuerit terminata: q: tūc cog̃scimus q: fuit talis ex signis datis. Aliter q: ē facilis in cōpatōe ad putridas ꝛ ethicas: nō āt simplr: pp qd̄ Gal. ad glauconē piculose fiunt si ab ignorātibus curant̄. Et iō ꝯsidera mi Rayneri. ¶ Tres sunt canones gn̄ales. Primus est remotio cause. Scd̄us remotio male ꝯplonis calide sicce. Tertius est subtractio accidentis: si qd̄ est tale.

¶ Jn cōplēdo p^m sit canō ꝑmus q ē ordinatio diete: ꝛ hec quidē diuersificat̄ fm̄ diuersificatōeꝫ cāe faciēdo dietā decliare ad ꝯriū ipsi⁹ cāe: ꝛ qd̄ sit dieta iā dcm̄ ē. sit itaq; aer eoꝝ declinās ad friditatē clarus ex aromatibus alterat⁹ ꝑterq; i ea q̄ ē ex soliditate cutis et ex catarro et coriça: a cā quoq; frida i casu dꝫ eē ad caliditatē tēpatā decliuis: sternant̄ itaq; i camera sup lectū flores redolētes herbe et h̄ꝯ: vt ipsa regrit dispō cal'a vel frida. ¶ De sōno dicat̄ q: ꝯpetit multū et plus i ea q̄ ē ex vigilijs: sed in ea q̄ ē ex sōno nō ꝯpetit: sꝫ magis vigilia et silr i ea q̄ ē ex multa qete soliditate cutis opilōne et ex re contēta i ore stōi euomibili aut ex venenis vel fumis putridis vel ex sincopi i qb⁹ magis cōpetit vigilia. Jtē et ipa ꝯpetit i pn̄o ei⁹ q̄ fit ex timore. et tu te in his modera. ¶ De qete et motu dr̄ q: qes ꝯpetit vbi sōn⁹ et mot⁹ vbi vigilia: nulli tn̄ effimere cōpetit mot⁹ fortis: fricatiōes aūt q̄ tenēt locuꝫ exercitij couenīūt mederate sup toto corpe facte. vn̄ Aui. Jn ea q̄ ē ex opilōne fricatio apit poros hn̄tis eā: et vbi foret multa hūiditas nō cōpeteret: q: eliq̄bit eā ꝛ nō resoluet: sꝫ si pauca exiccabit. De balneo aūt qd̄ se tꝫ etiā ex pte exercitij. dicat̄ q: in pn̄o nulli effimere cōpetit nisi fortasse fride a spissitudine cutis: et poroꝝ clausiōe: et h̄ cōpe exn̄te mūdo ab hūorib⁹ cacochimys. i decliatōe āt est sic auxiliū fere oiuꝫ effimeraꝝ: qm̄ poros rarificat. sudores ꝓuocat: fumosas supfluitates resoluit: spūs clarificat: ifridat et hūectat. Et dr̄ fere qm̄ i ea q̄ est ex opilōne aut nauseatiua satietate: aut ex apate: aut ex catarro frigido nō ꝯpetit: i ea vō q̄ ē ex cal'o hn̄ ꝯpetit. Et vl'r cauendū ē balneū: i qb⁹ suspitio ē ne ꝯuertat in putridā. ¶ De inanitōe aūt et replōne qd agēdū pꝫ ex dictis: cum va careat mā: nō va āt idiget euōne et digōne: vt statim dicet̄.

¶ De accñtib⁹ animi. letari ât ⁊ gaudere in oīb⁹ cōpetit effimeris exceptis ī ea q̄ ē ex gaudio. ¶ De cibo ⁊ potu: qꝛ ītētio nō ē ad mãz vt in putriđ. nō ꝓhibeť cib⁹ vt in il lis. oīb⁹ itaqꝫ effimeris exhibēdus ē cib⁹: qbuſdã ī ṗn.° vt ſũt q̄ ex laboꝛe ãguſtia fame ſiti vel ex vigilŋs: qꝛ niſi cō cediť cib⁹ timeť caſus coꝝ ī ethicã aut ſincopiz. Jtē ⁊ coꝛ poꝛib⁹ effimerãtib⁹ cal'e ⁊ ſic. ꝯpl'onis ⁊ ī poꝛis raris in q bus ex tolerãtia famis fluũt hũoꝛes ⁊ maxīe col'ici ad os ſtõi īducētes ſincopiz. ēt timeť ne hũoꝛes moti īflãmenť ⁊ putrefiãt ⁊ putridã faciãt: ⁊ dꝫ h cib⁹ eē nutritiu⁹ facil' digōnis apt⁹ velociter trãſmutari de q̊ hēs: ſupra 4.° ca.° Et cibi tēpati ⁊ frīdi ⁊ hũidi ſunt h⁹. Jn patiētib⁹ v̊o effi merã ex opil'one: ⁊ ex ãpate: qꝛ a cã coꝛpoꝛea tardãdus ē: īmo in ṗn.° ꝓcedať cũ ſubtiliatōe: meŋs aũt medio mō.

¶ De potu dōꝫ: qd ī ṗn.° maxīe qñ ñ ē a cã coꝛpea v̊tute iã exñte foꝛti ꝯpetit pot⁹ aq̄: ⁊ h vbi nō eēt ꝓhibēs: vt vi ſcez debilitas. 7. colligꝫ laudať vinũ aquoſum albũ aro maticũ: ⁊ h ī oīb⁹: ⁊ h maxīe ſi ñ fuerit doloꝛ capitis aut bubo: aut aliqđ tale ꝯdicēs. Et ī ſũma vinũ. 8. terap̃. plus ipſa aq̄ laudať. Aq̄ exhibitio in trib⁹ ꝓhibeť caſib⁹. ṗm⁹ qñ ē v̊tutũ nãliuꝫ debilitas: vt dcm̃ ē. 2⁹ qñ timet ꝙ nō ſit v̊a: qꝛ ꝓlōgať ⁊ timeť trãſit⁹ in putridã. 3⁹ cũ cal'itas ei⁹ trãſcēdit caliditatē effimere debitã ſm nãm ei⁹. vñ ⁊ tũc timeť trãſit⁹ in putridã. Et ſumãdo ſint cibi ⁊ potus facilis digōnis. boni nutrim̃ti. in q̄litatib⁹ ſuis ꝯrŋ febri. qꝛ ī effimera ſpāl'r v̊a ītētio ē ad febrē nō ad cãꝫ cũ ea ca reat. Sic itaqꝫ cãm quã hꝫ remoue ex ꝑte ipſaꝝ ṗmitiua rũ: ⁊ ſic ꝯplebiť ṗmus canō iã dict⁹ maxīe in v̊a. ¶ Qꝛ ſi fuerit nō v̊a: q̄. ſ. mãꝫ hēbit. tũc opōtebit ponere alios ca nōes: quoꝝ ṗmus erit digō. ſcđs eũo qui ꝑfici debēt ſm cãe ipſi⁹ opportũitates. vñ digeſtiua ⁊ ſolutiua tuo ꝓpoſi to ꝯgruētia hũiſti ad plenũ. 5.° ca.° ⁊ tu ibi: ēt qꝛ h cura ē at tinēs cure putridaꝝ. iō ſic ꝓ nũc leuiter trãſiui: vt expe ctãs ad curã putridaꝝ. ſcđs ꝯpleť ⁊ ṗcipue ī v̊a cũ ſolis al teratiuis ad ītra ⁊ ad ex̃ applicatis: đ qb⁹ habes ī 5.° ca.° ⁊ īfra rubꝛica de febꝛib⁹ acutis: ⁊ tu ibi. ⁊ aliq̄liter ꝑticul'r: v̊t ſit ſic. exēpli grã. ſtatiꝫ. Et nō ꝙ vt qdaꝫ ⁊ meo iudicio bñ ñ ſũt effimerãtes ad ex̃ ꝟꝫ ſe totos refrigerãdi ex ap plicatōe frīdoꝝ ꝑ totũ: qm̃ illa poꝛoſitates claudēt. Sed īſiſtēdũ cũ epithimatib⁹ aromaticis ⁊ odoꝛiferis maxīe ⁊ ṗncipal'r circa coꝛ v̊tutē ipſaꝫ vitaleꝫ maxīe ꝯfoꝛtãdo ⁊ adiuuãdo: ⁊ vt tibi magis ꝯplaceã iux̃ ſeriē cãrũ ꝑticula riũ ī de ſignis dem̃ratiuis aptaꝝ curã ſuccīctã ⁊ bꝛeuē ti bi inſcribã ſꝑans cũ his gñalib⁹ poſitis pluſq̄ꝫ tibi ſuffice re: ⁊ ſi ṗus dixero ꝙ cura accñtis: ſi qđ erit tale: hēať ex his q̄ diceńť de cura accñtiũ acutaꝝ: ꝑꝑ qđ ad ꝓpꝛiaꝫ re curras rubꝛicã: nō erit tñ qđ aliqd nō dicať in particula ri ſermone a me nunc habendo.

Cura in ꝑticulari. Jn ea v̊o q̄ ē a ſole: aut ꝑꝑ īflãma tionē duo ſunt canōes. ṗmus abſciſio cãe. ſcđs caliditatis febꝛil' remotio: q duo ꝑficiuńť dieta ⁊ po tiōe: ex ꝑte diete: qꝛ ad locũ ducať frīdũ ⁊ hũidũ imedia te: qꝛ. ſ. moderate: ne ex ſubita ⁊ repentina mutatōe v̊tus terreať ⁊ decliet regimē ad frīdũ. Sil'r embꝛoceť caput cũ aq̄ roſ. ſandal'. ⁊ modico aceti: ⁊ oleo roſ. vni⁹ ãni. naꝫ ãtiquũ ingroſſať ⁊ frīditatē deꝑdit: aut ſupponańť petie infuſe in his ⁊ ſepe: ꝙ ſi affuerint vigilie adde papaueris albi: ⁊ ſeminũ lactuce poꝛtulace ⁊ h⁹: ⁊ īfunde aut petias appone: ⁊ etiã tympoꝛib⁹. Et qdã rōne ꝯpl'onis cerebꝛi ⁊ bñ addũt floꝛes camomille: aut anetũ. nam ipm̃ ē ex cali dis: ſōnũ īducētib⁹: ⁊ dixit Serap̃. fundať ſuꝑ caput eius aq̄ tepida dulcis decoctōis camomille ſicce: ⁊ floꝝ nenu faris ⁊ melliloti ⁊ roſaꝝ: tu tñ cōſidera ſi adeſt fluxus ca tarri aut nō: qm̃ ex applicatione hoꝝ poſſꝫ ſeq̄ nocumen tũ ⁊c̃. ꝯſidera. laudańť magis embꝛoce ab alto cadentes.

qm̃ magis impꝛimũt. Jtē odoꝛatōes frīde. Jteꝫ vt ſupꝛa ſis ſollicit⁹ circa infrīdationē coꝛdis ⁊ pectoꝛis toti⁹ ⁊ nō timeas clauſionem poꝛroꝝ. naꝫ natura emittet per vias pulmonis ad extra.

Jn ea que eſt ex frigoꝛe ꝯſil'es canōes ꝟuenť: vt ṗ reducańť ad aerē cal'm ⁊ tēꝑatũ: deinde cooꝑiańť ⁊ cale fiãt pãnis ī ꝓuocatiōeꝫ ſudoꝛis. Cibi ſint tēꝑati aꝑitiui: ⁊ vinũ lymphatũ in hoc caſu cōpetit: ꝓpterea qꝛ ꝓuocat ⁊ aꝑit. ⁊ in declinatōe cōpetit balneũ decoctiōis camomil le: ſeminũ feniculi ⁊ h⁹: ⁊ poſt ſudationē ⁊ declinationē ⁊ nō ṗus vngańť: qm̃ oleũ opilat. Jtē capiti applicenť cali da: vt anetũ camomilla ⁊ h⁹. Pectoꝛi aũt ⁊ coꝛdi tēpera ta aꝑitiua ⁊ declinantia magis ad frigidum.

Jn ea que eſt ex ꝯſtrictōe ab aq̄s ſtipticis cura eſt ꝓxima curis iã dict'. vñ ſollicitudo ſit in hũectãdo. ⁊ iō cōpetit balneũ aq̄ dulcis: ⁊ debēt ꝯhere maioꝛē moꝛã in eo: ⁊ in iſtis nō dať vinuꝫ: niſi qñ ſumus ꝯſiſi ꝙ poꝛi ſunt optime apti: ⁊ dꝫ tardari adminiſtratio oleoꝝ ⁊ vnguētoꝝ dubitando de opil'one.

Jn ea que ex vino: loceť in aere frīdo ⁊ humido: ⁊ doꝛmiat quouſqꝫ ceſſauerit crapl'a: po ſtea v̊o cũ ſurgit aq̄ꝫ bibat ⁊ cibis vtať frīdis ⁊ humidis: deīde ponať. ſ. cũ febꝛis ceſſauerit ī balneo ⁊ nō añ: ⁊ ſit ītētio circa coꝛ ⁊ epar: ꝙ ſi remanſerit grauitas in capite: ſoluas ventreꝫ. Si inflatio oculoꝝ ⁊ rubedo ⁊ alia q̄ ſan guinē ſignificant flobotoma.

Jn ea que eſt ex cibo cal'o cura ē ſi cib⁹ eſt in ſtō vt aleũ ⁊ h⁹. ītroduc vomitũ. ſi nō: ſꝫ trãſi uit: ſolue cuꝫ tamarindis pꝛunis ⁊ h⁹ lenitiuis frīdis aut tēꝑatis. Coꝛdi ſit: vt ſupꝛa ītētio: ſꝫ magis epati īfrigidan do ipꝫ ītus ⁊ ex̃ cũ aq̄ ēdiuie ſandal'. ⁊ ſy. frīdis: vt ſupꝛa ī 5.° cap.° ⁊ alŋs vt īfra de febꝛib⁹ acutis peſtilētialib⁹: qb⁹ locis hēbis epithimata ⁊ h⁹: pot⁹ ſit aq̄ oꝛdei: ⁊ cib⁹ decli net ad frigidũ ⁊ humidũ. ⁊ ſimil'r totũ regimē.

Jn ea que eſt ex ãguſtia regimē ī totũ decliet ad frīdũ ⁊ hũidũ: ⁊ alienet oē exiccãs ne ī ethicã trãſeat: ꝑꝑ qđ in balneo aq̄ dulcis freq̄nter et nō ī aere ei⁹ ponańť et vngańť: deīde leuiter fricãdo cũ oleo viola. et pectoꝛi applicenť epithimata odoꝛifera ex mu cillagib⁹: et alŋs hũectãtib⁹. et vinũ ꝑl'ime cōmixtionis. eſt. n. bonũ medicamē eis. Auicē. et ſit odoꝛiferũ et nō in ml'ta q̄ꝫtitate ne exiccet. Taleſqꝫ locãdi ſũt apđ amicos ꝯſolantes dãtes ſpem: et ſint ibi cantoꝛes pulſatoꝛes etc̃. et locus odoꝛiferus ex rebus frigidis.

Jn ea que ē ex triſticia q̄ ē paſſio aīe cũ cogitatiōe ſollicita ſuꝑ quã nō ē deſꝑatio: vt ī ãgu ſtia q̄ ē de re: ſuꝑ cui⁹ reacq̄ſitōe nō ē ſpes: vt de moꝛte fi lŋ et h⁹. tũc cura ē: vt de anguſtia dcm̃ ē. Et qꝛ minoꝛ paſ ſio eſt q̄ꝫ anguſtia: vt pꝫ. remiſſioꝛib⁹ vtere nō exemplifi co: qm̃ facile eſt tibi componere ex his que hēbis ī febꝛi bus acutis et maxime peſtilentialibus.

Jn ea que ē ex cogitatōe cura ē ꝓxima cure iaꝫ di cte. Cogitatio ē aīe paſſio cãta ex ꝓfun da meditatōe in aliq̄ re ad ītelligēdũ vel adipiſcēdũ vel fugiēdũ illã: ṗter ꝙ cũ ea ſit triſticia vel anguſtia ſiue te diũ: vt q̄s cogitat de deo vel de ſalute vel liberatōe ami ci et h⁹. Et iō qdã ex practicãtib⁹ ſunt magis intenti cere bꝛo q̄ꝫ coꝛdi: ſꝫ vtriſqꝫ tñ ītroducētes ſomnũ ꝓ ſingulari medicĩa: et dant vinũ lymphatũ ſubtile: et tu ꝯſidera.

Jn ea que ē ꝑꝑ īrã q̄ ē ebulitio ſanguis iux̃ coꝛ: ex q̄ accidit feruoꝛ et īflãmatio ī ſpũ coꝛ dis ꝑꝑ appetitũ vīdicte. tũc cura ē vt de ãguſtia dcm̃ eſt. Et licꝫ balneũ ꝯpetat eis aq̄ nō multi caloꝛis: tñ iunctio ex oleis frīdis et hũidis eſt ſibi magis ꝯueniēs. Et nō ꝙ qdã ꝓhibent eos balneari: vt Serap̃. ſed intellige in ṗn

cīpio et in ipo multum calido. Jn declinatione aūt et cū remissa caliditate competit: vt Auicen.

In ea que ē ꝓꝑ vigilias ītroducaꝛ somnꝰ ociꝰ: et embroceꝛ caput cū fridis ⁊ hūidis: et balneenꝛ ī aq̄: et ꝓ his recurre ad febres acutas: vbi ponenꝛ remedia in siꝉi cā. cibēturq̄ cibis bonis ad fridum declinantibꝰ et hūidū: et si nō fuerit dolor capitis aut catarrꝰ impediēs: da vinū sine timore. est. n. ex rebꝰ magis ꝯferētibꝰ eis. Aui. et h̄ itellige maxīe lymphatū: est. n. sic ex his q̄ magis hūectāt. et iebriat et dormire facit: et laudanꝛ leues fricatōes extremoꝝ spāl'r pedū: diuertēdo a supioribꝰ: et trahēdo vapores capitis ad īfra: et ꝓncipal'r attēde cerebro īfrigidādo etc̄. et cor nō negligēdo.

In ea que est ex sōno et qete qd̄ erit ꝑ accn̄s: qm̄ qes ꝑ se ifridat ⁊ hūectat. ordieꝛ dieta: cibꝰ sit paucꝰ ad fridū et hūidū declinās et paꝝ: et q̄nq̄ admistraꝛ cibꝰ exiccās. loceꝛ ī aere tēꝑato vel decliui ad caliditatē: cōmoueaꝛ eger ad irā: et exerciteꝛ ꝑ cameraꝫ. fricenꝛ extremitates: et ī fine ī aere balnei ponaꝛ: in quo sit decocta camomilla mellilotū: et siꝉia. ꝓhibeaꝛ vinū. scd̄o ad cām ꝓhibeaꝛ sōnꝰ cū diuersiōibꝰ. altereꝛ cor ad ex̄ cū tēꝑatis ad fridū declinātibꝰ. simil'r cerebꝝ cū rebus in actiuis tēꝑatis declinātibus ad siccitatē aut parumꝑ ad caliditatē declinātibꝰ in resoꝉone vapoꝝ.

In ea que est ex gaudio: cura ē ꝓxima ei q̄ de ira: dr̄ens tn̄ in his. ꝓ q̄ in hac ītroduci debēt q̄ tristari faciant et cogitare. 2º. qꝛ approxiata ad ex̄ debēt eē ītēsiꝰ frida. ad ītra v̄o sint frida remissiora: ne noceāt minere v̄tutū ꝓꝑ supfluā expāsionē spūuꝫ. Jtē in tētio nō ē tn̄ ad hūectādū: vt ī illa. vꝫ. ad tā liniēdū nāꝫ.

In ea que ē ex timore cura ē ꝓxia ei q̄ ex āgustia. nā ītroducanꝛ remouētia timorē: vt veniāt amici et forēses dātes speꝫ et alia hꝰ: et admistrenꝛ īfridātia et hūectātia ex cibis et potibꝰ: et ex medicinis hn̄tibꝰ letificare. dilatare aiaꝫ. ꝑstare iocūditatē et hꝰ.

In ea que est ex labore ⁊ motu supfluo inflāmāte spūs: ītroducaꝛ qes ⁊ sōnus ꝓlixꝰ: ⁊ balneeꝛ ī balneo aq̄ dulcis moderate cal'e ⁊ h̄ ī fine: ⁊ iungātur deīde iūcture cū oleo hūectatiuo: vt oleo violaceo. ⁊ sil'r corpꝰ eoꝝ q̄ ad spōdiles oēs ⁊ caput. Et nō an̄ ītromissionē eoꝝ ī balneo si adest repꝉo ⁊ iūcturaꝝ magna laxitas: ne sic accideret eis artetica: ⁊ qꝛ v̄tꝰ est ī eis resoluta: attēde restauratōi cū cibo pauce q̄ꝫtitatis: mꝉti nutrimēti hūectatiui: vt oua sorbilia. testiculi galloꝝ. pisces pui. carnes pulloꝝ ⁊ hꝰ. potus ī assuetis sit vinū pꝉime ꝯmixtionis: in nō cōsuetis iulep violatū ⁊ hꝰ cū aq̄ endiuie.

In ea que ē ex euōne ꝑ fluxū: ordieꝛ dieta ex his q̄ īfrigidāt ⁊ hūectāt ⁊ ꝯfortāt facile digestibilia pauce q̄ꝫtitatis: sꝫ freq̄nter ī die cibeꝛ: ⁊ sint stipticitatis ꝑticipātia: ⁊ laudaꝛ cibꝰ ex turture: ex pullo: aut ꝑdice aut fasiāo: ī cuiꝰ vētre ponaꝛ. ℨ. i. seminū portu. ⁊. ʒ. i. seis nasturcy decoq̄ꝛ ī olla: ⁊ īponanꝛ sorbe aut citōia vꝉ prūa siluestria vel sumach mirtꝰ ⁊ hꝰ. Et cū cocta fuerit. ℞. vitellū oui cocti in aceto vsq̄ ad eiꝰ īduratōeꝫ: deide pulpe teranꝛ ⁊ cū citōio ⁊ ouo illo sil'r ⁊ ide fiat cibꝰ: ꝯfortat v̄tutē. restringit fluxū: ⁊ febrilē alterat discrasiaꝫ: sup stōm ponāꝛ stiptica: vt īfra d̄ accn̄tibꝰ acutaꝝ: ⁊ nō sit tepida sꝫ cal'a. nā tepidū est mollificatiuū ⁊ resoluit v̄tutē. Aui. Sup cor ⁊ epar ponāꝛ q̄ īfridat: ⁊ ī loco teneaꝛ tēꝑato odorifero. gaudeat ⁊ dormiat ꝑ posse ⁊ qescat: ⁊ nō ꝑmittaꝛ surgere ad assellam.

In ea que est ex dolore. ꝑmo verte ītētionē tuam ad cāꝫ doloris: vt si fuerit vlcus ad ipsuꝫ: ⁊ ꝯsil'r de alys. Et alteres cor ⁊ epar cū infrigidantibꝰ: ꝙ si timeaꝛ ex potu vini motus doloris non deꝛ in potu.

In ea que ē ex sincopi. tūc stude ī remotiōe sincopis ⁊ cāe eiꝰ ꝑ: deide ad febrē ipaꝫ. Primū ꝑficiꝛ cū exhibitōe ciboꝝ boni chimi facil' digōnis: ⁊ vinū ē ex eis q̄ v̄tutē eleuāt. iz. terap̄. ⁊ 7º. colliget. Deīde cū recesserit sincopis stude remotiōi febris cū his q̄ infrigidāt ⁊ humectāt redolētibus. ꝯfortādo cor ⁊ reliq̄ ꝓncipalia: vt supra sepe.

In ea que est ex fame tua sit ītētio ī hūectādo cū cibis humidis: vt ē chist ordei ⁊ cū oleribꝰ: ⁊ sint oīa aut arōatica aut aromatibꝰ ꝯiuncta: vt v̄tutē ꝯfortēt: ⁊ ꝯfert balneū: ⁊ īfūdaꝛ sup caput eiꝰ aq̄ tepi. pꝉima: sedeāt ī balneo se hūectādo: deiñ se iungāt cū oleo violaceo nenufarino d̄ cucurbita: vt. s̄. dicebaꝛ d̄ ea q̄ ē ex labore: ⁊ tu ibi.

In ea que ē ex siti: da ī potu aq̄ fridā. vinū granatō. ⁊ succos fructuū īfridātiū: ⁊ fiat balneatio cū aq̄ dulci tepida: ⁊ si pol'e est: vt qꝛ etas ꝯpꝉo tp̄s ⁊ cetera patiāꝛ cū frida fac. Et attēde cōdi ⁊c. vt. s̄. ⁊ epati ⁊ mēbris nutritiuis cū cibis fridis hūidis. Sꝫ h̄ aduerte ne sit mā in stō q̄ ꝑ potū aq̄ fride magis adhereret aut magꝉ ībibereꝛ: qm̄ ꝑ ipsaꝫ augereꝛ sitis: vt. iꝫ. terty d̄ siti.

In ea que ē ex opiꝉone tres hn̄tur ītētōes. vna ad cām. alia ad febrē. 3ª ad accn̄tia si q̄ sūt. Pria ꝑficiꝛ cū his: cū ordiatōe diete. digōne. euōne. ⁊ balnei admistratōe. vnctōe ⁊ hꝰ. Cibꝰ ⁊ potꝰ sint nutritiui. facilis digōnis a viscositate absoluti: ⁊ nō sint apitiui saltē multū ⁊ maxie ī ꝓnº. de qbꝰ supra d̄ dietis. Pro 2º canōe ꝑticulari nō ꝙ si hūor faciēs opiꝉoneꝫ fuerit sanguis: fac ꝑmo flōmiā: ꝙ si alius fuerit mixtus tn̄ sanguini: fac etiā flōmiā minorē q̄ꝫ in casu ꝑmo. Or si nō fuerit mixtus: fac ꝑus cū farmaco euōnē minoratiuā: deide ꝓcede ad digestiua abstersiua apitiua nō fortia: neq̄ multū cal'a ꝓꝑ febrē. ⁊ iō semina cal'a ⁊ frida apitiua sil' mixta hanc tuam optime cōplebunt ītentionē. Nā si dabis fortia apitiua nō ꝑcedēte euōne. addes in opiꝉonē. ꝯsidera. Deīde ꝓcede euāndo eradicatiue vel quasi. Deīde redeas ad apitiua fortia: vt ad sy. acetosuꝫ cū vna vꝉ duabꝰ radicibꝰ: deinde euacua eradicatiue. Ultimo admistreꝛ tina: an̄ cuiꝰ administrationē attēde ꝯditiones septē ēt ab Aui. h̄ notatas: ⁊ a Ga. 8. terapē. ⁊ hoc si ꝑus dixero: ꝓpter ea q̄ dicta sunt: ꝙ flōmia ⁊ euōnes ille fiēde sunt vbi aderit repꝉo ⁊ humoꝝ maloꝝ multitudo: ⁊ hoc in ꝓnº. vbi. s. timemus d̄ suffocatiōe aduētu apostematis ⁊ hꝰ: ⁊ in hoc casu properandum: ⁊ magis videtur necessaria flobotomia euacuatione farmaci: ⁊ ꝙ etas v̄tus ⁊ cetera ꝯsentiāt. Jtē ꝙ tales euōnes tardāde sūt si pol'e erit vsq̄ ad remissionē febris vꝉ horā qetiorē eiꝰ. nā flōmia ponit hūores ī motu ⁊ miscet bonos cū mal'. Aui. h̄. Et d̄ hora flōmie dixit Gal'. 8º. terap̄. Jn media nocte exn̄te mā icidēdū ē ⁊c. ¶ Cōditiōes an̄ balnei ītroitū attēdēde sūt. ꝑª ꝙ corpis mūdificatio ꝑcesserit. 2ª ꝙ feb. sit ī declinatōe vꝉi: ⁊ caue ī h̄ ne d̄cipiaris. vn̄ megategni. 8. metire scd̄aꝫ accessionē cū ꝑª. Et si mior ē ⁊ sic ꝑseuerās: mitte egꝝ ī balneū sine vllo timore. 3ª ꝙ vria sit digesta. 4ª ꝙ ex pꝉsu n̄ diiudiceꝛ febris putrida. 5ª ꝙ ītroitꝰ balnei sit q̄nq̄ horis an̄ ꝑoxismum futuꝝ si expectaꝛ. 6ª ꝙ si ex balneo percipiet sibi supueīre aliqd̄ accn̄s: vt horipiꝉo vel aliqd̄ tale. tūc ilico exhas: qm̄ si morā trahet fortasse trāsiet ī putridā: deide īunge ⁊ absterge corpꝰ cū abstergētibꝰ eq̄libꝰ: vt cū faria fabaꝝ: puluere radicū lily cum furfuribus ⁊ hꝰ.

In ea que est ex nauseatiua satietate. tūc stude si nā nō euat rē q̄ ē in stō tu euare ꝑ supiꝰ aut īferiꝰ ꝭm ꝙ videbis māꝫ hr̄e magis raptū ⁊ h̄ cū farmaco vomitiuo aut clisteri. Or si euabit. considera si tn̄ euauit q̄ꝫtū fuit opportunū: de hūore corrupto satietatē faciēte. Or si nō iteꝝ euacua. deide ꝯforta stōꝫ cū empꝉis

cerotis ꝛ hꝫ: de q̄bꝰ in de febre flātica. Deide expecta sup cibum: tolerātia famis ē iuuatiua valde: deide exhibe cibos facilis digōnis. boni chimi ꝛ hꝫ. ꝛ ītroducas somnuȝ in cōfortationē digōnis. ꝛ attēde cordi ꝛ epati: vt. s. sepe. Ad febrē vō ītēde cū frīdis cordialibꝰ ad ex̄ ꝛc̄. vt supra pluries. Et accñtiuȝ correctio querat̄ ꝑprys caplīs.

In ea que ē ex apate ꝑmo nō cibet̄ nisi post declinatōeȝ ꝯpletā. zº fiat eūatio ꝛ diuersio cū flōmia aut solōne vētris. 3º ponāt̄ supra mēbrū apatū īfrigidātia īgrossantia vapores ꝛ ꝓhibentia ꝑuenire ad cor. ita tñ ꝙ apati nō multū noceāt: mlt̄uȝ illō īcrudādo. vñ sup ip̄ȝ nō ponant̄: ꝛ cordi applicent̄ frīda ꝛ hūida.

Preter aūt has ꝑticulares cās effimeraꝝ ab Auic. sic positas inueniunt̄ multe alie. vt sūt venenū. medicīa solutiua laboriose solues sua caliditate effimerā faciēs. coytꝰ chilus putrefactꝰ. statio lōga ī balneo flōmia: catarrꝰ: manere diu ī locis fetosis ꝛ hꝫ. Quorum oīum curā nō ꝓsequor: vt breuitati seruiā vt ꝓmisi. etiā qꝛ ex datis coꝝ oīuȝ cura satis facil'r īuestigari a te poterit. ꝛ iō stude. Et hec de effimeris sic raptiȝ sufficiāt.

Capitulum. VII. De febris putridis in gn̄ali ꝯtinēs Rubricas tres.

De causis feb. putride in gn̄ali ꝛ eiꝰ diffōne. Rca. I.

Antequā ad eaꝝ ꝑticularē ꝯueniaȝ doctrinā. q̄dā ꝑmittā gn̄alia nr̄o ī futuꝝ ꝓposito mlt̄ū vtilia. Nā cū de febribꝰ putridis agēdū sit: statui ꝑº ꝺclarare q̄d sit putredo q̄uo causat̄: vt ide cōprehēdas q̄uo febris ipsa putrida generetur. Putrefactio itaqȝ ē via ī corruptionē sube q̄ putrefit ac q̄litatū ipaȝ ꝯponētiuȝ. Attēdit̄ tñ ꝑncipalīꝰ circa subaȝ q̄ȝ circa q̄litatē: sic̄ ꝛ gn̄atio q̄ ē ei ꝯ̄ria. Propter qō nō. ꝙ cū ī mixto ē calīn hūido suo ꝓportionatum ꝛ īter ipsa ꝺbita hītudo: tūc stat in eo tēperies. Cū aūt accidit extraneatio ī altero ipoꝝ: ꝛ maxīe in calō: ita vt hec ꝯueniēs hītudo remoueat̄: tūc accidit vt tēdat ad corruptionē: qō tēdere ē via in ipaȝ corruptionē: q̄ via ē putrefactio vt dcm̄ ē. Vñ h̄ scito ꝙ duplex est putrefactio. vna nālis q̄ ꝯseq̄t̄ actionē caloris nālis in suū hūidū merito ꝑncipioꝝ ītrīsecoꝝ. ꝛ de hac nō ē ꝭmo nr̄. Alia est ꝑter nāȝ ꝛ talis fit a calō extraneato agēte ī suū hūiduȝ: adiuto ēt a calō ꝯtinētis. Vñ 4º metheoroꝝ ad ꝑnm satl. putrefactio ē corruptio: q̄dā in vnoq̊qȝ hūido ꝭm nāȝ ꝓprie calitatis a calitate aliena. ꝛ hec ē q̄ ambiētis. ꝛ expone ꝓpe. i. īnate calitatis: ꝛ ambiētis. s. ꝭm plīm: qꝛ ēt vt infra ꝓhibita trāspiratio ē cā eiꝰ. Vñ h̄ aduerte ꝙ hūor sic putrefactꝰ ꝛ si in sua alteret̄ ꝯplōne: tñ remanet sub eadē forma ꝛ ꝯplōne. vñ eiꝰ calīn ex̄neatū adhuc nālitate ꝑticipat: q̄ de re pōt eē adhuc cā digōnis ꝛ nālitatis. ꝛ iō ꝓcedēte adhuc putrefactiōe ad corruptioneȝ simpl'r pōt ide gn̄ari aīal. ita ꝙ ex hūore īaīato pōt aīal ꝓduci vt v̄mis. ꝯsidera. Et sic capiēdo putrefactionem ip̄a se extēdit ad hūores ꝛ ad alia elemētata. ꝛ ē eiꝰ acceptio gn̄alis. Spālius aūt a medicis ꝯsiderat̄. vt solū ad hūores nr̄i corporis se extēdat. Et ē putrefactio ebulitio ī hūoribus putrescētibꝰ fcā a calore ex̄neo gn̄ata: q̄ fit suꝑaccēsio ꝛ ignitio in corpore hūano: q̄ cū cōicatur cordi: ita vt oꝑationes ledant̄ febrē putridaȝ causat. nunq̄d ex putrefactiōe aliarum humiditatum vt chili ꝛ hꝫ: febris putrida gn̄ari habeat dicetur suo loco: ꝛ tu considera.

De causis aūt eiꝰ ꝯñter agēdū: vt ide clarior hēat̄ doctrina. ꝛ īcipiēdū ē ꝑ ordinē. vt supra a causis ꝑmitiuis. ꝛ ꝑº ab aere ꝑꝑ illud qō dicebat̄ ī diffōne putredis gn̄al'r sumpte. ꝛ hec ē q̄ ambiētis. Aer. n. duobus modis pōt eē cā putredis. vnoº qꝛ in suba sui recipit putrefactionē: ꝛ putrefactꝰ putrefac̄: sic̄ ē aer pestilētial'ꝛ locoꝝ ī q̄bꝰ fiūt īfusiōes lini canabis aut aspalti. Item ꝛ aer lacunaꝝ valliū ꝛ aq̄ꝝ stātiū. de q̄bꝰ īfra ad plenū spāliter in caº de pestilētia. zº mō rōe suaꝝ q̄litatū excedētiuȝ. vt ītēsiōe calitatis aut frīditatis: q̄ frītas ē cā ꝭȝ pl'ȝ vt febris putrida gn̄et̄: ꝑꝑ ꝓhibitā trāspirationē ad clausionē poroꝝ sequētē ab ipa frīditate ꝭȝ plīm fcā. Et dr̄ ꝭȝ plīm: qꝛ ēt a calitate extrīseca pōt fieri febris putrida. vt pȝ. Sȝ qꝛ h̄ rarissime ꝯtigit: ꝛ q̄si freq̄nter fit a frītate. iō auctores frīditatē in h̄ magis noīarūt subticētes calitatem. Itē a cibo putrefacto ꝑt putrida fieri: ꝛ de his infra clariꝰ. Cibꝰ ēt ē cā putredis. Propter qō scito ꝙ cibi q̄ sūt nimis hūidi ꝛ subtil' sube ꝛ velociter ex stō egrediētes sunt facil'r corruptibiles ꝛ cā putredis: vt sūt citrulli cucumeres: ceresa: pruna: melones: caro pīguis: vua ficꝰ: mora celsi: ꝑsica: pīguedo: cerebꝝ: medulla spinal'. Iteȝ ꝛ illi q̄ facilē hn̄t subaȝ. vt lac. Itē q̄ malā hn̄t subam vt pisces q̄ īcipiūt corrūpi ꝛ tubera. Sil'r q̄ sūt nutrimēti aq̄si: vñ ꝛ sanguis gn̄āt̄ aq̊sus malus vt fructꝰ īmaturi hūidi. Et dixit Auic. hꝰ gn̄is sunt fructꝰ tardi hūidi valde. ꝛ expone q̄ tardāt suū euentū: vt sūt horary: vl' tarde digerūtur ꝑꝑ suā vehemētē hūiditatē. zª cā ꝑncipalis ē cibi ipsiꝰ ꝑparatio seu ciboꝝ mixtio: vt sūt oua dura. mel cuȝ lacte mixtū ꝛ hꝫ. 3ª sumit̄ ex ꝑte hore: vt cuȝ ponit̄ cibus supra cibū īdigestū. 4ª ex ꝑte ordīs vt cū ꝑponit̄ qō postponi ꝺberet aut eꝯ̄. 5ª ex ꝑte abhomiatōis cibi ad nāȝ. nā cū abhorret nō regit ꝛ putrefit. Et iō nō. ꝯ̄ austeros medicos q̄ nolūt egris ꝯplacere: sȝ sp̄ displicere vt supra. Potꝰ sil'r aq̄ꝝ stantiū ꝛ putridaꝝ ꝛ grossarū q̄ opilōnē īducūt pōt eē cā putrefactiōis. Itē ꝛ vinū putriduȝ opilatiuū nimie excedētis calitatis ꝑ modū q̄ dictꝰ ē de effimera. Motꝰ ēt īordinate factꝰ: vt. s. cibuȝ īmediate ī nō ꝯsueto ad solē: aut ī loco fr̄o valde. Itē suꝑfluages. itē sōnꝰ suꝑfluꝰ. Repletio mlt̄a ꝛ maloꝝ ciboꝝ spāliter. Itē mala animi accidentia: vt supra de effimeris: ꝛ breuiter que faciunt effimeram cum excedūt apta sunt facere putridam.

De causa aūt añcedenti ꝛ corporali dicēdū ꝙ multitudo humorū sua grossicie ꝛ viscositate opilationeȝ facientium est causa putredinis. nā ad ipsaȝ opilationeȝ sequit̄ indebita euētatio: ꝓpter qō accidit putrefactio. Vñ scito ꝙ prohibita trāspiratio est causa q̄si semꝑ putrefactionis humoruȝ. ꝛ de hoc est q̄stio magna. ꝛ tu tene cōclusionem vt posituȝ est. Ad debitaȝ totius ꝛ humorū refrigerationeȝ siue euentationē req̄runt̄ expiratio ꝛ inspiratio aeris ꝛ fumoruȝ capinosoruȝ iaȝ virtuti disproportionatorum expulsio. Cuȝ itaqȝ accidit opilatio ex causa antecedente iaȝ dcā: fit indebita euētatio. vnde caliditas extranea in humoribꝰ accendit̄: eo ꝙ calor eoruȝ nō euentatus exacuit̄ ꝛ extraneat̄: ꝛ sic fit incōueniēs instrumētum vt virtus debitaȝ seruet habitudinē calidi ad suum humiduȝ. vnde sequit̄ putrefactio: vt dcm̄ est supra. Consimiliter ꝛ etiaȝ vapores capinosi ab humoribus eleuati per totuȝ volitantes sic extraneati humoribꝰ occurrentes ipsos extraneant ꝛ in ebulitioneȝ mouent. ꝛ sic accidit vt calor naturalis extraneet̄: quare humidum suum cum sicco regulare nō valet: ꝛ sic fit vnius ab alio discontinuatio: vt in vino qō acescit est videre. q̄re ꝛc̄. Ex quibus collige quo mō ex tali ꝓhibita transpiratione mala inducit̄ cōplexio: ad quā sequit̄ indigestio ꝛ malorū humoruȝ ꝛ crudorū gn̄atio: nō gubernatorū a regimine nature. vñ putrefiunt. Et ad intelligētiaȝ maiorem hic quero: quare cuȝ hi vapores ꝛc̄. cur non omnes humores ponunt in ebulitiōe: ꝛ cur nō ꝑus coleram cuȝ sit magis apta: ꝛ sic quasi semꝑ oēs febres deberent esse colerice.

∴ vide questiones .14. 17. dñi Gentilis p̄ 4 c. p̄ 2 trac.
∴ Sanguini non est Periodus

De febribus

❡ Dicenduz pro nunc q̄ hoc accidit ex indispositiōe humoris: nam aliquis hūoꝛ q̄ est apt⁹ magis alio recipe putredinē: aut pp̄ suaz q̄titatē supabundātē: aut pp̄ malaz q̄litatē: aut malaz subaz: aut al'r q̄uolibz est fact⁹ nãe inimicus: ꝛ sic ab ea derelinqᵗ. Quare ab his duab⁹ causis citius putrefit: de alio vel alys gubernationē ac sollicitudinē hn̄s. Vn̄ scito q̄ natura diligit sāguinē vt filiū: ꝛ iō in ipso stat cura ei⁹ q̄si tota: q̄re sustinet vt sāguis crescat ad q̄titatē tātaz vt possit accēdere febrē absq̄ putrediē: qd̄ de alys nō fac̄ hūorib⁹. Ita q̄ aly hūores febrē nō faciunt absq̄ putredine eorum. vt secundo de differentys febrium. secundo capitulo.

❡ Causa aūt coniuncta ē caliditas extranea in hūoꝛe ipso ebuliēte ꝛ extraneato existēs. Ex q̄bus oībus p̄mo clare apparuerūt cāe ipsi⁹ putredis vel putrefactiōis: ꝛ maxie tales positiue. Nā nā dr̄ ēt cā h⁹ p̄ p̄uationē: vt cū q̄d putrefit pp̄ ip̄z eē a regimie nãe derelictū. ❡ Pz. 2°. ꝛ apte mult uz q̄uo febris ipsa putrida gnāri hēat. iuxta q̄ de ea tal' ponaᵗ dscriptio. Et h̄ si p̄us enarrauero modū gilberti: de ipsis cāis putredis mihi placiti. Ponit. n. cās q̄tuoꝛ. loquoꝛ sp̄ medicial'r. ❡ Pria ē ml'titudo ꝛ supabūdātia hūoꝝ: q̄s nā mouet vt corrigat ꝛ rectificet: quā cū ipa corrigere ꝛ refrenare nō possit vt⁹ succūbit ꝛ dficit a rectificatiōe ꝓpa: ꝛ accn̄talē caloꝛē sic accedūt. vt pz i fimo. ❡ 2ᵃ est mãe grossitudo quā nā nō pōt subtiliare. vn̄ ipeditur i depuratiōe ei⁹: q̄re stās sic corrūpiᵗ ꝛ putrescit. ❡ 3ᵃ est viscositas in quā nā nō pōt agere motu diuisiōis ꝛ seq̄strātiōis: s̄z in se ꝯculcat⁹ hūoꝛ cū in eū caloꝛ nāl' nō penetrat putrescit. ❡ 4ᵃ ē poroꝝ ꝯstrictio ꝛ fumoꝝ retētio q̄ cōculcati redeūt sup̄ hūoꝛē ꝛ acq̄riᵗ in eis caloꝛ accidentalis proprio sublato caloꝛe.

Febris putrida est febris a vapoꝛe putrido siue putrida fuligine imediate: ꝛ nō p̄ se cāta. Cui⁹ cā p̄ se ē hūoꝛ putridus a q̄ ꝛ ipse vapoꝛ putridus eleuaᵗ: nō. n. a vapoꝛe putrido sumiᵗ eēntia febris. neq̄ ei⁹ dr̄ia eēntialis: s̄z bn̄ ab ip̄o hūoꝛe. vn̄ fit febriū putridaꝝ distinctio ab ipsis hūorib⁹ dicēdo. febriū putridaꝝ alia col'ica alia fl'atica ꝛc̄. Simil'r ꝛ act⁹ curatiu⁹ ab ipso sumiᵗ hūoꝛe ꝛ nō a vapoꝛe: vapoꝛ tn̄ ē cā imediata ꝛ cōiūcta febris instr̄alis. s. ꝛ nō p̄ se: hūoꝛ aūt putridus ē cā ꝯiūcta p̄ se: s̄z nō imediata: q̄cq̄d tn̄ fac̄ vapoꝛ fac̄ ab hūoꝛe a q̄ eleuaᵗ. Itē dici pōt q̄ cā ꝯiūcta mãlis ē hūoꝛ: efficiēs aūt est vapoꝛ. Quidā imaginanᵗ q̄ si in coꝛde sit hūoꝛ putridus cōtangēs subaz coꝛdis imediate qd̄ absq̄ putrida fuligine pōt febris sic putrida cāri: ꝛ tu ꝯsidera. q̄s si seq̄ cupis addas in descriptiōe s̄m pl'm ꝛ rarissime i paucioꝛibus imediate cāta: ꝛ tu ꝯsidera: nō. n. vr̄ q̄ in tali loco sit hūoꝛ putrescēs ex actiōe caloꝛis in ip̄z absq̄ eleuatiōe vapoꝛis: ꝛ si ē ad breuissimū spaciū. Et putredo col'e fac̄ tertianam: putredo sanguis ꝯtinuā: fl'atis q̄tidianā ꝛ q̄ currūt cursu ei⁹: ꝛ melie q̄rtanā ꝛ q̄ currūt cursu ei⁹: loc⁹ sanguis ad intra venas: alioꝝ v̄o extra: ꝛ iō cū sanguis putrefit fac̄ ꝯtinuā ꝛ reliq̄ hūoꝛes s̄m pl'm iterpolatas: ꝛ de cā ꝯtinuitatis ꝛ iterpolatiōis diceᵗ statiz tā ꝯtinue q̄z iterpolate ponēdo descriptiōes. ❡ S̄z hic scito pp̄ illud qd̄ supra dicebaᵗ de alys hūiditatib⁹ ab hūorib⁹ nūq̄d possint facere febres dōm q̄ sic: ꝛ sūt reducibiles: vt v̄bi gr̄a. febris putrida cāta a putredine p̄me hūiditatis de scdis cū a sāguine nō multū distet ad sanguinē reduciᵗ. Sil'r si putrescit chilus reduciᵗ ad fl'aticā cū chilus fl'ati multū assil'eᵗ: et ita cōsil'r de alys: q̄uis aliq̄ voluerit ꝯriū dicētes qd̄ hūiditates. scdē cū sint coagulate ꝛ i poꝛositatib⁹ mēbroꝛuz ꝯstricte: nō pn̄t recipe motū vt ad ebulitionē veniāt. ꝯsidera: q̄ꝛ bn̄ pn̄t icōuenietes facte ad extra illa loca pelli a nã q̄ de eis curā nō hēbit: ꝛ sic putrefient. ❡ Describitur itaq̄ sic. febris cōtinua ē febris hūoꝛalis sanguinea q̄ nullo tēpoꝛis spacio sine afflictione permanet: sed absq̄ rigoꝛe sudoꝛe ꝛ paroxismoꝛuz manifesta declinatiōe patientez cōtinue affligit: cuius mã in vasis que sunt vene ꝛ arterie s̄m plurimū contineᵗ: diciᵗ humoꝛalis: quoniā nō omnis talis est putrida: sed bene humoꝛalis: vt de sinocho dictuz est: ꝛ diceᵗ etiaz ad differētiam effimere q̄ non debz dici continua: diciturq̄ nullo ꝛc̄. quoniā de ratione intrinseca eius est cōtinue affligere: sicut interpolate interponere tēpus. nam sicut alys humoꝛibus a sanguine inest per intrinsecaz earuz naturam habere periodos: vt colere de tertio in tertiū. flegmati de die in diez. melancolie de quarto in quartū. vt supra. ꝛ infra dicetur ita sanguini inest cōtinue affligere. naz inter extrema illa est inuenire mediuz: qd̄ est cōtinuus motus: qui sanguini inest per ꝓpriaz eius naturam ꝛc̄. vnde dicenduz s̄m istam viaz q̄ sanguini nō est periodus: sed cōtinuus motus cum est extraneatus. vnde cuz sit thesaurus vite ꝛ a natura maxime dilect⁹: nō quiescit natura in mouēdo ꝛ agitando euz vt ipsuz rectificet ꝛ ipsum sic cōseruet: quā sollicitudinē de alys nō habz humoꝛibus. cōsidera: quia ratio est retoꝛica ꝛ opinio probabilis. diciᵗ cui⁹ materia: quoniaz ita cōtingit s̄m plurimum ꝛ raro reperiᵗ cōtrarium. Nam nō inconuenit aliquā materiaz intra vasa cōtentam facere interpolataz: ꝓpter paucitatez eius: ita q̄ interponet tēpus donec reaggreget tantaz quātitatez q̄ sufficiat de nouo febrez causare: ita nō inconuenit materiam ad extra vasa existentē aliam a sanguine: in loco. s. ꝓpinquo coꝛdi facere coꝛ cōtinue febrire: sed nō erit vera continua: q̄ si eēt sanguis extra venaz fusus putridus remanēs sub foꝛma sanguinis sufficiēs facere febrē continuo: tunc dicerez illaz eē cōtinuaz. Cōmuniter tamen. ꝛ nominata stricte ꝛ propꝛie accipiᵗ hic terminus febris continua: imo concediᵗ q̄ ēt ab alio humoꝛe q̄z a sanguine causari pōt continua: ꝛ poniᵗ distinctio q̄ cōtinuaruz q̄dam est cōtinua ꝓpoꝛtionabilis. q̄dam nō ꝓpoꝛtionabilis: vt statim ifra. q̄ si illum modū loquēdi sequi cupis a descriptione data abyce illū terminū sanguinea. considera. sed ista vt dictuz est raro eueniunt: ꝛ ideo auctoꝛes loquētes de his que vtplurimuz eueniunt distinxerunt inter cōtinuaz ꝛ interpolataz per eē ad intra ꝛ ad extra venas. ❡ Et ex his habes quid sit interpolata: est enim febris putrida que tēpoꝛis spacio stat sine afflictione et patientem affligit cum rigoꝛe sudoꝛe: sine tamē manifesta paroxismoꝛum declinatione: cuius materia: vtplurimum ad extra vasa contineᵗ. vnde Hali. 9°. terapētice. ꝛ Rasᵗ. 17°. cōtinētis differt continua ab interpolata in tribus. s. in rigoꝛe sudoꝛe ꝛ manifesta paroxismoꝛum declinatione. ❡ Et iuxta hoc scito q̄ ex cōtinuis. q̄dam sunt non vere cōtinue: ꝛ sunt quādo patiens stat continue febriens nō ex causa vna sibi continua: sed ex pluribus et vna mouetur ad putredinem anteq̄z alia finiatur vt in febribus subintrantibus quādoq̄ reperiᵗ. cōtinue vere sunt iam descripte. ❡ Itez earum quedaz seruant materiam ad vnicaz expulsionē ꝛ tales sunt breues in vna septimana finientes ꝛ ante. quedā que ad plures creticas expulsiones suam materiaz reseruant: ꝛ iste sunt longe: ꝛ tales apud nos cōmuniter eueniunt aut erroꝛe infirmorum aut medicoꝛuz: qui nō cognoscentes febrē eam prolongant: qd̄ quotidie accidit multitudine egrotantium. ❡ Itē cōtinuaruz q̄daz diciuᵗ continue ꝓpoꝛtionales. q̄daz nō ꝓpoꝛtionales continue ꝓpoꝛtionales sunt continue habētes in suo motu excrescētiaz s̄m ipsi⁹ hūoꝛis ꝓpriaz naturaz. in dterminata tamē quantitate qualitate ꝛ loco. vnde sic reperiūtur communiter continue pro-

∴ Differentia Continuarum et interpolatarum febrium

portionales de colera. ⁊ hec habent de tertio in tertium
ſm naturaꝫ humoris excreſcentiam. vnde hic vt in prin
cipio gentilem ſecutus teneo qđ humor colericus de 3°
in 3m. flegmaticus omni die. melancolicus de 4° in q̄rtū
moueť ex ꝓprietate ipſiꝰ māe in relatione ad cal'm nāle
q̄ ꝓprietas ſequiť nūerū hoꝝ humoꝝ cū ďterminata q̄ti
tate q̄litate et loco: nō ꝓportional' v̄o q̄ nō hꝫ excreſcētiā
ſaltē manifeſtaꝫ: q̄. ſ. appenter et vniformiter affligit: ab
auctoribꝰ nr̄is ꝯcluſa noiata. et iſta ē a ſāguie vtpl'm. ſan
guis aūt ſub forma ſāguīs remanēs nō fac̄ excreſcētiā: ſꝫ
cum ad nām alteriꝰ hūoris trāſcēdit pōt facere: et cōiter
fac̄ ipaꝫ ꝯtinuā ꝓportionalē de col'a: q2 eiꝰ ſubtile faciliꝰ
in colerā trāſit: et ſic repiť ꝯtiua ꝓportiōal' de col'a: ita et
de mel'ia et fl'ate: fit frequētiꝰ tn̄ de col'a et fl'ate: raro āt
de mel'ia: ⁊ imo Aui. de q̄rtana pl'ꝫ q̄rtana ē piodica: naꝫ
mel'ia ē hūor multū v̄tuti ⁊ vite ꝯriꝰ ⁊ diſproportionatꝰ. ⁊
iō nā nō tolerās eiꝰ putredinē mag°. ipetu moueť ad ipm
expellēdū anq̄ꝫ putreſcat. ē ēt hūor ď difficili putreſcibil':
ex q̄ iferť ꝙ timēde ſūt ml'tū q̄rtane ꝯtiue. De qbꝰ loqn
do ⁊ ď ꝯcluſis ſcito ꝙ v̄a ⁊ ꝓpe ꝯcluſa ē diffō ꝯcluſe v̄e fe
bris itēſi calor' q̄ vniformiter ⁊ ꝯtiue cōpꝰ affligit ſꝫ nāꝫ
hūoris ꝓpriā: ⁊ nō ſm nūeꝝ aliquē dieꝝ: cꝰ mā ſm pl'm ī
locis cordi ꝓpings: q̄ ſūt aut vena q̄ ē ab epe ad cor: vl'a
corde ad pl'onē repiť. ⁊ hec ē de ſanguie ſolo: vn̄ ſic v̄e eſt
ꝯcluſa: q2 ſua tēpora ſūt ita clauſa vt eoꝝ diſtictio nō pci
piať. ⁊ dr̄ ſm plꝫ: q2 ēt a mā in toto ſparſa pōt ꝯcluſa fie
ri: vt ifra de febre ſanguīs: ⁊ iª febris nō hꝫ actu neq̄ꝫ poª
excreſcētias. Et ſequēdo hanc ďſcriptionē ab alys hūori
bus ꝯcluſa v̄e ⁊ ꝓpe fieri nō pōt: q̄ ⁊ ſi ab auctoribꝰ ipam
a col'a fieri poſſe dicať: n̄ v̄a erit. vn̄ cauſon dr̄ ꝯcluſa: ma
xime qn̄ ē i venis ꝓpings dictis. vn̄ ſcito ꝙ poſt ſanguinē
in locis dcīs ꝓpings. ſ. cordi magis repiť de col'a: pp ſan
guinē nutrituꝝ pulmonē: ⁊ iō ibi poſt ſanguinē cū putre
ſcet ꝯcluſaꝫ faciet hn̄tē excreſcētias actu vl' potētia: dei
de p̄t ex fl'ate ſalſo fieri ibi putreſcēte: deide ex fl'ate dul
ci: flegª. n. in illis locis pōt ml'tiplicari. ex mel'ia aūt raro
accidit: cū n̄ ſit apta ml'tiplicari i locis illis: ⁊ ibidē putre
fieri: pp horribilitatē ⁊ inimicitiā eiꝰ ad vitā. ¶ Et ꝯclu
ſa de ſanguie nō putreſcēte dr̄ ꝯcluſa iflatiua. q̄ v̄o a ſan
guie putrefacto nō iflatiua dr̄: hoꝝ ſpēs ſūt tres. peraug
maſtica q̄ ſp vniformiter augeť. augmaſtica q̄ ꝯtiue vni
formiter minuiť. homotena q̄ ſp vniformiter ſtat: de qbꝰ
oibꝰ ifra. ¶ Poſtremo ſcito ꝙ ſi feb. arſiua pireť ⁊ ď fa
cto aliqn̄ repiť febris ꝯtinua ex col'a q̄ aduriť i loco cor
di ꝓpinq̊ ꝯcluſa dcā fortis icēdȳ ⁊ corpꝰ cōſumēs illa no
miať ab Aui. ⁊ ab auctoribꝰ febris arſiua: ⁊ hec ſm pl'm ē
mortal' ⁊ puo tpe durās: qn in putridā trāſeat: q̄re diu ſta
re nō pōt tal' hūor qn a regimie v̄tutis nō dereling̃ť: ⁊ ꝫ
raro repiť. ¶ Et ſcito ꝙ q̄tuor ſūt cāe diuerſitatis inua
ſiōis poxiſmoꝝ. Pria ē a mā ipſa ſūpta ex pte ſue multi
tudīs paucitatis groſſiciei aut tenuitatis. 2ª ex pte tran
ſitꝰ māe in aliā diuerſe ſpēi. vt cū febris ex colica fit me
lācolica. 3ª debilitas v̄tutis. 4ª ē nimia v̄tutis ſenſibi
litas ſiue mēbri. vn̄ has bn̄ ꝯſidera. Q2 tibi vtiles erūt ī
practica. q̄s ex dcīs. i ca° 2° de ſignis ďclaratas relinqmꝰ.

¶ De ſignis putride interpolate ⁊ cōtinue in gnāli: ⁊ mō
inueſtigandi eam ⁊c. Rubrica. II.

Cum actuꝫ ſit de cāis putride febris. Coñs duxi eē dicēduꝫ de
ſignis eiꝰ: cū ſm ordinē ꝯceptū poſt determi
nationē de cāis de ſignis agendū ſit: ⁊ licꝫ. ſ.
ca° 2° ſatis de ipſis ſignis putride dcm̄ ſit: vt
ita meo iudicio ſufficere poſſet: tn̄ vt ſatiſfaciā in pte ipſi
rubrice aliq̄ p̄dictis addā. ¶ Et ex ipſis ſūt nigredo lin
gue dolor capitis ingetudo agitatio, ex pugna virtutis in
māim ⁊ eꝫ. anguſtia ⁊ maxie qn̄ febris ē acuta. ⁊ ex ꝓpe
tatibꝰ eiꝰ eſt: vt ſupra: diuerſitas in p̄n° ⁊ in augmento: ⁊ ē
de ſignificatiōibꝰ fortioribꝰ eiꝰ. Auic. ⁊ ex his q̄ ſtatiꝫ po
nentur in mō iueſtigādi: multa hēbis huic ꝓpoſito ſatiſ
faciētia. ¶ Cūq̄ꝫ i notitiā febriū putridaꝝ pueire volue
ris. p° ꝯſidera res nāles ex pte aeris ⁊ regiōis. p̊ qn̄ aer
calidus ⁊ ſiccꝰ. vt eſtiuꝰ ad tertianas p̄parat. ⁊ autūnꝰ ad
egritudies acutiſſimas ⁊ mortiferas. et ita de alys. vt. ſ.
ca° 2° in apho. ⁊ tu ibi. itē ex pte etatis: vt q2 ſi ſenex ē non
icurrit febrē acutā niſi raro. ꝯpl'onēq̄ꝫ ⁊c. ſic ſuo mō ꝯpre
hendas. de qbꝰ plene alle. ca° nā ſi ipſa talia in mēte tua
reuoluas. accipies ſic p̊mo iudiciū aliq̄le exiſtimatiuū ⁊
bonū de eē ipſiꝰ febris. ¶ 2° te trāſferas ad res nō nāles:
vt p̊mo iueſtiga q̄lis fuit dieta ſiue regimē p̄teritū ab eo
in his habitū ex pte q̄litatū aeris p̊maꝝ ⁊ occultaꝝ. vt ſi
in aere fuerit corrupto peſtifero ⁊ hꝰ: itē ex pte cibi ⁊ po
tus in q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate eoꝝ ordie ac hora ⁊ hꝰ. Tu ſicq̄ꝫ
diſcurre p alias res nō nāles: q diſcurſus ē tibi facil'r no
tus ex habitis in 2° ca°. ¶ Deide veni ad diuiſionē ſigno
rum ſupra poſitā: quā in memoria ďbes ꝯtinue retinere:
q̄ fuit a ſubal'r iherētibꝰ. a q̄litate mutata. ab exeūte mu
tato: ⁊ ab actiōe leſa ſumpta. vn̄ p°. ꝯſidera ſi illic in tactu
eſt mordica°. nā in oi putrida reperiť: ſꝫ maior ī ea q̄ ē ex
colera ⁊ ſanguine: ⁊ mior q̄ eſt ex flegmate ⁊ mel'ia. vt ſu
pra. 2° ca°. Deide tranſeas ad q̄litatē mutatā: vt v̄bi grā.
color faciei plūbeus ⁊ ex viriditate ⁊ albedine ſignificat
ſuper frigiditatē humoꝝ ⁊ paucitateꝫ caloris īnati. item
tornatilitas vt q̄litas ꝓ nūc dicať tenuitas naſi ⁊ hꝰ. ve
hementiaꝫ ſignificāt caliditatis aut ſubtilitatis humo
rum ac ipſoruꝫ velocem reſolutionē: ⁊ ita de alys: vt ſu
pra ſcđo capitulo. Ab exeuntibꝰ mutatis: vt ab vrina ege
ſtionibus ſudore ſputo ⁊ hꝰ. vt ſcđo capl'o. que oīa ſic ra
ptim p̄tranſeo gratia breuitatis: cuꝫ allegato capl'o aper
ta ſint. Ab actiōe leſa: vt p̊mo a pulſu: q2 mutatꝰ ab anhe
litu a rigore frigore horripilatione: ⁊ ꝙ fit ex mordicatio
ne caliditatis dignius eſt: vt ꝓportioneť ad horripilatio
nem q̄ꝫ ad frigus Auicē. ex ſiti dolore capitis alienatiōe
inquietudine vigilys: ⁊ ita de alys ſignis dicēdis in pro
prys capitulis ſm hunc ordineꝫ ponenť: ita ꝙ iſta et illa
memorie cōmenda ⁊ adinuicē cōplica: ⁊ ſic habebis pri
mo ꝙ febris erit putrida. ſcđo ꝙ erit tertiana quartana:
aut hꝰ. ⁊ ad iſta ſtudiuꝫ adhibeas: ⁊ talia maxime cōſue
uerunt apparere in interpolatis: ⁊ nō in cōtinuis.

Propter quod nota. ſigna ꝯtiue ſūt ab actio
ne leſa diuerſitas pulſus ma
ior q̄ꝫ in interpolata alys paribꝰ: q2 ex ea magis ledūtur
cor ⁊ arterie: ꝓpter cōtinuaꝫ afflictionē. cuꝫ ergo cōpre
hendis diuerſitateꝫ in pulſu ⁊ illa non fuerit: ꝓpter ali
quā cām primitiuaꝫ: neq̄ꝫ ꝓpter aliqđ aliud accidens ne
q̄ꝫ ex motu materie paroxiſmi: tunc iudica illaꝫ cōtinuaꝫ
maxime quādo eſt cōtinue affligēs. vt ſupra de ea. vnde
in cōtinuis pulſus plus diſtat a pulſu ſuimet ſani q̄ꝫ in in
terpolatis. ¶ Item cōtinua nō eradicatur poſt. 24. ho
ras vt cetere interpolate: ⁊ hoc eſt veruꝫ vt in pluribus:
quoniaꝫ alique reperiunť tertiane note q̄ durāt etiā pl's
. 24. horis de quibus ſuo loco. ¶ Iteꝫ in febribus conti
nuis nō antecedit rigor ⁊ horror vt dictū eſt: neq̄ꝫ frigus
notabile: ſed aliqn̄ remiſſum valde in extremis. ¶ Iteꝫ
non finiť cum ſudore vomitu ſeceſſu ⁊ hꝰ. ⁊ hoc vtpluri
mum. nam aliquādo in cōtinua apparet rigor fortis ⁊ ſu
dor: vt quādo materia via criſis expelliť ad extra venas
ſupra mēbra ſenſibilia: vt in cauſone qn̄q̄ꝫ: de q̊ in apho.
¶ Item in cōtinua cum accidit ſudor cōplete eradicať
materia eius: ſed in īterpolatis ſudor minuit ⁊ nō eradi
cat. cōſidera. ¶ Itē in ꝯtinuis calor eiꝰ quaſi ꝯtinue eq̄

lis perseuerat τ dicit̄ quasi: qꝛ i augmēto diuersificatur: quoniam aliquādo augeť: quandoq̃ꝫ diminuitur: ꝓpter vehementiorem pugnam virtutis contra materiaꝫ: propterea qꝛ est in locis magis nobilibus: τ alijs paribꝰ plꝰ eam aggrauās. ꝯsidera. ⸿Cōtinua vero ꝓportionalis cognoscit ex ꝯtinuitate eiꝰ cū obseruatione ordinata motus humoris ſm propriam eius naturaꝫ attenta quantitate τ loco: vt supra de ea. τ tu ibi.

⸿De canonibꝰ generalibus attendendis in cura febriū putridarum. Rubrica. III.

Canones obseruādi in cura putridarū febriū i pn̄tiaꝝ sic distiguūť: nā eoꝝ qdā res respiciūt nō nāles: qdam res pter nāꝫ: caꝫ. s. morbū τ accn̄tia: de qbꝰ omnibus suo ordine dicendum.

Primus ꝙ i cura eaꝝ ē aeris ꝯstitutio τ eiꝰ dispō mltū attēdēda: pp qꝺ calidꝰ aer τ simil'r frigidus ad mãe digōneꝫ suis q̄litatibꝰ iuuāt τ maxie faciunt ad egritudinū ꝓlōgationē τ breuitateꝫ. iuxta illud senis. estas egritudies abbreuiat. hyems vo ꝓlōgat: τ nō raro ad eaꝝ curā. vn̄ 4ª pmi. ꝑ caꝰ. Et ex eis q̄ huic modo medicatiōis sūt ꝓpinq̄ ē mutatio de terra ad terraꝫ τ de aere ad aerē. vn̄ videmꝰ ꝙ sepe curanť ex sola mutatiōe aeris: τ ē vnū ex refugijs medicoꝝ: cū se deonerare volūt de ifirmo: quē multo tpe in manibꝰ tenuerūt: asserūt: facite eū mutare aerē. ⸿Iteꝫ videmꝰ ꝙ si qs pcussus fuerit in capite in aere subtili: τ se trāsferat ad aerē grossum citiꝰ ac meliꝰ sanať. τ eꝯ. si i tibijs fac. nāq̃ꝫ aer grossus fac ad opilōnes causādas. τ subtil' ad siccitatē dclinās ad deopilādū. Et vt dcm̄ ē putrida ex opilōne vtplm̄ ꝯtingit. Et qꝛ in vnoq̃q̃ pticulari caꝰ de ipso ac rectificatione eiꝰ artificiali si nec̄ia fuerit ample diceť. hic ab eius pticulariori doctrina supersedeo.

Secundus ꝙ cibi eligāť dispōni ꝯrij vt ipa dispō exigit q̄ dispō est q̄nq̃ꝫ dbilitas v̄tutis q̄nq̃ꝫ mã q̄nq̃ꝫ vtruq̃ꝫ sil'. vn̄ vna ex his aliq̄n̄ ē altera fortior. q̄nq̃ꝫ sunt eq̄les. Et in isto opꝫ vt obserues rē magis timorosaꝫ. Auic. altera nō neglecta. Qꝛ si potes oibꝰ sil' seruire nihil meliꝰ: vt ifra de euōne τ digōne. vbi de ꝯparatiōe ipsiꝰ v̄tutis ad morbū diceť ample. vn̄ cuꝫ vtꝰ est da cibos restaurātes: τ dbilitati oio ꝯrios. vt. s. de dietis. Qꝛ si mã fuerit cal'a da ifridātia. si frigida calefacientia. Si grossa subtiliātia. Si viscosa incidentia: vt de digestiuis proportionabiliter dicetur infra. de quibus cibis. supra 3º. cap. Et sequendo ad cibos dicēdum.

⸿De pane ꝑ. Cōpetit factꝰ ex simula frumēti. nā vt. s. tēperatꝰ ē. Qꝛ si dicať ꝙ sit opilatiuꝰ: iflatiuꝰ τc. dicēduꝫ ꝙ azimus ē hꝰ: τ qꝺ bn̄ coctꝰ fermētatus τc. vt decet. obitē salitꝰ τ hꝰ: sua remouet nocumēta. Qꝛ si pur eiꝰ opilōneꝫ timueris: panē fac cū aq̄ dcoctōis fen. aut anisi: τ maxie i egritudibꝰ fris: τ suoꝝ cū fris in egritudibꝰ calis. ꝯsidera.

⸿De ptisana āt ordeacea ꝺ q̄ tātū scriptū ē ab auctoribꝰ nr̄is. dicať ꝑ ꝙ ptisana ē cibꝰ medicinal' seu medicia cibalis ex ordeo τ aq̄ ꝯstructa ad pfectōeꝫ dcocta. Cōci. dr̄ia. 169. q̄ sic. vt. s. in vsuꝫ cibi apud nos nō venit: sꝫ bn̄ fc̄a ex farina τ aq̄ cū iuscula a nob noiať. vn̄ ipsa maxie τ pncipal'r in putridis ex mā cal'a ꝯuenit. τ suis accn̄tibꝰ vt siti. dolori capitis. difficltati anhelitꝰ τ hꝰ. Etiā in alijs ex cā cal'a: qꝛ calorē remittit pter nāꝫ τ accn̄tibꝰ eiꝰ obuiabiť. Cāe vꝛ nocere an̄ti: sꝫ ēt ad ipaꝫ valꝫ abluēdo τ abstergēdo: sꝫ cāe ꝯiūcte valꝫ eiꝰ putridā remittēdo calitateꝫ. ita ꝙ ē iuuamētū multo plꝰ q̄ nocumētū. Et tu ꝯsidera. de ipsa q̄n̄ fit cū brodio pulli τc. Et nō pteribo h̄ ferculū ex ꝯciliatore sūptū all'ato loco: τ ē fcm̄ ex lacte amigda. i. ex aq̄ expssiōis mūdataꝝ bn̄ pistataꝝ: faria ordei. zuc. addēdo semia papaueris albi cū aderit vigiliaꝝ istātia q̄ ferculo iā vti icepi. Ad pl'a fercula me nō extēdo: q̄m ꝺ ipsis in 3º. caꝰ. vbi habes simplicia τ cōposita graduata cū suis iuuamētis τ nocumētis: τ tu ex te habes modū cōponendi. ⸿Solū restat dicere de ouis fructibꝰ piscibus carnibus vino τ aqua de quibꝰ aliqualis diuersitas reperitur inter auctores τ cōmuniter practicantes.

⸿Et expediēdo de ouis pmo pª ꝯ. ꝙ oua directe nō competūt in febribꝰ. pmo. qꝛ sūt iflāmatiōi parata cū sint vnctuosa τ corruptiōi pp diuersitatē suaꝝ ptiū: vt de lacte: τ apta augere febrē. 2º. febricitātes sunt corpora nō pura q̄ q̄nto magis nutriunť tāto magis ledunť. iō cū oua maxime nutriāt seqť τc. ⸿2ª ꝙ gra hūectatiōis ꝯueniūt tenera sorbilia. vn̄ de cura tertiane Auic. q̄n̄ ē itētio humectatio danť vitella ouoꝝ: sil'r q̃ꝫ ꝯceduť i q̄rtana. τ Gal. ad glauconē exhibꝫ i causone τ tertianis oua. ⸿3ª ꝙ debili exn̄te v̄tute ꝯueniūt ac dari debēt: maxie si ifirmꝰ ea nō abhorret. pꝫ: q̄m idicatio sumpta a v̄tute oēs alias obtenebrat. vt. s. 3º. caꝰ. vn̄ cū psterniť v̄tus ilico succurrendū: qꝺ maxie: τ cito fit cū ouis cū sint multi nutrimēti: τ q̄si nulliꝰ supfluitatis. ⸿4ª ꝙ in dclinatione febris q̄n̄ itētio ē hūectare cōcedi pn̄t: q̄m tūc corpꝰ idiget hūectatiōe: τ iā feruor febris remissus ē τ ad hāc itētionē dabat Auic. vn̄ subdit: sic dať eis i fine. τ credo ꝙ si dabiť albumen cū vitello bn̄ mixtū cōuenieťi erit: q̄m sic declinabit ad fridū τ hūidū: τ ꝯriabiť calori pter nām. vn̄ existimo ꝙ ſm hāc itētionē maxie ꝯpetūt in ethica: τ pp v̄tutem: τ pp hūectationē. τ i suma gr̄a debilitatis v̄tutis magis ꝯcedunť q̄ alia ex cā. vn̄ gentilis v' laudare oua ipsa sorbilia tenera τ nō dura in febribus: maxie v̄tute exn̄te debili: τ nō al'r. albumē aūt ē male digestibile: τ iō ab auctoribꝰ laudanť vitella absq̃ꝫ albumie. τ multi sic spnūt albumē. ꝯsidera. Quidā n̄ exhibēt ea nisi supueniēte sincopi. τ certe ꝯsuetudo. vt. s. est multuꝫ attēdēda. vn̄ toto tpe opꝫ ea dare. ⸿5ª ꝯ. ꝙ in febribꝰ pestilētialibꝰ ꝯpetūt vitella ouoꝝ. pp cordis cōfortationē cuꝫ maxie in ea ledať: ac pp v̄tutis restaurationē q̄ maxie ꝯsterniť. hec ꝯ est cōcil'. allegata dr̄ia. Et oua q̄ admistranť in febribus debēt eē tenera sorbilia τ nō dura: vt Gal. alle. loco.

⸿De fructibꝰ vo pma ꝯ. ꝙ fructꝰ hūidi maturi i febribꝰ nō ꝯueniūt: sil'r nec frigidi hūidi crudi corruptioni apti: de quibꝰ supra. 7º. capꝰ. τ has duas ꝯclusiōes dicūt voluisse Auicē. pma quarti. de cura putridaruꝫ in gnāli cuꝫ inquit. et oēs fructus nocēt febricitanti cū ebulitiōe sua et corruptione sua in stōaco. vn̄ scd̄a pmi ꝓprio capl'o sub areola febres. quandoq̃ꝫ generanť ab illis q̄ sunt immatura febres plurime ꝓprietate sui humoris. τ in eodem sub areola ꝓprietatis. τ acetosa τ immatura generant febres flegma τ putredines τ febres ꝓprietate sui humoris. ⸿Scd̄a cōclusio. fructus humidi q̄ sunt sua humiditate apti corrūpi per eoruꝫ assatiōnē pmo in prunis τ decoctionem eorū cōpletaꝫ sub cineribꝰ factaꝫ. scd̄o multū elonganť ab eoruꝫ ebulitione τ corruptiōe in stōaco: ꝓpter supfluaꝫ humiditatē eoꝝ aquosaꝫ. sic eē cōsumptaꝫ in assatione τ decoctiōe. Ex qua cōclusione inferť: ꝙ poma dulcia et saporosa bn̄ matura et cocta. et simil'r pira laudata cocta attento magno appetitu ad ea in febribus etiā putridis dari poterunt. pꝫ cōclusio. nā pus per decoctioneꝫ remittiť illa aptitudo ad corruptioneꝫ. scd̄o ꝓpter fortem inclinationē appetitus ad ea stomacus ipsa amplectitur auide. et ipsa bene digerit. et eius malitiam sic magna sui ex parte corrigit. vnde cū frigida sint τ humida calorem remittunt: pter naturā: quare τc. Qꝛ si dicatur conclusioneꝫ habere veritateꝫ in acutis et calidis febribus. nō in alijs: quia frigidis: dōm ꝙ licꝫ rōne cause

nō videant̄ ɔpetere: tñ remittēdo calorē ꝑter nāꝫ: et con fortādo vtutē ex auida eoꝝ acceptiōe mai⁹ seqt̄ iuuamē tuꝫ nocumēto. ꝛ tu hanc ɔnē bñ ɔsidera. qm̄ eā ꝓbabilr̄ posui. ꝑterea cū eis ɔmisceant̄ aut coriādrū ɔfectū in cā cal'a aut anisuꝫ in cā fr'a ꝛ h⁹: ꝛ sic modera vt videbitur.

¶ Tertia ɔ. ꝙ in febrib⁹ īmālib⁹ vt ethicis effimeris se curi⁹ dari pn̄t fruct⁹. ꝛ poma pira melō ꝛ h⁹. ¶ 4ª ɔ. ꝙ i putridis fortis iflāmatiōis dari pn̄t melon ꝛ h⁹. fruct⁹ ɔ est aliabatis. 3° practice i pn̄° ꝛ die accessiōis: tertiane dā tis ea. Et idē auer. 7° colliget. ¶ 5ª. ꝙ si al's possumus in flāmatiōi febris occurrere ē peligēdū. ɔ est gētil. ꝛ qz de pomis ē fcā mentio. iō de eis audi Rabi moysen auctate zoar. z° apho. būide diete ꝛc. Ingt malū sui odore corro borat cor ꝛ cerebrū. ꝛ ei⁹ odor ē vtil' ptī'Scis. ꝛ melicis: ſꝫ cibatio ei⁹ ē peior oī cibatiōe fructuū: qz sui ꝓꝓetate ge nerat vētositatē i neruo i lacerto q̄ n̄ dissoluūtur nisi cū difficultate. ꝛ tu de crudis h̄ itellige. ꝓ fuanda scda ɔne. melioꝛant̄ aūt poma ex ɔcoctiōe eoꝝ in pasta. ¶ Ultia ɔ. ꝓ nūc ē talis: qd in febrib⁹ icēsiuis olera ꝛ fruct⁹ vt po ma pira melon ꝛ h⁹. ɔcedi pn̄t. ꝛ hāc ɔnē voluerūt Sap. in de febrib⁹ causonis. ꝛ Isaac ꝛ Raſ. ꝛ ɔstātin⁹. ɔ psua det̄. nā ipa vt pruna mala granata vua acerba ꝛ cerasa. ꝛ medulla cucumeris ꝛ h⁹: infrigidāt stōꝫ supcalefcm̄ ꝛ ca lorē remittūt pternālē arsurā ꝛ ɔbustionē vētrē soluūt ꝛ vrinā ꝓuocāt. vñ hec iuuamēta ꝓualēt nocumētis. ¶ Et nō. ꝙ cū his debes addere corrigēs nocu^m ex zuccaro fe niculo coriādro ꝛ h⁹. pira dari debēt post cibū. vt fumosi tates ad caput eūtes repmāt: ꝛ p ipa os stōaci ɔfortet̄. tu tñ in his te modera ex pte q̄titatis pcipue.

¶ De piscib⁹ dōm ꝙ vbicūq; ɔpetit ptisana cōpetūt ꝛ pi sces, licꝫ nō sint ita bon⁹ cib⁹. ōbent. n. euisceari ꝛ lauari cū aq̄ ꝛ aceto ꝛ in eis dimittant̄ ꝑ horas. vt viscositas ab eis remoueat̄. deide assent̄. ꝛ si cū feniclo ꝛ aceto dabūt meli⁹ ꝛ ē snia Ioānicy: ꝛ Gal. ꝓ regimis acutoꝝ ɔmē. ꝛ rō qm̄ leues sūt ad digerēdū fr̄e ꝛ būide ɔplonis. ꝛ ꝑ ꝓpara turā rēouēt nocu⁹ viscositatē ꝛ corruptiōis eoꝝ. ɔsidera.

¶ De carnib⁹ dōm ꝙ i febrib⁹ icēsiuis. pacutis ꝑpacutis. ꝛ acutis ꝓhibet ab antigs exhibitio carniū. nā timebāt eaꝝ iflāmationē: ꝛ febris augmētū: ꝙ si ɔtigebat debili tas vtutis: aut ex eūone: aut ex flōmia: aut ex aliq̄alio: vt in sincopi: tūc carnes dabāt fridas siue tēperatas altera tas tñ cū lactuca cucurbita ꝛ h⁹ frl's: i alys aūt febribus maxie flaticis melicis. ꝛ h⁹ bñ ɔcedebāt: moderni autē dāt stati in pn̄° oīb⁹ febrib⁹ carnes alteratas tñ: ꝛ pp cō suetudinē ꝛ boiuꝫ ingluuiē: itē: qz et vr̄ nām eē ɔfectā ab eo qd pus erat: vt dr̄ia. 9ª. imo stati cuꝫ masticare nō pn̄t dāt cōtusuꝫ carnis. in his aūt nō possuꝫ ponere tibi certā regulā. ſꝫ opꝫ te moderare ſm vsum patrie infirmoꝝ. et h⁹. Tu itaq; stude in alteratione eaꝝ maiori aut minori ſm ꝙ exigit febris intensio maioꝛ aut minoꝛ: de ipsis āt carnibus ꝛ piscibus supra. 3° cap. considera.

¶ De vino dōm. vt. ſ. de dietis. ꝛ c° de signis febriū putri darū: vt sit tibi canō aure⁹. Or qm̄ interrogaris de aliq̄ re an ɔferat an noceat debes imediate te reducere ad res nāles nō nāles ꝛ ꝑter nāꝫ. Ex qb⁹ pncipalr̄ casus medi cinalis ɔstituit̄: vt in pn̄° trac. practice nr̄e oñdim⁹. ꝛ p il las discurrere ꝛ idicatiōes tuas accipe. ꝛ illi⁹ rei iuuamē ta ꝛ nocumēta itelligere. ꝛ ipsa oīa adiuicē ɔparare. ꝛ sic facilr̄ indiciū ɔponēs scientificū qd a pn̄° fuit tibi diffici le. vt vbi gra de vio. Dicam⁹ itaq; sic res a qb⁹ sumit̄ iu dica° de vini exhibitiōe. initiādo a reb⁹ nālib⁹ ꝓ sūt due a qb⁹ pncipalr̄ sumit̄ iudica°: ꝛ si septē sint nūero vtus. ſ. c ɔplo: his aūt ānexe a qb⁹ ꝛc. A reb⁹ nō nālib⁹ vt ab acre cibo motib⁹ corpoꝛeis. ꝛ animi accn̄tib⁹. a reb⁹ ꝑter nāꝫ. qz a morbo cā morbi ꝛ ab accn̄tib⁹. Et ɔcludēdo ponam tres ɔnes breues: q̄s ꝓ canonib⁹ tene. ¶ Pria ꝙ ɔplo ne cal'is etate iuuenib⁹ cal'o ex̄nte aere ac regione vtute fortibus. dieta cal'a vsis. iratis forti exercitio exercitatis egritudie cal'a. cā cal'a furiosis siue freneticis ꝛ h⁹: vinuꝫ nullo° ɔpetere vr̄ nisi forte fuerit accn̄s idicās de sui ex hibitiōe. vt sinco. de q̄ ifra. ¶ Scda ɔ. oppositis āt libe rius ɔcedi pōt. ¶ Tertia medys āt mediocriter ꝛc. Et h ē snia cōci. dr̄ia. 17z. cū q̄ ꝛ cū gētili alias ponā ɔnes: quis mā ē mltū vtil' ꝛ i dies occurrēs. Oꝫ. n. ꝓ vini nāꝫ ɔclara re. ꝛ ei⁹ iuuamēta ac nocumenta apire. ꝛ 3° ɔnes ponent̄ pticulares q̄ vt canōes hr̄e ōbes. ¶ Uinū repit̄ in mlti plici dr̄ia. nā lꝫ cōiter dicat̄ ab antigs nr̄is qdlꝫ vinuꝫ eē calꝫ itēdētes de arōatico ꝛ vinoso log: tñ repit̄ apud nos qz padue ꝛ alibi tale qd ē albū ꝛ planēse ꝛ modico coloꝛe coloratū austerū acerbū: ꝛ q̄si sic agreste ex q̄ pcipiūt bi bētes manifeste stōm eoꝝ ifrigidari: qd si nō fuerit for tis stōi sentiūt se ex potu ei⁹ ledi: sic ab alys fridis subtili bus. Et tale vinū apud pataūos fit h mō: colligunt̄ vue ex qb⁹ ōbilissima via fiūt. calcātur q; deide i tina magna siue in alio vase hn̄te orificiū iferi⁹. ꝛ sic calcādo descen dit mustū ꝛ illud reponit̄ i buticella siue vegete. ꝛ pmit tit̄ vt buliat: sic absq; racemis suis ꝛ vocat̄ vinū excola tuꝫ. ¶ Aliud ē vinū paucifeꝝ qd pur calm ē: ꝛ modicuꝫ calefac̄. ꝛ tale repit̄ albū ꝛ rubeū. ꝙ ꝛ gustu pcipit̄ ei⁹ vi nositas apud exptos q̄s ɔsulat medicos si se nō itelligit. ꝛ tale pōt cū mixtiōe aq̄ remitti i sua calitate. Et h ad so laciū nō cū dr̄ male sedet in iuuene via cogſcere: addere ōbes excepto medico. Or cū eēsꝫ cū p̄re meo cermisono. ꝛ me iuuenē medicuꝫ rephēderet cuꝫ illa cōi auctate: sic eā glosaui. addidi deide ꝙ cuꝫ ipse senex eēt: ꝛ vinū iā se ptuagita ānis gustasset: ꝛ eo nullū sciret deponere iu dicium erat sibi magna ignomia: sic illi q gnq̄ginta ānis vnā artē fec: ꝛ in fine eēt rudioꝛ. repit̄ 3° vinuꝫ potēs coꝛ pus māifeste ꝛ potēter calefaciēs: vt apō nos mōtana di cta. maluatica ꝛ h⁹. ꝛ ēt rubea planēsia ꝛ mōtana. ¶ Itē iter hec media ē multa diuersitas vioꝝ ex pte viositatē ꝛ pauciferitatis i diuersis repiunt̄ patrys de qb⁹ oībus dicere nō eēt pole: ſꝫ opꝫ vt medic⁹ sua prudētia iter illa cuꝫ erit opportunū discurrat. ¶ z° nō. ꝙ vinū iuuamētū ɔstat in succurrēdo vtuti ꝛ subito. vt. ii. terty de sinc. ꝛ 7° colli. ꝛ Ha. z° apho. ɔmē. 18. oīuꝫ subito ꝛ velociter nutriē tiuꝫ ē vinū. ꝛ. ii. tera. est de maxie ɔfortātib⁹ vtutē. est pe netratoꝛ bon⁹. ꝛ de maxie penetrātib⁹. ꝓuocat vrinam ꝛ sudorē. coagulata dissoluit ꝛ crudos hūores digerit. No cumēta iflāmatio cū ē potēs ifrigidatio cū est frꝫ equās cuꝫ ē mediū. caput petit maxie vinosuꝫ ꝛ ipsuꝫ ledit. ꝛ ex signis boni cerebri. nō facilr̄ ledi a vapoꝛib⁹ vini. Aui. do loꝛē i eo iducit ac mās ad ipꝫ effumādo ɔuertit. ꝛ neruis ꝛ neruosis maxie inimicat̄ faciēdo mās crudas ad ipos penetrare. ¶ Itē pmiscet purū cuꝫ ipuro ꝛ mouet putre dinē in. nō suo tpe datū: pp ei⁹ velocē penetrationē. et h nocumētū a paucis. ɔsideraꝫ. ¶ Pria ɔ. ꝙ i pn̄° ꝛ i ꝓcessu febriū putridaꝝ ɔcedi pōt vinū ōbile ſm dcm̄. ɔ ē gētil' q dic̄ et in p̄ria sua tale vinū inueniri vbi potētioꝛa sunt q̄ padue. pꝫ ɔ. maxie idicatiōe sumpta a febre. ¶ z°. ꝙ idi catōe sumpta a cā: et si tā i cal'a q̄ in fr'a ɔueniat directi⁹ in cal'a. pꝫ. qz in cal'a valꝫ rōne cāe et māe. ¶ 3ª ɔ. ꝙ non ex̄nte vehemētia febris ɔpetere pōt vinū aq̄ ɔmixtuꝫ et pl's et min⁹ vt exigit dispō. ē. n. maxie vtutē ɔfortās. vt. ſ. ꝛ nullū vr̄ sic pstare nocumētū. ¶ 4ª ɔ. ꝙ i pn̄° febriū pu tridaꝝ colicaꝝ añ digōnē n̄ dꝫ dari vinū viosū. pꝫ. qz tale iflāmaret ꝛ māꝫ agitaret et ē Aliabatis. 3° practi. c. ō regi mie febriū putridaꝝ. ¶ 5ª. ꝙ i feb. colica. iā digesta mā ꝛ āpli⁹ eūata dari pōt vinū aliql'r calefaciēs: vl' vinū po tēs ɔmixtū multa aq̄ ꝛ i moderata q̄titate. ꝛ hāc voluit

De vino

Aui.pz.qꝛ faciet mãz illã admodũ digestã ⁊ paucificatã
ꝑ poros trãſpirare ⁊ ꝑ vias vrĩe euãre. ❡ Sexta ꝯ. ꝙ in
febribꝰ de mã frĩda ſtãte digõne in ea ſecure põt dari vi
nuz qð ſit ꝓri vinoſiꝰ. ⁊ hanc voluit Aui. de cura flegm̃
ĩfra ꝗ bñ clamauerũt auctores dicẽtes. vinũ dari digõne
apparente ĩ mã. ❡ 7ª ꝯ. ꝙ in ꝓnº putridaruz flegmaticarũ.
magis ſecuriter dari ꝑt vinũ q̃z in ꝓncipio colericarꝫ.pz.
qꝛ nõ ſic timet̃ ex eo ĩflãmatio. 2º qꝛ eliget̃ ðbilis caloris
in q̊ erit leuis vtꝰ ꝓuocatiua.apitiua meatuũ ⁊ tale ĩ mã
nõ faciet agitationẽ: ſz quãdã ſuauẽ calefactionẽ digerẽ
tẽ mãs frĩdas ⁊ dilatãtes poros. ⁊ hec menſurare hz pru
dẽs medicꝰ. ❡ 8ª q̄ ſumit̃ a ꝯſuetudĩe ꝙ ĩ ꝑtibꝰ Italie ⁊
alibi vbi ſic eſt ꝯſuetũ bibere vinũ a ꝓnº natiuitatis vſq
ad finẽ vite liberiꝰ ꝯcedi põt vinum in febre q̃z alibi vbi
nõ ẽ ſic ꝯſuetũ. pz ꝯ. ex quo ĩfert̃: ꝙ nõ ẽ ſic coartãdũ vi
nuz apud nos nr̃is febricitãtibꝰ: vt faciũt arabes ſiue ſa
raceni: q nõ ſunt ita vĩo aſſueti: ⁊ iõ ꝓcepta eoꝝ in potu vi
ni nõ ſũt ſic ſtricte obſuãda. vt qdã auſteri colĩci. ❡ 9ª ꝯ.
ꝙ indicatiõe ſumpta a v̊tute ſꝑ ꝯpetit vinũ: qm̃: vt ſupra
ex eo multũ ꝯfortat̃. ⁊ ita de etate ⁊ alys ponere poteris.
ꝯclõnes ꝑ te. ſtude. ❡ Decia ꝯ. ꝙ ĩdicatio accñtis aliqñ
vincit oẽs alias ĩdicatiões ꝯrias. vt cũ febre ꝯiungit̃ ſin
copis. dat̃ vinũ: mẽſurat̃ tñ ſꝫm vehemẽtiã febris: ⁊ ſꝫ tẽ
pora eiꝰ. vñ in ꝓnº febriũ ſincopaliũ de mã frĩa dat̃ aq̃ ſuz
.iz. terapẽ. Qꝛ ſi fuerit ex mã calĩa dabit̃ aq̃ ſius. Et ĩ caſu
iſto ſaraceni qbꝰ ex lege ꝓhibitũ ẽ vinũ iubent ſuis dare
ĩfirmis vinũ cũ bucella panis. vt. iz. de ĩgenio ſanitatis: ⁊
7º colliget. ❡ Undecia ꝯ. ꝙ ſi cũ febre cõiungat̃ ãpa vi
nuz ſaltẽ potẽs nõ vr̃ ꝯpetere: qm̃ mãz ꝯcitat: ⁊ ſui calĩta
te ⁊ penetratiõe ſubtili mãz ducit ad locuz putredĩs. ⁊ h̃
niſi fuerit mã frigida cruda valde aut egritudo fuerit in
ðclinatiõe. nũq̃z ꝯpetit in fortibꝰ doloribꝰ. pz ꝯſideranti.
nã vinuz calĩm calefacit ⁊ calefaciẽdo mãm mouet ſubti
liat ⁊ penetrare facit ⁊ ad locuz doloris ꝑ ampliꝰ creſcere
⁊ mãs crudas ſecuz ducit. ⁊ iõ ꝯſidera. ſi in dolore renuz
ꝯuenenit potẽs. ⁊ ſilr̃ in colica ⁊ hꝫ: vt cõiter dat̃. Et qm̃
de ipſo vĩo multa dicent̃ ꝑticulariꝰ in ſmonibus fiendis
de ipſis febribꝰ ĩ ſpãli. hĩc ab ampliori enarratione de eo
ſupſedeo. Attẽde ẽt ꝯditiões alias. vt qð nõ ſit nouũ. ſed
ad minꝰ duoꝝ mẽſiũ. nouũ. n. duꝝ eſt digõni: ⁊ multos ⁊
groſſos gnãt hũores. ⁊ opilatiuũ ẽ ⁊c. ❡ Itez in ꝯmiſcen
do vinum cuz aq̃. ac eꝫ fac illam cõmixtionẽ vt videbit̃
ſaltẽ per horam añ aſſumptionem eius.

vinum Novum.
Commistio aque cum vino fiat per horam antequam bibatur.

❡ De aq̃ frĩa dicẽdũ. vt de vĩo. recipit. n. diuerſitates plĩ
mas ex ꝑte locoꝝ ſube motꝰ ⁊ getis eiꝰ: ⁊ ita de alys. Sz
h̃ agit̃ de aq̃ frĩa puteali vl̃ fluuiali: ⁊ in relõne ad putri
das. 2º videdũ q̄ ſũt q̄ nos ĩuitãt ad eã exhibẽdã. q̄ vetãt:
q̄ medio ſe hñt mõ. 3º vbi dare oz. ⁊ vbi nõ. ❡ Et dõm ꝓº
ꝙ ĩdicatiõe ſumpta a rebꝰ nãlibꝰ q̄ calẽ ſunt ⁊ calĩtati at
tinẽt: vt etas iuuẽtutis. ars fabrĩl ꝯplõ colĩca: ⁊ hꝫ. ĩdicãt
de eiꝰ exhibitiõe. ꝯria ꝯriuz. Silr̃ a rebꝰ nõ nãlibꝰ. ⁊ a re
bus ꝓter nãz: vt a cã morbi qñ ẽ calã ꝯpetere vr̃ rõne hꝰ.
ſi frĩa ꝯriũ. ❡ Itẽ a febre vt febri ꝯpetit. Itẽ ab accidenti
vbi ſit ſitis ĩflãmatio magna cõpetit. ⁊ h̃ rõne hoꝝ. ꝯria
ꝯriũ. Sz opz vt medicꝰ mõ eq̃libret ꝯria ĩdicãtia cũ indi
cãtibꝰ. ❡ Et h̃ nõ. 8. ꝯditiões ab Auic. poſitas ꝓhibẽtes
aq̃ frĩde exhibitionẽ. ꝓª ẽ ðbilitas alicꝰ nobilis mẽbri.
2ª mala ſtõaci ꝯplõ frĩa aut epĩs. 3ª ãpa viſceꝝ. 4ª do
lor ĩ eis. 5ª paucitas ſanguĩs corporis: aut ex prolixitate
egritudĩs: aut ex etate: vl̃ alr̃ quõlibz. 6ª ĩnata ðbilitas:
vt ſunt ſenes: ⁊ creati a ꝓnº ðbiles. 7ª ꝯſuetudo bibendi
aquã calãz ⁊ nõ frĩdã: vt ſunt ethiopes. 8ª ẽ extenuatio
corporis. põt addi 9ª hũoris groſſities ⁊ cruditas. cõſilr̃
.8. attẽdant̃ ꝯrie ipſiꝰ exhibitionẽ ꝯfortãtes. Pria ꝙ mã
ſit calã ſubtil q̄ digerit̃ ipſa aq̃. 2ª ꝙ mã ſit groſſa dige

Conditiones octo prohibentes aque frigide exhibitionem Avi.

ſta fortis ĩflãmatõis: vt ẽ colã groſſa: aut ſanguis groſſus
ſiue ingroſſatꝰ: nã ſi nõ cẽt digeſta nõ poſſet nã eã expel
lere. 3ª ꝙ corpꝰ ſit carnoſuz. eſt. n. aptũ magis reſiſtere.
4ª ꝙ calĩtas nãlis exuberet. 5ª ꝙ v̊tꝰ ſit fortis. 6ª vi
ſcera ſana. 7ª ꝙ eoꝝ ĩteriorũ cõplõ nõ ſit frĩa. 8ª cõſue
tudo potãdi aquã frĩdã. ❡ Pria ꝯ. ꝙ ſtãtibꝰ his vltimis
cõditionibꝰ octo febre exñte ĩtenſa de mã colĩca ſecure
det̃ aq̃ frĩda neq̃ ẽ alia melior. pz ꝯ q̄ ẽ Aui. qm̃ ꝑ ipam
iuuabit̃ v̊tꝰ vt mãm cõſumat ⁊ euacuet ꝑ ſudorẽ fluxum
vrĩe vomitũ ⁊ hꝫ: ita vt ſtati ſanet. ⁊ hãc audiui fuiſſe pra
cticatã meo tꝑe: ⁊ ſic patiẽtẽ ſtatĩ fuiſſe ſanatuz. ❡ Et ꝙ
q̃ztitas aq̃ bibite fuit circiter lib. ix. vl̃. x. de q̄ q̃ztitate ſci
to ꝙ vt Auer. 7º colliget oz eã diuerſificare ſꝫ diuerſita
tem ĩflãmatiõis. nã febres arſiue in ſui ĩteſiõe hñt latitu
dinẽ. ⁊ iõ opz vt tua prudẽtia vtaris ĩ eiꝰ exhibitiõe. veꝝ
cõſuetũ ẽ in caſu ꝯnis nr̃e dari vſq̃ ad tremorẽ ſine vĩo.
Auic. vſq̃ ad viriditatẽ coloris. ⁊ voluit exꝓmere qð det̃
q̃ztũ potare pñt. Tu itaq̃ te modera in dãdo plꝰ ⁊ minꝰ
ſꝫm ĩdicatiões maiores aut miores ⁊c. conſidera. ❡ 2ª ꝯ.
ꝙ qñ oĩa nõ cõcordãt ad eiꝰ exhibitionẽ. ðbes attendere
fortioribꝰ. v̊bi gr̃a. Quis febrit febre ĩtẽſa valde cũ ſiti et
hꝫ. ⁊ hz in eꝑe ãpa. tũc dico ꝙ qꝛ ex ĩflãmatiõe febris ti
met̃ corporis arefactio ⁊ tãdẽ mors. meliꝰ ẽ exhibere q̃z
nõ: ⁊ ꝑmittere qð ãpa aliq̄lr̃ augeat̃ ⁊ mã ĩcrudet̃ q̃z cor
pus moriat̃. ❡ 3ª ꝯ. ꝙ vbi occurrũt iſti caſus medicꝰ ðbz
ſtudere q̃ztũ põt diuertere ĩ meliorẽ ꝑtẽ. vt ſi cũ alio põt
ſuccurrere aut cũ miori nocumẽto facere dz. vt v̊bi gr̃a.
admiſcẽdo ſy. acetoſuz cũ aq̃ vl̃ iulep plĩme cõmixtionis
cũ multa q̃ztitate aq̃. iſti. n. potꝰ calorẽ extiguẽt febrilẽ. ⁊
ãpati nõ tãtũ nocebũt ſtat itaq̃ magna ꝑs exhibitionis
hoꝝ ⁊ ſilĩuz in diſcretiõe medici. ❡ 4ª ꝯ. ꝙ ĩ febribꝰ arſi
uis multe ĩflãmatiõis v̊tute ꝯſentiẽte: ⁊ alys nõ multuz
ꝯdicẽtibꝰ cõditiõibꝰ dictis dz exhiberi magna quãtitas
aq̃ frẽ in vna vice ⁊ nõ pauca ſepe. Pz ꝯ. qm̃ ꝑ exhibitio
nẽ ipſiꝰ in mlĩta q̃ztitate iuuat̃ nã ad expellẽdũ eradicati
ue ſubito mãz ĩpaz ꝑ fluxũ ſudorẽ viã vrine: aut ꝑ võitũ
vt ſupra. ⁊ extiguit̃ calor ꝓter nãm. pauca aũt plĩes exhi
bita ĩflãmat̃ ⁊ ad nãz colẽ cõuertit. vt. 5º colliget. penul.
caº ⁊ 3º reg. acutoꝝ. vbi ypo. dĩc ĩpaz in corporibꝰ colĩcis
ꝯuerti ad nãm colẽ. Et h̃ ẽt ſenſit Aui. ꝓma q̃rti. de cura
piſtilentie dũ ingt. aq̃ plĩma frĩa ſubito ẽ iuuatiua. valde
pauca nocet fortaſſe. Excitat calĩtatẽ ẽt ꝑ antipariſtaſiz.
vñ in ꝯſuetis ſpãlr̃: ⁊ q vſuz reꝝ fridaꝝ nõ timent ſecure
cũ ſy. ſuis ⁊ cũ cibo ⁊ potu commiſceri põt. ❡ 5ª ꝯ. ꝙ vbi
ꝓhibẽtia ſint potẽtiora: ñ licz aquã frãz exhibere. vt v̊bi
gr̃a. vbi ſit mã groſſa cruda viſcoſa. Nã ꝑ eiꝰ potũ addit̃
in cruditatẽ groſſiciẽ ⁊ opilõnẽ maiorẽ ad quã opilõnez
ſeq̄t̃ noua putredo: ⁊ ex ꝯñti cum mouet̃ noua mã putri
da fit noua febris. Et iõ dixit Aui. ⁊ nõ ꝓhibeas ei aquaz
frãz niſi fuerit hũor q ẽ in eo crudus ⁊ groſſus: tũc. n. ꝓhi
bet digõnẽ. ❡ Ex qbꝰ apꝑet qð ĩ febribus flãticis nõ vr̃
cõuenire potꝰ aq̃ frẽ ſimplicis: qꝛ nõ cõmixte. ❡ Sexta
ꝯ. ꝙ in caſu in q̊ aliq̄ febris ſit fortis ĩcẽdy ĩdicãs aquaz
frĩdã dari in q̃ztitate mlĩta ⁊ nõ pauca: ꝑꝑ timorẽ ꝯuerſio
nis eiꝰ in colerã: ſz ꝓus oz vẽtrẽ lenire: aut mãz digerere
q̃z det̃ illa q̃ztitas: tũc dari dz aq̃ frĩda ⁊ ĩ pauca q̃ztitate
ꝯmiſcẽdo eã cũ aceto vel ſucco limonũ: vel arãtioꝝ: vel
vino granatoꝝ acetoſoꝝ ꝓhibẽtiũ eiꝰ ꝯuerſionẽ in cole
ram. ❡ 7ª ꝯ. ꝙ ſi illa febris fuerit de colã groſſa melius
erit ſi dabit̃ calã. pz ĩtelligẽti. iſta aũt ꝓhibẽtia ⁊ ĩuitan
tia nõ ꝓhibẽtia ðbẽt a medico. vt. ſ. bñ menſurari. ❡ 8ª
ꝯ. ꝙ febres in qbꝰ vr̃ ꝯpetere copioſus potꝰ aq̃ frĩde ſunt
febres colĩce aut ſanguĩee. ⁊ rariſſime ĩ flãticĩ aut melĩcĩ
exhibet̃. vñ yp. 3º regimĩs acutoꝝ. In aq̃ nullũ bonũ iue
ni niſi qð ĩ acutis dat̃ morbis. ❡ 9ª ꝯ. ꝙ in febre ſanguis

peccātis sola q̃litate p augmētū q̃titatī: q̃r.s.nō putride nō expectāda ē digō i exhibitiōe plim pot⁹ aq̃ fre: imo q̃cūq̃ die dabit p⁹.s.z⁹.vl'3⁹ erit ꝯueniēs: vt ō ipa exhibita ī fe.arsiua. ¶ Decia ꝓ. Qz i febre sanguis putridi igrossati ꝛ apti icrudari p potuꝫ aq̃ meli⁹ ē expectare digōnē.pꝫ qm̄ tūc melioꝛ fiet eradicatio nō īpedita vtute: neq̃ fiet mā ita rebellis: qm̄ p ipam icrudabit̃. ¶ Undecia ꝓ. Qz in causone ꝛ ī febribus istis colicis de colā subtili ꝯuenit pot⁹ aq̃ fride nō expectata digōne: q̃r ei⁹ exhibitio ē mãe ipsi⁹ digō.pꝫ. ¶ Duodecia ꝓ. Qz vbi i talib⁹ mā sit grossa meli⁹ ē digōnē expectare: qm̄ vt supra ꝯuenīēti⁹ eradicabit̃ mā. Sꝫ in his opꝫ q̄ medic⁹ sit prudēs examinatoꝛ: vt si ꝯphēderit ex expectatiōe digōnis q̄ ꝓueniat moꝛs. qd̄ apphēdet: q̃r videbit mām tēdere ad vlterioꝛē coꝛruptionē. Uñ hypostaſ̃ videbit̃ nigra melius ē dare q̃ expectare ꝛ nō curare si mā icrudabit̃ ꝛ febris ꝓlōget̃: melius.n.est vitā ꝓlōgare ꝛ moꝛbum q̃ vtrāq̃ abbreuiare. 7⁹ colliget. Et breuiter f3 Gal. tria sūt q̄ nos īuitāt ad ei⁹ exhibitionē. foꝛtitudo vtutꝭ. acuties febris: ꝛ signa digōnis apparētia. ꝛ h̄ maxie vbi expectaſ̃ digō vt.s. Ex isto īfert̃ q̄ senes ꝺcrepiti ꝺbiles ꝛ hꝰ: sunt ab eius tali potu exules. Infert̃ scdō q̄ in cronicis nō cōpetit simplex vt supra. ¶ Itē Auic. Et ille quē opꝫ plurimum ꝓhibere a potu aq̃ frigide est: cui nocet in sanitate sua.

¶ De aq̃ āt cocta dicam⁹ q̄ aliq̃ tal'ē simplex ꝛ aliq̃ ꝯposita p simplicē itelligēdo cui aliqd secū nō ꝯmiscet̃. Et ō tali dicēdū q̄ alÿs parib⁹ securi⁹ exhibetur cocta q̃ non cocta. nō.n. tātū ifridat. neq̃ caloꝛē ꝛ sp̄us tātū extiguit. ¶ Itē nō ē ex ꝯñti ita icrudās ita opilās ꝛ ē magis penetratia: nō ita rugitū gnāns: nꝫ ē ita apta facer̃ doloꝛes: nꝫ ita anhelitū ꝯstringere ꝛ mēbris fridis nocere: ꝛ sic ō alÿs nocumētis aq̃. Cōmiscet̃ aūt sic cocta cū vino cōiter apō nos p̄o ifirmis. ꝛ aqua cū zuccaro eis ꝓpinat̃.

¶ De aq̃ āt ꝯposita. q̄ i vsū cōēʒ venit medicoꝝ ꝛ ē aq̃ oꝛdei dicēdū breuiter expediēdo q̄ aq̃ oꝛdei q̄ ī vsū cōem venit vt pot⁹ ifirmoꝝ ē aq̄ i quā trāsit vt⁹ ꝛ ñ coꝛp⁹ oꝛdei Uñ cū dicat. Aui. z⁹ canōe. ꝯ.ca. q̄ q̃cūq̃ res ē dure substātie ei⁹ vt⁹ nō trāsit i aquā nisi multū decoq̃t̃. Et iō studēdū est in ei⁹ ꝺcoctiōe. vt ifra ꝯ aliq̄s practicātes q̄ leuiter eā decoquūt. ¶ Cōtigit āt aquā oꝛdei multiplr̄ fieri: c⁹ multiplicitatē q̄re i Mes. i suo ꝺ approꝓatis. ca. ꝺ pleuresi. Ad eā.n. venio q̄ a modernis practicis cōiter obſuatur: ꝛ ē vt aq̃ fontis ad ipm̄ oꝛdeū sit ꝓpoꝛtio vigecupla. ꝛ in h̄ ꝯcoꝛdat se mes. cū Auic. ꝛ dꝫ oꝛdeū eē excoꝛticatū a coꝛtice suo exterioꝛi. deide bn̄ aspero pāno fricari ꝛ dꝫ bulire vsq̃ ad ꝯsūptionē q̄ medico videbit̃ necīa: fꝫ suū ꝓpositū. ¶ Et anq̃ð h̄ dicat̃. Scito q̄ hec aq̃ ē infridatiua būectatiua lauatia abstersiua opilonū apitia. ꝛ vrine ꝓuocatiua sputū facilitās ꝛ vētrē lubricās. ꝛ h̄ oīa fac̃ diuersa ex diuersitate vtutū ptiū ei⁹. ꝛ ex diuersitate ꝓparatiōis ei⁹. vñ p ē ifridatiua p ꝯplōnes nālē sui ꝛ oꝛdei: qd̄ ē fm̄ in p. z⁹ būectatiua p ꝯplōnē ipsi⁹ aq̃ būidaꝫ: ꝛ p ptes medullares oꝛdei q̄ sūt būidē q̄ in ꝺcoctiōe ꝛ maxie multa cū ptib⁹ aqueis ꝯmiscent̃. ꝛ quāto pl's ꝺcoquit̃ tanto reddit̃ humidioꝛ. Est q̄ppe lauatiua ꝛ abstersiua: vt me. p nitrositatē expāsāꝫ in coꝛtice oꝛdei iterioꝛi tegēte medullam ei⁹ p ipsas ptes opilonū apitiua vrie ꝓuocatiua sputū facilitās: ꝛ ventrē lubricās cū his coadiuuāte humiditate. Qz si ꝺcoquat̃ cū oī suo coꝛtice non erit ita abſtersiua. ¶ Sꝫ h̄ nota. Qz Bētil'dīc ꝯriū sup caplꝫ de aq̃ oꝛdei. vñ vult q̄ cū coꝛtice exterioꝛi ꝛ interioꝛi cocta sit magis abstersiua: ꝛ iō ꝯsidera: q̃r non obſuat̃: q̃r foꝛtasse sic est iflatiua ꝛ tussis fac̃. ꝛ h̄ faceret ad Aui. allegatum ifra. ¶ Itē si cuꝫ modica aq̃ ponet̃ multū de oꝛdeo erit magis nutritiua q̃ si cum multa ꝛ pluri q̃ dcm̄ est. ꝛ erit min⁹ abstersiua magis īfridatiua. ꝛ sic p ei⁹ facilē decoctionem min⁹ būectatiua ꝛ p ei⁹ multā decoctionē vsq̃ ad crepaturā eius īclusiue magis būectatiua. ꝛ ita fm̄ diuersas ei⁹ ꝓparatiōes diuersos foꝛtit̃ effect⁹: q̄s ex te verificare ꝛ īuestigare facilr̄ poteris ex datis nūc ꝓncipÿs de ea. ¶ Et de q̃titate ad quā ꝯuenire dꝫ i ei⁹ ꝺcoctiōe ē magna diuersitas. Auic. ad q̄ntā ptē. Mes. ad medietatem: vl' tertiā. Isaac aūt ad vnā ptē ꝛ vt dcm̄ est. cōsistit ī discretione medici fm̄ intētionē quā hꝫ. nā sic ꝛ pl's ꝛ minus recipit de vtute oꝛdei. cōsidera. Et ex his facile ē respondere ad aliq̄s apparētes ꝯdictiōes in dictis auctoꝝ nostroꝝ inuētas. ꝛ ad alias difficultates. ꝯsidera. ¶ Restat videre quō i febrib⁹ ꝯpetit. ¶ Prima ꝓ. Qz in febribus arsiuis colericis ꝛ sanguineis cōcedi dꝫ pot⁹ ipsi⁹ aq̃ oꝛdei. pꝫ ꝯclō ex habitis. nā si nocumētū aliqd̄ fac̃. h̄ vr̄ eē q̃r iflatiua est: ꝛ tollit̃ eius iflatio p ꝺcoctionē: q̄uis dicat Auic. z⁹ canōe. Et oīs aqua oꝛdei est iflatiua. ꝯsidera. Nō nulli tenēt q̄ nocet oꝛi stōaci ꝛ stō: pp qd̄ miscēt cuꝫ ea cūꝫ ꝺcoquit̃ grana aliqua masticis: ſꝫ tu attēde stōaci ꝯplōnē ꝛ eius tolerātiā. de q̃titate dicēduꝫ q̄ deꝫ: vt supra de aq̃ frida: qm̄ magis parata ē iflatiōi aq̃ oꝛdei ipsa frida. Et iō bon⁹ Cermisonus in filib⁹ faciebat ifirmos: etiā potare ꝛ in bona q̃titate qñ nō petebant. Attētis ſꝑ conditionib⁹. vt supra: sed ꝓpter dubiū cōuersionis i colẽram ꝓparabat pot⁹ ifrigidatiuos ex sy⁹ acetoso simplici oxizacara de acetositate citri succis frigidis ꝛ hꝰ. vt ifra de acutis ꝛ colericis. ¶ Scđa ꝓ. in febrib⁹ flegmaticis ꝛ melicis nō ꝯuenit pot⁹ aq̃ oꝛdei assidu⁹: q̃r in talib⁹ nō est tāta iflāmatio q̄ requirat̃ ꝛc̄. ꝛ maxie in interpolatis: nā directi⁹ in cōtinuis videret̃ ꝯuenire. ꝛ in his febribus: cū sic tali aqua vti volum⁹ dꝫ eē facta cū apio vl' cū feniculo. vt docet Aui. in scđo caplō de oꝛdeo. inquit sub areola febr. in calidis quidē pura ꝛ in frigidis: cum apio ꝛ feniculo. Et cū volum⁹ aquā oꝛdei fieri magis abstersiuam in calidis ponat̃ zuccaꝝ triū coctionum: ꝛ in fridis zuccaꝝ rubeū. ¶ Postremo scito pp vnū dcm̄ Aui. ꝛ est veniēs sepe in practica: q̄ aqua oꝛdei: cū daſ̃ gr̄a alterandi ꝛ nō cibādi: pōt cū sy. acetoso cōmisceri: ꝛ est ꝯclō Bētilis. Et verificat̃ maxime qñ stōus patiētis est calidus: nō timens acetositatē ei⁹ in eo. Sꝫ tu qñ aliter facere poteris euitādo hoc dubiū fac̃ ꝛ cōsulti⁹. vñ cōciliatoꝛ differētia. 169. dicit ex eoꝝ cōmixtione eoꝝ opationes cōfundi. q̃r sy. acetosus diuidit ꝛ sequestrat ꝛ materias ad expulsionem ꝓparat per secessum. aqua v̄o oꝛdei abluit qd̄ incisuꝫ est per sy. ꝛ abstergit ꝛ per sudoꝛē educit aut vias vrine. considera. Et hec de aqua oꝛdei.

¶ De sōno dicēduꝫ q̄ in ꝓncipio typi vl' paroxismi quando caloꝛ ad intra suffocat̃ regulariter nō cōpetit somnus ꝛ causa p̄ma q̃r frigus ꝛ rigoꝛ ꝓlongat̃: quoniā per ipsuꝫ ꝓhibetur calidū expandi ꝛ mām occupare. ex quib⁹ cessat frigus ꝛ rigoꝛ: Scđa quia per sonuꝫ materia ad intra coartat̃: ꝛ si aderit apostema eritcuꝫ augmēto illi⁹. Tertia quia īpedit digestionē humoꝛis fieri a caloꝛe qui non expandit̃. ¶ Scđa cōclusio. Coacte in ꝓncipio quādoq̃ est concedēdus vt in coꝛpoꝛib⁹ multe sensibilitatis: ꝛ maxime quando mā mota est subtilis ꝛ acuta moꝛdicatiua. vnde subito caloꝛ suffocatur: ꝛ extrema vltimate infrigidātur: ꝛ dubitamus de magno futuro periculo. ¶ Tertia conclusio. q̄ in declinatione iaꝫ paucificata materia somnus videt̃ competere: quoniā p ipsuꝫ virtus ꝛ caloꝛ foꝛtificatus illud paucuꝫ expellit aut per sudoꝛē aut insensibiliter. ¶ Quarta conclusio. q̄ in statu sequendo gentilem coꝛpoꝛe existēte colerico macro resolubili habēte vapoꝛes: qui tēpoꝛe status p coꝛp⁹ mouent̃: pl's sua acuitate q̃ q̃titate peccantes: sonus ꝯpetit. pꝫ cōclo qm̄

ex ipso virtus confortabit᷑ debilitata ex tēporibus antecedentibus:q̄ cōfortata expellet illos vapores:quos nūquaʒ expulisset si nō fuisset cōfortata. ¶ Quinta: ꝙ vbi nō sit talis nō videt᷑ sōnus cōpetere:quoniaʒ ex vaporibus illis sic cōstrictis per sōnum plus nocebit᷑ ꝙ̄ iuuabitur ex confortatiōe virtutis. ¶ De augmēto vero dicendum ꝙ cuʒ habeat duas partes: quaꝝ vna est ꝓpinqua ꝑncipio altera statui.de eis est dicendū ꝙ q̄ est propinq̄ ꝑncipio habet nām ꝑncipij:ꝛ de ipsa vt de principio:ꝛ ita pariformiter de illa statui ꝓpinq̄. ¶ Quid autē sit dicēdum in febribus cōtinuis:in qbus nō apparet ista diuersitas manifesta.pʒ:quoniā opʒ vt medic⁹ sua extimatiōe rationali horas has assignet: in quibus debet prohibere aut somnum concedere.

¶ Et qꝛ balneū cōprehendit᷑ sub exercitio:hinc de eo dicendū:ꝛ breuiter:ꝙ in patria nr̄a homīes nō sunt multū cōsueti se balneare in balneo aque dulcis calide : de quo est sermo.Et ideo qꝛ euacuatio materieꝝ putridarū per balneū calidū nō est absqꝫ resolutione spirituū ꝛ ipsoꝝ euacuatiōe supflua: Quapropter etiā febris intendit᷑.ēt qꝛ mās in ꝓfundo existētes cōmouet:ꝛ non eas ad extra mouet:qꝛ difficile est tales ad extra moueri. hinc in eius vsu nō reperit᷑ iuuamētuʒ sed nocumētū.Adde ꝙ labor accidit infirmo ꝛ resol'o ex īpositiōe ei⁹ in tīna ꝛ in extractiōe ꝛ in statione ꝛ in mēsura q̄litatis aque: etiā qm̄ aliquādo errat᷑ ab astantib⁹ in eoꝝ mora.ꝛ iō nō mireris si nō est in vsu in cura putridaꝝ.Et iō Rasis.16.continētis penul.caplo.de cura putridaꝝ dico nō vidi febricitantibus balneū eē vtile in aliqua dispōne.Et hec tibi de balneo:de quo infra de cura tertiane nō pure.

Ad canones aūt medicinale regimē respiciētes me cōuerto:ꝛ eos sic distinguaʒ. vt cū meliori ordine quo potero memorie tue efficacius cōmēdes. Nam eorū qdam sunt digestionē siue alterationem cōprehēdētes:quidam v̄o ipsam cōspiciunt euacuationē.vn̄ ꝑmo de ꝑmis sermo habebit᷑.scd̄o de secundis.

¶ Et anq̄ꝫ tu medice venias ad curaʒ febriū putridarū. scire debes ꝙ in mēte tua q̄tuor ꝺbēt cōsurgere intētiones.Quaꝝ ꝑma ē ad febrē:cui deseruiūt ꝑmi canones alteratiōnē cōcernētes: docētesqꝫ infridare ꝛ humectare. Scd̄a ē ad cām febris qūo.s.ipsa ꝑparari hēat vt apta sit expulsioni:ꝛ hec cōplet᷑ cū ꝑmis ēt digōnē ipsaʒ respiciētibus:ꝛ maxime quādo mā digōne indiget.Tertia ē pur ad causam:qꝛ.s.ad mām febris:cuʒ qbus ꝛ quomō ꝛ qua via expelli hēat.quibus oīb⁹ scd̄i tibi canones deseruiūt. Quarta ē ad accidētia febris: cui tibi vltimi sufficiēt canones.de quibus omnibus infra.

¶ Accidit nō raro ꝙ ītētio ad febreʒ ꝛ ad cām eius adiuicem nō ꝯtrariant᷑.vt qn̄ febris ē colica de colera subtili in estate in iuuene ꝛ h9.talib⁹ ꝯditiōibus caliditatē ꝛ siccitatē arguētib⁹:quo casu ꝯueniūt ex parte ipsi⁹ febris ꝛ cause īfrigidātia ꝛ humectātia.quo casu si cū vno ꝯplere poteris.vt exēpli grā cuʒ aqua frigida:nihil meli⁹.vt gnto canone.p⁹canone.Qꝛ si ꝯtingat ꝙ adiuicem ꝯtrarientur:vt qꝛ febris vt sic īdicat exhibitioneʒ frigidoꝝ:ꝛ humectantiū.ꝛ cā siue mā que ē flegmatica indicat exhibitionem calefaciētium ꝛ exiccātiū.tunc opʒ vt in hac cōtrarietate medic⁹ sua occurrat prudētia ꝛ exercitio: qb⁹ mediantibus sciat eligere.ꝓpter qd̄ 4.°terapētice.Exercitatum ꝛ nā prudētē opʒ eē medicū. Opʒ aūt hic inuestigare moduʒ quo medicus cognoscet ad qd̄ horū ꝺclinare debuerit.Et Auic.Et opʒ vt obseruet᷑ res magis timorosa de vna duaꝝ reꝝ.cui addas. vt Gal.aphoris.ꝯmēto altera nō neglecta.ꝛ idē.10. terapētice. ¶ Sʒ dices qūo cōprehēdam rē magis timorosam. ¶ Memorādū ꝑmo ꝙ absolute ꝑor ē intētio ad ip̄am feb.qꝛ ē illud ꝑter nām cuius remotionē ꝑmitus intēdimus.Scd̄o scd̄a ē intētio in actu curandi ad cām.ꝛ hoc regulariter opando. Et iō dixit Gal.3.°tegni. Opʒ vniuscuiusqꝫ cāʒ ꝑus abscindere.

¶ Scd̄o dicēdū ꝙ qn̄ febris ē intēsa valde ꝛ vehementium accidētiū:ita ꝙ ex eius aliq̄li additiōe dubitamus de eē infirmi.tūc intēti ꝺbemus eē ꝑncipal'r ad febrē vt febris.ꝛ iō vt supra in febrib⁹ incēsiuis ꝓcedēdū cū extītiuis fortibus ēt habito respectu ad calorē naturaleʒ ne extingueret᷑.de qbus infra de febrib⁹ acutis.Qꝛ si fuerit debilitas v̄tutis:viuifica eā infrigidādo moderate. ꝛ tu ad hoc bn̄ aduerte. ¶ Itē si v̄tus fuerit fortis : ꝛ corpus aptū resistere dissolutioni ex parte cōpositionis ei⁹:vt qꝛ sit grossoruʒ humoꝝ.strictoꝝ pororū. cōplexiōe flegmaticus:ꝛ h9.dato ꝙ febris sit multuʒ intēsa:ꝺbes cuʒ leuibus extinctiuis ꝓcedere.Scd̄o ꝙ ꝺm plurimū prior intētio est ad cām.ꝛ cā qꝛ rarius iueniunt᷑ ille febres cuʒ tanta vehemētia:ꝛ spāliter in partibus istis. ꝛ ꝺm plurimuʒ febres ex multa ꝛ grossa mā ad frigidū ꝺclināte.qd̄ facit etiaʒ iordinatū regimē ꝛ ingluuies hoīum nostre patrie. Ex quibus hr̄ ꝙ ꝺm plurimū ꝑor ē ītētio in febrib⁹ putridis ad cāʒ ꝙ̄ ad febrē. ¶ Sʒ qd̄ remanet q̄ ē fortior absolute ꝛ alijs parib⁹.ꝛ tu cōsidera.Et sicut inter febrē ꝛ cāʒ accidit cōtrarietas ex parte intētionuʒ. ita ēt cadit inter febrē accidēs ei⁹ ꝛ cām.vt in sincopali humorosa. Nā indicatiōe sumpta a feb.ꝺbēt dari frigida.rōne cause cal'a. ꝛ accn̄s querit cibi exhibitionē. ꝛ febris ac mā cibi ꝓhibitionē.Simil'r si quis febriēs hr̄et stomacū valde frigidum:ꝛ febris eēt calida.aqua frigida cōueniret ꝛ nō conueniret. Has itaqꝫ cōtrarietates medicus diligēter cōsiderare dʒ.ꝛ ꝑmo videre si aliqd̄ hēat vnū qd̄ in his ꝯtrarietatibus satisfaciat:vt ē syrupus acetosus q īfrigidat:ꝛ sic cōfert febri.īcidit ꝛ subtiliat ꝛ opilatiōes aperit: ꝛ vētrem soluit rōne zuccari abstergētis ꝛ aceti stimulātis.ꝛ sic cause:qꝛ māe grosse cōuenit:ꝛ eo vti dʒ.Qꝛ si tale nō iuenit:opʒ vt solerti extimatione inuestiget qd̄ illorum ē aptum mai⁹ nocumētuʒ inducere:ꝛ ad illud ꝑncipal'r intēdere altero nō neglecto.Et hoc est qd̄ dixit Auic.ꝛ opʒ vt obseruet᷑ vt supra.Et hec de isto ꝑmo canone. q meri to est primus vt pʒ consideranti.

¶ Scd̄s canon.Qꝛ cōtra mām peccantē quādoqꝫ ꝓcedimus cū solis alteratiuis nō digestiuis:sʒ adiuuantib⁹naturam ad reducēdū mām ad benignū. Quādoqꝫ v̄o cuʒ digestiuis alteratiuis habilitātib⁹māʒ ad expulsionē.nā digestio ꝺʒ medicū in nocitiuo ē ꝑparatio eius ad expulsionē:ingrossando.s.subtile:ꝛ subtiliando grossum:ꝛ incidēdo viscosum ꝛ h9.Et ideo qn̄ medicus ꝯprehēdit māʒ peccantē eē paucaʒ aptaʒ ad benignū reduci.nō dʒ statiʒ medicus tētare illaʒ expellere. vt qn̄ quis conquerit᷑ de febre leui aut de aliquo accidēti: qui ē hō satis fortis boni regiminis:nō cōsueti multiplicare multos malos humores ꝛ h9:nō ꝓcedat cum digestiuis statim ꝛ euacuatiuis vt multi faciūt.ꝛ hoc bn̄ cōsidera.sʒ ꝑus studeat humoris rectificationi. ¶ Cū h ampli⁹scire ꝺbes ꝙ nō ois repletio nec oīs repletiōis malitia suo medicat᷑ cōtrario ex euacuatiōe ꝛ oppositiōe:īmo multotiēs sufficit multa regiminis bonitas. ¶ Et incipiēdo ab alteratiuis veniēdo ad particularia.Dico ꝙ lʒ aqua fructum facta.s.ex citrullis melone ꝛ h9.qꝛ ex succis eoꝝ ab Auicē.ꝛ alijs ponat᷑ inter alteratiua īfrigidātia:tn̄ qꝛ nō in oīb⁹ videtur cōpetere maxime in febre ex mā frigida:etiā qꝛ parata ē corruptioni.ideo cōsulo ꝙ dimittat᷑. ꝛ cum aqua ordei ꝛ alijs ꝓcedamus extinctiuis.ꝛ erit tutius:de qbus extinctiuis in de acutis.Uerū in febribus tertianis Haliabas 3.°practice cōcedit melonē indū statiʒ in ꝑncipio.ꝛ 7.°col

ligꝫ: succus cucumeris saracenici ꝯriat̄ colere cū s̄ba sua tota: credo tutiꝰ posse eis vti oriētales q̄ꝫ nos: ꝑꝑ regionē aeris disꝑōnē ⁊ ꝯsuetudinē ad illos cibos: qbꝰ q̄si ꝯtinue ī s̄aitate vescātur. ¶ Alia est aq̄ fructuū acetosoꝝ: q2 ex succis eoꝝ fcā: vt granatoꝝ: arācioꝝ: limonū: ⁊ hꝰ: ⁊ ista cōcedit̄ ēt ī ꝑ̇ncipio qn̄ febres sūt īcēsiue ac maligne: vt pestilētiales ī qbꝰ a ꝑ̇ncipio a modernis exhibent̄ extinctiua: vt īfra de eis. ¶ Et q2 moderni vtuntur zucharo ros̄. ī ꝑ̇ncipio putridaꝝ nō ꝯpetit: neqꝫ antiquū: neqꝫ nouū: ⁊ maxie an̄ digōnē: pꝫ q2 ad gn̄ales scđas ītētiōes eo nō vtit̄ Auic. nō ad īfrīdādū: imo vtit̄ aq̄ ordei: neqꝫ ad eūandū eo vtit̄: ⁊ argumētū negatiue valet ī medicia. Itē nō minꝰ ē īflāmatiuū aq̄ melonis: q̇ ī īcēsiuis nō ꝯuenit: ī frīdis ēt. Et si dicit̄ dabo cū multa aq̄ tunc opatio erit ab aq̄. Et breuiter cū sit stipticū m̄aꝫ īdisponēs ad digōnē nō vr̄ ꝯpetere: veꝝ rōne alicuiꝰ sp̄alis ītētiōis q̄ eēt stomaci ꝯfortatio posset ꝯpetere. Or si rōe abstersiōis ī flāticis: eo qs vti vellet posset: sꝫ meliꝰ rōe huiꝰ eēt mellinū nisi sit qđ ꝓhibeat: ⁊ tūc tu corrige cū alijs: ⁊ h̄ ē visa Gētil' nr̄i s̄nia. In hac tn̄ difficultate varie reperiunt̄ opiniōes quas modo gr̄a breuitatis non ꝓsequar. ꝯsidera.

Expeditis sic alteratiuis ad digestiua venio: ante quoꝝ admīstrationē debes attēdere aliquos canones. ¶ Primꝰ ꝙ priꝰ debes cognoscere materiā febris: an̄q̄ꝫ ipaꝫ digerere aut eūare īcipias: nā al'r a casu opaberis: ꝙ si sic ī ꝑ̇ aduētu nō cognoueris eaꝫ: vt q̄nq̄ꝫ ꝯtigit subtilia regimē: nā febres q̄ nō sic cognoscūtur ꝑ̇ aduētu sūt q̄ nō h̄nt vehemētia accn̄tia: nec ī tactu caloris: neqꝫ ī exeū tibꝰ: neqꝫ in pulsu: sꝫ oīa sūt remissa: ꝓ quoꝝ remissiōe sumꝰ ambigui. nā ex subtiliatōe regiminis nā̄ nō occupata curabit: si m̄a erit benigna ⁊ pauca: aut eā manifestabit si non erit talis.

¶ Cognita āt febre quo ad cāꝫ eiꝰ tūc ꝑmissa dieta: vt supra. Primꝰ canō debꝫ eē vētris lenitio: ⁊ ē scđus ī ordie. Et q2 ꝑ clistere lenitiuū remittit̄ acuitas febris ꝑ̇. Itē feces sicce eūant̄ sua fumositate nocētes ⁊ alterātes. Iteꝫ m̄ae corrupte ⁊ q̄ ꝯtinue corrūpuntur in ītestinis repte: vbi ⁊ plurime cōiter repiunt̄: ⁊ si n̄ sint de m̄a febris: nā ītestina sūt loca ī qbꝰ suffocant̄ ⁊ ꝯcludunt̄ vapores calefacti a febre: ⁊ m̄ae ipe īflāmate. Ex qbꝰ appꝫt: ꝙ licꝫ directiꝰ lenitiā ꝯpetāt ī cā calida: ꝯueniūt ēt ⁊ ī frīda: vt pꝫ. Itē ꝑ lenitiua: ⁊ maxie ꝑ supiꝰ exhibita m̄ae q̄ circa meseraicas calore febrili corrūpunt̄ ⁊ resudāt v̄sus meseraicas: nā si nō mouent̄ ⁊ ibi resīdētiā facient ipe corrupte erūt cā apatis: aut īflamatōis epatis ⁊ corruptiōis chili eūtis ad epar. Et ex his appꝫt q̄ꝫtū ꝓsūt clisteria: ⁊ si īfirmus de se asellet: nā ī his febribꝰ sūt multum diligēda.

¶ Itē si accipe noluerit clistere: aut nō poterit da lenitiuū ꝑ supiꝰ: vt cassiā: aut mānā: aut sy. violatū: aut aquaꝫ or. aut aquā fructuū: de qbꝰ statiꝫ: qđ ītellige regulariter opādo: nā si ī ītestiꝫ eēnt feceꝫ multū exiccate: ⁊ opilatio eēt fortis: ita ꝙ ēt cū clisteribꝰ vnctuosis ⁊ lenitis feces ipe educi nō potuerit: tc̄ oꝫ te trāsferre ad clisteria fortia fcā cū decoctōe agarici polipodij cartami ⁊ hꝰ. ¶ Itē si cōprēderes ꝙ eēt ꝑ̄ntia hūoꝝ frīdoꝝ crudoꝝ ī ītestinis: aut ꝙ patiēs casurꝰ eēt ī subeth apoplexiā ⁊ hꝰ: tūc coacte ad acuta clisteria trāsire oꝫ cū turbit ⁊ alijs hꝰ. Et h̄ voluit Aui. cū dixit: sit sic sy. violatꝰ ⁊ sit vltimitas lenificatio: nō fluxꝰ vētris: nō sol'o laboriosa. Et ꝓ canone tibi satisfactū eē puto: si eas posuero q̄ tibi ī ꝑ̇dictis satisfacient ītētōibꝰ. Et an̄ ipoꝝ descriptōes scito ꝙ lenitiua sūt que sunt viscosa: ⁊ dilatātur sup̄ supficiē mēbri aspi dilatatione plane supficiei: ⁊ fit manifestū illius corporis ꝑ eam planum recte asperitatis: aut currit ad ipsum humiditas dilatata hac extensione. Et sunt.

Altea	Semen lini.	Fenugrecum.
Amilum	Manna.	Malua.
Amoniacum	Medulla aīalis.	Oua.
Arūdo zuchari.	Oleum.	Seuesten.
Ficus	Persica.	Sisamum.
Granata dulcia.	Pruna.	Sycla siue blitis.
Liquiritia.	Psillium.	Spinachia.
Lupulus.	Uiole.	Uiola.
Citoniorum semina.	Ydromel.	Zucharum.
	Bdellium.	Zucharum violatum.
Galbanum.	Butirum.	
Glutē albotim.	Cassia fistula.	Syrupus violatꝰ.
Grana pini.	Caulis.	Aqua ordei: ⁊ hꝰ.

¶ Clistere vētris lēitiuū fecū īduratāꝝ eductiuū calor' febril' remissiuū: ⁊ sic de alijs ītētōibꝰ supra. ℞. foliorum maluaꝝ blitis matrū violaꝝ spinachie an̄. M. s. aq̄ fluuialis. lib. i. s. bulliāt ad cōsūptionē tertie ꝑtis: deīn colētur ⁊ fortiter exꝑ̇mant̄: de q̄ colatura ℞. lib. i. ⁊ ʒ. ij. cui addātur olei viol'. ʒ. iij. ⁊ h̄ si cā erit calida: ꝙ si frida addātur. ʒ. iij. olei cōis: sal' cōis. ʒ. ij. Or si vis magis abstergere addas plus de bliti ⁊ de zucharo rub. addas aut in cā frida si plꝰ lenire adde cassiefistule aut māne. ʒ. i. aut ex alijs q̄ iā supra apta sūt vt magis videbit̄. Et qdaꝫ vt Aui. addunt vitella oui. Et nō ꝙ vbi feces sūt multū indurate: debēt clisteria talia eē pīguia multū: aut cū oleo talia: aut cū medull': ita ꝙ ponant̄ olei. ʒ. vi. ⁊ multi vtūtur ipo ol'o solo. ¶ Nō scđo ꝙ qn̄ clisteria īponunt̄ sꝑ d̄ liquore remaneāt ad minꝰ due. ʒ. ne vētositas subīgrediat̄. In q̄ canone mistri cōiter errāt. Habes itaqꝫ modū ꝯponēdi clistere: qđ variabis ex diuersis simplicibꝰ iā positis ꝫ varias ītētōes: q̄ dieti tibi occurrēt: ꝙ describere tales reputo īpol'e. Iōqꝫ bn̄ ꝯsidera ⁊ illa tuo adaptā ꝓposito. Et Auic. multū placuerūt clisteria. ingt: ⁊ qđ magis dilectū apud me ē admīstratio clisterioꝝ. Sꝫ nō ꝙ aliqn̄ plus ledūt q̄ꝫ lenitiua ꝑ os: vt sepe vidi. ¶ Lenitiuū ꝑ supius. ℞. cassiefistule nouiter extracte. ʒ. i. s. aq̄ ordei. ʒ. iiij. cum qua dcā cassia extrahatur.

Clistere lenitivum

Nota canonem

Lenitivum per superius

¶ Aliđ. ℞. māne electe. ʒ. i. syrupi viol'. ʒ. iij. aq̄ ordei. ʒ. ij.

¶ Ad idē aq̄ fructuū Mesue distictōe septia dosis sint ʒ. iiij. dcās tn̄ doses oꝫ q̄nqꝫ augere: q̄nqꝫ minuere ꝫ corꝑis disꝑōnē ex ꝑte stipticitatis ⁊ lubricitatis hītudis etatis ⁊ hꝰ. ¶ Postremo nō ꝙ cū succis ꝑ̇dictaꝝ herbaruꝫ quidā clisteria ipa faciūt sperantes magis lenire.

¶ Tertiꝰ canō: ꝙ lꝫ ꝑ̇ncipal' ītētio ī cura putridaꝝ sit materie ipiꝰ eūatio: ⁊ digestio qđ accessoriū: vt pꝫ ī fe. de m̄a furiosa: in qbꝰ nō expectat̄ digestio: sil'r in sinocha: tn̄ regulariter opādo ꝑ̇us debemꝰ digerere q̄ꝫ eūare. Iuxta illud ypo. ꝑ̇ aphoꝝ: digesta medicari ⁊ mouere nō cruda. Dico regulariter qm̄ coacte vtplm̄ cogimur ad exhibitionē minoratiuoꝝ cōiuꝫ: ⁊ q̄nqꝫ ꝓpoꝝ: ꝑꝑ ingluuiē ⁊ inordinatū regimē hoīuꝫ nr̄i tꝑis voluptuose ac gulose viuentiuꝫ: vn̄ ꝫm plm̄ multis ac malis humoribꝰ ꝑ viam īdigōnis ml'tiplicatis ī ꝑ̇ncipio febriū repleti īueniunt̄. ꝑꝑ qđ Gētilis ⁊ alij moderni ī ꝑ̇ncipio eaꝝ exhibēt minoratiua cōia: aut ꝓpria: qđ ex signis maiorē: aut minorem cōprehēdūt supfluitatū multitudinē. Et dictū ē vtplm̄: qm̄ aliqn̄ h̄ nō facimꝰ. Et iō tibi occurrēte egro: cōsidera ꝑ̇ eiꝰ regimen ꝑ̄nꝫ ⁊ ꝑ̇teritū ⁊ hītudinē eiꝰ: ⁊ sic de alijs ꝑ q̄ cōprehēdere poteris supabūdātiā hūoꝝ: aut nō a qbus ipa febris depēdet: ꝙ si nō inuenis multitudinē: dimitte h̄ eūatiua: ⁊ trāseas cū clisteribꝰ ⁊ lenitiuis ꝑ os vt supra: ⁊ tūc te extēdas ad digestiua: de qbꝰ statim cū de ipis eūatiuis exēplificauero. ¶ Minoratiuū cōe qđ dicitur tale: qm̄ m̄as cōes: siue in vijs cōibꝰ exn̄tes: vt sūt stōacus ītestina: eūat. ℞. tamarindoꝝ. ʒ. s. vl' pone loco

Minorativum

illoꝝ tãtũdẽ prunoꝝ. decoquãtur in. ʒ. x. aque ad cõsum
ptionẽ tertie ꝑtis. colet̃ ⁊ fortiter exꝓmat̃: ꝺ qua colatu
ra. ℞. ʒ. vij. ⁊ adde mãne. ʒ. i. vl' cassie tãtũdẽ si mãna ca-
reres: ⁊ h̄ magis respicit colerã. Ꝺꝛ si volueris sanguinez
a colera mũdificare pone tamarindos ĩ decoctiõe oĩno.
Ꝺꝛ si flegma ⁊ colera: ſꝫ ꝑ̃ncipal'r flegma adde aliqd aga
rici ĩ dcã decoctõe: vt qꝛ cũ tamarindis bulliãt. ʒ. iij. aga
Cassia principalr coleram eua ciat secundo fa.
rici nõ pistati: ſꝫ ĩcisi nõ multũ subtil'r. Cassia. n. ꝑ̃ncipal'r
colerã eũat ⁊ flegma secũdo. mesue ĩ suis canonibꝰ. Ue-
rum accidit qñqꝫ: vt possint egri accipe medullã cassie ⁊
dari nõ põt mãna: aut qꝛ nõ ĩuenit̃: aut qꝛ paupes sunt:
vñ male põt lenire medicꝰ lenitõe cõi nisi sapiat nãz mi-
noratiui ꝓprij: ⁊ iõ oꝫ tũc ꝙ medicꝰ sit prudẽs: fiat enim
Albotin .i. Terbentina.
eo casu: vt meliꝰ fieri põt ponẽdo ficus psiliũ ĩ decoctõe.
¶ Jtẽ põt dare gumi alboti cũ modico cinamomi: ⁊ do
sis est. ʒ. ij. cũ nebul' faciẽdo tres vl' q̃tuor bolos: ⁊ ita de
alijs ꝑ te ĩgeniare: ⁊ põt dari quacũqꝫ hora: pur ꝙ detur
añ cibi assũptionẽ ꝑ duas horas: ⁊ pꝰ ꝑ sex ad minꝰ ⁊ me-
lius per octo. Tu itaqꝫ cõpone ex habitis vt decet.
¶ Minoratiuũ ꝓprie: qꝛ mãm peccãtẽ respiciẽs: ⁊ maxi-
me quãdo est colera. ℞. decoctiõis suprascripte: tamari-
doꝝ. ʒ. vi. mãne. ʒ. i. vel cassie tantũdẽ: succi roſ. ʒ. ij. vel
elec. de succo roſ. ʒ. i. vl'. 5. ſꝫ corpis dispõnẽ vt supra: ꝙ si
fuerit flegma. ℞. cassie. ʒ. i. electuarij ĩdi. ʒ. i. 5. extrahat̃
cũ decoctõe lupuloꝝ sebesten ⁊ tamarĩdorum vt supra.
¶ Ad idẽ valent pillule alefangine de yera simplici ⁊c.
que omnia quere supra quarto capitulo.
¶ Quartꝰ canõ: ꝙ añqꝫ ad eũationẽ ꝓpriã ⁊ eradicatiuã
venias: intẽde digõni materie peccãtis: vbi nõ: ꝙ tã cãe
accidẽti q̃ꝫ cõiũcte debet̃ digõ: lꝫ ꝑ̃ncipal'r debeat̃ añce-
dẽti: nã mã cõiũcta ĩdiget ꝑ̃paratõe: vt faciliꝰ expellat̃:
et alteratõe vt putredo non ꝓcedat ⁊ prauior efficiatur:
vñ cũ corpꝰ plus calefiat alijs pibꝰ ꝓp accessũ eẽ magis ĩ
mã cõiũcta febris vere ĩterpollãte in die accessiõis: q̃ꝫ ĩ
die qetis: existimo canonicũ ĩ tali die cũ dat̃ digestiuũ:
ĩpm debere eẽ magis alteratiuũ q̃ꝫ alio die: cõtra quẽ ca
nonẽ cõiter opant̃ medici. ¶ 2ᵒ nõ: ꝙ cãe febris putri-
de factiue: aut sũt añcedẽtes quãtũ ad futuꝝ fieri: ⁊ sic
est repletio hũoralis peccantis: aut sui multitudine: aut
grossicie: aut subtilitate: aut viscositate: aut sũt cãe cõiũ-
cte: ⁊ est mã putrida: aut putrida fuligo: cui ꝯiũgit̃ ĩdebi
ta trãspiratio: cuiꝰ cã ẽ opilatio: ⁊ opilatio cã ẽ ꝺtẽtõis va
poꝝ capiosoꝝ: ad quã mediate vl' ĩmediate febris cõse-
qt̃. ¶ Et sic ĩ sũma habes nouẽ ꝯnũerãdo vltio febrez.
ad q̃ nouẽ oꝫ medicũ suas dirigere ĩtẽtões: quaꝝ q̃dã se
tenẽt ex ꝑte eũatõis vt multitudo ⁊ putrida mã ⁊ vapo-
rũ detẽtio. Alie se tenẽt ex ꝑte digõnis: vt viscositas gros
sities subtilitas ĩdebita trãspiratio opilatio. Quedã ex ꝑ
te alteratõis: vt febris ẽ ⁊ putredo: vt ꝑ alteratõez remit
titur. Ex qbus breuiter hẽtur ꝙ tres sunt canones ꝑ̃nci-
pales ⁊ tãqꝫ alioꝝ cardines: sup quos oẽs vertũtur cano
nes in cura generali putridarum: ⁊ sũt alteratio digestio
⁊ euacuatio. ⁊ hoc presupposito canone de dieta.
¶ Et expeditꝰ sic de alteratiuis de qbus ad plenũ supra
quarto capitulo: ⁊ infra de acutis: ⁊ ꝑacutis ⁊c. Ad dige-
stiua venio: oꝫ enĩ vnũquodqꝫ digestiuũ ꝑ canonẽ gñalẽ
esse ꝯtrariũ mãe digerẽde: vt si fuerit frida sit calidũ: si
calida fridũ: si viscosa ĩcisiuũ: si grossa subtiliatiuũ: si sub
tilis ĩgrossatiuũ: ⁊ hoc quãtũ ad illas q̃tuor ĩtẽtiones pri
mas de nouẽ paulo añ noiatas: ꝑ qbus cõplẽdis te trãs
feras ad capl'm quartũ: vbi ĩuenies copiã digestiuoꝝ vsi
tatoꝝ oĩ mãe deseruiẽtiũ ⁊ simpliciũ ⁊ cõpositoꝝ. Post
ãt exhibitõez hoꝝ digestiuoꝝ debẽt exhiberi alia dige
stiua q̃ respiciũt alias ĩtẽtões: que sũt opilatio ⁊ ĩdebita
vapoꝝ trãspiratio: que cõplent̃ cũ ꝓuocatiuis vrine: ꝓ
uocatiuis sudoris: apitiuis opilationũ seu poroꝝ cutis:
de qbus oĩbus suo ordine stati. Sed ꝑ̃us nõ: qꝛ post ꝑ̃ma
digestiua debẽt seq eũatões ĩmediate: vt dicet̃ statiꝫ: de
inde ista alia digestĩa. Propter qꝺ scito ꝙ lꝫ ꝑ h̄ ꝓuocan
tia mãe ꝑ̃cipitãdo eũent̃: ⁊ ꝑ vias vrine educãtur: quapꝑ
potiꝰ eũatiua q̃ꝫ digestiua dici merẽtur: tñ eis attribuit̃
ꝑ̃ncipal'r nomẽ digestiui ꝓ quãto mãs diuidũt ⁊ subtili-
ant: ⁊ maxĩe grossas q̃. ſꝫ pl'm sunt tales: ac aꝑtõez viaꝝ:
qꝛ vẽaꝝ ⁊ poꝛroꝝ faciũt: nã h̄ ẽ modꝰ ꝑ̃ꝑatõis ad expul-
sionẽ: vt colligit̃ scꝺo aphoꝝ in ꝯmẽto. Corpa vbi quis
vult purgare. ¶ Nota scꝺo ꝙ diuretica ñ debẽt exhibe
ri: nisi post eũonẽ: aut cũ flõia si est necĩa: aut sol'one ven
tris: lenitiua ⁊ minoratiua iteratiua: ⁊ reiterata ſm mul-
titudinẽ mãei: ⁊ maxĩe qñ ꝯtẽta ẽ ĩ meseraicis ⁊ vijs epa
tis. Nã si diuretica ĩuenirẽt mãs corruptas in illis vijs
mouerẽt eas ad epar: ⁊ ad venas: ⁊ sic adderẽt ĩ opilatio
nẽ ⁊ cãm febris ⁊ febrẽ: ſꝫ reiterata eũatõe vt dcm̃ ẽ ma-
terie remanẽt pauce: ⁊ ĩpas penetrare faciũt ĩ vias vrĩe
⁊ sic apiũt ⁊ educũt. Et qbus collige errorẽ illoꝝ q ĩ opi-
latiõibꝰ ꝯstãte multitudine mãei stati exhibẽt: apitiua ẽt
fortia: ⁊ ẽ error cõmunis: ⁊ ad h̄ ẽt aduerte.
¶ Sy. aũt apitiuos vt acetosũ simplicẽ cũ semibꝰ cõibus
habes q̃rto capitulo in quo ⁊ apitiua simplicia: ⁊ tu ibi.
¶ Post ãt digestiua apitiua: ⁊ vrĩe ꝓuocatĩa seq debẽt
sudorẽ ꝓuocãtia: nã silr̃s est rõ ĩ istis ⁊ ĩ illis: veꝝ sudorez
ꝓuocãtia sũt vt sic fortiora: qm̃ mãm magis subtiliãt: ⁊
ꝑ loca angustiora penetrare faciũt: ⁊ ad lõgingora ꝑueni
re: qꝛ ad cutim nõ ꝯcurrẽte auxilio attractiue cutis: sicut
ꝓuocãs vrinã recipit a ṽtute attractiua renũ: cuiꝰ ẽ ꝓ̃puꝫ
ad se attrahere aquositatẽ ⁊c. Et lꝫ ita sit: tñ aliqñ idẽ est
vtrũqꝫ faciẽs: vt radix feniculi. Ꝺꝛ ꝯtingit ꝓpter diuer-
sas hominũ dispõnes: ⁊ ſm diuersũ mãe sitũ: nã radix fe
niculi subtiliãdo sanguinẽ: ⁊ q̃si eliquãdo ĩ hoĩbus aptis
recipe mãm ĩ renibꝰ ꝓp fortẽ attractionẽ ĩpoꝝ vrinã ꝓ-
uocabit. Jn alijs ṽo faciẽdo eliquationẽ vaporosaꝫ: q sũt
debiliũ renũ quo ad attractiuã: ⁊ rari in poris suis ṽsus
cuti sudorẽ ꝓuocabit: debẽt itaqꝫ sudoris ꝓuocatiua seq
ꝑ̃cedẽte flõia si necessaria erit: aut eũone: vt dcm̃ ẽ de ꝓ-
uocatiuis vrine. Nã medicĩa ꝓuocãs sudorẽ ẽ apta mãꝫ
dissoluere ⁊ facere penetrare: addere ĩ opilatiões ⁊c. fe-
brẽ ꝓlõgare: ꝑ eã resoluto subtili grosso remanẽte: pone-
re hũores sua caliditate ĩ ebullitõe: ⁊ iõ ꝯsidera errorẽ il
loꝝ q statiꝫ a ꝑ̃ncipio volũt cũ sudatorijs fortibꝰ ꝑ os ex-
hibitis curare quartanã. Et dcm̃ ẽ ꝑ os: qm̃ aliud ẽ suda-
toriũ extrĩsecꝰ applicatũ: vt sũt fricatões: cooꝑtura pãno
rum calidoꝝ: embrocatões: balnea vnctões: de qbus nõ
est tãtus timor in coꝝ admĩstratõe. Sꝫ pur ista ẽt sũt ve
rẽda a medico sapiẽti: ⁊ si facilia sudatoria dcã sint: ⁊ ta-
lia sudatoria nõ semꝑ ĩ oĩ febre putrida cõueniũt: ⁊ ma-
xime ĩ febre magne ĩflãmatõis corpꝰ dissoluẽte ⁊ arefa-
ciẽte: vnde in tali casu magis ꝯueniunt olera frigida: em
brocatões ⁊ balnea frĩda: ⁊ tu ad h̄ bñ considera. Cõiter
aũt nõ facimꝰ talia sudatoria in patria nr̃a: ꝙ si volueris
eis vti fac cũ cautela. Nos aũt vtimur fricatõibꝰ extre-
mitatũ: vñ scito ꝙ fricatio leuis ⁊ pauca leuiter trãspira
re facit: mediocris aũt ⁊ multa multum trãspirare facit:
fortis aũt ⁊ multa plus oĩbus alijs: ⁊ tu bñ in his cõside-
ra corpis ṽtutẽ: ⁊ alia de qbus sepe supra: nã aliqua sunt
corpora que fortes nõ patiunt̃ fricationes.

Positis sic digestis: decet vt ꝓmissũ ẽ: de euacua
tiuis ꝑtractare. Euacuatiuorũ itaqꝫ
aliud lenitiuũ: aliud minoratiuũ cõmune: aliud minora-
tiuũ ꝓpriũ: aliud eradicatiuũ: ⁊ ẽ hec distictio de eũatõe
ꝑ farmaciã siue ꝑ solutiuũ facta: ⁊ sicut hũor alius a san-
guine eũatur minoratiue ⁊ eradicatiue: ita ⁊ sanguis ꝑ

flōiam: hoc vtroq3 mō euacuari ꝯtingit. Et sicut dicim⁹ flōiam eē eradicatiuā: qm̄ totus sanguis peccās extrahit᷑ vel saltē nō remanet tātus quez nā vincere ac corrigere nō possit. Ita ⁊ mā alia dicit᷑ eradicatiue eūari: qm̄ tota vl' quasi tota eūat᷑: ita ꝙ nō remanet: qđ minime fieri cō tingit: nisi post māe cōpletā digōnē: ⁊ i hoc differt a mio ratiua vt supra. Et ex his: ⁊ habitis supra i tertio canone imediate p̄cedēti appet qd sit lenitiuū: qd minoratiuz cōe: qd ꝓpriū: qd eradicatiuū: qđ a minoratiuo nō videt᷑ differre: nisi ex pte fortitudis: q̄ fortitudo aliqn̄ fit augē do dosiz minoratiui: aliqn̄ trāseundo ad solutiuū ex sui nā forti⁹: vt ex aloe ad reubarbaꝝ: aut ad electuariū de succo rosaꝝ: ⁊ hōi. Ista āt solutiua debilia ⁊ fortia habes copiose ⁊ simplicia ⁊ cōposita i q̄rto capło supra: ⁊ tu ibi. Et de lenitiuo: ⁊ de minoratiuis exēplificatū ē supra i se cūdo ⁊ tertio canoñ. imediate p̄cedētibus.

¶ Quintus canō. ⁊ ē ypo. p̄mo aphoꝝ. vndecūq3 nā repe rit: ide p cōueniētia loca ducere: vbi ḡ cōprēderis nause am ⁊ icitatōez stomaci ad expellēdū p supius: hortare in firmū ad vomitū: ꝙ si ex se facere nō potuerit: aut nā di minute fecerit ēt i p̄ncipio ꝑoxismoꝝ vl' i ꝓcessu: da vo mitiuū domesticū ex aq̄ tepida cū aceto vl' sy. acetoso: ⁊ nō des forte vomitiuū timēs agitationē ⁊ māe iflāma tionē: ac stōaci ipi⁹ nimiā cōturbationē. ꝙ si sentiet i vē tre rugitū: aut i vētre ei⁹ mordicationē maxie in fine ite stini grossi aut motū materieꝝ ad iferi⁹: da solutiuum p os: aut admīstra clistere aut suppositoriū: vt videbit᷑ ti bi: idicatōe sūpta a v̄tute etate morbo accidētib⁹ eius: ⁊ hōi. Uñ pone ꝙ tal' icitatio facta a nā sit i p̄ncipio ꝑoxis mi: melius erit tūc suppositoriū min⁹ nām grauās ⁊ alte rās. Qꝛ si alio tpe fortassis meli⁹ clistere: ⁊ aliud solutiuū p os: s3 ista remanēt in pera medici. Et nota h̄ ꝙ iste ca nō nō h3 ordinē cū p̄dictis: imo qn̄cūq3 ⁊ q̄cūq3 hora ta les mouent᷑ māe: ⁊ p illa loca siue p̄cesserit flōia necessa ria siue digestio aut nō: talis eūatio fiēda ē vt dcm̄ ē. Et nō agas cū eūatōe artis cōtra ptē eūationis nāe. Auicē.

¶ De eūatione v̄o p flōiam dicēdū ꝙ ipsa ēt i febribus cōpetit putridis alys a sāguineis: ⁊ in oib⁹ ipsis: qn̄. s. ma terie ipsaꝝ sūt sanguini mixte: nō multū. s. remote a nā sā guinis: ⁊ dr̄ humorē multū distare a nā sanguis: quādo p ci⁹ itēsionē: in caliditate. s. aut friditate viscositate grossi tie: ⁊ hōi. multū distat a debita cōueniētia siue habitudi ne nāli ipsius ad sanguinē: quā. s. d3 hēre cuz sanguie. Et iō h̄ nota pp v̄buz Auicē. ⁊ ꝓprie cū vrina ē rubea: ꝙ si gnum signās distātiā colere a sanguine ē vrina citrina ignea subtil'. Et i hoc casu nō cōpetit flōia: qꝛ tūc cades i canonē gn̄alē: si facies eā q ē. Caue ne egrū ad alteꝝ duo rū pducas: aut ad hūoꝝ colericoꝝ ebulitōez: aut fridoꝝ incrudationē. Est. n. sanguis frenū colere: ⁊ hūores frigi dos sicut digerēs. Cōsimiliter si vrina fuerit alba subtil' liuida i suba ꝓpter opilatōes. aut qꝛ sūt grosse: nō tn̄ tin cte: tūc nō vr̄ flōia ꝯpetere: qꝛ arguit distātiā flegmatis: aut melācolie ab ipo sanguie mō nūc dato. Si aūt vrina fuerit rubea grossa: aut rubea rubedine quadā sanguiea grossicie debita vl' media: tūc arguit᷑ peccatū i sanguie ⁊ flōiam ꝯpetere: ꝙ si fuerit rubedo: magis tn̄ remissa cuz declinatōe ad albedinē: ⁊ cū grossitie arguit mixtionem sanguis cū flegmate ⁊ flōiam ꝯpetere: sil'r si ad liuidum declinabit cū rubedine ⁊ subtilitate: arguit ei⁹ mixtionē cū melācolia. Si v̄o ad citrinū cū subtilitate sup mixtio nē sanguis cū colera: qb⁹ casibus cōpetit flōia. Et ista ha bēt v̄itatē si aliūde nō veniat iudiciū veꝝ ipediēs. ꝯside ra. Itē scito ꝙ stante plectoria a medico p̄ma facie pce pta ēt nō appētibus signis dictis idicatione facta ab ipa cōuenire vr̄ flōia si cetera ꝯsentiūt ex pte etatis ⁊ alioꝝ.

∴ Signum demonstrans distantia colere a sanguine

⁊ d3 flōia copiosior fieri i sinochis ⁊ paucificari i reliqs: vñ minus vr̄ ꝯpetere flegmaticis: ⁊ adhuc multo min⁹ melācolicis idicatōe sumpta a cōplexione. ⁊ iō in eis mi noratur respectu ei⁹ q̄ fit in colericis. Ista tn̄ non pn̄t sic calamo scribi: qm̄ qn̄q3 interueniūt q̄da3 q̄ ipediūt medi cū a recto ope vt supra: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ De lenitōe āt vē tris an̄ vl' post flōiam: dicēdū ꝙ an̄ ꝯpetit: vt supra de ca ex canone gn̄ali quarta p̄mi: de flōia: nā p flōiam dirigi tur mā corrupta v̄sus venas: ⁊ maxie q̄ i intestinis ⁊ me seraicis inuenit᷑: ⁊ iō d3 p̄cedere lenitiuū ipsa eūans: ⁊ ꝓ pter eādē cām ꝯpetit lenitiuū sequēti die: itē cum signa videris flōie in putridis statiz flōma ⁊ maxime virtute exn̄te forti: ⁊ solutionē vētris fac seq. ¶ Nūq̄d i die pa roxismi sit eūanduz. ⁊ ē canō Auic. ⁊ nō moueas i die ꝑo xismi aliqd q̄ztū tibi pol'e ē: n3 cures febrē. Propter qđ nō multa pulchra: p̄mo cā3 q̄re in tali die: sil'r i hora exa cerbatōis mouere nō debes: nā medicina h3 motū ꝯtra riuz nāe: qꝛ mouet de circūferētia ad cētrum: nā v̄o ecō tra: ⁊ iō sic ipedit᷑ ⁊ molestat᷑ ampli⁹: vñ fortis fit in mā commotio ⁊ dubiū exīde ne mā sic ꝯmota ad mēbra ex pellatur p̄ncipalia. ¶ Scđo ꝙ aliquādo febris ē de nu mero eaꝝ q̄ habēt exacerbationē oi die: aut de nūero cō tinuaꝝ siue cōclusaꝝ: q̄re in eūatōe euitare nō possum⁹ diē ꝑoxismi: ⁊ iō dixit quantū tibi ē pol'e. Itē qꝛ mā ē fu riosa venenosa nō dās iducias: qꝛ ex ea timet᷑: aut ex flu xu eius apostēa i mēbro nobili: aut subit⁹ euētus mortis si tal' eūatio tardaret᷑: vñ ypo. quarto apho. Medicari i valde acutis si expedit eadē die. differre. n. in talib⁹ ma lū ē. Itē si i die ꝑoxismi ꝯtingat nām mouere ⁊ motu pi gro: ita ꝙ p ei⁹ cōpleta eūatōe idiget auxilio: quo nō ex hibito timor cēt ne mā raptū capet ad mēbra alia nobi lia: tūc eūatio d3 fieri i die ꝑoxismi: ⁊ iō p itellectu cano nis sciēdū ꝙ cum repiūtur tales febres: ⁊ ꝙ necc̄ia ē eua cuatio siue minoratiua siue lenitiua: d3 medic⁹ eligere di em: aut horā maioris q̄etis: ⁊ differre eā vt q̄etiorē inue niat horā aut diē si fuerit iterpolata. Qꝛ si tal' erit an̄ pa roxismū fiat ad minus p tres horas an̄ ei⁹ aduētū: ⁊ quā to p plures tāto meli⁹ erit: qđ si fuerint ꝑoxismi subintrā tes: tūc fiat in declinatione p̄mi: an̄q3 futurus ꝑoxismus veniat. Qꝛ si fuerit cōclusa nō ꝓportionalis: tūc fiat i ho ra i qua febris magis tepescit: ⁊ ē hora aurore cum toto mane qđ seq̄tur. Qꝛ si ꝯtigat alys horis tepescere: vt quā doq3 accidit i illis fiat. Et q̄ dcā sunt maxie v̄ificant᷑ de eūatione p secessum: nā de eūatiōe p vomitū dicit Ras. 16. cōtinētis qđ fieri pōt: ⁊ i hora ꝑoxismi ⁊ i hora quietis vñ infra de quartana dicet᷑: vt Auic. quomō spāl'r in p̄n cipio eius ꝯfert vomitus: ⁊ idē de tertiana. De flōia aūt dicēdum: ꝙ aliquando nō incōueniret ēt hora ꝑoxismi. facere flōiam: vbi. s. timet᷑ aduētus karabiti: s3 vbi ē op portuna fac ipam: vt de eūatiōe p secessum dcm̄ ē.

¶ Sextus canō. qđ nō fiat eūatio saltem eradicatiua an̄ māe digestionē: ⁊ causa qꝛ euacuabit᷑ multū de humore bono nō eūando malū: ⁊ sic nā multuz debilitat᷑. Scđo qꝛ subtile p̄us euacuabit᷑: qđ ꝯferebat ad digestionē gros si. Tertio qꝛ sic mouēdo mām indigestā simul ꝯmiscebi tur cū bona: ⁊ bona efficietur mala p contactū: ⁊ sic cre scet mā. Canon tamē h3 v̄itatē: preterq3 in mā venenosa aut furiosa: aut valde: aut multa: de qua dubitat᷑ egri ꝑ ditio: aut apostēa mēbri nobilis ex motu talis māe: aut aliqđ tale grāde nocumētū. Uñ hic attēde multitudinē nō solū humoꝝ alioꝝ a sanguie: s3 ēt ipsius sanguis: cui⁹ multitudo timēda ē ne suffocet. Et iō in his casibus co piosa ē fiēda euacuatio ex pte farmacie ⁊ flōie in princi pio: ⁊ nō tardare: qm̄ eo casu in mora ē magnum ꝑiculū. Apud statū v̄o nō moueas aliqd donec vincat nā ⁊ dige

rat. Aui. ⁊ sūt canones accepti ab ypo. pmo aphoꝝ. digesta medicari: ⁊ mouere ñ cruda: ⁊ scđo icħoātib⁹ morbis si qd vr̄ mouēdū moue: in statu aūt silētium hēre melius ē. ⁋ Sꝫ hic nota errores aliquoꝝ: qdaꝫ psumptuosi statim a pncipio febris putride pcedunt dando vna die sir. alia die solutiuuꝫ credētes seq pceptuꝫ Aui. de cura flegmatice. paulatine digerere: ⁊ paulatine eūare: nō aduertētes ꝙ eūatio fcā in pncipio mā nō digesta ē coacta ⁊ non regulr̄. Aly nimiū timidi qui nō audēt in pncipio dare medicinā exoluētē: immo vr̄ eis qd magnuꝫ dare modicū cassie: ⁊ se fūdant vt supra sup dictum ypo. digesta medicari: de quoꝝ numero fuit plusqꝫ ꝯmētator vir multe sciētie: de quo Gētilis multū mirat̄: nā ipe in pncipio taliū febriū pcedebat nisi cū clisterys lenitiuis ex cassia ⁊ silib⁹. vt pꝫ p ipm 3° tegni. §. Eūationes vō. Uide itaqꝫ mi rayneri qꝫ difficile ē iudicium medicoꝝ: ⁊ eorū opatio. Opꝫ. n. quādoqꝫ cū medicinis exoluētibus: quādoqꝫ cū leniētib⁹ pcedere vt ex dictis habitū ē. ꝯsidera.

Nota errore Trusiani in actu practico.

⁋ Itē scito ꝙ si cū febre putrida fuerit apostēa ⁊ in fieri: tūc cū fluxus taliuꝫ humoꝝ sit cū sanguīe statim a pncipio fac flōiam. Itē si fuerit fluxus humoꝝ aliorū a sanguine: etiā cōpetit farmacia: ⁊ in pncipio euacuando ⁊ diuertēdo: sꝫ bn̄ considera particulaꝫ patientē. Or si fuerit intestina: nō euacues p illa: sꝫ p vomitū: ⁊ cōsilr̄ de alys. Or si iam fuerit apostēa factū ⁊ fixū in ipa febre nō exhibeas farmacū: qm̄ mā p farmacum cōmouebitur ⁊ non educet̄: ⁊ ē vt si quis vellet arborē euellere priusqꝫ lateraliter terra sepetur: vt Conciliator differentia. considera. Et debet hec medicina solutiua nō eē de numero earum q̄ laboriose soluūt ⁊ a remotis trahunt. ⁋ Or si fuerit febris absqꝫ apostēate: regulr̄ euacuatio in pncipio fieri nō debꝫ: sꝫ dꝫ digestio completa expectari: q̄ ēt nō erit in pncipio status: sed in pcessu ipsius in quo pfecte victa erit mā a virtute: nā prudēs medicus si aliūde nō cogit̄ semp digōneꝫ expectat sperās ꝙ virtus debeat tūc materiam expellere q̄ est a vtute iaꝫ paucificata: ⁊ multum exitui pparata: ⁊ hoc i fine status vl̄ principio declinationis. Et iō dixit Auicē. Apud statuꝫ vō nō moueas aliqd .i. adueniēte statu nō moueas aliquid. s. cum farmaco solutiuo donec vincat nā ⁊ digerat. i. vincat p completam digōnē: q̄ fit. s. in processu status: ⁊ nō in pncipio eius. Et si ipa nō mouet: moue tu hora mot⁹ ei⁹: quasi dicat. si iudicas ꝙ nā possit digerere p se vl̄ cū auxilio: ⁊ ipam deinde eūare: vt consueuit post cōpletam digōnē: dimitte eā. Or si cōprehēdes ꝙ sit pigra i euacuādo pp obtusionem sensus: vl̄ pp aliam cām: tunc tu euacua hora eius. i. hora pfecte digōnis. Or aūt aliquādo nā talem nō euacuet mām: hētur a Gal. tertio de creticis caplo scđo: ⁊ scđa qrti de signis significationū male crisis. Et subiūge dictis: ⁊ ē canō ꝙ si nā crisim i die sibi debita non facit. Tu postea i die nō cretica eūabis. Or si in die ⁊c. euacuationē facies: dimitte eā. Medicus. n. dꝫ eē adiutor nāe ⁊ non impeditor: pma quarti de cura putridarum in generali auctoritate ypoc.

⁋ Canō septimus. ꝙ cum in eūatione quādoqꝫ repiat̄ virtus debilis: ⁊ hūor eūandus ē grossus viscosus difficile educibilis: ⁊ nō nisi medicina forti: ꝙ tūc debes medicinam fortē facere debilē: vt. s. ꝙ bis vl̄ ter educat: hoc ē i dosi minuas: nā turbit dicunt̄ medicine fortes: q2 humorē de difficili euacuabilē euacuant.

⁋ Canō octauus. Caue inquātū potes in pncipio febriuꝫ putridaꝝ exhibere medicinas q̄ sint apte sua qualitate facere reditū poxismi: vt scamoneā dare in febribus colericis: q2 cal'a ⁊c. mouebit colerā. ⁊ i flegmatica chebulos: qui sūt fridi ⁊ constringēdo disponūt ad reditū: ⁊ ita de indis i melācolia. Et hꝫ hic canō vitatē quādo nō sūt cōfracte ⁊ debite cōsolate: vt i electuarys quibus cōiter vtimur: vt est indū. Usqꝫ mō positi sūt canones de eūatione p farmaciaꝫ. modo ponētur ad flōiam spectantes.

⁋ Primus. ꝙ stāte peccato sanguis in quāto solo: vt sāguis ē humor distinctus a massa hūorali: aut a mixtione eius cū alio humore: i pncipio nō ē expectanda digestio: sicut i alys hūorib⁹: imo stati ē fiēda flōia: ⁊ si virtus tolerat eradicatiua: q2 p ipam sic auferetur febris: vt ifra de sinocha: ⁊ cā: qm̄ sanguis sic ē paratus statim euacuationi ei⁹ p flōiam. Et q2 vt dictū est supra: nā sanguinē ceteris humoribus plus custodit: vn̄ accidit vt in eius augmēto nō extraneet̄: sicut ceteri humores: qui pp suum augmētū nature facti rebelles ab ea nō regulat̄: deiñ putrefiūt ⁊ malignātur: quātum ad subam sui: ⁊ efficiūtur viscosi grossi ⁊ euacuationi inobediētes: quare añ coruꝫ eūationē digōne indigēt. Ex quo ifertur: ꝙ quādo accidit sanguini putredo: vt i sinocho p quā remouet̄ sāguis multū a nā meri ⁊ boni sanguinis: grossitate vl̄ subtilitate sui: ꝙ bonū tūc erit digōnē expectare: nō tamē tanta quāta in alys expectat̄ humorib⁹: eo ꝙ nō ita extraneatur vt aly ipo remanēte sub forma sanguinis: vt scđo colliget. Infert̄ scđo ꝙ si in pncipio stāte tāta multitudine sanguis peccātis solo quāto nō fit flōia copiosa: vt decet virtute tunc consentiēte: ꝙ postea cū postponit̄ virtute iā debilitata nō est amplius ad eā intētio tanta quāta fuit. s. in pncipio: imo fortassis moriet̄ patiēs: pterea sāguis ppter morā erit malignior ⁊ magis distās a forma sanguinis: ⁊ aliqua colera pt eē i eo excitata: iō nō ita copiosa cōuenit: vt i principio. ⁋ Scđus canō. ꝙ si erit peccatum i sanguīe ppter mixtionē alioꝝ humoꝝ cum eo ipꝫ inficiētium: ⁊ erūt multum distantes hi humores a sanguine: vl̄ extraneati: ratione sue substantie: vt q2 ex eis ipse reddatur nimium grossus: aut viscosus: tunc melius est digōnē expectare: ⁊ ipaꝫ facere: vt pcepit Gal. cū sy. de ysopo: deiñ flobotomare cā: qm̄ nō subtiliabit̄ sanguis bonus: ⁊ nō grossus exibit: ⁊ spūs exalabūt. ⁋ Tertius. ꝙ vbi fuerit mixtio alioꝝ humoꝝ cū sanguīe ⁊ non fuerint multū distātes vl̄ extranei a nā sanguis cōpetit flōia in pncipio nō expectata digōne ⁊ saltē minoratiua: pꝫ: qm̄ de humore peccāte simul cū sanguīe euacuabit̄: ⁊ nā super residuuꝫ potētior reddetur. ita ꝙ maius erit nocumēto iuuamētū. ⁋ Quartus. ꝙ possibile ē stāte debita mixtione alioꝝ humoꝝ cum sanguine copiosior in processu flōia ꝯpetere qꝫ in pricipio: pꝫ. q2 vbi in pricipio facta fuerit flōia minoratiua: deiñ data sint digestiua, pter q̄ mā sub forma cause añcedētis stans digesta sit: ⁊ magis rarificata ipa sic cum sanguine remanēte mixta ⁊ cōiūcta nō habēte renouationē ab añcedēti nā: tūc dominabit̄: ⁊ facta flōia copiosa liberabit̄ febriēs illa hora cito vl̄ eadē die: ⁊ hoc voluit Auicē. quarta pmi de flobotomia quādo pcipit de flōia in febre sanguīca ⁊ alys humoribus sanguini mixtis paruam fieri flōiam i pricipio: sꝫ in processu copiosiorē. Ex quibus apparet q̄ differētia sit inter flobotomiaꝫ quādo ē a sanguine: ⁊ quādo est ab alys humoribus sanguini mixtis: nam in pma fit copiosa. in scđa nō ita copiosa. Itē in pma cōtingit vt frequēter ꝙ non fit eradicatiua. in scđa nunqꝫ vl̄ raro: sed semp minoratiua: sꝫ multe minoratiue quādoqꝫ tenent locum eradicatiue. ⁋ Quintus canō. ꝙ stante mixtione alioꝝ humoruꝫ cum sanguine: ⁊ sanguine ipso nō peccante cōsilium Auicē. est vt dimittatur flōia quātuꝫ possibile est: qđ si nō est possibile: tunc multiplicatio numeri ē melior multiplicatione quātitatis: naꝫ cū sanguis in casu nō peccat: ⁊ cum alys euacuabit̄ humoribus: sequi

tur virtutis debilitas: et euacuatio eius: cuius euatio nō est necia: et iō studere debes humores peccantes alia via euare: qd̄ si eq bn̄ fieri nō poterit: ptiri flōiam vt virt'in de nō debilitet: debilitate. s. de qua curādū sit. ¶ P. for san p ipam nō euabit ipse humor peccās: et oportebit te euare adhuc cū solutōe vētris: et hoc facere non poteris pp debilitatē vtutl cōsecutā ad flōiaz. ¶ Itē et cū tu ex pectabis crisim nō erit bonū nāz sic fuisse debilitatā. Et h aduerte vt supra q audacior fuit Ga. in faciēdo flōiaz ipso Aui. vn̄ in. xi. terapē. In oī putrida nō dubitauit flo botomiā facere: qm̄ homies: q2 greci climatis Gal. mul to abūdabāt sanguine: et sūt robustiores his q in climate arabū: nā arabes sūt debiliores et paucioris sanguis: pp magnam calitatē: et iō Aui. Arabs fuit timidus in ea: vo luit itaq in casu mixtiōis dicte q dimittat quantū possi bile ē: et q ptiat et nō fiat copiosa: et h3 h maxime vitatez quādo vides ifirmū aliter liberari posse. scōo quādo fe. est de nūero. plixa: in qbus idigem' maiori fortitudine vtutis: tertio qn̄ tu expectas totā mām vnica expulsiōe debere p crisim euari. In alȳs āt feb. ab his i qbus spera tur q tāta sit mixtio ipo cū sanguie q sperat ipos hu mores sic cū sanguie egredi bonū erit flobotomare.

Accidit vt quasi semp q feb. ipis varia cōiungū tur accidētia: et iō de ipsis vt cōiter cō iunctis canones ponam eis deseruiētes: vt de feb. ipsa: et causa eius dicta est.

¶ Dicamus itaq pmo q sitis cōsueuit quādoq in pnci pio parorismi accidere: nūqd p tunc dari debeat aq ordei iul'. vl' aliquod tale. Et dicatur ponēdo canonez. Q i pn cipio paroxismi regul'r nō d3 dari aqua or. grossa siue ci balis: aut aq ordei subtil' cū zucaro q ad cibalē declinat: et cā qm̄ frangūt piodū et faciūt inequalē ascensū caloris et mae vaporose pp nām sic eē occupatā circa mām ciba lē: vn̄ desistat a resolōne mae. P mām multiplicat: q2 in illam couertitur. Itē talia trahūtur versus mēbra iflā mata: et vias sua friditate opilāt: et sic sunt causa plonga tionis parorismi. Et dcm̄ ē regulariter: qm̄ coacte quan doq talia exhibemus et grossiora: vt supra de cibatōe fe bricitātū idicatōe sumpta a cōplexiōe et habitudine: vn̄ allegatū ē quādoq sunt qdā colerici: qbus statim moue tur colera ad os stomaci rc. et op3 eis dare immediate ci bum: et hoc i pncipio parorismi. et tu require allegato loco: et ē sentētia Gal. r. terapē. et i libro de causis pcatarticis. Itē vbi accideret casus vtutis aut sitis insupportabilis pp fortē flāmā: et sic de alȳs. ¶ Secūdus canō qd̄ secu rius dari poterit aq simplex cocta et cala absq zucharo in pncipio paroxismi ē ipsa aq ordei: cā q2 illa ē simplex nō cibalis: nō ipediēs nām sua actuali caliditate humo res digerēs: et maxime si dabit in pua quātitate: q2 sic ci to euaporabit: nā si i magna dabit q̄titate nocere pote rit quia it' retinebit et sua possibili friditate erit cā igrof sationis humor: et ledet viscera et h9. Itē ab ea abstinē dum in principio. Q si aliq eam exhibent aut aliam faci unt plus ad cōplacēdum lasciuitati infirmor. et hoc nisi fuerit vrgēs causa. post aūt pncipiū paroxismi couenieti bus dabitur: et tu pro his recurre ad ea q de potu aq di cta sunt supra in pncipio capituli.

¶ Scōs canon pncipalis est. q quādo cum febre coniūgi tur dolor capitis: et remissus tunc prima intētio d3 eē ad febrē. Q si contingat ipm valde eē intēsum: ita vt faciat redire febrē declinantē ad augmentum p inflāmationē quā facit i spiritibus: et p acuitionē factam in humorib': tunc op3 vt sedetur dolor vsq ad applicationē opiator domesticorum: et si fortitudo et intolerabilitas ipsius te coget ad ea admistranda: et cā duorum primor ē: q2 sem per attēdendum est ad id qd̄ magis molestat. ex canone generali superius posito.

¶ Tertius principalis est: q p vrinam ictericam. i. dn̄iuz multe colere ostendentem et multam iflāmationē dubi tabitur de apostemate. s. futuro in epate: propter fortem inflāmationē fieri in epate ex calitate febrili: ex qua ap tum ē ad se multos trahere humores: tunc debet medi cus prius intēdere ad extinguēduz febrē cum extincti uis: vt syr. acetoso aq ordei: et h9. deiā ad sedationē inflā matōis ipsius epis: vl' ad remotionē alteri' dispōnis ipi' si fuerit opilatio: aut aliqd̄ tale cū his q i cāu epi puenūt

¶ Quartus. quando cum febre coniuncta fuerit colica leuis p exiccationem fecum factam a calore febrili: tūc intētio d3 eē. pmo ad febrē. scōo ad colicam. in quo casu dare poteris aquā ordei lauātē et abstergētē et humectā tem feces induratas: et remittet de calore febrili: et hunc canonez voluit Auic. i6. terty de cura colice ex fecuz re tentione. Q si colica fuerit fortis: tūc non apietur via in testinorum cuz leuibus vt aqua ordei: et syr. acetoso: q2 h leuia forte non apient opilationē: immo oport3 vt dētur fortia in apiendo: vt ē ius galli decrepiti medicinale: cū quo decoquūtur polipodium epithimus: et h9. vt mesue de simplicib' pulcherrime docet: et tu ibi: aut ius pu fa ciēdo ipm lenitiuū et vnctuosum: q2 accipiēdo partē eius magis vnctuosam: aut gallū pinguē: et res vnctuosas: aut cōmiscēdo pinguedinē cum eius decoctione. q si p eius vnctuositatē augebitur fe. minus nocumētum erit: qd̄ si videbitur deiā post recessum doloris: q pp ipm et pp ca lorem febrilē remāserit iflāmatio: tunc da aquam ordei et h admistrabis per inferius aut supius: vt videbit.

¶ Quintus. q canones qui dicti sunt maxime verifican tur i adultis: nā si fuerit lactās: o3 vt lac lactātis alteret.

¶ Sextus. q febriētes in estate febre frigida: q2 flegma tica aut melācolica: nō debet delectari aere frido ac vē toso: et facere apire fenestras: et maxime quādo sentiunt se velle sudare: q2 p aerē fridū prohibētur vapores gros si a sua resolutōe: et fit opilatio in poris cutis: quare fit cō uersio eo ad intra: et sic auget febris: vbi aūt febris eēt colerica et iflāmatiua meli' tolerari posset.

¶ Septimus canon. q febris putrida supueniēs ei: ex di missione cōsuetudinis: qm̄ cōsuetus ē exercitari balnea ri: et h9. quapropter retēte sunt supfluitates solite ex tali exercitio euāri nō est magni timoris: nam ipso redeūte ad consuetudinē vel ad aliud, pportionale curabit. Que aūt ē piculosior alȳs parib': an que ex causis venit pmiti uis: an ex añcedētibus. cōsidera. et ē locus speculatiōis.

Postremo propter dicta Aui. dicam aliqd. pmo de solutiuis: de quibus in hoc capitu lo ponit octo ordines: scōo de trocis. de qbus et mentio nem facit in fine capituli.

¶ Et pro pmo expediēdo: dico q cōiter nos vtimur his in febribus putridis: sicut in colericis: tamarīdis reubar baro, scamonea māna cassia. i flegmaticis turbit agarico et sic de alȳs: vt appebit suis proprȳs rubricis. et de ipsis supra. quarto capitulo.

¶ Et pro scōo dico ponēdo aliquos canōes. Prim' q tro cis. fridi et sicci in pncipio febrium calidaruz nō compe tunt: q2 sūt coarctatiui et cōstrictiui māe vt supra de zuca ro rosa. ¶ Scōs. q in febre cala cui coniungitur multa stomaci iflāmatio possunt competere in pncipio trocisci fridi constrictiui lenitiui: p3: q2 tales extinguūt iflāma tionē illam: et ē iuuamētū maius nocumēto. ¶ Tertius. vbi nō sit tāta indigētia eo: sed talis inflāmatio possit cum sy. et decoctionibus auferri meli' ē vt dimittant. di xi vbi rc. et hoc q2 ipsi fortiores sunt sy. et decoctionibus.

¶ Quartus ꝙ in fine febrium calīdarum cōpetūt trocis. fridi stiptici remouēdo īflāmationē q̄ remāsit post dige stionē ⁊ euātionē ⁊ mēbra ꝯfortant ⁊ residuū mãeꝝ for sitan exsiccant: iō dixit Auic. post digōnem ⁊ euationez.

¶ De trocis. vō calidis qbus vtimur in fe. fridis. ¶ Canones. ¶ Prim⁹. ꝙ in ꝑncipio nō competūt troci. calidi vehemēter apitiui: qm̄ mãz agitāt: ⁊ eā difformiter exiccāt ⁊ igrossant. ¶ Scōs iꝑncipio febriū fridaꝝ vti possum⁹ trocis. leniter apitiuis. ¶ Et ꝓprie si mã i stōaco fuerit. ¶ Terti⁹ ꝙ vbi mã fuerit i venis remotis meliores sūt syr. ipsis trocis. quoniam sy. ⁊ decoctōes meli⁹ penetrāt. ¶ Quart⁹ i febrib⁹ fridis i ꝓcessu ⁊ i fine ꝑncipy pn̄t ꝯcedi trocis. fortiores ⁊ apitiui ⁊ eductiui: q̄ꝛ vie tūc sunt apte: ⁊ in sūma sūt suspecti i ꝑncipio. Cecidit aūt vsus eoꝝ q̄ꝛ sūt facti apud multos abhomīabiles: ⁊ gratiores sunt sy. aut decoctōes. Apud nō nullos gratiores sūt ⁊ ego eis vtor ēt in īfirmis meis: ⁊ vt meli⁹ penetrēt post eoꝝ assūptionē exhibeo aquaz sublimatā aut violaꝝ aut absinthy aut endiuie aut lupuloꝝ ⁊ hꝯ. vt ꝯuenit ꝓposito: ⁊ h de cura febriū in generali tibi sufficiāt si his oib⁹ addidero casū medicialē hos dcōs canōes ſꝫ ordinē ꝯphēdētē.

Casus in terminis. ¶ Papinianus nr̄ etate. xxxy. annoꝝ vl' circa vtute toti⁹ nāliter fortis valde: lꝫ nūc ex ipa febre sit debilitat⁹ nō multū stomaci declinātis ad calīn parūper circa ꝑncipiū ꝑmi cū intestinoꝝ suoꝝ sensibilitate notabili. Epatis calidi ad scōm ⁊ multi sanguis ac colere factiui: cordis calidi nō multum tamē renū calidoꝝ. i ꝑmo cerebri in q̄litatib⁹ tꝑati cōplexione sanguine⁹ cū ꝑticipatōe multe colere ꝯsuete ad fundū stomaci ei⁹ sepe regurgitare. hītudīe carnosus cū carnositate dura: ⁊ i spmaticis plus q̄ꝫ mediocriter se habēs musculosus multū vitā ducēs nobilē ac satis qetaz siue ociosam: ⁊ si iterdū se ad exercitia ꝯferat nobiliū vt ad venatiōes ⁊ hꝯ. bis i die comedere ꝯsuetus ⁊ nō plus q̄ꝫ mediocriter: lꝫ excesserit i estate ista: vt stati vētre satis lubric⁹ multis repletus hūorib⁹: ⁊ maxime colera vitelina: nō tn̄ multū grossa accn̄tib⁹ animi nō multū molestat⁹. medicaminū assūptōib⁹ nō multū ꝯsuetus. regione meridionalis. Jā i tꝑe estiuo satis rabido an̄ apparitionē canicule ꝑ dies. xv. patit̄ febrē putridā ꝯtinuaz ex colera vitelina nō multū grossa mixta sanguini. qđ ꝯprehēditur ꝑ vrinā eē citrinā rubeā nō multū inflāmatā: ⁊ ꝑ alia signa de febre tertiana ꝯtinua suo posita caplo: ꝓpter inordinatū regimē ex ꝑte sex reꝝ nō nāliuz: ꝓcipue cibi ⁊ potus: naz ex vsu reꝝ fridaꝝ: ꝓcipue fructuū: ⁊ aq̄ fride nō paꝝ flegmatis multiplicauit grossi: ⁊ nō multū: ac ex ꝯplexione: ipa ēt iuuante aere multiplicat coleraz: vn̄ ex cōmixtione flegmatis cū ea facta ē colera vitelina in ipso epate sic genita. Jtē ad febris ipsius generationem ꝯcurrebat inordinatū regimē ex ꝑte motus ⁊ qetis vnde die primo mēsis huius colluctauit: nec nō in ludo pile magne se fortiter exercuit: vn̄ fortiter supcalefact⁹ fuit vehementer ex tali exercitio ⁊ motu forti: ⁊ copioso sudore sudauit: dein̄ vmbrā quesiuit ⁊ locū vētosum in quo expectauit refrigerium: accidit itaq̄ꝫ ꝙ humores in venis ⁊ arterys eius sic supcalefacti sunt: vn̄ ab eis eleuati sunt vapores multi calidi extranei ⁊ a regimīe naturę admodū derelicti: qui eū ꝑ poros cutis egredi debuissent ⁊ inuenissent ipos clausos ꝓpter aeris circunstantē frigiditatē: ac q̄ꝛ ꝑmi vapores veniētes friditate: neduz aeris: ſꝫ cutis infridati sint ⁊ ingrossati in poris ipsis accidit opilatio: ꝑ quā facta est prohibita ipoꝝ vapoꝝ trāspiratio: vn̄ ad interiora cōuersi sic extraneati ⁊ ad ipos humores veniētes: amplius posuerunt eos in ebullitōe ad quā secuta est extraneatio: ēt ab eis vaporibus extraneis ad quā extraneationem secuta est putrefactio ⁊ ad ipsam putrefactionē eleuatio vapoꝝ putridoꝝ ad cor ipm alterātiuz: dein̄ effusorum ab eo ꝑ venas ⁊ arterias mediāte spiritu magis ⁊ sanguine i totū corpus vt in ꝑncipio de diffinita febris: ⁊ ipedientiū opationes omnes. vnde lesio in toto secuta ē: que febris dicit̄ ⁊ ꝯtinua ⁊ putrida: vt supra diffinitū ē de ipsis. ¶ Ex qbus cōprehenditur q̄ fuerit cā ꝑmitiua ipsi⁹ febris: q̄ꝛ inordinatū regimē: vt supra scdo q̄ fuerit causa an̄cedēs: q̄ꝛ mā colerica sanguini mixta in venis epatis ꝑncipaliter contēta: ac in venis que sunt an̄ ⁊ post ipꝫ epar stans sic sub forma cause an̄cedētis: que. s. non ē putrefacta: apta tamē in putridam transire. Cōiuncta vō est ipsa mā colerica dicta i venis putrefacta: ſꝫ ex vapor putridus ab ea eleuat⁹. Et ex his quidē causis mālibus coniungūtur necessario alie mãe ꝑ parte ipam fouētes febrē. Et sūt vt supra. ꝑmo capitulo: vapor grossus feculētus corruptus ac malus eleuatus a fecibus ⁊ ꝑtibus mucosis: ⁊ alys mãebus vt que intestinis stomaco aut meseraicis repiuntur. Alia ē vapor satis grossus eleuatus a ꝑte serosa aquosa ⁊ vnctuosa sanguinis. Alia est vapor subtilis valde qui eleuat̄ ad poros cutis ꝑ ambitū totius: ⁊ insensibiliter ꝑ illos expellitur: ⁊ hec diffusius supra. primo caplo. ⁊ tu ibi. ¶ Huic aūt febri cōiungunt̄ h quinq̄ꝫ accidētia: primum ē dolor capitis qui febrē sequitur vt vmbra corpus. 2m sitis intēsa. Tertium ē quedam nausea aliquādo ipm infestans. Quartū mordicatio ꝑcepta in intestinis maxime in motu ꝑoxismi. Quintum dolor colicus a quo vt frequenter infestatur. ¶ Cui siculus noster iam ex canonibus suprapositis doct⁹ ea qua caritate medicū decet succurrere deliberauit. Uenitq̄ꝫ ad eū secunda die mēsis que fuit dies minoris afflictiōis hora vigesima secūda: ⁊ statim ꝯsiderauit ex ꝑmo canone: ꝙ q̄ꝛ virtus erat fortis: ⁊ accidētia aut febris ipsa nō erāt multū infestātia: ītētio maior erat ad cām febris: q̄ꝫ ad ipaz febrē. veꝝ cū febris ipsa ēt ītēsa sit ⁊ molestās notabil'r ei⁹ ītētionē: ⁊ si minorē fecit ñ postergauit. Jdeoq̄ꝫ ꝯuertēs se ad cāz ꝑncipal'r cōsiderabat cās ꝑmitiuas q̄ cū ampli⁹ non sint ꝯ eas opari nō pōt: ſꝫ saltē sumit ab eis iudiciū de ꝓnostico fiēdo: qm̄ alys ꝑibus citius curat̄ eger: q̄ꝫ quādo febris a cāis venit iteriorib⁹: sicut ē de alys morbis videre. Scdo amplectitur cām an̄cedētem: ⁊ ꝓ ꝑte cōiunctā ac mãs q̄ necessario his ꝯiungunt̄. ¶ Cōtra quas procedit ꝑmo cuz ordinatione diete: ⁊ ē canon de ꝑmo ordine. Ordinauit eni eā ad cōtrariū cause: vt q̄ꝛ fridam in secūdo declinātem ad humidū: ēt ꝓpter ipam febrē vt febris que ē exiccatiua: nā vt dcīn̄ ē eius intētio nō dꝫ postergari: ꝓ qua dieta recurre supra tertio caplo. ¶ Secūdo ordīauit lenitiuū immediate sibi fieri debere: ⁊ lenitiuū fuit clistere ex bliti malua ⁊ hꝯ. de q̊ supra. Et q̄ꝛ papinian⁹ clistere abhorruit: neq̄ꝫ ꝓfuerunt ꝑsuasiones siculi ⁊ astantiū ad eum recipiēdum: qđ etiā preeligere debuerat: ordinauit ei lenitiuū ex. ʒ. i. ß. mãne vl' cassie cuz aqua ordei: quā cum accepisset hora vigesima tertia: ordinauit ꝙ eius cenam tardaret vsq̄ꝫ ad horas tres noctis: deīde tardaret eius somnū vsq̄ꝫ ad sex horas eiusdē noctis: de quo somno quādo conferat: ⁊ quādo nō: habuisti in canone: sed ꝑtinet ad ordinationē diete. Or si accepisset clistere poterat cenare in vigesima quarta hora: ⁊ ꝑncipiare somnuz in scda hora. ⁊ hoc lenitiuū ordinauit principal'r ad leniendum itestina ⁊ abstergēdum ⁊ educendum materias que sunt necessario mãe febris cōiuncte. Cenā aūt ordinauit ex bliti lactuca factis in brodio pulli macri cū modico mice panis: etiā ad iuuādā vētris lenitionē. ¶ Tertia vō die de mane i aurora dedit syr. acetosi. ʒ. y. cuz aq̄

violaꝝ.ʒ.iij.⁊ ꝑ ipm̄ remitteret calor febril. vēter leni-
retur ⁊ mãe cõmunes febrē fouētes educent: valuit eti
am ad sitim extinguēdā ⁊ cõtra nauseā: ⁊ alia accidētia:
dicet: ⁊ ordinauit ꝯfectionē de triasandal: ⁊ manꝰ xp̄i ꝑ-
latū sandalizatū in refrigeriū qđ dabat ēt cum aq̄ ordei.
Sero aūt facto ⁊ febre iā remissa: cuiꝰ initiū paroxismi fue
rat circa.xiiij.horā cū iā cõprehēdisset ipam ee̅ in decli-
natione manifesta leues ordinauit fricatões in extemis
vt pori tenerētur apti: vt veniētes vapores mali habiliꝰ
trāspirare possent: ⁊ in fine appuit sudor rozidꝰ: ⁊ cuȝ di-
misit nāe ne ex datiōe sudatorij lederetur: vt in canone
dictū ē: sȝ fecit ipm̄ exsiccare cū pānis lineis tepidis: de-
inde cenā ordinauit. stetitq̄ȝ sic vna nocte: die v̄o q̄rta q̄
erat dies minoris afflictōis ordinauit sibi dari ī aurora
aquā ordei cū decoctōe pauci feniculi ad remittēdū ca-
lorē febrilē ad abstergēdū leniēdū: ad leuiter ꝓuocan-
dū mās serosas ⁊ aquosas sanguinis iā supcalefactas: de
q̄bus actū ē: veniēte aūt hora tertiaꝝ ordinauit ipm̄ flo
botomari debere: ⁊ ꝯsiderauit ex canone de tertio ordi-
ne ꝙ cū sāguis eēt cū alijs hūoribꝰ mixtꝰ: ꝙ nō fieret flo
botomia copiosa: sȝ minoratiua: vt ꝑ ipam minoraretur
mā ipa cū sanguie egrediēte: ⁊ sic extraxit.ʒ. vi. vsq̄ȝ ad
vij.sanguīs: deiñ fecit ipȝ q̄escere ꝑ horā cū media ⁊ de-
dit sibi prādiū: ⁊ ea die a somno eū ꝓhibuit. Sero āt de-
dit añ cenā ꝑ duas horas sy.acetosuȝ cū aq̄ violaꝝ loco
digestiui lenitiui ⁊ extinctiui. ⸿ Q̄nita v̄o die īcepit sibi
dare digestiuū fortiꝰ: q: syr.acetosū cū vna vl' duabꝰ radi
cibus: ⁊ aq̄ endiuie ⁊ acetose: ⁊ ꝯtinuauit q̄nq̄ȝ diebꝰ cõti-
nuis: ⁊ iteꝝ ordinabat vētris lenitiua. Or si cū clisteri eē
potuisset meliꝰ: ⁊ h̄ saltim alternis diebꝰ.s.minoris affli-
ctiōis: sȝ q: ipm̄ abhorret dabat sibi pillulas duas đ aloe
solo loto cū decoctōe seminū fridoꝝ ⁊ cartami ⁊ ysopi al
ternis diebꝰ añ cenā ꝑ duas horas ī die maioris afflictio
nis: qm̄ opatio eaꝝ eē debebat ī die minoris afflictiōis:
⁊ hēbat assellas duas ex eis. ⸿ Ueniēte āt die decima ⁊
apparētibus signis digōnis ordinauit minoratiuū ꝓpri-
uȝ ex cassie.ʒ.i.ſ.electuarij de succo rof.ʒ.i.⁊ hoc q: pau-
ꝑ: ⁊ cassiā extrahi fecit cū decoctōe prunoꝝ ⁊ tamarindo
rum. Or si fuisset diues dedisset mānā ⁊ reubarbaꝝ īfu-
suȝ. ⁊ hūit ex eo sedes q̄nq̄ȝ. Sequēti aūt die dedit aquā
ordei calidā in mane tp̄e exhibitōis digestiui cū pauco
zuccari ad lauādū ⁊ abstergēdū mās ījs cõibꝰ retētas:
q̄s medicīa nō eduxit. Et h̄ aduerte errorē illoꝝ q̄ exhi-
bēt die sequēti syr. nā vt pȝ faciūt tales mās ad ītra ve-
nas penetrar. ⸿ Trāsacta āt die.xij.dedit sy.vigorosio
rē: vt sy.de bizātijs acetosū cū aq̄s dictis. Et nota ꝙ iam
ex eūationibꝰ supra factis magis de mā subtili sit eūatū:
ꝙ remanens mā est magis grossa ab eo ꝙ fuit a p̄ncipio.
⁊ ideo digestiua continue deberēt procedere fortiora
subtiliatiua magis: ⁊ ideo in frigiditate remissiori: quia
etiaȝ caliditas continue preter naturam remittitur: pro-
cessitq̄ȝ vsq̄ȝ ad diē decimā octauā ⁊ post ipsā đdit mino
ratiuū fortiꝰ ex electuario succi rof.ʒ.i.ſ. indi.ʒ.ij.ſ. cum
aqua endiuie. ⁊ ex eo habuit sedes q̄nq̄ȝ copiosas: tres an
te prādiū: ⁊ duas post prādiū. ⸿ Et hic nota ꝙ q̄ñ dātur
talia solutiua ñ lenitiua: q: fortia: dādū ē lauatiuū ex aq̄
ordei maxīe q̄ñ ante prādiū ter operatū est ⁊ nō al'r. nā si
bis tātū nō det. ⁊ iō dedit lauatiuū. post aūt asūptioneȝ
solutiui ꝑ horas quatuor. ⁊ horā mediā post asumptionē
lauatiui ordinauit prādiū pur ex bliti latuca ad leniēdū
remittendū malā qualitatē farmaci ac humorū motorū
ab ipso farmaco. ⁊ sequēti die dedit aquā ordei. vt supra
⁊ interiȝ instabat alternis diebꝰ cū lenitiuis: ⁊ meliꝰ si cū
clisterij fieri posset. nā Aui. ⁊ apđ me magis dilectū ē ad
mistratio clisterioꝝ. ⸿ Et icepit dare troc. đ rof. ⁊ đ spo-
dio de quibꝰ actū in canōibꝰ. Deindecū ꝯp̄hēdit māȝ eē
digestā multū. ⁊ iā quasi trāsiret statꝰ ordinauit eradica-
tiuū. Qđ cū mā eēt multū minorata dedit farmacū: nūc
dictū ꝓ eradicatiuo. ⸿ Deīde īcepit vti ꝓuocatiuis vri
ne. ⁊ dedit sy. de q̄nq̄ȝ radicibꝰ acetosū cū sy. de endiuia.
aq̄ endiuie ⁊ lupuloꝝ. ⁊ cõtinuauit quinq̄ȝ diebꝰ. ⸿ Deī
de venit ad sudatoria intrinseca dādo aquā ordei cū de
coctione feniculi pauci ⁊ vino albo vinoso aromatico. ita
ꝙ totū sit calidū valde cū modico zucari. vñ ⁊ ꝑ ꝓuoca-
tiua vrine ⁊ sudoris facta est magna euacuatio: ⁊ ipsiꝰ li-
beratio. Et sic in sūma hēs cõclusionē. ⸿ Canones. Pri
mus ē ꝯuersio ad cāȝ febris. 2ꝰ. est diete ordinatio. 3ꝰ est
vētris lenitio. 4ꝰ. est euacuatio ꝑ flobotomiā. 5ꝰ. ē dige-
stio reiterata. 6ꝰ. euacuatio reiterata. 7ꝰ. vrine ꝓuocatio
8ꝰ. sudatorij exhibitio.

⸿ Restat vltimo canon ḡnalis qui ē accidētiū correctio
q̄ sub se tot hȝ speciales quot sunt ⁊ accidētia ipsa ⁊ ē no-
nus in ordine. Primū accidēs fuit dolor capitis: q̄ cū re-
missus eēt. ⁊ nō cogēs siculū ad diuertēdū rectā curā. pri
mo intētꝰ fuit febri deinde dolori. ⁊ alijs accidentibꝰ: vt ī
fra succurret: dū dicet đ regimie accidētiū febriū acuta
rū. ⁊ tu ibi. Hic tñ nō ꝑꝑ canonē positū. ꝙ aliq̄ñ ꝑꝑ nau-
seam dabat aquā tepidā cū syrupo acetoso: ⁊ euomebat
magnā q̄̄ntitatē colere vitelline ⁊ flegmatis īdigesti: ex
q̊ꝝ euōne mltū abbreuiabat: ⁊ h̄ ter ⁊ q̄ter q̄nq̄ȝ ī heb-
domada scđm ꝙ magis ⁊ minꝰ ab ea nausea infestabat.
⸿ De siti aūt iā habes q̄uo aquā ordei aut frigidam dare
poteris ⁊ de eiꝰ exhibitiōe satis plene in hoc capl'o vbi di
ctū fuit ꝙ in stomaco calido quo nō ī dubitat de eiꝰ ace-
tositate si cõmiscet cum sy. acetoso secure dari poterit. ⁊
iō siculꝰ noster dabat quātitatē notabilē sibi in extinctio
ne sitis. ⁊ q: erat lenitiuū optimū ac digestiuū nullū. exi-
de veniens nocumētū de quo curādū foret. Nam colica
erat remissa ⁊ veniēs ex fecū refectiōe: ⁊ q: hec potio ē le
nitiua: iō ēt colice cõtulit: ⁊ tu ad hoc ꝯsidera. Nec mire-
ris si longꝰ fui. qm̄ volo vt iste casus sic positꝰ sit tibi sicut
exēplar in oībꝰ alijs casibꝰ de febribꝰ ipsis putridis: đ q̄bꝰ
infra. vñ nō habebis nisi variare remedia ꝓposito ⁊ ma-
terie congruentia. de q̄bus gratia saluationis ad plenuȝ
infra in suis proprijs capitulis. Jesu gratias.

Capitulum. VIII. De febribꝰ acutis peracutis ⁊ ꝑꝑacutis ñ pestiferis. ⁊ eoꝝ accidētibus continens Rubricas. 24.

⸿ De descriptionibus causis signis ⁊ cura ipsarum fe-
brium. Rubrica I.

Xpeditus de putridis siue hūora
libꝰ in ḡnal: ad acutas:
ꝑacutas ⁊ ꝑꝑeracutas venio nō pestiferas
de eis special'r vt de alijs locuturus. ⁊ iu-
xta promissa in principio p̄rio eaꝝ oīum
iaȝ dictaꝝ sua inscribet descriptio. deīde
alia septē de eis aperiā. vt in totū tibi satisfaciam. ⸿ Fe
bris acuta absolute: ē febris ordiati motꝰ ex se periculo-
sa magne iflāmatiōis cū seuitate accidētiū cito ad statū
ꝑueniēs. Cuiꝰ cā scđȝ plurimū ē mā colerica ī venis clau
sa ī q̄tuordeciȝ diebꝰ diiudicata. Et dr̄ absolute. qm̄ hic
nō diffinit acuta nō absolute. ꝑꝑ quod nota: ꝙ febrium
acutaꝝ q̄dā dicūt absolute acute ⁊ sunt ille de q̄bꝰ actuȝ
ē in descriptiōe. Quaꝝ terminꝰ a p̄te post ē dies decimus
q̄rtus. qđ si trāseunt illū tūc ingrediūt spaciū acutaꝝ nō
absolute: q̊ꝝ terminꝰ ē viginti dieꝝ ⁊ vsq̄ȝ ad q̄dragesi-
mū: de quibꝰ statiȝ. Pñt aūt añ q̄tuordeciȝ terminari vt
in decimanona ⁊ hꝫ: sȝ positum ē ly scđm plurimū vt ca
dat sup totū seq̄ues. Reperiūtur ⁊ febres acute quaruȝ
terminꝰ a p̄te post scđm plīm ē dies q̄rtꝰ: ⁊ hec a moder-

Febris acuta

nis dicūť ꝑpacute. Alie quaꝝ termin⁹ a ꝑte post ē dies
septim⁹: ⁊ iste appellātur pacute: ⁊ has duas sine mltipli
catōe tot termioꝝ sub acutis absolute a nobis ꝯphēdū/
tur. Nā cura eaꝝ nō differt a cura acutaꝝ absolute nisi
ƀm itēsū ⁊ remissū vt diceť. Acute āt nō absolute: q̄ꝝ ter
min⁹ ē a ꝑte post vsq̄ ad 20^m. ⁊ a. 20. vsq̄ ad. 40^m. cū ter
minať i. 20. dīr acute nō absolute: cū v̊o iter 20^m. ⁊ 40^m
dicūtur a modernis tropice siue ꝯuersiue ad silitudinē

Re[...] febres Tropice appellantur

cōuersiōis sol' i tropicis suis. s. estiuali q̄ fit quādo igredi/
tur ꝑncipiū cācri circa mediuȝ mēsis iunij: quo tꝑe sol a
nobis elōgať: aut hyemali q̄ fit quādo sol igrediť ꝑncipi
um capricorni circa mediū decēbris quo tꝑe sol appro/
pinq̄t nobis: vn̄ qn̄ fe. acuta absolute nō termiať i. xiiij.
sȝ venit ad. 20. tūc vsq̄ ad illud tꝑs sibi reseruat nomen
acute: lȝ nō sit talis absolute. Or si i ea nō termiať: tūc ici
piēs se elogare a nā acutaꝝ ⁊ tēdere ad nāȝ ⁊ terminum
cronicaꝝ: tropica dcā ē se elōgans ab acuta ⁊ cōuertēs se
ad cronicā sic sol i suis tropicis se elōgat a nobis: ⁊ qn̄q̄
se ꝯuertit ad nos. ⁊ ē ƀ sētētia Cōciliatoris nr̄i pataui pri
mo ꝓbleumatū. ꝓbleumate. 26. ⁊ si q̄s vellet diffiniř pa
cutas: ⁊ pperacutas distīcte ab acutis pōt: ⁊ ponat in de
scriptōib⁹ ipis oēs ꝑticulas de acuta excepto q̄ in pacu/
ta dicat cui⁹ ⁊c. in septē dieb⁹ dyudicata: ⁊ in perpacuta:
cui⁹ ⁊c. i q̄tuor dieb⁹ dyudicata: sȝ ƀ satis friuola practicā
ti denūcio: medico āt de noīb⁹ disceptare nō ē vtile: neq̄
dȝ: vt ꝑma ꝑmi decima sexta q̄nto caplo dr̄ ordinati mo
tus: qm̄ ipa ꝓcedit a ꝑncipio vsq̄ ad finē cū sua fortitudi
ne ex ꝑte accn̄tiū ⁊ alioꝝ. acute v̊o non absolute ⁊ acute
tropice ꝓcedūt iordinate ex ꝑte fortitudis ⁊ debilitatis.
nā quādoq̄ sūt fortes: qn̄q̄ debiles: qn̄q̄ redeūt mō ad
fortitud nē: mō ad debilitatē: dr̄ ex se. q2 i sua eēntia ē ta
lis: dato ꝙ aliqn̄ euadat ifirm⁹: vn̄ semꝑ medic⁹ ð talib⁹
dȝ ꝓnūciare ꝑiculū: ⁊ iō canebat bn̄ senex nr̄ scōo aphoꝝ
apho. 19. acutoꝝ morboꝝ. nō oīno certe ꝓnūciatōes fiūt:
neq̄ sanitatis neq̄ mortis. dr̄ magne iflāmatiōis: qm̄ vt
statiȝ diceť: cā eaꝝ est mā cal'a valde: ex quo iferť ꝙ aliq̄
pestilētial' est nō acuta: pȝ qm̄ vt ifra de feb. pestilētiali:
in aliq̄ pulsus nō variať multū a pulsu sano: silr̄ nec vria
itē ⁊ alia accn̄tia sūt remissa: dr̄ cū seuitate accn̄tiū: ⁊c. ⁊ i
hoc distinguiť a cronica: itē ab effimera ⁊ tertiana pura:
dr̄ cito ⁊c. nā ꝑꝑ eius ꝑiculositatē ⁊ accidētiū acuitatē: ne
cessariū ē ꝙ aut nā cito vincat ⁊ moueať ad expellēdum
mām ipam opprimētē faciēdo crisim: aut ꝙ cito vinca/
tur a morbo absq̄ aliqua euatiōe dr̄ cui⁹ cā: nā ƀȝ plm ē
mā colerica mala subtil' ignea iflāmata corrupta ad itra
venas putrescēs. Auerroys septimo collȝ. ꝙ i egritudini
bus pacutis ꝓ maiori ꝑte hūores corrūpūtur: circa orifi
ciū stomaci ⁊ epatis: ex quo iferť ꝙ cū talis mā sit elōga
ta multū a nā sanguis ꝙ scōȝ plȝ nō ꝯpetet flobotomia:
est ⁊ qn̄q̄ cā eius ipsa colica sanguini mixta: quo casu cō/
petet flobotomia: ⁊ illud ex vrina cōprehēditur q̄ est ru
bea tēdens ad roseū: qn̄q̄ cā ē sanguis ad itra venas pu
trescēs: vt in sinocho: qn̄q̄ sanguis sola quātitate peccās
vt in sinocha: qn̄q̄ mā ꝓpinqua cordi extra venas putre
scēs ⁊ febrē faciēs: qn̄q̄ flegma salsuȝ: vt i causone: ita ꝙ
sinochus sinocha causon tertiana ꝯtinua cū seuitate ac/
cidētiū: q2. s. fit de colera acuta iter acutas numerari ha/
bēt: ⁊ diciť clausa: qm̄ nō incōuenit ꝙ mā colerica ad ex
tra venas putrescēs tertianā faciēs interpolatā sit aliqn̄

Febris Cronica

tāte malignitatis ꝙ ipa acutā faciat febrē: sȝ hoc prarissi/
sime cōtingit: nā interpolate vtplm sūt cronice. Que fe/
bris cronica sic pōt describi cū galie. scōo de creticis. Fe/
bris cronica ē que icipit a ꝑncipio sui motu graui ⁊ tardo
dein̄ ꝓlongať ⁊ nō accidit i eo ꝙ ē intra illud spaciū mu
tatio subita q̄ est crisis: ⁊ subdit Gal. ꝙ q̄ ē continua nu/
meratur i nūero febriū acutaꝝ tropicaꝝ siue ꝯuersiua/
rum: sȝ q̄ est iterpolata est ex generib⁹ cronicaꝝ. Pōt ⁊
cronica describi ꝑ ꝑticulas oppositas ꝑticulis acute. ⁊ tu
cōsidera. Diciť in quatuordecim dieb⁹ dyudicata iuxta
illud ypo. scōo aphoꝝ: apho vigesimo tertio. Acute egri/
tudines i quatuordecim dieb⁹ dyudicātur: q2 cretice ter
minātur ad bonū. s. aut ad malū. Et vt dcm̄ ē: ƀ ē termi/
nus a ꝑte post: vn̄ quādo nō fit crisis cōpleta aut diminu
ta i ea die: tūc trāsferť terminus: ⁊ de acuta absolute trā
sit ad acutā nō absolute: ⁊ debilitať v̊tus ei⁹: ⁊ iō tardať
motus. ¶ Ex dictis aūt pȝ cōsiderāti q̄d respōdēdū est
iterrogāti: nedū q̄d ē febris acuta: veꝝ ⁊ q̄s sit acut⁹ mor
bus. Tu itaq̄ cū comprehēdis ex notificatione iā posita
ꝙ febris ē acuta statim ex signis visis iudicabis ꝙ ipsa ē
de numero alicui⁹ dictaꝝ ⁊ statim: sicut discurrēdo ꝑ ipa
signa argues mām coloricā mixtā: aut nō mixtā prasinā
aut nō adustā: aut nō sanguineā: aut nō ex flegmate sal/
so: aut nō: vn̄ volo tibi ƀ sufficere tm̄ dcm̄ eē de signis de
mōstratiuis ei⁹: nā signa demōstratiua ei⁹ sūt signa dmō/
stratiua q̄ posita sūt in capl'is febriū iā noīataꝝ: ⁊ iō ne lō
gus fiā: ⁊ idē bis replicē ꝓ his te ad ea trāsferas capitula
Itē ad eā manifestādā maxie ꝯferrēt accidētia ei⁹: quo/
rum curā ꝓseq̄r in ƀ caplo: vn̄ sic in sūma habes de cāis
factiuis ei⁹ an̄cedētib⁹ ⁊ ꝯiūctis. ¶ De ꝑmitiuis aūt di/
cēdū ꝙ oē illud q̄ð est cā factiua siue colere acute: ⁊ tali
um accidētiū multiplicatiua est cā ꝑmitiua: ⁊ de his ple
ne i capitulis febriū nūc paulo an̄ nomiataꝝ. Et sic expe
ditus de ꝑmo: q2 de notificatōe: ⁊ de scōo: q2 de causis: ⁊
de tertio: q2 de signis demōstratiuis venio ad quartū: q2
ad signa tēpoꝝ morbi: ⁊ q2 supra scōo caplo de eis ad ple
nū dixi: vt oībus capitulis i paucis hoc loco satisfacerē:
iō mihi sufficere vr̄: si te ad eū remitto locum: ⁊ tu ibi.

Signa pronostica

sūt nota. ꝑmo ꝙ nō ē pos/
sibile medicū ꝑuenire ad
cognitionē dispōnis egri: an. s. salueť aut non: nisi cogno/
scat ista tria. s. quātitatē egritudis: ⁊ quantitatē virtutis
egri: ⁊ statuȝ egritudinis: sicut nō ē possibile scire aliquē
de eē portatoris suꝑ quē est onus vt possit ꝑuenire cū eo
ad locū quē vult: nisi sciat quātitatē virtutis portatoris:
⁊ quātitatē grauedinis oneris ⁊ quantitatem spacij vie:
mors aūt ⁊ vita significātur ꝑ dispōnes virtutis: ⁊ signa
alteratōis vniuscuiusq̄ duaꝝ reꝝ: ⁊ sui ꝯtrarij. Aui. secū
da q̄rti auctoritate Gal. de signis. ꝙ egritudo cōsumeť.
crisi aut resolōne. Et in ponēdo signa ꝓnostica ponā ali
qua ⁊ nō oīa de ipsis. Nā sic eēt quasi ƀ ponere librū ꝓ/
nosticoꝝ: aut 2^m quarti Aui. Patieris itaq̄ si tot de eis
ƀ scribā: ꝙ tibi sufficere putē: ⁊ ea scribā q̄ medico occur
rere cōsueuerūt: vt sūt sumpta a facie ⁊ ꝑtibus capitis.
¶ Nota itaq̄ ꝑmo faciē egrotātis: nā cū in febre acuta
vides faciē eius quā primo debes notare fuisse factā tor
natilē ⁊ i duob⁹ aut trib⁹ dieb⁹ ē signū malū: q2 significat
vehemētiā caliditatis ꝑter nām supra humidū: ⁊ mēbra
exiccātur ⁊ cōsumūtur: cui v̊tus resistere nō potuit: ⁊ vt
plm terminať ad mortē. Et ƀ attēde ne decipiaris. ꝙ ta
lis facies nō euenerit: ꝑꝑ nimiā vigiliā: ꝑꝑ suꝑfluū fluxū
vētris ⁊ h̊9. Itē denigratio faciei subito facta: signū mor
tificationis caloris inati: ⁊ ego vidi aliquos febricitātes
fe. acuta q̄bus suꝑuenerūt in facie ⁊ pomis maxillarum
macule nigre ⁊ motui sūt: ⁊ de tali ꝓnostico euasi cū ma/
gno honore. ¶ Quādo in febre acuta ifirmus nō videt
est signū mortifeꝝ: ⁊ quādo i febre acuta accidit strabo
sitas ē signum malū valde. Itē cū fugit oculus lumē vi/
dere in tali febre malū: ꝙ si maxie tenebrā diligit. mor/
tale: significat. n. casū virtutis aīalis: ⁊ hoc itellige si te/
nebrā nō diligit ꝑꝑ dolorē fortē ⁊ h̊9. Et ituit⁹ stās absq̄

palpitatõe ⁊ motu malus. Et lipitudo sicca mala valde.
⁊ h' de oculis. ¶ Ad nasū me cõuertēs. Dico ꝙ tortuosi-
tas eius mala in febre acuta ⁊ significat ꝓpinquitatem
mortꝫ: ⁊ cā ī ea ē spasm⁹: ⁊ applanatio silr mala: ⁊ distilla
tio aq̄ citrīe ex naso ī febrib⁹ acutꝫ fortasse ē sigñatio ꝓpī
q̄tatis mortis. Auic. ⁊ cū infirm⁹ assidue mittit digitū su
um ad nasū: quasi mūdificet eū absq; cā est signū nō bo-
num. ¶ Aduētus doloris auris ī febre acuta ē timoro-
sus ⁊ ē mortalis: nisi currat aliq̄d ⁊ gescat: ⁊ illud in seni
bus: in iuuenib⁹ aūt cū fit moriunt̄ anq̄ saniē faciat: pp
vehemētiā sensuū eoꝝ. ¶ Et quādo exiccat̄ in p̄mis lin
gua: deiñ exasperat̄ cū statu: deiñ denigrat̄ est mortale:
⁊ ꝓpe ī. xiiij. Denigratio āt ei⁹ ī fe. acutis ē mala. Scissio
labioꝝ in febre acuta supfluitatē signif[i]cat iflāmatiōis:
⁊ quādoq; crisiz: ꝙ si fiet cū alleuiatõe: ⁊ ī die cretica bo
nuz. ¶ Quādo ī fe. acutis egredit̄ ꝑ os fetor malus mor
tale: significat enī corruptionē hūoꝝ oīum. Et h' attende
ne decipiaris ꝙ nō sit ex re corrupta ī corꝑe exñte vt in
retētiōe secūdine: vox fortis valde bona: ⁊ loquela ordi-
nata bona. cõtrariū malū. ¶ Quādo cõtrahunt̄ testicu
li ⁊ v̄ga ī fe. acuta ē signum mortale. ¶ Quādo īfirmus
nō pōt dormire in nocte: sed ī die sic. ⁊ nō ē cā manifesta
aliqua signū malū: nā est signū corruptõis cerebri quali-
tercūq; sit. Auic. Sōnus ꝓfundus pp debilitatē virtutis
malū: ⁊ iō cū vides senē febriētē multū dormire nō cõfi
das. ¶ Dolor vehemēs ī viscerib⁹ ī febre acuta malū: si
gnificat. n. adustionē vehemtē. ¶ Quādo ī p̄ncipio acu
te febris appet friditas extremoꝝ ē signū malū ⁊ morta
le. Obfuscatio digitoꝝ ⁊ vnguiū est signū mõtale. ¶ Co
lectio paleaꝝ ē signū malū: ⁊ caue ne decipiaris pp lesio
nē cerebri ab alio q̄z a febre. ¶ Quādo īfirm⁹ resupine
iacet: ⁊ sic diligit iacere nō ex ꝯsuetudine: ⁊ qđ ponit̄ su-
per sitū debitū: ⁊ in eo nō stat: sʒ statim mouet̄: vt resupi
ne iaceat ⁊ diligit discoopire extrema absq; calitate ma
nifesta: ⁊ ipsa īordinate ꝓijcit ē signū malū significās an
gustiam magnā ⁊ debilitatē: ⁊ his finē faciens ne in lon-
gum prodeā subiūgaz tātūmodo signa ipsa ab hanelitu:
cū statiz ēt medico occurrat a pulsu ⁊ vrima sumpta re-
memorādo arismetrice aph'os ypo. đ materia loquētes.
¶ Quādo febricitātes febre acuta hñt hanelitū frigidū
malum: significāt enī caloris īnati mortificationē. hane
litus interceptus similis hanelitui flētis malū. ¶ Pul-
sus gazelās cū debilitate v̄tutꝫ malū. Pulsus martellin⁹
siue formicans ⁊ vehemētis serrenitatis. i. diuersus cuz
magna duritie malus. ¶ De vrina dicat̄ ꝙ ipa ex se nō
est signū efficax: īmo quādoq; in egritudinibus pestilē-
tialib⁹ ē bona nālis ī suba sua in colore ⁊ sedimine: ⁊ iste
cui⁹ est tēdit ad mortē Auic. scđa q̄rti de iudicijs vrine ⁊
subdit. ⁊ scias ꝙ multotiēs mingūt īfirmi vrinas malas
in colore ⁊ suba ⁊ alijs: ⁊ ē illud expulsio cretica ⁊ ꝓprie ī
egritudibus acutis: quaꝝ cā ē epar ⁊ ꝑtes iuxta ipʒ. Tu
tamē scito ꝙ quādo ē bona cuz alijs signis bonis bonū.
quādo mala malū. ¶ Quādo vrina retinet̄ aut paꝝ mi-
gitur ī febrib⁹ acutis signū malū: significat. n. pugnā ve-
hemētē egritudinis ⁊ nāe que vincit̄ ⁊ vincit: ⁊ signifi-
cat laborē ī nocte: ⁊ significat grossitudinē māei: ⁊ ꝙ dif-
ficulter suscipit digōnem ēt in quietis febrib⁹ significat
longitudinē. ¶ Quādo vrina mingit̄ subtilis ⁊ ī grossaz
cõuertitur in febre vehemētis adustionis cū signis ma-
lis significat iflāmationē in epate aut corde: ⁊ clarifica-
tio vrine grosse añ crisim signuz nō bonū. ¶ Urina gros
sa turbulēta in qua nō residet aliq̄d ⁊ nō clarificat̄ signi-
ficat ebulitionē hūoris ꝓpter vehemētiā caliditatis ex-
tranee ⁊ debilitatē īnate digerētis quapropter ē mala.
¶ Urina nigra in febribus acutis nisi aliūde venerit vt

ex renibus matrice ⁊ h'. mortalis ⁊ pauca ceteris ꝑibus
deterior significās maiorē humiditatis cõsumptionē: ⁊
quāto grossior deterior. Et breuiter aquosa ꝑseuerās fe-
tida nigra grossa mala. Rubea v'o cum rubedine subtili
cū signis malis: significat mortis velocitatē. Hic volo h'
pauca: ⁊ vt frequēti⁹ occurrētia tibi de signis ꝓnosticis
malis sufficere: ⁊ đ signis bonis sic breuiter dicā cū Aui.
scđa quarti de rememoratõe signorum bonorum.
¶ Signa bona sūt tolerātia egritudinis: fortitudo v̄tu-
tis similitudo forme ei quādo sanus erat. etiā si accidē-
tia fortia sūt bonitas pulsus ⁊ ei⁹ fortitudo appitio signo
rum digōnis bonitas crisis: ⁊ alleuiatio post eā. bonitas
hanelitus facilitas tolerātie dispōnum timorosaꝝ que
accidūt ei. leuitas post somnum bona. Et de signis bonis
nālibus est bonitas situs iacēdi ⁊ somnus nālis. Et scias
ꝙ signa bona cū salute v̄tutis salutē significant festinaz:
⁊ cū debilitate eius significāt sanitatē tardā. Ex ypo. no
stro habes de ꝓnosticis. aph'i. 14. p̄me. Qui crescunt: vn-
de hic nota ꝙ deterior ē febris acuta in pueris q̄z in iuue
nibus: q2 ē pueris magis disproportionata: cū sint iuueni
bus humidiores: senibus aūt ꝓpter frigus sue cõplexio-
nis paꝝ accidit fe. acuta: mēsurat̄ aūt caliditas p̄ter na-
turā ad mēsurā caliditatis innate: ⁊ ideo q2 ipsa ꝑua ē in
quali ⁊ quāto: iō ⁊c. ꝙ si accidat eis ē non ꝓpter comple-
xionē eoꝝ: sed ꝑ accidēs: vt ex multiplicatõe hūoꝝ acu-
torum ex causa primitiua: ⁊ h'. erunt itaq; eis dispropor
tionate: ⁊ ī eis multū ꝑiculose: ⁊ vtplīm timeātur ad ma-
lum propter debilitatem virtutis. ¶ Decimus tertie.
Duodecimus tertie: quadragesimus secundus quarte: q̄
dragesimusoctauus quarte: quadragesimus nonus q̄r-
te: quinquagesimus quarte. quinquagesimus secundus
quarte: quinquagesimussextus quarte. sexagesimusq̄r-
tus quarte: sexagesimusquintus quarte: sexagesimusse-
xtus quarte: sexagesimusseptimus quarte: vigesimusse-
xtus sexte: quiquagesimusquartus sexte. Et hos habes
supra ordinate extēsos in secundo capitulo: ⁊ tu ibi: hoꝝ
verificationem non prosequor propter non prolixare: et
quia nō videtur nostro proposito necessarium: sat est sic
eos positiue descripsisse: ⁊ tu eorum verificationem su-
is queras locis ⁊ pronosticis: etiam recurre infra: de x̄ no
sticis in causone: vbi multa vtilia īuenies huic ꝓposito.

Canones licet regulariter operando debeam⁹ pri
mo incipere a remotione cause iuxta il-
lud tertio tegni: oportet prius vnāquanq; causam absci
dere: tamen propter vehementiam fe. aut accidens ali-
ud forte quādoq; ꝑuertimus intentionē regularem: ⁊ in
tēdimus: aut ad accidēs ipsum: aut ad febrē ipsaz: ⁊ ē sen
tētia Auerroys septimo colliget. Cum itaq; febres acu-
te peracute sint timorose ⁊ vehemētes: iō prior intētio ē
ad febrē in ipsis q̄z ad causam: cuius cõtrariū ē in croni-
cis siue nō acutis. Et iō Auic. intēdēs curā febrium acu-
tarum: cito se expediuit de intētionibus habēdis ad cau
sam: vñ ꝓ his remisit nos ad eas ītētões q̄ dicte sunt de
febrib⁹ putridis ī gñali. Et extēdit se multū ad ītētiones
habēdas in febre acuta vt febris est.
¶ Sit itaq; tibi p̄m⁹ canō ꝙ p̄us attēdēdū ē feb. acute q̄z
cāe ei⁹: ⁊ maxime: qñ ītentio ad febrē ⁊ ad cām vtplīm
nō cõtrariant̄: cū de mā s'm plīm fiat colerica vt dcm̄ ē.
¶ Scđs canō ꝯñs ad p̄mū ē ordinatio diete ad ꝯ'riū ipi⁹
cāe: vñ dʒ đcliare ad fridū ⁊ hūidū magꝫ ⁊ min⁹ s'ʒ fe. itē
sionē maiorē. aut miorē. ī acutꝫ min⁹ alijs ꝑib⁹ q̄z ī ꝑacutꝫ:
⁊ sic suo mō de ꝑpacutꝫ: ⁊ s'ʒ ordinē q̄ ī oīb⁹ ꝓseq̄r caplīs.
¶ Incipiā ab aere: ⁊ successiue ipaz dietā manifestabo q̄
ad alias gnq; nō nāles res: aer. n. dʒ declinare ad friduz
⁊ humidū ꝓpter qđ ꝓhibenda sunt omnia que ipsum ca-

Nota Auerrois dictum

lefaciūt aut apta sunt calefacere: vt multitudo cōcursus hominū ad īfirmū suo hanelitu aerē īfirmi calefacietiū Itē propinquatio eorum ad ipm. Itē studēdū ne loc⁹ sit puus ⁊ radijs sol' expositus. Sint pietes dom⁹ magis d' creta q̃ de cemēto: ⁊ magis de cemēto nō tñ nouiter fcā q̃ de asserib⁹. Itē cōuenietior ē terrena q̃ in solario. Cō uenit aūt pmutatōi ipsi⁹ reuouatio cū aptiōe fenestrar de mane: ⁊ ēt in die spāliter a pte septētriōis: sꝫ teneātur clause ī die q̄ sunt oriētales meridionales ⁊ occidētales: ver circa vesperas possūt oriētales aperiri p quas forte īgredietꝰ boreas. Itē renoueꝰ cū flabell' cū appēsiōe lin teaminū ī camera: hic īde ductor ⁊ cōmotor: ⁊ qdā cir cūcirca lectū ponūt linteamina aq̄ frida madefacta ad aerē frigefaciēdū. Quidā īgeniātur facere aquā currere tāq̄ puū fluuiū p camerā. Hi eteni sūt nimis curiosi ⁊ sū ptuosi. Cōiter fit aeri frigefactio cū irrorōne freqnti aq̄ cū modico aceti ī camera fcā sternēdo folia salicum: ma trū viol. vitis nenufa. ros. iusq. sepui. ⁊ hor fridor. Etiā dcā folia cū aq̄ veri frigoris aspgēdo ⁊ renouādo oī die ⁊ bis ⁊ ter: saltē ī tpe magni estus. Itē qdā ponūt calatos plenos fructib⁹ fridis ī camera. Sꝫ nota q̄ hoc est icita re īfirmos ad eos comedēdos. Aliq īgeniāt facere cade re ab alto aquā in pelui: ⁊ sic refrigerāt ⁊ somnū īducūt. Multi multa alia faciūt fm cōmoditatē rer īfridātiū: quas hñt in locis suis. Tu itaq̄ ex his eligere poteris q̄ si īfinitos modos: ⁊ tu cōsidera. ⸿ Expedito de aere: ve nio ad cibū ⁊ potū: de quor exhibitōe respectu sue quā titatis hore ⁊ ordinis dcm̄ est supra tertio caplo. ⁊ h ī fe bribus acutis: ⁊ tu ibi. De q̄litate aūt cibi dicēduꝫ q̄ de bēt eē fridi ⁊ hūidi lenitiui: ⁊ ēt dari possūt fridi ad siccū dclinātes: vt succ⁹ granator acetosor berberis agreste. cōueniūt itaq̄ fruct⁹ negati supra añ septimū ī putridis: qm̄ tūc maior erat ītētio ad cām: sꝫ hic ad febrē vt cucur bita melon īdus dulcis ⁊ succ⁹ eius. ⁊ dixit Auic. lactuca cū aceto ē vltima ⁊ cōueniēs ī remittēdo calorē febriuꝫ acutar. carnes ⁊ pisces cōueniūt vt supra tertio caplo. q̄ diuersis ppārātur modis scdm̄ prie diuersitatē: vñ de bēt in casu prepari cū rebus fridis acetosis agrestosis ⁊ hꝫ. faciēdo sapores gelatinas: ⁊ hꝫ. q̄ oīa habeāt ītētionē īfrigidādi leniēdi siue hūectādi: ēt de potu dcm̄ ē tertio caplo: ⁊ caplo pcedēti: ⁊ tu ibi. ⸿ De motu ⁊ qete dicēdū Quies īfridat ⁊ mot⁹ ē calefacere: ver si posset ambula re pueniret motus suauissim⁹ factus ī aere frigefacto: q̄ sic magis īfrigidarent ⁊ ē pbleua. aristo. psidera. ⸿ Sō nus ēt hūectat ⁊ vigilia exiccat: sꝫ nō dꝫ eē mult⁹ ⁊ mul tum pfūdus: q̄uis raro accidat: qm̄ vtplm dormire nō possūt. ⁊ iō ptisana cū semie papaueris ⁊c. vt doceꝰ circa pncipiū pcedētis capli: ē conueniēs valde: ⁊ tu ibi. nō sit stratus de plumis calefaciētibus: sꝫ sit mataraci⁹ de stu pa: sicut fit ī alemania aut de coto: sꝫ meli⁹ de stupa. Itē si fortis extēdat culcitrā sup paleas: ⁊ desup extēdat lin teamia nouiter lota cū aq̄ ⁊ nō cū lixiuio: nec se aliter co opiat: ⁊ ipa oī die mutet si potēs est: h tñ oꝫ tua prudētia moderari: q̄ aliquando oportebit ī aliqbus supponere culcitrā leuē ⁊ hꝫ. qdaꝫ ordināt stratū de corio aere ple nuꝫ: vt ī allemania multi sternūt folia ⁊ res odoriferas sup lectū: nōnulli aliter opanꝰ fm diuersa eor ingenia. ⸿ De inanitōe aūt ⁊ repletiōe: inanitio cōpetit: de qua diceꝰ ī sequētibus canonib⁹. repletio nocet nisi repletio potus fridi: nā medic⁹ ī eis nō dꝫ eē pdigus ī potādo ⁊ re plēdo egrū potu frido ⁊ extīctiuo cōueniēti de quo ī suo canōe. Q̄ī corp⁹ sub inanitōe cōtineꝰ dicēdū q̄ ab eo oī no abstineat: nā ⁊ si īfrigidat: nimiū debilitat. Accidētia animi fugiat q̄ ipm apta sūt īflammare: vt ira cōtumelia īmoderatū gaudiū: ⁊ q̄ sūt apta debilitare multū: vt for tis tristicia ⁊ hꝫ. ⁊ iō his moderetur.

⸿ Terti⁹ canō lenitio vētris: vñ statiꝫ cū occurris īfirmo fac sibi clistere lenitiuū ad vtilitates dictas: ī pcedēti ca pitulo ēt: vt ītestina preparētur solutōi fiēde ī crastinuꝫ p solutiuū. itē maxime pferret quādo etas phiberet: aut aliqd aliud: ad accipiēdū farmacuꝫ: vñ in tali casu opor tebit te cū iteratōe clisterior supplere locū farmaci. Cli stere ad hoc erit factū ex succis herbar īfrigidātiū iam dictar: vt ex succo cucumeris cucurbite melōis īdi por tulace sempuiue: aut ex decoctōe folior eius an folior lactuce endiuie blitis ⁊ aliar taliū cuꝫ oleo ro. aut viol. cū modico sal' addēdo cāphorā: aut aliqd tale īfridans. ℞. matrū viol. malue blitis añ. M. i. ⁊ si vis fortificare. addas nenufaris. M. s. ⁊ si forti⁹ corticū mādragore. 4[m] M. i. bulliāt ad psumptōeꝫ tertie ptis. fiat deīn expssio: de qua colatura. ℞. lib. i. ʒ. ij. cāphore. ʒ. s. sandalor. ʒ. ij. olei viol. aut ros. ʒ. ij. sal. ʒ. ij. ⁊ tu his addas: aut ab his mi nuas vt videbiꝰ tibi necessariū tuo pposito.

⸿ Quart⁹. euō: nā cū ī his febrib⁹ acutl: ⁊ pmaxie ī ppacu tis ⁊ ī pacutis mā sit furiosa: vl' sic furiosa: ñ dꝫ expectari digō: īmo statim dꝫ euāri cuꝫ farmaco eradicāte. Et hic aduerte q̄ multi studēt exhibere ī his medicinas hūdi ctas multū timētes q̄ laboriose exoluūt: vt sunt scamo nea ⁊ scamoneate turbit agaricus ⁊ hꝫ. ⁊ dāt ī hoc cāu ī fusionē reubarbari cū decoctiōe tamarindor. ʒ. i. pruno rum. ʒ. s. decoquanꝰ leui decoctōe: deīn ponanꝰ ī pecia: ⁊ hñ fricenꝰ: ⁊ fortiter exp̄manꝰ: de q̄ expssiōe. ℞. ʒ. ij. reu barbari. ʒ. ij. spice gra. iij. ⁊ q̄ multi abhorrēt spicā: loco ei⁹ ponūt sqnātū. ponaꝰ reubarbar ⁊ spica siue sqnātuꝫ in dicta decoctōe ⁊ dimittaꝰ stare p sex vl' octo horas: de īde coleꝰ ⁊ fortis fiat ductio ⁊ expssio. mane aurora dec cū canonib⁹ qb⁹ farmaca exhibenꝰ. Uer: q̄ he medicie faciliter educūt: ⁊ ñ vident multū a remotl trahere. ⁊ le ues faciūt opatōes: iō existimo q̄ scamoneate nō sūt tā tū verēde: neq̄ alie laboriose soluētes: maxie qñ sꝫ opti me psolate: sic electuariū de succo ros. descriptōe mesue: īmo ēt illud nicol. q̄uis nō sit ita cōsolatū: vñ cū manna aut cassia dari poterit: vt ybi gratia. ℞. mane vl' cassie. ʒ. s. elec. de succo ros. descr. mes. ʒ. iij. vl' nicol. ʒ. ij. s. vl' auge as dosim cassie: ⁊ minue electuarij: ⁊ certe tales plus pfi cere vidim⁹ his q̄ leuib⁹ vsi sūt: vt ifra de pestilētie: ⁊ de euātiuis colere habes ad plenū simplicia ⁊ cōposita su pra q̄rto caplo: tu tamē psidera tenorē virtutis: comple xionē habitudinē ⁊ hꝫ: patiētis: q̄ aliquis poterit tole rare ⁊c. ⁊ aliquis non: q̄ multi timidi inueniunꝰ. ⸿ De euacuatōe p flobotomiā facta iā dcm̄ est: q̄ raro conue nit ī his: nisi sit mixtio sanguinis cū humore peccāte: aut sanguis ipe peccans: q̄ si cōueniet post lenitiōnē vētris ipam fac: deinde da solutiuū: flobotomia. n. corp⁹ īnstiffi me refrigerat: sꝫ hic considera quā hñ operanꝰ illi qui in eadē die faciūt flobotomiā ⁊ farmaciā exhibēt: vt cōmu niter a multis obseruaꝰ in febribus pestilētialibus: de quo infra de eis: sed certe multum prosternitur virtus ⁊ multum addunt in debilitatem.

⸿ Quintus ē digestio: ⁊ hic attēde que dicta in pcedenti caplo de exhibitōe aque ordei añ digestiuū: nam vt dice batur debemus recurrere p pplemēto hor canonū ad ea q̄ dicta sunt in canonibus generalibus febrium putri darum: que aūt sint digestiua hic conueniētia habes su pra 4º capitulo ⁊ simplicia ⁊ composita: ⁊ tu cōpone. nā ⁊ de his infra ēt de causone de tertiana ⁊c. Ponitur auteꝫ hic ne vacu⁹ recedas digestiuū extinctiuū. ℞. oxizacar. ʒ. iij. succi arācior. ʒ. ij. seminū cōiuꝫ fridor maior mū dator. ʒ. ij. seiuꝫ endi. lactuce añ. ʒ. ij. aq̄r endi. ʒ. vi. ace tose. ʒ. iij. nenuf. ʒ. ij. violar ros. añ. ʒ. ij. pistāda pistenꝰ:

deinde omnia misce ⁊ leuiter ebuliant: deinde aroma-
tizetur cū pauco sandaloꝝ rubeoꝝ ⁊ coraloꝝ ana. ⁊ oīa
sic ad colatoriū ponāt: quo digestiuo vti dꝫ ac poterit fe-
briēs vsq; ad statū īclusiue dādo de eo. ʒ. ß. in aurora or-
dinate: ⁊ fridū tēporibus calidis: ⁊ calidū tpibus fridis
⁊ intra diē ⁊ noctē pluries ac abunde vt voluerit.
¶ Sextus est alteratio ac ꝯfortatio cordis ac epatis cū
alteratiuis fridis appropriatis: de qbus quarto caplo. ⁊
cōmuniter vtimur manu xpi plato sandalizato. Itē cō-
fectiōe facta ex gēmis electuarij de gēmis siue spēb⁹ cū
sandal. ⁊ aq̄ ro. ⁊ cicoree ⁊ acetose: ita ꝙ durāte tpe exhi
bitionis digestiui: qđ fortasse erit qnq; dieb⁹ vl circa ex
hibe cōfectionē istā vl sibi similē vt triasandalos. ⁊ hꝰ.
¶ Septimus post cōplemētū digestiuoꝝ reuertere ad so
lutiuū: de quo supra: addēdo vl variādo cū pillu. aureis
aut alio solutiuo: đ quo quarto caplo. erit itaq; .79. canō
reiterata euātio. Et nota h̄ ꝙ digō ⁊ euātio đbēt reitera
ri vsq; ad cōplemētū cure: sꝫ īter vnā ⁊ aliā dꝫ īterponi
spatiū dieꝝ duoꝝ quatuor ⁊ hꝰ. vt tue videbit prudētie:
⁊ interī nō desistere ab alteratiuis cū trociscis liquorib⁹
⁊ alijs vt videbitur.
¶ Octauus ē epatis īfrīdatio cū his q̄ ad extra applicā-
tur ꝗ canon cōpleri hꝫ ꝑ ea q̄ ponunt. 14. tertij de mala
cōplexione epatis cal'a: vn̄ ad ꝑfecte eū complēdū opꝫ
h̄ illa adducere: qđ eēt valde lōgū: nec hoc tētandū loco.
sat erit tibi: si ꝑ vbi grā aliqua descripsero: ¶ Epithima
℞. aq̄ endiuie. ℥. v. aq̄ rosa. ℥. ij. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. ij. spo
dij. ʒ. i. aceti. ʒ. ij. ⁊ pecia linea fiat epithima: ⁊ sit tepidū
in estate ⁊ plus q̄ tepidū ī tēpore frido. Et si volueris eū
fortificare addas aquā nenupharis solatri ⁊ modicū cā
phore. ¶ Cōsilr si volueris vnguētū facere īfrīdans. ℞.
olei rosati nenupharini an̄. ℥. i. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. i. spo-
dij. ʒ. ß. cere modicū. Et si cupis magis īfrīdare lana: de-
īde dictā vnctionē cū aq̄ endiuie aut succo ei⁹. ¶ Item
q̄ infrīdādo renes: ēt epar īfrīdat: ⁊ hoc maxīe vbi sit iu
uenis renū caloꝝ fac vnctionē ēt renib⁹ aut epithima ex
his: vl sic. ℞. olei rosa. ⁊ sit factū ex onfācino. ℥. vij. cere
alb. ℥. i. ß. aceti alb. ℥. i. rasure eboris. ʒ. i. ß. sādaloꝝ rubeo
rum. ʒ. i. misce ⁊ fac vnguētū: ⁊ si vis īfrīdare amplius la
ua ipm cū aq̄ solatri nenufaris: vt supra: vl addas cāpho
re. ∋. i. itē cū aqua veri frigoris pluries epithima fit ex
aq̄ ros. nenufaris succo solatri. sandal. rasure eboris. se.
cōibus fridis maiorib⁹ ⁊ hꝰ. ⁊ h̄ aduerte. Aui. ingt. ⁊ em
brocare epar cū īfrīdātib⁹ ē res maxima ⁊ magis iuuās
nā cū equat ē in eo maior ps rectificatōis caliditatis fe
brilis eo ꝙ ī epate ⁊ circa ipm maxime multiplicat cole
ra q̄ ē mā eaꝝ: ⁊ fortasse rectificat aquā: q̄ eius īfrīdatio
ꝑuenit ad venas in qbus acutaꝝ febrium māe continē-
tur: vn̄ ⁊ sic epithima cordis rectificat pulsū: q̄ eius īfrī
datio ꝑuenit ad arterias. De applicatōe āt epithimatū ⁊
hoꝝ epati cordi vl capiti dicet ī fine ponēdo đ h̄ canonē.
¶ Nonus ē calītatis cordis remissio: fit aūt cōsilr epithi-
matibus saculis ⁊ vnctōibus. itē aeris attractōe ex reb⁹
frīdis ⁊ alijs ingenijs videndis vndecima tertij de cura
male cōplexiōis calide cordis. ¶ Epithima. ℞. aq̄ ro. ℥.
iij. aq̄ acetose buglose. an̄. ℥. ij. aq̄ nenu. ℥. i. ß. sandaloꝝ ru
beoꝝ. ʒ. ij. coralorum. ʒ. i. ß. camphore gran. iiij. croci gra.
ij. aceti alb. ℥. i. misce ⁊ cū pāno lineo fac epithīa. ¶ Sac
culus ad idē. ℞. sandaloꝝ rub. ʒ. ij. ß. lambrusce coraloꝝ
an̄. i. folioꝝ ros. ʒ. ij. ß. coriandro. ʒ. i. camphor. gran. ij. ace-
dule sicce. ʒ. ij. ß. marga. ʒ. ß. cāpho. ⁊ margarite ꝑ se teran
tur: ⁊ fiat sacculus cū sindōe de grana ⁊ tepidus cordi ap
plicet. ¶ Ex eisdē reb⁹ cū oleis frīdis vt viol. rof. nenu.
⁊ hꝰ. cū cera alba ⁊ modico aceti: fieri pōt vnguētū refri
gerās: sꝫ nō ē ī vsu: ⁊ de ipo in canonib⁹ sequētibus aliqd.

¶ Itē attrahēdo aerē stādo sup aquā frīdā ⁊ tenēdo an̄
os res frigidas: vt niuem glaciem folia rof. recentia fru-
ctus frigidos ⁊ hꝰ.
¶ Decimus ē contēꝑatio calītatis cerebri. ꝓpterea quo-
niā ipm hꝫ cordis calītatē contēꝑerare: cui⁹ cordis que
ritur ꝑncipalr calītatis remissio. Cōtēꝑatur aūt cū lini-
mētis vnctōibus emplastris embroc. sacculis odoramē
tis ⁊ hui⁹. ¶ Linitio leuis vsual. ℞. olei rof. ℥. ij. aq̄ la-
ctuce vl succi eius. aq̄ rof. aceti albi. an̄. ℥. ß. cōcute ⁊ adin
uicē bn̄ misce ⁊ īfunde peciā tāte quātitatis vt occupet
spatiū frōtis ⁊ timpoꝝ. Et si cupis forti⁹ addas cāphorā
emulsionē seminū papaueri albi. succū iusqami: ⁊ hꝰ. ⁊ si
forti⁹ adde aliqd opij: vn̄ cōponas debile forte ⁊ fortius
ꝼm iminentē necessitatē. ¶ Unctionē facere poteris ex
eisdē reb⁹ cū oleis rof. viol. nenufario. ⁊ hꝰ. cū aceto mo
dico ⁊ cera alba. vt. ℞. olei ros. ℥. i. ß. viol. ℥. i. nenufar. ℥. ß.
succi sēꝑuiue. ℥. ß. cere albe qđ sufficit. ace. ℥. ß. iniūgatur
frōs ⁊ timpora. ¶ Apud aūt nos fit epithima ex aq̄ sola
tri aut succo ei⁹ cū aq̄ rosa. ⁊ albumīe oui cū pauco aceti.
¶ Itē multū refrigerat cerebrū crebra madefactio pul-
paꝝ auriū īfirmoꝝ cū aq̄ frīda: ⁊ tu expire in estate tēpo
re magni caumatis ⁊ ē securius remediū. ¶ Itē epithi-
ma testiculoꝝ ē ex eis q̄ in toto frīditatē subito īducūt:
vn̄ vidi īfirmū ita calefactū: qui nullo mō potuit īfrīda-
ri. Epithima ad h̄. ℞. aq̄ rof. ℥. ij. viol. ℥. i. nenufaris. ℥. ß.
sandal. ru. coral. rub. an̄. ʒ. i. cōcute ⁊ misce: ⁊ cū pecia ap-
plica totiēs: q̄tiēs videbit ꝼꝫ dispōnē calori ⁊ vtuti cōsē-
tiētis. ¶ Undecim⁹ canō: ꝙ cū videt declinare mā ad
aliquē locū ꝑ quē euāre poteris. vt vbi grā rubedinē itē-
sam ī facie ⁊ naso: tūc vt dcm̄ est ēt in canone sili ī ꝑcedē
ti caplo tenta ꝑ illā euāre: vt ꝑ fluxū sanguīs nariū tentā
do cū īpositōe digiti auricularis: aut īpositōe pētafilon:
aut setaꝝ porci: ⁊ hꝰ. q̄ sanguinē hn̄t ꝓuocare.
¶ Et anteq; venias ad h̄ particularia: q̄ s. ad epithimata
vnctōes ⁊ hꝰ. ꝑus nota hos sequentes canones. ¶ Pri-
mus. ꝙ stāte plenitudīe corpis ꝑ multitudinē māe ⁊ nō
ꝑmissa coꝝ minoratione nō debēt extrinsecus talia frī-
da vt epithimata ⁊ vnctōes ⁊ hꝰ. ipsis mēbris appropi-
quari: ⁊ cā: qm̄ cōstringēdo poros retinēt vapores interi
us: q sunt cā maioris īflāmatōis: ⁊ repellēdo mām ad īte
riora pn̄t facere eā fluere ad ꝑncipalia: ⁊ ē canon regula-
ris. Accidit tn̄ qn̄q; vt ad opādū ꝯtra canonē cogamur:
ꝑꝑ vehemētē nec̄itatē extiguēdi īflāmationē fortē: quā
nō pōt eger pati: ⁊ maxīe qn̄ ꝑ īteri⁹ exhibita illā extīgue
re nō possum⁹: aut ꝑꝑ īobediētiā infirmi: aut q̄ stomac⁹
ea nō tolerat: ⁊ sic de alijs: ex qbus accipe aliū canonē
ꝙ alijs ꝑibus securi⁹ ꝑ interi⁹ exhibita hoꝝ remouere-
tur inflāmatio q̄ ꝑ exteri⁹ applicata: ⁊ maxīe in ꝑncipio
¶ Secūdus canō ꝑncipalis. ꝙ vbi mā fuerit ꝑ minora-
tiōes factas paucificata: secure h̄ poteris admīstrare ex
trinseca remedia: patꝫ: qm̄ in eoꝝ admīstratōe nō erit ti
mor dict⁹ ⁊ inde seq̄tur calītatis q̄sita remissio. ¶ Terti
us canō. ꝙ hꝰ īfrigidātia ītus aut extra applicata timē-
da sunt ⁊ spālit̄er quātū ad eoꝝ frequētē vsum in corpi-
bus extenuatis: ⁊ vtute iā debilitata: pꝫ. q̄ timetur eoꝝ
forti percussione in mēbra caliditatis innate extinctio.
¶ Quartus ⁊ maxime cerebrū respiciēs. ꝙ stāte in capi
te notabili caliditate cū lenitate eius ac instātia vigilia
rū absq; fluxu catarri tussi ac eius forti tēsione talia cō
ueniūt īfrigidātia ex epithimatibus ⁊ embrocis dictis.
¶ Ex quo infertur quintus: ꝙ vbi fuerit catarrus graui
tas capitis repletio: ⁊ hꝰ. per contrarium dictis ante de-
bitā euātionē: nullo mō ea dcā ꝯferēt īfrīdātia: pꝫ. qm̄
vt dcm̄ ē in rōne ꝑmi canōis talia ꝯstrigūt poros: ⁊ q̄ lac
multum ī poris iuiscat ⁊ fortiter illos opilat: vn̄ sic ē cā

retinēdi vapores: ⁊ sic poterit eē cā apostēatis cerebri.
Jō maxie vitupat Auic. emulsionē lactis sup caput: ⁊ ex
isto loco accipit꜡ ꝙ vnguēta ⁊ emplastra sūt pp hāc cām
multū suspecta. ¶ Sextus. ꝙ vbi tibi vr̄ necessariū re-
mittere caliditatē cerebri stāte plenitudine catarro ⁊c. co-
acte opando: securius ē pcedere cū apitiuis porroꝝ ⁊ re-
soluētibus vapores ad extra: vt cū inclinatōe capitis su-
per vaporē aq̄ dulcis sua actuali caliditate apiētis ⁊ resol-
uētis: ⁊ sua potētiali friditate frigefaciētis: ⁊ si videt꜡ fac
decoctionē reꝝ resoluētium cuꝫ ea: vt camomille ⁊ hꝫ.
¶ Septim⁹ ꝙ stāte repletōe capitis de mā subtili ⁊ co-
lerica ⁊ vapoꝝ colericoꝝ poterūt h̄ frigida admistrari:
qm̄ cōferrēt ingrossando mām: ⁊ repletio talis cognosci-
tur ex siccitate nariū instātia vigiliaꝝ: ⁊ hꝫ signa de ma
la complexione calida cerebri: ⁊ tu ibi. ¶ Octauus. ꝙ vbi
fuerit sōnus pfundus aut multus ac fuerit fluxus humi
ditatū de ptibus supioribus: tūc cauēda sūt ista ifrigidā
tia: ⁊ trahēde sūt hūiditates ad iferiora. Canō ex se: ⁊ ex
dictis notus. ¶ Non⁹. stāte sudore forti ac hora resolu-
tionis māe q̄ ē añ sudorē regulariter opando nō sūt h̄ fri
gida epithimata applicāda: pꝫ. qm̄ ē causa vt supra retē-
tionis māe ⁊ plongationis febris. Et dcm̄ ē regulariter
qm̄ coacte aliqñ stāte plenitudine necessariū ē illis: vti
ēt stāte sudore: ⁊ h̄ accidit quādo caliditas febrilis fuerit
ita vehemēs ꝙ timeret꜡ ex ea ariditas corpis ac mors:
nā tūc meli⁹ ē febrē plongare: vñ Auic. quādoqꝫ lōgitu-
do egritudinis saluior ē q̄ꝫ ipsius acuitas. Ex quo ifert꜡
ꝙ in pncipio poxismoꝝ stāte rigore non debēt talia ap-
proximari: ⁊ scito ꝙ nō ē facta mētio de ifrigidātib⁹ ad
itra exhibitis. Nā ista reseruaui ad canonē sequentē pn
cipalē ⁊ vltimū: qui ē iter pmos ⁊ pncipales. iz. ⁊ ē corre-
ctio accidētiū: de siti. laudat꜡ sūme syru. de papauere ab
Auic. ⁊ potus ei⁹ qualitercūqꝫ ⁊ cū aq̄ frida vt Sētilis in
lep viola. ⁊ alia silia. Jtē añ eius positionē scito ꝙ ego ap
posui ifrigidātia coꝛ: licꝫ Auic. ea nō scripserit. ¶ Vñ cō
tētio est iter medicos an in febribus putridis ꝯpetāt cor
di epithimata: sacculi. ⁊ hꝫ. ⁊ maxime a pncipio: ⁊ vr̄ ꝙ
sic: qm̄ iflāmatio pncipaliter ē i corde: q̄ videt꜡ cito ⁊ hi-
liter p ipa remoueri posse. Jn ꝯtrariū cōmunis modus
practicādi. ¶ Dicēdum ꝙ i pncipio stāte in eo plenitu-
dine: ⁊ i pulmone: ⁊ coartatōe hanelitus regul'r operā-
do nō cōpetūt neqꝫ cordi neqꝫ epati vt dcm̄ est: qm̄ pro-
hibēt māꝫ ab euaporatōe: ⁊ egritudinē prolōgāt: coacte
tamē vt in nono canone imediate pcedenti poterunt ac
debēt approximari: ⁊ sic pꝫ qd dicēdum ad rōnes: ⁊ ē so-
lutio cōis doctoꝝ: i febribus aūt pestiferis incēsiuis ⁊ hꝫ.
medici inordinate ordināt epithimata: q̄ vt credo nūq̄ꝫ
frida applicari debēt: sꝫ calida aut tepida: nam eoꝝ frigidi
tate actuali poros claudunt ⁊ fortasse per antisparistasiꝫ
adaugent caliditatē: sꝫ de his magis in de febre pestilē-
tiali infra. Et certe sacculorum opatio applicatoꝝ cum
moderata caliditate: actuali. s. est mihi visa sūme vtilis: q̄ꝫ-
uis epithimata videant꜡ tēpore magni caumatis plus cō
ferre: ⁊ tu cōsidera. ¶ Decimus i ordine eoruꝫ q ptinēt
ad admistrationē pticulariū: est ꝙ cū in talib⁹ febribus
māe sint acute aut ppacute: ⁊ sint apte sui acutie induce
re intestinoꝝ rasurā debes attēdere ne euacuando aut
aliter opando eoꝝ sequat꜡ excoriatio: nam sic virt⁹ mul-
tum debilitaret꜡. Jtē nā terreret꜡ in emissione supfluita-
tum: sicut accidit in his qui habēt vlcera virge: ⁊ retinēt
illas pp timorē futuri doloris: ⁊ tandē facta aggregatōe
multa a qua vtus multū lederet꜡: non potēs amplius su-
stinere emitteret cū magno ⁊ lōgo dolore: i q̊ multū de-
bilitaret꜡. ¶ Jtē aduerte ꝙ vt supra dcm̄ ē canones po-
siti de euacuatione absolute seruandi sunt in acutis non

absolutis: maximeqꝫ terminari consueuerint ad. zo. ⁊ i
peracutis ppacutis ⁊c. Cōpleri tamen habēt diuersis in-
strumētis nō s̄m speciem: sꝫ sola intensione ⁊ remissiōe
differētibus. Nā intēse frida vbi gratia debētur acutis.
Jntēsiora pacutis: ⁊ maxime intēsa ppacutis: ⁊ iō de
ipsis vnum feci caplm̄: pp quod bñ considera.
¶ Canō duodecim⁹. ex pncipalibus ē accidētium corre-
ctio q̄ in numero ab Auicē. ponunt꜡. xxv. distinguēdo in-
ter rigorē horripilationē ⁊ frig⁹: q̄ tamē Aui. sub vna col-
locauit rubrica. ⁊ q꜡ vt ipe Aui. hoꝝ accidētiū cōplemē-
tuꝫ ⁊ cura pfecte h̄ hēri nō posset nisi adducerem⁹ q̄ scri
pta sunt de eis i tertio sup suis rubricis: quā rē si facere-
mus eēt opus nostrū nimiū prolixare: hic de eis satis suc
cincte pertransibo aducendo que in eorum remotione
efficaciora reputaui.

¶ De rigore horripilatōe ⁊ frigore. Rubrica II.

Contra rigorem horripilationē ⁊
frigus: qm̄ alibi
nō sic diffuse de ipsis ptractat꜡: hic de eis s̄mo
nē h̄ i loco amplificabo: ⁊ scito ꝙ auctores nr̄i
ꝯsueuerūt qñqꝫ vti his terminis vt sinonis se
pe accipiētes vnū p alio: vñ q̄rto aphoꝝ. qb⁹ quotidie ri
gores fiūt. accipit꜡ ibi rigor idifferēter p oī tali tipo: siue
sit frigus horripilatōis aut ver⁹ rigor. Jtē i libro ō tremo
re ⁊ rigore dixit Gal'. rigor ē fortis friditas: ita ꝙ sepe iue
niūtur isti modi dicēdi auctoꝝ: ⁊ oꝫ exponere vnū p alio
¶ Sꝫ omitēs h̄: q꜡ pratico nō sūt vtilia: vēio ad eoꝝ ō-
claratōes veras: ⁊ magis ꝯsuetas: dicēdo p cū Aui. ꝙ hor
ripilatio ē dispō: i q̄ sentit corp⁹ friditatē supficialē ieq̄l'r
sup mēbra cutanea ambulātē siue currētē cū punctiōe i
eis ⁊ i lacertis: ⁊ maxie q sunt sub cute fcā: ad quā seqtur
mot⁹ pu⁹ malus circa ptes cutis fact⁹: cui⁹ cā ē vapor ma
lus aut acut⁹ siue mordicās iequal'r sup illa mēbra spsus
vñ accidit ieq̄litas fuge caloris ad iteriora: ⁊ iō sentit꜡ fri
ditas nō eq̄l'r p oīa mēbra sparsa: ⁊ dicitur subito: qm̄ qñ
venit paulatine nō cāt horripilationē neqꝫ rigorē: vt pꝫ
i icteritia: ⁊ ē snīa Gal. q̄nto de accñti. Sētitur friditas p
uatiue: sic ⁊ ēt positiue: qm̄ tal' vapor a mā eleuat꜡ frida:
⁊ estimādū ē ꝙ qñ talis mā mouet꜡ de pfūdo siue de ve-
nis siue de loco extra venas ad exteriora: ipa fac̄ ēt sen-
sationē i m̄bris iteriorib⁹: qb⁹ obuiat: vt i muscul' ⁊ alijs:
sꝫ illa ē debil' ⁊ pue more: vñ Gal. i libro ō tremore: horri
pilatio ē accñs soli cuti: ⁊ dr̄ hōripilatio: q꜡ piloꝝ erectio.
erigunt꜡ āt pp ꝯctionē cutis: vñ ꝯstrigit꜡ radix piloꝝ: ⁊ sic
eoꝝ fit erectio: ⁊ cāe horripilatōis sūt eedē q̄ rigoris: ō q-
bus statim: differūt tñ abinuicē rōne debilitatis ⁊ forti-
tudinis eoꝝ: sꝫ loquēdo de horripilatiōe h̄ ipsi⁹ cā facti-
ua dꝫ assignari mā calida acuta: qō sic i alijs ñ ꝯtigit febri
bus maxie fridis. ¶ Rigor ē mot⁹ ꝯcussiu⁹ mēbroꝝ cuꝫ
tremore ⁊ friditate fact⁹ ex delatōe māe sup musculos
itrinsecos ⁊ cutaneos causat⁹: q̄ qdē mā quādoqꝫ ē calida:
vt in tertiana: quādoqꝫ frida: vt i quartana: ⁊ maior ē: q꜡
extēsior in q̄rtana q̄ꝫ i tertiana. ⁊ Gal'. de rigore dic̄ ꝙ ri-
gor ē friditas cāns dolorē cū motu iuolūtario ⁊ ieq̄li cō
cussione totius corporis faciēs ipsum cōtremiscere: ⁊ vt
dcm̄ est: huius rigoris in fe. s. acuta causa ē mā calida.
¶ Causas aūt quatuor vr̄ assignare Aui. Prima ē pmiti-
ua vt aer fridus aq̄ frida aqua calida. ⁊ hꝫ. subito corpi
occurrētia. Secūda ē coniucta vt mā ipa: aut vapor cali
dus aut fridus mordicatiu⁹ aut nō sup mēbra sensibilia
subito spsus. Tertia ⁊ ē sic puatiua reuocatio caliditatis ad
itra ex nocumēto pcepto. Quarta ē debilitas vtutis vt ac
cidit his q moriunt꜡: vñ qñqꝫ oppressa propter sui ōbilita
tem ipam mām sic opprimētem ad mēbra expellit sen-
sibilia: itē videmus in decapitandis aliquando supueni

An in febribus putridis epith.a cordi competant

6a dispo

re rigorē ex consimili causa. ⁊ tu considera. Mãe autē
clause ad intra venas nō faciūt rigorē: quia stant gete: ⁊
si mouētur sunt illi motui assuete: neqꝫ subito mouētur.
itē tertio: qꝛ vene sunt pauci sensus. ¶ Frigus vō vt cō/
tra distinguitur is ē cum homo ꝑcipit in extremis suis
manibus. s. ⁊ pedibus ⁊ lacertis dorsi: qꝛ. s. ī parte eorūꝫ
gibbosa que ē magis carnosa: sic dorsum lacerti dicta: fri
gus purꝫ: qꝛ. s. absqꝫ punctione ⁊ aliquo malo motu: vnde
Gilbertꝰ. frigus ī spina: ⁊ lacertis dorsi maxīe sentit̃: qm̄
plus de mã causante ipm̄ expellit̃ ad posteriora q̃ʒ ad an
teriora ⁊ facilitat̃ impssio friditatis ī posterioribꝰ: pp fri
giditatē nuce ac neruorꝫ ab ea ortorꝫ: apparet aūt ī con/
tinuis flegmaticis frigus ipm̄ purꝫ. de quo ⁊ de alijs duo
bus dicet̃ ad plenum īfra in capitulis de cura ipaꝛūꝫ fe
brium ꝑticulari: pp quod volo tibi pro nunc de ipis hec
pauca sufficere.

¶ Ad curam eorꝫ triū accidētiūꝫ redeo: ⁊ pmo dicat̃ de
rigore: ⁊ pmo scito q̄ licꝫ sermo noster deberet eē de ri/
gore in febribꝰ acutis cāto: nihilominus qꝛ alibi saltē ab
Auicē. nō sic hētur eius cura generalʼ hinc extēdam me
ad ipꝫ: vt in acutis ⁊ alijs accidit morbis. ¶ Canones.

¶ Primus. quādo rigor nō ē fortis: ⁊ a vtute bñ sanabi/
lis: nō dꝫ a medico ꝑ notabiles medicinas remoueri: sed
ei sufficere dbēt cooptura melior leuis calefactio extre/
morum lūborum spine: ⁊ hic ē cōis modus quē seruant
medici ī eiꝰ debilis cura applicando pānos calidos late/
res calefactos: ⁊ alia hꝰ. de quibus īfra. ¶ Scdus canō
q̄ stāte rigore cretico. qꝛ. s. añ crisim facto nō debēt con/
traria applicari: nisi ex eo vtus multum ꝓsterneret̃: aut
aliqd̄ aliud forte ⁊ malum accidēs inde seq̃retur. Et cā
canonis est: qꝛ omnis talis cito recedit: ⁊ ei succedit su/
dor aut fluxus vētris aut aliqd̄ tale: q̄ si cogimur ad eū
remouēdū: tunc triplex īsurgit intētio. Prima diuersio:
qꝛ ꝓhibitio delatōis humorꝫ ad mēbra sensibilia. Scda
ē tristis sensationis remissio. Tertia ē alteratio ⁊ pororꝫ
aptio. Prima complet̃ cū ligaturis extremitatum adiu
toriorum brachij ⁊ hꝰ. ipsas reiterādo. Itē vt Auic̃. fiat
leuis fricatio extremitatū manibꝰ ⁊ pānis calidis: fortis
aūt virtutē debilitaret: ⁊ ꝓhiberet fortassis fluxum vē/
tris ꝑ crisim. Itē ad hoc facit calefactio extremorꝫ lum
borꝫ testiculorꝫ spine ⁊ totius dorsi colli ⁊ capitis frōtis
pectoris ⁊ totius cū pānis calidis cū lateribꝰ in igne cale
factis: deiñ aspsis vino debili ⁊ īuolutis deiñ ī panis ⁊ ap
positis ⁊c. Itē cum cucurbita stannea plena aqua calida
vlʼ vino. itē ignitur siue accēditur lamina ferrea: ⁊ in va/
gina lignea ponitur: ⁊ pedibus applicatur: ⁊ ē practica vl
tramōtanorꝫ tēpore magni frigoris in quadriga euntiū.
Et si rigor acciderit infirmo existēti extra lectum: ⁊ ipm
intrare vellet ipm prius calefacias cum bacili pleno car
bonibus ignitis ducēdo ipm desuꝑ linteamina: aut cale
facias illa prius ad ignē: ⁊ h omnia sunt q̃ cōmuniter mo
derni medici operantur. Ad vnctiones venio q̃ non nisi
vrgēte necessitate applicari debēt: nam remoto rigore il
le adaugēt caliditatē febrilem: ⁊ ex oleis conueniētibus
sunt oleum anetinum camomelinū rutaceum de lilijs: ⁊
hꝰ. nam ꝑ oleum anetinum solū complētur due alie ītē/
tiones: vt qꝛ. s. remissio tristis sensationis ⁊ pororꝫ aptio
ita ꝑ oleū camomelinū: ⁊ ꝑ vtrūqꝫ simul: ⁊ ꝑ camomeli/
num ⁊ rutaceū simul. Tu itaqꝫ vt libet compone: ⁊ de re
medijs ad ipm fortibus testati copiosum faciā: sꝫ prius
scito q̄ cum q̃ris curam rigoris ⁊ maxime euenientis in
pncipio febrium: de quo ē sermo specialiter tu debes p̄/
uenire horam aduētus eius cuꝫ remedijs dictis: incipiē/
do semꝑ a faciliorībꝰ vt a pānis calidis appositis locis di
ctis tegulis lateribꝰ calidis: ⁊ hꝰ. vt supra: deiñ ad vnctio

nes ⁊c. ⁊ ē canō seruādus: ⁊ ī frigore: ⁊ ī horripilatōe: ⁊ tu
eū bñ ꝯserua: h ēt remedia valēt stāte actuali rigore aut
frigore: ⁊ fieri debēt ī eo. ¶ Tertiꝰ canō pncipalʼ q̄ rigorē
eueniēte tꝑe actualʼ crisis nō sūt hꝰ remedia applicāda: *Rigor in Crisi*
sꝫ solo ꝓnostico relinquēdus ē: cū sit signū malū: ⁊ ꝑditio
nis: de q̃ ī de signis ꝓnosticis h īfra: ⁊ h scito q̄ aliqñ acci
dit rigor absqꝫ fe. ⁊ durat pluribꝰ diebꝰ: vt ī libro de rigo/ *Rigor absq febre*
re Gal. ⁊ gnto de accidēti: ⁊ ꝓcedit ab hūore vitreo non
putrefacto: ⁊ ī isto ⁊ ī forti cōtingēte in febribꝰ plures sūt
canones obseruādi: quorꝫ gdā res respiciūt nō nāles: g/
dā nāles: gdam ꝑter nām. Exēplum de pmis pus q̄ ae/
ris dispō metiat̃ a te medico ne sua q̃litate aut fridita/
te aut malo odore: ⁊ hꝰ. sit cā rigoris neduꝫ factiua: sꝫ nꝫ
cōseruatiua. ¶ Scdō q̄ regulʼr tu non debes cibare tē/
pore actualis rigoris: q̄ si a mã ꝓuenerit frigida ⁊ coga/
ris ad cibi aut potꝰ exhibitionē da actualiter calidū ⁊ po
tētia tale vt vinū calidū actu ⁊ potēs. q̄ si mã calida fue
rit ⁊ mordicatiua da talia actu ⁊ potētia frida: ⁊ dicit̃. ⁊
cogaris: pp qd̄ ponit̃ tertiꝰ respiciēs res nāles vt vtutē. q̄
si ad talē rigorē siue mēbrorꝫ concussionē seq̃tur vtutis
debilitas magna: tc̄ exhibe cibū ⁊ potū: vt dcm̄ ē: vt bro
dium aut cōsumatū puli cū cinamomo: aut oua sorbilia:
aut aq̃ carnis sublimata cum aliquo aromatico calido.
¶ Quartus. q̄ añ aduētū rigoris nō incōuenit dare ci/
bos aut potus calidos aut frigidos fm̄ mãe exigētiam.
¶ Quītus. q̄ lꝫ ita sit: tamē potus medicinales a qbꝰ nã
nō ita ipedit̃ vt a cibalibꝰ sūt cōueniētiores: de qbꝰ īfra.
¶ Sextus. q̄ ab accñtibꝰ aīe q̃ sūt apta tremorē cāre vt
timor fortis ē abstinēduꝫ. ¶ Septimus ē minoratio ma
terie quando a multitudine venit: ⁊ h euātio pōt fieri: ⁊
dꝫ tēpore actualʼ rigoris spāliter cū vomitu iuuādo egrū *vomitus in rigore*
ad vomēdū cuꝫ vomitiuo leui ex aq̃ tepida ⁊ sy. acetoso
simplificato: de quo īfra de cura tertiane nō pure: ⁊ h vo
mitus cōsueuit multū iuuare ⁊ febres abbreuiare: ⁊ ma/
xime mã ente calida: nunq̃ꝫ fiēda ē cū solutiuo. Dicēduꝫ
q̄ regulʼr fiēda ē: ita q̄ eius oꝑatio sit cōpleta añ aduētū
rigoris: vbi autē rigor eēt cōtinuus: vt dcm̄ ē: fiēda ē ipo
existēte: sꝫ vbi non: nō nisi imminēs ꝑiculum te cogeret
ad eam faciēdam. Impositio suppositorij posset fieri: cō
sidera. ¶ Octauus remissio acuitatis mãe ⁊ subtilitatis
ac mobilitatis eius: ⁊ h cōpletur cū medicis opiatis non
fermētatis vt tyriaca noua datis añ eius aduētuꝫ. Sꝫ h
nota canonē: q̄ talia dari nō debēt: nisi vtute exñte forti
ī pauca quātitate: qꝛ alʼr fortasse extigueret̃ calor nālʼ. ⁊
fortitudo vtutis ꝯphēdit̃ fꝫ Aui. h. ꝑ posse stare īfirmū
erectū super scānū aut suꝑ lectuꝫ. valēt ⁊ cibi fridi ⁊ po/
tus: ⁊ alia q̃ faciūt ad īmobilitādū hūores: vt qes animi
accñtia vt supra. Ad eādē ītētionē valēt philoniꝫ sy. d pa
pauere ⁊ ea q̃ dātur ī ꝓuocatōe sōni: itē extinctiua posi/
ta supra. ¶ Nonus ē remissio friditatis mãe ⁊ grossiciei
subtiliatio ac viscositatis īcisio. ꝯplet̃ cū calʼis subtiliati
uis īcisiuis: vñ supra ī quarto caplʼo multos habes sy. ta/
les vt oximel sq̃lliticū. Itē ⁊ sy. acetosus ꝯpositꝰ: ⁊ hꝰ. cū
aqs de calamēto aut de ysopo aut de ruta ⁊ hꝰ. datꝰ actu
multū calidus Itē cibi calidi ⁊ potꝰ calʼi: verꝫ minoratio
cibi cōfert. Et calʼa ista sunt q̃ ad ītra: aut ad extra appli/
cātur: vt ad ītra tyriaca magna fermētata cuꝫ vino calʼo
exhibita añ aduētū rigoris ꝑ vnā aut duas horas: ⁊ no/
ta q̄ inficit: qꝛ. s. in resoluēdo residuum ēt dat̃ causa en/
te calʼa: de qua in pcedēti canone: nec hic aliter exēplifi/
co: quoniā de exēplis te statim copiosū faciā. ¶ Decimꝰ
est diuersio. cōpletur cū ligaturis: vt supra ī ꝯplemēto p
me ītētōis ex tribꝰ añ hos canōes decē posite. ¶ Unde/
cimus ē extremorꝫ calefactio: ⁊ h ꝯpletꝰ ē ī duabꝰ pmis ī/
tētionibꝰ ex tribus positis: vñ ī hoc casu laudat Auicen.

.: Sudor in principio febrium multitudinem mae significat
.: Modus generationis superflui sudoris

positionē extremoꝝ ī aq̄ calīa: ꝛ de his calefaciētibus co
piose stati. ¶ Duodecim⁹ ē virtutis vigoratio q̄ cibis ex
hibēdis añ aduētū rigoris ꝑ duas horas vl' tres fieri de
bet ꝛ sint cibi cōfortatiui cito resolubiles ꝛ digestibiles:
vt aq̄ carnis sublimata aromatizata aromatibus frīdis
aut calidis vt eget dispō. ¶ Decim⁹ tertius claudēs ali-
os: ꝛ si de eo supra aliq̄d: ē q̄ a leuioribus ē inchoādum
gradādo ad fortiora: vñ in p̄mo ordine ex his q̄ ad ītra ꝛ
ad extra applicari pñt: pone camomillā ꝛ oleū ei⁹. ī scd̄o
ordine absinthiū ꝛ oleū ei⁹. ī tertio apiū. ī quarto abrota
nū. ī q̄nto agaricū. ī sexto sticados: deiñ lauꝝ anisū sise-
leos calamētum: sansucum: aristologiam: costum. ꝛ hʾ.
¶ Ex ꝯpositis laudaṫ in cā frīda: ꝛ exp̄tis ī q̄rtana quo
tidiana de flegmate grosso: ꝛ ī tertiana nō est pot⁹ aq̄ vi-
te. ℥. i. cū puluere gariofiloꝝ. ℈. 5. deṫ ꝑ mediā horā ante
aduētū ei⁹ p̄missa fricatōe ꝛ ēt fricatōe fcā sine intermis-
siōe post ei⁹ exhibitionē. Quidā ipaꝫ exhibēt cū modico
tiriace antique: ꝛ h̄ ē forte remediū. Aliud leui⁹ ē inun-
ctio ex olo camomillino: ꝛ de lilys fcō. Aliud ex oleo ru
taceo: ꝛ oleo lilioꝝ: vñ talia calīa actu applicari debēt cū
pānis calidis añ aduētū ei⁹ ꝑ horā vl' saltē mediam. Ad
idē. ℞. ex pulnerib⁹ simpliciū iā noīatoꝝ: ꝛ oleū ď costo:
de camomilla: de ruta: ꝛ ē vsuale: aut de euforbio si vis
fortius addas minuas vt videbiṫ expedire. Jtē. ℞. zin
zibe. piretri achori añ. ʒ. 5. deṅṫ cum vino calō. Jtē valet
metridatū datū cū vino calō. ʒ. i. Jtē eliuz diaciminum
mesue. itē diacinamomū eiusdē: diacalamētū ꝛ hʾ. Et vt
supra elōgaui me a rigore in acutis cōtingētē: ꝛ hoc iō: qꝛ
de rigore nō sic alibi ꝑtractaṫ: ꝛ iō me in eo extēdi: volēs
vt de eo tibi vt scripta sūt sufficiāt: nā ꝛ de ipo rememo-
rādo diceṫ ī caplīs īfra ponēdo multū ꝑticulariter. Exp
tū ī rigore tollēdo. ℞. telā araneā ꝛ cū semīe vrtice ꝛ ace
to comisce ꝛ pulsib⁹ applica añ ei⁹ accessionē. Et aui. scd̄o
canone. caplō de mira. caplō de ar. s. mira accepta: ꝛ cum
pipe ꝛ aqua añ initium rigoris tollit eum.
¶ Signa demōstratiua volo pro his tibi sufficere notifi-
cationes de rigore horripilatiōe ꝛ frigore posite.
¶ Pronostica. vehemētia rigoris arguit viscositatē māei
Rigor plurime redditōis ī febre praua cū debilitate v-
tutis mortalis. Or si cū eo nō remoueṫ fe. v̄tute ente for-
ti nō est bon⁹. Et deterior oib⁹ ē vt sequaṫ ipꝫ euātio nō
adiuuās ꝛ nō sedaṫ cū eo fe. ꝛ si nō accidat euatio iteꝝ: tc̄
signū q̄ hūor est mot⁹ ꝛ vincēs q̄ expelli nō pōt ꝛ ē malū.

¶ Aphorismi huius accidentis.

¶ Quibuscūq̄ in febribus sextanis in sexta die rigores
fiunt discreti sunt. 29. quarte.
¶ Si rigor inciderit febre non deficiente iam debili en-
te virtute mortale. 46. quarte.
¶ A causone hito rigore supueniēte solō fit. 58. q̄rte.
¶ Quibuscūq̄ ī febrib⁹ quottidie rigores fiūt quottidie
febres exoluuntur. 62. quarte.
¶ Frigidum v̄o spasmum ꝛ tetanos ꝛ nigrores ꝛ febri-
um rigores. 18. quinte.
¶ Ulceribus quidem frigidum mordax: cutim indurat
doloreꝫ sui e sanie facit: nigrores rigores spasmos febres
ꝛ tetanos facit. 21. quinte.
¶ Rigores quidē mulieribus incipiunt ex lumb̄ magis
ꝛ per dorsum ad caput: sꝫ ꝛ viris retro magis q̄ꝫ ī priori ꝑ
te corporis velut coxarum tibiarum. 69. quinte.
¶ Quib⁹ ī causōe trēores fiūt alienatio soluit. 26. sexte.
¶ Jn sudore rigor malū. 4. septime.
¶ Ex multitudine potatione rigor ꝛ desipientia malum
Et hec de rigore horripilatione ꝛ frigore que non vidē-
tur differre secundum quosdam nisi scd̄m intensum ꝛ
remissum. 7. septime.

¶ De sudore superfluo. Rubrica III.

ontra secundū accn̄s: ꝛ ē ī ordine
sic ab Auic. posi-
tū sudor supfluus. Et lꝫ sudor cōsueuerit mul
tiplr̄ distingui: vt scd̄a q̄rti: de eo: vt penes q̄li
tatē quātitatē subaꝫ tp̄s appitōis: ꝛ hʾ: vt īfra
de ꝓnosticis: tū h̄ de eo loq̄ ītēdo: vt ē supflu⁹ ꝓsternens
v̄tutē s̄ꝫ plīm a subtilitate māe vl' ei⁹ liq̄ditate aptura po
roꝝ: aut debilitate contētiue: aut excitatione expulsiue.
¶ Propter qd̄ nō ī p̄n⁹. Or sudor cretic⁹ ꝛ silr̄ q̄ accidit ī
declinatōe feb. nullo mō ē ꝯstrīgēdus: nisi cū supfluit: ꝛ
v̄tutē ꝓsternit: vt cū ꝑducit ad lipotomiā ꝛ hui⁹. ¶ Su-
dor diaforetic⁹ vel cardiac⁹ dict⁹ q̄ fortib⁹ ꝯsueuit appe-
re febrib⁹: vt ī causone sinocho: ꝛ hʾ. cū ex eo videṫ imi-
nere ꝑiculuꝫ cohibēdus. ¶ Sudor veniēs ī p̄ncipio fe-
briū nō ē ꝯstrīgēdus. mltitudinē. n. māe sigñat. ¶ Mo-
dus āt gn̄andi sudorē supfluū: ē q̄n caliditas febril' ve-
hemēs calefacit ꝛ subtiliat hūores: ꝛ poros rarefacit: vñ
deficit cōtētiua: ꝛ nō pōt retinere q̄n fluāt: ꝛ vapores ma
li veniūt ad cuti: cū q̄b⁹ ꝑꝑ defectū ꝯtētiue veniūt ꝛ bōi:
ꝛ sic ꝑ os euanṫ ꝛ sp̄ūs ꝛ bōi hūores: vñ corp⁹ d̄bilitatur.
ꝛ signum quia ipsum sudoreꝫ corpus non bene sustinet:
sꝫ maxime in suis actōibus mēbra deficiūt ꝛ obtūdunṫ.
¶ Curaṫ. n. cū his q̄ se suis opponūt cāis: vt v̄bi gr̄a cōtra
hūoris subtiliationē cū igrossantib⁹: ex p̄te frīditatis ae
ris ciboꝝ ꝛ potuū frīdoꝝ: ꝛ talia habuisti supra tertio ꝛ
quarto caplō. Et de dieta iā dicta de ipsis acutis contra
aptionē poroꝝ ꝓcedaṫ. Jnfrīdādo acrē cū flabellis: lin-
teamib⁹ vt ī p̄nti caplō: siue pānos subleuare: nā ꝯtinua
aeris mutatio corp⁹ magis īfrīdat: z° ꝓbleumatū ꝓbleu
mate. 24. Jtē nō abstergaṫ sꝫ dimittaṫ sudor ī poris īfrī-
dari: sic. n. ꝓhibeṫ sudor. Aristotel' z° ꝓbleuma. ꝓbleu-
mate. 13. Cōtra debilitatē ꝯtētiue ꝓcedaṫ cū stipticis frī
dis ītus ꝛ extra exhibitis. Et valet inunctio ad extra ole
um roṡ. ex oleo onfancino factū: de mirto: de folys sali-
cis ꝛ hʾ. Jtē valet. ℞. olei roṡ. mirtini añ. ℥. i. vini citonio
rū. ℥. 5. balaustiaꝝ. sang. draco. añ. ʒ. i. aceti paꝝ ꝛ cū pau-
co cere fiat vt linimētū. Ad ītra exhibe troc̄. de charabe
de terra sigill'. cuꝫ aq̄ nenufar. sy. de mirto: ꝛ sic de alys
potib⁹ supra ī cura acutaꝝ: de q̄b⁹ ēt caplō q̄rto. Ex q̄b⁹
ēt ꝑficiṫ scd̄a ītētio: ꝛ maxīe cū istis vnctōib⁹: vt pꝫ. Et ex
cōsil'ib⁹ ꝑficiṫ alia ītētio q̄ est īcitatio expulsiue. Ad cō-
plēdū āt has ītētōes adiuuat diuersio: vt ꝓuocatio hūo-
rū ꝑ alias regiōes: maxīe ꝑ secessū: ꝛ ꝑ ꝓuocātia vrinā. Et
vr̄ q̄ ꝓuocatio vrīe sit magl ꝯueniēs: eo q̄ sudor: vt z° ca
nōe ē aq̄sitas sāguīs cui pus colericū ē admixtū: ꝛ cū via
aq̄sitatis sāguīs sit via vrīe: seq̄ṫ ꝛc̄. nā vrina ē aq̄sitas ēt
sāguīs: sꝫ supflua. Jtē aduerte q̄ paꝝ dormiāt: nā sōn⁹ su
dorē ꝓuocat: nꝫ pānis coopianṫ multis. ¶ Ad retinēdū
sudorē valet succ⁹ semꝑuiue. Jtē ꝛ solatri cū q̄b⁹ addanṫ
ex frīdis stipticis: vt bolū armenicū: dragantū: gūmi ara
bicū gale ꝛ hʾ: cū aceto ꝛ oleis stipticis dictis. Laudauit
multū Gētil' rosatā nouellā nicol'. ꝛ in die dabat pluries.
Jtē vltīo cū alia nō videnṫ ꝯferre ꝯsentiēte v̄tute sup ex
trema ꝓyciaṫ aq̄ frīda: aut ipa ī ea teneanṫ. ¶ Postre-
mo nō. q̄ loca q̄ inūgi debēt in casu isto sūt frōs timpora
pulsus brachiorum ꝛ spinalis medulla.
¶ Signa demōstratiua nota sunt ex sensu ipso.
¶ Pronostica. Sudor frīd⁹ cū caliditate fe. ē signū malū
valde: ꝛ ꝓprie qui appropinquat capiti ꝛ collo: ꝛ sigñat
sincopiꝫ. Or si feb. fuerit magna: tūc mors ē ꝓxia. ¶ Su-
dor multus sigñat lōgitudinē egritudinū ꝑꝑ multitudi-
nē māei. ¶ Qñ p⁹ sudorē nō īueniṫ leuitas: n̄ ē signū bo
num. Or si fecerit augmētū nocumēti: tunc ē signū malū
licꝫ sit cōis corpi ēt. Et multotiēs q̄dē īcipit egritudo cū

.: Loca inungenda in sudore superfluo

sudore: deinñ seqtur ipm febris ⁊ plongat̃. ¶ Et cū ex sudore ꝑuenit horripilatio nō est bona imo malū: qm̄ horripilatio signat expāsiōem hūoris mali nocētis i corpore: ⁊ illud signat q̄ nō mūdificat: imo mouet de hūoribus malis illud cui⁹ acuitas ē fracta pmiscēs ipm hūiditatibus q̄ resoluūt p sudorē: ⁊ signa q̄ mā plurima nō resoluitur apud euatiōnē sudatiuā. ¶ Quādo i sudore frōtis debilitat̃ pulsus: ⁊ vtus ē signum malum. Et si cadit pulsus: tūc est mors. ¶ Sudor bonus cui ꝯuenit vt fit p ipz crisis cōpleta: est ille q fit in die cretica: ⁊ est cōis toti corpori abūdās: ⁊ cū ipo alleuiat̃ ifirm⁹ ⁊ seqtur illū ille qui ñ ē cōis: ſʒ succedit ei leuitas. Et ad sūmū ꝯsidera sudorē p seipm i caliditate sua ⁊ friditate: in colore: i odore ⁊ gustu: i quātitate: multitudine: paucitate: ⁊ te sue egressiōis an sit i pncipio statu: aut declinatōe. Et qd associat̃ ei de febre i fortitudie debilitatis. Et qd succedit ei ex leuitate ⁊ grauitate. ¶ Sudor in cōualescētia multiplicat̃ pp reliquias māei: q̄re nō ē malū puā facere minoratiōnē. ¶ Sudor ē bona crisis i egritudibus acutis ⁊ flegmaticis. Auicē. scđa q̄rti. ¶ Et ƀ nō qđ pma q̄rti de signis flegmatice igt. ⁊ de ppriorib⁹ signationib⁹ ei⁹ ē puitas sudoris ⁊ puatio ei⁹. Et scđo aphoꝝ ꝯmēto. 13°. Omnis crisis plus attinet sanitati q̄ morti: nisi morb⁹ fuerit pestilētialis: cōsidera. ¶ Sudor in egritudib⁹ acutis vtplm fit in tertio ⁊ qnto ⁊ minorat̃ i quarto: ⁊ pap qdē ꝯtigit ſʒ qđ expimentatores estimant: vt sudet eger. in. 20.30.⁊ 34.

¶ De fluxu sanguinis narium. Rubrica IIII.

Contra tertiū ⁊ est flux⁹ sanguinis nariu₃ supfluus. Canō. nō est restringēdus cretic⁹ nisi cū ad vehemētiā debilitatis vtutis corp⁹ pduxerit. Et consueuit ƀ fluxus vtplm i acutis febrib⁹ cōtingere: pp vehemētiā caliditatis subtiliātis ⁊ acuētis sanguinē: q̄re i ei⁹ remotōe pcedēdū cū his itētōib⁹. ¶ Prima ē malā cōplexionē alterare cū fridis ⁊ siccis: sanguinē et igrossantib⁹: vt ei⁹ subtilitas ⁊ acuitas remoueat̃: ⁊ ƀ cū dieta ⁊ digestiuis: de qbus tertio ⁊ q̄rto capitulo. ¶ Scđa itētio ē diuersio cū ligaturis vētosis ⁊ h̄ỏ vidēdis qnta terty. Et flōia in ƀ vim h₃ potissimā: vētose cū scarificatōe: ⁊ absq₃. ¶ Tertia est cōstringere vias p q̄s sanguis trāsitur⁹ est ad nares: vt ponere pānos lineos in aq̄ frida ifusos: ⁊ cū aceto ⁊ absq₃ circa collū ⁊ ptes ei circūstātes. Itē ifridare caput vt stati. ¶ Quarta ē corrigere nocumētū mēbri mādātis: vt ē epar aut splen ⁊ h̄ỏ. ¶ Ex remedys bonis i fluxu sanguis nariū sunt ifridatio capitis p exteriora cum pānis ifusis i aq̄ ros. succo solatri: sempuiue: aq̄ nenufaris: bolo ar. sang. dracōis: ⁊ h̄ỏ. nisi sit qđ ꝓhibeat: vt grauitas capitis: catarrus: friditas cerebri nimia: squinātia. Itē qñ fluxus eēt a venis vl' arterys iferiorib⁹: nā i his casib⁹ exteriora adaugēt fluxū. ve₃ attractio aq̄ rosate: aq̄ veri frigoris cū puluere constrictiuo p nares cōfert ⁊ potēter. Et ē remediū cōe maxime cū aqua frida. fieri pt ⁊ ƀ attractio cū succis fridis cōstrictiuis. Succus stercoris asinini recētis multū valet positus i narē. Itē puluis eius desiccati solus: aut cū sanguine dracōis: mastice aut thure ⁊ h̄ỏ valet potēter. Prohibet trāsitū sanguis ad nares circūuolutio pāni infusi i aq̄ ⁊ aceto. ⁊ h̄ỏ. applicatio fridoꝝ ad caput: vt dcm̄ est. Itē applicatio narcoticoꝝ qñ leuia nō ꝯferūt. Item ifusio aq̄ fride sup caput: si nō sit qđ ꝓhibeat vt dcm̄ est. Itē istillētur vl' attrahātur liqda frida p nares ex aqua ipa: aut succ⁹ sempuiue: iusqami mādragore: ⁊ h̄ỏ. Itē in dictis succis cū sanguie draconis ⁊ gipso iuoluātur tēte magne ⁊ in narib⁹ ad obturādū iponātur. Itē admistrētur puluere stiptici vt balaustiaꝝ: corticū granatoꝝ: acatie: ypoquistidos: ⁊ h̄ỏ. et friditati attinētia. Et ƀ de ipo sic dcā ⁊ pauca sufficiāt. Uelle āt enarrare oīa eēt ƀ ponere capitulū de ipso: de q̄ Aui. qnta terty: ⁊ tu ad eū. ¶ Signa demōstratiua nota ex sensu.

¶ Pronostica. Tā puus q̄ multus malus: ⁊ q est ex sanguine nigro est pluris maliciei. Qui ē ex sanguie purpureo raro ē malus. In q̄rto factus significat difficultate₃ crisis: bon⁹ q cadit in iparibus. Aui. febres incensiue terminātur cōplete p fluxū sanguinis nariū: similiter ⁊ tertiane: ⁊ melior ē qui fit ex pte ifima. ꝯtrarius ꝯtrarium.

¶ Aphorismi.

¶ Quibuscūq₃ i febrib⁹ sanguis fluit mltitudo vndecūq₃ i resūptōib⁹ vētres his hūectant̃. vigesim⁹ septim⁹ q̄rte

¶ Quibuscūq₃ i febrib⁹ aures surdescūt: sanguis e narib⁹ fluēs: aut vēter turbat⁹ soluit egritudinē. 60. quarte.

¶ Quib⁹ spes ē ad articulos apostema i fine. Si vo ex narib⁹ sanguis fluit valde ⁊ celeriter soluit. 74. quarte.

¶ Mulieri menstruis deficiētibus sanguinem e narib⁹ fluere bonum est. 33. quinte.

¶ Caput dolenti ⁊ circundolēti sanies aut aqua aut sanguis defluens ſʒ aures: aut nares: aut ſm os soluit egritudinem. 10. sexte.

¶ In sāguis fluxu desipiētia aut spasm⁹ malū. ix. septie.

¶ De vomitu supfluo. Rubrica V.

Contra quartū q est vomit⁹ supfluus. Et l₃ plures sint cāe: ⁊ decima tertia terty videri h₃ de eo: tamē tres ꝯsueuerūt esse cāe eius in acutis. Prima est mā in stomaco contēta: in eo genita: vt colera: aut aliūde trāsmissa vt vitellina. Scđa ē materia cōtinue fluēs aliunde ad stomachum. Tertia est debilitas contentiue.

¶ Canones. Primus creticus nō ē cohibēdus: ad quem seqtur leuitas iocūditas ⁊c. ¶ Secūdus. cōtra non creticum: si ē ex prima cā da vomitiuū ex aqua tepida ⁊ sy. acetoso. Et si vis eū fortificare: fac bullire scia raphani pus in dicta aq̄: ſʒ ƀ nō facias si te necessitas nō cōpellet tūc euabitur mā eius. Et si fuerit cū eo rugit⁹: ⁊ aliqđ signū aptitudis dsceſus māei ad iferiora: dare poterl yerā vl' aliqđ tale solutiuū: et maxie ꝯferret, si cā fuerit ibibita: ⁊ ibi et fuerit flegmatic⁹. Facta āt euōne tal' hūoris: da equās cōplexionē malā stōaci: vt aquā granatoꝝ: miuā citonioꝝ: bucellas ifusas i vino granatoꝝ. Itē ꝯuenit ⁊ pot⁹ aq̄ fride si ñ sit qđ ꝓhibeat: vt i pcedēti ca⁹ dcm̄ ē. Ite₃ applicatio emploꝝ ⁊ ēbrocationū fridoꝝ ad ex vt oxizachara: ⁊ h̄ỏ. ¶ Et si fuerit ex scđa cā tē vtere stipticis ab itus: ⁊ ad extra: ⁊ illa cōtinua ēt ex pte ciboꝝ ⁊ potuū: p qb⁹ tertio ⁊ q̄rto ca⁹. ¶ Et si ex tertia pur te reducas ad stiptica it⁹ ⁊ ex applicata. ex ipis dōestica magl ſc.

Acetum.	Rosa.	Sorbe ipse.
Agresta.	Sandali.	Granata.
Citonia.	Sy. de mirto.	Charabe.
Corallus.	De acetositate citri.	Lactuca.
Coriandrū.	Sy. rosatus.	Endiuia.
Cucurbita.	Scoria ferri.	Mirtus.
Dyacitoniten absq₃ spēb⁹.	Trocisci d ros.	Nespila.
Ribes.	Electuarius de sorbis.	Tamarindi.
Berberi.		Zuchaꝝ ros. ⁊ h̄ỏ. ⁊ tu compone.

¶ Et descēdēdo ad pticularia nouē ponunt̃ itētões. Prima ē remotio cāe facietis vomitū vt dcm̄ ē. Scđa ē rectificatio regimis. 3ª ē rectificatio stōaci. 4ª ē rectificatio mādātis mēbri. 5ª diuersio fluētis māe. 6ª ē imobilitare mā₃. 7ª coāgulatio ductuū: vt. s. d fluxu sāguis nariū. 8ª repssio acuitatis ⁊ sesatōis stōaci. 9ª mitigatio accītiū vo

mitus: que oēs cōpleri possūt ex datis nūc simplicibus ⁊ cōpositis cū diuersis igenys in eoꝝ applicatōe: ⁊ tu cōpone. Nā oīa velle hic declarare eēt adducere quasi tertium Auic. Et tu ad illa te reducas capl'a.

¶ Signa demōstratiua nota sūt ex materia ipa.

¶ Pronostica. Vomitꝰ semꝑ est malus: saltē ꝑ viā signi: vomitꝰ purus malus; ⁊ quāto purior deterior. Colericus purꝰ significat vehemētiā caloris. Flegmaticus v̄o purꝰ vehemētiā frigoris. Vomitꝰ citrinꝰ malus ⁊ viridis ⁊ pourinus ⁊ fetidꝰ: ⁊ q̄ ē sicut odor sicle: rubeꝰ cū nigredine ⁊ obscurꝰ: ⁊ deterior: q̄ ē sicut flos eris: ⁊ niger malus ꝓp̄e qū post ipm fit spasmꝰ subito: ⁊ ip̄e statī iterficit nisi sit illic fortis v̄tꝰ: fortasse remanet vsqꝫ ad duos dies. ¶ Vomitus i febre pestilētiali semꝑ malꝰ. ¶ Vomitꝰ melācolicus solus pessimꝰ. ¶ Qū vomitus fit cū fortitudie virtutis ⁊ signis digōnis ⁊ leuitate accītium ⁊ i die cretica: bonus etiā in ipsis febribus: ⁊ bonus ⁊ minus bonus ꝫ bonitatem maiorem ⁊ minorem signorum.

¶ De fluxu vētris superfluo. Rubrica VI.

Ontra quītū ⁊ est fluxus vētris superfluus: cā eiꝰ in acutis est mā cal'a colerica. Et iō ꝑ eiꝰ cura hanc solā cām seq̄r. Nā velle oēs eiꝰ cās amplecti eēt ꝓlixare: ⁊ satis extra ꝓpositū: q̄re Auicē. nos remisit ꝑ eius cura ad. xviᵐ. tertij: ⁊ tu ibi.

¶ Canones. Primꝰ. Creticꝰ nisi sup̄fluat: nō est cōstrigēdus: ꝙ si sup̄fluit da ꝯstringētia itus ⁊ extra. Et vltīo cū alia non ꝓsunt venias ad narcotica. Sed attende ne nimia sit v̄tutis debilitas: q̄r cū eis faciliter posset extigui calor. Et ex domesticis cōmēdatis talibꝰ sūt: aqua ordei vstulati: i qua decoquat̄ mirtꝰ aut caro citonij: aut aliq̄d tale cū dragāto. Itē valet syrupus de mirto: de ribes: de agresta mesue: miua citonioꝝ: trocisci de spodio ⁊ hꝫ. Et in cibis lēs excorticata bis elixata fcā acetosa cuꝫ succo granatoꝝ acetosoꝝ: aut cū aceto: ⁊ hꝫ. Ad extra applica emplastra: cerota: vngtā: fomētatōes: ⁊ hꝫ. ¶ Et ne vacuus discedas: aliq̄ simplicia ac cōposita q̄bus adimpleri poterūt q̄ dcā sūt h̄ subscribā. In via cibi lēs: vt dcm̄ ē.

Endiuia.	Balaustia.	Zucharum rosatū
Lactuca.	Rose.	vnius anni.
Panicum.	Galla.	Triasandali.
Mileū fractū.	Gumi arabicum.	Trocisci de chara
Panata ex tor	Licium.	be ⁊ hꝫ.
tellis.	Terra sigillata.	¶ Ad extra fac
Lagane ñ sali	Spodiū ⁊ h̄ ꝑ ife	emplastra ⁊c.
te vniꝰ diei.	riꝰ cum clisteri.	Ex oleo mirtino.
Citonia.	Per os v̄o rob de	Rosato.
Nespila.	berberis.	Citonioꝝ ⁊ hꝫ cū
Ordeū ⁊ hꝫ.	Sy. de mirto.	corallis sādal' ora
¶ In via altera	Rose.	gagāto spodio.
tiuoꝝ.	Dyarodon nicol'.	Coriādro. Se. plā.
Acatia.	Dyacitonitē absqꝫ	⁊ ē singl'are itꝰ ⁊ ex̄
Ypoquistidos.	speciebus.	appli. ⁊ i cib positū

¶ Et tu pro his ⁊ similibus recurre ad Auic.

¶ Signa demōstratiua ex materia ipsa nota sunt.

¶ Pronostica. Quādo sic accidit fluxus: ⁊ post ipm nō sequitur ⁊c. ē h̄ndus multū suspectꝰ ⁊ dubitādū sp. ¶ Egestio fetida sil'is egestiōi pueroꝝ ⁊ ifātiū mala: qū. s. non fuerit a cā ꝑmitiua. ¶ Egestio colerica i ꝑncipio nō est bōa: sꝫ i decliatōe bōa. ¶ Et fluxꝰ vētris mltꝰ post signa mala ⁊ casū v̄tutis ꝓterq̄ꝫ succedat leuitas ē significatio mortis: lꝫ febris ēt sit eradicata. ¶ Qū egōnes sunt vnctuose: ⁊ sup ip̄as est sil'e virꝰ: ⁊ emanat citrinū: ⁊ dn̄at fetor: ⁊ illō i febribꝰ acutis ē mortale aui. ¶ Cū i egōne sīt aliq̄ sil'ia corticibꝰ lupinoꝝ i oībꝰ egritudinibꝰ tunc est signum mortale. ¶ Aphorismi.

¶ In vētris fluxibꝰ mutatōes egestionū iuuāt: qū. s. apparet post signa digestiōis: ⁊ in die cretico ⁊ signo cretico: si ad malū nō se cōuerterint. q̄rtusdecimꝰ secūde.

¶ Egōnes nigre vl' q̄si sanguis eueniētes: ⁊ cū febre: ⁊ sine fe. pessime: ⁊ quātocūqꝫ colores plures fuerit magis malū: cū farmacys v̄o meliꝰ est. vigesimus ꝑmꝰ q̄rte.

¶ Egritudibꝰ quibuscūqꝫ incipiētibus si fel nigrum sursum aut deorsū exiuerit: mortale. vigesimꝰ scdus q̄rte.

¶ Ex quibuscunqꝫ egritudinibus acutis: aut multi temporis: aut abortibus: aut aliter extenuatis. Si fel nigrum: aut quasi sanguis exiuerit: sequēti die cretico morietur. vigesimus tertius quarte.

¶ Mulieri i vt̄ero habenti si venter fluat multum periculum est abortiendi. trigesimꝰ q̄rtus quinte.

¶ In colerico secessu disinteria malū. trigesimꝰ q̄rtꝰ 7ᵉ.

¶ De siti superflua. Rubrica VII.

Ontra sextum ⁊ est sitis sup̄flua: ⁊ lꝫ a multis cōtigat causis vt decima tertia tertij: de ea hic tātummodo dicā: vt a cā fit cal'a: vt i febribꝰ cōtingit acutis. Et ad eā remouēdam valet potꝰ aq̄ ordei aq̄ veri frigoris: de q̄bꝰ habes canones aliquos a te i hoc ꝓposito necessario reuidēdos in p̄cedēti capl'o in canonibus ꝑmi ordinis. Itē succꝰ bateche: cucumeris: ⁊ hꝫ vt in p̄cedēti capl'o dicebat̄: vt nūc allegatū est. Itē retētio reꝝ fridaꝝ in ore: vt prunoꝝ h̄ūidoꝝ: aut siccoꝝ priꝰ in aq̄ ifusoꝝ. Itē semīa citonioꝝ posita vl' clausa i peciola dep̄ssa i modū ducati. Et sil'r seīa cōia frigida maiora mūdata: sic i peciola clausa: ⁊ ꝑus cū zucharo cādi dulcorata. Itē fiāt formelle ꝑue ad modū ducati ex carne piroꝝ: aut pomoꝝ: ⁊ ifūdātur i aq̄ veri frigoris: ⁊ ꝑ os ducātur: ⁊ cū sup̄calefacte sūt reyciātur ⁊ alie assumant̄ ad cessationē sitis. Itē valet frequēs collutio cū aq̄ ordei vl' frida. Itē gargarizatio ex ipsis aq̄s dulcoratis cū zucharo cādi. Itē valet aq̄ cocta cū succo granatoꝝ acetosorū aut muzoꝝ dulcorata cū zucharo cādi. ¶ Et h̄ attende ꝙ si eēt sitis ex flegmate salso exn̄te i stōaco ꝙ nō potet̄ frida: sꝫ cal'a aq̄. s. ordei aut alia ⁊ dulcorata. Sil'r si colerica mā eēt ibibita nō det̄ frida: sꝫ cal'a: q̄r frida cōstiparet mām i loco: dato ꝙ igrossaret. Sil'r si eēt sitis a mā adusta det̄ aq̄ ordei ⁊ pur frida. Itē valet aq̄ cocta cum succo arācij dulcorata. Itē valet iulep viol'. rosatū: maxime qū ē laxitas stōaci. Itē syrupus de acetositate citri cū aq̄ ip̄a cocta cū aq̄s endiuie: violaꝝ: lactuce: cucurbite ⁊ hꝫ. Itē ponat̄ zuchaꝝ cādi ꝑ paululū tēporis vt nō dissoluat̄ i aq̄ veri frigoris: ⁊ i ore teneat̄: ⁊ ē vsuale: fiāt ex dictis linimēta ex q̄bꝰ sepe lingua ⁊ os liniātur ex mucilagībꝰ seminū iā dictoꝝ cū semibus cōibꝰ ⁊ zucharo cādi. cū sy. de acetositate citri: si attēdes cordi: ⁊ ita de alys ꝯpone. Valet ad refrigeriū multū iūctio cū rebꝰ fridis: aut ifrīdatio fcā circa gulā. Itē ifrīdatio capitis cū his d̄ q̄bꝰ supra de fluxu sāguis nariū: ⁊ de sudore. ⁊ tu ibi.

¶ Pronostica. Quando in egritudinibus acutis fit sitis vehemens ⁊ siccitas vehemens: tunc illud est malum valde. ¶ Si febricitans multum sitiuerit ⁊ subito cesset sitis: ⁊ febris remaneat ⁊ lingua sit arida ⁊ nigra: mortem significat: proculdubio quia virtus sensitiua ē mortificata que est ab ore stomaci. vehemētior ac deterior: deiñ q̄ ameri: deiñ q̄ a fūdo stōaci. vltīo q̄ a ieiuno vl' cōitate eiꝰ. ¶ Qū destruit̄ sitis in febribꝰ adurētibꝰ ē signatio mala: ⁊ ꝓp̄rie cū nigredine lingue. ¶ Aphorismi.

¶ Quibuscunqꝫ desideriū nocte bibere valde sitiētibus: si sup̄dormierint valde bonū: ⁊ hoc cōtinet v̄itatē: qū sitis cātur ꝑ viā idigōnis. cōsidera. vigesimꝰ octauꝰ q̄nte.

¶ De pfunditate somni. Rubrica. VIII.

Ontra septimū rē pfunditas somni Pro quo accidēte re currere habes ad primā terty de subet r sōno pfundo. Sz hic p nūc tñ dicat: q pmꝰ canon debz eē diuersio: quā pmo tētare debes cum fabulis: r nouis iducētibꝰ nūc gaudium: qnqz irā. Item sepe vocetur r iciteř ad loquēdū. Itē fiāt ligature coxaꝝ: si ñ sit qđ phibeat vt apa vl aliqđ tale: aut debilitas vtutis. r fiāt fortes r fortiores vt expediet. Itē vētosas pone cuz scarificatiōe iter spatulas: si etas vtus rc. ɔsentiāt. Itē fricatiōes fortes cū pānis asperis i spatulis in brachys in cruribꝰ: qnqz vsqz ad excoriationē vt in appoplexia. Itē iponat coliriū ex yera cologntida. agarico. r salgēma et si videbit stante paroxismo. Et si pmittet suppositoriū meliꝰ. deide sequant diuersiones. Itē valēt vētose i pulpis cruriū posite. Itē odoratio panis ifusi in aceto fortissimo. Itez odoz paucedani somnū excitat. Itē pmissis diuersionibꝰ: r euātiōe. confert sternutatio ex eleboro aut pipe facta. Dicūt qdā. Si caput vespertilionis iter pānos lecti positū fuerit negabit sōnuz. Aly si liget i brachio dextro: nisi remoueat nūqz dormiet. Et ista sūt remedia maxie fiēda i ipso qñ accit i pnꝰ febriū q si talis somnꝰ acciderit ex cā ente in stō fac vomitū.

¶ Pronostica. Profūditas somni cū debilitate pulsus ē maluz. Est. n. pp debilitatē cerebri: r ppe cū ē cuz pmixtione rōnis: r de eo supra. ¶ Aphorismi.

¶ In q morbo sōnꝰ laborē pstat mortale. pꝰ zᵉ.

¶ Somnus r vigilia vtraqz mō magis facta malū. 3ꝰ zᵉ.

¶ De grauitate capitis. Rubrica. IX.

Ontra octauuz rē grauitas capitis: de q si ad plenū dicere vellē oporteret reuoluere maximā ptē pꝰ terty. Et h eēt plixare. sz tu ibi vt ð alys dictū ē. Pronūc dicat q licz regularis foret h facere tpe getis rc. tñ ifestāte grauitate fac diuersiōes vt nūc añ dictū ē. p iponendo suppositoriū aut clistere si videbit. Itē ligatōes fricatiōes vētose r hꝫ. vt supra. Et si mā ɔphēderet eē in stō fac eū vomere. Itē capiti applicent q rsoluāt. tpata tñ vt ē camomilla q resoluit absqz attractione. mellilotū r hꝫ. Et si cares simplicibꝰ ɔpone miscēdo calida cū fridis. vt. ℞. floꝝ camomille. M. i. rof. rub. mellíloti. sticados añ. M. ß. macis. ʒ. i. terātur r fiat saculus capiti. Et si in capite eēt calitas vehemēs. applica sola frigida. r frida odorent ex aceto aq rof. r hꝫ. Postremo nota p q in casu isto euitare debes emulsionez lactis sup caput r iunctio cū oleo. qm talia mltū opilādo phibēt exitū materie rc. Et iō Aui. negauit embrocas supple fridas opilātes r deide ɔcessit eas poros aperiētes. r tu cōsidera.

¶ Pronostica de eis statiz in de dolore capitis.

¶ De vigilia supflua. Rubrica. X.

Ontra nonū rē vigilia supflua r igetudo r maxie pp vehementiā calitatis. Pro quo sic pcedat: pꝛio exteriꝰ applica ifridātia aut embrocas. aut vnguēta. aut odoramēta vbi gra. ℞. coralloꝝ. M. i. corticū papaueris albi floꝝ camomille añ. M. ß. cū hac decoctiōe embrocētur pedes r brachia. ac pecia in ea ifusa tipozibꝰ applicet. Exēplū scdi. cū oleo viol. rof. nenufario tipora ac frōtē iungas Itē cū vnguēto populeō. r cū alys opiatis vt supra de fluxu sanguis nariū. Exēplū terty: vt qz cuz aq nenufaris aut violaꝝ misce granū vnū opy r hꝫ. Itez nares iungas cum oleo rof. cassialignea r opio. de quo Auic. pꝰ terty. ppo. ca. r tu ibi. Et vt dictū ē caue in repletiōe capitis vnctōes timpoꝝ. Scdo p os dabis somniferū: r vsuale ē. ʒ. i. ß. syrupi de papauere cū aqua nenufaris distātis a cibo p horas duas vel tres vl circa aut emulsio seminū papaueris q ēt datur i cibo. ¶ Tertio fac distractōes seu motiōes spūz. vt fac fortes ligaturas r cito dissolue. r in fine pcipias vt oculos claudat. Itē in camera fiāt distillatiōes aque ab alto cadētis ac si plueret. ¶ Quarto si mā peccauerit da euacuātia fm exigētiā māe de qbꝰ. 4ᵒ tracta. qnte. cōforta coꝛ ppter lesionē secutā ex ingetudie: r pp eleuationē vapoꝝ ad eū. nam mali vapores euz pcutiētes sunt cā ingetudinis. Dr q iunctio plātaꝝ pedū r palmaꝝ manuū cū piguedie gruis iducit somnū. Itē si ex succo iusqami r mēte liniat frōs dormiet. q si ex h nō dormiat: expectāda ē mors. ¶ Quidaz in casu desperato. r in frenesi applicāt sanguisugas angulis oculoꝝ. r eis remotis ponūt de opio in plagis r dormiet. Ad idem r est forte. ℞. oleoꝝ rof. violati camomilli ni. añ. ʒ. i. succi mādragoꝛe iusqami lactuce añ. ʒ. ß. opy i vino dissoluti. ʒ. ß. cere parū: r fac oīa bulire ad succoꝝ ɔsumptionez. r tūc cola: r opium submitte r eo vnge pulsus timpoꝝ r brachioꝝ r frōtē. Ad idē r est debilius. ℞. mādragore mirre opy croci r thuris añ. r cū cera fac pastillos: r cuz opꝰ fuerit vnū ex eis sup vmbilicū extende.

¶ Pronostica. Ille i quo fit fortis vigilia: deide accidit tussis moriē. vigilia supflua corpus debilitat r ad idigestiōes parat: r ad humoꝝ corruptionē. Et iō ad eiꝰ curā festines. nam aliquādo ad frenesim pducit.

¶ De dolore stōi vel vētris. Rubrica. XI.

Ontra decimū. rē dolor stōi vel vētris: q ɔtingit in febribꝰ acutis vt q̄si semper ex defluxu colere ad os stōi ipsuz mordicātis: vl ex vētositate causata via idigestiōis. Procedatur in pꝛio cū preuisione: vt qz. s. ante aduētum doloris in paroxismo ɔtingētis fiat euacuatio cuz vomitu aut cū lenitiuo euacuāte māꝫ colericam p superius si id fieri pōt aut p iferius. de qbus supra. deide dent buccelle panis ifuse in vino granatoꝝ acetosoꝝ vel muçoꝝ. vl in agresta. vel in oxiçachara. Deide inungat stōus ex oleo rosato mirtino de citonys r hꝫ. cum sandalis corallis r hꝫ fridis stomacalibus. Itē eodē tēpore qz post illas euacuatiōes epithimet epar epithimatibꝰ: de qbꝰ supra de acutis r ifra de colericis. Regimēqz sit declinās ad frigidū: r aliqualiter acetosum siue agrestosum ex pte cibi r potus. vt vino granatoꝝ. succo arancioꝝ r hꝫ. gelatine r talia cōueniens. Stāte autē actuali dolore: fiāt diuersiōes fricatiōibus vētosis: vt supra sepe. Et ponat ventosa magna super vmbilicū vel ptes ei adiacētes. Sz nō q si fieri pōt plus vomitꝰ illū fac: deide da acetosa ex sy. vt nūc añ dicebat. Et si fuerit ex vētositate ɔferūt vētosa magna dicta fricationes r diuersiōes. Itē recipe camomille anisi rute añ. decoquātur: r in illa decoctiōe ponat filtruz r stō expressuz applicet. Itē accipe panē calidū de furno extractū: r ifunde eū i oleo r melle r applica. r sic de alys calidis vt panis r hꝫ stō applicatis in vētositatis resolutionem. Securiores sunt diuersiōes r a leuioribꝫ ichoa. q si cupis latius de mā videre: te trāsferas ad. 13ᵐ. terty. vbi de hoc.

¶ Pronostica. Qñ appet in dolore stōi sup pedē dextꝝ qđā sile vesice: patiēs moriet in. 27ᵃ die. ypo. in libello mortis festine. Et ð signis eiꝰ ē: qz appetit res dulces. ¶ Si apparet in supcilio eiꝰ q hꝫ dolorē vētris vestigiū r bothor nigra silis fabe: deide si vlcus: tūc ipse morit. r huic accit superbꝫ. r multitudo somni pp frigꝰ sue egritudis.

¶ De asperitate lingue. Rubrica. XII.

Ontra vndecimū. rē asperitas lingue q cum ē cū limositate grossa viscosa. ℞. aque ordei calide. ʒ. iiij. oximellis simplicis. ʒ. i. misce r cū ea coluat os deide mūdetur lingua cū pāno lineo. aut fac illud cuz spongia

ĩfusa in eo liquore. aut cum cāna aut ĩstrumēto ligneo. aut de argēto abradas linguā. deinde laueť os cū aqua dicta. Itē prius in ore teneat ꝑ tēpus çucharꝝ cādi. aut ꝯpositū ex seminibꝰ cōibꝰ: ⁊ melle rosᷓ. aut succū ligritie cum iulep violato. vt mollificetur sufficiēter illa limositas mala deinde abrade vł laua aut absterge cū spōgia vt dictū ē. Aut ℞. amilū ⁊ ĩfunde in iulep violato: ⁊ fac vt dictū ē. Aut primo masticet buccellā panis: deīde eyciat: ⁊ os suū siue linguā lauet cū aqua dicta. aut aq̄ simplici cū aceto ⁊ çuccaro rubeo dulcorata. ⁊ ita de alys ĩgeniare. Itē valet inunctio circa collū facta ex oleo viol. ⁊ hꝰ. ¶ Quādoqꝫ est aspitas absqꝫ limositate: sed ē talis ⁊ cū nigredie ⁊ duricie: tūc retēta in ore maxie cōferūt ex his q̄ supra de siti dicta sūt: ⁊ tu ibi. Et sup oīa stude vt nō teneat caput sup puluinar: neqꝫ stet resupinꝰ: neqꝫ iaceat sup collū: ⁊ hoc vt fieri pōt. Item valet anhelare sup aquā fridā. ⁊ etiā tenere eā in ore. Et ꝑ cōplemēto recurre ad ea q̄ 6ª terty. de adustiōe lingue.

¶ Pronostica. Denigratio lingue in egritudinibꝰ acutis est signū ad maliciā decliue. Et qñ lingua exiccať in ꝓmis: deinde exasperať cū statu: deīde denigrať: est mortale ⁊ ꝓpe in. 14. Quādo exuberat sup linguā ĩ febre acuta sicut cicer nigrū: ⁊ sicut granū alchana: tūc est mors ꝓxima. ⁊ accidit eis desideriū rerꝝ calidarꝝ. ¶ Asperitas lingue ⁊ eius siccitas est signatio frenesis. ⁊ ꝯsidera in asperitate lingue: ⁊ alteratiōe coloris eiꝰ ꝯsideratiōe supflua. ne sit cā eiꝰ res tingens. Et scias ꝙ nō tingiť lingua ab humore dominā te in oī dispositiōe donec ꝑueniat ad eā cū substātia sua: aut per vicinitatē aliquorꝝ mēbrorꝝ cōicātiū.

¶ De sternutatione. Rubrica. XIII.

Contra duodecimū. qđ ē sternutatio superflua: suo forti motu attrahēdo vapores caput replet. ⁊ si ꝑ ipsaꝫ aliqd euacueť: replet pulmonē: ⁊ virtutē debilē ampliꝰ debilitat: ⁊ fluxum sanguinis ꝓuocat. Et iō stude in eius remotione: quā prio tētes facere cū diuersionibꝰ: vt cū clisterys ac colirys cū fricationibꝰ oculorꝝ. ⁊ est ꝓblema aristo. 32ª 2º ꝓblemate. fricatiōe frōtis colli: ⁊ maxie partis posterioris trahēdo ĩferius. Ꝙ si a vētositate euenerit: ⁊ friditate fac pur fricatiōes vt dictū ē. ⁊ si nō est capitis repletio capiti appone pānos calos. Itē ĩponanť auri olea calida in ꝑ vt camomillinū actu calidū. Itē ex eodē humectenť lacerti mādibularꝝ. Itē ꝯuenit eiꝰ resupinatio sup puluinar calidum. Itē cū excitať a somno: nō excitetur subito ne subito motu moueať ⁊ ipsa sternutatio. Itē vbi vapores sint calidi acuti: vt accidit in acutis: cōuenit odoratus rerꝝ fridarꝝ cerebruꝫ cōfortātiū: vt rosᷓ. violarꝝ. ⁊ eorꝝ aque attracte. ⁊ olea. Itē olfacere aquā rosatā cū aceto modico mixtam: ⁊ alia similia: vt supra de fluxu sanguinis nariuꝫ. Caueant a puluere ⁊ fumo.

¶ Pronostica. Sternutatio bōa est qñ accidit apud statū. in ꝓmis aūt ē de signis coriçe ⁊ hūoris mordicatiui.

¶ De dolore capitis. Rubrica. XIIII.

Contra 13m. ⁊ est dolor capitis ꝓueniēs a vaporibꝰ calidis eleuatis ad caput in ipsa febre aut ab humore. ¶ Canones. Diuersio. cōfortatio capitis ne recipiat. tertiꝰ eductio māe peccātis sensibilr̄ aut ĩsensibilr̄. Primuꝫ ꝯpletur eūatione ꝑ clistere aut suppositoriuꝫ priꝰ facta. Ꝙ si fuerit mā in stō cibalis aut humoralis in cā fac vomitū. Iteꝫ valent vētose sup natices: ⁊ punctis earꝝ posite. ꝙ si videbiť scarifica eas. deīde applicenť spatulis. Itē si videbiť flobotoma ex basilica: aut cephalica. Itē fac ligatiōes extremorū fortes semꝑ trahēdo ĩferiꝰ. Et ꝓ 2º epithima caput cuꝫ aq̄ rosᷓ. ⁊ aceto aut oleo rosato. aq̄ rosata ⁊ aceto bn̄ adiuiceꝫ agitatis ĩfusa in eis pecia ⁊ frōti ⁊ timporibꝰ applicata.

Itē addiť succus semꝑuiue aut solatri ⁊ hꝰ. vt supra de fluxu sanguis nariū. Item valent odoramēta frida supra de fluxu sanguis nariū. Sꝫ memorare canonis sepe replicati vt nō fiāt hec capite repleto. nā si aderit catarrus coriça aut tussis hec videnť negari debere: maxie qñ hec veniūt a mā descēdēte a capite. Sꝫ hic aduerte ꝙ vbi in ꝓnº apparent hec vel aliqđ ipsorꝝ. vt vbi grā coriça vel tussis ex mā q̄ eliqreť calitate febrili vbi qs in ꝓnº fieret litargicus aut freneticus. ꝙ tūc in ꝓnº fatuū eēt nō succurrere statim cū repcussiuis dictis. ꝭ tñ opꝰ ĩdiget medico exercitato: ⁊ cognoscēte: qm̄ talia fiūt apata nisi succurať: ⁊ q bn̄ sciat metiri pericula ex vtraqꝫ parte. Itē vbi plus timereť nocumētum tussis: ⁊ coriçe pp gulā ⁊ pulmonē ⁊c. talia repercussiua nō sunt applicāda: sꝫ ĩstādū ē cū diuersiuis ꝯtinuatis: ⁊ tu bn̄ ꝯsidera. Possunt in casu ꝯmisceri resolutiua cū repcussiuis maxie tēpore getis: ⁊ iuuabūt. Itē resolutiua sola leuia: vt camomilla mellilotū ⁊ hꝰ: ⁊ ꝑ ꝭ cōplebiť tertius. Et ꝓ ampliori doctrina recurre ad ꝓmaꝫ terty.

¶ Pronostica. Qñ dolor ꝑseuerat: ⁊ vtus ē debilis ⁊ egritudo acuta: ⁊ sunt illic signa mala: tūc egritudo ē mortalis. ⁊ si nō fuerit: tūc expecta vsqꝫ ad septimū fluxū sanguis narium. ⁊ post septimū aliqd fluere ex naso aut ex aure. ꝙ si ꝑseuerauerit vsqꝫ ad. xx. raro erit tūc resolutio eius ꝑ fluxum sanguis nariū. Si aūt ꝑ saniē currētem ex naribꝰ aut aure aut exitura. ⁊ ꝓpe ĩferiꝰ. Auic. ¶ Aphorismi.

¶ Duorꝝ dolorꝝ q sil fiūt: ⁊ nō sꝫ eūdē locū maior denigrat minorē. ⁊ facit ꝓ canone q ē diuersio. 46. 2ᵉ.

¶ Quibuscūqꝫ in febribꝰ vrine cōturbate velut subiugaliū his dolores capitis adsūt aut aderūt. 70. 4ᵉ.

¶ Lac dare caput dolētibꝰ malū. 65. 5ᵉ.

¶ Posteriora capitis dolentia vena recta frontis incisa iuuat. 68. 5ᵉ.

¶ Caput dolēti ⁊ circūdolēti sanies aut aq̄ aut sanguis defluēs sꝫ nares aut aures aut sꝫ os soluit egritudinē. 10. 6ᵉ.

¶ Quibuscūqꝫ sanis dolores repēte fiūt in capite ⁊ ꝯtinuo sine voce fiunt: ⁊ stertunt pereunt in septimo die: si non febris eos accipiat. 51. 6ᵉ.

¶ De tussi. Rubrica. XV.

Contra 14m ⁊ ē tussis q̄ in casu nr̄o ꝓueīt ex calitate ⁊ siccitate ipsiꝰ febris. Cōtra quā sic ꝓcedo: da ei ĩfrigidātia: ⁊ humectātia ītus: ⁊ extra. ex his q̄ supra de siti. laudatur retētio taliū in ore paulatine descēdētium ad viā pectoris. cuiꝰ tussis ē motꝰ. vt retētio pillularꝝ bichichiarꝝ descriptōe Nicol. ⁊. 9. almāsᷓ. Itē frusta ligricie priꝰ in aq̄ çuccarata retēta. Itē pruna. çuccarū cādi. iulep violatū. sy. de papauere mesue. diapapauer mesᷓ. diadragantuꝫ ⁊ hꝰ. Aq̄ ordei çuccarata in q̄ decocta sint sebestē. ligritia seia cōia ⁊c. Ad ex vo ĩungātur pectꝰ. ⁊ guttur ex oleo violato cū modico cere albe. ⁊ si vis adde piguedinē galine ñ salitā. ⁊ alia ꝯsilia. q̄re ĩfra de febre ethica.

¶ De destructiōe appetitus. Rubrica. XVI.

Contra 15m. ⁊ ē destructio appetitꝰ siue eiꝰ diminutio multa. In quo casu oꝫ medicū diuersimode ꝓcedere sꝫ cārꝝ diuersitatē: ⁊ locorꝝ ipsarꝝ māerꝝ. vt vbi grā. si mā fuerit ĩ stō ꝯtēta: faciēs destructionē ⁊c. tūc vomitus ē ei maxie ꝯueniēs. Et hic nota ꝙ dato ꝙ humor acetosus ex se sit factiuꝰ appetitꝰ. tñ aliqñ pp lōgā morā eius ĩ stō sua friditate eū corrūpit aut deycit. Iuxta illud Gal. 2. aphō. ꝯmēto. 20. Ois ĩmoderata q̄litas deycit actū ꝓprie vtutis. Ꝙ si fuerit cā in ore stōi tūc exhibe q̄ paulatine deglutianť remouētes illā. Et q2 vtplimū cā ē cala: iō Auic. docet curare cū fridis. debes itaqꝫ studere eiꝰ restauratiōi cū excitantibꝰ appetitū. Et laudať ab Auic. 13ª. terty. in cā

cal'a panis ĩfusus in aq̃ frida. laudat̃ diacitonitẽ absq̃ speciebus cum pauco vino postea dato in excitatione v̾tutis. Jtẽ. presenta ĩfirmo excitantia q̃ sint boni odoris. Excitat potẽter acetũ: ⁊ cũ passulis bulituz. Jtẽ acetosa oĩa vt granata ⁊ hꝫ. cã existẽte cal'a. Jtẽ sapores facti cũ agresta. vio granatoꝝ. Jtẽ gelatine acetose. ⁊ ita de alijs ĩgeniare. Jtẽ carnes ⁊ cibaria cũ sĩlib⁹ ꝑparẽt̃. Jtẽ valẽt cappes ꝯditi cũ aceto. ⁊ oliue salite magis in cã calida. Jtẽ salatucie ⁊ hꝫ. ⁊ ad talia ĩgeniare. ℂ Or si venerit ex repletiõe: euacua flobotomia aut farmacia vt videbit̃. Ad extra iungas emplastra ⁊ alia talia vt saculos appõe ĩ st̃õi ꝯfortationẽ. ℂ Põt ex multis alijs causis cõtingere: ⁊ cõitate alioꝝ mẽbroꝛuz vt epatꝭ splenis ĩtestinoꝝ ⁊ hꝫ. supfluo coitu aut aliter v̾tute debilitata: quas cãs ꝓseq nõ ẽ ꝑñtis ĩtẽtiõis nr̃e. sed solum debem⁹ seq cãs in febꝛe acuta cõtigẽtes. licz aliqñ deuiauerim ob tui amoꝛẽ. Jdeoq̃ ꝓ alijs causis si cupis eas ꝓseq recurre ad tertiamdecimã tertij. vbi de hoc.

ℂ Pronostica. Nõ ĩueni aliqd de eo in moꝛbis acutis: sz bñ in cronicis. de quo dr̃ ꝙ destructio ei⁹ in cronicis est valde suspecta ⁊ mala: ⁊ maxĩe in lienteria: ⁊ disinteria cronica. Habui in manib⁹ meis almericũ iustinopolitanũ q febriuit sex mẽsib⁹. in quoꝝ q̃tuoꝛ hũerat nõ dico diminutiõez sed ablationẽ ei⁹ in totuz. ita vt oĩa abominaret. post illos q̃tuoꝛ ꝑmos mẽses ad me venit: ⁊ in termino duoꝝ restitutus fuit appetitui bono ⁊ sanat⁹. ℂ Aphoꝛismi.

ℂ Jn oĩ egritudine cõfoꝛtari mente ⁊ bene se hr̃e ad oblationes bonũ. ꝯriũ v̾o malũ. 33.2^e.

ℂ De bolismo. Rubrica. XVII.

Contra 16^m. ⁊ ẽ bolism⁹. i. fames mẽbꝛoꝛuz cũ satietate st̃õi accĩt febꝛiẽtib⁹ ꝑꝑ malã ꝯpl'onẽ exiccãtẽ ⁊ resoluentem mẽbꝛa vñ nutrimẽtũ appetũt: ⁊ destruẽtẽ v̾tutẽ st̃õi. Jõq̃ ad hãc solã cãm vt Auic. respiciã. Et in hoc casu q̃tuoꝛ sũt ĩtẽtiões hñde. ℂ Prima ẽ excitatio appetit⁹ st̃õi cũ reb⁹ acetosis ⁊ stipticis ⁊ boni odoꝛis. vñ ꝯpetit olfacere citonia pira poma rosas cãphoꝛã ⁊ hꝫ. Jtẽ odoꝛatio panis calidi ĩfusi in aq̃ rox. ⁊ cũ puluere gariofil'. pauco. Jtez odoꝛatio pulli assati odoꝛificati cũ aq̃ rox. sandal'. ⁊ modico gariofil'. Jtẽ ei⁹ comestio. Jtẽ ꝯtusuz cũ agresta aq̃ rosa. ⁊ hꝫ. Jtẽ cũ citonijs ꝯditũ cũ lambꝛusca ⁊ hꝫ boni odoꝛis. Jtẽ ꝯdiãt̃ carnes sue ⁊ alia cibaria ac pot⁹ ipsi cũ reb⁹ odoꝛiferis st̃õ ĩfirmi gratis magis: q̃re ipz ꝑus ĩterroga. ℂ Secunda ẽ v̾tutis ꝯfoꝛtatio q̃ ĩplet̃ cũ cibis ⁊ potib⁹ dictis adducẽdo coꝛdialia intus ⁊ ex̃ applicata. ex ꝑte cibi pot⁹ ꝯfectionũ epithimatũ ⁊ hꝫ. ℂ 3^a ẽ ꝓhibitio eoꝝ a sõno saltez ml'to. nã patiẽtib⁹ sincopĩ ꝑcipit̃ vigilia vt. xi^a. tertij. ℂ 4^a ẽ remotio cal'itatis ĩflamatiue st̃õi. ⁊ hec ꝯplet̃ cum fridis humidis vt supꝛa de siti. de asperitate lingue. ⁊ de tussi. sz facilla eẽ stomachalia: ⁊ odoꝛifera. Jtẽ laudat̃ ĩfridatio capitis: vt ꝑ cõitatẽ ad st̃õz ĩfridet̃ st̃õus ⁊ maxĩe os eius. de hac ĩfridatiõe habes ⁊ canonẽ supꝛa de fluxu sanguis narium ⁊ de doloꝛe capitis. Jtẽ fiat ĩunctio st̃õi ex reb⁹ declinantibus ad frigidum. Et tu ꝓ ꝯplemento recurre ad 13^{am} tertij. vbi de hoc ⁊c̃.

ℂ De denigratiõe lingue. Rubrica. XVIII.

Contra decimumseptimuz. ⁊ est denigratio lingue: que accidit a malis materiebus coꝛruptis ⁊ retentis in lingua. ⁊ tunc procede vt supꝛa de asperitate lingue. aut ex caliditate multa exardente: ⁊ denigrante superficiem lingue. ⁊ tunc humectetur lingua: vt in loco allegato: ⁊ de siti. ⁊ tu ibi.

ℂ Pronostica. Jndicat futurã frenesiz eleuatiõe maloꝛuz vapoꝝ ab ea ad cerebꝛum.

ℂ De appetitu canino. Rubrica. XIX.

Contra 18^m. ⁊ ẽ appetit⁹ caninus. ⁊ breuiter vt Auic. curet̃ fridis vnctuosis: ⁊ dulcib⁹: nã ⁊ si frã appetitũ ĩducãt. tñ frã vnctuosa remolliẽdo ꝑtez oꝛis st̃õi ipz tollũt. frã remouent malã ꝯpl'onẽ cal'az. vt ius pulli cũ d̃coctione seĩuz poꝛtula. vl' lactu. vnctuosa remolliũt siue relaxãt. dulcia replent. Et pro complemento recurre ad pꝛopꝛium capl'z. 13ª tertij. ℂ De sincopi. R^{ca}. XX.

Contra 19^m. ⁊ ẽ sincopis q̃ accĩt ex effusione col'e ad os st̃õi. in cui⁹ cura oꝫ q̃nq̃ hr̃e ĩtẽtiões. Prĩo ad sincopĩ ipsaz añq̃ vẽiat. vt dãdo frustũ panis ĩfusi in vino granatoꝝ. ⁊ ml'ta alia: vt. s̃. de vomitu ex ꝯsil'i cã. ⁊ tu ibi. ℂ 2ª euõ ipsi⁹ ꝑ vomitũ vt allegato loco. aut cuz clisteri vt videbit̃. ℂ 3^a ẽ ad ipaz sincopiz cũ q̃si ĩcidit: ⁊ ẽ dare vinũ coꝛdiale cũ mica pãis. ℂ 4^a ad ipsã sincopĩ dũ ẽ ĩ actu q̃ ꝯplet̃ diuersionib⁹. ligatiõib⁹. fricatõib⁹: ⁊ hꝫ. ℂ 5^a ẽ ad remouẽdũ sincopiz dũ surrexit patiẽs a sincopi cũ digestiuis eũatiuis: ⁊ similibus vt decimaprima tertij.

ℂ Pronostica. Qñ ꝓlõgat̃ sincopis: ⁊ coloꝛ faciei mutat⁹ ẽ in liuoꝛẽ aut viroꝛẽ aut nigredinẽ: expedit⁹ ẽ. ℂ Si sincopiçato ĩponat̃ sternutatoꝛiũ: ⁊ nõ sternutet: ꝯsũmatuz est.

ℂ De cõstrictiõe anhelitus. Rubrica. XXI.

Contra 20^m. ⁊ ẽ ꝯstrictio anhelit⁹ cui⁹ q̃tuoꝛ sũt cãe. vt nr̃o satisfit ꝓposito. ℂ Prima ẽ spasm⁹ aut siccitas lacerti pectoꝛis siue anhelit⁹ ꝯtigẽs: ⁊ remouet̃ cũ fridis ⁊ hũidis ex ꝑte aeris ⁊ alіaꝝ reꝝ sex nõ nãliũ Et tu ꝑ his 3° cap^o. s̃. Jtẽ ⁊ ꝑ medicĩalib⁹ ẽt ad hãc ĩtẽtiõez 4° cap^o. Jtẽ fiãt ĩunctiões circa loca: ⁊ circa frõtez: ⁊ caput Et tu bñ ꝯsidera oꝛtũ neruoꝝ pectoꝛi motũ dãtiũ. ℂ 2^a cã ẽ descẽsus mãe a capite ad illas ꝑtes. in quo casu attẽde diuersionib⁹ ⁊ euonib⁹ mãeꝝ supioꝝ cũ pillulis enematibus ⁊ hꝫ. ℂ Pro tertia cã q̃ ẽ debilitas v̾tutis neruis anhelit⁹ ꝯtigẽs. ⁊ q̃ꝛ h̾ accĩt maxĩe ꝑꝑ cal'itatẽ: ⁊ siccitatẽ. iõ attẽdat̃ coꝛrectiõi cerebꝛi cũ ĩfrĩdãtib⁹ ⁊ hũectãtib⁹ dictis. cũ oleo violato d̾ salice amigdale dulcis mucillag. psilij. rasure cucurbite ⁊ hꝫ. Jtẽ tenere ĩ oꝛe frida ⁊c̃. vt. s̃. de siti. ℂ 4^a cã ẽ multitudo fumoꝝ eleuatoꝝ ab hũoꝛib⁹ q sũt in venis appꝛopĩquãtib⁹ coꝛdi. ꝙ si fuerit sanguis flobotoma basilicã sinistrã: ⁊ da alterãtia frida: ⁊ hũida aditra ⁊ ex̃. Or si a ventositate resolue illã cũ resoluẽtib⁹ nõ nimis cal'is ꝑꝑ febꝛẽ cũ epithimatib⁹ vnguẽtis emplastris ⁊ hꝫ. Jtẽ stante paroxismo aliqñ accĩt ꝑꝑ vehemẽs cauma ⁊ fumos acutos hec ꝯstrictio. q̃ casu tribue ĩ potu ĩfridãtia coꝛdialia: aut aquã rosatã simplicẽ: aut iulep violatũ cũ aq̃ nenufaris aq̃ violaꝝ: rosata. ⁊ admixta buglossa. Jtez sy. de acetositate citri cuz aq̃ cocta simplici. ⁊ ita de alijs coꝛdialib⁹: de qb⁹ plene infra de febꝛe pestilentiali.

ℂ Pronostica. 4°. aphoꝛismoꝝ. 67. aphõ. Jn febꝛibus spũs offendẽs malũ. spasmũ eñi fieri significat.

ℂ De tristitia vl' angustia. Rubrica. XXII.

Contra 21^m ⁊ ẽ tristitia siue ãgustia cuz q̃ ĩgetãtur: cui⁹ cã ẽ mot⁹ humoꝛis moꝛdicatiui ad os st̃õi. ꝯ quã cãm cũ fridis stipticis. s̃. de vomitu ⁊ de fluxu supflua ad ĩtra ⁊ ad ex̃ applicãdo st̃õ frĩda st̃õacalia ⁊ epitimata ⁊ hꝫ. Etiã dãdo ꝑ os frida ꝯsil'ia ꝯfectiões: vt d̾ supfluo sudoꝛe el'aria pot⁹ ⁊ hꝫ. Et tu ill' locis: q̃ꝛ tibi maxĩe ẽ neciñ ꝑcipue ꝑꝑ ea q̃ de vomitu. ⁊ tu ibi. Et ꝑ ꝯplemẽto reduc te ad Auic. 13ª tertij. ꝓꝓo cap^o.

ℂ De difficl'tate trãsglutiẽdi. R^{ca}. XXIII.

Contra 22^m ⁊ ẽ difficultas trãsglutiẽdi: ꝙ si cõtigerit ꝑꝑ siccitatẽ absq̃ mã sola sufficiũt hũectãtia ex iulep. sy. el'arijs ⁊ hꝫ.

būidis sepe memoratis. Itē inungat̄ collū trahēdo sursuz ꝛ deorsū vsq3 ad mediū spatulaꝝ cū oleo viol. succo lactuce ꝛ h9. ꝙ si fuerit cū mā attēdat̄ eductōi ei9 ꝑ suppositoria ꝛ clisteria: ꝛ meliora sūt q3 solutiua. auic. Et qm̄ nō ita faciliter deglutiunt̄ ēt: q2 posset īducere vomitū: ꝛ augere accidēs. ꝙ si fuerit replo sanguis fac flōmiā: ꝛ ꝑ ipa faciēda recurre ad ea q̄ de flōmia in sqnātia: ꝛ dicit Auic. fiat paulatiz. i. ꝑtita ī plures vices: s3 ꝑus educ fecales mās cū clisteri ꝛ factis euonib9 ꝯueniūt gargarismata cū aq̄ çuccari ꝛ modico aceti. Itē ꝛ ī ꝑn9 pricipij da. deīde q̄ mā3 vl cā3 equāt. ꝙ si cā fuerit nimia būiditas remolliēs: euacua ꝑus: ꝛ deīde da arōatica stiptica: vt iulep rof. arōatiçatū cū cinamomo ꝛ h9. ꝛ circa collū fiāt vnctiōes scō3 eādē ītētiōe3 si ꝑꝑ apa gutturis vt in sqnātia: ꝛ sic de alijs causis reduc te ad tertiū ꝛ ad ꝓpa capit. ista. n. debēt ī nr̄o ꝓposito plusq3 sufficere. ¶ De friditate extremitatū. Rca. XXIIII.

Contra z3m. Et ē friditas extremitatum ꝓfundato calore: ꝙ si fuerit ꝑꝑ multitudinē māe opprimētis ꝛ īpedientis expāsionē spūu3: tūc ītēde euoni cū canonib9 positis supra de cura putridaꝝ in gn̄ali. ꝙ si erit cā mot9 māei male ad ītra: vt accīt in ꝑn9 febriū: tunc rege īfirmū vt dcm̄ ē supra ð cura rigoris. nec ī h̄ āpli9 ꝓsequor: qm̄ ex multis nocumētis a v̄tute ꝑceptis pōt accidere retractio caloris: ad quā seqt̄ extremoꝝ friditas: vt ē apa aut resolutio caloris mēbroꝝ ꝑncipaliū ītrīsecoꝝ. quare nō fit ei9 expāsio ad extrema: vt accīt in ꝓpīgs morti. ꝛ iō bn̄ dic̄ ypoc. 7° aphōꝝ aphō. ꝑ. in acutis egritudib9 friditas extremitatū malū. ¶ Et. 27. 7c. In dolore forti circa vētre3 extremitatū friditas malū: vīficant̄ tn̄ illi aphorismi ī apate ītrīseco. Et 2a q̄rti. cap. de signis sūptis ex ꝑte extremitatū ingt. de eis. Est ex ꝑte q̄litatū eaꝝ sic̄ frig9 extremitatū cu3 calitate febris acute: ꝛ fixiōe ei9 ꝛ nō eradicat̄ ē signū non bonū. Cū cronica v̄o nō ē horribile: ꝛ cā ei9 in feb. acutis ē apa cal3 ī cōcauitate vētris aut submersio calitatis innate aut aduētus sincopis aut resolutio ꝛ fortior significa° friditatis extremitatū ī febrib9 acu. sup mortē q̄ ē frigoris accidētis eis in ꝑn° egritudīs. ꝛ silr cū ē frig9 cū q̊ nō calefit. ꝛ h̄ totū signat fuga toti9 sanguis ad īteriora ꝑꝑ apa. Adustio extremitatū ꝛ cutis cū friditate vētris ē mortale signū iterū. Per signa hic posita ꝛ ab Aui. scripta ī nūero. z3a posiūt ipsis febriētib9 febre acuta plīma alia accidere vt singult9 v̄tigo scotomia spasm9 fetor oris alcola mict9 inuolūtarius dolor stōi. ꝛ ita ð alijs: quoꝝ oiu3 curā ānotare eēt adducere tertiū auic. ꝛ eēt ex ꝓpositū nr̄3. ꝛ iō volo tibi sufficere q̄ sic scripta sunt de eis cū ꝑncipe nr̄o Auic. tu itaq3 stude ac equo aīo patere. ꝛ hec de cura acutoꝝ cū suis accidētibus. Et ꝑ casu ī terminis hic ponēdo satisfaciat tibi casus g ī fine febriū pestilētiaꝝ ponet̄. itē ꝛ si causon febris sanguis ꝛ h9 sint de numero acutaꝝ tn̄ hic de eis nihil. nā de ipsis in suis specialibus capitulis loquar volens de acutis sic tātū dictum esse in generali.

Capitulum. IX. De febrib9 acutis pestiferis cōtinēs rubricas sex.

¶ De diffōne ꝛ cāis feb. pestifere. Rubrica. I.

Iam actum ē supra quid febris sit acuta: ꝛ correlarie īductū ꝙ aliq̄ pestilētialis nō sit vere acuta. nō. n. īcōueit. vt īfra q2 īficiāt̄ corpa ex venenositate superioꝝ absq3 manifesta mutatiōe in q̄litatib9 suis ꝑmis. ꝛ iō reperiunt̄ corpa pestilētiata in gb9 nulla ē mutatio siue alteratio ex ꝑte pulsus vl vrie. ꝛ de his ēt īfra. Restat g̊ declarare vt ꝑmissu3 ē ī ꝑn° opis: gd sit febris ipsa pestilētialis. ¶ Propter qð nota ꝙ apud medicie auctores hi reperiūtur termini. pestis. pestilētia epidimia. vndimia. mortalitas. febris pestilētialis. Et lic3. vt Auic. ꝑma ꝑmi. doctrina 6a. 5° cap° A medico de noib9 nō sit disceptādū. s3 ītētiōes: ꝛ ðrias d3 ītelligere. Tn̄ de eis succicte ꝑtrāsibo. vt eoꝝ intelligētia q̄tū ad gd nois habeat̄. ꝛ si a cōitate medicoru3 hi habeant̄ vt synonimi. ¶ Pestis. n. ē dispō venenosa in aere ꝯtigēs: ad quā seqt̄ morb9 pestilētia dict9. vn̄ pestilentia ē actus siue pestis effect9: q̄ ab halyabate. 5° theoriee. ii. cap° sic describit̄. ¶ Pestilētia ē morb9 multiplex ꝛ subit9 vnoq3 eode3 tꝑe multis hoīb9 cōis. Dr̄ multiplex vt ostendat̄ diuersitas ei9 magna in ābitu sui generis. qm̄ aliq̄ ē ex q̄ fiūt carbūculi. alia ex q̄ fiūt febres. alia ex q̄ variole morbili ꝛ h9. Propter qð Isidorus. 4°. ethimologiaꝝ. 6°. cap° dixit: ꝙ ipsa ē cōtagiū: qð cū vnū apꝑhēdit celeriter ad plures trāsit. Et dr̄ subit9 ad ðria3 ꝛc̄. vt infra de vndimia. Et dicta ē pestis ad depascendo: q2 hoīes depascit: ꝛ deuorat. lues a labe vl luctu. ꝛ īguinaria. q2 ī īguinib9 cōiter magis apꝑet. Gētilis tn̄ pestilētiā a peste n̄ distixit. igt. n. Pestilētia ē mutatio fcā ī aere: ex q̄ ī varijs corꝑib9 varie fiūt egritudines in isto de colera: in alio de flāte. in alio de melīa. ꝛ ita de alijs. ¶ Epidimia sic a me describit̄ sperās auctorū dictis ꝛ vi vocabuli magis adherere: ē mutatio venenosa ꝛ cōtagiosa merito radicis supcelestis in aere ꝯtigēs: ex q̄ apte sūt in corꝑib9 humanis diuerse cāri egritudīes s3 plīmum ꝑdēs. vn̄ oīs egritudo a supꝑiorib9 veniēs venenosa: ꝛ vt plīmū ꝑdēs dr̄ epidimia. ꝛ hāc fortassis ītellexerūt antigores nr̄i asserētes nō raro pestilētiā ab ira dei ꝓueīre. Dr̄. n. epidimia ab epi qð ē supra ꝛ dimos pplus q2 de supra veniens īficit ppl3. Inquit Isidorus allegato loco de pestilētia ꝙ si plerūq3 ꝑ accidens fiat: tn̄ sine arbitrio oīpotentis dei oīo nō fit. ꝛ Gal. ꝑ. ꝓnosticoꝝ sup illo. ē qðdā celeste sidus ꝛc̄. ꝛ auic. io. meta. ingt attēdēde sūt dispōnes hoīu3. ꝛ. n. credo ꝙ dr̄ de diuinis flagellis q̄ ascēdūt sup ciuitates flagitioꝝ. ex gb9 īfert̄ ꝙ oīs epidimia ē pestilētia ꝛ non e3. Placuit tn̄ gētili ipsa3 restrīgere ad determiatū gen9 egritudinū: vt dicat ipa3 eē mutationē factā in aere: ex q̄ in hominib9 plurib9 fiūt egritudīes. ꝭm determinatū gen9 egritudīs: vt ꝙ oēs fiūt frenetici: aut pleuretici: aut tertianarij: ꝛ sic de alijs. ē veꝝ ꝙ qn̄ iste egritudīes vel altera eaꝝ sic cōiter ī vna aut plib9 ciuitatib9 seu locis eueniūt: ꝙ vulgares dicūt ꝙ talis influxus ē semipestis. ꝛ q2 nō sunt venenose neq3 cōtagiose: iō ipsas absolute epidimiales nō ꝓnunciāt: s3 vt dictū ē in his a medico nō ē īsistēdū. ¶ Undimia aūt ē ab epidimia differēs in h̄ ꝙ ipsa a radice infimiori: illa v̄o a supꝑiori euenit radice: sed nota ꝑꝑ auctores g nefresim bociū. ꝛ h9 egritudīes vndimiales vocāt qn̄ a loco aut ex aere aut ex aqs siles habitātib9 q̄si oīb9 egritudines fiūt. ꝙ duplex ē epidimia. silr vndimia ꝓpa siue v̄a. alia īꝓpa dicta talis ꝑ silitudinē ad ꝓpa3. vn̄ qn̄ tales accidūt egritudīes nō ex venenosa mā ꝛ q̄si oīb9 habitātib9 illū locū merito aquaꝝ aut aeris aut alterius cāe tunc dicunt̄ īꝓprie epidimiales vel vndimiales. ꝛ he egritudines fiūt successiue ꝛ nō subito. ¶ Mortalitas videt̄ ꝓꝑe īportare ꝑditionē multoꝝ hoīu3 ac pluriū in vna ꝓuincia ciuitate vel loco a cā acuta siue venenosa siue nō venenosa factā vt si ex peste aut disinteria: aut ex aliq̊ acuto morbo euenerit. aliq aūt eā ad mortē ex pestilētia restringunt. scðā ꝑmi de mutatiōib9 aeris ꝯtra nā3 ait. mortalitas corrūpit arbores: ꝛ vegetabilia. s3 ego solū vt medicus subm nominaui humanum. considera.

¶ His premissis ad declarationē febris pestilētialis venio: quā sic describo. ¶ Febris pestilētialis est febris cōtagiosa ex ebulitione putrefactiua in altero q̄tuor humoꝝ cordi ꝓpinquoꝝ ꝑncipalr ꝛ ꝭm plīmum cōtingēs: cui9 cā immediata siue ꝯiuncta est vapor putridus ab aere attracto

putrefacto vt q̄si semꝑ sit venenatus. ¶ Dicitur cōtagio/sa:q̄m Isidorus allegato loco cū vnū apprehēderit celeriter ad plures trāsit:ꝛ Auic.2ᵃ ꝑmi.doctrina pᵃ 8ᵒ.caᵒ.i fine. Est preterea ex egritudinibꝰ que de vno ad aliuꝫ trāsit.lepra scabies variola febris pestilentialis apostemata putrida ꝛc.ꝛ in hoc differt ab alijs putridis:que non posite sunt ab auctoribꝰ cōtagiose ꝑꝑ remissaꝫ maliciā sue putredinis. Sꝫ hic aduerte ꝙ si reperiret̄ febris i aliquo q̄ foret febriens ex comestiōe veneni:ꝙ nō esset tutū cū eo conuersari. ¶ Dicitur ebulitione.ꝑꝑ qḋ scito.ꝙ aer extrinsecus a radice siue superiori siue iferiori venenatus ꝛ putrefactꝰ cordi occurrēs:aut ꝑ porositates mēbroꝝ successiue:aut ꝑ os sic tractus humores cordis:qꝛ in arterijs eius ac venis exi stētes putrefacit:ꝛ venenat:qꝛ qḋ tāgit̄ a putrido putrefit ꝛ sua putredine humores ponit in ebulitiōe:ad qḋ ꝯcurrit ꝙ spiritus ꝛ calor ad ipm̄ defendēdū impetuose mouetur: quare in eo ꝛ circa ipm̄ cōculcant̄.ꝛ sic circa ipsum fit iflāmatio. Ad quā seq̄t̄ in illis humoribꝰ putrefactis:ꝛ iaꝫ a regimine nāe tanq̄ nociuis derelictis ebulitio:ꝛ ad hāc eleuatio vaporuꝫ ab illis.ꝛ ab his febris.vt supra de putrida. Et ex isto apparet ꝙ nō icōuenit aliquē ex pestilētia mori absq̄ febre. quoniam nō incōuenit vt aer occurrens cordi sit ita rabiosa venenositate ifectus.vt ante aduētū huiꝰ ebulitionis moriat̄ hō. Et fortasse hoc oī die euenit. Uidemus.n.tēpore pestis multos mori in.x.aut.xx.horis vel circa in q̄bꝰ nulluꝫ signuꝫ febris visum ē. ¶ Dicitur in altero q̄tuor ꝛc.q̄m febris pestilētialis pōt idifferēter ex putrefactione cuiuscūq̄ humoris sic ab aere venenati prouenire vnde Auic.de cura eius. Si aūt mā̄ vincens fuerit sanguinea fiat flobotomia.si fuerint humores alij euacuentur.ꝛ capit ipsaꝫ denominationē ab hūore ipso:vt dicat̄ pestilentialis sanguinea:ꝛ sic de alijs.sed ē veꝝ ꝙ q̄n fit pestilētialis febris ex humore aliquo solo ille f̄m plurimū est sanguis: qꝛ de eo in corde plus reperit̄:ꝑꝑ qḋ Almāsor caplo ḋ feb. pestilētiali dixit plurimū ipsaꝫ esse cōclusam.ꝛ iō qꝛ vt plurimum sic euenit:ꝛ visuꝫ est in pluribꝰ flobotomiaꝫ cōferre: ex h loco ignorātes ꝛ iperiti q̄ absq̄ timore sequunt̄ tales ifirmos cum eis occurrūt flōmiā faciūt ꝛ male:qꝛ q̄n nō ē cōueniens multa ide sequunt̄ nocumenta:ꝛ maxie v̄tutis debilitas q̄ virtus in hac febre specialiter:ꝛ cito multū debilitatur vt q̄ttidie videmꝰ q̄ nocumenta require supra de cura putridaꝝ in generali:ꝛ de his ifra suo loco.ꝛ dictuꝫ ē solo.quoniā scḋm plurimū fe.pestilētialis ex humoribꝰ fit ꝑmixtis.nā sicut raro accidit vt iueniat̄ humor solus peccans.vt primo ꝑnosticoꝝ.cōmēto.20.ita raro iuenit̄ hūor solus aptus recipere putrefactionē.ꝛ iō cum aer putridus sic cordi occurrit:ꝛ suis humoribus ꝑ cōtactū videt̄ rōnabile ꝙ scḋm plurimū ex mixtione hūoꝝ ꝑueniat:q̄ mixtio si nō est cū sanitate aut multū ē remota a nā sanguis q̄uo cōpetat flōmia:ꝛ iō cōsidera cōtra cōiter male operantes. ¶ Dicit̄ cordi ꝓpinquoꝝ principaliter.ꝛ in hoc differt ab alijs putridis quoniā putredo faciēs febrē putridā nō pestiferam.nō est pricipaliter in hūoribꝰ cordis:sed vt plmū in alijs:ꝛ hoc qꝛ cā faciēs putrefactionē in pestilētiali imediate ꝛ pricipalr̄ occurrit hūiditatibꝰ cordis.ꝛ i alijs occurrit hūiditatibꝰ stōi epatis:ꝛ alioꝝ:vbi.s.est maior ꝑparatio vt statim dicet̄. Nota tñ ꝙ vt dictū est cōtingit aliquē incurrere fe.pestilētialē nō ꝑ attractionē aeris ꝑ os:sed ꝑ ingressum eius venenati:ꝛ putrefacti ꝑ porositates mēbroꝝ vt accidit his q̄ aut ex vestibꝰ aut ex lecto:ꝛ sic de alijs reseruato tali aere ifirmant̄:vt oī die videt̄.naꝫ iste aer prio corrūpit:ꝛ venenat humores in mēbris a corde longinq̄s a q̄bus eleuātur:deide vapores mali vsq̄ ad cor ipsuꝫ inficientes.ex quo iferri videt̄ ꝙ alijs periculosa debꝫ eē hec febris pestilētialis sic paulatine itroducta.veꝝ meis diebus vidi mirabilia de istis vestibꝰ:ꝛ audiui:ꝙ subito quasi ꝛ multi ex vna mortui sint:vt ifra dicetur:ꝛ tu considera. ¶ Dicit̄ ꝛ scḋꝫ plīmū cōtingens:qꝛ sicut dictū est ꝯtingit febrē esse sanguineā de sanguine nō putrefacto cui pōt occurrere aer venenosus ex veneno frido:aut nō frido nō īteruueniente saltiꝫ ebulitiōe:ꝛ tūc erit febris pestilētialis ꝛ nō ex ebulitiōe. Itē effimera aut ethica vt statiꝫ quaꝝ q̄libet erit pestilētialis. ¶ Et dr̄ vt q̄si semꝑ:quoniā nō icōuenit ꝙ alicui supueniat in certo eiꝰ mēbro apa malignū: qḋ ꝑꝑ iordinationē vel malā curā ad nāꝫ ꝑueniat venenosaꝫ. vnde ex eo eleuātur vapores venenosi putridi febrē inducentes pestilētialē. Huius tñ rei cōtrariū defendi possꝫ tenendo ꝙ ex solo aere venenoso veniat febris ipsa: sꝫ ē de nominibꝰ disceptatio.ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Et licet ex particulis positis appareat dr̄ia iter hāc febrē ꝛ alias putridas:tamē differētie alie ab auctoribꝰ assignātur scitu vtiles vt dicet̄: quas hic subiūgā. Et vna alia ex diffinitiōe ꝯprehēdit̄.cuꝫ dicit̄ ab aere ꝛc.q̄m febris pestilētialis sibi limitat determinataꝫ cāꝫ vt aerē:alie aūt nō. Itē pestilētialis ē deterioruꝫ ꝛ prauioꝝ accidētiū alijs putridis:ꝛ magis mortifera: qꝛ vt dixit ġoar q̄n nō ꝯtingit in eis fieri crisim.vt in alijs vnde Gal.ꝫ aphoꝝ.cōmēto.12.Ois vero crisis plus attinet sanitati q̄ morti nisi morbꝰ sit pestilētialis. Naꝫ in ipo corrūpit̄ ꝑncipiū vite. Itē febris pestilētialis magis fit ex fortitudine agēti q̄ ex dispōne passi. In alijs vero econtra Et licet ita sit ꝙ ab alijs differat putridis tenēdū tñ est ꝙ ab illis nō differat essentialiter sed accidentaliter solū. nā quādo accidit rabiosa estas ꝛ venenosa illa facere pōt primo febrē effimerā pestilentialē:ad quā deide sequitur putrida:ꝛ ideo dicitur in diffinitione scḋꝫ plurimū. Cōsimiliter ab eadē ca etbica caliditate ab aeris rabiosa impressa in cordis substantiā ꝛ mēbroꝝ.ꝛ tu ꝯsidera. Accidētaliter aūt differt:ꝙ alio modo causatur vt supra.2ᵒ.qꝛ alia hꝫ accidentia secū applicata vt ifra.iteꝫ ꝛ diuersis modis curationis ab illis.ꝛ hic aduerte ꝑpter illud qḋ dictū ē de causis ꝙ debes sollicite inuestigare regimē patiētis:quoniam est verisimile ꝙ humor queꝫ multiplicauit ꝛ superflue sit magis aptus recipere putredinem:ex quo comprehendes quis humor vel q̄ humores a te erunt euacuandi ꝛ regēdi: ꝛ hoc siue fuerit patiens per cōtagionem siue nō: attentis cōplexione habitudine ꝛc. vt de alijs putridis.ꝛ ex his oībus patet ꝙ possibile est in vna ciuitate vnicum eē febriētem febre tali:ꝛ ꝑ tunc q̄n accidit vi radicis superioris ꝛ ea ciuitate asserere esse pestilētia.nam in diffinitione dicitur cōtagiosa ꝛ cōtagiosus morbus est qui cū vnū apprehēdit aptus est celeriter ad multos transire:vt Isido. allegato loco.ꝛ tu cōsidera contra diuinum.

¶ Et quia dictum est in diffinitiōe ab aere putrefacto oportet hic declarare quomodo putrefit aer tempore pestis: quoniam simplicia non videntur putrefieri: sed mixta:vt Arist.4ᵒ.methauroꝝ.ad ꝑncipium.ꝑpter qḋ nota ꝙ contingit aerem dupliciter mutari. vno quideꝫ modo scḋꝫ q̄litatem:vt cum efficitur aut calidus:ꝛ immēse vt in rabiosa estate:aut immēse frigidus:vt in hyeme rabiosa. secūdo secūdum substātiā vt cū putrefit vt statiꝫ.vnde sequendo Auic.scḋa ꝑmi.allegato capᵒ.aer facit pestilētiam ex mutatione eius scḋm substātiā que est putrefactio.ꝛ nō secūdū qualitatem. Inquit ꝙ vo in eius existit substātia est vt eiꝰ substātia ad maliciā ꝯuertatur:nō iō ꝙ aliqua suaꝝ qualitatum valde fortior facta fuerit scḋm augmentum:ꝛ diminutioneꝫ ꝛ hec est pestilentia:ꝛ putrefactio que accidit aeri similis putrefactioni aque remollitiōis fetide. Unde hali.itaq̄ cum aer a substantie sue temperamento mutat̄ in putredinē.pestilētialis vocat̄. Et dixit auicē.valde fortior quoniā aliquando videmus eē pestilentiā ꝛ aerem.in

qualitatibus primis nō esse mutatum. ⁊ protunc solum videt effect⁹ veneositatis. itaqꝫ si ꝯtigat egritudies epidimicas causari ex sola aeris mutatione secūdū q̄litatē: ille nō dicūtur ꝑprie pestilētiales. Aer itaqꝫ nos circūdās nō est simplex: sed mixtus ex simplici siue puro partibus aqueis vaporosis: ⁊ terreis in fumo ⁊ nubib⁹ surgētib⁹: ⁊ partib⁹ ēt igneis: in quo mixto aer ipse purus ē dominās: ⁊ huic accit putrefactio. vt aque ex ipositōe lini aut canapis i ea: ⁊ aqs stātib⁹ ⁊ lacunalib⁹. ¶ Hui⁹ aūt putrefactionis cā duplex assignat̄. vna gdē iferior: q̄ magis hominib⁹ nota est. ⁊ ē vapor putridus venenosus cū aere ipso cōmixtus: q̄ vapor ex multis ac diuersis subiectis eleuari pōt: vt vbi gra m̄ltitudo corpoꝝ mortuoꝝ corruptoꝝ: ⁊ putrefactoꝝ. vt tpe belloꝝ ꝯtigere ꝯsueuit. Et credēdū ē ꝑpter simboleitatē aerē a cadauere humano eleuatū alijs parib⁹ eē aptū magis citius hoīeꝫ inficere: ꝑpter qd̄ loca sepulchroꝝ. vt cimiteria sunt multū euitāda: vt ifra dicet̄. itē putrefit aer: ⁊ maxie tēpore estatis a vaporib⁹ eleuatis ab aq̄ stagni aut lacune. ⁊ iō loca a q̄b⁹ talia sunt, ꝑpiqua euitāda sunt: ⁊ dixit auicē. allegato loco q̄ locus vnius regionis quādoqꝫ ificit̄ a vento deportāte malos vapores ab alio loco in quo erunt corpora multa inhumata. Itē cōtingit ipsuꝫ putrefieri ex apertione alicuius cōcauitatis terre in qua lōgo tēpore steterunt reclusi multi vapores venenosi facti tales aut ꝑpter habitationem aīalium venenosoꝝ. aut ꝑpter ipsam malā corruptiōem: vt multotiēs iaꝫ diebus nostris contingit ex apertiōe puteoꝝ: qui lōgo tempore steterūt clausi vnde ex coꝝ apertura statiꝫ multi presentes mortui sunt. Sic etiā potest cōtingere ex apertura sepulchroꝝ. ⁊ ideo ⁊c̄. vt ifra. Et breuiter oīs vapor fetidus corrūpens pōt esse causa corruptionis aeris sic mixti: vt dictuꝫ est. Similiter quandoqꝫ accidit mortalitas modo auicē. in alijs vegetabilib⁹ ab homine. vt in bobus gallinis. ⁊ alijs vt semine. aut in arboribus siue plantis. q̄r vapores ab illis eleuati mali: ⁊ corrupti aerem ificiētes sunt causa pestilētie: ꝑpter qd̄ multum ab hominibus est cōsiderādū: quādo bruta sic ex icognita moriunt̄ egritudine ⁊ plura. ⁊ cauēdum a comestione illorum de illa specie morientiū. Nam in via cibi sumpta non minus alterāt. ⁊ qd̄ a vapore egresso ab aīali sic venenato: aut ex sui natura venenoso pestis cōtingere potest: approbat aristotelis auctoritas in libello de ꝑprietatibus elemētoruꝫ. Nam tēpore philippi regis duo dracones venenosi i duobus collibus mōtis vnius isufflabāt versus athenas hoīesqꝫ oēs illic trāseūtes ex aere ipso sic venenato moriebantur. vnde socrates eos i magno speculo qd̄ cōposuerat vidit: ⁊ loca eoruꝫ: ordinauitqꝫ illos lapidari debere prius munitis hominib⁹: ⁊ sic illos expulit a loco. vnde ⁊ via trāseuntium liberata fuit. Existimāduꝫ eniꝫ est q̄ sicut astra disponūt determinatuꝫ indiuiduum: vt homineꝫ sic ad furandū q̄ nō ad aliud: ita disponere possunt aerem ad ificiendū: ⁊ venenādum hominē: q̄ nō equū vel bouem. ⁊ ita de alijs. Et q̄ superiora hoc efficere possint patet: quoniaꝫ iferiora: in q̄bus est minor v̄tus: cuꝫ subiecta sint superioribus: id agūt: vt ex approximatiōe vnius ad aliud cōplexio non venenosa efficitur venenosa vt in fungo qui nascitur apud ferrum rubiginosuꝫ. aut in vmbra oliue est videre. ⁊ pariformiter credendum q̄ terra ⁊ aqua inficiunt̄ ⁊ venenantur a superiorib⁹: ⁊ breuiter oīa elemēta excepto igne: qui sua caliditate exterminat vapores: ⁊ ipsos secuꝫ commisceri nō patitur. vt. 4°. methauroꝝ. imo ipse est: qui alia purificat: vt ifra. De aere autē magis in casu nostro auctores mētionē fecerūt: q̄n ⁊si aq̄ aut terra ifecta nos ificit: illō ē mediāte aere. item ipse est facilis receptiōis cōtinue ⁊ magis nos alterās q̄̄ terra aut aqua. iteꝫ alterat̄ aer etiā scd̄ꝫ determiatā cōplexionē aut etateꝫ aliquādo: vt aliquādo pueri moriātur: ⁊ nō senes: aliq̄n eꝫ. filr̄ sanguinei: ⁊ nō melancolici aut ecōtra. ⁊ sic ꝯsidera innumerabiles ei⁹ effect⁹ ex q̄b⁹ p̄ꝫ q̄ nō ē mirādū si aliq̄n in vna cōtrata ciuitatis ē pestis: ⁊ nō in alia ꝑpter ipsaꝫ esse magis ꝑpinquā aeri fetido: vt q̄ ē ex cimiterio: aut ex latrinis ⁊ h̄o. Mlta alia reperiunt̄ exēpla: vt in valerio ⁊ alijs: a quoꝝ narratiōe supsedeo. ⁊ dixit Gal̄. ēt pestilētiā in corporib⁹ fieri posse in q̄bus mali humores putredini apti ⁊ male māei multiplicātur. vt cū post lōgā famē fit iordinata comestio. ⁊ iō 2ª primi. allegato cap°. nullus ē deterior ānus: nec sic adducens mortalitatē: quēadmodum ē ānus fertilitatis sequēs post ānuꝫ subtilitatis. i. carastie siue penurie. ⁊ videt̄ ꝯoar reddere cām hui⁹: q̄r vltra q̄titatē notāda ē etiā q̄litas: q̄n tēpore penurie comedūtur res antique male: ⁊ putredini parate. vn̄ cū deide putrefiūt cōuertūtur i hūorē scd̄m ēt suā substātiā valde malū. Et iō post lōgas guerras accidit pestis ēt ex hac 2ª cā. ⁊ astronomi tertiā addūt dicētes: q̄ influxus disponēs ad penurias ⁊ guerras disponit ⁊ ad pestē. ⁊ sic habes q̄ vegetabilia possūt sua q̄litate ⁊ substātia eē cā pestis. ¶ Cā siue radix superioꝝ corruptiōis aeris ⁊ ꝑncipiū taliū accidētiū sūt. vt auic. p° q̄rti de ea. forme ex formis celi faciētes eē necessariū illud cuius euētus ignorat̄ a medico. s. iq̄ātuꝫ medicus. forme. i. determinate cōstellationes. vt cōiunctio saturni cū marte. vnde secūdū astrologos cōtingit pestem causari ex eclipsibus lunaribus. coniunctione planetaꝝ: vt saturni ⁊ martis cū stellis fixis aut adunatione ipsoꝝ in aliquo signo humanoꝝ. ⁊ ꝑprie cum ꝑualuerit in domo vite in aliqua ꝯiunctiōe maiori vl̄ aspectu vel reuolutiōe āni mūdani iducētib⁹ prauas tēpoꝝ cōstitutiōes. vn̄ tēpora in essentijs ⁊ naturis suis ꝑmutantur. ⁊ ysaac q̄nta febriū. dominiū martis ē cā mortis ⁊ pestilentie: ⁊ possunt hec. s. veniēs merito supioris cāc alia est deterior. ⁊ dixit isaac q̄ ex ista paucissimi euadūt. q̄r aer velociter puenit ad cor. ⁊ iō Auic. egritudies pestilētiales: q̄ fiūt a corruptiōe aeris citi⁹ sunt mortifere. q̄r aer putrefact⁹ velociter attigit ad cor. vn̄ credo q̄ istud ē vnū de signis efficacibus q̄ pestis a supiorib⁹ venit q̄r paucissimi euadunt. itē ⁊ nō ē ita efficax: q̄r plurib⁹ cōicat̄ locis ciuitatib⁹ vl̄ castris: ⁊ iō ad hanc cām cognoscēdā dꝫ medicus suo studio vel socij astrologi cū diligentia conari vt ea cognita sciat: ⁊ cū antidotis oportunis occurrere: ⁊ corpib⁹ ꝑstare iuuamētū. vt vbi gra vt si ꝑuidebit aerē fieri debere rabidū i calitate: ⁊ sic. festinabit ad purgādū colerā: ⁊ maxie i corpe colerico: ne adueniēte tali aere furiat ⁊ corrūpat: dabitqꝫ frigida ⁊ humida ad resistendū: ⁊ cōsil'r de alijs suo modo. ¶ Et q̄r de aere tāqꝫ de cā mētio facta sit: fortassis: vt quasi nōnulli iterrogabis quis aer est deterior an calidus an frigidus: ⁊ sic de alijs q̄litatib⁹ simplicib⁹ ⁊ cōpositis: ad quā respōdet Zoar 3° teysir. Ingt hypo. manifestū fecit q̄ aer magi nociturus est calidus ⁊ humidus: q̄r putredo crescit ⁊ dilatat̄: ⁊ maxie quādo nō sequunt̄ venti exiccatiui. ⁊ hꝫ vitatē dictū hyp. quādo calitas est remissa potens eleuare vapores ⁊ ipotens est ad resoluēdū. Post hūc v° deterior humidus cū tēperamēto actiuarū: postea qui ad calitateꝫ cū tēperamēto earū: ⁊ minus malus qui ad siccitatē. vnde Auic. p° q̄rti: allegato loco febres accidētes cā aeris sicci sunt cā vt eueniāt febres colerice. ⁊ supple tu: ⁊ nō pestilētiales. ⁊ supple vt raro: vt Zoar. Et de his clarius statiꝫ cū dicetur de mutationibus aeris s̄m tēpora anni: de quibus auic. ⁊ meliora tp̄a sunt q̄ seruāt suā nāꝫ. friditas aūt cum siccitate ꝯsueuit in nr̄a regiōe multū ꝯferre in extinguēda peste in oriēte v° vbi ⁊ pestis sepe valida viget tpe ingressus solis in leone ꝯsueuit extigui. ⁊ hoc iō q̄ facta ē eo tpe fortissima resolutio vapoꝝ aeri ꝯmixtoꝝ. nā ex valida caliditate sincerat̄ aer. cōsidera. ¶ De mutatione autē ipsius

scđm tpa ãni dicamꝰ cũ auic. 2ºꝑmi. allegato capº. ꝙ qñ annus ꝓcedit scđm vnã dispositionẽ ex pte q̃litatũ primarũ magis adducit mortalitatẽ q̃ꝫ qñ diuersificat᷑ in suis quadris, vt qñ hiems ẽ calida: ⁊ succedit ver calidũ male. Sꝫ qñ succedit hiemi fride ver calidũ. vel calide frigiduꝫ melius. nã sic vnũ aliud cõtẽperat ⁊ resistit. quare corpora minus patiunt᷑. Pestilẽtia aũt scđm plꝰimũ euenit ĩ postremo estatis: ⁊ in autumno qm̃ aer subtiliatus a calitate estatis precedẽtis ẽ magis aptus recipere ĩpressiones. nã aer subtilis alys paribꝰ facilius ĩficit᷑ q̃ꝫ grossus: grossus aũt diutius eã retinet pp qđ cũ ĩfectus ẽ aer multi moriunt᷑ ex lõgitudine retentõis ĩfectiõis: acutior tñ pestis est alys paribus q̃ in subtili fit aere. ad ipsam ẽt causandam concurrit aptitudo passoꝝ qm̃ ĩueniũt corpa se deiecta illo tpe pp resolutionẽ estatis. ⁊ iõ dr̃ qđ autumnus ẽ tẽpus maxĩe ꝓportionatũ pesti pp has duas assignatas cãs. ⁊ licꝫ ita sit cõtingens tñ ẽ in estate pestem magis vigere q̃ꝫ in autumno. vt qꝛ estas sit multũ rabiosa aut rõne alicuiꝰ ĩfluxus aut rõne ire dei: ⁊ sic de alys cõtingẽtys. Estas võ post autũnum est pestilẽtialior alys. ⁊ ver ẽ magis aptũ ipsa hieme. quoniaꝫ in vere fit coliquatio hũoꝝ: ⁊ rarefactio poroꝝ. vñ sicut disponit᷑ corpꝰ putrefactioni ꝓpter ebulitionẽ in eo liq̃tione humorum contingentium.

Expeditis sic causis duabꝰ pestilẽtie factiuis ꝯueniens ẽ de ipsis subiectis aptis haꝝ causaꝝ ĩpressionẽ recipere a nobis dicat᷑: cũ actus actiuoꝝ nõ fiãt nisi in patiẽte bñ disposito. 2º de aĩa. nã videmꝰ ꝙ tẽpore pestis ex his q̃ ĩfirmant᷑ q̃dã ĩfirmãtur: ⁊ moriunt᷑. q̃dam võ ĩfirmant᷑: ⁊ nõ moriunt᷑: quãuis morbus sit oĩbꝰ cõis: ⁊ aptus oẽs apprehẽdere vt supra ⁊ q̃rto colliget. naꝫ si oĩa corpa essent equaliter dsposita nõ videt᷑ q̃n oĩa egrotarent: silr̃ q̃dam mediocriter egrotãt. q̃dam debiliter. q̃dam medio modo vt oĩum taliũ rõ reddi posset. ¶ Notãdum ꝙ ad oẽm effectũ ĩducẽdũ q̃tuor necessario expectãtur fortitudo. s. agẽtis dispositio passi. ꝯtactus passi ab agẽte q̃rto mora agẽtis in passuꝫ. q̃ q̃tuor suis sensibilibus exẽplis muniri possunt. Requiritur prius fortitudo ⁊c̃. quoniaꝫ a proportione minoris inequalitatis: aut a proportione equalitatis non prouenit actio. nõ eniꝫ potest parua sintilla magnũ lignũ ꝯburere neq̃ꝫ paruus vẽtus magnã mouere nauem: sed bene magnꝰ ⁊ ꝓportionatus: ⁊ fortis: ⁊ sic de igne respectu ligni. Silr̃ req̃ritur dispositio. nã vt ꝑmo phycoꝝ nõ qđlꝫ agit in qđlꝫ. sꝫ determinatũ ĩ determiatũ. ⁊ vt supra actus actiuoꝝ nõ est nisi in patiẽte bene disposito: ⁊ ꝑma ꝓbleumatuꝫ. 7º. ꝓbleumate. ⁊ Auic. ꝑma q̃rti. de febre pestilẽtiali agẽs solũ cũ ꝓuenit: ⁊ patiẽti nõ sit preparatio nõ accidit actio ⁊ passio: vt experientia docet. nam magnes ferrũ ad se trahit cũ mũduꝫ est: qđ si fuerit aleo linitum ipm̃ ad se nõ trahet: ⁊ silr̃ si fuerit rubiginosum: ⁊ h̃ qꝛ factũ est indispositũ ad recipiẽdum ĩpressionẽ magnetis. pp qđ cessat actio. Tertio req̃rit᷑ cõtactus nisi agẽs formaliter vel virtualiter passuꝫ tãgat in ipsum nõ aget. quomodo. n. põt ignis me calefacere si eiꝰ caliditas ad me non ꝓuenit. Quarto req̃rit᷑ mora. nã si ponẽs lignũ paruum in igne q̃ꝫtũcũq̃ꝫ magno. ⁊ ĩmediate ipsum ab igne extrahẽs lignũ nunq̃ꝫ cõburet᷑. qđ si in paruo igne poneret᷑. ⁊ ibideꝫ moraꝫ cõtraheret statim cõbureret᷑: ex q̃bꝰ apparet qđ cũ pestilẽtia sit effectus q̃daꝫ: ꝙ ad eam causandã hec q̃tuor sunt necessaria cõcurrere. ¶ Cã aũt agens remota ⁊ ꝯcurrens vt supra est ĩfluxus celestis aut cã ĩferior q̃ est in elementis aut elemẽtatis. vt dictũ est. veꝝ causa ĩferior est sicut patiẽs respectu superioris. ⁊ qñ iste due sil' cõcurrũt ad causandã pestẽ: tũc fit pestilẽtia valde magna ⁊ mala: quasi oẽs ĩterficiens ꝓpter sui fortitudineꝫ. ꝓpinqua aũt vt supra est putrefactio in aere existẽs vel aer ipse venenosus ⁊ putrefactus. Dispositio est aptitudo hominis: ⁊ maxime ⁊ ꝑncipaliter secũdũ cor: ⁊ humores eius ad recipiẽdũ taleꝫ ĩpressionẽ. ⁊ licꝫ dictũ sit secũdũ cor: tñ ẽt scđm porositatẽ recipit ĩfectionẽ vt supra dicebat᷑ de vestibꝰ. Tertio cõtactus qꝛ aeris ad cor. ⁊ mora. naꝫ videmꝰ ꝙ siquis trãsit per locũ ĩfectũ etiam ĩficit᷑: ⁊ si morã paruã faciat. tñ de mille sic trãseũtibus nõ moriunt᷑ tres vel quatuor: qꝛ forte qui moriũtur sunt maxĩe apti ex quacũq̃ꝫ parua macula ĩfici: ⁊ ex his habitis pꝫ modus generatiõis pestis in corpore humano. ¶ Et corpa q̃dẽ q̃ sunt sic apta ⁊ disposita in multiplici reperiunt᷑ differẽtia. nã coꝝ quedã sunt mũda. q̃daꝫ ĩmunda q̃dã in poris lata siue dilatata: ⁊ hoc nãliter. q̃daꝫ accidẽtaliter talia: licet nãliter sint secreta ĩ poris q̃dã nãliter ĩ poris angusta siue opilata: quedã accidẽtaliter talia licet nãliter sint in poris lata: de q̃bus oĩbus exª ⁊ cõclusiones proposito pertinentes ponenda sunt.

¶ Pria ꝯ̊ est haly. sermo. Corpora aũt a malis humoribus mũdificata: ⁊ in custodiẽda sanitate nõ neglecta in hac tãta peste perseuerãt salubria: que ꝯ̊ hꝫ veritatẽ ceteris ꝑuatis paribꝰ. Nã corpa munda sunt alys paribꝰ minꝰ apta putredinem recipere. vnde Auic. ꝑma q̃rti. de febre pestilentiali. Nam mũda nõ forsitã patiũtur ex illo. nã humor bonus: ⁊ nõ preparatus vincit resistẽdo aerẽ malũ. Pro hac est Gal. p̊. de differẽtys febriũ. Inquit supponãtur alia corpora sine superfluitatibꝰ: ⁊ pura q̃bus accidit bona expiratio ꝑ oẽs poros nõ opilatos: ⁊ nõ cõstrictos ⁊ exercitia moderata ⁊ sobria dicta. hec q̃dẽ autẽ nequaquã aut paꝝ patiuntur. Ita vt facile fiat eis in id qđ ꝑꝫ nãm reuersio. Et Haly. 3º. tegni. Hñtes hũores laudabiles nãles corrigunt maliciam illius aeris nec patiunt᷑ ab eo. ⁊ ideo medici student in pestilentia tenere corpora mũda vt eis possibile est ⁊ est ita singulare remediuꝫ sicut fieri potest. Addendo ꝙ ꝓ eo tempore mundificationis: ⁊ ordinate diete. ex parte sex reꝝ ñ nãliũ: vt ĩfra: dẽtur alteratiua ꝯfortatiua cordis: de q̃bus omnibus suo loco dicẽdum.

¶ 2ª ꝯ̊ seq̃ns ex pª. Qꝛ maxĩe apta corpa sũt. q̃ sunt ĩmũda supfluitatibꝰ plena: vitã ducẽtia ociosam crapulosaꝫ ⁊ precipue venereã. Et ẽ hec ꝯ̊ Gal'. ⁊ Haly. allegatis locis. ⁊ aui. pª q̃rti. allegato caº. ⁊ pꝫ ex cã qm̃ talia aliq̃ñ: ⁊ sepe ĩcurrũt egritudĩes putridas absq̃ꝫ aeris putrefactiõe.

¶ 3ª ꝯ̊. Qꝛ minꝰ apta sũt corpa alys paribꝰ q̃ in ꝯplone sunt cõtraria cõplexioni mutati aeris: ⁊ est ꝯ̊ Gal'. in libro de febribus. ⁊ Haly. allegato loco.

¶ 4ª ꝯ̊. Corpora nãliter in poris lata vt sanguinea colerica alys paribꝰ sũt patiora febrẽ ĩcurrere pestiferã merito violẽtie aeris ꝯtingibilẽ corpibꝰ in poris nãliter dẽsis: pꝫ ꝯ̊ ex Aui. pª q̃rti de febre pestilẽtiali in fine p¹ capl'i. Et ꝓbat᷑ ratiõe qm̃ illa vident᷑: ab ipso aere plus ledi posse alys paribus q̃ plus de eo attrahũt: qm̃ in maiori q̃ꝫto alys paribꝰ ẽ maior v̄tus. ꝑ. celi. Sꝫ corpa ĩ poris suis nãliter lata vt sũt viri ⁊ ꝯ̊ne sanguĩei ⁊ col'ici plus de aere attrahũt: q̃ꝫ mulieres flãtici vel mel'ici. igit᷑. raritas itaq̃ꝫ ẽ dispõ iuuãs ⁊ multũ faciẽs ad suscipiẽdũ ĩfectionẽ. ¶ Et ex ista ĩferri põt ꝙ sanguĩea alys paribꝰ oĩbꝰ alys sunt ĩfectiõi patiora attẽto ꝙ in ipsis abũdãt cal'itas ⁊ hũiditas: q̃ sũt cã putrefactõis. pꝫ corᵐ ĩtelligẽti. ⁊ dato ꝙ q̃s vellet ꝯ̄riũ tenere possꝫ hito respectu ad fortitudinẽ v̄tutis vt qꝛ pp ipsaꝫ magis resistere possunt. Sꝫ attẽde qꝛ experiẽtia ẽ ꝓ correlario. videmꝰ tpe pestis iuuenes robustos magl mori q̃ꝫ debiles ⁊ senes. itẽ sanguinei col'ici magis q̃ꝫ flãtici aut mel'ici. itẽ viri magis q̃ꝫ mulieres in q̃bꝰ oĩbus ẽ maior fortitudo v̄tutis. ⁊ iõ illa aptitudo plus facit q̃ꝫ resistat fortitudo v̄tutis. considera. ¶ Põt ĩferri 2º. ꝙ colerica post sanguinea sũt ceteris magis apta. pꝫ maxĩe indicatiõe sumpta a raritate poroꝝ ad qđ cõcurrit. qm̃ sũt calidiora ⁊ ꝓ sui refrigerio mľt

tum de aere attrahentia ⁊ plus ceteris: ⁊ ꝯsequēter ꝙ minor anhelitus cū maiori aptitudine ad putredinē pl's facit ꝗ̄ʒ maior anhelitus cū minori aptitudne. ⁊ hoc ꝓpter argᵐ de sanguineo ⁊ colerico qd fieri posset. ꝯsidera. ¶ Tertio inferatur. ꝙ flegmatica post colerica sunt magis apta ꝗ̄ʒ ipa melācolica. nā sunt strictoꝝ poroꝝ ⁊ parui anhelitus: ⁊ cum hoc deficiunt in qualitate principali faciente ad putrefactionem: vt calitate. ¶ Quarto īfert̄ ꝙ minime apta sunt melācolica ⁊ minus suspecta: ⁊ iō tutius possunt pestilentiatis magis appropinq̄re. patet corelaᵐ. sunt ꝑui anhelitus strictis poris: ⁊ deficiūt in q̄litatib⁹ ad putredinē preparātib⁹. imo abundant ꝯtrarijs. ⁊ iō a medicis ordinatur dieta ad frʒ ⁊ siccū declinās tāꝗ̄ʒ ad q̄litates putredini cōtrarias. ¶ Infert̄ q̄nto. ꝙ pueri tēpore pestis qui veniunt ad mutationē etatis. s. ad. 14. ānū vl' circa eo tēpore facile īficiūtur. pʒ corᵐ: quoniā vsqꝫ ad illud tēpus stetit calor sopitus: ⁊ tūc īcipit excitari: ⁊ porros dilatare ac hūiditates cōmouere q̄ steterūt ēt sopite q̄b⁹ maxīe tūc abūdat: ⁊ q̄s sua multitudie nō est bene potēs regulare. quare facile putrefactionē recipiūt. vn̄ vt pʒ in eis hec tria reꝑiunt̄. dilatatio poroꝝ: attractio maior aeris ꝗ̄ʒ cōsueuerunt. ⁊ aptitudo ebulitiōis humiditatū q̄b⁹ multū abūdant. Ex q̄bus pʒ scd̄m ordinem rōne cōplexionis ⁊ sexus ꝙ sanguinei sunt primi. In 2ᵒ ordine colerici. in 3ᵒ flāatici. in 4ᵒ melācolici. in 5ᵒ mulieres: ex ꝑte etatꝭ iuuenes prio. 2ᵒ pueri. 3ᵒ ꝓmi senes. 4ᵒ 2ⁱ senes. 5ᵒ d̄crepiti. Ex q̄b⁹ oīb⁹ ꝯcludēdū ꝙ minime suspecti ⁊ boni taliū infirmoꝝ absqꝫ magno ꝑiculo custodes sunt vetule melācolice ⁊ tu considera. Ex q̄b⁹ ēt colligi pōt cā q̄re astātes īfecti q ex tali īfectōe nō egrotāt īficere possunt: ⁊ de facto īficiūt īfirmos: ⁊ alios venenāt. Que cā reducitur ī dispōnē passi. ⁊ eius dispōnē: vt pʒ cōsiderāti. ⁊ ex his patʒ q̄re fugiēdi sunt tales astātes. Item ⁊ medici visitātes: ⁊ iō aliq̄n ciuitates sic a suis medicis male seruiunt̄ q̄m aliq̄n forte sic visitādo nō paucos venenāt. ⁊ tu ꝯsidera fatuitates vulgariū. fortassis meli⁹ foret vt nō visitarētur ab eis: sed in suis stātes apotecis ꝯsilia darēt. pricipalis eni cā visitationis ē cognitio egritudis: q̄ ⁊ si cognoscit̄. ⁊c̄. ēt ob alias cās visitātur: vt ad videndū tenorem v̄tutis ac egrotātē cōfortādū: ⁊ tu cōsidera.

¶ Quita ꝯ̊ ꝙ peste vētura ꝑ viā ꝓhibite trāspiratōis corpa nāliter strictoꝝ poroꝝ alijs parib⁹ sunt corporib⁹ dilatatoꝝ poroꝝ pesti paratiora. pʒ ꝯclusio cū ꝓhibita trāspiratio sit cā putredinis. ⁊ hec ē cōclusio sentētia Gal'. in libello de optima ꝯpositiōe. ad ꝓ̉ncipiū.

¶ Sexta ꝯclusio. corpa accidētaliter dilatatoꝝ poroꝝ sūt alijs paratiora. pʒ ꝯclusio vt in q̄rta ꝯ̊ne supra. ipsa. n. sic de aere multū trahūt. vt sūt corpa exercitata vehemēti exercitio balneata ī balneis calidis humidis. dicit̄ humidis qr nālia fortassis nō nocēt: nisi ꝑ quāto cogūt aerē in maiori quātitate attrahere: ⁊ sic de alijs habētib⁹ cogere hominē ad magnificādū: ⁊ anhelitū frequētādum.

¶ Septima ꝯclusio. corpa accidētaliter ī poris ꝯstricta sūt corporib⁹ in poris dilatis dilatatiōe sibi cōtraria in pestilētialē febrē cadere paratiora. vbi aduerte prio: ꝙ ꝑ dilatationem ꝯtrariā ītelligo mūdificationē poroꝝ a sup̱fluis hūiditatib⁹: quo notato pʒ ꝯ̊. q̄n talia habēt humiditatē de facili putrescibilē: a q̄b⁹ dilatata sūt mūda. ⁊ in primis hūiditatib⁹ ille sunt sicut a regimie nāe derelicte q̄re ⁊c̄. Et ex his tollit̄ apparēs ꝯtradictio īter Auic. ꝓᵃ q̄rti. allegato caᵒ ⁊ Gal'. ꝓ̊. de differētijs febriū. ⁊ ī libello de optīa ꝯpositiōe. q̄dam tn̄: vt Gētil'. cōsiliāt ꝙ paratiora sunt rara peste veniente a cā extrīseca. ⁊ stricta paratiora cā veniēte ab ītrinseco: q̄m opilatio ad illā preparat. Cōsil'r nocet balneūʒ aq̄ frigide debilitādo virtutē. ita vt sit cā multiplicatiōis malaꝝ superfluitatū. ⁊ in sūma oīs cā q̄ facit ad corpis debilitationē ꝓparat ipʒ ad facilius ac velocius recipiēdā pestē.

Et ex his que dicta sunt facile respōdebit̄ ad aliqua dubia a vulgarib⁹ queri ꝯsueta. ¶ Primū cū hec īferiora superiorib⁹ gubernētur. vn̄. ꝓ̊. methauroꝝ necesse ē hūc mūdū superiorib⁹ eē cōtiguū vt v̄tus īde habita gubernet̄. q̄uo ḡ ab ipis corrūpūt̄ cū fcā sint maxᶜ ꝑꝑ hoīeʒ. vt. ꝓ̊. genet̄. ¶ Dicēdū ꝙ lʒ ꝑ se hec īferiora a sup̱iorib⁹ latiōib⁹ gubernent̄: tn̄ ab eis aliq̄n corrūpunt̄. ⁊ h̄ per accidēs. ⁊ ē sicut in minori mūdo. qr dato ꝙ calitas nālis sit īdiuidui ꝑ se ꝯseruatiua: tn̄ de ꝑ accidēs ē cā corruptōis ei⁹ ꝑ quāto ꝯsumit: ⁊ exiccat hūidū ꝓpriū ei⁹ ī quo pabulat̄ sic in ꝓposito dato ꝙ īfluxus celestes sint hoꝝ ꝯseruatiui. tn̄ accit ex varia ꝯiūctiōe stellaꝝ fieri hoꝝ īferiorū corruptiui. q̄ ꝯiūctio si nō fuissʒ: n̄ fuissʒ secuta illa corruptio. motus. n. solis in suo ꝫodiaco ē cā gn̄ationis ⁊ corruptionis vt philosophātes oñdūt: q̄b⁹ medic⁹ credere dʒ. ¶ Scd̄m dubium. q̄re cū aer sit venenat⁹ oīa īspirātia nō ab eo īficiuntur. vt videm⁹ hoīes mori: nō boues: ⁊ boues: ⁊ nō galinas. ⁊ ita ꝯsil'r de alijs. pʒ ex habitis rn̄sio. nā sicut in his īferioribus videm⁹ ꝯtingere q̄ aliud ē venenū vni spēi q̄ nō alteri. vt iusq̄am⁹ hoī ⁊ nō turdo. īmo turdus ex eo nutritur. ita in superiorib⁹ accidit: vt in istis īferiorib⁹ īprimat̄ effectus determinatus. sic respiciens a. ꝙ nō b. ⁊ ex ꝯn̄ti cum sit venenosus. ita venenet hoīes ꝙ nō boues ⁊c̄. ¶ Sʒ statim queret̄ 3ᵒ iuxta h̄. q̄re ḡ sic vnū hoīeʒ īterficiet ꝙ non aliū. ⁊ vn⁹ ab eo īfirmabit̄. ⁊ nō ali⁹. ⁊ adhuc in eadē ꝯ̄ta ⁊c̄. pʒ rn̄sio. q̄m h̄ accit ex dispōne passi. q̄m act⁹ actiuoꝝ est in patiēte disposito vt supra. nā si sup̱ vnū ignē magnū ponāt̄ ligna magna viridia ⁊ ligna ꝑua sicca. ⁊ īter hec media. nōne sicca ꝯburēt̄: ⁊ n̄ viridia. ꝑua ⁊ n̄ magna. itē mediocria sicca ⁊ n̄ mediocria v̄idia. ¶ 4ᵒ q̄rit̄ q̄re cōiter n̄ moriūt̄ sic claustrales. vt f̄res mōace carcerati. ⁊ h̄ꝫ: vt q ī ciuitate alij. dd̄ʒ ꝙ q̄n īficit̄ a superiorib⁹ aut īferiorib⁹ aer hic īferior: cū talis īfectio nō ita libere veniat ad aerē clausuʒ sicut ad liberꝝ: vn̄ 2ᵃ ꝓmi de aere bono. cū v̄o accit ī aere putrefactio cōis tūc discoopt̄⁹ erit magis ipʒ respiciēs ꝗ̄ʒ ꝯstrict⁹: ⁊ occultat⁹. aer. n. liber ciuitatis citi⁹ ac facili⁹ īficit̄. ⁊ ꝑmaxime: qr ē alijs parib⁹ subtilior. nā aer claustraliuʒ: ⁊ carceratoꝝ stat clausus: ⁊ īgrossat̄. iōqꝫ difficili⁹ īficit̄: ad q̄ cōcurrit ꝓ̊: qr tales exercitio carēt ducēte eos ad magnificādum anhelitū. Itē qr bono regimīe gubernant̄ maxīe boni claustrales. Itē qr ad aerē nō veniūt liberꝝ. itē qr ēt multū ⁊ ꝓ̉cipue carcerati aleo vtunt̄ aerē rectificāte. ¶ Et iuxta hoc vltimū possʒ q̄dam sup̱ficialis cā assignari vulgo īfestāti: q tenet ꝙ pauci bibuli tp̱e pestis moriunt̄. ⁊ certe notaui in trib⁹ aut q̄tuor pestilētijs. ⁊ ita eē ꝯperui. vinū q̄dē aromaticū cordiale ē. vt pʒ. ⁊ nō min⁹ rectificare aerē v̄r. ꝗ̄ʒ aleū ꝙ̊. ⁊ iō ab hoīb⁹ īductū ē cū debēt eq̄tare si aer ē nebulosus q bibūt asserētes ex tali potu se ꝓhibere īgressū aeris mali: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Sʒ iux̄ h̄ q̄rit̄ 5ᵒ. Si ꝯtigeret sic vni familie q̄ staret clausa cū debito regīe. de quo īfra dicēdū ꝙ sic: vt claret īfra: sed oporteret cauere a ꝯuersatione alioꝝ vt īfra. Sʒ hic scito ꝙ q̄n vnus īcarceratus ex iiectione aeris ipsi⁹ carceris morit̄ q̄ q̄si cōiter oēs moriunt̄. qr arguitur cāʒ fuisse fortissimā ꝑꝑ fortē resistētiā ex causis supra positis factā. nā vt supra dicebat̄. pestis cū accidit in aere grosso est multum periculosa: qr cōmuniter multos īterimit: ⁊ tarde recedit. ⁊ pariformiter dicēdū de claustralibus: ⁊ iō fugiant. naʒ cū eodē regimine vl' simili regantur: videtur quasi in oibus esse equalis aptitudo. Itē qr sunt in vno ꝑticulari aere: ⁊ angusto. vnde quasi in anhelitu cōmunicāt item quia sunt sub eodem aspectu: ⁊ licet sic communiter vt dictum ē. tamen quādoqꝫ contingit claustrales: ⁊ carceratos prius mori. q̄ nō nisi in superiorē causam reduci poterit vn̄ sicut videmus ꝙ astrologi student in d[...] bo-

num ascēdens alicui edificio: castro scȝ aut terre. Ita poterit contingere ꝙ claustruȝ illud aut carcer habebit ascendens maluȝ disponēs ipm ad facilē receptionē illius impressionis: quare in ea ciuitate pestis icipiet in carceribus aut claustro. Ex qbus apparet ꝙ cū sic accidit illi aeri infectio: ꝙ statim cōsulenduȝ est vt recedāt q possunt: ⁊ ad ipm ꝓpter eius grossicieȝ tarde redeāt: vt iterponāt spacium sex mēsium. Et ex his infert̄ ꝙ cū vnus in multis suis parentibus īficit̄: aliȷ fugere debēt: ⁊ abinuicē separi. cuȝ videatur rōne parentele ⁊ affinitatis sapere nām vnā: ⁊ inter se habere homogeneitatē ꝑpter vnū esse ab alio genitū. ⁊ sic vnus ab alio videt̄ citius infici ꝙ̄ ab extraneo.

¶ De signis ꝑnosticis future pestis. Rubrica. II.

Portet ꝑpter eius periculositatē ⁊ contagioneȝ ꝑnostica pmittere demonstratiuis. c⁹ ꝯriū i aliȷs obſuabit̄ febrib⁹.
¶ Signa enim futurā pestem annūciātia sūt initiū faciēs a supiorib⁹: m'ltiplicatio eclipsiuȝ lunariū. coniunctio martis cū saturno: ⁊ sic de aliȷs dictis supra de causis supioribus: ⁊ tu ibi. Et alia que sunt medico inꝙ̄tum medicus occulta: q̄ ab astronomo inuestigari habet.

¶ Signa aūt nobis ex pte sensus in aere manifesta sunt sequēdo ducē meum in numero octo. ¶ Primū est apparitio ⁊ multiplicatio royrom. i. ignis in aere moti vel currentis: vt stella cadens: vel asub. i. ignis stātis vt colūna: vel alterius figure. ¶ Sȝ dices supra dc̄ȝ est ꝙ aer pestilentialis est humidus cū obtuso calore: ⁊ talē modum humiditatis destruit exalatio calida ⁊ sicca. iō ⁊c̄. ¶ Item illa sunt signa ꝙ aer nō est putrefactus. nā Aristo. 25°. ꝑblematū. ꝑblemate. 19. iterrogās: quare nō putrefit aer. rn̄det qꝛ igne plenus. ¶ Scd̄o queres in quo tp̄e erit pestilentia qn̄ ista apparebūt: an i estate. an i autūno. ¶ Pro his dc̄ȝ. Ad primū: ꝙ ignes tales signa sunt pestilētie maxime quādo coniungunt̄ cū multis vaporibus in aere exn̄tibus a terra eleuatis. vn̄ p̊ ꝑblematū. ꝑblemate. 21. quādo ex terra vapoꝝ multus ascēdit: annus pestilētialis fit. Cuȝ itaqȝ in aere vident̄ hi ignes remanēte aere turbido ex multitudine vapoꝝ eleuatoꝝ. signū ē ꝙ tales vapores ꝯsumi ⁊ resolui nō poterūt: ⁊ ex cōsequēti expectanda est pestis. Sil'r si in autūno apparuerint isti ignes: ⁊ post eoꝝ apparitionē sequat̄ aeris turbulētia: tunc etiaȝ erunt signa pestis. ꝙ si non sequat̄ turbulētia: sȝ claritas: tunc signābūt aeris subtilitatē ⁊ siccitateȝ magnā: ⁊ nō necessario erūt signa pestis: qꝛ siccitas vapores consumet: vt argutum est: ⁊ qꝛ ignes arguūt adustionem: tūc in autūno illo accidēt egritudines de materia adusta: vt scabies: lepra: cancri. ⁊ huiusmodi. ⁊ nō pestilētiales. vnde ille autūnus erit malus ⁊ prauus. nam cū ad siccitatem declinat efficitur talis: vt scd̄a pmi. allegato capitulo. ⁊ sic patet respōsio ad pmuȝ. ¶ Ad scd̄m dicitur ꝙ quādocunqȝ apparebunt cum tali turbulentia erunt signa. vnde si apparebunt in autumno significabūt ipsaȝ futuram in hyeme vere aut estate futura.

¶ Scd̄m signum multiplicatio austri ⁊ subsolani. Est qdē auster vētus meridionalis cardinalis: ⁊ subsolanus cardinalis oriētalis: ⁊ idifferēter omnes venti meridionales et oriētales qui multos vapores secum ferūt cum caliditate debili: propter quod aer remanet multum turbidus ⁊ nebulosus. vnde quādo isti multiplicātur: ⁊ aer efficitur multum nebulosus obscurus turbidus: ita vt ex eo expectetur pluuia ⁊ nō pluit: tūc aer corrumpet̄: qꝛ significat̄ vapores in aere retineri: ⁊ a caliditate debili tūc regnāte putrefieri debere: ⁊ ex cōsequēti futurā. Qꝛ si fuisset secuta pluuia descēdissent: ⁊ ab eis mundificatus fuisset: illis vaporibus in pluuiā cōuersis. Et hoc idifferēter cōtingere poterit in oi quadra āni. licȝ Auic. de hyeme spālem faciat mētionē. Qꝛ si ꝯtingat austro subsolanuȝ cōiungi: illi humiditati superflue coniungitur caliditas: quare citius euenit pestis: q̄ aliter fuisset tardata.

¶ Tertiū signū quādo in vere est paucitas pluuie cū frigore: tūc expecta pestē in estate: ⁊ causa: qm̄ ver frigidum cuȝ paucitate pluuie tenet materias vsqȝ ad estatem. Deinde in pn̄cipio estatis multiplicatur auster ⁊ aer turbidatur: ⁊ deinde clarificatur: ⁊ nō per aduētum boni vēti vt septentrionalis: neqȝ pluuie: sȝ qꝛ vapores sic in aere detēti ⁊ subtiliati aeri ipsi profundantur. vnde in aere accidit claritas ⁊ nō serenitas: qꝛ illa claritas nō est cum splēdore: ⁊ illa claritas durat circa dies octo et non vltra. ꝙ si duraret vltra posset significare cōsumptionem illarum: deīde turbatur aer: ⁊ nocte supueniēs frigiditas ifrigidat aerem: ⁊ ex cōsequēti corpora: deīde supueniēte die calefit aer a sole: ⁊ sil'r vapores illi. vnde caliditas sic reuerberatur supra corpora. vnde accidit eis quedam pfocatio siue ꝯturbatio ex caliditate sic in corde ⁊ spiritualibus ipressa: cuȝ multis malis ⁊ putridis vaporibus. vnde eo tēpore hoīes quasi ex caliditate angustiātur: que āgustia magis de nocte ꝙ̄ de die ꝑcipitur: ita vt hoīes in lectis quiescere ac dormire nō possint. Et hoc accidit nocte magis: qꝛ calor magis nocte ad intra clauditur: ⁊ qꝛ sunt a ciuilibus occupatōibus distracti. vn̄ Gal'. de motibus liquide dixit. quēdā phm̄ habētē apostema in iguine ipm plus de nocte ꝙ̄ de die sensisse. Et qn̄ ista sic successiue ꝯphēdūt̄: tūc pestis futura maligna erit: ⁊ appebunt variole ⁊ morbilli: ⁊ h⁹ gn̄is egritudīes male.

¶ Quartū signū qn̄ in estate hoīes valde cōturbant̄: ita vt sint iquieti: hinc īde se voluētes: ⁊ tn̄ nō sentiūt caliditatē vehemētē: ꝑpter quā deberēt eē in tali dispositiōe. ⁊ cum hoc est estas habēs matutina alterata ad frigiditatē maiorē cōsueto: malignā enim in aere putredinē significat: ⁊ ꝑ maxime si pcesserint ignes dicti aut eiusdē nature: quoniā hec cōturbatio ex manifesta cā nō est.

¶ Quintū signū: qn̄ in eodē die videbis aerem alterari variȷs alteratiōibus: vt qꝛ nūc calidus nūc frigidus: nūc clarus nūc turbulētus. ⁊ sol clarus oritur: deīde cōturbatur. Item quādoqȝ sol cuȝ nebula circūdāte: que est vt puluis ex qua aer redditur puluerulētus: ⁊ hec sic pseuerauerint: tūc expecta pestem in ipso tēpore pn̄ti aut futuro post ipȝ. qm̄ hec idicāt eē in aere copiosam multitudinē vapoꝝ cū calītate putrefaciēte ⁊ nō resoluēte.

¶ Sextum signuȝ qd̄ sumitur ab his que accidūt hominibus: ⁊ est apparitio variolaꝝ: morbilloꝝ. antracum: bubonum: malarum materierum: ⁊ huius generis. nā hec arguunt etiā putredinē malam venenosam in aere. verum nō est signum necium: qꝛ vt supra pōt eē hec corruptio ad determiatū morbū: vt ad variolas ⁊ morbillos: ⁊ nō ad feb. pestilētialē: vt meis dieb⁹ pluries vidi. nā fuerunt plures āni in qbus apparuerūt variole ⁊ nō secuta fuit pestis.

¶ Septimū sigᵐ ab his q̄ accidūt sup terrā: qn̄ videm⁹ sup terrā multiplicari ranas mures muscas cimices. ⁊ h⁹ aīalia: q̄ ex putrefactiōe gnānt̄. signū ē copiose putrefactiōis regnātis. Itē cū viderimus mures ⁊ alia aīalia loca hitantia subterranea fugere ab illis: ⁊ ad ea nō ampli⁹ redire: imo forsitā dereliquūt oua. tūc expecta pestilētiaȝ: qꝛ talia fugiūt pp̄ fortē putredinē factā in viscerib⁹ terre: ⁊ h̄ faciunt ex prudētia quadā nāli eis insita: sic hyrundines nidū faciūt. Itē cū videris volatilia nidos deserere: ⁊ maxime miluos. verum vsqȝ modo autēticum nō iueni de miluis: sȝ qd̄ hic scripsi auctoritate vulgata addidi. Et sunt hec dicta Aristo. pmo ꝑblematū. ꝑblemate. 22°. vbi q̄rit ꝑpter quid ānus fit mortiferus: quādo fit motus ranaꝝ ꝑuaruȝ ramoydarum ⁊c̄. Et assignans causam inquit. qꝛ vnūqd̄qȝ

superabundat in ꝓpria regiõe mãe: ⁊ hec qdeȝ aĩalia natura sunt humida: q: pluuiosuȝ ẽt humiduȝ hñt. etiã q: talia sunt habẽtia humiditatẽ supfluentẽ: que põt esse morboꝝ cã. Et pro pticulari signoꝝ expansiõne: lege ifra de pseruatiõe in canõe. 6°. Et his addaȝ succinctã signoꝝ aggregationẽ ab Ysaac 5° feb. sumptã. Concordati sunt antiqui ⁊ maxime hyp. ꝙ si in q̃ttuor ãni tẽporib⁹ aer corrumpiť: generanť in illo ãno pestilẽtie ⁊ mortales passiões. Et dixerũt ꝙ si venti q̃ttuor in tribus mẽsib⁹ hyemis. s. decembri ianuario ⁊ februario perflauerint ⁊ puluis in aere augmẽtetur: ⁊ aeris ꝯplexio in siccitate mutetur: nullã habens pluuiã: ⁊ dies in q̃litate ꝯtrarieť: vt vna sit frida ⁊ alia calida. hec pessima sunt in hyeme. Uere aũt aere ente pluuiali et turbido: eiusq̃ turbatio nõ nisi in q̃nta aut sexta aut septima die soluta fuerit: febres pessime nõ ſm humores: ſ; plurimũ nascunť variole ⁊ pustule: tũc ⁊ plurime fiunt mortales pestilentie: ⁊ dixerũt etiaȝ hyeme ⁊ vere taliter stantibus: necesse est in estate aerẽ turbidũ ⁊ nõ claruȝ esse: ⁊ ardoribus ⁊ terre nascentibus pestis dominareť.

¶ Octauũ signũ pro parte tactũ quãdo videmus aerẽ turbidari ex eleuatiõe maloꝝ vapoꝝ ab aquis infectis eleuatoꝝ: vt sunt aque in qbus infundiť linũ aut aspaltũ aut canapis. Cuius corruptiõis signũ: q: pisces reperiuntur in ea mortui supnatãtes ⁊c. ⁊ maxime vrificať hoc signũ quãdo aq̃ est stans. Uñ qñ sic videť aer turbidari iudica in eo loco pestem visibilr futurã: maxie qñ cũ hoc signo alia ex dictis cõprehẽdes. Silr idem cõtingit ꝓpter multitudinẽ cadauerũ inhumatoꝝ: vt supra in tempore guerre.

¶ Quidã addunt nonũ dicẽtes. ꝙ si ante solis ortum colligatur ros ⁊ deť cani sitienti: si morieť signũ erit pestis ⁊ venenositatis. Signũ curiosuȝ est: ſ; non efficax. nã vt supra aliqñ est venenũ homini qđ nõ cani ⁊ dabať exẽplũ de iusquiamo. Silr gallina ſpentes ⁊ scorpiones deglutit ⁊ ex his nutriť. hoĩeȝ vo͛ iterimũt. Et iõ mulieres diligũt gallinas: q: dicũt teneť domũ ab his mal' ⁊ venẽos aĩalib⁹ scopatã.

¶ Decimũ addo ⁊ curiosuȝ valde. cũ i tpe vis appareuerit estuatio q̃dã vltra solitũ: ꝓpter quã flores tẽpestiuius solito nascenť: deinde modo frigus modo calor regnauerit: vñ dicti flores corrũpanť. viderisq̃ hoĩes ꝑter solituȝ de illi⁹ aeris mutatiõe tristari. tũc dubita de futura peste. ⁊ erit hoc signũ magis certũ: si ꝑ tunc pullulabunt variole morbilli: ⁊ hꝫ. vt supra. Ex ꝑdictis pȝ ꝙ nõ icõuenit in hyeme siccissima febrẽ cõtingere pestilẽtialẽ: vt etiã docet experiẽtia. Ex quo ifertur ꝙ ꝑ siccitatẽ ignis nõ semꝑ aer rectificať: licȝ ꝓ ꝑlim rectificet. ⁊ tu ꝯsidera. Credi dicit q̃dã modernus ꝙ qñ ꝑ pdicatores cõiter pestis futura ꝑdicať: raro ẽ ꝙ nõ accidat: q: dicit eos a v͛tute celi ad talia ꝑdicãdum moueri. Item quãdo hoĩes dicunt se vidisse v͛ginẽ gloriosaȝ aut scm̃ aliquẽ annũciare pestẽ: raro accidit ꝙ nõ eueniat. Et hec de signis ꝓnosticis: vt supra sufficiat.

¶ De pseruatiõe corpoꝝ a peste. Rubrica. III.

Quia iam actũ ẽ de ꝓnosticis. Cõseq̃ns ẽ vt illis pceptis iscribat modus pseruatiõis ab icursu tam nephandi morbi. Et q: res ipsa aeri attributa est: vt supra tã q̃ cãe pncipali. hinc nr̃a por itẽtio oȝ eẽ in ꝯsideratiõe ipsi⁹. Itẽ q: dicebať ꝙ corpora munda sunt que maxie a peste pseruanť. Hinc ante oĩa duo cadũt documẽta: i qꝫ obſuatõe qs se a peste poterit ꝑſuare.

¶ Primũ documẽtũ iuxta illud iesu. Si oculus tuus simplex fuerit. i. aĩa tua: totũ corp⁹ lucidũ erit: q: mũdũ. Si g͛ aĩa tua mũda erit. ⁊ cõp⁹ tuũ mũdũ erit. Cũ g͛ corpa mũda i peste maxie ꝑſueť. fac vt aĩa tua ꝑ mũdeť: vt mĩsicors iesus te ab ipsa peste ꝑſuet. Nã vt. s. nõ raro ex ira dei venit: vt in veteri pluries legiť testamento: ⁊ in nouo ipse bonus deus ante iudicij euentũ minať. Et iõ preces deuotas ac cõtinuas gratasq̃ deo faciamus. que cũ recte erũt: ieffi caces esse non possunt: vt 5° de cõsolatione. vide autẽ q̃ntũ nedum in preseruãdo: verũ ⁊ in diluendo pestem gloriosi sebastiani: ac victoriosi gaini fortis preces valuerunt. Tu itaq̃ ora: ⁊ sanos ⁊ patiẽtes orare instruas. vnde ieiunia ordina ꝓcessiones. ⁊ hꝫ. que deo placita esse cõsueuerũt. vnde Auic. io. metha. sue cap⁹. ꝑmo. ꝓpter has cãs ꝓsunt boibus orones sacrificia ⁊ letanie: q xpicola nõ fuit.

¶ Scđm est qñ aer est cã: vt supra. cõsulo si potes ab eo fuge. Item ne sis ex ꝑmis cito. Item q: se ad distantiã expãdit longe. Et q: eius ĩpressio maxime qñ est grossus remanet notabili tempore: tarde ad euȝ reuertere: ⁊ eo tardius q̃nto aer est grossior. Et ideo bene ac optime consulit amicus ille cum rescripsit amico interroganti de remedio cõtra pesteȝ. fuge cito: longe: tarde reuertere. Et vsq̃ modo nõ est medicina huic par inuẽta: quã potẽtes maxime seruant. Et hãc sniam ꝓ parte scripsit Almãsor li⁹ 4°. de cautela egritudinum ab vno loco ad alium transeuntiuȝ. Inquit. terra aũt in q̃ fuerit antrax ⁊ pestilentia fugiẽda erit.

¶ Sȝ vt pauperioribus a me satisfactũ sit: ⁊ his qui cupiũt alio modo preseruari. ponam canones de preseruatiõe hominũ a peste: vt a me ꝓmissum est. Modus aũt hic preseruatiõis in duobus cõsistit regiminibus. Primuȝ quidẽ in debita obseruatione diete: q̃ in sex rebus nõ nãlibus clauditur. que sunt aer. cibus ⁊ potus. somnus ⁊ vigilia. motus ⁊ quies. inanitio ⁊ repletio. ⁊ animi accidentia. de quibus omnibus cum suis canonibus pticulariter ageť. ¶ Alterum est regimen ipsum medicinale: quia reruȝ medicinalium debita administratio suis loco ⁊ tẽpore applicãda ẽ.

¶ Et sequens ꝑmum dicendum ꝙ aer ipse: vt supra est maxime considerandus. Et ideo cum percipitur ipsum esse infectum aut infici icipere: quod comprehẽdetur ex appariti one eoꝝ que dicta sunt: debet si potest vt supra se ad aliũ transferre aerem ipsum eligendo ac euitando: vt docebitur: aut ipsum alterare vt ostendetur.

¶ Et sequens ꝑmum de electione aeris ⁊ ei⁹ euitatione hi ponantur canones. ¶ Primus. ꝙ aer eligatur liber ⁊ euẽtatus. ꝓpter quod alijs paribus: loca alta nõ aliunde infecta: vt a paludibus aquis stantibus. ⁊ hꝫ. vt supra sunt planioribus eligibiliora: ⁊ maxime quãdo aspectuȝ habẽt ad septẽtrionẽ. vnde veniãt venti aerem ipsum mundificantes ac rectificantes. vnde scđa ꝑmi. doct. scđa. caplo. 8. Uẽti qui sunt meliores sunt septentrionales: post orientales: post quos sunt occidentales: ⁊ deteriores meridionales. ⁊ infra. ii. caplo. Sitq̃ illud vnde magis sollicitari debet: vt venti orientales stricturas ingredi valeãt. ⁊ vt sol ad vnũquẽq̃ locuȝ intrare queat qui ibi existit: quoniã ipse ẽ qui aerẽ rectificat. ¶ Ex quibus ifertur ꝑmo ꝙ aer meridionalis euitandus est omnino: ⁊ similiter venti meridionales: nisi venti ipsi venirent a montibus in quibus quasi cõtinuo nix inhabitat. vnde sic frigidi facti aerem non calefaciunt: sed refrigerant: ⁊ ceteris ventis plus ipsum rectificant: vt Auic. scđa ꝑmi. de accidẽtibus impressionibus aeris: ⁊ tunc eo casu locus ille eligendus ⁊ non euitãdus eẽt.

¶ Infertur scđo ꝙ loca cauernosa subterranea valosa ac multum depressa euitari debent: ⁊ similiter loca que quodãmodo remanent ineuentata propter eorum clausionẽ. nam euentatio ⁊ maxime a vento septentrionali facta est maxime aereȝ rectificans. Et hec est sententia Rasis tertio Almansoris capitulo de ventis ⁊ aere. ⁊ Auicẽ. scđa primi allegato capitulo. Qꝫ si arguatur loca alta sunt liberiora: ⁊ aerem subtiliorem habent ceteris paribus: et magis passibilem. Ergo cum accidet pestilentia saltim cõmunis loco superiori ⁊ inferiori: citius inficietur locus superior.

Dicēduȝ ꝙ ⁊ si locus superior sit magis aptus recipere impressionē: est etiā magis aptus recipe rectificationē ex vētis ⁊ ex igne. Et iō adhuc minus ꝑiculosa est ei⁹ habitatio ceteris paribus. Ex quo īferṫ ꝙ securiores degunt cuȝ accidit pestis in loco montuoso: illi q̄ habitāt parteȝ montis suꝑiorem. ¶ Inferṫ tertio ꝙ si locus altus haberi nō pōt: ꝙ saltē minus depressus q̄ꝫ fieri pōt eligaṫ nō valosus: sed circūdatus locis cultis ⁊ redolentibus si fieri potest. Hec autē que dicta sunt a Gal. ⁊ ab Auic. etiā cōprobanṫ. licet Auerroys medicoꝝ stimulus 6°. sui colli. de inhabitatione locoꝝ cauernosoꝝ ⁊ subterraneoꝝ oppositū dicat: cui in medicina parua fides adhibetur. ¶ Et hic nota ꝙ aer sic eligendus sit talis ꝙ in ipso non ꝓcesserit pestis ad minus ꝑ mēses sex: q̄ꝛ ante dubitāduȝ de reliquijs pestis. Or si videris eum postq̄ꝫ ad ipsum accesseris turbidum ⁊ grossuȝ fieri ⁊ frequēter: statim ab eo discedas: neq̄ꝫ delecteris radijs lune: imo eos fuge: preparāt enim ad putredinē. 3° creticoꝝ. caplo 2°. ad finem. Or si fuerit multū calidus: ipsum rectifica: vt infra. Et hic canon pro parte sui correctioneȝ capit a canōe sexto sequēti. ⁊ tu ibi. ¶ Et hic aduerte duo. ꝑmū ꝙ melius est se trāsferre ad aerē purgatuȝ ⁊ mundatum a peste: q̄ꝫ ad alium in quo nō fuerit pestis: de quo dubitaṫ ne īfectionē recipiat. Scdo cauere debet habitator aeris sani ⁊ mundi trāsire ad aerē infectū. Et si trāsit dȝ sibi magis ꝓuidere ꝙ velocius inficietur q̄ꝫ ille qui in aere infecto fuerit cōuersatus. Cuius causa vt dicitur est maior cōtrarietas īter ipsum ⁊ aerē infectuȝ. ꝓpter quā cōtrarietatem maior ⁊ potentior accidit actio. Qui autē a ꝑncipio in aere infecto cōmoratus est ꝓpter assuetudinē ⁊ symboleitatē acq̄sitā: nō sic ab illo patitur. cōsidera.

¶ Scds canon qui est de eligēda domo: descēdēdo ad particularia: eligatur domus lata siue amplior vt possibile est euentata: vt supra: a locis fetidis ⁊ aeris corruptiuis elongata: vt sunt cimiteria ad que corpora mortuorū deferuntur. macellum piscarie loca vbi coria conficiuntur. valosa ex valle fetida: loca infusionum lini canapis: vt supra. loca stagnosa maxime vbi multa inueniuntur animalia venenosa. loca ad que flant venti veniētes de locis fetidis aut ex se aut ratiōe cause cognite: vt esset multitudo inhumatorum corporuȝ corruptorū: loca vbi sunt ficus multe vbi caules ⁊ maxime quādo euulsi sunt super terram stantes: sunt enim magni fetoris: vbi nuces multe: ⁊ maxime quādo locus est ineuentatus. Ex quibus diuersa ⁊ multa trahuntur correlaria scdm diuersitatem patriarum. vnde ex hoc canone admōitus es de locis tue patrie. sicq̄ꝫ ⁊ de ceteris ceteri. Nam eorum declaratio mihi visa est superuacua: ⁊ derelinquēda habitationes queritātibus. Sitq̄ꝫ domus ipsa in fenestris versus meridiem continue clausa: et aperiātur mane orientales: vt sol ingrediatur: aerē camere rectificās: deinde post meridiē sole tēdente ad occasuȝ aperiantur fenestre septētionales.

¶ Tertius qui est de rectificatione aeris per alterātia. opȝ vt ꝑus consideret aeris ipsius mutatio. s. ad quaȝ q̄litatē declinauerit. vt si ad caliditatē administra frigida. Si ad frigiditatem vtere calidis: ⁊ ꝓpter venenositatē vtere calidis aut frigidis cordialibus: vt ipsa exigit dispositio: que ab auctoribus nostris posita sunt: vt beçaar de quibus statim. Uerum ita cōsueuerunt auctores ac moderni practici vti calidis tempore frigido: ⁊ frigidis tempore calido. ⁊ sic de alijs. q̄litatibus pariformiter dicendū: vtendo in cōposita discrasia compositis contrarijs.

¶ Calida cordialia ⁊ aerem rectificantia duȝ est in frigiditate distemperatus: sunt.

Ambra	Nux muscata	Storax liquida
Muscus	Gariofilus	Storax calamita
Thus	Gūmi iuniperi	Laurus
Mastix	Ebanus	Basilicon
Sandaraca	Acorus	Been
Aloes	Cortex fistici	Cinamomum
Lignum aloes	Enula campana	Crocus
Mirra	Squinantum	Calamentum
Resina pini	Bdellium	Cassia lignea
Resina cipressi	Uinum aromaticum	Zedoaria
Laudanum		Lilium album
Juniperus	Ignis	Doronicum
Lignuȝ eius	Cortex citri	Mellissa
Aristologia	Semen eius	Menta

¶ Frigida sunt cū in calītate distemꝑatur acetuȝ. Et nota ꝙ ex vino viōso ē min⁹ frm̄ ⁊ magis siccū. Acetū sq̄lliticū.

Karabe	Lambrusca	Poma
Rosa	Pira	Citonia

Flores frigidi redolentes. ⁊ hꝰ de quibus infra.

Corallus	cicorea dicta	Terra sigillata
Sandali	Endiuia hortul.	Argentum
Camphora	Nenufar	Mirtus
Acetosa siue acedula	Balaustia	Malum granatuȝ
Uiola	Coriandrum	Arancia
Endiuia siluest.	Bolū armenū	Limōes nō salsi

¶ Tēperata Macis. cuius decoctio erit et vtilis cū aceto mixta ⁊ ꝑ camerā habitatiōis sic fusa. Alia hic nō enumero cordialia: q̄ꝛ magis veniūt in vsuȝ potionis: vt

Buglossa	Berberis	Jacinctus
Margarite	Agreste	Zaphirus. ⁊ hꝰ.
Ribes	Carbunculus	Et siliter de ꝯpositis:

vt sy. de acetositate citri. de citro. Tyriaca. trifera. persica. triasandali. ⁊ sic de alijs de quibus infra. ¶ Et ꝓ his nota canonē. ꝙ gūmosa vt th⁹: sandaraca. ⁊ hꝰ. ⁊ hn̄tia vnctuositatē: vt musc⁹: laudanū: terbētina. ⁊ hꝰ debent supra prunas nō valde ignitas ꝓyci. Que aūt sūt apta locū irrorare: vt acetū: aq̄ ro. Jtē ⁊ aq̄ decoctionis nenufa. ros. ⁊ hꝰ. ꝓ pauperibus. Jtē aq̄ ros. cū aceto. ⁊ aq̄ veri frigoris. per ip̄m sꝑganṫ herbe: ac redolētes flores ꝑ locū ip̄m sternantur. poma pira ⁊ redolētes fruct⁹ ac eoꝝ cortices sup lectū ꝓycianṫ. ponanturq̄ꝫ in diuersis locis ac angulis domus vel camere: aut in canistro teneanṫ. Jtē filo appēdanṫ sup lecto ⁊ alijs locis: vt ē citruȝ. ⁊ hꝰ. Jta ꝙ tot⁹ aer ille ꝑticularis redoleat: ⁊ sic bōis rectificeṫ odorib⁹. nā sic malus ⁊ fetēs sp̄us alterat ⁊ corrūpit. ita ⁊ bon⁹ viuificat ⁊ restaurat. vt Aristo. in lib°. de pomo. ⁊ Mes. in de cōsolatiōe medicinarū itentiōe ꝑa. ꝑmo c°. inquit. scire debes ꝙ odor bonus q̄nq̄ꝫ ad latus īcolumiū declinare facit: ⁊ illud iō q̄m dilatat aīam ⁊ spiritus: ⁊ v̄tutes reparat: ⁊ v̄tutum minerā cōfortat: ⁊ est cor. grauis v̄o facit ꝯrium. Et breuiter ex tribus modis subuenim⁹: aut suffumigādo: aut irrorādo: aut sternēdo. ꝙ si vestes suffumigabis: aut in eis tenebis redolētia: vt cortices citri. ⁊ hꝰ laudabile erit.

¶ Quartus. ꝙ cum venis ad alterationē aeris: debes cōsiderare ipsius excellentiā: ⁊ opponere illi cum suis ꝯrijs iā dictis ex simplicibus ⁊ compositis: in cā frigida. ℞. thuris electi corticum eius. an̄. ℥. ij. masticis: sandarac. an̄. ℥. i. ʒ. gariofilorum. ℥. i. ligni aloes. ℈. iiij. puluericentur subtiliter: Et cum laudano ⁊ aq̄ mellisse fiāt trocisci q̄ dimittāṫ exiccari. Et ꝓ nobilibus ⁊ diuitib⁹ addāṫ his. gr. iiij. aut musci aut laudani. Et cuȝ opus erit in medio camere ponaṫ vas plenuȝ prunis: sup q̄s puluericeṫ vnus ex his. Et pro pauperibus sufficit thus aut sandaraca sola. Jtē ignis accēdatur mane ex lignis siccis nō valosis: vt īfra dicetur. ¶ Et ex his cōpositis frigidis. ℞. trocis. de cāpho. ⁊ fac vt dictū est. vel sic. ℞. foliorum ros. rube. lābrusce: coriandri sicci. an̄. ℥. ij. corallorū. alb. rubeorum. an̄. ℈. ij. florum nenufa-

ris siccoꝝ.ʒ.ß.boli armeni:terre sigillate.añ.ʒ.i. pulueriça
subtilissime.deinde ℞.cãphore.gr.vi.⁊ cum aqua ros.fac
trocisc.⁊ operare:vt de alijs ante. Item irroretur camera
ex aq̃ ros.⁊ aceto:aut ex aceto ⁊ aq̃ sola pro paupibus. Sꝫ
ꝓpter venenositatẽ bulliãt ex herbis cordialibus dictis:
⁊ nõ est expẽsa. Item sternant̃ flores frigidi fructus.⁊ hꝫ.
vt in tertio canone. Et breuiter in causa composita calida
⁊ sicca:te oppone cũ fridis ⁊ humidis:⁊ ita de alijs.

¶ Quintus.ꝙ fugiẽda est oĩno ꝯctio more in aere infecto.
in aere putrido fetido ⁊c.a ventis meridiõalibus ⁊ fetorẽ
deportãtibus. A cõtractione more loquẽdo.s.⁊ stando cũ
his q̃ de locis veniunt ĩfectis:aut qui ĩfectos visitãt aut se
quunt̃:aut cũ eis cõmorãtur.nã ab his egredit̃ cõmuniter
aer malus aptus alios inficere:vt docet experiẽtia. Item
hoĩum cõgregationẽ fugiat ⁊ maxime male viuentiũ:⁊ lo
ca in q̃bus hoĩes ꝯgregantur:vt sunt eccl'ie ⁊ loca publica.
Et si fuerit auditor camere pape aut regis vl' dñi:stet sem-
per in aere rectificato ⁊ q̃ actual'r rectificet̃:⁊ clientuli ibi
stent a lõge:⁊ ipse stet in alto:⁊ ipsi in loco infimo:vt in po-
diolo:⁊ ipsi in curia. Et si cõtingat ludere cũ aliquo: sit ta-
lis etiam debito regimine rectus:vt ipse de regimine ĩfra
de administratione medicinalium.

¶ Et anteq̃ꝫ deueniã ad particularia vnicuꝫ ponã canonẽ:
succinctã ⁊ vtilem p̃seruationẽ:⁊ satis particularẽ cõtinẽ-
tem ex dictis Zoar ⁊ Almãsoris lib°.4°.sumptã. ⁊ erit sex-
tus in ordine:⁊ est ꝙ ante oĩa medicus ꝯsiderare dꝫ a q̃ cã
a q̊ loco ipsa vẽit pestilẽtia:an a terra:aut ab aq̃:aut ex ma
lis cibis:aut ab aere:aut ab ĩpo ĩfluxu:ñ cognita a medico
cã alia. ¶ Signa ꝙ sit a terra:q2 aĩalia ĩ terr' accubare cõ
sueta fugiũt loca sua ⁊ ad alia vadũt:⁊ querũt loca altera.
Itẽ reperiunt̃ ex eis plurima sup terrã mortua. Iteꝫ plus
solito multiplicant̃:vt supra de ꝓnosticis. Iteꝫ fructus fa-
cti sunt mali saporis mali odoris nõ iocundi. Item prata ⁊
alia nõ redolent vt cõsueuerũt:quo casu fugiẽda est habi-
tatio ĩfimoꝝ:vt valliuꝫ cauernosaꝝ.⁊ hꝫ.⁊ eligenda est in
alto. Itẽ abstinẽdũ ad aĩalibꝰ q̃drupedibꝰ q̃ fructibꝰ terre
vescunt̃.⁊ vtendũ volatilibꝰ.piscibꝰ.⁊ hꝫ. Et vti frugibus
preteriti anni ⁊ nõ illius. Item abstinere ab aquis puteali
bus ꝓfundis:sꝫ vti aq̃ cisterne ⁊ fontis in alto positi.

¶ Signa ꝙ ab aq̃:q2 aĩalia aq̃tica:vt rane cãcri.⁊ hꝫ.aquã
exeunt ⁊ ad ipaꝫ nõ redeunt:aut vltra solitũ tardant:⁊ nõ
nisi iuxta ripas se ponũt. Itẽ q2 reperiunt̃ pisces ml'ti mor
tui. Itẽ volatilia que cõsueuerũt aquas illas habitare eas
deserũt. Itẽ ex eis reperiunt̃ mortua:⁊ si viua capiunt̃:nõ
sunt boni odoris.⁊ mali saporis:q2 vltra solituꝫ. Item sta-
tim post eoꝝ capturã corrũpunt̃:⁊ sil'r si tales se pisces ca-
pti habuerint:⁊ aque vident̃ grossiores facte:mali coloris
fetentes.⁊ hꝫ. Tũc eo casu oꝫ euitare loca aquis ꝓpinqua
⁊ ab eis se elõgare.vitare pisces ⁊ volatilia que in eis habi
tãt. Itẽ vti aquis fontiũ cisterne:⁊ euitare aquas puteales
maxime quãdo.vena putei ab aquis currẽtibus nõ venit:
vt in pluribus nostre ciuitatis puteis est videre. Et dixit
Zoar ꝙ acceptio.ʒ.ʒ.tyriace securos nos reddit a nocum-
to aquaꝝ. Itẽ raby:sꝫ dꝫ sumẽs stare ieiunꝰ horis.vi. Idẽ
opant̃ granata dul.aceto.acetositas citri:acetũ agreste ⁊ li
moñ. ¶ Signa ꝙ ex malis cibis:qñ nõ ꝑcipit medicꝰ aliã
cãm:⁊ videt bubones antraces ⁊ morbos male maneriei
multiplicari. Cõprehẽditq̃ꝫ deĩde hoĩes fuisse ⁊ eẽ mali re
giminis:vsos fuisse cibis malos humores gñãtibꝰ: vt ac-
cidit tpe penuriarũ. Quo in casu studẽdũ est bono regimi
ni:alterationibus ⁊ euõnibus:vt medico videbit̃ neciuꝫ.
Sicq̃ꝫ in alijs ꝓcedendũ:vt ĩfra dicetur de dieta in ipa pe
ste obseruãda. ¶ Signa ꝙ ab aere venerit:vt q2 visa sũt
signa de quibꝰ supra.⁊ viderit aues ⁊ volatilia male se ha-
bere ⁊ mori:⁊ plurima talia sic ĩueniunt̃. Iteꝫ q2 volatilia
vt musce:⁊ hꝫ.que ex putredie nascunt̃ multiplicata sint:
⁊ alia de quibus supra.tũc ꝓcedendũ est:vt ĩfra ex ꝑte eo-
rũ que statiꝫ ãnotabunt̃ discurrẽdo de rectificatiõe aeris
per q̃ttuor anni tẽpora. Et si cõtigerit ꝓpter influxũ astra
lem:edocto medico per astronomũ:etiã q2 medicus nõ cõ
prehenderit aerẽ cõturbari:neq̃ꝫ signũ aliq̃d per q̃d de in-
fectione ipsius possit cõiecturari:sꝫ pur videt volatilia ni-
dos ⁊ oua relinquere ⁊ loca alta:⁊ ĩfima querere ⁊ habita-
re. Tũc ex corpoꝝ celestium vi eã cõtingere credat. Quo
casu opꝫ aerẽ altũ discoopertũ euitare:⁊ eligẽda est habi-
tatio in locis ĩfimis vmbrosis bonarũ vmbrarũ:q2 nõ nu-
cis sꝫ salicuꝫ:nõ tamẽ paludosis ineuentatis. Et habitatio
camere sit magis terrena q̃ꝫ in solario:⁊ hic canon ꝓ parte
corrigit canonẽ p̃mũ.⁊ tu ꝯsidera.

His sic expeditis: venio ad aeris rectificatio-
nẽ ꝺm q̃ttuor ãni tẽpora. Et
p̃us attende v̾ba Aui.2ª p̃mi.de rectificatiõe aeris:qui est
ꝺm sanos.ꝙ rectificãtia aerẽ debẽt habere tres ꝯditiões.
Prima ꝙ sint ꝯsumptiua ⁊ desiccatiua humiditatũ aeris
⁊ vapoꝝ illi ꝯmixtoꝝ:boni odoris vt ꝯfortet̃ vtꝰ:putredis
rectificatia siue ꝓhibitia corruptiõis:vt sic acetosa ⁊ silia.

¶ Tẽpore g̊ estatis ad aeris rectificatiõeꝫ ꝓcedat̃ cũ alte-
ro q̃nq̃ꝫ modoꝝ aut cũ igne:aut cũ irroratiõe:aut cũ suffu-
migijs:aut cũ odorabilibꝰ:aut cũ his q̃ sola q̃litate manife
stã distempantie aeris nãli siue nõ nãli vident̃ se oppone-
re. ¶ Exẽplum p̃mi.anteq̃ꝫ de lecto surgas fac accendere
ignẽ eleuate flãme:factũ ex lignis bonis nõ putridis non
valosis nõ viridibꝰ:ĩmo sint sicca montuosa nõ faciẽtia fu
mũ:q̃ eo tpe maxie vitãdus ẽ.⁊ hꝫ sunt ligna de q̃rcu mõ-
tano.ligna salicis sicca:sarmẽta sicca. Et ex odorifer' ligna
iuniperi:rosmarinus:⁊ laurus:ligna citonioꝝ:mirtꝰ.⁊ hꝫ.
Nã sic de ꝓprietate pluuie ⁊ vapoꝝ est aerẽ ad putredinẽ
⁊ pestilẽtiã p̃parare: Ita de ꝓprietate ignis est illos vapo-
res resoluere ⁊ aerẽ exiccare:⁊ talẽ aptitudinẽ remouere.
quẽ ignẽ si cupis odoriferũ:⁊ laudo magis euꝫ: ꝓyce in eũ
ex odoriferis dictis ⁊ dicẽdis. Hunc itaq̃ꝫ ignẽ modera in
cal'itate ⁊ friditate:ex ꝑte itẽsionis ⁊ remissiõis.vt tue pru
dẽtie videbit̃ expedire ex ꝑte dispõnis aeris in suis q̃lita-
tibus ac ꝯmixtionibus:vt v̾bi grã.si fuerit estas multũ ca-
lida:mior sufficiet.si frida maior erit necĩꝰ. Sil'r si aer fue
rit fridus nebulosus aut pluuiosus:maior q̃ꝫ si serenus fue
rit. Cui igni ñ appropiabis ĩ estate nisi ꝑ ꝑuulã morã:deiñ
te ab eo remoueas neq̃ꝫ faciẽ ei multũ ostẽdas:ĩmo q̃si eo
viso subito verte terga:⁊ cuꝫ sic calefactꝰ aliq̃l'r eris ab eo
discede:⁊ ꝓ tũc camerã nõ exeas:qñ iam pori ex cal'itate
ignis rarificati sunt:⁊ sic aer ex̃ libiꝰ ĩgredere t̃:⁊ ĩ magª q̃ꝫti
tate ꝑꝑ latitudinẽ vie.vñ timẽdũ ẽ. De quo igne ad ꝓposi
tũ legit̃ de quodã pħo q̃ ciuitatẽ romanã a peste liberauit:
faciẽdo die ac nocte sup vicos ciuitatis ignẽ pluribꝰ diebꝰ
ardere. Et idẽ legit̃ de ypocrate:q̃ circũcirca ciuitatẽ athe
narũ ex lignis q̃rcus accẽdit ignẽ die ac nocte ardẽtẽ: quã
sic a peste libauit:⁊ atheniẽses tũc euꝫ ĩ deũ habuerũt:⁊ si-
bi statuã eneã ꝯstruxerunt. Tu itaq̃ꝫ sic ꝑ totã tuã domuꝫ
ordia. ¶ Exẽplũ scd̃i.irroret̃ camera p̃us bñ mũdata:ĩ q̃
nõ debẽt dimitti relige aliq̃ male mali odoris cũ aq̃ ros.⁊
aceto ⁊ sandalis:aut aq̃ ⁊ aceto:deide aspgat̃ cũ aq̃ ro.aut
cape aquã decoctiõis ros.aut nenuf.aut alteriꝰ ex odorife
ris cal'is aut fris:⁊ cũ aceto irrora eã. Quidã addũt modi-
cũ cãphore:nõnulli cũ his aq̃s addũt modicuꝫ maluatici:
aut muscatelli. Et ħ nõ canonẽ.ꝙ aliq̃ sũt vni odorifera q̃
alteri fetẽt:vt multos vidi q̃ muscũ abomĩati sũt. Attẽde
secundo ꝙ pregnantes ⁊ ille que consueuerunt pati prefo-
cationem matricis ex his odoriferis lederentur:vt 2iª ter
tij.de eis.⁊ ideo talibus sufficiat irroratio ex aq̃ ⁊ aceto.
¶ Exẽplũ tertij.sup prunas ex lignis dcis ꝓyciat̃ trocis.

vnus de cāphora semipuluericatus: ⁊ sit vas prunarum in
medio camere situatum. Itē idē fiat cū oībus gūmosis su
pra positis: cōmiscēdo: vt supra ea cū frīdis odoriferis di
ctis. nā etiā tēpore estatis frīda odorifera in casu nō sunt a
calidis expoliāda: qm̄ cal'a faciunt frigida magis penetra
re: ⁊ sunt cā citioris eoꝝ actuationis: vt ℞. laudani terbēti
ne lote multotiēs in aq̄ frigida ⁊ multotiēs in roſ. an̄. ℥. ʒ.
sandaloꝝ rubeoꝝ citrinoꝝ: rosaꝝ rub. folioꝝ mirti. corti
cum granatoꝝ: gariofiloꝝ. croci: corticū citri. cāphore. an̄.
℈. i. musci dissoluti in aq̄ roſ. gra. v. fiāt trocis. ⁊ exiccent̄ ⁊
eis vtat̄ cū opus erit: ponēdo vnū p vice. Et hec descri
ptio cum predicta in quarto canone supra tibi p nūc suffi
ciat. Laudat̄ ⁊ suffumigiū factū ex īpositiōe ligni citonio
rū aut maligranati. nā facillud in igne accendi: deīde cū
flāma illud extrahe ⁊ in medio camere permitte extingui
⁊ fumū facere. ꝙ si videbit̄ reitera. ¶ Exēplum q̄rti. vt p
camerā sternant̄ flores frigidi: folia frā: ⁊ herbe fre. vt vbi
gr̄a. sicut sunt flores nenufa. rose: viole: matres viol'. folia
salicis: vitis: querc⁹. ⁊ h⁹. que oīa colligant̄ postq̄ sol exic
cauit rorē sup talia exn̄tē. Itē sternant̄ cum frīdis cal'a in
pauca q̄titate: vt est cortex citri arancioꝝ: ocimū: maiora
na: pulegiū: mellissa: saluia: folia citri. ⁊ h⁹. Itē talia asper
gant̄ cum aq̄ roſ. aq̄ ⁊ aceto. ⁊ ita de alijs. Et debēt hec oī
die renouari: qm̄ qn̄ multū exiccant̄: nō reddunt bonum
odorē. Item suspendant̄ fructus frīdi odoriferi: vt supra.
¶ Exemplum q̄nti. nā cū estas fuerit rabiosa in cal'itate
sua ⁊ siccitate: fac balneare linteamina in aq̄ veri frigoris:
⁊ ipsa extendi circūcirca parietes camere in modū vario
rū. Quidā ingeniant̄ eo tēpore habere cameras ⁊ loca p q̄
trāseunt aque: ⁊ si in illa aq̄ fundantur odorifera ex dictis.
in exēplificādo de scd̄o erit magistralius.
¶ Tēpore aūt hyemis his ꝓportionalia obserues: loco scz
frīdoꝝ calidis vtere: ⁊ succicte discurrēdo eo tēpore ignis
debet eē maior ac magis cōtinuus: cui te approximare po
teris longiori tēpore: ⁊ hi qui calore sunt depauperati: ⁊ p
tūc vtendo lignis calidis exēplificatis supra in p̄mo exem
plo. Item sicut ex ligno citonij dicebat̄: ita fiat ex ligno iu
niperi aut lauri: Et hic nota de lignis: quoniā vt supra de
bent eē nō corrupta. Audi Gal'. 2° apho. ɔmēto. 41. Quidā
ꝓpter balneum fuisse ex lignis putridis factum: cū ipm ī
gressus fuit: ilico sincopiçauit. Eo tempore nō laudo estua
ria sicca quibus septētrionales vtuntur tempore frigido:
quoniā multū aperiunt porositates ⁊ corpus deīde dispo
nunt ad receptionē multi aeris: ⁊ iō periculosū: vt supra.
¶ Simil'r pro scd̄o. irroretur camera cū aq̄ decoctionis
rerum cal'arum dictarū in exēplo q̄rto supra. et cum vino
odorifero. ¶ Pro 3° supra prunas: vt supra ponant̄ res ca
lide gūmose simplices dcē: vt sunt thus: sandaraca: storax:
calamita. ⁊ h⁹. Itē laudanum p nobilibus. Itē trocisci de
galla muscata: alipta muscata: osoleti de cypro. Uel ex cō
positione calida: vt supra in q̄rto canōe. Uel sic. ℞. lauda
ni: sandarace. an̄. ʒ. i. terbētine: masticis: olibani. an̄. ʒ. ʒ. ga
riofiloꝝ: macis: croci: grane tinctoꝝ. an̄. ʒ. i. gallie muscate:
assari: ciperi: been al. ⁊ rub. calami aromatici: corticū citri
an̄. ʒ. ij. icorporentur hec in mortario cum pistello calido
p̄us bene tritis: fiāt trocis. ⁊ vtaris eis: vt dictū est. Et pro
pauperibus: vt supra sufficiat thus sandaraca aut aliquod
tale vilis precij ex iā pluribus positis. ¶ Pro q̄rto. simi
liter sternantur calida apta sterni. de q̄bus supra de ipsis.
⁊ in q̄rto exemplo precedēti. ¶ Pro q̄nto ponant̄ pāni ca
lefacti circūquaq̄. racia. ⁊ h⁹. Itē in camera in diuersis lo
cis ponant̄ lapides igniti: nō laudo estuaria: vt supra: q̄r ēt
caput destruunt ⁊ oculos: vt est videre in vtētibus eis.
¶ Tēporib⁹ aūt medijs: q̄r in vere ⁊ autūno cōpone ex his
ea cōmiscēdo vt videbit̄ necariū. ex p̄te suffumigioꝝ irro
rationū. ⁊ h⁹. qd̄ facile ē facere ex iā dictis: ⁊ sic de alijs po
sitis. ¶ Cū āt camerā egredi volueris his te p̄us munias.
Odoriferum in manu cōtinue gestabis: qd̄ ⁊ si ex cōtinua
eius odoratione caput repleat: maxime non mundificato
corpore. tamē in ꝓposito iuuamētū est maius nocumēto.
Odoramētū tēpore calido debet esse frigidū ⁊ humidum.
Ita ꝙ tēpore estatis magis cōuenit tale frigidum ⁊ humi
dū actu ⁊ potētia. Et ideo laudat̄ gestatio ex aq̄ veri frigo
ris p̄tes. ij. rosarum ps. i. ʒ. aceti ps. ʒ. cum pecia linea. verū
q̄r spōgia diu retinet humiditatē: hinc cōsuetū est gestari:
sz pur aduerte ꝙ sicca ē: ⁊ ꝙ tāta siccitas nō est necīa in tē
pore magni caumatis. Cōis tamē modus est portare spon
giā infusam in aq̄ roſ. ⁊ aceto: ⁊ hoc in magno calore: ⁊ for
tasse fundat̄ qm̄ siccitas ꝓhibet corruptionē: ⁊ humiditas
preparat: ⁊ ꝙ sicca sunt cordi ⁊ cerebro magis ꝓportiona
ta: cerebro cōtemperādo: ⁊ cordi confortādo: sed pur con
sidera lapsum aeris ad siccum notabilē: cui opponere opꝫ
se medicū: ⁊ cōsidera. vtrūq̄ bonū est ⁊ p diuitibus ⁊ pau
peribus. Et si aliqd̄ tale calidum melius: vt supra in exem
plo tertio. vn̄ addat̄ aliq̄d pulueris gariofiloꝝ: aut çedoa
rie. ⁊ h⁹. Item ex datis descriptionibus trociscoꝝ confice
pomum magnum frigidum aut calidū: vt exigit aeris dis
positio. Itē per te ipm ex datis simplicibus compone.
¶ Descriptio pomi gestādi tempore cal'o. ℞. karabe. ʒ. ij.
roſ. ʒ. i. coraloꝝ rub. ʒ. i. floꝝ nenuf. ʒ. i. ʒ. boli ar. ʒ. i. ʒ. stora
cis calamite. ʒ. i. ligni aloes. ℈. ij. masticis. ʒ. i. laud. ʒ. ij. ras.
pini. ʒ. i. ambre vel musci vel gebit. gr. iij. cāpho. gra. v. pul
uericāda puluericentur: et in mortario cū pistello cal'o in
forment̄ poma duo: portēt nobiles ligata in argēto deau
rato: vel in auro puro: pauperes v̄o siue mediocres ī pecia.
¶ Descriptio pomi gestādi tempore frīdo. ℞. laudani. ℥. ʒ.
stora. calami. ʒ. ij. mastic. ʒ. ʒ. gariofiloꝝ: nuc. muſ. croci: gra
ne tictoꝝ: cere albe: ligni aloes. an̄. ℈. i. ambre. ℈. ʒ. musci
dissoluti in aq̄ bugloſ. vel vino odorifero. gr. v. Cōfice ex
his in mortario cum pistello calido pomum: quod tractet̄
vt de precedēti dictū est. Frequēter itaq̄ hec odorentur
odorabilia et eo frequētius quo corpus erit magis mūdū.
¶ De gestādis ī digitis dicēdū ꝙ iacīct⁹ sup alios lapides
p̄ciosos cōmēdat̄ siue ī collo siue ī digito gestet̄. Itē et car
būculus: et sil'r çaphir⁹: vt Albert⁹ de mineralib⁹ ꝓprijs ca
pitulis. Et smaragdū ī sūmo laudat Arist. d̄ lapidib⁹. Idē
Zoar. 3. teysir. et Plyn. 37. nālis hystorie. Et dz eē ānulus
p̄te inferiori lapidis vacuus: vt lapis digitum siue carnē
tāgat: et dz portari in digito ānulari sinistre manus cordi
correspondenti: in quo sponse debent ānulari.
¶ De his v̄o q̄ ī ore gestant̄ dr̄ ꝙ admodū apd̄ nos īoleuit
gestatio çedoarij ī ore īter. s. dētes et genā. Et ē verū ꝙ ꝓ
pri⁹ ɔuenit tp̄e frīd. tp̄e āt cal'o vr̄ nimiū calefacere: maxīe
ex ei⁹ ɔtinua gestatiōe. Karabe sandali eo tp̄e cōueniēt in
ore gestata. Itē ex bolo ⁊ terra sigil. cū sy. de acetositate ci
tri fiāt pill'e ī ore tenēde ⁊ sūt optīe. Itē grana mirti: ⁊ opꝫ
te bn̄ ɔsiderare ɔplōnē ⁊ mēbroꝝ dispōnē. Itē ex his cum
modico çedoarie fieri p̄t ɔpō additis gariof. ac dragāti: et
fiāt pill'e ī ore tenēde: ⁊ tu cōpone ex datis. Ego āt cōsueui
māe ī exitu dom⁹ cū modico tyriace fricare dētes: et rusti
ci eos cū alleo fricant. et dixit Ga. ꝙ ē tyriaca coꝝ. De his
āt q̄ p̄ſuāt a peste: vt ē tyriaca: metridatū: bol⁹ ar. et h⁹. q̄
ad ītra sumūt̄: dicet̄ ī ɔplēdo regimē ex p̄te reꝝ medicia
liū sumptū īfra. nūc āt ꝓseq̄r īceptū de reb⁹ nō nālib⁹.

Expeditus itaq̄ de aere: ad cibū venio et ad potū: a pane initiū faciens.

¶ De pane. Et p̄mo hic aduerte oīum hoīum cōem īprudē
tiā circa ea q̄ ad sanitatē attinēt: in q̄ nōnulli p̄hi felicitatē
posuerūt. Nā dcͣ ē ex auc̄te Ga. s. 2. apho. Ex balneo cale
fcō cū lignis putridis q̄ndā ī sincopī p̄ueīsse: q̄ ligna eo tp̄e

suspecto maxie vitāda sunt. Sed qd dicemus de furno ex eisdē calefacto: in quo panis coquit: corpus nostruz ingrediēs. ⁊ tu bene cōsidera. Attēde itaqȝ vt furnus sit de creta: qm̄ melior est: si eē potest ex lignis bonis de quibus supra calefiat. Panis aūt sit ex simula frumēti electi: q2 non vetusti: nō supcalefacti. nō putridi non valosi. ⁊ hꝫ. non nati i tempore pestis: a puluere optime mundificati: ⁊ retenti in horeis bn̄ euentatis triturati in molendino aq̄ libere ⁊ nō valose non lacunalis: sitqȝ panis bn̄ et decēter coct9. bene fermentat9 ac debite salitus: et sit vnius diei vsqȝ ad quattuor ad plus. Aqua autē cū qua cōficitur sit electa: vt ifra de ea: et nō sit fluminis nisi pus residētiā fecerit: sꝫ potius sit ex puteo vel fonte electis. Expedito pane ad alia venio fm̄ ordinē a me consuetuz.

¶ De salatucys. Tēpore calō vtatur his: lactuca: endiuia siluestri dicta cicorea: pōtulaca: acetosa: siue acedula endiuia domestica. itē floribus cicoree ꝓ nobilibus quib9 vtantur crudis aut parumper bulitis fꝫ stomaci ⁊ corporis dispositionē quā medicus debet pus cōsiderare. Temporib9 frigidis vtatur saluia mentha quā etiaȝ cuȝ supradictis cōmiscere nō erit malū. boragine. hanc etiā cōmisceas. vt dictū est de mentha buglossa: sꝫ ipsa digōni difficilis. maiorana mellissa ocimuȝ. ⁊ hꝫ. crudis aut ebulitis: vt dictuȝ est. Bethonica mirabilr̄ valet in putrefactiōe aeris ⁊ veneno sitati resistit. Cōueniunt ⁊ ꝓprie cappares ꝯditi: est. n. capparis vt tyriaca. Auic. Item cortex citri subtiliter incisi ꝑparati cū aceto ⁊ cināmomo. itē flores citri ⁊ arancioꝝ. itē ⁊ in omni tēpore pedes vituli in aceto: ⁊ fiat vt cōsuetū est salaticiū cuȝ aceto mediocriter vinoso: ⁊ tēpore frigido superponi pōt capparibus ⁊ alys cinamomuȝ aut puluis gariofiloꝝ. ⁊ hꝫ. ⁊ de aceto ipso dicetur ifra de potu.

¶ De carnibus. Cōueniunt tēperate. de qbus supra 3°. cap°. Et meliores que sunt ex pascuis mōtanis herbarum boni odoris medie iter pinguedinē ⁊ maciem. itē iuuenes ⁊ nō antique. preter autē tēperatas sunt ⁊ distemperate ad calidū ⁊ siccum. qbus quādoqȝ vti pōt: sꝫ nō ita frequēter vt de tēperatis: ⁊ maxime in tēpore frido vt sunt arietina leporina qualearū. ⁊ hꝫ. de qb9 supra 3°. cap. allegato. ⁊ tu ibi. vnde ad ipsuȝ recurre capl'm: vbi oīa hec clare videbis fꝫ distemperātiā quā qneris. Et quidā in omni tēpore pestilentie eas cum aceto sic preparant. vt statim cuȝ cocte sint ⁊ calide in aceto extīguāt: fundantes se super auctoritate Auic. 3ª pmi. de regimine tēpoꝝ cum rectificatione aeris. ꝟ. vltimo. Aceto preterea in cibo ⁊ potu vti ī pestilētia est ipsius nocumenti securatio. ⁊ hoc idem voluit Rasis ⁊ est expresse sententia Auic. pma quarti. de pseruatione. vt infra de preparatiua carniuȝ. Carnes aūt calide etiā tēpore estiuo cum vti volueris sic recipiunt alterationeȝ que oīa oportet te tua moderare prudētia. Cōsimilr̄ ibidē iuenies de partibus aīalium: ⁊ ideo ad euȝ locū te transferas. Carnibus salitis laudatis ⁊ paruȝ vti poterit. Sed hic nota: ꝙ tēpore frigido acetum potest eē acutius. Itē ⁊ cuȝ eo poni possunt herbe calide dicte: vt maiorana: ocimuȝ: rosmarinus. ⁊ hꝫ. Iteȝ nota ꝙ sunt aliqui: quibus acetuȝ est inimicum: ⁊ eoꝝ destruit digestionem ꝓpter friditatem stomaci ipsorum. vnde indigestiones multiplicant preparantes ad corruptionem humorum: ⁊ ideo attende ꝙ talibus corrigatur cuȝ cinamomo: ⁊ alys: aut ꝙ nō detur. Tu itaqȝ in eius exhibitiōe vtere prudētia: ⁊ de hoc ēt ifra.

¶ De piscibus. Dicēdum ꝙ cōueniunt laudati de cibis distemperatis frigidis ⁊ humidis supra 3° ca°. ꝯditis cuȝ aceto: ⁊ tempore hyemis cum pipere gariofi. ⁊ cinamomo. vnde in summa cōmēdantur laudati ⁊ maritimi ⁊ aque currētis. ¶ Et hic nota canonē. Q2 pisces de specie laudatoꝝ qui reperiuntur apud menia ciuitatum aut portus ad que loca veniunt sterglinia. ⁊ hꝫ. īmūdicie sunt euitādi: ⁊ iō pisces qui capiunt in cānalibus venetiarū nō sunt eo tēpore neqȝ alys comedēdi. ¶ Scd̄s canō. Q2 alys parib9 maritimi sunt eligibiliores: q2 nō sunt ita hūidi. ¶ Tertius. Q2 si humidi multū cuȝ aliq̄tulo salis pus pparent meliores erunt. De eoꝝ ꝑparatiōe dicet suo loco. Et salsi euitentur maxie q in salsedine ꝓcesserunt nisi grā ꝓuocandi appetituȝ assumant. ¶ Canō. Euitent in multo vsu: qnqȝ tamē de eis vti poterit cū aceto. Ostrea cochilia euitet.

¶ De herbis ex qbus fercula fiunt. Cōueniūt iā dicte ⁊ frigide ⁊ humide posite supra 3° ca. Et cal'e odorifere. de quibus allegato loco ⁊ maxie tēpore calō. ⁊ tu ibi.

¶ De granis ex qbus fiunt fercula. cōueniūt laudata allegato loco. vnde tēperatis ⁊ fridis vtere tpe calō. calis aūt tpe frō: ⁊ i eo loco li nocumtū hn̄t: pōit nocumti correctio.

¶ De radicibus. Inter ea ꝓ nūc numerādo rapā. ipsa optime ꝯuenit elixa ⁊ assata: ⁊ melior assata. Itē aliqñ ⁊ raphanus. Itē ⁊ enula tpe frido et cū oleo fit cōdimētū.

¶ De olō. Cōuenit magis onfacinū ⁊ nō onfacinū moderate ⁊ maxie qñ nō adest ꝓhibēs: vt strictura pectoris. ⁊ hꝫ.

¶ De pinguedine. Ab ea abstineas ⁊ silr̄ a butiro. de qbus 3° cap°. ⁊ tu ibi videbis nocumēta. Sed nota hic ꝓpter vltramōtanos q butiro: vt quasi semp vtuntur. Q2 cōsuetudo est multū attēdēda: cū sit altera nā. de memoria ⁊ reminiscentia: ⁊ 2ª pmi. doct. 2ª. 7° ca°. Et breuiter diffusuȝ fac sermonē Sali. 7° de ingenio sanitatis. 5° cap°. ⁊. 4. Almansor. de custodiendis consuetudinibus: ⁊ ideo in oībus sit tibi regula: vt supra dicebatur 2° ca°. de signis.

¶ De lacte ⁊ lacticinys. Omno euitet lac pisciuȝ: qm̄ putrescibile est nimis. lac brutale ēt facile putrescit. vn̄ medicinalr̄ male cū alys cibis ꝯmisceri pōt. q2 ꝑparat alios cibos ad putredinē. vn̄ fꝫ medicos solū assumi deberet: neqȝ p9 ipm aliqd assumi nisi pus digerat: ⁊ h̄ eē qō nō qrit hic. Iō dimittat. Uez: q2 ꝯmcatis ⁊ lacte coagulato vtimur tempore estatis. Dicendum ꝙ medicinaliter ante cibi assumptionem tale assumi debet ⁊ nō post.

¶ De caseo duro: ꝙ ex bono ⁊ electo potest comedi post cibū: vt cōiter fit ad. v. vel. vi. bolos ⁊ h̄ nisi corp9 fuerit occasionatū: q2 calculū patiat: aut opilōnē aut aliqō tale qō eius exhibitionē ꝓhibeat. itē ⁊ maxie i ꝯsuetis nō vitupo qñ iter duas bucellas pāis clausas igni ondit: ⁊ sic cōedit.

¶ De fructib9. Iā supra. ca. 9. declaratū ē aquosos eē putrefactiōi aptos. ⁊ tu ibi. Sed ꝓ nūc tm̄ dicat. ꝙ sic euitandi eēnt. tn̄ q2 spālr̄ tpe calō hoies nimiū de eis gulosi sunt: dico p. ꝙ eoꝝ vsus sit in parua q̄titate ⁊ ꝯcedat: qm̄ steterit i sole p dies duos an̄: maxie q sūt mltū hūidi: vt psica vue crisomila cerasa batheca. ⁊ hꝫ. Itē talia cōedant an̄ cibū: ⁊ silr̄ pruna pepo. ⁊ hꝫ. p9 q̄ bibi pōt ⁊ maxie ꝯsuetis paruȝ boni vini. Itē cucumeres cū aceto ⁊ sale ⁊ olō oliue correcti iterdū cōedi pn̄t. mora matura ī corrupto aere pestē generāt. ide vt ab inimico abstineas. i 2ª mēsa poteris vti pomis aroma. ⁊ piris coctl. et pisicis i vio opt9 ifusis: ⁊ nō erit qd ē mōtale pctm̄. si mal'granati vti poterit. Pn̄t poma ac pira cōedi: vt sciūt exꝑti arōatary: ⁊ docet Mes. ⁊ poterit eis sic ꝯfectis vti p9 cibū ꝓ potētib9. Itē nuces ⁊ sūt tyriaca piscis: ⁊ audi h̄ auctores de eis. ysaac ō dietis si nux vna cū vna ficu sicca cōedat an̄ cibū ab oī veneno hoies pseruat illesū. ⁊ Auerro. idē. 5. colli. ⁊ 2. canon. ꝓpo ca. si addit ruta a peste pseruat. vide itaqȝ viȝ ipsi9 nucis. De pineis siue pineolis dicat. ꝙ spālr̄ tpe frido a cortice mūdati: ⁊ in aq̄ calā pus modicū ifusi: deide in aq̄ ros. positi ꝯueniēt. et spālr̄ tpe frido. et silr̄ fistici et maxie vstulati. Iteȝ passule et amigdale a cortice mūdate cū succ. sūpte: et sic sicce an̄ mēsaȝ: ⁊ vt dictū spāliter tēpore calido: arācia: limōes: mirtus: berberis. et hꝫ. hoc tempore sunt cōueniētia: vt infra.

¶ De agruminibus. Comedat alleum maxie: vt supra in rectificatione aeris ꝛ est tyriaca rusticoꝝ. Gal. de simplicibus de eo cepe porrū ēt veneno resistunt: sꝫ tēpore calo existimo vitāda eē: q2 multa igerunt nocumēta. verū in assuetis melius tolerari possunt.

¶ De ouis. Cōueniūt tremula sorbilia recētia: dura īconueniūt: ꝛ que in ventribus coquunt gallinaꝝ ꝛ frixa ēt tenera siue mollia minus cōueniūt: sꝫ pur vti poterit.

¶ De melle ꝛ sapa. Dicendum. ꝙ in suis saporibus vti poterit spāliter tēpore frido: calo aūt vtatur çuccaro: sꝫ nō delectet in nimiū dulcorātis. naꝫ acetosa magis ꝯueniūt.

¶ De saporibus. Super omnes laudatur sapor acetosus: vnde acetuꝫ maxime commendatur: vt supra. circa cuius vsum oportet ꝙ medicus consideret si corpus est occasionatū: vt supra. q2 sit stricti pectoris aut excoriationeꝫ hēat vesice aut stōm valde vernosuꝫ: ꝛ hꝫ. ꝛ iō ad similia attende. Itē in talibꝰ stude ꝙ nō sumat calꝫ. ē. n. sic maxie pcutiēs mēbra. Laudant sapores ex succo agreste ex succ. granatoꝝ: ex succo limo. mirti: arāncioꝝ: prūoꝝ. ꝛ hꝫ. cū ciamomo vel çedoaria ꝛ maxime tēpore frido. Itē acetositas citri: ꝛ ipse sy. de acetositate eius. similr ex succo acetose. Itē ex succo preputioꝝ vitis. nā ex his cū brodio carniuꝫ cum pulpis pulloꝝ: ꝛ cuꝫ amigdalis mūdis siue pineolis cū modico panis ifusi pus in brodio vel aqua roꝭ. vel cū ipsis solis fiunt diuersi sapores ƒm diuersitatē pṗriarū coquoꝝ ꝛc. Nam velle in his me extēdere eēt nimium prolixare: sufficiant aūt tibi simplicia ista ꝛ modus cuꝫ his tempore calo vtere puluere coriādri pparati: lambrusca pulueriçata sandalis. ꝛ hꝫ. cordialibus fridis. tēpore vō frigido calidis vt cinamomo: gariofilis: croco: ꝛ hꝫ. de qbus cōmiscendo: vt tibi videbit de fridis semp habito respectu ad etatē ꝯplexione consuetudinē: ad tēpus āni: ꝛ ita de alys. Consimilr ex succis herbaꝝ calidaꝝ tēpore frido ꝛ fridaꝝ tēpore calido fac salsamētū cuꝫ aceto ꝛ modico panis ꝛ modico passullarum addēdo ex aromatibus calidis aut fridis: vt exigit dispositio. cōsidera. Sed nota pmo. qō tēpore calido sinapis ꝛ oēs sapores acuti vt ēt rocheta. ꝛ hꝫ. sunt euitādi. 2° ꝙ si in vsu frigidoꝝ ꝛ acetosoꝝ. vt supra percipiet nocumentū pectoris. ꝛ hꝫ. tu corrige cuꝫ amigdalis mūdis çuccaro sapa: ꝛ hꝫ. que maliciā aceti cōtemperēt. 3° ꝙ fiat trāslatio de vno ad aliuꝫ saporē. ꝛ euitare vt ex vsu vniꝰ nimis fridi stomacus ledat: ꝛ indigōnes multiplicet: ꝛ hic addo aromata. ℞. cinamomi electi. ʒ. i. coriādoꝝ preparatoꝝ. ʒ. ij. cardamomi: nucismuscate: gariofil. ān. ʒ. i. ß. rasure eboris. ʒ. ß. corali rubei. ʒ. i. radicis tormentille: diptami: sandaloꝝ. ān. ʒ. ß. croci. ʒ. ij. rasure cornu cerui. ʒ. ß. fiat pluis: quo in cōdimētis vti poteris addendo de çuccaro ad libitum. Geladorçia ēt cōueniūt acetosa ꝛ cuꝫ aromatibus fridis tēpore frido cū calis frida: velle aūt diuersitatē ꝯdimētorū ƒm diuersitatē patriarum describere mihi foret impossibile. ꝛ ideo patieris: sufficiat tibi in his primordia.

¶ De pparatōe carniū: ꝛ pisciū. Cōueniētiores sunt elixe: ꝛ maxime estate ēt sunt digestibiliores: sꝫ in stomacis fortibus tēpore frido cōueniunt assate: sꝫ ƒm modū nobiliū supra. posito ꝙ melior digestio in nocte fiat pōt in mane vti elixo ꝛ sero assato. audi Auic. pª 4ᵗ. de pseruatiōe a peste: ꝛ declinet cibus ad acetosū: ꝛ sit caro que administrat decocta in acetosis pisces meliores reddunt ex decoctione eoꝝ in aqua. verum tempore pestis ab auctoribus laudantur magis super prunas cocti: superaspersi bono vino aut aceto ꝛ oleo. Quidam tempore frigido coquunt eos in vino. cum aromatibus ꝛ bene addito aceto. cutis siue pellis cuiuscunq; piscis reyciēda est ꝛ saniores sunt in cauda. euita salitos. Postremo scito ꝙ perutile est cuꝫ coctione ciba riorum nobiliuꝫ ponere auruꝫ: ꝛ pro pauperibus aliquod cordiale vilis precy ex magis gratis. de quibus supra.

¶ De potu: vino. s. ꝛ aqua. Cum videat vinuꝫ: quia ex se inflāmatiuuꝫ nō cōpetere: tamē q2 consuetū: q2 nature multum amicū: cōsulo vt ꝯsueti tempore ēt pestis eo vtantur: ꝛ moderate ꝛ sit album claruꝫ ac ceresoluꝫ siue coloris rubini: mediū īter nouū ꝛ antiquū: nouū. n. ē īdigestibile ꝛ antiquū nimis exiccatiuū. mediocris vinositatis. ꝛ infra spe ciālr tēpore estiuo: declinās ad bruscuꝫ siue ad acerbuꝫ: siue ad agrestosum: ꝛ qdā laudāt ipm acedulum: quo etiā tēpore nō erit nisi perutile limphare: ꝛ maxime pueris iuuenibus ꝛ assuetis. Et quidā: vt Macrobius: vt etiā veneno resistat in ipso extinguit laminā aureā. Nōnulli laudāt potuꝫ aceti cuꝫ aqua ꝛ aceti solius fundantes se super dictuꝫ Auicē. allegatuꝫ supra de aceto. 3ª pmi. doct. 5ª. de regimie tēpoꝝ cuꝫ rectificatione aeris: ꝛ qō dictuꝫ est intelligit de eo: vt cuꝫ alys sumit cibarys ꝛ in his tu attende cōplōnes etates ꝛ consuetudines dico consuetudines: quoniā absolute vina vinosa maluatica. ꝛ huiusmodi: Itē ꝛ dulcia iflāmatiua non cōueniunt: quoꝝ vsus apud aliquos derelinqui non pōt: quin saltē in pncipio et fine mense aliquid boni et aromatici assumāt. Sed hoc itelligāt qui epatis sunt calidi. Qō ex potu vini potēris in pncipio mense supercalefit et inflammatur epar: et sic ex eo post cibuꝫ minus nocebitur. veruꝫ in regimine sanitatis. post cibuꝫ plus valet vinū debile et lipbatū. ꝯsidera. Euitent turbida nigra gssa.

¶ De aqua. Sit clara munda ex fonte aut puteo bono: aut ex flumine facta residentia: ad quam scꝫ non perueniunt: sterquillinia. et hꝫ. vt supra de ea sepe. In hyeme decoquatur. In estate nō. Sed attende corporis dispositionē. Iteꝫ si extinguitur in ea lamina aurea melius. Quidā limpbāt vinum cuꝫ aqua endiuie. rosata: sed potus efficitur nō delectabilis. Euitet q̄ in locis valosis ꝛc. vt supra de ea sepe.

¶ De aceto. Ita dicatur ꝙ in omnem moduꝫ administrationis eius ꝯuenit in peste et materia existēte calida et frigida maxime flegmatica. Et si eēt melica ꝙ credo raro cōtingere: adhuc cuꝫ cibis conueniret lꝫ minus q̄ in alys.

¶ De agresto etiā sūme valet eius vsus: hoc autē ꝯtingit alterare cū aromatibus: vt supra. Indicatiōe sumpta aut a tēpore aut a complōne: etate ꝯsuetudine. et hꝫ. sed quid dicemus de ceruisia ,ppter vltramontanos dicēdū ꝙ opꝫ vt cōsideretur modus cōpositōis eius: et tūc medicꝰ: et pariꝫ adhuc peritus: exponitur hic: comprendet si cōueniet aut non. ego autem ignarus talium compositionum de eo nil aliud particularius scripsi.

¶ De somno et vigilia. Somnus sic fiat vt consuetum est maior aut minor ƒm etates corpoꝝ dispositiones ꝛ cōsuetudinē neq; fiat imediate post assumptū cibū: imo assumpto cibo audiat noua gaudiosa solatiosa sonos ac cantus delectabiles: stetq; sic per horā vsq; ad duas: deide vadat dormitū. ꝙ si dormire voluerit in meridie aut ,ppter debilitatē aut ,ppter cōsuetudinē. interponet et spaciū: vt dcm̄ est et non sit somnus nisi vnius hore vel hore cū dimidia ad plus si pōt abstineat: vitupatur aūt diurnus. s. meridionalis. nā a mane vsq; ad tertias nō sic: vt scdo pnosticoꝝ. lectus sit mollior in hyeme: in estate aūt durior ne calefaciat multū: linteamina in estate lauent cū lixiuio dulci facto cū herbis odoriferis dcis: et silr i aq̄ lauent odorifera: aut i eis pusc̄ i lecto ponātur teneātur rose viole maiorana aut tale aliqd vt exigit dispō p dies aliquot iclusē: vigilia aūt sit silr sōno ,pportionata.

¶ De motu ꝛ quiete. Exercitiuꝫ in regimine sanitatis multum ac permaxime valet. vt tertia pmi. de eo. c. 17. continentis. ꝛ ideo laudat exercitium ēt tempore pestis: tamē cū moderamine fcm̄. vnde Rasis allegato loco. ingt. Nobiles q cū venatiōibus venatuꝫ ibāt exceptis venationi

bus ex tali exercitio sibi indebito mortui sunt: ⁊ ideo nobi-
les reprehēdantur eo tēpore a fortibus exercitijs ⁊ incon-
suetis: sit itaqꝫ exercitiū suaue ante prandiuz factuz. post
ipm ꝑ horas sex vel circa: q꞉ post ꝯplemētū digōnis: ⁊ sup-
fluitatū expulsionē: ⁊ hyeme ꝓlixior estate: ⁊ in fl'atico ꝓ-
lixior q̄ꝫ in colerico. ꝙ si tēpus fuerit friduz et humidū nō
exeat domū: sꝫ ipꝫ in camera sua habeat. ꝙ si estas rabida
fuerit simil'r faciat. ꝙ si domū egredi nō poterit: q꞉ cubi-
cularius pape aut camerarius amicus ꝑncipis siue domi-
ni vtatur fricationibus hoc modo. vꝫ. vt anteq̄ꝫ de lecto
surgat fiant fricationes in cruribus cum pāno non multū
aspero. deīde ascendēdo ad cossas: deinde ad brachia: de-
inde ad pectus semper trahēdo ad īferiora: ⁊ dꝫ hec frica-
tio esse media īter longam ⁊ breuē fortē ⁊ debilē semꝑ ha-
bito respectu: vt supra ad etatem complexionez: ⁊ hꝰ. loca
emunctoriorū munda teneantur. lauentur cum rebus ca-
lidis ⁊ nō frigidis solis: sed cōtēpera vt videbitur ⁊ fricen-
tur: ⁊ postq̄ꝫ surrexeris emissis supfluitatibus frica caput
tuū ⁊ pectina. ⁊ lotio capitis bis in mēse cū lixiuio dulci. vi-
num fortassis nō erit īutile stomaco ieiuno: exicca deinde
caput tuuz cum pannis mediocriter: et non multum cal'is
Itē ꝯfert te trāsferre de loco ad locuz. dūmodo nō fuerit
īfectus cum regimine: vt supra ⁊ infra. ⁊ cum domuz egre-
deris: vt infra vade ad loca delectabilia remota a malis
odoribus ⁊ cetera. vt supra: neqꝫ gaudeas multoꝝ sociorū
cōuersatione: neqꝫ ire ad loca cōfluxus multoꝝ hoīuz: sed
tua cōuersatio sit cuz paucis ⁊ bono regimine rectis: ita ꝙ
tua sit de familia sollicitudo vt de te ipso: ⁊ de his īfra: ⁊ si
barbā abradere volueris aquā altera cū odoriferī dictis.

¶ De quiete dōꝫ. Qꝛ sicut añ cibū debes exercitiū facere:
ita post cibū debes qescere: aut molliter ire iuxta illō vul-
gariū. Post pastū stabis aut passu molli meabis. Et ē snīa
Auic. 3ª ꝑmi. doc. 2ª. 7º c.º breuiter oēm motū euitet qui du-
cit ad magnitudinē anhelitus: ⁊ hoc dico in consuetis: ⁊ iō
vitupero ludum pile magne ⁊ parue similiter fortia exer-
citia: habeat enim ea suauia equester aut pedester: vt eius
moris est ludendo cū arcu cū balista: ⁊ similibus. ꝯsidera.

¶ De inanitione ⁊ repletione. Euitetur repletio ⁊ similiter
comestio īmoderata ex parte q̄ꝫtitatis. ita ꝙ magis cuz re-
liquijs famis a mensa surgat q̄ꝫ cū saturitate. ⁊ ponat spa-
cium īter vnā cibationem ⁊ aliā octo horarū vsqꝫ ad decē:
⁊ infra ꝭm corporis dispositionē: nec in eadem mensa dele-
ctet̄ diuersis cibarijs. sꝫ vno sit cōtentus. ⁊ eos fugiat qui
sunt corruptioni aptos vt pinguosos. ⁊ hꝰ. vt supra. Euitet
qꝫ īdifferenter omnia que virtutē nālem debilitant ⁊ gra-
uant. fugiat famem ⁊ sitim. exacuūt. n. humores ⁊ ipsos ac-
censioni preparāt: ⁊ in hoc sit tua moderata prudētia: ⁊ est
snīa Auic. ꝑª q̄rti. de preseruatiōe a peste. Et Almāsor lib.º
4º. caplo de pestilentia. Quidā curiosi dicunt ꝙ qnqꝫ sunt
ab. f. incipientia que īducere pestem possunt ⁊ maxime tē-
pore suspecto: que in hoc comprehēdit̄ versu. Fames fati-
ca fructus femina flatus. Et qnqꝫ sunt ꝓhibitiua eius. Ut
flobotomia focus fuga fricatio fluxus. Per fluxuz. vꝫ. in-
telligendo euōnē si quid supfluū fuerit: siue corporis mū-
dificationē: de quo supra: habeat vētris beneficium omni
die nā vel artificio ex suppositorio de melle: aut cum radi-
ce blitis facto: ⁊ hꝰ. aut cum clisteri ex malua: matre viola-
rū bliti mercuriali oleo violato sale ⁊ çuccaro optimo: ⁊ ℞
in estate in tempore frido addat furfures: ⁊ loco olei viola-
ti ponat cōmune. Itē ex brodio carnium cuz vitellis ouo-
rum ⁊ oleo cōmuni aut violaceo: vt exigit dispositio: et de
his infra: ⁊ q꞉ coitus sub inanitione cōtinet̄ de eo sic dica-
tur. ꝙ ipm supfluuz euitet. nam oīa euitanda sunt que ma-
xime virtutem prosternūt ⁊ deijciunt. ⁊ hic attende dictū
Galy. 2º tegni. in cōmēto illius. §. venereoꝝ vō vsus. īquit.
ꝙ ex dimissione coitus oīno nō nunq̄ꝫ mors subita euenit.
nā sperma diu retentum generat venenuz: vt idem in eo-
dem loco: ⁊ in eodem supfluitas eius seniuz accelerat ⁊ vi-
tā abbreuiat. ꝑpter qō mulus ⁊ asinus sunt lōge vite. ⁊ pa-
sceres masculi breuioris q̄ꝫ femelle: vt Aristo. de lōgitudi-
ne ⁊ breuitate vite. nō ꝓsequor hic allegationes auctoruz
in hanc snīam cōuenientiū: q꞉ sunt magis cōmunes ⁊ fere
īnumerabiles. Moderate autē factꝰ fortassis nō nocebit.
sꝫ iuuabit: vt cū quis fuerit consuetus ⁊ fuerit carnosus ro-
bustus viuēs vita quieta ⁊ delicata: vt sunt multi nobiles:
vnde in summa iuuenes ⁊ adolescentes poterunt eo vti: ⁊
mane in aurora expulsis superfluitatibus: post. s. digōnem
⁊ semel tm̄ in hebdomada aut ter in mēse aut plus ꝭm cor-
poris robusticitatem. Primi vero senes bis in mēse dum-
modo fortes ⁊ potētes sint. Scdi vero senes semel vel cir-
ca: sꝫ si nō sunt multuz robusti cōsulo dimittant: ⁊ quasi oī
tempore: q꞉ melius erit eis: hec opꝫ vt tu moderes ꝭm con-
suetudinē etatē compl'onem habitudinē vitā que ducitur
⁊ hꝰ. cōsidera.

¶ De accñtibus anime. Euitet vt possibile
est tristiciā odia melīaz iram cōtumelias cogitatiōes for-
tes: ⁊ maxime de pestilentia de mortuis. de morte de infir-
mis: ⁊ euōnes taliuz oīno postergat. gaudio vtatur tempe-
rato ac rebus delectet̄ īducentibus gaudiū: ⁊ distrahētibꝰ
ab alijs: vt stet cū cantoribus bonis pulsatoribus ludenti-
bus diuersis iocis: ludat ad scacos: tabulas: ⁊ hꝰ. solatij cā
⁊ nō auaricie: ne ex amissione tristet̄: vt ludat cū socijs bo-
ni regiminis: supra pro prandio pro cena vna ⁊ similibus.
Quantā autē vim habeāt hec accidentia in mutando cor-
pora. ostēdunt auctoritates auctoꝝ ⁊ ipsa experiētia quo-
rū narrationem superfluaz hoc loco esse duxi: ⁊ tu si cupis
quere ea ab Auic. 3ª ꝑmi.

Regimen scdꝫ

Expedito regimine rerū non na-
turalium. Ad regimē medicina-
liuz accedo: ⁊ ante oīa dico. ꝙ tu medice debes ꝯsiderare
corporis dispositionē ⁊ videre si sit sil'is dispositioni aeris:
vt q꞉ complexio cal'a ⁊ sicca. ⁊ aer distemperatus est ad ca-
lidum ⁊ siccuz. Quo casu debes facere ꝙ regimē declinet
ad contrariū dispōnis aeris ex parte diete tam dicte: ⁊ 2º
ex parte alterātium ⁊ cōfortātium. vt ꝟbi grā. fac ipsuz vti
iulep viol'. roſ. sy. de acetositate citri cuz aquis conuenien-
tibus: vt endiuie: portulace: acetose: ⁊ hꝰ.

¶ Julep singula-
re. ℞. endiuie: lactuce: scariole: acetose: boraginis: buglose.
añ. M. i. seminū portulace: endiuie: acetose: seminum citri
mūdatoꝝ. añ. ℥. i. roſ. ru. viol'. floꝝ nenufa. buglosse: bora-
ginis. ana. ʒ. iij. antos. ʒ. ij. aspergant̄ aqua frigida magna
aspersiōe: ita vt bene omnia reddantur multum humida
⁊ omni die irrorentur cum aqua. ⁊ pro potentibus cuz aq̄
roſ. vsqꝫ ad duos: deinde omnia ponant̄ ad alembicum: ⁊
distilletur ⁊ cum ea fiat iulep. ponēdo pro libr. aque. ℥. iij.
çuccari: acetoseturque cum acetositate citri aut succo ber-
beris. s. agreste: ⁊ aromatiçetur cuz sandalis ⁊ modico spo-
dij. ⁊ dosis sit. ℥. ij. cū aq̄ frigida mane ante cibi assumptio-
nem per tres horas.

¶ Consimil'r si fuerit tempus multū
frigidū: aut q꞉ compl'o frigida et indiges Julep calido. ℞.
bethonice: scabiose: camedreos: cicoree: calamēti: maiora-
ne. añ. M. i. corticuz citri et seminis eius mundati. añ. ℥. i.
çedoarie: ben albi et rub. calami aromatici: sticados. añ. ʒ.
ij. fiat iulep: vt dictū est de precedenti et aromatiçet̄ cum
gariofilis et cardamomo. ꝙ si compl'o fuerit ꝯtraria dispo-
sitiōi aeris: vt q꞉ frida et aer discrasiatꝰ sit ad cal'm. q̄re cō-
seruationē ipsius: qm̄ cū ipsa cōpl'one resistet alteratiōi. et
est hic canō sumptus a Gal'. ꝑ. de differētijs febrium.

¶ Secundus canon et vniuersalissimus. ꝙ vnusquisqꝫ sibi
caueat ab omni illa re que est apta ducere corpus extra la-
titudinem sue sanitatis: imo. vꝫ. extra latitudinez sui tem-

peramenti: vt hec sit latitudo minor prīa. ꝯsidera. ¶ Tertius vt eo tēpore nullus sit ausus cōsuetā sibi euacuationē aut humorū ad aliqua mēbra delationē restringere nisi immoderate fluxerint. vt verbi grā q patit fluxum emoroidarū nō restringat eū. q arteticam nō ꝓhibeat humorū fluxum vnde repertū ē q artetica patiētes minꝰ in peste suis cōparibꝰ moriunt. ꝛ hoc pp humores cōfluere cōtinue a mēbris nobilibus ad loca iuncturarū. ꝛ ex hoc loco accipe q medici cōiter hortant scabiosos cū scabie sua tēpore suspecto sic remanere. ¶ Quartus q oīo sollicitus esse debes i confortādo itus: ꝛ extra ipsū cor ꝛ tuēdo: est eni primū q patitur. vt supra. ꝛ hoc cū medicinis cordialibꝰ habētibꝰ ipm cōfortare: ꝛ veneno resistere de qbus aget. ꝛ maxime hos ꝛ predictos canones: pono secūdū ordinē a me alias in practica obseruatū hos tres. Primus ē ordinatio diete. Secūdus est mūdificatio corporis hoc ē corpus facere mūdū: ꝛ tenere mūdū. qꝛ supra mūda minus patiunt. ꝛ minꝰ apta sunt pati. qꝛ fortius resistūt. Tertius ē administratio ꝯfortantium cor itus ꝛ extra applicādo: cum his q a ꝓprietate ac qͥlitate manifesta ipm cōfortāt addēdo q venenositati cōsueta sunt resistere. Primus ꝓ parte sui maxima ꝯpletus est: ꝛ precipue circa qnqꝫ res nō nāles alias ab aere. vnꝫ volo ꝓ illis q dicta sunt sufficere de ipso aere solū aliq̄ tangens iuxta ꝓmissa. nā cū ipse sit pͥncipalis cā circa ipm q̄si tota nostra itētio debꝫ esse ꝛ de ipsius rectificatiōe iā actū est quo ad ea q̄ extrinsecus applicātur. vt supra in exēplis positis. etiā ꝓ parte addēdo ea q in ore tenent. nūc autem loquēdū ē sīlibꝰ. Tertio his q degluttiūt. ꝛ q dicūt beçaar .i. medicie veneno resistentes.

¶ Jam ꝓ rectificatiōe aeris posite sunt in exēplo odorabilium descriptiōes due pomorū gestādorū. hic autē ad ꝯplementū ponit descriptio vna pomi gestādi idifferenter tēpore calido ac tēpore frigido cū aliquibꝰ canonibꝰ. Descriptio. ℞. storaci calamite. ℥. i. ligni aloes. ℥. ß. spice. ʒ. i. galie muscate. ʒ. i. ß. masticꝭ. ʒ. ß. çedoarie. ʒ. i. macis. ʒ. i. ß. seminum eruce. gra. vi. nucismuscate gra. iiii. nigelle gra. vi. rosꝫ. rubearū. ℥. ß. sādali. rub. corallorū ru. aā. ℥. i. ß. boli armeni. ℥. i. foliorū nenufar. siccorū. ℥. ß. cāphore. ʒ. i. ambre. ℥. ß. laudani. ℥. i. musci gra. vi. resoluant gūme in aq̄ roꝫ. terātur deinde cū pistello calido ipsis pistatis ꝛ pulueriçatis priꝰ vltio cōmisceātur: ꝛ addat dragagantū q̄tū sufficit vt bene icorporētur ꝛ manibꝰ malaxa. ꝛ addat deide ambra priꝰ dissoluta in aqua roꝫ. ꝛ vltio muscus. q si cupis vt sit magis tenax: adde aliqd rasine cū modico terbentine. ¶ Et ꝓ isto ꝛ ꝓ precedētibꝰ ponunt hi canones. Primꝰ q nimis frida ac nimis calida cerebrū pmutātia sunt euitāda. Secūdus q odorifera canonice nō debēt frequentari nisi corpe priꝰ mūdificato. Tertiꝰ. q post cibū nō querat vehemens odoratio. qꝛ sic caput nimiū replet: sꝫ mane ꝛ añ cenā. Quartꝰ q odorifera tēpore calō sint humida. ꝛ frigido sicca de his odorabilibꝰ calidis aut frigidis dictū est supra in 3ᵒ canōe pͥncipali de rectificatiōe aeris. Et q̄ q dicent ac ponētur in cōplemento tertij canonis satisfaciēt suo loco. ꝛ huic primo canoni: hinc ad ipsam beçaartica facientia ad complementū huiꝰ: me nō vltra extēdo.

¶ Ad cōplemētū secūdi venio. Cōplet itaqꝫ secūdus canō duobus canonibus: q sunt digestio: ꝛ euacuatio quos auic. itellexit pͥma q̄rti. de preseruatiōe pestilētie in pͥn: cū ingt Oꝫ vt extrahant humiditates ex corpore superflue. ꝛ iclict regimen ad exiccationē. i. euacuationē oī modo. s. disponēdo humores euacuationi qd̄ cū ipsis fit digestiuis. vel aliter inclinetur regimē ad exiccationē. i. ad flōmiā que corpus exiccat. Nā tetigit duas euacuatiōes q̄ fiūt medicia ꝛ flobotomia. Opꝫ itaqꝫ vt tu medice comprehēdas quis humor est in corpore peccans: ꝛ ab eo euacuandus: ꝛ scōm humorem peccātē: da digestiua etiā cordialia aut cum eis ꝯmisce cordialia ex parte aquarū aut aliorū talium: de qbꝰ ad plenū supra. 4ᵒ capꝰ. ꝛ tu ibi. ¶ Sy. magral' gētilis. ℞. radicū. v. liquiritie ysopi. aā. ℥. ß. mellisse capillꝰ ve. scolopē. aā. M. i. seminū endiuie portulace sandalorū alb. rub. aā. ℥. ß. çuchari lib. i. fiat sy. ꝛ acetoset aceto vini ꝛ hic valet in mā flātica principaliter: sed etiā mixta ꝛ tu aromatiça cū speciebꝰ cordialibꝰ calidis i causa frā: vt ligno aloes gariofil. nucemusca. ꝛ huiꝰ. Et si volueris q valeat in cā calida adde his frigida cordialia. vt rosas cicorea acetosa ꝛ hꝫ. Item aromatiça cū frigidis cordialibꝰ vt sandal. roꝫ. ꝛ hꝫ. de qbus supra. ꝛ de similibꝰ magis i de cura. Et si materia est ꝯposita cōpone digestiua adinuicē fm ꝓportionē estimatiuā de ipsis hūoribꝰ a te factā. qd̄qꝫ de solutiuis intellige. Ex hito itaqꝫ sy. Siue digestio diebꝰ qnqꝫ aut sex cū suis canonibus vsualibꝰ qꝛ in aurora ꝛ calidū in tēpore frigido: ꝛ fridum in calido ꝛ hꝫ a te scitis: tūc transeas ad scōm quia ad euacuationem q̄ ꝓ nūc ꝯpleri hꝫ clisteri solutiuo ꝛ flōmia. Ante aūt digestiuorū exhibitionē si videt administra clisteria lenitiua de qbus supra caplo de cura putridarū. etiam si videbitur administra ea in tēpore exhibitiōis taliū: deide deueni ad solutiua ipm humorē respiciētia. de qbꝰ ad plenū. 4. capꝰ. Sed ē hic ꝯsideratio vtrū ꝯueniāt scā moneate: ꝛ laboriose exoluētes qm̄ multis fuerūt odio hꝫ casu: vt Cermisono nr̄o: sed de hoc ifra de cura dicet ad plenum. Post aūt solutionē factam pantecedētibꝰ digestiuis cōuenit vsus aliquorū solutiuorū leuium mūdificatiū corpus sepe. ¶ Sed hic opꝫ vt attēdas corporū ipsorū dispositiones: nā qdā sunt ita debite viuētia: vt quasi nullo modo egeāt euacuatiuo: sꝫ sola sufficit clisteriorū administratio. Quedā q̄ plus multiplicāt in superfluitatibꝰ ex malo regimine: ꝛ ista idigēt fortiori ac pluri euacuatiuo. Quedā medio modo: ꝛ ista idigēt medijs iter illa. Et ideo opꝫ prius vt hꝫ hec oīa ꝯsideres ex pte regiminis corporū. ꝛ scōꝫ hec varia resolutiua in fortitudie: ꝛ debilitate: ꝛ in multiplicatione. ꝛ paucitate exhibitiōis eorū. vnde hic tres ponā descriptiones. Quarū pͥma ē ab Auic. ꝯmēdata pͥma q̄rti. de preseruatiōe pestilētie in fine ꝛ fuit descriptio accepta ab eo. x. cōtinentis. capꝰ. de aere: ꝛ fuit iuētio ruffi. Ingt Ruffus nunquā vidi aliquē bibētē hāc medicinā q nō liberaret: ꝛ preseruaret ab epidimia. ꝛ nūq̄ fuit iuenta medicina sibi cōpar. Cuius descriptio ē. ℞. aloes electi. ℥. ii. mirre croci aā. ℥. i. Jta in forma recitat Gētilis. Nōnulli magistri sic eam describūt. Aloes partes. ii. mirre ptē. i. croci ptē. ß. fiat incorporatio cū vino odorifero q̄ pillule debēt rarius ac frequentius assumi scōꝫ corporū habitudinē ex pte repletiōis ꝛ mūdificatiōis. Et vt pueris ꝛ alijs sint habiliores in earū receptiōe. coque ouum: ꝛ effunde albumē: ꝛ loco eius pone tm̄ de hoc puluere vel de ipsis pulueriçatis q̄tū vis ꝛ misce deide superpone modicum çuchari pulueriçati ꝓpter pueros: ꝛ da. post quarū exhibitionem pueris precipue dabis aut granatū aut pirum aut aliqd̄ tale. he enim pillule cum hoc q preseruant maxime etiam putrefactioni opponuntur. vnde iudei ꝯsueuerunt corpora mortuorū cū aloe ꝛ mirra cōseruare. ꝛ ideo nō sunt negligende sed qꝛ nimiū cōmunes despiciuntur. ¶ Marsilius patauius. ℞. aloes. ℥. ii. mirre. ℥. ß. croci. ℥. i. boli armēi. ℥. ii. agarici. ℥. ß. camphore. gra. ii. bolū armenū prius ifundatur in vino albo subtili odorifero: ꝛ aqua roꝫ. aā. ℥. v. ꝛ agaricus in sy. de acetositate citri fiant pillule quibus vtendum: vt de primis dcm̄ est. Et his si apparet potes addere muscum aut ambrā: ꝛ erunt magis cordiales: euacuant coleram ꝛ flegma ꝛ forte magis flegma. Et si magis cuperes euacuare coleram ea vigora cum reubarbaro. ¶ Cermisonus noster. Recipe aloes sucotrini. ℥. iii. mirre. ℥. ii. croci: ℥. i. reubarbari electi.

ʒ.ij.ß.agarici.ʒ.ij.gario.℈.i.spice.℈.i.ß.corticum citri.ʒ.i.seminum citri.℈.ij.tormentille.ʒ.ß.sandalorum rubeorū.granorum ribes añ.ʒ.i. Et si nō reperitur ribes.pone loco eius semina acetose coralorum rubeorum.ʒ.ß.boli armeni.ʒ.iij. camphore grana.ij. Agaricus ipse īcisus īfundatur in oximelle simplici prius per horas sex.deīde oībus pulueriçatis.vt decet cū syr. de acetositate citri quātum sufficit īformentur pillule.vij.pro.ʒ.dos.a.ʒ.ß.vsq ad.i.et post earum assumptionem nō recipiatur lauatiuum:et sumantur in aurora.deinde stet ieiunus horis quinq vel circa.sunt enim faciles. ¶ Sed circa hoc cadit dubium:nūquid semper in peste cōueniat hic bolus armenus quo hi duo viri vtunt de quo in prima descriptione neq ruffus neq Auic. mentionem fecit cum nō minus esset eis notus. ¶ Dicēdum sine verborum atq argumentorum multiplicatione. Et non:et precipue in his tribus casibus prius vbi in tēpore pestis multa descendant a capite vsq ad pectus flegmata pectus cōstringentia.et anhelitum difficultantia:vt accidit quasi vltra.1348.tempore Gentilis. Nam cōstringentia vt bolus euitanda sunt. Secūdus vbi preseruādus esset naturaliter angusti pectoris.nam exhibitio cōstrictiuorum adderet in difficultatem:et in frequētiorem attractionem aeris et male vt supra. Tertius vbi esset repletio pectoris quomodocunq. Quartus et maxime tempore actualis pestis in quo vapores multi sunt imbibiti in poris pectoris.vnde ex vsu taliū cōstringuntur in eis:et claudunt:et mali vapores retinētur clausi.nam vtplurimum cōprehēdimus eo tempore sistolem maiorem diastole. Iuxta que nota duos errores. Primum quoniā īdifferēter a multis oībus datur siue sint occasionati siue nō. Secūdum quod oībus cuiuscūq complexiōis Nō attendētes nunquid peccet plus colera quam flā aut melancolia:et ita de alijs. Et ideo in exhibitione talium oportet aliquando addere et minuere vt ipsi viri faciebant. Iōq oportet vt tu bene notes hominū cōplexionem et peccātes humores:et addere ex simplicibus appropriatis de quibus quarto capitulo:vt tibi videbitur. Et quia hec sunt satis ac multum solennia.ideo ab eis nō aliter discedo. Verum cōpositio ruffi quā Auic.laudat:et experta fuit in tot pestilentijs:mihi magis placet:quoniam hic auctoritatē duorum tantorum virorum nō paruum existimo.addoq quod experta melior est nō experta.quinto canone.primo capitulo. Tu itaq dispone et cōpositionem fac vt libebit. Et pro cōfirmatione eorum q dixi nō preteribo dictum Almansoris libro quarto in capitulo proprio de pestilētia:et eius cautela. Unus antiquorū philosophorum.quia ruffus.dixit quod si sumāt due partes aloes et croci et mirre vniuscuiusq pars vna:et detur ex eis in principio mortalitatis cuiq pōdus.xij.alkirat singulis diebus cum.ʒ.i.vini tēperati:maximū cōfert iuuamentū. Confortant enim cor:euacuant:et a putrefactione defendunt. Et quia nimium familiares facte sunt ideo cōtemnuntur:et male vt autenticus ille:et nimiū colēdus catho.nā ad manus peruenit puerorum. Dosis cōiter apud nos est a.ʒ.ß.vsq ad.i. Et sumūtur bis in hebdomada:et quidam oī die vnam vel duas ante cenam per horā:vt.6°.colliget.vltimo capitulo. Auerroys ipsas extollit et merito. Discurrat enim per simplicia earū et in eis īueniet in casu mirabilem proprietatem:sed bene aduerte ventris dispositionem.nam quidam ita lubrici sunt quod si omni die acciperēt lederētur:et noui hominem ex solo odore aloes euacuari. Tu itaq cōsidera. Et nota quod si vltra has particulares euacuationes et vsuales opus esset ex certa cā redire ad fortiores cū digestiuis fac:vt quia s.corpus aut de nouo egrotaret:aut tāta esset humorum plenitudo:quod prima euacuatio:et prima digestio nō suffecissent.et ideo bene considera. ¶ Aliqui delectant in alia compositione. ℞.aloes loti.ʒ.i.mirre lote croci.añ.ʒ.ß.agarici prius īfusi ī oximelle simplici.ʒ.iij.mirabolanorum citrinorum.ʒ.ij.ß.chebulorum ʒ.i.ß.radicum diptami tormētille añ.ʒ.i. masticis cinamomi ana. ℈.ij.spice.℈.ß.musci in tempore frigido grana.ij. in calido camphore grana.iij.informentur cum sirupo de acetositate citri. Et hic nota quod aloes apit orificia venarū: ideo si quis pateretur emoroydas oporteret ipsum sic corrigere ne tale inferret nocumentum:et tu cōsidera. ¶ Jam sic expeditus de euacuatiōe per farmaciam:ad flobotomiā venio ab Auic.cōmemoratam secundum expositionem secūdam superius datam. Quoniam quidem flobotomiā statim:et a principio in preseruatione faciunt nōnulli parisienses ac de mōte pessulano per duos aut tres dies ante pleniluniū fieri preceperunt. Et antequam de ipsa quicquam dicatur nota quod sicut digestio apud medicum est preparatio humorum ad expulsionem.ita et preseruatio a peste est preparatio hūorum ad resistendum putrefactioni:et venenositati aeris vel vaporis putridi vel venenosi cum fortificatiōe virtutis:quo stāte tanquam fundamento oportet videre si semper ex flobotomia hec duo cōsequuntur.nam talis preparatio non est aliud quam humoris melioratio siue bonificatio ab omni nocumēto ac facili eius lapsu mūdificatio:nam corpora mūda vt supra sunt magis tuta:et magis apta resistere. Cū itaq in quolibet humore accidat nocumētū cum peccat aut in quantitate:aut in qualitate: Ideo prius est a medico bene cōsiderandum si in corpore sibi sano est in altero ipsorum: nedum in sanguine peccatum. Et si contingat sanguinem nullo modo peccare ex flobotomia ponuntur humores in motu sic eos preparando ebulitioni ac putrefactioni:et similiter īcrudationi humoris flegmatici aut ebulitioni colerici:vt Auicēna quarta primi.de flobotomia.§. Caue ne egrum etc. Et sic magis preparatur corpus ad infectionem recipiendam:vt patet intelligenti. Item ex ea multum debilitatur virtus.et maxime quando nō cōuenit.nam thesaurus vite extrahitur:et aīa ipsa secundum quosdā antiquos philosophos:qui sanguinem corporis animam esse dixerunt:vt primo de anima. Ex quibus apparet quod ex ea sic facta īdisponuntur humores:virtus debilitatur:et ex cōsequēti corpus infectioni maxime preparatur:et tu bene considera 2 cōiter operātes. Reperiuntur autem corpora satis munda bono regimine recta:item flegmatica debilia:et similiter colerica melancolica:quorum sanguis non peccat quali aut quāto:in quibus nullo modo cōpetit flobotomia in casu. Et ideo attende quod si sanguis fuerit in quantitate exuberans vt statim dicetur.cōsentiēte etate et alijs debet fieri quoniam ex ea sanguis meliorabitur. Et si fuerit peccans qualitate:et nō excessiue:melius erit vt cum alteratiuis reducatur.vnde a.14.supra vsq ad cōsistentiam īclusiue:vbi sit adolescēs siue iuuenis bruni coloris siue rubei vel permixti ex rubeo et fusco:vt Rasis.7.Almansoris. Non superflue vtens coytu sed copiose ac delicate viuens. Ex quibus cōprehendimus sanguinem esse multiplicatum in eo:debet in preseruatione a peste flobotomari de vena media:et directius competet in vere.sed fiat omni tempore suspecto:et in tēpore magni estus minus.et in hora magis frigida:vt ante diem.ista oportet prudentia tua moderare. Si autem nō viderimus sanguinis multitudinem:neq alio modo maleficiatum:sed aliorum humorum cōprehenderimus superfluitatē absq eorum mixtione cum sanguine:euacuentur:et digerantur vt supra:postposita ipsa flobotomia oīno. Et si cōprehensa fuerit mixtio:vt supra de cura putridarum:tunc fac flobotomiam vt ibi. ¶ Et antequam ad tertium complementum veniam:hic pro cōfirmatione dictorum addo çoar nostri sentētiam in preseruando a peste. Inquit. Ante omnia necessaria est cōmunis euacuatio que est flobotomia. Ideoq cōsuetus quisq flobotomari:et omnis in quo restricta fuerit ali-

qua euacuatio sanguinis: ⁊ omnis plectoricus in quo signa
sanguinis apparuerit cōsentiēte etate ⁊ alijs: flobotoman-
dus est: ⁊ sanguis extrahatur scdm virtutis robur. Et si ex
aliqua causa flobotomia fieri nō poterit: minuat sanguis
cum sanguisugis appositis venis emoroidalibus: aut in pe
dibus sub talo: aut extrahatur cum vētosis naticis applica
tis. Et si alterius humorum dominiū signa apparuerint:
ille cum cōpetēti medicina euacuetur: ita tamē ꝙ reitera-
tio euacuationis preeligatur exquisite euacuationi: ⁊ sub-
dit si procedes per istam viam prosperabis. ¶ Et postquā
vnusquisqꝫ cōuenientem fecit euacuationem toto posse stu
deat beneficiū vētris habere secūdum suam dispositiōem
.s. superfluitatem que de nouo generātur aut īfici īciperēt
Et ī sūma laudat pillulas positas auctoritate ruffi: que sic
negliguntur a modernis: volētibꝰ ostendere se vltra anti-
quos aliquid vidisse: quos magis reprehensione ꝗ̄ hono-
re dignos facio. Uerum temporibus magni estus in corpo
ribus colericis in patiētibus emoroidarum fluxum. nō in-
conueniret addere aliquod refrigerans: vt boluꝫ campho
ram corallum aut aliquod tale. Item propter fluxum mi-
rabolanos emblicos. Uñ magister Nicolaus florentinus
hac vtebatur florētie descriptiōe. Recipe mirre croci bo-
li armeni Karabe coralorum. añ. ʒ. i. mirabolanorum che-
bulorū. ʒ. ij. aloes ad pōdus omniuꝫ. An itaqꝫ flobotomia
sic ꝯueniat ex positis facile comprehēdes: ēt in quo cōiter
operantes errāt: ⁊ tu cōsidera.

¶ In complēdo tertium videor īgredi chaos vnum ac pela
lagus magnum: cōsiderato ꝙ in hoc multi īuēti sunt suo
tempore experimētatores dicētes multa: ac maiora ꝓmit
tentes cum suis experimētis: quibus certe paruā adhibui
fidem: de quibus tamē te doctum faciam. adherēs tamen
magis auctorum nostroꝝ sententijs: ꝗ̄ vulgarium ⁊ muli-
ercularum. Et in primis volo venerari debere aleum no-
strum: cuiꝰ cōtentiōem cum cepe alias quodam rudi dia-
logo composui. Mane ante exitum domi comedatur ali-
quid alei: deīde post bibatur aliquid vini odoriferi: ⁊ serue
tur omni die. ¶ Secūdo loco laudatur assumptio tyriace
⁊ est mirabilis operationis in preseruādo. resistit enim ve-
nenositati: ⁊ aeris superfluitateꝫ cōsumit sua caliditate ac
siccitate. verum proprius causa ente frigida in frigido ae-
re: vbi autem esset calida aer calidus oportet vt rarius as-
sumatur: ac cum ea cōmisceatur qđ eius caliditatem refre
net: ex cōfortātibus etiam cor. vnde Cermisonus cum ea
cōmiscet çucharum rosatum. Poterit ita in tempore frigi
gido dari omni mane cum vino aromatico a. ʒ. ß. vsqꝫ ad
i. Sed considera complexionem: si colericus ⁊c̄. ne ex ni-
mio eius vsu inflammarentur humores: ⁊ indisponeren-
tur. Tempore autem calido detur cum çucharo ros. tātū-
dem a. ʒ. ß. vsqꝫ ad. i. ß. cum aqua cicoree acetose vel buglo-
se: ⁊ cōsidera complexionem. vt supra. Ego autem cōsueui
omni die fricare ex ea dētes. ⁊ aliquādo eam assumere: vt
de tertio ad tertium ad quātitatem. ʒ. ß. debꝫ autem stare
assumens anteꝗ̄ comedat quiqꝫ horis. Sumatur itaqꝫ ho
ra recētiori. Et ꝙ dictum est de tyriaca. ītelligatur de me-
tridato: ex cuius cōtinuo vsu nō potuit rex ipse metridatus
⁊ volens cum veneno se īterficere. ¶ Item valet ⁊ ꝓ de-
licatis ⁊ potētibus electuarium de gemmis cum suis spe-
ciebus tempore frigido. ⁊ absqꝫ speciebus suis tempore ca
lido: post cuius assumptioneꝫ bibatur aut aqua cordialis:
aut vinuꝫ odoriferum: ⁊ paruꝫ secūdum corporis cōstitu-
tionem. Cōsimiliter laudat diamuscuꝫ dulce. Sed tiriaca
super omnia. ꝯsidera. vnde Auicēna. Et de illis quibus ex
ea fit euasio ē administratio tiryace: ⁊ metridati ante eaꝫ:
idest anteꝗ̄ quis a peste apprehēdat. q. s. preseruando. Et

in suo de viribus cordis inquit de tyriaca: securum efficit
vtēteꝫ se ab īcursu pestilētialium febriū. ⁊ prauis a humo-
ruꝫ morbis. Et si cupis mirabilia de ea audire ⁊ in pestilē-
tia: lege libelluꝫ Gal. ad cesarem de tiryaca. ⁊ sic vsqꝫ mo-
do ex calidis habes aleum. tyriacā. metridatuꝫ. cōfectio-
neꝫ de gēmis diamuscum: quibus addas diambrā. ¶ Ex
frigidis laudatur super oīa bolus armenus: de quo apud
auctores: ⁊ presertim apud auic. est tāta fides: vt nō solum
preseruet. sed ⁊ deprehensuꝫ liberet: vnde Senior dux me
diolani eo vtebatur tempore pestis cuꝫ vino maluatico: ⁊
aqua ros. ⁊ faciebat quēlibet de familia eius vti omni ma
ne ante eoꝝ ingressuꝫ in camerā domini. dos. est. ʒ. i. quoli
bet die. quidā autē ipm lauāt prius ab oī eiꝰ sorde cū aqua
ros. cū vino odorifero. quidaꝫ exhibēt ipꝫ cū aceto ⁊ aqua:
maxime tēpore estus magni. in colericis forte nō nocent.
cōsidera. quidaꝫ vt gētil. dat cū syr. de acetositate citri. si-
militer valet terra sigillata. vnde Cermisonus dat bolum
armenum cuꝫ terra sigillata cum syrupo de citro. Simili-
ter valēt gēme. electuariū de gēmis. ¶ Et sequēdo īdiffe-
renter calida ⁊ frigida. dico ꝙ a paucis annis citra venit in
vsuꝫ tormentilla dicta vincens toxicum. ⁊ est species pen-
tafilon: ⁊ calida est. ⁊ in canibus hec videtur experientia. ⁊
ideo a quibusdaꝫ nominata est herba venatorū. vnde da-
tur ⁊ hominibus in puluere reducta radix eius. dos. ʒ. i. cū
vino aut aqua cycoree. veruꝫ ego eam vsqꝫ modo in auten
tico libro nō īueni. sed legēs in caº de pentafilō: in fine īue-
ni hec verba. succus radicis eiꝰ ē medicīa perniciosa. ideo
quia cuꝫ alijs occurrere possuꝫ: de ea nō curaui. Expertas
laudatasqꝫ ab auctoribꝰ ⁊ nō a vulgaribꝰ sequere. ¶ Pul-
uis radicis diptami mirabiliter laudat: ⁊ merito: veneno
autem resistit. videmus enim ipsum vermes interficere.
Quidā scabiosam mirabilr̄ extollūt: vt de ea oī die aliqđ
assumāt: vel viridē cū aceto in salatucio: aut puluereꝫ cum
vino. ⁊ de ea tātuꝫ cōfidūt vt īdubitāter credāt ꝙ succus
eius datus habenti pestil. īfra. xij. horas liberatur. ¶ Alij
ideꝫ arbitrantur de pimpinella. ⁊ oriētales tempore pesti-
lentie altero horum īdifferēter vtuntur. ¶ Sed volo hec
tibi sufficere: si aliqua composita addidero tibi: ⁊ alij vtilia
⁊ grata: que erunt aut pillule. aut confectiones siue ele-
ctuaria. aut potus. ¶ Pillule īuentione Cermisoni. ℞. xi-
lo aloes. ʒ. ß. tormētille. ℈. ij. diptami. ℈. i. çedoarie electe.
ʒ. ß. croci electi. ʒ. i. ß. berbene. ʒ. i. cornu cerui. ℈. ij. sandalo-
rum rubeoꝝ. ℈. i. corraloꝝ rubeoꝝ. ʒ. ß. seminum acetose.
ʒ. ß. boli armeni. ʒ. iij. camphore grana. ij. gēmarū. electua-
rij de gemmis. ʒ. ß. Margaritarum. ʒ. i. cornu vnicorni. ʒ. ß.
confice cum syrupo de citro ⁊ de ribes ana. quantum suf-
ficit. ⁊ si non habes de ribes. loco eius pone syrupum de li-
monibus. Usus eorum est in estate: ⁊ tēpore medio. ¶ Et
si fuerit tempus frigidum cōfice cum tyriaca: ⁊ dimitte sy-
ru. dosis a. ʒ. ß. vsqꝫ ad. ℈. ij. alternis diebꝰ bono mane. dor-
miat ad libitum post earum assumptionem: stetqꝫ ieiunus
horis tribus adminus. Ex his ⁊ similibus potest cōfici ele
ctuarium ⁊ confectio. ¶ Electuarium ad hoc. ℞. dyabo-
raginati dyabuglossati añ. ʒ. i. çuchari rosa. ʒ. ij. trocisc. de
terra sigillata. specierum triasandalorum ana. ʒ. i. gemma
rum electuarij de gemmis. ʒ. ij. boli. armeni. ʒ. iij. misce et
cum iulep violato quantum sufficit reducantur in moduꝫ
electuarij. ¶ Confectio solida. Recipe specieruꝫ triasan-
dalorum. ʒ. ij. dyarodon abbatis. ʒ. i. trociscorum de terra
sigillata. ʒ. ß. gemmarum. electuarij de gemmis. ʒ. ij. boli
armeni. ʒ. i. ß. çuchari albissimi. ʒ. xvi. ⁊ cum aqua buglos-
se fiat confectio solida in morsellis vel rotulis triuꝫ. ʒ. pro
vnoquoqꝫ morsello. Et sicut hic compositū est: ita ⁊ tu ex
datis componere poteris cum pluribus aut paucioribus

frigidis aut calidis vt ipsa exiget dispositio: ⁊ tu cõsidera.
¶ Puluis cum quo quidam hebreus videbatur mirabi-
lia facere. Recipe cinamomi. ʒ. ß. çedorie. ʒ. ij. boli armeni.
ʒ. vi. seminum acetose. seminum citri. ana. ʒ. iij. radicum di
ptami: ⁊ tormentille limature eboris. añ. ʒ. i. ß. ossis de cor-
de cerui. ʒ. i. fragmentorũ smaragdi rubini granati ⁊ saphi
ri ana. ℈. i. fiat puluis subtilissimus: ⁊ cum cõserua çuchari
buglossati totum reducebat ad formaȝ electuarij: ⁊ dabat
omni die. ʒ. ij. maxime tempore frigido: tempore calido. ʒ.
i. ß. post que detur aque cicoree. ʒ. ij. Confectio cum çucha-
ro ex ipsa fieri potest ⁊ dari vt dictum est. Hic puluis opti-
mus est: ⁊ delicatus: ⁊ ex rebus cordialibus compositus
Ex quibus tu ipse in simili componere poteris: sed cõsulo
expertos sequaris. ¶ Ad extra autem quãuis nõ sit õsue-
tuȝ: potes ex dictis rebus facere sacculos tenẽdos supra re
gionem cordis. De quibus sacculis cordialibus dicetur in
de cura. ꝙ si componis fac eos calidos aut frigidos: aut tẽ
peratos: vt exigit dispositio. Quidam laudant vt in regio-
ne cordis semper teneatur smaragdus aut iacinctus aut sa
phirus tangens carnem. Multa autem posui cũ qbus po-
tes esse curiosus: ⁊ tu cõsidera.

¶ Restat pro nunc vltimo vt respondeatur huic ĩterroga-
tioni: nunquid potest aliquis stare in aere infecto. ⁊ per ipȝ
ãbulare negociando vt mercatores artifices ⁊ huiusmodi.
Dicendum ꝙ sic. Et modus est vt primo se mundet: ⁊ se cũ
vsualibus mundificatiuis munduȝ teneat. Secundo sem-
per vtatur aliquo ex preseruatiuis dictis tenendo aut in di
gitis anulos: vel in manibus pomum: seu spongiam: in ore
aliquid qđ magis delectabit. Iteȝ sumendo ad intra omni
die vel tertia aut tyriacam: vel aliquod tale. Item vtatur
bona dieta: fugiatq; deinde hominum congregationeȝ: ac
eorum qui malo vtuntur regimine. vadat magis solitarie
q̃ȝ potest. in domo sua fiat aeris rectificatio: suamq; famili
am optime gubernet. neq; aliqueȝ alloquatur nisi aliquid
in ore habeat: aut acrum aliquid odoret. Et si contingat eẽ
medicum visitantem tales: his prius se muniat. ⁊ ante in-
gressum camere faciat eam alterare cum thure aut aceto:
⁊ aqua ros. aut cum aliquo tali: ⁊ expectet parumper extra
anteq̃ȝ ingrediatur. ⁊ deglutiat ĩteruȝ aliqua coclearia ace-
ti: ⁊ faciem cum eo balneet precipiatq; patientem in alto
stare. ⁊ minus ei q̃ȝ potest approximet. neq; cum appropin-
quat facieȝ versus egruȝ moueat. ĩmo ad oppositũȝ: ⁊ citi-
us q̃ȝ potest cameraȝ egrediatur. ⁊ super lecto infirmi sem-
per stent aerem rectificantia: et sepe renouentur vt supra.
Et sic respondendo habetur epilogus eoruȝ que suprascri-
pta sunt. ⁊ tu considera.

¶ De signis febris pestilẽtialis. Rca. IIII.

IN ponendo hec signa obseruabo eũ
ordinem quem in alijs
supra ⁊ infra obseruaturus suȝ. vt quia signo-
rum quedam a substantialiter inherentibus:
quedam a qualitate mutata. quedam ab exe-
untibus mutatis: nõnulla ab actionibus sum-
pta: de quibus per ordinem sic exemplificabitur. Quia si-
gna febris pestilentialis aliter reperiũtur in febribus alijs
putridis: propter qđ frequenter medici hesitãt de esse ei9.
hinc hoc loco conabor eorũ exquisitam: quo ad valuero po
nere cognitioneȝ: qua quis possit de ea satis aperte validũ
deponere iudicium. ¶ Unde in primis scito ꝙ signa eius
varietatem recipiunt. primo ſm varietatem corruptionis
cause eius in intensione: ⁊ remissione: propter qđ çoar dixit
Quando fuerit corruptio fortis erunt accidẽtia fortia. qñ
vero debilis leuia. Secundo recipiunt varietatem ex par-
te diuersitatis humorum diuersorum peccantiuȝ. vt quia
quando flegma peccat: apparent signa febris flegmatice.
quando colera colerice: ⁊ sic de alijs. Tertio recipiunt va-
rietatem ex varietate influxuuȝ superiorum ⁊ causarum ĩ-
feriorum. vt quoniam quedam sunt cum sincopi: quedam
sine sinocopi: quedam cum spasmo: quedam cum vomitu
quedam cum sputo sanguinis. vt apparuit venetijs. 1437.
super galeas que venerunt a thanay: ⁊ portauerunt grecos
venientes ad concilium ferrariẽse. nã applicauerunt apđ
trebesundam: patria est. ⁊ propter inopiam aque iaȝ existẽ
te estu magno biberunt de quadaȝ aqua certi loci: ⁊ quot-
quot potauerunt infirmati sunt: ⁊ in triduo moriebantur.
vnde in tertia die euomebant tres sanguinis corrupti gut
tas. ⁊ deinde per parum spacium moriebantur. Quedam
cum apparitione bubonum. glandularum. sudoris frigidi
in capite. ⁊ sic de alijs multis: de quibus infra. ¶ Et veni-
ens ad particularia dico ponendo exemplum. De signis
primi ordinis: ꝙ vt dicit. Almansor. in principio. scđm ta-
ctum non apparet acuitas caloris aliqua ad tactum mor-
dens ⁊c. vt in alijs apparet putridis: vt ĩfra. sed territa na-
tura ex malicia venenosa calor ad intra conculcatur cum
vaporibus malis naturam multuȝ infestans. Propter qđ
Auicenna dixit. hec febris est quieta exterius. idest remissi
caloris: interius vero conturbans ⁊ maxime cor: ⁊ que ei
adiacent: ⁊ magis q̃ȝ in alijs putridis: quia venenositas cũ
vaporibus malis ⁊ caliditate retracta magis cor petit q̃ȝ ĩ
alijs putridis. Et ideo ĩ febre pestilentiali maior sentitur
cauma: ⁊ conturbatio circa cor: non ex intensione caloris
tantum: sed conculcatione multorum vaporum putrido-
rum circa cor cum eo. immo febres he consuerunt esse cali
ditatis remisse. vnde Almansoris quarto sunt febres lente
⁊ tepide siue concluse. Aliquando tamen contingit ipsas
esse intẽsi caloris quando corruptio est in humore sangui-
neo ⁊ magis colerico in corpore iuuenili calido ⁊ tempore
magni estus. Subdit auicẽna. ⁊ quandoq; est de his febri-
bus pestilentialibus: in qua non percipit eger neq; tangẽs
propinquus multitudinem caloris: ⁊ non alteratur pulsus
⁊ vrina magna alteratione. ⁊ cum hoc ipsa est interficiens
velociter. ⁊ medici hesitant in esse eius. ⁊ de his infra in fi-
ne huius rubrice. ¶ Exempla signorum secundi ordinis.
quia quasi in non percepto tempore facies mutatur sensi-
biliter a forma sua sana: iaȝ deficiente virtute notabiliter:
quod ita non contingit in alijs putridis vt dicetur. ⁊ hoc se
cundum plurimum ⁊ quasi semper. Et quia vt dictum est
⁊ dicetur a quolibet humore prouenire potest. ⁊ ideo cum
erit ex putrefactione colere: erunt citrinitas faciei oculo-
rum amaritudo percepta. ⁊ sic de alijs signis videndis in-
fra de signis febriuȝ colericarum. Similiter si ex flegma-
te: signa flegmatis ex parte qualitatis mutate ĩfra in ꝑpria
rubrica. ⁊ ita proportionata quere suis rubricis ĩfra de san
guine ⁊ melancolia. Ponitur tamẽ ab Auic. sitis vehemẽs
⁊ lingue siccitas. ⁊ quandoq; apparet nigredo eius ꝯmuni-
catis vaporibus malis calidis vstis ori stomaci ⁊ lingue. ⁊
tu bene considera complexionem ⁊ regimen preteritum:
quia ab his duobus magnam de peccato humorum capi-
es euidentiam: vt supra memoratuȝ est. ¶ Exempla de si-
gnis tertij ordinis initiuȝ faciens ab vrina. Urina vt auic.
in hac febre apparet aquosa. i. nõ debitã habens substãtiã
colerica vel mľica flãtica: ⁊ aliqñ ruffa vel subrubea spissa
ſm dominiũ humoris peccantis: aliqñ liuens manifeste: ⁊
maxime in superficie ꝑpter lesionem spũaliuȝ. aliquando
subiugalis: ⁊ quasi vtplurimũ. ¶ Et hic aduerte ꝙ Auicẽ.
ꝑncipaľr de vrina aquosa mẽtionẽ facit: nihil de alijs colo
ribus ħ in loco loquẽs. ⁊ miror valde: qm̃ vtpľimũ practi-
cãtes in ꝑ occursu sup colorem aut ei9 subam se fũdãt. in

rantū ꝓcesserunt ad enūciādū febrē pestilētialē ex iudi
cio vrine subiugalis. q ⁊ vulgares cū eā viderint statiꝫ
dicāt. ipse fulcitꝰ ē. imo si nō ē vrina subiugal: existimat
vulgꝰ ⁊ multi iperiti g pestilētiatos sequūt q febris nō
sit pestilētial. Et credo q qꝛ valētes viri timuerūt visi-
tationē pestilētiatoꝝ: i multis deficimꝰ signis: q̄ fortasse
inuenissent magis ꝓpa ex pte ipsiꝰ vrine sūpta. Est itaqꝫ
vt dictū ē: vrina i ea apparēs aquosa: vt Aui. pp defectū
calitatis inate. ⁊ iō ꝑuata ē digōne. Est ⁊ aliqñ citrina su
balbida fusca rubea: aut subrubea ꝫ dñiuꝫ hūoris pec-
cātis. Subiugal vt plurimū apparet vt dictū ē: qꝛ ꝫ plu
rimū ē mortal. ¶ Propter qd nō q cā subiugalitatl est
duplex. Pria ē mortificatio caloris: qꝛ debilitata cā de-
bilitat effectꝰ: ⁊ qꝛ sequestratio ptiū vrine: qꝛ subtiliuꝫ a
grossis ⁊ eꝫ: ē effectꝰ caloris nālis. Ipso debilitato siue
q̄si mortificato: seqt pmixtio eaꝝ vt ipaꝝ nā reqrit: ⁊ sic
seqt eiꝰ corruptio. Et ē simile sic ex videmꝰ vrinā clarā
cōturbari ⁊ corrūpi frigore extrīseco caliditatē nālē eiꝰ
corrūpēte. Qꝫ si q̄rat q̄re i tali admixtiōe ptes terree nō
descēdūt. dōm q hoc accidit ex ipoa diuidēdi mediū. pp
remissionē grauitatis eaꝝ. veꝝ i corruptōe vrine extra
fcā videmꝰ i fūdo vrinal multas ptes terreas residere.
Altera ē fortl ebulitio fcā i hūiditate aquosa q̄ trāsmis-
sa ē cū sanguie. nā cū ipa ex calitate ꝑter nāꝫ ebuliūt hu
mores ēt ad intra venas vētositate i tali ebulitōe gēita:
⁊ ꝯturbāte subaꝫ vrine: sic videmꝰ i actiōe ignis in picē
vl i rasinā: vt Gal. 4. aphōꝝ. cōmē. 7. ⁊ 2a p1. d suba vrie.
Cū itaqꝫ sic ꝯturbet aquositas illa ex cōmixtōe ptiū ter
reaꝝ cū aquosis ⁊ aereis: ⁊ expellit d vena ad venā vsqꝫ
ad vesicā. Sic itaqꝫ hēs significatōeꝫ vrine subiugal. q̄-
pp vt cōphēdis nō semp febrem pestilētialeꝫ denūciat.
¶ Sꝫ nō q ē dria iter subiugalē. ex pria cā ⁊ ex secūda.
Nā q̄ ē ex pma cā ꝯsueuit apparere i fine morbi. q̄ āt ex
scōa i pn. Itē subiugal ex pma cā cū appet i pno cū debi-
litate vtutis maxie aialis: cuiꝰ debilitas nris sensibꝰ ma
gis subiacet: pōt cē signū ipsiꝰ febris pestilētial: ⁊ ē ꝫ plu
rimū: ⁊ tal aliqñ ē cū apparēte calitate itēsa: ⁊ aliqñ nō.
⁊ nō ē cretica neqꝫ apparēs post signa digōnis. q̄ duo re-
grūt ad vificādū signū. Que aūt ē talis ex scōa cā cū ap-
paret i pno ē cū fortitudie vtutis: ⁊ cū magna itēsiōe ca-
liditatis pcepta. vñ Aui. 2. pmi d suba vrine ingt. Urina
spissa i acutis egritudinibꝰ mala. ⁊ hec ē vrina subiugal.
Et cā qm cū mā faciēs febrē acutaꝫ sit subtilis: ēt vrina
deberet eē subtilis. Si g° ē grossa signat vehemētē ebu-
litionē: ⁊ grossaꝫ māꝫ p viā adustiōis ac debilitatis cali-
tatis nālis nō potētis subtiliare. Liuida aūt signat mor
tificationē: ac vehemētē adustiōeꝫ. ⁊ iō si i pno febris ap
paret cū debilitate vtutis malicia accidētiū: ipsa ē satis
efficax signū: ⁊ iō alia cū ipsa vrina ꝯsiderent anteqꝫ iu-
diciū deponat. pp qd a multis ponit hoc tāqꝫ ꝓ signo in
ipsis febribꝰ pestilētialibꝰ: q ipsa ē febris delusoria. vñ
4. Almāsor. febres pestilētiales sūt dceptorie. Et iō dice
bat Gui. deteriꝰ qd ē i ea ē q post appitionē digōnis ⁊ cri
sis febris pestilētial i ipsa crisi mltotiēs iterficit. qm ois
crisis plus attinet sanitati qꝫ morti: nisi morbꝰ sit pestilē
tialis: vt 2o. aphōꝝ cōmē. 13o. Et reddens cāꝫ hꝰ Guil. di-
xit: qm putredo veniēs ab aere ē dispō occlta. Ita i radi-
ce cordis ⁊ spūalibꝰ ꝯfirmata: q nā cū suis instris ac bñ-
ficio medicine a se remouere nō pōt. dato q i mā febrili
putrefacta digōneꝫ cōpleat ⁊ pficiat. Uñ breuiter scōm
plurimū malicia venenosa a natura superari nō potest.
¶ Ab egestionibꝰ. pmo qꝛ fetide sunt signantes vehem-
tem putrefactionē: vt pmo ꝓnosticoꝝ cōmēto vltio. vñ
Almāsor. libo. 4o. Quicqd ex corpe ipsoꝝ egredit fetidū
est. vñ Aui. Egestio ē lenis. i. liqda pp indigōnē vel eliq̄-

tionē. vel lenis. i. eq̄lis eq̄litate male existētie siue subē
q̄ signat dñiū inaturalis calidi. Et talis vituperat a Ga-
lieno 2o. ꝓnosticoꝝ cōmēto. 21. ⁊ scōa pmi de egestionibꝰ
⁊ ē fetida pp corruptionē cōicatā nutritiuis. Et iō dixit
Raby decima pticula aphōꝝ auctoritate Galieni sup
tertio epidimiaꝝ. febris illa dr pestilentialis: cū qua est
assellatio de genere eoꝝ q̄ putrefiūt ⁊ liquefiūt: ⁊ hoc ac
cidēs febrē pestilētialē aliq̄ tpe nō dimittit. Et ē spumo
sa. pp ventositates motas q̄ ob debilitatē caloris nō re-
soluūt. ⁊ qꝛ calor ꝯclusus ē: nō pōt liquefacere pinguedi
neꝫ. vñ apparebit aliqd vnctuositatl i egestiōe. Et qñqꝫ
ē melācolica qꝛ nigra: qꝛ. s. malicia febris fcā sit adustio
in hūoribus: aut qꝛ talis mā latitauit: ⁊ nūc pmo exiuit.
Et qñqꝫ accidit fluxus colericus: ⁊ alioꝝ humoꝝ ꝫ pre-
dominiū illoꝝ. ¶ A vomitu. nā in his febribꝰ ꝯsueuit p
accidere vomitus: ⁊ ē de signis pmo eueniētibus: cū pri-
mo corrūpat: ⁊ putrefiāt hūiditates cordis: ⁊ vehemen
ter: tūc pp ꝓpingtatē cordis ad os stomaci: qd ē valde
sensibile imediate ei cōicat nocumētū. vñ accidit vomi
tus ⁊ colericus ⁊ melicus ab ordine: qm nā irritat plus
ab vno hūore qꝫ ab alio ꝫm maiorē aut minorē putrefa
ctionē ipsius humoris. qm magis putridus plus stimu-
lat ⁊ prius exit. veꝝ ꝫm plurimū ē colericus. ¶ A sudo
re qm sudore sudāt fetido. qm q̄ ab eo exeūt sunt fetida:
vt 4o. Almāsor. Et qñqꝫ frigido: qꝛ sincopali: cū iaꝫ. s. re-
soluit virtus. ¶ Ab anhelitu: qꝛ. s. fetidus ē pp putrefa-
ctionē positā in corde ⁊ spūalibus: ⁊ est signum mortis.
A pustulis: qꝛ aliqñ appet bothor subalbida. i. cinericia:
⁊ qñqꝫ subalbida ⁊ rubea ex mā mixta q̄ apparēt: ⁊ cito
delitescūt pp defectū caloris nature. Itē apparēt alcola
⁊ vlcera: vt qñqꝫ in alijs ꝯtingit febribus eleuatione va
porū maloꝝ corruptoꝝ. ¶ Ab opatiōe lesa initiū a nau
sea. accidit plus in istis nausea. pp magnā cōicationē sto
maci ad cor: vt dictū ē. Itē qꝛ i attractiōe aeris mali cōi-
cat nocumētū ori stomaci: qd i alijs nō cōtingit febribꝰ.
Itē pñtia humoꝝ corruptoꝝ in stomaco ē ex causis co-
adiuuātibus: ⁊ ex his causis accidit debilitas appetitus
plus in istis febribus. vñ Rasis. cū videris nauseaꝫ fre-
quētē cū febre tepida: tūc scias q ē pestilētialis: ⁊ ꝓprie
si cōicat ⁊ multiplicat in multis. ¶ A dolore capitis: nā
cōitate oris stomaci ad cerebrū p neruos reuersiuos dā
tes sensuꝫ ori stomaci: cōicat nocumētū cerebro i eo cau-
sans dolorē: hñt. n. os stomaci ⁊ cor magnā colligātiā et
ꝓpingtatē: vt in anotomia est videre. ita q nō pōt con-
tingere grāde nocumētum cordi quin accidat stomaco.
¶ Unde in sūma hec ꝯsueuerūt i pestilētia signa simul
apparere nausea. vomitus. dolor capitis. ⁊ vrina liuida
vel subiugalis saltē in secunda vel tertia die: ⁊ hoc i pno.
¶ Ab anhelitu. qm est magnus pp flāmā circa cor: ⁊ pp
multitudinē vapoꝝ: ⁊ exaltat qm mēbra pectoris i altū
multū ad sensuꝫ mouent: ⁊ multū ꝯstringit anhelitꝰ re-
spectu eius dilatatōis. qm maior est necessitas sistolādi
qꝫ dyastolādi: pp caliditatē nō eē multū intensam in his
febribus cōiter. ⁊ hec ꝯstrictio est maior i his qꝫ in alijs
putridis. Est ⁊ eoꝝ anhelitus curtus pp defectū virtu-
tis: ⁊ frequēs pmo: qꝛ non sufficit magnitudo aut frequē
tat hoc. i. semp maior ē sistoles dyastole. ¶ A pulsu. pul
sus in hac febre ꝫm plurimū ē frequēs ⁊ puus: pp neces-
sitatē cui nō pōt satisfacere virtus cū magnitudine: ⁊ fit
vehemens ꝫm plurimū in nocte. s. in frequentia: ⁊ nō in
magnitudine: qꝛ virtus non ē in illo tpe fortis: ⁊ in eodē
tēpore: qꝛ noctis calor ⁊ spūs adintra ꝯculcant: ⁊ mate-
rie ꝯsequēter cū sequētes: quare augēt necessitas cui cū
magnitudine: pp debilitatē succurerre nō potest. vñ cū
addita frequentia supplet. alij dicunt ipsuꝫ in nocte ma-

gnificari:propter caloris ad itra ꝯuersi virtutē fortificā
tis:⁊ tu considera. ¶ A casu appetitꝰ:qꝛ plus in istis de/
bilitat̄ ꝙ̄ in alijs putridis:vt supra de nausea:ꝑꝑ cōitatē
oris stomaci ad cor:ꝑꝑ debilitatē virtutl.3°.ꝑꝑ ꝑñtiā hu
morū corruptoꝝ in ore stomaci.4°.ꝑꝑ q̄litatem malā ex
aere attracto acq̄sitā ⁊c̄.Et subdit Aui.Et si ñ resistit ei
cū comestiōe violēter iterfic̄ eū.⁊ ꝺ̄ h̄ i ꝺ̄ cura ad plenū.
¶ A casu virtutl.qꝛ peruenitur ad sincopim ꝑꝑ nocumē
tū in corde ex corruptōe spūuz:⁊ resolutōe coꝝ ⁊ morit̄.
¶ A tussi:quia adest tussis absq̄ mundificatione:propter
lesionem pulmonis ab aere ⁊ a voporibus.
¶ A vigilijs.accidit in eis vigilia cōicatione vapoꝝ ma/
loruz.⁊ propter eandem cām accidit cōmixtio rationis.
¶ A dolore stomaci.propter communitatem:vt supra.
¶ Magnitudo splenis:qꝛ defectu caloris melīa splēis
vētosat̄:⁊ emittit vapores grossos q̄ ibi rtinēt̄:⁊ iflāmāt
⁊ splenē in tumorē eleuāt:etiā qꝛ i ipsa fe.multi adurūt̄
hūores q̄ in melīaz ꝯuertūt̄.quoꝝ receptaculū est splē.
¶ A mollificatiōe apparēte i ea:⁊ ñ ē v̄a mollificatio:sꝫ
q̄dā ipotētia mouēdi ⁊ sustinendi mēbra:vt accidit i v̄a.
¶ A torpore siue tepore:qꝛ stat patiens non loquens:⁊
secunduz apparentiā non bene sentiens in aliquo sensu
exteriori:⁊ hoc cōtingit ex debilitate virtutis animalis.
¶ A dispōne corporis:qꝛ aliq̄ñ apparet:vt dispō ydropi
sis siue q̄dā modus cacesie:qꝛ ē ꝯclusio vapoꝝ sub cute
⁊ iflatio vētris:vt in tympanite defectu v̄tutū nālīū.nā
ventositas sic multiplicata non resoluta ⁊ retenta ypo/
cundria extendit.vnde.14.tertij de doloribus partium
ypocundriorum.⁊ tensio quidem ypocundriorum mul/
tiplicatur in febribus pestilentialibus.
¶ Ab angustia. Angustiantur enim:⁊ inquieti fiunt ex
nocumento percepto in interioribus ab ipsis malis va/
poribus ⁊c̄.cor ledentibus ⁊ spiritualia omnia.
¶ A fluxu.qm̄ vt supra accidit fluxꝰ colericꝰ:aut fluxꝰ sꝫ
dn̄iū hūoris peccātis ⁊ corrupti:nā sm̄ plurimuz febris
hec ē de sanguine putrefacto circa cor:vt supra:⁊ infra.
¶ Postremo scito ne decipiat̄ faciliter medicꝰ:ꝙ hec fe.
aliq̄ñ in p̄n° aduētus eius est fortis:⁊ magna veniēs cuz
fortitudine accidētium iā dictoꝝ:⁊ ad sincopim:frigus
extremitatū.spasmū ⁊ alcuzeς.accidētia mortalia:⁊ hoc
est:qꝛ vtplurimū est mortalis.vnde Aui.est sꝫ plurimū
ꝑdens.⁊ iō cū accidētibus venit intensis ⁊ prauis:⁊ fiūt
hec accidentia ab humoribus grossis ⁊ ventositatibus
inclusis defectu caloris nālis.Non est negādum ꝙ cer/
te nō possit accidere spasmus de inanitiōe.Aliq̄ñ venit
hec febris in p̄n° sui q̄eta in qua nō ꝑcipit̄ aliq̄ caliditas
extranea neq̄ a patiēte neq̄ ab astāte.Et pro tūc etiam
vrina neq̄ pulsus alterātur magna alteratiōe:⁊ tñ ipsa
postmodū infirmū velociter:⁊ q̄si subito interficit.Vñ
recitat Gentilis se vidisse in quodā nobili viro nomine
Cassalus:qui anteq̄ detegeretur pestis in ea ciuitate fe/
briuit febre:quā ipse cū alijs medicis iudicauit esse effi/
merā ex tristitia ex cā manifesta.tāta fuit remissio cali/
ditatis.⁊ non nālis dispositionis pulsus ⁊ vrine.deinde
post aliquot dies iudicata fuit putrida benigna:cuz pul
sus ⁊ vrina laudabilia forent:⁊ nūquā accubuit nisi ho/
ris q̄bus in sanitate consuerat.nā color faciei erat bonꝰ
⁊ lingua bona.veniente autez die septima sudauit:sudo
re frigido i capite ⁊ collo:⁊ subito mortuꝰ ē.Stabamus
autez hesitātes ⁊ perscrutātes:vñ hoc euenire potuerit.
⁊ secūdo mēse sequenti detecta fuit pestis:⁊ inuasit mul
titudinē hominū.Idē vidi i ciue nostro Bartholomeo
de leone.q̄ mortuus ē in septima:⁊ estimauerūt medici
astantes ꝙ esset pleureticus:⁊ ego iudicaui eū fore pesti
lenticū:⁊ tribus sequētibus mēsibus detecta fuit pestis
satis notabilis.Et qꝛ hec dubitare fecerunt sapiētes:de
quibus vulgares admirātur.hinc conabor horum taliū
causas aperire ad studētiuz ampliorez doctrinā ⁊ cau/
telā:vt nullꝰ sit ita audax ⁊ ꝑ̄sūptuosus:vt de febre ipsa
facile deponat iudiciū i eē eiꝰ.vñ Aui.Et medici hesitāt
in eē eiꝰ.Propter qꝺ̄ vt supra:dr̄ febris delusoria.Almā.
¶ Tria itaq̄ occurrunt circa hec dubiuncula. ¶ Pri/
mum.qm̄ Auic.dicit hanc febrem esse cuz forti inflāma
tione:⁊ hic dicitur contrarium:qꝛ scilicet est absq̄ calidi
tatis intensione percepta. ¶ Secundum.quia dicitur
pulsus non alteratur magna alteratione:cum tamē fiat
cum magna permutatione in corde.propter qꝺ̄ velocit̄
interficit.Itez ex putrefactione humiditatuz:circa cor
accidit necessitas magna inducens in pulsu varietatem
notabilē. ¶ Tertium.qꝛ de vrina idem dicitur ꝙ non
mutatur a naturali.Et est sententia Auicen.etiam secū/
da quarti de iudicijs vrine inq̄t.Et qñq̄ est vrina i egri
tudinibꝰ pestilētialibus bona naturalis in substātia sua
⁊ colore ⁊ sedimine:⁊ ille cuius est tendit ad mortem.
¶ Pro primo expediens dico ꝙ aliquando aliqua ē cuz
forti inflāmatione:⁊ est sm̄ plurimum cum quo stat:ꝙ
aliqua sit absq̄ vlla inflāmatione:⁊ hoc cōtinget:quan
do putredo humorum erit similis putredini aeris:vt qꝛ
aer erit remissus in caliditate ⁊ intense tamen venenosi
tatis.vnde non ponit humiditatem cordis in notabili
ebulitione siue calefactione.propter qꝺ̄ nō accidet mu/
tatio in pulsu.ex ꝑte magnitudinis velocitatis ⁊ frequē
tie:sed bene ex parte fortitudinis ⁊ debilitatl:⁊ hoc ma/
xime in principio.nā cuz venit ad statuz bene variātur
tres differētie cōmunes.vnde qꝛ infectio est paulatina
⁊ successiua:hinc non apparent in principio talia:sed be
ne in statu.Et qꝛ hec infectio est paulatina:non subito
eueniens epati ⁊ venis:in quibus ipsa fit vrina ⁊ digeri/
tur.hinc ⁊ ipsa non notabiliter mutat̄ in principio.neq̄
hoc est inconueniēs.sicut apparet in ptisi vrina toto tē/
pore bona:non cōicato nocumēto adhuc epati ⁊ venis.
Et ita apparuit i Bartholomeo.vnde i.xi.inceperūt ap
parere vrine male:⁊ alia pestis signa posita fortiora.Cō
ciliator noster differētia.97.dixit hoc euenire ideo:qm̄
cuz ex febre nocumentū fiat in principio cordi notabili
ter nā perterrita non audet morbum inuadere propter
maliciam eius:vnde vires suas colligit:⁊ ad debite cor/
pus gubernādum laborat.propter qꝺ̄ actiones similes
eueniunt eis que in sanitate. Propter qꝺ̄ dicendum ꝙ
quando apparet vrina talis ac pulsus ꝑseuerās in febre:
ꝙ febris est praua ⁊ mortalis:qꝛ illa significāt nām non
audere tētare materiā febris.propter sui maliciā.Gen/
tilis autez dixit ꝙ impossibile est aliquez mori ex febre
aliqua stāte dispositione illius cum apparētia bone vri/
ne ⁊ boni pulsus. Qꝛ si contingat aliquem mori:hoc
erit propter mutationem factam in febre de bonitate
ad maliciam:vt verbi gratia.pone ꝙ quis febriat febre
salubri tempore pestis:sed tamē i eo latitet materia ali
qua venenosa:vt antracis que ex malicia aeris genera/
batur in aliqua parte spiritualiū:sꝫ stabat quieta ⁊ occul
ta.In hora ergo crisis huius febris ista mā mouebitur:
⁊ attinget cor ⁊ subito interficiet.⁊ hoc plus euenit i tē/
pore pestilentiali:qꝛ eo tempore magis generātur tales
materie.Et certe ego credo ꝙ iste casus pluries eueni/
at in anno:⁊ multos medicos a bsq̄ cā condēnet.Item
ex continua aeris infecti attractiōe potest faciliter mā
non venenosa putrescens:⁊ febrem faciens conuerti ad
venenosam ⁊ interficere.⁊ sic de salubri efficitur morta
lis.Item quoniā contingit aliquem pati febrem conti/
nuam ex sanguine:⁊ adueniente crisi per fluxū sangui/

nis nariū cōualescet: ꝛ q̄ꝛ remāsit colera apta putrefieri putrefiet deinde ꝛ ab aere malo venenosabit: ꝛ tu gloriaberis in die ꝯualescētie ō ipso: ꝛ p duos dies post morietur. ergo caue. ¶ Et breuiter volēs de signis demōstratiuis aliqō efficax indagare: nullū tale vsq; mō inueni: q̄ð in alijs acutis putridis apparere nō possit. Sꝫ cuꝫ vides febrē cū signo antrace glādula ꝛ hꝫ: tūc illud est certissimū. Scðo cuꝫ vides statiꝫ a pn̄cipio: vt i p̄ma ꝛ secūda die egrū deficere in aiali sensitiua ac motiua: pcipue cū tornatilitate faciei: pulsu inordinato: vrīa mala. anhelitu malo: ꝛ maxie vt dictū ē supra. ꝛ plus solito angustiari: poteris cū his paucis satis efficaciter cōcludere febrē eē pestilētialē. vex si q̄ dicta sunt bene ꝯsiderabis: ꝛ oīa adinuicē glomerabis. certe raro decipieris. Sꝫ pur memēto q̄ vt ait Gordoni⁹. ēt hec febris vt plurimū deludit medicos: ꝛ maxie q̄n ē cū signis bonis: vt vrina ꝛ pulsu. Et iō dixit Aui. hesitāt medici de esse eius. Et hec de signis demonstratiuis.

Pronostica. Est f̄m plurimuꝫ p̄dēs hec febris f̄m plurimū ē a sanguine. licet ab alijs tribus ꝯtingat humoribus: vt supra. Et de melioribus signis ē cōstantia appetitus ꝛ mentis spes. vñ q̄ꝫ maxime in ea verificatur aphorismus Ypo. In omni egritudine ꝯfortari mēte: ꝛ bene se habere ad oblatiōes bonum. ꝯtrariuꝫ vero malum: ꝛ maxime in his febribus. ¶ Omnis crisis i ea facta f̄m plurimuꝫ est ad mortem. secūdo aphorismoruꝫ. cōmento. iꝫ⁹. vnde vt supra de acutis: nō oino certe sunt pronūciationes salutis neq; mortis. vnde sepe videmus in pestilētiatis: q̄ videntur liberi in quarta vel quinta: ꝛ per domuꝫ incedunt ac si sani essent. imo comedunt bibūt: ꝛ dicūt se hec facere cum appetitu. ꝛ tamen vsq; ad decem horas vel sequēti die moriunt̄. agunt enim vt lucerna extinctioni parata: natura se conante. ¶ Et de pronosticis hic procedā correspondenter ad demonstratiua. Quādo febris nō ē multe intēsionis: ꝛ ē pestilētialis cuꝫ seuitate accidētiū. tunc scias q̄ est magis venenositati attinens: ꝛ ex consequenti perniciosa. ¶ Q̄n facies fit tornatilis: ꝛ ei⁹ color denigrat̄ siue obfuscat̄: ꝛ apparēt alique macule in ea nigre. vt vidi in Bartholameo supradicto. ita q̄ tendit ad viriditatem: annūciatiua est festine mortis. ¶ De alijs signis sumptis a qualitate mutata: regre supra de acutis. ¶ Urina grossa turbulēta vel subiugalis in qua nō residet aliqd neq; clarificat̄ in febre pestilētiali ē signū non bonū. signāt n. adustionē ꝛ virtutē deficere i expellēdo. vnde Gal. quarto aphorismoꝝ. ꝯmēto septimo inquit. Quedā autē hꝫ vrinarū turbulēte existunt quedam ypostasim grossaꝫ velociter faciūt. q̄ cū fiāt: velocitatē cessantis morbi signāt. Que vero ypostasim nō faciūt: ꝛ turbulēte existūt. si virtus fit fortis longū morbum significant. si debilis mortem. Aquosa perseuerās ꝛ fetida ꝛ nigra ꝛ grossa mortalis. liuida mala.

¶ Egestio fetida diuersoꝝ coloꝝ apparēs an̄ signa digestionis mala. signat. n. adustionē ꝛ liquefactionē ꝛ multitudinē hūoꝝ corruptoꝝ. Et q̄n egestio ē colerica ꝛ multa: ꝛ nō alleuiat̄ egritudo mala. Q̄n i p̄n⁰ apparēt egōnes vnctuose ꝛ fetide sup q̄s appet vt vir⁹ citrinū mortale. ¶ Sudor frigid⁹ cū nōbili itēsiōe febris fact⁹ circa caput ꝛ collū mortal. Sudor fetid⁹ i p̄n⁰ febris pestilētialis mal⁹. ¶ Uomit⁹ fetid⁹ mal⁹: ꝛ viridis ꝛ sic color porri: ꝛ ꝑpe fetid⁹ ꝛ rube⁹ cū nigredine ꝛ obscur⁹: ꝛ g ē sicut flos eris deterior. ¶ Anhelit⁹ fetid⁹ mal⁹ ꝛ mortalis. iā enim putredo cōfirmata est in corde. Auic. p̄ma quarti. ¶ Omne apa ꝛ ois pustula q̄ð apparet ꝛ postea redit: ē malū. Auic. scða q̄rti. ¶ Q̄n dolor capitis ꝑseuerat i febre pestilētiali: ꝛ virtus est debilis: ꝛ sunt illic alia signa mala: perniciosus: aut in septimo fiet fluxus sanguinis narium. ¶ Diuersitas in pulsu notabilis cū p̄cepta debilitate: mala. De alijs subticeo: quoniam de ipsis supra de acutis: ꝛ tu ibi.

¶ De cura febris pestilentialis. Rubrica V.

Tam et solatiose dicere ꝯsueuerā. hui⁹ rabidi morbi curā. iesu saluatoris nostri casuꝫ apud eū reseruatū eē: quēad modū ꝛ horrēdoꝝ facinoꝝ absolutionē sūmuꝫ pōtificē i se reseruasse ꝯcedimus. Qua de re eos viuere illos mori eius nutu arbitrabar. Que oīa mihi ꝑsuadebāt stupēdi casus quos in dies videbā. quoꝝ i assignādis causis vt alioꝝ morboꝝ humanū ingeniū deficere sentiebā. etiā q̄n auctores nostros comp̄hēdebā de cura ipsa tā q̄ꝫ pauca conscribere. Auic. pcipue: ac si de re eis paululū nota loquerent̄. Cū itaq; i p̄sentiaꝝ ipsaruꝫ reꝫ maturius sim ꝑscrutatus. videor videre nō multū a via veritatis deuiasse: ꝛ reliquoꝝ morborū curā liberius deū ipsiꝫ i humani arbitrij manib⁹ reliquisse. Aiunt vulgares inter humana op̄a matrimonio ipsi ꝑp̄a: sp̄ale p̄uilegiū a deo optimo collatū eē. Sic itaq; ꝛ dicāt medici hūc deuorātē morbū inter ceteras egritudines specialē atq; diuinā curam obtinere. Quāobrē qui eaꝫ sanare intēdit: ꝛ si in omnibus in hoc sp̄aliter diuinā iplorat misericordiā. Itē in primis aiam egri ad suscipiēdā grāꝫ sūma cū diligentia hortet̄. astantesq; vt pro eius salute deū flagitēt. Quibus sic p̄missis ad ei⁹ curā veniat: eis canonibus ꝛ antidotis qb⁹ pōt humana mens ei efficaciter subuenire. Sequēdo itaq; ordinem p me in reliquis obseruatuꝫ ponā documēta ꝛ canones i q̄s: cuꝫ quibus canones ipsi p̄ficiūt. Primuꝫ autē attēdas: vt omnē in principio hēas in cura eius diligētiam. q̄n nō est egritudo dans inducias. etiā q̄ꝛ cū confirmatur: nō ē i spes q̄ in paucis fit diebus: pluribus. s. ꝛ pauciorib⁹ f̄m materie venenose furiositatē maioreꝫ: aut minorē: vt supra de acutis dicebat̄. nā q̄dā in quarto: q̄dā ante: q̄dā post. Sed nota q̄ effimera pestilētialis i triginta horis interimere consueuit.

Canones. Ordinatio diete euātio. alteratio. digestio. reiterata euātio: cordis principaliter: ꝛ maxie sollicita confortatio: ꝛ stomaci similiter: propter propinquitatē eius ad cor. caliditatis epatis remissio: ꝛ aliorum mēbrorum supcalefactorum si que sunt talia vt renes. accidētium correctio. ¶ Dieta ordinetur in sex rebus non nālibus: vt supra de ꝑseruatione actuꝫ est. quā tū raptim in ꝑtiarum p̄ticul r. sic discurrā.

¶ Aer lecti ꝛ camere alteretur rectificetur: vt de preseruatione semper cū odoriferis: cum igne: cum flatu vētorum septētrionaliuꝫ si id fieri pōt. quoniā ē de maxime corrigētibus. Almāso. quarto. Et hec alteratio siue correctio fiat calidis aut frigidis f̄m exigētiā ex p̄te ꝯstitutiōis aeris ac hūoris. vñ q̄dā curiosi madefaciūt linteamina i aq̄ ꝛ aceto: ꝛ supaspergūt deinde aquā rosaceā: ꝛ circūcirca lectū apponūt. ꝛ hoc t̄pe calido: sup lectū deinde sternēdo flores herbas frigidas: vt supra ō p̄seruatiōe. Dꝫ aer camere eē luminosus: i die lumine solis: i nocte cū cādelis: ꝛ hoc vt plurimū. q̄n istis consueuit supuenire subeth. Q̄ si eēt et q̄n lumē mouet hūores ad exteriora. q̄ si patiēs eēt cū istātia vigiliaꝝ: hoc obseruari non oꝫ. ¶ Scðo nō pro nobilib⁹ ꝛ potētib⁹: q̄ q̄n q̄s peste ē infirmatus: ea die si possibile ē remoueatur a loco in quo infectus ē: ꝛ ad alium ducatur locum vl' camerā de quo reddita ē cā supra. Ita tū q̄ hec trāslatio non sit cā multi nocumēti virtutis: vt dicetur statim de motu.

Et similiter lectũ mutet ⁊ linteamina ⁊ culcitrã oĩ die.
¶ Tertio. ꝙ vt dictũ ẽ aeris alteratio diuersimode fiat
ſm exigẽtiã diuersaꝝ ꝯstitutionũ ⁊ humorũ ac cõplexio
num: etatũ consuetudinũ: ⁊ hꝰ qñqꝫ in religs obseruare
debebis: alioqn errores magnos cõmitteres. Similiter
patiens teneat in manibꝰ aliqđ odoriferꝝ: vt supra đ ꝑser
uatiõe ſm exigentiaꝫ cause ⁊ aeris constitutionẽ factaꝫ.

¶ De cibis. In his aũt ꝑncipaliter ꝯsidera q̃litatẽ: q2 nu-
tribilitatẽ. q̃litatẽ ẽt: q2 alteratiua. 2° quãtitatẽ: cõtinuã
.s. ⁊ discretã. 3° horã. 4° ordinẽ. ¶ Qualitatẽ ꝑmo: q2 nu
tribilitatẽ. dꝫ enim eorũ cibus esse multum nutritiuus
ac virtutis restauratiuus: facilis digõnis: alteratꝰ ad fri-
gidũ ⁊ siccũ cũ acetosis: vt inde prohibeatur eius putre-
factio: ⁊ ex eo generetur humor aptus putrefactioni ma
gis resistere. nã acetosa cũ hoc ẽt appetitũ incitãt: ⁊ calo
ri resistũt febrili. nã sicut dictũ ẽ supra: hic morbus inter
alios plus virtutẽ deycit ⁊ ꝓsternit ⁊ exterminat. ⁊ ideo
maiori ac velociori ĩdiget nutrimẽto. ꝑꝑ qđ credo ꝙ cũ
aqua carnis sublimata velox prebeat nutrimentum et
ſpũosum: ꝙ in his casibus ẽ cibus singularis. verũ q2 ci-
to ĩflãmabilis: existimo ipsaꝫ debere fieri cũ alterãtibꝰ
eaꝫ: ⁊ cordialibus ꝯfortãtibus. vt v̄bi grã. abluat̃ galina
vel fasianꝰ vel perdix vel caro edi cũ aqua ro. ⁊ aceto et
modico vini aromatici. deinde cũ coriãdro sandalis gẽ-
mis ac margaritis. rof. cicorea. flore nenufaris. ⁊ hꝰ cor-
dialibus: de q̃bus supra: ⁊ ſpãliter gustu delectabilibus
ad alembicũ. ponãt̃ itẽ cũ ea ducati. Itẽ aliter. terantur
folia auri ⁊ supponãt̃. ⁊ sic de alys ingenys. ex calidis ẽt
si opus erit. Quidã carnes frustatim incisas cuꝫ ꝑdictis
ponũt in fiala magna obturato foramine in cacabo ple-
no aqua ad buliẽdũ ꝑ q̃nqꝫ horas: deinde totũ extrahũt
⁊ exprimũt ꝑ peciã: ⁊ vsui reseruãt. Quidã addunt aq̃s
cordiales cũ eis quasi implendo vas vitreuꝫ vsqꝫ ad me
dietatem. Et hic aduerte qđ dato qđ acetũ sit quãmaxi
me vsitatũ ⁊ cõmendatũ: vt supra de preseruatiõe. tñ at
tende ne volens vitare caribdim cadas in sillã: qm̃ sũt
aliqui stomaci frigidi: in quibus ex vsu aceti etiã in ꝑua
quantitate corrũpit̃ cibus: de quoꝝ numero meus ẽ. Et
ad hoc bene aduerte: q2 ex chilo putrefacto generabit̃
humor putridus vel aptus faciliter generari. Cõsimili-
ter laudo cõtusum brodiũ cõsumatuꝫ: ⁊ hꝰ ex carnibus
tẽperatis laudatis supra. 3°. ca°. ⁊ tu ibi. Alterata tamẽ cũ
acetosis sucis herbis agresto ⁊ hꝰ vt supra: de preserua
tione: vñ cũ Aui. dicit a carnibus abstineat supple nõ da
tis cũ acetosis. vñ de ꝑseruatiõe. Et caro silr̃ decocta in
acetosis. In lebete itaqꝫ ponat̃ ad buliẽdũ cũ carnibus
aut herbis aut acetosa aut agresta aut pomũ factum ex
pecia cũ pulueribꝰ cordialibꝰ calidis aut frigidis vt exi
git dispositio. Et nota ꝙ data frigida ⁊ hũida ipsi febri:
vt sic magis ꝯueniret. tamẽ q2 venenositas: ⁊ aptitudo
ad putredinẽ sũt magis suspecta: iđ damꝰ frigida sicca
iuxta illđ aui. q̃rta ꝑmi. Tu quoqꝫ semꝑ sollicitus sis ad
id qđ magis suspectũ ẽ. ¶ Qualitatẽ ẽt alteratiuam: vt
humore peccãte exñte calido sanguineo vl̃ colerico det̃
dieta ei ꝓportionata ⁊ flegmatico ⁊ melãcolico sibi pro
pria. de qua dictum ad plenum tertio capitulo supra: et
de ipsis cibarys aliquid statim cuꝫ expediuero alia tria.

¶ Quorũ ꝑmũ ẽ quãtitas. ꝑmo dꝫ dari bona quantitas
cõtinua cibi ipsa sic ꝯsiderata: ſm plures tñ exhibitões.
Nã Auic. ꝑma q̃rti de cura eius. plurimi coꝝ q̃ viriliter
agũt sup illud: ⁊ comedunt violẽter. q̃uis sint structi si-
ue disturbati appetitus absoluũtur. s. a febre: ⁊ viuunt.
vnde subdit necessariũ est restaurare sup cibũ. i. cogere
eos vt frequẽter cibũ accipiãt. vñ Almãsor. 10. de febre
pestilentiali. hac ꝓterea laborãtes passione ad comedẽ-
dum aliquid sunt cogẽdi: vñ in ista febre nõ est ꝓceden
dũ vt in alys acutis: qm̃ hic ꝑꝑ qualitatẽ occultã vene-
nosaꝫ multo plus debilitatur virtus q̃ꝫ alys acutis: ꝑꝑ
qualitatẽ manifestã. ⁊ iđ bñ dicebat Galie. ꝑmo aphõrũ.
cõmẽto nono. accidẽtibus prosternẽtibus virtutẽ ilico
dãdus ẽ cibus. qđqꝫ etiã de alys intelligit acutis. nã vir-
tus primo cõsiderãda est. quarta ꝑmi. ꝑmo capitulo. Qr
virtus occulta plus possit q̃ꝫ mãifesta: vide manifestuꝫ
exẽplum: qm̃ modica quãtitas veneni hominẽ iterficit.
qđ magna quãtitas alioꝝ calidoꝝ ĩ sũmo aut frigida in
sũmo minime faceret: ⁊ qm̃ virtus est debilis nõ potens
in vnica vice magnã sustinere cibi quãtitatem. oportet
vt plures partiatur vices vt dãdo ter aut quater in die
naturali. etiam dando inter cibuꝫ ⁊ cibum cõfectiones
electuaria huiꝰ cordialia confortãtia. Hec autẽ par-
titio ⁊ cibi exhibitio in quãtitate maiori ⁊ minori diuer
sificari dꝫ ſm diuersitatẽ fortitudinis ⁊ debilitatis vir-
tutis etatis consuetudinis. ⁊ taliũ: ad q̃ bene considera.

¶ De hora. Dicat̃ ꝙ multo melior est consueta sibi in tẽ-
pore sanitatis si fieri potest. etiam consideretur. ꝙ hora
alia nõ sit sibi nimiũ tediosa ⁊ displicibilis ne ducat eũ
ad vomituꝫ ad quẽ egritudo hec faciliter promouet.

¶ De ordine. Ut nõ ponat̃ indigestũ sup indigestũ: ⁊ ita
vt patiẽs nõ sentiat se ex tali ordine ĩ stomaco grauari.

¶ Et ante q̃ꝫ ad potum veniam: aliquos cibos hic sub-
iũgam compositos: vt ex datis simplicibus supra tertio.
capitulo scias ⁊ tu componere secundũ diuersitateꝫ pa-
triarum. ⁊ memento eius qđ dictum est supra: de preser
uatione: ꝙ si tibi fiat possibile. sit ex his q̃ non sunt nata
in eo anno pestifero: quoniã sunt mala: vt Aui. ꝙ si habe
ri non possunt: oportet vt dictum est: corrigere cum ace-
to ⁊ alys. pultes ordei in hoc casu cõueniunt cuꝫ brodio
carniuꝫ alterataruꝫ: vt dictuꝫ est. Cuꝫ autẽ peruenerit
ꝙ masticare possit: tunc te trãsferas ad cibos delicatos
gustui delectabiles: ⁊ in sanitate consuetos: non tamen
nociuos faciendo geladortia acetosa ex carnibus lauda
tis temperatis. s. ⁊ calidis alteratis: vt supra tertio capi-
tulo. Item assentur cuꝫ irroratione aque rosate ⁊ sanda
lorum ⁊ aliorum taliuꝫ odoriferoꝝ. Et consimiliter den
tur sapores acetosi agrestini ex fructibus acetosis aran-
cio limone granato. ⁊ hꝰ. Item ex succo mirti cum mo-
dico panis ⁊ amigdalarum aqua rosa. ⁊ brodio saporem
delectabileꝫ compone: cui infundas puluereꝫ coriãdro-
ruꝫ preparatoruꝫ aut paruꝫ cinamomi: vt dispositio exi-
git. Consimiliter fiat ex succo aranciorũ vel prunorum
⁊ vino granatoruꝫ. ⁊ hꝰ. ⁊ si videtur aliquid zucari adde
re poteris. tu. n. debes esse sollicitus in excitando appeti
tuꝫ in his: quoniã in eis cõmuniter cadit. Iteꝫ ꝯfice aro
mata ex rebus cordialibus cõmiscendo frigida cuꝫ cali-
dis: vt dicebat: de quibus iaꝫ actuꝫ est de preseruatione.
Cõsimiliter ex succo herbaꝝ iaꝫ dictaꝝ cordialiũ ⁊ frigi
darũ nõ cordialiũ cũ aceto ⁊ modico passularuꝫ fac sal-
samẽtũ: ⁊ si videtur addas modicũ zuccari. Sed hic no
ta ꝙ vt tibi possibile est: in oĩbus talibus cõmisce acetũ
in quo tꝑe pestis magna est supra allegatum ex Auicẽ.
tertia primi. Item aliquando accipitur pullus elixus vl̃
caro elixa ⁊ in patella: deinde frigitur siue assatur: ⁊ sup
ipsam deinde spargitur sapor factus ex lacte amigdala-
rum cum succo aranciorum vel agreste vel vino grana-
torum modico panis ad danduꝫ sibi aliquod corpus cũ
modico cinamomi: ⁊ hꝰ addito zuccaro. vltimo quedã
pulcra grana granati superponuntur ad decorem: ⁊ vt
ex visu totum gustui gratius reddatur. Potes ⁊ hos sa-
pores in eodem vase diuersorum colorum facere: vt vi-
sui magis delectent: faciendo vnaꝫ partem cum sanda-

lis rubeis:⁊ aliã cuz riso vel sandalis alb. faciendo diuisiones cuz cartis aut assere subtili in ipso vase prius:⁊ tu considera. Et similiter adde crocuz vbi vis colorẽ citrinum facere. Si cepe decoquatur sub cineribus. deinde sic calidũ ponat̃ in aceto:⁊ pmittatur sic stare in eo horis decem. deinde superaspergatur modicum cinamomi:⁊ ad excitãduz appetituz detur vna modicula quãtitas pro vice infirmo cũ vno bolo carnis credo vtile. Si ex colatura furfuruz ordei cuz lacte amigd. zuccaro ⁊ vino granatoꝝ fiat puls in brodio carniũ laudataruz erit ferculuz conueniens. Itez lens excorticata bis priꝰ abiecta aqua:⁊ tertio ĩ brodio decocta ⁊ acetosata:⁊ maxime tempore calido. Tẽpore frigido dari poterit risiuz bene decoctuz etiã cuz lacte amig. Cicera rubea fracta optiẽ decocta: vt sint sicut puls cũ zuccaro etiã cõcedi possunt quãdoqz. sunt eniz pectoralia ⁊ magni nutrimenti. Sed attẽde ꝙ non sint vetusta. Ex herbis etiaz cibaria cõfice grata: de quibus supra ad plenuz de preseruatione: et supra tertio capitulo. Oua tremula estate cũ albumine. hyeme vero absqz eo dentur. De fructibus actum est ⁊ de alys de preseruatione:⁊ tu ibi.

¶ De potu. conuenit aqua ordei simplex ⁊ magis quãdo in ea extincta est lamina aurea: aut ducati: aut in eiꝰ decoctione fuerũt positi in fundo vasis: de qua põt magnã quãtitatẽ assumere: maxime si iuuenis fuerit colericus ⁊ tẽpus estiuum. Et qꝛ dictũ est de quãtitate aque: nota inquit Auicẽ. prima quarti de cura eius. Et aqua pluria frigida subito est iuuatiua valde. Pauca aũt cõsequenter. Ita fortasse excitat caliditatẽ:⁊ ẽ etiã dictũ ioãnicy 16. continentis. capitulo de aere: ꝙ dictum maxime verificatur quãdo febris est multũ inflãmatiua: vbi. s. reperiuntur conditiones octo supra posite. capitulo de canonibus generalibus febrium putridarum:⁊ tu ibi. nã si in ea dares paucã ⁊ conuenienter: qꝛ successiue:⁊ non ĩ vnica vice: fortasse excitaret caliditatez: qꝛ in coleram conuerteretur. vt Ypo. secundo regiminis acutorum. vnde multus potus aque frigide quãdoqz excusat in febribus ab omni. alia infrigidatione: etiã a flobotomia: vt prima quarti. de cura febris sanguinis. Itẽ ⁊ plures tertianary ex eius solo potu sanati sunt: vt infra suis dicetur capitulis. Rasis autem inquit. da in potu aquam veri frigoris valde. i. in bona quãtitate. Et propter dubiuz ab Auicẽ. posituz pauca fortassis excitat caliditatez. Quidã precipiunt cũ datur iste potus etiã ex rebus frigidis acetosis. ꝙ det̃ in notabili quãtitate ꝓ vice ⁊ sepe. qꝺ intelligi hꝫ quãdo virtus est inflãmatiua. Veruz sup omnia attẽde pectoris dispositionez. Qꝛ si illic fuerit difficultas eiꝰ aut naturalis aut accidentalis: ꝙ talia euitent̃ vt possibile est: quoniã primo ledũt: qꝛ sunt cõstringẽdo cã attractionis pluris aeris: qꝛ anhelitus frequentat̃. 2° qꝛ vapores ad intra clauduntur:⁊ ingrossantur:⁊ prohibetur eoruz debita expulsio: propter augmentum constrictionis. vñ piculũ ĩcurrit patiẽs suffocatiõis: vt ille amicꝰ ex nimio potu aque frigide: cui inerat difficultas anhelitus a nã.

¶ Conuenit ⁊ potus aque simplicis cocte cuz zuccaro cũ succo aliquo ex acetosis dictis. Item aqua cum aceto ⁊ zuccaro ⁊ absqz. Item vinuz de granatis de berberis cũ aqua. Et ab aqua calida tãqz ab inimico caueat. Itez ab omni potu calido. Item conuenit potus aquarum cordialiuz: vt cicoree acetose cuz succo granatorum:⁊ hꝫ cũ zuccaro. ¶ Qꝛ si virtus fuerit debilis: aut cõsuetudo te cogat: da aut vinum album limphatum subtile odoriferum cum aqua veri frigoris: vt Guilielmus vernacinuz aut maluaticuz:⁊ sit quintuplum aque ⁊ plus ⁊ minus secundum exigentiam dispositionis. quoniam si fuerit ex flegmate poterit dari: vt dictuz est:⁊ plus attenta remissiõe caloris ⁊ consuetudine ⁊ etate: quia senex. Qꝛ si ex colera aut sanguine minus:⁊ tu modera: nam ipsum multum virtutem restaurat. Qꝛ si alicubi ab auctoribus blassemetur vinum potens intelligi habet de puro: vnde in debilibus antiquis in talibus vti iudico conueniens. Consimiliter detur aurelium pauciferum odoriferum limphatum:⁊ si declinabit ad ponticitatez melius: immo ⁊ Cermisonus noster laudat aceduluz. Itez agrestosum ⁊ acerbum. Macrobius autem multum in peste cõmendat vinum album limphatum cum aqua in qua extincta ẽ lamina aurea. Cor inquit cerebrũ ⁊ epar a qualibet putrefactõe venenosa preseruat. Et hec ꝺ potu cum his que supra dicta sunt de preseruatione.

¶ Ultra potus hos ordinantur a medicis potus medicinales: de quibus dari debet infirmo omni hora. immo confortare sepe vt de eis accipiat ⁊ continue notabilem quantitatem vsqz ad ciatum vnum vel circa:⁊ fiunt ex sir. cordialibꝰ acetosis: vt sir. ꝺ acetositate citri. de ribes de agresta. sir. acetoso simplici de bizancys de nenufar. de fumoter. de limonibus cuz aquis cordialibus buglosa endiuia cicorea nenufaris rosata acetosa. ⁊ his similibus ponendo triplum aque ad sir. item valet oxizacara. Item cum his cõmisceri potest succus aliquis acetosus vt aranty. vini granatorum. Item in extinguendo addere semina cõmunia frigida maiora ⁊ minora dragagantum gũmi arabicum vt faciant adherere. Item aromatizare cum sandalis aut alys cordialibus calidis aut frigidis: vt exigit dispositio:⁊ tu compone. Nam ex sic positis facile compones alteratiua extinctiua fortia ⁊ debilia vt libebit. Postremo attende ꝙ nullo modo sitiz patiatur. ⁊ eniz est causa magnificationis anhelitus. secundo ꝙ potus maxime medicinales tempore calido dentur frigidi:⁊ frigido non multum calidi: maxime quando queritur inflãmationis extinctio. Et hec de cibo et potu sufficiant. Ad alia venio.

¶ De motu ⁊ quiete. Dicebatur paulo ante ꝙ patiens debet se mouere de loco infecto: quia de camera aut ꝺ domo: in qua recepit infectionem:⁊ hoc intellige in prima die: quando. s. virtus constat:⁊ sit locus alteratus rectificatus vt dictum est. Naz vt in de preseruatione: aliqua domus vel camera habet aspectum malum: quem non habet alia. Sed consulo vt deinde non multuz moueatur: ne ex tali motu amplius debilitet̃:⁊ spiritus resoluantur: ne etiam materia venenosa que stat quieta: ex tali agitatione moueatur subito ad cor: corpus deinde interimens: vt quãdoqz vidi: propter que vt credo Auicen. secunda quarti. capitulo de causis mort. inquit. Qꝛ quandoqz motus infirmi ad asellam est causa mortis: fac itaqz ipsuz quiescere:⁊ in lecto si possibile est hẽre sedẽ. Qui canon maxiẽ seruãdꝰ ẽ in oĩbꝰ egris debilibꝰ.

¶ De somno ⁊ vigilia. Dicendum ꝙ cum ex somno reuocentur materie ad intra:⁊ oppositum querat medicus: quia vult eas ab interioribus elongare indicatione sumpta ab hoc nullus competeret somnus. Uerum cum multuz virtus debilitaretur ex vigilia tanta: debet dormire: ita tamen ꝙ vigilia sit somno prolixior. Nam somnus multum virtutem confortat: vt primo de somno. Auerroys:⁊ secunda primi. de his que ex somno proueniunt. vnde cuz virtus est debilis debet somnus esse prolixior vigilia. vnde in hoc debet prudentia tua laborare. Caue tamen ne somnuz profundetur. naz consueuerũt pestilentiati somnuz profundum incurrere:⁊ maxime vt existimo quando materia est sanguinea aut flegmatica: vt ĩfra de signis sanguineis ⁊ flegmati. ⁊ tu ibi.

¶ De inanitione ⁊ repletiõe. Jã actũ ẽ de quãtitate cibi. vñ in sũma debẽt cogi: vt supra. ad comedẽdũ: ita tñ ꝙ nõ repleãtur repletiõe qua stomacus grauetur. Corpus eius omni die euacuetur clisteri aut suppositorio. Compositionem autem clisteriorum habuisti supra de curatione febrium putridarum in generali: ⁊ tu ibi.

¶ De accidẽtibus anime dicatur vt supra d̃ ꝓseruatiõe. Et in his terminetur primus canon.

Pro cõplemento secũdi. Scito ꝙ cũ occurris pestilẽtiato statiꝫ debes aduertere: vt euãtio fiat si ipsa ẽ necessaria q̄ diuersificari hꝫ ẞm diuersitatẽ materie peccãtis. qm̃ si ẽ sanguis peccãs qđ ẽ ẞm plurimũ: aut humor alius sanguini admixtus: qđ cõprehẽdes ex signis: vt supra. de cura putridarũ in generali. flobotomiã facito: vt statiꝫ dicetur. Qꝛ si fuerit alius humor nõ mixtus sanguini peccãs: euacua cũ solutiuo. Et iđ dicebat. Auicẽ. de cura eius prima quarti. Si autem materia vincens fuerit sanguinea fiat flobotomia: ⁊ si fuerint humores alij euacuentur.

¶ Et qꝛ flõia cõiter fit: ⁊ vt semꝑ a multis: ideo d̃ ea spcialẽ mẽtionẽ faciã. ponẽdo hũc canonẽ primo. Qꝛ si ĩ febre pestil. fit flõia nõ ꝯueniẽs: maior cõmittit̃ error q̃ꝫ si in alijs fiet putridis. vbi. s. nõ cõueniat: nã in hac plusq̃ꝫ in alijs in ꝑncipio virtus debilitat̃: q̃ amplius ⁊ multum debilitabitur euõne sanguinis boni ⁊ spũuꝫ exalatione in ea. vñ sic magnũ incurrit patiẽs ꝑiculũ ⁊ fortasse mortem: ⁊ cõsidera. imo ꝑꝑ hãc cãꝫ voluit Guiel. vt canonicꝰ sic flõiaꝫ partiri q̃ꝫ exq̄sitã facere. ẽt ꝯsidera. Et vt clarior inde sequatur doctrina huic intentioni saltem in hac ꝑte satisfacere decreui. Per breues ꝯclusiones rñdẽdo.

¶ Et ante eaꝝ positionẽ ꝑmitto. Qꝛ febris pestilẽtialis ab alijs differt ex ꝑte cause: qꝛ cãꝫ hꝫ d̃terminatã: vt aerem venenosuꝫ: ⁊ alie nõ vt supra in declaratiõe diffinitionis febris pestilẽtial'. Scđo. qꝛ eius putredo ẽ maxie ⁊ principal'r circa cor: nõ sic in alijs: vt prima quarti. d̃ febre pestilẽtiali. prio caꝰ. Ex quo infert̃: ꝙ cũ in corde: qꝛ ĩ dextro eius vẽtriculo reperiatur sanguis: non sic alius humor: ꝙ ẞm plurimum putredo principaliter ei accidit: vel paruo stat tꝑe quin ei accidat. Preterea venenũ maxime inimicatur spiritibus qui sunt de nã sanguinis. nã spũs ẽ vapor sanguinis tꝑatus. 7ͦ. de iuuamẽtis. ergo plus sanguini q̃ꝫ alteri humori ꝯriatur ipsuꝫ venenuꝫ: ⁊ sic sanguis primo putrefiet. ⁊ hoc ẞm plurimũ. ⁊ dictum est ẞm plurimũ. qm̃ nã est magis sollicita de defensione sanguinis q̃ꝫ alioꝝ. vñ aliqñ reperitur aptitudo maior ĩ flegmate vl' colera ad putredinem q̃ꝫ ĩ sanguine: quo casu putrefiet flegma vl' colera: ⁊ nõ sãguis. ẽt: vt supra ex cã determinata aeris aliqñ putrefit flegma ⁊ nõ sãguis: aliqñ sanguis: ⁊ nõ flegma vt dicebat̃. vex ꝯstãte cõtẽperãtia in hũoribꝰ rõne huius. qđ ẽ: qꝛ sanguini prius occurrit cã putrefaciẽs: ⁊ cui plus inimicat̃. accidit ẞm plurimũ ĩ eo putredo ⁊ ex isto infert̃. ꝙ cũ sanguis sic ẽ putrefactus nõ stat lõgo tꝑe quin in alijs hũoribꝰ accidat putredo ꝑꝑ nocumẽtũ cordis alijs cõicari. ex quo infertur vlterius ꝙ statiꝫ post ꝑnm putredo ẽ ex multis hũoribꝰ: ex q̊ infero ꝙ post ꝑnm nõ dꝫ fieri copiosa flõia: vt ĩ ꝑncipio iuxta illud Auic. ⁊ cũ postposueris flõiaꝫ non ẽ amplius ad eaꝫ mẽtio: vt supra de cura putridaꝝ in gnãli.

¶ Premitto vltimo. ꝙ flobotomia est triplex. euacuatiua. diuersa: ⁊ euentatiua. exempla patent.

¶ Prima ꝯ. ꝙ in ꝑnͦ ꝯsentiẽte ṽtute etate ⁊ ceteris. mãnẽ peccãte existẽte sãguinea vl' sanguini mixta cõpetit flobotomia euãtiua. ꝯ ẽ Auic. de cura eius. ĩ ꝑnͦ capituli.

¶ Scđa ꝯ. ponit̃ de mẽte auctoris. xv. ꝓpositionũ: ꝙ in ꝑncipio morbi epidimici semper fiẽda ẽ flõia. et postea nũquã: sꝫ farmacia ꝓcedẽdũ: ⁊ dicit ꝑnm eẽ spaciũ. xxiiij. horaꝝ: hãc cõclusionẽ nescio verificare ꝓ ꝑma ꝑte eiꝰ: nisi dicat̃ vt d̃ aphorismis multis: qꝛ veri sunt ẞm plurimũ. scđa ꝑs põt verificari. qm̃ si tardat̃: qñ. s. fieri dꝫ: tãta accidit deide corruptio: vt melius farmaco ẽt ꝯfortãte cor: vt reubar. ⁊ hꝫ remoueat̃ nocumẽtũ: ⁊ cũ minori virtutis debilitate q̃ꝫ flõia: ⁊ si securior sit euãtio flõia facta q̃ꝫ farmacia: ⁊ tu bene considera.

¶ Tertia ꝯ. ꝙ hũore peccãte alio a sanguine neq̃ꝫ eidem cõmixto rõne huiꝰ nõ cõpetit flõia euãtiua. hãc ꝯnẽ voluit Auic. cũ dixit. ⁊ si fuerint humores alij euacuentur. ⁊ ꝑꝫ ex cã: qm̃ sic euacuaret̃ humor ñ euacuãdus: ⁊ multũ debilitaret̃ ṽtus: ⁊ dr̃ rõne huius: qꝛ fortassis ratione plectorie aut hꝫ posset competere.

¶ Quarta ꝯ. In ꝑncipio vrĩa existẽte subiugali cũ aliq̃li rubedine ꝯsentiẽte ṽtute: ⁊ alijs ꝯpetit flõia euãtiua: nã talis vrina significat ebulitionẽ hũoris peccãtis sanguini comisti: ꝓ ista ẽ Auic. ꝑma quarti de cura flegmatice. ingt. n. Cũ videris vrinã grossiorẽ ⁊ rubicũdiorẽ nõ erit malũ si flobotomaueris. ⁊ d̃ cura tertie nõ pure. Et cuꝫ videris vrias eoꝝ grossas. tũc flobotoma: ⁊ d̃ cura causonidis. Et fortassis iuuabis eos ex flobotomia si fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo.

¶ Quinta ꝯ. Qꝛ ĩ ꝑnͦ. apparẽte subiugali ad albedinẽ declinãte nõ cõpetit euãtiua. Pꝫ ꝯ. ẽt ꝑ canonẽ gnãlẽ quarta primi. Caue ne egrum.

¶ Sexta ꝯ. ꝙ vrina ĩ ꝑnͦ apparẽte subiugali ꝑꝑ fortem ebulitionẽ qđ cõprehẽdit̃ ex ĩtẽsiõe fe. cũ cõstantia virtutis competit euẽtatiua. ꝑꝫ cõclusio ĩtelligẽti. nam est simile sic cũ ebuliẽte lebete q̄s exuflat ⁊ cessat ebulitio. Et si arguitur ergo ĩ omni putrida ꝯsentiẽte virtute ⁊c. competit sic sedãdo ebulitionem. Dicẽdum negãdo cõsequentiam: ⁊ cã quoniam ex ebulitione facta ĩ humoribus ĩ corde toti aliud cõmunicatur nocumentuꝫ q̃ꝫ ex ebulitione facta in humoribus in alijs membris existẽtibus: ⁊ ideo ex ea sic facta maius sequitur iuuamẽtum respectu sui nocumẽti q̃ꝫ quãdo in alijs fit putridis. Qꝛ si iteruꝫ arguitur. ergo in causone vel quãdo quomodolibet fieret ebulitio in humiditatibus circa cor deberet fieri flobotomia. Pro ꝑmo dicit̃ cõcedẽdo cõsequẽtiaꝫ. nã ĩ causone sic competit euẽtatiua. Et cuꝫ Auicẽ. ĩquit de cura causonis. Et nõ flobotometur fortassis ĩflãmabis eos. ĩtelligitur de euacuatiua: ⁊ hoc vbi nõ apparuit vrina grossa siue turbida cuꝫ rubedine: quo casu competit euacuatiua: de quibus ĩfra suo loco: ⁊ tu ibi. secundo potest dici ꝙ medicus dꝫ: vt oꝫ regulariter operari: ⁊ qꝛ in morbis nõ dãtibus ĩducias stimulatur ⁊ cogitur ad operandum irregulariter. ideo qꝛ alie putride dant inducias: ⁊ hec ⁊ peracute non. hinc in alijs vtitur extinctiuis successiue ebulitionem remittentibus ꝙ cuꝫ in acutis peracutis: de quorum numero est pestilentialis: hoc facere nõ possit eque cito. sicut cuꝫ flobotomia: que maxime refrigerat. hinc hac in ipsa vtitur: nõ sic in alijs. Et forte hoc sensit Gal'. primo aphõrũ. cõmẽ. 23ͦ. ingt. Cum vero flobotomatꝰ ĩ peracutis morbis ⁊ febri. vsq̃ꝫ ad defectionem refrigeratur statim corpus ⁊ extringuitur febris. Quidã interpretantur hoc dictum in fe. de sanguine quali aut quãto peccãte in corpore iuuene robusto ⁊ forti. cõsidera. Sꝫ vide supra de acutis peracutis ⁊c.

¶ Septĩa ꝯ. Qꝛ ĩ ꝑnͦ. apparẽte subiugali ꝑꝑ mortificationẽ caloris: qđ cõprehẽdit̃ ex remissiõe feb. cũ debilitate virtutis: ⁊ alijs malis signis: vt supra nõ est fiẽda flõia: qm̃ statim sic ĩterimitur patiens vt patet.

¶ Octaua conclusio. Qꝛ vrina in principio apparente liuida indicatiõe sumpta a liuiditate non competit flõia

euacuatiua.pꝫ qm̄ mortificationē sigñat:aut veemētez adustionez:quibus casibus ab ea ē abstinendū.Et dr̄ indicatione quoniam si adesset plectoria non inconueniret ipsam ratione ipsius in principio facere.

¶ Nona ꝓ.Semꝑ apparēte apate i aliq̊ emūctorioꝝ ṽtute ente forti ⁊c̄.i fe.pesti.semꝑ cōpetit flōia saltē diuersiua.pꝫ ꝓ.qm̄ nō fit apa i eis locis nisi qꝛ nā illā mãz ad ea loca trāsmittit diuertēdo ⁊ elōgādo a corde mām venenosaz.Cū āt medicꝰ debeat ipsā mãz imitari vt pōt:cuz sit eiꝰ adiutor:vt pᵃ 4ˡ.ꝺ cura putridaꝝ:seqꝛ ꝙ cum per flōiaz diuersiuā h̄ ad plenū ꝯpleat:ꝙ ipsa maxᶜ ꝯpetit i ꝑn°.Ex q̄ ꝓne iferꝛ p̊ ꝙ apparēte apate i emūctorio brachy dextri dꝫ fieri flōia saluatelle dextre.pꝫ corᵐ.Et scito ꝙ minꝰ debilitaꝛ ṽtꝰ ex flōia manꝰ q̄ꝫ brachy:⁊ cū h̄ ē magis diuersiua.Sꝫ hic aduerte ꝙ lꝫ apate apparente sub assella sinistra cōpeteret diuertēdo flōia manꝰ sinistre:tñ qꝛ timeꝛ tractꝰ materie venenose ad cor:ꝯueniētior erit:si fiet ex saphena sinistri peꝺ. Inferꝛ 2° ꝙ apparēte apate i inguie ꝺxtro dꝫ fieri flōia ex saphena ꝺxtri: ⁊ i sinistro i sinistra.Cōsilr dicaꝛ si accidat apa pꝰ aures.

¶ Decima ꝓ.apparēte carbūculo seu antrace ꝯsentiente ṽtute:⁊ alys nō resistētibꝰ i ꝑn°.ꝯpetit flōia ēt euātiua ꝓbaꝛ ꝓ.qm̄ qōlibet tale ē ex sanguie adusto ⁊ ꝑmixto colere aut melie:⁊ tale ꝑ flōiaz faciliꝰ ac ꝯueniētiꝰ educiꝛ siue euātur.igiꝛ.vñ Auic.3.4ˡ.de cura carbūculi.necessaria ē flōia:vt euacueꝛ sanguis colericus. Et subdit. ⁊ qñ egritudo ē timorosa:tūc necessariū ē ipsaz flōiaz approximare sincopi:⁊ tu ꝯsidera hic.qm̄ mlti voluerūt flōiaz in pestilētiato ꝯsentiēte ṽtute semꝑ debere fieri vsqꝫ ad sincopiz:⁊ de cura antracis inquit.Auic.euātio cū flōia: ⁊ cum eo quod tolerat hora.i.principium.

¶ Undecima ꝓ.Or apparente sputo sanguinis quod est signum pessimum competit flobotomia ex basilica dextra:⁊ hoc apparente repletione.

¶ Ultimo hic nota pro dictis canones sex. ¶ Primus ꝙ vbi flobotomia fieri non possit:aut propter etatē:aut ꝑꝑ virtutē:aut ꝑꝑ aliud. Or loco eius ponātur ventose cū scarificatione:vñ posita suꝑ natices tenēt locū flōie: vt quarta primi. capitulo de vētosis. ¶ Secundus ꝙ audacius fiat flobotomia in consueto q̄ꝫ in non consueto:qm̄ eā facilius tolerat. ¶ Tertius ꝙ si quis ex flōia consuetus ē:aut aptus in sincopim cadere:ꝙ eo casu est cū diligētia fiēda:nā ex sincopi multum debilitaꝛ:⁊ cor multū lediꝛ:qꝺ ꝑ̇us ē ēt multū nocitū.⁊ iō tales flobotomentur stantes supini:vt Auicen.quarta primi de flōia. ¶ Quartus ꝙ si eger se indifferēter sēserit aggrauatuz ꝑ totū fiat flōia ꝺ meᵃ. Si magis i iferiorıbꝰ ꝺ basilica. Si de suꝑioribꝰ de cephalica. ¶ Quintus ꝙ mā existēte sanguinea copiosa fiat flōmia. Si colera minor:⁊ si flegma similiter.ita ꝙ diligenter humorem considera.

¶ Sextus ꝙ vbi febris talis fuerit effimera si plectoria nō aderit fac flōiaz de basilica sinistra.qm̄ ꝑ hāc vapores cordis ⁊ arteriarū calidi potenter educuntur:vt.io. terty de cura asmatis.§.illo.in asmate autem ⁊ constrictione anhelitus.

¶ Sic expeditus de euōne ꝑ flōiaz.Uenio ad euōnē per medicinas:⁊ vt supra de inanitiōe studeat medicꝰ:vt oī die patiēs hēat bñficiū vētris ēt cū clisteri appropriato materiebꝰ peccātibꝰ:de qbꝰ hēs supra de cura putridaꝝ in gnāli:⁊ ifra i caplīs ꝓprys ꝺ colericis flegmaticis ⁊c̄.

¶ Itē studeat ad euōnē ꝑ farmacū factā. Et hoc scðm plurimū.qm̄ scðꝫ plurimū febris pestilētialꝭ nō ē magne intēsionis siue iflāmationis:sꝫ bñ ē ex mala mā putrida q̄ euōne idiget.⁊ iō ab euōne pꝰ icipiēdū q̄ꝫ ab alteratōe. cuiꝰ ꝯriū ē i febribꝰ multe inflāmationis.Et ꝑꝑea dixit Aui.Sūma curationis ē exiccatio.i.euō. Si itaqꝫ pestilētialis esset multe iflāmationis simul incipiemꝰ cū alteratiuis ⁊ euātiuis.sed euātiua ꝑcedāt saltem alteratiua per exterius.alteratiua autem per interius que sunt:vt digestiua dari possunt non tardata euacuatione ꝑꝑ illa.

¶ Alius canon:⁊ ē tertius in ordine:ꝙ medicus dꝫ eē sollicitꝰ ꝙ euacuatio ꝑ farmacum fiat celerius q̄ꝫ fieri pōt. ⁊ ratio canonis:qꝛ mā ē putrida venenosa:cuiꝰ expulsio statim fieri dꝫ cū sit nature maxᶜ rebellis ⁊ inimica.Amplius qꝛ non spaꝛ eiꝰ reductio:sꝫ ꝯtinue maior putrefactio ⁊ venenositas:ꝑꝑ ꝑ̄sentiā mali ⁊ corrupti aeris:⁊ sit mediᵃ respiciēs hūorē peccātē:⁊ iō ꝑ̇us bñ ꝯsidera.qs ē talꝭ:⁊ da approꝑ̇atā ⁊ ñ aliā:vñ ꝑ isto ifra ꝺ euōe r̄iterata.

¶ Sed hic cadit difficultas.nūqd tale farmacū debeat eē laboriose soluēs:an bñdictū.ꝑꝑea qꝛ bñdictū ē tarde oꝑationis.nō ita eradicās ⁊ mãz subito educēs:vt laboriose soluēs.Itē cum i materiebꝰ furiosis ꝑ̇ceptū sit añ digestionē eradicare si possibile ē:vt qꝛ ṽtꝰ ꝯsentiat ⁊c̄.⁊ fit.⁊ cōiter obseruaꝛ.quāto magis in ista febre q̄ alys ē furiosior:' Cōiter practicantes medicinas laboriose exsoluētes timēt ꝑꝑ fortē agitationē quā faciūt.ēt qꝛ venenositate ꝑticipāt:Et ꝑ istis ē zoar tertio theysir.Caue netētes exhibere species difficiles.i.medicinas fortes: qꝛ non laudatur ipsarum finis.vnde Placentinus ⁊ Cermisonus noster super fortes medicinas non audent:sed solum super māna cassiam aloem reubarbarum agaricū mirabolanos citrinos ⁊ Kebulos:super tamarindos pruna diaprunis:⁊ hꝫ.Euitātes indifferēter medicinas scamoneatas:propter cām assignatā.Recitaꝛ tamē gentilis tempore praue pestis plures valentes viros vsos fuisse medicinis laboriose soluentibus ⁊ scamoneatis:⁊ plus profecisse his qui soluꝫ vsi sunt bñdictis fundātes se suꝑ ratiōes adductas añ oppositū cōiter practicātiū.

¶ Et breuiter respondendo pono aliquas conclusiones que sint tibi loco canonum. Prima.ꝙ statim ⁊ in principio des farmacū materiā minorās minoratione notabili. Istā conclusionem intellexit Auicen.cum dixit.Sūma curatio ē exiccatio.i.fortis ⁊ notabilis minoratio siue fiat flobotomia siue medicīa.vnde per hec verba excludit lenificationem ⁊ leuem minorationem: ⁊ causa dicti eius est:quia materia hec est furiosa venenosa cuius euacuationem:si virtus consentiret eradicatiua facere deberet medicus:⁊ ergo ipsam minoratiuam maiorem q̄ꝫ potest iuxta tenorem virtutis facere debet.

¶ Ex quibus infertur primo.ꝙ male operātur qui properāt ad faciendum in eadem die flobotomiā ⁊ dare solutiuum.nā cum in hac pre ceteris febribus multuz debilitetur eger:ex his duabus q̄ꝫ maxime debilitabitur. ⁊ primo per euōnes ipsas que due tenebunt locum eradicatiui.Secundo quia fiunt in eodem die duo motus contrary quorum quilibet debilitat: ⁊ potenter absqꝫ ipsa euōne.Farmacia nāqꝫ mouet humores de circūferentia ad centrum:flobotomia vero econtra: ⁊ tu bene considera.Auicen.quarta primi quinto capitulo.preterea duas medicinas ventrem soluentes in die vna coniungere est timorosuz ⁊ extra rectitudinez.quā auctoritatem etiam satis ad propositum adaptare poteris.

¶ Infertur secundo ꝙ non sunt laudādi:qui soluꝫ cassiā aut māna exhibent in principio minorare:aut lenire intendentes.Sit ergo medicina talis ex reubarbaro:aut de agarico etiaz:vt verbi gratia. ℞.māna electi.ʒ.i.reubar.electi.ʒ.ij.ß.spice vel squinanti.gra.iiij. Ponatur reubarba.in infusione aque acetose ⁊ cicoree.⁊ vini aromatici.añ.ʒ.ß.stet per horas sex ad minus:fiat deinde expressio fortis.Manna autem dissoluatur cum aqua bu-

.: Camfora appetitum deicit.

glosse ꝛ exprimat᷑: ꝛ oīa simul misce: vt. vz. hec medicia max͡e cā ente colerico. Alr̄ dare potes cū dcā māna. ʒ. i. ß. vsq; ad. ij. reubarb. i suba. Sz hic nō ō spica ꝙ ē mali sa poris. Euitet᷑ vt possibile ē: ꝛ silia. qm̄ in istis appetit⁹ ꝓ sternit᷑ vt supra. Silr̄ poteris cū cassia dare reubarb. vt cū māna opat᷑ es. Itē mā exn̄te flegmatica loco reubar bari pone agaricū cū suo correctiuo: ꝛ melius i eo tpe vt corrigat᷑ cū oximelle. Itē in cā colerica vtere diaprunis nicolai. ʒ. i. reubar. ʒ. ij. ß. in infusione aut. ʒ. i. ß. vsq; ad. ij. i suba. Silr̄ mirabol. citrinis. In flegmatica pone agaricū ꝛ ʀebu. vsq; ad turbith ꝑparatū: ꝛ da cū aqs cordialib⁹ vt dictū ē. ꝛ cōsilr̄ sp̄ ꝑpara tua farmaca cū cordialibus. ꝛ qꝛ ifra plures ponent̄ descriptōes solutiuoꝝ i cā colerica flatica aut melīca valētiū. iō supsedeo a recitatōe eo rū. Tu ḡ. quere ea capitulo de colericis. aut flegm. infra. ¶ Scda ꝯclusio quā ꝓbabilr̄ pono ꝯ̄ cōez modū practi candi. medicina scamoneata pōt ꝯueniēter i febre pesti lētiali exhiberi. Et ad hāc declarādā. ꝑmitto ꝙ medici na dr̄ bn̄dicta duob⁹ modis. Prīo qꝛ nobilis opationis euōnē absq; molestia corpis faciēs: quō medicinas solu tiuas ꝑmi ꝛ secūdi grad⁹ bn̄dictas dicim⁹. Et hoc modo diamāna Sal. descripta a mesue dicta ē ab eis bn̄dicta. Scdo qꝛ nō ē venenositate ꝑticipās: ꝛ nō ponit i corp⁹ ꝑ opationē ei⁹ nocumētū. Hoc mō dixit mesue medicinaz eē bn̄dictā in suo de ꝯsolatiōe. ꝑte scda. ca. ꝑmo. Ex quo ꝑmisso. pz ꝯ̄. vn̄ credo eliuz de succo. ro. descriptiōe mes. hoc mō bn̄dictā: qō in febre pestilētiali ꝯueniēter pote rit dari: vt ꝯcedit Marsilius patauinus i suis receptis: ꝛ multi antiquoꝝ vsi sunt similibus: non dubitātes: pp scamoneā eē vehemēter refractā: ꝛ ꝑ dicto mes. dic ipz de simplicib⁹ loq̄: ꝛ nō de cōpositis. qm̄ ꝛ si in cōpositis talia a sui venenositate expoliari nō possint: tn̄ ita refrā gunt: in compositis vt ex eorum vsu maius sequatur iuuamētū nocumēto. ¶ Tertia ꝯ̄ probabilis: ꝙ ꝯueniē tior ē in febre pestilētiali medicina bn̄dicta scamonea ta q̄ȝ nō scamoneata: semp alijs paribus. probat᷑ ꝯclusio. Quoniā euacuatio humoris euacuādi melius fit cū tali scamoneata. igit᷑. arᵐ pz. Quia rōne scamonee medicina tota ad cor citius deducit᷑: vbi ē vis oīs putredinis ꝛ ve nenositatis: a quo ꝑncipalr̄ euacuatio querit᷑: ꝛ ipsa me dicina sic cito occurrens cito etiā hūores ampli⁹ dispro portionat. vnde statim virtus resurgit expulsiua. q̄re ci tius a se expellit: ꝛ ad loca expulsionis citius q̄ȝ si nō fo ret scamoneata quā citā euōnē oz querere medicus: vt supra. ꝛ rōne qua bn̄dicta facile: ꝛ sine molestia euacuat vt supra. ꝛ corporis nocumētum ꝑceptibile nō infert cū sit in ea scamonea multum refracta: sicut caro tyri in ty riaca. ergo. vnde imagineris. Quod si nocumētū fac᷑. ex ꝑte scamonee: qō multū remittit᷑: pp alia secū cōmixta: magnū fac᷑ iuuamētū ex celeri euōne. vn̄ iuuamētū ē ma ius nocumēto: ꝛ tu ꝯsidera. Ex quo infert᷑ ꝙ dādo cassiā aut māna cū electuario succi ro. descrip. nicol. nō ē repre hēsibile. d⁹ descriptione nicol. qm̄ scamonea ē magis re fracta in descrip. mes. ꝛ ꝑ istis ꝯnib⁹ ē opinio illoꝝ viroꝝ valētiū: ō ḡb⁹ Gentil. supra: ꝛ tu ad hoc ꝯsidera. hac māz nullibi determinatā inueni. Ego aūt de ea has posui cō clusiōes ꝛ ꝓbabiles: ne videar ꝑsumptuose ꝑribꝫ antiqs ꝯdicere. Oz si tibi placebit cū ad op⁹ vnies: ꝯsidera tps anni: ꝛ cōplexionē ꝛ etatē ꝛc. Quoniā tpe frō cōplōne frā in cā frā securius dari poterit ꝯsidera. Et velis arbi trari ꝙ scamonea in talib⁹ fit sic dux i exercitu ꝗ sua ma nu hostē: nō vincit neq; ꝑcutit: ſꝫ sua prudētia: qꝛ bn̄ con duxit: fac᷑ suos vincere. ¶ Ultima conclusio. Oz semper in medicina laudabilius est expertos sequi: ꝛ a via cōi non deuiare. via autē cōmunis ē magis expta nō cōi. vn̄ de quinto canone: primo caplō. Et melior ē expta nō ex ta: ꝛ tu elige.

Pro cōplemento tertij. Sciendū ꝙ in hac febre nō incōuenit in eo dē die dare solutiuū ꝛ alteratiuū: imo cū alteratiuis int⁹ ꝛ extra debes ꝯtinue ꝓcedere ēt in ꝑncipio: ad ꝓhiben dū. s. ne vlterius ꝓcedat corruptio ꝛ venenositas: ꝛ ꝓhi beat᷑ spūs resolutio: ꝛ vt caloris febrilis extinguat᷑ fer uor: q̄ alteratiua debēt eē frigida sicca cordialia: vn̄ i eo rū frequēti exhibitiōe studeas die ac nocte: ꝛ talia cum mā peccās erit: aut sāguinea: aut colerica tenebūt locuz ēt digestiui. Oz si fuerit melācolica adhuc conueniēt ꝑꝑ cās dictas. Sz nō ꝙ i sāguinea ꝛ colerica debēt eē frigi diora q̄ȝ in flegmatica aut melācolica. ¶ Et ex his q̄ ad intra dāt᷑. Quī de his hoc loco sunt potiōes ꝯfectiōes. Trocisci siue ex eis pillule facte: ꝛ ita de similibus ꝑm varia ingenia: qꝛ fiūt electua⁹: ꝛ hꝫ. ¶ Exēplū de potio nib⁹: vt sir. de acetositate citri ꝛ hꝫ. de q̄b⁹ supra statiz ha buisti: ꝛ copiose. De potu: ꝛ tu ibi. Etiā hoc loco cōfert si nō sit qō ꝓhibeat: ex ꝑte pectoris ꝛ hꝫ. Potus fact⁹ vt ꝯ̄ ꝑseruatione cū bolo armeno ꝛ aq̄ ro. ꝛ modico vini aro matici. ℞. aque ro. ʒ. vi. vini aromatici. ʒ. ii. boli armeni. ʒ. ii. misce. deinde. ℞. sir. de ace. citri. ʒ. i. ꝛ de liquore boli ʒ. iij. ꝛ da ter in die. mane. s. meridie ꝛ sero. vn̄ Auicē. ca⁰ ꝑrō. Et plures q̄dē sanati sūt ex epidimia magna: pp cō suetudinē bibēdi ipsum in vino subtili: ꝛ si bibit᷑ i febre pestilētie necessarium ē: vt vinum ꝑducat ipsum ad cor: ꝛ misceat᷑ vinum cum aq̄ ro. Auicē. ꝛ Serapio de eo. Et iā vidi multos euadere in tēpore pestilētie ꝑ ipsum. Et quidā de eo multum confidētes infundunt spongiā in liquore eius sic iā descripto: ꝛ sepissime anhelat sup ipz: ꝛ eā continue in manibus tenēt: ꝛ timpora frontē: ꝛ pul sus sepe balneāt. q̄ omnia oz vt tua moderet prudentia ne nimia ledat᷑ frigiditate. Et rak. ponebat sup timpora ꝛ frontē in febre pestilētiali peciā infusam in aq̄ ro. cam phorizata cum sandal: ꝛ hoc post primā euōnez iā factā. ¶ Exēpluz de troc. vl' pillulis. Trocisci de cāphora. Et hic nō ꝙ cāphora appetitum deycit: ꝛ iō non suz vagus vti ea in his q̄ ꝑ os assumunt᷑: quoniā in talibus cōmuni ter deycitur appetitus. Item recipe ex pillulis supra or dinatis: non solutiuis in de preseruatione: ꝛ da. Secūdo nota ꝙ si in principio talia euomerētur: nō desistas ab eorum reiteratione: ꝛ quādo non euomit patiēs in prin cipio hec medicamina est signū bonuz. ꝯ̄rium malū. qm̄ signat corruptionē iā īpressisse i cor nōbilitatē. ꝯsidera. ¶ De confectionibus. valet confectio de triasandalis nicolai etinguit inflammationem cordis ꝛ epatis: ꝛ ip sa membra confortat. vel Recipe spērum triasandalo rum. ʒ. ii. ossis de corde cerui. ℈. ß. margaritaruz. ℈. ß. sa phiri iacinti. an̄. ℈. i. zuccari albissimi. ʒ. viii. cum aqua acetose. fiat cōfectio solida. Ad idē manusxp̄i platū san dalizatum: ꝛ tu compone ex frigidis cordialibus supra positis ponendo. vi. ʒ. pro libra zuccari. ¶ Et ex cōsimi libus potes cōficere electuaria: ꝛ hꝫ: ꝛ facias omnes cō fectōes deaurare ꝛ electuaria. ¶ Electᵐ satl̄ cōueniēs. Reci. zuccari ro. vnius anni buglossati viol. an̄. ʒ. ß. ma nusxp̄i perlati sandalizati. ʒ. i. ß. puluerum margaritarū electuarij de gēmis. ʒ. i. ß. dissoluatur manusxp̄i: ꝛ omnia simul incorpora. Oz si opus est liquore addas sir. de ace tositate citri: ꝛ deaura: vt dictum est. ¶ Item potest fie ri decoctio si. de acetositate citri vsq; ad spissitudinem: ꝛ cum eo cōmisceri species cordiales frās dictas de pre seruatione: aut calidas vt exigit dispositio. ¶ Itez no bile alteratiuū: ex aqua rož. libꝛ. ii. vini odorif. ʒ. iij. san dal. ru. ʒ. iij. ro. ru. siluestrium recentium: ꝛ si non habe

recentes: īfunde siccas in aqua rof. per. xxiiij. horas. M͞a.
ij. florum nenufa. M͞a. ij. ponantur ad alembicum: dein/
de Accipe camphore. ℨ. ß. musci. grañ. i. ⁊ ponãtur in pecio/
la: que dimittantur stare in vna itegra fiala per duos dies.
deĩde administretur ⁊ bibendo ⁊ odorãdo cum spõgia: ad/
dito modico aceti: ⁊ ita ea vtere vt libebit. Aqua frĩda in
multa q̃ntitate exhibita est forte alteratiuuz: de quo dictũ
ad plenum de potu. Sicq3 ex dictis speciebus cordialibus
supra: de quibus statim componere poteris trociscos pillu
las electuaria. ⁊ huiusmodi. Uenio ad ea que extra admi/
nistrantur quandoq3 in forma sacculi.

¶ Epithima cordiale frigidum. Recipe rof. rube. M. i. ß.
coriandrorũ preparatoꝝ. ℨ. i. spodij corall'. rub. alb. sanda/
loꝝ rub. añ. ℈. ij. margaritaruz. ℈. i. ossis de corde cerui. ℨ.
ß. corticum citri. ℨ. i. camphore. gran. iiij. fiat sacculus: vapo
retur super tegulam ignitam ⁊ extinctam cũ aqua buglos/
se. ℥. iij. aceti. ℥. i. Et pro pauperibus cuz aqua ⁊ aceto ⁊ mo
dico vini odoriferi ana. ¶ Aliter ⁊ maxime tẽpore calido.
℞. aquaruz rof. acetose: buglosse: mellisse: ⁊ huiusmodi. ex
cordialibꝫ. ossis de corde cerui: sandaloꝝ: boli armeni: ter/
re sigillate: iacinctoꝝ: smaragdoruz: margaritarũ: ⁊ huius/
modi cordialium frigidorum: corticum citri: ligni aloes:
been albi ⁊ rubei: ⁊ huiusmodi. commiscendo cuz frigidis
ꝓpter complexionẽ plus aut minus aut nihil ponẽdo ſm
inflammationẽ cordis: fortitudinẽ virtutis: que medicus
contemperare debet sicut scribẽdo non potest vt cõprehẽ/
dis. Et ideo doses nõ posui: dosabis aũt vt occurrẽs requi/
ret dispositio. Et in his etiã si videbitur poteris ponere ali
quid camphore: etiã poteris epithimare nõ solum cor: sed
totum pectus: vt Rasis: ⁊ maxime quãdo comprehẽderis
mãm nõ esse comprehẽsam in pectore: et ꝙ in anhelitu nõ
est difficultas. ꝙ si ipsa aderit non facias: imo cum timore
epithimabis cor. ¶ De calido epithimate nihil ad p̃sens
quia eo in febre nõ egemus. Tu itaq3 facile ex iaz habitis
compones. Et sicut confortãdum est cor: ita ⁊ epar refrige
randum. Sed tamẽ cordi applicabis statiz epithima. Epa
ti autẽ non sic: nisi facta p̃mo euacuatione ex parte flobo/
tomie aut farmacie: ⁊ gradare de debili ad forte. ¶ Un/
de p̃mo facias tale: vt verbi gratia. Recipe aque endiuie.
℥. iiij. aceti. ℥. i. sandaloruz rubeorum. ℨ. i. ß. applica cum pe/
cia linea duplicata. Calefactũ aliqual'r tẽpore frigido: cali/
do autẽ nõ. Et si vis fortius addas spodiũ: vinũ granatoꝝ:
spẽs ceroti sandaliçati Mesue: aut dyarodon abatis Ny/
colai. vel semina frigida ⁊ cetera. Item attẽde cõfortatio/
ni stomaci: quoniã vtplurimũ in istis deijcitur appetitus.
¶ Que autẽ stomacum cõfortant suo quere loco. ¶ Itez
quoniã: vt in de signis demõstratiuis supra: aliquando do/
let dorsum: fiat vnctio dorso ex frigidis oleis: rosato nenu/
farino: viol'. ⁊ huiusmodi. cũ sandal'. seminibus frĩdis. rasu/
ra eboris: succo semperui. aut solatri cũ aceto ⁊ modico cã/
phore: ⁊ ita de alijs: quoniã hec posui: vt v̓bi gratia. ad exci
tandũ te ad componendum: stude. Itez cuz aquis frigidis
⁊ aceto. seminibus frigidis. fiat epithima humiduz dorso
si placet. ¶ Et qꝛ de maxĩe refrigerãtibus totuz vltra flo/
botomiã est epithimatio testiculoꝝ ꝓpter reflexionẽ calo
ris quã faciunt super totuz: ideo stude cũ opus est eoꝝ epi
thimationi cũ aqua rof. aceto modico vini odoriferi: ⁊ cũ
his que refrigerant dorsum: ⁊ reiterabis. Posset fieri pro/
alterãdo cor vnguẽtuz ex datis: ſ3 nõ laudo: neq3 est in vsu.
Epati autẽ quãdoq3 fit vt infra in pluribus capitulis: ſ3 in
casu nostro magis laudo epithimata: etiaz vt dictuz est ca
piti: qꝛ fronti ⁊ timporibus applicentur hec humida frigi/
da odorifera: si nõ sit q̃d obstet: ex capitalibus frigidis: vt
est aqua ro. nenufaris viol'. cũ sandal' aceto camphora: suc/
cus solatri lactuce: vt precipit Rasis.

Pro cõplemento quarti sciẽduz ꝙ digestiua iter se varietatem recipere
debẽt vt materie ipse digerẽde. nam vt dictum est: febris
pestilẽtialis nõ ex vno solo ꝓuenit humore: sed a diuersis
⁊ pluribus simul ſm plurimũ: quoniã raro peccat humor
solus. p̃mo regiminis acutoꝝ. cõmento. 20. Tu itaq3 p̃mo
ipsam digerendã mãm bene comprehẽdas: deĩde ad dige
stiua posita. supra in 4°. cap. te transferas: vbi ⁊ simplicia ⁊
composita tuo ĩuenies ꝓposito. Ita tamẽ ꝙ in ipsis si cor/
dialia nõ sunt addas ex cordialibus calidis ⁊ frĩdis vt ip̃a
exigit dispositio: de quibus plene supra de preseruatiõe: et
de ipsis etiã cordialibus hic ante: dum de potu agebatur.
¶ Sc̃do vt supra talia digestiua dari debẽt post p̃mã ⁊ fe
stinam factaz euacuationẽ: ⁊ hoc vbi materia esset calida
sanguinea aut colerica aut ex his mixta. quo casu alterati/
ua dicta etiã ⁊ de potu essent digestitiua: ⁊ tũc in eodẽ die
cõuenienter dabuntur cuz p̃mo euacuatiuo: immo ex eis
vtendum est cõtinue: vt de potu dicebatur. Qꝛ si materia
fuerit flegmatica aut melãcolica: tardetur talium digesti/
uoꝝ exhibitio post p̃mam euacuationẽ. ¶ Tertio nota ꝙ
digestiua talia nõ debẽt esse ab acetositate expoliata pro/
pter ipsius acetositatis siue aceti excellẽtiã: in hoc casu nõ
paruz ab auctoribus cõmendatis. ¶ Quarto ꝙ talia den
tur bis in die: mane in aurora per horas tres ante cibum:
⁊ sero ante cenam per tot aut saltez per duas: ita tamen ꝙ
detur post prandiuz per horas sex. ¶ Quinto ꝙ te trans/
feras ad cap'm quartum supra: vbi habes digestiua diuer
sa ſm diuersitatẽ spẽrum humoruz. etiam ſm diuersitatẽ
vniuscuiusq3 eoꝝ in latitudine sua. vnde volo hic hec pau/
ca de ipsis digestiuis sic dixisse: quoniam scio plusq̃3 suffi/
cere intelligenti.

Pro complemento quinti l3 que dicta sunt in complemẽto sc̃di suf/
ficerẽt: tamẽ ne in totũ vacuus hic canõ a nobis discedat:
aliqua scribam valentia etiam pro ipso sc̃do. vnde de flo/
botomia dicatur ꝙ si videtur nõ est malum eã reiterare:
sed minorem facere q̃3 in p̃ncipio. verum hoc raro accidit
quoniam vt dictum est: est morbus vorax ⁊ inducias non
dans. De euacuatiõe vero per secessum dicatur memorã/
do ꝙ in die non desistere debes a clisteribꝫ lenitiuis supra
positis. capitulo de canonibus putridarum in generali.
¶ De euacuatione per farmacum dicendum ꝙ exhibi/
tis digestiuis duobus diebus vel tribꝫ ad plus da euacua
tiuũ: ⁊ considera duo. Primo ꝙ dies exhibitionis eius nõ
sit creticus: ĩdicatiuus sc3 aut eradicatiuus ne virtutis et
celestis influxus operationez impedias. ¶ Sc̃do ꝙ vt di
ctuz est de digestiuis q̃d bene prius attendas humorẽ vel
humores peccantes: ⁊ ꝙ secundum eoruz diuersitatez di/
uersa administrabis euacuatiua. vt verbi gratia: peccan/
te colera facies decoctionez ex tamarindis prunis violis
mirabolanis citrinis ⁊ huiusmodi. ⁊ cum hac dabis mãna
cassiam aut reubarbarum: aut electuarium de succo rosa/
rum vt supra de eo: aut diamãna ſm cõclusionẽ: quã pro/
babilem posui: ⁊ vidi aliquos eam sequi: aut diaprunis nõ
scamoneatuz cum reubarbaro: ⁊ sic de alijs frigidis: vt iu/
lep violatũ aque cicoree acetose ro. ⁊ huiusmodi. Qꝛ si fue
rit adusta cõmisce decoctionem: aut syrup. valentes in di/
gestione talis humoris: vt supra. quarto cap'lo ad plenuz: ⁊
tu ibi. Et ꝯsimiliter discurre per alias species colere. Qꝛ si
ex flegmate discurre per species eiꝫ: vt supra allegato ca°.
⁊ tunc ꝓcede cuz decoctiõe fc̃ã cũ rebꝫ digestiuis illiꝫ fl'atl
⁊ da cũ illa cassiã mãna agar. aut turbith: aut pill'. de appro
priatis de q̃bus ad plenũ 4° ca°. v̓bi g̃ra. ℞. cassie aut man
ne. ℥. i. ß. turbith p̃parati. ℨ. i. trocis. de agari. ℨ. ß. çinçibe. ℈.
ß. salgẽ. grañ. ij. detur cum decoctione buglosse ⁊ çedoarie

Cōsimiliter operare quādo ē humor melācolicus: in quo casu quidam presumunt: vt dictum est supra. Electuariuz hamec: sed diascene securius: pillulas ⁊ huiusmodi. ad propositum tuuz in omnibus habes supra quarto capitulo. et tu ibi. Ne aliqs me mordeat: de paucitate receptarū quoniam superfluuz duxi eas describere: non ꝑus posito casu in terminis. vnde ſm eius varietatem oportet variare receptas. ⁊ tu ex positis in capitulis allegatis moduz habes copiosum: ⁊ ideo ad ea loca te transferas.

Pro sexto sufficiant que dicta sunt in cōplendo tertium. ¶ Et pro septimo que posita sunt in cura accidētiuz febriuz acutaruz peracutarū ⁊c. quia in precedenti capitulo. Et in sputo sanguinis in ea apparēte. non obliuiscaris bolo armeno: ⁊ succo portul. aut puluere eius cuz syrup. de ace. citri. smeraldo ac cāphora.

Postremo his addo aliqua ex emperic. īuēta aliqua rationabiliter posita. Sunt ex eis quidam dantes succum kalendule statim a principio vsqꝫ ad. ℥. iiij. calidū: deīde egrum cooperiunt ⁊ sudare faciunt: deīde post completam sudationem ⁊ mundificationē reficiunt egrum. Dicuntqꝫ solo isto medicamine curari. Quidaz eodē modo dant succuz berbene ⁊ in ea maximā spez ponūt. Quidaz succuz scabiose: vt dicunt post eius exhibitionē per horas. xij. pestē extinguit. ¶ Quidā rationabilius operātes post ꝑmā euacuationez audēt supra electuaria calida: etiaz super tyriacaz ⁊ metridatuz: maxie quādo est febris nō multe īflammatiōis: vt dando. ʒ. i. vel circa tēpore frigrido. calido vero cuz syru. de acetositate citri: aut rob de berbe. ⁊ huiusmodi. aut cum çuccaro roſ. est enim quid cordiale veneno resistēs: ⁊ ea vtuntur sic ter in hebdomada. ¶ Apud italos maxie inoleuit vsus pulueris radicis tormētile que est species pentafilon exiccate in vmbra. detur cuz syrupo de acetositate citri omni die. ʒ. i. ⁊ cū aqua acetose. Idez detur de puluere diptami. Eius dosis est. ℈. i. cum aceto ⁊ aqua rosata. ¶ Aqua ex compositiōe noua. Recipe radicuz tormentille. M. ij. radicis diptami M. i. berbene. M. i. ß. scabiose. M. ij. kalendule. M. i. ß. bacaruz lauri. M. i. terre sigillate: boli armeni. añ. M. ij. roſ. M. i. ß. macis. M. i. omnia hec aceto aspergantur ⁊ dimittantur sic stare per noctem: deinde ponantur ad alembicum. dentur de ea omni mane. ℥. iiij. cuz. ℥. i. ß. syru. acet. citri vel de ribes in aurora. hec enim videtur multis satisfacere ⁊ veneno pestifero valere. Tu autē bene cōsidera. Multa enim per se ex auctoribus hominē liberāt ⁊ in preseruatione etiā conferre vidētur. Multa a multis ponuntur: ⁊ dicuntur. ¶ Ego autē tria his subiungere volo in quibus nōnulli magnam spem ponunt. Non soluz in curatiōe sed etiaz in preseruatione. Primuz. Recipe boli armeni. ℥. ij. cinamomi. ℥. ß. radicum tormentille diptami sandalo. rubeorum. añ. ʒ. ij. ß. rasure eboris. ʒ. i. ß. spodij: anthere. añ. ℈. ij. corticum citri: margaritaruz. añ. ʒ. i. smeraldi: iacinti: rubini: saphiri. añ. ℈. i. karab. vnicornu. ana. ℈. ß. ossis de corde cerui. ʒ. i. auri ⁊ argēti subtiliter limatoruz. añ. ℈. i. accipe ex hoc puluere. ʒ. i. ⁊ da cuz syrupo de acetositate citri omni mane cuz aqua acetose: vel ex eo fac cuz çuccaro buglossato. el'ariuz. vel cuz çuccaro cōfectionē ponēdo pro libra çuccari. ʒ. vi. pulueris. ¶ Secūdū est syrupus alteratiuus mūdificās corpus a superfluitatibus. cor cerebrum ⁊ epar cōfortat: ⁊ omnia mēbra ꝑncipalia. Et de ipso aiunt visam fuisse experientiā magnā. ℞. corticuz citri: corticuz radicuz capparoꝝ: berberis: sandal'. rub. spodij. añ. ʒ. ij. gariofilate: mellisse: buglosse: boraginis: cicoree. añ. ℥. ß. acetose: epatice: cypressi. añ. ʒ. iij. scariole. ℥. ij. seminū citri: seminuz cōiuz frigidoꝝ: violaꝝ. añ. ℥. i. thimi: epithimi: mirab. citrinoꝝ: chebuloꝝ: scene polipodij. añ. ℥. i. agarici: reubar. añ. ℥. ß. seminis absinthij: succi fumiterre: succi plantaginis añ. ℥. vi. citonioruz. ℥. ß. dyagridij. ʒ. ij. çuccari albissimi. lib. ij. fiat syrupus ſm artem ⁊ acetosetur cuz succo citonioꝝ. dosis est a. ʒ. i. vsqꝫ ad. iij. cū duplo aque buglosse mane in aurora: neduz curat sed preseruat eius vsus interpolatꝰ a peste. ¶ Tertiū est quid curiosum alchimiçatū. ℞. radic. tormētille viridiū si haberi possunt lib. i. radi. diptami lib. ß. rad enule cāpa. ℥. iiij. acetoſ. lib. i. ℥. viij. seiuz eiꝰ. ℥. iiij. bugloſ. boragi. cuz suis floribꝰ. roſ. rub. añ. lib. i. pimpi. scabiose. añ. lib. ß. succi limonū lib. i. tyriace optime lib. ß. aque ardentis ex vino optimo. ℥. x. terre sigillate: boli armeni. añ. ℥. ij. sandal'. alb. rub. spodij: been albi ⁊ rubei: margaritaꝝ. splendidarū. añ. ℥. i. ß. ossis de corde cerui. ℥. i. rasure eboris ℥. i. croci. ʒ. iij. cāphore. ʒ. ij. folioꝝ auri. ℥. ß. Sic operari īcipias: folia auri super porphiro cū melle tere vt poteris: deinde in ampulla aque ardētis pone ⁊ bene obturetur: ⁊ sic per dies tres dimitte: deīde tere margaritas. pone in ampulla succi limonum bene obturata: ⁊ dimittatur ꝑ tantūdez: deīde cuz vino optimo radices optime lauentur: ⁊ in vmbra exiccent: deīde ī mortario ꝯquassent optime ⁊ herbe ⁊ semia aliqualiter: deīde oīa simul pone in vase vitreato: ita ꝙ vltimo tyriacā: aquā ardētē ⁊ succuz ⁊ pulueres: ⁊ ita obturetur cū luto vt respirare non possit. postea fac foueā in loco humido ꝓfunditatis triū peduz. ⁊ in fundo fouee fac solariuz de calce viua altitudinis medij pedis. deinde pone vas in medio cū fimo equino vl' vinaceis circūdando ⁊ bene cooperiendo. quo facto īfundas super ipsuz duas situlas aque: ⁊ sic permitte stare. xij. diebus nālibus ⁊ omni tertia die renoua fimū siue vinaceas: deīde transactis. xij. diebus extrahe totā cōpositionē ⁊ pone in vesica vitrea ⁊ desuper alembicuz: ⁊ sigilla ne respiret: ⁊ ponatur ad ignem: ⁊ sit lentus absqꝫ fumo factus: ligeturqꝫ ampulla ad caudam alembici ne aqua exiens respiret: et ipsa extracta iterū sup feces proyciatur: ⁊ sic fiat tribus vicibus. Aqua vero que ex tertia veniet alembicatiōe ponatur in vesica vitrea cuz alembico bene obturato: ⁊ alembicetur quarto ad balneum: deinde vsui reseruetur. Dosis est coclear vnum bene paruum vel. ʒ. ß. vsqꝫ ad. i. ß. Hec autem spūs mltiplicat ⁊ clarificat: mēbra ꝯfortat ꝑncipalia: ita vt non permittat ea ledi a peste: immo ⁊ lesum liberat. Et aliqui pro re multum secreta tenent: dicentes ꝙ si accipiantur partes due huius aque: auri potabilis pars vna ꝙ mirabiliter hominem viuificat: maxime quādo fit auruz potabile sine aliquo corrosiuo: habeo penes me modum faciendi eum: sed nondum sum expertus: ideo non hic apposui. ¶ Ultimo pono verba Auicen. in quinto. summa prima. primo capitulo que memorie commendes. inquit de tyriaca. Et illi qui ea vtitur in tēpore sanitatis non nocent venena: ⁊ non impediunt in eo nocumenta: ⁊ fit sanus ab egritudine pestilentie. Hoc dico: quoniam que dicta sunt multum curiosa sunt: sed doctos ⁊ expertos et experta sequere. Et hec de febre pestilentiali gratia saluatoris sufficiant.

¶ De glādulis ⁊ carbūculis pestiferis. ℞ca. VI.

ET quia cuz his febribus cōiunguntur nō raro glādula ⁊ carbūclus: que vt dictuz est sunt ex signis demōstratiuis efficacibus: hinc ⁊ si habitū inferioris induere videar: statui succincte de eis aliquid dicere ad aliqualē physici ītelligentiā: quoniā res hec taz timorosa tamqꝫ perniciosa: necessaria scitu sibi a me iudicata est. ¶ Apparente autē glādula siue poraca: a porario: qui eaz ꝑmo iesu gratia curauit: sic dicta: premissis vniuersalibus ex parte euacuationuz: taz per farmacuz ꝙ per flobotomiaz factarū: ad localia veniendū est. Primo itaqꝫ superponat ven

tosa magna: deīde perfecte scarificetur. ⁊ subito fcā scarificatiōe superponatur vētosa iterum: vt egrediatur venenū cum sanguīe illo. Et hec ē visa in sup̱ficie vboꝝ snīa Auic. tertia quarti. de cura apostematū accidētium in glādulis. Quidam statim a p̄ncipio supponūt cātarides: ⁊ simil'r ponunt in parte īferiori a glādula distāte cātarides. Quidaz loco cātaridum ponūt flāmulā siue pedem coruinum diuertēdo ⁊ trahēdo. vt v̄bi gratia. si est in coxa ponūt super crus in tribus vel q̄ttuor locis. si sub assellis sup̱ brachia. ⁊ si post aures sup̱ spatulas ⁊ vesicas īcidūt magna īcisione. Item renouāt loca sic in diuersis partibus vesicādo. Quidam ponūt cauteria actualia' sil'r ⁊ potētionalia. Quidaz applicāt sanguisugas vngulatas. Quidam: ⁊ est suauius et delicatius ⁊ optimum: deplumāt anum galli ⁊ supponūt ⁊ dimittūt sic stare p̱ spacium quarti hore vel circa. deinde remouēt ⁊ alium supponūt vsq̧ ad numerum. xv. vel. xx. ꝙ si morietur: erit bonum signum. si nō malum: quoniā signum ꝙ attraxerūt venenuz: si morietur scilicet. Ad idez maxime cōferūt emplastra: ⁊ hoc in p̄ncipio ex reb⁹ attrahentibus ⁊ resoluētibus: vt sunt spēs gūmar: vt galbanū: euforbium: gūmi arabicum: armoniacū: serapinum. ⁊ h⁹. faciēdo dissolui ⁊ sup̱ coreuz extēdi. Simil'r fit empl'm ex fermento: sapone nigro: sinapi: calce viua: caricis: vitriolo: nuce rancida. Itez ex radice narcisci: ⁊ melle anacardino ⁊ puluere stercoris columbini. ¶ Ad idem emplastrum ex nucibus: ficub⁹ siccis: rutha: bethonica: scabiosa: galbano: fermēto: ⁊ melle: ⁊ est optimuz ⁊ suaui⁹. nam certe estimo dolorem multuz virtutem ꝓsternētem: ⁊ attractionē nimiam expauesco: ita ꝙ cum mitioribus trāsire est securius. ¶ Et sit tibi canō ꝙ semp̱ cū huiusmodi emplastris ponātur calida veneno resistētia: vt sunt bethōica: berbena: chalēdula: scabiosa: gētiana: diptamus: çedoaria: aristologia: calamētum: cepe: abrotanum. ⁊ huiusmodi. de q̄bus supra de p̄seruatiōe. ¶ Secūdus canō. ꝙ a repercussiuis oio abstineas. ¶ Tertius. ꝙ procedatur post p̄ncipium. cū solutiuis ⁊ maturatiuis. ¶ Quartus. ꝙ quā p̄mum incipiet apparere vestigium saniei: tam cito aperias ipsum apostema. nā existimo iuuamētum ex aperitione eius maius. cōsidera. Et hec cursim de glādula siue poraca.

¶ De carbūculo dicatur ꝙ in cura eius debēt p̄cedere vniuersalia: vt de glādula. Et veniēdo ad localia ꝯfert appositio gallorum. Item quidaz cōfidūt super vētosas: vt in de glandula. Quidaz sanguisugas applicāt: ⁊ est suauius ⁊ mitius. Quidam vt anglici aggrediuntur cū cauterio actuali. quidam cuz potētiali: sed actuale prestātius. Cauteriuz potētiale laudatuz. ℞. vitellum. i. oui recētis cuz eo cōmisce de sale quāto plus fieri poterit ⁊ mutet̄ de hora in horam. Item applicetur panis calidus de furno extractus ⁊ reiteretur. Itē ficus trita cuz yreos ⁊ modico salis ⁊ aloes rumpit ipsum a p̄ncipio. ¶ Ad idem radix cōsolide minoris trita iter duos lapides: ⁊ dolorē mitigat. Itē fermētuz cum oleo ⁊ sale. Itē pix nigra mixta cuz passulis. Itē opponacuz cuz fermēto ⁊ passulis. Itē bucella panis cocta in oleo feruentissimo superposita ⁊ replicata. Item cataplasma ex scabiosa factum. Escara vero facta nō remoueatur violēter: s; vngat̄ butiro loto ⁊ oleo donec cadat. Uel fac emplastruz ex butiro ⁊ radice altee ⁊ assungia porci nō salita. Deinde attēdatur ad mundificatōez vlceris ⁊ carnis generatiōez cuz sarcocolla ⁊ melle ana. ⁊ est mirabile. Itē cōmēdatur dyaquilon absq̧ gūmis. Itez foliuz basilicon generat carnez in antrace. Itez cōsolida maior: radix affodilloruz. Itez radix paucedani pulueriçata. ⁊ huiusmodi. Et nota ꝙ circūcirca locuz debes applicare que mēbra cōfortāt ex frīdis stipticis nō multū: vt sunt succus arnoglosse vel folia eius: mica panis īfusi in aceto nō multuz forti: ⁊ sepe reiteretur. Itē ex farina ordei cuz succo lanceole et melle. Et hec volo tibi de his sufficere. pro physici ītelligētia stude. Et de his deo gratias semper.

Casus. Pampinianus noster: vt supra capitulo de canonibus vniuersalibus. attēdēduz in cura putridarū: ⁊ tu ibi. Post febrez a qua curatus fuit per Siculuz nostruz: īcepit egrotare p̄mo augusti febre pestifera hora tertiarū cognita per signa ipsius demōstratiua: ⁊ nocte sequēti circa mediū noctis apparuit apostema siue glādula in īguine sinistro cū his accidētibus. Primū dolor capitis. scd̄z subet leue. tertiū vomitus. q̄rtū dolor dorsi. quintum sitis ītensa. sextū prostratio appetitus. Cui siculus occurrens vt eodē loco. ⁊ de etate complexione virtute ⁊ ceteris īformatus: hoc ordine ꝓcessit. vocatus scd̄a die mensis ante tertias per duas horas voluit videre p̄mo vrinaz quā iudicauit subiugalem ex ebulitione in massa humorali fcām: vt supra de vrina subiugali dictum est in de signis demonstratiuis: ⁊ tunc precepit: vt īmediate fieret clistere lenitiuuz: ⁊ post eius impositionē per duas horas precepit fieri flobotomiā ex saphena sinistri pedis: iuxta canōes supra de flobotomia positos: ⁊ eo maxime: quoniā Pāpinianus complexione est sanguīeus cū ꝑticipatione colere: ad extractionē. vi. ʒ. ⁊ nō plurium. nā flobotomia peduz plus multo debilitat q̄z brachiorū. 4ª p̄mi. de flobotomia. Nā ex signis cognouit colerā mixtā sanguini peccare: ⁊ sic eaz fecit euacuatiuā ⁊ diuersiuā. deīde dietā ordinauit declinātez ad frigiduz ⁊ siccuz: ⁊ cuz acetosis: vt supra de ea dictum est. Tertio ordinauit: q: flobotomia somnū inducit etiā rōne subeth qd̄ teneretur per astātes in vigilia cuz nouis fabulis vociferatiōib⁹. ⁊ h⁹. vt supra de subeth. Quarto ordinauit epithima cordiale frīduz: qd̄ ei applicari sepe precepit. vt supra de eo. Quinto alteratiuum cordiale potabile: vt supra de potu dictum est. quo vti debet continue ante ⁊ post cibum: ita vt ab eius potu non desistat. Sexto cōfectionem cordialem: frigidam: de qua sepe daretur ei. Septimo ꝙ in mane sequēti: quia scilicet tertia die daret diaprunis cum reubarbaro: ⁊ cum decoctione tamarindorum prunoruz. ⁊ huiusmodi. Octauo ordinauit: vt violentaretur ad assumendum cibum administrans aquam carnis alembicatam ⁊ cetera. brodium consummatum. ⁊ huiusmodi: vt dictum est. Nono ꝙ circa. xxv. horaz detur de aqua ex compositione noua: aut modicum tyriace cuz çuccaro rof. ⁊ pauco boli armeni. Et semper ordinauit lenitionem ventris ⁊ continuationem epithimatuz mane ⁊ sero: deinde eadem hora ordinauit fieri epithima epati refrigerans ⁊ confortans ⁊ vnctionem dorsi refrigeratiuaz. Decimū ordinauit: vt adueniente quarta sollicitaretur ad acceptionem cibi ⁊ ad assumptionem alteratiui quousq̧ quarta transiuit: deinde instans cum lenitione ventris ordinauit digestiuum ex syrup. de acetositate citri. Syrupo violato ⁊ acetoso simplici cum aqua acetose endiuie ⁊ modico rof. quod voluit dari in aurora pur frigiduz vsq̧ ad septimum inclusiue. Quinta vero die ante cenam per duas horas dedit pillulas quinque ruffi descriptas supra: ⁊ non plures: quia venter satis lubricus erat. Nona autez die de mane dedit. ʒ. i. ex eisdem. Et sic permisit transire vsq̧ ad. xv. inclusiue non desistens in dando de alteratiuo. et aliquādo de aqua ex compositione noua. Tertiadecima vero rediuit ad digestiuum dando syrup. de biçantys acetosum cuz iulep violato: eo ꝙ materia subtilis iam euacuata erat pro magna sui parte. vnde remansit materia grossior. Et. xvi. dedit manna cum reubarbaro: ⁊ agarico: et sic vltra canonice processit vsq̧ ad complementum cure. interim non desistebat a regimine accidentiuz cum his de quibus dictum est supra de regimine acutarum. verum

q2 cōprehēdit in pncipio febrē nō eē magne iflammatōis q2 licet nāliter foret sanguineus cum participatione cole. tamē colera peccās pro nunc ex iordinato regimine grossa erat. q si fuisset subtilior ⁊ acutior: fecisset q febrē magl iflammatā: ausus fuisset sup exhibitionē potus aq frigide in magna q̄titate. Or si post flobotomiā p.xx. horas dedisset: existimo nō peccassz: sz regularius sic operādo pcessit. Or si comprehēdisset vrinā eē subiugalē ex debilitate virtutis nō fecisset flobotomiaz: silr si fuisset liuida. Et iō bñ considera añq eam facias: ⁊ nō pperes ad eaz vt multi faciunt. ℂ Docq in tēpore sollicitauit dominū cyrurgicuz vt glandule foret omnino itētus: vt in pma die qua ipe occurrebat sup glandulā poneret vētosa cum scarificatione: vt supra. deide sup crus iferius apud cauiculā: ⁊ modicum supra in quattuor locis posuit vesicatorium: reiterando de tertio in tertiuz. deide supponere fecit emplm fcm ex nucib⁹ caricis bethonica rutha scabiosa galbano ⁊ fermēto cōfectum. ⁊ cum eo pcessit vsq ad quintū. deide supposuit aliud ex radice maluauisci cū caricibus adipe porci ⁊ cepe lilioz alboz scabiosa ⁊ melle cōfectum: pcessitq vsq ad diē. xv. in quo apparuit manifeste apostema saniari: ⁊ tūc nō expectās magnam saniationē: vt supra dictum est iussit euz aperiri: ⁊ sic pcedēdo mundificādo ⁊c. euasit. pcepit deide vt pmitteret bñ mām expirare: nec esset vagus in cito claudēdo seu cōsolidando eum. Si autē in his diebus qbus pcessuz est canonice velles dare aut aquam aut puluerem aut succum aut aliud tale beçaar: potes: nec ordo regularis ipeditur. vñ coclear aq̄ de qua supra tanto facte artificio dari poterit: ⁊ sic de alys. cōsidera.

Capitulum. X. De tropicis siue conuersiuis.

Febris tropica siue ɔuersiua est febris acuta nō absolute iordinati motus: tam ex pte seuitatis accidētium q̄ periculositatis eius iter acutaz ⁊ cronicam media: quādoq satis cito quādoq tarde ad statuz veniēs. Cuius cā fm plm est mā colica flegmati admixta adita venas putrescēs. Huius descriptionis declaratio p magna sui parte pendet ex habitis supra de acutis in pncipio. ⁊ ideo tu ibi. Et dicitur quādoq satis ⁊c. ⁊ hoc accidit fm maiorē aut minorē mixtionē humoris frigidi cuz calido. Et dr cuius causa est ⁊c. q2 fm plm ⁊ raro in paucioribus acute sunt de numero cōtinuarū. Determinatōez aūt hui⁹ ⁊ de reliquis particulis vide allegato loco. Et sicut ipa est media: ita ⁊ signa ⁊ cura erūt media. vñ habita noticia signoz ⁊ cure acutarū que posita sunt. nā accidētia sunt signa eaz: vt supra: ⁊ signorū ⁊ cure q̄ de alys putridis ifra ponētur: habebunt ⁊ signa ⁊ cura eaz. ⁊ ideo ea vide. Et de his ne in longū pcedā: satis tibi scriptū sit: ne ⁊ idem bis replicādo fastidiem.

Capitulum. XI. De febribus sanguineis: continens rubricas quattuor.

ℂ De diffōne feb. sanguinee ⁊ ei⁹ declaratione. Rca. I.

Febris sanguinea est febris acuta ⁊ vere cōtinua humoralis vel putrida. Cuius cā est sanguis ipse iflāmatus non putridus aut putridus fact⁹. Ex qua declaratiōe pz q contingit ex sanguine putrefacto febrē sanguineā causari posse. Cui⁹ oppositū ascripsit pnceps nr Gal. vt p⁹ q̄rti. ℌ. opinat⁹ est Gal. nā dixit. q cū sanguis ad putredinē venit in colerā cōuertit saltē eius subtile: ⁊ facit causonē aut tertianā: ⁊ nō sanguineā: ⁊ grossum cōuertit ad meliam ⁊ est rō eius sumpta z° de crisi: ⁊ z° de dīītys feb. z° cap⁹. Hac disceptationē in pñtiaz psequi nō intēdo: sz de ea tm̄ dice re. q Gal. expresse voluit febrē sanguineā posse causari ex sanguine putrefacto: vt 9° terapen. verū. z° de dīītys feb. 8. ca. demōstrauit duo. Primuz q de sanguine putrido fit febris. z^m q hec reponit in periodo ⁊ natura colerica: q2 sanguis cū putrefit fit colera. ⁊ febris cōsistit in specie humorum in quos trāsmutatur sanguis. Et exemplificat de conuersione sanguinis in colerā cuz putrefit in apostematibus ⁊ venis. Et ideo si bene cōsideras: eius sermo videt varius: vt dicit Auerroys. 7. colliget. proprio capitulo. honeste de Gal. loquens. Unde saluādo Gal. in hac sic apparenti varietate dicunt quidam: ipsuz aliquādo fuisse locutum fm opinionem ppriam: aliquādo fm cōem. Conciliator vero differētia. 89. volēs sedare hāc apparentē discordiā dixit. q sanguis aut in venis ɔtinetur: aut extra effunditur. Si in ven. &. tunc nō habet nisi vnam causam putrefactiōis: ⁊ ē phibita trāspiratio: ⁊ tūc hic sanguis aliq̄diu poterit modice putrefieri: ita q nō multuz intendetur in caliditate ⁊ putrefactiōe. ⁊ tunc erit febris sanguinea. ipso sanguine sic remanēte sub forma eius. Or si multum intēdetur in caliditate ⁊ putrefactione cōuertetur in coleraz: ⁊ febrem generabit colericam: ⁊ licz nō habeat exacerbationem de tertio in tertium manifestam. hoc nō erit: q2 nō fit colerica: sed quia sub tanta q̄titate: ⁊ quia in loco ppinquo cordi facit febrē cōtinuam absq manifesta exacerbatione: ⁊ hec est sentētia Gal. 9. terapē. si eius verba debite cōsiderentur. Or si sanguis fuerit extra venas effusus: duas habēs causas putredinis. quarum vna est idebita transpiratio. scda. q2 a debito regimine nature derelictus: tunc statim ac faciliter in coleram cōuertetur: febrē deinde generās colericā. Et hunc duplicem modum sanationis sanguinis dicit tetigisse Gal. z° de dīītys febrium. ⁊. 9. de ingenio. Et subdit Cōciliator q in principio principiante dum sanguis hic est extra venas ipse febrem causat sanguineā. deinde q2 nō diu potest sub forma sanguinis remanere pter magnam putredinem ⁊ iflammatiōnē: ⁊ q2 a regimine nature derelictus febrē causat colericam periodicans: vt tertiana. nam nō videtur ipsum posse motum suum cōtinuare: vt ille qui in vasis cōtinetur. Et in summa sententia Cōciliatoris est q Gal. voluerit ex sanguie putrefacto quomōcūq situato febrē posse sanguineā causari. Et hāc sniam expressit ipse Ha. z° de differētys febriuz. ℌ. vltimo. Ueruz addit Cōciliator: qd̄ talis febris nō diu sanguinea pmanet: imo ad colericam permutatur. nam in tāta ebulitiōe pars subtilis aerea sanguis in partē igneam cōuertit q2 in coleram. et grossum resoluto subtili sic ifrigidatuz in melancoliā: ⁊ melancolicuz hoc esse minus absolute q̄ colericum pter sanguinē plus distare a melācolia q̄ a colera. ℂ Et subdit q signa putredis eius aliquādo apparēt in pma: aliquādo in scda die: aliquādo in tertia: nōnūq in quarta. Ita q stat febris sanguinea aliquādo absq hoc q sanguis putrefiat pluribus diebus: sz raro trāscēdit quartam: vt ifra. Et hoc expressit Gal. 9° terapē. Ex quibus habetur q in flegmone sanguieo in pncipio superueniēs febris est sanguinea. Secūdo cum ad putredinē materia venit colericam causat: ⁊ sic variatur febris: sic ⁊ ipsa peccās materia. Ex quo ifertur qd̄ in flobotomia eo tempore diligēs debet esse cōsideratio. ⁊ tu cōsidera. Tenēdo itaq veram opinionem tenēduz est febrē ipsam sanguieam a sanguine nō putrefacto ⁊ putrefacto cāri posse: vt omnes fere medicorum antiqui senserūt. Haliabas. 8. practice. Ysaac Serapio ⁊ Auicē. ipse in suo proprio capitulo. ⁊ Auerroys medicorum stimulus quarto sui colliget. Idem de Gal. reuerēter locutus est. Et quidam cōciliantes dixerūt exponētes. ℌ. illum. opinatus ⁊c. i. visum est apud quosdam Ha. opinari. Et de his satis. ℂ Supposito itaq hoc tanq̄ ve

rissimo sciēdum qȯ febris sanguinis ē duplex. vna qdez est
ex īflāmatione: ⁊ ebulitiōe ipsius sanguinis ꝯsurgēs nō pu
trefacti: que synocha appellatur īflatiua: sanguīe peccante
in quāto ⁊ quali: sed magis in quāto: ⁊ minus ī quali. Alte/
ra est ex putredine sanguis cōsurgens in quāto: ⁊ quali pec
cante: ab auctoribus dicta synochus. Et de his duab⁹ ꝓse/
quens primo ponā descriptiōem ꝑme cum suis pertinenti
bus canonibus ⁊ antidotis. Secundo secunde cum simi/
libus. Nam de his prius: quia sunt medie inter effimeraz
⁊ putridam.

¶ De synocha ⁊ causis ei⁹. Rubrica. II.

Synocha est febris cōtinua cōclusa acu/
ta ex sanguīe ad ītra nō putre
facto multū in quāto peccante causata: ab au/
ctoribus īflatiua dicta. Cuius cā ſm plurimū
est opilatio eius suffocās caliditatē. Dicit̄ sy/
nocha vt symon. i. febris de sanguine nō putre
facto vel vt Gilbertus: a sin qȯ est con: ⁊ otos qȯ est labor:
quasi cū cōtinuo labore: ⁊ nulla qete. Et ideo dicit auic. est
cōtinua q̄ nō tepescit: q⁊ est continua vsq₃ ad crisim vl' vsq₃
ad mortē. Dicitur continua ⁊c. supra. 7°. cap°. de putridis: ⁊
tu. s. vnde Auic. de signis eius. Adherentia eius ē primū si/
gnum est acuta descriptiōe acutaꝝ supra. Et in hoc differt
ab effimera etiā differt ab ea q⁊ calefactum esse est in hūo
re: ⁊ nō in spiritibus tātum. Et si bene cōsideratur ē media
īter effimerā: ⁊ putridas. nam est ab humore vt putride. et
est per simplicem caliditatē faciēs febrem: vt effimera. ꝓp
qȯ cause factiue effimere eē possunt cause synoche: ⁊ maxi
me quādo multū augmētant̄: respectu ipsaꝝ faciētiuz effi
meraz. Q⁊ si querat̄ nūquid alij humores possint sic febrē
causare cū sua simplici qualitate: ⁊ maxime colera. locus ē
hic ꝯsideratiōis. Dico tamē ꝙ nō: vt tenet tota schola me/
dicoꝝ. Et causa vt pronūc arbitror est defectus ex ꝑte q̄ti
tatis ⁊ situs ipsoꝝ humorū. Ite₃ q⁊ ceteri humores sunt a
temperamēto iusticiali multo remotiores sanguine: ⁊ nāe
nō ita ꝓportionales: neq₃ de ipsis tātam habet sollicitudi/
nem: cum sanguis sit thesaurus vite. ⁊ ideo cum distempe
rantur multū remouētur a nāli dispositiōe respectu tēpe/
rati: ⁊ multo plus q̄₃ sanguis. vnde sic rebelliores fiūt nāe.
vnde de eis nā sic curā nō h₃. quare eos nō regulat: vn̄ pu/
trefiūt: qȯ de sanguine nō ꝯtingit. hec rō rethorica est. ⁊ tu
cōsidera. de hoc tn̄ supra de putridis aliqd: ⁊ tu ibi. Et dici
tur ex sanguīe: ad differētiā synochi. de quo īfra stati₃. Est
eñi febris de sanguīe putrescēte: vt sonat versus. Synocha
de calido: sed synochus de putrefacto. Dicit̄ multum ⁊c.
quoniā nisi foret ei⁹ multa quātitas febrē nō causaret. Di/
citur ab auctoribus. ꝙ ip̄a sua quantitate venas ⁊ arterias
replet: nā sanguis ipse prio sub certa quātitate. ⁊ substātia
in venis ⁊ arterijs stās nō īflat. cum aut̄ supuenit causa ca/
lefaciens ⁊ rarificans ipsum ex parte motus ⁊ h⁹ maiorez
acqrit quātitatē cū rarefiat. vnde tūc amplificat loca ei⁹.
⁊ ideo īflat. Est ⁊ alia causa: vt de causis eius stati₃. Et sub/
dit qdam. ꝙ in hac ebulitiōe vt apparet in alijs que ebuli/
unt: vētositas generat̄ cu₃ sanguine īflans ⁊ extēdens: ad
qȯ cōcurrit vapor retētus ⁊ cōtinue generatus q liberum
nō habet exitum. Dicitur cuius cā. ꝓpter qȯ nō ꝙ sanguis
quādo in quāto auget̄: tūc causat opilationē ī extremitati/
bus venarū ⁊ arteriaꝝ: ⁊ in poris cutis: ex q̄ ꝓhibet̄ debita
sanguinis euētatio ⁊ trāspiratio. vn̄ accidit ꝙ vapor eleua
tus ab eo distemperatur in caliditate: ⁊ siccitate propter
talem conculcationem. ⁊ sic ad cor veniens febrez causat
per simplicē alterationē vt effimera: vt paulo ante dictuz
est. Et est sil'e sicut accidit ex cōculcatiōe frumēti nō bene
exiccati in horreis: Ex quibus omnibus apparet ei⁹ notitia
⁊ motus generationis eius.

¶ Et ex causis eius sunt p̄mo repletio ex rebus bonū mul/
tiplicātibus sanguinē: vt sunt cibi multū nutritiui: ⁊ potus
ex vino nigro potēti. vn̄ multus ⁊ bonus īde generat̄ san/
guis: aut repletio ex rebus generātib⁹ multū: ⁊ malum san/
guinem: vt est sanguis ex fructib⁹ vt cucumeribus ⁊ citru/
lis piris herbis ⁊ h⁹ genitus: ex qbus generat̄ sanguis aq̊/
sus malus: vn̄ cum accidit ab extrīseco calefactio ex forti
exercitio ꝓpter opilationē. vt statim dicetur. generatur ex
prima synocha: ⁊ ex secūda synochus. Nam cū quis ē mul/
tum repletus sanguīe ⁊ fortiter exercitat̄: ita vt ad sudorez
vel quasi ꝑueniat. deīde ab aere extrīseco īfrigidat̄. tūc po
roꝝ cutis opilationē īcurrit. vn̄ ⁊ sanguis ab exercitio cale
factus ⁊ vapores capinosos emittēs: ab ipsis vaporibus re
tro sup ip̄m sanguinē cōuersis. cum ꝓpter opilatiōem exi/
re nō potuerit: ampli⁹ sanguinē supcalefaciūt ⁊ extraneāt.
vn̄ sic febris deīde generatur: vt dictū est. ¶ Ex qbus ha/
betur quid itelligit vulgus qn̄ dicit de aliquo ꝙ ipse ē reca
lefactus. Et sil'r inquiūt mangones de equis: ⁊ stati₃ faciūt
flobotomiā. Et ideo canonice ordināt ne supcalefiat equ⁹
modo q dictus ē. post forte exercitiū faciūt ip̄m hinc inde
duci etiā extra locū vētosu₃ ne ex opilatiōe ꝯtigat qȯ dcm̄
est. ¶ Sed hic ē locus speculationis: quō hi vapores a san
guine eleuati possint amplius ip̄m calefacere: ⁊ caliditatē
cordis ītēdere: cū caliditas cordis nālis sit maior q̄₃ ea q̄ in
sanguīe ⁊ vaporibus. Ista questio philosophica est: de qua
tm̄ dicatur ꝙ hoc ꝑuenit ex aptitudīe passi ⁊ virtute potē
tiali agētis. Nam sicut radius solis q̄ ē in potētia ignis ob/
uians speculo ꝯcauo bombacem aut stupam accēdit. Ita ⁊
cor qȯ in potētia aptū ē ꝓducere maiorez caliditatez q̄₃ sit
actu in eo: cum occurrit ei vapor putridus aut capinosus: q
est subiectum aptum recipere īflāmatiōem: sic ab eo īflā/
matur. ⁊ deīde ille alium. ⁊ sic de singulis. Et tūc inflam/
mati sic vapores cor īflāmāt: ⁊ febrem causant. Sicq₃ spi/
ritus īflammatur ex aptitudine sua in effimera ⁊c. ⁊ tu be
ne cōsidera. Habes itaq₃ ꝙ prima cā est multitudo sangui
nis solo quanto peccātis: vt 3°. collig₃. cui aduenit ebulitio
⁊ supercalefactio: aut ꝓpter opilationem siue obstructio/
nem venarum ⁊ arteriarum vt dictum est. Alia causa vel
esse potest vna ex causis effimere cum vehementes fiunt.
nam resistit magis sanguis q̄₃ spiritus. ¶ Et ex causis mł/
tiplicātibus sanguinem vltra cibum ⁊ potum est dimissio
exercitij cōsueti: per qȯ resolui cōsueuerat. Item dimissio
euacuationis cōsuete. vt sanguinis narium emoroydaru₃
mēstruoꝝ. ⁊ h⁹. Itē ⁊ mutilatio mēbri. vn̄ sanguis q ad ip₃
mēbꝝ mittebat̄ ꝑ oīa alia se diffūdit. vn̄ videm⁹ tales pin
gue fieri. Itē spāli⁹ loquēdo multitudo exercitij ⁊ vehemē
tia ei⁹ ⁊ laboriositas maxime post dimissionem eūonis cō/
suete qua sanguis est augmētatus. Et sicut cum sanguis ē
multū aquosus: ⁊ ad putredine₃ preparat. ita ⁊ humor cru
dus cum eo cōmixtus. Item ⁊ ad supercalefactionem ta/
lem inducunt animi accidētia fortia: vt fortis furor ira ri/
xa inordinata ⁊ vehemēter sanguinem mouētia: ex cuius
motu supercalefit. ¶ Postremo aduerte ꝙ reperiuntur
qdā qui primo pauperes sunt ⁊ cōsueti parce. ⁊ nō delicate
viuere immo ruditer: multo se in dies exponentes exerci/
tio. qui deinde efficiunt̄ diuites aut prelati: stantes in ocio
⁊ delicatis cibis: quos diu appetiuerunt se replentes. ⁊ hi
in hanc febrem facillime: ⁊ vt plurimū cadunt. ¶ Ad hanc
autem febrem parati sunt adolescētes: vt Almāß. ⁊ corpo/
ra bonam ⁊ carnosam habitudinem habentia. ⁊ que mul/
ta carne: multis cōfectionibus: ⁊ precipue melitis vti con/
sueuerunt: multoq₃ vino nigro grosso ac dulci: vt nonnulli
prelatorum. Et attende hic qȯ dictum est mihi: quendam
fuisse curatum a lepra cum vino dulci cocto. na₃ sanguinē
in quāto ⁊ quali laudabilem generauit. ꝯsidera. Et Hal'. 9°.

Quid ē q̄d vulgo dr̄ recalefactus.

terapentice. Nulla synocharū in corpore macro ⁊ frigido amat existere. neqꝫ in frigidis etatibus neqꝫ complexionibus. sed in nullo addit. sed plurimuꝫ amat existere in multum sanguinem: ⁊ multas carnes habētibus. ⁊ in etatibus calidis: ⁊ in iratis: ⁊ in habētibus carnes densas: ⁊ q̄ supfluitatibꝰ calidis pleni sunt. Et subdit: ⁊ breuiter ē proprie robustorum corporum: ⁊ calide etatis. ¶ De febre sanguinis tres cōiter species inueniuntur. augmastica. peraugmastica .s. ⁊ homotena. Uerum he species magis reperiuntur in synocho. nam scdm plurimuꝫ synocha semper diminuendo pcedit. ita ꝙ vtplurimū est peraugmastica. vnde raro est augmastica: nisi error ꝯtigat ī eiꝰ cura: ⁊ de his ī ō synocho.

Tres species febris sanguinis

¶ De signis synoche ⁊ de eiꝰ cura. Rca. III.

Uia rationabilis est processus signorum hoc ordine positoꝝ. vt in p̄io ordīe ponātur que ab exeuntibus sumpta sunt. Secūdo a substātialiter īherentibus. Tertio a qualitate mutata. Quarto ab actiōe lesa. hinc eū in sequētibꝰ obseruabo: tibi qꝫ suadēs vt in p̄missis obserues: ⁊ si visus sim ab eo aliqualiter deuiare. Nam cum medicus p̄io exeuntia vidit causam habet legitimaꝫ loquēdi cum astantibus: ⁊ sic honeste se īformabit de multis alyꝭ que ad eius honoreꝫ maxime accedēt: cōsidera. ¶ Ab exeūtibꝰ. Urina rubea subrubea rubicūda. vl' sbrubicūda spissa vl' clara p totū sine liuiditate ⁊ fetore existēs: synochā īflatiuā significat. Et in hac vrina in principio apparet ipostasis bona ⁊ laudabilis: q2 nōdum est peccatum in quali. verum cum vlterius procedit maxime quādo terminatur ad salutem melioratur: ⁊ hoc nisi p̄muteť ad putridam. ¶ Et de hoc signo nihil. Auicē. relinquens notum ex habitis 2a p̄mi. de vrinis. Egestiones nō sunt multum mutate ab eis que ꝭm naturam. imo nec vrina quādoqꝫ maxime in p̄icipio p̄icipiāte. Et forte hoc voluit. Gal'. 9. terapentice dum dixit. Inueni vrinas in cōsistentia ⁊ colore ab his que scdm naturam non valde deficientes. Transactis vero duobus aut tribus diebus: sanguine iā ad putrefactōeꝫ p̄ueniēte. quo casu eius subtile in coleram conuertitur: ratiōabile videtur vt ⁊ exeūtia in colore mutari debeāt. Effusio lachrimaꝝ multiplicatis vaporibus ac sanguine ad oculos. sputuꝫ cum sanguine exiēs sudor fetidus vt hircorum in die cretica: ⁊ aliquando ante licet non periodicet: vt in febribus colericis. Et cum dicit Auicēna: nō est illic sudor .s. vt in paroxismalibus febribꝰ. Sanguis e naribus fluens aliquādo a gingiuis. pustule vl' carbūculi: vel macule rubee aliquādo in toto apparentes. ¶ A substātialiter inherētibus. visa vrina: ⁊ alyꝭ cum occurris egrotāti tāge brachium cum tota tua manu: vt comprehendas modum qualitatis caliditatis febrilis: ⁊ in hac senties caliditatē nō multū mordacē: vnde. 9o. megategni. in nobis eorum est caliditas nō mordicatiua. imo est caliditas plurima cum quadam humiditate siue leuitate vaporosa. nam Rasis in diuisiōibus. Est tactus eius sicut tactus balneati: ⁊ nō est eius caliditas in termino caliditatis causonidis ⁊ tertiane. Auic. ¶ A qualitate mutata. q2 facies oculi ⁊ omnia mēbra rubēt: nares lingua ⁊ huiusmodi. īflatio venaꝝ timpoꝝ ⁊ totiꝰ: dulcedo in ore percepta. Est enim sanguis sapore dulcis: obtenebratio oculorum cū apparentia lampadarū ardētium ante oculos multiplicatōe vaporum: ⁊ sanguinis ad eos: pruritus in naso ⁊ in loco colli. in quo ponuntur ventose: maxime in eo in quo cōsueuit exire sanguis ex naso: aut sibi superponi ventosas sanguine petente exitum per locū cōsuetuꝫ. ¶ Ab actōe lesa. pulsus magnus: quia virtus est fortis adhuc leuis propter hūiditatem plenus: q2 materia plurima vaporosa nō mordax nō multum diuersus: vt in causonide Et dato ꝙ multitudine sua sanguis plus grauet q̄ꝫ colera: vnde maior diuersitas cōtingere deberet q̄ꝫ in causonide: tamen propter caliditatem causonidis plus debilitātem virtutem q̄ꝫ debilitetur ex grauedine: maior inde diuersitas cōsequitur. Est ⁊ velox ⁊ frequēs propter necessitatem adauctam constrictio anhelitus ex multa repletione venarum: et maxime subeticarum: ex quaruꝫ opilatione cōtingit appoplexia. vt prima terty. ⁊ 4o. regiminis acutorum. Et ideo apparente hoc signo suspicandum est de ea. Et quandoqꝫ accidit asma ⁊ disnia multitudine sanguinis ⁊ vaporuꝫ pectori ⁊ pulmoni cōiunctoꝝ. difficultas sermonis. apostema gutturis ⁊ duarum amigdalaruꝫ ⁊ vuee. que quatuor accidūt repletione materie in venis circa epiglotum: ⁊ circa miringas existentes. ⁊ est malum: quia periculosum. p̄funditas somni. propter qd̄ a multis dicta est febris p̄fundi somni: multitudine vaporum opilātium: trāsitus spiritus aīalis super mēbra sensibilia. dolor capitis ac timporum pulsatiuus p̄pter repletionem arteriarum eius dolor grauatiuus inter spatulas ⁊ extēsus in dorso: ⁊ in eo īflammatio. Et nō est ei rigor: quia continetur materia intra venas. adde ꝙ calida ⁊ humida ⁊ non mordax est. Et nota ꝙ aliqñ mā ad intra venas ē tāta: aut ita acuta ⁊ mala ꝙ saltē facit frigꝰ ī motu suo suffocādo calorē. vt supra de frigore ⁊ rigore dictū ē. Et q̄dā existimant ꝙ cōtinue mā remanēte ad ītra venas potest causare rigorem. ꝯsidera regimē qd̄ precessit. quia sanguinis multiplicatiuū. grauedo totius: ⁊ lassitudo quedaꝫ: somnus profundior solito. somniasseqꝫ res videre rubeas ⁊ huiusmodi. declarant cuꝫ p̄cesserint cū alyꝭ signis dictis febrem synocham esse. de q̄bus ⁊ alyꝭ medicus debet esse curiosus. Et dixit Alexander. Si emoroydes vel alterius sanguinis fluxus clausi sunt: tunc maxime certum est synochas pati febres.

Pronostica Synocha ex toto genere salubris ē: nisi in eius cura error accidat. nam ⁊ si ei cito ⁊ debite nō succurrať: ī putridā trāsit. Et exponiť ly cito a q̄busdā vsqꝫ ad 4m vel 5m diē. post enim illos in putridā transit. ⁊ q̄dā post tertiū. Item dubium est postea ne putrefactus sanguis ad pectus vel pulmonē trāsmittatur. ⁊ sic causet aut periplemoniā aut pleuresim. Or si cito succurratur ⁊ bene quādoqꝫ in vna die terminať. Et propter hoc quia est apta in vna die terminari multi eam collocauerunt iter effimeras. vnde vt. 9o. terapentice Gal'. fecit flobotomiā vsqꝫ ad sincopim. ⁊ astātes dixerūt: o homo interfecisti virū. respōdit imo febrē. ⁊ sic eadē die liberatus est. ¶ Urina in synocha quāto itēsior tāto breuiorem significat egritudinē. ⁊ quāto remissior tanto longioreꝫ statū denunciat. Si in synocha erit vrina multum intensa ⁊ albaꝫ ⁊ cōtinuam habuerit ipostasim: breuē ⁊ salubrē febrem significat. Si vero rubeam ⁊ leuem ⁊ cōtinuam: longam: ⁊ eucratā febrē sigñat. ¶ Facilis respiratio bonꝰ anhelitꝰ facilitas anhelitꝰ sūt ī synocha bonū signū. ¶ Uria itēsa nullaꝫ habens ipostasim: sed in sua cruditate persistens timorem ad longe significant. ¶ Hic nota ꝙ q̄ꝫtū est a p̄icipio febris vsqꝫ ad primam apparitionē digestionis tantum est ab illa apparitione vsqꝫ ad crisiꝫ. vt verbi gratia. Si apparent signa digestionis in. 4o. in. 7o. erit crisis. Et si p̄mo apparuerint in. 7o. crisis erit in. 14o. Et ꝭm citiorem ⁊ tardiorē apparitionem signorum digestionis vel contrary: erit citius vel tardius status siue crisis ad salutem vel ad morteꝫ relatione semper facta ad virtutem. Auic. ¶ Sanguinee ꝭm plurimuꝫ terminantur in septimo: vel vsqꝫ ad septimū quandoqꝫ in quarto. ⁊ earum consumptio est cuꝫ euacuatione sensata quasi semper: licet rarissime fiat: cum nō sensata. Passionarius vero vult ꝙ aliquando ad vltimum tamen terminatur in. xxo. ⁊ infra scdm humoris acuitatem

maiorem aut minorem. ¶ Emissio lachrimarum inuoluntarie. debilitas pulsus ⁊ deficiens. vrina pauca liuida vel subcitrina vel nigra mortem: ⁊ maxime in synocho significant: ⁊ in synocha periculum. ¶ Quādo febris hec non est cum multa intensione accidentium: tunc signum qđ cum sanguine est mixtio humoris frigidi. ⁊ talis vtplurimum ē flegma ⁊ sic pronosticabis grossiciem eius. Et si cum seuitate accidentium: ꝙ est ei admixta colera ⁊ est subtilis: et hoc accidit magis in vere ⁊ hyeme. Accidit autem vt hec quādoqꝫ ad putridam permutetur vt dictum est. ⁊ hoc post primam: aliquando secūdam: aliquādo tertiam diem eius: ⁊ ad plus post quartam. Cuius signum est quoniaꝫ caliditas ⁊ accidentia vehemētiora fiunt propter caliditateꝫ putredinalem nature magis rebellē. Itē est caliditas mordacior. vt īfra statim de signis Synoci. Quandoqꝫ permutatur ad apostema gutturis duaruꝫ amig. ⁊ huiusmodi. vnde inducit prefocationem squinantiam ⁊ huiusmodi. que quādoqꝫ ad variolas per viam crisis. Quādoqꝫ ad scirsem dolorem capitis ⁊ huiusmodi: que omnia suis comprehenduntur capitulis. Quādoqꝫ permutatur ad ethicam errore medici: qui corpus aut flobotomia aut vsu nimio reruꝫ infrigidātium ita infrigidat: vt inde calor naturalis extinguatur. q̄re deīde mēbra nutrimētum regere nō possunt. sed īflammātur ⁊ accenditur in eis caliditas preter naturam que est ethica. Et ita fortasse cōtigit cuidam fratri ordinis minorum multum carnoso ⁊ sanguineo ex flobotomia sibi ter iterata in pauco spacio ⁊ in magna quantitate. considera.

Canones Octo attēdendi sunt in cura synoce inflatiue qui sumūtur a materia ⁊ dispositione ipsius febris. Primus est ordinatio diete. Secundus euacuatio q̄ replētem materiaꝫ respicit. Tertius ē opilationū apertio. Quartus est sanguinis rectificatio: qui eius substātiam adequat vt grossum subtiliando: ⁊ subtilem igrossando. Quintus est sanguinis infrigidatio eius caliditateꝫ respiciens. Sextus est mūdificatio qui respicit materias corruptas sanguini admixtas. Septim⁹ est resolutio qui respicit multitudinem vaporum propter opilationem retentorum: ex quibus apparet quomodo hic differt resolutio ab euacuatione. Non autem hic apposui digestioneꝫ: quoniā ipsa proprie debetur humori putrido. Equatio vero nō putrido. Octauus est accidentium correctio: ⁊ ante horuꝫ cōplementum scito. qđ cum febris hec sit de numero acutarum ⁊ apta statim in putridam transire medicus debet eē multum studiosus ad eius velocissimam curam cum inducias nō det vt primo pronosticoꝝ: dn̄s ypo. nos admonet.

¶ Dieta ordinetur ad contrariuꝫ cause vt ꝙ sibi caueat ab aere calido igne ⁊ huiusmodi. que actu sunt calida vel potentia apta ipsum inflāmare: ⁊ supercalefacere: ⁊ ab omni eo qđ est aptum sanguinem multiplicare in quanto ꝓpter qđ dixit. Almāș. Dieta extenuet: ⁊ nō impīguet. humectet ⁊ nō calefaciat. Et breuiter declinet dieta ad frigiduꝫ ⁊ siccum. Et si times ex ea constrictionē adde firacost. vt Aui. quia dulce. Item ad frigidum ⁊ humidum: ⁊ de his plene es informatus supra 3°. capitulo. ⁊ tu ibi. Addam tamen aliqua particularia que nō ita sūt expressa allegato loco. Sꝫ prius nota. Et si in his status est propinquus debes vti tenui dieta: ⁊ de ipsa tenui: ⁊ tenuissima supra allegato loco. ⁊ debes considerare etatem consuetudinem habitudineꝫ vt virtutem precipue: ⁊ tu te modera in dando ante ⁊ post statum vt docebit in statu ⁊ hora eius subtrahe cōsentiente virtute: ⁊ recurras ad ea que supra de acutis. Quidam opinarunt ꝙ cum hec febris non accidat nisi vtpluribuꝫ robustis. ⁊ fortibus. ⁊ in quarto timetur ꝙ parua est habēda sollicitudo de ipsa virtute: vnde dant extinctiua ⁊ parcitant diete. considera. Et Raș. in diuisiōib⁹. Rege patiētem regimine patientiuꝫ causonidem: licet sit cum extinctione minori. vnde in hac febre si nō qđ prohibeat ex bonis potibus est aqua frigida. vt. 9. terapentice. ⁊ conueniūt potus descripti de febre pestilētiali ⁊ sunt optimi. Serapio tamen concessit vinum album aquosum subtile: qđ intellige aut in declinatiōe aut deficiente virtute: ⁊ maxime in desiderante. Et breuiter regimen ex parte sex reruꝫ nō naturalium positum de febre pestilentiali est hic maxime conueniens: excepto ꝙ aer in his nunqꝫ debet calefieri: sꝫ frigefieri vt ibi. Et tenendus ē patiens bene coopertus: ne frigiditate extrinseca accidat opilatio que causa fuit ⁊ est ipsius febris. Et te transferas ad loca dicta: de omnib⁹ sex rebus non naturalibus copiosus fies. ⁊ hec pro complemento primi.

Serapionis dicti limitatio

¶ In complendo secundum scito ꝙ. 9. terapentice. Inquit Galie. sinocharum sanatio flobotomia est ⁊ aque frigide datio. vnde Rabi moyses. decima particula aphorismoꝝ suorum. ⁊ auctoritate Gal. Inquit. Curationis synoce transmittes omnes cessant per omissionem flobotomie. ⁊ probat id Gal. allegato loco. Et ideo te nunqꝫ intromittas nisi prius flobotomia feceris. Et si primo omittitur deinde virtus non consentiat eam: periculosa facta est. Omnes auctoritates concordant de ipsa fienda in principio. vnde. 9. terapentice. Qui non fuerint flobotomati in vltimum deuenire periculum si non erexerit eos. ab eo virtutis robur aut emorosagia aut sudor multus. Et iterum si non fit flobotomia hos suffocari vel sincopim pati demū oportet: vel debilitabitur natura vasorum propter febris calorem. Est itaqꝫ primo a flobotomia incipiendum inquiente Auic. principio de cura eius. Intentio in curatione febris sanguinis est euō plurimi sanguis vsqꝫ ad sincopim. Sꝫ de hac tali euacuatione ad sincopim inuenis auctores discordes: eam laudat Galienus. 9. terapētice. ⁊ Auençoar ⁊ Açarauius. Aueroys autem septimo colliget. eaꝫ vituperat adducens contra Galienum rationes quinqꝫ satis apparentes decimoseptimo continentis inquit. Magne sagacitatis est non subtrahere sanguinem subito vsqꝫ ad sincopim sed secundare trahendo prima vice medietatem: ⁊ alia vice aliam medietatem. Cui sententie consentit Gordonius laudans eam magis partiri. vt partem facere de mane: ⁊ partem de sero. Et potest se fundare super dominuꝫ Auicennā hic cum inquit: ⁊ partitio quidem in ea melior est si non fuerit qđ necessariam faciat festinationem. Et quia hec flobotomia est solemnis euacuatio cuius vtilitas ⁊ nocumentum est vulgo manifesta. Estque eidem abhominabilis maxime quando magna quantitas sanguinis euacuatur: vltra communem mensuram: ⁊ precipue quando venit ad sincopim. Ideo non mireris si de ea tantum locutus sum. ¶ Dicam itaqꝫ cuꝫ Auicenna duce meo ac medicorum principe. Et in febre sinocha īflatiua ī ꝓncipio competit flobotomia ⁊ vsqꝫ ad sincopim inclusiue: quando medico constat ꝙ ipsa est necessaria: vt quia propter multitudinem sanguinis timetur mors per viam suffocationis: vt quando videt medicus egrum in anhelitu vehementer difficultari auxiliari: ⁊ ꝙ ipse est repletissimus: ⁊ ita de alijs signis repletionis. Item ⁊ secundo quādo timetur ex omissione eius futurum apostema in membro aliquo principali. ⁊ persuadentur hec ratione: quia sic faciēdo maius euitamus periculum: ⁊ minus incurrimus. Melius namqꝫ est in sincopim cadere etiam per viam resolutionis a qua releuatur patiens cum cibo subtili ⁊ quiete: fricationibus aspersione aque frigide in faciem: qꝫ mortem incurrere. Et hec intellige fieri debere quando corpus est robustum forte: ⁊ quādo cetera tali flobotomie consenti-

ant. ¶ Secūda conclusio. Qꝛ si nō sit qd̄ te festinet ad eaꝫ sic faciēdam: etiam: quia corpꝰ nō est tale: vt dictuꝫ est: melius est eaꝫ partiri ꝙ̄ ad sincopim ducere. ⁊ hāc credo sententiam intellexit Auicē. cum dixit. Et partitio quidem in ea melioꝛ est vt hic ante. Unde hic attende pro tui doctrina ꝙ Gal'. fuit audacioꝛ super flobotomiam ꝙ̄ Auicenna quoniam corpora grecorum alijs paribus sunt robustiora ⁊ magis plectorica orientalibus vnde oriundus est Auicē. Nam greci plurimo vtuntur vino. ⁊ eo multum se replent Orientales autem eo omnino priuantur. ⁊ ideo copiosioꝛ in grecis fieri potest. considera. Consimiliter est aduertendum in corporibus vltramontanis boemis polonis ⁊ huiusmodi. que sunt multum robusta carnosa. multoꝗ cibo ac potu se replētia veneri ⁊ baccho in totū deseruientia. in quibus nō incōueniret vsqꝫ ad sincopim eam facere consentiēte virtute ⁊ alijs. In italia autem: quia vtplurimum nō reperiuntur talia: ideo forte medici nō sic ausi fuerunt super ipsam ad sincopim faciēdam. ⁊ ideo partiuntur eam vt Gordonius inquit. Mihi videtur tutius facere flobotomiam in multis vicibus donec deficiat materia. ⁊ nō patiens: ⁊ magꝭ diligo ꝙ egritudo aliquātulum plus ꝓlongetur ꝙ̄ si mors mihi īputaret̄. quoniā aliqn̄ fallimur credētes ꝙ eger sit fortis v̄tutis. ergo fiat flobotomia mane ⁊ sero: ⁊ multis vicibus. Et ꝑ hāc flōmiaꝫ cōplētur due intentiones. Prima. quia euacuatur materia replēs sua quātitate peccās. Secūda. quia ꝑ ipsam remouet̄ iflāmatio. quoniaꝫ flobotomia est de maxime refrigerātibus. Et ideo dixit Auic. Et scias ꝙ flobotomia ⁊ sumere ī potu aquā frigidam quādoqꝫ excusat ab ifrigidatione alia. vnde supra. 9 terapē. Ex sola flōmia vsqꝫ ad sincopī liberatꝰ ē eger ex synocha. ¶ Tertia cōclusio. ꝙ vbi esset necessaria: ⁊ fieri nō pōt ratiōe etatis. vel ꝑꝑ ifirmi deliciam. ⁊ qꝛ nō vult eā pati. ⁊ similiter astātes ⁊ huiusmodi loco flobotomie applica vētosas spatulis aut naticis: ⁊ melius: aut ꝓuoca sanguinē per fluxum sanguīs narium. per emoroidas per mēstrua ⁊ huiusmodi. Qꝛ si ꝯtingeret sanguineꝫ exire ex se nullo modo cōstringas nisi ad debilitatē magnam egrum perduceret. ¶ Quarta cōclusio. Cōueniēte flobotomia fiat de manu. i. de brachio. Auic. Sed īterrogabis. de q̄ vena ait rabi auctoritate Galie. In omnibus speciebus sinoche festina minuere ex vena cordis. i. ex nigra: ⁊ causa redditur a quibusdā: quia in hac vena maxime cōtinetur multitudo sanguinis a quo febris ipsa depēdet. vnde Isaac. si pectus doluerit aperiat̄ epatica: si nō mediana. Quidam ꝙ quando sanguis peccat solū ratiōe multitudinis: debet fieri de vena brachij dextri: sed quādo cum multitudine est acuitas debꝫ fieri de sinistro propter feruorem cordis. ¶ Quinta cōclusio ꝙ quacūqꝫ hora medicus occurrat egro: dꝫ ipsam ꝙ̄ citius potest facere: nisi sit qd̄ obstet. Hanc cōclusioneꝫ voluit Auic. dum īquit. Euacuatio autē nō est aliqua sicut flobotomia ex manu in quacūqꝫ hora accidat: ⁊ nō expectetur crisis neqꝫ digestio nisi sit repletio nauseatiua: quaꝫ remouet Gordonius cū fricatiōibus extremorū. abstinentia ⁊ impositiōe clisterioruꝫ. Et hic habeas pro canone generali: vt supra de canonibus generalibus putridarum. ꝙ ante flobotomiā fac euacuatiōem lenitiuam. Et Gal. 9. terapētice iubet nō expectare horam electaꝫ: sed ⁊ de nocte facere: vt ipse fecit in iuuene quodam patiēte sinocham iflatiuam anteꝙ̄ in putridam trāsiret. ⁊ Gordonius: nec in flobotomādo in hac febre dictū numeruꝫ attēdere debemus: in oppositū cuiꝰ scribit Platearius dicens ꝙ sanguis detrahēdus est vsqꝫ ad 4m diē. quartus vero dies sit exclusus. ¶ Sexta ꝯclusio. ꝭꝫ aliquos cauēdū est ne ī statu fiat flobotomia: qm̄ virtus est debilis: ⁊ āpliꝰ ab accidētibꝰ debilitatur: ⁊ iteꝝ ex flobotomia debilitabitur. quare periculum est extinctiōis egri. cōsidera. ⁊ est gilberti. ¶ Septia cōclusio. ꝙ post flobotomiā per duas horas vel circa da cibū ex mica lota in aq̄ frida vīo granatoꝝ: cōedat lactucas lentes acetosas. succos acetosos ⁊ huiusmodi īfridātes: vt supra de peste. ¶ Octaua ꝯ. Qꝛ vbi virtus videat̄ satis notabiliter defecta ex tali flobotomia ordia vt dormiat post eam. vt Gal'. allegato loco īquit. Et in 5a hora diei īueni euꝫ graui somno detineri: adeo ꝙ nō sentiebat ministros: duꝫ sudorē eius abstergēt: neqꝫ excitaui eū vsqꝫ ad primā horā noctis: sꝫ iussi ministris vt sudorē abstergerēt. Et hic nota cōtra illos ꝗ semper post flobotomiam somnum ꝓhibēt. ¶ Nona ꝯclusio. Qꝛ si talis extīctio nō potest flobotomia fieri. aut ꝓpter metuꝫ īfirmi. aut propter aliquā taleꝫ causam vt supra. Ad aque frigide exhibitiōem veniēdum est. nullo aut paruo ex eiꝰ potu ꝓueniēte nocumēto. Magno vero eius potu prouenīēte nocumēto. ab eius datione abstinēdum. ⁊ alijs oportet vti auxilijs: que obstrictionē aperiunt: multitudinē euacuāt: ⁊ febris feruorē humiliāt: ⁊ dosis est lib. iij. quidam vsqꝫ ad mutationē coloris: ita vt viridis fiat. ¶ Decima ꝯclusio. Qꝛ vbi nō possit flobotomia neqꝫ scarificatio neqꝫ aliqd̄ tale fieri quo sanguis eūet̄ tūc fac vētris solutionē cum farmaco respiciēte colerā: vt est reubarbarū scamonea ⁊ huiusmodi: sicut in causone. ⁊ ratio canonis est: quoniā in his febribus cum sanguis putrefit ad nām colere ꝯuertit̄. vt supra. In qua euacuatiōe expectabis aut nō expectabis digōneꝫ ꝭm canōes positos de hoc. ⁊ ꝑ ꝯplemēto canonis scito vt supra. ⁊ potest eē canō. ¶ Undecima. Qꝛ vbi in stomacho itestinis aut venis meseraicis reperiātur māe corrupte debꝫ flobotomiā precedere lenitio vētris cū cassia māna aut cū clisteri colirijs ⁊ hꝫ: vt supra de his in canonibꝰ generalibꝰ de cura putridarū. ⁊ tu ibi. ¶ Duodecima. ꝙ hec lenitio fiat ad terminuꝫ. i. ad terminatū tēpus: qꝛ. s. sit ita breue vt nō īpediat̄ siue differat̄ flobotomia maxime necessaria ⁊ cita. ⁊ aliquādo posset eē ita necessaria ꝓpter periculū suffocatiōis in mora ꝙ postponeret̄. ⁊ tu ꝯsidera. Et qꝛ post flobotomiā copiosaꝫ fortificata v̄tute aliquādo accidit fluxꝰ vētris colericus: ⁊ sudor copiosus: tu nō debes strīgere fluxuꝫ nisi acciderit debilitas magna. neqꝫ sudorē. immo debes ꝯtinue abstergere: qm̄ sic fortasse sanabit̄. vt Gal'. 9. terapē. ¶ Postremo nota ꝙ si acciderit fluxus sanguis. vt vbi gr̄a nariū ⁊ ex ipso īfirmꝰ ad sincopiꝫ appropiquare icipere debes statim eū restringere: ⁊ cā: qm̄ talis euō nō fit a nā nisi cū magna euōne: cū ipsa sic eligat euacuat̄. vn̄ euō nālis n̄ ita debilitat v̄tutē sic artificialis: qm̄ eā elegit. ⁊ ideo cū maiori euacuatiōe ad terminū sincopis venit: ꝙ̄ qn̄ fit euacuatio ex arte. considera.

¶ Pro cōplemēto tertij canonis ꝗ fuit opil'onū aptio. apitiua: da icisiua ⁊ cal'itatis sedatiua: vt ē sy. acetosus simplex. sy. de endi. cū aquis suis vt supra. 4°. ca°. cū seminibꝰ coībus maiōibꝰ fridis. ⁊ ifra. i fine rubrice. ⁊ aliqn̄ adde si vr̄ aliqd̄ ď radice feniculi. aut petrosilini. maxīe qn̄ fortis ē opil'o. ⁊ tu ꝯpone cū his fridis apitiuis simplicibꝰ ⁊ ꝯpositis de qbꝰ supra ad plenū 4°. ca°. ď digestiuis i discrasia sanguiea ⁊ colerica valētibꝰ. ⁊ tu ibi. Et hic canō ꝯpleri hꝫ fcā flōmia: ⁊ n̄ alr̄. Itē ꝯuēiūt ad eiꝰ ꝯplemētū post ipaꝫ flōmiā fricationes leues facte an̄ cibi exhibitionē. veꝝ auctores ꝑcipiūt ipsas fieri debere cū oleis rarefactiuis: vt cum oleo camomillino: ⁊ vino albo: sꝫ nō est in vsu.

¶ Pro ꝯplemēto quarti. ꝗ ē sanguis rectificatio. si grossus subtiliet̄: ⁊ in subtiliādo ipꝫ nō ē veritꝰ ysaac cal'a admistrare ꝙ̄uis obsint dispōni cal'e: Gal'. vo. 9. terapē. Elige attēuatiua aperientia: ⁊ mūdificantia sine calefactione: vt nō augeant febrem. Et in hoc casu conuenit oximel simplex qd̄ ē tēperatū. sy. acetosus simplex cū aqua capilloꝝ veneris

Ex q̄ vena int flobotomandi synocha laborantes

Nota contra somnū prohibentes post flobotomiam

ꝛ feniculi añ. ꝛ ita cōpone cal'a cū fris vincētib⁹ fris. Et qdā administrāt oxizacarā cū aq̄ feniculi lupuloꝝ ꝛc. Tu ēt cōpone ex simplicib⁹ positis all'ato loco. Et si fuerit subtilis ingrossa cū regimine ex pte cibi ꝛ potus dādo lētē acetosaꝫ excorticatā: ꝛ cibos valētes i distēperātia sanguinea ꝛ colerica: vt supra tertio ca°. Et sil'r da digestiua in eisdē discrasijs valentia. ꝛ tu ibi.

¶ Pro q̄nto q̄ ē sanguis infrātio nota q̄ oēs auctores in exhibitiōe aq̄ frē ꝯueniūt. ꝛ hoc vbi dari pōt. vñ Aui. Sumere i potu aquā frām: si nō ē qd̄ ꝓhibeat sanat ꝛ fortasse excusat ab īfrigidatiōe altera. Sꝫ nō q̄ subdit: ꝛ scias qd̄ eē contētū in infrātione ꝛ dimittere flōiaꝫ ꝛ solutiōeꝫ ventris ē addere i opilationē ꝛ coartationem. aut supple eā de nouo facere. q̄re addit̄ putredo ꝛ caliditas: vt velit q̄ nō deꝫ. nisi p̄cedēte euōne. Et iō dicebat Auic. Uerūtamē nō attēdas ad v̄ba eoꝝ q̄ dimittūt euōnē in hac febre: ꝛ solū alterātib⁹ vtunt̄. ꝛ hic bñ aduerte. Et si ꝯtingat p flōiaꝫ factā sanguinē nō eē sufficiēter infrigidatuꝫ fac istū canonē eē tertium in ordine positū. Et si erit sufficiēter infrātus sufficiet tibi alteratio q̄ ꝓueniet ex cōplemēto tertij canonis supra īmediate positi: ꝛ tu ꝯsidera. Et scito q̄ hui⁹ aq̄ pot⁹ maxīe ꝯuenit sanguine ēt cuꝫ colera inflāmato. nā sic subtilē factū ingrossat ꝓhibetq̄ fluxū ei⁹ ad aliud p̄ncipale ꝛ statiꝫ. febrilē inflāmationē extinguit: ꝛ tāte v̄tutis existit: vt dicit Gal'. vt si ēt aliq̄ tactaꝝ cārū flōia celebrata ñ fuit: ipa sola sit sufficiēs ad curā: maxīe vbi signa digōnis hūoꝝ obstruētiū. si alij sint a sanguine visa fuerint. ¶ Itē scito q̄ facta flōia ꝯueniūt infrīdātia extinctiua ex succo granatoꝝ. iulep violato. aqua ordei. aqua d̄coctiōis prunoꝝ. sy. acetosus simplex cū aq̄ endiuie. oxizacara. ꝛ h'. ꝛ tua ē mēsurare gradū caliditatis. ꝛ f'm illa intēsiora ēt remissiora frā administrare. ex fris positis supra q̄rto capl'o. ꝛ de cura febris pesti. q̄b⁹ locis habes copiose. ꝛ tu ibi. ꝛ semp tenorē v̄tutis cōsidera. ne ex multa infrigidatōe extingueret̄ calor. Ad hāc aūt intētionē cōplēdā ꝯueniūt ꝛ fieri debent epithimata ꝛ alia īfrigidātia maxīe. ꝛ p̄mo circa cor. epar 2°. 3°. circa timpora ꝛ frontē. Coacte tñ aliq̄ñ cogitur medicus incipe ab alteratiuis: ꝛ postponit flōiaꝫ sicut ꝯuenit i casu in quo febris esset arsiua: intēse. s. caliditatis ꝛ īsupportabilis ab infirmo. ꝛ in isto casu loquebat̄ Rasis in diuisionibus dum ait. Si omittit̄ supple flōia. stude ad dandum ei in potu aquā frām plurimā. Et da ei in potu tm̄ q̄ satiet̄: aut infrētur aut tremat. Si ergo deseret eū febris iaꝫ sufficit tibi: ꝛ si redit ꝛ tu reitera vsquequo decliuet febris leuis adherēs: ꝛ tūc rege ipm̄ regimine febris flegmatice: ꝛ subdit q̄ exptus fuit. ꝛ sanat⁹ ē. hortat̄ aūt vt medicus nō sit piger i ei⁹ exhibitōe: q̄ñ ꝯstat ei d̄ ipsi⁹ exhibitiōis necessitate. ꝛ hoc si cetera ꝯsentiūt ei⁹ exhibitioni: q̄ posita sūt. ca°. 7°. supra ī canonib⁹ vl'ib⁹ febriuꝫ putridaꝝ. Dixit Auerroys 5°. colliꝫ. Qñ oīa particularia cōcordāt i febre arsiua ꝛ eger multū desiderat aquā frigidā: nō ē in hoc expectāda digestio: q̄r eger añ digōneꝫ cōsumeret̄: ꝛ si feceris eū pati vsq̄ ad digōnis apparitionē. tūc erit ipa digestio mala. sic hipostasis nigra: aut nebula nigra: pp nimietatē cōbustionis. ꝛ tūc exhibitio aq̄ frigide nō valebit: ꝛ ppea meli⁹ ē i p̄n°. sine ēt digōnis signoꝝ apparitōe exhibere eā ꝛ nō curare d̄ dictis aliquorū ꝯ hoc: q̄r hec ē res verissime approbata. nā mā q̄ taleꝫ facit febrē q̄lis ista ē: cū sit i vltimo caliditatis nō ē p̄uata digōne nisi pp malā q̄litatē acutā: ñ pp grossiciē neq̄ pp viscositatē: ꝛ q̄ñ hūc ifridab tūc stati erit mā digesta. Et subdit. meli⁹ ē vt ꝯuertas talē febrē ad febrē lētā ꝛ lōgam: q̄ curari possit: q̄ eger subito moriat̄. nā error q̄ fit in alteratiōe cōpl'onis febris: facilior ē q̄ mors. Et ergo credo q̄ illi i q̄b⁹ digestio dꝫ expectari: si detur aqua frigida citius curant̄ si v̄tus extiterit fortis q̄uis egritudo ꝓlonget̄. Et rasis recitat q̄ duo iuuenes iter agebāt in dieb⁹ canicularib⁹: quoꝝ vn⁹ erat dñs: alter s'uus: ꝛ ambo hāc egritudinē inciderūt: ꝛ medicus dño aquā p̄buit frigidā ꝛ s'uo nō ꝓpinauit. ꝛ dñs euasit: ꝛ s'uus mortu⁹ ē. Et ex dictis hoꝝ viroꝝ: ꝛ alioꝝ auctoꝝ cōprehēdere poteris q̄ nisi sit qd̄ ꝓhibeat ei⁹ exhibitionem: magis ꝯfisi sunt in eius datiōe q̄ alioꝝ infrigidatiōis: ꝛ de hora exhibitiōis iā dictū ē. Nō itaq̄ mireris si d̄ eius exhibitione tā longā feci s'monē: q̄m multi ex antiq̄s ꝛ ex modernis sunt in hoc ꝯrij. Uerꝫ Cermisonus noster audactior est: ꝛ securior sup aquā ordei actu frigidā. Nā aque frigide potus in febrib⁹ cōiter blasfemat̄ apud nos: non sic apud oriētales: q̄b⁹ est pot⁹ ꝯtinuus. ꝛ iō oꝫ vt cū medic⁹ venit ad exhibitionē q̄ illud faciat cū prudētia ꝛ cautela. ꝯsidera. ¶ Postremo scito qd̄ audactior debes eē in exhibitione aque ordei in magna quātitate: ꝛ maiori q̄ sit aque frigide. ꝛ detur absq̄ zuccaro pp opilationē: ꝛ ē modus securior. vñ cū vides patiētē sinochā multū inflāmatū ꝛ angustiātē: ex ebulitiōe cū īflāmatiōe sp̄ūaliū frequētia magna pulsus ꝛ cordis: ꝛ nō sit qd̄ ꝓhibeat potes dare de ipsa actu frigida vsq̄ ad libr. vi. Aduerte aūt diligēter ad hos canones: ꝛ te f'm eos rege cuꝫ occurret: habito semper respectu ad tenorem virtutis: ꝛ alia: de quibus supra.

¶ Pro sexto. Quia cum sanguine vtplurimū in casu isto peccat colera hinc dentur colere euātiua ex lenitiuis et fortibus mixta: vt cū reubarbaro ꝛ māna: aut cassia: aut electuario succi ros. ꝛ māna aut cū pillulis aureis: ꝛ h'. d̄ quib⁹ ad plenū. 4°. ca°. De euacuātib⁹ colerā. ꝛ sil'r si fuerit flegma cū ipꝫ respiciētib⁹ ex debilib⁹ ꝛ fortib⁹: vt ibi. Scito tñ q̄ tamaridi sūt max̄ r̄mittētes feruoꝝ sāguis.

¶ Pro septimo. Dicēdū q̄ p̄ficit̄ cū aperitiuis dictis in cōplem̄to tertij. vñ nā p ea reddit̄ potētior ad ipsaꝫ māꝫ resoluēdā. ad quē ēt ꝯplēdū adiuuāt fricatōes: vt supra. stude ꝛ recurre ad all'ata loca vbi eris remedioꝝ copiosus. Et lꝫ hic canon cōpleat̄ p 3m ꝛ i eo includat̄. tamē ad maiorē tue doctrine claritatē sic eū posui.

¶ Pro octauo. recurre ad ea q̄ dicta sūt supra de cura accidētiū acutaꝝ. Et vt tibi p̄ticulari⁹ satisfaciā quo ad cōplemētū aliquoꝝ canonū. hic addā simplicia ꝛ cōposita illis deseruiētia magr̄alia ꝛ expta q̄d̄q̄ in alijs s'uabo rubricis: ꝛ maxīe in eaꝝ fine. ¶ Simplicia ꝛ cōposita in febre sanguīs ꝯferētia. rosa. viola. cucurbita: femina frigida maiora ꝛ minora. solatrū. endiuia. latuca. acetosa. nenufar. lupulus: ꝛ ē ꝓpe portulaca: plantago. limon. capillus ve. epatica. anguria: ꝛ haꝝ herbaꝝ aque sublimate sunt vsuales. ordeū ꝛ aq̄ ei⁹. spodiū. vinū granatoꝝ. siue succus eoꝝ acetosoꝝ: ꝛ medij saporis berber. dragaganti. gūmi arabici. ligricia. citoniū. coriādrū: q̄r puluis eius sup fercula. papauer tritus: ꝛ in ferculo positus. Ribes succus ei⁹. ac sy. sandali. tamarindi. ꝛ h'. vt supra d̄ pesti.

¶ Ex cōpositis sunt iulep. ꝛ sy. supra 4° ca°. ꝛ ea q̄ in colerica ꝯueniūt mā. Oleū violatū. ro. ꝛ h'. ex herbis iaꝫ dictis. Troc. de sandal'. de cāphora de spodio. ꝛ maxime i declinatiōe febris: ꝛ valēt in ꝯfortatiōe epatis. Itē troc. Auic. descri. 2° de cura ei⁹. Cerotū sandal'. mes. cerotum Gal'. cerotū infrigidatiuū Serapi. ꝛ tu accipe eoꝝ spēs: ꝛ fac vnguēta. ꝛ alia vt placebit. Ungnētum infrigidās Gal'. vnguentū ro. mes. ¶ Ex cōpositis magr̄alibus. ℞. aq̄rū ro. ℥. iiij. acetose endiuie. añ. ℥. ij. violaꝝ. ꝛ si magis vis infrigidare nenufa. añ. ℥. iij. lupuloꝝ. ℥. ij. acetosi simplicis vel oxizach. ℥. vi. vel loco sirū. pone vini granatorum. ℥. vi. zuccari tabarzet. ℥. ij. ꝛ iulepiza. ¶ Ex ꝯfectio

nibus cõuenit manuſxp̄i platũ cũ modico ſandaloꝝ cõfectum in q̃libet hora exhibẽdum: dãdo de eo cuꝫ potu aque ordei: vt ſupra. Itẽ triaſandali. Itẽ elĩũ. ℞. zuccari viol᷑. bugloſſati. añ. ℥. ij. manuſxp̄i plati diſſoluti ĩ aquaro. ℥. i. margaritaꝝ elect[ar]. de gẽmis. ℥. i. miſce. ⁊ p nobilibus cooperiat᷑ folijs auri: de quo det᷑ ad libitũ añ ⁊ poſt cenã. ¶ Et ex hiis cõpõe ſil᷑r vt tuo ꝯueniet ꝓpoſito. nã ſi ſanguis fuerit groſſus indigẽs ſubtiliatõe vt ĩ ſinocho: facta flõia: da ſubtiliãtia apiẽtia: frigida tñ in vigore: vt ℞. ex ſir. frigi. ⁊ cal᷑. ⁊ ſil᷑r ex aquis ꝯueniẽtib᷒ talibus: vt verbi gr̃a. ℞. ſir. acetoſi. ſimpli. oximel᷑. ſimpli. añ. ℥. i. aq̃ capil᷑. ve. iſopi. añ. ℥. i. ʒ. aq̃ endiuie. ℥. i. miſce ⁊ aromatiza cũ modico cinamomi. ⁊ hic ſcito ꝙ vt ſupra eſt q̃ſi ſemꝑ groſſuꝫ cõmixtione ei᷒ cũ flegmate. ⁊ iõ ĩ cõmiſcendo talia debes illa calida cõmiſcere cũ fri[gidi]s: q̃ ipꝫ flegma reſpiciunt. Et ꝓportionabiliter opare in ꝯficiẽdo ꝯfectões ⁊ electuaria. nã calida hẽbis in de flegmatica: ⁊ frigida habuiſti ⁊ hẽbis de peſtilẽtia. ⁊ ſic ꝑ te de nouo fabrica. Et vt dictũ ẽ maxime cõferũt q̃ in colericis ꝯueniunt. Et ſi opus ẽ euãtio. da caſſie pinguis. ℥. i. ʒ. cũ decoctiõe tamarindoꝝ lupuloꝝ ⁊ capil. ve. extracte de nouo ⁊ turbit p̄parati. ℥. i. vel agarici preparati tãtũdẽ. ¶ Et ſi ſanguis fuerit groſſus mixtione melie. da cũ decoctiõe epithimi ⁊ thimi diaſcene. ℥. iij. vſqꝫ ad. vi. ⁊ ꝯſidera etatẽ vl᷑ caſſiã cũ decoctiõe ſcene epithimi vl᷑ thimi: ⁊ h᷒ meli᷑aꝫ reſpicientium. ⁊ nõ ꝙ ex ſpẽbus trociſcoꝝ cõponere potes ſir. eliũꝫ. confectionem. pillulas: ⁊ h᷒. ⁊ tu ingeniare ad magis vtilia ⁊ cõmoda.

¶ De Sinocho. Rubrica IIII.

His ſic de ſinocha viſis venio ad ea q̃ ſinocho ꝑtinẽt: cui᷒ in p̄nti talis ponat᷑ deſcriptio. Sinochus eſt febris acuta cõtinua ex ſanguine ad ĩtra venas putreſcẽte ſ̄m plurimũ cauſata. Cuius cã ẽ opilatio in poris venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ꝯtingẽs: ⁊ d᷑ putreſcẽte: q᷑ ꝑ hoc differt a ſinoca: vt ſupra in deſcriptiõe eius. d᷑ ſ̄m plurimũ: qm̄ non inconuenit ꝙ ſanguis extra venas fuſus in loco cordi ꝓpinquo putrefactus faciat ꝯtinuaꝫ ⁊ ſinochuꝫ. Itẽ cõſimiliter nõ incõuenit ꝙ ſãguis putrefactus faciat interpolatã: vt pone ꝙ ſit ſanguis putrefactus: a corde ita diſtãs: vt nõ poſſit ꝯtinuare fumos putridos ꝯtinue vſqꝫ ad coꝛ. vt pone ꝙ hodie putrefiat. ℥. cuꝫ qua põt ꝯtinuare: ⁊ nõ cũ minori: qua reſoluta ſtet ꝑ ſpaciũ viginti horaꝝ anteq̃. ℥. de nouo putrefiat. deinde putrefiat: ⁊ ſic ꝯtinuet᷑ hec putrefactio. pꝫ. Reperiũt᷑ tamẽ opiniones ad contrariũ. hoc. n. imaginabile ẽ rariſſime vl᷑ nũquã veniẽs. Relique particule: vt in deſcriptione ſinoche. ¶ Nota ꝙ lꝫ ſanguis ad ĩtra venas putreat: nõ tñ tota maſſa putret: q᷑ oẽs alij humores: qm̄ nã tãtã: q᷑ vltimã coꝝ malitiã corrigere nõ poſſet: q̃re mẽbra nutrimẽto priuarẽtur: ⁊ ſic oĩs talis ex neceſſitate eẽt mortal᷑. Dico ſecũdo ꝙ lꝫ alij humores in p̄n° qñ ſanguis incipit putrefieri nõ putrefiãt tñ cũ ꝓcedit febris de ipſo ſolo putrefacto ſibi aſſociat᷑ colera putrida ĩ quã ſanguis cõuertit᷑: ⁊ ſic ꝯponit᷑: ⁊ nõ ẽ febris abſolute ſimplex. ꝑꝑ qd̄ dicebat᷑ ab Auic. ⁊ magis ſimilis cũ cauſonide: ⁊ de hoc infra de compoſitione febrium.

De cauſis eius dicat᷑. Et q᷑ cauſe ſynoce ſunt vl᷑ eſſe poſſunt factiue ſynochi: ⁊ q᷑ cura vnius a cura alterius non variat᷑: niſi ſ̄m intenſum ⁊ remiſſum: hinc Auic. et alij auctores vnũ tñ de eis capitulũ fecere. Uerum ad putrefactionem ſanguinis qñqꝫ põt tãqꝫ cã extrinſeca ꝯcurrere ipſa colera putrida aut ipſuꝫ flegma putridũ. ita vt colera putrida mixta ſanguini ipſum putrefacit ⁊ ſubtiliat: ⁊ flegma ingroſſat ⁊c. ꝑꝑ qd̄ Auic. dicebat: ⁊ hec diuerſitas cognoſcit᷑ ĩſpectione.

De differentia eius ad ſinochaꝫ dicat᷑ primo anteq̃ ponant᷑ ſigna diſtinctiua. Et hec differt ab illa in p̄mo: q᷑ hec hꝫ tres ſpẽs: quas illa nõ hꝫ. ſ. augmaſticã: omotenã ⁊ peraugmaſticã. Augmaſtica ẽ febris de ſanguĩe putrefacto: q̃ ꝯtinue augmẽtãdo ꝓcedit: ⁊ cã: q᷑ illd̄ vaporoſuꝫ putridũ qd̄ eleuatur maius eſt q̃ illud qd̄ reſoluit᷑: qñqꝫ ẽ eꝯ. Et ſic habetur. ſecũda: q̃ d᷑ peraugmaſtica q̃ ẽ febris ſanguis q̃ ꝯtinue d̄clinãdo ꝓcedit. Quãdoqꝫ vaporoſũ putridũ qd̄ eleuat᷑ ⁊ illd̄ qd̄ reſoluit᷑ ſunt equalia: ⁊ ſic habet᷑. Tertia ſpẽs q̃ eſt febris ſanguinea: q̃ a p̄ncipio vſqꝫ ad finẽ: in vno permanet ſtatu. ¶ Sꝫ dices. ſi aliqñ illud qd̄ reſoluit᷑ ẽ pl᷒ q̃ illud qd̄ eleuat᷑: quare nõ ceſſabit febris: Dicẽdum ꝙ vapor faciẽs febrẽ habꝫ latitudinẽ: ita ꝙ maior ⁊ minor q̃ntitas põt facere febrẽ. Cõparat᷑ aũt in hoc ſ̄mone q̃ntitas vaporis faciẽtis feb. cordi occurrẽs ad quãtitatem totã q̃ eleuat᷑: q̃ ſ̄m ſe totã cordi nõ occurrit neqꝫ reſoluitur. Et ſi poneret᷑ ꝙ feb. inciperet a certa quãtitate: ⁊ ꝙ a minori cauſari nõ poſſet: tũc dicẽdũ ꝙ ſtatim ceſſaret febris: ſi ſuccedẽs vapor eẽt minoris quãtitat[is]. ⁊ hoc credo euenire ĩ practica: qm̄ aliqñ incipiet q̇s febrire. ⁊ paulo poſt ceſſabit febris. Ex qb᷒ apparet ꝙ in hac febre tẽpora diſtingui nõ poſſunt penes acci[dentia]. q᷑ augmaſtica eſt tota augmẽtũ. peraugmaſtica declinatio. omotena ſtat᷒. Sed penes digõnẽ materie accipiunt᷑. ¶ Et ſi q̃rat᷑ q̃re nõ datur quarta ſpẽs: q̃ ſit tota principiũ: dicẽdũ ꝙ euenit ꝑꝑ amiciciã nature ad ſanguinẽ. vñ cũ ſanguis alterat᷑ quouis modo (nam de ipſo nimiũ ſollicita) ſtatiꝫ inſurgit rectificãdo. aut digerẽdo. vñ ſtatiꝫ apparẽt ſigna digõnis: aut ꝯ̃ria ex iſta ſubita inuaſione. ⁊ iõ ſtatim venit ad alteꝝ tẽpoꝝ. Qd̄ d̄ alijs nõ ꝯtingit humorib᷒. Si q̇s vellet põt eã ponere. tñ illa a medico artifice ſenſuali nõ cõprehẽdit᷑: neqꝫ vſqꝫ mõ cõprehẽſa fuit. ¶ Et ſi q̃rit᷑ quare huic ⁊ nõ alijs febrib᷒ tales tres aſſignãt᷑ ſpecies: Dicẽdũ ꝙ inter ſanguinẽ ⁊ nãꝫ ẽ q̃dã amicabilitas: q̃ nõ ẽ cũ alijs humoribus. Scd̄o ꝙ ſanguis rõne ſuaruꝫ qualitatũ ẽ ceteris magis aptus putrere. Cũ itaqꝫ ſãguis putreſcit: ſtatiꝫ: vt dictũ ẽ: nã mouet᷑ forti conatu ad ipꝫ rectificãdũ ⁊ bonificãdũ. ⁊ iõ in tali motu aut plus reſoluit q̃ putrefiat: ⁊ ſic hẽtur peraugmaſtica: aut nõ potẽs vincere ſtat in medio: q᷑ tñ reſoluit quãtũ putreſcit. et ſic habet᷑ ſecũda omotena dicta. Qd̄ de alijs nõ ꝯtingit humorib᷒: q᷑ ipſi ab eius regimĩe facilius relinquũtur. ⁊ deficiẽte mã vel aliunde adiuta ceſſat febris. ꝯſidera. ¶ Secũdo differunt qm̄ ſinocha eſt maioris inflatõis q̃ ſinochus: ⁊ plus per ꝯ̃flamam infeſtat q̃ illa per putredinem. eſt tamẽ citioris euãtionis ⁊ ſecurior. ſinocha q̃ ſinochus. Tertio. q᷑ in ſinocha eſt peccatum in quanto. in ſinocho vero in quali ⁊ in quãto: ꝑꝑ qd̄ vt infra: huic ꝓprie debet᷑ digeſtio. ¶ Quarto. mã ſinochi magis per totum expanditur q̃ ſinoche: qm̄ qd̄ a putrido tangitur putrefit. ¶ Quinto. qm̄ ſinochus pluries facit criſiꝫ cũ euõne manifeſta: que ſ̄m plurimuꝫ eſt fluxus ſanguinis nariũ. ⁊ qñqꝫ cum eruptione emoroidarum menſtruoꝝ: vel alio modo per exitum ipſius ſanguinis. quandoqꝫ ꝑ fluxum colericum ventris: vt Auic. quandoqꝫ per ſudorem: quandoqꝫ ad variolas terminatur. quãdoqꝫ ꝑ apoſtemata inguinum. ⁊ h᷒. ⁊ hec eſt criſis bona ⁊ laudabilis: quando ſigna precedunt digeſtionis.

Differũt ſcd̄o ex ꝑte ſignoꝝ. P̄rio ex ꝑte exeũtiũ qm̄ vrina ĩ hac ẽ rubicũda vel ſubribicũda ſpiſſa cũ liuiditate ⁊ fetor᷑: ĩ ſinocha v̇o abſqꝫ liuiditate ⁊ fetore. liueſcit enim in ſinocho vrina: q᷑ per actionem caloris ignei ⁊ fortis (ꝑtibus igneis ⁊ aereis cõſum

Tres Species febris Sinochi

ptis resoluuntur in aquosas remanentes sine luciditate. Itē egestiões sūt fetide i sinocho: ⁊ a suo colore nāli magis mutate. Itē sputū ad aliqualē amaritudinē ðclinat. ⁊ hec oīa accidūt: ppea φ i sinocho ɔtinue disponit̃ sanguis ad ɔuersionē ei⁹ i colerā ƺ ptē ei⁹ subtilē: vt supra. ¶ A subaliter inberētibus. iā dictū ē in scða dña. Item eius calor ad tactū ē mordicatiuus: ⁊ cū dicit Auic. ē eq̄lis respectu aliap̄ putridap̄. sinoche vo mitis. Itē i sinocho est oris amaritudo. ¶ Ab actiõe lesa. pulsus est in sinocha ordinat⁹ in sinocho inordinat⁹ pp ṽtutē nō eē ita fortē: ⁊ sistole maior diastoles: pp necessitatē expulsiõis vapop̄ putridorū eƺ in sinocha: ⁊ pulsus ē maior i sinocha: q2 i ea est maior inflāmatio. ƺ hic ɔsidera: q2 aliqui tenēt oppositū. fundāt. n. se sup Auic. cū ingt. Et illius excesq̄ ē a putredie caliditas ⁊ accidētia sūt vehemētiora: ⁊ ita in rei ṽitate sunt vehemētiora: ⁊ ṽtutē magis terrētia. vn̄ dolor capitis intēsior. eius grauedo maior vigilia mētis alienatio. inquietudo tristitia hec multo plus q̄ in sinocha. Et p̄nr dicāt φ magnitudo in sinocho maior accidit pp ṽtutis debilitatē maiorem q̄ in inflatiua. cōsidera. Sicq3 habes φ signa demōstratiua sinoche sunt ⁊ sinochi denūciatiua. ⁊ hec tibi de signis demōstratiuis sinochi sufficiant.

¶ De signis autem demonstratiuis specierum eius. Dicendum φ ista signa in eis apparent. Uerum in augmastica in p̄n° apparet remissa. deinde cōtinue intēduntur vsq3 ad 4m vel 5m. deide fit crisis. Est. n. cōiter dies q̄rta stat⁹ ei⁹: q̄uis q̄nq̄ pueniat ad 20m vt supra passionari⁹ de sinocha. In paugmastica vero ē ecōtra. continue remittuntur. In omotena vero continue equaliter procedunt vsq3 ad statum.

Pronostica. Sicut in sinocha dictū ē: ita i sinocho tenedū φ quātū ē a p̄n° morbi vsq3 ad apparitionē digõnis: tm̄ ē a p̄ma apparitõe digestiõis vsq3 ad statū. ⁊ tu ibi. Et cōsimiliter. p̄nostica ex pte vrine i sinocha dicta hoc afferantur loco. ¶ Sinochus cōsueuit venire tpe pestis: quē aliq̄n sequūtur mala accidētia: vt difficultas anhelitus. morbili. variole erisipila. carbūculi. fluxus sanguinis nariū. ¶ Signa mala i sinocho. difficultas s̄monis cum p̄funditate somni apostema gutturis: vuee aut amigdalaru3. sincopis aut alienatio cursus lachrymarum variole liuide violacee acute: ⁊ cutim maxīe pūgētes. Item piectio egri ð loco ad locu3. iflatio ventris resonātis vt timpanū cū ptutit̃: ⁊ maxīe q̄n ex solutiõe vētris iflatio nō qescit. tūc scias φ morieť: ⁊ p̄pe si exiuerit variole virides. ¶ Si exhibito clisteri nō assellauerit patiēs pessimū ē. ⁊ mortis signū. nā ṽtutem defectā signāt. ¶ Si apparēt pustule nigre aut liuide signāt mortē. ¶ Apparitio signop̄ digestionis cita aut tarda lōgū aut breuem signāt morbum.

¶ In augmastica ē timor mortis pp debilitatē ṽtutis ⁊ multitudinē materie: q̄ paulatim iualescit ɔ nām: ⁊ raro i hac ē crisis ad bonū. ⁊ iō ē alys deterior. In paugmastica ē spes salutis pp ɔ̄rias causas. Omotena vo medio mō se h3 iter has. ¶ De permutatiõe vo dicať. φ aliq̄n permutatur ad litargiā pp plurimā ifrigidationē factā i ptibus capitis. q̄nq3 ad scirsem pp multū incēdiū ⁊ cōuersionē eius ad colerā: q̄ si apostemet faciet scirse3. q̄nq3 ad causonidē ⁊ vltra: vt de sinocha dictum est.

Canones. Et licet hec difficilioris cure sit q̄ sinocha: tn̄ q̄si ydē sūt semper seruādi canones: vt i sinocha: vt statim apparebit. vn̄ Gilbertus. In vtroq3 aūt eadē est cura variata. s. scðm magis ⁊ minus. ¶ Et icipiēdo a primo q̄ ē ordiatio diete dicēdū φ eadē est vl' similis ei q̄ i iflatiua. vn̄ debes vt ibi ɔsiderare p̄pinquitatē status ⁊ lōginquitatē: ⁊ scðm hoc regere ifirmum icipiēdo a subtili: vt ē mica panis ⁊ hᵭ. vt supra 3° caplo. ⁊ tu ibi. na3 egritudo est acuta ⁊ peracuta ⁊ vltia. vn̄ ad vltimas egritudies vltime curatiões ad pfectōe3 sūt valētes: ⁊ qb⁹ cōtinuus est status: ɔtinuo tenuiter reficere: vt supra de acutis: ⁊ tu ibi. Et declinat tota ad frigidum ⁊ humidum: vt allegato loco copiose.

¶ Pro secūdo qui est euātio. fiat flōia imediate. vtrum vsq3 ad sincopim: vt de iflatiua dicebať. Dicēdū primo φ minor quātitas sāguis putridi ducit corpus ad sincopim q̄ nō putridi. q̄n cū sinocho est ṽtus debilior. ⁊ iō nō est extrahēda tāta quātitas vt i sinocha: vt. xi. terapētice. 5° ca°. Ad qð ɔcurrit φ sanguis i sinocho non est ita aptus exitui ⁊ euacuatiõi. Itē et minorāda ē flōia i sinocho: q2 per ipsam ⁊ si fieret vsq3 ad sincopim: nō ita cito ⁊ subito posset cessare febris: q2 putredo per ipsam: ita cito. nō remoueret neq3 sanguis equareť. In sinocha aūt per ipsa3 flōiam subito aliq̄n cessat febris: q2 tollit̃ iflāmatio: vt supra de sinocha. Gal. nono terapētice. non fit putredo. ɔsidera. Et iō vt dictū est i differētys. i sinocho expectamus plures crises. nūqd si postponit̃ a principio fieri deinde debeat. cū dicat Auic. de cura putridap̄. de flōia cū postponit̃: nō ē amplius ad eā itētio. i. tāta quāta fuit a p̄ncipio. Or si comprehēditur sanguinē eē aquosu3 p admixtionē flātis aquosi. tūc fiat flōia minor. De hora aūt dicať ɔportionabiliter vt in inflatiua. ⁊ tu ibi.

¶ Fiant euacuationes lenitiue ⁊ minoratiue: vt de sinocha dicebatur: ⁊ maxime corpore ente stiptico. ¶ Digestio: q2 ɔhibitio fiat ne sanguis vlterius putrefiat: et hoc cū extinctiuis fris ⁊ siccis. vt supra q̄rto ca°. De digestiuis i cā sanguinea ⁊ colerica valētib⁹: si mā fuerit subtilis mixtiõe colere. φ si illic fuerit flegma cū sanguine peccās: q̄ res cōprehēdit̃ ispectiõe ipsi⁹ sanguis. da digestiua flegmatis moderata: pp caliditatē sanguis. De quibus allegato loco: ⁊ tu ibi. ¶ Euacuatio iterata post digestionē exhibe euātiuu3 mouēs colām aut flegma s̄m pcessionē digestiui. Et breuiter regať patiens regimine magis exiccatiuo q̄ i sinocha. vn̄ humida nō sūt hic ita cōueniētia: vt p3. Reliq̄ canones adducātur hoc loco ƺ ordinē suum: vt supra i iflatiua. Et seruando ordinē supra positum: ad clariorem doctrinam casum hic de eis in suis ponam terminis.

Casus. Uulpianus pāpiniani socius etate annoru3 triginta vel circa. ṽtute fortis: quo. s. ad vitalem aīalē ⁊ nālē. cordis paruper calidi: ⁊ nō excessiue. renum satis calidop̄. itestina i cōplexione ⁊ cōpositiõe iter mediocritatē habēs. hitudine carnosus ⁊ i spermaticis robust⁹. cōplone sanguine⁹. colore brun⁹. cū amplitudie venap̄: ⁊ eap̄ plenitudie. arte caupo: ⁊ bibulatiõib⁹ ðdit⁹. max̄ vini rubei puri. ociosa3 duces vitā. multū repletus. vētre satis lubricus. medicaminibus nō cōsuetus: ƺ bn̄ flōie quā omni anno ɔsueuit facere ð mēse may: quā nō fecit i p̄nti anno: ob iter qð fecit pedes de ciuitate pisap̄ vsq3 romā de mēse iuny. die octaua eiusdē mēsis calore aeris satis estuāte. incurrit circa. xxy. horā diei quādam lassitatē cū grauedine totius corporis: ⁊ cū quādā somni p̄funditate: i quo somniauit res rubeas videre: ⁊ tunc iuit dormitū: ⁊ satis p̄funde dormiuit vsq3 ad medium noctis. deinde expgefactus ē cum magno caumate ⁊ petyt potū: ⁊ fecit sibi dari vinū modicū limphatū: q2 non cōsueuit eū limphare. vn̄ in crastinū mane vocat⁹ Siculus nr̄: q2 nona mēsis cōprehēso ex informatõe astātium ⁊ signop̄ supra positop̄. ex pte pulsus vrine ⁊ horum φ febriret febre sinocha. Tūc imediate ordinauit clistere lenitiuū ex bliti. malua. mr̄e violap̄ ⁊ hᵭ. vt supra ð cano

nibus vl'ibus febriū putridarꝝ. deinde ꝙ fieret flōia de vena nigra: q2 nō cōprehēdit sanguinē eē multū īflāmatū ⁊ acutū. Incipiēdo curā ab ea: vt p̄cepit dn̄s Auic. Et dato ꝙ cōprehēderet multitudinē sanguis peccātis. tn̄ q2 nō timuit de suffocatiōe: pp morā nō fecit eā vsq3 ad sincopim: sed ordinauit vt extraheret̄ libra vna: q2 si timuisset: eā ad sincopim fecisset pp fortitudinē ⁊ robusticitatē: ⁊ alia q̄ in eo erāt eā tolerātia. Et fundauit se sup dictuz Auic. de cura eius. Et partitio melior est in ea si nō fuerit qđ necessariā faciat festinationē: vt ⁊ Gordonius ⁊ multi alij valētes viri docuerūt. Deinde cōprehendēs ꝙ sanguis ac totū corpus nō erāt sufficiēter infrigidata: ordinauit ꝙ post flōiaz daretur aqua ordei in quātitate vnius libre cū. ℥. iij. iulep. violati fecitq3 euz sic stare p̄ duas horas: post quas ordinauit dietā. Et q2 ex aspectione sanguis vidit nō eē cū eo multā aquā īmo ꝙ erat citrinus ⁊ intēse rubedinis: ⁊ cū ipsum in vase plano cuz virgula forti in frusta diuideret: cognouit ipsum nō esse viscosum ⁊ solide substātie. pp qđ iudicauit ipsuz esse inflāmatū ex colere admixtione. vn̄ ordinauit ad frigidū ⁊ humidū declinātē tā ex p̄te cibi q̄3 potus: vt tertio capitulo de ipsa in calida ⁊ sicca cōplexiōe valēte. etiā ꝙ p̄ tūc subtilis esset. qm̄ estimauit statuz propinquum. Itē precepit vt nō dormiret. qđ si comprehēdisset ꝙ ex ipsa flōia fuisset multū debilitatus. ipse impauide ordinasset vt dormiret: vt supra Gal'. 9°. terapētice. In. xxij. hora ad eum rediēs: inuenit etiā indicāte vrina ac pulsu ꝙ ipse adhuc erat inflāmatus: ⁊ ꝙ nō erat couenieter sanguis extinctus. vn̄ ordinauit ꝙ iterū absq3 percussione vena aperiretur: ⁊ ꝙ extraherētur. ℥. vi. sanguinis de nouo: et ita actuz est. deinde ꝙ daretur lib. 5. extinctiui dicti. deinde dieta vt supra. Ordinauit deinde qđ si sitiret daretur aqua cocta simplex cuz vino granatorū: aut aqua ordei cū iulep rosato ⁊ h9. Sequēti aūt die: q2 decima cuz ad eum veniret: inuenit eū adhuc calētē: ⁊ ipsuz aliqualiter dormiuisse: ⁊ tūc precepit vt fieret ei clistere infrigidatiuū lenitiuū. ex malua. matre violarum. bliti. nenufare. oleo violato. ⁊ sale cū modico ordei. Et cibauit euz dieta grossiori ex spinachijs ⁊ lactucis ī brodio pulli macri. Et ordinauit: q2 bibulus ⁊ nūq3 aque cōsuetus: vt daretur vinū albū pauce vinositatis ēt cū aqua veri frigoris limphatum: ⁊ sic per aliquantulum temporis post prādium quieuit ac dormiuit. Sero autem ad eum rediens. pur percepit adhuc aliquid caliditatis: ⁊ tunc ordinauit epithima cordi infrigidatiuum: ⁊ ipsum continuare per totam illam noctem: ⁊ ea nocte cum sitiret ꝙ daretur iulep ros. cum aqua acetose ⁊ endiuie: aut rosa. cuz aqua ordei. Item ordinauit in complendo tertiū ⁊ quartum canonez vt die. xi. mane in aurora daretur sir. acetosus simplex cum aqua capilorum ve. ⁊ endiuie ⁊ modico aque feniculi: ⁊ frigidum: ⁊ ꝙ continuaretur vsq3 ad tres dies: q2 vsq3 ad decimūquartū. deinde pro complendo sextum ordinauit solutiuum ex māna ⁊ reubarbaro in die decimaquinta. assumendo cum canonibus suis cū decoctione tamarindorum prunorum: ⁊ h9 in aqua endiuie: In decimasexta. autem sudauit copiose ⁊ liberat9 fuit in totum. verum post quartum diem ordinauit fricationes omni die bis. s. fieri mane et sero ante cibum. dabatq3 deinde dietam conuenientem: vt supra de acutis: ⁊ hoc ordine procedendum est: vbi esset sinochus cū canonibus suis: quos per te reuide: ⁊ hec in presentiarum sufficiant. Pro accidētibus vero recurre ad ea que de acutis ⁊c.

Capitulum duodecimuz de febribus colericis. Continens quatuor rubricas.

¶ De diuisione: causis ⁊ signis feb. colericarum in generali. Rubrica I.

Vt testatur Auic. p̄ma p̄mi de humorib9: ⁊ vt p̄posito nr̄o satisfacit. Colera diuidit̄ ī nālē: q̄ ē humor vtilis nō extraneat9: ⁊ ī nō nālē: q̄ tal' dr̄: aut pp cāz extraneā: q̄ ei admiscet̄: aut pp cāz ī se: q2 ei9 suba ē nō nālis: s3 extranea: ⁊ hec appellat̄ pura nō nālis. alia q̄ est talis p̄ admixtionē ē nō pura ⁊ nō nālis: ⁊ dr̄ colera non pura nota seu famosa: qn̄ qđ ē ei admixtū ē flegma. Or si fuerit melia dr̄ nō pura minoris fame. Ab his itaq3 coleris diuerse causant̄ febres: q2 diuersarꝝ denomiationū. nā q̄ cātur a colera pura n̄ nāli: dr̄ tertiana pura. Que v̄o a colera n̄ nāli n̄ pura dr̄ tertiana n̄ pura siue nō siue famosa: aut minor' fame vt dcm̄ ē. Or si ꝯtigat duas tales mās eē ī diuersis locis, ita ꝙ q̄lib3 moueat̄ ad cāndā febrē: ita ꝙ patiēs oī die febriat appellat̄ tertiana duplex.

¶ Et vt habeas modū loquēdi medicorꝝ: ac melius circa māz opari scias: scito ꝙ qn̄ colera nota ē p̄ admixtionē flegmatis aquosi: qđ ī eius exitu cōprehendit̄: ⁊ p̄ alia signa īfra: tūc febris dr̄ tertiana de colera citrina. Or si flegma erit grossiuz: dr̄ tertiana de colera vitellina: q̄ colori vitelli ouorū similis existit. Or si fuerit febris de colera minoris fame: q̄ est talis p̄ adustionē: tūc dicet̄ tertiana nō pura de colera adusta: ⁊ hic ingrossat̄ p̄ ipsaz adustionē: ⁊ ad nāz tēdit melie: ⁊ sic durat vltra spaciuz. xij. horarū ⁊ multū. S3 hic ē locus speculatōis de q̄ ī sequēti rubrica. Or si fuerit talis p̄ admixtionē melie: qđ comprehēdit̄: q2 calor tēdit ad rubeū nō clarū nec floriduz: tūc dicet̄ tertiana nō pura p̄ admixtionē melie. Reperiuntur autē p̄ter has spēs alie due. s. prassina siue viridis ⁊ eruginosa. Nā prassina p̄ adustionē vitelline: ⁊ eruginosa p̄ adustionē prassine generat̄: q̄ ē oib9 calidior. Et vt dic̄ de suba venenorꝝ Aui. allegato capitulo. Et iō oib9 peior ⁊ magis p̄niciosa. ¶ Iuxta q̄ ē vidēduz p̄mo si ex his duab9 spēbus febris tertiana gnāri possit. secūdo ne aliqd intactū relinquat̄: nūqd ex nāli colera nō putrescēte: vt de sanguine dicebatur: ipsa etiaz tertiana causari possit. ¶ Ad que ī paucis respōdēs pro p̄mo adduco cōciliatorē nostrū q differētia. 9i. ingt. D°. ꝙ ex colera proprie eruginosa febris: neq3 aliqua egritudinū pōt causari: s3 potius vomitu emittitur: aut mortē repētinā inducit. Et adducit textum Isaac quinto febriū sic inquientis. Prassinā īpossibile est ī epate generari: neq3 generat febrem: q2 nō tāto t̄pe in corpore permanet: vt putrefiat ⁊ febrez generet. nā eni semp̄ se coadiuuat: vt eam a corpore expellat pp eius malignitatem. Or si natura defecerit eam expellere nequiens incēditur cor: et homo moritur. Subdit itaq3. si talia de prassina accidūt quāto maiora ⁊ certiora ⁊ eruginosa eueniunt. vn̄ tertio Almāsoris. Omnes colere vidētur euacuari ⁊ egrotāte corpore viridi excepta. Post autem. Hec auctorum verba Cōciliator inquit. De colera vero prassina nō simpliciter enūciādum: qđ febris ea oino possit gigni: maxime cū nō sit cōdēsata: vt eruginosa generetur etiam: non solum in stomaco. verum vt dictum ⁊ in venis: vt alijs cōiuncta humoribus: nō sic etiā vt eruginosa nature odiosa: vt statim percepto eam expellat nocumēto: neq3 putrefactioni resistēs qđ fortasse videtur cōcedere. Auic. prima quarti inquiens ipsam fieri ex chimis subtilibus plurimum quorum est colericum vehementis subtilitatis: ⁊ profundatio male substātie venenose: cui iam accidit putredo in corporibus calide complexionis ⁊ sicce valde. Ista vero mala substātia venenosa qua profun-

datur colera ꝯ plurimũ videtur parſimonia: cuꝫ ipa di
cta ſit de genere venenoſaꝝ: ⁊ ego gdē febreꝫ iſtaꝫ vidi
in quodaꝫ iuuene complexionis ſicciſſime: ⁊ calido etiã
valde cuꝫ accidentibus etiaꝫ hꝰ: vt calore vehemẽti in
terius ſiti frigiditate extremoꝝ ſincopibus aliquãdo:
⁊ affligebat̃ ꝑ tertiũ maxīe: qui fluxu largiſſimo vẽtris
ſuperueniẽte coler̃ praſine aquoſe febris ceſſauit. Jn cu
ius ẽt fluxu ob vtutẽ laboratũ fuit ĩ reſtrictiõe. Et iſte q
deꝫ deinceps inappetibilis factus: ⁊ vix deglutiẽs: nihil
ſumẽs circa ſeptimã abinde tabefactus expirauit. No
cte aũt illa praua colera ipſius ſpũs ⁊ cor venenauerat ĩ
natos. Et qm̃ q̃ ſunt hꝰ colerarũ raro emergũt: auctores
vident̃ ſibi inuicẽ diſcordare. cũqꝫ huius artis plurima
experimẽto magis q̃ꝫ rõne capiãtur. vñ de his q̃ raro cõ
tingũt certificari nõ poſſũt. interioꝝ. vº. hec ille. Hic aũt
adducere auctoritates auctoꝝ: q̃ vidẽtur inter ſe aduer
ſari. eẽt ipſaꝫ qõnẽ decidere. qđ hic nõ intẽdo: ſꝫ ſoluꝫ te
ſtimonio Cõciliatoris nr̃i ſtare. De his ẽt aligd infra ſuo
loco ꝯſidera. De 2º aũt dicet̃ rubrica de tertiana conti
nua. ⁊ tu ibi. ¶ Juxta aũt has diuiſiones ſeqtur hec vl
tima. Febriũ colericaꝝ alia ĩterpolata: alia ꝯtinua. Inter
polatarũ aũt alia pura: alia nõ pura: vt ſupra. Et ꝯtinua
rũ alia ꝯtinua nõ ꝓportionalis: qꝛ ꝯcluſa vt cauſon. alia
cõtinua ꝓportionalis: q̃. ſ. de tertio in tertiũ excreſcẽtiaꝫ
hꝫ. ſ. manifeſtã fortificationẽ ⁊ mãifeſtã getẽ. ſ. remiſſio
nẽ: ⁊ de his oĩbus ad plenũ ſuis dicet̃ rubricis. Sꝫ tñ ꝑ
nũc tñ dicat̃: ꝙ ex his coleris. ſ. nõ puris põt ⁊ tertiana
ꝑiodica ⁊ cauſon ſiue ꝯtinua generari. Et his febribꝰ ma
xime parati ſunt q ſunt colerice cõplexionis: ⁊ in ſtatu ſi
ue in iuuẽtute: q̃ ẽ oĩum etatũ colere generatiua magis:
⁊ q regiones habitãt calidas ⁊ ſiccas: ⁊ q regimine vtun
tur colerico: ⁊ vigilias ⁊ ieiuniũ multũ ſuſtinẽt: ⁊ multuꝫ
exercitãt̃. Et multiplicãt̃ in eſtate: vt Ypo. infra. Eſtate
vͦo cauſon ⁊ febres tertiane plurime: ⁊ ĩtellige vt ſecũdo
de differẽtijs fe. qñ eſtas ſuã ſeruauerit nãm: ⁊ poſt eſta
tẽ magis accidũt in pñº autũni.

Ex his patet que ſint cauſe primitiue colerica
rũ febriũ: ⁊ ſũt aer calidus ⁊ siccꝰ.
regio talis. vſus ciboꝝ ⁊ potuũ calidoꝝ. labores ſupflui.
ſollicitudo magna. vigilia multa. tolerãtia multa ⁊ ſitis
⁊ famis ſiue ieiunij. ira furor ⁊ hꝰ. q̃ hũores habẽt ĩflam
mare: aut ĩflãmabiles generare. ¶ Cauſa antecedẽs eſt
ipſa colera q̃ putrefit ꝑꝑ ꝯculcationẽ eiꝰ: ⁊ indebitã euẽ
tationem. vnde cordi fumum putridum mãdans febrẽ
cauſat: qui putridus fumus eſt eius cauſa coniuncta:
vt ſupra ſecundo capitulo de cauſa febris dictum ẽ. pu
trefit eniꝫ colera ipſa qñqꝫ extra venas: vt ĩ carne ꝑtibꝰ
cutis: ⁊ ĩ faucibꝰ venaꝝ magnaꝝ: vt ĩfra de tertiana con
tinua: ⁊ ſic facit interpolatã vt infra. Quãdoqꝫ in venis
aut arterijs ꝑ corpus diffuſis: remotl tñ a corde: ⁊ ſic cau
ſat ꝯtinuã ꝓportionalẽ: qm̃ in venis aut arterijs partiuꝫ
vicinãtiũ cordi: vt in venis pulmonis. capſula cordis. in
ore ſtomaci: aut in venis epatis: ⁊ ſic ẽ cã ꝯtinue nõ ꝓpor
tionalis vt cauſonidis. de qbꝰ omnibus plenius infra.

Signa demõſtratiua. ¶ De ſignis dicat̃ ꝙ q̃dã ſunt
antecedẽtia: ⁊ q̃dã cõcomitãtia. Antecedẽtia
ſũt ſenſatio pũcturaꝝ ĩ corpore ⁊ dorſo: maxīe ſõni dimi
nutio. deiectio appetitus: ardor ⁊ morſio in ore ſtomaci
acuitas ꝑcepta ĩ emiſſione vrine ⁊ egeſtionũ. ⁊ aliqñ de
xtri timporis dolor: ⁊ ad illã ꝑtẽ magis mouet̃ colera.
¶ Cõcomitãtia aũt febres colericas in genere ſũt ſitis
vehemẽtia ꝑꝑ oris ſtomaci exiccationẽ. anguſtia. inquie
tudo. ĩpatiẽtia ꝑꝑ acuitatẽ ⁊ inflãmationẽ colere. virtu
tẽ vehemẽter ſtimulãtẽ. alienatio ꝑꝑ motũ coleᷓ ſurſuꝫ.
⁊ ꝑꝑ eãdẽ cãꝫ dolor capitis maxīe ĩ dextra ꝑte vt dictuꝫ
eſt. nauſea vomitus amaritudo ꝑꝑ motũ eius ad os ſtoᷓ
maci. ſiccitas lingue labioꝝ ⁊ aliaꝝ partiũ oris. ſciſſio la
biorũ. eoꝝ veſicatio ſiue vlceratio ab ipſa colera aſcẽdẽ
te ĩ labijs recepta: q̃ ſũt carnoſa ⁊ ſui acuitate ſcĩdit illa.
Et qñqꝫ accidit in eis vlceratio ⁊ ſciſſio via criſis. Et iõ
dicũt vulgares: hoc eẽ bonũ ſignũ. ſiccitas ſiue vẽtris
ſtipticitas. colera habẽte raptũ ad alia loca: qđ cũ ꝯtigit
exeũtia nõ ſunt multũ tincta. ¶ Septẽ ſunt ab Auic. po
ſita ſigna febri colerice periodice. tã pure q̃ꝫ nõ pure cõ
munia. Primũ rigor qui ĩ principio paroxiſmi incipit cũ
horripilatione: ⁊ pũctura acus ꝑꝑ expãſionem materie
acute ſuꝑ membra ſenſibilia. deinde ſequitur frigus. Et
dato ꝙ cuꝫ horripilatione eſſet frigus: tñ poſtea magis
⁊ fortius percipitur eo qđ fuit in horripilatione: reuoca
to magis calore ad interiora. Poſt hec aũt ſubſequit̃ ri
gor difficilis valde: ⁊ difficilior rigoribus aliarum putri
darum: ⁊ hoc quantum ad motum concuſſiuũ: qꝛ vt di
xit Zoar. fortem habet rigoreꝫ: qꝛ humor colericus mor
dicatiuus vadit ad mẽbra puri ſenſus. aliaꝝ aũt febriũ
materie non ſunt ita mordicatiue: ⁊ naturam tantuꝫ in
feſtantes. Et cum tali rigore percipitur caliditas ad ĩtra
propter caliditateꝫ materiei: ⁊ frigiditas ad extra priua
tiua reuocato calore ⁊c̃. Et ideo eſt cum pauco frigore. ſ.
poſitiuo: vt eſt in flegmatica aut melãcolica ratione ſue
materiei: ⁊ ſequitur eum punctura acumẽ: ⁊ in proceſſu
ſuo acuitate materie. Et dato ꝙ ſit vehemens: tamen ci
to recedit: qꝛ non eſt fortis extenſiue: propter velocẽ mo
tum colere ad extra eius ſubtilitatem que cito reſoluit̃.
Et hic quidem rigor in principio vniuerſali eſt intẽſior
q̃ꝫ in augmẽto ⁊ ſtatu: qꝛ mã colerica in principio eſt ſub
tilior: ⁊ ſic mobilior ⁊ ſic fortiorẽ cauſat rigorem. Jn pro
ceſſu vero per digeſtionem ingroſſatur. vnde in ſtatu ẽ
adhuc minus fortis. Jn flegmatica autem ⁊ ſimiliter in
tertiana non pura ⁊ in quartana eſt econuerſo: qꝛ mate
ria a principio eſt groſſior: ⁊ cruda: ⁊ tarde mota: ⁊ debi
les rigores faciens. Cum autem in proceſſu ⁊ maxime
circa ſtatum ſubtiliatur: fortiores facit rigores. Et ideo
cõmentator Alexandrinus ſuper primo epidimiarum
dixit ꝙ artiſta cognoſcens per hoc ſtatum letabatur: ⁊
ideota triſtabatur: qꝛ credebat morbum augmentari
⁊ debere prolongari. Ex quibus bene conſideratis me
dicus facile comprehendet ipſarum febrium colerica
rum tempora vniuerſalia: ⁊ tu conſidera. ¶ Secũdum
eſt: qꝛ tam pura q̃ꝫ non pura recedit cum ſudore propter
ſubtilitatem materiei que eſt apta conuerti in vaporem
⁊ aptitudinem motus eius ad cutim: ⁊ maxime contin
git quando per alias vias materia non euacuatur: vt vo
mitu ſeceſſu ⁊ hꝰ. Et vt Jſaac. hic ſudor conſueuit eſſe ĩ
principio paucus: qꝛ mã nondum eſt bñ digeſta. Jteꝫ qꝛ
calor febrilis deſiccat eam. ¶ Tertium. vrina eius ru
bea tendens ad igneam: in qua non eſt multa groſſitu
do: ⁊ hoc quando eſt ex colera pura eius mixtione: ꝙ ſi
fuerit groſſa non pura: erit vrina cruda: quia tenuis pro
pter opilationem: aut groſſa propter groſſiciem mate
riei cum ea expulſa. tamen erit cum ea rubedo inflãma
ta tendens ad albedinem propter mixtionem flegma
tis: aut ad fuſcum propter mixtionem melancolie: vt in
fra de eis in ſequentibus rubricis. ¶ Quartuꝫ. ꝙ ĩ hac
febre cum manu tangit corpus percipit ꝙ in calidita
te non fit additio: ĩmo quandoqꝫ minuitur inflãmatio:
⁊ cauſa: quia vapor eſt iam in exterioribus multiplica
tus. Jn cauſone eſt econuerſo: quoniam caliditas eſt in
interioribꝰ ⁊ multorũ vaporũ: quos manꝰ reprimere nõ
põt: ⁊ minuit̃ qñqꝫ: qꝛ ĩ dcliatõe. ¶ Quintũ. qꝛ collectio
ſignoꝝ ꝑ ꝑte dictorum: vt vigilia ſine grauitate capitis

ꝓpter acuitatē colere ſtimulātis ꝛ eius leuitatē. ſitis ſudoꝛ ira: ꝛ iā pꝫ cā eoꝝ. Sꝫ nota ꝙ aliqñ i aliq̄ nō pura erit aliqs ſomnus cū grauitate ꝑꝑ multos groſſos vapores nō multū acutos. Itē odiū locutiōis: qꝛ ſpūs ex locutione motꝰ exacuit colerā: vł qꝛ organū auditꝰ hñt ex ſiccitate febꝛis multū expurgatū. vñ ſōnꝰ ei occurrēs valde realr̄ īpꝛimit: ſic cū tāgibile occurrit neruo diſcoopto

¶ Sextū. qꝛ pulſus ē velocioꝛ reſpectu aliaruꝫ: ꝛ cā pꝫ. ꝛ eſt diuerſus ꝑꝑ debilitatē v̄tutis ab humoꝛe factā: ſed minoꝛ q̄ꝫ in alijs putridis. qm̄ humoꝛ ē minꝰ grauis ꝛ magis vniformis ī ſuo motu putredinis ꝛ expāſione caloꝛis cū duricie ꝑꝑ ſiccitatē. In alijs aūt ē diuerſitas rōne putredinis. ꝛ ipſius febꝛis etiā ꝑꝑ groſſiciē ꝛ viſcoſitatē humoꝛuꝫ magis ſuffocantium calidū: ꝛ magis diffoꝛmiter ꝓcedētiū ī putredine. ¶ Septimū. eſt ſumptū ab etate cōſuetudine cōplexione arte regione tēpoꝛe: multitudine euentus tertianarum. Et de his omnibus particularius infra.

¶ De Tertiana pura. Rica II.

Expeditis generalibus: ad particularia venio. initiū faciens a pura: q̄ ſic deſcribit̄. Febris tertiana pura ē febꝛis īterpolata a colr̄a pura ſubtili ac leni putreſcēte cauſata. cuius ē de tertio ī tertiū egrū affligere ſm̄ nāꝫ humoꝛis ꝓpꝛiāꝫ: ī ſeptē periodis ſꝫ plurimū vel añ terminata. Dicit̄ interpolata ad drīam cōtinue ꝛ cauſonidis: q̄ ꝛ ſi ꝯtingat eas fieri a colr̄a pura: vt ſecūdo de criſi: qꝛ tñ nā ꝓpꝛia humoꝛis ē ī ſuo motu interponere getē: qd̄ in ꝯtinuis nō ꝯtingit. ideo nō dicūtur pure tertiane. Dicit̄ a colera pura ad drīam tertiane note: de qua in ſequēti in rubꝛica: q̄ a colera nō pura fit. vñ hic credo ꝙ puritas colere habꝫ attēdi penes eiꝰ ſimplicitatē cū ſubtilitate ac lenitate. ita ꝙ illa colera eſt pura cui nō ē aliqd extraneū admixtū ſubtilitatē ac lenitatē habēs. Et ꝑꝑ hoc dixit Auic. de drīa inter purā ꝛ non puram. pura ē ſubtilis lenis. Ex qbꝰ infert̄ ꝙ ſi accidit aduſtio ipſi colere pure ꝑ quā ipſa ingroſſat̄: ſicut ex aduſtione ꝯtingit: ꝙ illa efficit̄ nō pura: ꝛ ē colera q̄ ē ſpēs minoris fame faciēs cū putrefit tertianā nō purā. nam ꝑ aduſtionē igroſſat̄: parſq̄ꝫ eius ad melācoliā ꝯuertit̄: ꝛ tu bñ cōſidera. Dicitur putreſcēte: qꝛ a colera nāli nō putreſcēte nō ē viſuꝫ febꝛē cōtingere. nā in ꝓcedēti capꝰ dicebat̄: ꝙ ſanguini nāli ipſo ī ſua nālitate remanēte ineſt facere febꝛē. alijs aūt humoꝛibꝰ nō: ꝛ cā reddebat̄ ibi. Et ita nullibi reperit̄ caplm̄ de tertiana ꝯcluſa de colera nō putrefacta. q̄ꝫuis Auerroys dicat ipſaꝫ poſſe ꝯtingere ꝛ cauſari. nā poſſibilitas ē res ampla: cui ſꝫ ſe nō ē ꝯ̄dictio. Aui. de qntana ſextana. Itē ipſa nūquā ſic contingeret q̄ꝫdiu ꝑmaneret: qm̄ nā nō hꝫ de ea illam curā: quā hꝫ de ſanguine. Et ſi accideret curaret̄ cura cauſonidis vel continue ꝓpoꝛtionalis: de qbꝰ ifra. vſq̄ꝫ modo nō ē ab auctoribus inuētuꝫ ipſaꝫ ad manꝰ medicoꝝ perueniſſe. Dicit̄ cuius eſt de tertio in tertiū. nā lꝫ de rōne colerice ꝛ maxime periodice ſit de tertio ī tertiū affligere. tñ non valet argumētū. hec de tertio ī tertiū affligit. ergo tertiana: qꝛ aliq̄ febꝛis cōpoſita: vt q̄ ē de duobꝰ qntanis: de tertio in tertiū affligit. Itē errat q tertianā iudicat ꝑ ipſaꝫ affligere de tertio ī tertiū ſolū: qꝛ pōt fieri cōpoſitio duaꝝ tertianarū: ꝛ erit ꝑoxiſmus oī die: vt accidit ī duplici tertiana dicta. Et iō dicebat ꝓnceps: q ergo ꝯſiderat tertianaꝫ ꝑ paroxiſmū errat in ea. īmo oꝫ vt attēdant̄ ſignificationes alie. In ſimplici v̄o nō accidet ſic erroꝛ. Dicit̄ ī ſeptē periodis: qꝛ accidit vtplurimū ꝑꝑ ſui leuitatē ac ſubtilitatē: niſi accidat erroꝛ ex ꝑte regiminis: aut alterius rei ꝑ quā ꝯtingeret ipſam ingroſſari. quo caſu trāſiret in nō purā. vñ Ypo. 4.° aphoꝛū. 59. aphoꝰ Tertiana pura ī ſeptē periodis iudicat̄ lōgiſſima: vt ſupꝛa 2° ca.° vñ Auic. Et ſimiliter pura nō addit: cū nō accidit erroꝛ ſuꝑ ſeptē periodos. vñ Gal. ī cōmē. allegato aphoꝛiſſimi inqt. Tātū fac̄ tertiana īterpolata ī vno ꝑoxiſmo: quātū tertiana ꝯtīua aut cauſon ī vno die: ſꝫ hec terminat̄ ī ſeptē diebꝰ cū ſit peracuta. ergo ꝛ illa ī ſeptē ꝑoxiſmis. Et dr̄ vł añ: qm̄ accidit ꝙ colera ad putredinē mota ſit pauca: aut multuꝫ ſubtilis: apta finiri ī vno tribꝰ vł q̄tuoꝛ ꝑoxiſmis. vnde Auic. Et aliqñ ꝯſumit̄ ꝑꝑ ſubtilitatē ſue materie ī paroxiſmo vno. Et ſubdit. ꝙ ſi addat ſupꝛa ſeptē ꝑiodos additionem plurimam: tunc non eſt de genere pure.

Et licet ex his appareat drīa īter ipſaꝫ ꝛ nō purā. tñ multe alie ponūt̄ drīe: quas ad doctrinam clarioꝛē hic ſubiūgā: ꝛ tu illas collige ex dicēdis ſignis. Nā ꝛ ſi ꝑ ſigna dicta ꝯ̄cta ad intēſionē ꝛ remiſſioneꝫ a ſe inuicē differāt. tñ vnaqueq̄ꝫ hꝫ ſigna ꝓpꝛia per que ad inuicē diſtinguūtur. ¶ Et ſequēdo oꝛdinē noſtrū. initiū faciam. Ab exeūtibus. vꝛina in pura eſt rubea clara ad igneū tēdēs: eq̄lis ſubſtātie: ꝛ aliquādo ſubtilis. Et Aui. in qua nō eſt multa groſſitudo: īmo ſupple eſt ſubtilis reſpectu aliarū interpolataꝝ: in qua conſueuit apparere nubes alba natās in ſupꝛemo: aut in medio pēdēs in pꝛimo tertio quarto quinto vel ſeptimo die. Et de his in ſignis pꝛonoſticis: ꝛ eſt foꝛtis odoꝛis ꝑꝑ acuitateꝫ colere. Egeſtiones ſunt colerice tincte crocee. Sudoꝛ eſt exuberans reſpectu veniētis in nō pura. vnde ſecūdo ē vaporoſus calidus: ſicut ſudoꝛ quē emittit homo in balneo: ꝛ eſt equalis ī toto coꝛpoꝛe: ꝛ cum tergitur apparet citrinitas ſuꝑ peciā. vomitus eſt colericus. ſputum amarū valde: ꝛ ſic de alijs exeūtibus: quoniam colere atteſtantur.

¶ A ſubſtātialiter inherētibus. Dico ꝙ ī pꝛincipio ī pura cum tāgitur eius mēbꝛū: ſtatim ꝑcipitur notabilis caliditas ꝛ moꝛdicatiua. ꝛ ī acuta magis q̄ꝫ in nō pura: ꝛ ſtatim poſt rigoꝛē ſiue frigus ſe extēdit ꝑ vniuerſuꝫ coꝛpus qd̄ velociter calefit: ꝛ eſt ſignum foꝛte: q̄ꝫuis caliditas ſit acuta: tamē tactu iudicatur vapoꝛoſa ꝛ benigna: reſpectiue tamē. ¶ A qualitate mutata: qꝛ facies oculi ꝛ hꝰ ſunt magis ad citrinitatem tendentia: ſimilr̄ lingua ꝛc.

¶ Ab actione leſa: initiū faciēs a rigoꝛe. In pura rigoꝛ .i. motus cōcuſſiuus eſt maioꝛ: ꝛ frigus minus: īmo quaſi ſine frigoꝛe: ꝛ vtrūq̄ꝫ bꝛeuius q̄ꝫ in nō pura. Eſt etiā cum maioꝛi punctura: ſiue pūcture ſunt in ea acutioꝛes. poſt quē vt dictū eſt ſubito venit caliditas intenſa totū ſtatū cōpꝛehendens. hoc enim ſignum replico: qꝛ foꝛte ē ꝛ efficax ſatis: ꝛ conſidera. Dicit Auic. Cum vides ꝓncipium cum rigoꝛe ſm̄ qd̄ determinauimus: ꝛ ſtatum cum ſudoꝛe exuberante: tunc non dubites quin ſit pura: appoſui pꝛopter efficaciam ſigni. Item ſi ſpacium rigoꝛis pꝛolongatur: ꝛ fiat additio ſuoꝛum paroxiſmoꝛuꝫ ꝛ anteceſſio. ſeruantes oꝛdinem ſm̄ pꝛopoꝛtiones ſuas: qꝛ quantum excedit pꝛimus ſcd̄m: ita ſecundus tertiuꝫ: vel qꝛ fiat additio ꝛ poſtpoſitio paroxiſmoꝛuꝫ: tunc eſt non pura: quoniam hec arguunt groſſiciem materiei ꝛ eius diffoꝛmitatem: que in pura non inuenitur. Et ideo nota bene qd̄ dictum eſt: penes quid attenditur puritas colere.

¶ A pulſu. Dicēduꝫ ꝙ in pꝛincipio occultatur: minus tamen q̄ꝫ in alijs: ꝛ in augmento eſt equalis non diuerſus foꝛtis: ꝛ cito ad magnitudinem velocitatem ac frequentiam perueniēs: ꝛ vt Goꝛdonius: ſemper remanet equalis: vel raro accidit oppoſitum: vel ſaltem eſt minoꝛis diuerſitatis. Equalitas inuaſionis ꝑoxiſmoꝝ ē d̄ ſignis nō pure: ꝛ anticipatio ſiue poſtpoſitio pure. Et nota hoc ſignū. Uigilie ſitis: ꝛ ebulitio percepta apud epar: ꝛ reliq̄ ſigna ſupꝛa poſita in de ſignis demōſtratiuis ī ꝓcedenti

rubrica sunt intēsiora q̄ȝ i tertiana nō pura. veꝝ lenitas capitis i hac ē maior. vñ Gal'. 9°. terapētice de siti loquēs dixit. ꝙ aliqñ tātā patiunẗ estuationē: vt vix loq possint ⁊ se nudos volūt i recēti aq̄ submittere. Aduenit vt dcm̄ est: hec pura in vere ⁊ estate cōplexione colerica: ⁊ in iuuentute. in viris plus. in vtente regimine calido: ⁊ sic de alys: vt de causis eius dictū ē. Itē cum omnibus his audacius significatur quando eo tempore febres tertiane pure multiplicari inueniuntur.

Positis signis sic ꝯcretis. restat ponere signa propria per que differt vna ab alia. Et primum signuȝ est ꝙ tertiana pura durat a quatuor oris vsqȝ ad. xy. vel parum plus. i. vsqȝ ad. xiiy. Nā sic se videtur exponere Auic. quarta p̄mi de cognitione tēpoꝝ morbi dicēs. Tertiane pure ꝑoxismus durat vsqȝ ad. xiiy. horas. Et Serapio. qñ ꝑiodus ē magn⁹ ⁊ purus est. xy horaꝝ: ⁊ quies. xxxvi. Et hic scito ꝙ oēs auctores cōueniūt in spacio horaꝝ. xy. a ꝑte post. a ꝑte ante vero ponit Auic. spaciū q̄tuor horaꝝ. Et hic ītelligi ꝙ q̄tuor sunt spacia q̄ cōiter inueniunẗ in tertiana pura. Primuȝ est. iiy. horaꝝ. scōm. vy. tertiū. xy. q̄rtū. xiiy. Auic. Et est ẜm plurimū ꝑueniēs ⁊ medius. q̄tuor v̄o horaꝝ ē minor ẜm plurimū. xiiy. v̄o maior īmo maxim⁹. īmo cum ab eo recedit nō dr̄ amplius pura. xy. v̄o ē termin⁹ ex longis siue ex maiorib⁹. ad quē ẜm plurimū venit: siue in quo cōsumiẗ. Et hoꝝ terminoꝝ cā male assignari pōt: sȝ stam⁹ testimonio auctoꝝ: q ꝑ experiētiā hos terminos inuenerunt. verū attribui nature humoris vt cito cōsumeẗ: qđ accidit ꝑꝑ sue sube subtilitatē aptā cite resolutiōi. vnde etiā quātitas eius facit ad lōgitudinē ⁊ breuitatē paroxismi. Et iō dico ꝙ nō īcōuenit ipsaȝ ꝓlixari vltra. xiiy. horas ꝑꝑ multitudinē ei⁹ ⁊ debilitatē v̄tutis ⁊ densitatē corporis patiētis. q̄ oīa faciūt ad ꝓlixitatē: vt pone soz. ⁊ pla. tertianarios: i q̄b⁹ peccet colera equalis q̄ntitatis. in sorte forti rare texture terminatura in horis. xiiy. ⁊ fac argumētū. adiuuāt āt ad ei⁹ ꝓlixitatē cause extrinsece: vt flatus aeris frigidi ꝓhibētis eius resolutionem ⁊. hͦ.

¶ Secundū signū ꝙ ei⁹ caliditas cito venit ad statū ⁊ nō tardaẗ: qꝛ mā ē apta cito inflāmari. ⁊ iō dixit Auic. ⁊ calefit in ea corpus velociter. ⁊ vides caliditatē ꝓcedere ex corpore: ⁊ extremitates adhuc frigidas: qꝛ citius sentitur ei⁹ caliditas in corpore ⁊ suꝑficie ei⁹ q̄ȝ ad extremitates veniat. ⁊ h̄ ē vt supra: satis efficax signū: ⁊ h̄ sic declaratū. ¶ Tertiū ꝙ si in pura daẗ aqua: tunc sentiẗ vapor humidus: deinde vt velit sudare: ⁊ qñqȝ sudat. ⁊ hoc intellige qñ daẗ in fine augumēti vel in statu: qꝛ tūc vys apertis aqua penetrat: ⁊ calefit ⁊ colerā digerit: ⁊ sic p̄para t eā ad expulsionē. vñ ad cutiȝ mota ⁊ expulsa cāt ⁊c. ¶ Quartū sūptū ab vrina. ⁊ lȝ de eo satis dictū sit: tamē de eo tm̄ dicaẗ. ꝙ in colericis corporib⁹ apparet ignea. ī frigida v̄o cū cōtingit eos tertianā pati apparet citrina. ¶ Quintū. ꝙ in septē ꝑiodis terminaẗ. qđ intellige scđȝ plurimū vt supra. ⁊ đ his terminis dicaẗ ꝓportionaliter vt de horis. Sȝ hic nota ꝙ ꝑoxismi pure addūt in fortitudīe cōiter vsqȝ ad q̄rtū: q ē status v̄lis: ⁊ hoc qñ febris durat. vy. periodis. Oꝛ si statū ante cōprehēderis: qđ maxime cognosces ex sequēti ꝑoxismo. tūc scias eius terminationē. ¶ Sextū. ꝙ pura dimittit egrū libeꝝ absqȝ sensata latitudine: aut aliquo tali nocumēto. In nō pura v̄o semꝑ antecedit vel post vel in medio aliqđ ꝑcipiẗ q̊ grauatur corpus. ¶ Differt aūt colera hec pura a colera q̄ fit ex trāsmutatiōe sanguinis in eā. qm̄ accidētia sūt mitiora in ea q̄ ē ex sanguine: cū sapiat nāȝ ei⁹. vñ caliditas ad tactū mitior vaporosior ⁊c. Unde ex his colligendo fortiora duo ab auctoribus ponunẗ. s. rigor veniens: vt dictum est. ⁊ sudor exuberās in fine. Et iō dixit Aui. Cū vides principium cū rigore ẜm ꝙ determinauimus: ⁊ statū cū sudore exuberāte. tūc nō dubites quin sit pura.

¶ Postremo scito ꝙ accidētia hec ēt varianẗ ẜm varietatē loci ipsi⁹ colere. ⁊ iō locū ei⁹ ꝑ signa ipsa inuestigab: vt si mā fuerit circa os stomaci erit dolor frōtis fortior sitis intensior. siccitas lingue. oris asperitas. amaritudo. vomit⁹. ⁊ vrina remissior ī colore: sed raro accidit ꝙ colera pura ibi putrefiat. Oꝛ si fuerit in intestinis: dolor percipieẗ in eis. egestio erit colericissima. accidit fluxus vētris. dolor frontis. ⁊ cetera remissiora erunt. Oꝛ si fuerit iuxta epar vel in chisti fellis: erit vrina multū colorata cū spuma terrea. Oꝛ si epar patieẗ: erit spissa: ⁊ calor ē acutus ꝑ totū. Oꝛ si fuerit in renibus: tunc in principio paroxismi sentiet in eorū loco dolorē. Nā semper concomitatur locuȝ passionis. ⁊ quāto erit propinquior epati aut vys eius: tanto vrina erit coloratior. Oꝛ si fuerit iuxta spūalia: sitis adest maxia: q̄ potu aque frigide nō sedatur. ⁊ est cū calore pectoris ampliori. ⁊ ita de alys locis pariformiter.

Pronostica. Cita vel tarda apparētia nubis ī vrina: vt supra arguit citā aut tardam eius terminationē. nā si apparet in primo die: non pertransit tertiā periodū: sed hoc raro euenit: sed in illa prima die erit augumētum. considera. Oꝛ si apparet in secundo non ꝑtrāsit quartum. Oꝛ si apparebit in tertio tūc eradicabitur in q̄nto vel sexto. Oꝛ si vrina fuerit vehemēter citrina: ⁊ nō apparuerit in p̄mo periodo nubes neqȝ natās neqȝ pēdēs: tūc ipsa ꝓlongabiẗ vsqȝ ad septimuȝ. De terminatione aūt eius ẜm horas ⁊ dies siue periodos dictum ē: qꝛ cū vides fortissimū ꝑoxismū ille est status. In p̄ncipio ꝑticulari consueuit venire vomitus. in fine sudor. Hec venit cum vehemētia accidētiū: vt supra de eis: sȝ non sunt ꝑiculosa. ⁊ ideo nō numeraẗ inter acutas egritudines: vt supra de acutis. Itē ex dictis habituȝ est ꝙ ẜm plurimū quartus paroxismus est status. ⁊ ideo si contingat te esse vocatū in ipso: bene cōsideres ne infamiam consequaris. quoniā si dabis sy. aut facies flōiam: ⁊ tunc suꝑueniant accidētia status fortiora prioribus: ⁊ tu de eis non fueris pronosticatus: dicēt ꝙ syrupus: aut flōia: aut clistere: aut aliquod quodcūqȝ tale: qđ administraueris fuerit causa illorum. ⁊ ideo non est negligenda pronosticatio.

Canones. Anteq̄ȝ ad eā curādā venias. scito primo ꝙ eius cura a cura tertiane nō pure ⁊ ꝯtinue nō differt nisi ẜm intēsuȝ ⁊ remissuȝ: ⁊ ẜȝ maiorē ⁊ minorem obseruationem. ita ꝙ antidota quasi eadē administrari vidētur ī cura vniuscuiusqȝ eaꝝ. Scđo ꝙ pura ipsa est ceteris saluior ac facilioris cure: qꝛ breuior primo. Secundo quia in ea plus saluatur virtus: quoniam minori tempore molestat: ⁊ pluris est quietis. Tertio: ⁊ est causa his omnibus fortior: qꝛ que conueniūt febri: conueniunt ⁊ cause ⁊ accidentibus consequentibus eam. Scito tamen ꝙ si in eius cura cadit error: aut ex parte medici. verbi gratia. dantes calida vbi debēt administare frigida: tunc conuerti poterit in aliam febrē. ⁊ erit in ea habēdus timor: qui haberetur in febre: in cuius speciē conuerteretur. Similiter in malum accidens vt in frenesi ex vsu calidorū. Consimiliter dicatur si error accidat ex parte infirmi non obseruantis debitum regimen ex parte cibi ⁊ potus ⁊ alioruȝ. Et dixit Uiaticus ꝙ aliqñ reperiẗ tertiana pura cuius mā habet furiositatem. ⁊ hec est timidior alys. nā vt dicit: colera rubea ex motu suo nō patiẗ peccare infirmū: nec errare medicum. vñ maxime cauende sunt res calide. Et iō bñ dixit

Signa demonstrativa in qua parte corporis sit putredinis materia.

Quartus parox[ismus] ẜm plurimum est status

Nota Bene

Tertiana pura e[st] c[e]t[er]is salvior et facilioris cure.

Cave ab error in ista febre

Gal'.ad Glauconē.ſi diligētiſſime mox a pͥnͦ cōgruis me
dicaminibus nō obſeruetur:euidēs in ea periculum fit.
nec facile poſtea quibuſlibet remedijs continetur.
¶ Et veniēdo ad pticulares.ſit pͥmꝰ i ordīe:vt ſupra ordi
natio diete q̄ i oībꝰ ſex rebꝰ nō nālibꝰ ad frigidū ⁊ hūidū
declinare dꝫ ex pte aeris ⁊ ceteroꝝ. Nā de refrigerādo
aerē ſupra de acutis ⁊ peſtiferis:⁊ tu ibi.nec obliuiſca
ris:qꝛ pͥmo debes eū corrigere.⁊ ibi hēs copioſe dictuꝫ.
¶ Ex pte aūt cibi ⁊ potꝰ q̄ exhibere debes ſupra 4.ͦ ca.ͦ
de dietis:⁊ tu ibi.vbi poſita ſunt q̄ ꝯferūt in diſcraſia ca
lida ⁊ ſicca.Uerū circa talia nota hos canones.Primus
ꝙ a rebꝰ īflāmabilibꝰ abſtinēdū:⁊ i qbꝰ ē acumē ⁊ pun
ctio.vñ ꝑꝑ hoc multi euitāt carnes:⁊ q̄ ex carnibꝰ confe
cta ſūt:ſꝫ i hoc ꝯſidera ꝟtutē ꝯſuetudinē:⁊ ipſas ſi oꝫ alte
res.Cōſilr ꝓhibēt vinū:de ipſo ⁊ potu ſtatiꝫ.Itēꝫ in die
acceſſionis nō des cibū aut potū i termino ꝑoxiſmi pro
pinquo:ſꝫ añ ipm ꝑ ſpaciū.v.horaꝝ adminus.⁊ ſit altera
tiuus liqdus:nō mlt'e quātitatis leuis ⁊ cite digōnis.Et
tu ꝓ ipſo canone ⁊ alijs recurre ad ea q̄ ſcripta ſūt ſupra
de canonibꝰ gnālibꝰ in cura putridaꝝ.Et hic aduerte ꝙ
cibatio i tertiana ē duplex.vna q̄ ē humectatio ſubſtāti
fica ꝑ quā reponit̄ deperditū.Et in hoc caſu ꝯueniūt ca
lida nō multū ⁊ hūida.vt teſticuli galloꝝ.vitella ouorū
extremitates pulloꝝ vel auiū paruaꝝ:⁊ hꝰ multū nutri
entia.⁊ hec ꝯueniūt in fine:vt Aui.i.in declinatione vl'i.
Et iſta dari debēt in die īterpolationis.Alia eſt cibatio ī
qua ē ītētio infrigidādi ⁊ humectādi ſimul:vt dicebat̄.
vt cū chiſt ordei.lactucis ⁊ hꝰ.Et iſta cibatio dari dꝫ in
die acceſſiōis:⁊ ēt maxīe i ſtatu vl'i.Uñ aduerte ꝙ ꝑꝑ cō
ſuetudinē ⁊ hoīuꝫ ingluuiē ſic cāones obſeruare ad vn
guē nō poſſumꝰ.Et iō eos cibos altera vt videbit̄:qñ.ſ.
dari oportebit ēt in die acceſſionis.Et vr̄ in hac ītētione
Auic.laudare melonē indum.inqt.Melon vͦo indus eſt
res maximi iuuamēti:⁊ cū hoc qđ ipſe ſoluit prouocat ⁊
frāgit vehementiā caloris:⁊ fac̄ ſudare.Et ſubdit ꝙ for
taſſe nō nocet parū.i.multū:ꝑꝑ aptitudinem ꝯuerſionis
eius ad putredinē.⁊ hoc dixit vt medicū attētū reddat.
ꝙ ſi viderit eū aptū putrere:aut timuerit ꝑꝑ diſpōnē pa
tientis:vel qꝛ nulla p̄ceſſit mundificatio.tūc caueat ab
eiꝰ datiōe.Qꝛ ſi illa nō timuerit:det ipꝫ ꝑꝑ iuuamēta di
cta eiꝰ.vl' al'r nō noceret parū.ſ.ſūptū:qꝛ eiꝰ pauca quāti
tas nō poterit multū nocere ⁊ multa facere iuuamenta.
ſed de his ſupra ī cāonibꝰ gnālibꝰ putridaꝝ.⁊ tu ibi.Et
qꝛ tertiana pura ē de febribꝰ multe īflāmatiōis:⁊ eiꝰ pu
tredo eſt multū extenſa.ideo ſecurius dātur fructꝰ ī ea.
¶ De potu aūt dicat̄ pͥmo ꝙ aq̄ ordei ē potꝰ ꝯueniētiſſi
mus:⁊ maxīe pluries decoctiōis vſq; ad crepaturā inclu
ſiue.verū ſi i ſtomaco patiētis acetoſat̄ aut cibꝰ i eo non
det̄:ſꝫ ſimplex aq̄ cocta adminiſtret̄.Itē nō det̄ vinum
purū:ſꝫ aq̄ ꝑmixtū plurima cōmixtiōe.vñ Aui.vinū.n.
fractū ꝑ cōmixtionē ꝯfert q̄ꝫtitatis reſidui eiꝰ ī reſoluē
do illud cuiꝰ neceſſaria ē reſolutio.⁊ ſuccurrit aque pene
trāti cū fortitudīe ſua.i.cū forti q̄litate ſua.ſ.frigiditate
infrīdādo:quā fac̄ penetrare vinū ex forma ſpecifica ſua
⁊ ꝑmixtione eiꝰ:qđ ē in ipſo de calefactōe pauca:q̄ eſt ex
vino.Et nō qꝛ dic̄ pauca.quā exponūt qdā vt aque ad vi
nū ſit ꝓportio q̄drupla.ſꝫ hoc oꝫ moderare medicuꝫ:qꝛ
neq; in oībꝰ hominibus aut vino hoc obſeruari pōt ꝑꝑ
potētiā vini variā ⁊ hoīuꝫ ꝯſuetudinē ⁊c̄.Et hoc vr̄ ma
gis ꝯuenire poſt pͥncipiū.vñ Gal'.ad glauconē.vinū ante
q̄ꝫ digerat̄ egritudo oīno ꝓhibēdū.incipiēte āt digeri te
nue ⁊ aquoſuꝫ ⁊ modicū in pͥmis dare.Hic āt oꝫ attēde
re virtutē cōſuetudinē ⁊c̄.Quidā cōſentiētibꝰ cōditioni
bus in exhibitiōe aque frigide:de qbꝰ ſupra de cura pu
tridaꝝ in gnāli.dāt aquā frigidā in magna quātitate.de
inde cooperiūt infirmū:⁊ expectāt ex illo criſiꝫ cōpletā
in eiꝰ tertiane pure eradicatiōe.Et iā meo tp̄e hoc fecit
medicus qdā i ciuitate mea ⁊ ſucceſſit.Et ē hic modus
cure i ptibꝰ orīētis multū ac multū obſeruatus.⁊ de hoc
ſupra allegato nūc loco:⁊ tu ibi.verū huic mō cure videt̄
aduerſari.Auic.qꝛ.ſ.nō ſemp fieri dꝫ:inquit.Et nō vlti
mes infridatiōeꝫ multū:⁊ ꝓp̄e in pͥnͦ:niſi inuenias īflā
mationē vehemētē:aut timeas ꝯuerſionē eiꝰ ad cauſoni
dē ⁊ ꝯtinuā.Nā in pͥnͦ ex multa infrigidatiōe incrudat̄
mā ⁊ ꝓlongat̄ morbꝰ:⁊ extinguit̄ calor.Uerū ipſa ente
digeſta:ſtāte vehemētia caloris ſecuriꝰ dari poterit.Sꝫ
pro his oībus recurre ad canones gnāles ſupra de cura
putridaꝝ i gnāli. ¶ Poſtremo aduerte ad dietā reſpe
ctu tēpoꝝ vniuerſaliuꝫ:vt ſupra de acutis.⁊ tu ibi.Qꝛ ſi
ſtatuſerit propinquꝰ:ſubtiliorē dabis q̄ꝫ ſi remotus fue
rit.In declinatiōe āt groſſior ꝯuenit:⁊ humectās ſubſtā
tifice vt dictum eſt:⁊ magis q̄ꝫ qualitatiua.⁊ tu ꝯſidera.
¶ De motu ⁊ qete dicendū:ꝙ qes ꝯuenit ⁊ trāquillitas:
⁊ fricatiōes ante cibū.Uitet ergo motū ⁊ eo moderate
vtatur tp̄e quietis febris.Cōuenit ſōnus aliquātulū plꝰ
ſolito:⁊ maxime i colerico. ¶ Nō ſe repleat:oī die hēat
ventris lenitionem ⁊ beneficiū nā aut arte:vt dicet̄ ſta
tim.Euitet coytū ⁊ animi accidētia:q̄ eū ſūt apta īflāma
re:vt ira furor ⁊ hꝰ.ſit eniꝫ letꝰ ac animo trāquillus.
¶ Secūdus eſt vētris lenitio.vñ Auic.Et tu non auſcul
tes ſermonē:qꝛ Raſis decimo Almāſoris.q ꝯcedit ī pͥnͦ
ſolutiua fortia:vt ſcamoneā mirabolāos ⁊ hꝰ.niſi ꝑ illđ
qđ diximus.i.niſi coacte.Idē cū timueris furioſitatem
materie:ex pte aut quātitatis eius aut q̄litatis:qꝛ dubi
taretur de trāſitu eius in cauſonidē:aut timeres futurū
apa:vt in cerebro freneſim ⁊ hꝰ.imo oꝫ vt properes ī pͥ
mis ⁊ lenias lenitate q̄dā cū eis q̄ diximus.ſ.ſupra de cu
ra putridarum in gnāli.⁊ tu ibi.cum māna.ſ.⁊ caſſia ta
marindis prunis.ſyrupo viol'.ſucco granatorū.Et tu cō
poſitiones ibi habes.⁊ tu tuo modo compone.Qꝛ ſi per
os dare poteris hoc lenitiuuꝫ melius:erit.ſ.in his q apte
eum recipiūt.Qꝛ ſi nō:recurre ad cliſteria lenitiua poſi
ta allegato loco:vbi habes copiā lenitiuoꝝ ſimplicium
⁊ cōpoſitoꝝ.Cum ergo ad infirmuꝫ venis:ſollicita ven
tris lenitionem:vnde Auic.Rectum eſt nāq; vt in potu
detur:ſicut ſorbitio ordei:neq; ei ſimile.neq; cibi niſi nā
iam ſit lenificata.Hāc āt lenificationem cum adfuerit
neceſſitas flobotomie ne tardetur:fac cum cliſteri:vt ſu
pra allegato loco.Qꝛ ſi non:adminiſtrabis potionē.In
qbus tātuꝫ caſibus competit flobotomia in tertiana pu
ra.Primus quādo talis eſt in iuuene plectorico ſangui
neo.Secundus quādo comprehenditur ꝙ colera ē ſan
guini admixta vt dictū ē de canonibꝰ vniuerſalibus fe
bris putride:in q̄ timetur ebulitio ſāguinis:et conuerſio
eius in colerā.Tertius qñ comprehēdit̄ inflāmatio ma
gna in ſanguine ipo:⁊ timetur cōuerſio eiꝰ ad colerā.Et
hic nota ꝙ ſi flōia fit et nō cōpetat:periculū eſt ne inter
polata veniat in cōtinuā.qm̄ ꝑ flōiaꝫ euātis venis mate
rie ad ex̄ trahunt̄ ad intra.Itē qꝛ ipſa hūores ſubtiliat:
et ipſos in potu ponit:vt 4.ͣ pͥmi de ea.Iō timēdo ex ea
inflāmationē maiorē:non p̄ſumptuoſe:ſed magna cū cō
ſideratiōe fieri hꝫ.ꝑꝑea ī febribus magne inflāmatiōis
prohibet̄.ideo bene cōſidera anteq̄ꝫ eā faciēdā venias.
¶ Sꝫ q̄res ſi ꝯtingat me vocari poſt tres ꝑoxiſmos:et
videā flobotomiā adhuc competere:debeo eā ne facer̄:
Dicendum ꝙ ſic:licet directius in principio magis com
petebat.ſtat tñ ꝙ in proceſſu poſſit magis competere:vt
poſito ꝙ in proceſſu colera cōmiſceat̄ ſanguini q̄ in prin
cipio non erat cōmixta. ¶ Et qꝛ lenitio ventris aſpicit
materias cōmunes,ideo ſub ipſa cōprehēdamus vomi

In oi febre interpolata cõuenit vomitus i principio paroxismi

tũ. vnde si videris mãm redundare aliquo mõ ad superiora: itroducas vomitũ leuiter factuz. vñ Gordonius. In oi febre iterpolata ꝯpetit vomitus in ꝓncipio paroxismi: qm̃ per ipm alleuiatur tot⁹ paroxismus: spãliter si fuerit spontaneus: vel a medico facil'r ꝓuocatus. nã per ipsum sic euacuatur mã antecedẽs si minera est i stomaco aut mã apta in añtez trãsire. Et ideo eũ hortat̃ Auic. de cura quartane vt ifra. Et certe vtile est ꝙ in ꝓncipio rigoris ꝓuocet̃: moderate tamẽ: sicut cũ ꝓuocat̃ sudor in declinatiõe. Et videmus ad experiẽtiã. ꝙ si sic ꝓuocat̃ post cõsũmationẽ paroxismi ifirmus minus se grauatũ iuenit: vt testatur Gal. in ꝯmẽto illius. Ubicũq; cõtinue rigores fiũt. ¶ Et si dicat̃ Auicẽ. dicit. Et oportet vt nõ moueas in die paroxismi nisi ꝑpter necessitatẽ. ergo a fortiori in hora paroxismi. Dicẽdũ ꝙ itelligit̃ motu forti agitatiõis: vt cum forti farmaco aut quõlibet aliter: per quẽ humores agitent̃. Et iõ etiã dictum est: moderate tamẽ ⁊ leuiter factuz.

¶ Tertius canon est digestio. ⁊ hic canõ regulariter debet precedere quartũ sequentẽ: qui est euacuatio. Dico regulariter: qm̃ coacte mã ente furiosa: quartus dz precedere tertiũ. Cũ qbus aũt digeratur colera ipsa pura: habes simplicia ⁊ composita supra 5°. cap°. ⁊ tu ibi. ⁊ cõpone itẽsiora aut remissiora ⁊ gustui gratiora: vt exigit dispositio: ac patiens ipse. vñ vt sepe dictũ est. oz de nouo oĩ die ꝯponere. Et hic scito ꝙ digerẽtia hec mãm respiciunt ⁊ putredinez: ⁊ maxime acetosa. vnde q̃plures nõ recedũt ab acetoso simplici ac oxiçachara: ⁊ huiusmodi acetosis: ⁊ nõ laudãt syr. vel iulep violatũ: vt Gilbertus. Item scito vt supra in ꝑcedenti caplo. ꝙ sicut mã variatur ex ꝑte sue sube: ita oz digestiua variare. vt ꝟbi grã. qꝛ mã erit in ꝓncipio subtilis: acetosum simplicem: deĩde igrossabitur: euacuato subtili dabis oximel simplex: ⁊ ita de alys.

¶ Quartus ẽ euacuatio. Cũ qbus etiã euacuet̃ habes allegato loco. Sz hic nota ꝙ vt potes euita scamoneã ẽt multum refractã: sed vtere mirabol'. reubarbaro: cassia: aloe: ⁊ huiusmodi mitioribus. nã ipa ꝑpter sui cal'itatẽ ⁊ sil'ia etiã ꝑpter venenositatẽ vitãda est: vt Auerroys 3°. colliget. Et nõ moueas cũ medicinis attractiuis: sic̃ est scamonea. Secundo ꝙ fiat in die quietis cã pz. Tertio ꝙ exhibitis digestiuis qnq; vel sex diebus si cõprehẽdis signa digõnis manifeste ex vrina sedimine eius: etiã futurã crisim ex motu materiei ad supiora ꝑ vomitũ aut fluxuz sanguis narium: aut per iferiora: qꝛ per secessum: aut per fluxũ vrine: aut ꝑ viam sudoris: tũc si cõplete operabit̃: dimitte exhibere solutiuũ: nec cuz aliquo modo administres. Or si diminutaz comprehẽdes crisim adiuua nãm per viã suã. ꝙ si natura in hoc tẽpore non se mouit: da solutiuũ ex positis. 5. caplo. ꝭm ꝙ exigit dispositio ⁊ patiẽtis cõditio. vidimus eni plures tales tertianas sudore solo terminari. Itẽ varia solutiua proportionabiliter vt de digestiuis dictũ est: quoniã variatur ꝯtinue substãtia ex parte grossiciei substãtialitatis. vñ in processu cõpetit fortius: cõsidera. ⁊ dare poteris cuz aqua frigida timẽdo iflãmationẽ. sed regularius est ea dare cuz aqua calida. Qõ qdam exponũt in aqua frida potẽtia: sz actu cal'a. Tertio sollicita ad ventris subductionem cũ clisteribus iterim. ¶ Sub hoc aũt canone comprehendant̃ euõnes facte per ꝓuocationẽ vrine ⁊ sudoris. de quibus multa dicta sunt supra, de canonibus vniuersalib⁹ febriuz putridarũ. ⁊ tu oĩno ibi. vnde facta euõne tali administrabis semia cõia frida maiora: qꝛ scilicet eaꝝ emulsionẽ cũ aqua ordei: ⁊ h9. ¶ Et simil'r ꝓuoca sudorẽ cũ aqua ordei cal'a valde: vt tolerare põt cuz pauco vini vinosi. he aũt euõnes ꝯplent euacuare remanentes reliqas ex ꝓma euõne. Syrupus sancti Ambrosy faciens sudare mirabil'r ⁊ sitim extinguit. ℞. mily excorticati q̃titatẽ cõuenientẽ: ⁊ fac eum decoqui vsq; ad eius aperturã: deĩde ℞. ʒ. v. vel circa ei⁹ brody bulientis: ⁊ ifunde vini albi odoriferi. ʒ. y. ⁊ sic cal'in da patiẽti: ⁊ bene eum deĩde cooperias. sudabit mirabil'r curabat sic mediolanẽses: ⁊ adhuc eo vtuntur.

¶ Quintus est ifrigidatio que fit per administrata intus ⁊ extra. Et ad itra dari debẽt ifrigidãtia ꝭm mensurã ⁊ gradum caloris febrilis. vnde cõiter: vt Auerroys sufficit aq̃ ordei cũ iulep etiaz violato: eo: vt dicit: qꝛ colere ẽ vt nãlis nõ multe iflãmatiõis. Sz hic nota ꝙ aliqñ: vt dicit Haly. Tanta est iflãmatio. ꝙ opz ꝑus attendere ifrigidationi q̃z euacuationi: ⁊ hoc cura coacta. Et iõ dicebat Auic. Et non vltimes in ifrigidatiõe. s. in ꝓncipio: nisi iuenias iflãmationẽ. vt supra in ꝓmo canone. Cõueniũt aũt post paroxismũ detur sy. acetosus simplex. aqua ordei ⁊ h9. Item sy. acetosus cũ aqua simplici cocta. Item aqua ipsa cuz vino granatoꝝ. ⁊ h9. vt de extinctiuis actuz supra de febre pestilẽtiali ⁊ de acutis. ⁊ tu fabrica. De aqua vero frida dicendũ ꝙ nõ est sic tutuz apud nos eam administrare: sz in partibus orientis tutius dari dz: ⁊ de ipsius exhibitiõe copiose satis supra in canonibus gnãlibus: ⁊ tu ibi. Hũc etiã canonẽ cõplent ea que cõplent tertiũ. Itẽ administrent̃ cõfectiones fride ⁊ h9. de quibus de pestilẽtia. ¶ Ad extra autẽ valẽt epithimata epati facta applicataq; stomaco vacuo super ipsuz morã cõuenientẽ trahẽtia vt ex sandal'. aqua rof. endi. ⁊ h9. pecia linea in eis infusa: ⁊ pro his supra de febre pestilentiali. Auic. aũt ponit pedes in aq̃ frida ad alterandũ siue remouẽdũ residuũ caloris: sz nõ est in vsu tñ bonũ est. Or qdã exponũt in aqua frida potẽtia sz actu cal'a.

¶ Sextus est correctio accidẽtiũ pro complemẽto hui⁹ recurre ad ea que de correctiõe accidẽtiũ dicta sunt de cura acutaꝝ. ¶ Dicitur ꝙ. ʒ. i. radic̃. gẽtiane bibita cũ vino ante paroxismum tollit illuz. Sil'r succus ypericon. empl'z factuz ex fuligine sale apio aquatico sup volas manuũ ⁊ plãtas pedũ positũ ante accessionẽ per tres horas. tollit illaz ista sunt magis emperica: qbus nõ gaudeo. Sz qꝛ a Nicolo iueni apposui. ¶ Postremo nota ꝙ pro oib⁹ que dicta sunt ad eoꝝ ꝯplemẽtũ recurre ad cap. de canonibus gnãlibus supra. Et ideo bñ dixit Auic. in ꝓncipio de cura eius. Dz vt rememores illud qõ diximus tibi de radicibus in curatione febrium de solutione vẽtris: ⁊ de cibo: et in oib⁹ capitulis: ⁊ fabrica ⁊ super illud cõsidera. Simplicia iã dicta in caplo de sanguineis: ⁊ abundantius supra. 5°ca. ⁊ ea que dicentur de pestilentia sunt in hoc casu cõuenientissima: ⁊ tu ibi. Ex quibus compone: ⁊ aquas fac sublimatas. ex compositis ibi habes vsualia. ¶ Sz ex magistralibus. ℞. florũ boraginis buglosse rof. ru. añ. M. 5. violaꝝ lactuce papaueris albi: endi. scariole. añ. M. i. seminuz endiuie lactuc. añ. ʒ. 5. seminũ. iiy. fridoꝝ. añ. ʒ. vi. decoquantur. de qua decoctione. ℞. lib. i. çuccari. ʒ. iy. aceti. ʒ. y. vini granatorum. ʒ. i. fiat syr. Or si volueris facere longũ dabis de eo ʒ. iiy. loco digestiui. Si breuis fuerit siue debite coctus da ʒ. y. cum aqua endiuie. ʒ. iy. vel. Recipe syrupi acetosi simplicis. ʒ. i. oxiçach. ʒ. 5. aque endiu. ʒ. y. ace. ʒ. i. ⁊ sic de alys.

¶ Solutiua etiã habes allegatis locis: sz hic. ℞. cassie extracte cũ aqua endiuie vel absinthy. ʒ. i. vel diaprunis Nicolai. ʒ. i. reubarb. electi. ʒ. y. spice vel squinãti. gr. v. misce.

¶ Olea. vnguẽta cerotaria ꝯfectiões ⁊ alia talia require allegatis locis. verũ diarodon abatis est hoc casu cõueniẽtissimuz. de quo dabis idifferenter oĩ hora cuz aqua ordei Ex herbis ⁊ simplicib⁹ positis fabrica aquas sublimatas de quibus aliquando dabis loco syrup. nam oportet te variare sepe medicinas non variando intẽtionez: ⁊ maxime quãdo egritudo est longa: ne ex multa assuefactiõe nimis tantam natura non patiatur. Et in hoc caplo nota Auicẽ. qꝛ videtur laudare scamoneã in solutiuo exhibendo quã

Sy sancti Ambrosij faciens sudare

do scz eo idigemus:ꝛ tamen fuit orietalis.ergo multo mi-
nus timere debemus eā nos qui sumus occidētales: ꝛ mi-
nus septentrionales:ꝛ ideo electuarium de succo rof. Ni-
colai.ꝛ Mesue cum aliquo lenitiuo exhibitum: vt cuz cas-
sia ꝛ manna tamarindis ꝛ huiusmodi.est conueniens me-
dicina.ꝛ tu considera.

¶ Et ex expertis in cura huius est succ⁹ corrigiole tepidus
bibitus ante paroxismum per horam.dof.ʒ.v.prohibet.n.
paroxismuz in ea euenire:idem operatur succus vue acer-
be si nouez mane sic bibatur.idem succus cicoree.ꝛ tu hec
cōfice cum çuccaro vel iulep aliquo:vel hos succos cū aqs
suis fac iulepiçare:ꝛ da.hoc enim verum est:ꝙ si dantur.ʒ.
iiy.vini granatoꝝ muçorum vel acetosoruz cuz.ʒ.y.aque
endiuie ꝑ duas horas ante accessionem paroxismi: ꝙ ipm
tollit aut minuit:ꝛ maxime si cōtinuaᷓ aliquibus diebus.
Tu tamē in hoc cōsidera stomaci dispositionez:ꝛ da deide
sequēti die euacuatiuum ex pillulis ꝛ alys vt materia re-
tenta euacuetur:ꝛ fui expertus ꝛ successit.

Casus. Quia frequēter multi tertianary beneficio na-
ture curantur ꝑpter quod ɔtingit multos aut
presbyteros:aut ideotas credere se illos curasse cuz nebu-
lis ostys amigdalis tribus:in quibus quedā cōscribūt ver-
ba ꝛ signacl'a. Ideo cū facilis sit cura sic de ea leuiter per-
transiui remittēs te pro siti ꝛ alioruz talium accidentium
cura ad capitulum de radicibus:vt supra vbi ꝛ casum iue-
nies tibi optime seruientem in cura hac:ꝛ ideo ad illud ca
pitulum omnino te transferas ꝛ ad capituluz de acutis:qꝛ
pro magna parte regimen videtur idem. ¶ Et hic scito ꝙ
ꝛ si Auicēna de balneo aque dulcis faciat mentionem.ta-
men qꝛ nō est in vsu apud nos:nec est ita tutuz administra
re:nisi post euacuationes digestiōes: ꝛ huiusmodi:in qbus
cadit etiam deceptio.ideo de ipso nihil.

¶ De tertiana nō pura q̄ a ml'tis nota nūcupaᷓ. R͞ca. III.

Iam ex ꝑcedēti rubrica manifesta sunt no-
mina ipsa.Colera pura:nō pura no
ta:famosa ac mioris fame: vitellina prassina ac
eruginosa:ꝛ sic de alys.vnde iuxta illa scito.Qꝺ
omnis tertiana que est a colera alia a pura dici-
tur tertiana nō pura:sꝫ dicitur nota siue famosa que est a
colera vitellina vel citrina eo ꝙ ista est tertiana que quasi
sempꝫ reperitur ac hoibus venit maxime in partibus nr̄is.
nam rarissime venit tertiana pura:quia raro accidit corru
ptio in humore vno solo.ꝑ regiminis acutoꝝ.cōmēto.zo°.
Item ꝑpter iordinatuz hoium regimē multum flegma in
corporibus multiplicatur.qꝺ colere ɔmixtū vitellinā cau-
sat siue citrinaz ꝛ ab his cōmuniter tertiana causatur. Fit
ꝛ tertiana nō pura a colera:que ī se adustionē recipit. sicqꝫ
ad nām cōuertitur melācolicaz:ꝛ igrossatur: ꝛ a natura pu
re colere recedit:vt in precedēti rubrica. Ingrossatur scđo
per admixtionem melie ab extra ipsi colere aduenientis.
vnde hec duo membra coleram causant minoris fame: vt
in precedēti rubrica.ꝛ ab ista raro accidit tertiana: qꝛ ipsa
etiam rarissime cōtingit ꝑpter qꝺ dicta est minoris fame.
Et cā sui rari euētus est qꝛ in corpore nō tm̄ multiplicatur
de mel'ia:vt de flegmate.Secūdo qꝛ nō ita bene cōmisce-
tur.mel'ia cum colera sic̄ flegma cum ipsa:ꝛ Auicē.de ipsa
ac cura eius nō fecit capl'm. ¶ Sꝫ mō est videndum si ex
flegmate adueniēte colere:ex cuius aduētu causatur vitel
lina fit humor vnus vere:qꝛ ꝑ formā vnā. Quia ingt Aui.
Et fit nō pura cum putredine colere grosse substantie pro-
pter cōmixtionē colere cum flegmate aliqua cōmixtione
vnita:ꝛ subdit.ꝛ hanc fecit materia vna. Respōdetur pro
nūc. Qꝛ ad vnam formam venit.colera in vigore vincēte
dato ꝙ in massa subdominetur flegma. Sed quid dicēdū
si hi humores mouentur ad putredinē equaliter dominā-
tibus saluatis suis formis . vt quā febrē facerēt quomodo
periodicaret:an de tertio in tertium.an oī die:locus est spe
culatiōis:que nō prosequor.cōsidera.

¶ Febris tertiana nō pura dicta nota siue famosa ē febris
īterpolata:ꝛ vtplurimuz lōga a colera nō pura ꝛ putrescen
te proueniēs:cuius est egrum de tertio in tertium affl ige-
re ꝭm naturam ipsius humoris vincentis ꝑpriaz.Dicitur
nota vt dictū est hic ꝛ in precedēti rubrica.dicitᷓ interpola
ta:vt in precedēti rubrica.ꝛ hic vt supra de sinoca . Attēde
ꝙ sicut non incōuenit nām que est extra venas: facere cō
tinuam:ita nō inconuenit que est ad intra facere interpo-
latā:ꝛ ideo in descriptōe nō additur vt aliqui de mā extra
venas.cōsidera.Dicitur vtplurimum lōga:quoniam vt su
pra nono capitulo.viscositas ꝛ grossicies faciūt ad prolon-
gationem egritudinis.vnde Auicēna loquens de non pu-
ra per commixtionem flegmatis grossi inquit. Et hec qui-
dem nō pura quādoqꝫ prolōgatur tempore lōgo:ꝛ circiter
medietatem anni.vnde vidi aliquaz durare quattuor mē
sibus:maxime tempore autumni.Et ego habui vnā q̄ du-
rauit ꝑcise cētū diebus: ꝛ vtplurimū durat vsqꝫ ad.xl.vel
lx.dies:ꝛ accidit hec diuersitas ex pte substātie . materie.
ṽtutis. habitudinis corporis.ꝛ huiusmodi. Qꝛ si arguitur
ergo prolixior ē q̄ꝫ flegmatica pura.ɔcedatur.Et si arguiᷓ.
colera digerit flegma siue partem grossam ꝛ viscosam.ꝛ e-
conuerso pars frigida ꝛ humida digerit coleraz. ergo pro-
pter hec iuuamenta citius deberet terminari. Dicendum
ꝙ flegma adueniens colere ipsam infrigidat ꝛ humectat:
sed ratione huius non digerit eam digestiōe que est prepa
ratio ad expulsionem:cum reddat ipsam grossam ꝛ visco-
sam.Similiter colera ꝛ si calefaciat flegma ꝛ subtiliet.ta-
men totum redditur virtuti magis disproportionatuz.vn
de virt⁹ minus terretur ex occursu solius flegmatis aut so
lius colere:quoniā vtrunqꝫ tale nō est ita virtuti horriduz
ꝛ disproportionatum sicut hoc aggregatuz. Item calor co-
lere nō videtur iuuare sed impedire nām cuz ipsa eo non
vtatur in digerēdo sicut vtitur calore nāli ī digerēdo fleg-
ma peccās.nā calor colere sic putrefacte nām magis impe
dit q̄ꝫ iuuat.ꝛ tu hec ɔsidera.quia locus est lōge ac magne
speculationis.dicitur putrescente:quia nō putrescente fie-
ri nō cōtingit.Cetera ṽo vt in descriptiōe pure.ꝛ tu ibi.

De causis eius pꝫ qđ dicēdū ex habitis in ꝑn°rubri
ce ꝑᶜ.vbi sunt posite ꝑmitiue ꝛ añtes feb.
col'icaꝝ.vñ multiplicātia colerā ꝛ flegma:ꝛ in humoribus
grossiciē aut ꝑ admixtiōez aut ꝑ adustiōez sūt cā ꝑmitiua.
Talia aūt sunt cal'a ꝛ sicca vehemēter:ꝛ frīda ꝛ hūida ve-
hemētia.de qb⁹ habes plene.supra.3°ca°.de dietis.ꝛ tu ibi.

Signa demonstratiua eius que est a colera vitellina:
seruando ordinem vt supra.

¶ A subal'r iherētib⁹. Nā in ꝑn° sui euētus cal'itas non ꝑci-
piᷓ ita mordax:sꝫ magis mitis q̄ꝫ in pura.

¶ Ab exeūtib⁹. Uria ī hac ē subtilis siue tenuis:ꝛ maxīe in
ꝑn° ꝑꝑ opil'onē.aliqñ grossa ꝑꝑ grossiciē māei cū ea expul-
se:ꝛ maxīe cū apparēt digōnis signa:ꝛ erit cū rubedine in-
flammata declinante ad albedinem propter flegma com
mixtum vel ad citrinitatem vel subcitrinitatem. Decli-
uis erit cum mediocritate substantie. que diuersitas con-
tingit propter diuersitatem commixtionis flegmatis cuz
colera:ꝛ tardantur in ea apparere digestionis signa. Auicē
na.Egestiones autez viscose grosse cuz citrinitate vel sub-
citrinitate:et quanto vrina erit magis citrina tanto erunt
minus citrine ad subalbedinem declinantes. Uomitus
est notus ex colera que vitellis ouorum similatur. Que
vt Ysaac quinto febrium:magis reperitur in stomaco:licꝫ
eius generatio sit plurimum in epate. Auicen. Item si acci
dit sudor non est copiosus:vt in pura:imo aliquādo nō ac-

cidit ꝓpter m̄ae grossiciē. Oꝛ si accidit sudoꝛ post ipsuz nō remanet mūdus vt in pura: ⁊ hoc quia materia grossa adhuc detinetur.

¶ A qualitate mutata. facies non est ita citrina: vt in pura. nec ita extenuata ꝓpter remissionez caloris eius nō ita resoluentis. Ab actiōe lesa: Initiū faciēs a rigore: in hac non est rigoꝛ ita fortis accipiēdo rigorem pro motu cōcussiuo: sed est bene plus durās. hec est extēsiue maioꝛ: sed itēsiue minoꝛ ꝗ in pura. Item est cum pauca hoꝛripilatiōe: ⁊ punctura propter grossiciez humoris ⁊ remissionem acuitatis eius: sed frigus est bene maius ⁊ extensiuius ꝗ in pura. Et quādoqꝫ contingit. Oꝛ in ꝓncipio aduētus eius nō accidit rigoꝛ: sed typus quidam vt ꝓfundatio pulsus ⁊ eius iequalitas cuz quadā leui percepta frigiditate: ⁊ hoc quādo materia ē grossa: ⁊ tarde ac debiliter mouetur. vn̄ sic vt supra de rigore nō accidet rigoꝛ neqꝫ hoꝛripilatio: ⁊ quādoqꝫ neqꝫ frigus: et h̄ ego pluries vidi: deīde post veniēte augmēto caliditas tarde expāditur et lēte ⁊ nō vniformiter vt in tertiana pura ꝓpter materiei difformitatē: immo cum aliquādo mota est caliditas ad extra tepescit: deīde propter nouā m̄am motam suffocātem: ⁊ sic in eius expāsiōe accidit diuersitas: ⁊ sic augmētum est iequale. Item accidētia in hac sunt remissioꝛa ꝗ in pura. vt sitis vigilie doloꝛ capitis. ⁊ huiusmodi: de quibus ī de pura excepta grauitate capitis que est maioꝛ in hac ꝓpter grossiciē ⁊ grauitatez materie maiorez ꝗ in pura. Item sicut est in pura paroxismorum antecessio siue additio ꝯm ordinem: vt supra propter vniformitatem materiei: ita ꝓpter eius difformitatem in hac accidit iequalitas antecessiōis ⁊ additiōis. vn̄ aliquando anticipat paroxism⁹ ⁊ aliquādo postponit: ⁊ nō ꝯm ordinez. Et paroxismus prolōgatur multuz super horā duodecimā. ⁊ ꝯm maiorem aut minorem prolōgatiōez eius a termino pure. dicitur magꝭ aut minus pura. ita ꝙ impuritas pro parte habet attēdi penes elōgationem eius a pura. Dicitur pro parte: quia etiam penes aliud: vt dictuz est. nam nō icōuenit imaginari aliquā impuram in. x. horis terminari. ⁊ tu cōsidera. ¶ Pulsus est in hac iequalis ⁊ diuersus ⁊ minus velox ⁊ frequens. vn̄ est sistoles in eo maioꝛ dyastole: cuius ꝯtrariū est in pura: neqꝫ est ita magnus. ¶ De terminatiōe eius dicatur. ꝑmo quo ad ipsam totaz. Qꝺ terminus cōmunis ē dies quadragesimus vsqꝫ ad sexagesimuz ⁊ maximus est sex mēsium. Cōtingit tamē ipsaz terminari posse ifra hos ⁊ an̄: vt patet ītelligēti ⁊ in experiētia ī dies videtur. ¶ De duratiōe eius quo ad paroxismos dicatur. Oꝛ ꝯsueuit durare vsqꝫ ad. xviij. horas. quādoqꝫ ad. xxiiij. quandoqꝫ protenditur ad. xxx. quandoqꝫ ad quadraginta octo. vt Gal. vigesimo. de differētijs febrium: ⁊ hoc voluit Auicē. dum dixit. aut. xxx. vsqꝫ ad horam suam. idest aduētum secūdi paroxismi: qui icipit in. xlviij. hora. ista īdigent etiā speculatiōe. cōsidera. Et ad eius noticiā maxime facit regimē ꝑteritū. etas. ꝯ. ꝯsuetudo cadēdi in hac. ars: ⁊ h9. de q̄bus sepe. que oīa diligēter cōsidera.

Signa eius que est ex colera citrina sunt itēsioꝛa his q̄ ex vitellina. vn̄ in ea adest doloꝛ capitis acut⁹ ꝑcipue in parte dextra ⁊ amaritudo oris ⁊ sitis ⁊ fastidiuz ⁊ moꝛsus oris stomaci: ⁊ doloꝛ lumboꝝ. vrina citrina itensa tenuis siue mediocris: magis tamē accedēs ad tenuitatez ⁊ egestiōes ⁊ vomitus sunt citrine aquose: ⁊ rigoꝛ acutioꝛ ⁊ breuioꝛ ꝗ in ea que est ex vitellina.

¶ Pronostica. Si ī tertiana nō pura accidētia ex parte pulsus sitis vigiliarum ⁊ huiusmodi erunt intensioꝛa ꝗ rationabiliter deberēt esse proculdubio eorum est significatio mala. ¶ Et quādo nō pura multum prolōgatur perducit egrum ad molliciez: idest ad paralisim flegmate eliquato. ⁊ ad neruos fluxo: vel ad molliciez: quia ad idropez asclitem vel yposarcaz. vel ad cacessiaz propter nocumētuz epati cōtingēs ex eius prolōgatiōe. Item producit ad splenis magnitudinez: quoniaz in tāta prolōgatiōe fit humorum adustio ⁊ cōuersio ad melācoliaz: que deīde ad suū mouetur receptaculum. Itez vt dictū est: nō cōsueuit dimittere egruz liberum: sed semꝑ cū aliquali lesione alicuius actionis. Itē attēde ad cōsiderādū quātuz signa apparentia distāt a signis vere tertiane: ⁊ ꝯz hoc ꝓnosticabis de lōga aut breuioꝛi eius terminatiōe: vt verbi gratia. Si rigoꝛ fuerit paruus pūctio parua: sed frigus lōgum: ⁊ paroxismus durauit. xxviij. horis vel circa: ⁊ ꝙ nll's adfuit sudoꝛ vel paucus. vrina nō multuz ignea: neqꝫ egestiōes ⁊ ꝙ sunt multū viscose. vomitus viscosus. tempus frigidū. etas. habitudo flegmatica. regimē preterituz flegmaticū. ⁊ huiusmodi ꝓnosticabis febrē nō puram aptam lōgo tēpore durare: contraria vero minoꝛi. Et hec īuadit iter horam colere ⁊ flegmatis. nam hora colere est hora tertiarū. ⁊ hora flegmatis est hora. xxij. vel circa solis occasum.

Signa demōstratiua. Eius que ex adustione colere in se existit sunt parū remissioꝛa his que sunt tertiane pure. veruz paroxismus extēditur vltra. xij. horas licet nō multum: ⁊ hoc ꝯm plurimū. Item durat plusqꝫ. vij. period. ⁊ pulsus est in hac durus: ⁊ vrīa magis tenuis ad fuscedinē declinās ⁊ sentitur caliditas circa epar vt in pura. Itē in ꝓncipio est rigoꝛ satis fortis ⁊ est aliquādo cuz furore: vt ifirmus irascatur: īmo quasi efficitur vt maniacus: ⁊ est sitis satis itēsa: ⁊ lingua obfusca. Itē regimē precedens hoc tibi declarat: qꝛ vsus est regimine cal'o apto iflāmari: vt vino potēti pipere alleo cepis porris: ⁊ ꝙ patiēs est colericus adustus epatis cal'i: ⁊ ita de alijs: qꝛ tp̄s cal'm regio cal'a ⁊ sicca. vomitus egestiōes colice aduste. Itez si flobotomiā facies tibi n̄am humoris declarabit.

¶ Pronostica. Cū hec febris habeat maiorē appropinquatione ad puram ceteris nō puris ꝓnosticari poteris eaz citius terminaturā: ⁊ quo ad horas paroxismi: ⁊ quo ad dies siue periodos. 2°. ꝙ nisi debite curetur in quartanam transiet. Caue itaqꝫ ne erraueris: qm̄ aliqn̄ ex errore transit in cōtinuā: ⁊ moriꝫ patiēs tuo errore: de quo ⁊ alijs deo altissimo rōnez reddes. cōsidera itaqꝫ mi Raineri.

Signa demōstratiua. Ei⁹ que est per admixtionē melācolie. Quia est cum pauco rigore ⁊ pūctura: ſꝫ cum maioꝛi frigore: ⁊ est rigoꝛ prolixus cū quadaz leui dētium cōmotione ⁊ ossium cōfractione vt in quartana: ⁊ nō accidit cuz rixa aut ira. sed cum quadaz timiditate vel pusilanimitate: ⁊ ꝙ accidit magis circa horā melācolie: que est hora post meridiē: ⁊ pulsus est in hac magis durus. Itē vrina magis tenuis ⁊ minus tincta ad fuscū declinās. ⁊ similis multuz febribus erraticis: ⁊ eius paroxismus durat alijs parib⁹ plus ceteris. vnde venit cōmuniter anteqꝫ dimittat ad horas. xxiiij. Item vt supra regimen multuz facit ad eius noticiā: vt qꝛ vsus fuit cibarijs melancolie multiplicatiuis. vt caulibus leguminibus carnibus bouinis salitis: ⁊ huiusmodi. Egestiones vomitus. ⁊ huiusmodi naturam humoris declarant. ⁊ tu cōsidera.

¶ Pronostica. Ut dictum est tertiane cōmuniter faciliter curantur aut saltem sunt salubres si erroꝛ in earū cura nō accidat. Oꝛ si sic accidit periculum mortis quandoqꝫ vt in precedenti dictum est. ¶ Dicitur ꝙ breuioꝛ ex non puris est que ex colera fit adusta in se. secūdo que ē talis per admixtionez melācolie est lōgioꝛ. tertio q̄ ꝑ admixtionē flegmatis aquosi ⁊ est colera citrina adhuc longioꝛ. 4° q̄ est ex vitellina: ⁊ de hac dixit Auic. ꝙ durat circiter medietatez āni. ⁊ sic hn̄tur q̄ttuoꝛ gradus durabilitatis seu ꝓlixitatis eius. hic est locus speculatiōis: qꝛ melia videꝛ virtuti magis rebellis ꝗ flegma. cōsidera.

Signa demonstratiua prassine aut eruginose. Inquit. Zoar ille qui patietur tertianā ex colera prassina aut eruginosa habebit accidētia magna ⁊ fraudulēta. ⁊ vix poterit patiēs euadere ab ea: ⁊ si euadit diu permanebit eger: ⁊ accidit infirmo hora paroxismoꝝ molestia sitis alienatio. ⁊ supponit se molestis q̄onibꝰ: ⁊ ĩpedieť eiꝰ sõnꝰ: ⁊ fiũt eiꝰ paroxismi diuturni ⁊ terminus egritudinis. Pulsus variꝰ difficilis ⁊ variꝰ ⁊ praue alteratiõis: ⁊ multotiens ꝓuenit finis huiꝰ egritudinis ad magnũ ꝑiculũ: ⁊ pauci sũt ꝗ ab ea euadũt: ⁊ si euaserint ẽ h' post magnũ studiũ ⁊ egritudinis ꝓlongationez: ⁊ possibile est eũ ꝑmanere: et praua accñtia lõgo tẽpore sustinebit: ⁊ multotiens fit vrina ad nigredinẽ declinãs ad viriditatẽ: ⁊ possibile est sic eẽ ypostasim. ⁊ quãdo ypostasis sola fuerit nigra: ⁊ in ꝓfundo mersa mortem in paroxismo significat: ⁊ maxime si v̾tus sit deuicta. Si v̾o fuerit suspẽsa mortẽ longinquã oñdit ƀm distãtiã ipsius a fundo vasis. dixit Gilbertus vrina in colore rubea vel subrubea ⁊ substãtia ꝑ totũ tenuis cũ circulo viridi vel subnigro significat abundãtiã colere prassine ⁊ eruginose. Ad hũc locũ signa adducas ꝯciliatoris posita in p̄ncipio capl'i: ⁊ tũc sufficiet tibi tantũ sic dixisse de ipsis quãtum ad demonstratiua ⁊ pronostica: cum in alys non inuenerim de ipsis diffuse cõscriptum.

Canones Accedẽs ad curam earũ nõ purarũ eũ de ipsis obseruabo ordinẽ in earũ cura: quez obseruaui in signoꝝ suoꝝ positiõe. Incipiã itaqꝫ p̄mo a cura eius q̄ ex col'a fit vitellina. Ponẽdo septẽ canones. Primus ordinatio diete. Scd̄s minoratio mãerũ cõiuz ⁊ propriarũ. Tertiꝰ digestio. Quartꝰ euacuatio reiterata. Quintus mẽbroꝝ ꝯfortatio. Sextꝰ patiẽtis in actuali afflictiõe gubernatio. Septimus accñtiũ correctio. ¶ Et ante eoꝝ complemẽtũ scito ꝙ tertiana nota in cura eius cõuenit in gnãli cũ tertiana pura q̄tuz ad ĩtentiões sex positas supra de cura eius. Scd̄o ꝙ licz ita sit: tamẽ vt Gal'. in terapẽ. ad glauconẽ. ⁊ Auic. p̄ᵃ q̄rti. de cura eiꝰ in multis sp̄alibus differt cura vniꝰ ab alia vt apparebit. Et ꝓ ꝯplẽdo hos canones. Primũ ꝙ debes cõsiderare sup̱ q̄ te stabilite debes vt sagittator ad signuz est appropinquitas aut elõgatio eiꝰ a pura: ⁊ iõ dicebat Auic. Et opz vt cõsidereť ꝓpinquitas nõ pure ad purã: ⁊ elõgatio eiꝰ ab ea: ⁊ ƀm illud diuersificetur iter curã eiꝰ ⁊ curã nõ pure. Or si erit nõ longinq̄ pure. tũc diuersifica iter eas diuersificatiõe parua. nã in nõ pura sunt grossicies viscositas mãe que ĩdigent calefactione subtiliatiõe ĩcisiõe q̄bus vti nõ debemus in pura. Et iõ dicebat Auic. in p̄nᵒ capl'i. de cura non pure. Res in q̄bus diuersificať cura tertiane nõ pure: sunt res q̄bus cõicant febres frĩde de licẽtia scd̄a ⁊ cõsueuit h' modus loquẽdi apd̄ nõnullos obscurius esse. ꝓpter ꝙ scito sequendo Gẽtilẽ. vt in p̄ncipio operis ꝓmisiuz est. Or licentia idem q̄d indicatio. vt. i4ᵃ tertij. de cura apatum cal'oꝝ epatis. vnde in febre qualibꝫ duplex insurgit ĩdicatio siue licẽtia. p̄ma que est ad febrez vt febris est. Scd̄a que est ad cãm siue mãm febris. rõne p̄me in omni febre competunt frigida ⁊ humida. iuxta ill'd senis nostri. Humide diete omnibus febricitantibus cõferunt. Rõne scd̄e diuersificať ĩdicatio siue ĩtentio ƀm diuersitatẽ mãei. Febres itaqꝫ de mã frĩda dicte de licentia scd̄a cõicant in hoc ⁊ maxime flegmatice ꝙ ꝓ rectificatione sue cãe siue mãe ĩdigent calefactiuis subtiliatiuis aut ĩcisiuis: ⁊ in his diuersificatur cura eius a cura pure. vñ credo ꝙ q2 absolute eadẽ est ĩtẽtio in colericis vt sic ⁊ maxime puris ad febrẽ ⁊ cãm febris: Ideo tales dicunť habere ĩdicationẽ vnã tm̄: s3 q2 frigide vt flegmatice ⁊ melãcolice dicunť habere duas: quaruz vna alteri ꝯriať vt que est ad febrẽ ⁊ causaz eius: hinc noĩantur de ĩdicatione scd̄a: q2 necc̃io habẽt illã siue de licẽtia scd̄a: ⁊ tu bñ cõsidera. Aliter exponi potest. res q̄bus cõicant febres frĩde de licẽtia scd̄a. s. cũ frĩdis de licẽtia p̄ma. febres. n. de pura mã frã dicunť de licẽtia p̄ma. que aũt ex mixta d̄ scd̄a. modo hec cõmunicãt in his rebus que est calefactio subtiliatio ĩcisio: ⁊ hꝰ. licet in gradu diuersificenť per quas diuersificatur a pura: q2 in cura pure non ĩdigemus calidis: nec mireris si in hoc prolixus fui: q2 hic passus a multis laniatur tanq̄ꝫ difficilis. ¶ Scd̄o venias ad cõplemẽtũ canonũ iam dictoꝝ: ⁊ ꝓ p̄mo dicatur initiũ faciẽs a cura tertiane nõ pure ex colera vitellina ꝓuenientis. ꝙ dieta in ea debz ordinari ad ꝯrium cause: ⁊ cũ causa sit cõposita: licet sit ad vnã formã deducta. vt supra. tamẽ dieta dz habere respectũ ad colerã ⁊ flegma: ita tamen ꝙ sicut colera vincit in vigore: ita et frĩditas in cibis ⁊ alys sex nõ nãlibus vincat in vigore: maxime si fiat ciboꝝ diuersoꝝ aut aliarũ reruz adinuicẽ cõmixtio. declinet itaqꝫ dicta ad frĩdũ cuz colera domineť. vt supra. 2ᵒ. euitenť stiptica ⁊ grossa. 3ᵒ. q̄d ista frigida sint remissiora taz ex parte aeris q̄ꝫ alioꝝ: q̄ꝫ in tertiana pura. excellẽs. n. frĩditas opil'onẽ induceret. Quarto ꝙ si ad humidũ declinare debeat sit pauce humiditatis. naz frĩda ⁊ sicca hoc casu ẽt cõueniũt: ⁊ maxime cũ hec ĩcisiua vt acetosa. Quinto ꝙ in p̄ncipio debet eẽ grossior q̄ꝫ in pura nisi adesset multa repletio: quo casu oportz in p̄ncipio ⁊ in ꝓcessu subtiliare: s3 plus in ꝓcessu. 6ᵒ. ꝙ hec ĩgrossatio ⁊ subtiliatio fiat ƀm ꝓpinquitatẽ ⁊ remotionẽ maiorez aut minorẽ a pura. Itez attẽdãtur accidẽtia paroxismoꝝ prolongatio: ⁊ ita alias cõditiones ĩducentes cibationẽ citius aut tardiꝰ grossius aut subtiliꝰ fieri. 7ᵒ. attẽde ꝙ q2 in tertiana nõ pura paroxismus durat quasi per diẽ. hinc si virtus tolerabit ⁊ cõsuetudo nõ eẽt in totũ ad oppositũ possit ĩfirmus trãsire accipiẽdo vna die. s. in qua nõ est febris cibum: ⁊ in die in qua est febris absqꝫ cibo: vt v̾tꝰ a digõne ꝑ cibum nõ ĩpediatur sed oportet vt prudẽtia medici canonice gubernetur: ⁊ cõsideret bene v̾tutis tenorẽ. verũ consuetudo est in talibus subtiliare dietã magis q̄ꝫ in pura ꝓpter ꝓlixitatem paroxismi. ⁊ tu bene ꝯsidera: q2 hic est locus speculationis. Nã sicut q̄ꝫtitate discreta dz esse minor in nõ pura: s3 cõtinua dz esse maior. cõsidera. Et hic aduerte quia cuz dicit Auic. in p̄ncipio nõ pure cibatio debet eẽ spissior: idest in p̄ncipio vniuersali eius: quo sc3 ad quantitatem continuam: ⁊ subdit. post p̄ncipiuz sc3 vniuersale ꝓcedatur gradatim ad subtiliationem fortem sicut est subtiliatio pure. Ita vt in statu vtriusqꝫ subtiliatio sit fere eq̄lis. dicit fere: quia in pura debet eẽ subtilior. Octauo ꝙ licet dictum sit ꝙ dieta declinare debeat ad frigidum: nihilominus cum cibis suis commisceri debent que aliquid habeant caliditatis ⁊ abstersionis: ⁊ ideo in cibis confert ponere cicer ysopuz: ⁊ huiusmodi. Et est canõ Auic. ⁊ Gal'. in terapent. ad Glauconem. Inquit. habeat aliquid calidi. ⁊ q̄d ĩcidere possit. 9ᵒ. ꝙ audaciores esse debemus in exhibitione carniuz in hac q̄ꝫ in pura de quibus in pura. S3 attende consuetudinem virtutis: sermones astantium ⁊ ĩfamiam ⁊c̃. Modera te in omnibus his. 10ᵒ. ꝙ euitentur que dure sunt digõnis: q2 virtutem debilitãt et causa sunt multiplicatiõis flãtis: ⁊ sic augetur materia morbi.

¶ De potu. Dicatur p̄mo de aqua ordei: ꝙ in pura conuenit simplex: in non pura debet dari decocta cum radice feniculi aut aniso: aut pipere modico: ⁊ huiusmodi cal'is aperitiuis subtiliatiuis: immo aliquando: vt dicit Auic. Ea indigemus adhuc fortiori: ⁊ ponimus origanuz calamentũ: ⁊ huiusmodi ad buliendum cum ea. coletur: vt eorum non remaneat substantia. verum oportet vt consideretur materia peccans: quantum ad eius grossiciem viscositatẽ maiorem vel minorem: ⁊ sic de alys.

¶ De vino. Dicatur ꝙ vt haly. vinum dari non debet ante

apparitionē signoꝝ digestiōis: ⁊ cum datur administratur post assumptū cibū per vnā horā. hic mos nō ē ꝯsuet⁹ apud nos. vinum enī cōpetit albū paruū etiā limphatū: ⁊ magis in die quietis q̄ȝ in die īterpolatiōis attēta ꝯsuetudine ⁊c.

¶ De motu ⁊ quiete dicēduȝ ꝙ motus magis ꝯuenit q̄ȝ in pura. Et qꝛ fricatiōes tenēt locū exercitų dicēdū ꝙ ꝯueniunt ante cibi assumptiōem lōgiores ⁊ fortiores quā in pura. vt post paroxismi recessium vel declinationem.

¶ De balneo dicēdum ꝙ nullo modo ꝯpetit ante digestionem materie: ⁊ eius euacuationē siue eradicationē qꝛ solū in declinatiōe: sed hec nō ꝓsequor: qꝛ vt in de pura non est in vsu: ⁊ nō sine periculo ponūtur febriētes in balneis: opȝ enim medicum talē esse multū expertū. neqȝ de te sic facile cofidas. ¶ De somno dicēdū ꝙ qꝛ maior ē ītētio in resoluenda materiā. hic somnus nō sit multus. sed modereť secūdum cōplexionē etatē ⁊ cōsuetudineȝ. ⁊ sit minor solito. Euitēt diurnū oīo. neqȝ dormiat statim assumpto cibo. cōsidera cōditiones dictas. ¶ De inanitiōe dicať. habeat ventris beneficiū bis in die si potest vel saltē semel arte vł natura. Sed multū in hac laudātur clisteria vt in complemento secūdi: ⁊ quarti canonis. Item euitet coytuȝ repletioneȝ: ⁊ causa patet. Animi accidētia euitet immoderata. ira tamē ⁊ huiusmodi minus verētur q̄ȝ in pura.

¶ Pro cōplemēto scđi dicať ꝙ vomitus factus in pricipio euētus paroxismi maxime materia īclināte ad superiora maximi est iuuamēti. Auic. qꝛ materiā antecedētem euacuat ⁊ minorat paroxismū vt patȝ: qđ si fiet post assumptū cibū. ⁊ maxime in die paroxismi etiā nō existēte īclinatione ad eū ante aduētū eius per tēpus notabile quia per horas quīqȝ. ⁊ maxime si faciliter fiet erit etiā maximi iuuamenti. nā in stomacho multa inhabitat flātis. ⁊ viscositatū quātitas: ⁊ in ipso scđȝ plurimū reperitur colera vitellina vt supra in pricipio capituli. Et ideo sic minorabuntur materie cōmunes: ⁊ proprie: ⁊ hoc est vt exstimo qđ voluit Serap. dum īquit in cura tertiane nō pure administretur semꝑ vomitus: idest in oī specie huius siue. s. materia propria inclinetur siue nō. ⁊ ita modera faciēdo ipsuȝ alternis diebus vel paucioribus vt videbitur tibi extolerātia ei⁹ ab īfirmo. ¶ Fit ⁊ minoratio cū medicinis exhibitis per os leuibus materiam ipsaȝ respiciētibus. de quibus supra. 5°. ca°. ⁊ tu ibi. Iteȝ cū clisterib⁹. vnde Aui. Et clisteria ī pricipio sunt mihi magis dilecta q̄ȝ solutiua alia. Et hec debent eē satis fortia ⁊ acuta respectu illoꝝ que administrātur in pura. ⁊ hec propter grossitiem et viscositatem colere vitelline ⁊ flegmatū que in talibus reperiūtur corporibus magis. vnde ponimus in his blitim minorem mercurialē cartamū turbit agaricuȝ ⁊ huiusmodi miscēdo cū lenitiuis de quibus ī radicibus vniuersalibus. ⁊ tu ibi. Nota tamē vt īfra ꝙ ista clisteria nō debēt esse ita acuta ꝙ materias trahāt a remotis ⁊ ipsas agitēt. Nā sic admiscerentur cruda cū digestis: ⁊ fit additio ī mā ⁊ augmētať morb⁹. ⁊ ideo fortassis dicit Auic. rodor turbith.

¶ Pro cōplēdo tertiuȝ scito ꝙ digestiua debēt esse minus frigida q̄ȝ in pura. sed debēt esse subtiliatiua īcisiua: quas ītentiōes pura nō requirit. ⁊ per quas ⁊ dictas ⁊ dicendas apparet diuersitas cure in eis. nā ī pricipio cōuenit acetosus simplex cū melle rof. colato. vt Aui. ¶ Sȝ dices sđdit ⁊ in pricipio Auicē. aut syr. acetosus de radicibus: qđ est cōtra canonem in canonibus vniuersalibus posituȝ: quoniā talia aperitiua ī pricipio nō competūt quoniam materias facerēt precipitare in vias ⁊ opilationē īducerēt. Dicēdū qđ ly aut tenetur cōtinuatiue ⁊ nō disiunctiue. ⁊ est sensus ⁊ post. syru. acetosuȝ simplicē cum geneliabin da acetosuȝ de radicibus. s. duabus quia nō est ita fortiter sicut de gnqȝ. Et per hoc notat gradatiōem de debili ad forte in subtiliando ⁊ aperiēdo. Ista oportet te moderare secūduȝ materie grossiciem ac viscositatem maiorem aut minorem. Quis ergo poterit digestiua sic ordinare nisi casu primo in terminis posito. Et ideo ad capituluȝ quartum recurre: ⁊ tu elige vt exigit cōditio: post autem septimum. idest post principium ⁊ in augmēto: quia apparēte signo digestionis Et ita exponit haliabas in hoc capitulo. cōuenit decoctio absinthų. est enim aperitiua subtiliatiua ⁊ stomachi cōfortatiua: ⁊ similiter aqua feniculi cum syr. tamen acetoso. Et in sūma vt Aueroys. 5°. colliget studēdū est magis ī exhibitiōe aperiētium opilationem q̄ȝ īfrigidātium. vnde laudātur que sunt aperitiua nō multi caloris. vt capillus ve. lupulus radix apų feniculi frāgendo eorum siccitatem cum violis liquiritia ⁊ huiusmodi: ꝙ si cum his ꝯmiscebis que membra cōfortabūt vt stomacum ⁊ epar optime. Iteȝ dētur pluribus diebus digestiua in hac. verbi gratia. vbi ī pura dantur ante euacuatiōem. quatuor vicibus siue quatuor mane: da ī ista sex vsqȝ ad octo. ante detur euacuatiuuȝ saltem eradicatiuum.

¶ Et sic īgrediēs complementum. quarti dico qđ in principio minoratiue absqȝ digestione euacuare possumus vt dictum est: sed in eradicādo expectare oportet digestionem Item in soluēdo procede vt de digestiuis de debili ad forte initium faciens a cassia veniendo vsqȝ ad turbith ⁊ ad electuaria fortia: de quib⁹ supra quīto capitulo. Attēde tamē ꝙ si apparebunt signa aliqua digestionis nō erit dare tunc solutiuum satis forte. īmo videtur regulare. ⁊ hoc forte voluit Haliab. quādo in pricipio dabat cassiam ⁊ turbith. Item cum est debilis da medicinam forteȝ quia euacuantem humorem difficilis euacuatiōis ⁊ debilem: quia nō euacuātem multum in vna vice. sed in pluribus vicib⁹ euacuet humorē cuius euacuatio querebatur. Ita qđ melius est eaȝ reiterare. ⁊ similiter verificatur canon quādo egritudo est pigra longa vel materia ē composita. electuaria autem ⁊ pillule descripte supra. quīto capitulo in soluēdo hāc colerā: sunt hꝰ: sȝ tu eas bene ꝯsidera. ⁊ modera cū lenib⁹ vt etas virtus ⁊ ipsa exigit dispositio. Et hic stes attentus in euacuādo per viaȝ ad quā materia declinat. Iuxta illđ senis. Undecūqȝ natura reperit ⁊c. Si ad cutiȝ prouoca sudorem. hec intellige seruatis canonibus in prouocatione supra in radicibus vniuersalibus. Si ad vias vrīe da prouocātia que sint mediocris ⁊ nō excellētis caliditatis ⁊ siccitatis. Si ad superiora per vomitum vt dictum ē. ⁊ sic de alųs. Cū ergo scīueris ꝙ digestio iam aduenit: tūc euacua radicatiue. s. ⁊ prouoca ⁊ nō cures de alųs. idest nō timeas hoc facere. Et in sūma dicēduȝ ꝙ in his febribus sic compositis de materiebus grossis ante earum euacuationem. plus debemus expectare digestionem: magis tamē ⁊ minus secūdum materie grossiciem viscositatem ⁊c. Secundo ꝙ debes attēdere ꝙ solutiuum correspondeat materie peccanti. vbi attēdas ꝙ cum hac colera quādoqȝ cōmiscetur melācolia. ⁊ sicut de digestiuo dicēdum. Tertio ꝙ frequētius dātur ⁊ dari debent solutiua in hac quia lōga ⁊ frequētius in lōgiori. ¶ De flobotomia dicam cuȝ Auic. cum videris eorum vrinas grossas. s. cum rubedine quia subrubeas: tūc flebotoma: quia significat materiam in sanguine peccātem. ⁊ cum flobotomaueris nō īdigebis clisteri. s. acuto: quia in eadeȝ die nō debēt fieri due fortes euacuationes. vt decima tertų. de cura sputi sanguinis. tamen ante flobotomiam si natura erit sicca fac clistere lenitiuū bono mane vt in radicib⁹ vl̄ibus.

¶ Pro complēdo quintum scito ꝙ vt supra de pronosticis. Epar maxime debilitatur ⁊ principaliter. secundo stomachus. tertio splen. ⁊ ideo in his te oportet sollicituȝ esse in eorum virtutem cōfortādo. Ac prohibēdo futuram opila-

tionem: epar enim est membrum debilis cōpōnis ⁊ cito relaxatur: ⁊ ideo que dantur cū febris peruenerit ad .xiiij. diem: qꝛ scꝫ erit ī declinatiōe. debes dare trociscos de rof. miores: quia illos quos ponit Auic. in qnto canone. in quorum cōpōne nō magis dicitur scamonea: ⁊ sunt minoris. descriptiōis quod dico quia multe ibi ponunt̄ descriptiones. nec ibi īuenitur rubrica de trocisc. miorībus. sunt enī īfrigidatiui ⁊ confortatiui propter stipticitatem: ⁊ ideo nō cōueniunt nisi post digestionem. cum autem prolongatur egritudo vltra tempus dictum: ⁊ incipit durare per mēsez ⁊ menses oportet vti fortioribus. ⁊ te transferas ad trocis. de eupatorio. Nam quia in longo processu multum debilitatur epar: ⁊ quia sic debilitatum male potest a se expellere superfluitates que in eo multiplicātur: dubitatur de futura opilōne: ⁊ permaxime quia materia peccans grossa ⁊ viscosa est: ⁊ ideo da confortātia fortia ⁊ aperiētia. hꝰ sunt trocisci de eupatorio: qui cum sint displicibiles eos dabis in forma pillulari: aut in syrupo acetoso ⁊ de radicibus ad des more gentilis: eupatorium: scolopendriā: cuscute: squinantum: assarum: ⁊ huiusmodi que ꝯfortāt ⁊ aperiunt opilationes tam epatis qꝫ splenis. Item ad extra iuuant calefacientium applicatio. ⁊ ex cōfortantibus cum oleo de spica cum absinthio calamēto squināto ⁊ huiusmodi aperiētibus poros: ⁊ materias facientibus transpirare: et quia in longo processu verisile est subtile esse resolutum. ideo opꝰ est vti calefacientibus ratione materie grosse que remansit: que indiget calefactiōe ⁊ subtiliatione forti que per frigida minime fieri posset. vn̄ ⁊ si aliquo modo calefaciunt maius est iuuamētum. cōsidera. Cōsimiliter oportet ⁊ stomacum cōfortare cum calidis etiam: nō tamē ītensis. vnde hic subscribam que stomacum ꝯfortant epar: ⁊ splenē: vt cum oportuerit componere possis.

¶ Calida stomacum confortantia sunt.

Absinthiuꝫ	Menta	Gariofilus
Lignuꝫ aloes	Aromaticū rof.	Cipressus
Calamus aroma.	Tyriaca ⁊ hꝰ.	Mastix.
Citrum	Acorus	Saluia
Galanga	Cinamomuꝫ	Gariofilatum.

¶ Ex frigidis.

Rosa	paratum	Uinum granatorꝫ
Mirtus	Sandali	Ribes
Agrestum	Citonia	Zuccarum rosatū
Coriandrum pre/	Corallus	⁊ huiusmodi.

¶ Ex cōfortātibus: epar sunt: cal'a.

Squinantum	Saluia	Ameos
Feniculus	Eupatorium	Isopus
Cappares	Ciperus	Assarum
Absinthiuꝫ.		

¶ Ex frigidis

Acetum	Rosa	Cicorea
Acetositas citri.	Agresta	Epatica
Endiuia	Cerotum sanda/	Ordeum
Acetosa	linum Mes.	Sandali ⁊ hꝰ.
Granata acetosa	Fumusterre	

¶ Ex ꝯfortātibꝰ: splenē cal'a sunt.

Tamariscus	Rutha	Capparus
Acorus	Scolopendria	Eupatorium
Camedreos	Absinthium	Passule
Epithimus	Assarum	Saluia
Prassium		

¶ Ex frigidis.

Acetum	Cornu cerui vstū	Mirabolani
Blitis	Coralli	Morum
Uiole		

¶ Que omnia posui magis grā exempli. Et tu silia cū opus erit require suis locis. ¶ De correctiōe accidētium dicat̄ qꝫ ad sua capl'a recurrēduꝫ est. vn̄ etiam que dicta sunt supra de accn̄tibꝰ acutaꝝ: h loco tibi erūt magno adiumēto.

Expeditus de famosa qꝛ de colera vitellina. venio ad eaꝫ que est ex citrina: ⁊ ad minus famosas: ⁊ si Auic. nisi vnicuꝫ fecerit de oībus capl'm minus famosas sub famosa comprehēdēs. vnde voluit vt q̄ dixit de famosa sufficiāt de minus famosa ⁊ alia. ¶ In ea autē que est ex colera citrina. regimē dꝫ declinare ad frigidum magis qꝫ in vitellina ⁊ minus qꝫ in colera pura. Iteꝫ ad humidum minus qꝫ in alijs. vnde ⁊ qn̄qꝫ cōceditur: qđ declinet ad siccū vn̄ stiptica ⁊ leuia in hoc casu cōcedi possunt. ⁊ hec itellige tā ex parte regiminis medicialis qꝫ diete. vnde obserua canones positos in de vitellina. habes enim digestiua ⁊ solutiua. quarto capitulo. ⁊ tu ibi. Tu tamen semper attende eius recessum a pura.

In facta ex colera per adustionē in seipsa obseruet̄ regimē vtrūqꝫ in ea qđ obseruasti in ea que ex colera pura: cum magis sibi appropinquet ⁊ similes qꝫ aliqua alia. verū oportet vt ad humidum magis declinet qꝫ in pura. Scđo sis attentus qꝫ cum in tali adustiōe pars eius in mel'iam trāsit debes cū hoc administrare: que etiā pro parte mel'iaꝫ respiciūt adustā. Et hoc in vtroqꝫ regimine. Itē valet ⁊ regimē de quo īfra đ ꝯtiᵃ tertiana. ⁊ tu ibi.

In ea autem que est ex colera ꝑ admixtioneꝫ melācolie ad extra veniētis: regimē sit minus frigidū qꝫ in pura: sed sit magis humidum. Et cōsequēter fortiores in hac fac fricatiōes. vbi gratia. vbi ponebas in pura in clisteribus oleū violatuꝫ: pone in hac violatū ⁊ cōe sil': graduādo vt videbit̄: ⁊ sic in singulis te regas.

Quid autem de febre ex çinaria ⁊ prassina dicendum sit patet ex dictis supra de ipis in ꝑncipio capituli. Nam cum ipse sint vehementis caliditatis: ⁊ natura quodammodo participent venenosa: ⁊ maxime çinaria. debet regimen tendere ad frigidum ⁊ humidum vehemēter cū rebus cordialibus habētibus ēt respectū ad venenū. ⁊ tu cōpone ex his q̄ supra de pestilētia.

Dicebatur de duplici tertiana que contingebat ex diuersis materiebꝰ in diuersis locis putrefactis. ⁊ tu ex datis secundū materiei peccantis exigentiam regimen administra: ⁊ canones dictos tuo adapta ꝓposito. ¶ Postremo hic attēde dictum Gilberti. Ingr. n. de cura duplicis tertiane. In curando autem est differentia. Quia si sit de materijs contentis extra: digerenda est potius materia per fomentationes emplastrationes aperientia ⁊ huiusmodi. Cognoscitur autem hoc quia infirmus fatetur se habere febrē in capite vel renibus vel cossis vl' alibi. Oportet ergo apponere euaporatiua: quia cum per spiritꝰ qui euolant per poros debet fieri digestio. Cauendum est vt statim apponantur cōfortantia stiptica: aliter enim fieret magis indigesta materia. Hoc etiam fit quandoqꝫ materia existente intra: quia quidam sunt qui nullatenus per os aliquid reciperēt. Subueniēdū est ergo per appositionem exteriorem: vt accipiatur calamentum pulegium menthastrum: bulliant in fortissimo vino: ⁊ super materiam febris apponantur. Uel accipe semina diuretica vel furfur vt citius euaporet. Sic enim dispergitur materia ⁊ a loco euaporat. Hec ille. Et hoc apposui vt bn̄ consideres in omnibus modum cure.

Quia colera fit non pura per admixtioneꝫ diuersi flegmatis ac melancolie vt dictuꝫ est. Ideo male reperiuntur sic simplicia cuilibet tali conferentia. propter quod oportet te componere. et tu habuisti simplicia digestiua colere naturalis ⁊ simplicia flegmatis naturalis ac melancolie. Et ideo ad quintuꝫ recurras ca/

pitulum.⁊ compone.

¶ Ut verbi gratia.quando mixtio est ex colera ⁊ flegmate tenui ⁊ aquosa:⁊ dicitur citrina.℞. aquarum endiuie.ʒ.i. scariole cicoree añ.ʒ.i.ß.absinthy feniculi añ.ʒ.i.misce.Ul' fic ex sirup.℞.sirupi acetosi simplicis:mellis rosati colati ana.ʒ.i.aque endiuie.ʒ.y.ß.Uel si'vis magistralem.'Recipe endiuie scariole lactuce adiantos ysopi cicoree ana M.i.radicum feniculi.ʒ.y.ß.radicum apy.ʒ.i.seminum endiuie scariole ana.ʒ.i.fiat decoctio:⁊ pro libra.i.ß.decoctionis pone.ʒ.iiy.çuchari ⁊aceti.ʒ.iiy.⁊ fac longum:⁊ breuem vt placebit.⁊ da vt dictum est in precedenti rubrica:⁊ aromatiça cum cinamomo.¶ Ex solutiuis da cassie tracte.ʒ.i.cum.ʒ.y.turbith preparati:extrahatur cuz aqua absinthy ⁊ endiuie añ.Uel recipe electuary indi.ʒ.i.ß.electuary.succi rosarum.'Nicol'.ʒ.y.cum aqua endiuie absinthy añ.ʒ.i.¶ Confectiones ⁊ electuaria cōsimiliter compone ex calidis ⁊ frigidis.vt 'Recipe specierum aromatici rosati descriptione gabrielis.ʒ.i.ß.specierum triasandalorum.ʒ.y.Quia colera vincit in vigore çuchari taberçet ʒ.x.fiat confectio solida.Uel cum similibus ⁊ çucharo violato boraginato fac electuarium.¶ Et ex trocisçis conueniunt trocisci rosati minores.Auic.maxime quando iam preteryt quartusdecimus dies vel circa: habentes intentiones vt in canonibus est expressum.¶ Consimiliter ex oleis cōmisce calida dicenda in flegmatica cum frigidis iam dictis:⁊ fac vnctiones cerotaria ⁊ huiusmodi secundum exigentiam membrorum.'Pro quibus etiam ad ꝓpria te reducas capitula.Et hoc Auicenna in euacuatione talis materie laudat scamoneaz ⁊ turbith.Et nota ꝙ erat orientalis:vt supra de tertiana pura.

¶ Qz si fuerit ex colera vitellina cōsimiliter dic de simplicibus.Ex compositis vero 'Recip.sirupi acetosi simplicis ʒ.i.ß.mellis rosati colati.ʒ.ß.aque endiuie feniculi añ.ʒ.i.ß. Ex magistralibus.'Recipe radicum feniculi sparagi añ.ʒ.i.scolopēdrie endiuie scariole cicoree añ.M.i.absinthy.M.ß.liquiritie passullarum añ.ʒ.i.seminis endiuie scariole assari ana.ʒ.ß.fiat decoctio:de qua.'Recipe libram.i.ß. çuchari tabarçet.ʒ.iiy.aceti.ʒ.v.Ul' squillitici si magis vis incidere.⁊ hoc in processu.ʒ.iiy.fiat siru.lōgus aut breuis ⁊ detur vt supra de tertiana pura cum aquis appropriatis aut sine aquis vt ibi.Item procede deinde ad acetosos cōpositos.¶ Ex solutiuis conuenit.'Recipe diafinicon.vel electuary indi.ʒ.y.ß.electuary.succi roſ.ʒ.i.ß.vel cassie vl' diaprunis vel manne.ʒ.i.turbith.gūmosi preparati.ʒ.y.vl' agarici tantumdem.⁊ in hoc capitulo Auic.laudat scamoneam turbith ⁊ agaricum.'Pillulas ⁊ alia habes supra q̄rto capitulo.Ualet ⁊ reubarbarum in substantia ⁊ in infusione datum.Et bene tibi sit memorie propter egritudinē esse cronicaz te oportere ꝓcedere de debili ad forte:⁊ sepe replicare.¶ Ex trocis.maxime commendat Auic.in hoc capitulo trociscos de eupatorio.⁊ de ipsis dictū est.¶ Ex confectionibus 'Recipe specierum dyarodon abbatis vl' triasandali.ʒ.iiy.specierum aromatici roſ.gabrielis.ʒ.i.ß. çuchari.ʒ.iiy.fiat confectio de qua accipiat ante cibum ꝑ bozam vnum morsellum.ʒ.iiy.⁊ post bibat paruz vini aromatici optime limphati vel electuarium confice ex çucharo buglossato violato ana.ʒ.iiy.rosarum rosmarini añ.ʒ.ß. manuxρi perlati.ʒ.i.ß.speciez electuary.ʒ.i.⁊ de ipso plus aut minus pone scōm ꝙ vides eam plus aut minus a pura distare:vt dictum est.

¶ Qz si fuerit nō pura per admixtionem melācolie in se genite per adustionem.tunc simplicia videantur que conferunt colere pure ⁊ melancolie:⁊ ex illis aggrega.vt verbi gratia magistraliter.℞.florum violaruz boraginis buglosse roſ.rub.endiuie scariole lactuce añ.M.i.seminum frigidorum maiorum scolopendrie succi boraginis succi pomorum rodolentium acetosorum añ.ʒ.iiy.fumiterre.ʒ.iiy.ß.buliant in.lib.vi.aque ad consumptionem tertie partis ⁊ cum lib.y.çuchari fiat sy.cum.ʒ.iiy.aceti squillitici.⁊ clarificetur ⁊ detur de eo plus ⁊ minus secundum longitudinem vel breuitatem vt supra.Uel recipe ex cōpositis syr.violati.ʒ.i.sy.de fumoterre.ʒ.ß.aque buglose.ʒ.y.aque fumitere.ʒ.i.misce.¶ Ex solutiuis.℞.reubarbari electi.ʒ.i.ß.spice gra.v.īfunde in aqua lactis:⁊ modico vini albi stet ꝗ per horas octo in infusione:deinde exprime:cui expressioni addatur cassie vel manne.ʒ.i.⁊ electuary hamec.ʒ.i. extrahatur cassia cum aqua fumiterre boraginis endiuie añ.'Pillulas ⁊ alia habes quinto capitulo.¶ Confectiōes ⁊ electuaria fabrica.vt verbi gratia.'Recipe specierū electuary de gemmis.ʒ.i.triasandaloruz vel diarodon abbatis.ʒ.y.ß.zuchari albissimi.ʒ.x.Ul' Recipe letificātis Almanſoꝛ.specierum triasandaloruz manuxρi perlati:⁊ cū zuccaro boraginato vel buglossato violato fac electuariū:⁊ vt supra folys auri cooperiatur pro nobilibus.Unctiones modo ex modo dato fabrica vt opus est commiscēdo olea calida cuz frigidis.de quibus in de colerica pura:⁊ infra de flegmatica ⁊ de quartana.Ita ꝙ attende īflammationi ⁊ adustioni.Et si videbitur epithimare epar vel cor: te reducas supra ad ea que de febre pestilentiali.vbi epithimata tuo proposito īuenies.

¶ Qz si fuerit non naturalis per admixtionez colere nigre ab extra venientis.cōsimiliter operare ex parte simpliciū vt verbi gratia.'Recipe mellisse scolopendrie endiuie scariole floꝝ boraginis buglose violaꝝ añ.M.i.radicū feniculi petrosilini añ.ʒ.i.ß.ligr.roſ.passularū añ.ʒ.i.fiat decoctio:⁊ cum libra vna decoctionis ponantur.ʒ.iiy.çuchari ⁊ ʒ.y.aceti ⁊ fiat sirupus longus aut breuis vt dictuz ē.Uel 'Recipe sirupi violati acetosati.ʒ.i.de fumoterre.ß.aquaꝝ scolopēdrie buglose añ.ʒ.i.ß.De solutio 'Recipe cassie aut manne.ʒ.i.diascene.ʒ.ß.vl' electuary hamech.ʒ.y.ß.cū aqs dictis da ⁊c̄.¶ Confectiones ordina ⁊ electuarium vt in precedenti ⁊ in alys similiter per omnia.⁊ tu cōsidera ea.

¶ De tertiana ꝯtinua. 'Rubrica. IIII.

Tertiana continua est febris ꝯtinua ex materia colerica adintra venas putrescente in locis a membris principalibus ⁊ proprie a corde remotis secundum plurimuz contingens.cuius est de tertio in tertiū manifestam facere excrescentiam.Dicitur ex materia ⁊c̄.qz ex omni tali indifferenter fieri ꝯtingit.Dicitur ad itra ⁊c̄.⁊ secundum plurimum.quia nō iconuenit ꝙ fiat a materia extra venas:vt in rubrica sequenti.Dicitur a membris ⁊c̄.quia in hoc differt a causone:qui fit ex materia propinqua principalibus ⁊ cordi specialiter.Dicitur cuius.quia secundo differt ab ipso causone in quo nō apparet manifesta excrescentia.

De signis demonstratiuis dicatur summatim.

¶ Ab exeuntibus primo: quia vrina ei' est intensa valde subtilis substātie rubea vel subruffa cuz liuiditate quadam.Sitr' egestiones.Item in ea nisi i die cretica sudor apparet.¶ A substantialiter inherentibus Quia caliditas sentitur acutior mordicatior.¶ A qualitate mutata.facies citrinior.Similiter oculi lingua cum asperitate ⁊ quandoꝗ cum nigredine.¶ Ab actione lesa nō incipit cum rigore neꝗ cum horripilatione:sed cum quodaz tipo siue frigore extremitatum priuatiuo ⁊ leni.est sitis intensa.pulsus velox ⁊ spissus cum diuersitate quadaz ⁊ expiratio maior.Et in summa signa in hac sunt intensiora atꝗ fortiora ꝙ̄ in interpolata.⁊ tu applica secundum gradum intensiorem.que dicta sunt de tertiana nota.

De signis ꝓnosticis de eis dicet̃ simul cum his q̃ que de causone ⁊ tu ibi.

Canones Et accedens ad curam dico ꝙ licet similes sint intentiones habende in cura terciane interpolate: ⁊ continue. tamen cura continue differt a cura interpolate in modo approximationis ⁊ gradu rerum illas intentiones complentium. ¶ Et anteq̃ illas ponam differentias. Scito ꝙ magis sollicitus esse debes in cura huius continue q̃ interpolate. quoniam materia continue est in quantitate maior: ⁊ in qualitate deterior. ⁊ magis timorosa q̃ iterpolate. Et licet sit materia vna specie: ex his primaȝ si vis cape differētiam. ¶ Secūda: quia dieta debet esse subtilior in cōtinua propter virtutem magis opprimi a materia morbi ne impediatur digestio. Item quia est maior quantitas vt dictum est. Item seuitas accidentium maior. ¶ Tertia. q2 dieta debet magis declinare ad frigidum. quia continue materia ad cor effumat: ⁊ ponit ipsum in calefacto esse. Et hic nota verba Rasis in diuisionibus intende in extinguendo quantum potes: cum exhibitione aque cucurbite ⁊c. Et subdit: ⁊ nō prohibeatur ī hac febre quin sumat eger aquā frigidam cuȝ vult. Et in sūma dicit ꝙ licet tardet crisiȝ: tamē est securius sic facere. ⁊ ꝙ expertus est vtrāq; viam: ⁊ inuenit hanc securioreȝ: ⁊ multo pauciores mortui sunt. Et subdit: dimittere extinctionem est dimittere egrum proculdubio ad morteȝ appropinquare Et hanc viam secutus est Cermisonus noster. Quidam dicunt Rasiȝ hoc ītellexisse magis in cura causonidis. Et cōsequenter dicatur de alijs rebus nō naturalibus. vt ꝙ ges est ꝯueniētior motu. ⁊ ꝙ nō debet irasci. ⁊ breuiter ex ipsis timere supercalefactionem amplius q̃ in interpolata.

¶ Quarta ꝙ in hac debemus magis ītendere digestioni vt Auic. ⁊ hoc dupliciter. Primo quia materia continuarum nō est apta ita faciliter educi per farmacum sicut interpolatarum. Et causa: q2 materie cōtinue sunt disseminate per venas magnas ⁊ paruas per vniuersum corpus. Sunt itaq; he materie multum remote a vijs ductuum. In īterpolata autem materie ꝯtinētur extra venas in carne aut cute vt supra. aut in venis magnis ⁊ in faucibꝰ earuȝ in locis ꝓpinquis expulsioni. quoniam non videtur verisimile ꝙ ita cito posset materia īterpolate in ꝑncipio paroxismi moueri ad extra venas super membra sensibilia: nisi ipsa esseȝ in faucibus venarum magnaruȝ locis expulsionis propinquarum: imaginabile tamen est ꝙ ipsa contineri possit in venis multum remotis. Et forte hoc aliquādo cōtingit licet rarissime: qđ signo potest comprehēdi: vt cuȝ videris febrientem interpolate īcurrere febrem: ⁊ ante aduentū eiꝰ erit cum signis halmeliletu per longum tempus. vt per horam ⁊ plus anteq̃. s. veniat rigor. ita ꝙ non accidat hoc ex materie tarditate. ⁊ ideo bene considera. Et ex isto cognosce q̃ bene operantur qui dant omni sero vnam pillulam in his continuis ante apparitionem signoruȝ manifeste digestionis. plus enim ledunt vt pȝ: sed apparentibus signis manifeste digōnis: nā tunc omni die digerēte ꝯueniet: ⁊ h̃ cōsentiente virtute. ¶ Secundo ꝙ materia tam antecedens q̃ coniuncta ipsius continue in venis est ⁊ remanet. sed interpolate antecedens est in venis aut extra: sed eius cōiuncta ad extra etiam in continuis requiritur equatio materie: ⁊ eius separatio ab alijs humoribus: nō peccātibus: in interpolatis autem sola equatio. virtuti itaq; difficilius est complere illa duo q̃ alterum tantum. ⁊ tu considera. quia locus est speculationis. Item ad opus practicuȝ debes esse intentus plus digestioni dando digestiuum pluribus vicibus in die aut in maiori dosi: aut pluribus diebꝰ vt dictū est. ¶ Quinta qđ in hac debes esse ītētus plus ꝓuocationi. ⁊ cā: q2 dato ꝙ scđȝ plurimū mā cōtinuarū sit in venis magnis: in quibus est maior cōmunitas ad vias vrine. licet ⁊ mā iterpolatarum etiam possit esse in eisdē. tñ q2 in cōtinua colerica fit maior īfectio seri siue aquositatis sanguinis: ad cuius finalē eductionē opȝ ꝓuocationi magis ītendere. ⁊ per viam sudoris ⁊ per viam vrine. ⁊ hoc cū plurimo vsu aque ordei. ⁊ seminū cōmuniū frigidorum. vt supra in radicibus vlibus. ¶ Sexta qđ in hac magis ītēdimus ad lenitionē vētris ꝓpter maiorē vētris siccitatē: ⁊ maiorem timorem frenesis. ⁊ minus ad vsuȝ medicine solutiue ante digestionē. ⁊ hoc regulariter: q2 coacte cōtingeret oppositum. ⁊ causa est iā dicta ꝑ parte. 2°. q2 virtus ē debilior in cōtinuis in tolerādo īpressionē malam farmaci vnde tolerantia farmaci debet virtuti ꝓportionari. Iteȝ ⁊ habilitas mãe. ⁊ Auic. ⁊ nō vtatur nisi clisteribus lenibꝰ. ¶ Septima differētia. qm̃ vomitus est magis ꝓuocādus. ⁊ magis iuuatiuus in īterpolata. ¶ Octaua. q2 vbi sit de flobotomia īdicatio magis cōuenit in continua: de qua infra in de quotidiana. Et in sūma cōtinua īdiget subtiliori regimine magis īfrigidatiuo digestiuo minus calido ⁊ pluries replicato cōtinuato que magis. clisterijs minus acutis ⁊ magis lenitiuis: ⁊ similiter solutiuis. maiori ꝓuocationi vrine ⁊ maiori extinctione: q̃ sibi ꝯpar īterpolata. Et pro seuitate accidētiū recurre ad ea que de acutis ⁊ ꝑ alijs etiaȝ: qm̃ acuta est. Quantum differat ex ꝑte cure ipsa ab īterpolata iam manifestū est: q2 ītensiora frigida ꝯpetunt. Et ideo ex habitis ī de tertiana pura ⁊ in precedēti rubrica. ⁊ supra. 5° capitulo. Et de pestilentia elige tu frigidiora ex parte digestiuorum solutiuorum. trocisco. confectionum. electuariorum. vnctionum. epithimatum ⁊ huiusmodi. ¶ Et in fine huius totius capituli addam aliqua que a proprietate specifica ponunt̃ ab auctoribus omnē curare tertianam: q̃ et ego nolo despicere. ⁊ hoc si prius rememorabo ꝙ rubea trociscata Nicol. ante horam accessionis cum aqua rosa. data ad modum auellane: ⁊ naribus ⁊ pulsibus inunctis ex ea sanat. ¶ Item trifera saracenica eiusdem data vt dictum est. ¶ Auic. secundo cañ. capitulo. de aranea inquit. dixerunt quidam ꝙ tela aranee quādo miscetur q̃busdaȝ emplastris ⁊ ponitur super frontem ⁊ timpora: febrem sanat tertianam. Et extimauerunt quidam ꝙ tela speciei cuius tela ē spissa alba quando stringitur in cute eius. ⁊ suspēditur super collum aut adiutorium: sanat febrem tertianā Et quidam vt varignana accipiunt plures araneas: ⁊ illas coctas cum oleo lucerne: ⁊ tritas ante paroxismum applicant timporibus pulsui brachiorum: ⁊ optime tollunt tertianaȝ. digesta tñ priꝰ mā. ¶ Tres radices berbene cū tribꝰ folijs eius in aqua dissolute ante accessionē date curāt eā. Plinius. 25. Dicit̃ vt habens tertianaȝ in potu sumat tria ex foliis eius aut tria ex granis ipsius ⁊ alterabūtur circuitus febris. Auic. 2° cañ.

Capitulum. XIII. De causone.

Causon est febris cōtinua ꝓportionalis de colera nāli aut flāte salso putrefactis ī venis corpis totiꝰ: aut ī mēbris nobilibꝰ cordi ꝓpīqs cū vehemētia accidētiū ⁊ īcēdio. 2m plimū ꝯtigēs. ¶ Dr̃ ꝓportiōal: q2 nō ē ve: ⁊ ꝓpe ꝯclusa. q2 dato ꝙ ab egro vl medico excrescētia nō ꝑcipiatur rōe loci: tñ de 3°. in 3m ex nā hūoris motū hȝ. ¶ Dr̃ de cola nāli qm̃ nō vr̃ ꝙ ab īnāli cāri possit. Nā ꝑ ex citrina fieri ñ vr̃: q2 nō reperit̃ ī locis ꝓpīqs cordi: neq; ī eis multiplicat̃ vel ex nō īplicat ꝙ in eo loco multiplicet̃: ⁊ sic ꝙ eā causet vt videtur velle ysaac ⁊ viaticus. ⁊ hāc vocat causon nō multi feruoris. Sed dicebatur secundum plurimuȝ. imo dicitur consequenter ꝙ si contingat coleram citrinā multiplicari in toto ⁊ putrefieri: nō causabit causonē: q2 nunq̃ per-

ueniet ad incēdiū: ⁊ calorē similē incēdio causonis: ⁊ tu
cōsidera. In cura aūt ē dria ex parte intēsi ⁊ remissi: ⁊ nō
aliter neqꝫ a vitellina neqꝫ a colera minoris fame ꝑ ad-
mixtionē extranei ꝑꝑ ipsas nō posse ꝑuenire ad incēdiū
tale quale facit causon propter earum grossiciem. Nam
vapores earum grossi sunt non potentes venire ad eam
igneitatem: ad quam fumi colere naturalis. De colera
innaturali per adustionē i se: de qua dicebaꝰ ꝙ cura ei⁹
erat sicut cura pure. Dicēdū pmo ꝙ i locis iaꝫ dictis nō
multiplicaꝰ. Et si multiplicareꝰ dicēdum vt de citrina.
Sed dices ē ne flegma salsuꝫ calidius hac colera: Et vi-
detur ꝙ non: qꝛ i flegmate salso ē aliquid flegmatis re-
mittētis colere acuitatē: ⁊ illa adustio vꝛ facere ad ignei
tatē. Ista discussio ꝑtinet ad capitulū ð humoribus. vbi
est vidēdum quomodo se hn̄t hi humores rōne intēsio-
nis ⁊ remissionis: ⁊ tu cōsidera. ¶ Diciꝰ a flegmate sal-
so. vn̄ Auic. ⁊ nō fit flegma salsuꝫ sicut sciuisti ex quo sup
ple causeꝰ causon nisi ex aquositate flegmatis cū colera
acuta. Est ergo colera q̄ putrefit: que. s. ē ꝑs flegmatis sal
si: aquositas ꝑmixta aquositati plurime. i. colera humo-
ralis: ⁊ nō ꝑ adustionē genita: quasi velit ꝙ colera sit mul
ta: tamē frigida aquosa: ⁊ fluxibilis per flegmatis aquo-
si admixtionē. Ex quo inferꝰ ꝙ nō fit causon a flegma-
te salso ꝑ adustionē flegmatis genito. quoniā tale est re-
missius: primo ꝑꝑ cinereitatē in ipso ex adustione rema-
nētē. vl' expone cum colera acuta. i. cum humore acuto:
siue sit colera: siue ꝑs flegmatis adusta: ⁊ sic contingit
causonē ex ambobus causari. Sꝫ quid dicemus quoniā
in flegmate salso aquositas vincit in quātitate: ⁊ rema-
net in toto forma flegmatis. In colera aūt citrina rema
net forma colere. g̊ vꝛ qð calidior sit citrina ipso flegma
te salso. Si ergo flegma salsum facit causonē: a fortiori ⁊
citrina. Itē colera adueniēs flegmati nō tollit formā fle
gmatis: ⁊ flegma adueniēs colere citrine non tollit for-
mam colere: sꝫ forma colere limitat pro eē suo in mā in-
tensiorē gradū caliditatis q̄ꝫ forma flegmatis. ergo con-
sidera: qꝛ hic ē locus speculationis. Et oportet pro his te
recurrere ad capitulum allegatum: ⁊ tu ibi. Tamē dicē-
dum qð flegma salsuꝫ magis reperiꝰ in locis ꝓpinquis
cordi: eo ꝙ ibi repiꝰ magis colera nālis: qꝛ in venis pul-
monis cum sanguine colerico nutriatur: ⁊ in eisdem
flegma plurimū cū cōplexione accidētali sit humidi⁹.
¶ Ex his quidam distinxerunt: ⁊ est distinctio cōmunis
ꝙ causon est duplex. verus q ē a colera: ⁊ Auicen. ē cau-
son flegmatica. Alij aliter. Causon triplex. purus. non pu
rus. non verus. Purus a colera pura. nō purus a colera
nō pura: qꝛ citrina. nō verus a flegmate. cōsidera. Diciꝰ
putrefactis. qn̄ vt Auic. cā i eo ē multitudo putredinis.
Verū estimauerūt qdā ꝙ a colera nāli sua peccāte quā-
titate: ⁊ non ꝑ putrefactionē possit febris cāri causon di-
cta. de quorū numero fuit Gordonius. Sꝫ de isto dictū
fuit in de synocis. hoc tn̄ cōiter nō teneꝰ: ⁊ ꝯdictionē i se
nō includit: ⁊ vt allegato loco visuꝫ ē Auerroy. hoc con-
tingere posse. ¶ Diciꝰ i venis totius. ꝙ dato ꝙ ꝓꝑe cau
son fiat: cū mā i locis nobilib⁹ cordi ꝓpings: qꝛ i illis co-
lera ipsa ꝑ appropinquationē cordi magnā inducit iflā-
mationē ac accidētiū prauitatē magnā: ⁊ multo maiorē
q̄ꝫ qn̄ ē i locis remotiorib⁹: ꝑꝑ qð a tertiana ꝯtinua diffe
rat vt supra. tn̄ nō icōuenit q̄ꝫ aliqn̄ i venis toti⁹ accidit
colere multe putrefactio: ad quā seqꝰ causon: vt Gal'. 4.
regiminis acutoꝝ. cōmēto pmo. veꝝ hoc eē raro: sꝫ ꝭm
plurimū fit qn̄ putrefit i locis ꝓpings dictis. Et iō dixit
Auic. aut i venis q̄ sequūꝰ ꝑtes cordis ꝓꝑe. Et iō nō cre-
do ꝙ ꝓꝑe possit causon ex prasina ⁊ eruginosa fieri: vt su
pra ð tertiana nō pura: ⁊ tu ibi. Mēbra aūt nobilia sunt
vt os stomaci. epar. pulmo. Vn̄ i venis hoꝝ aut ꝓpings
hec colera putrefacta causonē faꝰ. ¶ Diciꝰ cū vehemē-
tia. nā accidētia causone sūt fortissima: vt statim de si-
gnis: ⁊ maxie i respectu cōtinue aut iterpolate. Et super
oia ēt sitis vehemētissima. Et iō dictū ē causon a cauma
te: qð iterpretaꝰ icēdiū: siue febris icēsiua: siue arsiua: si-
ue adurēs. nā i ea apparet lingue asperitas cū nigredine
vt infra. ¶ Diciꝰ ꝭꝫ plurimū: qꝛ ēt vt tactū ē ab alia co-
lera cāri pōt q̄ꝫ nāli: ⁊ de alijs: vt ē expressuꝫ. Itē ⁊ aliqn̄
contingit ipsuꝫ cāri extra venas in loco cordi ꝓpinquo.

Cause. De causis aūt dicaꝰ ꝙ aliqn̄ qs de sinocha
trāsit i causonidē: vt supra: qn̄. s. a pn̄⁰ non fit
recta cura: ⁊ aduriꝰ sanguis: vt maxia ꝑs ei⁹ i colerā cō-
uertaꝰ. ideoqꝫ bn̄ ꝯsidera. ¶ Ex causis aūt pmitiuis di-
caꝰ ꝙ accidit ex inordinato regimine: ⁊ vsu reꝝ calefa-
ciētiū ⁊ exiccātiū: ⁊ colerā nālē multiplicātiū: vt supra ð
tertiana pura: ⁊ iflāmātiū eā: vt sūt vsus vini vinosi: car
niū salitaꝝ: ⁊ alioꝝ iflāmabiliū. exercitiū forte. ars fabri
lis: ⁊ hꝫ q̄ calefaciūt ⁊ exiccāt. balneū calidū exiccatiuū.
ira furor: ⁊ hꝫ: vt supra de tertiana pura. Et adiuuat ad
hoc etas cōplexio. itē regio frigida: vt Arist. 14. ꝓblema
tum. tertio ꝓblemate. Et cā qꝛ frigus regiōis repcutit
caliditatē ad intra: q̄ sic intus fortificata febrem causat
fortiorē. In calida aūt secus: qꝛ exalat siue respirat mā
nā adiuta. Ex quo aliq practicātes accipiūt ꝙ i causone
exteriorib⁹ infrigidatis iteriora calēt magis. Et lꝫ ita sit
tn̄ ꝭm plurimū cātur i estate ⁊ ꝯstitutionibus calidis et
siccis: vt quarto regiminis acutoꝝ. ¶ Corpora aūt cau-
soni magis disposita sūt iuuenes pmo: qm̄ in eis magis ē
aptus humor multiplicari causonē faciēs. scðo pueri. ter
tio infantes: qbus accidit ꝓfunditas somni. qn̄qꝫ ꝑꝑ ele
uationē vapoꝝ ad caput cū sit multū humidū. De seni-
bus vō dicaꝰ: ꝙ lꝫ iuuenes sint magis apti. tn̄ alijs pari
bus plus accidit pmis senibus: ⁊ maxie in pncipio sene-
ctutis: vt. 16. continētis: qm̄ in eo tꝑe adhuc multiplicaꝰ
multū de colera in eis: ⁊ cū hoc ex iuuētute ē in eis cole-
ra reseruata: ⁊ v̄tus in eis ē debilior. vn̄ i iuuenib⁹ ē for-
tis ad resistēdū. ⁊ iō ꝯsidera: qꝛ locus ē speculatiōis. Et
hoc videꝰ velle Ypo. tertio aphōrū aphorismo. 31. Ultra
vō hāc etatē: ð quo i ꝓnosticis. De vltimis vō senib⁹ di-
caꝰ ꝙ paꝝ accidit eis: qꝛ in talibus nō multiplicaꝰ cole-
ra nisi ex forti cā: etate multū ꝯriāte. Et si accidāt ꝑeunt
cōcurrēte debilitate v̄tutis eoꝝ. Et credo ꝙ Rasis. xvi.
cōtinētis dū dixit: ⁊ maxie i puero voluerit ꝙ etiā i pri-
mo senio v̄sus declinationē eius sit dicēdū sicut de vlti
mis senibus. cū finis vnius sapiat nām pncipij alterius.
Hic caderēt multe speculatiōes: vt supra in capitulo de
ꝑparatiōe: ⁊ tu illas ꝓsequere cū speculari volueris.

Signa demōstratiua. Licet signa tertiane pure sūt
signa causonidis. ab ea tamē dria sunt secun
dum intēsum. qm̄ in causonide sūt intēsiora. ⁊ sic suffice
ret eoꝝ doctrina. Veꝝ vt ducē ꝓsequar ea describā: qui
bus apparebit satis apta dria: ꝭuans ordinem: vt supra.
¶ Ab exeūte mutato. Urina ē rubicūda tenuis incensa
lucēs ⁊ scintillās vt ignis in sꝑficie liuēs: aut nigrescēs
qn̄qꝫ ex forti incēdio: ⁊ hoc cōiter apparet. cōtingit tamē
quādoqꝫ in pncipio ꝙ vrina sit cruda ꝑꝑ multitudinem
opilationis. quādoqꝫ liuēs turbida ꝑꝑ multitudinē pu-
trefactionis. Similiter egestiones sunt multū tincte: ⁊
in hac nō apparet sudor nisi apud crisim Auic. Sputum
aūt erit amaꝝ aut salsum. ¶ A substātialiter inherenti
bus: qꝛ ab infirmo iudicaꝰ maiorem caliditatem esse in
interioribus q̄ꝫ i exterioribus: veꝝ ad tactuꝫ comphen-
diꝰ caliditas itēsa valde: ⁊ ē maior q̄ꝫ i tertianis alijs tā
ad itra q̄ꝫ ad extra. Et si dicaꝰ mā in causonide ē clausa

nõ pueniẽs cũ sua caliditate ita ad exteriora sicut i ter/tiana. ergo ↄsidera. Et i ṽo alys paribus icẽdiũ ẽ maius sicut ꝛ cetera accidẽtia. A q̃litate mutata. nã i facie appa ret citrinitas: ꝛ inflãmatio magna ẽt in oculis. lingua est aspera valde pp siccitatẽ fortẽ: ꝛ apparet citrina primo. deinde pcedẽte adustione denigrat̃. Labia silr̃ qñqꝫ de/nigrãtur. oris amaritudo: ꝛ nariũ siccitas. ¶ Ab actiõe lesa. pulsus ẽ magnus velox: ꝛ frequẽs cũ duritie: ꝛ i his differẽtys ↄtinuãs q̃si semp eodẽ modo pp ipsaꝫ a pnci/pio eius vsqꝫ ad finẽ eẽ sic ↄtinuã: vt vident̃ sicut omo/tena. Et qdã nõ bene distinguẽtes frequẽter eã omote/nã iudicãt. Sitis vehemẽtia: ꝛ hoc vr̃ eẽ q̃si sicut ppuꝫ signũ in ea. vñ quarto collꝫ. Sitis fortis pmũ signum est huius febris. Et hꝫ hoc signũ veritatẽ: nisi accidat tussis parua. s. pueniẽs ex hũiditate dissoluta p fortẽ calidita/tem: q̃ veniens ad carnes glãdosas gule siue faucũ: ꝛ ad pulmonẽ siue ptes ei⁹ ipsã remittat. Et hoc voluit Ypo. quarto aphõrũ aphorismo. 54°. Quibuscũqꝫ tusses sicce ꝛ modice puocate in febrib⁹ vrentib⁹. i. causonib⁹ nõ val de sitientes sunt. Et dr̃ parua: qꝛ magna ex forti motu si/tim induceret. Dicit̃ pueniẽs: qm̃ si ab ipso humore pec cante: aut a medico puocata eẽt exhibitione acetosorũ: nõ remitteret̃ sitis ex ea vt pꝫ. plixus fui pp honorem signi. Instãtia vigiliarũ pp siccitatẽ: tñ aliqñ i ifantibus pp eleuationẽ multorũ vapoꝝ ad caput accidit pfundi tas somni. qđqꝫ intellige de oib⁹ his q sunt in etate ado/lescẽtie pp ipsos abũdare multa hũiditatẽ: ꝛ quãto nati uitati ppinquiores tãto magis in somno profundãtur. Itẽ accidit eis alienatio frenesis ꝛ hꝰ. colera ponẽte ma lã cõplexionẽ i cerebro ex ei⁹ effumatiõe. Item igetudo magna: nec in vno loco pmanere possunt. angustiãt̃. ve/hemẽs capitl dolor ac fortl ꝛ timpoꝝ: ꝛ applanatio ipso/rum pp caliditatẽ resoluẽtẽ. pulsatio arteriaꝝ ipsarum. Itẽ ꝛ dolor oculoꝝ acutus ꝛ instabilitas eoꝝ: ꝛ pfunda/tio ipsoꝝ. Itẽ cordis tremor: nausea vel vomitus: tussis sicca. Et qñ ista signa sunt multũ intẽsa declarãt locum materie: vt tremor cordis locũ ei multũ ppinquũ. ꝛ sic de alys. Verũ cũ his addas alia: vt qꝛ cũ fuerit in venis pulmonis pter tussim. Et accidit sitis: q̃ magis remittit̃ aere frigido q̃ꝫ potu. Itẽ i pectore pcipit̃ cauma magnũ lingua ẽ siccissima. Cõsilr̃ discurre p accidẽtia q̃ eueniũt mã existẽte i venis oris stomaci propinqs: ꝛ sic de epate suo mõ speculare. Itẽ ossiũ ↄfractio vel labor siue lassitu do: q̃ pcedit a mordicatiõe hũoꝝ: quoꝝ aliq̃ ps ad extre mitates lacertoꝝ: q sũt circa ossa: transmittit̃: q̃ si ad mu/sculos circa cutim mitteret̃ rigorẽ faceret: ꝛ ẽ ista cõfra/ctio. i. lassitudo leuior q̃ꝫ in alys. s. tertianis: qꝛ dato ꝙ sit maioris caliditatis. tñ qꝛ paucos ꝛ subtiles ac facile reso lubiles vapores ad mẽbra trãsmittit. hinc no sic ea gra/uat ꝛ ledit: ꝛ nõ ẽ in eo rigor: nec horripilatio vel tremor nisi apud crisim. vñ 4° aphor. De causone habito rigor supueniẽs soluit egritudinẽ. Et 4° aphor. Quib⁹ in cau/sonide tremores fiunt: vt statim de pnosticis. Et ẽ occul tatio tempoꝝ vel tepoꝝ vel typoꝝ. s. manifestoꝝ vt i ter tiana ↄtinua. Or si. x°. Almãso. dicat̃. vna die causonẽ fie/ri validiorẽ. Expone causonẽ. i. ↄtinuã tertianã. Verum vt supra. de sinocha in aurora ẽ in ea remissio aeris frigi ditate ↄtingẽs. Itẽ vẽtris subductio: vt q̃rto regiminis acutoꝝ. Qui vt Hal. i q̃rto ẽ aut cibalis: si cib⁹ corrũpit̃ psentia humoris corrũpẽtis: aut kilosus si mã fuerit in epate: ꝛ nõ ẽ humoralis. Itẽ subdit Ypo. extremitatum frigiditas ꝛ verificat Hal. de puatiua. positiua aũt indi/cat piculositatẽ ꝛ mortẽ. Itẽ qñqꝫ accidit fluxus sangui/nis nariũ sinthõaticus. s. ꝛ nõ creticus. ¶ Postremo p nũc scito. Or si causon erit ꝺ flegmate salso oĩa accidẽtia erũt remissiora: ꝛ alia pticularia attestabũnt̃ magis fle/gmati. vñ affligit decẽ ꝛ octo horis: ꝛ aliquo mõ vr̃ iter/polare horis sex. Itẽ hora flegmatis plus molestabit. Et silr̃ suo mõ de alys dicat̃. nã ꝛ verũ inter tertiã ꝛ nonaꝫ magis. ↄsidera. Et qđ dictũ fuit de occultatiõe tẽporum maxĩe de vero verificat̃. Et ad hec oĩa adiuuãt etas. cõ/plexio. regimẽ preteritum. regio ꝛ hꝰ: que omnia bene considerabis.

Pronostica.

Causon adueniẽs i hieme alys pi/bus deterior. ¶ Causon ab initio vsqꝫ ad finẽ piculosa est. ¶ Cũ accidit decrepitis pimit: qꝛ ab incẽdio resoluũt̃: vt supra. Adueniẽs pueris leuior q̃ꝫ in iuuenib⁹: eo ꝙ pueri hñt plus de humido resistenti ꝛ nõ pmittit febrẽ ad tãtũ gradũ caloris eleuari ad quã in iuuenib⁹. Or si causon i eis acciderit tãti grad⁹ q̃nti ẽ iuuenibus: esset piculosior in eis: qꝛ argueret magnã cõ/sumptionẽ sui humidi resistentis: ꝛ inflãmationẽ sue cõ/plõni nõ ↄueniẽtẽ: ꝛ ex ↄsequẽti fortẽ cãm: ꝛ ṽtus in eis debilior. iõ causon facta ex flegmate salso ẽ ꝺterior ea q̃ est in colera. nõ qdẽ rõne accidẽtiũ verificat̃: sed qꝛ ẽ lõ/gior ꝛ cure difficilioris. male aũt sustinet nã lõgũ morbũ seuũ ꝛ difficilẽ: imo prius deficit. ¶ Causon citi⁹ termi/nat̃ q̃ꝫ tertiana ↄtinua. qm̃ accidẽtia sũt vehemẽtia cum qb⁹ ṽtus nõ põt tãto tpe durare. ꝛ iõ ẽ pperacuta. vnde Hilbertus. est acutissima pp intẽsionẽ colere vicinitatẽ materie putride cordi. ↄculcationẽ ei⁹ in venis minutl. Propter qđ siue appareãt i pncipio signa bona vl' mala: terminabit̃ in pma q̃rta vel infra. ꝛ aliqñ extẽdit̃ ad se/ptimũ. hũc tñ nũq̃ꝫ trãscẽdit nisi ad aliã ↄuertat̃. nã eni nõ patit̃ simul plixitatẽ ꝛ accidẽtiũ acuitatẽ. Itẽ pp p/pinqtatẽ materie eius ad corꝫ necessario cito termina/ri. Terminat̃ ãt causon qñqꝫ fluxu sanguinis nariũ. qñ/qꝫ sudore. qñqꝫ fluxu ventris. qñqꝫ vomitu. qñqꝫ p apo/stema in loco aliquo emũctorioꝝ facto: sꝫ hoc est rarissi/mũ: maxĩe in ṽo. In noto aũt siue nõ ṽo cõtingit frequẽ/ter apostema in ei⁹ crisi fieri supra: aut ifra ₛm ꝙ mã cõ/tinet̃ in locis sup dyafragma: aut ifra. ꝛ iõ vt supra: locuꝫ materie egritudinis bene ↄsidera: qꝛ tũc melius iudica/bis de eius crisi p supius aut inferius fiẽda. Urina ptur/bata spissa liuẽs in causone eueniẽs strãguriã significat futurã. nã resolutis ꝛ euaporatis ptibus subtilib⁹ p cali/ditatẽ terrestres remanẽtes: sua grossicie meat⁹ opilãt.

¶ Signa in causone bona sũt sensuũ ꝛ ṽtutũ bonitas. cor/poris leuitas. calor febrilis i toto eq̃lis. spũs nõ ipeditus bonitas appetitus: ꝛ ↄ̃ria his sunt mala. ¶ A causone ha/bito rigore supueniẽte solutio fit. 4°. aphõrũ. ꝛ maxime qñ ẽ magn⁹. qm̃ qñ ẽ diminutus ꝛ puus: aut qꝛ incipit: de/inde cessat. signũ ꝙ nã nõ fuit potẽs expellere ad cõple/mẽtũ mãꝫ ad ex̃. ¶ Si in causonide maxĩe mã existen/te i venis ppinqs ori stomaci nõ aderit sitis: malũ: qꝛ si/gnificat ṽtutẽ sensitiuã iã destructã eẽ. Et Hal'. xi. terapẽ/tice. ¶ Si ↄtingit frõ existẽte aere fortẽ causoneꝫ hinc laborãtẽ: pauca i eo salutis spes habẽda ẽ. Si vero neqꝫ digõnis signa: neqꝫ ṽtutẽ fortẽ hẽre videat̃: saluari hunc ipossibile est. ¶ Rigor i causone: magis ↄtingit q̃ꝫ i ter/tiana ↄtinua. qm̃ ei⁹ mã ẽ subtilior: magis ṽtutẽ stimu/lãs: ꝛ nõ sic i venis magnis: ꝛ p totũ sparsa. Cuius ↄ̃rium de ↄtinua tertiana. ¶ In initio morbi rigor: gutte san/guinis p nares maxime in secũdo: singultus: dolor in vi/scerib⁹. hec oĩa timorẽ iferũt. tertio pãtegni. ¶ Sudor frigid⁹ si i q̃rta die appareat: aut lõgitudinẽ: aut mortẽ in sexta die significat. ¶ Qñ sanguis e narib⁹ fluit: tunc nõ accidit rigor. significat enim mãꝫ facienteꝫ causonẽ esse ad intra venas sanguini mixtã. Et quãdo accidit ri/gor ostẽdit mãm extra vasa membris sensibilibus vici/

nam. Ita ꝙ qñ accidit vnũ. non accidit aliud. Or si ɔtin/
gat vtraq; simul fieri: erit malũ signum. qm̃ significabit
mãz occupare intus ⁊ extra ⁊ ꝑ totũ. ¶ Quãdo infanti/
bus accidet causon: tũc abhorrebũt mamillã. qm̃ lac in
stomaco eoꝝ corrũpet̃ ⁊ acetosabit̃: ⁊ maxie quoruz sto/
maci ad frigidũ ⁊ hũidũ declinabũt. ¶ Si yctericia in
causone venit ante septimũ deo comẽdãdus ẽ eger. Hor
donius. ¶ Xvi°. cõtinẽtis. Rigor post signa digestionis
crisim bonam denunciat. Or si apparuerit in principio
ante signa digõnis malũ. ¶ Frigiditas extremitatũ cũ
viriditate ⁊ liuiditate significat mortẽ. ¶ Si accidat ru
bedo in facie ⁊ oculis cũ ponderoso eloquio ⁊ horribili:
in eodẽ die morietur. ¶ Et breuiter hoꝝ signoꝝ quedam
signãt timorẽ: q̃dã mortẽ: q̃dã salutẽ ⁊ crisiz. Exẽpla po
nã discurrẽdo ꝑ ipsa. Exẽplũ primoꝝ. caliditas intẽsa cũ
estuatiõe magna. siti vehemẽti. instãtia vigiliaꝝ. mẽtis
alienatio. mutatio coloris faciei cũ limositate dentium.
vomitus. egõnes colerice rubee. nullũ apparẽs signum
digõnis in vrina. desperatio infirmi de sua salute. ꝓuatio
sudoris gutte sanguis e narib⁹ aliqñ ⁊ ĩterpolate apparẽ
tes. febre pur ɔtinue adhuc inualescẽte. de infirmo vt di
ctuz ẽ dubitãdũ. ¶ Exẽplũ scd̃oꝝ. Si his apparẽtibus
adiũgant̃ ꝓstratio appetit⁹: ⁊ pulsus debilitas: ⁊ diuersi/
tas anhelit⁹. ingetudo vt ĩ vno loco manere nõ possit: ⁊ ĩ
die nõ cretica apparet fluxus sanguĩs nariũ: ⁊ interdum
sudore frigido sudat: ⁊ subito sup̲uenit tussis: q̃ cito occul
tat̃ friditas ɔtinua extremitatũ. ꝓuatio digõnis ĩ vrina.
tornatilitas faciei: ⁊ ante septimũ fit ytericus. His vel
plurib⁹ apparẽtib⁹: ĩfirmũ p̲iturũ denũcia. Or si cuz his
aderũt lachryme ac oregmõ: scias ipm̃ de ꝓximo mori/
turũ. ¶ Exẽplũ tertioꝝ. si febris fuit mitis. appetit⁹ nõ
nimis ꝓstratus. mens illesa. sõnus getus. statio ĩ vno lo/
co. nec faciei color multũ mutatus. Si apparuit vestigiũ
digõnis ĩ q̃rta: ⁊ ante. nã ĩ q̃rta apparẽs expecta crisiz in/
septima. sudore fluxu vẽtris: vt dictũ ẽ. Et cõsil'r discur
re ꝑ ɔ̃rĩũ signoꝝ maloꝝ. Et hec oĩa adaptari debẽt ĩ pro
nosticis de acutis perꝑacutis ⁊c.

¶ Postremo. Scito ꝙ Aui. allegat aphm̃ q̃rte ꝑticule.
Quibus ĩ causonide tremores fiũt. Gal. condẽnat apho/
rismũ. sed Auic. videt̃ eũ v̄ificare s̃m modũ suũ: q̃r dicit
resoluit ab eo tremorẽ. Nã posito ꝙ aliqs hẽat tremorẽ
ex multa humiditate cerebri. deinde ĩcurrat causonem.
deinde sup̲ueniat alienatio mẽtis ꝑꝑ multitudinẽ vapo
rũ eleuatoꝝ a mã causonis. tũc illi: cuz calidi sint ⁊ sicci:
exiccabũt humiditatẽ illã: ⁊ sic curabit̃ tremor. Et de h
Auic. secũda terty de tremore. Et hz hoc ĩtelligi de alie
natiõe leni: ⁊ nõ ɔfirmata. qm̃ fortis ⁊ ɔfirmata ẽ nõ mi/
nus ꝑiculosa q̃z causon. ð q̃ v̄ificat̃ dictũ Gal. aphorismũ
cõdẽnãtis. Ita ꝙ forte ⁊ debile tollit apparẽtẽ ɔ̃dictõez
Nã vt apparet Gal. intelligit de tremore ⁊ alienatione
cõsequẽtib⁹ ad mordicationẽ materie q̃ ad cerebrũ ascẽ
dit ⁊ mordicãdo fac̃ tremorẽ: ⁊ apostemãdo alienationẽ
Auic. v̄o de eo ex humiditate cerebri: ⁊ alienatiõe facta
a vaporibus siccis ⁊ acutis. Et de causone hẽs. xxy^m. ter
tie. 58^m q̃rte. ⁊ 26^m sexte. pro quibus ⁊ alys recurre su
pra tertio capitulo.

Canones. Primus. ꝙ cura hui⁹ ẽ sic̃ cura tertia/
ne pure ⁊ maxie ɔtinue: ⁊ hoc de v̄o. de
nõ v̄o aũt dicat̃ ꝙ cura ei⁹ ẽ similis cure tertiane nõ pu/
re. differũt tñ s̃m intensuz ⁊ remissuz he cure: q̃r intẽsio/
ra frã ĩ causone ɔueniũt. ¶ Secũd⁹. ꝙ cum sit ab initio
sui vsq; ad finẽ ꝑiculosa vt supra: nõ debes ĩ ꝑn° neglige
re: sz maxĩa cũ diligẽtia curare ꝑꝑ periculositatem eius.
¶ Tertius est ordinatio diete. nã dz ei⁹ dieta declinare
ad frigidũ ⁊ ad hũidũ quo ad oẽs res nõ nãles. vñ alte/
ratio aeris: ⁊ electio scripta ẽ de febre pestilẽtiali ad ple/
nũ. Et sil'r ex ꝑte cibi ⁊ pot⁹. vñ ĩ causone ɔuenit dieta fri
gidior ⁊ hũidior q̃z ĩ tertiana. Itẽ magis tenuis q̃litatiue
⁊ q̃ztitate: q̃r morb⁹ ẽ ꝑacut⁹: vt dcm̃ ẽ. nisi timeas casũ v̄/
tutis. nã tũc necessariũ ẽ cibare q̃zuis nõ appetãt: ⁊ ꝓꝑe ĩ
illis ĩ q̃b⁹ resoluit̃ res plurima: vt corpora sicca colerica
rara: vt supra de cibatiõe febricitãtiũ. Et vt sũt corpora
infantiũ ⁊ eoꝝ: q̃ sue appropinquãt etati. In his aũt ap/
petit⁹ ml'tũ deycit̃: ꝑꝑ vehemẽtẽ caliditatẽ: que destruit
actũ v̄tutis ipsi⁹. cũ oĩs ĩmoderata q̃litas deyciat actuz
ꝓꝑe v̄tutis. 2° aphõrũ. cõmẽto. xx. Et põt eẽ cã bolismi
hec caliditas: q̃r attrahit ml'tas hũiditates ad os stoma
ci. quapropter nõ attrahunt meseraice: neq; fit suctio a
venis ipsis ab ore stomaci. vñ res nutrimẽtalis ad epar
nõ trãsmittit̃. q̃re mẽbra famelica fiũt cũ destructione
appetit⁹ stomaci: ⁊ sic fit bolism⁹. De ipsa aũt dieta reg/
re supra q̃rto cap'o. Et scito ꝙ ĩflãmabilia oĩa euitanda
sunt. ꝑꝑ q̃d carnes regul'r nõ ɔueniũt. sil'r neq; vinũ neq;
oua ⁊ h9̇. Or si dare oportuerit ꝑꝑ ɔsuetudinẽ. debilita/
tẽ v̄tutis ⁊ h9̇. da alterata ꝓus cũ frigidis s̃m variata in/
genia tua. Potus sit aqua ordei. aqua simplex cocta cuz *Potus*
succo granatoꝝ: aut arãcioꝝ cũ modico zuccari. Itẽ iu/
lep violatũ ro. cũ aqua: vt in de febre pestilẽtiali dictuz
est. De aq̃ v̄o veri frigoris q̃d dicẽdũ aget̃ statim. fugiat
motũ strepit⁹: ⁊ hoĩuz rumores. laborẽ. fortes fricatões
⁊ h9̇. Sõnus q̃rat̃ in q̃etiori ⁊ tepidiori hora diei: vt ĩ no/
cte vsq; ad medias tertias. nõ repleat̃. nã indigẽt subti/
liatiõe ĩ regimine vehemẽtiori. Aui. Uẽtris hẽant bene/
ficiũ arte v'l nã singulo die: vt statiz. nõ irascat̃. nõ rixet̃:
sz ꝓ posse letet̃. ¶ Quart⁹ ẽ lenitio vẽtris. si vẽter fuit
cõstipat⁹: quã ĩmediate cũ ꝑmũ ad egrũ veneris: ordina
re debes ex fris lenitiuis supra ĩ radicib⁹ vniuersalibus
vbi posita sunt simplicia lenitiua ⁊ composita. ¶ Quin
tus ẽ alteratio s̃m quosdã: q̃ extimãt causonidẽ ꝑ solã al
terationẽ curari posse. fundãtes se sup̲ v̄ba Gal. ĩ q̃nto ð
iuuamẽtis inq̃t. Causon ver⁹ certissime extinguet̃ si bi/
berit aquã multã ⁊ nimis frigidã. nã vt tertio regiminis
acutoꝝ. pauca exhibita auget caliditatẽ: vt ⁊ Auic. ð cu *Pauca aqua exibita auget calidita-*
ra febris pestilẽtialis. Uñ Auic. de ea ẽt vsq; ad siccita/ *tem.*
tẽ. Aly dicũt cũ sit egritudo repletiõis euõne indiget. ⁊
iõ ɔsulũt ne det̃ nisi post ipsaz: ⁊ signis digõnis apparẽti
bus: fũdãtes se sup̲ v̄ba Rabi sumpta ex. iz. terapẽtice.
inq̃t. Cũ in febre adurẽti valde forti oẽs tres v̄tutes for/
tes fuerĩt: ⁊ signa digõnis manifeste apparuerit. da secu
re aquã frigidã patiẽti. ita tñ ꝙ eger ĩ senio nõ sit ɔstitu/
tus. Aly laudãt ydromel. s. factũ ex aq̃ ⁊ melle cãne zuc
cari: nõ melle apum: ⁊ sit pauca quãtitas mellis. Secun
da aũt opinio v̄r regularior. lz multi cũ ꝑma euaserint
cũ honore ẽt ĩ febre pestilẽtiali sic op̲ando: vt semel fec̃
Cermison⁹ noster. Uerũ ꝓ opinione scd̃a habes ⁊ Rabi
auctoritate Gal. 9. de ingenio sic ingentẽ. Uidi multos
patiẽtes febrẽ adurẽtẽ potu aque frigide post digõnem
humorũ suoꝝ bibitiõis t̃pe liberatos. Et ex ɔsequẽti cõ
ueniũt frigida ⁊ hũida. ex ꝑte fruct⁹ ẽt. Nã Auerroys q̃n
to coll'z. exhibet aquã angurie ꝑ totã diẽ. Et hoc idẽ fac̃
Auenzoar magnus medicus: ⁊ de ɔditionib⁹ attẽdẽdis
in exhibẽdo aquã frigidã habuisti supra ĩ radicib⁹ v'lib⁹.
⁊ hic nota ꝙ vt Auic. Que eis exhibent̃ debẽt eẽ neduz
potẽtia: sed actu frigida. ne ꝑ caliditatẽ actualẽ addatur
inflãmatiõi. ¶ Seq̃t̃ alius quẽ quota scd̃m opinionez:
sed ꝓ nũc sit. ¶ Sext⁹ ⁊ ẽ euãtio: veꝝ vt Gal. quarto re
giminis acutoꝝ. cõmẽto tertio. causon ẽ de febribus in
q̃b⁹ ordo regulariter ꝑuertit̃: iõq; aliqñ oz plus attẽde/
re extinctioni q̃z euõni: vt supra de cura sinocarum: ⁊ hic
nota ꝙ Auic. administrat cãphorã ad infrigidãdũ: verũ

Camfora vigilias facit.

vigilias facit: vñ isaac ꝺ febribus eā vituperat. ꝯsidera. Et hic attēde ꝙ cū mā nō det inducias: ꝭm plurimū: qꝛ furiosa: iō statī ꝛ a pͥn° euacuabis cū imnoratiuo ēt lenitiuo: vt dictū ē supra i radicib⁹ vl'ib⁹: ꝛ ꝺ fe. pesti. Et ideo dicebat Auic. ꝛ idigēt lenificatione i pͥn° fortiori: ēt cū vomitiuo maxīe si mā fuerit i venis ꝓpings ori stomaci ēt cū clisteri si fuerit i iferiorib⁹ ꝯtenta: sꝫ melius cū potiōe: ꝛ qdā vt Almāso. ꝛ Auerroys laudāt exbibitōeꝫ lenitiui facti ex viol'. tamarīdis prunis ꝛ hꝰ. vt aqua fructuū mesue omni die dari: veꝝ cōiter daẗ statim a pͥncipio minoratiuū ex cassia vl' māna. tamarindis reubarbaro ꝛ hꝰ allegato capl'o. deinde daẗ digestiuū trib⁹ vl' quatuor dieb⁹ ꝛ frigidū ꝛ bis i die: deinde eradicatiuū: ꝛ hoc voluit Auic. cū īqt: i pͥn° cure ei⁹: ꝛ si ē idigēs euōne ꝑꝑ furiositatē. s. materie tūc festinatio ē melior. s. icipiendo cū euātiuis. cōplemētū nō ē apud digestionē. i. completa euātio: qꝛ eradicatiua ē apud digōnem. i. facta humorū digōne: qꝛ i pͥn° declinatiōis: veꝝ si mā erit furiosa: i pͥncipio poterit fieri eradicatiua: digestiua aūt ac euātiua q̄cūqꝫ habes supra i qnto capl'o: ꝛ de feb. pesti. ad plenū ꝛ tu ibi. Et qꝛ sub isto canone cōprehēdiẗ: flōia dicaẗ de ea: ꝙ dimittaẗ i hac vt possibile ē: qꝛ si nō ē ml'tū necessaria: colerā sic distantē multū a nā sanguis ponet i ebulitione: vt quarta pͥ de flōia: ꝛ ē dictū Gal'. qnto de iuuamētis. ꝛ iō Auic. nō flobotomes. fortassis enim flōia iflāmabit eos. Qꝛ si illic fuerit: qꝛ ī vrina turbiditas ꝛ rubedo fortasse iuuabis: qꝛ sic comprehendiẗ permixtio colere cum sanguine que per flōiaꝫ egredietur: ꝛ sic minorabitur mā: sed dicit Gordonius ꝙ flōia in causone est de raro ꝯtingentibus. Et nota ꝙ qñ fiet dꝫ extrahi pauca quātitas sanguīs: vñ qdā dñt ꝙ apparētib⁹ his i vrina: ꝛ hitudo fuerit carnosa: ꝛ max̄ i pͥn°: ꝛ nō al'r si cōmode sic fieri pōt: fiat extrahēdo sanguinē nō i vna vice: sed in plurib⁹. hoc ē i pauca q̄ꝫtitate: qꝛ sꝑ timeẗ de furia colere. vena aūt ē basilica dextra: ꝛ tu ad eā faciendā bñ ꝯsidera. qñ si nō ꝯueniret magn⁹ error ac magna infamia expectabiẗ. De euōne aūt sanguis ꝑ nares diceẗ i fine ꝺ correctōe acciᵐ. ꝛ tu ibi oīno. Et ꝑ cōplemēto h⁹ canonis q̄ ē euātio scito ꝙ si ꝯtingat euōnē ñ posse fieri i pͥn°: aut ꝑꝑ debilitatē vͭtut̄l: aut ꝑꝑ cruditatē materie: nullo mō facias eā i aug°. qñ nā multū disturbabiẗ a regimīe morbi ꝛ a crisi. nā ē morb⁹ ita acutus: vt post augumētū non supsit tēpus: q̊ nā añ aduētū stat⁹ possit refocillari: ꝛ tu hūc canonē bñ nota tibi ī multis ꝓfectuꝝ. Itē studeas euāre ꝑ locū ad quē cōꝑhēdis mām repere. Itē scito ꝙ post assūptū farmacū ēt lenitiuū ꝯfert sōn⁹ ꝑuus: ne ex agitatiōe medicine ei⁹ vͭ⁹ destruaẗ. post aūt fortē medicinā ꝯcediẗ sōn⁹ ex alia cā vt i radicib⁹ vl'ib⁹. ¶ Septimus mēbroꝝ ꝯfortatio. mēbra aūt pͥncipal'r ꝯfortanda sūt illa i qb⁹ ē minera materie: vt si fuerit i venis ori stomaci ꝓpings: tūc administrabis alteratiua fr̄a stōuꝫ cōfortātia ad extra: aut vngēdo: aut epitimādo: aut ad itra potiōes ꝯfectiones: aut electuaria ꝛ hꝰ exbibēdo.

Nota de flobotomia.

Nota

Post assumptum farmaci et leniti[...] cum confert parvus somnus.

¶ Et ex his frigidis sunt.

Acetum	Sy. ꝺ aceto. citri	speciebus
Acetosa	Sy. ꝺ fumoterre	Granatuꝫ
Corallus	Spinachia	Karabe
Cucumer	Trocis. de ro.	Mira citonioruꝫ
Citoniuꝫ	Oleum ro.	Rosa
Endiuia	Agresta.	Sy. de mirto
Lactuca	Berbeẗ.	Rosatus
Mirtus	Coriandrum	Scoria ferri
Pira	Crisolomum	Tamarindi
Sandali	Diacitonitē absqꝫ	Zuccarum ro.

¶ Mirtinum de citonijs ꝛ hꝰ: ꝛ tu cōpone: sed ꝑꝑ complexionem stomaci adde semꝑ in recepta tua aliqd calidum stomachale. consimiliter si fuerit in venis: aut ī cōcauitate: ꝛ tu pro hoc recurre ad ea que de febre pestilētiali: vbi inuenies receptas huic ꝓposito cōmodas. Similiter si in pulmone vel venis eius: ꝛ hūc canoneꝫ itellexit Auic. cū dixit. Et oportet vt obserueẗ anhelit⁹ eorum: qꝺ facies si nō ꝑmittes ꝑtes pectoris spasmari ꝑꝑ siccitatē cātā in musculis ei⁹ a caliditate causonis. Sūt enim ꝑtes p̄dicte infrigidāde ꝛ humectāde cū iunctionibus ꝛ epithimatib⁹ frigidis ꝛ humidis nisi sit qꝺ ꝓhibeat: dubitādo de extinctiōe vͭtutis: ꝑꝑ eius debilitatē: aut ꝑꝑ stricturā pectoris naturaliter talē. de his epithimatibus supra ꝺ febre pesti. copiose: ꝛ tu ibi. ¶ Octau⁹ est prouocatio. hec autem prouocatiua digesta mā: ꝛ satis notabiliter euāta debēt exhiberi q̄ sint potētia frigida: vt semina cōia frigida maiora i euacuādo residuum materiei. Itē ꝯueniūt vlterius ꝓuocātia sudorē cū exhibitione aque ordei cal'e. Sed tu pro his recurre ad radices vl'es: qꝛ. 9°. ca°. vbi cōplete videbis q̄ tuo sunt ꝓposito necessaria. ¶ Nonus est balnei administratio: que ꝛ si nō sit in vsu: tñ eaꝫ cōmendauerunt antiq: qꝺ intellige cū declinat egritudo manifeste: qꝛ. s. iā febris recessit: ꝛ debet esse declinans ad frīatem. i. remissuꝫ caloreꝫ qualis est calor aque in qua sol iam impressit: ꝛ est balneum ifrigidās: ꝛ humectans: ꝛ est magis conueniens in flāte salso. Auic. ꝯtrariū. Gal. nono re. acu. vlt. cōmēto. In balneo autem potest esse duplex intētio: vna ad resoluēdū religas materie: ꝛ secūdū hanc magis ꝯuenit i noto: maxime qñ est modicum calidum: qꝛ mā est difficilioris resolutionis. vnde ex eo natura iuuatur. alia est infrigidatio ꝛ humectatio. Et quātuꝫ ad hanc magis conuenit in vero: ꝛ debet esse frigiduꝫ: vt expositū est. aliter ꝙ in vͦ quāuis non sit omnino perfecta digestio cōcedi frigidū: ꝛ non in noto: qꝛ debet esse calidum: vel ꝙ in vero ante perfectaꝫ digestioneꝫ concedi potest. in noto autem nō nisi digestione perfecta. considera. ¶ Decimus est correctio accidentiū. Et hic nota ꝙ dato ꝙ Auic. supra de regimine acutoꝝ posuerit curam horum accidentiū: tamen qꝛ multuꝫ intēsa sunt ꝛ molesta plusqꝫ i alijs. Ideo adhuc eorum correctionem in proprio posuit capitulo. sic ꝙ ꝛ alij fecere auctores. accidētia auteꝫ consueta in hac euenire febre sunt alienatio mentis: obliuio petendi aquaꝫ frigidā: lingue siccitas: superfluitas sanguinis narium: lesio anhelitus: dolor capitis: vigiᶜ superflue.

¶ Contra primum ꝛ proprie ei cuius lingua exiccata fuerit: contra superfluitatem sanguinis. nam vt Auic. est de eis in quibus magnificatur timor: ꝛ maxime quādo accidit propter acuitatem colere exacuentis eum: ꝛ nō est permixta sanguini: quoniam eius euacuatio non ē necessaria. Iōqꝫ cū accidit ꝯstringaẗ: vt supra ꝺ acut̄l: ꝛ tu ibi.

¶ Contra aliud iam de eo dictum est contra dolorem capitis ꝛc̄. Auic. ꝛ oportet vt obserues capita eorum cuꝫ aceto oleo ro. sandal'. aqua rosata: camphora ꝛ hꝰ: ꝛ hoc propter ea que dicta sunt de camphora: ꝙ camphora dꝫ poni in parua quantitate: vt facit Auic. nam in multa vigilias facit: ꝛ hoc est quod voluit Isaac.

¶ Pro vltio. Nota ꝙ lꝫ medici timeāt syr. ꝺ papauere nigro ꝑꝑ eius ꝯstrictionē. tñ hic ab Auic. cōceditur ꝑꝑ maiorem vtilitateꝫ. vnde maius est iuuamētū. Et pro complemēto eoꝝ recurre ad ea q̄ de ipsis dicta sunt supra ꝺ acut̄l. ¶ Qm̄ ipꝫ veꝝ ñ differt a tertiana ex ꝑte materie vt pꝫ. Iō q̄ ꝯueniūt i tertiana pura ꝯueniūt: ꝛ ī causone ex parte simpliciū. veꝝ frigidiora eē debēt: vt dictū est: vnde recurre ad habita ꝺ tertiana supra scꝺꝫ ꝙ mā peccans te ducit. qñ si fuerit mixta ad eā mixtioneꝫ: si sim-

plex ad eã simplicẽ: qđ si indiges extinctiuo ipsꝰ ⁊ modũ eiꝰ habuisti ĩ de febre pesti. Et solutiua. Trocis. Epithimata cordia lia: epatica: ⁊ vnctiões renũ: ⁊ hꝫ. Est. n. sicut semifebris pestilentialis. ⁊ ideo. Et pro accidẽtibꝰ eius ad ea que de acutis. In causone confert mirabiliter nicol. frũm. Trocis. de cãphora mesue. diaprunis nicol. ⁊ ẽ solutiuũ ꝓpũ in omni tpe. vnguẽtũ populeon eiusdẽ. Et si cũ eo ẽ fluxus vẽtris. trocis. de spodio Auic. ĩ ꝓpo capitulo. Itẽ vinũ granatoꝝ: vt supra de tertiana pura dixit Auic. 2º canon. caº de ligritia cõfert febribꝰ acutis. ⁊ exponitur a qbusdã cũ aqua calida bibitꝰ. dos fit. ʒ. iij. Itẽ sir. nenufarinus cũ aqua frigida bibitus. Spodium cum aqua frigida exhibitum: maxime quando adest fluxus ventris maxime confert. Dos. ʒ. ij.

Capitulum 14m de febribus flegmaticis continens Rubricas. iij.

De diffinitione ⁊ causis feb. flegmatice ac de signis eiꝰ tam in vniuersali q̃ in ꝑticulari. Rubrica I.

Febris flegmatica diuiditur prima sui diuisione ĩ ꝯtinuã ⁊ interpolatã: ⁊ ꝑmo de ĩterpolata agetᷣ. Febris flãtica peryodica est febris quotidiana siue emphimeria ab auctoribus sic noĩata a flegmate ad extra venas putrefacto ꝓueniẽs: cuius est egrũ omni die sex horis cũ falsa quiete dimittere: dr quotidiana: qm̃ flegmati ĩest per propriã naturã omni die moueri: ⁊ insultũ facere: vt tertiana de tertio in tertiũ: ⁊ sic de quartana de quarto in quartũ. Et hora ĩsultus ẽ circa. xxij. horã diei. Dicitur ephimerina ab ephi. qđ ẽ circũ: ⁊ meros qđ est dies. eo qđ circuẽdo singulis diebus teneat: ⁊ suos reiteret insultus. vex̃ qdã vt Gilbertus verã flegmaticã siue quotidianã vocant: que ex flegmate putrefacto fit nãli. notã vero siue emphimerinã: q̃ ex flãte putrefacto ĩ nãli fit. Dicitur extra venas. qm̃ ad intra venas putrefactũ continuã quotidianã causat. Ad extra aũt vt in stomaco ⁊ locis vacuis ĩterpolatã. Dicitᷣ cuiꝰ vt dicetᷣ ĩ de signis. Et qꝛ febris flegmatica diuersificatᷣ: tã ex parte nois q̃ ex ꝑte spẽi flegmatis: ⁊ ex cõsequẽti sic ex ꝑte cure: ꝑꝑ qđ ⁊ ipse ẽt ab inuicẽ specifice differre dicũtᷣ: hinc nominabo spẽs flegmatis a qbꝰ febres ipse flegmatice euenire cõsueuerũt: ⁊ vt Gal. scđo de differẽtijs febriũ. Quatuor sunt spẽs flegmatis innãlis a qbus fiunt febres flãtice. Prima ẽ flegma vitreũ qđ oibus frigidiꝰ existit: qđ vitro liquefacto assimilatur sub qua comprehẽdit mucilaginosũ ⁊ crudũ. Scđa ẽ dulce: qđ in excreatu quandoq̃ percipitur sub: qua cõprehẽde insipidũ ⁊ aquosũ: ⁊ hoc ẽ minus frigidũ. Tertia ẽ acetosũ: sub qua cõprehẽditur. acre ⁊ ponticũ: ⁊ hoc est magis frigidũ q̃ dulce: ⁊ minus q̃ vitreum. Ita ꝙ inter ea mediũ tenet: ⁊ ẽ complexione siccũ respectu naturalis. Quarta ẽ salsũ: ⁊ hoc ẽ calidũ a quo prouenit causon: vt dictũ ẽ: ⁊ complexione etiam siccũ. Reperitur flegma naturale: qđ facit quotidianã verã: vt dictũ ẽ: sꝫ raro ex tali accidit febris. quoniã raro contingit flegma naturale putrefieri: quin aliqua species flegmatis cum eo putrefiat ⁊ superabundet. Est. n. sanguis diminute decoctus. Itẽ reperitᷣ ⁊ gipseũ: a q̊ cũ nõ putrefiat febris ñ ꝓuenit.

Cause. De causis autem eius dicatur: ꝙ omnia apta flegma ipsũ multiplicare possunt esse causa factiua eius: vt aer frigidus ⁊ humidus: regio talis: vsus cibariorũ frigidoꝝ viscosoꝝ: motus inordinatus sup repletionẽ factus: exercitium propositũ siue ars: vt pistatoria: ociũ supfluũ: propterea ꝑlatis hec vtplurimum veniunt: repletio nauseatiua retẽtio longa supfluitatũ. tristitia ⁊ animi accidẽtia virtutẽ debilitantia: ꝑꝑ quod ꝑ viã indigõnis flãta multiplicãtᷣ. Itẽ ⁊ his q ꝯsueti sũt hẽre descẽsũ catarri ad stomacũ ĩ q̃ putrefit: ⁊ febrẽ facit: ⁊ ex antecedẽtibꝰ ẽ opilatio: ꝑ quã ꝓhibetᷣ debita trãspiratio: vt supra đ causis febris. scđo caº. Corpora aũt magis apta hanc febrẽ incurrere sunt pueri: ꝑꝑ eorum ingluuiẽ: ⁊ qꝛ humidi sunt. Senes ꝑꝑ frigiditatẽ: mulieres qꝛ frigide ⁊ humide sunt. eunuchi qꝛ effeminati sunt. flegmatici humidi qui in ocio viuunt: qui satietatẽ nauseatiuam patiuntur: qui se balneant post cibum ⁊ sup repletionẽ: ⁊ hyems ẽ tẽpus ei propositum. Et supra in tertio capitulo đ signis sit satis actũ đ tẽporibus febriũ: tamẽ vt ducẽ sequar. đ eis cum eo sic dicã principiũ eius vniuersale. scđm plurimum durat. 18. diebus: qꝛ mã tarde recipit digestionẽ ꝑꝑ sui grossiciẽ ⁊ viscositatẽ. vñ experiẽtia sic inuẽtũ ẽ: ꝙ tẽpus ratiõe probari nõ posset: sꝫ statur testimonio auctorum. contingit autẽ etiam variari. Ideo dictum ẽ scđm plurimum: ⁊ certe est verum ꝙ magnum tẽpus currit anteq̃ appareat vestigium digestionis in vrina. Augumẽtum autẽ ẽ principio lõgius propter ipsã materiã tarde accendi. Declinatio etiam est longa ⁊ longior suo principio. Status autẽ ẽ minus ceteris. Sed dices principium est. 18. dierum: ⁊ augumentum longius. iterum declinatio longior principio: ⁊ status etiã longus: quomodo ergo terminabitur in. 44. diebus: vt Auicẽ. in littera ponit: cũ tẽpora debeant ad inuicem debite proportionari. Dicẽdũ vt Thadeus ꝙ littera vult dicere. lxiiij. cum sit numerus cronicarum. Itẽ cũ cõtinua citius terminetur terminus eradicationis eius ẽ ponẽdus. xliiij. dies ⁊ sua tẽpora adinuicẽ proportionata. contingit autẽ hos terminos variari scđm varietatẽ materierum ex parte viscositatis grossiciei ⁊ hꝫ. ꝯsidera. Et oportet te hoc cognoscere: qꝛ scđm varietatẽ tẽporũ variatur ⁊ cura: vt Auic.

Signa demonstratiua. Primo vt multorum ordinẽ sequar ponã signa in gñali febrẽ flegmaticã significantia: deinde descẽdã ad ea ponẽda ꝑm eiꝰ vnãquãq̃ spẽm. Et sequẽdo ordinẽ positũ ⁊ ponẽdũ ĩ ceteris. Ab exeuntibus mutatis initiũ faciã. ⁊ primo ab vrina: vbi nota ꝙ febriẽs in hac febre se inuenire põt in duplici dispõne. ꝑma qdẽ ĩ qua adhuc stat mã grossa nõdũ putrefacta: sꝫ putrefactiõi interĩ: disponitᷣ ĩ eo casu opilationẽ facit: ⁊ hoc ẽ maxĩe ĩ ꝑnº: ⁊ tũc vrina ẽ subtilis alba ꝑꝑ putrefactionẽ opilationẽ ⁊ frĩtatẽ. 2ª ẽ ĩ q̃ putridum euãtur. qm̃ iã ẽ vl' ĩcipit eẽ digesta mã: qđ erit ĩ augº ⁊ statu. ⁊ ĩ declinatõe magis ⁊ minꝰ ĩ augº ⁊ tũc vrĩa erit grossa ꝑ admixtionẽ putridi. ẽt ꝯturbabitᷣ: qꝛ. s. fiet obscura nõ luminosa ꝑꝑ ꝑuationẽ digõnis cibi ĩ stomaco ⁊ alioꝝ hũoꝝ crudoꝝ nõdũ digestoꝝ ꝑ viã vrĩe expulsorũ. Itẽ rubea. i. tincta magis: ⁊ nõ vẽ rubea ꝑꝑ calitatẽ putredinalẽ accẽsã ĩ mã qđ nõ fuit ĩ ꝑnº. sꝫ h magis apparebit ĩ fine statꝰ: ⁊ ĩ declinatõe. erit g̃ ĩ sũma ĩ ꝑnº alba subtilis: deide grossa ⁊ tincta. he tñ dispõnes variãtᷣ plus ⁊ minꝰ. ꝑꝫ maiorẽ ac minorẽ digõnẽ ⁊ putridi expulsionẽ. Itẽ variatᷣ: ⁊ qñq̃ qꝛ aliqñ ẽ subtil'. deĩde fit grossa. deĩde redit ⁊ h ẽ motꝰ noue materie q mouetᷣ ad opilationẽ faciẽdã. ⁊ ẽ Auic. ⁊. 16. ꝯtinẽt l. ꝑº caº auc̃te iudei. Et h aduerte ꝙ qñ opilatões nõ sũt plurĩe ⁊ fortes: vrĩa ĩ ꝑnº erit alba ⁊ grossa: sꝫ tñ ꝓcedẽte digõne magis ĩgrossabitᷣ. Itẽ stãte forti calore. aliqñ rubificatᷣ: vt subruffa appareat cũ mediocri suba: ⁊ tu ad h aduerte: qꝛ fac optĩe ad curã: qꝛ ĩ h cãu ñ õbes vt ĩ fortibꝰ ꝓuocatiuis siue aperitĩs vt ĩfra. Ab egõnibꝰ. Egestio ẽ lenis. i. mollis ex nã flegmatĩ ĩ stomaco ml'tiplicatoꝝ. subtil': qꝛ cruda vl' fluida ꝑ digõnẽ. flãtica ex ꝑte coloris. s. substãtie nisi vomitꝰ ĩpediat

¶ A vomitu. Quoniā vt Gal. ꝑmo terapētice ad Glauco-
nem. quotidianarꝫ euomūt flegma. ⁊ iō hic aduerte ꝙ
aliqñ ꝑ ipsū īpedit̄ iudiciū egōnuz. qm̄ flegmate per su-
perius euacuato egestiones nō sūt molles: sꝫ dure ꝯside-
ra. Et ē vomitꝰ in oībus flegmaticis satis efficax signuz.
¶ A sudore. In ꝑnº nō apparet sudor ꝑꝑ materiei grossi-
ciez ⁊ viscositatē. Nā vapor eleuatꝰ ē grossus ⁊ viscosus
ineptus ꝑ poros venaꝝ ⁊ cutis trāspirare: q pori sunt opi
lati: ⁊ maxͤ i flegmaticis ꝑꝑ multitudinē hūiditatis: ⁊ va
porū qbꝰ maxīe ꝑꝑ opilationē febris ꝯtingit: vt supra: et
dr̄ ꝑ poros venaꝝ: ⁊ nō de opilatiōe cōcauitatū earuz: qꝛ
illa nō ꝓhibet. vñ talis opilatio cutis ē cā: aut ꝑuationis
aut paucitatis eiꝰ: ⁊ ē vnū ꝺ signis ꝓpingoribꝰ fe. flegma
tice ꝑꝑ cāz dictā. vñ i sūma i pº ē: aut sudor nullꝰ: aut pau
cus ⁊ viscosus. In augumēto aūt si fiat: ⁊ ꝑuus erit. Or si
ꝯtingat i statu: ⁊ declinatiōe iā mā existēte digesta ⁊ sub-
tiliata erit multꝰ: nō sic viscosus. ⁊ iō dicebat isaac: veni-
ente aūt morbo ad vltimitatē. s. ad statū ⁊ signis cōplete
digōnis apparētibꝰ dissoluitur mā ⁊ nimiū sudare īcipit.
¶ Sputum erit grossum viscosum tenue salsum ⁊ hꝰ. se
cundum speciem flegmatis de quo supra.
¶ A substātialiter inherētibus. Quia ad tactū caliditas
nō percipitur intensa: sed mitis ⁊ rorida ꝑꝑ eleuationez
vaporis humidi: ⁊ vt Gal. non sentit patiēs inflāmatio-
nez fortē: ita vt opꝰ sit a se pānos expellere. nec vt Aui.
multū angustiat̄ neqꝫ magnificat̄ multū anhelitꝰ ⁊ desi
deriū aque frigide: vt i tertianis. ⁊ hoc ꝭm plurimū. qm̄
aliqñ ꝑꝑ multā putrefactionē adhuc fortia ꝑducit acci-
dētia. ēt cū a flegmate fit salso. ⁊ iō signū recipit varieta-
tē scđꝫ materie eiꝰ diuersitatē. sꝫ signū vr̄ hēre semꝑ vita
tem i quotidiana vera. ¶ Itē caliditas eiꝰ nō ē equalis.
in oībꝰ ꝑtibus: suꝑ quas cadit manꝰ. īmo i vna ꝑte sentit̄
aspera ⁊ in alia mitis siue leuis. ⁊ hoc ꝑꝑ materie viscosi
tatē ⁊ grossiciē. vñ nō vniformiter putret mā hec: sꝫ aliq̄
prius. ⁊ iō ab illa eleuat̄ vapor putridus secū caliditatē
asperā ⁊ mordicātē deferēs ad cutim: ⁊ i illa ꝑte sentitur
asperitas: ⁊ i aliq̄: i qua nō ē ebulitio: leuitas. ⁊ hoc intel-
lige ꝭm plurimū. qm̄ nō incōuenit vaporē flegmatis dul
cis vniformiter ꝑ totū expādi. ꝯsidera. Ex qbꝰ infertur:
ꝙ hec diuersitas dꝫ magis apparere i augumēto: ⁊ minꝰ
in statu ⁊ declinatiōe: ⁊ in ꝑncipio paꝝ. ꝯsidera. Infert̄.
scđo ꝙ cū grossicies sit ꝓ ꝑte cā huius diuersitatis: ꝙ ēt
in quartana hoc pōt ꝯtingere. Tu tñ scito: ꝙ i q̄rtana ca
liditas ē intēsior: qꝛ a maiori cā fit cū magis resistat pu-
trefactioni. ēt siccitas lima ē caloris. i flegmatica quāti-
tate maior: qꝛ hꝫ plus de subº. Infert̄ tertio: qꝛ hoc nō ē
signū ꝓꝑuz huic febri. ¶ Et i sūma: vt Auic. i ꝑnº cū tā-
git̄ caliditas ē debilis ⁊ vaporosa: ⁊ cū ꝓlongat̄ manꝰ su
per mēbrū sentit̄ caliditas acuta mordicās ⁊ nō equalis
nā cū ē caliditas i re viscosa multū retinet̄: sꝫ nō ita cito
exalat: ⁊ cū ē i re grossa: nō cito repꝛesentat̄. ⁊ iō cū ꝓlon-
gat̄ tactus successiue ꝑcipit̄ acuitas caloris putridi. Itē
in ꝑmis ꝑoxismis caliditas sentit̄ maior q̄ꝫ i postremis:
⁊ hoc rōnabiliter. qm̄ ꝑus ꝑtes subtiles igniunt̄. Item si
mā erit difformis q̄ ad putredinē mouebit̄ ꝑtibꝰ subtili-
bus ꝑus motis: ꝙ si esset ꝯriū signū eēt inefficax.
¶ A q̄litate mutata. Color eoꝝ ē decliuis ad viriditatez:
ꝑꝑ frigiditatē flegmatis mortificātē: ⁊ ad citrinitatē ꝑꝑ
caliditatē putredinalē. ⁊ eiꝰ incēdiū ⁊ ꝯiūctiꝫ albedini:
flegmatis colorē plumbinū causant: ⁊ nō accidit eis ru-
bedo faciei sic̄ i alijs febribꝰ. Itē facies mollescit in eis:
⁊ sil'r corpꝰ ꝑꝑ maliciā digōnis epatis. Itē totū corpus ē
squalidū. lingua alba mollis nisi flegma salsum i cā fue-
rit eructuatio acetosa propter diminutionem digestio-
nis: ⁊ maxime in principio ⁊ augumento.

¶ Ab actiōe lesa. hec febris īcipit cū frigiditate extremo-
rū magis: ⁊ nō cū rigore neqꝫ cū horripilatiōe. scđo ꝺ dif-
ferētijs feb. Auic. aut i vitreo ē vehemētior: vt īfra: ⁊ for
tasse admiscet̄ frigori eiꝰ i ꝑnº rigor. soluit̄ ad hāc ꝯdictio
nem. dicēdo ꝙ ē qđ de noībꝰ: vt Gētilis. rigor i vitreo. s.
frigus admiscet̄ frigori eiꝰ: rigor. i. leuis horripilatio. vñ
scito ꝙ ꝭm plurimū īcipit cū frigore nō positiuo: sꝫ ꝑuati
uo reuocato calore: vt supra de colericis: cū alicibꝰ ossi-
tationibꝰ pigritia sōnolētia ⁊ hꝰ: sed ēt veꝝ ꝙ aliqñ i ꝓ-
cessu mā subtiliata leuiter mouebit̄ ad membra sensibi
lia: ⁊ sic horripilationē aut paruū rigorē faciet: ⁊ ꝑcipue
cū flegma erit salsuz: sꝫ de hoc ēt spālius i de signis spāli-
bus. post aūt frigus hoc qđ ē lōgū: nō cito venit caliditas
vt i tertiana. Immo cū ꝓlixitate ⁊ labore accidit: ⁊ scđꝫ
plurimū post calefactionē iterū infrigidat hec febris: de
inde calefit Almāsor. ¶ A pulsu. iudiciū a pulsu in hac
febre ē difficile: qđ declarat discordia sapiētū i eo. ⁊ ideo
Gal. scđo de crisi dixit: ꝙ ad cognoscēdū pulsū huius fe-
bris oꝫ ꝑcognouisse pulsuz ipsius sani. veꝝ dixit Gerar-
dus ꝙ pulsus i ea ē mollis ab humore. latus ꝑꝑ distēsio-
nē: ⁊ materie multitudinē. tardus ꝑꝑ caloris ꝑuitatē di-
uersus i fortitudine ⁊ debilitate: qꝛ aliqñ mā dñatur na-
ture aliqñ ecōuerso: et dixit Auic. pulsus vº eiꝰ ē pulsus
ꝑuus ⁊ submissus ꝑꝑ suffocationē caloris a frītate visco
sitate ⁊ multitudine debilis rarus ꝑꝑ easdē causas. ⁊ h
in ꝑnº ꝑoxismi. cū aūt i fine: qꝛ i ꝓcessu venit caliditas q̄
frītati succedit fit frequēs: ⁊ hoc i augumēto. ¶ Sꝫ hic
nota ꝙ de ꝑuitate pulsus flegmatice: ⁊ eiꝰ frequētia re-
spectu pulsus aliaꝝ febriuz: et maxīe quartane ⁊ tertia-
ne: ē iter auctores nō ꝑua discordia: ꝓ q̄ ne i longū ꝓdeā
vna cum Gentili has ponā ꝯnes. ꝑma ꝙ ꝑꝑ frītatē mul-
titudinē ac viscositatē hūoris flegmatici: ceteris positis
paribus: paruior ē pulsus i flātica q̄ꝫ i q̄rtana. nam ⁊ si
frītas humoris melīci iuuet̄ a siccitate hūoris: ꝑꝑ quod
istr̄ꝫ efficiat̄ inobediēs dilatationi: tñ illa tria q̄ de flāti-
co dcā sūt vident̄ hec duo suꝑare: veꝝ qđ ē negabilis: ⁊
tu ꝯsidera. ¶ Scđa ꝯ. ꝙ i aliquo tꝑe pulsus flātice ē fre
quētior pulsu tertiāe. pꝫ i ꝑnº flātice: cui ꝯiūgit̄ sincopis.
nā cū multū dīnuat̄ magnitudo: oꝫ supplere cū freq̄ntia.
¶ Ab anhelitu. Nō ē i eis anhelitus magnꝰ neqꝫ freq̄ns.
nec aer ab ore egrediēs est calidus igneus: vt i tertiana.
¶ A longitudīe ꝑoxismi ē i hac lōgior q̄ꝫ i tertiana: vñ
Auic. Et de signis: ꝙ ē febris flātica est: vt sit paroxismꝰ
eius. xviij. horis ⁊ dimissio eius ē sex horis. ⁊ hoc ꝭm plu
rimū. nā hic nō ē terminꝰ ꝑfixus: vt supra de tēporibus.
nā breuior i dulci ⁊ benigno ⁊ pauco ⁊ salso: lōgior i vi-
treo acetoso pōtico: ⁊ pluris q̄ꝫtitatis. nā ⁊ quātitas facit
ad augumētū ⁊ diminutionē: sil'r viscositas adiuuat: sed
ꝭm plurimū hi termini sūt īuenti ꝑ experiētiā: ⁊ nō per
rōnem: vt supra de tēporibꝰ: ⁊ maxīe qñ flegma est nāle.
¶ Ab eiꝰ dimissione. Et nō ē eiꝰ dimissio mūda: vt i tertia
na: vñ Auic. Et nō eradicatur qn sint illic relige occulte.
qm̄ mā cū viscositate ⁊ grossicie ē multa: ⁊ sic tota nō re
soluit̄ mā ꝑoxismi. imo remanet cinis humidus nō to
tus icineratus: sed sicut semicōbustus q retinet ⁊ pabu-
lat aliqd caloris putredinalis. ad qđ iuuat cita aggrega
tio sequētis materie: q̄ mouetur i scđo paroxismo ad pu-
tredinē: qđ nō ꝯtingit neqꝫ i tertiana: neqꝫ i q̄rtana: ⁊ h ē
veꝝ qñ flātica febris ē de flāte grosso viscoso cuiꝰ paro-
xismꝰ ē lōgꝰ: qđ si ꝯtigat ipsaꝫ eē de flāte nāli dulci beni-
gno pauco: aut ꝺ flāte salso: tūc hēbit verā gētē: vt 2º de
dr̄ijs febriū: ⁊ aliqñ reperiūt̄ tales quarū ꝑoxismꝰ ē. xij.
horarū vel circa cū gete verissima. ¶ Ab eius euentu.
Quoniā omni die venit: ⁊ inuadit vt i descriptōe: veruꝫ
vt Auicē. nō ē signū ꝓꝑum. qm̄ due tertiane hūc motuꝫ

faciūt vt īfra de signis cōpositaꝝ: qꝛ duaꝝ tertianarū. ⁋ A siti. Sitis ī hac minoꝛ est q̃ʒ ī ceteris: nisi ꝑꝑ cāʒ salse dinis: aut vehemētie: aut putredinis: ⁊ cā signi ē humiditas hūoꝛis ī coꝛꝑe repti. ⁋ Doloꝛ stomaci. Et ē sibi propriū signū. Serap. Qm̄ stomacꝰ ē vtplurimū minera flegmatis: qđ cū in eo putrefit doloꝛē causat: vn̄. 18. ꝯtinētis īgt. Impossibile ē febrē patiētē flegmaticā nō doleř ī stomaco: aut epate. Et ꝑꝑ hāc cāʒ cadit appetitꝰ: ⁊ os stomaci debilitať. recte curať in macronoxiā cōuertit. Gal. ad glauconē. Et ꝑꝑ ħ dixit Auic. Et qn̄qʒ magnificať cū eo splen. flegmate ꝑ adustionē ī meřiaʒ ꝯuerso: vel qꝛ splen nō mitteret meřiaʒ stomaco: quā mittere cōsueuit hoꝛa famis: ⁊ ī eo retineť. ⁊ hoc qn̄ splen cōpatereť stomaco: ⁊ sic qn̄qʒ ꝑducit ad ydropē vicio splenis. Inflatio laterū siue ypocūdrioꝝ ꝑ multiplicationē vētositatis nō est tactus coꝝ: sicut caceticoꝝ ydropicoꝝ: ⁊ maxime. timpanicoꝝ: ⁊ hoc ꝓꝑe in ꝑncipio ⁊ augmēto caloꝛe nōdum inualescēte. In statu autē ⁊ declinatiōe minoꝛať remotis opilationibꝰ: ⁊ caloꝛe foꝛtioꝛi resoluēte. ⁋ Grauitas capitis ac somni ꝓfunditas eleuatiōe multoꝛuʒ vapoꝛum ad caput: hoc tamē signū in ea que est ex flegmate salso non inueniť: imo tunc est instātia vigiliaꝝ: ⁊ hoc in ꝑncipio paroxismi. Iteʒ ⁊ qn̄qʒ multiplicať sōnus in augmēto: qꝛ tunc maxime fumi incipiunt dispergi ꝑ coꝛpus nō existētes tūc multū in flegmate. imo satis mulcebꝛes et tepidi sōnuʒ inducentes. ⁋ Itē in hac febꝛe ⁊ maxime in pꝛincipio accidit sincopis: ⁊ aliqn̄ nō: ⁊ cā vt secunda tertij ꝑꝑ frigiditatē materie extinguentis calidum: ⁊ ꝑꝑ multitudinē materie suffocātl calidū: ⁊ vapoꝛes grossos mixtos spiritibus: qui eos ingrossant: vn̄ ad extra diffundi nō possunt. ⁋ Itē debilitas oꝛis stomaci casus appetitus pꝛiuatio digestionis quare alimētuʒ coꝛrūpitur: ⁊ est cā eius: vt infra clare de sincopali humoꝛosa. ⁋ Iteʒ ad eā significādā adiuuāt. etas cōplexio ars consuetudo cadēdi in talē: tēpus regio regimen pꝛeterituʒ. Satietas nauseatiua: ⁊ ita de alijs que potuerunt esse cā eius factiua. que considera vt supꝛa.

Posita sic generali noticia signoꝝ flegmatice febris ad positionē venio spāliū ꝭʒ spēʒ vniuscuiusqʒ humoꝛis superius sic diuisi. ⁋ Initiū faciens de signis quotidiane de flegmate nāli. De quibus ieiunius pertrāsibo cuʒ coꝛū cause ex dictis faciliter colligi possint. ⁋ Ab exeūtibus. Urina in pꝛincipio ē remissa vel alba cū quadā spissitudine: ⁊ aliqn̄ apparet spissa magis siue turbida nō colerata: maxime qn̄ nō est opilatio multa: ⁊ hoc magis apparebit in fine ꝑncipij: in quo moueť signa digestiōis: nā tūc incipit flegma dissolui: ⁊ nōdū ē digestū: ſʒ crudū: qđ aquositati mixtuʒ vrinam turbidat: ſʒ cū flegma digeri incipit vt in ꝑncipio augumenti tūc subtiliať ⁊ clarificať a turbiditate: ⁊ q̃nto plꝰ ꝓcedit ad statū tāto magis clarificať ⁊ subtiliatur: eius tamē subtiliatio nunq̃ʒ ꝑuenit ad mediocritatē: sic ꝙ absolute dici possit subtilis: ⁊ sic ꝓcedēdo cōtinue magis coloꝛať ꝑꝑ caliditatē putredīalē: q̃ ꝯtinue foꝛtius in mā̈ impꝛimiť: ⁊ ꝑꝑ mā̈ʒ putridā ignitā: q̃ resoluiť a massa: ⁊ cum vrina similis expelliť. nūq̃ʒ tn̄ accidit vt sit rubea absolute: nisi fuerit cum ea mixtio sanguinis: quia ex homine sanguineo in etate adolescentie: ⁊ iuuentutis ⁊ ita de alijs. vnde de eius subā dicēdū ꝙ cū flegma nā̈le nō sit multū viscosuʒ: neqʒ ē viscositate carēs: eiꝰ subā dʒ eē mediocris vł mediocritati ꝓpinqua. ⁋ Ab egestione. Quia ligda flegmatica sputū flegmaticum leui ꝑticipans dulce^{ne}: ⁊ multiplicať ī augmēto: ⁊ statu oꝛis insipiditas qn̄qʒ. ⁋ A sudoꝛe: qꝛ ī ꝑn̄° nullus sudoꝛ: ⁊ silr̄ ī augumēto: aut paucus valde. ī statu aūt ⁊ declinatiōe cum

cōtingit ē copiosus ⁊ exuberātioꝛ: q̃ʒ in eā q̃ ē ex flegmate vitreo. qm̄ flegma vitreū ē viscosius. ⁋ A subaliter inherētibꝰ dicať vt supꝛa ī signis cōibus dictū ē: ⁊ tu ibi: ⁊ nō accidit tāta diuersitas ī ea: sic̄ qn̄ ē ex flāte vitreo. ⁋ A q̈litate mutata. Quia caloꝛ faciei palidꝰ nō lucidꝰ silr̄ labioꝛuʒ ⁊ totiꝰ. lingua mollis ⁊ hūida. ⁋ Ab actione lesa incipit hec febꝛis cū ossitationibꝰ multis alicibꝰ: ⁊ hoc ē ꝭm materie multitudinē: ⁊ aliqn̄ cū tussicula ꝭm raptū fumoꝝ ad mēbꝛa diuersa: de qbꝰ plene actū est supꝛa. de signis febꝛis putride ī gnāli. 3°. ca°. Itē cū modico frigoꝛe extremitatū: qđ est magis ꝑuatiuū q̃ʒ positiuuʒ. ⁊ hoc cū incipit: deinde expāsiōe hūoꝛis frigidi augumētať positiue. Itē cū pulsu occulto đbili ꝑ viā aggrauationis tardo ꝑꝑ fridītatē materie: ⁊ diuerso n̄ multū ꝑꝑ difformitatē materie: vt supꝛa. molli ꝑꝑ hūiditatē humoꝛis remolliētis arteriā. Sitis saltē ī ꝑn̄° nulla: deinde ī alijs tēpoꝛibꝰ ꝑua. nisi ex cā vt supꝛa ī signis gnālibꝰ. eructuatio acetosa rugitꝰ ī vētre ac toꝛtio grauitas capitis ⁊ satl notabilis: ⁊ maxime ī ꝑte anterioꝛi: ⁊ maxīe qn̄ mā̈ a stomaco venit: aut ē ī occipitio: qn̄ vapoꝛes ipsi a renibꝰ et ꝑtibꝰ circūstātibꝰ eleuātur. Itē tumoꝛ pedū: ⁊ maxime in fine cū egritudo incipit recedere: religas. n. febꝛis nā̈ ad inferioꝛa ꝓpellit iuuāte sua grauitate. Sōnus ꝓfundus: ⁊ nō multū vt in vitreo: ⁊ incipit affligere in occasu solis ⁊ augumētū est circa tertiā hoꝛā noctis.

⁋ De pronosticis autē diceť simul: qm̄ nō videnť differre nisi penes intensuʒ ⁊ remissuʒ.

Signa demōstratiua quotidiane a flegmate dulci insipido siue aquoso. In pꝛincipio vrina est subtilis alba: deinde ꝓcedēte caliditate cū flegma dulce sit aptū inflāmari. ꝓpinquat eniʒ sanguini: fit ruffa vł subruffa: ⁊ in substātia equaliter spissa: qꝛ tale flegma in ꝑtibus suis nō ē multū diffoꝛme. ⁋ Egestiones flegmatice. aquose liquide. Sputū similiter. ⁋ Sudoꝛ multꝰ vt supꝛa de naturali. ⁋ A substātialiter inherētibꝰ. Nā caliditas eius est minoꝛ q̃ʒ caliditas quotidiane ex flegmate salso: sed frigus est intēsius. hec sunt que opoꝛtet medicū experientia compꝛehēdere magis q̃ʒ scriptura. ⁋ A qualitate mutata. Ut de naturali dictū ē: oꝛis dulcedo: vł insipiditas. Ab actiōe lesa: qꝛ incipit cuʒ leui frigoꝛe ⁊ n̄ cuʒ rigoꝛe: vnde. 18°. continentis. Et cū coꝛrumpitur flegma dulce: non erit in ea penitus rigoꝛ: ⁊ maxime in pꝛincipio ⁊ augumento: naʒ non inconuenit ꝙ aliquando in statu accidat paruus rigoꝛ iaʒ subtiliata materia ⁊ acuta: ⁊ moꝛdicatiua facta: sed erit mitis rigoꝛ siue hoꝛripilatio: qꝛ materia ex se mitis est ⁊ benigna: ⁊ iō cuʒ in pꝛincipio non sit malignata non facit rigoꝛem. Et ideo dixit Auic. illaʒ auteʒ que fit ex flegmate dulci raro antecedit in pꝛincipio vſqʒ ad plurimos paroxismos hoꝛripilatio: neqʒ frigus: neqʒ rigoꝛ: ꝓpter. s. materie benignitateʒ. Et qꝛ rigoꝛ ille leuis est: ideo cito recedit et calefit cuʒ gradatione respectu aliaruʒ flegmaticaruʒ. De pulsu: ⁊ alijs dicatur ꝙ assimilātur eis: que ī flegmatica naturali: siue vera veniunt: vnde doloꝛ capitis ē grauatiuus: ⁊ inuadit in hoꝛa flegmatis ⁊ quādoqʒ in hoꝛa sanguinis. qn̄qʒ. inter has: vt. 3. 5. 6. hoꝛa noctis.

Signa demonstratiua quotidiane a flegmate salso. Ab exeuntibus mutatis vrina est ruffa vel subruffa citrina ī pꝛincipio subtilis in pꝛocessu vero mediocriter spissa in cuius exitu patiens sentit aliqualem caliditatem siue moꝛdicationem qđ in alijs non percipit. ⁋ Egestiones sunt tincte: ⁊ similiter in earuʒ exitu moꝛdicant sputum salsum. Sudoꝛ copiosioꝛ q̃ʒ in ceteris: ⁊ in pꝛincipio ⁊ fine. quia. s. quandocunqʒ accidat.

⁋ A subaliter iherētibꝰ. Calitas moꝛdacioꝛ ⁊ itēsioꝛ ⁊ cl-

tiꝰ succedēs frigori aut horripiloni siue rigori q̃ȝ i ceterl.
¶ A qualitate mutata. lingua ē sicca similiter os ⁊ labia
nisi contra operetur chatarratus subtilis.
¶ Ab actiōe lesa. Auic. illā q̄ ē ex flegmate salso seqͥͭ hor
ripilatio: ⁊ nō fuit vehemēs frigus: ⁊ hoc ꝓꝑ acuitatē co/
lere ꝑmixte flegmati q̄ adiuuat ad horripilationē: ⁊ nō ꝑ
mittit fritatē extēdi. vñ i hac accidit rigor plusq̃ȝ i alys.
Jtē sitis. ⁊ iō Auic. Sitis gdē minorat̃ i febribꝰ flegma
tis. nisi ꝓꝑ cāȝ salsedinis: aut vehemētie putredinis. Sō/
nus est minor: ⁊ est vtplurimum cum pruritu ac scabie.
pulsus est in ea maior velocior ⁊ frequentior. nec est ita
diuersus vt i alys: ⁊ hora motꝰ eiꝰ ē iter horā motꝰ coler̃
⁊ flegmatis. vñ hora none ē hora eiꝰ: ⁊ qñq̃ȝ īcipit añ: vt ī
hora colere: qñ. s. ē multũ de colera. qñq̃ȝ ecōuerso īcipit
ī hora flegmatis auriũ tīnitus caliditate ventosante fle/
gma. grauitas capitis nō magna: vt i alys. stomaci fastidi
um flegmate sua salsedine mordicāte: ⁊ i hac febre ē la.
hor vsq̃ȝ ad. xy. horas. deinde sequũt̃ hore sex false getl
⁊ tertio. vi. hore vere getis: ⁊ ī hoc differt a duplici tertia
na in q̄ nulla aut ꝑua est quies.

Signa demōstratiua quotidiane a flegmate vitreo
crudo siue mucilaginoso. ¶ Ab exeũtibus
vrina ē a ꝑn° alba ꝓꝑ frigiditatē hũoris subtilis vel me/
diocris sube cũ deberet eē grossa: ꝓꝑ opilationē ⁊ mate/
rie cōpactionē fortē. vñ ꝑtes grosse sic a ꝑn° nō resoluũt̃.
aliqñ ē ruffa vl' subruffa ꝓꝑ accensionē caliditatis putre
dinalis: vt ī augumēto: ⁊ statu: ⁊ aliqñ subpalida: ⁊ maxͨ
ī corpore colerico a cā extrinseca: vt niue vl' vsu cibario/
ruȝ formaꝝ in frigiditate: ⁊ ē cũ residētia trũboꝝ: aliqñ
in ꝑn° ꝓꝑ collectionē eiꝰ flegmatis ꝑus in vesica factaȝ:
aut ī augmēto apparēt trũbi: ꝓꝑ sepationē alicuius vel
aliquaꝝ partiũ a massa. ⁊ silr ī statu ⁊ declinatione.
¶ Egestiones sunt viscose. Et apparet in eis flegma vt ē
albugo oui cruda: aut vt vitrũ liquefactũ. vomitus est
similis. Sudor aũt ī ꝑn° nullꝰ: neq̃ȝ ī augmēto: neq̃ȝ ī sta
tu nisi forsitā ī fine eiꝰ: ⁊ ī declinatiōe ꝓꝑ materie frigidi
tatē grossiciē ⁊ viscositatē. Jn declinatiōe aũt iā subtilia
ta mā posset apparere: ⁊ cũ apparet: qꝛ mā ē multa adest
copiosus: ⁊ cũ Auic. dixit: ꝓuatio sudoris: maxīe ītellexit
qñ febris hec ē ex flegmate vitreo: ⁊ ī augmēto succedē
te calore adē multititudo hũiditatis ⁊ saliue iā liquefa/
cto flegmate: sic̃ accidit ex liquefactiōe glaciei. Sputuȝ
albũ viscosuȝ globosuȝ. ¶ A substātialiter inherētibus:
qꝛ eiꝰ caliditas ē ad tactũ ñ ītēsa ꝓꝑ materie fritatē ve/
hemētē: sȝ sentit̃ fortis: vt ita dicā spissa: ꝓꝑ dēsitatē sub
iecti: ⁊ nō ꝓcedit gradatiȝ: sȝ aliqñ post caliditatē redit
frigus. Jta q̓ vbi ꝑ successionē putabas eē augmētũ fui/
sti deceptꝰ ⁊ ē ꝑncipiũ: ⁊ hoc accidit ꝓꝑ materie diuersi/
tatē ī ꝑtibꝰ suis: q̄ sic diuersimode ad putredinē mouet̃.
¶ A qualitate mutata. Magis enim mortificato calore
palescunt omnia vt supra. de signis in communi.
¶ Ab actiōe lesa. Jn ꝑn° venit hec febris cũ magno frigo
re rōne materie. Et vt Auic. fortasse miscet̃ frigori eius
in ꝑn° rigor. i. horripilatio: ⁊ ꝑua pũctio qđ ꝯtingit ꝓꝑ re/
uocationē caloris ad intra. Jtē vt dictũ ē: qꝛ ꝑtes sũt dif/
formes. vñ ī ꝑn°: qꝛ aliqñ succedit caliditas: vt hoc ante
ab illa caliditate ꝑs aliq̄ subtiliata ⁊ calefacta ē: vl' eē ꝑt
cā huiꝰ horripilatiōis siue pũctionis. Est. n. frigus inten/
sum valde: sȝ rigor ꝑuus ⁊ incipit in extremitatibꝰ paula
tim: ⁊ adeo intēse succedit ꝑ totũ corpꝰ: vt īfirmꝰ se cōge
latũ iudicet: cũ magna iũcturaꝝ fractiōe: ⁊ ē hoc frigꝰ in
tēsius q̃ȝ ī ꝑn°. cuiꝰ ꝯ̃riũ videret̃ ōbere ꝯtingere ꝓꝑ māȝ
eē ampliꝰ calefactā: ⁊ iō qꝛ magis calefacta: ⁊ magis sub
tiliata ⁊ magis putrida. hinc qđ velociꝰ mouet̃ ad mem
bra sensibilia. illa magis nocens ⁊ alterans q̃ȝ in ꝑn°. ⁊ iō
fit caloris ad intra reuocatio ad quā. vt notat expientia
maius seqͥͭ frigus priuatiuũ q̃ȝ sit i ꝑn° positiuũ. Jtē ⁊ ri
gor fortior mā sic fcā magis acuta: ⁊ magis mobili: ⁊ pig͛
extēdit̃ hec frigiditas supra totũ: īmo longo tꝑe durat.
postea aũt seqͥͭ debilis ⁊ lētus calor cũ ꝓuatiōe sitis: sed
cũ multa saliua: vt supra. Et isti cũ difficultate calefiunt
etiā appōitis pānis calidis: ⁊ incipit cuȝ grauitate capitl
magna: ⁊ sōno graui: ⁊ ē ꝑoxismus lōgus ex ꝑte oiũ suo/
rum tempoꝝ. Et adest lateris ⁊ vētris inflatio maior q̃ȝ
in alys. cā dcā ē i de signis ī cōi. dolor stomaci ītestinoꝝ.
⁊ grauedo ⁊ tortio. grauedo renũ ⁊ infimaꝝ ꝑtiũ dorsi.
mā graui descēdēte: dolor in loco flegmatis ipsius: ⁊ est
aliqñ dolor intolerabilis: maxͨ qñ mā ē ī intestinis ⁊ vē
tosat̃: ⁊ vētositas claudit̃ inter tunicas intestini. vñ acci
dit dolor: ac si terebello ꝑforaret̃. ¶ Pulsus ē ī ꝑncipio
debilis occultꝰ ꝓꝑ ꝯstrictionē artariaꝝ. in statu v̓o ē ꝑuꝰ
debilis ⁊ gracilis: ꝓꝑ ꝑuitatē caloris īnati. Et ē multũ di
uersus ꝓꝑ difformitatē materiei difformiter v̓tutē gra/
uātis: ⁊ quāto flegma ē frigidius: tāto facit pulsuȝ mino/
rem ⁊ debiliorē ⁊ rariorē. Et inuadit hora flegmatis ali/
quādo ī tertia hora noctis. Et dixit Gal. ī terapētica ad
glauconē. Quotidianary veri ſȝ plurimũ quotidie ascē
dēdo horā mutāt: ⁊ si ꝑma hora ꝑme diei venit. 2ª die in
2ª hora venit. 3ª die ī 3ª. ⁊ sic de alys aio v̓i v̓o ī horis per
singulos dies variādo potius descēdũt q̃ȝ ascēdũt: vt si
ꝑma die hora 3ª venit 2ª die venit 2ª hora ⁊ 3ª ꝑma: ⁊ sic
ð alys. Et ī eodē. flegma āt vitreũ raro putrefit: sȝ vtplu
rimum prouenit ex eo rigor: queȝ non sequitur febris: ⁊
bene considera hoc dictum Gal.

Signa demōstratiua quotidiane de flegmate aceto
so pōtico. ¶ Ab exeũtibꝰ. Urina pallida ci/
trina vl' subcitrina in suba subtilis maxͨ ī ꝑn° vl' circa me
diocritatē sine globo in fundo: ⁊ quāto magis digerit̃: tā
to magis inspissat̃. ¶ Egestiones flegmatice cũ aliqua
li citrinitate. ¶ Sputũ acetosũ vl' pōticũ. vomitus fle/
gmaticꝰ acetosus ⁊ mucilaginosus. ¶ Sudor paucus: ⁊
maxͨ ī ꝑn° ⁊ augmēto. Jn declinatōe aũt ē qñq̃ȝ multus
sudor: ⁊ qñq̃ȝ paucus. acetosa eructuatio. ¶ A subaliter
inherentibus. Caliditas remissa: ⁊ non multum acuta.
¶ A q̄litate mutata vt ī religs: sȝ nō ē tāta palliditas fa
ciei: sic̃ in vitreo ꝓꝑ māȝ nō eē ita frigidā: ⁊ ē sapor oris
acetosus. ¶ Ab actiōe lesa. Jncipit cũ frigore nō ita ītē/
so vt in vitreo rigor ē maior: sȝ frigus pigrũ siue tardum
similiter caliditas lēta ⁊ pigra appetitꝰ ad cibũ satis ītē/
sus: ⁊ si assumit̃. ī q̃ȝtitate desiderata ꝓꝑ indigestionē ac/
cidit tortio: Jtē grauitas capitis ⁊ frōtis: ⁊ maxͨ sinistre
ꝑtis: qꝛ ad nāȝ tēdit melācolicā. cōstipa° vētris ꝓꝑ stipti
citatē hũoris sine siti cũ dolore sinistri ypocũdry. Jnfla
tio post cibũ cũ dolore ex grossa vētositate generata ex
indigōne affligit: ⁊ ī horis flegmatis: ⁊ qñq̃ȝ melīe. ¶ Et
in hac ē ī pulsu nōbilis diuersitas. Oīa itaq̃ȝ adinuicem
glomera. qm̄ vnũ vl' duo nō sufficiũt. ꝯsidera. Et sup oīa
in omnibus attende vomitui. quoniā ab eo satis efficax
sumitur iudicium de quotidiana.

Signa ꝓnostica. Jn ea q̄ ē ex flegmate vitreo: qꝛ lō/
ga ē valđ finis eiꝰ sepe ē ydrops: ⁊ sic ēt ð alys
cũ ꝓlōgāt̃: ⁊ platearıꝰ. cura eiꝰ q̄ ē ex flāte acetoso nō ē
negligēda: qꝛ apta ē trāsire ad erraticā ꝓꝑ similitudinē
flātis acetosi ad hũorē melicũ: ⁊ finalr ꝯuerti in q̄rtanā.
Dolor loci denũciat minerā materie. Et serapio quoti/
diana ē lōga: ⁊ nō ē absq̃ȝ timore vehemēti: qꝛ ipsa ledit
nāȝ oi die: ⁊ nō dimittit eā qescere ēt: qꝛ in ea os stoͥ. ſm
plurimũ ē lesuȝ: ⁊ ð ꝯsueͨ eiꝰ ē vt attrahat nauseā. sȝ gd
de ꝯtinua adhuc magis verēdũ. vñ Almā. pur ð iterpo/
lata. multl morat̃ mēsibꝰ ⁊ mortis suspitionē secũ hñs.

⁊.is.cõtinẽtis.quottidiana est ꝑiculosa.⁊ iõ aduerte.Et vt 4° collꝫ.deterior oibus est q̃ ex fl'ate vitreo: ⁊ saluior oiuꝫ est que est mundoꝝ tẽporũ.i.q̃ habet tẽpora magis mũda in sua ĩterpolatiõe vt q̃ ẽ ex fl'ate nãli aut dulci et benigno ⁊ minus crudo.vel mũdoꝝ tẽpoꝝ.s.ab accñtibꝰ prauis:qr .s.est sine sincopi:deiectiõe appetitus: ⁊ sine debilitate digestiõis.absq̃ dolore.iflãmatiõe viscerũ.capit'l grauitate. ⁊ silibꝰ. Itẽ ⁊ mũdoꝝ tẽpoꝝ.i.distictoꝝ particulariũ ⁊ nõ cõfusoꝝ vt que hꝫ nullã statiõnẽ in augmẽto frigoris aut caloris aut ipoꝝ declinatiõe.nã significat ꝙ mã est vniformis ⁊ nõ difformis: ⁊ saluior est p̃cipue que est multi sudoris:qm̃ ꝑ ipm significat̃ raritas corporis. ꝓuatio opil'onis. mãe subtilitas: ⁊ eius paucitas:nõ absolute:qr ml'tus multã: ⁊ paucus paucã:sꝫ dicit̃ pauca in cõparatiõe ad virtutẽ. nõ.n.est tãta vt ipsam mouere nõ possit ⁊ per sudorẽ expellere.Et Gerardus .q̃ ẽ brenioꝝ paroxismoꝝ ⁊ pluris sudoris illa est saluior:q̃ est ex flegmate salso ẽ ꝑiculosior: ⁊ magis ifestat motus cal'itatis in ea:significat eius lõgitudinẽ ⁊ breuitatẽ.vt cũ citius mouet̃ post frigus: ⁊ citius ad statũ venit alijs paribꝰ breuiorẽ:ecõtra lõgiorẽ. ¶ Si in p̃ncipio viderimus vomitũ spõtaneuꝫ ⁊ in fine sudorẽ p'l'm bonũ signũ est ⁊ egritudinẽ breuẽ significat ⁊ saluã: qr significat ꝙ mã nõ est ml'tũ viscosa: ⁊ ꝙ pori cutis ⁊ venaꝝ sũt rari ⁊ nõ dẽsi ⁊ opilati ⁊ fortitudinẽ v̾tutis ⁊ obedientiam mãe. ¶ Deiectio ĩ hac febre mortẽ significat. ⁊ hoc signuꝫ bene cõsidera.ne decipiaris. Febres fl'atice alijs paribus sunt colericis ⁊ mel'icis deteriores:qm̃ iste magis interpolãt ⁊ virtutẽ nõ tãtũ debilitãt sicut fl'atice.itẽ sunt a minori q̃ntitate mãe:nec in eis sunt opil'ones vt in fl'aticis. ⁊ earũ mã est magis apta digeri.de earũ ꝑduratione iam actũ est in de signis in cõi. Mãe digõnẽ ꝓnũciabis cum frigus minorabitur ⁊ cal'itas augebit̃. Cũ in p̃ncipio vides febrẽ ĩcipere cum multis ossitationibus ac alicibis cuꝫ stupore quodã ⁊ ꝓfunditate somni: ⁊ cũ his ĩfirmus habuerit quẽdaꝫ in facie liuorẽ:ac faciẽ ipsaꝫ tumidã scias ꝙ facillime cadet in subeth.tu itaq̃ si a p̃ncipio mãꝫ cognosces multũ grossaꝫ ⁊ viscosam tẽpus frigidũ ⁊ humidũ:etatẽ ꝯpl'onez flegmaticã:paroxismũ lõgũ cũ paruo sudore aut nullo:stomaci debilitatẽ:appetitus ꝓstrationem:somni ꝓfunditatẽ ⁊ nãm debilem:ĩfirmum perituruꝫ denũciabis.naꝫ his oĩbus apparẽtibus anteq̃ materia digeri possit v̾isimile est vt v̾tus cadat ⁊ ĩfirmus moriat̃. Opposita aũt oĩo salutẽ ⁊ media ĩter hec medio mõ se habebũt q̃ntum ad ꝓnosticũ. Quomõ aũt ex ea ledat̃ stomacus epar splen: ⁊ hꝰ. iã actũ est:per quã lesionẽ corpus in cacesiaꝫ idropem. ⁊ hꝰ cadit. ⁊ tu ꝯsidera.qm̃ si recte ꝯsiderabis diligẽter que dicta sũt spero nõ vanũ depones iudiciũ. ¶ Postremo scito ꝙ vomitus spõtaneus in p̃ncipio eueniẽs significat leuitateꝫ et mãe subtilitatẽ.ꝙ si moratur: ⁊ sic a p̃ncipio nõ statim venit mãe grossiciem ⁊ coagulationẽ denũciat ⁊ morbi prolixitatem. ⁊ hec de ꝓnosticis.

¶ De cura flegmaticarũ in gnãli. Rubrica. II.

ACcedens ad earũ curã euꝫ obseruabo ordinẽ qui de spẽbꝰ suis ĩscriptus est. Initiũ faciẽs a cura note:vt ceteri facere cõsueuerũt:cuiꝰ cã ĩfra dicet̃. ⁊ dato ꝙ canones de cura putri.ĩ gnãli positi tibi ĩtelligẽti satisfacere deberẽt.tñ vt rẽ magis aperiã eos ĩscribã canones q in cura fl'aticarũ attẽdẽdi sunt:q numero.x.eẽ dicunt̃. Primꝰ ordiatio diete. Scõs lenitio eq̃lis. Tertiꝰ minoratio mãe. Quartꝰ.digõ gradata siue reiterata. Quintꝰ. reiterata euõ siue gradata. Sextꝰ ꝓuocatio vrine. Septimus ꝓuocatio sudoris. Octauꝰ.mẽbroꝝ nãliũ ꝯfortatꝰ:maxime stõi epis ⁊ splenis:q̃ mẽbra ĩ febris hꝰ lõgo ꝓcessu ledi ac molestari ꝯsueuerũt: vt in de signis. Nonꝰ alteratio. Decimus accñtiuꝫ correctio. ¶ Et añ eoꝝ cõplemẽtũ scito p̃mo.ꝙ sic̃ supra de signis notũ est ĩ gnãli.ita p̃mo ponã curã feb.fl'atice in gñali. Deide descẽdã ad spãleꝫ curã eiꝰ s̄m diuersitatẽ mãe a q̃ ipsa fit.nã Auic.diuersificat̃ s̄ꝫ naturas suas.s.fl'aticã:acetosaꝫ: ⁊ fl'aticã vitreã: ⁊ fl'aticaꝫ salsaꝫ ⁊ dulcẽ. Itẽ ⁊ s̄m mãei diuersitateꝫ ex ꝑte masse eiꝰ ꝑꝑ diuersaꝫ cõmixtionẽ:vt qr fl'ati coniungit̃ mel'ia col'a ⁊c. ⁊ s̄m h̾ oꝫ variare: ⁊ sic̃ cura eiꝰ diuersificat̃ rõne mãe.ita et rõne tẽpoꝝ suoꝝ:p̃ncipij.s.augmẽti:status: ⁊ declinationis quo.s.ad moduꝫ diete:qm̃ in alio ⁊ alio tempore alia cõuenit dieta vt statim: ⁊ s̄m apparitionem digestionis in ea:et eius occultationeꝫ quo ad digestiuorũ ⁊ solutiuorũ administrationẽ: vt ĩfra. ¶ Or si queratur.cur de tali diuersitate tẽpoꝝ nõ fecit mẽtionẽ Auic. ⁊ alij in cura tertianaruꝫ. dicẽdum ꝙ hoc ideo fuit ꝓpter materie magnã difformitatẽ.vñ aliquãdo in augmẽto vniuersali apparẽt per dies plures digõnis signa in materia:deĩde redeũt ex difformitate mãe signa cruditatis:quo tẽpore non debes ꝓcedere cura augmẽti:sꝫ p̃ncipij. Or si hec diuersitas cõtingeret in p̃ncipio vniuersali.tũc in eo pariformiter oporteret te ꝓcedere:nũc cura p̃ncipij:nũc cura augmẽti.q̃ cure a seinuicẽ differũt:vt ex dicẽdis manifeste apparebit. ¶ Scdõ dicẽdũ ꝙ in cura huius febris maior est itẽtio ad mãꝫ q̃ꝫ ad febrem ipsam. Cuius cõtrariuꝫ est in tertiana: ꝓpterea quia ipsa nõ est multum ifestans: ⁊ remota causa remouet̃ effectus: ⁊ maxime hꝫ maioreꝫ veritatẽ in omni alia spẽ ab ea que a fl'ate salso est. Propter qđ ĩferẽdũ:ꝙ a fortiter ĩfrigidãtibus est abstinẽdũ.nã talia mãm ĩcrudãdo ⁊ ꝯgelãdo: morbũ ꝓlõgabũt ⁊ fortasse egrũ ad subeth ꝑducẽt.

¶ Et veniendo ad complementuꝫ p̃mi: dico ꝙ male in generali põt canõ dari omnibus speciebus cõueniens ꝓpter diuersitatẽ materiei magnã. differt nãq̃ multũ ĩter flegma salsuꝫ ⁊ crudũ:ĩter ipsum ⁊ dulce. ⁊ sic de alijs. Et ideo tu patieris sic me de regimine sex rerũ nõ'nãlium leuiter ꝑtrãsire.nam de ipso in vnaquaq̃ ⁊ ꝓpria rubrica complete. ¶ Abstinẽdũ est in febre fl'atica ab aere frido ⁊ humido.ꝓterq̃ ĩ statu vniuersali ⁊ particulari paroxismi. Et nõ sit friditas ĩtensa q̃ opilet:sed leuis. Et iõ ipm modera s̄m constitutionẽ eius. Abstineat a cibis flegmaticis: vt cucumeribus citrullis. vnde Auic. Euitet olera infrigidãtia et humectãtia. Item vnctuosa ⁊ iflãmabilia: ⁊ maxime rõne dispõnis. Et vt Auic. Non oportet vt comedat pullos nec coturnices dõec quiescat febris ab acuitate ⁊ sui vehemẽtia ⁊ minuatur.i.vsq̃ ad declinatiõeꝫ vl'em: nisi debilitet̃ virtus:cui ⁊ ꝯsuetudini vt sepe debes eẽ maxime sollicitꝰ. De hora cibatiõis ⁊ q̃ntitate eius ⁊ ordĩe habuisti supra de radicibus vniuersalibus. ⁊ tu ibi.oĩo verum Auic dicit de cura eius. Et hora cibi est post paroxismi tẽporẽ ⁊ eradicationẽ eius. ⁊ ante paroxismũ ad minus q̃ttuor horis. Sed vide vbi allegatũ est. Cibatio autẽ hec diuersitatẽ recipit: vt supra respcũ tẽpoꝝ vl'iuꝫ febris ipsius. vnde in p̃ncipio p̃ncipij est subtilianda dieta vsq̃ ad quintuꝫ diem: vt per ieiuniuꝫ materia calefiat: ⁊ s̄m partem cõsumatur. ⁊ post quintum ingrossetur ab ea que in p̃ncipio:ne per ieiuniuꝫ v̾tus debilitet̃. Nõ tamẽ positus est hic terminꝰ gnq̃ dierũ vt p̃fixus:sꝫ vt cõior. Vñ in ea q̃ ex fl'ate salso est aut ex pauciori mã in corpe col'ico ⁊ hꝰ:miori ĩdiget termĩo: ⁊ cõsil'r aliq̃ ex causis oppositis maiori.cõsidera tamẽ etatem ꝯsuetudinẽ. Ex canone aũt gñali:qr ĩdicatiõe sumpta a statu debꝫ eẽ grossa in p̃ncipio:cõsidera. Vult itaq̃ expresse Auicẽ.ꝙ in hac febre dieta sit subtilior q̃ꝫ in q̃rtana. vñ in hac ẽ maior q̃ntitas mãe hũide: ⁊ fortasse reducibil' ad benignũ que potest nutrire. Et ecõuerso dic ꝙ subtiliatio regiminis est minus necessaria q̃ꝫ in tertiana ⁊ sanguinea ꝓpter eius lõgitudinẽ; ⁊ qr accñtia sunt remissiora minꝰ de

subtiliatiōez īdicātia. Et ideo bñ dixit Auic. vtere subtiliatiōe regiminis fm equalitatē: qꝛ scꝫ nō tm̄ q̄ꝫtum in colericis: nec ita parū sicut in quartana: qꝛ scꝫ grossioꝛ debet esse in quartana: ꝛ ex ꝯsequēti equalis: qꝛ mediocris īter illas. In augmēto autēꝫ sit subtiliatio equalis. i. media īter subtiliationem principij ꝛ status: quia debet esse subtilioꝛ ea que in principio: ꝛ grossioꝛ ea que in statu. Sed vt in radicibus vniuersalibus dieta oꝛdinari habet in relatione ad statuꝫ. Unde scito ꝙ quādo estimatur ꝙ status est ꝓpinquioꝛ q̄ꝫ esse dꝫ fꝫ terminū datū: qꝛ īfra. xliiij. ꝛ. lxiiij. dies tūc debes in pn̄º subtiliare magis. Qꝛ si creditur ipsuꝫ esse tardioꝛē tunc ingrossa administrādo pullaꝫ: vt Auic. Sed sūma habe ꝙ nihil melius in hac febꝛe q̄ꝫ subtiliatio regiminis debite facta: vbi scꝫ etas v̄tus p̄cipue cōsuetudo ꝛc. cōsentiunt. Et iō dixit Auic. Fames ꝛ somnus supꝛa famē ꝛ exercitiū supꝛa famem: si nō debilitāt sunt vltima ī iuuamēto egritudinis hui⁹: qꝛ multū de m̄a cōsumit eius. Uñ si erras in subtiliatiōe. hic erroꝛ facil'r coꝛrigit̄. nā est moꝛbus lōgus dans īducias: ꝛ tēpoꝛa sunt lōga in qb⁹ erroꝛes coꝛrigi possunt: vt si nimis subtiliaui in augmēto: cū hoc p̄cipio cū adhuc sit tēpus lōgū: anteq̄ꝫ veniat status potero talē coꝛrigere erroꝛē ꝛ v̄tutē foꝛtificare. Et cā laudate subtiliatiōis est abundātia m̄aei in hac febꝛe plus q̄ꝫ in alijs q̄ cōsumptiōe īdigēt. Tu itaqꝫ cū in p̄ncipio p̄ncipij multuꝫ subtiliasti vsqꝫ ad q̄nqꝫ vel septē dies: debes deīde īgrossare ꝛ nō stare sup̄ illa subtiliatiōe: qꝛ v̄tus deficeret: deinde facta cōueniēti īgrossatiōe debes gradare versus subtiliationē expectādo statū. ita ꝙ in fine augmēti dieta sit satis subtilis. Itaqꝫ ex dictis apparet ꝙ in p̄ncipio v'l' opꝫ dietā m'ltū attenuare ꝛ etiaꝫ īgrossare. In augmēto aūt dieta dꝫ eē subtilis: ꝛ gradatiꝫ subtiliādo ꝓcedere. In statu aūt dietādū subtili⁹ ꝛ in declinatiōe grossius. vñ Auicē. Nō oꝫ vt comedat pullos ꝛ minuat̄. i. vsqꝫ ad declinatōēꝫ vt supꝛa. Et de ipsa dieta subtili ꝛ grossa lege supꝛa 3º capitulo.

¶ De q̄litate aūt cibarioꝝ dicēdū subtiliatiua calefactiua ꝛ īcisiua a multis cōcedi etiā in p̄ncipio. vñ Almāsoꝛ de cura flegmatice. ingt. Nutriēdus est eger ex aceto oleo abluto çuccaro pauca mentha ꝛ h9. Et subdit. Et regat̄ sic eger vsqꝫ ad hebdomadā. Serapio ꝯcedit aquā cicerū. Aui. v̄o ingt. Eoꝝ aūt cibi subtiles sunt. i. subtiliatiui vel qui sunt in dieta subtili positi: qꝛ pauci nutrimēti: vt acetū: oleum: moꝛi. ꝛ ꝓpꝛie in fine eius: qꝛ post digōnē: qꝛ multū ꝯsumūt ꝛ exiccāt m̄am. vñ dati in p̄ncipio ante digōnē faciūt m̄aꝫ p̄cipitare in vias renū ꝛ venarū: ꝛ sic in opil'ōnē addūt: ducēdo m̄am crudā ad illa loca. ꝓpter qd̄ a p̄ncipio sunt euitādi: ꝛ dādi sunt cibi exiccatiui in cal'itate nō excedentes. Nā cū ītētio in p̄ncipio sit plus ad causam antecedentē q̄ꝫ ad febꝛem: ideo cōueniūt. Et hoc quasi est veruꝫ in oībus sp̄eb⁹ fl'atis: excepto salso in q̊ ꝛ ī alijs oꝫ q̄litates cibarioꝝ ꝛ potuū metiri fꝫ sp̄eꝫ fl'ati: vt infra clare dicet̄: imo aliq̄ñ ꝯueniūt multū cal'i: vt in fl'ate vitreo in quo cōcedunt auctoꝛes quādoqꝫ piper. cōcedunt ciminum anetum ꝛ huiusmodi. Et dixit Ysaac quosdam antiquos hanc febꝛē ex vitreo ꝛ fl'ate acetoso curasse p̱ exhibitionē pisciū salitoꝝ.

¶ Potus sil'r declinare dꝫ ad siccū. ꝓp qd̄ aq̄ frida vt Aui. oīno alienāda ē ꝛ ip̄a cocta cū modico çuccari ru. p̄ōt exhiberi: ꝛ est ꝯueniētioꝛ añ apparitionē digōnis. ꝛ h̄ in t̄pe calido. In frō v̄o da aquā mellis. Itē ydromel cū speciebus aqua simplex cocta cū radice aliq̄ aut semine aliquo.

¶ De aq̄ oꝛdei dixit Franciscus de pede montiuꝫ. ꝙ ipsa ꝛ simplex ꝛ decocta cū semine aliquo est maxime cōueniēs in se plures compꝛehēdēs ītētiones. Sꝫ Nicolaus noster dixit. aqua aūt oꝛdei stomacum ledit: ꝛ sua dulcedine opilationē īducit. ꝛ ideo nō ita securiter exhibetur. cōsidera.

Nota dissensione de aqua Ordei in flegmaticis

¶ Uinū vero nō cōceditur in p̄ncipio: qꝛ m̄am crudaꝫ secum ducēs cum sit bonus penetratoꝛ opilationē causabit. Item qꝛ īflāmat. Sed hic aduerte ꝙ credo securiter dari p̄ōt vinū debile de padua: qd̄ ab aqua est parū distans. qd̄ nō est penetratoꝛ bonus neqꝫ inflāmās. Et si quo loco inuenitur auctoꝛes in harum p̄ncipio vinū damnare: ītelligūt de vinoso subtili. Et tu in eius exhibitione te modera fm etatē cōsuetudinē virtutem ꝛ huiusmodi. Auic. vero ingt. Et cum pertrāsit quartusdecimus: qꝛ scꝫ apparēt signa digestiōis: tūc vinū subtile cōuenit eis cuꝫ subtiliatiōe sua. ꝛ qꝛ cōfoꝛtat caloꝛē īnatum: ꝛ quia ꝓuocat: ꝛ qꝛ sudare facit. vniuersas eniꝫ mouet exiccatiōes. iiº terapētice. vnde. 18º. cōtinētis. Uinum quoqꝫ post digestionē materie cōuenit multis modis. Quidā in flegmate subtili dant vinuꝫ post q̄ntum: in grosso post quartū. Est enim harū materierū digestiuū bonum. Quidā subtilius aduertentes: vt ad cōplexioneꝫ etatem ꝛ consuetudinē ꝛ ad tempus anni: aliter se moderant dādo scilicet ꝛ ab eo abstinendo: vt si fuerit colericus iuuenis in estate euitant. considera.

¶ De motu ꝛ quiete dicendum ꝙ quies ex se non cōuenit: vt patet īdicatiōe sumpta a materia: neqꝫ motus ꝓpꝛie indicatiōe sumpta a virtute: quoniā male possunt īfirmi exercitari cum motu. Qꝛ si fieri posset absqꝫ nocumēto virtutis cōueniret ꝛ moderatus fm virtutis tenoꝛem ꝛ medici pꝛudētiaꝫ. Loco autē motus siue exercitij fiūt fricatiōes tibiaꝝ bꝛachioꝝ ꝛ humeꝝ: vt īfra. ꝛ administrant̄ balnea. nam m̄am calefaciūt subtiliāt ꝛ ad poꝛos cutis trahunt. ꝛ per ipsos sic rarificatos trāspirat: ꝛ fiūt he fricatiōes leuiores ꝛ foꝛtioꝛes fm materiei maioꝛeꝫ aut minoꝛē grossiciē ꝛ viscositatē: sed saltē foꝛtioꝛes q̄ꝫ in tertianis ꝛ sanguīeis: fiūtqꝫ in declinatione paroxismi expulsis sup̱fluitatibus: vt residuū materie mote resoluat̄: deīde per spacium certum vt per mediam hoꝛam vel circa datur cibus: ꝛ de his infra in rubꝛicis sequentibus. Uerū aliquando cōueniūt ante cibum in remouendo nocumentum frigoꝛis: vt dicetur in fine rubꝛice in complēdo vltimum canonem.

¶ De balneo autem dicatur pꝛo nunc: cum nō sit in vsu nō conuenire nisi post digestioneꝫ et euacuationem materie: ꝛ pꝛopꝛius in declinatiōe vniuersali in assueto foꝛti.

¶ De somno ꝛ vigilia. Somnus ad digerēduꝫ quātuꝫ vigilie ad resoluēdū. vel eq̄lis: vt Hēti. i. ꝓpoꝛtionalis. verūtñ absolute vigilia dꝫ eē lōgioꝛ sōno. vñ sōn⁹ dꝫ eē. vij. viij. v'l circa hoꝛaꝝ. sꝫ ī h̄ ꝯsidera etatē ꝯsuetudinē v̄tutis tenoꝛē ꝛ h9. Et h̄ scito ꝙ ex maxīe iuuātib⁹ ī hac feb. ꝯsentiēte virtute ē sōn⁹ supꝛa famē. ¶ De ianitiōe. rep'lo maxīe vitādā ē vt supꝛa de cāis. imo ianitio maxīe ꝯuenit ꝛ magna si lōgitudo egritudīs nō obstaret: ac v̄t⁹ cōstātia: vt supꝛa. Tu itaqꝫ eā modera. Itē ianiat̄ vēter si pol'e ē bis in die cū clisteri lenitiuo vt statī aut suppositoꝛio: ꝛ h̄ vbi nā ex se non oparet̄. euitet coitū. Accidentia animi: vt tristicia ꝛ h9 euitentur: ira aliqual'r ꝛ tēpoꝛe getis videt̄ cōuenire si bñ mēsurari posset: ꝛ iō qꝛ nō sic in nostra est libertate: cōsulo vt omittat̄: ꝛ reliq̄ securioꝛa tentent̄. vtat̄ gaudio ꝛ solacio.

¶ Pꝛo zº. q ē lenitio dicat̄ ꝙ ī p̄nº haꝝ febꝛiū maxīe pl's q̄ꝫ ī alijs ꝯpetit lenitio vētris p̱ clisteria aut p̱ os exhibita fꝫ ꝙ ꝯphēdit̄ m̄as sup̱fluas eē ī ītestinis aut ī venis: vt clare oñsuꝫ ē ī radicib⁹ v'lib⁹. ꝛ tu ibi. q̄ semp̱ respcū aliaꝝ sunt ī maioꝛi q̄ꝫtitate. ꝛ h̄ nō exñte fluxu. Et h̄ ē qd̄ dicebat Aui. ꝛ oēs ei⁹ sp̄es cōicāt ī hoꝛa p̄ncipij ī trib⁹ reb⁹. ī necītate lenificatiōis eq̄lis aut v̄oit⁹. vñ añ. iij. dies v'l. iiij. qꝛ. s. añ apparitiōeꝫ aliq̄lis digōis d̄bes lenificare euādo m̄as fecales: ꝛ q̄ sūt circa ītestina ī vēis mesaicis ꝛ h9. vt. s. ī radicib⁹ cū lenitiuo cōi. v'l p̄ōt exponi de digestiuo foꝛti qd̄ ī p̄nº dari nō dꝫ. ꝯsidera ifra. Post aūt dies. iij. vel. iiij. vel. vi. vt Amanf. post ebdomadā. qꝛ. s. apparente digestionis signo aliquali poteris lenire lenitiōe ꝓpa qꝛ respiciēte materiā

peccātē.qð tibi suadet digestiōis vestigiuȝ. quā si faceres ante propter eius omnimodaȝ cruditatem:peccabis:ꝛ nocebis cōmouēdo:ꝛ agitādo ꝛ nō educēdo.verūtñ he lenificationes per os exhibite nō debēt multiplicari:ꝛ maxime in pricipio vt Auic.quoniā mollificāt stomachū ꝛ trahunt qð subtile est:ꝛ derelinquūt grossum.ꝛ sic corrumpitur stomachi cōplexio.ꝛ totius.nam subtile facit ad digestionez grossi. debilitatur itaqȝ sic virtus vt aliquādo:ꝛ cacesia et ydrops inde sequat̄.Et ideo fortasse dixit Auic.lenitio eq̄lis.idest moderata:quo.s.ad quātitatem discretā.vel equalis exponitur:qꝛ debilis vel facilis.nō placet quoniā oīs talis est facilis.sȝ equalis:idest moderate de humore peccāte euacuās:vt ifra.cōsidera.Sed vt Serap.nō timetur assiduatio clisterioꝝ lenium in hac febre sicut lenitiuorum.

¶Et hic aduerte ꝙ in exhibitione lenitiuoꝝ debes abstinere a frigidis ꝛ humidis.vnde Auic.abhorreo qð est simile aque prunoꝝ:ꝛ tamarindoꝝ.ꝛ similium.De illis que debilitant stomachum in hac febre in qua est stomachus plenus flegmatibus frigidis:ꝛ illa sunt frigida:ꝛ de illis q̄ soluunt subtile.i.humorē subtilē vt coleram sicut viole tamarindi faciūt.nam ista nō respiciunt materias mucosas corruptas que in hac febre maxime abundāt in stomacho in p̄mis venis ꝛ itestinis:ꝛ q̄ ,p̄pe p lenitiuuȝ educi debēt.Sȝ cassia māna ꝛ geneliabin:ꝛ silia sūt q̄ maxie respiciūt illas.ꝛ debȝ fieri in p̄mis dieb⁹:qꝛ i trib⁹ p̄mis omissis alys euacuationibus:vt ifra apparebit.vnde quādoqȝ quādo.s.materia est valde grossa nō incōuenit cum his dare ifusionez leuem turbith:aut addere aliquid cartami.Unde.vt gnto colliget conuenit in principio lenire ventrem cum semine cartami.Lenitiua plura habes huic proposito in de radicibus supra.cū quibus dare poteris oximel simplex vel mel rosatum colatum:ꝛ tu compone.Sed vbi materia in partibus superioribus nō cogat te:administratio clisteriorum magis diligatur vt dictum est.¶Et ꝯsimiliter dicatur de vomitu ꝙ cōuenit in principio spontaneus ac arte leuiter factus cum aqua tepida:ꝛ oximelle.ꝛ potest fieri ꝯmunis ꝛ proprius:vt de lenitiuo dictum est.de quo vomitu in sequenti canone.

¶Pro tertio dicatur ꝙ certe nostro tempore propter inordinatum regimē ꝛ ,p̄pter hominū ingluuiem minus malū est in his icipere a minoratiuo ,p̄prio. Et ideo premisso lenitiuo per clisteria sequenti die dabis minoratiuum proprium.quia cū cōi addas vt dictū ē agaricū cartamuȝ vel turbith.de quo turbith scito ꝙ de eius ,p̄petate ē attrahere humorem q est in ore stomachi.ꝛ sic fiet minoratiuū ,p̄prium.Sequēti autē die dabis aquā ordei cū modico mellis rosati collati ad lauādū ꝛ abstergēdum ꝛ ad extra ducēdū materias corruptas que remāserūt in vys ductuuȝ ne si dares digestiuū aperitiuū secum ducēdo materias quas tales corruptas iuenit ad iteriora venarum penetrarent.

¶Et vt supra sicut de lenitiuo dictum est materia minoratur etiā vomitu qui in hac febre maxime cōuenit.ꝛ causa:quia stomachus ē minera flegmatis.ꝛ iō auctores multum adheserunt ei.vnde Serapio.Cū accidit in febre hac vomitus:nō oportet vt cōstringas ipsum:ꝛ proprie in inceptione periodi.ꝛ hoc si nō superfluerint:quia tūc cuȝ miua ꝛ alys vt ifra cōstringatur.ꝛ spontaneus semp est vtilis in hac febre.veruȝ si a nā nō venerit ꝛ leuiter ,p̄uocari possit illud operare etiā cū leuibus vomitiuis.vt cū aq̄ calīa siue tepida.syr.acetoso.oximelle ifusiōe rafani. decoctiōe atriplicis ꝛ hꝫ.Qr si fuerit flā multū grossuȝ.tūc vt Serap.p̄us exhibe icidētia vt agrumia:deīde ,p̄uoca.velut Almāſ. repleātur stōus piscib⁹ salsis deīde vomituȝ ,p̄uocabis. Qr si cū difficultate fiet vomit⁹:vt qꝛ patiēs duriter eum facit nullo mō ,p̄uoces,nā sic debilitabis stōm:ꝛ multe māe ex forti motu ad ipȝ attrahent̄.ꝛ erit periculū futuri apatis.ꝛ iō meli⁹ ē vt tūc expectes digōnē.Et iō dixit Auicē.Et si fit grauis in eo vomit⁹:nō ,p̄uoces cū labore.Oȝ ḡ vt expectet̄ in eo septim⁹:qꝛ tp̄s digōnis aliq̄lis:vł qꝛ.s.nō fiat añ septimū vomit⁹cū fortib⁹ne adducat apā.Et dicit auic.Et vomit⁹ gdē cū eo qð ē i eo de debilitate stōi.qꝛ stōȝ dissipat ē vehemētis iuuamēti valde:ꝛ ē vltim⁹ huic egritudini.vñ p̊.ad Glauconē.Multi liberati sunt p vomitū.Et sic expeditū ē primū in quo oēs spēs flātis ꝯueniunt.

¶Quib⁹ expeditis ad quartū ,p̄cede qꝛ ad māe digōnē iteratā siue gradatā.q̄ est scðȝ:siue zᵃres i qua oēs spēs flātis ꝯueniūt.q̄ ē subtiliatio ꝛ icisio.Uñ nota ꝙ i cura flātice p̊ in mēte medici cadit itētio ad repletionē q̄ in hac febre reperit̄ ex pte māeꝝ fecaliū ꝛ aliaꝝ adiacētiū itestinis ꝛ ptibus stōi.p quā itētionē administrat p̊ lenificationē eq̄lem ex pte secessus ꝛ vomit⁹.zᵒ.qꝛ cōsiderat grossiciē viscositatis humoꝝ:ad quā māȝ vt supra magis vertit̄:q̄ȝ ad febrē:administrat subtiliātia ꝛ icisiua.Tertio qꝛ ꝯsiderat mām hāc faciliter penetrare ad venas emulgētes:ꝛ qꝛ ē opilatiua dat ,p̄uocatiua ꝛ apitiua.Ex qb⁹ appet tria eē i qb⁹ spēs flātis p̊ ꝯueniūt. ¶zᵒ.aduertēdū qꝛ dictū est gradata siue reiterata.qm̄ i p̄nᵒ alia ꝯpetūt digestiua ꝛ alia post p̄nᵐ. vñ i p̄nᵒ.ꝯpetūt digestiua debilia ꝛ nō fortia:qm̄ fortia mouēt ꝛ agitāt māȝ ꝛ subtile resoluēdo ,p̄uocāt ꝛ dimittūt grossū. vñ fit agitatio q̄ nocet̄ v̄tuti.ꝛ mā q̄ remanet ad vlteriorē digōnē ipedit̄.Et iō dixit Auic.vt supra de lenitiuo.ꝛ cum superuenerit tres dies febri supple siue ab his.qꝛ a calore naturali ꝛ febrili subtiliabit̄ mā.Qr si añ illð mouebis vt expositū ē supra.ꝛ hoc supple cuȝ fortib⁹ digestiuis:nocebis ꝛ ñ,facies alið.s.vtile:nō itelligēdo p tres dies terminū prefixum:imo tp̄s vni⁹ ebdomade.vt Almāſ.ꝛ aly.Debes itaqȝ in p̄nᵒ.leuib⁹ vti.vt ē sy.acetosus simplex mellin⁹ vł çucharin⁹ oximel simplex ꝛ hꝫ. deīde te trāsferas ad fortiora vt ad syrupū acetosuȝ ꝯpositū ex duab⁹:radicib⁹ deīde ad fortius illo ad sy.ꝯpositū acetosuȝ de gnqȝ radicib⁹.deīde adhuc forti⁹:ad syr.acetosuȝ sqlliticū ꝛ cū semib⁹ ꝛ absqȝ vt videbit̄ expedire.Sicqȝ ,p̄cedes gradatiȝ de debili ad forte ascēdēdo continue in fortitudīe ꝛ reiterādo. nā primo aliqua ps māe vt subtilior ex facili digestiuo digōneȝ recipit Scða q̄ ē min⁹ subtilis fortiori idiget.ꝛ sic ð alys.Sȝ q̄res de tp̄e exhibitōis coꝝ.dicēdū ꝙ debes dare hec digestiua p sex vsqȝ ad octo dies maxie tp̄e frido.deīde vt in sequēti canone eūare ,p̄pe.ꝛ sicut fortificat̄ digestiuū:ita ꝛ eūatiuū vsqȝ ad eradicationē ,p̄cedēdo vt dictū ē. Interī a lenitis p iferi⁹ nō ē desistēdū.deīde anteq̄ȝ ad scðaȝ exhibitionez digestiuoꝝ p̄uenias debes spaciū aliqð iterpōere:vt duoꝝ triū q̄tuor ꝛ vltra dieꝝ ꝼȝ ꝙ tibi apparebit.ꝛ de ipsis digestiuis supra.5ᵒ.caᵒ.ad plenū.Et hoc voluit Aui.cū dixit.Ego v̄o nō diligo expectationē digōnis ꝛ lenificatiōis cuȝ eis q̄ dixim⁹ p̄us.qꝛ.s.leuib⁹:qm̄ nō sufficerēt:cū egritudo sit repletiōalis ꝛ multe māei ꝛ eterogenee viscose. Et iō subdit Oȝ vt euacuet̄ ex ea aliqd ꝛ expectet̄ in reliquo vsqȝ q̊ digerat̄:ꝛ fiat illð.s.vtrūqȝ.qꝛ.s.digerere ꝛ eūare cuȝ facilitate ꝛ tolerantia v̄tutis.Uñ in sūma laudare vr̄ paulatinam eūonē ꝛ paulatinā digōneȝ.ꝛ h̄ ē qð currit p scholas medicorū de cura flātice paulatine digerere ꝛ paulatine eūare.

¶Pro gnto q ē eūo gradata.dicēdū ,p̄portiōabilr̄ vt de digestiuis ꝙ a leuib⁹ siue debiliorib⁹ ichoādū ē gradādo de debili ad forte.nam quanto plus prolongat̄ egritudo:tāto magis mā subtiliat̄ ꝛ eq̄tur.vñ ꝛ facili⁹ educit̄ ꝛ nō timet̄ agitatio.ꝛ h̄ itellige idicatiōe sūpta a mā.verū semp hanc ꝯpara ad v̄tutē.ꝛ nō sis austerus medicus: neqȝ de fortitudine virtutis multum presumens.ꝛ sic procedens vsqȝ ad statum egritudinis comprehendere debes si natura crisim facere tentabit. Qr si sic:sine eam. si non:tunc vtere

eradicatiuo. Et ideo dixit Auic. apꝰ digestionē scʒ comple
tā indigetur euacuātibus fortibus: vt scʒ eradicetur mate
ria fortiter. ❡ Et hic nota ꝓpter Rasiʒ in Almāsore ⁊ se/
quaces: ⁊ vt operantur quidā ex modernis: qui cōcedunt
oi nocte medicamen de turbith. ītelligēdo per ipsum īdif/
ferēter omne cōueniēs solutiuū. vel saltē īter duas noctes
semel. ꝙ vbi ꝯprehēderis egritudinē prolōgari ⁊ digestio/
nē manifeste apparere: nō erit incanonicū dare hora quie
tiori medicamē de turbith: siue solutiuū aliud facile: tam̄
vt sunt pille alleotice turbittate. Itē alefangie vigorate: ⁊
hꝰ. de tertio in tertiū vel de q̄rto in q̄rtū. hoc est frequēta
re solutiuū postq̄ȝ oi die apparēt signa manifeste digōnis:
⁊ vt supra semꝑ habito respectu ad virtutē. que oīa oȝ me/
dicum sua prudētia gubernare. Et hoc ītellige etiā vbi nā
ex se nō foret opata. ita vt nō esset opus solutiuo per seces/
sum. s. aut vomitū. Et si signa digōnis nō manifeste appa/
rebūt: nō erit festinādū cū his: vt pȝ ex dictis. ❡ Fit ⁊ eua
cuatio cū clisterys de q̄bus dicēdū ꝓportionabil'r vt de so
lutiuis: q̄m fortia ante digōnē ꝓpter agitationē nō conue/
niūt sȝ leuia. Et apparētibus signis digōnis bene ꝯueniūt.
vñ Auic. apud digestionē diminutā vel completā admini
strent clisteria fortia. de q̄bus clisterys in de radicibꝰ ytli/
bus. ❡ Fit ⁊ flobotomia euacuatio ipsa que directe rōne
māe nullo modo cōuenire videt. tamē vbi hec febris fue/
rit in hoīe sanguīeo carnoso amplarū venaꝝ: alys particu
laribus ꝯsentiētibus vrina exn̄te grossa ⁊ rubicundiori q̄ȝ
in hac febre apparere ꝯsueuit: nō erit malū si flobotomas:
q̄m significat aliq̄le dominiuȝ sanguīs: ⁊ ꝙ ē flegma ei ad/
mixtū. In alys aūt oībus dispositioībus fugias a floboto/
mia: q̄m ad flegmaticarū cruditatē ꝑducit. Et hic q̄dā liti/
gāt: in qua die fiēda est. an in pari an in impari. Quidā nō
est vis ex quo tam per pares q̄ȝ ꝑ impares mouet. Aly cuȝ
trāseat subtile sanguinis in colerā in hac putrefactiōe que
de tertio in tertiū magis affligit: melius est ꝙ in die quie/
tiori fiat in pari. cōsidera.

❡ Et pro 6ᵒ. post digōnē ⁊ euōneȝ sic factas: venias ad diu/
retica cū q̄bus opare: vt de digestiuis ⁊ solutiuis dictū est
ꝓcedēdo. s. cōtinue de debili ad forte fortiꝰ ⁊c̄. ꝭm ꝙ ma/
gis statui ⁊ p̄ncipio declinatiōis appropīquabis. vñ fortio/
ra ꝓuocātia p̄supponūt maiorē digestionē ac euōnē p̄ces/
sisse. ⁊ hoc regulariter operādo. Nā vbi corpꝰ nō sufferret
solutionē vētris ⁊ p̄cipue fortē ꝭm modū qui dictꝰ est. tūc
administra diuretica: q2 tentabis euōneȝ māe facere cum
diureticis: ⁊ sudorē ꝓuocātibus cū debilibus ⁊ fortibus in
diuersis tēporibꝰ morbi: vt de euacuatiuis dictū est. ⁊ erit
hec opatio coacta. Unde de eis dicas ꝙ quoddaȝ est ꝓuo
catiuū cōe: q2 respiciēs mās virulētas siue putridas in ve/
nis ex̄ntes aptas euōni cōiunctas febri quas ꝑ vias vrine
euacuat: vt iulep subtile: aqua ordei: ⁊ hꝰ. Quoddā ꝓpriuȝ
q2 de mā ꝓpria minorat ⁊ euacuat: vt syr. acetosus de radi
cibꝰ: ⁊ hꝰ. fiūt enī hec diuretica fortia. ⁊ ꝓpria ex admixtio
ne alioꝝ: vt vbi grā. brodiū cicerū nigroꝝ ē debile ꝓuoca/
tiuū. Cū aūt addis ei radicē petrosilini erit fortius. ⁊ sic de
alys. Uñ radices q̄nq̄ȝ semina cal'a: vt anisuȝ: feniculus: se
mē apy: petrosilini: rape: cappares: cuscute: capillus ve. ca/
lamētū: prassiū: eupatoriū: ameos: ciminuȝ: daucꝰ semē eiꝰ
absinthiū: oçimū: squilla: sparagus. ⁊ hꝰ sūt tuo ꝓposito cō
ueniētia: ⁊ sic grā exēpli cōscripta: ⁊ in eis gradare vt vide
bit. Et q2 dictuȝ est ꝙ semꝑ trāsitꝰ fit de debili ad forte. iō
vt supra de radicibus fortiora sunt ꝓuocātia q̄ȝ subtiliātia
⁊ īcidētia hoc est digestiua. Et cōsil'r ꝓuocatiuis vrine. for/
tiora sunt ꝓuocatiua sudoris: vt allegato loco vbi videbis
quomodo adinuicē differūt. Nā ꝓuocatiuū vrine fit q̄ñȝ
ꝑ solū augmētū q̄ȝtitatiuū ꝓuocatiuū sudoris. Itē ⁊ q̄ñq̄ȝ
ꝓuocatiuū vrine fit secessiuū: vt aq̄ cicerū nigroꝝ exhibi/
ta homini apto facil'r per vētrē solui: mām in stō ⁊ intesti/
nis sua nitrositate abstergēdo per iferius reducet. In alio
vero nō apto: sȝ magis ꝑ viā vrine ꝓuocabit. Et Rasis in
diuisionibus putauit ꝙ febris flegmatica ꝓprie curet cū
ꝓuocatiuis vrine sudoris ⁊ vomitus.

❡ Pro 8ᵒ. scito ꝙ mēbra que cōiter ledi ꝯsueuerūt: sunt sto
macus epar ⁊ splen: ⁊ maxime ⁊ p̄ncipal'r stomacus: cū ꝭm
plurimū sit in ea de causa antecedēte multū ipm ⁊ oēs eiꝰ
virtutes ꝓsternēte. Et iō dixit Aui. cū icipit egritudo aug/
mētari: q2 ꝓlōgari aut crescere. ⁊ post quintū diem tūc sit
sollicitudo de ore stomaci. Administra qḋ cōfortet: sic ma
sticatiōes facte ex mēta ⁊ mastice aniso: ⁊ hꝰ. Nā cū mā ex
se ledat vt dictū est. etiā plus leditur ex agitatiōe facta in
eo ex medicinis ⁊ alys. Et ideo stude in exhibitiōe talium
ītus ⁊ extra administratorū: ⁊ ideo in oībus que exhibent
da cuȝ eis que ipm cōfortēt. Nā Auic. hoc loco laudat vn
guētuȝ empl'a: ⁊ similia ad extra ori stomaci applicata. Et
laudat hoc loco ab eo in dispōne stomaci oleū camomilli
nū. Sȝ absinthiuȝ ꝓpter fortē eius stipticitatē nō laudat
in p̄nᵒ. haruȝ febriū ante signoꝝ digōnis apparitiōeȝ. Lau
dat aromaticuȝ rosatū gariofilatū: ⁊ hꝰ. imo aliqui si par/
ticularia ꝯsentiūt descēdūt ad tyriacā: sȝ bene ꝯsidera an/
teq̄ȝ eam dabis: q̄m nō nisi in declinatiōe ytli. Almāsor vt
Aui. 5ᵒ. Et multi quidē hoīes dabāt bis in hebdomada pil/
lulas de mastice stomaci cōfortatiuas: ⁊ epar cōfortātia ⁊
splenē suis quere locis: vt ipsa dispositio exigit.

❡ Pro 9ᵒ. qui est alteratio dicat ꝙ auctores paruȝ sunt de
ea locuti in hac febre: imo eā postposuerūt ac q̄si neglexe/
rūt. ꝙ si aliquādo ex certa cā sit neciuȝ īfrigidare patiētē:
nō fiat īfrigidatio fortis: ⁊ semper cū frigidis misceantur
cal'a: ita ꝙ nullo modo pura exhibeant frida. Et iō Sera.
in dādo aquā ordei rōne sitis nō dabat illā puram sȝ deco
ctā cū radice feniculi apy: ⁊ hꝰ.

❡ In complēdo decimū dicat ꝙ accidētia euenire ꝯsueta
sunt frigus forte. rigor fortis. dolor capitis. vomitꝰ. sudor.
casus appetitus. fluxus vētris opilatio. inflatio faciei: sitis
q̄ñȝ ex forti putredine. ❡ Cōtra p̄mū qḋ maxime ꝯtingit
in flegmate vitreo ⁊ acetoso: ⁊ est aliquādo ita ītēsuȝ ⁊ mo
lestū: vt plus cōqueratur de eo patiēs q̄ȝ de febre ipsa. Di/
camus cū Auic. da in potu aquā cal'aȝ in qua decocta sint
anisuȝ ⁊ semē apy ⁊ oçimū gariofilatū ante paroxismū eiꝰ
ꝑ horā. deīde bñ cooperias īfirmū pānis cal'is. Nota tñ ꝙ
hec aq̄ in p̄mis diebus cū sit multū aperitiua ē suspecta: et
iō tarda eiꝰ administratiōeȝ vsq̄ȝ ad sex vel. vy. dies: ⁊ iaȝ
minorata mā penetrat ⁊ mām calefacit ⁊ iuuat calorē nā/
lē vt eā calefaciat. ita ꝙ ex eius occursu suꝑ mēbra nō tan
tā īprimit friditatē. Et securiꝰ puto īcipere a fricatiōibus.
vñ Auic. Et fortasse īdiges ꝓpter fortitudinē frigoris fri/
catiōe: ⁊ modus est vt īcipias ab humeris descēdēdo ⁊ ad
brachia ab īguinibus vsus pedes quousq̄ȝ spargat cal'itas
in manibus ⁊ pedibus ⁊ calefiāt. ⁊ debēt fieri ante aduētū
paroxismi per vnā horā cū media vel circa. Et si post frica
tionē siccā feceris eā cū oleo cōi aut camomillino aut ane
tino: nō erit malū. nā liberiꝰ penetrabit olm̄ calefaciēdo: sȝ
deīde ne ꝑ eius obturationē in poris factā ꝓhibeat trāspi
ratio: dȝ fieri abstersio. Quidā īungūt totū corpus cū oleo
de sticados. q̄dā ponūt īfirmos in balneo. q̄dā extrema in
aqua cal'a. hi eteni modi nō sunt in vsu. Sȝ hic audi ꝙ cū
Cermisonus noster eēt in cura fily serenissimi ducis vene
tiarum: ⁊ a frigore ⁊ a rigore plus q̄ȝ a febre molestaretur:
que febris a colera grossa pēdebat: ordinauit vt fortes fie
rent fricatiōes cum panno mediocriter aspero ante aduē/
tum paroxismi per duas horas vel circa. ⁊ tūc per eas eua
sit ilico ab eo rigore: etiam in p̄ma die: qua eas fecit: imagi
natus ꝙ per ipsas humor traheret ad extrema siue ad cir

cūferentiam anteq̄ꝫ ipse putaret: ⁊ ex cōsequēti veniēs ad membra sensibilia absqꝫ calore mordaci ⁊ acuto ⁊ etiam pigre ꝙ rigorē nō causaret. ⁊ si materia remanebat: pauca esset: ⁊ nō sufficiēs ad ipsum rigorē causandū. ⁊ tu ꝯsidera. Et de isto etiā in sequēti caplo. de quartana. ⁊ ꝑ eandē cōpletur scd̄ꝫ. ¶ Cōtra tertiū qd̄ est dolor capitis. fiāt diuersiones cū ligaturis positione extremoꝝ in aqua calida: fricationibꝰ ⁊ hꝰ. Itē cū embrocis resoluētibus factis cū camomilla ⁊ similibus. ⁊ hoc maxīe cū euacuatio precesserit minoratiua. Istud est accidēs qd̄ maiorē requirit ꝓcessuꝫ ¶ Cōtra quartū qd̄ est vomitus. Iaꝫ dictū est ꝙ est medicina ꝓpria huic egritudini nisi superfluat. qd̄ cū acciderit succurrat̄ cū sirupo de citonijs. cum sirupo de mēta. cum mastice granatis mēta ⁊ hꝰ. ꝯmiscēdo calida fridis. ¶ Cōtra quintū qd̄ ē sudor dixit Serap. si accidit eis sudor administramꝰ eis vaporē aq̄ in qua decocta ē camomilla. ⁊ precipimus in fine: q̄r post receptionē vaporis: vt ponāt pedes ⁊ manus in hāc aquā dū est calida. ⁊ stringamꝰ eis crura fortiter. ¶ Cōtra sextū qd̄ est casus appetitus. ⁊ de ipso supra de regimine accidētiū acutaꝝ. administremus ad ītra ⁊ ad extra que stomachū cōfortāt ex vnguētis emplastris cōfectiōibꝰ ⁊ hꝰ. vt paulo ante dictū ē ī decimo canōe: Cōfert masticatio masticis gariofiloruꝫ cinamomi macis. ¶ Cōtra septimū qd̄ est fluxus vētris. vt dicit Auicē. opꝫ cōfortare mēbꝝ a quo ꝓcedit fluxꝰ. vt si ex debilitate epatis da semen cuscute. ꝓpter debilitatē stomaci da masticē. Si ꝓpter duriciē splenis exhibe aperiētia ipsum cōfortātia. vt scolopēdriam radicē apij. ciperi. ⁊ hꝰ. vnde succurratur cū stipticis tam ex parte cibi q̄ꝫ medicinarū. oꝫ ad alia loca ire ad. 16. tertij. ¶ Cōtra octauū qd̄ ē opilatio da aperitiua vt trociscos de absinthio ꝺ laca de eupatorio ⁊ hꝰ. ⁊ prohibe ipsum a frigidis opilatiuis. ¶ Cōtra nonuꝫ ⁊ ē inflatio faciei ⁊ etiā extremitatū. da ꝓuocātia vrinaꝫ: vt trociscos de laca de absinthio diacurcuma. ⁊ alia hꝰ que cacexiam: ⁊ idropem ex causa frigida. ¶ Cōtra decimum ⁊ est sitis. dicēdū ꝙ aqua calida bibita est multum cōueniens: quoniam actuali caliditate flegma digerit: ⁊ sua fluxibilitate deponit ad inferius: ⁊ sic ipsum preparat exitui. Aqua autem frigida si ad tēpus magis iuuare videtur: in fine nocet q̄r materiam augmētat: ⁊ compactaꝫ ⁊ fixam reddit. ⁊ sunt dicta Isaac quinto febriuꝫ. cōsidera.

¶ Simplicia habes in copia supra in quīto capitulo. vnde hic ab eis supersedeo. ¶ Sed hoc loco addam que indifferenter cuilibet febri flegmatice a proprietate occulta conueniunt. deinde particularia alia pertractabo in vnaquaqꝫ particulari rubrica. Dixit Auicēna. secundo canone ꝙ bedeguar. idest spina alba valet febribꝰ flāticis lōgis. Cuius causa est debilitas stomaci: ⁊ omnibus febribus antiquis: ⁊ maxime radix eius. ⁊ loco eius ponitur fumusterre Auicēna. Nigella resoluit febres flegmaticas. Auicēna quia puluis eius datus cum oximelle: ⁊ maxime iam digesta materia. Aqua cuscute cum oximelle. Item succus eupatorij cum melle rosato bibitus flegmaticam tollit. remedium rusticorum: ⁊ maxime in declinatione. Dixit Kyrannus. aranea in parietibus texens accepta in nomīe patientis in calamo inclusa ad collum suspensa: emfemerinā febrem aufert. Decoctio camomille cū aqua cuscute multum valet: ⁊ maxime in declinatione digesta iam materia. Caro ericij valet. Apulegius. Scordion circa corpus hominis alligatum tollit quottidianas. Kyrannus oleo scorpionis communi si ex eo calefacto dorsum totum inunxeris pedes ac manus ⁊ frontem: tollit quottidianam: ⁊ nedum ipsam: sed tertianam ⁊ quartanaꝫ: ⁊ est expertum. Et idem confirmat Constantinus: ⁊ maxime luna existente in declinatione.

¶ De cura febris flegmatice periodice a flegmate dulci facte. Rubrica. III.

Habita noticia in generali de cura flāticarū ꝯñs est vt de cura spēruꝫ ipsaꝝ agatur. Initiū faciens ab ea q̄ a dulci fit flāte Propter qd̄ nota ꝙ flegma naturale nō tantā habet grossiciē ac viscositateꝫ vt dulce vitreū sed pur aliqualē habet: licet modicam illoruꝫ respectu. Et ideo cum subtiliatio ⁊ icisio respiciant grossiciem ⁊ viscositatem. hinc in cura eius q̄ de flāte nāli subtiliatiua ⁊ incisiua debent esse leuia siue remissa respectu eius qd̄ in alijs debetur. vt verbi gratia. syr. acetosus simplex sufficiet in hac: vbi ī alia oportebit administrare acetosum cōpositum de duabꝰ radicibꝰ vel de tribus. Ex quo īfert̄ pª diuersitas cure sūpta ex pte diuersitatis modi sbstātie materierū peccātiū. Differūt. 2º vt Auic. ex pte temporū suoꝝ vl'iuꝫ. vt in precedēti rubrica actū est. Differūt tertio ex parte materieꝝ febres ipsas faciētiū: q̄r. s. simplicitatis ⁊ ꝯpositiōis. qm̄ aliquādo mā̄ flegmatica peccans est flegma crudū. aliqñ acetosuꝫ ⁊ hꝰ. nōnūq̄ꝫ ē cū eis ꝯmixtio: vt sanguinis cū flegmate colere cū eo ⁊ hꝰ. de quibus īfra suo dicet̄ ordīe. Et in cura febris ex flegmate dulci pēdentis eos obserua canones: qui positi sunt in p̄cedēti rubrica. vnde raptim per eos: ⁊ eo ordine qui positus ē ꝑtrāsiens. ¶ Dico primo ꝙ aer debet declinare ad mediuꝫ in actiuis: ⁊ ad siccuꝫ in passiuis: ⁊ hāc alterationē optime scire facies: si te trāsferas ad ea q̄ de ipso aere in febribus pestilentialibus dictum est. Euita tñ loca terranea humida. camerā nouoꝝ muroꝝ ⁊ hꝰ. ¶ Consil'r dicatur de cibo ⁊ potu. ⁊ tu habes supra. 4º capº. que in hac ꝯueniunt febre. ⁊ ideo tu ibi. Uerū scito vt ibi ꝙ panis est viscosus. ⁊ ideo sit furfuracius aliqualiter: ⁊ bene salitus ⁊ coctus. ⁊ de eo paruꝫ comedat. De vino aūt cōsidera virtutem ꝯsuetudinem. ⁊ sit album: ⁊ limphetur vt decet. Et hic aduerte canonem etiā pro sequētibus: qui ⁊ in prioribꝰ memoratus ē. ꝓpter illud qd̄ dictū est de diuersitate cure ex parte temporum sumpte. Or si a p̄ricipio multa fuerit repletio. īdicatione sumpta ab ea ⁊ nō a remissiōe febris aut distātia status cōpetit in principio dieta subtilis: deīde debet īgrossari. Or si a p̄ricipio nō fuerit multa repletio conuenit dieta grossior a p̄ricipio: q̄ dꝫ ꝯtinue subtiliari vsqꝫ ad decliationem exclusiue. vt verbi gratia. in p̄ricipio dedisti cōtusum spissum. deīde in ꝓcessu da ipsum magis liquidū ꝓcedēdo cōtinue subtiliando ipsum vsqꝫ ad declinationē exclusiue In declinatione aūt opꝫ deīde īgrossare. Item aduerte ꝙ in cibis post diem septimaꝫ aut octauā poteris cuꝫ suis cibis admiscere leuia diuretica. Itē ⁊ vti sparagis capparibus cōditis. De alijs aūt rebus nō nālibus dicat̄ vt in precedenti rubrica. ¶ De lenitiōe dicat̄ vt ibi. expertus vomitus ⁊ secessus. ⁊ regulariter operādo post lenitioneꝫ da digestiua: de q̄bꝰ supra. 5º caº. Dico regul'r. qm̄ si ꝯphēderis multitudinē māei nō erit malū īmo canonicū dare post lenitiuum minoratiuū ꝓpriū. sed erit canonicuꝫ irregulare Et hic attēde ꝙ digestiua flegmatis nō debēt esse multuꝫ eleuata ī gradu neqꝫ supabūdātia a caliditate sanoꝝ multum ⁊ maxime in flegmate dulci. ne ex ipsis calor augeat̄ febrilis. Unde vt ysaac. ante taliū administrationeꝫ expecta digōnē māe. qm̄ aliter de īterpolata posses facere cōtinuā aut ꝺ ꝯtinua acutā: ⁊ maxīe si tp̄s erit cal'ꝫ vt estas. corpus colericū vel iuuenile ⁊ hꝰ. Et iō bñ dixit Auic. Oꝫ vt bene cōsideretur vehementia febris vt nō accidat vehementia calefactionis. Or si de oibus ītelligatur maxīe habet veritatē in flegmate salso ⁊ dulci. Deīde euacua neqꝫ sis negligens ne mā̄ īgrossetur. Or si vt supra īfirmus non poterit medicinam per os assumere: exhibe clisteria aut

vrinam ꝓuocantia.⁊ maxime quãdo mã est in gibbo epa-
tis cõprehensa.vnde fortasse illi q student in curando has
febres per diuretica:itellexerunt quãdo materia est in gib
bo epatis cõprehensa.Et leuia solutiua in hac:⁊ in flegma-
te salso sufficiunt.In vitreo acetosoqꝫ fortiora debentur.

¶ De alteratione vero.dicatur:ꝙ in salsa:⁊ in dulci magis
est necessaria q̃ꝫ in reliquis.In salsa plus propter coleraꝫ:
⁊ in dulci minus propter sanguinem:qui est colera minus
calidus:⁊ ideo remissioribus ĩdiget frigidis.Et ideo in his
duabus nõ postponitur alteratio sicut in alijs.ĩmo aliquã-
do in augmento ⁊ statu fortibus vtimur extinctiuis.verũ
exiccatio debet esse maior in dulci q̃ꝫ in salso.Scito tamẽ
ꝙ cum flegma sit ex sui natura aptuꝫ faciliter recipere fri-
giditatem:⁊ ex consequenti ingrossationem.ideo a fortibꝰ
frigidis abstinendum:ne induretur ⁊ ingrossetur.De reli-
quis vt in precedenti rubrica.Et ne in longum prodeam:
statui adducere in vnaquaqꝫ particulare exempluꝫ:qđ de
facto euenit:per qđ ⁊ per hec generalia sic posita facilius
⁊ euidentius in eaꝝ curam deuenies.Habuisti supra in ra
dicibus vniuersalibus.⁊ de synochis:⁊ de pestilẽtia casus
multum completos.⁊ modum faciẽdi:⁊ fabricãdi eos exẽ-
plarem.Et ideo ne sim prolixus hic aliqualr̃ abbreuiabo.
⁊ poteris si placebit ex habitis hec aduertere.

Casus Quidam Tadeus de burgo etate.24.annoruꝫ
cõplexionne sanguineus ociose vite.cibis fleg-
maticis:herbis ⁊ fructibus multum vsus:⁊ ꝑcipue pomis
quasi per totam biemẽ ẽt delicatus in limphatione multa
vini cum aqua cruda consuetus flobotomare ab ãno.xxº.
vsqꝫ ad.xxij.quã dimisit in.xxiij.⁊ superueniẽte quadrage
sima ieiunauit:⁊ herbis multis ac piscibus vescebatur.ꝑ-
ueniensqꝫ vsqꝫ ad finem aprilis incepit stomacho debili-
tari ac ab eo grauari post assumptum cibum:in quo sentie-
bat gurgulationes multas:⁊ habebat sputum multuꝫ post
cibum:in quo aliqualem percipiebat dulcedinem.⁊ tandẽ
superuenire percipiebat ei extensiones oscitatiões ⁊ extre
morum leuem frigiditatẽ.⁊ hoc circa aurorã:post quã suc-
cessit caliditas vaporosa sine siti ⁊ cum deiectione appeti-
tus.⁊ sic processit cum dieta satis tenui vsqꝫ ad diem tertiũ
superuenitqꝫ deinde sibi vomitus:cuius saporeꝫ nesciebat
aliter exprimere:nisi qꝛ erat sicut mel cuꝫ aliquali frontis
dolore.⁊ tũc timuit:⁊ pro syculo nostro misit.Cui occurrẽs
syculus hora tertia diei.⁊ primo vrinam cõsiderans in sub-
stantia grossam:in colore subrubicundam:⁊ cum quadam
obscuritate ⁊ flegmatibus diuulsis colore liuidis.Iteꝫ vo
mitum sibi appresentatum:aspiciẽsqꝫ eius facieꝫ ex liuido
⁊ rubeo mixtis coloratum:sicqꝫ ⁊ labia eius pulsum cõpre
hendens plenum molleꝫ nõ multũ diuersum:sed bene cõ-
stantem:nec multum veloceꝫ neqꝫ spissum.Ex alijsqꝫ acci-
dentibus bene consideratis relatione eius ⁊ suorum astã-
tium.de quibus per ordinem in de signis supra.Iudicauit
ipsum pati quotidianam interpolatam de flegmate dulci
cum accidentibus vt supra.vnde statiꝫ ordinauit ꝭm ordi-
nem canonum dietam.Et primo ordinauit:quia repletio
multa erat:ordinauit dietam subtilem.⁊ dedit ei panataꝫ
cum brodio pulli macri propter consuetudinẽ ⁊ importu-
nitatem mulierum:⁊ vinum album limphatum multum:
qꝛ flegma dulce erat vt supra.Et ordinauit lenitiuum ex
bliti mercuriali ⁊ furfure frumenti cuꝫ cassia ⁊ benedicta
⁊ çucharo rubeo sibi fieri circa occasum solis.Et emisso cli
steri dedit modicum dyarodon abbatis in remissionẽ cali
ditatis preternaturalis.⁊ post modicũ vini multũ limpha
ti.deinde per vnam horã post cum media dedit cenaꝫ que
fuit leuis valde ex panata multum liquida.deĩde iussit vt
dormiret vsqꝫ ad horã octauã.deĩde ꝙ excitaretur:⁊ post
excitationẽ fierẽt per horam fricationes leues cum pãno

lineo nõ aspero.⁊ anteq̃ꝫ fuissꝫ media hora cepit oscitare:⁊
alices habere.vñ pur precepit eũ fricari debere.⁊ sic ꝑ fri-
cationes remisse sunt oscitationes.sꝫ calor fuit vt prius.⁊
vrina ⁊ pulsus similiter se habuerũt:⁊ nõ habuit vomituꝫ
⁊ sic sequẽti die hora quĩta diei vel circa:quo tẽpore calor
minui incepit fecit eum flobotomari ⁊ exire precepit san-
guinem vsqꝫ ad.℥.vi.Et si fuissꝫ in pricipio extraxisset octo
Cõsueuerat ante sudare circa octauaꝫ horã diei.⁊ sic suda-
uit ea die:sed parũ.deĩde ex pte oĩum ordinauit fieri vt añ
⁊ fricatiões ⁊c̃.Deĩde in pricipio paroxismi ordinauit fri-
catões leues fieri.⁊ sic copiosius sudauit deditqꝫ post assũ
ptum cibum eius per horas sex.⁊ erat circa occasum solis:
hoc lenitiuum ex cassia melle rosato ⁊ aqua endiuie.⁊ tũc
tertia hora noctis vsqꝫ ad quintã plures sellas habuit cuꝫ
multo flegmate ꝯ pauca fece ⁊ pauca tinctura colere.Et
tunc ordinauit vt dormiret vsqꝫ prope horam inuasionis
⁊ excitato superuenit tipus cum lento calore:nulla ꝑcedẽ-
te excitatione:aut extremitatum frigiditate.⁊ tũc cibauit
eum vt supra.deĩde circa occasum solis dedit digestiuum
vt acetosum simplicẽ cũ melle rosato añ.cuꝫ aqua endiuie
deĩde circa tertiã horã noctis dedit cenã leuẽ.dormiuitqꝫ
deĩde vsqꝫ ad horã vt supra.⁊ excitatus fuit.facteqꝫ sũt fri
cationes vt supra:⁊ cibatus fuit vt supra.⁊ fuit tipus simil
precedẽti.Et sic ꝓcessit ꝑ dies plures:qꝛ vsqꝫ ad nonã diẽ.
⁊ in decima apparuit subtilitas in vrina ⁊ residẽtia magis
vnita vñ in declinatiõe paroxismi fecit fricationes fortio-
res:⁊ sudauit copiosius.⁊ superueniẽte nocte dedit soluti-
uum minoratiuum ex cassia agarico ⁊ modico reubarba-
ro cum salgẽma ⁊ spica vel squinãto.cũ decoctione passu-
larũ anisi ⁊ capilloꝝ veneris.Et mũdificatus ẽ ante quin-
tam horã sex vicibus.⁊ in quĩta hora dedit modicũ cõtust
valde liquidi alterati cũ vino granatorũ in stõi cõfortatio-
nẽ.deĩde ordinauit vt dormiret:⁊ male dormiuit.vñ paro
xismus anticipauit per horã qua.s.cõsueuerũt fricationes
fieri.⁊ fuit acutior cũ velocitate pulsus ⁊ frequentia solito
maioribꝰ:⁊ supuenit pauca sitis q̃ ex pauco potu aque or-
dei:⁊ remittebat̃:⁊ sudauit adhuc copiosiꝰ.Et iudicauit ꝙ
hic paroxismꝰ vndecimꝰ fuerit pricipiũ augmẽti.naꝫ signa
digõnis ĩcipiebãt magis detegi.⁊ tũc ordinauit aliud dige
stiuum cũ sirupo acetoso simplici solo cum aqua endiuie ⁊
lupuloꝝ.nã vt supra in canone de alteratiõe.calore ĩuale-
scente debet digestiuũ esse minꝰ calidũ.Et ꝓcessit vsqꝫ ad
paroxismũ:xv.cũ hoc digestiuo.Sꝫ scias ꝙ semꝑ paroxis-
mi ab.xi.vsqꝫ ad.xv.anticipauerunt ꝑ horã.⁊ tũc sitis do-
lor capitis ⁊ accidẽtia augmẽtata sunt.⁊ tũc cibauit eum
bona hora:qꝛ.14.hora diei:⁊ dedit pullam.deĩde.22.hora
dedit minoratiuũ.⁊ loco reubarbari posuit turbith:⁊ ma-
sticem.Deĩde ptrãsiuit cũ solo regĩe cibali cũ ꝯfortatione
stõi ꝑ dies duos vsqꝫ ad tres cibãdo eũ bis.⁊ maxĩe.qꝛ.17.
paroxismꝰ nõ anticipauit:sꝫ erat nõ cũ minori calore q̃ꝫ fu-
it.16.⁊ iõ putauit eẽ ꝑoxismuꝫ statꝰ.ꝓcessit itaqꝫ cũ digesti
uo vt supra semꝑ ꝯfortãdo stõm cuꝫ mastice oleo nardino
⁊ hꝰ vsqꝫ ad.xxi.paroxismũ:minoris acuitatis tñ q̃ꝫ fuerit
19.vel.20.nõ tñ postposuit.deĩde dedit medicamẽ de tur-
bith ⁊ loco eius potes vti electuario indo.supuenitqꝫ.23.
paroxismus:⁊ fuit adhuc minor ⁊ minꝰ acutus ceteris.⁊ ap
paruerũt signa perfecte digõnis.⁊ tunc opinatus declina-
tionem venit ad exhibitionẽ diureticoꝝ:ꝓcedẽdo de de-
bili ad forte:dãdo aquã apij feniculi lupuloꝝ ⁊ hꝰ.deinde
dãdo aquã origani calamẽti raphani ⁊ hꝰ.deĩde in totum
declinauit egritudo.Et scito ꝙ etiam iuuabat sudorẽ cum
ipsum ꝓuocãtibꝰ ꝑ qbꝰ recurre supra in radicibꝰ vniuersa-
libus.¶ Simplicia habes supra 5º.caplo.Et ex cõpositis
vsualibꝰ.℞.sirupi acetosi simplicis.℥.i.ʒ.aque fluuialis co
cte.℥.iij.çuchari.℥.i.ʒ.Trãseundo ad fortiꝰ da oximellis.s.

℥.i.ß.aque feniculi.℥.iij.Itē vlteri⁹ad fortius da acetosi de
duabus radicib⁹cū aqua feniculi vt dosatū ē.Et ad forti⁹.
da sirupū acetosuꝫ de qnqꝫ.vl'siru.de bisantys cū aqua eu
patorij.cuꝫ aq̄ absinthij ⁊ hꝫ.ita ꝙ semꝑ de debili ad forte
fortius sic ꝓcedas dādo ipsa digestiua de qnqꝫ vl'sex die-
bus in sex dies.⁊ aliqñ itercipe tēp⁹:vt nā qescat a graua-
mine medicaminū.⁊ vt videat̄ qd operabit̄ nō īpedita ab
ipsis medicinis.Or si cupis digestiuū magistrale fac sic.℞.
eupatorij absinthij bedeguar ana.℥.i.radicis feniculi:apij
liquiritie:passularum:ana.℥.ß.rof.ameos aā.ʒ.iij.seminū
endiuie feniculi ana.ʒ.ij.buliant in libris quatuor aque
ad ꝯsumptionē medietatis.⁊ cū libra vna mellis dispuma
ti fiat sirup⁹⁊ maxīe hyeme.Estate fac cū çuccaro.⁊ hic at-
tēde ꝙ ipꝫ ē forte:⁊ ꝯueniēs in fine.Et si cupis leue fac ex
leuib⁹datis allegato cap°.¶ Solutiua vsualia habes alle
gato caplo:que sic digeras.℞.agarici turbith aā.℈.i.spice
salis gēme aā.gra.iiij.çinçiberis.℈.ß.Infūdant̄ in aq̄ mel
lis:deinde sufficiēter exprimant̄.In q̄ aqua dissolue cassie
aut māne.℥.i.ß.Cōueniūt pillule d' agarico:maxīe mā ente
digesta.vt ī fine augmēti ⁊ status.Itē ⁊ pillule de turbith
Auic.in lr̄a.⁊ tu ꝓcede ad solutiua fortia:vt de digestiuis
dictum est.¶ Ordinat̄ ꝯfectio de turbith hoc mō in casu
ꝯmēdata.℞.çinçiberis.ʒ.ij.galange piperis lōgi aā.℈.ij.
macis croci aā.℈.ß.turbith gūmosi:⁊ electi.ʒ.xij.çuchari
albissimi librā vnā.⁊ cū aq̄ absinthij ⁊ pauco vīo citonioꝝ
fiat cōfectio solida.dosis.ʒ.iiij.¶ Ex cōfectiōibus cōueni-
unt.℞.spēꝝ aromatici rosati.ʒ.i.dyarodon abbatis.ʒ.ß.gē
maꝝ electuarij d' gēmis.℈.ij.çuchari albissimi.℥.v.fiat cō
fectio solida cū aq̄ absinthij.de qua capiat morsellū vnuꝫ
ꝑ horā ante pastū mane ⁊ sero.¶ Electuariū ordia sic.℞.
çuchari boraginati buglossati violati aā.℥.vi.pulueris an-
thos.ʒ.i.spērū aromatici rosati.ʒ.i.ß.dyarodō abbatis.ʒ.i.
spēꝝ electuarij de gēmis.ʒ.ß.ꝯfice ⁊ deaura.de quo dabis
vt de cōfectiōe dictū ē.¶ Ex trociscis.℞.spēꝝ dyarodon
cinamomi electi aā.ʒ.ij.icorporent̄ cū succo eupatorij:⁊ qꝛ
puluericati nō sunt in vsu:da eos in forͣ pillulari.⁊ ex eisdē
potes cū çucharo ꝯfectionē facere.Laudant̄ ⁊ trocisci de
rosis qñ sunt stōi ꝯfortatiui.quē opꝫ vt dictū ē supra in fe
bre flātica necessario ꝯfortare.Et iō ipꝫ ad ex̄ iunge vt.℞.
olei masticis.℥.i.nardini siue ⁊ d' spica.℥.ß.de absinthio.℥.i.
pulueris gariofiloꝝ.ʒ.ß.ligni aloes.℈.ij.coraloꝝ rub.ʒ.i.
coriādroꝝ preparatoꝝ.ʒ.ß.pulueris rosaꝝ.℈.i.aceti nigri
paꝝ:⁊ cū cera fac vnguētū.¶ De his q̄ a ꝓprietate valent
dictū ē in ꝑcedēti rubrica.nā talia idifferēter valēt in oī fe
bre flātica:⁊ tu ibi.Ex expertis pulueris vni⁹folij pētafilō
cū vno grano piperis cū vino potēti datū ante accessionē
ꝑ horā.qō tēp⁹semꝑ ītellige de silib⁹datis.soluit quotidia-
nā.Sinapi tritū cū ydromelle datū quottidianā tollit:ma
teriā ī fumū ꝯuertēdo.Idē operat̄ tyriaca cū aq̄ cal'a exhi
bita ante horā accessiōis ꝑ horas duas.⁊ hoc de 4°in 4ᵐ.⁊
vt supra maxīe ꝑcedētib⁹euacuatiōib⁹.Et ex vltramōta-
nis sunt q dāt vinū maluaticū cū pipere calidū ante acces-
sionē:deide cooperiūt ifirmū:⁊ multi sic sanati sunt ꝯside-
ra.Alchif.cōtra febrē de flāte dulci vel nāli.℞.succi fumi
terre.℥.i.agarici.ʒ.ß.succi feniculi.℥.i.det̄ aā accessionē per
tres horas ⁊ liberabit̄ eger.

¶ De cura febris flegmatice periodice,de flegmate salso
facte. Rubrica. IIII.

Canones ꝓportiōabiliter seruent̄ vt su
pra quo ad generalia.Recipi-
unt tñ diuersitatē ex ꝑte eoꝝ q̄ ipsos cōplēt vt
verbi gratia:qꝛ flegma salsuꝫ minus frigidita-
te participat:⁊ pluri caliditate ꝙ̄ dulce.Ideo
dieta debet esse declinās plus ad frigidū:nō multū tñ:vt
verbi gratia.talia in prima māsione primi etiā in secunda
vsqꝫ ad tertiā.Cui⁹rei diuersitas accīt ex diuersitate ꝯmi
xtionis maioris.s.⁊ miōris col'e cū flāte.Etiā subtiliter pra
cticando debet cōsiderari flegmatis ipsius substātia:vt si
grossum aut subtile fuerit.ꝓcede itaque in cura eius ordi
nando primo dietā.secūdo leniendo vētrē.tertio minorā-
do.⁊ sic de ceteris canonibus vt supra.quos tibi ī practica
in hoc ponam exemplo.

Quidam pompeius etatis viginti annoꝝ cōplexiōe
flegmaticus cū participatōe multi sangui
nis iam plurib⁹annis cōquestus de friditate stōi.consilio
medicoꝝ vsus est çinçibere cinamomo.⁊ alijs hꝫ calidis.
⁊ adhuc eoꝝ ꝯsilio iuit ad balnea petrioli.a qb⁹ redijt cuꝫ
perceptione salsedinis notabilis in saliua eius.vñ ex ea sic
acuta aliqñ os eius vlcerabat̄.Similiter sitim nō paruaꝫ
passus est:ꝓ cuius remotiōe bibebat multā aquā frigidaꝫ
ex cuius potu nō sedabat̄.De mense augusti icepit febrire
febre flegmatica ex flegmate salso.cognita a Syculo nr̄o
ex vrina pulsu ⁊ alijs signis supra de ea.Qui ei occurrebat
in tertio paroxismo.Nā iuadebat euꝫ paroxism⁹circa ho-
ram ꝓpinquā none ⁊ durabat horis quindeciꝫ.⁊ declina-
bat cū leui sudore.Et ordinauit vt in fine declinatiōis fie-
ret lotio extremoꝝ cū d'coctiōe folioꝝ vitis salicis papaue
ris.⁊ lactuce.vt euaporaret ⁊ remitteret̄ caliditas preter
naturam.Uiaticus enim ponit hora accessionis extrema
ī aqua decoctiōis camomille melliloti aneti ⁊ huiusmodi.
Sed hic modus nō est in vsu modernoꝝ.⁊ tu ꝯsidera illū.
Deīde exsucatus vt decet stetit sic ꝑ spaciū vni⁹hore:⁊ fuit
hora finis declinationis:et sexta noctis:deide cibauit euꝫ
lactucis ⁊ boragine decoctis ī brodio pulli macri.Et nota
hic ex radicibus ꝙ absolute dieta debet esse subtilior.naꝫ
status ē magis ꝓpinquus.Deide ad potādum dedit aquā
coctā cū çucharo ⁊ calidam actu.Nā vt supra ⁊ Isaac.Ipa
sic ē vltima in hac febre.māꝫ eniꝫ attenuat ⁊ dissoluit:de-
scendere facit:⁊ sitim extinguit.Et Gordonius noster nū-
quā sitiꝫ de flegmate salso extinguere potuit nisi aqua cali
dissima actu.Et tantū de ea cōfisi sunt plures ꝙ a pricipio
vsqꝫ ad apparitionē digestionis exhibēt aquā calidā actu.
Hora aūt prima diei ordinauit lenitiuuꝫ ex maluis violis
ordeo capillis veneris blitis passulis ⁊ liquiricia.Deide ci
bauit eū modico ptisane decocte ī brodio pulli macri.⁊ aā
aduentū paroxismi fricationes leues ⁊ suaues fecit.Seqn
ti die ordīauit digestiuū ex oxiçachara ⁊ aqua endiuie.Et
sic ꝓcessit vsqꝫ ad sextū ⁊ septimū paroxismū.eū bis semꝑ
cibādo.modo cū farre.mō cum ptisana.mō cū panata.mo
do cum herbis.vt de dieta tertio capitulo.Deide ordina-
uit minoratiuum ex cassia tracta cuꝫ decoctione tamarin-
dorum passullarum:⁊ liquiritie reubarbaro.⁊ modico aga
rici cum suis correctiuis.Interim pro extinguenda siti
dabat aquam ordei calidam cum çuccaro.Item collue-
bat sepe sibi os.Item dabat iulep violatuꝫ:vt supra de si-
ti de regimine accidentium acutarum in radicibus vni-
uersalibus supra.Deinde cōtinuauit cibando eum bis in
die.⁊ processit ad sirupum acetosum cum aqua feniculi
⁊ endiuie per aliquot dies.deinde solutiuum fortius.Iteꝫ
venit ad digestiuū fortius:vt acetosum de duabus radici-
bus cum decoctione seminum frigidoꝝ maiorum.⁊ iterū
euacuauit.⁊ sic processit vsqꝫ ad finem leniendo digerēdo
⁊ euacuādo.Et vltimo venit ad sirupuꝫ de bisantys:⁊ de-
dit dietam grossiorē:qꝛ in declinatiōe.¶ Tempora auteꝫ
ipsius febris cognouit ex parte anticipatiōis status:⁊ post-
positionis paroxismoꝝ:digestione mãe ⁊ accidētium seui-
tate ⁊ remissione.vt de eoꝝ noticia supra secundo capitu-
lo.Item iuuabat ad sudandum:vt in precedenti casu.
¶ Accidētia in ea fuerunt vomitus vigilia ⁊ sitis.habuit
in principio paroxismi nauseam ⁊ aliquādo vomitum fleg

matis salsi non multum grossi cum bona quantitate colere citrine: ⁊ quando fuit nausea soluz pro secuturo vomitu administrauit aquã cum melle: ⁊ aceto tepidã vel oximel simplex cum aqua tepida. Deinde inunxit stomachum ex oleo mirtino masticis rosarum ciperi. ⁊ cum aceto citoniorum ⁊ modico cere. ¶ Et pro vigilia dabat sirupuz de papauere: ⁊ iungebat frontem ex oleo rosato: ⁊ violato cũ modico aceti conquassatis. De siti iam dictuz est. ¶ Attẽde vt supra qualis sit colera que ipsi flegmati admiscetur qualeqꝫ sit flegma ipsum. Et simplicia digestiua cõuenientia in flegmate salso habuisti supra quinto capitulo. Et cõposita similiter: que dosabis vt in precedẽti rubrica: dãdo ea cum aqua cocta simplici: ⁊ çucharata. aut cum aquis appropriatis vt ibi. ¶ Et ex magistralib⁹. ℞. endiuie scariole buglosse añ. M. i. radicum feniculi apy añ. M. ß. floruz buglosse violarum boraginis añ. M. i. seminum frigidoꝝ ʒ. i. liquiritie passullarum añ. ʒ. vi. anisi feniculi añ. ʒ. ij. fiat decoctio in libris quatuor aque vsqꝫ ad cõsumptionez medietatis. deĩde cũ libra vna çuchari ⁊ media mellis fiat sirupus de quo dabis. ʒ. ij. cum aqua endiuie. ʒ. i. ß. buglosse ʒ. i. ¶ Ex solutiuis habes allegato loco copiose. Sz ne vacuus recedas. ℞. violaꝝ. M. ß. passulaꝝ. ʒ. ß. radicũ feniculi. ʒ. ij. fiat ex his decoctio cum aqua: cum qua extrahe cassie. ʒ. i. ß. diafiniconis vel electuary indi. ʒ. i. Uel cum dicta decoctiõe da diafiniconis. ʒ. iiij. vl'. ℞. reubarbari turbith añ. ℈. ij. çinçiberis spice añ. ℈. ß. ⁊ ĩfunde reubarbarum in vino subtili per noctem cum ipsa spica ⁊ cum decoctione p̃cedenti. ⁊ cassie. ʒ. i. ⁊ electuary de succo rosato. ʒ. i. da ⁊c̃.

¶ Ex confectionibus cõueniunt manuxp̃i perlatum cum modico sandalorum factum. Item. ℞. coralorum rubeoꝝ ʒ. i. cinamomi. ℈. iiij. margaritarum. ʒ. ß. sandalorũ rubeoruz. ℈. i. ligni aloes macis añ. ℈. ß. çuchari albissimi. ʒ. viij. fiat confectio in morsellis cum aqua rosata. de qua accipiat vt in precedenti rubrica. Uel ex speciebus dyarodõ abbatis: ⁊ electuary de gẽmis: aut aromatici rosati fiat confectio. ¶ Electuarium fiat ex çucharo rosato violato buglosato añ. ʒ. ij. ß. manuxp̃i perlato dyarodon abbatis añ. ʒ. x. specierum electuary de gẽmis. ʒ. ß. deauretur ⁊c̃. ¶ Ex trociscis qui tamen nõ sunt multum in vsu. Recipe trociscorum de eupatorio. trociscorum de spodio añ. Confice cum iulep violato: ⁊ da vt in precedenti rubrica. ¶ Unctionez facito vt in precedẽti rubrica. De his que a ꝓprietate: ⁊ de expertis vide in duab⁹ p̃cedẽtib⁹ rubricis.

¶ De cura flegmatice periodice ex flegmate mucillaginoso ⁊ vitreo ⁊ aquoso. Rubrica. V.

IN cura huius oportet procedere vt de alys dictum est quantum ad ordinem canonum. Sed quia hoc flegma ceteris facientibus febrez est frigidius ⁊ grossius. ideo oportet vt fortiorib⁹ digestiuis vtaris. nã que in declinatiõe alioꝝ iam dictorum cõueniunt. sunt in hac in principio vel saltem in statu ꝯuenientia. Similiter ⁊ solutiua debent esse fortiora ex parte quãtitatis ⁊ qualitatis. Dieta autez debet esse grossior in pricipio: qꝛ status longinquus. ⁊ debet declinare ad caliduz ⁊ siccũ: ⁊ fricationes esse fortiores ⁊ lõgiores. vt de eis dictum est in cura vl'i de febre flegmatica. ⁊ in hac cõuenit vinuz plus qꝫ in alys. sit tamẽ limphatum. ⁊ tu eius vinositatez modera. Unde in pricipio competit digestiuum ex melle rosato colato cum acetoso simplici. ⁊ aqua feniculi. deĩde ꝓcede ad acetosum compositum cum aqua feniculi endiuie. deinde ad sirupuz de eupatorio. ⁊ sic semper de debili ad forte ⁊ fortius gradãdo vt dictum est. ⁊ sic suo modo de solutiuis: ⁊ sic operare circa cõfortationez stomachi epatis ⁊c̃. Et qꝛ ex datis exẽplis iam pꝫ modus ꝓcedẽdi in cura hac. Ideo vt opus abbreuiez: tibi onus relinquo de ponẽdo casum ipm rubrice deseruientẽ. cõsidera. ⁊ sis memor eoꝝ q̃ dicta sunt de fricatiõe in de cura flegmaticaꝝ in generali ⁊ tu ibi omnino.

Et cura aquosi nõ multũ differt ab hac. veꝝ indiget minori caliditate ⁊ siccitate respectu diete: ⁊ minori icisione ⁊ subtiliatiõe in digestiõe: ⁊ faciliori farmacho ac fricatiõibus. ⁊ ita ꝓportiõabil'r de alys. ¶ Habuisti simplicia supra 5°. cap°. Et ex cõpositis vsualib⁹ digestiuis. ℞. mellis rosati colati. ʒ. i. acetosi simplicis. ʒ. ß. aq̃ feniculi buglosse añ. ʒ. i. ß. Et ex isto trãseas ad forti⁹ gradando vt dictum est. ¶ Magistrale. ℞. radicũ sparagi brusci feniculi añ. ʒ. i. mellisse buglose añ. M. i. seminũ anisi feniculi. añ. ʒ. i. ameos. ʒ. ß. passulaꝝ. ʒ. iiij. ⁊ cũ q̃tuor libris aq̃ fiat decoctio ad ꝯsumptionẽ medietatis. deĩde cum libra vna mellis. ⁊. ʒ. iiij. aceti fiat syr. in hyeme. in estate cũ çucharo ⁊ fac acetosius ⁊ min⁹ vt videbit̃. ⁊ valet hoc iã digesta mã. Nã in pricipio fac cũ min⁹ aperitiuis vnde vide ꝯditiones digestiui ĩ hac mã attẽdendas 5° ca. supra. ¶ Ex solutiuis habes pillulas ⁊ alia allegato ca°. Ex magr̃alib⁹. ℞. pulueris yerepigre. ʒ. ij. agarici turbith añ. ʒ. i. spice çinçiberis salisgẽme añ. grana. vi. Informent̃ cũ oximelle. Et in hoc casu agaricus ẽ medicina ꝓpria. ¶ Ex ꝯfectiõib⁹ cõferũt cõfectiones ⁊ electuaria in rubrica de flãte dulci posita. que adhuc eleuabis in gradu caliditatis magis. quoniam flegma vitreum est frigidius. De alys ex parte vnctionũ a ꝓprietate ⁊c̃. vt ibi.

¶ De cura flegmatice periodice ex flegmate acetoso ⁊ pontico. Rubrica. VI.

SI fuerit a flegmate acetoso siue põtico: tũc dieta declinet ad calidũ: ⁊ siccum. nõ tñ tm̃ quãtũ in vitreo neqꝫ digestiua sint ita icisiua ⁊ sbtiliatĩa: neqꝫ farmaca ita fortia. sed se habeãt sicut medium ĩter dulce ⁊ vitreũ ꝯueniẽtia. vñ oximel simplex in hac in pricipio ẽ cõueniens. vbi in dulci dat̃ sy. acetosus simplex. sed in vitreo acetosus cõpositus. Et ꝯsil'r de aquis ⁊ de decoctiõib⁹ aperitiuis dicat̃. ⁊ tu fabrica cum his q̃ in 5°. ca°. scripta sunt vt tuo expedit ꝓposito. dicatur: ⁊ fiat vt in precedenti rubrica actum est.

¶ De cura flãtice ꝑiodice ꝑmixte. R̃ca. VII.

ACcidit qñqꝫ vt flã sanguini ꝯmisceat̃ ⁊ inde dulci⁹ fit. Quo casu dieta. dꝫ eẽ media in actiuis declinãs ad siccũ. ⁊ fricatões ꝯsil'r medie. ⁊ ita de alys respectu alioꝝ ex ꝑte digõnis ꝯmisce cal'a fridis: subtiliatiua tñ ⁊ icisiua sicut mel rosatũ cũ aceto simplici cũ aqua feniculi ⁊ aq̃ çuchari ⁊ hꝰ. augẽdo plus de vno q̃ꝫ de alio ẽm extimationẽ tuã: maioris aut minoris ꝯmixtiõis. Cõsil'r ex ꝑte solutiui vl' lenitiui. ⁊ de flõmia dicat̃ ꝙ in hac vr̃ cõuenire si cetera ꝯsentiunt vt supra.

Quod si fuerit ꝑmixtũ mel'ie ẽ diuersimode ꝓcedendũ: ẽꝫ diuersaz mãeꝝ adiuuicem ꝯmixtionẽ. Ueꝝ absolute regimẽ totũ debet declinare ad calidũ: sed ꝑꝑ mel'iaz ĩ siccitate dꝫ moderari plus ⁊ min⁹ vt dictũ ẽ ẽꝫ maiorẽ aut miorẽ ꝯmixtionẽ. ⁊ ꝓcede lenificãdo vt supra digerẽdo vt supra: de debili ad forte ꝓcedẽdo ꝯmiscẽdo sẽper q̃ vtrãqꝫ mãm respiciãt. vt v̇bi gr̃a. p̃mo dabis oximel simplex cũ aq̃ buglose ⁊ feniculi. deĩde ad oximel ꝯpositũ cũ aq̃ scolopẽdrie ⁊ epithimi aut decoctiõis eius. ⁊ sic suo mõ dicat̃ de solutiuis lenitiuis. ꝓuocatiuis sudoris. fricationib⁹ vt actũ ẽ. ¶ Quidã ordinãt restauratiua ꝯfectiones electuaria ⁊ hꝰ. in hꝰ febrib⁹. q̃ oĩa seruiũt stõ ⁊ v̇tuti ⁊ canoni q ẽ alteratio. de qb⁹ nõ feci mẽtionem in ꝑticulari. qꝛ ĩ alio sunt iueniẽda loco. tñ si de eis aliqd dicerẽ ĩ ꝑticu

taria scribere:ne fierez longus:z ab egritudinibus côibus deuiare viderer. Stude itaqz z talia scôm causas suas suo perquiras loco. ℭ Scôm côpositionê hūoris côpone simplicia. vñ ex vsualib⁹ digestiuis. ℞. mellis rosati colati. ℥. i. acetosi simplicis. ℥. ß. aque çucharate. ℥. i. aq̃ feniculi. ℥. ij. ℭ Ex solutiuis. ℞. cassie. ℥. i. turbith. ℥. i. extrahat̃ cuz decoctiõe tamarindoꝝ. capil'. ve. z passulaꝝ z ligritie. ℭ Côfectionê ordina. ℞. cinamomi. ℈. ij. sandal'. rub. ℈. i. ß. margaritarū. ℥. ß. çuchari lib. i. fac cū aqua buglosse boraginis z feniculi añ. ℭ Electuariūz ordina. ℞. çuchari boraginati manuxpi plati iā dicti añ. ℥. ij. spēꝝ electuarij d gêmis. ℥. ß. coralloꝝ rub. ℈. i. ß. de citro q̃tū sufficit: z deaura. Ex trociscis z alijs ordina vt de flãte salso. ℭ Et si pmixtio fuerit ex flãte z melía ex. q̃ oriret̃ quotidiana iterpolata. tunc recurre ad digestiua z solutiua melie flãice supra 5⁹ cap⁹. z illa tibi optime deseruiêt tuo ꝓposito. Uez in melía flãtica. z in flãtica ex flãte cui admiscet̃ melía predominat flã: z iõ sis attêtus in 9ponêdo. ℭ Digestiuū vsuale saltê i pncipio. ℞. oximellis simplicis. ℥. i. ß. mellis rosati colati. ℥. ß. aq̃ buglose aq̃ feniculi aq̃ çucharate añ. ℥. i. ℭ Ex solutiuis ℞. pillulaꝝ idaꝝ. ℥. ß. pillulaꝝ de turbith. ℥. i. icorporẽt cū oximelle simplici: z da vsqz ad qnqz. Trãfferas te deiñ ad sirupū fortiorê: vt si vis magistralê. ℞. radicū qnqz añ. ℥. ij. capilloꝝ ve. ysopi añ. ℥. i. scolopêdrie êdiuie cicoree buglose añ. ℥. ij. ß. fiat decoctio z i fine adde epithimi. ℥. ij. ß. cola. deide cū çucharo sirupiça z aromatiça cū ciamomo: z maxime estate. hyeme vo potes sir. cū melle facere. ℭ Solutiuū magistrale. ℞. ligritie passulaꝝ capil'. ve. polipodij thimi epithimi. fiat decoctio cū qua extrahant̃. ℥. vi. cassie aut mâne: qb⁹ addas agarici. ℥. i. turbith. ℈. i. ß. çinçiberis. ℈. ß. salis gême gra. vi. ℭ Ex confectiõib⁹ côuenit. ℞. spēꝝ diamusci dulcis. ℥. i. ß. spēꝝ dyarodō abbatis. ℥. i. spēꝝ electuarij de gêmis. ℈. ij. çuchari. ℥. x. fiat cū aq̃ feniculi buglosse añ. ℭ Electuariū. vz ꝺ gêmis. ℞. çuchari buglossati boraginati añ. ℥. iij. spēꝝ cõfectiõis de gêmis vel diamusci vel aromatici rosati. ℥. i. ß. diarodon abbatis. ℥. ß. deaura zc. vt supra. ℭ Ex trociscis z alijs fac vt supra. Et hic aduerte vt supra 9mixtionê flãtis cū melía maiorê aut minorem ꝑm quā varietatê ops te vario mō côponere addêdo ex aperitiuis magis z min⁹ vt ipsa exigit dispositio. côsidera.

ℭ De cura flãtice 9tinue q̃ latica dr̃. R.ᵐ VIII.

Cotidiana 9tinua est febris 9tinua a flãte ad itra venas putrescête cãta. Cui⁹ ê egrū oi die magis affligere ꝫ nãz hūoris ꝑpriã. Et dr̃ 9tinua ad drãz iterpolate. Et diuidit̃ hec vt iterpolata i verã. s. q̃ ex flãte nãli putrefacto est. z in nō verã siue notã q̃. s. ex flãte ꝑuenit nō nãli. Et hec recipit diuisionê ꝫ spês flãtis nō nãlis. vt aliq̃ sit côtinua de flãte salso. alia de vitreo. z sic de alijs. Et vtraqz lõga ê. sed lõgior ê iterpolata: qm̃ virtutê mĩ grauat siue molestat. ex qb⁹ pꝫ q ab eisdê ꝑueniūt causis. Et 9sueuit apparere febris 9tinua flãtica lõgi spacij z afflictiõis z vniformis côtinuitatis caloris febrilis multū abscôsa z latês: pp ħ latica appellat̃. naz ipsa ê 9tinue affligês vt ethica lêta z occulta in sui afflictione vt ethica: z cum tali continua afflictiõe corpus calefacit z exiccat z arefacit propter defectum digestionis. vnde medici non raro hesitant de esse ei⁹ an. s. ethica sit vel nō. Differt tñ ab ethica: q: i ethica pulsus ê subtilis durus strict⁹ z siccus. ꝫ in latica ê mollis cū quadã latitudine. Itê ethica q̃si semp ê vni⁹ teoris. lz post assūptū cibū aliq̃l'r iflãmetur latica semp in ꝑncipio noctis siue cibus assūpserit siue nō. Itê circa mediã noctê magis iflãmat̃. z sic de alijs signis: de qb⁹ ifra. Nã in ethica pellis ê arida rugosa z aspera: in latica vero mollis absqz asperitate. Et qdã dicūt q la tica ê nomê arabicū: idê ipotãs qd 9tinua flãtica.

Signa demõstratiua. Et veniês ad signa ꝑpria eius dico cū Auic. q signa ꝑiodice iã posita ex pte vrine egestionis tact⁹ coloris z hꝫ. ꝑ magna sui pte apparêt in côtinua. Dr̃ ꝑ magna sui pte: qm̃ hec nō dimittit nec falsaz hꝫ getez vt ꝑiodica. vñ 9tinue affligit z circa occasuz solis plus affligit. Sꝫ differt a 9clusa q̃ saltez manifeste affligit vniformiter. a côtinua vo ꝓportionali: q: hec declinat manifeste z exacerbationê manifestã hꝫ: vt sua colerica interpolata. ℭ Scõz signū Auic. z apud iceptionê ei⁹ fiūt rigor frigus z horripilatio. i. in pmis paroxismis pncipij vlis accidūt hec z positiue: q: eo tpe mã est frida: z côicat cuz mouetur friditatê suã mêbris sensibilib⁹. verū i ꝑcessu remittitur pp ipsaz mãz accedi z calefieri: ita vt cū appropiquat statui: aut paru⁹ aut nullus ê tipus rigoris. Contrariū aūt ê in periodica: qm̃ vt supra quãto mã plus calefit z subtiliatur: tãto plus acuit̃ z velocius supra mêbra sensibilia spargitur. vel apud iceptionê. i. in pricipio apparêt hi tipi: ꝫ remissi: q: ꝑuatiue ex retractiõe caloris ad itra z côtinue minuitur. Côtrariū in iterpolatis. vñ videbis in ꝑcessu febrê ipsaz absqz aliquo tipo frigoris egrum sola caliditate plus molestare. ℭ Tertiū qm̃ rigor. i. tepiditas z remissio caloris q̃ fit in periodica: sex horis: q̃ remissio dicta ê supra falsa qes. est z in côtinua tm̃. i. circa illud spaciū: q: paulo plus. s. aut paulo min⁹ z ê superãs. s. calor 9tinue q reperit̃ in illa tepiditate caliditatis periodice. Nã vt subdit in illa tepiditate sua siue flegma quiete periodica nō euacuatur a residuo. s. caloris quia est cum calore remissiori: supple q̃ sit continua: pp qd est sicut occultum non apparens: vt est calor côtinue. z ista est vera z experimêtalis expositio. In principio aūt periodice vt experiêtia notat tipus est lõgior valde q̃ in 9tinua. nã in 9tinua nullus vel paru⁹ ê tipus in principio: sed apparet qdam leuis extremorum z maxime pedum frigiditas: sil'r nasi z aurium: que est priuatiua z nõ positiua vt in periodica. Aliqñ êt extremitates digitorum manuum frigescunt. Et ideo dixit Gilbertus qd continua flegmatica facit motum in horis flãtis sine typo. z Guiel'. dixit absqz rigore. Dicitur. q ꝑpriū côtinuaꝝ est nõ horrere. Et tu ipsum côsidera. ℭ Preter hec signa que ab Auic. in ꝑprio posita sunt cap'lo ab alijs alia signa ponunt̃. vnde vrina in hac diuersimode se habet. Ita vt quandoqz appareat subtilis alba: z alia die ruffa grossa cum multa residêtia. vnde vt Guilielmus in latica vrina in principio est discolorata spissa: z quodãmodo liuida. In augmêto autem z statu fit colorata ruffa z spissa. z in hoc differt ab ethica. quoniã in ethica vrina est semper vnius tenoris in colore z substãtia. ℭ A substãtialiter inherentibus. quoniam patiens sentit notabilem caliditatem. sed cum tangitur percipitur caliditas rorida. ℭ Aqualitate mutata. Cutis mollis ad tactum zc. vt de periodica: facies tumida z hꝫ. vt supra. ℭ Ab actione lesa. Pulsus est latus mollis tardus inequalis. q: scilicet quãdoqz debilis: quãdoqz fortis. Sitis modica aut nulla: nisi ex flegmate salso fuerit: grauitas capitis stupor. nam sicut grauitas est signum colere: z taciturnitas melãcolie. Ita stupor flegmatis. z ita de alijs: vt in periodica. Et ista signa sunt magis de ipsa a flegmate naturali proueniente. q si fuerit a flegmate nõ naturali predicta signa applicentur speciebus suis cum alijs signis supra positis de eis addendo z minuendo per tactum maioris aut minoris caliditatis.

Pronostica Autem dicatur. q periculosior est côtinua alijs paribus q̃ periodica. z iõ adapta te illis in pronosticãdo que de periodica dicta fuere. ℭ De continua flegmatica ex flegmate salso causon dicta iam actum est. verū Rab. hec febris perducit ad idro

pem iposarcam. & ideo cum videris incipere corruptionem forme tunc succurre cum illis que de cura idropisis. Dixit Ras. in diuisionibus: quod in eleuatioe huius febris .i. in augmeto vel statu accidit quandoque birsen frigidu & litargia.

Canones Primus quod cura huius est sicut cura periodice Auic. & dixit sicut: quia non est omnimoda similitudo. nam differt ab ea. primo: quoniam si non sit repletio competit a principio dieta grossior gradatim procedendo ad subtiliationem vsque ad declinationem exclusiue: deinde tamen absolute esse subtilior interpolate. sed non tamen multum subtilis. quia morbus est longus. Secundo quoniam in continua icisiua & subtiliatia conueniunt fortiora procedendo de debili ad fortius vt supra. vnde minorata materia & iam manifeste digesta conueniunt cappares & huiusmodi. & dictum est minorata: quoniam ante talia sunt suspecta vt dictum est. 3o quia in continua minus calida conueniunt ex parte diete & regiminis medicinalis & consimiliter minus sicca. & vt Auic. oportet vt preparent cibi eorum in obseruatione temporum & diuersitatis eius. s. secundum suas spes & in fortitudine virtutis & debilitate: dando. s. in ea etiam vinum limphatum tamen si expedit vt supra. quod si timeatur debilitas capitis ab eo si potes abstine & loco eius bibat aquam mellis & non nisi post apparentiam digestionis vt supra. non vtaris brodio cicerum decoctione apy & talium nisi prius apparuerit digestio. Et tu commisce frigida cum calidis & altera cibos carnes & huiusmodi. cum expedit cum lactucis spinachys acetosis agresta & huiusmodi. vt videbitur. Sed hic aduerte dictum Ras. 18. continetis quod curatio huius febris cum humidis prolongat ipsam. Et iterum inquit. caue ab aqua frida. igrossat enim materiam. quapropter prolongatur febris. Et cum vides egritudinem minui igrossa regimen. Item si apparet vomitus quod est raro fac vt supra de eo. De lenificatione & alteratioe agatur vt supra de digestione procedendo de debili ad forte & fortius. vt vbi gratia a syr. acetoso simplici ad acetosum compositum. & 3o ad oximel compositum dando aquas aperitiuas procedendo de debili ad forte. Et sic de prouocatiuis & euacuatiuis suo modo fiat. De flobotomia autem dicatur quod absolute alys paribus plus conuenit in continua quam iterpolata. quoniam materia est ad itra venas comprehensa. & est canon Auic. de cura quartane continue. vt ifra suo loco. Et tu ibi. Ubi latius de hoc. Et eo magis competit quando febris est ex flate dulci & in ea magis cosulitur ceteris consentientibus. Quidam vt Rogerius etiam in ea que ex flegmate naturali facit flobotomiam cum largo foramine & maxime in corpore carnoso pleno. Quidam vt Guilielmus se fundates super dictum Auic. allegatum. Quia materia est apprehensa ad itra venas: consentiunt in omni continua flomiam. & tu considera. Et pro istis facit auctoritas Galieni. ii. terapeutice. 15. cap. Inquit. Optimum est venam incidere non solum in sinocis: sed etiam in alys febribus que de humoribus sunt putredine. nam si in periodicis quod in his quarum materia est ad itra venas apprehensa. & est sententia Oribasy in pmo sue practice Et nota quod tua itetio secundum magnam partem debet esse in confortado stomachum & appetitum ne deficiat. vnde Ras. dat zuccharum rosatum & trociscos.

De febre empiala siue empialos dicta. Rca. IX.

Febris Empiala vel empialos est febris flatica. vt quasi semper iterpolata a flate vitreo in locis profundis & occultis a corde remotis putrefacto: vt plurimum proueniens: cuius est facere secundum processum febris patientem secundum eius proprioerem significationem sic sentire friditatem in iterioribus & in exterioribus caliditatem. Et dicitur empiala ab epi. quod est supra. Aliud. s. caliditas supra frigiditatem. nam rationale est vt calor supemineat. dicitur febris flatica quoniam ipsa vere est flatica. nam liparia vt in sequenti rubrica est magis reducibilis quam dicenda sit vere flatica: dicitur vt quasi. nam licet imaginabile sit ipsam posse iueniri continuam: tamen ab auctoribus numeratur iter iterpolatas. vnde Serap. hec febris non est cotinua. sed iterpolata durans tribus vel quatuor periodis. Idem expressit ferarius. pro rone adducit quod cum loca venarum & arteriarum calida sint: non videtur in eis posse congregari flegma paulatine tante frigiditatis. sed bene in locis profundis occultis a corde remotis. vt sunt itestina stomachus vene profunde musculorum musculi vetris dorsi coxarum pedes manus & huiusmodi. dicitur putrefacta quoniam ex parte qua putrefit febrem facit & ex parte qua non putrefit facit frigus. vnde vult Auic. quod flamma vitreum existens in iterioribus propter resistentiam quam facit sua grossicie ac viscositate & friditate calori putrefacienti resistit: ita vt non putrefiat secundum se totam: sed putrefit prius secundum aliquam paruam partem eius: a qua eleuatur vapores putridi. sufficientes tamen cor inflamare & exteriora calefacere & non iteriora quoniam partes frigide que non sunt adhuc putrefacte resistunt: cum sint & quantitate & qualitate vincentes. vnde estimandum est tales partes a caliditate putrediali adhuc aliqualiter calefieri. sed remisse valde. cum itaque sic calefacte moueantur & occurrant partibus quas de nouo attingunt in eis frigiditatem causant sicut cum spargitur remisse calidum supra membrum multum calefactum vt est videre de vrina mingentis in balneo. tertio de simplici medicina. Item ad hoc cocurrit motus illarum partium flegmatis fortius iprimentium in partes quibus prius erant adherentes in eis propter assuefactionem nullam causantes frigiditatem sicut est videre quando quis tenuit pedes in aqua calida longo tempore nullam vel quasi nullam sentit caliditatem. cum autem aqua agitatur caliditatem notabilem percipit. Ex quibus apparet declaratio descriptionis excepta illa parte secundum eius propriorem. quod additum fuit: quoniam aliquando empiala accipitur pro febre in qua secundum eundem locum simul sentitur calor & frigus. vt de ea infra & sic hoc nomine vsus est Gal. secundo de differentys febrium & in libello de malitia complexionis. & halyabas. 8. terapeutice. & 18. continentis 3o capitulo. sed non est ita propria eius significatio vt predicta. & ista est tertia febris inter liparia & empialam cui Auic. nomen non imposuit: ab halyabate lisura dicta. Sed extimo Auicen. per extrema nos faciliter medium intelligere debere. & tu considera.

Et ex his omnibus patet modus generationis eius. & causa eius. nam omne multiplicatiuum flegmatis frigidissimi est vel esse potest causa eius factiua. vt supra in principio capituli. & tu ibi. & de liparia & de ipsa sic tales ponuntur versus. In empiala frigescunt interiora. Exteriora calent liparia vertitur illi. & dictum est secundum processum febris: vt statim in de signis.

Signa demonstratiua sunt eadem que predicta sunt Auic. s. de flegmatica iterpolata ex flegmate vitreo proueniente ex qua expositione & est gentilis habetur quod ipsa sit periodica. vrina est frigida cruda quia minoris caliditatis quam in alys sui generis: quia in alys flegmaticis periodicis: propter flegma esse frigidius: & iteriora plus frigefacere. & ideo est discolorata magis & tenuis: & maxime in principio. vt supra de flegmate vitreo de egestionibus & alys vt supra. A substatialiter inherentibus. Quoniam ad tactum exteriora calent & ad intra pro tunc patiens sentit frigiditatem. Et hic aduerte quod hoc signum habet veritatem maxime in augmento statu & declinatione. nam in principio ex reuocatione caloris frigescunt exteriora vt in ceteris flegmaticis de flegmate vitreo. sed in alys temporibus in processu semper apparet similis caliditas in exterioribus & frigiditas in iterioribus: & caliditas hec est remissa multum qnia a frigidissimo humore resoluta. & hic calor maxime percipitur in volis manuum & plantis pedum. A qualitate mutata. Ut de eo supra. Ab actione lesa. Pulsus est tardus & rarus in coparatione ad pulsum aliarum

flāticarum: cum quo tamen stat ꝙ sit absolute velox ⁊ frequens etiam respetcu sui sani: hec facit paroxismum omni die vt alie flegmatice. ⁊ hoc est verū secundum plurimuꝫ nā contingit aliquando ꝙ ꝯuertit̄ ad q̄rtanā vl' tertianā. i. seruat peryodum quartane: vel tertiāe. ⁊ hoc ideo: qꝛ materia est pauca: ⁊ inepta inflāmationi. ⁊ ideo nō nisi quandoq; in longo tēpore putrefit: quare propter has duas causas paroxismuꝫ causat tardiorem. vnde quandoq; tardat plus. q̄n q; minus: ⁊ ideo vt supra. qui iudicat tertianaꝫ per paroxismuꝫ errat. Auic. de signis tertiane. paroxismus autem eius durat vt Auicē. quandoq; quatuor horis quādoq;. 24. quandoq; ante illud secundum maiorem ⁊ minorē materiei multitudinem. Nam hec materia non reperitur vtplurimum cum magna quantitate. Quidam exponunt ex quatuor horis: quia stat patiens cum frigiditate quattuor horis anteq̄ꝫ caliditatem sentiat. deinde exit caliditas ⁊ durat vsq; ad. 24. horas. ⁊ aliquando finitur ante. prim⁹ modus melior.

Pronostica Serap. febris hec nō permanet multum: fortassis enim moratur. 20. diebus. ⁊ fortasse addit super illud parum: aut minuitur pax. omnis eniꝫ febris flegmatica associatur corruptioni ⁊ debilitati oris stomachi: que nō excusatur. ⁊ illud est de illis que attrahūt accidentia mala ex sincopi pulsu cordis. ⁊ casu appetitus. prima quarti. de his in quibus differunt ⁊ cōueniunt febres putredinis. Et ideo esto sollicitus: qꝛ ex ea mala precipue accidunt nocumenta. ⁊ inter cetera maxime stomachum debilitat: precipue cum mā in stomacho colligetur: cui oīo sollicitus esto.

Canones. Primus ꝙ cura eius sicut cura quotidiane de flegmate vitreo: vel sicut cura note quoniam in ista seruari debent hi canones omnino: ⁊ secūdum eundem ordinem: vt de cura flegmatice in generali dictuꝫ est. ¶ Secundus ꝙ in hac fortiora conueniunt ex parte digestiuorum solutiuorum lenientium prouocantiū ⁊ huiusmodi. ¶ Tertius ꝙ ista debent in ea frequentari maxime lenitio ⁊ materiei digestio: ⁊ debet fieri gradatio ad fortiora: ⁊ in hac fiat vomitus cuꝫ canonibus vt allegato loco. Iteꝫ attendatur confortationi stomachi super oīa cum administratis intus ⁊ extra. Et credo ꝙ balneum factum ex aqua decoctionis eupatorij: feniculi maratri ⁊ horum aperientiuꝫ in declinatione vniuersali expeditis vniuersalibus constāte virtute esset conueniens multuꝫ cōsidera. Et Auicē. in eius cura multum laudat clisteria acuta in quibus ponitur medulla cartami centaurea minor anetum camomilla tribulus mellilotum almuri ⁊ mel. ⁊ tu ordina inspecta complexione etate sensibilitate intestinorū ⁊ huiusmodi ⁊ precipue conuenit iam minorata materia ⁊ digesta. vnde vt supra procedendo de debili ad forte. Sꝫ vt dictum est absolute ceteris paribus in cura h⁹. fortioribus vtendnm est. ¶ Digestiua simplicia sunt secundum ipsius flegmatis speciem: de quibus quīto capitulo. ¶ Ex vsualibus salteꝫ in principio. Recipe oximellis simplicis ℥. i. ß. ⁊ quia in hac febre multum nocetur os stomachi. vt Auicen. adde cum ipso rob agreste. ℥. ß. vel similiter vt placet aque buglose feniculi absinthij añ. ℥. i. ⁊ aromatica cum cinamomo. Et oportet te gradare de debili ad forte vt supra. ¶ Ex solutiuis conueniunt que in flegmate vitreo. iam dicta sunt. ⁊ vt supra quarto capitulo. ⁊ quia consueuit hoc flegma descendere ad intestina fac clisteria fortia vt supra: ⁊ in his sollicita. verum qꝛ Auicē. laudat vnuꝫ solutiuum: volo tibi hoc loco distinguere. Recipe mirabolanorum citrinoruꝫ ⁊ nigrorum añ. ʒ. i. turbith. ʒ. ß. çinçiberis. ℈. ß. infunde in oximelle simplici per deceꝫ horas. deinde addas aque lactis caprarum. ℥. ij. ⁊ parum calefiant deinde fiat fortis expressio: ⁊ addas manne vel cassie. ʒ. vi. ⁊ tribue: ⁊ hoc maxime vbi comprehendes aliquid eē melancolie et dubitas de cōuersione ad quartanā: Or si ex pmixtione colere proueniret: qđ comprehendes per signa eius. quia de tertio in tertium magis affligit ⁊ huiusmodi. tunc ea tribue que in de cura tertiane de colera vitellina dicta sunt. Et pariformiter procedas ī liparia si ex flegmate fuerit vitreo. ¶ Or si ex colera vitellina etiam dictum est: ⁊ de fricationibus ⁊ alijs vt allegatis locis. verum post euacuationes conueniunt in his tyriaca dyambra diamuscus dulcis electuarium de gēmis ⁊ h⁹.

¶ De liparia. Rubrica. X.

Febris Liparia est febris secundum plurimum flegmatica vt quasi semp interpolata: a flegmate vitreo in locis profundis a corde remotis putrefacto vtplurimum proueniens. Cuius est facere patientem secundum processum ipsius febris coadiuuāte flegmate in exterioribus existente simul sentire caliditateꝫ in interioribus. ⁊ in exterioribus frigiditatem: propter qđ dictum fuit in precedenti rubrica: ꝙ liparia est econtrario empiale. ⁊ dicitur a liparos grece: latine pingue. nam sicut videmus in estate corpora pinguia in exterioribus: et int⁹ multum calida. Ita accidit febrientibus hac febre: ⁊ ē ꝓbleuma. Aristotilis octauo probleumatum octauo probleumate. propter quid pinguis. Et hic nota ꝙ hic terminus varijs vario sumitur modo. ⁊ nō sicut Auicen. hic vt Isaac qnto febrium. sed omittatur pro nunc: et stemus cuꝫ Auicen. dicitur secundum plurimum. Quoniam vt Auicēna quandoq; ē colerica ex colera grossa valde. sed est raro: ꝙ ad tantam colera deueniat grossicieꝫ que requiritur in generatione eius vt infra patebit. ⁊ modus generationis ab ea statim dicetur expeditis alijs particulis. Quidā vt Rogerius etiam a melancolia grossa fieri posse dixit. ⁊ filius mesue a flegmate ⁊ melancolia simul. Dicit̄ vt quasi semper cum reliquis: vt in empiala: cuius ⁊c. secūdum processum: quoniam in alijs flegmaticis: in quib⁹ in principio sentitur calor in interioribus. ⁊ pro tunc adhuc est frigiditas in exterioribus ⁊ maxime cum fit processus ad augmētuꝫ: ⁊ tamen pro tunc nō est liparia dicenda. cōsidera. ¶ Dicitur simul: vnde nota modum generationis eius primo cū est flegmatica. nam cum flegma vitreum putret ad intra secundum partem eius paruaꝫ vehementi putrore: ita vt pars illa sic putrefacta vehementer propter caliditatem fortem subtilietur subtiliatione qua vapores eius possint ad cutiꝫ peruenire ⁊ ad membra exteriora: tunc fit empiala: vt supra. Quando autem talis materia putrefit secūdū se totam nō a forti calore: sed debili: ita ꝙ ipsius nulla vel quasi nulla pars eius vaporosa sufficienter igniatur: ignitione que valeat cum tali caliditate ad exteriora peruenire: tunc accidit vt pars intrinseca calefiat: ⁊ locus in quo ē illa materia sic putrefacta: ⁊ exteriora frigent continue reuocato calore propter presentiam humoris crudi ⁊ vitrei in interioribus. Item quia accidit ꝙ vapor cum caliditate debili ab ea materia eleuatus ante q̄ꝫ ad cutim perueniat ⁊ ad mēbra exteriora caliditas illa debilis euanescit seu valde remittitur. vnde deinde membris occurrēs ipa infrigidat: quemadmodum contingit materiam calidam īfrigidari a vaporibus aque debiliter calide eleuatis. ⁊ potest hoc contingere a vapore partis putrefacte: ⁊ nō putrefacte eleuato tertio cōtingit pro tunc flegmata multa cruda mucillaginosa vel vitrea in exterioribus inueniri que stant sic quieta ante aduentum febris: ⁊ cuꝫ superuenit calore ⁊ spiritibus ad intra retractis mouētur. ⁊ illa flegmata vnde occurrunt partibus quibus prius non occurebāt

⁊ sic frigiditatẽ ĩ illis causant. Iste sunt possibilitates que vt modo gentilis nõ sunt negande: ex quibus apparet differentia inter ipsam ⁊ empialam. nam in empiala minor pars materie mote ad faciendam febrem putrefit. et liparie maior. ĩmo quasi tota. Secundo quoniam caliditas putredinalis in empiala ẽ fortior ⁊ magis ignea in liparia autem remissa. Quidã moderni sequentes Isaac dicũt ipsaꝫ causari quoniam pars materie mouetur ad exteriora non putrefacta: ⁊ illam frigiditatẽ in exterioribus causat. pars autem ad intra putrefacta febrẽ causans calefacit interiora. dixi ꝙ possibilitates iste non sunt negande. Et sicut dictum est de flegmate ita dicatur de melancolia: que sua grossitie consimiliter eam facere potest. Modus autẽ generationis eius ex colera grossa est proportiõalis dicto de flãte. vt ꝙ colera grossa sit pauca: ⁊ in ĩterioribꝰ putrefiat: ⁊ ab ea nõ eleuetur vapor subtilis calidus. Et cõsimiliter dicatur de frigiditate in exterioribus ꝙ accidit ex causis iã dictis: ⁊ hanc speciem vocauit Auicen. caburos. ⁊ tu considera pro declaratione ꝙ sicut carbo ignitus comburit ⁊ calefacit: ⁊ tamen ab eo nõ eleuatur vapor. Ita potest de humore contingere. ⁊ tu bene considera hoc exemplum. ¶ Et circa istas causas cadunt speculatiões. vt quomodo separatur ab eadeꝫ materia vapor calidus vadens ad cor ⁊ frigidus veniens ad exteriora: quis est sic separãs. ⁊ multa alia de his vaporibus: que speculatoribus relinquo. ⁊ tu illa cõsidera. Iteꝫ quomodo erit hec febris cum calor non procedat in totum corpus. Item cum nõ perueniat ad manus manꝰ nõ febriet. qua ꝗ operatiõe ledit. ¶ Ad primuꝫ respondet Auicẽ. in littera ꝙ diffinitio debet suppleri nisi impediatur: sicut cum dicimus diffiniẽdo aquam: ꝙ est frigida ⁊ humida: hoc est in sui natura. s. si nõ impediatur. ¶ Ad secundum pro nunc dicas ꝙ manus febrit per communitatem a corde. qꝛ. s. cor febrit cuius temperãtiaꝫ presupponit si sana esse debet. considera. Ex quibus patẽt descriptio ⁊ cause eius factiue.

Signa demonstratiua. ¶ Ab exeũtibus. vrina in hac vt Isaac: est crudissima ⁊ minus tincta ꝙ̃ in flegmatica non vera siue amfimerina dicta. verum cum est ex colera est magis tincta. Or si fuerit a melancolia erit fusca. si ex flegmate ⁊ melancolia simul erit vt vrina in quartana de flegmate vt in sequenti capitulo. ⁊ accidit eaꝫ colorari propter calorem ĩ visceribus cõclusum. ⁊ ꝓportiõabilr dicat̃ de alijs egestionibꝰ. ¶ A substãtialiter inherentibꝰ dictũ est qñ exteriora frigent. sed ꝓ tũc ĩteriora calent vt in causonide. ⁊ h̃ ẜ ꝫ iudiciũ egrotãtis. vt dicit Ras. ꝑꝑ forte ĩcẽdiũ qđ ꝑcipit̃ in ĩterioribꝰ cuiꝰ cã ẽ: qꝛ fumꝰ calidus resolutus nõ potẽs exire ꝑ poros exteriores retro ĩgredit̃ ad ĩteriora. ⁊ sic ĩflãmat ea: dato ꝙ in sui nã nõ sit multũ calidus. ⁊ tu ꝯsidera bñ hũc sermonẽ. ¶ A q̃litate mutata: qꝛ facies liuida: ⁊ ita de alijs signis flãtis vitrei. Or si fuerit a cola grossa secus erit. ⁊ tu ex datis illa signa ꝯsidera ⁊ fabrica. ¶ Ab actiõe lesa. pulsus debilis ⁊ paruꝰ plusꝙ̃ in emfimerina: velox tñ ẽ ⁊ spissus: ⁊ adhuc plus in colica: ⁊ ĩ vtraꝙ̃ ẽ diuersus. Et dixit Ras. 18. ꝯtinẽtis febris liparia ẽ cũ subeth vehemẽti friditate frõtis ⁊ tibiaꝝ ⁊ manuũ ⁊ pedũ ⁊ calefactõe vẽtris ⁊ pectoris: ⁊ hi ꝯsiderãt aerẽ fridũ. ⁊ cõstipant̃ vẽtres eoꝝ: ⁊ paꝝ ⁊ vrina ẽ tenuis. hec febris ꝑiodicat ẜ ꝫ plimũ oĩ die. ⁊ dr̃ ẜ ꝫ plimũ: qñ aliqñ de 3° in 3^{m} qñꝙ̃ de 4° ĩ 4^{m}. ⁊ maxie melica: ⁊ sic de alijs ꝑiodicat: vt de empiala dicebat̃. Et sentit̃ in ꝑnº aduẽtus eiꝰ fractio q̃dã ĩ mẽbris ossitationes alices ⁊ huiusmodi vt supra de flegmatica ab humore vitreo ꝓueniente.

Pronostica Hec febris ẽ lõgioris spacij ꝙ̃ emitriteus. i. paroxismꝰ vnꝰ emitritei ẽ breuior ꝙ̃ paroxismꝰ vnꝰ liparie ⁊ maxie flãtice. nã ẜm plimuꝫ liparia ẽ breuioris spacij ꝙ̃ emitriteus: quo. s. ad totuꝫ tẽpꝰ durationis egritudinis. Gal. 4° aphoris. i ꝯmẽto illo ĩ nõ deficiẽtibꝰ febribꝰ. ponit quẽdã modũ liparie satis alienũ dicens: ꝙ ipa extẽdit̃ ad febres ꝑniciosoꝝ apatũ ĩteriorũ mẽbroꝝ: flegmonũ. s. herisipillaꝝ. in illis. n. febribꝰ calitas mlta ꝑcipit̃ ĩ ĩterioribꝰ: ⁊ ĩ exterioribꝰ fortl friditas ex forti reuocatiõe caloris ad locũ apatis: he tñ febres ĩproprie lipariе dicunt̃. ⁊ ẽ dictũ Ras. 18. ꝯtinẽtis: vt Gal. allegato loco: vñ ait. liparia ẽ ex febribꝰ adurentibꝰ pessimis ⁊ ꝑiculosis. Et iõ est deterior empiala. ⁊ vt Ras. allegato loco est silis causoni. ⁊ iõ est citioris cure ꝙ̃ empiala: lꝫ vtriusꝙ̃ cura sit ꝓlixa. ⁊ h̃ totũ nota ꝑꝑ descriptionẽ. ⁊ tu ꝯsidera.

Canones Cura est vna in hac ⁊ in empiala: maxie in ea q̃ est ex flegmate. nam q̃ ex colera ẽ: reducatur ad curã colerice: ⁊ silr̃ que ex melãcolia ad curam melãcolice. ¶ Secũdus canõ. ꝙ cauere debes in cura huius qñ est ex colera ab vsu multe calitatis: ⁊ eã ꝑꝑ calitatẽ colere ⁊ ipsius calorem esse in ĩterioribꝰ cõclusuꝫ. ¶ Tertius ⁊ est serapiõis: ꝙ tam ex parte diete ꝙ̃ ex parte potionum debemus ad intra administrare ea que sunt minoris caliditatis respectu illoꝝ que in empiala exhibẽtur. econuerso vero ex parte eoꝝ que ad extra applicãtur fieri debet. ¶ Sed dices Auic. inquit regimẽ liparie indiget subtiliate plusꝙ̃ regimen alterius. Dicẽdum vt quidaꝫ ꝙ sensus Auicen. est ꝙ plus considerare debet medicus in approximatione subtiliantium in liparia ꝙ̃ in empiala: quia calor est ad intra clausus: etiaꝫ quia fortasse erit a colera: ⁊ sic in eoꝝ administratiõe maior potest contingere error ꝙ̃ in empiala. ⁊ dirigitur sic littera. plus. s. cõsiderationis debet habere medicus. in exterioribus autem est econtra. vt patet: nam sic resolutiua. ⁊ que intensioris sunt caliditatis ad extra in liparia administrari securius possunt. vt patet consideranti. ¶ Item sis memor gradationeꝫ facere in digestiuis solutiuis ⁊ huiusmodi. in ꝯfortatiõe stomachi precipue ⁊ aliorũ mẽbroꝝ: vt supra de empiala: ⁊ vt supra de empiala dixit Rogerius: ꝙ ꝓcedentibus euacuationibus qꝛ in fine factis. s. pluribus cõuenit stupha siue balneuꝫ ex herbis calidis vt supra. exeunti det̃ aurea aut tyriaca aut metridatũ ad ꝯsumptionẽ residui: vt dictuꝫ est: ⁊ dimittat̃ sudare: ⁊ post sudorẽ abstergatur ⁊ inungatur spina stomachus renes brachia tibie vnguẽto calõ. tu itaꝙ̃ ex habitis opare reducendo te ad ea q̃ de empiala. ⁊ ad loca supra: qꝛ ad 3^{m} ⁊ 4^{m} cap. ꝯsidera. ¶ Postremo scito ꝙ reperit̃ spẽs eius antanus vocata. 18. cõtinẽtis: in q̃ color patiẽtis eã est silis colori ictericoruꝫ. ⁊ accĩt in ista sudor multus grossus croceus. ⁊ siccitas lingue nigredo: vehemẽtia sitis põderositas frõtis ⁊ macilẽtia corpis. ⁊ ẽ de gñe adurẽtiũ. ꝯsidera

¶ De lisura ⁊ ẽ febris ĩter has media. Ru[bri]ca. XI.

LIsura Est febris ĩter empialã ⁊ lipariã ꝑ ꝑticipationeꝫ media ex flegmate vitreo ad ĩtra ⁊ ad extra putrefacto ꝓueniẽs: cuius est facere sentire patiẽtem secundũ eundem locum. tam in interioribus ꝙ̃ in exterioribus frigiditatẽ silr̃ ⁊ caliditatẽ. Pro cuiꝰ ĩtellectu imaginare ꝙ due materie vitree vna in interioribus. ⁊ alia in exterioribus moueantur ad putredinem: vt in empiala: ⁊ nõ sunt magni nocumenti: ita ꝙ propter hoc necessarium nõ sit calorem ⁊ spiritus retrahi ad ĩtra. Et tunc apparet ꝙ ex motu eaꝝ anteꝙ̃ putreant partibus quibus occurrent frigiditatem cõmunicabunt. ⁊ cum pars eaꝝ a calore putredinali putrefiet. tunc eleuabitur vapor putredinalis q erit cã febris qui occurrens partibus extrinsecis iam prius ĩfrĩdatis ipsas calefaciet. Silr̃ ꝯtinget de mã q̃ est in exterioribꝰ: qñ vapor putridus ab ea eleuatus mouebitur ad ĩtra ⁊ occurrẽs partibꝰ ĩtrinsecis iam infrigidatis

calefaciet: ⁊ sic apparebit fm eundē locum calor ⁊ frigus.

Et si dicatur. ɔtra. calitas occurrens friditatem remittet: aut remittetur: ⁊ sic in mēbro generabitur tepiditas. Itē duo cōtraria nō possunt esse in eodē loco. Dicēdū cū cōitate q impressio caliditatis ⁊ friditatis nō fit fm eundez locū oīno: neqz fieri potest vt argumēta videntur pbare: sz fiūt fm partes. iij. q̄titatiuas valde ppinquas. Ita vt ex ppinquitate decipiatur iudiciuz ⁊ extimatur q sint in eodē loco. Alie sunt in mā disputatiōes ⁊ respōsiones subtiliores quas p̄bis relinquo: hoc autē medico satisfacit. Huic autē febri. Auic. nomē nō imposuit: imo visus ē dubitare an cōtingere possit ppter argumēta adducta ⁊ alia fortiora que fiunt in mā: ⁊ ideo dixit. Si hec febris fuerit non erit nisi sunt due materie ⁊c̄. Et Hali. 3° de simplici medicina videtur reddere causaz hoꝝ. Et dicit q accidit ppter iuxtapositionē humoꝝ calidoꝝ ⁊ frigidoruz fm minimas partes: ita vt nō sit dare aliquam partē formalē: ita paruā cui aduenit frigus: qn ad latus eius nō sit pars formalis siue sensibilis cui accidit calor: ita q iuxta minimas partes membri sensibilis est res calefaciens ⁊ res īfrigidans: ⁊ ideo iudicatur: ⁊ exēplificat Hal. de gustu. vt siquis miscebit mel ⁊ absinthiuz cū gustabit sentiet simul ⁊ non fm eandē partem formalē dulce ⁊ amarū: sed fm diuersas. Itez si super hoīe a sole calefacto pyceretur aqua frīda. ɔsidera. Multi alij possunt imaginari modi: vt q due māe moueantur: quarū vna est colera que putrefiat: ⁊ flegma qđ mouebitur: ⁊ nō putrefiet vnde emittēs vapores ad certas partes infrigidabit: ⁊ colera putrefacta mittens ad alias illis propinquas calefaciet. Item si cōtingeret vt flegma vitreum intus vel extra existens moueretur ad putredinē fm medietatē eius: ⁊ q vapor vtriusqz partis moueretur per totuz corpus. ɔsidera ⁊ fabrica: ⁊ iam habuisti supra de empiala quō hūor vitreꝰ putrefactꝰ. s. remissa putrediē īfrigidat.

Signa demōstratiua. De signis eius dicatur q etiā medio modo se habent respectu signorū extremorum: ⁊ similiter de pronosticis.

Idem dicatur de cura. ⁊ tu cōsidera bene cū tibi tales acciderēt febres: quas credo tibi nunq̄z ante oculos venire: quia extimo eas plus extimatiuas q̄z de facto venturas: ppter qđ extimo Auic. saltē de istis medijs sic leuiter trāsiuisse: ⁊ iō vt supra dixit. si h̄ febris vel fortasse voluit ex extremis nos media debere cognoscere: ⁊ tu ɔsidera.

De febre sincopali humorosa. Rubrica. XII.

Ebris sincopalis humorosa est febris: in cuiꝰ aduētu accidit sincopis a multitudine flegmatis crudi in stomaco vl' venis ppinquis ei multiplicati ⁊ putrefacti fm pl'm cōtingens. ⁊ dr̄ sincopalis ab accidente concomitāte ⁊ humorosa ppter multitudinē humoris a quo puenit: ⁊ sic cōtra distinguitur minuta. de qua in sequenti rubrica. ⁊ clare dicetur modus gnōnis eius: ⁊ sic patebit descriptionis declaratio. Accidit quādoqz flegma cruduz aut via īdigestiōis aut vsu mali regiminis: q2 multiplicatiui talis flegmatis aut quōlibz aliter in corpore multiplicari replendo ⁊ venas ⁊ arterias. vnde grauādo multū virtutē ipsa nō regulāte putrefit ⁊ febrem causat putridaz in cuius materiei motu accidit: vt ipsa moueatur ad os stomaci ipm sua friditate ac corruptiōe ledente ⁊ sui multitudine suffocāte caliditatem eius: corde etiaz nocito a vaporibus malis per arterias ad ipsuz transmissis: etiam qualitate aliqual'r venenosa īfectis: nec nō ⁊ friditate materie: vñ coꝝ v̄tutes deficiunt: ⁊ sic sincopis cuz ea causatur: ⁊ q̄zto plus putrescit mā: tāto magis accidit sincopis: ⁊ ideo in statu multum sincopiçāt: ita vt deficere videantur. Et q2 tanta repletio nō videtur ab alio humore fieri posse vt a flegmate: ⁊ maxime raro colera in tāta multiplicatur q̄ztitate vt talem faciat repl'onē. ⁊ maxīe in stomaco: hinc absolute multi voluerūt eā flegmaticā nominari debere. Alij volūt q ⁊ a colera fieri possit: sz quicqd sit: tamē fm pl'm a flegmate est: ⁊ sic voluit Auic. vñ ait. Hec febris fit ppter flegma ex frequēti nauseatiua repl'onali ⁊ multitudine ciboꝝ crudorū. subdit tñ. fit ēt ista febris sincopalis humorosa qñqz ⁊ in qbusdā horis ex col'a dñante grossa ⁊ vitellina multiplicata in visceribus que ibi putrefit: ⁊ vomunt coleram: ⁊ sunt ei piodi flegmatici fm pl'm: ⁊ iō ɔsidera. hec febris fz pl'm est dispartita: q2 īterpolata. nā rarissime reperitur continua: ⁊ causa. q2 natura male sustinet eaz īterpolatam cuz ab ea vincatur cū multis malis accidētibus. vt infra. quō sustinebit eaz continuā. q si accidit ipsa erit mortalis fm pl'm. Et qdā dicunt q qñqz est cōtinua pportionalis. qñqz interpolata flegmatica vel colerica nota: qñqz composita ex quottidiana ⁊ colerica nota. qñqz est ex spēbꝰ emitritei. Iste sunt possibilitates nō negāde: vt supra. Itē est dispartita siue separata ab alijs flegmaticis: q2 distās ab eis multū ex pte accidētiū ⁊ cure: vt īfra apparebit suis locis.

Signa demōstratiua. Hic non obseruatur ordo signoꝝ: quoniaz ipsa posita sunt supra fm ordinem de flegmate ex flegmate crudo. ⁊ tu ibi. Signa itaqz ponentur absqz serie ab Aui. ⁊ alijs collecta: q2 accidit circa occasuz solis oī die ⁊ in aduentu paroxismi accidit sincopis: ⁊ cum mouetur patiens per lectuz sincopiçat: īmo ⁊ qñqz cuz eleuatur vt comedat sincopiçat. ⁊ ego vidi talem. ⁊ forte hoc ītellexit Auic. cuz dixit. Et qñqz mouetur ⁊ īcipit in putrefactione ⁊ vincit virtutē plus. Urina appet in p̄ncipio discolorata ⁊ spissa: ⁊ aliquādo tenuis cū liuiditate occulta vl' manifesta ppter caloris suffocationē. Pulsus fit paruꝰ tardus ⁊ rarus. ⁊ hoc in p̄ncipio: qm̄ mā in p̄ncipio est multuz cruda inepta calefactiōi: ⁊ ideo ab ea p tunc cuz ad putredinem mouetur eleuantur vapores frigidi vel remisse caliditatis: qui sua multitudine ad cor pueniētes qui ad ipsuz perueniēdū iuuantur sua venenositate: cum de natura veneni sit cor petere: ipsuz cor infrigidāt: ⁊ caliditatē eius suffocant: ⁊ sic sunt causa paruitatis ⁊ tarditatis pulsus ⁊ sincopis. deide cū mā incipit putrefieri ⁊ a caliditate putredinali calefieri cor calefit vbi p̄us īfrigidabatur. ⁊ ex cōsequentiꝰ dr̄ie pulsuū variantur de paruo ad magnū: de tardo ad velocē: ⁊ sic de alijs: ⁊ q̄zto magis calefit: tāto magis ē sistoles maior diastole ppter multitudinē vapoꝝ: vt pz ītelligēti. ⁊ deficit pulsus hoꝝ quasi in omni alia pulsatione. Et ipsa periodicat: vt flegmatica: lz quandoqz accidat ppter multitudinem materiei in eadem die pluries periodicare ⁊ in omni periodo accidit sincopis. nā sic empiala vt dictuz est contingit ppter paucitatem materie flegmatice motū facere. de 3° in tertiū: ita ppter multitudinez potest anticipare ⁊ accelerare paroxismuz: qđ si fuerit a col'a grossa periodicabit fm pl'm oī die ppter suā multitudinē ⁊ quidā talē vocāt duplicē tertianā. Et credo q ad motū eiꝰ quottidianū adiuuet ml'titudo flātis colerā īgrossantis. Facies eorū est cacetica: ⁊ corpus molle multitudīe vaporū ⁊ flātis varietas in colore faciei propter pugnaz magnā v̄tutis ad māz: quia aliquando ita succumbit. vt calor videatur extingui ⁊ labia nigra fieri: ⁊ aliquādo subleuatur: ⁊ sic remouetur color ille: quandoqz apparet liuidus: vel plumbeus vel viridis: vel citrinus. Et accidit hec colorum varietas maxime in p̄ncipijs paroxismoꝝ. Oculi eoꝝ sunt fusci virides ppter mortificationē caloris. sunt vt exeuntes ppter multitudinez vaporuz ad eos ascendētiuz apud vehemētiā egritudinis: et sunt sic maniaci in aspectu vel in motu: q2 ingeti. Itē in eis ml'tiplicatur multa vētositas grossa q̄ extēdit ypocūdria: vmbilicū ⁊ eoꝝ viscera ⁊ ylia. Itē quā

doq; per viaz indigōnis multiplicāt flegma acetosum qō euomūt: ⁊ aliquādo cruduz mucillaginosuz. Et quādo cū tali febre coniungitur apostema. visceruz nō est habenda spes: qm̄ tantaz maliciā virtus sustinere nō poterit.

¶ De ꝓnosticis aūt dicetur statim in de cura.

Canones. Anteq̄ ad eaz curādam accedas scito ꝙ huius cura ⁊ sequentis est difficillima vt apparebit: ⁊ iō cū timore ⁊ ꝓnosticatiōe eā aggredere. Nā aut nām relinques cū mā preliari: aut eā iuuabis cū arte. Pmū qdez suspectuz nimis aut ꝓpter: multitudinem māe apte ipsaz suffocare: aut ꝓpter cruditatē eius magnā: quā virtus sic defecta digerere nō potest. Scōm periculosum valde: quoniā tāta māei mltitudo idiget euacuatiōe: quā facies aut cū debili medicina: aut cuz forti: aut cuz media. nā hec euacuatio est necessaria: vt Auic. quoniā si non fiet prefocabiť vtus. Si itaq; eā facies: aut facies illā cū medicina debili: ⁊ tunc cū mā sit cruda ⁊ multa: illa nō obediet medicine tali: ⁊ tūc fiet cōmotio prefocatiua: ⁊ nō eductio māe male. Si vō cum media: idem ꝯtinget. Si cū forti: qr .s. aut cuz medicina laboriose educēte: aut flōmia copiosa: tunc cū nā nō sustineat debilē motū eius māe: imo ad ipaz seqtur sincopis: quomō sustinebit eius fortē motuz. absq; vehemēti periculo mortis: Et iō merito hec febris dici potest febris hesitatiua: in cuius .s. cura multuz hesitāt medici: ⁊ hoc ꝓpter causas iaz assignatas. verū accidit ⁊ alia cōtrarietas que est iter febrē ⁊ ipm accidens. ⁊ tu considera.

¶ Accidit scōo difficultas cure eius ex parte cibatiōis. naz rōne māe multe roride idigent abstinētia a cibo: vt materia multa ⁊ cruda digeratur. rōne vero sustētatiōis virtutis idigent cibo multo: qm̄ in talibus est abundātia multorum flegmatū crudoꝝ ⁊ putrefactoꝝ ⁊ sanguinis mali nō cedentiū in nutrimētū: quare corpus alio idiget nutrimēto: hesitat itaq; medicus an dare debeat an non. Si dabit addet in mā diminuta. i. que iudicat de sui diminutiōe. Et sic videtur errare. Si non dabit cadet virtus. Ex qbus cōprehēde ꝙ male hec febris curať. imo vtplurimū est mortalis: vt in dies experientia demōstrat. Et iō tu ꝓnosticuz tuuz caute ac prudenter deponas. Si vero sanguis nō fuerit malus: nec ita corruptus qn ad benignuz reduci possit. tūc illa est minus mala: nec ita nutrimēto ꝑuantur mēbra ꝓpter bonitatē sanguinis apti conuerti in bonuz nutrimētum neq; est pro tunc idigentia tanta cibi ꝓpter bonitatē sanguinis. Sed Auic. loquebatur vbi sanguis est multum corruptus. Et Gal. iz. terapen. locutus est vbi sanguis non est ita corruptus. Et quādo apostema est in visceribus aliquibus: tunc nō speratur oino: qr vt supra virtus nō pōt tolerare simul nocumētū hui⁹ febris ⁊ apostematis: neq; virtuti succurrere possum⁹ per cibū ꝓpter apostema. Dices itaq; qd fiendū: Rn̄deo certe ꝙ male: qm̄ vtplm̄ est mortalis. Sz pur sequēdo curā eius. ⁊ ꝑncipaliter de ea que ex flegmate fit: dicať: ꝙ hi sunt seruādi canones. Prim⁹ ordinatio diete. Scōs ꝯstāte virtute est euacuatio gradata de debili ad fortē vt supra pluries. Qr si virtus non fuerit fortis succurrendū est cū fricationibus. vt diceť obmissa euacuatiōe. Tertius est digestio cum subtiliatiuis nō calefacientibus multuz: vt aqua mellis cū decoctiōe ysopi ⁊ seis apy: vel vt sy. acetosus meli⁹ cū aq̈ cal'a in hyeme: ⁊ in estate cū frigida: sz melius est eis vt digestiuū sit calm̄: qm̄ sua actuali cal'itate iuuat. Quart⁹ euacuatio: vt supra fortior. Quintus diuersio. Sextus confortatio stomaci ꝓuocatio vrine ac sudoris. Septimus correctio accn̄tium.

¶ Pro ꝑmo eligatur aer in actiuis temperatus declinans ad siccū: ⁊ est orietalis bonus: ⁊ septētrionalis aliq̈liter calefactus arte ⁊ sit clarus ⁊ apertus maxime tēpore vigiliarū. ⁊ si fuerit humidus nebulosus arte corrigatur cuz igne ex iuniperis ⁊ cū suffumigys odoriferis in ꝯfortatione virtutis: vt supra de pestilētia: ⁊ maxime ꝯferunt hec suffumigia parū ante ⁊ in aduentu paroxismi. vel duz timetur aduentus sincopis. aer excessiue cal's ⁊ excessiue fridus vitādus. Primus qdez hūores dissoluit ⁊ currere facit ad pulmonē ad cor ⁊ hꝰ. mēbra ⁊ periculosuz est. Scōs vero ꝓhibet digestionem ⁊ opilationē facit.

¶ De cibo ⁊ potu. Dieta in hac in ꝑncipio dz eē subtilis ꝓpter replōnē: ⁊ in ꝓcessu dz igrossari ꝯ cōe regimen aliaꝝ: in qbus in ꝓcessu subtiliatur. magis ꝓpter statuz. ⁊ est modus q obseruatur in replōnalibus in quib⁹ magis timem⁹ casum virtutis ꝓpter oppressionē ⁊ suffocationē caloris ⁊ ꝓpter aggrauationē quā per viaz resolutionis. Tu itaq; incipe a dieta subtili vsq; ad dies tres consentiente virtute: deinde per alios tres venias ad mediā: deinde ꝓcede cuz grossa: ⁊ modera te ꝭm etatē consuetudinē virtutē. de quibus 4° ca°. Et hic nota ꝙ apparēte digōne māe poteris cū cibo admiscere aperitiua. vt radicez apy petrosillini ⁊ hꝰ. Item dari poterūt cappares ⁊ talia acetosa subtiliantia ⁊ icidentia ⁊ hoc apparēte digōne. cibetur ante paroxismuz per sex horas ad minus ⁊ super ipm dormiat. super ipz vō qui datur tempore sincopis nō dormiat: vt infra. ¶ Pot⁹ habita itentione ad māz ad virtutē ⁊ etiā ad febrē cōpetit vinuz albuz claruz subtile odoriferū non stipticuz sapore mediuz ꝙ moderare etiā ꝭz consuetudinē etatē tēpus anni: imo qr stomacus in hac multū leditur. iz. terapē. conceditur dulce ⁊ limphetur ꝭm vinositatē vini. Itē ꝯpetit aqua ordei decocta cū melle aut çuccaro ru. ⁊ maxie in ꝑmis q̈tuor diebus: ⁊ precipue cuz cōfidis de virtute.

¶ Motus ⁊ qes. Sēper in lecto quiescant nō moueantur: neq; ad assellā se eleuent si possibile est neq; ad mingendū qr motus parat ad sincopim: vt supra: sed oia iacentes in lecto faciant: ⁊ in hoc stude vt potes: neq; hunc postponas canonē ⁊ igeniare vt stātes in lecto supfluitates emittant: ⁊ semp cū sunt in tali actu facies aliquo odorifero aspgať.

¶ De somno ⁊ vigilia. prohibeanť a somno oino in ipsa sincopi ⁊ etiaz in tempore appropinquatiōis eius. Hic Auic. dixit: vt supra de flegmaticis ꝙ somnus debz esse equalis vigilys. ait. Ponatur medietas temporis eorū fricationibus. vt materia resoluatur maxime ipa ente vitrea cruda ⁊ medietas temporis eorum dormitioni vt materia digeratur: ⁊ virtus reficiatur. ¶ Repletio ⁊ inanitio: repletio vitanda est omnino. Item ad saturitatem non comedat. Inaniatur venter cuz collirio ex melle ⁊ sale facto: ⁊ cuz a somno surgit tentet expellere supfluitates mucosas ex narib⁹: ⁊ vt dcm̄ ē: confortandi sunt vt non surgāt ad assellā: imo regendi sunt. ¶ Animi accidentia. Euitent excessiua que habent virtutē debilitare: aut humores inflāmare et ponere in motu: quia ex eo vt supra accidit sincopis. dicūt quidam ꝙ moderata ira iuuat. considera.

¶ Pro secundo constante virtute euacua: ⁊ hoc specialiter quando natura ex se non mouetur. quoniā si illic esset fluxus superfluus aliter agenduz: vt in septimo canone. ⁊ primo securum est suppositorium ex melle ⁊ sale factum. Qr si de virtute bene confidis potes ⁊ ventrez lenire a superfluitatibus fecalibus mucosis cū clisteri ex bliti caule floribus camomille ordei ⁊ mercuriali facto cum sale ⁊ oleo cōmuni. Qr si materie essent in stomaco ⁊ educere velles. Nota primo auctorum nostroruz apparentem discordiā. Rasis. i6. continentis in hoc capitulo auctoritate Alexandri. Inquit. Da in potu laxatiuuz ad alleuiādū illud flegma vt non aggrauet naturam. Qr si videris egrum corroborari super residuum bonum. si non da iterum ei laxatiuum. Galie. vero. iz. terapenti. videtur contrarium opinari cui ⁊ Auicenna consentit: ⁊ ratio quia hi humores quie

ſcentes ſincopiʒ faciunt: quia ſcʒ non habentes forteʒ mo-
tuʒ. ergo multo magis moti forti farmaco aut debili. ſepe
ↄtigit hec apparēs diſcordia ꝑ varias auctoꝝ eſtimatōes
Nam Alex. eſtimauit ꝙ talis mā groſſa ⁊ viſcoſa fricatio-
nibus educi nō poſſit: ſʒ idiget ſolutiuo: ⁊ ꝙ virtus eēt for-
tis in tolerādo eum. Hal. vero ⁊ Auic. arbitrati ſunt cōtra-
riuʒ: vt ꝙ virtus tolerare nō debeat. ⁊ iō dixit Hal. allega-
to loco. In nullo taliū ſanguis ablatio ſine maxio aſſueuit
fieri nocumēto. Quidā volētes ↄciliare iquiūt Alexādrū
fuiſſe locutum vbi flegma eſt benignū appropinquās ſan-
guini: ꝓpter qꝺ ⁊ dixit flōmiam fieri poſſe. Hal. vō ⁊ Auic.
vbi flegma ſit corruptū. vt ſupra: ꝓpter qꝺ flōmiam nega-
uit Hal. Alꝫ ꝙ Hal. ⁊ Auic. timuerūt caſum v̇tutis ex mo-
tu humoꝝ ꝓpter qꝺ ꝓhibent farmacū. Alex. vero ⁊ Auer
roys plus timuerūt caſum v̇tutis ſeu ſuffocationē eius ex
multitudine. Iō auſi ſuper farmacū. cōſidera. Om̄ hic eēt
locꝰ ſpeculatiōis quā nō diſſoluit niſi experiētia: ⁊ ideo ma-
gis expertis credēdū. ꝓpter qꝺ Alexandro viro ꝗppe exꝑ-
tiſſimo vna cum Aueroy adhereo. Item ſecutus p̄icipeʒ
cōſtante virtute p̄mo lenias ventrē cū cliſteri. vt ſupra ēt
gradādo ad fortius addēdo aliud medulle cartami caſſie
⁊ yerepigre: ⁊ hꝫ. ꝙ ſi de v̇tute bene ↄfidis potes te trāſfer-
re ad lenitiuū ꝑ os ex caſſia manna: ⁊ cū odore turbith aut
agarici: ⁊ maxime in ꝓceſſu: ⁊ ſic gradādo in eius efficacia.
Et adherētes alexādro preſumunt ſupra farmacū debile
ſupra vomitū: ⁊ ſupra flobotomiā. ſupra q̄dē ſolutiuūʒ for-
te ⁊ debile ⁊ ſupra vomitū maxime quādo virtꝰ eſt fortis
⁊ mā eſt apta ſatis faciliter educi: ſupra flobotomiam ve-
ro quādo flegma eſt dulce vel ſanguini admixtū: ſi ex flo-
botomia nō cadit in ſincopim. Tu itaqꝫ ſi ↄprehēdis māʒ
in ſtomaco ↄtineri quā extimas leuiter vomitu educi poſ-
ſe: tunc ꝓuoca ip̄m cum oximelle ſimplici ⁊ aqua çuccari:
deīde per quintū hore īmitte pēnam ori aut digituʒ vt fa-
ciliter fiat. ꝙ ſi videt̄ cōſtare virtus: potes fortificare cum
aqua decoctiōis raffani ⁊ hꝫ. vt ſepe in radicibus vniuer-
ſalibus. Et ex ſolutiuis ↄueniunt pille de yera ſimplici ale
fangine ⁊ hꝫ. vt ſupra. 5. ca. vbi v̇o nō cōfidis de virtute ſo-
lutiua dimitte ⁊ attēde ſuppoſitorijs. ⁊ ſi videt̄ etiā ſemꝑ
cum timore leuibus cliſterijs. ¶ Et ſis ſollicitus: vt Hali.
de fricatōibus. de q̄bus vidēda ſunt q̄nqꝫ. Primū quid fa-
ciunt ſiue operant̄. Scd̄m que ꝑtes corporis ſunt fricāde.
Tertiū q̄les eē debēt: debiles. ſ. aut fortes. Quarto cū qui-
bus fiende ſunt. Quinto q̄to tēpore. ¶ Pro p̄mo dīcm ꝙ
excitāt v̇tutē ne in ſincopi ſuccumbat aut ipſam icurrat di-
uertēdo mām ne ad cor vadat ſeu fumum mittat. Itē ma-
teriā diminuit ipſaʒ ſubtiliādo: q2 calīn excitant et iuuant
ip̄m ad ipſam ſubtiliandā. ⁊ ex ↄn̄ti ſic ab eo facil̄r reſolui-
tur. Iteʒ poros aperit vt facilius trāſpirare poſſit. ipſamqꝫ
calefac̄: ⁊ ſic ſua frīditate neqꝫ cor neqꝫ os ſtomaci ledit vt
ſupra ſincopim idicēdo. ¶ Pro ſcd̄o dīcm ꝙ p̄mo crura ⁊
coxe fricāde ſunt trahēdo ad īferiora cā melioris diuerſio-
nis. Scd̄o trāſeundū eſt ad brachia ⁊ manus incipiendo a
ſpatula. trahēdo verſus manū ꝓpter eandē cām: deīde ꝓ-
cedat̄ ad collū ⁊ ad ſpatulas nō trahendo deorſum ne mā
verſus cor trahat̄ ⁊ verſus os ſtomaci qꝺ eſt iuxta. xi. ſpon-
dilē: ſʒ fiat fricatio lateralis verſus brachia: deīde fricetur
pectus ⁊ lateraliter. ſ. verſus brachia q̄bus finitis. ad frica-
tionē crurium ⁊ coxarum redeamus. ¶ Pro 3° dicat̄ ꝙ in-
cipiendū a fortioribus ꝓpter māʒ in p̄n° eē frīdiorē ⁊ groſ-
ſiorē: deīde debēt eē leuiores ꝓcedendo de leuioribꝰ vſqꝫ
ad leuiores ad declinationē. nā in declinatōe debēt eē ma-
gis leues iaʒ excitato magis calore ⁊ mā magis ſubtiliata.
Auic. ↄſentit eas vſqꝫ ad abraſionē cutis: ſʒ nobiles noſtri
⁊ delicati hoc nō paterent̄: ⁊ iō tibi ſufficiat ſi fiant doloro-
ſe abſqꝫ cutis abbraſiōe. ¶ Pro 4° dīcm ꝙ vt Auic. debēt
fieri cum pāno aſpero. ⁊ hic nota ꝙ vtile ⁊ ꝓ honore artis
eſt vt tals pānus ſuffumiget̄ p̄us cuʒ ligno aloe muſco aut
cinamomo ⁊ hꝫ. ꝓpter ſincopiʒ. ¶ Pro 5°. dīcm: ꝙ vt Aui.
dʒ occupari totum tempus vigilie: vt ſupra. Sʒ in hoc opʒ
medicū eē multum prudentē ne per eas faſtidiat īfirmuʒ
aut ip̄m debilitet: ⁊ ideo bn̄ q̄d in eis fiendū attende. Qui-
dam faciunt cuʒ pāno īfuſo in maluatico aut alio liquore.
Sʒ q2 dubiuʒ ne adhuc poſt fortē expreſſionē pāni rema-
neat liquor obſtruēs poros: hinc ſecurior eſt ſuffumigatio.
De his fricatiōibꝰ vide ſupra de cura flāticaꝝ in gn̄ali.
¶ Pro 3° canone dīcm ꝙ vt ſupra ↄueniūt digeſtiua ſubti-
liatiua icīſiua nō multum cal̄a. ⁊ hoc etiā variat̄ ſm̄ varie-
tatē flegmatis. ⁊ tu habes ea oīa tuo ꝓpoſito 5°. ca°. ⁊ tu ibi.
verū hic nota ꝙ cum os ſtomaci ledat̄ multū: ⁊ ſil̄r cor fri-
giditate ipſius: hic debes cuʒ digeſtiuis ponere: q̄ hec duo
mēbra reſpiciūt. vt aquā melliſſe bugl̄. mēte yſopi ⁊ hꝫ.
¶ Pro 4° euacua cū ſolutiuo: iam. ſ. digeſta mā: vt de alijs
flegmatibus dicebat̄: ⁊ continua ⁊ digeſtiuū ⁊ ſolutiua. vt
ſupra de alijs ⁊ hoc ſi in longuʒ ꝓcedit. De ꝓuocatione di-
cat̄: vt de alijs flegmaticis. De diuerſione ſtatim dicet̄ in
cōplendo 7m. ¶ De cōfortatiōe ſtomaci dīcm ꝙ conuenit
aromaticū roſ. cū margari. factuʒ in cōfortationē cordis.
Item diamuſcū ⁊ ita de alijs: ⁊ ſil̄r ad extra vnctiōes cero-
taria ſacculi ⁊ hꝫ. has intentiones habētia.
¶ Pro 7° dicatur ꝙ cū hac febre nēcio p̄mo ↄiungitur ſin-
copis. ꝓpter qꝺ ⁊ dicta eſt ſincopalis. Eam v̇o quādoqꝫ cō-
comitatur ſitis ⁊ vētris fluxꝰ. Pro ipſa v̇o ſincopi dīcm: ꝙ
in p̄ncipio euentus paroxiſmi inſtare debes cum fricatio-
nibus ⁊ alijs diuerſiōibus ꝓpter cauſas tactas: ne. ſ. mā ad
cor vadat ꝙ ſi comprehēdas in viſceribus rugitū: impone
ſuppoſitorium ex puluere yere et melle factum: ꝙ ſi cupis
fortius adde ſalgemma. Item ſi videtur ventoſitas in ſto-
maco ⁊ parte ſuperiori vētoſam magnā abſqꝫ ſcarificatio-
ne vmbilico ſuperpone. Itē ⁊ cordi epithima ex rebus cor-
dialibus cal̄is applica cum ſacculo aut aliter. ⁊ hoc in p̄nci-
pio: ꝙ tamē remouebis in augmēto febris. Itē odoret aro-
mata cal̄a ⁊ ſicca: vt gariofilum cinamomū nucēmuſcatā
muſcuʒ ⁊ hꝫ. Et cū icipit lipotomiam itrare: niſi foret mu-
lier icurſura ſincopim ex retentione menſtruoꝝ aut ſper-
matis da ei panem īfuſum in vino aromatico limphato: ſi
infirmus patitur cum tertia aut quarta parte aque roſate:
aut limphetur cuʒ aqua ſimplici cocta. vnde hic cibus ſpe-
cialiter commendatur a Hali. iz. terapentice. vbi dicit. ni-
hil melius. Immo in hoc caſu datur ſaracenis: quibus ex
lege ſua prohibitum eſt vinum bibere. Et Auicen. Et cum
videris in corpore incipere debilitari ⁊ cadere ſubito ciba
cum pane infuſo in vino commixto ſi non prohibet apoſte-
ma in viſceribus. cum ergo aſſociatur ⁊ hec egritudo. non
eſt curationi modus neqꝫ fiducie locus: ſcʒ qn̄ accidit hu-
ius alteratio in pulſu. ⁊ hec quidem cibatio eſt ex eis que
neceſſaria ſunt quando vehemens fit ſincopis. ⁊ ſuꝑ hunc
cibum non eſt dormiendum. vt ſupra. Item valet exhibi-
tio pro tunc dyamuſci dulcis cuʒ margaritis: ꝙ ſi compre-
hendes maliciam notabilem humoris ex parte ſue frigidi-
tatis non erit incanonicum dare tyriacam cuʒ modico vi-
ni ſubtilis odoriferi aut aqua melliſſe: dato ꝙ febri cōtra-
rietur. cum iam pertrāſiuit p̄ncipium: quia in augmento
non eſt dubium de ſincopi non dabis talia: immo ab eorū
potu abſtine. ꝙ ſi pur cupit potum fac ipſuʒ modo collue-
re os cum aqua ordei çuccarata ex çuccaro rubeo: aut cuʒ
aqua mellis. ex. ℥. ix. aq̄. et mellis. ℥. 5. aut da iulep: aut oxi-
mel ſimplex cum aqua cocta: et ſit calidum in hyeme. ꝙ ſi
cum his potibus commiſcentur que cor confortent meli-
us. Et iuxta hec nota: ꝙ textus Auicenne reperitur com-
muniter ſic. ⁊ vinum confert eis in principio rei ⁊ proprie

si fuerint febres eoꝝ sanguinee: imo videtur cõtrariũ. Et gdã textus sunt negatiui ⁊ nõ habent difficultatẽ: ⁊ credo ꝙ si verior negatiuus. ⁊ est cõsonus textui Rasi. 16. cõtinẽtis. ꝓprio cap°. ⁊ tu etiã distingue ĩter limphatũ ⁊ nõ limphatũ. nã attendẽdo ṽtuti magis q̃ febri in sanguineis cõpetit: sꝫ limphatũ. ꝯsidera. ¶ Pro siti detur acetosus melius ⁊ pro fluxu vẽtris constrictiua leuia: quoniã si virtus tolerabit erit iuuatiuus.

In ea vero que a colẽ grossa ꝓcedit seruent̃ canones q dicti sunt de sincopali humorosa ex flẽate ex parte lenitionis vẽtris cũ his de gbus in de cura tertiane note. Et ex pte vomitus: est enĩ in eis facilis ꝓpter colerã ⁊ ꝓpter locũ: qm̃ talis vtplĩm reperit̃ in stomaco. Item attende ꝙ canones hi debẽt eẽ medij p ꝑticipationẽ ĩter canones nũc repletos ⁊ canões ponẽdos de sincopali minuta. Et ad summũ melius est vt assidue ꝓficiat in ea. i. vt medicus cõtinue aliud agat ex pte lenitionis vomitus aut fricationũ leuioꝝ. s. q̃ in flegmatica ⁊ fortioꝝ q̃ in minuta: ⁊ attendat cõtinue virtuti vt eam nõ debilitet: sed in robore sustineat ꝓpter quod neqꝫ subito neqꝫ in eadẽ die dꝫ multũ euacuare. Or si fuerint a sanguine iam de ea dictum ex parte flobotomie quid agẽdum: ⁊ in alijs te modera vt in precedentibus. Que a colera est raro euenit: sed que a sanguine rarius.

¶ De sincopali minuta. Rubrica. XIII.

Febris sincopalis minuta est febris acuta cũ velocitate eueniẽs in cuius aduentu accidit sincopis ⁊ casus virtutis pulsus. Cuius causa ẜꝫ plĩm est colera subtilis putrefacta ac venenositate ꝑticipãs. dicit̃ sincopalis ab accidẽte cõcomitante. dr̃ minuta vt contra distinguat̃ replẽonali: qꝛ hec est a minuta. i. a pauca mã dicit̃ acuta ꝓpter seuitatẽ accidẽtium: etiã qꝛ breuis ẽ terminatiõis: ita vt aliquãdo non sufficiat ṽtus vsqꝫ ad q̃rtum Aui. dicitur cũ velocitate; qꝛ mã est subtilis mobilis velocis itaqꝫ motus. ⁊ aliquãdo ita subito mouet̃ cum tanta malicia vt ṽtus eius non sustineat ad q̃rtũ: sed ante moritur patiẽs. dr̃ in cuius: qꝛ in p̃mo paroxismo cadit pulsus ⁊ virtus aĩalis ⁊ nãlis et in sequẽtibus duob⁹ multo plus. ⁊ dicit̃ cuius ẜm plĩm: qm̃ etiã a mã mala venenosa subtili melẽca ex adustiõe colere facta põt cõtingere. est enĩ subtilis. ⁊ võ ꝓfundat̃ quare membra: in gbus profundatur a se excutere nõ possunt. Itẽ qꝛ putrefacta febrẽ facit: ⁊ qꝛ venenosa stomaco ⁊ cordi inimicat̃: ꝓpter qõ sincopiꝫ facit. ¶ Corpora aũt maxime huic parata sunt colẽca valde in gbus he multiplicant̃ mãe: ⁊ gbus per viaꝫ dissolõnis eis citius accidit sincopis: ⁊ forte colẽa hãc faciens est prassina. vel eruginosa de gb⁹ supra ĩ de colẽcis: ⁊ facit paroxismos de 3° in 3m. ꝙ si fuerit ex melẽia: de q̃rto in q̃rtũ.

Cause. De causis eius dõꝫ: vt supra de causis factiuis colẽcaꝝ. ⁊ tu ibi. ¶ Sꝫ dices. quõ Auic. tractauit de ea cuꝫ flegmaticis: cũ nullo mõ sit ex flegmate: Credo dõm ꝙ hoc ideo fecit: qm̃ similitudinẽ hꝫ nõ paruã cũ cura sincopalis humorose: ⁊ magis quã cuꝫ colericis ⁊ maxime rõne accidẽtis p̃ncipalis ꝙ est sincopis aqua ipsa p̃ncipaliter denominatur. cõsidera.

Signa demõstratiua. Aui. relingt eã notã ex accñtib⁹ suis cũ signis demõstratiuis colẽe: q̃ iã supra posuerat tibi. Itaqꝫ ex parte ipsoꝝ ⁊ ꝓnosticoꝝ tibi sufficiat descriptio posita ⁊c̃. que de humorosa dicta sunt ac de signis colericarum.

Canones p̃mus ordinatio diete. Scõs euõ gradata de debili ad forte vt supra. Tertius si egritudo dat ĩdicias equatio siue digõ. Quart⁹ reiterata euõ. Quintus particulariũ ad extra administratio. Sextus accidentium correctio. ¶ Pro p̃mo declinet aer ad ꝯtrariũ cause: qꝛ ad frĩdum ⁊ humidũ. vnde ꝓ eius rectificatione recurre ad ea que de ipso dicta sunt supra. de febre pestilẽtiali: qꝛ in oĩbus est vt ibi moderãdus: ⁊ tu ibi. oĩno. Item de febribus acutis. ¶ De cibo ⁊ potu dicamus ꝙ cib⁹ debet eẽ restauratiuus ⁊. i. virtutis sustentatiuus ineptus resolõni alteratiuus ⁊ ꝓhibitiuus gnõnis ventositatis ⁊ mali humoris colerici venenosi vtplĩm ⁊ putrefactiui: q̃s oẽs cõditiones hꝫ cibus pestilentiatoꝝ ꝓpter quod recurre supra. de cura febris pestilẽtialis. ⁊ competũt in hoc casu vitella ouoꝝ cũ agresto vel succo siue vino granatoꝝ. Et dato ꝙ albumen videat̃ competere tñ vituperat euꝫ Ha. iz. terap. qꝛ est ĩdigestibile: ⁊ hoc in cura febris sincopalis minute ⁊ ꝯueniunt acetosa oĩa vt ibi. vbi ⁊ de geladorcio fructibus ⁊ similibus quere. De potu cõuenit aqua ordei pauci ordei: ⁊ nõ multe decoctiõis: ⁊ cũ çuccaro optimo. Item aqua çuccarata cũ vino granatoꝝ succo arãcioꝝ ⁊ silium: vt allegato loco. ꝙ si neciũ erit dare vinũ sit aquosũ debile ĩspecta: vt sepe etate ꝯplẽone ꝯsuetudĩe ⁊ tempore ãni.

¶ De ianitiõe ⁊ replẽone vtraqꝫ cũ excedit vitãda. nã cum virtus in ea multũ ꝓsternatur. ⁊ accidentibus ꝓsternentibus virtutẽ ilico dandus sit cibus. p̃mo aphor. cõmẽto. 9°. hinc debes succurrere sepe eis cũ cibo: dãdo. s. multis vicibus ⁊ parũ ꝓ vice. Et ideo dixit Auicẽ. viuificet̃ cum cibo paulatim: ⁊ sit cibus panis de simula ĩfusus in aqua granatoꝝ ĩfrigidata aut cõsimilis. acetosus alteratus: q habeat ꝯditiones iã supra enumeratas. Et attẽde ꝙ cibet̃ si posẽ est ꝙ paroxismus occurrat stõ vacuo. volo dicere qõ cibetur minus ṽsus horã paroxismi. Euacuet̃ vẽter cũ suppositorio aut clisteri: nõ se mouẽdo õ lecto. vt. s̃. oĩo õ hũorosa.

¶ De motu ⁊ quiete. vitet̃ oĩo mot⁹: ⁊ ges ꝓ posse ĩtroducatur neqꝫ fricatiões huic ꝯueniũt febri. ꝙ si fient sint leues in manibus ⁊ pedibus ad ĩtroductionem somni: ⁊ cum rebus odoriferis virtutem viuificantibus. nam fricationes fortes ĩflammãt: ⁊ sic augent in calore. Itẽ diuertunt calorẽ ⁊ p̃ncipiũ vite sic derelingtur: ⁊ ẽt g ponũt colẽaꝫ ĩ motu:

¶ De somno ⁊ vigilia. Introducat̃ somnus vt possibile est: ita ꝙ maius sit tẽpus ei⁹ q̃ vigilie. Tu tñ ista modera respectu ipsoꝝ in sanitate. Accñtia animi extrema vitentur. Et in sũma debes studere ꝯfortationi ṽtutis: ⁊ remotioni sincopis. vñ opꝫ ꝓtũc ꝙ q̃si oĩ hora ĩfirmus nutriat̃ cuꝫ cordialibus refrigerãtibus. vt de cibatiõe pestilẽtiatoꝝ. ⁊ ħ ante accessionẽ vt magis poteris: qꝛ cõueniẽti⁹ ex pullẽ ouis testiclẽis galloꝝ ⁊ h⁹ alterat] vt dcm̃ ẽ. Et ꝓ 2° gdã dãt in ea succũ granatoꝝ cũ modico tyriace ꝑꝑ venenositatẽ ⁊ ẽ ꝯueniẽs valde. attẽta tñ etate ꝯstitutiõe tpis ꝯplẽone ⁊ hꝫ. ⁊ tu bñ ꝯsidera. Et alij aquã veri frigoris cũ pauco tyriace ⁊ ẽ iuuatiua valde. Et ꝓ ꝯplemento canonũ scito ꝙ ẽt hic adducere debes canões de cura sincopis ab Aui. positos. ii° tertij. ⁊ tu ibi. Et vlt°. attẽde vt de hũorosa: ꝙ canõ canonũ ẽ ꝙ medic⁹ dꝫ assidu⁹ eẽ circa ĩfirmũ. mõ cuꝫ vno canonũ. mõ cũ alio: ⁊ nõ dimittere egrũ: vt qꝛ mõ cuꝫ cibatiõe. mõ cũ lenitiõe: ⁊ sic de alijs. ¶ Pro scõo dicẽdũ ꝙ cõfert suppositoriũ ⁊ vẽtris lenitio: ⁊ sunt ṽba Serap. ⁊ fiãt ħ oĩa absqꝫ motu: vt supra. Et custodiat̃ ab oĩ euõne p̃ter lenitiõeꝫ ⁊ võitũ. vñ võit⁹ ĩ casu ẽ iuuatiu⁹ valde: qꝛ ipa colera ex se mobilis ẽ multũ cũ sit subtilis: ⁊ fiat vt Sera. cũ aq̃ calẽa sola: aut cũ modico olĩ: aut cũ sy. aceto. simplici. vt supra õ hũorosa. Quidã vt Marsili⁹ patau⁹ dãt aquã fructuũ Mes. Itẽ diaprunis Nico. absqꝫ scamõea: ⁊ ẽ ꝓpriũ. Itẽ ⁊ cassiã ⁊ mãna cũ decoc. prunoꝝ tamarind. lupulorũ: ⁊ hꝫ. ⁊ cũ dr̃ custodiat̃: ĩtellige ab oĩ euõne facta cũ farmaco forti. ⁊ tu cõsidera. ¶ Pro 3°. Si mã nõ fuerit multum furiosa ⁊ ĩflãmata ⁊ dãs ĩduciasda sy. valẽtes ĩ colẽa prassina. vt 5° ca°. ⁊ breuiter digestiua dicta de febre pestilẽtiali

aromatiçādo ⁊ iulep ⁊ aquas elembicatas dando: vt ibi: ⁊ breuiter administrādo frīda ⁊ humida ⁊ sicca stomacalia ⁊ cordialia: vt allegato ca°. ⸿ Pro 4°. da euāntia coleram ex reubarbaro mirabolanis citrinis: ⁊ ex agarico cū decoctiōe prunoꝝ tamarindoꝝ sebesten iuiubaꝝ capilloꝝ veneris accedule: ⁊ hꝰ. Itē competit cassia māna: ⁊ hꝰ cū decoctiōibus reꝝ dictaꝝ. Et euita scamoneā vt potes: tamē de h disputatū ē supra de febr. pestilētiali. ⁊ tu ibi. ⸿ Pro 5°. veni ad administrationē particulariū ad extra vt ad epithima cordiale frīdū. et fac ipsum humidū si nō prohibet tussis ⁊ pectoris angustia: q̄bus casibus fac ipm̄ siccum cū sacc̄lo: ⁊ talia epithimata sicca ⁊ humida habuisti supra. de febribus pestilētialibus. Et ꝯsimiliter operare circa epar ⁊ renes ⁊ spinā dorsi applicando frigida ⁊ humida sibi cōueniētia: vt decebit: que oīa colligere debes ꝓprijs capl̄is. ⁊ pro parte supra de: cura febris pestilētialis. ⁊ in radicibꝰ vl̄ibus. Qr̄ si cōtingeret sudor: cum habeat virtutē debilitare: ⁊ superueniēte sincopi amplius debilitet̄: ⁊ dubiū ne cadat: occurrendū cū ꝓhibentibus ipm̄: vt Alexāder. vitetur omne sudare faciens ⁊ Guielmus induit in die pluries camisiam īfusam in aqua rosata cū sandalis mixta: aut cū camphora: ⁊ tu attende virtutem: ⁊ ꝑ hoc accn̄ti supra de cura acutaꝝ. ⸿ Pro 6°. qui est correctio accn̄tium dicēdū q in hac cōsueuerunt accidere accn̄tia acutarū cum sit de numero earū: vt supra in descriptiōe: ⁊ ideo ad ea te trāsferas loca cuꝫ opus erit: sat tibi sit. si de sincopi dicetur: tēpore autē sincopis aut appropinquatiōis eiꝰ. para epithima aut sacculum cordialeꝫ: deide exhibe micaꝫ panis īfusi in succo granatoꝝ acetosoꝝ: aut agreste aut arancioꝝ aut citonioꝝ: aut in vino aromatico bene limphato cū aqua ro. aut acetoselle. Qr̄ si videris virtutē debilē multū dare poteris aquā carnis sublimatā: aut brodiū cōsūmatū nō pinguosum alterata cū succis dictis: ⁊ similibꝰ frīdis sandalis ⁊ hꝰ. Iteꝫ ⁊ pro tunc asperge faciē eius cuꝫ aqua ros̄. bugl̄. accedule triasandalis cuꝫ musco aut cuꝫ camphora si non abhorret cāphorā. vl̄ fiāt odorifera frīda: vt supra ō pestilentia humida aut sicca: vt placebit. Itē pro tunc fiant fricatiōes vt virtus excitetur: qua excitata dimittātur. ⁊ tūc cū excitata fuerit attende febri ſm tēpora eius. ⁊ cōfortationi virtutis cum electuarijs ⁊ cōfectionibus cordialibꝰ ⁊ alterationi caliditatis febrilis administrādo frigida refrigerantia ipm̄ q si videris īfirmum deficere subtilitate spūum ⁊ humoꝝ qui resoluuntur a caliditate febrili. tunc stude ingrossationi ipsoꝝ cuꝫ refrigerātibus vt flabellando irrorando euꝫ cū aqua predicta applicando testiculis. refrigerātia: ⁊ est modus magne refrigeratiōis: ⁊ circa pudibunda mulieris. Itē pulpas cruriū cuꝫ aqua rosata. Itē nō icōuenit addere cuꝫ his aquis frigidis modicum vini aromatici in v̄tutis ⁊ spūum viuificationē. Et breuiter sis valde attētus virtuti in dando cibū in p̄n°. paroxismi augmēto vel statu timore sincopis aut casus virtutis: ⁊ euita fortes euōnes. vt supra. in hac enim opus est prudentia. est. n. mala ⁊ interficiens febris.

Capitulum. XV. De febribus melācolicis. cōtinens rubricas octo.

⸿ De dispositione febr. melice in vl̄i ⁊ causis eiꝰ ⁊ de signis cuiuslibet spēi feb. melice. Rubrica. I.

FEbris melica est febris ſm plurimū periodica siue īterpolata a melancolia nō naturali putrefacta ꝑ adustionem colere genita ſm plurimum eueniēs. Cuius est egrū de q̄rto in q̄rtū magis affligere ſm nām ipsius humoris ꝓpriā. Dr̄ ſm pl̄m periodica: qr̄ vt Auic. minorat̄ casus. i. euentus q̄rtane īseparabilis. i. ꝯtinue. Et causa qm̄ paucū reperitur ad ītra vasa de ipsa mel̄ia: qm̄ est humor nature multuꝫ dissimilis: ⁊ ideo cū mouet̄ ad putredinē: ⁊ ampliꝰ fiat virtuti horridus: mouetur virtus ad ipm̄ expellendū extra venas. nam cū īcipit derelinqui a regimine v̄tutis incipit putrefieri: ⁊ qr̄ hꝫ qualitates putrefactioni cōtrarias hinc eius putrefactio tardatur: quare in tempore hoc medio virtus ad ipm̄ expellēdū reddit̄ fortis: ⁊ sic raro fit cōtinua: vt experientia docet. Dicit̄ a mel̄ia nō nāli: quoniā rarificat̄. i. raro fit a naturali ꝓpter īpreꝑatiōnē siue īeptitudinē ad putrefactionē rōne suaruꝫ qualitatū: īmo. is. cōtinentis auctoritate Symeonis. nunq̄ꝫ fit q̄rtana a mel̄ia nāli. cuius sermonē: vt Auic. nō auscultabis. Cum oīs humor derelictus a regimīe nature ⁊ occupatꝰ calore extraneo siue putredinali possit putrefieri. vt 2° de diffījs feb. ⁊. ii. terapēti. Fit eniꝫ vtpl̄m per adustionē colere: ⁊ minus per adustionē mel̄ie. Et īter has medio mō se habēt que ꝑ adustionē sanguinis ⁊ flātis fiunt: sed rarius fit ex flāte q̄ꝫ ex sanguine. cōsidera. Dicit̄ cuius: qm̄ aliquando: vt supra de flāticis: pōt ex certis ꝯditionibus flegma de q̄rto in q̄rtum motū facere: ⁊ tamē nō erit mel̄ica. ⸿ Diuidat̄ itaq̄ꝫ febris hec in q̄rtanā verā ⁊ non verā siue notā. Uera que ex nāli mel̄ia fit. Non vera siue nota que ex mel̄ia fit non nāli. Propter qd̄ scito q mel̄ia non nālis est duplex. Quedā talis per cōmixtionē humoris alterius cū ea cōmixtione nō vnita: sed tn̄ melācolia est tāti vigoris vt trahat aliū humorē ad motuꝫ suuꝫ. Quedā per conuersionē alterius humoris in mel̄iam: ⁊ ipsius in seipsam: ⁊ sic habētur spēs q̄ttuor. Nam quedā sanguinea: qr̄ per cōuersionē sanguīs in eam facta. quedā flātica. q̄dam colerica. q̄daꝫ mel̄ica ꝑ adustionē mel̄ie nālis genita. De q̄bus oībus per ordineꝫ dōm. ⸿ Diuiditur scd̄o in cōtinuā ⁊ īterpolatā: ⁊ de his ēt suis rubricis. ⸿ Differt v̄a a nō vera. qm̄ vera raro fit incipiendo. non v̄a autē ad alias seq̄tur egritudines. Propter qd̄ dixit Auic. q̄rtana scꝫ nota pl̄m euenit successione feb. putridaꝝ. Nam cuꝫ non euadunt patiētes interim humores q sunt grossi a caliditate putredinali vruntur: ⁊ deinde q̄rtanā causant: ipsis sic adustis ⁊ putrefactis. Et iō bn̄ dixit Ypo. 3° ꝑnosticoꝝ. Febribus iordinate vagātibus q̄rtane future sunt. ⸿ Corpora aūt his parata sunt q̄ apta sunt multiplicare mel̄iaꝫ. vt corpora ꝯpl̄one frīda ⁊ sicca ⁊ etatiue talia: vt senes ⁊ maxīe frīdi ⁊ sicci: ⁊ q macri sunt: ⁊ venas hn̄tes angustas: ⁊ q̄ regimīe vtunt̄ mel̄ico: vt cōcedendo lētes caules pisces salitos ⁊ hꝰ q̄ hūorē gn̄ānt mel̄icuꝫ. vt supra. 3. ca°. Et h maxīe v̄a sunt: qn̄ mel̄ia non ē talis per adustionē. Nā per adustionē talis maxīe multiplicat̄ in fine iuuētutis. Et iō dixit Ypo. 3. ꝑnostic. Et qui. xxxv. ānos ꝑtereunt q̄rtanarij efficiunt̄. ⸿ Tēpꝰ aūt q̄rtane ꝓpositū ē autūnꝰ ⁊ finis estatis. q sapit p̄n^m autūni. ⁊ ē s̄nia h. G. 2. de crisi. Ueritatem aūt ꝯtinet precipue quādo autūnus seruat nām suam que est frigida ⁊ sicca.

Cause. De cāis aūt eiꝰ dicat̄: q oē ml̄tiplicatiuū mel̄ie pōt eē cā eiꝰ ex ꝑte cibi ⁊ potꝰ. de q̄bꝰ supra. 4°. ca°. Itē oē adustiuū aptū. s. hūores adurere: ⁊ maxīe quando ꝑcessit adustio. nā in p̄n° fiet fortassis col̄ica. Iteꝫ oē accidēs aīe mel̄iā īducēs ⁊ calorē extiguēs. vn̄ Ypo. Timor ⁊ pusillanimitas mel̄iā ꝑficiūt si diu steterit ad ōscēdēdū ⁊ maxͤ ē veꝝ ō p̄mitis. Que āt sint cōiūcte ⁊ an̄tes pꝫ. ꝯr̄a.

Signa demr̄atiua. In ponēdo ea illū obs̄uabo ordinē quē in fl̄aticis posui: qr̄. s. ponā ſꝫ ordinē signa demr̄atiua vniuscuiusq̄ꝫ spēi hūoris ipsaꝫ q̄rtanā facietis: ⁊ hoc iuxta diuisionē p̄mā de ipsa paulo ante positam. Et anteq̄ꝫ ponantur hec signa spālia: quedā p̄mittā cōia: vt ex eis doctior efficiaris. Omnis eniꝫ q̄rtana cum interpolatione īcipit p̄us cum oscitationibus alicibꝰ ⁊ hꝰ. deide seq̄tur horripilatio. deide rigor: deide frigus. vn̄ patiēs sentit

in ossibus cōfractionē ⁊ in iuncturis ac si dissoluantur: ita vt deīde accidat tremor ita vehemēs vt dentiuꝫ cōcussionem cōtinere nequeāt. Et post hec succedit calor inter tertianā ⁊ quottidianā medius ⁊ lente. Postremo nōnullus aut paucus seqtur sudor de quo ĩfra. ¶ Quidā dixerūt ꝙ febris q̄rtana cognoscit̄ ab alys ex q̄ttuor. p̄mū. ꝙ in eius aduentu est priuatio oīum signoꝝ tertiane pure: imo multotiens reperiuntur cōtraria. Scōꝫ. ꝙ raro per se ĩcipit vt supra: sed successione aliarum. Tertiuꝫ. ꝙ pulsus est sicut illius qui est in vltimo seny cōstitutus: ⁊ de ipso ĩfra. Quartū. ĩchoatio cū rigore debili qui augmētat̄ in ꝓcessu ⁊ sentitur frigus: ita vt sentiat̄ ossiuꝫ cōcussio atqꝫ ꝯfractio.

Signa demonstratiua q̄rtane ex melācolia nāli facte. Initiuꝫ vt supra faciēs ab exeuntibus. Urina in p̄ncipio est subtilis alba aquosa siue cruda cum p̄uatione digestiōis ꝓpter humoris grossiciem ⁊ frigiditatē: que longo tempore durat ad fuscedinem declinās. veruꝫ hec multuꝫ variat̄. nā in die interpolationis apparet vt dictū est: sed in die paroxismi apparet subcitrina ꝓpter caliditatem putredinalem: ⁊ in die sequēti post paroxismuꝫ: q̄ꝛ caliditas putredĩalis egit lōgiori tēpore in mā: apparet citrina semper cuꝫ quadā fuscedine. In statu vero ĩgrossat̄. In declinatiōe aūt vniuersali quādoqꝫ apparet nigra quādo scꝫ q̄rtana soluit̄: ⁊ humor melācolicus cuꝫ vrina cōmiscetur. ⁊ hoc maxime in ea que est ex nāli. Qꝛ si fuerit ex ea q̄ est ĩnālis: apparet subnigra vl' ad nigredinē tendēs. Et q̄ꝫuis vrina in p̄ncipio vniuersali sic colorata appet in oībus q̄rtanis: tamē diuersitatem recipit ex parte coloris ⁊ sube in alys tēporibus: ⁊ hoc in alys q̄rtanis ab ea que est a melancolia nāli: vt dicet̄: q̄ꝛ melācolia tenet diuersitatē quā assumpsit ex parte humoris per adustionē in ipsam cōuersi. vnde ⁊ variat̄. Egestiones v̄o vtpl'm sunt sicce ad nigredinē decliues. Sputuꝫ diuersificat̄ etiā: q̄m qd̄ exit a melācolia nāli adusta est acre: sicut acetum qd̄ cadēs sup terram ebulit. Sudor vero eius per cōparationē ad flāticaꝫ est multus: sꝫ paruus in comparatiōe ad sanguineā ⁊ colericā: q̄ꝛ flegma est viscosuꝫ adherēs. vomitus est declinās ad acetositatē siue ad acredinē: ⁊ color eius ad nigredinē.

¶ A substātialiter ĩherētibus: q̄ꝛ cum calefit corpus: non fit caliditas vehemēs: sꝫ est paulatim suffumigans: vt accidit in lapide aut osse vel aliquo tali accēso. vt scd̄o de dīfiys. Uñ calor in hac nō cito: sꝫ paulatī accendit̄: ⁊ nō emittit flāmā ꝓpter frigiditatē humoris ⁊ eius grossicieꝫ: ⁊ nō cōprehēdit corpus totū. s. flāma eius subito vel ĩtense: ĩmo in ea est caliditas cū horripilatiōe. hoc est q̄ꝛ ĩteriora sunt iam calefacta: existētibus adhuc exterioribus frigidis: q̄ꝛ flāma sic subito extēdi nō potuit: ⁊ est cuꝫ frigore: scꝫ vero: q̄ꝛ positiuo vel etiā p̄uatiuo in exteriorib⁹: iā exñtib⁹ ĩteriorib⁹ cal'is: q̄ꝛ ēt cal'itas nālis differt redire ad exteriora.

¶ A qualitate mutata. Serapio. Color faciei est viridis: ac assimilatur colori plumbi: ⁊ alba oculoruꝫ simil'r plumbea sunt: ⁊ cutis in ꝓcessu denigratur ⁊ arescit ⁊ fit sicca et aspera ⁊ dura. Qꝛ cum perseuerauerit iam sic nocito splene: facies ipsa tumida fit ⁊ palida ⁊ liuida cum tumore pedum. vnde vt infra non raro sequitur ydrops.

¶ Ab actione lesa. q̄ꝛ ipsa incipit cum rigore ex quo patientes sentiunt in ossibus suis confractioneꝫ non sic ex rigore aliarum: vt in Almansore. ⁊. 18. cōtinentis. Sensus rigoris ipsius non est sicut sensus puncture: sed sicut sensus rei refrigerātis cōstringētis: donec dolor perueniat ad ossa: ⁊ sic dicūt patientes se sentire debilitatem in ossibus ⁊ ꝯcussionem in carne. Ex quibus apparet ꝙ frigus in ea perceptū est positiuum: ⁊ cum aliquanto dolore quasi frangat ossa: ⁊ est illic contractio ꝑ quā strident dentes. verum nō sicut in flegmatica. Unde quia materia melācolica in ossibus: ⁊ circa ossa magis reperitur q̄ꝫ mā flegmatica: eo ꝙ nutrimentum eoꝝ est melācolicum. hinc ab ea eleuatis vaporibus grossis ⁊ siccis qui occurrētes pāniculis ossiuꝫ ⁊ musculorū: in eis maluꝫ causant sensum: ad quē seqtur eoꝝ cōtractio siue ĩspissatio siue compressio. qd̄ nō facit leuis vapor flegmatis. Et hec cōtractio est causa cōfractiōis dicte. Ad quod adiuuat: q̄ꝛ cum humor melācolicus ad extra super membra sensibilia spargitur: sua friditate ac grossicie versus musculos cutis male expelli potest. vnde remanēs diu super musculos ⁊ pāniculos ossium in eis causat dolorem hunc ꝓfundum ⁊ grauatiuuꝫ: quem confractioneꝫ dicimus. Et quidam se citius expediētes dicunt hoc ex natura ipsius humoris cōtingere: ꝓpter eius acredinem ⁊ acetositatem nature multuꝫ disproportionatas. cōsidera. Et cōsimil'r fit dentiuꝫ stridor in ea causatus a sil'ibus vaporibus ad musculos mādibularū peruenientibus. Qui gdeꝫ stridor est sicut spasmus. Et aliquādo est stridor ita vehemēs vt sit necīum ponere ĩter dentes baculū vel aliqd̄ tale: ne ex forti collisione dentiū adinuiceꝫ frangant̄. ¶ Est ēt videnduꝫ quis humor maiorē faciat ꝯcussionē siue tremorem siue rigorem. Et pro isto breuiter dicendum ꝙ tremor et mot⁹ ꝯcussiu⁹ ē maior ceteris parib⁹ in q̄rtana q̄ꝫ in flegmatica vel tertiana. Et exponit̄ cōmuniter maior scꝫ extēsiue in q̄rtana: licet in tertiana sit maior: q̄ꝛ ĩtensiue. ⁊ tu cōsidera. Et cum p̄mo est frigus valde ĩtensuꝫ respectu frigoris: qd̄ est cū rigore tertiane. Nam frigus tertiane est p̄uatiuuꝫ. vel ꝓpter p̄uationē accidit: vt supra de eo. Quartane autē est positiuum. verum Auic. inquit ꝙ ipsa incipit in p̄mis cum frigore paruo: q̄ꝛ in p̄ncipio sui paroxismi. q̄ꝛ humor melancolicus est tardi motus ⁊ tarde mouetur ad putredinē: ⁊ tardius q̄ꝫ flegma: ⁊ ideo tarde calefit. ꝓpter qd̄ in p̄ncipio p̄ncipy paroxismi frigus est paruuꝫ: ĩtelligēdo per frigus positiuum frigus: sicut in flegmatica. deide ĩcipit frigus eius addi: q̄ꝛ augeri vt circa mediū eius: quia in augmēto magis subtiliata materia a caliditate: que ⁊ citius mouebitur: ⁊ maioreꝫ corporis partem occupabit. postea minoratur parum: apud statum scꝫ sui p̄ncipy. Deide supple magis declinabit aduenīēte. s. fine p̄ncipy: ⁊ appropinquāte augmēto paroxismi. Et horuꝫ oīum causa est caliditas putredinalis cum incipit minus a materia occupari: qd̄ est in augmēto p̄ncipy: vt p̄ncipium cuiuslibet paroxismi particulariter diuidatur in q̄ttuor tēpora: vt hꝫ ipse ĩteger paroxismus. Et hic aduerte ꝙ quanto materia hec magis calefit ⁊ magis subtiliatur: tanto citius mouetur: ⁊ minus frigus causat. ꝓpter quod frigus est minus in augmēto vniuersali febris huius. Et similiter minus in statu vniuersali q̄ꝫ in p̄ncipio vniuersali. verū rigor ⁊ ꝯcussio est maior ꝓpter mām esse magis factam calidaꝫ ac magis penetratiuā ⁊ mordicatiuā. Et iō cuꝫ videmus in quartanis rigorē fortiorē. arguimus eius salutis appropinquationeꝫ vt ĩfra. ⁊ tu considera. quoniā iuxta hec verba Auic. exponi possunt de tēporibus vniuersalibus: vt q̄ꝛ est frigus paruum in p̄ncipio respectu augmēti: ⁊ minus in augmēto respectu status: sed rigor augetur in augmēto ⁊ statu. In declinatioue aūt iaꝫ digesta ⁊ paucificata mā remittunt̄ hec omnia. ¶ Qꝛ si q̄res vbi maius est frigus an in q̄rtana an in flegmatica. Dicēdum ꝙ in flegmatica est maius ĩtensiue ⁊ extēsiue: q̄ꝛ duratiōe ⁊ causa: q̄ꝛ ⁊ si in q̄rtana accidat frigus positiuum a frigiditate māe: tamē in ea accidit pl's propter reuocationem caloris ad intra. cuius oppositum est in flegmatica. Cuius causa: q̄ñ virtus plus terretur ab ipsa melācolia: cum sit humor nāe multū horridus: ⁊ flegma multū amicus. cuꝫ sit ꝓpinquū nature sanguinis. Etiā adiuuant ad hec: q̄ꝛ flegma frigidius est melancolia. ⁊ est locus speculationis an aqua sit frigidior terra. Item quia

flegma magis mouetur ad maiorē corporis partē. ¶ Pulsus in pncipio strictus paruus et occult⁹ q̃ in alijs febrib⁹. ita q̃ si peritus medicus de pulsu eius sani habuisset noticiā per ipsum pulsum solum cognosceret quartanā. Et est sententia Almanſ. Nam in hac vt ipse dicit est superfluitas paruitatis et raritatis respcū flegmatice. quare magis respectu sanguinee et colerice. Ingt Auic. Pulsus gdē quartane melior est pulsu flegmatice in paruitate et frequētia. sed est similis in tarditate. Et exponit Gētilis. Melior rc. idest nō ita paruus nec ita frequēs: q2 virtus est fortior in quartana: et q̃tu3 in febre flegmatica ad tarditatē pulsus facit debilitas virtutis: tātum facit ad tarditatē pulsus in quartana melior paucitas siue nō tāta paruitas quāta est in flegmatica. vnde in flegmatica per frequētationē fit recuperatio euētatiōis. et ista indigēt speculatione. cōsidera. Et in quartana apparet pulsus serinus: q2 durus pter siccitatem humoris exiccantē artariā. vñ ipsa efficitur inobediēs. et bene extēdi et in altum eleuari nō pōt. Et diuersus: qm̄ est a mā grossa virtutē multū grauante. Et q2 est ceteris materiebus grossior. hic maiorē in pulsu causat diuersitatē q̃ in reliqs reperiatur febribus. vt Auicē. Et licet in oibus febribus putridis. vt supra in radicibus: sistoles sit maior diastole. tamē in quartana pter grossiciē humoris virtutē stimulātis maior est adhuc respectu tertiane: in q̃ est maior calor. et tu bene cōsidera. ¶ Item quartanus circuitus est quasi pprium signum huius febris: q2 hic circuitus in alijs nō reperitur febribus. et hoc fm nām humoris faciētis febre3: et duos dies integros puros et quietos habet. et quarta die mouetur. Ha. z. de diffīs febriū. et durat ei⁹ paroxismus. xxiiij. horis. et hoc qñ est pura. qm̄ si cu3 ea cōmisceat colera citrina minuit: si flegma plongat. cōsidera. Et licet oia tēpora ipsius sint longa: tamē pncipiu3 est valde longū respectu alio2. ¶ Sitis vt Aui. minorat in hac nisi fit a melia colerica. Accidit tamē vt in augmēto et statu aliqua sitis supueniat: licet parua: etiā quartana existente pura. ¶ Ite3 in istis quartanis splen leditur ac dolet et ingrossat quādoq3 extra nature modū. Hal. ad Glauconē. ¶ Ite3 in ea accidit visus debilis si perseuerauerit pter vapores grossos turbidos eleuatos ad superiora spūm visibilem obfuscantes: qui vt supra causa erāt stridoris dentium. ¶ Accidit et his tussis cum difficultate pter nocumentum his partibus cōicatum: sed cum difficultate propter exiccationē pectoris factam ab ipso humore exiccāte cōstringēte. ¶ Accidit et his appetitus fortis: et si nō fuerit opilata via per quā venit melācolia a splene ad os stōi. Item adest pigricia grauitas crurium et coxarum: et pter īdigestionē lateru3 inflatio: dolor lumbo2: īquietudo. Itē somnia mala timorosa. Ite3 cum calor expanditur accidit aliquādo frequētia mingēdi. Et horū causas ex dictis collige. Et hec febris hab3 declinationē verā. Qd dico pter flegmaticā q̄ falsam h3 vt supra. et hoc q2 eius mā fit sicut cinis q̄ nō pōt esse vehiculu3 putredinalis. Et ad eā cognoscēdā maxie iuuat etas cōplo habitudo cōsuetudo regimen tēpus āni et h9. que oia ɔsiderare debes attēte vt rc. Et hic aduerte q̃ hec signa q̄ sic posita sunt pticularia vt respiciāt q̃rtana3 ex melia nāli: ēt in parte eo2 sunt et alijs spēbus cōia. post q̄ ponā demōstratiua particulariū spērū eius. deide pnostica oibus spēbus deseruientia.

Signa demōstratiua eius q̄ ex melia p adustionē flatis facta. Quia paroxisini sunt longiores pter mām esse magis viscosa3. nā vt supra alijs paribus viscositas ad lōgitudinē febris opatur. Et sicut paroxismus ē lōgior: ita et frigus in ea pter eādē cām. S3 hic scito q̃ non accidit adustio absq3 epatis calitate. Et hoc bene cōsidera ēt p sequētib⁹ et p cura. Ei⁹ adustū si fuerit subtilis substātie: trahit ad dulcedinē. Si vo spisse trahit ad acetositate3 et ponticitatē. Et h3 hec feb. stationes vt flegmatica. nō tū tot et tantas sicut illa. Et tu vide cām in flātica: et est sudor tardior. i. tardius eueniēs. vel ēt minor pter mãe viscositatē: vria est in colore remissa: et maxime in die añ accessionē: s3 in die post est tincta et spissa: s3 absolute est grossior q̃ in alijs pter mām cē grossiorē: que cū vrina cōmiscet. Et pulsus est minus durus q̃ in alijs: qm̄ humiditas facit ad molliciē: et magis diuersificat: et est paruior et magis occultus q̃ supple in alijs notis pter mām esse fridiorē. Et tu hic adde alia signa cōponēdo ex te. vt vbi gra: q2 regimen fuit flegmaticu3 et pter caliditatem epatis aut h9 est mō adustum: aut q̃ ad hoc cōcurrebat calitas aeris siue tēporis cōstitutio. Item q2 precessit febris flātica et h9 vt supra quodq3 in alijs fabrica.

Signa eius que ex adustiōe sanguinis fit. q2 icipit cu3 pauco frigore: et calor est satis mitis: et declinat cum fluxu sanguīs narium. vrina est ruffa cu3 quadā grossicie substātie. et hoc in pncipio: deīde apparet rubicunda. pulsus tendit ad plenitudinē cū ventositate: et terminatur cum sudore satis notabili: et in ore pcipitur salsu3 cū pauca dulcedine: et ad ponticitatē declinās mixta accedine. Et q̃ precesserunt signa sanguīs ex parte febris: q2 precessit feb. sanguinea. Item percipitur in ore dulcedo declinās ad accedinē aliqualem. parū aut nihil sitit. Somnus est grauis Et adiuuat ad eius cognitionē etas complexio habitudo. regimē pteritum. tempus āni et h9. ¶ Et si fuerit q̃rtana nō ex adustiōe sanguinis: sed ex cōmixtiōe eius cum melācolia erit vrina, in pncipio ruffa et spissa. quādoq3 cū q̄dam liuiditate ac nigredie: et precipue in superficie: et erit frigus parū. caliditatis, satis itense. et hora nona mouebit cū capitis grauitate ac dolore: precipue post cibum.

Signa eius que est ex adustiōe colere. vria ruffa ignea pulsus vehemētioris velocitatis et frequentie pter mām esse calidiorem. et est cum minori diuersitate. et est durus: et icipit cum horripilatiōe et frigore in carne: q2 mā est subtilis apta sic subtiliata ad exteriora pelli: et sic magis sentitur in exterioribus q̃ in profundo et alia. et huic citius succedit calor: et etiā itensior: et eius adustu3 trahit ad amaritudinē: et est sitis maior et sudor copiosior q̃ in ceteris alijs paribus. Et est cum dolore frōtis acuto cu3 defectu appetitus cum vomitu colerico quādoq3: et quādoq3 cum solutiōe vētris. Et accidit quādoq3 his ira furor et inflāmatio: et ipsa3 signāt etas. cōplo. hitudo. tēpus āni. regimē preteritū. Itē añcessio febris colerice. Et hec ē breuioris spacij respcū aliarū: et cū copioso sudore terminatur.

Signa demōstratiua q̃rtane q̄ est ex adustione melie sunt signo2 precessio dominij melie et egritudinū melicarum: et cum mouetur ad paroxismum incipit cū minori frigore: et calor citius ascēdit et magis eq̄liter: et est acutior q̃ in melia naturali non adusta et citius declinat: et cum maiori sudore: et est vria magis tincta et subtilis in primis. et eius adustū ex subtiliori parte eius trahit ad acre: sicut acetum qd cadēs super terrā ebulit: et est pulsus velocior et spissior cū minori diuersitate et equalitate existens. Et cōcurrūt cū ea circūstātie similes ex parte etatis complexiōis regimis et ho2: vt de alijs dictū est.

Signa pnostica. Nō raro ad q̃rtanā succedit lapis renum maxime quādo est per adustionē facta. ¶ Raro fit q̃rtana cōtinua: vt supra i pncipio. ¶ Febres erratice vtplm q̃rtane fiūt. ¶ Febres q̃rtane multotiēs fiūt successiōe nocumēti splenis: q2 nō attrahit sic o3: et remāet colla nigra q̄ deide putrescit. ¶ Quartana ex melia nāli v̄l adusta magl fit i senio. Que āt fit p alio2 hu. adustionē magl fit i iuuētute: et max^e i fi. ci⁹: qn̄. s. maior fit adu

stio. vnde Ypoc. 3° aphor. Qui xxxv. annos preterierūt q̄r/
tanary efficiunt. Almans. In autūno ꝛ fine estatis: ꝛ com/
plones habētibus siccas frequētius solēt accidere. Quar/
tana cōtinua deterior est sua īterpolata. Et deterior spērū
que fit adustione melīe nālis. deīde q̄ fit adustiōe colere.
Zoar. Et cū ꝓlongat̄ ꝑducit ad ydropē ꝓpter nocumētū
splenis. Et saluior est illa que nō ē cuꝫ apostemate splenis:
aut alys: qꝛ alys passiōibus eius: vt est duricies opilō gros/
sicies dolor ꝛ hꝰ. Ea que est cū apostemate splenis q̄n̄ꝫ nō
solū ad ydropē: sꝫ ēt ad pernicīē ducit. ꝛ ideo sis attentus.
Cōsimilr̄ si fuerit cū apostemate epatis: ꝛ tales vtplīm lon
ge sunt. ¶ Quartana in valde senibus nō curat̄ ꝓpter de/
bilitatē virtutis. vnde aliq̄n videbis signa digōnis bona ꝛ
febrē declinare: ꝛ tādē moriet̄. Et iō in ꝓnostico sis atten/
tus. nā 2° aphor. Quecūqꝫ eni egritudines cronice eis fiūt:
vtplīm cōmoriunt̄. ¶ Quartana vtplīm est salua: ꝛ hoc ꝓ/
pter lōgā sui q̄eteꝫ qḋ de ꝑiodica spālr̄ ītelligas. ¶ Quar/
tana q̄ salua est liberat ab egritudinibus melicis ꝛ ab epi/
lepsia. ¶ Sāguīea velocius curat̄. post hāc que fit ex nā/
li: sꝫ q̄ est facta ex flegmate ꝛ colera vitellina vl̄ nigra val/
de est nequior ꝛ ꝓlixior: ꝛ p̄cipue si est cū opilōne siue apo
stemate splenis aut epatis: ꝛ frequēter vt dictū ē ducit ad
idropē ꝛ nō curat̄. Herardus. verū que ex adustiōe fl̄atis
fit citius curat̄ q̄ꝫ que ex adustiōe melīe nālis. ꝛ ista ē alys
difficilioris cure. ¶ Quartana q̄ īcipit per ꝯuersionē alte/
rius egritudinis in eam facilius curat̄. 5° aphoris. A q̄rta/
nis habiti nō valde a spasmo apprehēduntur. s. repletiona
li ꝓpter humorē eē siccū grossuꝫ nō aptū ꝑ neruos fluere.
Multos recipit hic aphorismus ītellectus. quos suo vide
bis loco. Et dixit nō valde: qꝛ nō frequēter: vel qꝛ nō iten/
sos sꝫ remissos spasmos s̄ꝫ abundātiaꝫ humoris fl̄atici in
corpore q̄rtanary exn̄tis. ¶ Quartana spasmū curat eius
exiccādo mām. Et tu ꝓ his aphorismis lege in 3° ca° supra.
vbi īuenies eos q̄ de q̄rtana loquunt̄. ¶ Quartana salua
liberat ab egritudinibꝰ malis melicis: sic̄ lepra melia ꝛ hꝰ.
¶ Estiue q̄rtane vtplīm sunt breues: autūnales vō lōge: ꝛ
maxime q̄ hyemi ꝯiungunt̄. Estiua alys paribus breuior:
ꝛ quo ad tēpora sua: ꝛ quo ad totā egritudinē. hꝫ tn̄ fortio
ra accn̄tia ex parte ingetudinis: sitis: acuitate claritatis ꝛ
hꝰ. ¶ Quartana nisi accidat ī ea error: nō addit supra an/
nū. ꝛ cā qꝛ insegtur motū solis: sicut acute motū lune. mo/
do in vno anno terminat̄ motus solis. ¶ Quartana q̄n̄qꝫ
durat. xy. ān̄is. ꝛ q̄ꝫ est īfra eos. ꝛ hoc quādo in ea cōmittit̄
error. ꝛ s̄m q̄ꝫtitatē erroris accidit ꝓlongatio eius. Raro
vel nunq̄ꝫ absqꝫ nocumēto splenis accidit.

¶ De cura quartane in vl̄i. Rubrica. II.

Quartane cura est difficilis: ꝛ si q̄dā em
perici cū suis delusorys expe
rimētis eam facilē ꝓnunciāt. Cuius difficulta
tis cā est īeptitudo humoris ad digōnē: ꝛ plus
ceteris. nā fridus est ꝛ siccus ꝯpactus: ꝛ vt ita
dicaꝫ durus. ꝛ cū calore nāli in nulla q̄litate cōueniēs. vn̄
medici maxīe ꝛ p̄ncipalr̄ studēt humectatiōi in eius cura.
¶ Scd̄o. operat̄ ad eius difficultatē cōpactio corporis in
quo vtplīm fit. sunt eni melici strictoꝝ pororū a q̄bus par/
ua fit resolō. ¶ Tertio. ad illud adiuuat tp̄s in quo vtplu
rimū accidit: vt autūnus tempꝰ distēperatuꝫ valde. ad qḋ
succedit hyems apta ꝓlōgatiōi eius. ¶ Quarto. qꝛ tarde
mouet̄ mā ꝯ nāꝫ: ꝛ ecōuerso. ¶ Et accedēdo ad curā eius
dico q̄ꝫ cura eiꝰ diuersificat̄ vt supra de fl̄atica ex ꝑte duo/
rū. Primo q̄dem ex ꝑte diuersitatis māerū: vt qꝛ p̄mo cō/
sideret̄ an sit melia fl̄atica: an sanguīea ꝛ hꝰ. Qn̄ cuꝫ hec
febris mālis sit: ꝛ a febre ipsa parua sumat̄ īdicatio. dꝫ p̄n/
cipalis ītētio eē ad cām. Iuxta illud tertio tegni. oꝫ vnius/
cuiusqꝫ cām p̄us abscindere. Scd̄o recipit diuersitateꝫ ex

parte tēpoꝝ: q̄m alia debent̄ in p̄ncipio alia in augmēto. ꝛ
sic de alys vt īfra. Et subticuit Auic. hāc s̄m diuersitateꝫ.
dans ipaꝫ ītelligere ex hitis de flātica.

Canones. Ordinatio diete: lenitio: minoratio: digō
gradata: euō gradata: mēbroꝝ nutritiuo/
rū splenis. s. epatis ꝛ stomaci cōfortatio. ꝓuocatio: residui
resolō. accidētiū correctio. Et q̄n egritudo ē lōga: cui non
minus succurrit̄ dieta q̄ꝫ potiōe: iō tu diete eiꝰ esto diligēs
executor. ¶ Et ꝓ p̄mo dōm cū Mes. capº. de soda aucte
Hal. q̄ꝫ cura oīum egritudinū melācolicarū nō est spolian
da a regimīe īpinguatiuo ꝛ humectatiuo. p̄ter hoc q̄ꝫ cade
re faciat in opilōnes. ꝛ h̄ iō vt lenificet̄ ꝛ habilitet̄ corpus
ꝛ vt hūor melicus digōnē recipiat: ꝛ seruet̄ in medio p̄nci
pio ꝛ fine. nā in hac plus consideramus siccitatē hūoris q̄ꝫ
friditatē: ꝛ iō auctores plus sunt ītenti humiditati. ¶ Se
cūdo q̄ꝫ in hac nō tm̄ friditas cibi ꝛ potus timet̄ sicut in il/
la q̄ ē ex adustiōe flātis nō salsi ꝛ melīe aduste. dico nō sal/
si: qꝛ in adustiōe salsi dōm vt de adustiōe colē lꝫ remissiꝰ.
¶ Tertio dietā alr̄ ordiare opꝫ n̄ris tēporibꝰ. vt supra. 4.
ca°. ꝛ tu ad hoc attēde: qꝛ etiaꝫ cura tēperatiua securius est
dietā subtiliare in p̄ncipio duꝫ dubitat̄ an sit lōga vel bre
uis: q̄m si est breuis: ꝛ tu dietes grosse in p̄ncipio tu ꝓlōga/
bis eā. Si longa ꝛ tu īgrosses etiā lōgioreꝫ facies. Et hunc
modū cure dicunt voluisse Auic. cū inquit. Rectius est vt
īclinet̄ regimē earū in p̄mis septimanis vsqꝫ ad tres septi
manas ad subtiliationē quādā. Accedēte vō statu est sub/
tiliāda: attento semꝑ tenore v̄tutis. Et hic attende dictuꝫ
Ysaac ꝛ est ꝯstantini q̄ꝫ cures ne ex tua īducta abstinentia
corpus ad ethicā ꝑducas. ¶ Quarto in dieta ꝓcede a p̄n/
cipio vsqꝫ ad. xv. dies vel circa cū subtiliatiōe eius. Et hoc
ꝯsentiente v̄tute: abstinēdo a carnibus ꝛ ab eis que multū
dant nutrimētum: vt materia subtilietur digeratur ꝛ pau
cificetur ꝛ egritudo ipsa abbreuietur. Et hic aduerte q̄ꝫ oꝫ
vt in p̄ncipio bene cōsideres egri dispositioneꝫ ꝛ regimen
preteritū: q̄m si fuerit plenus siue repletus: ordina dietam
subtiliorem. si vero non: qꝛ etiā ante aduentuꝫ febris fuit
abstinēs ꝛ febriēs: tunc nō ꝓcedas cuꝫ ita subtili dieta. Et
ideo Auic. in vno loco ꝑ subtili dieta dabat aues minutas
siue paruas: et īgrossando dabat pullos: vt puris colericis
macris ꝛ facile resolubilibus. Et in alio loco eiusdē caplī:
qꝛ de cura q̄rtane subtiliādo dietā iubebat egrum a carni
bus abstinere: vt sunt sanguinei carnosi ꝛ hꝰ. Debes dein/
de ꝓcedere cuꝫ īgrossatione. aly aūt vt Almans. videtur
q̄ꝫ qꝛ itur versus statum dieta debeat subtiliari. ꝛ tu consi/
dera. nam supra habuisti huius rei dissolutioneꝫ. Ita q̄ꝫ in
sūma Aui. ꝛ ysaac īcipiūt cū subtiliatōe: ꝛ gradādo ad gros
sicieꝫ tēdunt. aly ecōtra. ¶ Quinto. q̄ꝫ cibus q̄rtanoꝝ nō
debet esse crudus: īmo cruditatē resoluēs. nō grossus: īmo
subtiliās nō cōstrictiuus: īmo vētris lenitiuus. ¶ Sexto
sanguīs laudabilis generatiuꝰ. cuiusmodi sunt cibaria ca/
lida ꝛ humida: vt caro bona: oua sorbilia: ꝛ calida cum eq̄/
litate calitatis: sicut cōmixtio ficuum cum endiuia. Auic.
Et sunt iuuatiua valde. Et aliq̄n ꝯcedit Auic. calida vltra
equalitatē in fl̄atica. ꝛ hoc in p̄ncipio. ꝛ debꝫ dari in parua
q̄ꝫtitate. Iteꝫ cōferunt frigida ꝛ humida facilis digōnis ꝛ
boni chimi. ꝛ sunt ꝯueniētia febri vt febris ē: ꝛ siccitati hu
moris cōtrariantur. verum coꝝ friditas contemperet̄ vt
exigit necessitas: ꝛ applicentur sepe nisi timeat̄ īdigestio:
ꝛ ex eis opilatio. vnde Auic. Cibi nō ꝓhibeātur nisi ꝓpter
vehemētiam frigoris: ꝛ iō ꝓhibetur lactuca in ea q̄ ex adu
stione flegmatis aut melīe fit: nisi cōmisceat̄ eruca que tol
lit eius nocumētū: aut aliqḋ tale. Item euitetur omne opi
latiuum quodcūqꝫ grauis digestiōis viscosum tarde tran/
siens inflatiuum ꝛ hꝰ. vt caro porcina vaccina bouina pi/
sces faba. ꝛ lenticula. caseus siccus. vinum nigruꝫ grossuꝫ

⁊ huiusmodi .que habẽt humorẽ melãcolicũ generare. de
gbus 3°.caplo. Item alieneť oẽ frigidũ ⁊ siccuꝫ vt Auicen.
¶ Septimo.ꝙ si virtus cõsuetudo ⁊c. patiunť abstineat
a cibo in die paroxismi. Unde Auic. Precipiať ei illa die
ieiuniũ.rectius eniꝫ est vt adueniat paroxismus vẽtre va
cuo vt nõ occupetur nã cũ mã alia:sed vacet febri ⁊ cause
eius donec expellat:⁊ est de regimine bono ei⁹:Auicen.Et
nõ sumat cibũ donec cõsumiť paroxismus.Tu tñ sis me-
mor eoꝝ que dicta sunt de cibatione febricitãtiũ:ꝙ aliqñ
in prĩcipio ⁊ in paroxismo opꝫ cibare corpora;colerica reso
lubilia:⁊ ꝙ patiẽs ieiunet ea die: est mens Raſ.is. cõtinẽ
tis Serapionis ⁊ alioꝝ auctoꝝ ⁊ modernoꝝ.⁊ est iter vul
gares nostros tanqꝫ preceptũ obseruatũ.ꝙ si cibare oꝫ il-
lud fiat p horas sex ante paroxismũ.⁊ sit cib⁹ subtilis cito
digestibilis actu calidus.⁊ in die ĩterpolationis vberi⁹ refi
ciať. ¶ Et ex cibis ꝯmẽdatis sũt carnes arietine iuuenes
⁊ a proprietate. Item perdices ⁊ carnes temperate supra
quarto caplo. Item columbi iuuenes:maxime elixati:tur-
tures:oua mollia.Et ex fructib⁹ q sunt calidi hũidi vt pas-
sule amigdale ⁊ hꝰ.4°caplo. Laudať pepo.laudantur psi-
ca:⁊ maxime qñ comeduntť cum rectificãtib⁹.vt cuꝫ vino
bono fuerint pri⁹ ĩfusa.⁊ maxime qñ corpora sunt mũda in
gbus nõ timeť putrefactio. Item ipsa preparata cũ melle
⁊ aniso.Et de regimine bono est cõtinuatio deliciaꝝ quie-
tis.⁊ abhorrere exercitiũ motus corporeos ⁊ aĩales.vnde
he febres oẽs humectatione ĩdigẽt.Or si aliqñ comedun-
tur exiccatiua calida.vt porrũ raphanus ⁊ sinapi: hoc erit
post digestionẽ mãe ⁊ in pauca quãtitate.nõ vt exiccent:ſꝫ
vt stomachũ cõfortẽt.mãm ĩcidãt ⁊ abstergãt.⁊ solutionẽ
vẽtris stimulãdo virtutẽ ĩducant:⁊ hoc maxime qñ time-
tur caliditatis augmẽtũ. Propter qꝺ ĩ colerica ⁊ que ẽ ex
adustione sanguinis nõ videnť sic cõpetere vt in ea que ẽ
ex flãte. ¶ De potu die paroxismi ab aqua abstineat:auic.
In quartana cõuenit vinũ albũ tenue in vigore mediuꝫ: ⁊
limphetur secũdũ exigẽtiã potẽtie eius etatem cõsuetudi-
nem tempus anni ⁊ hꝰ.Sed scito ꝙ nouũ clarũ magis hu
mectat:vetus nõ exhibeatur nisi post signa digõnis:⁊ lim-
phetur vt dictum est:si nõ fuerit opilatio in epate aut sple
ne. ¶ Et qꝛ ex habitis facile cõprehẽdere potes quõ reliq
res nõ nãles se habere debeãt hinc ab eaꝝ ꝑticulariori ef-
fusiõe supersedeo.⁊ ideo maxime qm̃ in particularibus di
cendis vniuersalia comprehendentur.

¶ Pro secũdo qui est vẽtris lenitio.dicať vt Auicẽ.Et fiat
lenitio nãe in prĩcipio cum eis q̃ sunt sicut illud qꝺ ex vio
lis aqua casei ⁊ polipodio aut syr.acetoso.cũ epithimo aut
cassia cuꝫ aq̃ fumiterre ⁊ lupulo aut aqua casei.Est eniꝫ bo
num vehiculũ in medicinis que dantur in ea.ĩmo quãdo-
qꝫ ipsa sola sufficit:⁊ maxime in nota.⁊ etiã fiat cum his q̃
humectãt ⁊ mãm ipsam aliqualiter respiciãt.de gbus ple
ne supra in radicib⁹ vlibus. ⁊ 5°. cap°.

¶ Pro tertio dicať ꝙ oẽs cõueniũt in humectatiõe.ex pte
auteꝫ qualitatum primaꝝ discõueniunt.vt ĩfra suis pate-
bit locis.Et de digestiuis ipsaꝝ ẽm diuersitateꝫ eaꝝ habi-
tum est 5°.cap°.⁊ tu ibi.Tu tñ hic attẽde dictũ ysaac. Inqt.
Cum quartana fiat de mã grossa:opꝫ ad duo ꝓuidere.pri-
muꝫ ne detur in prĩcipio res multum calefaciens.ne inde
multũ calefiat mã:⁊ due deĩde febres generenť.vna acu-
ta cõtinua.⁊ alia ĩterpolata. Nam sic esset periculosuꝫ:qm̃
virtus nõ potest simul sustinere morbi ꝓlixitatem ⁊ eius
acumẽ.Scõm ne dentur refrigerãtia:ne cõgeleť ⁊ ĩdureť
mã.⁊ inobediẽs fiat digõni:⁊ egritudo ꝓlongeť.ideoqꝫ aq̃
cruda nõ cõpetit ⁊ silia . Et dictum fuit gradata digestio.
quoniam opꝫ vt a debiliori ad fortius ꝓcedas.qm̃ mã est
difficilis digõnis:vt supra de flegmatica. Propter qꝺ opꝫ
vt cum digestiuis eius ꝓcedas pluribus diebus.nam si q̃-
ris ei⁹ euacuationẽ:ipsa nõ bene prius digesta: reddeť ide
prauior.vt Gal.Et debet esse digestiuũ subtiliatiuũ aperi-
tiuum in qualitatibus primis moderatũ vt mãe cõueniet
vt ĩfra suis rubricis.vnde Auic.laudat mel roſ.cuꝫ sirupo
acetoso ⁊ aqua ordei.⁊ hoc in prĩcipio. Et valet hic potus
datus bis vł ter in die paroxismi loco potus.nã sitiꝫ extin
guet ⁊ mãm digeret.Cõsimiliter valebit ĩ die ĩterpolatio-
nis ex hibitus.ſꝫ in die paroxismi detur quatuor horis vł
tribus post cibũ ad minus. Istud est cõe digestiuũ.tu tñ or
dina vt videbiť expedire ex habitis 5°ca°.Et in hyeme fiat
cuꝫ melle ⁊ pauca aqua ordei. In estate vero cum çuccaro
⁊ multa aqua ordei. ⁊ tu complexionem ⁊ etatẽ ꝯsimiliter
cõsidera. Item cum transis ad forti⁹ digestiuũ:da tale qꝺ
sit aperitiuũ subtiliatiuum ⁊ ĩcisiuũ.tẽperatũ ĩ actiuis.de-
clinans tñ ad calidũ vt decebit ⁊ humectatiuuꝫ vt.5°.col-
liget. Item ⁊ spleni appropriatuꝫ:quia est huius mãe rece-
ptaculũ.⁊ ipse qdem splen medicinas fortiter aperitiuas
sustinet absqꝫ nocumẽto:vt sunt scolopẽdria. tamariscus.
cortices capparoꝝ ⁊ hꝰ.Et digestiua liquida sunt cõueniẽ
tiora.quia opilationes sunt fortes:⁊ liqda per eas melius
penetrãt ac facilius.

¶ Pro q̃rto dicẽdũ ꝙ in ꝑ̃ncipio cõpetit minoratio.vnde
Auic.veꝝ oĩbus suis sunt ĩdicia quibus cõicant.⁊ illud est
qꝛ ipse oẽs minuanť in ꝑ̃ncipio.⁊ hoc tam ex parte floboto
mie si cõuenit qꝫ farmacie.⁊ hic canõ ex sequẽti apert⁹ erit

¶ Pro qnto dicẽdũ cũ Mesue allegato loco p̃mo ꝙ mul-
tam ⁊ subitaꝫ nõ faciam⁹ euacuationẽ.sed per ĩterualla ha
bentem temperiem:vt nã euacuationeꝫ regulet:⁊ nõ eua-
cuatio nãm.Fiat itaqꝫ vt de flãtica dictũ est paulatina fiat
euacuatio.Secũdo ꝙ medicine solutiue sint cõmẽsurate
nõ recedẽtes a gradu medicinaꝝ benedictaꝝ siue incolu-
mium.Tertio ꝙ non spolienť a re humectante.nã opera-
tionem beatificant.Quarto ꝙ a splene euacuẽt.quoniam
melãcolie est receptaculũ:propter qꝺ cum ipsis cõmisceã-
tur que splenem ipsum respiciãt.Et qꝛ euacuatio compleť
ꝑ nunc flobotomia vomitu ⁊ medicina.hinc de his seriatĩ
dicendũ. ¶ Et de flobotomia prio.nã vt in ꝓcedẽti canõe
iste euacuatiões debẽt esse minoratiue. ⁊ iõ bene cõsidera
pro ꝯplemẽto eius ⁊ presentis.Quid est minoratio ⁊ eradi
catio in radicibus est declaratũ.Flobotomia itaqꝫ in hac
ꝯuenire videť in trib⁹ casib⁹. Prim⁹ vbi q̃rtana sit ex san-
guĩe adusto.Secũdus qñ ẽ meľia sanguini admixta.Ter-
tius qñ corp⁹ eẽt plectoricũ:⁊ rõne ipsius ꝯpetet ipsa flobo
tomia.Sꝫ hic aduerte ꝙ si fiat ⁊ nõ ꝯuenit vehemẽter le-
dit.Uñ Auic.Et qñ nõ ẽ necessaria flõmia: tũc flõmia est
nociua inqꝫtũ debilitat.⁊ inqꝫtũ educit cõtrariũ meľie.vñ
magis ĩcrudať meľia.⁊ inqꝫtũ mouet hũores ad exteriora
qꝛ ipsa flõmia trahit hũores circa locuꝫ flõmie ⁊ ad extra
Et iõ qñ mã nõ ẽ apta ꝑ flõmiã moueri cũ ipsa iaceat circa
venas splenis ⁊ epatis.ipsa cõmoueť ⁊ agitať:⁊ versus cu-
tim ⁊ carnem moueť.vñ sic ipsa distat magis a locis eua-
cuationi aptis.s.a venis meseraicis:⁊ locis intestinoꝝ.⁊ sic
ĩpediť eius debita euõ.Et iuxta hoc nota ꝙ flõmia trahit
ad ĩtra sanguinẽ in cute existentẽ.⁊ iõ vituperať flõmia in
variolis ⁊ venenis.trahit aũt ⁊ scõo a ꝓfundo corporis ad
locũ flõmie.pp q̃ cessant argumẽta hic de p̃dictis moueri
solita.Scõo aduerte vt Raſ.is.ꝯtinẽtis auctoritate Gal.
Or cũ flõmiã facies in q̃rtana debes sanguineꝫ ꝯsiderare:
ꝙ si fuerit niger ⁊ spissus securi⁹ euacuare poteris:inspecta
etate ṽtute ⁊c.Or si tenuis siue subtilis fuerit ⁊ rube⁹:mox
reprime ⁊ venã ꝯstringe qm̃ talis ẽ sangnis bon⁹ ꝑ cui⁹ eua
cuationẽ debilitať ṽtus.Et dixit Gal.ad glauconem.ꝙ qñ
patiẽs ẽ iuuenis ⁊ corp⁹ repletuꝫ.flobotoma vna vice post
aliã.Est possibile vt hec sola cura sufficiat.⁊ vena floboto
manda ẽ basilica sinistra.Et de his oĩb⁹ ꝑticularibus in de

cura eius q̄ sanguinea scribit᷑. Cõuenit qñꝫ in declinatiõe flõmia. p̄mo qñ ẽ in sanguĩe inflatio. aut ex vsu medicinaꝝ calidaꝝ. aut ciboꝝ etiã ipoꝝ copiositate. ⁊ sic de alijs. Nõnulli ꝓ secreto tenẽt flõmiã basilice sinistre factã in hora ꝯiũctiõis lune punctuali. ⁊ dicũt se multos curasse. Et ego aliqñ feci: ⁊ bñ successit. vʒ. maxĩe in sanguinea. ⁊ huiꝰ cãm cõsidera. Quidã vt ferarius cõsulit: vt fiat in 2ª etate lune de saluatella sinistra. ¶ De euõne aũt mioratiua dicatur ꝙ cũ melãcolia nõ sit humor repletionalis multũ vt flã: ⁊ ineptissimꝰ motui ⁊ euõni. ꝙ in p̄nº p̄ncipij nõ cõpetit minoratio vt in flãtica: sed bñ in p̄ncipio. q2 circa mediuʒ eiꝰ: qñ. s. aliquãĩcipit apparere digestio. Et iõ dicebat Auic. Illud eniʒ apud digõnẽ ẽ vt ly apud dicat vltra p̄ĩcipiũ p̄ĩcipij. Or si querat᷑ qua die dãdũ est minoratiuum. dicẽdum cũ Auic. ꝙ ꝑ diẽ ante accessionẽ: q2 tũc est v̄tus magis confortata supra debilitatẽ quã recepit ex precedenti paroxismo. Secũdo. q2 mã melĩca ĩcipit tũc coadũari: ⁊ aliquẽ motũ habere pro sequenti paroxismo in locis in quibus est: ⁊ nõ ad alia loca. ⁊ hec maxĩe cõferunt ad euõnem. Multi tñ sunt casus cõtingẽtes q̄bus oporteret aliud tẽpus eligere. sed regularius sic operãdum. Quidã dederunt in p̄ncipio paroxismi medicinas fortes educẽtes melãcoliã. ⁊ silr ĩ p̄ncipio principij. ⁊ eis successit: quos minime sequi debes. vñ Auicẽ. Sʒ ẽ rectuʒ ab errore. i. medicꝰ sic operãs regit᷑ cũ errore. vl' rexit se erronee: sic duci exercitꝰ aliqñ errãti; bñ succedit. ñ tñ laudãdus. nã liberatio huiꝰ q̄rtanarij fuit casualis ⁊ ĩdiuidualis. qñ ĩ alio deterius cõtigisset. Et vt supra aduerte ꝙ medicine nõ sint fortes absolute. sed fortes debiles vt supra de flãtica. Tu itaꝫ ꝓcede gradatim ĩ euacuatione. vt de flãtica dictũ ẽ. ¶ De vomitu. vomitus est euacuatio ꝓpria in febre melĩca ⁊ ꝓprius in flãtica. vt ĩfra qñ stomachus ẽ lacuna ⁊ receptaculũ flãtis ⁊ ad ipm peruenit melĩa p̄cepto diuino. vt Auic. de hũoribꝰ. ⁊ Auic. est de rebꝰ iuuãtibꝰ in ea. ⁊ nõ in p̄ĩcipio tñ: ĩmo in oĩ hora. ⁊ ĩ paroxismo cuiuscũꝫ hũoris factus vt dicet᷑. nã sic alleuiat paroxismũ aut eradicat eũ. Auic. ¶ Sʒ dices. 4º aphoris. docet ypoc. melĩcos ꝑ ĩferius euacuari. Amplius fortior ẽ euacuatio ꝑ vomitũ q̄ʒ ꝑ farmaciã: q̄ in p̄ncipio paroxismorũ oĩo ꝓhibet᷑ ⁊c̃. Dicẽdũ ꝙ vomitus in p̄ncipio paroxismi factus vt dicet᷑ alleuiat siue minorat aut eradicat paroxismũ. vt supra de radicibꝰ. Et cã ẽ qñ mãe q̄ sunt ĩ stomaco quartanoꝝ multiplicate ꝑꝑ nocumẽtũ digestionis stõi ex cã febris ⁊ roritate eius ad stõm ꝑ ipm euacuant᷑. q̄ erũt vt causa fouẽs febrẽ: ⁊ accidẽtia eius. Scđo qñ multe materie melãcolice hñt fũdamẽtũ in q̄rtana circa loca splenis: cũ ipse sit melĩe receptaculuʒ ꝓpriũ. ⁊ illa loca stõ cõicant ꝑꝑ multas venas magnas. In die g° paroxismi hũor melãcolicus ĩcipit moueri in locis illis. ⁊ suo motu ꝓpelli ad ex venas. vñ ꝑ vomitũ mãe melãcolice sic diuertunt᷑ ⁊ trahũtur ad ꝯcauitatẽ stomachi ⁊ ĩtestinoꝝ. quare ꝑ ipm vomitum minorat᷑: ⁊ aliqñ eradicat᷑ paroxismꝰ. Facit ꝑꝑ eãdeʒ cãm vomitus ad remotionẽ rigoris: diuerso sic hũore ⁊ ꝓhibito effũdi sr̃ mẽbra sensibilia. ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Sʒ q̄res. nõne scene aut aliqđ tale in p̄ĩcipio paroxismi exhibitum idẽ operaret᷑. Dicẽdũ p̄mo ꝙ farmacũ nõ põt quo ad suuʒ effectũ regulari vt vomitus: vt ꝙ eius operatio cito vel in toto tẽpore fiat ante aduentũ paroxismi. Itẽ ꝙ nõ fiat per eũ in toto remotio sicut de vomitu. nã ꝑ farmacũ ꝯmouẽtur nõ solũ humores q̄ sunt in stõ vel stomacho ꝓping. sed ⁊ hi q̄ sunt post epar. vnde in toto fit magna ꝯmotio: qua accidit ĩfirmis debilis nõ parua. cui si succedet paroxismus amplius debilitãs male. Hec aũt ex vomitu saltẽ leui non cõsequunt᷑. dico leui: quoniã fortis ex eisdẽ causis in principio nõ ꝯuenit. Et iõ fit vomitus cũ decoctiõe raphani aut seminuʒ eius ad maius. sed ĩcipe a faciliori: vt a sy. acetoso vel oximelle cũ aqua. vt supra de flãtica. ⁊ in de radicibꝰ. ⁊ tu ibi. Fortis auteʒ vt cuʒ eleboro factus aut lapide laʒuli fiat in die q̄etis. ⁊ tu ad ipsuʒ faciẽdũ bene cõsidera. Hora aũt factionis eius est hora vna vel media vel circa añ paroxismũ: vel ꝓpe ĩchoationẽ tipi vt videbit᷑ tibi. Itẽ ad faciendũ vomitũ faciliꝰ da p̄us sicut siclam alleũ porrũ sinapiʒ pisces salitos ⁊ hꝫ. que habẽt abstergere ĩcidere ⁊ subtiliare. ⁊ hoc in pauca quãtitate ⁊ cũ alijs remittẽtibus illaʒ ꝑꝑ febrẽ. deĩde cum aqua tepida ⁊ sir. acetoso fac vomitũ: vel cũ decoctiõe raphani vel semine eius si vis fortius. Et plures tentauerũt liberare hac via q̄rtanariũ. Or si patiẽs magna cũ difficultate aut periculo vomitũ faceret. q2 stricti pectoris esset ⁊ hꝫ. tũc ab eo abstine. Iteʒ sis memor vt supra: ꝙ ꝓprius valet in quartana flegmatica. Quidã vomitum faciũt cum vino. vt fecit Forliuiẽsis nr̃. Quidã cuʒ aqua ⁊ vino. vnde opʒ te in his moderare habito respectu ad febrẽ vt febris ẽ. Quidam laudãt vomitũ in augmẽto febris factum. ⁊ dicũt ipm plus valere ad mãe minorationem que iam in p̄nº mota ẽ: ⁊ iaʒ accepit aliquã digõnẽ. cõsidera. nam ⁊ ipsum sic approbo.

¶ Pro 6º cõfortẽtur mẽbra nutritiua iã dicta cũ vnctionibus emplastris. cerotis. ꝯfectõibꝰ. trociscis. electuarijs: potionibꝰ. ⁊ hꝫ. vt ipsa exigit dispositio: que oĩa querẽda sunt a te ꝓprijs capitulis in 3º occurrẽdo diuersimode ẜm causarũ diuersitatẽ. Et ꝓ nũc tantũ dicat᷑. ꝙ tua sit sollicitudo circa cor in ipm cõfortãdo cũ rebus generãtibus in eo mineram gaudij. Secũdo ꝙ attentus sis epati: quoniã ipm ẽ cã p̄ĩcipalis adustionis: ⁊ cõuersionis humoꝝ in melĩam. Tertio ꝙ cognoscas vt supra ꝙ splen ẽ receptaculũ eiꝰ qđ aduritur. Et auctores cõsueuerũt ordinare trocis. has comprehẽdẽtes ĩtẽtiones ex aperitiuis calidis ⁊ fridis mixtis eoꝝ mẽbroꝝ: epatis. s. ⁊ splenis cõfortatiuis. vt sunt succus eupatorij scolopẽdria spodiũ laca endiuia. semẽ portulace semĩa frigida maiora. anisuʒ feniculus ⁊ hꝫ. Et dixit Auic. Opʒ vt seruent᷑ splen ⁊ epar: ⁊ regant᷑ taliter vt nõ ĩdurentur. Nam in hac febre multũ studere debes humectatiõi. ⁊ sermo eius cõplebit᷑ cũ ꝓhibẽtibꝰ opilationẽ. Et ꝯsimiliter de stõ inq̄t. opʒ in eis obseruet᷑ stõus cuʒ emplĩs bonis cõfortãtibꝰ: q̄ sunt ĩter virtutẽ caliditatis. i. ĩtensam calĩtatem ⁊ subtiliãtẽ. i. remissam: qñ dispositio eius qñꝫ indiget calidioribꝰ: qñꝫ remissioribꝰ. qñꝫ medijs. ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Pro 7º ⁊ ẽ ꝓuocatio. dicẽduʒ vt in radicibꝰ. ꝙ in p̄ncipio q2 mã nõ ente digesta fortiora nõ ꝯpetunt ꝓuocatiua. ⁊ iõ dicebat Auic. Nõ oʒ vt fiat ꝓuocatio. s. vrine in p̄mis q2 in p̄ncipio cũ fortitudĩe: q2 diuretico forti. Nã hec dimitti debent: vt in canonibꝰ generalibꝰ vsꝫ ad digõnẽ manifestam ⁊ plures euõnes. Dicẽdũ 2º ꝙ leuia ꝯcedi possunt post paucos dies a p̄ncipio: vt excludant᷑ mãe ꝯmunes ĩ vijs vrinalibus: ⁊ locis sibi affinibꝰ inuente. Tu itaꝫ in. io. vel. iz. die poteris eis vti leuibus. ⁊ cum trinas feceris euacuationes cum digestiuis suis: iam manifeste apparente digestione dare poteris prouocatiua fortia etiam in eis gradum ponendo. vt de digestiuis: ⁊ solutiuis dictum ẽ. ¶ De ꝓuocatione sudoris dicatur vt visus ẽ velle Auicẽ. ꝙ in p̄ncipio vl̃i siue particulari medicus nõ debet p̄sumere recte operando dare ꝓuocatiuũ sudoris. Est. n. fortius q̄ʒ ꝓuocatiuum vrine: vt in radicibꝰ. Or si ꝯtĩgat aliqñ ex eiꝰ tali exhibitione ĩfirmũ liberari. H. n. rectũ ẽ ab errore vt supra expositũ ẽ de euõne. Et ego vidi tales: q̄ certe aliqñ euacuauerunt. dico multos suis diebꝰ cũ ꝓuocatiuis sudoris exhibitis in p̄ncipio quartane vl̃i. qđ forte euenit aut paucitate mãe: aut ĩdiuiduali ꝓprietate. Nã ẽ verisimile vt ex eo sic ꝓuocato egritudo ꝓlõget᷑. qñ fit in mã ꝯmotio: ⁊ fluxus bone ad locũ male: vbi ꝯmixte adaugent morbuʒ sicut de balneo dicet᷑. ⁊ sic egro deterius cõtingit. Item fit resolu-

tio subtilis ꝛ igrossat mã. ꝛ sic grossa remanẽs difficili⁹ digeritur. ꝛ tu quere alias causas supra in radicib⁹ de ꝓuocatione sudoris. Quidã dant post tres euacuatõis vinũ decoctionis mẽtastri cũ ꝑmixtiõe. ʒ.i. vel .ij. tyriace: ꝛ ʒ.iij. aq̃ vite. ꝛ hoc ꝑ mediã horã ante accessionẽ. ꝛ ẽ vinũ calidũ. ꝛ bene cooperiũt eos. ꝛ sic faciũt ter vel quater: vt videt eis expedire. ꝛ sic eos liberãt. Quidã idem operant cũ aq̃ vitis ꝛ puluere gariofiloꝝ. Quidã dãt vinũ purũ aromaticũ cum puluere gentiane calidũ: ꝛ est secretũ socij mei: quo dicit se plures curasse. Nõnulli ꝑ secreto tenẽt qd̃ dictum ẽ de flõmia supra. Alij faciũt ignẽ accẽdi clarũ: ꝛ exponunt patientẽ ei. ꝛ bene eum prius calefaciũt ante ꝛ retro. ꝛ hoc ꝑ horã ante paroxismũ. deide iungũt dorsũ totũ a nucha vsq; ad finẽ spõdiliũ cũ oleo rutaceo. cinamomo gariofil' ꝛ pauco croco. Deide supponũt pannũ calidũ. Postea dãt ad bibendũ. ʒ.xvi. vini maluatici calidi cum cinamomo. ꝛ gentiana puluerizatis. ꝛ sic dimittũt eũ stare coopertum pannis circa ignẽ ꝛ ꝓcedũt vt ceteri. Dixit Gentilis noster Nos aũt ad q̃rtanã nullũ experimẽtũ secretũ habuimus ꝫ curauim⁹ cũ canonib⁹ ꝑdictis. cũ quo vsq; nũc permãsi ꝛ ego. Sic ḡ sudoris ꝓuocatiua nõ dent nisi post manifesta signa digõnis apparẽtia: ꝛ multis ĩde ꝓcedẽtib⁹ euonibus Gordoni⁹ nr̃ multũ laudat succũ calamẽti añ accessiões exhibitũ. curat. n. oẽm quartanã.

¶ Pro 8° dicẽdũ. q in resoluẽdo residuũ mãei cõpetit balneum. qd̃ nõ debet fieri nisi in declinatione manifeste vl' ipsi⁹ febris. quo tẽpore ꝓcesserũt multe ac plurime euacuationes. Balneũ tñ apud nos nõ est multũ in vsu. ꝫ de ipso ĩfra de quartana colerica. Itẽ cõpetit ad hoc medicamen calidũ resolutiuum exiccatiuũ. vt tyriaca metridatũ diatriteon pipereon diacalamẽtũ ꝛ hꝫ. Sed tu debes eẽ attẽtus q in colerica: ꝛ sanguiea: tyriaca ꝛ hꝫ. sunt suspecta. vt ĩfra de eis. vñ ante digestionẽ nocẽt: q: aliqñ mãm multiplicant eã ꝛ maligniores faciũt. ꝛ sic possunt duplare q̃rtanam: ꝛ alias egritudines melicas facere. Et fortassis septimus complebit octauum.

¶ Pro nono ḡ ẽ correctio accidẽtiũ dicatur impresentiarũ q accidẽtia q̃ corrigere opꝫ cõiter in q̃rtana sunt nocumẽta splenis ꝑncipalr̃: quia ꝯsueuit accidere opilatio idũ atio apostematio ꝛ hꝫ. vnde deide fit q̃rtane ꝓlongatio. Et cõsequẽter fit epatis discrasia ꝛ stõi. qñ nocumẽtũ suum cõmunicat epati. ꝛ stõ. Nã splen sic ex multa mã frigefactũ friditatẽ cõicat stõ: ꝛ digestiuã eius sic debilitat. ꝛ epar cõsilr̃. Itẽ q ꝑ opilatiõe in epate remanet plus q̃ deberet de melĩa q̃ ipsum discrasiat. ꝛ iõ attẽde ei ꝛ remotioni male sue dispositiõis. aperiẽdo. cõfortãdo. ꝓuocãdo. resoluendo. vt exigit dispositio. Et cura eoꝝ vt supra suis requirat capitulis. ¶ Cõsueuit ꝛ rigor siue frigus ipm multũ egrũ molestare. ꝑꝑ qd̃ attẽde eius remissioni occurrẽdo ꝑ horã vel circa ante paroxismũ cũ pannis calidis extremitatib⁹ applicatis. Item cum applicatiõe lateꝝ calefactoꝝ: aut alterius ĩstrumẽti tenẽtis caliditatẽ. Itẽ etiã cũ fricationibus vt supra de flãtica. ꝛ tu ibi. Itẽ cooperiẽdo egrũ cũ pãnis multis. Item iducẽdo vomitũ. nã Auic. est iuuatiu⁹ ad illud. ꝛ dicta ẽ cã. Quidã operãtes sic faciũt fieri fricatões prius. deide cooperiũt egrũ pãnis multis: ꝛ extremis applicari lateres siue tegulas calidas ꝛ pãnos. Quidã iungunt dorsũ prius cũ oleo rutaceo ꝛ hꝫ. Tu itaq; operare aggregando ex his vt videbit. ꝛ ꝑ his supra de acutis de rigore ¶ De canone qui est alteratio nihil aliud q̃ de ipso dictũ est in de flegmatica. ꝛ tu ibi.

Simplicia ac cõposita digestiua ꝛ solutiua habuisti supra 5° caplõ. Et de ipsis ꝑticularius ꝫ particulares materias. verũ hic tantum modo de his que a ꝓprietate ꝛ de expertis mẽtionẽ faciam. ¶ Semẽ ypericon cum vino datum quartanã soluit: vt est expertũ. ꝛ tu scis ex positis supra q talia debẽt dari ante accessionẽ ꝑ horam cũ media vel circa. Idẽ operat nepita cũ puluere data cũ aqua calida. Idẽ millefoliũ cũ vino laudat Auicẽ. assam. ¶ Et ex expertis. ℞. asse fetide folioꝝ ruthe pipis: longi añ. ʒ.ij. cõfice cũ melle detur ante accessionẽ. Itẽ baccarũ lauri. ʒ.i. çinçiberis. ʒ.ß. fiat puluis de quo ante accessionem detur. ʒ.i. cum vino subtili. deide cooperiat infirmus ꝛ pãnis calidis ꝛ tegulis calidis appositis sic dimittatur. Quidã mihi dixit se pluries fuisse expertum. ʒ.i. gẽtiane cum vino subti'i. ¶ Quidã cõficiunt vnguẽtũ hoc. ℞. tyriace. ʒ.ij. spice nardi. ʒ.i. gariofil'. ʒ.i.ß. olei antiq vini optimi añ. ʒ.ij. bulliant sup prunas: de quo vnguẽto iungat dorsum ꝛ spina tota ad ignẽ magnũ. deide cum pãnis calidis cooperiat. ꝛ postea dabis vinũ subtile decoctiõis gẽtiane calidũ cum modico çucbari: vel ꝯfectionis adriani descriptione Nicol'. Idem operat vnguẽtum arogon Nicol'. sed bene cõsidera tenorẽ vtutis. qñ in talib⁹ opꝫ egrum fortẽ esse. Quatuor grana vel folia trifolij ante accessionẽ cum vino bibita quartanã tollunt. Auic. Idẽ operat. ʒ.i. pulueris cranei humani. Et gdã me docuit pro magno secreto. Idẽ cõfirmat si cum hoc teneat magna pars cranei sub assella sinistra iuxta cor. Cor leporis recẽter mortui collo suspẽsum vel brachio sinistro quartanã tollit.

¶ De cura quartane note siue nõ vere. Initiũ faciẽs a cura quartane sanguinee. R̃ca. III.

Tantequã ad curam eius accedam aliquos hic annotabo canones: speciebus ipsis oĩbus ꝯueniẽtes. ¶ Canon in quartanis nõ veris talib⁹ ꝑ adustiones cõueniẽs est humectatio in quo gdẽ oẽs note tales cõueniũt. ¶ Secũdus. q vbi fuerit q̃rtana nõ vera ñ ex adustiõe: ꝫ alteri⁹ hũoris ꝯmixtiõe oꝫ hũectatio hec ꝯsiderari. qñ i gbusdã mior ꝯueit: ꝛ i gbusdã maior. Ex^m p^i vt q̃ ex sanguine aut flãte. Ex^m secũdi: vt q̃ ex colã ꝛ melĩa ¶ Tertius. q ꝫ plurimũ ẽ humectãdũ in nõ vera. qñ vt plurimũ ex adustione colere fit q̃rtana ipsa. ¶ Quart⁹. q medicine ligde in ea q̃ ex adustione ẽ ꝯueniẽtiores sunt solidis. vt supra. ¶ Quintus. q añ euonẽ fiẽdã debem⁹ expectare apparitionẽ digõnis. qñ mã ipsa difficulter digerit: ꝛ euacuat. ꝛ iõ nisi ꝑ septimanas dãda sunt solutiua. Consimiliter ꝛ euacuatiua debẽt eẽ facilia: vt in precedẽti rubrica. ¶ Sext⁹. q sicut tardat euõ: ꝛ expectat sup digõnẽ: ita expectare oꝫ sup ꝓuocationẽ. ¶ Cũ itaq; ad curãdam sanguineã accedes: debes diligenter ꝯsiderare an sit talis ꝑ admixtionẽ sanguĩs cum melĩa: aut ex ipsi⁹ sanguis adustiõe. vt cãm ipsi⁹ diligẽter cognoscas. q̃ cognita te ad canones referas vt in ꝓcedẽti rubrica. ex pte diete lenificatõis digõnis. euonis. ꝯfortatiõis. ꝓuocatiõis. resolutiõis ꝛ suorũ accidẽtiũ correctõis. ¶ Et ꝑ pmo scito q dieta oꝫ ordinari ad ꝯriũ cãe. ꝛ iõ in sanguinea ex adustiõe fridiora siue remissius calida ꝯueniũt q̃ in ea q̃ ex admixtõe sanguinis fit. vñ ꝑ aerẽ corrige. vt dicet stati õ ea q̃ ẽ ex adustiõe colẽ. veꝝ adhuc fridior ꝯpetit in ea q̃ ẽ ex adustiõe. ꝛ iõ lege q̃ i sequẽti rubrica scripta sũt. ꝛ te modera vt op⁹ erit. ¶ Pro 2° leniat vẽter vt in sequẽti dicet moderãdo ꝓportiõabiliter vt de dieta actũ ẽ. ¶ Pro 3° vo dicẽdũ. i ea ñ fit ea expectatio in digõne vt in ceteris. Et iõ potes trãsire imediate ad euonẽ ꝑ flõmiã. Et iõ si repletionẽ ꝯphẽdis in toto ꝛ in epate magis fac flõmiã prio ex basilica dextra ꝓportõales repletioni vtuti etati. Sz si repletio fuerit magis in splene, euacua ex basilica sinistra cũ ꝓportiõe vt dictũ ẽ. deide redeas ad lenitionẽ. postea fac euonẽ cũ mũdificãtib⁹ sanguinẽ: cũ lupulo. capil'. ve. boragine. fumoterre. epithimo. agarico. mirabol'. citrinis. cassia fcenc. kebul'. ꝛ hꝫ: vt supra

qnto caplo. Et hic nota q̄ fz Mes. nō vident̄ educere me
lancoliā. sz fz Auic. sic ɔsidera. ¶ Post aūt eūonem potes
ordinare digestiuū ex endiuia buglosa florib⁹ boraginis fu
moterre violis lupulo ⁊ hꝫ. acetosando ip̄z vt videbit̄. Et
scito q̄ çucharꝝ ⁊ mel in casu nr̄o remouēt nocumētū aceti
⁊ de his 5º cap° vbi habes: ⁊ digestiua ⁊ solutiua tuo ꝓposi/
to ɔueniētia. Tu itaqꝫ procede de debili ad forte ⁊ pluries
vsqꝫ ad eradicatōz. Cōfortatio fiat cū electuarijs ɔfectio/
nibus trocis. vt in precedēti rubrica. etiā in alijs epithimā/
do cor: in administrādo ꝓuocatiua ⁊ reliqua: vt in precedē
ti rubrica: ⁊ in sequenti latius dicet̄. ¶ Postremo scito vt
Auic. Et hoc qdē gen⁹ velociter. s. respectu aliaꝝ q̄rtanaꝝ
recipit curatōez. Quid aūt dicēdū sit de accidētib⁹ aīe ⁊ re
liquis nō nālib⁹. pz ex dicēdis in sequēti rubrica. q̄re ad eā
te trāsferas. ¶ Ex digestiuis vsualib⁹. ℞. sy. acetosi simpli
cis. ℥. i. sy. violati. ℥. 5. aq̄ endiuie capilloꝝ ve. lupuloꝝ aā. ℥.
i. ¶ Vel si vis magistrale sic facias. ℞. endiuie lupuloꝝ aā.
M. i. floꝝ boraginis buglose violaꝝ bedeguar: aā. M. 5.
decoquant̄ in lib. iij. aq̄ ad ɔsumptionē tertie partis. ⁊ cuz
lib. i. çuchari: ⁊. ℥. i. 5. aceti fiat syrupus lōgus: de quo accipi
at. ℥. iiij. ꝓ vice. ¶ Ex solutiuis da leniora q̄z in aliqua alia
spē: vt vbi gratia. ℞. cassie vel māne. ℥. i. 5. reubarbari triti.
ʒ. i. syrupi violati. ℥. i. spice. gra. iiij. extrahat̄ cassia cuz deco
ctiōe capilloꝝ ve. violaꝝ passulaꝝ lupuloꝝ cuscute tama/
rindoꝝ iuiubaꝝ. ⁊ dosa vt videbit̄ expedire. ¶ Vl. ℞. dia
prunis nō scamoneati. ℥. i. electuarij de succo rosato. ʒ. ij. da
cū decoctiōe predictoꝝ. ¶ Ex pillulis ɔueniūt cōes: ⁊ alie
vt supra 4° caplo. valet ⁊ decoctio fumiterre Mesue. Vel
sic. ℞. reubarbari. ℈. iiij. mirabolanoꝝ citrinoꝝ idoꝝ aā.
ʒ. i. epithimi fumiterre foliculoꝝ scene aā. ʒ. 5. puluerіçen/
tur. deide. ℞. spice. ℈. ij. ⁊ cum eis ifundatur reubarbaruz
in vino aromatico frixent̄ cum oleo amigdalaꝝ dulcium:
⁊ ipsis exiccatis fiāt pillule cum electuario succi rosati: do/
sis. ʒ. i. ¶ Ex cōfectiōib⁹ cōuenit cōfectio. ℞. margaritarū
albaꝝ. ℈. 5. fragmētoꝝ iacincti smeragdi saphiri aā. gra. ij.
terre sigillate gra. iiij. serici crudi sufficienter triti. ℈. 5. san/
daloꝝ rubeoꝝ. ʒ. 5. fiat cōfectio cū. ℥. vij. çuchari albissimi:
cum aqua buglose endiuie ⁊ ros. aā. ¶ Item ex predictis
margaritis cū spēb⁹ diarodon abbatis fieri pōt cōfectio: ⁊
tu describe: ⁊ maxie in fine augmēti ⁊ status. Cōuenit ma/
nuxp̄i platum triasandali maxime qn̄ ē notabilis iflāma/
tio. ¶ Electuariū. ℞. çuchari buglosati boraginati viola/
ti aā. ℥. i. manuxp̄i perlati. ℥. i. 5. triasandaloꝝ. ℥. 5. icorporen
tur ⁊ deaura. ¶ Ex puluerib⁹ predictoꝝ fac trociscos q tn̄
nō sūt i vsu: sz d̄ ipsis pillulas fac vt de pillis supra. ¶ Cor/
dialia fac epithimata: ⁊ silr̄ epatica ⁊ hoc vbi flāma sit no/
tabilis. vnctiōes etiā mēbris lesis vt supra. nā ad opilatio/
nem splenis seqt̄ debilitas stōi ⁊ epatis: ⁊ ꝓlōgatio febris.
¶ De exptl ⁊ a ꝓꝓetate talib⁹ dcm̄ ē i 2ª rubrica d̄ melicis.

¶ De cura q̄rtane colice. Rubrica. IIII.

CAnones. In hac ɔpetit ifridatio ⁊ hūe
ctatio maior q̄z i reliq̄ alia q̄r
tana. qm̄ mā ē calidior. ¶ Ordinatio diete p̊
ex p̄te aeris sit tēperat⁹ ad fridū parūper decli
nans ne in calore supfluēs intensionem faciat
in colera. silr̄ neqꝫ supflue frigidus: ne porros claudat ⁊ in/
trinsecus faciat ebulire. ⁊ ne adustionez grossi ꝓhibeat. dz
⁊ ad humidū declinare: vt caloris icendiū remittat: ⁊ exic/
cationē vlteriorē ꝓhibeat. quē aerē in hyeme facile ē iue/
nire e. alijs aūt tp̄ib⁹ oz ip̄z rectificare. ⁊ modū rectificatio/
nis ei⁹ q̄re supra de pestiferis. ¶ De motu ⁊ q̄ete. nō ɔfert
mot⁹ cū ad icitationē seu caloris excitatōez faciat tn̄ in die
q̄etl p camerā leuis fieri pt. Et loco ei⁹ ēt i die poxismi. q̄ i
d̄cliatōe fiāt leues extremitatū fricatōes. vn̄ Auic. delicia
rū cōtinuatio ⁊ q̄etis ē de regīe ei⁹ bono. ¶ De sōno ⁊ vigi
lia. plus ɔpetit somn⁹: ⁊ dz eē copiosus. ɔsidera tn̄ etatē cō/
suetudinē ⁊ hꝫ. Inanitio ⁊ repletio. cōpetit moderata sup/
fluitatū eūo: ⁊ euitet̄ ōis supflua inanitio. ɔsilr̄ ⁊ repletio
supflua ex p̄te cibi ⁊ pot⁹. Euitet̄ coitus nisi patiēs eēt mlt/
tuz ɔsuet⁹ ⁊ retinuerit spma. aut pp timorē aut dei reuerē/
tiā. ¶ Accidētia aī. ɔfert tēperatū gaudiū. aspect⁹ delecta/
biliū ⁊ breuiter q̄ sanguinē clarificāt: ⁊ floridāt. Euitent̄ q̄
sanguinē adurūt calefaciūt ⁊ exiccāt: vt ira rixa ⁊ hꝫ. De ti
more dicit Ras. xvi. ɔtinētis. q̄ fortis timor siue terrefa/
ctio: ⁊ subito fact⁹ q̄rtanario iprouiso: frequēter eū a febre
liberat. vt iprouise eū aggredi cū ense euagiato. aut sup ip̄z
ꝓycere serpētes dētib⁹ pri⁹ euulsis aut ip̄z de loco alto ꝓ/
ycere in aquā ipso iprouiso. vt factū fuit marchioni estēsi.
⁊ ita d̄ alijs. nā extimat̄ subita reuocatōe caloris ita eū for/
tificari vt possit māz feb. sic ex tiore agitata ⁊ ɔmota ɔsūe/
re: aut ad extra pellere. Qd̄ maxie veritatē ɔtinebit qn̄ spe
rat̄ mām eē paucā subtilem vt in colica aut qn̄ hoc fieret
paucificata mā p multas eūones. ⁊ tu ɔsidera. Hic modus
raro ⁊ a paucis obseruat̄ ⁊ ē opus prudētis ⁊ expti medici.
¶ Et q̄ de balneo hic supra ꝓmissuz ē. iō de eo sic dicat̄.
q̄ balneū administrat̄ rōne duoꝝ: aut. s. humectatiōis tm̄.
⁊ tūc dz patiēs in eo poni aā diē accessiōis: i quo nullo mō
sudare dz. dat̄ aūt vt resistat exiccatiōi hūoris ⁊ nō vt ip̄m
ɔmoueat. Et qdā hac via ꝓcesserūt in curatiōe q̄rtane ad/
ministrādo bis in die mā sic mollificata in die poxismi ci/
ti⁹ expellat̄. Est. n. apud eos digestiuū optimū. ⁊ dicūt ifra
mēsem q̄rtanā curare. 2° administrat̄ grā resolutionis vt su/
pra. ⁊ nō nisi vt Serap. ablutio aūt nō administret̄: nisi sit
sufficiētia sup paucū. s. māe de cui⁹ paucitate ē spes q̄ ipaz
resoluet. qd̄ supple ɔtinget p̄cedētib⁹ multis eūonibus. vn̄
Almāsor. Si vltra. 80. dies egritudo ꝓlongata: fuerit eger
balneū igrediat̄: ⁊ sudet i eo: nō tn̄ i die accessiōis. Et auic.
Si fuerit digō. s. ɔpleta: ⁊ egritudo iā i d̄cliatōe: ⁊ p̄cesserit
plures eūationes minoratiue. igrediat̄ balneū in die. s. aā
accessionē. Vel si humectatiuū ɔpetit maxie i casu isto. ⁊ ēt
suo tp̄e resolutiuū. ɔsidera. ¶ De cibo ⁊ potu. debēt mode
rari ⁊ declinare ad fridū ⁊ hūidū: vt de aere dictū ē. Et silr̄
carnes: alterent̄ cū endiuia boragīe ⁊ hꝫ. vt videbit̄ expe/
dire. nā tēpata: ⁊ ad hūidū declinātia sūt ɔueniētia. ɔueni/
unt pisces elixi. ⁊ ita dicat̄ de alijs ex p̄te diete sumptis. ⁊
tu ad capm 4m recurre. ¶ Pro 2° leniat̄ vēter vt supra in
canonib⁹ gn̄alib⁹ cū violis. aq̄ casei. polipodio. epithimo:
hꝫ. ⁊ teneat̄ vēter lenis. ¶ Pro 3° dent̄ digestiua approp̄a
ta subtiliatiua: ⁊ icisiua. in gradu nō eleuata vt supra. 5° ca°
¶ Pro 4° dent̄ solutiua approp̄ata in for⁹ liq̄da: vt supra
aut pillulari: si alr̄ accipe n̄ poterit de q̄b⁹ 5° ca°. Et scias q̄
aq̄ casei: ē bonū vehiculū. Auic. ⁊ iō dabis solutiua: vt cassi
am ⁊ hꝫ. cū aq̄ casei. Tu itaqꝫ ꝓcede de debili ad forte gra
dādo i digestiuis ⁊ solutīs. Et nō q̄ solutio ei⁹ itegra. i. era/
dicatiua appet post. 20. dies: qn̄ digō appet i ea Auicē. vn̄
Hordoni⁹ i eo tp̄e ē stat⁹ egritudīs. Itē sis memor de eis q̄
. s̄. de vomitu dcā st̄. nā i hac ēt multū ɔuēit facilitate colē
ad exitū p supi⁹. Vel si ɔp̄hēdes ex vrīa ⁊ alijs sanguinē eē
melie tali ɔmixtū. tūc flōma ex basilica dextra aut salua/
tella. hito respcū ad etatē ɔplonē ɔsuetudinē ⁊c. q̄ vt. s̄. se/
pe i oīb⁹ ɔsiderare debes. ¶ Pro 5° ɔfortent̄ mēbra nutri
tiua. vt vbi grā. p̊. p. splē. ℞. oleoꝝ de capparib⁹ violati aceti
aā. ℥. 5. seiuz portulace ɔtriti. ʒ. i. scolopēdrie. ℈. ij. ⁊ cū cera
alba fac vnguētū. ¶ Cōsilr̄ stōus maxie si i eo apparuerit
flāma ex oleo ros. corallis coriādro ⁊ lambrusca. Itē exhi
bēdo ad itra succū granatoꝝ ⁊ hꝫ. ¶ Cōsilr̄ cordi applica
epithima dādo p os ēt cordialia fz iminētē necītatē fz tē/
pus. corpis hitudinē v̄tutis tenorē ⁊ hꝫ vt sepe. fz q̄s cōdi/
tiones oēs: nisi pri⁹ medicus iformat⁹ fuerit: ipolē ē bn̄ de/
scribere. ⁊ iō tu ad sua loca recurras describēdo vt decebit

¶ Tempore aūt actualis paroxismi fiat: vt dictū ē: ĩ p̄cedēti rubrica. ex pte cibi. ꝓhibitiōe sōni: vt ĩ canonibꝰ generalibꝰ. applicatiōe calidoꝝ pp frigus rigorē. Et aduenīēte augumēto ꝯueniūt fricatiōes: vt mā subtilieť: ⁊ citius ad statū: ⁊ declinatōez veniat: neqꝫ regulariter: tūc cōpetit potꝰ infrātiuus: qm̄ ĩgrossat māꝫ. Et si siti molestabiť colluat os suū aq̄ ordei aq̄ zucarata: ⁊ ꝯueniūt magis calida. Jtē ĩ statu granata muza ⁊ hꝰ. Jtē. ℞. zucari violati buglossati boragiati manusxpi plati cōmiscēdo hec aut seorꝫ dādo cū aq̄ cocta. Jtē ꝯfectio cordialis ex lapidibꝰ cordialibꝰ cū margaritis fcā ⁊ hꝰ. Et si videris renū caliditatē: aut ĩfirmū nimia siccitate extenuari: tūc ĩunge dorsuꝫ. ⁊ cōsil'r si vigilias patereť: aut aliq̄d aliō accidēs recurre ad ꝓpria capa. ⁊ succurre vt exigit dispositio.

¶ Pro sexto ⁊ alijs sufficiat: q̄ dicta sūt ĩ p̄cedēti rubrica ⁊ in ista. Nā ꝓuocātia ĩ hac debēt esse remissi caloris respectu aliaꝝ: vt pꝫ. ¶ Digestiua simplicia ac composita quere allegato loco: ⁊ ex ꝯsuetis. ℞. sy. violati. ℥. i. acetosi simplicis. ℥. ß. aq̄ endiuie buglosse añ. ℥. i. ß. Sy. magistralis in augmēto: ⁊ ĩ alijs tēporibꝰ valēs. ℞. endiuie. M. i. florū buglosse capilloꝝ ve. spine albe fumiterre lupulorum añ. M. ß. passulaꝝ. ℥. ß. fiat decoctio in lib. iij. aq̄ ad ꝯsumptionē tertie ptis: ⁊ in fine addas. ℥. ß. epithimi: ⁊ cū lib. i. zuccari: ⁊. ℥. q̄tuor mellis. fiat sy. lōgꝰ: ⁊ adde aceti. ℥. ij. ⁊ cū aquis sublimatis p̄dictoꝝ ordina digestiuū etiā cū abhorreť sir. ¶ Ex solutiuis. ℞. cassie. ℥. i. ꝯfectionis hamec. ʒ. ij. extrahať cassia cū decoctiōe passulaꝝ floruꝫ buglosse violaꝝ tamarindoꝝ prunoꝝ: ⁊ hꝰ. ⁊ hoc adde: vt supra ꝙ melior ē medicina liq̄da ꝗ̃ solida: ꝙ si solidā dare oportebit: q̄ eā volet infirmus: ⁊ nō aliā ordina ex pil. supra tertio capo. ¶ Ex ꝯfectionibus valēt triasandali. maxie qm̄ flāma magna ē in epate. Jtē ĩ augmēto versus statū diarodon abbatis. Jtē ꝯfice ex electuario d̄ gēmis: aut ex spēbus diamargariton: aut diamusci dulcis: ⁊ triasandalis: aut diarodon: ⁊ hꝰ cōtēperādo: vt tibi videbitur. ¶ Electuariū. ℞. zuccari ro. buglossati boraginati añ. ℥. i. violati. ℥. i. ß. margaritaruꝫ. ℈. ij. manusxpi plati. ℥. i. ß. gēmaꝝ electuarij de gēmis. ʒ. i. ⁊ cū iulep violato ꝯfice: ⁊ de aura. Potes ⁊ cū gēmis his ⁊ corall' ⁊ cortice citri: ⁊ hꝰ cū aq̄ buglosse acetose: ⁊ hꝰ ꝯfectionē solidā facere. ¶ Attendatur spleni ĩ vngēdo: ⁊ canones suos d̄ expertis ⁊ a proprietate talibus iam dictū ē ĩ prima rubrica precedēti. Frāciscus de pede mōtiū. Sir. expertus in quartana colerica: quo plures curauimus. ℞. chalēdule lauēdule pĩpinelle lupulloꝝ gnqꝫ folij trifolij lingue arietis capil. ve. endiuie radicū boraginis fumiterre radicū buglosse vtriusqꝫ florum eaꝝ epatice cicoree bedeguar q̃rcul' caparoꝝ corticū radicis eoꝝ corticuꝫ tamarisci scolopendrie añ. M. i. violaꝝ floꝝ boraginis añ. ℥. ij. prunoꝝ sebestē añ. numero. xxv. scene cuscute thimi epithimi anisi feniculi añ. ℥. ß. liq̄ricie passulaꝝ sticados añ. ℥. ß. ordei mūdati pistati corticū citri añ. ℥. ij. sq̄nāti. ℥. ij. radicū gnqꝫ cū residētia ĩ aceto añ. ℥. ij. buliat ĩ lib. vi. aque ad ꝯsūptionē medietatis: deinde colētur ⁊ colature addať succi buglosse pomoꝝ dulciū. añ. li. i. ß. zuccari. lib. ij. mellis ro. lib. ß. aceti p̄dictaꝝ radicū. ℥. iiij. aromatizetur cū sandalis. ʒ. i. gariofilis ligno aloes añ. ʒ. ß. dos. ℥. ij. ⁊ detur maxime appente digestione in materia.

¶ De cura quartane flegmatice Rubrica V.

Canones. Ut supra seruenť eo ordine qui scriptus ē. Sꝫ hic aduerte: ꝙ sicꝰ flegma diuidiť ĩ plures spēs: vt ĩ precedēti caplo. Jta ⁊ q̃rtana flātica diuersificatur in eius cura fm̄ diuersitatē flegmatis melancolie cōmixti. ¶ Hic itaqꝫ p̄mū attēde ad ꝓhibendum flegmatis multitudinē. ¶ Scđo ad ꝓhibēduꝫ necā antecedēs: vt flegma trāseat in ꝯiunctā. ¶ Tertio vt abijciať ꝯiuncta: ⁊ antecedēs: vnde imagineris duplicē cām antecedētē. Prima ē flegma ĩ melācoliā trāsituꝝ. Secūda melācolia nōdū mota ad minerā putredinis in quā flegma trāsmutatū est. ¶ Ex q̄bꝰ habes ꝙ primuꝫ cōpleť p calefaciētia ⁊ exiccātia. secūdū p ꝓhibētia adustionē: q̄ de se f̄rā sunt ⁊ hūida. Tertia p subtiliātia ⁊ humectātia: ⁊ q̄ tā cā antecedēs ꝗ̃ ꝯiuncta melācolica pēdēt ab antecedēte flātica. ideo p̄mo attēdēdū eēt: ⁊ maxime ĩ p̄nº egritudinis ipsius flāticū sit ĩ ꝗ̃titate maius ⁊ melācolia pauca. cūqꝫ iste intētiones quodāmodo conueniāt: oꝫ mediū regimē administrare morbis: etenim cōpositis cure conueniūt cōposite ⁊ regimē. ¶ Et ab aere inchoans dico: ꝙ aer dꝫ eē subtilis clarus lucidus in actiuis tpatus. ne frigiditate flegma adaugeat: ⁊ stricturam poroꝝ faciat resolutionē ĩpediat. Et caliditate ĩ adustionē faciat: nō vētosus. Et si euꝫ nāliter talē non hēbis fac illū tuo artificio. ¶ De motu ⁊ qete cōpetit motus ĩ die quietis ⁊ exercitiū ꝯstāte virtute. Et nō sit ꝯ intētiones: sicꝰ pistare fulare: ⁊ hꝰ. ¶ De sōno ⁊ vigilia q̄si equētur in p̄nº: sꝫ cū bn̄ ꝯstat ꝙ sit flātica: sit vigilia prolixior. Replecº euitetur inaniatur venter: vt dictum est. Et q̄ coitus ē de ānexis: euitetur: oīo attētis virtute etate ⁊c̄. De accidētibus animi dicatur: vt ĩ p̄cedēti rubrica. Euitētur q̄ apta sunt melācoliā multiplicare. ¶ De cibo et potu. Euitet omnia q̄ flegma: aut multiplicāt: aut apta sūt multiplicare: vt pastilicia carnes porcine aquatice: ⁊ similia: d̄ q̄bus oībus. 4. caº. ⁊ tu bn̄ ꝯsidera. ꝯditiones quas dꝫ hēre cibꝰ quartanarioꝝ ĩ p̄nº huius capituli positas vinū eligať albū subtile: vt supra ĩ p̄ncipio capituli: ⁊ in hac potissime euiteť aqua frigida cruda: qm̄ hūoreꝫ ingrossat opilat: ⁊ ipsuꝫ ĩcrudat: ⁊ si rōne ꝓhibitiōis adustionis ꝯuenire videreť: maius. n. ē nocumētum: limphetur: vt decebit: minꝰ tn̄ ꝗ̃ ĩ colerica. cōpetit ⁊ aq̄ ordei cum zuccaro: aut aqua cocta cū zuccaro: ⁊ tu attēde cōsuetudini etati ⁊c̄. ¶ Pro scđo leniať vēter euacuando materias cōes intestinoꝝ: ⁊ in locis stomaco ꝓpinquis adiacētes. Jtē minoretur mā. qm̄ vt supra ĩ flegmatica ē semp maior quātitas humoris ꝗ̃ in alijs. Et ideo in hac addas canonē p̄dictis: q ē minoratio: Jtē in hac minorabis cū vomitu. est. n. multuꝫ ꝯueniēs in ea. qm̄ aut in stomaco: et venis stomaco adiacētibus: vt supra de vomitu declaratum fuit. Et tu habuisti exēpla in radicibꝰ de lenitiuis: ⁊ potes addere si vis polipodium: ⁊ hꝰ māmelicā respiciētia. ¶ Pro tertio administrabis digestiua ꝓpria ante quoruꝫ administrationē rememorabo aliqua etiā satis in p̄ncipio capituli tacta. Sed q̄ ĩ hac mā memoria digna sunt ea rememorare nō veritus suꝫ. nā ē auricribratio. ¶ Primū ne nimiū calefaciētia administremus: quibus subtile educatur: ⁊ melācolia augeať: vel genita ingrosseť. Scđꝫ ꝙ nimiū frigida euitemꝰ ne vie cōstipētur mā ingrosseť: ⁊ a resolutiōe probibeatur. Tertio euitētur nimiū sicca pp cām primi ⁊ secundi. vn̄ acetū euitādum ē in vsu cibi: sed in via medicine ad subtiliādum aperiendū incidēdum dari poterit cum melle aut zuccaro. q̄ eius maliciā corrigunt. vn̄ Mes. sir. acetosum simplicē cōmēdat in colera nigra: q̄ facit medicinas penetrare ad locum: ad quem sine aceto non penetrassent: facit ⁊ sepationem: ⁊ maius est sic iuuamētum eius suo nocumtēo. Quarto euitetur nimia regiminis subtilitas ne cronicitate morbi succūbat virtus. Quinto ꝙ in digerendo in principio euitentur fortia prouocātia vt oximel compositum ne ab ea agitata mā ad vias angustas perducatur: ⁊ opilationem causet pp eiꝰ grossi

ciem. Ité ne educat̃ subtile: ⁊ remaneat grossũ. 6. euitẽtur euacuãtia grossa ,ppa a pñº pp ieptitudinẽ materiei ad exitũ. q̄ si fuerit i pnº mã multa melãcolica vl' flãtica antecedẽs ad melicã poteris secure vti minoratiuo: vt i cura flãtice dicebat̃. Itẽ ẽt minorãdo poteris introducere vomitũ: q i hac ẽ maxie ꝯueniẽs: vt supra ð vomitu in generali i ꝑ eodẽ caplõ. Digestiua itaq₃ appropriata: ⁊ tuo ,pposito cõmoda hẽs supra qnto caplõ. ⁊ tu ibi. Et hic nota q̄ digestiua: vt sint ꝯstãtiora pp resistẽtiã materiei nõ debẽt iulepizari. Tu itaq₃ ,pcede de debili ad fortẽ gradando: vt sepe supra: ⁊ tu ea digestiua hẽs qnto ca°. ¶ De euacuatiuis aũt appropriatis hẽs allegato loco: ⁊ tu ꝯsimiliter ,pcede de debili ad forte vsq₃ ad eradicationẽ: q̄ i ista cũ sit multũ lõga respectu alioꝝ: ⁊ difficilis curatiõis nõ erit tẽtãda nisi post multos mẽses: ⁊ hoc ,p quarto ⁊ qnto. ¶ Pro sexto ꝯfortẽtur mẽbra. stomacus splẽ ⁊ epar ac cor: vt dictũ ẽ: cũ epithimatibº vnctionibº electuarijs ꝯfectionibº potionibº ⁊ hꝫ. ¶ Prouocantia dentur deide fortia ⁊ fortiora gradãdo: sꝫ i hac fortiora ꝯpetũt q̄3 in alijs. ¶ Et ,p octauo deẽ tyriaca metridatũ diacalamẽtũ diatrion pipeon diamargariton: ⁊ hꝫ cum vino aromatico: aut aq̄ sublimatõis boragis buglosse: ⁊ hꝫ. cõsil'r si opus erit ,puocare sudorẽ. tu ipm ,puoca: vt dictũ ẽ in caº isto. ¶ Accidentia ai corrigantur reducendo te ad loca ,ppa: vt ,p opilatõe epatis ad. xiiij. fen tertij. ,p opilatione splenis ⁊ vẽtositate eiº ad. xv. ,p dispõne stomaci ad. xiij. ,p corde ad. xi. ,p rigore ⁊ frigore ad ea q̄ in hoc caº de regimine eiº scripta sũt: ⁊ tu ad ea loca te sp trãsferas: qm̃ ẽ oino necessariũ. cõsidera. ¶ Postremo scito qð fortius vomitiuũ cõpetit i hac pp humoris maiorẽ viscositatẽ ⁊ grossiciẽ. ⁊ iõ potes cõueniẽter exhibere vtutẽ elebori. ¶ Auic. ,p rigore tollẽdo fomẽtationẽ facit ex abrotano florib' camomile melliloto absintbio sticados: ⁊ hꝫ. bulitis i aq̄ ⁊ infusa spõgia: ⁊ expssa dorso calidã applicat. nõ ẽ vsuale: sꝫ ẽ tñ rõnale ⁊ bonũ. Et si bñ aduertisti additus ẽ vltra canones cõiter positos canon q ẽ minoratio pp multitudinẽ materiei: q̄ sic i alijs nõ inuenit̃: vt supra de flãtica. tu tñ te semp i his canonib' de putridis referas ad canones generales: vbi cos fm ordinẽ ꝯhendo ad diuersas spẽs humoꝝ hẽbis qð optabis. ¶ Itẽ aduerte cuiº spẽi est flegma qð adurit̃ ex cuiº adustione cãtur q̃rtana. qm̃ si fuerit flegma salsuꝫ aliud reqrit regimẽ q̄3 si fuerit flegma nãle. vñ tũc te trãsferas ad capitulũ de flãticis: ⁊ illas medicinas ⁊ regimẽ cõpone cũ medicinis ⁊ regimine ad q̃rtanã. ¶ Digestiuũ cõe ⁊ i pnciº. ℞. oximellis simplicis. ℥. i. ß. aq̄ feniculi fumiterre absintbij añ. ℥. i. deinde gradãdo trãseas ad oximel compositũ: vl' facias magrãle talẽ. ℞. sticados mellisse florũ boragis buglosse añ. ℳ. i. scolopendrie giermãdrie añ. ℳ. ß. radicuꝫ feniculi apij petrosilini añ. ℥. vi. polipodij ℥. ij. passulaꝝ. ℥. ß. decoquãtur in lib. iij. aq̄ ad ꝯsumptionẽ tertie ptis: ⁊ colent̃: ⁊ cũ lib. i. zuccari: vl' si vis stringe eũ: ⁊ pfecte decoque ⁊ da. ℥. i. ß. ,p vice cũ aq̄ feniculi fumiterre ⁊ buglosse añ. ℥. i. ⁊ hoc attẽde ad sy. Mes. vt supra 5º caº. nã ẽ efficax: ⁊ exptus ẽt p me i q̃rtana flãtica. Ex solutiuis. ℞. cassie. ℥. i. ß. q̄ extrahat̃ cũ aq̄ lactis i qua steterint i ifusione epithimũ ⁊ polipodiũ: ⁊ adde turbit ℥. ß. zinziberis gra. v. Itẽ valẽt pillule. de qbº quinto caº ⁊ pil. Auic. pma q̃rti de cura eiº: q̃ruꝫ initiũ. Pil. leues q̄ administrat̃ i oibº qñq₃ diebº semꝉ. ⁊ sũt iuuãtes ⁊ expte. ꝯferũt iste pillule. ℞. epithimi ameos ⁊c. ⁊ q: cõiter hec est longa. pmitte egrũ quiescere aliqbº diebº. deinde redeas ad digestiuũ fortiº: ⁊ sic paulatiꝫ gradare dãdo fortiora ꝑꝫ qð maior appuit digõ i mã. ¶ Et si cupis sy. magistralẽ. tñ sic describe. ℞. radicũ brusci spagi apij petrosilini feniculi añ. ℥. ß. camedreos eupatorij calamẽti cicoree scolopẽdrie añ. ℳ. ß. mellisse florũ buglosse boraginis añ. ℥. ß. seminum anisi feniculi añ. ℥. iij. spice polipodij añ. ℥. ij. passulaꝝ. ℥. vi. decoque i lib. iij. aque ad ꝯsũptionem tertie ptis colent̃: ⁊ cũ aque fumiterre lib. ß. ⁊. ℥. iij. aceti ⁊. ℥. x. zuccari: ⁊ lib. ß. mell. despumati fiat sir. longº cũ cinamomo aromatizatº. dos. ℥. iij. cũ aq̄ buglosse feniculi añ. ℥. i. ⁊ sic de solutiuis ,pcede ad fortiora. ¶ Factis euõnibus dare poteris de tiriaca vsq₃ ad. ℥. i. ß. cum vino aromatico. sil'r de metridato. Itẽ ꝯuenit cinamomũ cõfectũ. Itẽ cõfectio cuius sit respicere stomacum epar ⁊ splenẽ: vt. ℞. margaritaꝝ fragmentoꝝ saphiri smeraldi granati iacincti añ. gra. iij. spẽrũ diamusci dulcis descriptiõe Mes. ℥. ß. spẽrũ diarodon eiusdẽ. ℈. ij. cõfice cũ aq̄ buglosse dos. ℥. iij. ,p vice añ cibi sui assumptionẽ p horã. Electuariũ ꝯfice ex zuccaro buglossato boraginato añ. ℥. ij. spẽrum diarodon. ℥. i. spẽrum diamusci dulcis. ℥. i. ß. fragmẽtoꝝ ⁊c. ℥. ij. versus võ declinationẽ ,pcede cũ resolutiuis magis omittendo fra ⁊c. Et deaura. ex rebus datis ⁊ pulueriꝫatis fac trociscos: ⁊ de ipsis supra in prima rubrica de melicis: ⁊ i Auic. suo loco: q: iuuãtes sũt. ¶ De vnctionibº vero ⁊ similibus dicẽdũ q̄ stomaco ⁊ spleni ⁊ epati ẽ maxie attẽdẽdũ. Sed ponere vnctiones ⁊ talia his ꝯuenientia videt̃ supfluũ. nã suis locis recurre: vt exigit dispõ ipsoꝝ. Sat tibi sit q̄ te aduertentem facio. ¶ Sꝫ ð vnctionibº fcis añ accessiõẽ ad ignẽ fac vt dictũ ẽ: i pma rubrica ð melicis. Sed hic nõ oleũ exptum i remouẽdo frigus siue rigorẽ q̃rtane. ℞. pomũ colognitide ⁊ ipsuꝫ euacua in quo ponas piperis piretri añ. ℥. ß. Euforbij. ℈. i. pulueriꝫata. deinde supinfunde oleuꝫ anetinum: ⁊ fac sup cineres calidos pmittas decoq vsq₃ ad ꝯsumptionẽ olei: deinde supinfundas de eodẽ qð cũ aliqualiter ꝯsumptũ fuerit per peciã expme: ⁊ tali oleo spina vngat̃: vt supra: ante. s. accessionẽ: ⁊ se ponat patiẽs in lecto: vt supra allegato loco.

¶ De cura quartane ex melancolia fecali et non ex adustione. Rubrica VI.

Canones in numero sunt: vt supra de colerica: ⁊ ,p pmo q ẽ ordinatio diete declinet aer ad calidũ parumper: ⁊ ad humidũ: et fiat talis artificio si nãlis haberi nõ posset. ¶ De somno ⁊ vigilia. Sõnº sit copiosus: qm̃ in hac multa egemus humectatione. Motus ⁊ quies. Quies conuenit absolute magis motu. motº tñ suauis: ⁊ p loca delectabilia horis ꝯueniẽtibus factus equestris aut pedestris bñ ꝯuenit. Itẽ maxie cõferũt fricationes i q̃rtana hac. ¶ Inanitio replõ. extremas euita: ⁊ supfluitatum fiat conueniens ⁊ moderata eductio. ¶ De accidẽtibº aĩe dicat̃: q̄ euitẽtur q caiorẽ suffocãt: ⁊ tristitiã gignũt ⁊ meliã: vt tiorꝫ cogitatio ⁊ hꝫ. Gaudio ⁊ iocũditate vtat̃. De timore ãt dictũ ẽ quomõ ofert i q̃rtana colica: ⁊ tu ibi: et statiꝫ aliud. ¶ De cibo ⁊ potu. Cõuenit cibº declinãs ad calĩm et humidũ: vt ð aere dictũ ẽ. Et hic de pane nota q̄ ps iferior eiº siue crusta nõ ꝯuenit. carnes ꝯueniũt tpate: et ad calidũ et humidũ declinãtes. Et tu ,p his ad q̃rtũ caplm vbi ad plenuꝫ. pipionibº ipinguatis: et qualeis siue turturibº aliqñ: et in ferculis i pnº euita apitiua ex canone sepe posito. Item cõsil'r dicat̃ de fructibº saporibº ꝯdimẽtis et hꝫ. Cõmiscẽdo quãdo tibi nõ ꝯuiũt simplicia. Et hic aduerte q̄ iter ceteras hec ẽ cronica. et iõ nõ oꝫ ,pcedere cũ subtiliatiõe diete magna. ¶ Pro secũdo q̄ ẽ lenitio leniat venter cũ clisteri aut farmaco. Et nota q̄ aq̄ lactis ẽ vehiculũ bonũ aliaꝝ: et p se ẽt sumpta. ¶ Pro tertio admi-

nistrabis digestiua appropriata. dico appropriata. qm̄ si cū tali melīa fuerit aliqd adustū colē cōmixtū: ⁊ tu cum digestiuo suo ꝯpōe: ⁊ silr̄ itellige ꝺ euātiuo. Et vt sepe ſp gradare ꝺ debili ad forte: ⁊ ad fortiꝰ: qꝺ de euātiuis sentito: ꝙ si ex vrīa grossa rubea: ⁊ hꝯ. cōprehēderis sanguinē eē ipsi melie mixtū. fac flōiam ꝯsiderata etate v̄tute ꝯsuetudine: ⁊ hꝯ. ꝯfortētur mēbra nutritiua. prouocationes fiāt: vt ī p̄cedētibꝰ rubricis. ¶ Resolutio āt fiat cū tyriaca diacalamēto diābra diāusco dulci diagalāga et hꝯ: ⁊ vt supra premissis euātionibꝰ pluribꝰ: ⁊ nō añ digestionē. s. ꝑfectā: q̄ alr̄ ꝯponeres q̄rtanā cū q̄rtana. Auic. ⁊ silr̄ ī declinatōe administret̄ balneū: quāuis non sit in vsu. ¶ Or si fuerit q̄rtana ꝑ adustionez melie: opꝫ te in his moderare ex ꝑte calitatis ⁊ hūiditatis. qm̄ dieta dꝫ declinare ad hūidū magis ⁊ minꝰ ad calidū: ⁊ ꝓportionabilr̄ dic de alyꝭ. ¶ Hora aūt paroxismi fiat: vt ī p̄cedēti rubrica dictū ē. ¶ Itē vomitꝰ ē ī hac iteratus ꝯueniens: ⁊ vt Auic. ē radix. s. cure: q̄ mā hꝫ minerā apud splenē. ⁊ circa stomacū: ⁊ loca ei ꝓpinqua. Et trocisci Auicē. Quoꝝ initiū ē ⁊ de trociscis iuuatiuis ī hac hora: ⁊ apud declinationē sunt iuuatiui pluribꝰ modis: q̄ aperiendo cōfortādo: epar ⁊ splenē ⁊ omnia nutritiua: ⁊ ꝓuocādo ⁊ resoluēdo. ¶ Digestiuū vsuale. ℞. oximellꝭ simplicis ℥. i. ß. aque buglosse. ℥. ij. absinthij. ℥. i. deinde transeas ad fortius apparēte aliq̄li digōne: q̄ ad oximel cōpositum ⁊ de epithimo cū aq̄ scolopēdrie ꝺ epithimo buglosse ⁊ hꝯ. vel fac magistralē talē. ℞. radicū brusci sparagi florū boragis buglosse añ. M. i. scolopēdrie sticados camedreos añ. M. ß. passulaꝝ. ℥. i. ß. decoque ī lib. iij. aq̄ ad cōsūptionē tertie ꝑtis: deīde adde ī fine epithimi. ℥. ß. ⁊ cuꝫ lib. i. zuccari: ⁊. ß. mellis: ⁊. ℥. iij. aceti fiat sir. debite coctꝰ de q̄ det̄. ℥. i. ß. cū aq̄ buglosse boragis ⁊ absinthij. ¶ Ex solutiuis hēs plura. 5º. caº. sꝫ hic vnū hoc describe. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ. iij. citrinoꝝ. ʒ. ij. infundāt̄. ℥. ij. aque lactis: ⁊ ꝑ horas. x. deīde calefiāt: ⁊ fortiter exprimātur. deinde addas expssioni cassie vl̄ mānē tracte cū aq̄ decoctiōis floꝝ buglosse boragis sticados passulaꝝ. ℥. i. vl̄ circa. Etiā ī decoctiōe addere poteris epithimū. Item ⁊ mel rosꝭ. cū ipsa cassia: vt libebit. Itē valꝫ diascene ⁊ puluis scene eliuꝫ hamec ⁊ hꝯ. de quibus q̄nto caº. ¶ Ex cōfectionibꝰ valet diamargariton diamuscū dulce diacalamētū: ⁊ hꝯ. Sꝫ nō ꝙ ī p̄nº ꝑꝑ eoꝝ caliditatē nō sunt sic in p̄nº ⁊ augtº ꝯueniētes: ⁊ modera ipsas cū sandal. Vel sic describe: ⁊ ē ꝯfectio mirabilis ī isto casu. ℞. xiloaloes macis charabe folij coraloꝝ ru. ozimi gariofilati zinziberis piperis lō. añ. ℈. ij. margaritaꝝ splēdidaꝝ. ʒ. i. ß. ra. eboris. sandaloꝝ citrinoꝝ. añ. ʒ. ß. smeraldi granati ossis de corde cerui. añ. ℈. ß. auri subtilissime limati. ʒ. ß. musci gra. i. ꝯfice cū zuccaro ⁊ aq̄ buglosse. ¶ Electuariū ꝯfice ex zuccaro violato boraginato buglossato addēdo ꝺ spēbus ꝯfectionibꝰ: ⁊ alyꝭ simplicibꝰ appropriatis ⁊ ꝺaura. ¶ Ex trociscis sequere Auic. ī ꝓp̄o caº. ¶ Pro vnctionibꝰ attēde spleni epati ⁊ stomaco cū regrēdis suis capitulis. ¶ De appropriatis iā dictū ē ī scꝺa rubrica huius capituli. poteris vti tyriaca ac metridato: vt supra cū vino aromatico post euōnes ⁊ digestiones. considera.

¶ De quartana continua. Rubrica VII.

Quartana cōtinua est febris ꝯtinua a melīa nālī siue non nālī ad intra vasa putrescēte. sꝫ plurimū ꝯtingens: cuius ē egrū de q̄rto ī q̄rtū magis affligere ſm nām hūoris ꝓpāꝫ: q̄ tot horas hꝫ false getis: quot vere getis hꝫ īterpolata. Dicit̄ ſm plurimū: qm̄ nūquā vl̄ raro fit a mā extra venas. nā ī loco cordi ꝓpinquo nō ꝯtingit mām melicaꝫ aggregari: ⁊ ibi putrefacta febrē facere: ꝑꝑ maliciā hūoris: vt supra. de ꝯtinuis actū est. possibilitas tn̄ ē res ampla. Dicit̄. que tot: qm̄ ꝯtinua quartana hꝫ tot horas ī sua exacerbatiōe quot hꝫ sua interpolata. Reliqua in descriptōe posita non sunt.

De causis aūt eius dicatur ꝙ eedem sunt continue ⁊ interpolate.

De signis demōstratiuis dicat̄ ꝓportionabiliter ꝙ apparēt ī ꝯtinua signa īterpolate. verūꝫ pur videt̄ aliqualr̄ differre: ⁊ lꝫ ī paucis. qm̄ vt Auic. ⁊ nō diuersificat̄ ab ea. s. īterpolata nisi ī rebꝰ paucis. Ponā itaqꝫ aliq̄: vt ꝓ posse tibi satisfaciā. ¶ Ab vrina initiū faciēs vrina ī ꝯtinua ē rubea vl̄ subrubea turbida ꝑ totum. Or si fuerit de melīa innālī erit glauca vel liuida. ¶ A subaliter īherētibꝰ. Caliditas ē ꝯtinua ⁊ disproportionata. ¶ A q̄litate mutata ē cū siccitate lingue ⁊ asperitate. ¶ Ab actione lesa. Quia est absqꝫ rigore ⁊ frigore plurimo. nā aliq̄ñ ī eiꝰ p̄ncipio retracto calore apparet ī extremitatibꝰ frigꝰ qꝺdam absqꝫ rigore: tn̄ pulsus ē apparentior velocior spissior: q̄ꝫ in interpolata. Sitis fortior: ⁊ si ē de melīa non nāli apparēt ꝓ magna ꝑte signa eiꝰ. diuersificat̄ tn̄ ſm diuersitatē spēi ipsiꝰ melie. Et iō bñ ꝯsidera p̄us a q̄ melīa ipsa ꝓueniat.

Signa pronostica. Alyꝭ paribus deterior est īterpolata. ⁊ ideo ꝓnostica: vt supra de interpolata: cum tamen maiori nocumento.

Canones. Primꝰ vt Auic. canōes eiꝰ sūt hōgenij canonibꝰ īterpolate: ⁊ vt tu doctior efficiaris ēt īponēdo canones tuos: oꝫ vt tu attēdas ꝙ cautiores eē debemꝰ ī curādo q̄rtanā ꝯtinuam q̄ꝫ īterpolatā. nā ꝯtinua q̄rtana ē magis ꝑiculosa. eo ꝙ ꝯtinue affligit. Scꝺo ꝙ v̄tutē ex h̄ magis ledit ⁊ ꝓsternit. Tertio q̄ eiꝰ cā tā añs q̄ꝫ coniuncta est ad intra vasa. in interpolata v̄o ad ex̄ saltē ꝯiuncta: ⁊ si añs repiat̄ ad intra vasa. Itē ſp alyꝭ paribꝰ ī cōtinua sāguis ē ebuliētior. ¶ Ex qbꝰ māifeste ponere hēs dr̄iaꝫ īter vnā ⁊ aliā. ¶ Prio. ex ꝑte diete. nā alyꝭ paribꝰ subtilior ꝯuenit dieta ī ꝯtinua: q̄ ē breuior ītēsioꝝ accidētiū: ⁊ plꝰ v̄tutē grauans. Et iō nō ita cito carnes ī ꝯtinua dāde sūt. ⁊ iō dicebat Auic. ꝺ ea. Et ꝺ istis. s. ī qbꝰ differūt ē: ꝙ licētia ī carnibꝰ ī hac est minor cause hꝰ. Itē q̄ īterpolata plures ēhitura crises. sꝫ ꝯtinua vnā: q̄ mā tā añs q̄ꝫ ꝯiūcta ē ad intra v̄tutem magis stimulās. ⁊ iō ī relōne ad statū oꝫ diuersimode ꝓcedere. Itē cū q̄rtana ceteris ꝑibꝰ sit ītēsior interpolata oꝫ remissiora calida applicare ī ꝯtinua: vt v̄bi grā: vinuꝫ dꝫ eē magis limphatū ⁊ hꝯ. Et iō dixit Auic. Et ꝺ illis est ꝙ declinatio ad eq̄litatē ī calefaciētibꝰ: ⁊ ad īfrigidationē ī hac: q̄ ī ꝯtinua ē melior. ꝑꝑ adherentiam febris. In reliq̄s v̄o te hēas vt ī īterpolata: ⁊ hoc ex ꝑte sex rerū nō nāliū ꝓportionādo ſꝫ ꝙ mā ⁊ dispō ipsa exigūt: ad que duo ſp aduerte. ¶ Pro regimine v̄o medicinali dꝺꝫ ꝙ dr̄ia q̄ accipit̄ ex ꝑte canonū: iam dictoꝝ ī īterpolata est sūpta ex ꝑte lenitiōis digōnis euōnis: ⁊ coꝝ q̄ post euōnē ꝯueniūt: vt v̄bi grā: lenitiua ī hac magis frequēt̄ leuia: q̄ minꝰ acuta ex ꝑte clisterioꝝ suppositoriorū ⁊ hꝯ. digestiua sint leuia: ⁊ gradet̄ ꝺ debili ad forte: vt v̄bi grā. in p̄º oximel simplex siue sir. accetosus simplex: ⁊ maxᵉ si mā fuerit colerica postea vigoret̄: cū seminibꝰ frīs aperitiuis aut calidis: vt exigit dispō. Itē da cū eis radices aperitiuas. Itē cū his cōmisce epithimū: ⁊ hꝯ. māꝫ melicā respiciētibꝰ: ⁊ ita gradare: ⁊ tu exª copiosa hēs supra. 5º. caº. ¶ Euātiua aūt debēt eē debiliora q̄ꝫ in interpolatis ꝑꝑ v̄tutē eē debiliorē ceteris ꝑibꝰ: sꝫ oꝫ: vt magis freq̄ntet̄: ¶ Et de flōia dicat̄ cū Auic. ꝙ ī hac ē magis necessaria. supple: vbi opꝫ eā fieri. Est. n. sanguis feruentior ⁊ cōiter melie cōmixtior: ⁊ ꝑ ipsam flōiam educibilior. Et subdit

ꝛām aliā Auic. qm̄ mā ē apprehēsa in vēnis. Ex quo loco
accipit Gulielmꝰ ꝙ i oī ꝯtinua cōpetat flōia: ꝑꝑ cāz di-
ctā ab Aui. ⁊ alie ēt ad hoc ꝯferre vidēt: ⁊ tu ꝯsidera: De
qua aūt vena fieri debeat dictū ē supra pluries. Et iā di-
ctū ē de flōia fcā i ꝯiūctiōe lune. qm̄ tūc mā fcā agitabi-
lioꝛ meliꝰ educit. ꝯsidera. Quidā post euōnes: ⁊ flōiaz ex
saluatella sinistra faciūt flōiaz vene vētris i directo sple
nis. Differt ⁊ vltio ex ꝑte eoꝝ q̄ administrant post euō-
nes. qm̄ cū ꝯtinua sit intēsioꝛ dāda sūt remissius cal'a:
aut nō i tāta q̄ztitate: vt vbi grā: dabas in iterpolata. ℥. i.
tyriace ⁊ hꝰ. da i hac. ℨ. ij. aut. ℨ. i. ß. ⁊ sic ð alys te mode
ra ex ꝑte diete ex ꝑte alteratiuoꝝ digestiuoꝝ. vn̄ attēde
multū humectationi ex ꝑte euōnū: vt dictū ē: ⁊ oīuz exē
pla: vt tuo deseruiēt ꝓposito inenies. q̄nto capᵒ. ⁊ tu ibi.
¶ Digestiua sint materie peccāti ad itra venas ꝓportio
nata. nā de ipsis dictū ē: i rubricis ð iterpolata. nā i pn̄ᵒ. si
mā ē colica valet acetosus simplex: ⁊ si expedis fortioꝛi
vigoꝛa ipsuz cū seminibus aperitiuis cal'is cōmixtis cuz
fris: vel cōmisce aquā ex. v. radicibꝰ feniculi apij petrosi
lini. brusci spagoꝝ cū aq̄ radicū endiuie lactuce cicoꝛee
buglosse ⁊ hꝰ. faciēdo cal'a vicere: aut ad eq̄litatē cū frigi
dis venire addēdo floꝛes boꝛagis buglosse: aut epatice ⁊
hꝰ. ⁊ ita ð alys: ⁊ sil'r opare ð solutiuis ꝯfectionibꝰ vnguē
tis ⁊ hꝰ. iuxta canones positos i rubꝛica hac. ¶ De ap-
pꝛopꝛiatis: ⁊ de exꝑtis i scða rubꝛica positis capitalibus:
tn̄ nō. ꝙ ꝓuocatio emoꝛoidaꝝ: ⁊ i mulieribus etiā men-
struoꝛum est in hoc casu singularis medicina.

¶ De q̄ntanis sextanis ⁊ hꝰ. Rubꝛica VIII.

I Nquit Gal'. ꝑmo de dr̄ijs febꝛiū. quarto
caᵒ. Nō vidi i vita mea aliquā ex
febribꝰ. imo nec q̄ntanā nudā foꝛtē. i. puraz: ⁊
bis disticta māifesta. imo n̄ ē nisi febꝛis q̄rta-
na q̄si occulta. ꝑpea qꝛ dicebat Gal'. hāc etiaz
q̄rtanā q̄ tardabat iuadere vsq3 ad finē q̄rte diei: ⁊ extē
debat afflictio ad q̄ntā diē: ⁊ ꝑꝑ hāc cāz q̄rtana vocaba
tur. Et i libꝛo tertio epidimiaꝝ dixit Gal'. nūq3 se vidis-
se nouenā sextanā: s3 bn̄ vidit febꝛē q̄ iuasit i mense die
vno tm̄. Auic. aūt eas ponit euenire ð itētiōe ypocrat' in
libꝛo suo epidimiaꝝ q̄rū aduētus cās assignauit dicens
ꝙ cā ē hōgenea materie q̄rtane: s3 ē ea grossioꝛ ⁊ minoꝛ:
⁊ supp̄. ꝑꝑ grossiciem maioꝛem ⁊ paucitatē materie tar-
dāt mouere: ⁊ mouēt post debitū motū hūoꝛis ꝼm nām
eiꝰ ꝓpaz: ⁊ qꝛ i tali maioꝛitate grossicie ⁊ paucitate ꝑt ca-
dere magna latitudo. ⁊ iō vna mouet citiꝰ alia. vn̄ aliq̄ ð
q̄nto i q̄ntū: ⁊ q̄ ē post ipaz de sexto i sextū. vn̄ Aui. Pluri
mū fiūt ex mā melica: ⁊ tu expone ex mā flātica i mel'iaz
ꝑ adustionē ꝯuersa. Vn̄ hic nō ꝙ cū mel'ia sit sicca sil'r co
lera. hi duo hūoꝛes tātā adustionē sustinere non ꝑn̄t: vt
ad tātā veniāt grossiciē ⁊ paucitatē: quāta ē necessaria ꝑ
hac febꝛe cānda. qm̄ ꝑꝑ eoꝝ siccitatē ꝑus ꝑueniēt ad tā-
tā terrestreitatē: vt eē nō possint vehiculū caloꝛis putre-
dinalis. secꝰ aūt de flāte ꝑꝑ suā hūiditatē suꝑfluā: ⁊ eius
viscositatē multā. Sāguis aūt ꝑꝑ suā hūiditatē pōt ⁊ ipe
aduerti ⁊ paucificari vt sit q̄ntane sextane factiuꝰ: s3 est
ex̄ sꝑ vl' frequēter respectu flātis. qm̄ nō ð ipo plꝰ sollici
ta ē. Alij vt Gilbertꝰ opināt has febꝛes cāri a cōmixtiōe
mel'ie cū flāte cōmixtiōe vnita: vt supꝛa ð tertiana n̄ pu-
ra: vicēte tn̄ mel'ia: ⁊ ꝯuertēte flegma i suā nāz: vt ex his
duobꝰ fiat vnꝰ hūoꝛ inālis: ⁊ ꝯn̄r ē ymaginādū ꝙ hic hu
moꝛ ꝼm ꝙ maioꝛē recipit grossiciē ab hūoꝛe flātico: g in
cōmixtionē venit: coadiuuāte paucitate eiꝰ tardiꝰ mouet
vn̄ sic fit q̄ntana ex mel'ia cōmixta flāti nāli. Septena ⁊
nouena ex cōmixtiōe fiet cū flāte acetoso vl' pōtico: ⁊ du
decena ⁊c. ex cōmixtiōe flātis vitrei: ⁊ sic de alys. ⁊ ideo
septena ē ꝓlixioꝛ q̄ntana: ⁊ nouena ꝓlixioꝛ septena. ⁊ sic
de alys: ista aūt sūt q̄ oz ēt practicū ꝯsiderare oīno. qm̄ fe
bꝛis cāz añcedētē ⁊ ꝯiūctā nō dz ignoꝛare: ⁊ si ꝑmitiuas
ignoꝛabit. veꝝ Gal'. vt Auic. recitat a cā q̄nq3 fiūt ꝑmiti-
ua ⁊ spāliter septena ⁊ nouena: qꝛ ex inoꝛdinato regimie
accidūt: vn̄ cū q̄nq3 accidat sic erroꝛ i regimie. accidit vt
⁊ febꝛes veniāt ð octauo i octauū de nono i nonū: ⁊ hꝰ.
ꝼm ꝙ malū reiterat regimē: q̄si velit ꝙ si nō reiteratur
malū regimē n̄ redibit febꝛis: ⁊ si vr̄ Gal'. negasse eas rō-
ne euētꝰ eaꝝ ꝑꝑ determinatū hūoꝛē aliū a q̄tuoꝛ iā dict'
⁊ ꝯcessisse eaꝝ aduētū ꝑꝑ inoꝛdinatū regimē. Jō q̄ dixit
Aui. q̄zuis Gal. sit q̄si negās aduētū eaꝝ febꝛiū breuiter
ꝯcludēdo. tenēdū ē ipsaꝝ euētū eē possibilē: vt Aui. neq3
incōuenit māz talē ꝑ paulatinā ꝯgestionē ꝯgregari igros
sari ⁊ paucificari. Jta vt sit tardioꝛis motus q̄3 motus ꝑ
q̄rtū. nā g ē sciētificꝰ ð fluxu epatico bn̄ noscet istas pos-
sibilitates. qm̄ i eo sūt ꝑiodi ð decimo i decimū. de 15ᵒ in
15ᵐ ⁊ vltra. ⁊ iō nō oz vt ꝯfidas de salute eiꝰ: qn̄ patiēs ste
tit absq3 eo q̄tuoꝛ aut q̄nq3 diebꝰ. i certo. n. tꝑe ꝯgregat.
mā sufficiēs stimulare v̄tutē: q̄ i minoꝛi nō ē sufficiēs ꝑꝑ
sui ꝑuitatē. ⁊ iō ꝯsidera. Tu itaq3 dicas cū Auic. ꝙ possi-
bilitas ē res ampla. nā si tātꝰ vigoꝛ agētis: ⁊ tanta dispō
materie ē cā ꝙ i tāta mēsura tꝑis generet: ⁊ ꝓfundetur
mā: ⁊ faciat ꝑoxismū: g̊ minoꝛ vigoꝛ: ⁊ minoꝛ dispō erit cā
ꝙ i tꝑe ampliori fiat: s3 nō ē iꝑossibile repiri agēs mioꝛis
vigoꝛis: ⁊ mām minoꝛis dispōnis: g̊. bn̄ g̊ dixit Auic. non
oz eū redire. Et tu habe mēti ꝙ vltra foꝛmā regruntur
alie dispōnes ad ꝑiodicādū ex ꝑte q̄ztitatis sube mate-
rie: ⁊ loci ac mēbꝛi sumpte: vt supꝛa. vn̄ magnes si in ꝑua
quātitate n̄ trahit ferrū magnū neq3 ip3 alleo inunctū:
⁊ sic de alys. ꝯsidera. Ego aūt diebꝰ meis vidi vnā: q̄nde
nā i pāgracio iustiniāo veneto patritio cū signis mel'ie ta
lis ꝑ adustionē: ⁊ Auic. Et iā retulit mihi fidelis q̄dā vi-
disse nonā. q̄ntā iā vidimꝰ multotiēs: ⁊ non cogimur: ꝑꝑ
hoc dicere: qꝛ ille sit hūoꝛ aliꝰ. Tu itaq3 studiosus esse de
bes circa apparētia signa. nā ea habuisti: ⁊ significata co
rū ad plenū i ꝑnᵒ capituli q̄ bn̄ ꝯsiderabis. ¶ Tu itaq3
ex dictis describere potes q̄ntanā sextanā. Quintana ē
febꝛis ex flāte ꝑ adustionē i mel'iaz ꝯuerso: ⁊ ad ex̄ venas
putrefacto ꝼm plurimū ꝓueniēs. cuiꝰ ē motū facere de
q̄nto i q̄ntū: aut de sexto i sextū. ⁊ sic de alys: rōne grossi-
ciei materiei ⁊ eiꝰ paucitatis: ⁊ nō ꝼ3 nāz humoꝛis ꝓpaz
vt de alys iterpolatis dictū ē: dr̄ ad ex̄ venas: qꝛ nō repe
rit ꝯtinua talis aut raro. sic̄ ⁊ iterpolata. Reliq̄ ꝑtes ð
scriptiōis patēt. Et tua interest addere si repiet ꝯtinua
febꝛis ꝯtinua. Jta si ex flāte vitreo adder̄ ex flāte vitreo
⁊ alys ꝼm diuersitatē flātis ꝑ adustionē in mel'iaz ꝯuer
si. Ex q̄bꝰ hēs descriptionē ⁊ causas ipsiꝰ febꝛis factiuas.

Signa demōstratiua eiꝰ. eaꝝ ꝑiodicatio ipsas mani-
festat. dicūt tn̄: ꝙ vrina diebꝰ iterpolationis
apparet discoloꝛata tenuis: ⁊ post accessionē i die seq̄ē
ti apparet coloꝛata ⁊ spissa. i hoꝛa aūt caliditatis ꝑoxismi
est coloꝛata mediocris vel tēdēs ad tenuitatē. ¶ Pul-
sus i die ꝑoxismi i eiꝰ ꝑncipio ē occultus tardus ⁊ rarus:
s3 expāsa caliditate fit occultꝰ ꝑuus ⁊ spissus. Et q̄ earuz
ex adustiōe ꝓcedit cōicat i signis cū q̄rtana nota ex adu
stione flātis vel sanguinis. q̄ aūt nō ꝓcedit ex adustione
signa h3 media iter signa q̄rtane vere vel vitree: ⁊ sic ꝑ
alia signa discurre: vt tibi inotescat mā ipsa peccans.

Signa pꝛonostica. Dixit Ypo. quarto regiminis acu
toꝛum. cū i febꝛibꝰ q̄ntanis q̄d terribile. i. ali-
quod accidēs ꝑiculosum factū fuerit vel vētre rūpente
humida egesserit: vel asachia. i. inanimositas facta fue
rit vel afoꝛina. i. voꝛacitas assumpserit patiētē. i. spasmo
sus factꝰ fuerit singultuosus ⁊ anxiꝰ: ⁊ circa colū frōtē ⁊
caput sudoꝛes fuerit ⁊ n̄ alibi: g hec añtia patūt moꝛiūt.

¶ Et .16. ɔtinẽt] dič. Septena ē plixa ñ mortifera nouena plixior ea: z ñ mortifera. ¶ Quitana quã antecessit ethica oib⁹ ē pessima z mortifera. ē q̃ppe mala p viã signi: qr ē signũ adustionis humoꝝ: qr nõ remãsit. nisi qḋ ē adustũ z parũ: z sic significat qḋ corp⁹ destruit. Per viã aũt cause: qr ipsa est cã additionis febris z duplatiõis eius. ĩ his aũt sermonib⁹ multa sunt speculãda: q̃ pro nunc relinquo. qm̃ existimo te z me nunquã talia videre. Et si occurrent: sufficiat tibi introductio sic tibi data.

Canones. Curãtur cura quartane flãtice. Sȝ hic nota q̃ in pncipio cũ mã sit grossior et hebetior ĩ pncipio vti poterimus subtiliori dieta: z qr sũt longiores ne cadat virtus in processu: grossiori debem⁹ vti dieta: z tu cõsimiliter pportiona somnum motum: z alias res non nãles. Et si ĩ his cõpetat magis ieiuniũ: vt dictũ est. tñ qm̃ antecedit vel sequitur ad eam ethica oz te aliter moderare. qm̃ in tali nõ cõpetit ieiuniũ. vnde Aui. In hoc casu cibemus cũ eo cuius nutrimentum est bonũ z velox z multum: in quo non sit ingrossatio materie. sicut cũ carnibus subtilibus: z indigẽt somno digerete. fiat lenitio vẽtris frequẽs. ¶ Itẽ cõpetit maxie vomitus. vñ Auic. Est de melioribus euõnibus: z maxime cũ vomitiuo forti: z maxie ĩ pncipio: qm̃ mã videret eẽ in stomaco: z in locis vicinis ei: vt supra de q̈rtana flãtica. vñ laudat factus ex semine raphani vel raphano vel cũ eleboro. Administrent digestiua subtiliatiua magis z incisiua pp materiei grossiciẽ maiorẽ. Fiãt euãtiones etiã gradate de debili ad forte. quo tpe ẽt ɔueniet vomitus: supra. Et in pn⁹ paroxismi: vt de quartana flãtica: z tu ibi. nã succurre accidẽtib⁹ vt ibi. ɔfortabis mẽbra nãlia et pucabis: vt ibi: sȝ sis tardus ad exhibẽdas euõnes: z lõgus ĩ tpe digestiuoꝝ pp grossiciẽ materiei. Item tardus ad pucãdũ: z post hec dare poteris tyriacã metridatũ z hȝ. vt de flãtica actũ est. Post aũt hec oĩa administrare poteris balneum resolutiuũ: z magis q̃ in quartanis pp mãm esse grossiorẽ: vt cũ aneto origano calamẽto salvia z hȝ. Tu itaq̃ operare fm pportionẽ eoꝝ q̃ ĩ quartanis dicta sunt. vnde pro his z futuris. deo gratias.

Capitulum 16m de feb. ethicis continens rubricas tres.

¶ De diffõe diuisiõe causis z signis fe. ethicaꝝ. Rˀca I.

Reperitur. Ethica in duplici dñia alia quidem ethica febris dicta altera ethica senectut] nominata: z de hac ĩ sequẽti rubrica deo duce dicetur: Ethica febris est caliditas extnea ĩnãlis in corde principaliter: z ĩ membris oibus fixa nullam habens periodicaȝ excrescentiam: sed est quasi semper in eodem statu permanens. Ita vt permultotiens arbitretur eger se non febrire: dr̃ ĩnãlis ad dñiaȝ putride. dr̃ in mẽbris oibus: qr ia sunt verũ subiectũ ethice: z nõ hũiditates: vt ifra. Similiter dr̃. ĩ corde principaliter. qm̃ ex caliditate tali in epate: aut alio mẽbro nõ accidit febris. qm̃ cor ē pmũ z pncipale febris subiectũ: vt pmo ca⁹. dr̃ fixa: qr nõ dependens a cã añte neq̃ pmitiua. nã caliditas ei⁹ nõ solũ ē in spiritibus z hũiditatib⁹. verũ z ĩ mẽbris solide fixa. Et ideo vt in de signis corpa talia multũ exiccatur. Dicit̃ ȝ ē q̃si semp: qr medici sepe hesitãt de ea: z adinuicẽ litigãt. Et maxie de pma spẽ ei⁹: vt dicet̃: pterea vt ĩ de signis aliq̃lem varietatẽ ex pte intẽsionis ei⁹ recipit post assumptũ cibũ: z ẽ de signis pprioribus eius. Auic. Reliqua in descriptiõe posita nota sunt. ¶ Et dr̃ ethica ab ethi. qḋ est mos. i. ɔsuetudo: qm̃ facta ẽ ɔsuetudinaria. Ita vt existimet patiẽs se nõ eẽ a suo nãli ɔsueto alteratũ: vel dicitur ethica. i. habitudinalis: qr de difficili remouibilis: sic habitus ẽ qualitas de difficili remouibilis. vel ex sic magis videt̃ ɔuenire fini: z sic spẽi tertie. ɔsidera. Ethicos grece latine habituatũ: z iõ febris hec magis assumpsit hoc nomen ethica a suo pcessu z fine: q̃ a suo pncipio: qr ĩ pncipio nõ ẽ habituata: sȝ bñ ẽ apta hituari nisi sibi succurrat̃: z sic ppe nõ ɔueniret pme spẽi. pma itaq̃ ethimologia erit vniuersalior. Reliqne ptes ei⁹ patẽt: z amplius patebũt ex dicendis statim. z ideo que sequit̃ attende. ¶ Ab auctoribus nostris inuenies nõ raro q̃ ipsi vtant̃ his termis. s. ethica z ptisi p synonimis. ptisis eniȝ cõiter est idẽ qḋ corporis ɔsumptio. vnde tertio aphõrum autũnus ptisicis. i. consumptis malus. ¶ Et diuiditur ethica hec pmo in tres eius spẽs. pmã. s. secũdã z tertiã. Et pp hȝ scito q̃ post pmã humiditatẽ de secũdis: q̃ est nomẽ nõ habẽs sunt tres alie. s. ros cãbium z glutẽ: ĩ qbus ɔtingit hãc accẽdi caliditatẽ preter nãm: quã ethicã vocamus. ¶ Et hic aduerte q̃ qdã volũt ex pma hũiditate ethicaȝ cãri posse: vt ex secũda. ita q̃ ex pma z secũda. simul resultet pma spẽs. Serapioni vero quẽ vr̃ seq Auicẽ. in hac pte nõ placet sic asserere cũ pma humiditas: non sit multũ a nã sanguinis distans. z ɔñr q̃ ex ea cãtur putrida vel synoca vel similis ei: ad quã postea sequit̃ ethica. z tu ɔsidera. Est quippe modus cõis sic diuidẽdi febrem ethicam in tres eius spẽs tãquã essentiales quẽ hic corrigas. qm̃ nõ sunt species eius essentiales penes essentiam caloris sumpte: neq̃ penes sbiectum propriũ cũ cor pncipaliter: z mẽbra radicalia sint subiectũ eius ppũ: sȝ ẽ diuisio sũpta penes quoddã accidẽs ad ethicã ɔñs: qḋ ẽ cõsumptio. vnde fm diuersum terminũ h⁹ ɔsumptionis diuidit̃ ĩ pmã secũdã z tertiã spẽm: z sic pȝ: q̃ melius ẽ dicere q̃ sunt tres modi siue gradus q̃ tres spẽs. ¶ Est itaq̃ prima spẽs vel pmus mod⁹ ei⁹ cũ hũiditas scõa ex secũdis dcã ros ɔsumit̃: q̃ vtplurimũ fit post effimerã. za qm̃ 3a hũiditas õ sis dcã cãbium ɔsumit. 3a qm̃ 4a glutẽ dcã. Et he due sequũt̃ vtplurimũ febres putredis: z aui. ponit ĩ hȝ similitudinẽ dicẽs q̃ ĩ lucerna: ĩ q̃ ẽ effusũ oleũ ɔsiderant⁹ tria. Priuȝ oleũ ipȝ ĩ lucerna. Scdo oleũ ibi bitũ ĩ licinio. Tertio hũiditates ipsas subtiles corporis licinyi: p q̃s ptes liciny adinuicẽ ɔtinuãt̃. z hũiditas scõa de secũdis ẽ sic oleũ lucerne. tertia sicut oleũ corpis liciny. z 4a sic hũiditas substãtifica liciny: z tu mõ tuo adapta pposito: Sȝ cũ ɔburit̃ liciniũ õficiẽte oleo stati õsic flãma: z si p⁹ liciny ɔbustionẽ adderes adhuc õ oleo z velles accẽder ipȝ nũq̃ accẽderes ĩ eo flãmã pp fortẽ exiccatione. nã hũiditatẽ ei⁹ sõtilẽ oĩo aĩsit: vt cũ q̃ sil' cũ oleo erat subm ɔueniẽs flãme: z ita cũ qs ad tertiã puenit spẽm ethice ñ recipit curã: qm̃ ipossibile ẽ ab eo sic resolutũ restaurari: nã vita ɔsistit p hũidũ radicale pnciplr̃. sic z flãma p hũidũ radicale liciy. mẽbra itaq̃ sic terestrificata z (vt similitudiarie loqr) ɔbusta ñ hñtia hũidũ radicale cũ solo nutrimẽtali ñ pñt eẽ subm vite seu caloris nãl'. hũiditas ãt spmatica. cũ ɔsũpta ẽ, restaurari ñ pt. cãbiũ aũt z ros bñ sũt restaurabilia. Quidã ãt imaginãt̃ qnq̃ spẽs. pa p ɔsũptõeȝ sãguis. za p ɔsũptionẽ ze hũiditat] de secũdis. tres alie ex ɔsũptiõe aliaꝝ triũ: vt dcm̃ ẽ. Quidã õ sãguie hũiditate pa z za vnã faciũt. Sumit̃ itaq̃ distinctio ethice penes distictionẽ hũiditatũ q̃. s. ad coꝝ cõsũptionẽ: z tu ɔsidera ẽ pũct⁹ bon⁹. Et noiat̃ pa spẽs absoluta ethica: z za vsq̃ ad finẽ ei⁹ exclusiue: sȝ finis ze vocat̃ ab Aui. adubul z forosmos: qḋ interptat̃ arefactio. Gal. võ finẽ scõe: z tertiã appellat tabes siue marasmus p⁹ de dryes febriũ. tertia võ ab Auic. appellat̃ curuatiu⁹ z Almucasif grece latie exterior. i. ĩ q̃ appet forma q̃ ẽ ĩ ocre pir] q̃tũ ad calorẽ z siccitatẽ. z cũ dr̃ q̃ ethica accidit cõ

sumptionē hūiditatū nō itelligas eaꝝ ꝯsumptionez ꝺm
se totas. vñ i ꝑma spē ꝯsumit̄ magna ps secūde hūidita
tis: ⁊ nō tota: ⁊ sic de alijs. nā ꝗs i tertia spē ei⁹ existens si
oēs. s. secūde ⁊ tertie hūiditates ꝯsūpte eēnt ꝗsi statī de
ficeret: cui⁹ oppositū expiētia demōstrat. Itē tenēt mul
ti ꝙ secūda spēs nō pōt eē nisi ꝑcesserit ꝑma: ⁊ tertia nisi
ꝑcesserit scđa: sꝫ hic ē loc⁹ speculatōis đ q̊ forte aliqđ in
fra: sꝫ bñ scias ꝙ nō accidit ꝯsūptio i v^a. qn accidat i alia:
sꝫ magis i vna q̄ꝫ i alia: vt qꝛ qñ fit ꝑma plus i rore q̄ꝫ in
alijs: ⁊ si fiat ēt in alijs. ¶ Itē aduerte ꝙ cum dr̄ ꝙ ꝑma
spēs fit ꝯsūptione roris. debes itelligere roris mēbrorū
carniformium: ⁊ non spermaticorum. quoniam ros sper
maticorum est solidior valde q̄ꝫ ros carniformium. Im
mo vt existimat̄ ē solidus ⁊ cōpactus: sicut cābiū carni
formiū. ⁊ iō si fieret i ꝑma spē ꝯsūptio roris spmaticorū.
nō vr̄ qn ꝓ eodē tpe nō fieret ꝯsumptio cābij: ⁊ sic ad pri
mam necessario sequeret̄ scđa ⁊ funda te sic. Or q̄lis est
ꝓportio spmaticoꝝ ad cāniformia talis hūiditatū spma
ticoꝝ ad hūiditates carniformiū: sꝫ spmatica sūt durio
ra cōpactiora: solidiora: resolutōi magis resistētia. igitur.
Ista oia sūt loca speculatōis. ꝯsidera. Et certe si ꝗs bene
ꝯsiderat dicta Gal. ꝑmo de drijs febriū: hāc cōprehēdet
voluisse sniaꝫ: ⁊ potes sic opinari: ꝙ ethica est febris vna
habēs tpa vt de putridis dictū ē: ⁊ ꝙ ꝑncipiū eius sit pri
ma spēs: scđa sit aug^m: tertia stat⁹. vñ Auic. hꝫ latitudinē
ꝑn^m. s. mediū ⁊ finē. Et hi ponūt̄ grad⁹. 3. q nō sunt pun
ctuales: sꝫ latitudinē hñtes: ⁊ maxīe scđa spēs: ꝺm ꝙ ma
gis aut minus appropinquat ꝑme vel tertie. Nā ꝺm finē
magis appropinquat tertie. Et iō Auic. paꝝ. n. recipit cu
rationē: ⁊ ꝓpe qñ ad hoc ꝑuenit: vt caro minuat̄ multū
nisi deus voluerit: ⁊ de his i de cura. Et hic dicat̄ ꝙ his
hūiditatib⁹ ꝯtingere pōt putredo: ⁊ ex ꝯsequenti febris
putrida cāri pōt: ⁊ cēt ex̄nei modi: eēnt tñ ille febres re
ducibiles ad aliqđ gen⁹ dictaꝝ. Itē pōt imaginari quis
absq̄ꝫ putrefactiōe eaꝝ ipsas inflāmari: ⁊ febrē facere: ⁊
sic eēt febris: aut ethica. aut effimera: aut reducibilis ad
has. Et tu qñ potes circa hec speculare. ¶ Diuidit̄ ⁊ se
cundo ethica vt. 16. ꝯtinētis i desiccatiuā: ꝯsumptiuaꝫ ⁊
arefactiuā. ¶ Tertio diuidit̄ i ethicā morbū q̄ fit absq̄ꝫ
alio morbo ꝑcedēte: ⁊ dr̄ ethica icipiēs: ⁊ i ethicā accidēs
que ad aliū seqtur morbū: vt ad effimerā vel putridā et
hꝫ: vt Auic. nā cōiter seq solet ad febres arsiuas. qñ ꝓhi
bet̄ pot⁹ ifrigidātiū a medico ignorāte: vt qñ ab eodem
applicāt̄ pectori: vel thoraci: vel ypocūdrijs res exicca
tiue q̄ nō ꝯueniūt. Similiter qñ sunt febres cū a͞pate ca
lido stomaci ⁊ epatis: ⁊ recte non curātur. similiter qñq̄ꝫ
seqt̄ ad emitriteū. vñ prima quarti Auic. de emitriteo.
Emitrite⁹ ē de febrib⁹ iterficiētib⁹ magis: qm̄ ꝑducit ad
ethicas ⁊ egritudines cronicas difficiles. Et hic aduerte
dictū Auic. de ethica: febris. n. putredinis aut a͞patis per
mutatur multotiēs ad ethicā ꝑꝑ febris vehemētiā: ⁊ ꝑꝑ
vehemētiā subtiliationis cibi i ea: ⁊ ꝑꝑ prohibitionē aq̄
frigide ⁊ paucitatē obseruatiōis laterū cordis cū vnctio
nibus epithimatibus ⁊ emplastris. s. cordialib⁹ frigidis:
⁊ ꝓꝑe in egritudinibus membroꝝ vicinoꝝ cordi: vt dya
fragmatis pulmonis: ⁊ similiū: qñ non sunt in eis dispo
sitiōes ꝓhibētes illa frigida approximari. Et multotiēs
ꝯsurgit ex vlcer̄ pulmōis: ⁊ pectoris ex ptisi nonnūquā
ex empimate: ⁊ vlr̄ ex omni a͞pate interiori saniato. Et i
capitulo de signis ethice: qñq̄ꝫ accidit ethica retēta cum
stomaco. i. q̄ accidit ꝑꝑ lesionē stomaci in quā ethicam:
vt Auic. faciunt medici egros cadere. dātes i potu vinū
aquā carnis: aut medicias calidas: vt diamuscū: ⁊ hꝫ. ꝑꝑ
casum v̄tutis: ⁊ frequētiā sincopis: ⁊ supple vtentes reb⁹
calidis vbi nō ꝯueniūt. Ex ꝗbus cōprehende plurimos
errores medicorum austerorum: qui sunt in malis opi
nionibus ethicati siue fixi qui sunt ab omnibus euitādi.
⁊ tu bene considera.

Cause. De causis aūt eius nūc dicat̄: sꝫ vt supra ꝑus attēde ꝙ ethicā cōtingit dupliciter fieri: aut
. s. incipiēdo: qꝛ. s. nulla precessit egritudo: aut qꝛ egritudi
nem aliā secuta sit. causa aūt ꝑme ē cā exterior: qꝛ primi
tiua: aut aeris caliditas imoderata: aut exercitiū forte
omnē ipediēs digōnē ⁊ mēbroꝝ debitā nutricationem:
aut suꝑflua quies. vñ tertia ꝑmi de exercitio. Dimittēs
exercitiū frequēter i ethicā cadit: balneū exiccatiuū coi
tus suꝑfluus inanitio suꝑflua: vt fluxus vētris sanguinis
dolor magn⁹ ꝑseuerās: aut vsus rerū calefaciētiū ⁊ exic
cantiū ex ꝑte cibi pot⁹ ⁊ hꝫ: aut applicatio medicaminū
taliū frequentata: aut suꝑflua vigilia: aut suꝑflua a cibo
abstinētia: aut animi accidētia suꝑflua: vt ira rixa. nimia
tristitia angustia: ⁊ hꝫ. q̄ apta sūt corpus extenuare. Et lō
ginquū ē vt accidat ethica icipiēdo. nisi accidat cā forti
valde. Auic. Causa: qm̄ cā talis occurrēs nobis prius est
apta ac dꝫ calefacere seu inflāmare spūs ⁊ humores q̄ꝫ
radicalia: cū illi sint magis apti inflāmationē recipere: ⁊
ex ꝯsequēti prius ꝑcedet effimera aut putrida. deinde ꝑ
dies succedet ethica: ⁊ iō dixit Auic. longinquū. i. rarissi
me ex qua rōne ꝯcludūt aliq ꝙ bñ pōt fieri febris inci
piēdo: qꝛ. s. cā sit ita fortis ꝙ simul faciat effimerā putri
dā ⁊ ethicā. Sꝫ dubiū maius ē: an ꝯtingat eā fieri incipi
endo absq̄ꝫ alia febre. Et dicēdū ꝙ sic: exponēdo Aui. qñ
est cā fortis: qꝛ ꝑparatio seu mēbrorum aptitudo ꝑ quā
membra sunt apta ab aliquo agente poni in calefacto
esse: ⁊ non spēs ⁊ humores ab eodem: tunc contingit ethi
caꝫ cāri non cāta putrida: aut effimera: vt verbi gratia.
multa mēbrorum ariditas ex precedentibus ieiunijs et
vigilijs causata. vnde membra facta sunt cito inflāma
bilia: non sic autem spēs ⁊ humores occurrente: ergo ca
lore extriseco. propter hanc dispositionem fiet accensio
in membris: ⁊ non in spiritibus aut humoribus. verum
scio te admirari: qꝛ est hec preparatio valde extranea. ⁊
ideo nunquā vel rarissime euenit: ⁊ credo ꝙ paucissimi
sunt qui eā incipiēdo viderint. Ego nunquā vidi nec cre
do me videre. nā extraneū est credere membra solida
ad tātā posse peruenire passibilitatem siue receptionez
ad quātā peruenit̄ spus cuꝫ sit summe rarus ⁊ passibilis
in comparatione ad ossa. vnde dicenduꝫ magis hoc eue
nire: ex modo substātie determinate ad hoc agens: qꝛ. s.
passum est aptum magis ad retinendum impressionem
agentis. nā ⁊ si spiritibus occurrat hec caliditas: ipsi non
sunt apti retinere illā: sed bene membra solida tāq̄ꝫ sub
iectum agentis potentie proportionatum: ⁊ est simile vt
exemplo vtatur algazell'. fulgur instrumenta ferrea cy
rurgici combussit ⁊ liquefecit: que in penarollo cyrurgi
ci continebātur: ⁊ penarollum dimisit illesuꝫ. Et nisi ex
perientia hoc demōstrasset: nūq̄ꝫ per rationē fuisset cre
ditū. sicq̄ꝫ đ ethica dicēduꝫ. Itē hec ethica incipit subito
vt. 8. terapētice: qm̄ cā ē fortis: alia v̊o paulatine. Mul
ta cadūt speculabilia: q̄ cum tibi tempus superfuerit ri
mare poteris. ¶ Cause eius: q̄ non fit incipiendo: sꝫ ē ac
cidēs: vt supra: iaꝫ pro parte dicte sunt in ipsa tertia diui
sione. veꝝ seqtur ad effimerā: ⁊ raro ꝑꝑ debilitatē calo
ris eius: ⁊ eius breuitatem. Sequitur enim ad putridas
magis. Nā cū ꝓlongātur putride debes timere đ ethica
futura. Itē a͞pata itrinseca: ⁊ max^e ꝑncipaliū: ⁊ precipue
mēbroꝝ vicinātiū longa mala itrinsecoꝝ dispositio: ⁊ ꝑ
cipue cal'a: et renū matricis ⁊ splenis: et hꝫ. lꝫ aliquando
citius interficiant: q̄ꝫ ad complentam ethicam perdu
cant. Itē diuturnus fluxus: vt disinteria flux⁹ mēstruo

rum superfluus albarū: aut rubearꝫ: ⁊ vidi tales: ⁊ ēt idem operat febris cū pseuerat. cū. n. talia plōgant: ⁊ spāliter fe. putride pmo corrūpūt hūiditates corporis: postea re soluūt sua vehemētia: ⁊ rē siccā incinerāt. vñ calor deinde pcedit ad mēbra carniformia: ⁊ ipsa exiccat ⁊ lique facit. nō tñ adhuc ē ethica fm cōez opinionē: lꝫ sit ad eā dispositio. deīde ꝯuertit se ad hūiditates cordis pncipaliter: ⁊ mēbrorꝫ solidorꝫ: ⁊ tunc ethicā causant: maxie qñ ꝯtingit error ex pte medici i exhibitōe rez calīdarū: aut pbibitōe a frigidis: vt supra in tertia diuisiōe: ⁊ tu ibi. ¶ Quidā nitunt assignare ethice cāz ꝯiūctā: q ⁊ si non hēat nomē simplex ei ipositū. hꝫ tñ nomē ex multa congerie terminorꝫ ꝯstitutū: ⁊ ē habilitas hūiditatū radicaliū i foraminib⁹: ⁊ ꝯcauitatib⁹ mēbrorꝫ existētiū ad inflāmatiōnē. i qb⁹ repta sūt subtilitas ⁊ ariditas cū qdam acuitate. Et quā cito repit ista cā: tā cito repit ethica: et quā cito poterit p nām vel medicinalē opatiōnē remoueri: tā cito curabit: lꝫ si pmittit eā habituari i secūda ⁊ tertia hūiditate mēbrorꝫ: tunc de difficili curabit: vt supra: ⁊ infra ī cura dicet. ¶ Corpora aūt ethice apta sūt macra extenuata colerica facile resolubilia pueri ⁊ hꝫ. Ecōuerso inepta sunt pinguia carnosa solida resolutiōi ⁊ inflāmatiōi iepta: ⁊ mulier alys parib⁹ ē viro ieptior. Itē ad h fac aeris ꝯstitutio regio ⁊ hꝫ: vt sepe ī alys dcm̄ est.

Signa demōstratiua. De signis demōstratiuis incipiēdo nullibi scriptū iueni. imo Gal. scōo de crisi se ab eorū positiōe excusat. qñ vt dictū ē: rarissime venit. de his aūt q rarissime veniūt nō ē scia: saltez apud medicū. verū cū cōprehēdes corpus alteratū: ⁊ nō ex cā extrinseca: vt nimio calore: ⁊ hꝫ corp⁹ exiccari: ⁊ caro minui cepit: ⁊ sic ī alys signis ethice cōprehēderis satis rōnabiliter poteris ꝯiecturari ipꝫ pati ethicā icipiēdo: ⁊ tu ꝑsequere fabricādo ex dictis ⁊ dicēdis. Et veniēs ad signa demōstratiua ethice: q fm plurimum fit: dico: q vt scriptū ē ab Auic. pma q̄rti de ethicis. Ethica qdē in pn° rei ē difficilis cognitionis: quā sniaꝫ oēs nri auctores cōfirmāt. Et ideo pma spēs ei⁹ corp⁹ a sua nāli dispōne sensibiliter nō multū pmutat. q̄re ēt signa eius a signis sanitatis nō sunt multū variata: ⁊ iō oꝫ medicū eē multū expertū: ⁊ pluries i⁹ signa vidisse. si eā faciliter cognoscere voluerit: de quorū numero vsqꝫ mō nō sum: ⁊ existimo paucos fuisse tales. nā i nullo libro inueni ea q sint pme spēi sic ꝑpa: q nō ꝯueniāt ⁊ putridis: ⁊ iō multi ieiune ī eis ptraseūt. cū qbus ad pñs ambulare volo: ne pſūptuo sus nimiū habear. Sat. n. tibi sit: si q ab alys inuenero: hic cōscribā. nā Auerroys. 6. colli. dixit ei⁹ accidētia occulta eē i pn°. ¶ Dixit Gilbert⁹. ꝑpa signa pme spēi sūt alteratio coloris: ⁊ tu supple ad plūbeitatē vł liuiditatē: ⁊ aliq mutatio ꝯsūptiōis mēbrorꝫ officialiū: ⁊ vlr corporis toti⁹ extenuatio absqꝫ ariditate manifesta: ⁊ vrina habꝫ aliquā pinguedinē supnatātē absqꝫ renū dolore ac grauitate: ⁊ tu supple ēt absqꝫ eorꝫ caliditate sensata. Et declarans hec ex intētione aliorꝫ dico q maxie hec vitatē ꝯtinēt. qñ. s. talis extenuatio ē ex calore parꝫ excedēte caliditatē nālē ipso ꝯtinue pcepto circa volas man⁹: ⁊ plātas pedū: ⁊ qñqꝫ magis: ⁊ qñqꝫ min⁹: vt magis p⁹ assūptū cibū: vt dicet statī i de signis z^e spēi: ⁊ q patiēs stat sic vniformiter calefact⁹: vt qsi se calere nō pcipiat. imo credat se eē a febre libatū: ⁊ hoc qñ ethica succedit alteri febri vt dicet: ⁊ si ponit man⁹ sup infirmū sentit i pn° caliditas suauis: ⁊ cū remanet man⁹ sup eū hora vna apparet cū fortitudine ⁊ mordicatōe: ⁊ nō cessat augmētari: sed istud ē remissius q̄ in z^a spē: de q statī i sequētibus signis ad plenū. vñ q dicet de sūptis a subaliter inherētibus: hic adducas: secūdum remissionē tamen: ⁊ vrina

videtur variari: et aliqualiter citrinior fieri solito: ⁊ qñqꝫ apparēt i fundo vasis alique humiditates fundo adherētes: ex his. s. q a caliditate tali ad supficiē mēbrorꝫ dissoluūt fortificata magis caliditate. Et placuit Gētili signa ab Auic. posita i pn° sui capli maxie ꝯuenire huic pme spēi: ⁊ sūt pulsus minut⁹ pp debilitatē vtutis. durus pp ꝯctionē arterie a siccitate ꝑueniētē: ⁊ i his ē grad⁹ hꝫ grad⁹ debilitatis ⁊ duriciei. Nā i pma spē hec sūt remissa respectu sui i scōa spē. qñ i pcessu ē maior debilitas: et maior duricies frequēs: vt suppleat ōfectui magnitudinis debilis pp debilitatē vtutis: ⁊ inobediētiā instrī: fix⁹ fm hitudinē vnā. i. dispositionē: q nō hꝫ paroxismos: non tñ ē sic fixus: qn cibo ⁊ potu somno ⁊ vigilia non mutet.

¶ Et hec signa cū augmētari incipiūt pcipiūt magis ⁊ appropinquāt signis z^e spēi: ⁊ h maxie circa finē ei⁹: cuꝫ finis hui⁹ sapiat pn^m z^e. iōqꝫ manifestant: ⁊ ab auctoribus cōiter ponūt: q ⁊ ego ponā: ordinē seruās quē i alys. Initiū faciēs ab vrina. apparet oleaginea cōmixtiōe vnctuositatis mēbrorꝫ siue pinguedinis. Qñqꝫ ē supi⁹ spissa. inferius tenuis pp pinguedinē supiora petētē: ⁊ cōmixtionē ei⁹ cū vrina: ⁊ pp eādē cāz apparet qñqꝫ liuida: ⁊ i pluribus ē ruffa vł subruffa: pp fortē caliditatē. Itē qñqꝫ apparēt resolutiōes quedā i ea vt petaloides crinoides ad modū. s. faris fracti: q si non sint vitio renum: aut vesice signant maxie crinoides: qñ ad albedinē tēdūt mēbrorꝫ liquefactionē ⁊ eorꝫ rasurā: ⁊ sīlr dic de petaloidib⁹: sīlr est ypostasis adipina hoc idē significās: ⁊ hec magis i pcessu apparēt: vū. s. iter. Visus tertiā spēꝫ. nā i pn° z^e ista nō sic apparēt: lꝫ q̄si nihil: aut parꝫ ē vrīa mutata a seipa nāli. ⁊ iō bñ attēde itēsionē ⁊ remissionē horꝫ signorꝫ ne decipiaris i iudicādo: neqꝫ sup vrinā solā ꝯfidas: lꝫ ipsum signū cū alys ꝯgrega. Credo q q calor ex̄ne⁹ mēbrorū fix⁹ fact⁹ ē ifirmo gnālis: q pp hoc nō multū variet vrina: verūtamē i supficie oꝫ apparere pinguedo velut tela aranea supnatās a calore tali liquefacta seu resoluta. nā cū talis resolutio fiat i vniuersis mēbris corꝫ pinguedo a remotis veniēs: cū vrīa emittit: ⁊ caue ne vitio vesice aut renū capiaris. Et differt hec pinguedo: ab ea q a renibus venit. nā q a renib⁹ est segregata magis ab vrina ⁊ grossior. hec aūt cū p longissima loca pueniat cū vrīa est cōmixta. ⁊ ē magis subtilis. ⁊ iō cū pcedit vlteri⁹ liquefactio: q ad tertiā ptinet spēꝫ: fit oleagiea: ⁊ tu ꝯsidera. Egestiones sunt vnctuose. ¶ A substātialiter inherentibus. Quia caliditas ei⁹ ē equalis vniformis nullā hñs excrescētiā. ppterea q nō hꝫ mās a qua excrescētie veniūt: lꝫ ē lenta absqꝫ dimissiōe. Et cū ponitur manus sup egrū sentitur caliditas minor valde q̄ in sinocha: aut ⁊ similibus vt in causonide. nā in his eleuantur vapores multū inflāmati a mā putrida ad cutim puenietes. ¶ Et hic cadit locus speculationis: an. s. caliditas ethice sit maior q̄ putride. Pro qua dissoluēda. Primo dicendū q i ethica ē calor maior q̄ i putrida: q est via ad eā: qm sic ethica ē vltimū mutatū eē: cū quo tñ stat q i aliqua putrida sit maior q̄ i aliq ethica. Dico z^o q absolute q̄titatiue maior ē caliditas que repītatur i putridis: qm cū maiori quātō: q cū maiori multitudie vaporꝫ represētatur. Et ideo dixit Auic. Inflāmata mā: i ethica vo: qm caliditas est multū i quātō diminuta: iō iudicat a tāgēte q caliditas putride ē itēsior absoluta: cū quo tamen stat q sit caliditas ethice intēsior q̄ illius putride: ⁊ hoc si ethica ad eā secuta est: vt dictuꝫ est: ⁊ tu bñ considera.

¶ Item est aliud signū: qm cū i pn° tāgit patiēs pcipitur caliditas magis suauis: ⁊ cum remanet manus super eū hora vna apparet cū fortitudine ⁊ mordicatōe: ⁊ nō cessat augmētari: ⁊ cā quonia calor ethice ē fundat⁹ i suba

grossa terrestri tarde ĩpressionẽ ingerẽte:ƺ qñ p̃seuerat tactus:q2 ĩ eo tãto tp̃e multiplicat̃ vapor sub tactu: cum vapor ille sit acut⁹ mordicatiu⁹.hinc ĩ p̃cessu mordicat ꝛ nõ cessat augmẽtari.Sƺ hic scito ꝙ calor ꝯtinue minorãdo p̃cedit:q2 minor in scd̃a ꝙ̃ in p̃ma:ꝛ minor ĩ tertia ꝙ̃ scd̃a.qñ calor ꝯternãlis mẽsurat̃ ad mensurã caloris nãlis:ꝛ q2 nãlis ꝯtinue remittit̃ hinc ꝛc.¶ Jtẽ loca cordis arteriaꝝ ꝛ venaꝝ sũt calidiora:qd̃ ĩ eis ẽ.hic ẽ locus speculatiõis quã speculationẽ in p̃ntiaꝝ omitto. Tu tñ scito ꝙ p loca arteriarũ debes ĩtelligere arteriaꝝ.s.manuũ ꝛ pedũ ꝛ eoꝝ venaꝝ q̃ arterijs associat̃.Et cã:qñ calor ĩ corde ethici ẽ maior ꝙ̃ ĩ aliaꝝ febriũ corde:q diffus⁹ p venas ꝛ arterias ẽt ĩ eis magn⁹ rep̃sentat̃:ꝛ maior in existere saltẽ quãtitatiue:ꝙ̃ ĩ alijs p̃tibus corporis:propterea:q2 rep̃sentat̃ in illis cũ multitudine vapoꝝ:qui eleuant̃ a sanguĩe:ꝛ spiritibus in venis ꝛ arterijs ꝯtẽtis: qd̃ nõ accidit ex rep̃sentatiõe caloris in alijs p̃tib⁹ corporis.s.vbi nõ sunt arterie ꝛ vene.Jn putridis aũt secus est.qñ in eis p totũ corp⁹ rep̃sentat̃ calor cũ vaporib⁹. ꝛ tu adhuc.ꝯsidera.¶ Jtẽ caliditas ẽ similis.i.nõ paroxismãs:ꝛ nõ minuit̃:sed bñ qñqȝ auget̃:vt cũ superuenit ei cib⁹ augmẽtat̃ velociter.Et hic aduerte ꝙ dato ꝙ ex assũptione cibi in putrida calor intẽdat̃.nõ tñ dr̃ calefieri:vt in ethica.Jn ethica aũt ẽ caliditas nõ vehemens.i. nõ fiẽs:ƺ facta.ꝛ ideo qñ cib⁹ incipit calefieri:calefacit: ꝛ corpus ab ea se calefieri p̃cipit:ƺ ĩ putrida:q2 caliditas est fiẽs sentit patiẽs calorẽ putride:ꝛ nõ notat siue p̃cipit caliditatẽ cibi:dato ꝙ ab ipso calefiat.Et id̃ absolute dicẽdũ ꝙ ĩ vtraqȝ cib⁹ caliditatẽ inducit:sed talis ab ethico p̃cipit̃:ꝛ a patiẽte putridã nõ p̃cipit̃:vel saltẽ sic nõ p̃cipit̃ pp̃ varietatẽ caloris putredinalis.Ad hãc aũt sensatiõnẽ in ethico adiuuat cita delatio cibi ad mẽbra:q2 pp̃ defectũ materie trãsit cito cibus:ꝛ ab ipsa mã nõ ipedit̃.nã ĩ putrida cũ sit p̃ntia materie:ipsa ipedit cibi velocem trãsitũ.ẽt q2 ṽtus pigritat̃ ipedita circa materie digestiõnẽ.Amplius imaginari velis:ꝙ in cibo intrãte stomacũ ẽ duas p̃tes assignari.vnã subtilẽ rorãlẽ:q̃ cito trãsit ad mẽbra:q2.s.duab⁹ horis vel circa:ꝛ ista est pars ex qua ethicus sentit calorẽ:q2 est multũ inflãmabilis:ꝛ cito:ꝛ q2 mot⁹ hui⁹ p̃tis diuersificat̃ ĩ diuerso tp̃e.ideo q̃dã auctores scripserũt duab⁹ horis post cibũ sentiri talẽ calefactionẽ.q̃dã trib⁹ horis post:ꝛ quidã vna hora.Alia aũt pars cibi ẽ grossa cuius mora est in stomaco plurib⁹ horis ꝙ̃ duabus:ꝛ vadit ad epar gradatim:ꝛ fit sanguis: ꝛ fit deinde humiditas p̃ma ꝛ cãbiũ ꝛ nutrit̃:ꝛ totũ hoc vr̃ fieri spacio.iƺ.horarũ vt Auerroys.6.collƺ in fine ꝛ in practica cãticoꝝ.cõmẽto.iƺ.ꝛ tu ꝯsidera.Gal.aũt primo de differẽtijs posuit addere calorẽ addito cibo:ꝛ addere pulsuƺ ĩ magnitudine:ꝛ velocitate eẽ signũ p̃p̃uƺ ꝛ ĩsepa rabile ethice:nã semp qñcuqȝ exhibet̃ cibus fit hec inuasio siue ĩ aliq̃ mõ typi.nã ĩuasio ĩ ethica:ñ fit absqȝ cibo: ƺ bñ ĩ putrida.Et sequẽdo q̃ dc̃ã sũt p cõplemẽto cause dicẽdũ ꝙ humiditas p̃ma rorida occurrẽs mẽbris ipsis aridis ẽ cã p antiparistasis vniat̃ calor:ꝛ sic fortificatum ex cui⁹ vniõe ĩ eã agit quã ĩ fumũ eleuat.Et sic fumosa p corpus dispsa ipm̃ calefacit.Et ẽ simile sicũ proycitur aqua frigida sup calcẽ calefactã:aut lateres calefactos: vt Gal.allegato loco.Auerroys aũt.7.collƺ.hũc moduƺ medicoꝝ deridet.Uelle iteƺ ipsi⁹ opinionẽ hic adducere:ꝛ multoꝝ alioꝝ ĩ mã hac loquentiũ eẽt deuiare a nr̃o p̃posito:ꝛ magis theorica ꝙ̃ practica librũ ĩplere.Sufficiat aũt ibi ꝙ ita sit ex p̃te rei.¶ A q̃litate mutata.Color faciei liuidus plũbeus diminutiõe sanguinis hũiditatũ ac sp̃ũƺ:quoꝝ p̃sentia ac m̃ltitudĩe color stat florid⁹. nã vt Auic.p̃mutatur versus nigrum:maxime quando vlterius prodit adustio:qd̃ ẽ versus tertiã speciem:ꝛ pp̃ hanc causam accidit in cute duricies ꝛ asperitas.Jtẽ corporis extenuatio oculoꝝ concauitas notabilis applanatio temporuƺ:nõ tamẽ est faciei adhuc tornatilitas:ƺ pulchritudo ei⁹ deperdi incipit.Et cũ hoc longuƺ ẽ tempus:ꝙ hec apparere ĩceperint cuƺ lesiõe sensibiliter operationũ consuetaꝝ.¶ Ab operationibus.Jã dictum est in prima sp̃e:ƺ illa intẽsiora reperiuntur in hac secunda specie ꝙ̃ in prima.vnde Auic.quando febris expellit̃.i. transit adubel.i.ad secũdã sp̃em:vehemens fit duricies pulsus:ꝛ ei⁹ debilitas ꝛ paruitas:pp̃ casuƺ virtutis:ꝛ frequẽtia eius:pp̃ eandeƺ cãm:ꝛ maxime qñ cã casus ĩ ethica est apostema:qd̃ nõ resoluitur:ꝛ cũ res p̃cedit fit pulsus dictus cauda muris:q2 procedit de paruo ad minorẽ de frequẽtiori ad frequẽtiorẽ donec finiat̃.i.occidat:qd̃ si fuerit adubul ex potu vini calidi pulsus erit paruus:ꝛ cõfortata virtute post multas p̃uas p̃cussiones fient alique magne:deinde pur redibit ad paruitatẽ:ꝛ talis appellat̃ fasalis siue acualis ad similitudinẽ acuũ:cũ q̃bus subsellia suuntur.Et in sũma pulsus ĩ differentijs dictis supra augmentabit̃:q2.s.efficiet̃ minor durior frequentior.Accidit ꝛ istis tussis sicca:nocumẽto cõicato mẽbris sp̃ũalibus:qñqȝ humida ꝯgregatiõe alicuius hũiditatis in illis.Jtẽ ex vapore feruido eleuato ad sup̃iora accidit eis genaruƺ rubor.Jtem dolor ĩ sinistra spatula:propter colligantiam cum spiritualibus.¶ Cũqȝ hec est statum eius peruenit:magnam habet similitudinem ex parte signoꝝum etiam cũ ethica tertie speciei.propter quod Auic.vnicũ fecit capl̃m.Et ideo ad signa tertie ꝯdescendã ab his q̃ secũde dr̃ia ex p̃te itẽsionis.Jnitiũ faciẽs ab vrina.Jn hac vrina ẽ oleaginea vere:ꝛ apparẽt petaloides ꝛ crinoides:vt supra.Jtẽ aliqñ apparent sicut oculi olei effusi ĩ aqua.Egestiones sũt vnctuose.¶ A substantialiter inherẽtib⁹ sat̃ dictũ ẽ.¶ A q̃litate mutata.Pulcritudo faciei in totũ ablata:ꝛ ẽ facta tornatilis ꝛ terribilis aspect⁹ ẽ:q̃ppe velut mortui:iam diminuto calore sãguine:ꝛ spiritibus:quoꝝ presentia stat viuacitas ꝛ pulcritudo:ꝛ oculi positi sunt ĩ profundo ipsis ꝯctis ad intra: etiã paruificati videtur introisse magis:ꝛ multiplicatur lipitudo sicca:ꝛ cutis frõtis tẽdit̃:ꝛ destruit̃ color cutis: ꝛ ẽ vt sit sup ĩ p̃saƺ puluis q̃dã:sicut accidit ex adustione solis itinerãtib⁹ ĩ eo.Jtẽ crescũt.i.manifestant̃ extremitates ossiũ oĩs mẽbri:ꝛ vr̃ ei⁹ vẽter minorari:ꝛ adherere cũ dorso pp̃ fortẽ ꝛ extremã cõsũptionẽ:ꝛ ypocũdriũ est sursum tractũ ad toracẽ pp̃ ꝯctionẽ:q̃ accidit in lacertis ei⁹.vnde ypocũdriũ mouet̃ vsus suã originẽ.cutis arida multũ.Q2 si digitis eã trahes sic tracta remanebit:vt corium carẽs hũiditate q̃ mollis fiat:ꝛ ad suũ redeat locum. subtiliat̃ nasus a forti siccitate.¶ Ab op̃ationibus pulsus differentie dicte augentur:vt q2 fit magis minutus siue subtilis:q2 exiccatur magis:ꝛ attenuatur arteria debilior durior frequẽtior.grauitas eleuãdi supercilia pp̃ debilitatem virtutis motiue:ꝛ quia musculi eleuantes facti sunt incõueniẽs instr̃m ex nimia coruƺ siccitate.fit oculus somnolentus:ꝛ clausus absqȝ somno.Nã vt p̃mo de differẽtijs.nõ ẽ somnus:ƺ vigilãdi ipotẽtia pp̃ debilitatẽ ṽtutis.Nã hi ex multa siccitate nõ p̃nt bñ dormire:ꝛ vt dictũ ẽ:depauperati calore ꝛ spiritu:nõ p̃nt palpebras eleuare.ad qd̃ ẽt fac̃ siccitas musculoꝝ nimia. Elongant̃ pili idest apparẽt lõgiores pp̃ cutis depressiõnẽ ex ꝯsũptiõe carnis.pili erigunt̃ pp̃ ꝯctionẽ cutis.ꝛ id̃ vident̃ longiores.Et q̃dã dicũt de facto longiores fieri: q2 in ethicis istis ex calido adustiuo multiplicat̃ mã fumosa generationi piloꝝ apta.Nã in his nõ ex toto deficit nutrimẽtũ ex vapore eleuato ꝛ humido extensibili.

Cadunt in eis pili iam consumpto humido in poris eorū. unde pori elargati eos nō detinēt. considera. Item in eis apparent pediculi propter corruptionē nutrimēti sub cute ex debilitate virtutis nutritiue. vñ pus sub ea generant deinde egrediuntur. Incuruātur vngues ex nimia siccitate sicut corium ad ignem. Cōsimiliter arcuātur: ⁊ tunc venit ad statum: ⁊ tendit ad occasum ⁊ liquefiunt. Et hi ⁊ precedentes semp habent stomaci debilitatē. Et hic nota ꝙ cum signis ethice semper apparent signa lesionis membri a quo incepit ethica.

Signa transitus effimere in ethicā. Quia effimera precessit existens post scdʒ aut tertiū diem in eodē gradu: ⁊ sic febris perseuerat absqꝫ aliqua vehemētia. Nā ꝑm plurimū febris effimera declinat post. xxiiij. horas. Unde Auic. Cū ergo pertrāsit ⁊ nō declinat: imo sic continuat vsqꝫ ad tertium diem: ⁊ omni die fit fortis. tūc illa est ethica: ⁊ apparet i corpore īfirmi liuiditas obscuritas siue palledo: ⁊ incipit corpus cōsumi. ⁊ nō notabiliter. et qꝛ corpus est paratum ethice: ⁊ qꝺ precesserūt animi accidētia fortia aut causa pmitiua: alia fortis vt vigilia superflua fames: ⁊ hꝫ. ex superius numeratis. Unde cum sic pseuerat febris etiam his signis perseuerantibus: tūc est ethica: ⁊ maxie si cum his apparuerint signa pme speciei leuia. quoniā talia debent in pncipio apparere. Et dixit Auic. Et de significationibus permutatiōis febris effimere ad febrem ethicaʒ est vehemētia fortis caliditatis intro valde: quasi dicat. in pma imissione manus superficialiter nō apparet vehemētia caliditatis: quia est occulta intro valde. Ethice enim calor est maior calore effimere: sed nō est sic superficialis: et ideo cum perseuerat manus medici super brachium infirmi percipit medicus caliditatem fortem que est intro valde: qꝛ occulta. Et ex his tollitur ꝯdictio inter Gal. ⁊ Auic.

Signa permutationis putride in ethicā: qꝛ putrida recessit: ⁊ ꝙ remansit caliditas sicca post declinationē ipsius febris: ⁊ post sudorē exuberantē: ⁊ qꝺ illa caliditas sic perseuerat cum lesione operationūʒ oium. Et qꝺ corpus incipit arefieri ⁊ extenuari. Et in vrina īcipit apparere vnctuositas: ⁊ similiter in egestione. Et si remāsit putrida occulta cuʒ ipsa ethica in pulsu īuenietur coartatio: que nō reperitur in ethica simplici: et caliditas vie accidit in paroxismis. ⁊ tu p signa alia prime spēi ac scōe discurras vt bene cōprehendas: ⁊ nō decipiaris. De signis tñ ꝓnois ethice cū alijs febrib⁹ dicetur in sequēti caplo.

Signa ꝓnostica. Ethica estiua scōe speciei est deterior hyemali: ⁊ maxime qꝫtum ad cām curatiuā: qꝛ difficilius curaꝛ: ⁊ facilius in tertiā spēm labitur ꝑpter aeris ꝯstitutionē: ſꝫ qꝫtum ad cām itroductiuā: hyemalis deterior ⁊ piculosior: qꝛ a fortiori cā itroduciꝛ. ⁋ Cuʒ febris corpus liqꝫfacit ⁊ extenuat. si nō moriꝛ in ptisiʒ ⁊ ethicā icidit. ⁋ Omnis febris cum prolongatur: seqtur eam febris fixa. Gal. de malicia ꝯplonis diuerse. ⁋ Quādo vngues icuruanꝛ tūc est in statu: ⁊ nō est illi cura. ⁋ Quādo aūt capilli cadunt tūc mors est vicina. ⁋ Quādo ei supuenit fluxus vētris tunc morti est ꝓpinquus: qꝛ citissime deycit virtutem. vnde 5° aphorismoꝝ. Quibuscūqꝫ ptisicis diaria superuenit morienꝛ: qꝛ aufert nutrimētū virtuti. ⁋ Quādo aūt tibie inflari icipiūt: tūc diu viuere nō possunt: ſꝫ vtplurimū circa tertiū diem moriunꝛ. ⁋ Haly. Si vides ꝟtutē debilitatā ⁊ mēbra iā decrescant ⁊ liqꝫfiunt donec vene videanꝛ vacue: ⁊ iā minuunꝛ arundies manuū ⁊ pedū: tunc caue a curatiōe ei⁹. ⁋ Arefactio icipiēs a corde ē deterior ceteris ⁊ citi⁹ ad morte festinat. post eā i malicia q̄ ē ab epe. deide q̄ est a stō. ⁊ sic de alijs ꝑꝫ eoꝝ diuersitatē in notabilitate. 7° terapē. ⁊ de his in fine rubrice huius.

⁋ De cura febris ethice simplicis. Rubrica. II.

Dicitur simplicis: qm̄ de cura eius: vt cū alijs ꝓponiꝛ febribus diceꝛ in sequēti caplo. Et anteqꝫ ad eam curādā te itromittas: prius ꝯsiderare debes si ipsa curabilis existit an non. qꝺ ex habitis signis cognosces. Et si icurabilis erit eam relinque. iuxta illud Ga. ꝓnonis nrī. pmo aphorismoꝝ. cōmento. 8°. Morituri solis ꝓnosticis sunt relinquēdi: ne etiā cuʒ morianꝛ: nomē mali medici subeatis. Et vt in re ista doctior efficiaris. scito ꝙ vt Auic. ⁊ ceteri auctores nrī. Ethica qdeʒ in pncipio rei: qꝛ pme spēi est difficilis cognitiōis et facilis curatiōis: nisi ex malo regimine aut ignorātia medici in aliam trāsiuerit spēm: ⁊ in fine sui. i. in pcessu: diuꝫ. s. peruenit ad scdaʒ spēʒ est facilis cognitiōis ⁊ difficilis curatiōis: ⁊ finis adubul: qꝛ scōe spēi: qui sapit nām pncipij 3ᵉ spēi: vt supra nō recipit curationē penit⁹: qm̄ 3ᵃ spēs manu hoīs curari nō pōt. cui⁹ cā assignata fuerat supra in pn° capli: qꝛ iam ꝯsumptū est radicale humidū. In pn° aūt qꝛ nō est facta magna consumptio: ⁊ ꝟtus valida est ⁊ fortis: silr ⁊ mēbra: hinc curari poterit et facile. Sed in 2ᵃ ꝟtus est notabilr defecta ⁊ mēbra exiccata ⁊ debilitata. hinc cū magna curabiꝛ difficultate. In 3ᵃ vo est in totū defecta ꝟtus. hic ⁊c̄. Ita ꝙ media secꝫ medio mō iter pmā ⁊ tertiā quo ad curam ⁊ q̄ ad cognitioneʒ. ⁊ pūctus medialis est punctus medius latitudis 2ᵉ quo ad hec duo. ⁊ tu ꝯsidera. Naʒ pnᵐ scōe sapit nām finis pme: ⁊ finis scōe nāʒ pncipij 3ᵉ. ⁋ Et dixit Gilbertus ꝙ cā difficultatis cure scōe ē triplex. Pria debilitas caloris nālis: ⁊ fortitudo inālis ipzimētis: ⁊ soliditas mēe in qua fundaꝛ difficulter recipiētis humiditatē ei aduenietē. naʒ anteqꝫ ad eum veniat humiditas ipsa ꝯsumiꝛ. Tertio silr triplicē cām assignat. Prima calor inālis vltimate accensus ⁊ cōsumēs humiditatē. scōa ꝯsumptio humiditatis radicalis q̄ restaurari nō pōt. 3ᵃ elongatio nutrimenti ꝙ anqꝫ ad mēbra veniat in vltimo ꝯsumptiōis ipsi⁹ positū ē. ꝯsidera. ⁋ Sꝫ queres: q̄re ethica poniꝛ sic difficilis curatiōis ⁊ nō putrida. Dōꝫ ꝙ calitas in corde posita a vapore putrido a quo hꝫ depēdētiā: facili⁹ remoueri pōt qꝫ caliditas ethice. nā huōr ē a nā: ⁊ auxilio artis a cōpe facilr expellibilis aut pmutabilis: a quo vapor eleuaꝛ: ſꝫ calitas ethice est in ipo corde fundata ⁊ i alijs mēbris ⁊ in ipsis humiditatib⁹ nutrietib⁹ mēbra: ⁊ ē idepēdēs. mō mēbra calefacta hūiditates calefaciunt eoꝝ ⁊ desiccāꝛ: ⁊ caliditas humiditatū mēbra sic calefaciunt. ⁊ sic in calitate accidit circuitio. ꝑpter quā difficultatur eius cura.

Canones. Unic⁹ ē canō in cura ei⁹ ponēdus: ⁊ ē īfrigidatio ⁊ hūectatio. vñ Aui. Intētio i curatiōe feb. ethice ē īfridatio ⁊ hūectatio. Sꝫ vt pticlarius loquar. tres tibi tales ponā. Primus ordiatio diete. Scōs alteratio. Terti⁹ accñtiuʒ correctio. pmus ⁊ scōs: vt pꝫ sub vna claudunꝛ itētiōe vli iā dicta. circa quā oꝫ alias pticulares itētiōes itelligere. ⁋ Pria ꝙ ifridatiua in hꝫ casu nō debēt eē mltū in gradu eleuata ꝑpter caloris coꝝ debilitatē. sic. n. extigueretꝛ: qm̄ paru⁹ calor tātā friditatē tolerare nō pt. vñ nō debēt trāsire 2ᵐ gradū. ⁊ tu hec diuersifica ꝑm diuersas spēs. Nā pma tolerat fridiora. ⁊ 3ᵃ vult min⁹ frida. vt in pmo ꝑpter calorē ⁊ ꝟtutē eē in ea debiliorem. media aūt media iter hec. Et si aliqñ cuʒ aliqꝫ tali in 3ᵃ aut 4° ptransibis. debilita ipsam aut ex parte qꝫtitatis: aut ex pte alterius secū cōmixti refrāgentis. Et ꝙ administrata debēt eē magis hūectatiua qꝫ ifridatiua: qm̄ plus hūectatiōe egemus. Et scito ꝙ frā multū in hꝫ casu exiccāt de per accñs: ⁊ hꝫ subalr: qm̄ debilitādo calitatē mēbroꝝ: ꝓhibet ea a debita nutricatiōe: ⁊ sic exiccāꝛ: ⁊ p maxie si sunt frā ⁊ sicca q̄ administranꝛ: vt sūt troci. de cāphora ⁊ silia. ⁋ Tertia ꝙ hūida ñ dēbt eē fortia ⁊ fortis ipsiōis: ne op⁹ calitati

obtundāt: sȝ debēt esse cōmensurata discrasie febrili: neqȝ
debēt esse caliditati coniuncta: vt est vinū carnes ⁊ hm̄oi. sed
frigiditati: de q̄bus habebis exēpla. Et ideo dixit bñ Aui.
Tu non debes accipere: sicut trocisc. de cāphora: ⁊ de spo-
dio: neqȝ humectātia que calefaciūt sicut vinuȝ. Qm̄ si ex
vna parte ifrigidādo aut humectādo iuuāt ex alia nocēt.
¶ Or si nec̄citas te vocat ad vehemētē ifrigidationē: tunc
est quarta itentio: debes cōmiscere q̄ illā remittāt frigidi-
tatē. Et simil'r si est cū illis frigidis siccitas q̄ illā remouēt
siccitateȝ. vt ꝟbi gr̄a. cōmiscendo violas aut nenufar ⁊ hm̄oi
cuȝ illis trocis. scȝ de camphora ⁊ spodio. vt aquā ordei cū
vino ⁊ hm̄oi. Ita ꝙ aut cuȝ eis cōmisceas: aut fac illaȝ prece-
dere aut sequi: vt corrigatur nocumētū ab illis futuruȝ: sȝ
melius est cōmiscere. ¶ Quinta itentio ꝙ a stipticis forti
bus. nā debilia nō nocēt: debes abstinere. ⁊ seq̄tur ex scd̄a.
nā stiptica corpus exiccāt: ⁊ claudēdo ⁊ coadunādo super-
ficiē carnis ⁊ cutis prohibent penetrare frigida. ⁊ etiā ipsa
ex eadē causa ad iteriora nō penetrāt. ¶ Sexta. ꝙ si talia
equalia tuo nō inuenies ꝓposito: tu debes cum reiteratio
ne procedere cū remissionibus ⁊ in q̄ātitate multiplicādo.
nō tñ tantū ꝙ nām suffocēt. vnde te modera. ⁊ hec est via
securior: ꝓcedere. s. cū leuioribus frīdis reiteratis ⁊ in q̄ āti
tate maiori exhibitis: vt ifra. ⁊ tu cōsidera. ¶ Septima. ꝙ
approximata sint aromatica. causa pȝ. ¶ Octaua. ꝙ horū
approximatio fiat stomaco vacuo: ne digestio īpediatur.
¶ Nona. ꝙ fiat icessanter remediorū frigidorū crebra re-
nouatio: ne ab ipsis sic calefactis calefiant mēbra. ¶ De-
cima. ꝙ cōsideretur actualis frīditas pannorū: ne ꝑ ipsorū
applicationeȝ aliq̄n accidat rigor horripilatio ⁊ hm̄oi. ⁊ iō tu
calefacias vt oportebit. ¶ Et in expediēdo hos canones
sic procedā: vt q2 p̄mo ponaȝ que p̄me pertinēt spēi ex par
te saltē duorū p̄morū. scd̄o ꝓcedā ad declaranduȝ que scd̄e
competunt: ⁊ que tertie conueniunt.

¶ Pro p̄mo initiū faciēs vt decet ab aere. dico ꝙ aer dȝ de
clinare ad frīdum ⁊ humidū: q2 ad ꝯtrarium cause sue: vt
cetere res nō nāles. Et laudat̄ in estate aer septētrionalis.
nam ifrigidatio aeris est melior res eis. Auic. quē debem⁹
moderare ne sua excessiua q̄litate de ꝑ accidēs exiccet: vt
facit frīditas excessiua in hoc casu: vt pauloante dictū est.
nā vt possibile est sit aromaticus. ⁊ tu pro eo corrigēdo seu
alterando recurre ad ea q̄ de febr. pestilentiali: ⁊ ibi habes
copiose. Irrorationes aūt sunt hoc casu ꝯueniētiores ex aq̄
frigida. ⁊ q̄dam faciūt cadere eaȝ ab alto in peluim ad hu-
mectandā camerā ⁊ ad somnū inducēdū mediante sono.
Et iuxta habita p̄ma species fortiora sustinet infrigidātia.
Et aer frīdus ispiratus est valde ꝯueniens. Sed ad extra
corpori adueniēs euitādus: ne catarri effluant ⁊ cutē ispis-
sent ꝓhibendo exalationē fumorū putridorū: neqȝ sit mul-
titudine hoīuȝ frequētatus. Or si ꝓpter frigus vt hyemis
ignē in camera accēdi oporteat: illū modera ſm iminēteȝ
necessitatem ex parte infirmi ⁊ egritudinis. Et loca terra-
nea sunt alijs nō ꝯtradicentibus altiorib⁹ meliora. vestes
induat lineas veteres mundas odoriferas a lotione earū
parū distātes. Itē odorent res frīdas ⁊ humidas: vt infra.

¶ Somnus ⁊ vigilia. Somnū euitet diurnū: vt pōt: nisi sit
cōsuetus. Itē si nō dormierit in nocte. dormiat aliq̄liter in
die cuȝ canone suo. q2 melius est differre post cibuȝ ꝑ tres
horas ꝓpter illō qd̄ accidit de calefactiōe assumpto cibo.
⁊ ita fiat post cenā: nisi obstet debilitas ⁊ ꝯsuetudo: ⁊ breui
ter sōn⁹ ꝓlōget̄ ad hūectādū: ⁊ euitet̄ decubit⁹ s̄ spinā oīo.

¶ Mot⁹ ⁊ q̄es. Incōuenit mot⁹ ⁊ exercitiū qd̄lȝ qd̄ hȝ exic
care ⁊ resoluere. Cōuenit magl q̄es ⁊ ñ sup̄flua. leues frica
tiōes p⁹ sōnū fcē. pectiatio mūdificatio digitorū pedū ⁊ hm̄oi.

¶ Inanitio repl'o. Euitet̄ repl'o ⁊ ēt inanitio. ⁊ ei⁹ cibus di
uidēdus ē in plures vices parū ꝓ vice. Nō inferat̄ eis vio
lentia in fame ⁊ siti. s. sustinēda: ⁊ nocet eis oīo. Auic. ⁊ 5°. te
rapen. dabat Gal. ter in die cibuȝ. Itē euitent̄ euōnes for-
tes. Euitent̄ animi accidētia mala exiccātia resoluentia. ⁊
gaudio ⁊ leticia vtatur ⁊ moderate. Stet cum amicis cuȝ
delectatione aspectione pulchraruȝ reruȝ delectabilium:
vt supra de melancolia. Euitet cogitationes assiduas: for-
te studium ⁊ huiusmodi. ⁊ a coytu abstineat omnino.

¶ Cibus potus. oēs cibi calidi et sicci facile iflāmabiles in
humores calos cōuertibiles: dure digōnis. tarde penetra-
tionis acuti scȝ ⁊ salsi sunt euitādi. Panis nō sit salitus: vl
saltem nō multum. valet cōmixtio seminū portulace cuȝ
eo: nebule ex farina cōueniunt. pastilicia alia grossa euitē-
tur cruste panis ⁊ hm̄oi. Et melius est vt semper comedat̄ in
aliquo liquore infusus: vt in brodio in aqua ⁊ hm̄oi. qm̄ vt di
ctū est itentio maior est humectatio. Carnes ꝯueniūt tem
perate ⁊ humide a suo ortu parū distantes lactantes. vt su
pra 3° ca. quas etiā tu cū lactucis portulaca ⁊ hm̄oi alterabis.
Euitentur aquatice ⁊ lacunales. Ex partibus earū conue-
niunt testiculi pullorū edorū agni ⁊ vitulorū .. ⁊ sint carnes
medie inter pinguedinē ⁊ maciem. nā nimiū pinguia appe
tituȝ deyciunt ⁊ stomacū ledunt. qui cōiter in his reperit̄
nocitus. elixe aūt sunt ꝯueniētiores. Ex piscibus cōueniūt
petrosi anguille in veru cocte. Item cancri ex bona aqua
decocti cum ordeo vt remoueat̄ pars salsuginosa: per quā
aqua eorū fit solutiua: ⁊ comedātur cū vino granatorū aut
arancio dulci cū modico çuccari. Et sic carnes cuȝ aliquo
sapore cōsequēte ad itentionē dictam. Cōueniūt oua recē-
tia sorbilia cū albo ⁊ vitello simul sumpta. Itē in aqua fra
cta ⁊ in eadem cocta. Item retenta p̄us fracta in aqua fri-
gida per horas. deinde in aqua cocta. cuȝ quibus potes po
nere succum aranciorū granatorū cum modico çuccari. Cō
ueniunt fructus positi supra. 3° cap. cōtra cām calam ⁊ sic-
cam. Ex ferculis cōueniūt ea que sub ea rubrica sunt. ⁊ ha
bes in de dietis multa. Et laudat̄ sūme ptisana ⁊ panis lo-
tus in aqua frīda: de qua ifra. cuȝ q̄bus ponere poteris suc
cum granatorū dulcium: aranciorum dulcium cum çucca-
ro ⁊ hm̄oi. Item cōuenit gelatina facta cuȝ agresto aut vino
granatorū non acetoso cum çuccaro cum rosis sandalis co
riandris lambrusca ⁊ hm̄oi. Et tu ex datis. 4. capit. compone
sapores ⁊ alia scd̄m vsum patrie: non recedendo ab inten-
tione. Tu itaqȝ dietaȝ ordina vt decebit. Cūqȝ sentit recti-
ficationē nō est malū vt cibetur caseo recēti nō salito. Aui.
qd̄ dictuȝ intelligunt quādo ethicus est in conualescentia.
cōsidera. Et pro nunc scito ꝙ licet regimen positum sit oī
ethico conueniens. illud tamen diuersimode applicandū
est ſm diuersitatem temporum virtutis specieruȝ eius ac
aliarum circunstantiarum. Nam quia in p̄ma specie eger
est fortior: maiorem cibi q̄ātitatē sustinere poterit. ⁊ sic de
alijs in vna vice. vbi in scd̄a existēs ꝓpter debilitateȝ vir-
tutis: nō. quare in eo oportebit diuidere. vnde Auerroys.
6° colliget. Cura p̄mi gradus ⁊ secūdi vsqȝ ad possibilitatē
sanationis eadem ex istis: nisi quia diuersificatur ſm plus
⁊ minus. In tertia specie labora ad nutriendum cum his
q̄ velociter penetrāt boni odoris ⁊ hm̄oi. partiēdo cibū i plu-
res vices. Ad sandalū aūt nō labores: vt supra ⁊. io. Almā.
⁊ vt Haly. nō sunt ꝓhibēdi ab his q̄ appetūt: nisi sint mul-
tū nociua. In cibādo aūt ethicos Auic. p̄ncipal'r est visus
idicationē a v̄tute sumptā ꝯsiderare. Inq̄t si v̄t⁹ debilitat̄
.s. māifeste nō ē malū vt cibēt̄ iure frō. carnib⁹ edi agni. et
fortasse ē nec̄iuȝ vt cibēt̄ ex carnib⁹ fasianorū perdicū pul
li: q2. s. qñ debilitas est maior. Or si ꝓlongat̄ cum ea debili
tas ad sincopim: ē nec̄e vt cibes aq̄ carnis. vñ Hyp. ē nec̄e
vt festinemus ad eorū restauratōeȝ in v̄tute cū nutrimēto
⁊ potu q̄ sint facile ⁊ mltū ⁊ cito nutribilia: q̄ cib⁹: vt Aui.
⁊ supra dȝ i vices separi: ⁊ nō in vice vna saturari ꝑꝑ debi-

litatē virtutis ꝛ caloris inati. Et laudatur sūme lac de quo statī cū de potu: q̄ dāda sunt expleuero. ¶ De potu Auic. Vtute ente debili da vinū subtile pmixtū aq̄ multa. Dixit aq̄ multa: q2 absolute vinū potēs: q2 cal'm ꝛ exiccatiuū nō cōuenit. Cōuenit aq̄ ordei excorticati bulita vsq3 ad apturā ordei iclusiue cū pauco çuccari. Aui. laudat eā decoctā cū corpe cācroꝝ pus ter loto ꝑ i aq̄: ꝛ vt Sēti. in lib. i. aq̄ ponunt. ℥. ij. cācroꝝ. extremitates āt nō sūt ita humide. ꝛ cū çuccaro: s3 h nō ē in vsu. Et vt supra si sint siticulosi da eis bibere. ꝛ ouenit potus ei⁹ ɔueniētis q̄titatis ꝑ vice: ꝛ q̄z copiosus: post. s. digonē cibi si eo idiguerint ꝑpter sitim: vt 7°. coll3. vn̄ aq̄ ordei est eis potus ꝑꝓus ꝛ absq3 vino q̄n. s. nō ē debilitas fortis. quo casu exhibe aquā vinatā: aut vt 5°. terap. vinū albū pauciferū clarū nō nouū aq̄ multe permixtū: ꝛ hec varia ꝑm etatē vtutē ɔsuetudinē tps āni ꝛ hꝫ. ¶ De potu aūt aq̄ fride q̄sdā ponā cōcl'ōnes ex auctorib⁹ nr̄is collectas. Pria q̄ ipsa in suo tpe exhibita est in ethica multū ɔueniēs. p3. q2 maxie itētionē ꝑficit pncipalē. ¶ 2ª q̄ in pma specie ethice vtute existēte robusta ac corpe sanguine pleno est oino exhibēda: nisi fuerit ɔdicēs: vt infra. ¶ Tertia. q̄ vbi vtus sit debilis ꝛ sanguis pauc⁹: est ei nociua ꝛ piculosa: q̄m cal'm extinguit: ꝛ cor ipm friditate sua nimiū ꝑcutit. vn̄ piculū est extinctiōis egri aut ɔuersionis ad ethicā senectutis: ꝛ sunt ɔcl'ones i° lib⁹ de tabe a Gal. posite. Et hāc vltimā videt' corrigere. io. terapē. ingt. Ethici repētinā aquā frām. i. subito in vna exhibitiōe datā nō ferūt: quin ledant' in pn°. i. in corde. Propterea dixit Ras. 9. Almā. Aq̄ frida paulatine in potu sumat'. ¶ Quarta. q̄ nō ē exhibēda aq̄ frida in ethica q̄ secuta ē ad morbū diuturnū. Gal'. allegato loco. ꝛ illa ē corre^m 3^e. q̄m siue morbus fuerit cal's siue frūs: ia3 calor ꝛ sanguis sunt paucificati. Et iō bn̄ dicebat Aui. Aqua vltimi frigoris pl'm nocet ei in oī dispōne: ꝛ corrumpit inatum calorē membroꝝ eoꝝ radicaliu3. fortassis festinat aut permutat eos ad aliud gen⁹ ethice. ¶ Quinta est Auic. Aqua frida que nō est vehemētis frigoris: q2 decocta simplex aut ordeacea nō est malum si in potu detur eis si nō fuerit ꝑhibens. Et ꝑhibens est aut apostema ypocundrioꝝ: aut chimi in toto corpore exn̄tes q̄ digōne indigent: ꝛ pro tunc nō apparēt signa digōnis. In sūma aqua ordei est potus eis multū conueniens frida: vt dictū est. Item aqua simplex cocta cum çuccaro vel iulep violato. ꝛ hꝫ. ꝛ vinū albū subtile pmixtum aqua multa: vt supra ɔsideratis. ¶ De aceto. Aui. in acetoso est exiccatio vehemēs: q2 in aceto acuto: quare op3 vt solo nō vtaris: s3 cū eo cōmisce que resistunt nocumētis eius: que sunt exiccatio ꝛ resolutio: ꝛ hoc cū aqua multa. ꝑpter qđ in çeladorcys eius tali vti poteris. ꝛ ɔsidera. ꝛ forte Auicē. itellexit ꝑ acetu3 almosos tale. ¶ De lacte aūt ꝛ de balneo dicet' statim i complēdo 2^m. Et ꝑcedendo ad eu3 dico. q̄ eoꝝ que sitim alterāt: aut exterius applicant' aut per iteri⁹ exhibētur. Exemplū pmoꝝ vt sunt que applicant' fronti timporibus naribus collo pectori epati cordi testiculis renibus ac maiori pti corporis. q̄ oia recipiūt diuersitatē ex pte diuersitatis mēbroꝝ: ꝛ ex pte ipsorūmet applicādorū: vt q2 q̄dā sub for^a aquea: q̄dā sub for^a vnguēti. ꝛ sic ō alys applicant': de q̄bus oibus ponā exēplu3 suū. verbi grā. q2 fronti applicanda sunt humectātia: ꝛ maxime tempore cal'o ex aquis sublimationis viol'. rosaꝝ lactuce cucurbite. ꝛc. cū pecia linea in his infusa: ꝛ sil'r timporibus. cōsimil'r cu3 decoctiōe hoꝝ: ꝛ similiu3 reꝝ cū pauco aceti ad penetradūm magis. Item scito q̄ q2 os frontis est grossius q̄3 timpoꝝ fridiora cōueniunt alys paribus. vnde admiscere potes cū eis que fronti applicantur aquā nenufaris solatri. ꝛ hꝫ. Consimil'r circa ea loca operare cum oleis faciēdo vnguenta frigida cum predictis aquis addendo sandalos ꝛ aliquid campho

re aquas frigidas. ꝛ hꝫ. etiam addito modico aceti non vinosi facere poteris odoramēta: vt virtus tolerabit ꝛ dispositio ipsa exiget. Item ex pluribus frigidis potest fieri odoramētum ꝛ peciola. ꝛ tu fabrica. Consimiliter inungat' guttur siue collu3 ꝛ partes eius laterales cu3 vnctionibus frigidis: ex oleis dictis cucurbitino nenufarino ꝛ hꝫ. addendo ceram albam modicum aceti. Et super omnia sis sollicitus in assidua vnctione spine. Item pectus vngatur. emplastretur cu3 rebus frigidis pectoralibus: addēdo de pinguedine galline de butiro loto ꝑus. Etia3 ad maiorem infrigidationem laua olea cum aqua frigida. Et hic aduerte dicto Auic. Et oportet vt non prolōgetur retentio emplastroru3 infrifidantiū valde supra mēbra propinqua membris anhelitus. fortasse enim iferret illud anhelitui ꝛ voci nocumētum magnu3: cordi: epati applicentur epithimata ifrigidantia. de quibus ad plenum supra de febre pestilentiali. Renes consimiliter aut vngantur aut epithimentur cum lacte oleo violato ꝛ modico aceti: ꝛ ita de alys. Sed dices: debēt hec omnia simul fieri: Dicendum q̄ nō: s3 pn̄cipaliter attendendum est cordi: nō deserēdo ipsum cū epithimatibus. ꝑpter illud qđ dictum fuit supra de causis casus putridarum in ethica3. De alys operare modo cū vno modo cu3 duobus: vt ipsa indiget dispositio. Nā cū omnibus his simul operare esset virtutem multum distrahere ꝛ nimium infrigidare.

De lacte. ponitur ꝛ a multis in complēdo hūc canonem cum sit medicina cibalis. Cōueniunt omnes auctores nostri lac ipsum cōpetere maxime in ethica: quoniā ifrigidatiuum nutritiuum ꝛ restauratiuum. virtuti naturali familiare multū ac delectabile. Propter qđ ꝛ tu hic nota: q̄ quādo cum domesticis ꝛ virtuti familiaribus succurrere poteris tuis ifirmis nunq̄ ad siluestria ꝑcedas: vt quidam austeri faciūt ꝛ trufantur de bonis que ab auctorib⁹ sunt magis experta. Et pmo laudatur lac humanum. secūdo asininum. tertio caprinum. quarto vaccinum a quo extractum est butirum. Et debent nutriri hec animalia rebus fridis ꝛ humidis: vt lactucis. folys salicis: spinachys: endiuia: herba recenti: ꝛ ita de alys. Et eligatur mulier flegmatica iuuenis circa finem adolescentie puellam lactans trium vel quattuor mensiu3 a partu distans. Q: si haberi nō possunt omnes iste conditiones: studendū ē habere plures possibiles. Cōsimil'r dicat' de asina iuueni distāte a partu nutrita: ꝛ sil'r de capra: q̄ duo aīalia eligant' fauella ꝛ nō brunella. ¶ Et in exhibitiōe nō canones. Primus q̄ nō exhibeat' ꝛ maxie brutale nisi cū eo cōmisceat' çuccaꝝ aut mel: q̄m lactis ꝑhibent caseatiōnē in stō: vt 7° terap. nā caseatū nō penetrabit ꝑ mēbra. Gal ēt ꝑhib3 ei⁹ caseatiōnē: sed q̄dam timēt in casu eius siccitatē. q̄dam nō vt Gal. ¶ Secundus q̄ incipias a parua q̄titate ꝛ procedas ad cōuenientē3 dosi3. vt verbi gratia. ab. ℥. iy. vsq3 ad lib. ad plus: ꝛ maxime in ɔsuetis: s3 cōiter vsq3 ad. ℥. vi. vel viy. Tu tamē cōsiderabis etatē cōsuetudinē virtutē ꝛ hꝫ. ¶ Tertius. q̄ detur mane stomaco ieiuno: super qđ nō se exerceat neq3 dormiat: quoniam vtrunq3 eu3 corrumperet. ꝛ stet ieiunus horis quattuor ad minus. Et in hoc cōsideret descēsus eius a stō: q̄m in aliquo tardius: ꝛ tunc pluri egebis tempore. ¶ Quartus. q̄ si possibile ē sit ab vbere extractu3. q̄ si nō colligatur in vase stāte cōtinue in aq̄ calida dum inungit': vt eius caliditas refuet' ꝛ ab aere nō corrumpatur. ¶ Quintus. q̄ attendēdum est ne in stomaco corrumpat' cū sit facil'r corruptibile. ꝛ iō ꝑus attēde si in stomaco est humor putridus: q̄m si sic stati3 in eo corrūpetur. Propter qđ dixit Auic. Si stomac⁹ nō sit mūdus a malicia: neq3 corpus a mā ꝑparata putridū: tūc cauēdū est lac oī tēpore. Et alibi in eodem ca⁹. Lac cōuenit ei q̄ nō h3

febrem periodicā neq; māᵐ neq; humorē preparatuʒ ad
putredinē. ¶ Sextus. q cū sentis putredinē ex lacte acci
dentē: tūc solue cū facilitate. q si timueris calefactionem.
tūc abstine ab eo aliquibus diebus. s. quousq; securatio fiat.
deide reitera: ꝛ ꝓpterea securior via est abstinere ab eo in
pncipio. Uerū Auic. dixit. Lac est iuuatiuū eis a pncipio
ethice vsq; ad finem eius. Multi alij videntur tenere op
positū: quoniā in pncipio corpora ſm plˀm sunt: imunda et
putredini parata. Unde Almāſ. Cū laborās hac egritudi
ne corpus habuerit siccū ꝛ fortiter macrū: lac est dandū.
q̄si velit q i pma spē nō sic cōueniat ꝓpter cām assignatā:
ſʒ bene in scda ꝛ tertia. Et forte illud ideʒ voluit Auic. Itē
dn̄r aliqui q dandū est in declinatiōe tm̄ in quo iam cor
pus est a supfluitate humoꝝ mūdificatū. Absolute quidā
q vbi percipit manifesta corporis macies ꝛ extenuatio ꝛ
maxie ex longa egritudine quā ethica seq̄t: dandū ē lac: ꝛ
hoc dicūt voluisse Ypoc. 5° aphorismoꝝ. aphor. 66. in fine.
Dare vō ꝛ in febribus longis nullo predictoꝝ signoꝝ pre
sente ꝛ extra rōnem tabefactis. i. cōsumptis. ¶ Et ꝓ com
plemēto māe huius ponunt̄ he cōclusiones. Prima. q idi
catione sumpta a febre nunq̄ cōpetit lac: quoniā est iflam
mabile in māᵐ calam cōuertibile in vaporē calm ac ven
tositatem. ꝛ ꝓpterea dicebat Ypoc. allegato aphō. Lac da
re febricitantibus ꝛ caput dolētibˀ ꝛc̄. ¶ Scda ɔclō. q in
causone ꝛ alia febre acuta aliqñ lac dari pōt: nō rōne nutri
menti: ſʒ rōne medicine. pʒ cōclusio de asinio frigido ꝛ hu
mido aquoso. s. ꝛ butirosa parte expoliato. nam sua subti
litate cito transit: ꝛ māᵐ deponit colericā sua serositate q̄
ipm reddit̄ solutiuū. ¶ Tertia ɔclō. q in febribus longis
ꝛ cronicis: in qbus indicatio sumpta a cōsumptiōe est ma
ior ꝓpter ipsaʒ esse magnā: q̄ indicatio sumpta a febre: vt
ē in ethica 2ᵉ ac 3ᵉ spēi lac dandū est: qꝛ maior est intentio
ad nutricandū ꝛ malā ɔplōne remouendū. ¶ Quarta cō
clō. In tabescentia nāli qūlibet lac alteratū vt decet cōpe
tit. pʒ ɔclō itelligēti. ¶ Quinta. q in ethica senectutis nisi
alteret̄ ad caliditatē: nō videtur ɔferre. pʒ ɔclō. ꝓpter ipʒ
eē frigidū. ¶ Sexta. q in ethico nō multū febriēte: qꝛ nō
itense cōuenit lac. pʒ. qꝛ maior est itentio ad nutriēdū ꝛ hu
mectādū q̄ ad febrē. Et iō bene dixit Ypo. allegato apho
rismo. Cōuenit eniʒ ptisicis nō valde febricitātibus. Tua
itaq; est compare has itentiōes adinuicē: ꝛ vincenti da lo
cū. ¶ Et in summa ꝓ tui doctrina: ne in eius exhibitione
cadat error. debes pma vice dare in parua q̄titate: ꝛ consi
derare si post assumptū lac pulsus fortificat̄ absq; additio
ne caloris ꝛ sitis. ꝛ si nō fuit in stomaco patiētis corruptū.
Q si sic ꝓsequendū est in eius exhibitione. q si cōprehen
ditur q in stomaco corrumpit̄ ꝛ calor additur: ꝛ pulsus fit
vt coꝝ q patiunt̄ angustiā stomaci. vomitū subuersioneʒ
singultū anxietatē ꝛ hˀ. tunc ab eo abstinendū est. Incipe
itaq; cuʒ pauca q̄titate: ne si accidat error magnus sit. naʒ
ab auctoribus collegi signa qnq; corruptiōis lactis in sto
maco: ꝛ sunt caloris accēsio. anhelitus maior: ꝛ frequētior
pulsus. vrina coloratior acutior siue intensior. Et attendat̄
q si affuerit fluxus ventris cuʒ ethica. lac nō debet dari ni
si calibeatū. vel bis aut ter extiguatur lapis in eo. Postre
mo. ꝓpter dictū Auic. lac tale nō dʒ eē spissuʒ: qꝛ non pene
trat: ſʒ aquosuʒ fluidū. Cuiˀ aquositas ɔprehēdit̄ ex appo
sitiōe eius sup speculū aut sup vnguē. nā si aquosuʒ ē fluit
statim. si nō: retinet̄ vt globus. ꝛ est signū quo dn̄e pregnā
tes ꝓnosticantur de femella aut masculo futuro. liquiduʒ
fluens feminam: globosum vero masculuʒ denunciat. Et
hec plurima de lacte sufficiant.

De balneo. Et licʒ multa a Gal. io. terapē. de eo ꝛ
modo applicādi scribant̄ in de regimi
ne feb. ethicarū. tamē hic succincte modū tangam vsualē.
Et pmo de forma tinne balnei. dʒ enī tinna balnei tāte eē
altitudinis: vt patiēs i ea se submergere possit. latitudinis
vō vt cubitus suos extēdere possit. Et qdā ordināt eaʒ ro
tundā oblongā in extremo iferiori angustā ꝛ in supiori la
tam vt amphora. deinde ordinet̄ vt cū circulis duobus se
cruciantibus ꝛ subleuatis: aut alio igenio qđ desuper poni
possit linteamē aut culcitra vt cooperiat̄: ne ab aere extri
seco alteret̄ ꝛ accidat rigor: neq; sic cooperiatur vt accidat
anhelitus difficilis ꝛ spissus. ¶ De aqua balnei. Sit fluuia
lis aut putealis simplex aut facta decoctione folioꝝ rosa.
viol. salicis nenufaris: aut cuʒ his addendo: vt Silbertˀ ca
pita duo castrati: ꝛ sic de alijs habētibˀ ifrigidare ꝛ hume
ctare: que etiaʒ administrabis vt videbitur tibi expedire.
Sed aduerte qꝛ dicit Auic. melior est tinna que est cū vtu
tibus herbaꝝ ifrīdātiuū ꝛ humectantiū. Et sit tepida pmo
declinās magis ad latus friditatis: ne caliditate eius fiat
resolutio. ꝛ sic hēbis sic pmā casam siue domū. modo Aui.
Scdō debes addere modicū aq̄ fride vt aliqˀliter infrigi
detur. ꝛ sic habebis scdaʒ. 3° sit tota frida: ꝛ sic habebis ter
tiā. ¶ De ordine tenēdo. pmo itaq; cuʒ ministris sufficien
tibus cū minori lesiōe ꝛ maiori cōmodo infirmi: ponat̄ in
ipso balneo tepido cooperto tanq̄ in pma domo: cōsentiē
te vtute ne multū ab aqua frida debilitet̄: ꝛ alijs nō repu
gnantibus: vt apostema: febris putrida: cibi indigestio. Et
iō Auic. melior huiˀ actiōis est post digōnē cibi ꝛ hˀ. expul
sis pmo supfluitatibˀ ieiunus ꝛ nō famelicus neq; sitiens.
ꝛ in eo sic positˀ submergat̄ in eo paulatine vsq; ad mētū.
¶ De mora in eo. stet in eo per vigesimā ptē hore vel cir
ca: ꝛ si in eo delectet̄. Et vt Ysaac. vsq; quo mēbra rubicun
da fieri icipiunt: ꝛ inflari videbunt̄. ꝛ q nullo mō sudet in
eo: ꝛ dʒ expōi lrā Aui. Euaporatio cū sudore. i. q sudori ap
propinquet: nō tamē sudet. vel vaporatio cū sudore. i. cum
vaporatione balnei faciēti appropinquare sudori exclusi
ue. Et Auic. Nō ꝓlonget̄ mora in eo ſʒ sepetur velociter.
¶ De tpe eiˀ. oi tpe ɔfert nisi sit ꝓhibēs vt supra: ꝛ maxie
in 2ᵃ ꝛ 3ᵃ spē. ¶ De fiendis in balneo. Si sitiat: sitis aq̄ or
dei sedet̄. Auic. aut cū aq̄ lactis acetosi ꝛ sit asine. Cūq; ste
terit vt supra ꝓ vigesimā hore aq̄ ifundat̄ frida. a q̄ nō sic
ledet̄ ꝓpter assuefactionē ad pmā. stetq; sic in eo adhuc ꝓ
minus q̄ ꝓ vigesimā hore: deide sit balneū totū aq̄ frida.
ꝛ hoc semp ɔsentiēte vtute. ꝛ sit oium istorū mora decima
pars hore vel octaua vel circa vt vtus tolerabit. ¶ De fiē
dis extra balneū. Extractus suauiter vt decet sic suauiter
exiccet̄. deide iungatur dorsuʒ siue spina oleo infrigidati
uo humectatiuo vt violaceo cucurbitino nenufarino ꝛ hˀ
cū modico cere albe. deide lectū igrediat̄ nō multū pēno
suʒ: ꝛ leuibus pānis coopiat̄ vt nō sudet: ꝛ si sitiat da aquā
ordei cū triasandal' factis cū amigdal'. ꝛ hˀ alteratiua ɔpo
ne. vt tibi videbit̄. Deide si pōt aliq̄tulum dormiat. ꝛ post
somnū eiˀ comedat ita q veter ex cibo nō grauet̄: ꝛ lima
cie ē cibus eiˀ ɔueniēs ꝛ aq̄ eiˀ. Itē restauratiuū ex carne
supra laudatū cū amigdal'. pineolis: sebesten: iniubis ꝛ hˀ.
factū vt ifra. ¶ De reiteratiōe balnei. Aui. si iteret̄ tinna
in die tribˀ vicibˀ erit rectū: Extimo apō nos si fiet bis sa
tis erit ꝓ ɔsuetudinē balneādi corpa: ac ꝓ vtutē debili
tatā ꝛ hˀ. q̄ bn̄ debes ɔsiderare. vt sepe de eis dcm̄ est.

De administrandis ꝓ iteriˀ. Nā eoꝝ qdaʒ sunt
suppositoria qdā clisteria.
qdā potiōes. qdā ɔfectiōes alteratiue. qdā restauratiue ꝛ
hˀ de qbˀ oibˀ exēplificabit̄. Exēpluʒ de suppositorijs: vt
factū ex melle: sepo arietio: aut cū penidijs. ¶ Clistere ali
ud alteratiuū vt fcm̄ ex decoctiōe ordei violaꝝ lactu. ros.
nenufaris: spiachiaꝝ ꝛ hˀ. cū lacte asine olō vio. ꝛ hˀ. Edu
ctiuū fecis cū oʒ. ℞. decoctiōis haꝝ. ℥. x. cassie. ℥. i. olei vio.
℥. iiij. cū modico sal. Quidā cū his ꝛ decoctiōe capitˡ castra

ti.gdā addūt butyꝝ lotū ad resumptionē. ⸿ Unguētum
ad hoc ⁊ etiā ptisicis valet. ℞. axūgie galine: medule cru/
riū vituli: butiri recētis nō saliti: medulle cerui: sepi yrci/
ni. añ. ʒ. s. axūgie anatꝫ. se. cozi. añ. ʒ. ij. dragagāti gūmi ara.
añ. ʒ. i. olei violꝫ. amigdalꝫ. dul. añ. ʒ. i. s. cere albe. de quo iun
gant̄ ptes pectorales ante. ⸿ Que p os supius exhibent̄
diuersitatē capiūt a diuersitate itētionū. vt gra. aliqñ
adest sitis siccitas siue aspitas gutturis. p qb⁹ recurre ad
ea que de regimie accñtiū acutaꝝ. Aliqñ idigemus eis p
ifridatione totius ⁊ ipsius restauratione: ⁊ in hoc damus
iulep ifridātia humectātia: vt iulep violatū: zuchaꝝ viola
tuz. Itē iulep rosꝫ. cū aq̄ decocta: iulep nenufarinū. sy. violꝫ.
⁊ hꝫ cū his que humectāt. Et ex aqs vel decoctione reruz
ifridantiū potes ꝯficere: aut iulep: aut syr. vt tibi videbit̄.
Sed nota ꝙ iulep citius penetrat: ⁊ magis valet in causa
imāli. ecōtra syr. ⸿ Julep restauratiuū fit ex aq̄ sublima/
tionis caponū vel pdicū vel hꝫ. cum aqs de endiuia violꝫ.
lactuca: ⁊ hꝫ: ⁊ zucharo. Silr̄ ex aqua sublimationis lima/
ciaꝝ. Itē cācroꝝ. Itē testudis ablatis pedib⁹ testa corio: ⁊
ex toto euiscerate ⁊ bñ mūdate: que pus lauari optime dꝫ.
⁊ deide in aqua feruēti poni demū ad alembicuz. ⸿ Or si
vis ex his electū restauratiuū facere potes addēdo gūmi
arabicū dragantū semē citonioꝝ fasambalos coriādrum
humidū: semia q̄tuor frida maiora. Sed hic nota ꝙ apiti/
ua multū educēdo aquositatē nocēt: ⁊ debēt eē excortica/
ta: ligritia cinamomū: ⁊ in pua q̄ntitate amigdalꝫ. pineas se
besten passulas semē coti: semē papaueris albi: portulace
endiuie: lactuce: scariole: iuiubas: storac̄. calamite: macis:
margaritas: os de corde cerui: cortices citri ⁊ hꝫ. Ita ꝙ ex
his oib⁹ plibus vel paucioib⁹ vt exigit dispō ꝯfice: ⁊ potes
ponere ipsa ad alēbicū deide cū zucharo iulep facere. vel
in suba cū zucharo electū restauratiuū ꝯficere. Primum
extimo suauius. ⸿ Quidā sūme cōmēdāt sanguinē huma
num sublimatū ex corpe iuuenis bñ dispositi ⁊ tpati. dan/
do de ipso vt de alijs cum triplo aq̄ rosꝫ. ⁊ zucharo. ⁊ certe
multū restaurat ⁊ humectat: sed est remediū pro magnati
bus: vbi oporteret flōmare oēs suos fideles seruitores.
⸿ Nōnulli faciūt aquā sublimationis ex anguilla euisce
rata ⁊ mūdificata ⁊ bñ lota. Ceteri ipsaz ponāt i vētre gal/
line: ⁊ ipsaz semidecoquūt: deide i frusta icidūt. ⁊ cū aq̄ ro.
ponūt ad sublimādū ⁊ ex ea vt supra iulep faciunt. Itē ex
ranis viridib⁹ euisceratis abscisis capite ⁊ extremitatibus
fit iulep. ⁊ ita ꝯfice de alijs cuz decoctionib⁹ ⁊ ipsaꝝ subli/
mationibus. Itē ex succis fructuū ⁊ hꝫ. ⸿ Ex electuarijs
est electuarium de zucharo violꝫ. boraginato: manuxpi de
perlis: ⁊ ꝯfice cū aq̄ endiuie: aut misce cum aq̄ frida. Et si
queris ꝯfortationē stomachi ⁊ cordis: adde zuchaꝝ rosꝫ. si
cū hoc ifridationē maiorē: nenufarinū. ⸿ Itē ꝯfert caloe
in vulgari nr̄o dcm̄ marzapan. fit ex zucharo amilo: ⁊ oleo
amigdalaꝝ dulciū recēti. pōt fieri etiā cū violaceo nenufa
rino ⁊ hꝫ. qñ. s. q̄rit̄ maior ifridatio. ⸿ Itē ꝯueniūt ⁊ troci
sci infridatiui de cāphora: de spodio ⁊ hꝫ. ⁊ ex reb⁹ iam di/
ctis ꝯfici pñt. ⸿ Silr̄ ex fructib⁹ fiūt cōdita huic pposito
vtilia: vt sunt pira ꝯdita: poma: citonia: cucurbita: ⁊ hꝫ. que
cōfice addēdo que tibi videbunt̄ necessaria. Et in sūma ⁊
māda mēti. ⁊ est Aui. Cū fuerit cā ethice apostema: aut le/
sio in mēbro aliquo: tūc nec̄e est curare ipm. Tu itaqꝫ sem
per pmo attēde ad curāduz mēbꝝ: vñ ethica originez tra/
xit. 2° vt supra que ꝯueniunt pme: ꝯueniūnt ⁊ scde. veꝝ for
tiora frida tolerat pma q̄ꝫ scda ceteris parib⁹ ppter maio
rē spirituuz paucitatē. In 3ª autē attēde regimini blāditi/
uo ⁊ resumptiuo omittendo balneum: ⁊ quodlibet notabi
liter infrigidans.

Et expedito 2° venio ad cōplēdū 3m: q est accñtiū
correctio. Et sunt p nūc flux⁹ vētris
stipticitas eius. imundicia corpis a mā ad putredinē ppa/
rata sincopis. ⸿ Cōtra pmuz scito ꝙ omni igenio studen/
dum ne vēter fluat: ꝙ si fluxerit nō det̄ ampli⁹ aq̄ ordei so
la. sed loco ei⁹ aq̄ det̄ decoctōis milei excorticati paꝝ assa
ti cuz pauco pulueris gūmi arabici. vt Serapio. ⁊ Aui. dat
aquā ordei: ⁊ expone vstulati: in qua decogt̄ mileū aut pa/
nicuz vstulatū paꝝ: sed nō est in vsu: ⁊ loco ei⁹ dat̄ aq̄ cister
ne vel putealis in qua extinguit̄ calibs ter aut q̄ter vt exi
git dispō: aut aq̄ decoctōis mirti coriādroꝝ: ⁊ hꝫ stiptican/
tium: bonū saporē hñtiuz. De lacte dicat̄ ꝙ coctuz debite
cuz aliq̊ puluere cōstrictiuo exhibituz nō nocet. vt cuz pul
uere mirtilloꝝ: trociscoꝝ de spodio ⁊ hꝫ. Trocisci ad hoc
⁊ sumunt̄ ex Aui. in textu. ℞. boli armeni. ʒ. x. castanee tor
refacte. rosꝫ. añ. ʒ. v. spodij charabe. añ. ʒ. iij. seminuz aceto/
se granoꝝ berberis. añ. ʒ. vi. fiāt cuz succo citonioꝝ. dētur
mane ⁊ sero. Et tu p cura hui⁹ ampliori ⁊ pro excoriatione
itestinoꝝ si cōtingeret recurre supra de acutis. ⁊ finalr̄ ad
xvi. tertij ad ppriuz caplm. ⸿ Cōtra 2m admistrent̄ leniti
ua vt māna: aut apozima ex decoctōe prunoꝝ tamarido/
ruz ⁊ hꝫ. de qb⁹ supra de putridis in gñali: aq̄ fructuū Me
sue. ⁊ nllo mō te ad solutiua fortia trāsferas: neqꝫ de pillꝫis
⁊ medicinis solidis multum curabis: qm̄ humida in casu
sunt cōuenietissima. ⸿ Or si cōtingat cū ethica ꝯiungi pu
tridā. ⁊ sic expedit̄ tertiuz: adhuc nō dabis in curādo māꝫ
peccantē medicinā fortez. sed sit absqꝫ calitate ⁊ siccitate.
vt ysaac. vt sunt māna cassiafistula. zuchaꝝ ro. nouuz. suc/
cus rosꝫ. lupulus sebesten mirabolani: ⁊ hꝫ i apozimate vt
supra. ⸿ Cōtra quartuz: ⁊ est accñs multuz verēduz i hac
febre ppter supfluā debilitatē v̄tutis: ne sequat̄ extinctio
studēduz ad eius remotionē exhibēdo sibi post releuatio
nem ab ea ouuz sorbile cuz medulla panis ⁊ vino paucife
ro. vel vt Aui. aquā carnis cum pauco salis: ⁊ modico vini
granatoꝝ ⁊ similiuz: ⁊ sit tepida: deinde det̄ modicuz vini
odoriferi: ⁊ sit limphatum cum aqua rosꝫ. Et pro ampliori
doctrina recurre ad ea que supra de acutis. ⁊. ii. tertij suo
caplo. ⸿ Cōtra vltimuz. da gūmi arabicuz: bolū armenū
psilliuz assatuz: grana mirti: syr. mirtinus: ⁊ maxime quan
do coniungit̄ cum fluxu ventris.

Pro cura 3e spēi audi Galꝫ. xvi. megategni. Si possi
bile est ptisiz qr ethicā 3e spēi sanare. pos
sibile est custodire: ne homo ad senium deueniat. propter
quod subdit. Eum qui certissime marasmatus est nō tem
ptabimus sanare. Et subdit. Nihil aliō ptisicis possumus
nisi cum humectatiuis vitam prolongare coruz. neqꝫ erit
cura eorum vera: sed blanditiua ⁊ refrenans consumptio/
nem eorum cito fieri q̄ꝫ curam medici faciunt: aut infrigi/
dando ⁊ humectando remedijs. s. ipsis frequentatis ⁊ rei/
teratis cum moderamie vt supra: resistēdo male cōplꝫoni:
aut pmutādo eos de febrili ad ethicam senectutis. Et iste
ē melior modus: quoniā ex eo contingit eos diutius viue/
re. Et ideo Galꝫ. docet vt statim studeamus ad ifrigidatio/
nem. Ingt. Itaqꝫ infrigidanduz cōfestim ethicas febres
patientes anteq̄ꝫ deueniamus i tabem vel marasmuz mo
riantur. Melius enim est sic viuere q̄ꝫ cōfestim mori. Tu
tamen ante predica futurum periculum vel egro vel astā
tibus vt decebit. Item completur hec intentio permaxi/
me cum balneo aque frigide ⁊ potu eiusdem. vnde Auic.
Possibile est vt balneo aque fride deueniat̄ in ethicā seni
lem. verūtñ cum illo magis tardat̄ tēpus mortis: ⁊ fortas/
se viuit cuz ea tēpus cui est q̄ꝫtitas: ⁊ multotiēs qdē rectior
est pmutatio eius ad illā ethicam. s. senectutis: quāuis sit i
se egritudo seua ⁊ incurabilis: in qua inatus calor destrui/
tur. Curam autē blāditiuam psequere cum fridis ⁊ humi
dis vt supra: ⁊ cum canonibus dictis. ⁊ tu bene considera.
Et hec de ethica febrili.

¶ De ethica senectutis. Rubrica. III.

Iam dictum est reperiri ethicã que nõ ẽ febris ab auctoribus dicta ethica senectutis. qm̃ accidit corpori in hora seny. vel qꝛ plus accidit senibus. vel quia vnusqsq; cui accidit similitudinez hꝫ seny: ⁊ qñq; dicit̃ senecta. vnde ⁊ in vulgari nostro est sicut blassemia: ⁊ proprie dicit̃ senecta. Nõnulli eam appellãt febrẽ frigidã: dato ꝙ non sit febris que in p̃sentiaꝝ sic describit̃. Ethica senectutis est dispositio corpori adueniẽs qua ipsum: ⁊ eius cor p̃ncipal'r exiccat̃: cui ẜm plurimũ friditas ꝯiungit̃: aut quãdoq; ⁊ raro caliditas equalis. Dicit̃ ⁊ eius cor: qm̃ sicut febris ethica est p̃mo cordis ⁊ totius passio. ita ⁊ ethica senectutis est p̃mo cordis siccitas: ⁊ totius: ⁊ simil'r friditatis cordis: ⁊ totius. Et ꝓpter hoc consumptio corporis que accidit ꝓpter siccitatẽ stomachi p̃mo nõ dicit̃ ethica. Dicitur ẜm plurimũ: qm̃ hoc consequit̃ ad cõsumptionẽ humidi radicalis factã a re exiccante absq; distemperamẽto in actiuis. ad quã exiccationẽ finaliter seqtur friditas de per accidẽs: qm̃ subtracto humido calor remittit̃ ⁊ extinguit̃ defectu pabuli. ⁊ dato ꝙ corpus cõsumat̃: stãte adhuc caliditate nãli in gradu suo: tamẽ nõ põt diu durare propter defectũ pabuli. ⁊ ideo dr̃ ⁊ raro. Et si tu queris põt ne esse cum calido excessiuo hec siccitas: dicẽdũ ꝙ sic. sed tũc reponet̃ illa dispositio sub febre ethica febrili. ¶ Et ex his infert̃ ꝙ dato ꝙ reperiri possit ethica senectutis simplex: nõ tamẽ põt durare diu simplex: qm̃ cum p̃mo est a siccitate tãtũ. tamẽ illa p̃seuerante ifridant̃ mẽbra euanẽte calore nãli ꝓpter defectum pabuli vt dictũ est. ¶ Infert̃ scd̃o ꝙ hec febris diuidi põt in tot spẽs in quot febrilis: ẜm diuersitatem consumptionis trium humiditatum de secundis: ⁊ tu considera.

Cause. De causis eius dicat̃ ꝙ qñq; est frigus dominans quõcũq; quare ꝓhibet membra nutriri ⁊ exiccant̃ ab eo iaꝫ v̾tute nutritiua debilitata: sicut accidit in fine vite: aut potu aque fride nimio ex eadem causa. Ex quo apparet mẽbra exiccari ⁊ de per accidẽs a re vehemẽter humida: vt est aqua. Itẽ dimissio exercity consueti. vñ mẽbra nimio humido non resoluto ab exercitio consueto calidũ suffocãte non debite nutriunt̃: qꝛ non attrahit: ⁊ attractũ non bene digerit. ⁊ ideo 3ᵃ p̃mi. relinquẽs exercitiũ cadit in ethicã. s. senectutis: aut exercitiũ forte resoluens: aut friditas vaporosa cordi cõicata ab aliq̃ re nõ putrida i corꝑe exñte: que deĩde oĩb⁹ cõicat̃ mẽbris. Uñ debilitat̃ v̾t⁹ nutritiua: ⁊ accidit siccitas ꝑ accñs vt dictũ est: aut caliditas resoluẽs: ad quã de ꝑaccidẽs seq̃t̃ fritas: aut fluxus excessiuus q̃liscũq;. ad quẽ seq̃t̃ resol'o mẽbroꝝ ⁊ caloris: vñ fit idebita nutricatio: ⁊ ex ꝯñti exiccatio: aut fortis ifrigidatio facta: aut cũ empl'is ad extra applicatꝭ ⁊ vnguẽtis: vt in febrib⁹ arsiuis: aut al'r quõlibet: aut ap̃a itrinsecũ diuturnũ: aut morb⁹ diuturn⁹: ⁊ ꝯsil'r de alys resoluẽtib⁹ ⁊ v̾tutem digestiuã ac nũtritiuã debilitãtib⁹: vñ ipediat̃ mẽbrorum debita nutricatio ac humectatio. qꝛ ad malã humoꝝ digõnẽ seq̃t̃ repulsio nutrimẽti mali a mẽbris. vñ deinde non nutriunt̃. Itẽ vsus ciboꝝ calidoꝝ exiccãtiũ: epar iflãmãtiũ ⁊ exiccãtiũ sunt cã hui⁹. nã cũ epar ꝯoꝑet̃ cordi cuꝫ sua humiditate. hic cũ ei⁹ humiditas exiccat̃: ⁊ deĩde cetera mẽbra ad que sanguis ꝑgit exiccat: ⁊ sic pariformiter ꝑ alias ꝯsil'es cãs discurre. Corꝑa aũt huic dispõni p̃parata sũt senes magis ceteris: ⁊ hoc alys parib⁹. ⁊ 2ᵒ iuuenis. ⁊ 3ᵒ pueri. Sꝫ hic nota ꝙ ꝯsiderato gradu humiditatꝭ ⁊ vigore nutritiue remotiores sunt pueri. sꝫ ꝯsiderata aptitudie humidi ad euaporãdũ paratiores sunt pueri iuuenib⁹. sꝫ hic est locus speculationis. considera.

Signa demonstratiua ab vrina. Urina qñq; est alba subtilis ⁊ aquosa ꝓpter friditatẽ ⁊ siccitatẽ: nõ tñ semꝑ est talis: qm̃ aliqñ ẽ grossa: maxie qñ gñat̃ ex idigõne: mã flãtica sic genita cũ ea transmissa. Egões aũt aliqñ sunt vnctuose ⁊ liq̃de. ¶ A subal'r ihereẽtib⁹: qm̃ ad tactuꝫ vtpl'm sunt fridi. dico vtpl'm. qm̃ vt raro repiunt̃ cũ eq̃litate calitatis. Itẽ ⁊ sicci dñio siccitatis: neq; in eis appet calitas vt in febrili. ¶ A q̃litate mutata. nã vt Auic. signa apparent adubul ex ꝑte ꝯcauitatis oculoꝝ: ꝯsumptõis corꝑis: discolorationis faciei: ⁊ sic de alys cũ q̃bus nõ iuenit̃ itẽsio ⁊ inflãmatio post cibũ vt in ethica: ⁊ accidũt ei eructuatiões acetose. ¶ Ab oꝑatiõib⁹. pulsus est ꝑuus tardus rarus ꝓpter ꝯrias dictas in pulsu patiẽtiũ ethicã febrilẽ: nisi ad tãtũ cresceret õbilitas v̾tutꝭ ꝙ cogeret̃ ad satisfaciẽdũ cũ frequẽtia: ⁊ maxie appet hec freq̃ntia pulsus i his q̃b⁹ accidit hec dispõ. potu ꝗ̃ fride sua friditate m'ltũ minuẽte calorẽ nãlẽ: aut idurãtẽ arteriã reddẽdo eã iobedientẽ. q̃re cogeretur ad frequentationem.

Pronostica. Et hec q̃dẽ egritudo cũ ꝯfirmat̃ nõ curat̃: ⁊ si esset ei igeniũ eẽt ⁊ morti. Aui. Siccitas ꝯfirmata i corde cito ꝑducit ad mortẽ: post hãc que in epate icipit: post hãc que in stõ icipit. Cõsumatio v̾o que in alys icipit mẽbris tardius in cõsumationẽ vltimaꝫ egros ducit ẜm ꝙ minoris sunt nobilitatis: ⁊ ẜm ꝙ plus aut min⁹ sunt exiccata. Cõfirmatio cognoscit̃ qñ ꝑuenit ad signa tertie spẽi. De alys ꝓnosticis ꝓportionabil'r: dic vt de signis ethice febrilis.

Canones Prim⁹ põt eẽ vt supra de ethica 3ᵉ spẽi. vt cũ ꝯfirmata fuerit nõ adhibeat̃ ei cura. sꝫ solis ꝓnosticis relinquat̃. ¶ Scd̃s ꝙ cũ sperat̃ ei⁹ curatio medicus dꝫ eẽ sollicit⁹ in cura ei⁹ ne ꝯfirmationẽ recipiat. ¶ Terti⁹ ꝙ sic̃ in febrili dicebat̃ ꝙ vnica erat p̃ncipalis intentio: ifridatio. s. ⁊ hũectatio. Ita ⁊ in hac vnica ⁊ p̃ncipal'r ⁊ hoc ẜm pl'm ꝓpter ea que de causis ẽ hũectatio ⁊ calefactio. q̃ itẽtio ꝑficit̃ ordiatiõe diete: alteratõe: ⁊ accñtiũ correctiõe. ¶ Primũ ꝑficit̃ cũ debita admĩstratiõe sex rerũ nõ nãliũ. Initiũ faciẽs ab aere: declinet aũt parũper ad calidũ ⁊ ampli⁹ ad hũidũ. ⁊ sit aer aromatizat⁹. ⁊ hyeme vitetur ignis excellẽtis cal'itatis: ⁊ sit ex lignis salicis. Modũ alterãdi hũisti supra ad plenũ de fe. pestilẽtiali. vestes stratus moderent̃ ẜm tp̃a: ⁊ aromatizent̃ ẜm illa ẜm delectationẽ ifirmi. ⁊ hꝫ. Et breuiter euitent̃ q̃ corꝑa exiccãt ⁊ virtutẽ debilitãt ex ꝑte aliaꝝ reꝝ nõ nãliũ. vt supra de ethica febrili. Et tu per illas discurre ⁊ tuo adapta proposito. ¶ De cibis. dꝫ eoꝝ cib⁹ eẽ hũidus facilis penetratiõis ꝓꝑ defectũ v̾tutis nutritiue mẽbroꝝ velocis descensus a stõ: i quo nõ sit viscositas supple grandis ꝑ quã opilet: veꝝ vbi patiẽs hũerit spũs ⁊ hũores multũ resolubiles: nõ erit malũ si erit aliq̃l'r viscosus. Panis ꝯuenit vt in ethica. sed nõ sit hic cum fridis alteratus. Simil'r carnes cõueniunt vt ibi. ⁊ nõ alterent̃ vt dictũ est de pane. Oua valde ꝯueniũt maxie vitellus: cui si nõ abhorret addat̃ paꝝ cinamomi. ⁊ eis sepe vtat̃. itẽ aq̃ carnis. Caseus ex toto euitet̃ salit⁹. lacte vti põt cocto: ⁊ in quo extincti sint lapides viui. Itẽ ⁊ eo cũ zuccaro tab. aut melle. vt in ethica febrili dicebat̃. Piscib⁹ ac cancris qñ vti poterit p̃paratis cũ ciamomo ⁊ hꝫ. cal'is aromaticis. Ex olerib⁹ ꝯueniũt borago. feniculus saluia rosmarin⁹. cũ q̃b⁹ cõmisce hũida supraposita. Itẽ cibaria cũ lacte amigdal'. Ex granis cicera rubea fracta cocta cũ carnib⁹. Itẽ ⁊ puls ex tali cicere. Itẽ ptisana ordei cũ lacte amigdal'. i brodio carniũ: ⁊ ita de alys hñtib⁹ itẽtioneꝫ que ꝑ te fabrica. Ex fructib⁹ recẽtib⁹ aut nunq̃ a raro ⁊ in modica q̃ntitate. vt sunt vua bñ matura trib⁹ dieb⁹ collecta ⁊ suspẽsa: pomis: piris coctis aspersis ciamomo. ⁊ hꝫ. sꝫ directe nõ ꝯueniũt. ex siccis ꝯueniũt amigdale dulces grana pini, fistici auelana passule, cuꝫ altero istoꝝ cõmixta: ⁊

raro ēt his. ¶ De potu. Sunt vinum albū splendidū medie vinositatis aromaticū medij saporis declinās ad aliq̄lem: q̄r paucā dulcedinē mediū iter vetus ⁊ nouum neq̄ sumat in magna quātitate: ⁊ si limphare oportebit limphet̄ cū aqua ordei mellita vl' çucharata vel in qua sit modicū cinamomi decoctū vel masticatū. ⁊ de potu loquēs in lib° de tabe vltime ɔmēdat vinū. Et Auic. vinū subtile odoriferū parue quātitatis ē vehemēter ɔueniēs eis lac ēt. Similiter ⁊ mel. ingr. Mel quoq̄ in talib° vtilissimū: ⁊ vini visus vltime vtilis ē in frida tabe. ⁊ Auic. Mel. ē vltimū in iuuamento eoꝝ. sicut ē vltimū in nocumēto hn̄tiū febrem ethicā. ¶ Cōsil'r dixit eē vtilissimū studere nutricatiōi q̄ ē alteratio. dicat̄ vt de ethica febrili. Prio ex pte odorabiliū odorent̄ cal'a aromatica. vt ambra muscus nux mus. mellis sa citrū laudanū ⁊ tale. ⁊ ex his ɔficere odoramētū in formā pomi vel ligdū maxie tēpore estatis. Et de his copiose de febre pestilētiali. ¶ Itē fac sacculū cordialē declinātē ad calidū. ⁊ tu supra ō pestilētia quē potes calefacere cū suffumigio facto cū aqua buglosse sup lapidē ignitū. ¶ Itē fiat ɔtinue inunctio dorsi ex oleo amidal. dulc. sisami pinguedinis galine olei rof. cere citrine cū modico aceti. ¶ Itē ordinet̄ enema quo iterdū vti ōz ex flore camomille bliti mercuriali ficub°: ⁊ capite arietis oleo sisami de been ⁊ hō. calefaciēdo vel addēdo butirū. Et qn̄q̄ cassiā aut mānā. Itē ēt valet in h̄ casu oleū oliuaꝝ bn̄ maturarū. ⁊ addatur quātitas salis ɔueniēs. ⁊ ista enemata ɔtinuent̄. q̄r calefaciunt ⁊ humectāt. ⁊ h̄ fm tenorem vtutis iterponat̄ tps vt decebit. ¶ De balneo dicat̄ q̄ cura hec ēt ɔsistit p balneū calefaciēs ⁊ humectās factū. s. cū aq̄ decoctōis camomille mellilotī maiorane mēte mellisse ⁊ hō. cibo iā digesto corpore nō famelico neq̄ sitiēte in quo nō ōz trahere morā magnā quā mēsurabis scd̄z tenorē vtutis. deinde operare vt' dictū ē de balneo in precedēti rubrica portando. s. ipm ad lectū. Tu itaq̄ ciba egrū tuū bono mane cū aq̄ carnis aut vitellis ouoꝝ deide q̄tuor horas post vel circa qn̄ sperat̄ descēsus cibi a stō fac ei balneū. deide post exitū seruatis que dicta sunt in precedēti rubrica ciba eū ⁊ de reliquis ibi. ⁊ stude ad stōi ɔfortationē cōtinue. ¶ Ad intra ēt dātur alteratiua pficiētia itentionē pricipalē. vt sunt sy. cōfectiones electuaria ⁊ hō. Et tu semp pcede vt sepe de debili ad forte. Ex sy. cōuenit sir. factus cū aqua mellis cinamomo. ⁊ gariofilis. Itē ex aqua carnis melle cinamomo ⁊ hō. Itē ɔfectio diamusci dulcis: diambra ex electuarijs electuariū de gēmis. Itē tyriaca aut metridatū cū modico vini. Itē electuariū regū mesue: ⁊ sic de alijs. Itē ɔfice restaurātiuū ex carnib° pcedēti rubrica cū cinamomo gariofilis ⁊ hō. qd̄ sit calefactiuū ⁊ humectatiuum postremo scito qd̄ auctores nō curauerūt ponere signa neq̄ curā ethice senectutis pueniētis a caliditate ⁊ siccitate. q̄r in oibus silis ē cure. ⁊ p magna parte signis ethice febrilis. ¶ Et hec de ethica senili deo gratias Ac beate marie in cui° die hoc capitulum compleui.

Capitulum. XVII. De febribus ɔpositis continens rubricas. 7.

¶ De modis causis ⁊ signis compositionum febrium adinuicem. Rubrica. I.

Dicitur febrē eē ɔpositā tripl'r. primo qn̄ cū ea ɔiungit̄ accidēs q̄ sua seuitate trahit pncipaliter ad se curā. vt dolor itensus alienatio sincopis appetitus canin° ⁊ hō. 3° q̄r cū ea cōiungit̄ alia fe. siue sit eiusdem generis siue nō. vt cū effimera cōiungit̄ cū putrida aut ethica cū putrida. de qb° oibus ifra. pmis duob° modis īpropie dr̄ feb. ɔposita. 3° aūt mō ppie ɔposita feb. dr̄. vn̄ ad mētē oium medicoꝝ febris ɔposita ē febris ex duabus vel plurib° febrib° eiusdē vl' diuersi generis fcā. Ex^m pmi. vt cū effimera vā cū nō vā ɔiungit̄ vl' tertiana cū tertiana Ex^m scdi vt cū ethica vl' effimera cū putrida. vl' nō putrida cū putrida. vl' tertiana cū flātica. ⁊ tūc ē emitriteus: vt ifra ⁊ ē ɔpō fm plimū eueniēs. ⁊ hic nota q̄ qdā est ɔpō mixta sic absolute dicta: qn̄. s. hūores diuersi peccātes adiuicē cōmiscētur vā: ⁊ vnica ɔmixtiōe. q. s. ad vnā reducunt̄ formā vt illa q̄ fit in colera citrina: aut vitellina. vt supra de' colericis. qdā ē mixtio n̄ absoluta. ⁊ ē qn̄ illi hūores faciētes febrē nō veniūt ad verā: ⁊ vnicā mixtionē. s. ad vnā formā hūoris. vn̄ diuerse causant̄ febres. ꝓpterea dicebat Auicē. Cōicāt febres in signis ⁊ ꝓpetatib° q̄ appropriant̄ hūorib° simplicib°. ⁊ hec mixtio multis fit modis. vt Auic. ¶ Aliq̄n. n. fit ɔpō febriū in gn̄e elōgato: q̄r diuerso. naꝫ ɔria siue diuersa sunt abiuicē elōgata. vt cū ɔponit̄ effimera cū putrida ⁊ est hec ɔpō ex illis q̄ valde ambigua sunt: qn̄ ipsi. s. medici vidēt iterpolatōes vl' iceptiōes rigores ⁊ horripilatiōes: ⁊ reditiōes sudorꝭ si fuerit illic sudor: ⁊ p horas pticulares: q̄r p iuasiōes mltoꝝ porismoꝝ vni° p° aliū q̄r existimat̄ q̄ sint illic febres putredis tn̄ isepabiles āt ɔposite ex ɔtinua ⁊ iterpolata p'les n̄ attēdētes dcō Auic. facile ꝓrūpūt in iudicādo hāc ɔpōnē ⁊ pcipue i qbusdā putridis ɔtinuis ad q̄s sequit̄ corpis extenuatio: ⁊ apparitio tele natātis in vrina. ⁊ tn̄ ibi nō est ethica: s; putrida tm̄. vn̄ iudiciū hn̄t corruptū. ⁊ h̄ ɔtingit maxie in flātica latica dicta de q̄ supra. ⁊ iō sis bn̄ attētus de signis de qbus ifra ne decipiaris. Qn̄q̄ aūt fit hec ɔpō in genere pxio. vt cū cōiungit̄ putrida cū putrida vt tertiana cū flātica ⁊ hec cōpō ⁊ silis facile cognoscit̄. vn̄ Auic. turpe qdē ē medico sciēti significationes cuiusq̄ fe. s. simplicis ⁊ accidētia ei° vt n̄ pcipiat ɔpōnē p die aut 2ā vt 2° de dijs febriū. due diuerse māe hn̄t diuersos paroxismos ⁊ diuersa accidentia vn̄ quotidiana h̄ oēs suos poxismos: ⁊ accn̄tia silia. duplex aūt 3ana ⁊ si oi die iuadit tn̄ scd̄us poxism° nō ē silis p°. vn̄ pm° assilat̄ 3° ⁊ scd̄s 4°. veꝝ hui° meli° i ꝓcessu cognoscit̄. ¶ Qn̄q̄ fit hec ɔpositio ex his q̄ in spē cōueniūt. vt cū due tertiane vl' plures adiuicē cōiungūtur sil'r p'les q̄rtane. ⁊ hō. vn̄ Hal. recitat alegato loco se vidisse ifātē q̄ passus ē sil' tres tertianas q̄s cognouit ex signis tertiane siue acidētib° ei°: vn̄ Auic. qn̄q̄ cōponunt̄ tres de febribus tertianis.

¶ Post has sic positas ɔpōnes. volo ante signoꝝ de eis positionē possibilitatē taliū declarare. Nā ɔpō oiū generū sil' ē possibil'. vn̄ pōle ē vt q̄s patiat̄ effimerā putridā ⁊ ethicā. Decliat̄ itaq̄ p possibilitas ɔpōnis effimere cū putrida iuxª p° mēbrū: qn̄ sūt in gn̄e remoto. Nā ɔtigit q̄tuor modis vnū gen° febris cū alio vl' alijs ɔponi. ¶ Prio qn̄ vna pcedit aliā. sic qd̄ i ei° aduētu reperit i corpe disponē ad aduentū alteri°. vt si effimera prio eueniret a cā extriseca vt ab ira vl' nimio labore ⁊ hō. ⁊ corp° eēt male dispositū. q̄ ad ei° hūores: q̄r pati essent ad putredinē vl' ebulitionē. ⁊ tūc ipe calor febril' i spiritib° exn̄s occurēs hūorib° sic pparatis ⁊ disposit' febrē cāret hūoralē vl' putridā. ¶ 2° qn̄ vna precedit aliā dato qd̄ mā 2e n̄ sit disposita: s; p aduētū p° disponitur. vt si p accidet effimera. 2° hūoral' vl' putrida: qn̄ mā ei° disponit̄ ad ebulitionē vel putredinē p calorē effimere q̄ mā p° nō erat disposita. ¶ 3° qn̄ sil' ⁊ sel' p'les febres in codē corpe fiūt ⁊ ab vno agēte tm̄: vt qn̄ mā plm febriū. s. tā spūs q̄ hūores parati sūt isflāmari. ¶ 4° qn̄ a diuersis fiūt agētib° p codē tpe. vt si q̄s irat° balneū igredere. ⁊ rōe ire icurreret effimerā: ⁊ rōne balnei putridā: ⁊ i sūma aptitudo ⁊c. cū alijs ad h̄ maxie facit: ⁊ tu bn̄ ɔsidera. veꝝ hic nō q̄ raro ē putrida vl' q̄si nūq̄: q̄n ad eā sequat̄ effimera. Nā videm° q̄ ad facilē bubonē sequit̄ effimera quāto magis qn̄ est magna putredo in hūorib° exn̄tib° ad irra vasa ⁊ sil'r Raro e putrida qn̄ ad eam sequatur effimera

∴ Quod febres sanguinee et quartane rarius ceteris apparent.
: Febris sanguinis pot componi cum aliis febribus.

in ĩterpolata qñ est putredo magna signa aũt effimere bñ tũc occultãt̃ ꝑꝑ signa putride q̃ sũt magis molestãtia ⁊ apparẽtiora: qꝛ maius lumen offuscat minus. sꝫ ĩ die quietis putride saltim ĩterpolate apparẽt signa effimere. si qs diligenter ꝯsiderauerit. Si aũt fuerit ꝯtinua certe ꝯfundunt̃ ⁊ extimo ꝑcipi nõ posse: ⁊ sicut putrida ꝑ lõgã eius morã in mẽbris consumptis põt eẽ cã ethice. Ita etiã effimera. sꝫ hic ẽ locus speculatõis. vtrũ effimera hoc facit: dato ꝙ nõ transeat in putridã. ⁊ tu considera. Et vide supra in precedenti cº quõ põt ethica fieri incipiendo. Sed hec ethica cõsueuit euenire siccis colericis yracũdis ⁊ tristib⁹ q ex cã primitiua sic exiccantur. vt ex melia ⁊ huiusmodi. Et sequẽdo q̃ plĩm eueniunt dico ꝙ contingit quãdoqꝫ ⁊ satis frequẽter ethicã cuꝫ putrida ꝯponi. frequentius ãt putridam cũ putrida vt infra. ethica ãt nũqꝫ cũ alia ethica ꝯponitur: nec in eis proprie reperit̃ genus subalternũ. ⁊ hoc pꝫ bene ꝯsideranti q̃ dcã sunt in ꝓcedẽti cº. Iã dcm est putridam esse cãm ethice per longã eius morã ponendo mẽbra in calefcõ eẽ. ⁊ sic putridam cõplicari posse cum ethica. ⁊ ẽ de his q̃ bene contingunt satis frequenter. sed ꝯpõ ethice cũ putrida: qꝛ ethica sit cã putride est de his q̃ raro eueniunt. hec tamen compõ est possibilis qm̃ stat ꝙ in ethico hũores ad putredinẽ ꝓparent̃ ꝑꝑ malũ regimẽ aut ex alia cã ꝓmitiua. vñ calitas febrilis ethice in ipsis sic dispositis accẽdat̃. Et tũc ethic⁹ sentiet maiorẽ calitatẽ q̃ꝫ pº. ¶ Sꝫ dices quõ h: qꝛ calor ethice ẽ termin⁹ aliarum: dcm ꝙ dcm illud vificat̃ qm̃ ipsa scdꝫ plĩmũ ꝯseqt̃ ad alias febres: ⁊ alie raro ad ipsaꝫ. ¶ Et sequẽdo dcã auctorum ⁊ ꝓsertim Hal. zº de crisi. Et 8º terapẽ. ꝯpõ fit duob⁹ modis. pº. ꝯm ꝯpõnẽ. zº ꝯm vicinitatẽ. ⁊ si qs vult põt addere 3m q ẽ ꝯm vicinitatẽ. ⁊ ꝯꝫ ꝯpõnẽ sil'. Scdꝫ ꝯpõnẽ dupl'r. pº. aut ꝯꝫ ꝯpõnẽ ad quaꝫ resultat vna forª in toto sic aggregato. aut qꝛ vnusq̃sqꝫ hũor stat cũ alio reseruãs suã formã. Exm pl. vt cũ flã ꝯmiscet̃ col'e. ⁊ ĩde gñat̃ col'a vitellina aut citrina. ⁊ ecõuerso. ⁊ ĩde gñatur flã salsuꝫ: ⁊ in his nece ẽ vnũ alteri dñari. vt ĩ flãte salso. flã ⁊ in col'a vitellina col'a: qm̃ duo ꝯ̃ria paria nõ pñt adiuiceꝫ ꝯponi ꝯpõne ducẽte ad vnã formã. i. zº meta. ꝯmẽ. z3. Exm scdi. vt cũ nõ resultat ex eis vna forª: sꝫ q̃libꝫ remanet ꝯuãs suã formã. ⁊ ista ꝯpõ vocat̃ ꝓprie mixtio ꝑ iuxtapositiõeꝫ: ⁊ talis mixtio siue ꝯpõ põt fieri dupl'r: equal'r vl' iequal'r. et ista sunt imaginabilia ⁊ euenire possibilia. de quo supra de tertiana nõ pura. ⁊ tu ibi. zº ꝑ vicinitatẽ. vt qñ hũor vn⁹ ẽ in uenis: ⁊ ali⁹ extra. Et breuiter resecãdo mlta dicẽdũ ꝙ ꝯpositionũ ꝯm vicinitatẽ. Quedã ẽ tal' ex ꝑte loci tm̃: ⁊ nõ mãe vt qñ eadẽ mã spẽ: vt col'ica mouet̃ ad putredinẽ in diuersis mẽbris corꝑis sil' vl' successiue. Quedã ex ꝑte mãe tm̃: ⁊ nõ loci. vt qñ due diuerse mãe ꝯm spẽm vt col'a: ⁊ flã actualiter distincte: iuxta tñ posite ⁊ cõtigue sil' ⁊ semel mouent̃ ad putredinẽ vl' successiue. Quedã. n. ẽ ꝯpõ ex ꝑte mãe: ⁊ loci. sicut cũ diuerse ⁊ disticte mãe ꝯꝫ spẽꝫ ĩ diuersis locis ad putredinẽ sil' mouent̃ vl' successiue. ¶ Ex qb⁹ appet ꝙ plĩme febriũ ꝯpõnes sic ꝯtingere pñt: ⁊ multe tales imaginari q̈s ꝓseq scdꝫ earum oẽs modos supuacuũ duxi: ⁊ iutile vñ sic habẽs ꝙ ꝯtinua cũ ꝯtinua ꝯponi. vt zº de crisi ⁊. Aui. pª q̃rti. ꝓpo cap. nã imaginari oꝫ ꝑtẽ mãei q̃ ẽ ĩtra venas posse putrefieri in vno certo loco altera nõ putrefcã sibi cõtinua ꝑꝑ ĩeptitudinẽ sui ad putredinẽ: ⁊ ĩ loco distãti siue remoto pur ad ĩtra venas ꝯsimil'r posse ꝯtingeret ⁊ sic duas ꝯtĩuas posse sil' cãri vl' successiue: c⁹ oppositũ asseruert̃ q̃dã dicẽtes h nõ eẽ pol'e. qꝛ ista diuersitas in mã q̃ ẽ ĩtra venas q̃ est sic ꝯtinua: ⁊ in eodẽ loco clausa nõ põt ꝯtigere. ⁊ de h satis. experiẽtia aũt ẽ ad oppositũ eorum. Itẽ ꝯtinua cũ periodica: ⁊ periodica vni⁹ gener| cũ periodica alteri⁹. vt tertiana cũ q̃rtana quotidiana cũ tertiana. ⁊ ẽ de his q̃ scdꝫ plurimuꝫ eueniũt. nã nã de sanguie multũ sollicita raro ꝑmit tit sanguinẽ putrefieri. ad qd̃ ẽt facit sanguis ꝯtẽperãtia apta magis causis alterãtib⁹ resistere. ⁊ ꝓpterea pauce apparent febres sanguiee respectu aliarum. sil'r melia hꝫ duas q̃litates oppositas putrefactiõi: fridtatẽ. s. ⁊ siccitatẽ: ⁊ iõ raro putrefit: ꝑꝑ qd̃ pauce ꝯsil'r reperiũt̃ q̃rtane. Sec⁹ aũt d̃ flãte ⁊ col'a. vnde ab his duob⁹ hũorib⁹ ꝯm plĩmũ febres fiũt quare ⁊ ꝯpõ earum scdm plĩmũ respectu aliarum reperit̃. ¶ Et hic nota ꝙ nullus auctorum antiquorum expꝓssit febrẽ sanguis cũ alys cõplicari verum ꝯoar: ⁊ pl'es modernorum expꝓsse ponũt ipsius cũ alys ꝯpõne: q̃ est altero duorum modorum. aut qꝛ cuꝫ cõtinua tertiana flãtica vl' melica ꝯponit̃. aut cũ vna iterpolata. Hal'. aũt vt Auic. Ingt vr̃ sibi ĩ mã hac ꝯ̃dicere: qm̃ in zº de febrib⁹. io. cap. dixit Hal. febrẽ sanguis eẽ oib⁹ alys simplicitatẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ cõponi: qm̃ cũ putredo accidit sanguini ẽ cõis cuilibet hũori: ⁊ in eodẽ penul. cap. dixit. vr̃ ꝙ cũ putredine aliarum febriũ cõponat̃. ⁊ subdit Auicẽ. de hac ꝯ̃rietate Hal. nõ est necesse nos ꝓlõgare sermonẽ: qm̃ nõ iuuatur in eo medicus. Tu tñ teneas ꝙ fe. sanguinis põt cõplicari cum alys. vt cõtinua sanguinea cũ cõtinua tertiana sed quãtitas sanguinis est tanta respectu colere ĩ venis putrescẽtis ꝙ sensu nõ ꝑcipit̃ motus colere aut signa eius q̃ a signis sanguinis ꝯfundunt̃: ⁊ occultant̃. hinc cũ medic⁹ sit artifex sensualis iudicat ipaꝫ sanguineã tm̃. vñ dato qd̃ ibi sit ꝯpõ. tñ nõ est sensu ꝑcepta. ⁊ iõ apud medicũ nõ meret̃ dici ꝯposita. ⁊ hec videt̃ snia ysaac. 5. febriũ si verba ei⁹ debite ꝯsiderent̃. accidit tñ febrẽ sanguineã q̃ ẽ accidẽs apatis cũ vna periodica ꝯponi posse. vt qñ in aliquo corꝑe erit fe. colerica vl' flãtica iterpolata: ⁊ ei supueniet apa magnuꝫ sanguineũ faciẽs ꝯtinuã sanguineã. Itẽ si epati supueniret flegmõ: ⁊ stõ erisipilla tũc due causarent̃ febres vt pꝫ. ⁊ sic Hil. ferrarius ⁊ ꝯoar ꝯcesserũt expꝓsse possibilitateꝫ ꝯpõnis ei⁹. vt q̃nqꝫ experiẽtia oñdit. ¶ Et finẽ his iponẽs scito vt Auic. ⁊ aly ꝙ oĩs talis ꝯpõ est triplex. s. ĩtrans coalternans vel coalternata ⁊ cõicans. ĩtrãs ẽ vt ingrediat̃ vna sup alteram pria nõdũ cessante aut nõdũ eradicata. coalternãs est vt scda igrediat̃ ⁊ supueniat p⁹ eradicationẽ ꝓme: q. s. pria stetit in q̃ete ꝑ tẽpus ante euẽtũ zᶜ. cõicans siue coicidens ẽ vt sil' icipiãt due febres vel plures in eadẽ hora vl' paruꝫ post vt cũ icepit pria parum post icipit alia. Et hic aduerte ꝙ aliqñ fit talis subitratio febrium vt videant̃ vna ꝯtinua ꝓpterea qm̃ corꝑ⁹ nunqꝫ remanet mũdũ a fe. vñ cũ qs habebit plures tertianas ⁊ ante recessuꝫ vni⁹ paroxismi alius subitrabit. ⁊ qꝛ sic apparꝫ dicit Auic. tũc nõ est excusatio reductiõis ad significatões supple alias a ꝯtinuatõe: ⁊ periodicatione: qm̃. s. ad alia signa te trãsferras ne ex his duob⁹ decipiaris ꝑꝑ qd̃ subdit Auic. si paroxismi erũt breues tũc fiet crebra paroxismatio q̃ in vere ꝯtinua nõ reperit̃. si longi te trãsferras ad alia signa vt dictũ ẽ. ¶ Accidit ꝯpositio in genere ꝓpinquo vt colerice flãtica vt ĩ emitriteo. ⁊ in h casu illa q̃ tardi⁹ ⁊ postremo paroxismat ⁊ ẽ tertiana respectu flãtice: qꝛ de tertio in 3m. ⁊ flãtica de die in diẽ citi⁹ eradicatur ⁊ hoc cõtinet vitatẽ qñ ambe sunt pure: ꝙ si vna foret nota vt tertiana: ⁊ flãtica pura possꝫ ꝯtingere oppositũ. ⁊ tu cõsidera. Et in sũma lꝫ sint ⁊ esse possint multe cõpositiones: tñ nõ est eis nomen ipositum preterqꝫ emitriteo de quo in sequenti rubrica.

De cognitione ꝯpositionis febriũ.

¶ Clauis ad cognoscẽdũ fe. ꝯpositas ẽ cognitio suorum simpliciũ vt zº de crisi. nã facile ẽ cog̊scer̃ febrẽ eẽ cõpositã. sed difficile ẽ cognoscere ex qb⁹ ꝯponat̃ febribus ⁊ ideo attẽde cognitioni signorum simpliciũ febriũ. vnde dic̃ pº ꝙ qñ effimera ꝯiũgit̃ putride: tũc obtenebrant̃ signa effimere: neqꝫ a medico cognoscunt̃ disticta: ⁊ iõ auctores de tali ꝯpõne nõ curauerũt. Est verum ꝙ q̃nqꝫ accit effimera ex buhõe. deide subseq̃t̃ putrida. ⁊ sic ꝑt qs automare ꝯpõnẽ

Compositio fit duobus modis.

Continua cum continua pot componi.

earũ adinuicẽ: ⁊ hãc omittẽdo dicendũ de cõpõe ethice
cũ putrida: q̃ supra ẽ ex illis q̃ ambigue sunt. nã latica se/
pe iudicat̃ ethica: vt supra de latica. Et zoar. cuiꝰ cognitio
ẽ difficil: nõ apd illũ q ẽ subtil speculatiõis: ⁊ certe ẽ diffi
cilis cognitõis: qñ ẽ cũ ꝯtinua ꝯplicata. hec. n. cõpõ cogno
scit̃ si qs attẽte ꝯsiderat: vt Gal. pmo de dñs febrium.
Mulier qdã patiebat̃ ethicã cũ putrida: quã ipse cogno
uit: qꝛ ꝺ die ⁊ de nocte breues fiebãt ptes ꝑoxismi ⁊ mul/
totiẽs soluebat̃: cũ aliq̃li liquore siue sudore. rorido: de/
inde corpꝰ remanebat ad tactũ tꝑatũ: nõ absolute: sed in
cõparatiõe ad id qd apparebat tꝑe ꝑoxismi: ⁊ cũ ea com/
prehẽdebat ethicã: qa ꝓ eo tꝑe: qꝛ cessãte iuasiõe sentie/
bat in arterijs caliditatẽ magnã. nõ. n. ptes arteriaꝝ re/
frigerabãt̃ cessante ꝑoxismo: sicut alie pticule circũstan
tes. neqꝫ velocitas ⁊ spissitudo pulsus demittebãt̃: ⁊ po/
tes addere ꝙ sꝑ post cibũ sentiebat se supcalefieri: vt su
pra de ethica. verũ qñ putrida ẽ de febribꝰ arefacientibꝰ
hoc signũ ꝓ magna sui pte ꝯfundet̃. ꝯsidera. ¶ Sed di/
ces. itelligo hãc cõpõnẽ facile: qñ ẽ putrida iterpolata ꝑ
ꝑoxismũ augm ⁊ decremẽtũ: vt dictũ ẽ. Sed qñ ẽ cũ ꝯti/
nua cõposita quõ hoc itelligã: dico ꝙ ꝑ hec signa. Quia
videbo egrũ extenuatũ: ⁊ ꝙ vrina erit aliqñ silis vrine
sani cũ q̃dã oleaginitate: ⁊ aliqñ fuerit colorata ⁊ spissa:
⁊ sempꝛ ifirmꝰ calebit: ⁊ pulsus erit strictus cũ q̃dã mol
licie: ⁊ i occasu solis sentit in dorso mẽbris ac lacertis fri
gus vl aliquã mutationẽ cũ nausea malo appetitu: ⁊ in
oculis: ⁊ facie hẽbit iflatiões pallidas ⁊ i pedibꝰ silr: ⁊
ꝙ vene corꝑis: ⁊ figure ossiũ iã iceperũt apparere vltra
debitũ: ⁊ ꝙ cutis frõtis: ⁊ timpoꝝ incipit arefieri: ⁊ ꝙ pꝰ
cibũ assũptũ calor febrilis maifeste auget̃. ⁊ ita cogno/
sces cõplicationẽ ethice cũ flãtica: ⁊ eodẽ mõ ꝓcede de
signis tertiane ⁊ quartane cũ signis ethice suo mõ vt hic
⁊ sic ꝑ hũc modũ deuenies i cognitionẽ oĩuz taliũ com/
põnuz: sꝫ q̃ ẽ ethice cũ flãtica ẽ de his q̃ ꝭm plurimũ eue
niunt respectu aliaꝝ: ⁊ hec ꝺ tali cõpõne sufficiãt. ¶ De
cõpõe aũt putride cũ putrida dicẽdũ: vt ꝓportionabilr
supra: ꝙ oꝫ pꝰus cognoscere diligẽter: vniuscuiusqꝫ spẽm:
⁊ hoc cognoscere nõ ẽ difficile: vt 2° de dñs febriũ. Et i/
cipiã a ꝯtinuis. vbi pꝰus nota ꝙ qñ sanguinea ꝯiũgit̃ cuz
alia putrida signa alterius putride ꝯfundunt̃ ⁊ occultã/
tur a signis sanguinee ꝑꝑ abundãtia maiorẽ sanguis suꝑ
alios hũores. nã sꝑ maius occultat minꝰ: ⁊ hoc maxie hꝫ
ṽtutẽ: qñ alius hũor nõ supabũdaret ṽtualiter: qꝛ eo ca/
su nõ occultaret̃: sꝫ manifestaret̃ magis. ꝯsidera. ¶ Est
itaqꝫ cõpõ pma ꝓ nũc i ordie: qñ. s. sinochus cũ causoni/
de ꝯiũgit̃ vincẽte sanguine: ⁊ appellat̃ sinochus causoni
des. scda qñ colera vincit ⁊ sanguis subdominat̃: ⁊ voca
tur causon sinochalis. Et ista cognoscũt̃ ꝑ sua signa. vñ i
pmo casu appellata ⁊ fortiora apparẽt signa sanguis. i 2°
eꝯ: ⁊ tu ꝑ iª discurre supra i suis rubricis. ¶ Utrũ sit pos
sibilis cõplicatio ꝯtinuaꝝ iã dictũ ẽ. Et dixit Auic. ꝙ cũ
fuerit febris ꝯclusa cum rigore absqꝫ sudore: lꝫ aliqñ ad
plures rigores seq̃tur sudor: tũc iudica cõpõnẽ diuersaꝝ
.s. mãerum: quaꝝ vna ẽ apta expelli ꝑ sudorez: ⁊ alia nõ:
Et subdit qñ videbis i ꝯclusa. i. ꝯtinua supfluitatẽ i dura/
bilitate ⁊ ꝓlixitate frigoris vl rigoris: tũc existima com
.·. põnẽ. nã ꝓpiuz ẽ ꝯtinuaꝝ nõ horrere. aliꝺ signũ cõpõis re
ditio horripilatiõis pꝰ qetẽ: vt i emitreo. Et nõ ꝙ ꝭm di/
uersitatẽ materieꝝ diuersa hec signa apparebũt: ⁊ diuer
se hore inuasionis. vt supra de eis. Qñqꝫ cõponit̃ ꝯtinua
cũ iter pma eiusdẽ generis vt flãtica ꝯtinua cũ iterpola/
ta flãtica. lꝫ sit raro: ⁊ tũc occultat̃ exacerbatio: q̃ i conti
nua debẽt apparere ꝑ motũ iterpolate: ⁊ signa ꝯfundũt̃
maxᵉ qñ sũt de eadẽ mã ꝙ si ꝯtingat ipsas eẽ ꝺ diuersis
flãtibꝰ: vt ꝯtinua de flãte dulci: ⁊ iterpolata ꝺ acetoso vl

.·. Proprium ẽ continuaꝝ nõ horrere.

salso: tũc ex signis suis diuersis bñ cõphẽdet̃. Dixit ⁊ alr
auctoritate i libello de circuitibꝰ febriũ. Si i circuitu fe/
bris flãtice inueneris febrẽ circuitꝰ horarũ octo: vt sicut
durat accessio horis sex: ⁊ qescat horis duabus: scias ꝙ
eger patit̃ tres febres flãticas: qꝛ hore octo sũt tertia ps
circuitꝰ febris flãtice: ⁊ silr cũ inueneris circuitũ. 16. ho/
raꝝ scias ꝙ patit̃ tres tertianas: qꝛ. 16. hore sũt tertia ps
circuitꝰ fe. tertiane: ⁊ silr cũ iuenis circuitũ. 18. horaꝝ. sci
as ꝙ patit̃. 4. q̃rtanas: qꝛ. 18. hor̃ sũt. 4ª. ps circuitꝰ fe. q̃r
tane. In colerica aũt ⁊ melica silis cõpõis accidit oppositũ eiꝰ qd dictũ ẽ de flãtica: qm̃ ꝭm plurimũ accidit ꝙ mã
faciẽs iterpolatã mouet̃ i die qetis exacerbatõis: lꝫ ẽt ꝯ/
tingat moueri qñqꝫ i die motꝰ exacerbatõis. Et similr ꝺ
melica. ¶ Ideoqꝫ i febre cõposita ex tertiana ꝯtinua ⁊
tertiana iterpolata accidit ꝭꝫ plurimũ vt vna die stet cõ
tinua cũ sua exacerbatõe: ⁊ alia die stet ꝯtinua cũ mani/
festo ꝑoxismo: ⁊ tertia die sine exacerbatõe ⁊ paroxismo
Si tñ occurrit: vt coinciderit interpolata cũ exacerba/
tione: tũc lꝫ sit occulta exacerbatio: ꝑoxismus tñ reddit̃
fortior ⁊ itẽsior q̃ꝫ eẽt si eadẽ hora nõ occurrerẽt. Aliqñ
tñ pñt occurrere i diuersis horis ꝑꝑ materie difformita/
tẽ: vt de flãtica paulo ante dicebat̃. ¶ Quidã dicunt ꝙ
qñ colera putrefit ex venas: ⁊ nõ ad apostema faciẽdũ: ⁊
hoc i diuersis locis: tũc cãbit duas tertianas: q̃ ambe ea
dẽ mouebũt̃ die. ꝙ si i vno loco tm̃ erit: ⁊ nõ erit excedẽ
tis q̃ꝫtitatis: faciet tertianã simplicẽ. Si ṽo multa gene/
rabit cõpositã: q̃ dr̃ duplex tertiana: q̃rũ vna mouet̃ vna
die: ⁊ alia secũda die. Et breuiter attẽde multũ pncipijs
inuasionis febris ⁊ horis. Nã he cũ alijs suis signis faci/
le te i cõpositaꝝ cognitionẽ ꝺducẽt. Et tu bñ ad hec oĩa
ꝯsidera. q̃ sic discursiue relinquo. Accedẽs ad alias q̃ de
iterpolatis. ¶ Et dico vt supra. ꝙ ad cognitionẽ iterpo/
lataꝝ: nõ oꝫ attẽdere periodos supple tm̃: sꝫ ad acciª ꝓpꝛa
ne ꝯtingat error: ꝑꝑea dicebat Auic. nõ oꝫ ꝙ medicꝰ vo/
lẽs hẽre noticiã febriũ putridaꝝ simpliciũ vl cõpositaꝝ
occupet̃ tota occupatõe cũ ꝑoxismis: vt solũ ꝭꝫ ꝑiodũ iu
dicet̃: qꝛ si sic caderet error: qm̃ iudicaret duas tertianas
eẽ flãticã: qm̃ hñt oĩ die ꝑiodũ: ⁊ sic de alijs: sꝫ supple oꝫ
vt occupet̃ cuz signis ꝓprijs: ⁊ ꝑ iª iudicet. ⁊ iõ qñ vides
ꝑoxismũ oĩ die fieri cũ signis ꝓprijs tertiane: tũc scias ꝙ
sũt due tertiane: ⁊ hoc bñ ⁊ necessario dꝫ attẽdere medi
cus. qm̃ si existimaret has duas tertianas eẽ flãticã iter
ficeret. ꝯsidera. Et iõ attende modũ q̃litatẽ ⁊ horã affli/
ctiõis. nã si videris ꝑoxismũ de tertio i tertiũ absqꝫ rigo
re pũctione velocitate ⁊ spissitudine pulsus ⁊ alijs signis
ꝓprijs tertiane: sꝫ videris ꝑoxismũ ꝺ tertio i tertiũ cum
diuersitate ⁊ tarditate pulsus: ⁊ vrina discolorata: ⁊ cuz
hoc ꝑoxismus nõ festinat ad statũ: ⁊ ẽ lõgior ꝑoxismo ter
tiane. tũc nõ iudicabis tertianã: sꝫ duplicẽ q̃ntanã. Cõsi/
militer si videris ꝑoxismũ oĩ die cũ rigore ⁊ iordinatiõe
⁊ nõ cũ frigore puro: ⁊ cũ siti valida ⁊ oris amaritudine
⁊ existẽtibꝰ colicis cũ sudore abundãte. vrĩa tincta pul/
su veloci ⁊ spisso: ⁊ cũ hoc ꝑoxismꝰ ẽ breuis spatij: ⁊ ad sta
tũ festinat: nõ debes hãc quotidianã: sed duplicẽ tertia/
nã siue cõpositam pronunciare. Et ꝭm hec duo exempla
debes in alijs oĩbꝰ ꝓcedere: ⁊ certe cum videris accidẽ
tia paroxismi nõ eẽ vniꝰ materie: debes statim suspicari
de cõpõe: de qua in scdo vel tertio die magis certificabe
ris. Itẽ scito ꝙ si tertiana ẽ cõposita ex tertiana pura: et
tertiana nota oĩ tertia die acutior erit ꝑoxismus. qñ pu
ra acutionẽ facit: ⁊ cõsilr dic in cõpositiõe flãticaꝝ q̃rta/
naꝝ. Uolo hec tibi sic generalia de cõpõe iterpolatarũ
sufficere: ꝺ qbꝰ tãqꝫ ꝺ his q̃ raro eueniũt auctores spãlia
nõ fecer̃t capl'a. nã ꝺ his q̃ raro eueniũt. apd medicũ ñ ẽ
sciaꝫ. veĩo ãt ad eã spẽz q̃ famosa ẽ apd medicie auctores

¶ De diffõne diuisiõe cãis ⁊ signis emitritei. R̃ca II.

Emitriteus vt nomẽ ipꝫ sonat est fe-
bris cõposita ex duabꝰ
febribꝰ q̃rũ altera ẽ tertiana. dcm̃ ab emi qđ
est dimidiũ ⁊ triteos tertiana: ⁊ sic descriptꝰ
est emitriteꝰ cõiter acceptꝰ. Prop̃e ãt acce-
ptꝰ ẽ ic̃ q cõiter venit: ⁊ describit̃ ab Auic. ꝙ
est febris ꝯposita ex duabꝰ febribꝰ: q̃rũ vna ẽ tertiana: ⁊
altera flãtica: ⁊ fit ĩ die vno ꝑoxisinꝰ tertiãe ⁊ q̊tidiãe si-
mul aut ꝺm semitã cõitatis ⁊ vnitiõis: qꝛ cõiter simul ĩ-
ueniũt eoꝝ ꝑoxismi vl' exacerbatões: aut ꝺꝫ semitã co-
alternatõis ⁊ vicinitatis: qꝛ ꝑoxismi vl' exacerbationes
sũt vicini: ⁊ nõ miscẽt̃: sꝫ coalternatim veniũt: qꝛ post re-
cessuꝫ vniꝰ alter venit: aut ꝺꝫ semitã ĩtroitꝰ: vt qꝛ añ re-
cessuꝫ vniꝰ alia sup̃gred̃iat̃: vt supra declaratũ est. Et
difficilioꝛ ad cognoscẽdũ est p̃ᵃ. deinde 2ᵃ ẽ faciliorꝛis co-
gnitiõis. 3ᵃ ãt medioꝰ. ꝯsidera ꝑ textũ Auic. qꝛ visus est
accepisse scđaꝫ ꝓ 2ᵃ ⁊ 3ᵃ. nã đ 3ᵃ nullã fec̃ mẽtionẽ: ⁊ hec
febris plus a tertiana noĩatur: ꝑpea ꝙ colera ẽ apta cũ
putrefit magis putrefacere flã q̃ꝫ eꝯ ratiõe sue fortis ca-
liditatis putredinalis: ⁊ sue ꝓfunde penetratõis: q̃r secũ
facilius trahit flã q̃ꝫ eꝯ: ⁊ sic febrẽ cãt cõpositã. ¶ Et di-
uidit̃ emtriteus ĩ veꝝ nõ veꝝ purũ nõ puꝝ: certissimuꝫ
nõ certissimũ: maiorẽ minorẽ ⁊ mediũ. ṽus ⁊ purꝰ idẽ sũt
2º de d̃fijs febriũ. ⁊ Auic. de eo ingt: ⁊ iã ponũt emitriteũ
purũ febrẽ cõpositã: q̃ fit ex tertiana extrinseca. i. ĩterpo-
lata: ⁊ flãtica intrinseca. i. ꝯtinua: ⁊ illã q̃ ẽ p̃ter illã nomi-
nãt nõ puꝝ. certissimꝰ ẽ: qñ vnꝰ ex his hũoribꝰ alteꝝ non
sup̃at. nõ certissimꝰ qñ sup̃at vl' sup̃abũdat. Maioꝛ emi-
triteꝰ: vt salernitani Gilber. ⁊ eoꝝ seq̃ces: ẽ: qñ colera pu-
trefit intꝰ: ⁊ mel'ia ex̃. Minoꝛ qñ colera putrefit intus ⁊
flegma ex̃. medius qñ flegma putrefit intus: ⁊ colera ex̃.
Sꝫ ĩ hoc discordatꝰ ẽ plateariꝰ a passionario: gordoniꝰ
ṽo tales đ his ṽsus posuit. Maioꝛ emitriteꝰ ĩ venis flã re-
cõdit. Exteriꝰ colerã. mediꝰ ꝯuertit̃ illi. Pessimꝰ humorũ
inest in venis. i. mel'ia. fel cogt ex̃: sꝫ vt Auic. hec sũt ĩ qbꝰ
sup̃flua occupatio nõ ẽ bñda: sũt eteni inutiles ꝺmones.
⁊ q̃dã in ipsis ꝓcedẽtes dixerũt: ꝙ adhuc diuidit̃ ĩ sim-
plicẽ: ⁊ cõpositũ: ꝑ simplicẽ ĩtelligẽtes veꝝ puꝝ. ꝑ cõpo-
situm illum cui superuenit altera febris: ⁊ sic erunt tres
vel quatuoꝛ febres simul.

Signa demõstratiua. Primũ signũ ⁊ ꝓp̃uꝫ magis: qꝛ
sumptũ a nã materieꝝ: qꝛ spaciũ huiꝰ febris ĩ
vno duoꝝ dieꝝ. s. ĩ illo ĩ quo fiũt ambo ꝑoxismi ẽ lõgius
ꝑoxismo tertiane: ⁊ fit magis q̃eta. s. ab accidẽtibꝰ col'ice
pure de siti ĩflãmatõe: ⁊ alijs suo caº vidẽdis: sꝫ ĩ alia die
in q̃ remanet. s. sola flãtica ẽ leuioris ꝑoxismi: qꝛ solũ ac-
cidit exacerbatio flãtice: q̃ ẽ leuioꝝ accidẽtiũ q̃ꝫ sit flãti-
ca ⁊ colerica simul. hoc tñ signũ ñ ẽ sic ꝓp̃uꝫ gnetiã opoꝛ-
teat adducere alia ꝯparia signa. i. cõparãtia. Cũ hoc ẽ si-
mil' significãtia ꝙ hec diuersitas ẽ ex ꝑte materiei. nã si
fieret cõpõ đ tertiana nota cũ tertiana pura de mã pau-
ca ⁊ miti. In hac. n. cõpõne fieret vna die: vt ĩ die tertia-
ne note: spaciũ lõgiꝰ: ⁊ accidẽtia q̃etioꝛa q̃ꝫ ꝯueniãt tertia-
ne pure: ⁊ ĩ alia ꝑ paucitatẽ materiei: ⁊ eiꝰ miticitatem
erit ꝑoxismꝰ breuis ⁊ paucoꝝ accidẽtiũ. Scđm. ꝙ qñ in
emitriteo horripilatio ꝺm plurimũ reiterat̃: ⁊ hoc maxᵉ
qñ ꝑoxismi simul ĩuadũt: ⁊ h̃ ĩ emitriteo ṽo. nã cũ cole-
ra sit ex̃: fac̃ rigorẽ: ⁊ cũ flã sit ĩtra: fac̃ circũ ĩfrigidatõem
ex qbꝰ duobꝰ cãtur horroꝛ: q ẽ mediũ ĩter rigorẽ ⁊ frigꝰ.
scđo de d̃fijs febriũ. vñ ꝓ signo ṽificãdo imagineris ꝙ
cũ colera sit ex̃ venas cito mouetur: ⁊ flã sup mẽbra poꝛ-
tat: flã ãt tarde: ⁊ ĩfrigidat: ⁊ cũ mouet̃ caliditatẽ colere
suffocat: ⁊ caloꝛ expãsus ex motu flãtis ad ĩtra retrahit̃:
⁊ sic fit mõ expãsio: mõ retractio: ad quoꝝ motꝰ seq̃tur
horroꝛ siue horripilatio: ⁊ exꝑiẽtia inuẽtũ ẽ: ꝙ vsq; ad q̃-
tuoꝛ vices accidit hoc ꝺm plurimũ. Et cũ illa horripila-
tiõe adhuc stat caliditas ꝑcepta ab ipsa colera ĩ mẽbriꝫ
posita. Tertium signum. ꝙ in ṽo emitriteo corpꝰ nõ ĩte-
gre mũdificat̃: qꝛ altera febriũ ẽ ꝯtinua. Quartum. ꝙ qñ
ꝑoxismi sũt subintrãtes aut cõicãtes: qꝛ vnꝰ cũ alio ve-
nit: aut parũ post: tũc fit magna cõmotio. ⁊ sil'r ĩ augmẽ-
to: ⁊ sil'r fit reditꝰ horripilatõis ꝑ diuersitatẽ materieꝝ
⁊ ipsas in diuersis horis moueri: ⁊ fit statꝰ lõginquꝰ. nã cũ
corpꝰ ex p̃mo ꝑoxismo sit sup̃calefactũ: ⁊ statũ expectãs
sup̃uenit deĩde horripilatio vl' rigoꝛ: ⁊ iõ tardat: ⁊ hoc to-
tũ ꝑ pugnã materieꝝ: vt supra. ¶ Quintũ signũ. ꝙ euẽ-
tus statꝰ eiꝰ ẽ mediꝰ ĩter euẽtũ statꝰ flãtice ⁊ colerice. hoc
. n. fac̃ reuolutio vniꝰ materie sup aliã: qm̃ flã tardat co-
lerã: ⁊ colera velocitat flã. ¶ Sextũ. ꝙ paꝝ tepescit cũ
sudoꝛ̃ flãte sua frigiditate colerã ĩgrossãte. s. respectu eiꝰ
qđ fit ĩ colerica pura. ¶ Septimũ. ꝙ ĩ suis ꝑoxismis ser-
uãtur ordo: vt qđ tertiꝰ ẽ similis p̃mo: ⁊ quartus secũdo.
¶ Octauũ ⁊ ẽ a ꝯsuetudĩe vl' etate sũptũ: vt cũ q̃s ꝯsue-
tus ẽ colerã multiplicare: ⁊ colericas pati egritudines:
vtputa rõne cõplexiõis ⁊ regimĩs: deinde facit regimen
flãtis multiplicatiuũ: ⁊ ad febrẽ deinde ꝑuenit: tũc suspi-
cãdũ ẽ illã eẽ cõpositã ⁊ emitriteũ: vt ṽbi grã. qñ q̃s ẽ co-
lericus: ⁊ pauꝑ vtẽs acrumibꝰ ⁊ hꝫ. vigilijs: ⁊ alijs exerci-
tijs: vt ad stgtũ ꝑueniat: vt clericꝰ ad ep̃atũ: ⁊ cũ factus
est ep̃us vtit̃ q̃ete cibis multis: ⁊ flãtis multiplicatiuis.
ẽt ꝑ viã indigõnis: qꝛ multo plus solito se replet: tũc cũ
talis febrit suspica de emitriteo. ⁊ iõ multi tales diuina
iusticia cũ emitriteo moriũt̃. Proportionabiliter đ eta-
te: vt cũ q̃s trãsit de pueritia ad adolescẽtiã: ⁊ ĩ p̃nº ado-
lescẽtie febrit suspicandũ de emitriteo. qm̃ de colera ꝑ
p̃nm adolescẽtie: de flãte ṽo ꝑ pueritiã: ⁊ qđ vterq; hũoꝛ
sic ĩ eo putreat. sil'r si q̃s febrit ĩ p̃nº senectutis p̃ᶜ: qꝛ rõe
iuuẽtutis: q̃ p̃cessit đ colera suspica. de flãte ṽo rõne sene-
ctutis. ¶ Nonũ a pulsu sũptũ: ⁊ ẽ ꝙ ĩ suis d̃fijs medio-
mõ se hꝫ ĩter pulsuꝫ tertiãe pure ⁊ flãtice: ⁊ cã pꝫ. ¶ De-
cimũ sũptũ ab vrĩa: ⁊ ab alijs exeũtibꝰ: vt ꝙ vrĩa ẽ tarđ
digõis supple respc̃u vrĩe tertiãe pure: ⁊ ẽ remissioris co-
loris ⁊ g̊ssiorl sb̃e ⁊ g̊ssioris sedimĩs: vomitꝰ ẽ p̃mixtꝰ ex co-
lera ⁊ flãte: ⁊ sil'r egõnes: qꝛ talis ẽ mã q̃ dñat̃. ¶ Unde-
cimũ qđ ẽ haly cõprehẽdẽs multa ex suprascriptis: qđ ad-
do ad maiorẽ noticiã: ẽ ꝙ febris ẽ ꝯtinua ⁊ ĩterpolatõeꝫ
hꝫ. vñ vna die ẽ leuioꝛ altera: vt dcm̃ ẽ: sꝫ attẽde ne deci-
piaris ꝙ ĩ ꝯtinua nõ apparẽt signa ꝯtinue ex colera: ⁊ h̃
dico ne tu crederes ꝯtinuã ꝓportionalẽ de col'a: que ẽ
vna die leuioꝛ altera: ꝙ eẽt emitriteꝰ: et ĩ tpe accessiõis
magnũ patit̃ rigorẽ: et bis ter vsq; ad. 4. vt supra ĩ die eo-
dẽ: et ꝙ tenoꝛ suꝰ ẽ eq̃lis: qꝛ debile similat̃ debili: et foꝛ-
te forti. ¶ Duodecimũ sumit̃ ex statiõe. i. ex iudicio do-
minij vniꝰ hũoris sup aliũ. nã si flã dñat̃: ꝑoxismi sũt lõ-
giores. qꝛ flã magis ꝓlõgat et tardat: et horripilatio mi-
noꝛ: qꝛ redit plus ad ĩfrigidationẽ: et coartatio pulsus
fortioꝛ: ꝑ multos vapores a flãte eleuatos: ꝙ flã est ad
ĩtra venas putrescens: ⁊ extremitates infrigidãt̃: et tar-
dius mundificat̃ a suo frigore respectu tertiane: vrina ẽ
albioꝛ cruda magis: sudoꝛ nullꝰ aut ꝑuus etas puericie
senectutis ꝯ̊. ꝯsuetudo: et q̃ currunt cursu hꝰ signãt do-
miniuꝫ flãtis sup colerã: vt ars sexus: et hꝫ. đ qbꝰ supra đ
flãtica: ꝙ si colera dñat̃ ꝑoxismi sunt breuiores ⁊ extre-
mitates velocius calefiunt: et sitis et vomitus coler̃ plꝰ:
et sudoꝛ magis exuberãs: et aliqñ horripilatio: aut rigoꝛ
vrina tincta vehemẽtius. Etas iuuẽtutis ꝯpl'o colerica.
ꝯsuetudo. ars. sexus et hꝫ. ꝑ ꝯ̃riũ eius qđ đ flãte dictũ ẽ.
ꝙ si humores dicti eq̃les erunt tunc frequẽtãt̃. i. equãt̃
significatões siue signa. vñ isaac. si materie fuerit: eq̃les

in q̃ꝫtitate significatões eq̃liter fiūt: vt sit rigoꝛ ꝛ ifrigida
tio eq̃lis: ꝛ extẽsio febꝛis iter velocẽ ꝛ tardã: ꝛ sic ꝺ alys
vel frequẽtaẽ: qꝛ nũc vni⁹ apparet significatões: nũc al
teri⁹: ex q̃ruꝫ frequẽtatõe apparet significatiões eẽ mi
xtas: ꝛ frequẽtãẽ hoꝛripilatões. i. hoꝛripilationũ iteratio
nes: ꝛ ẽ hoꝛripilatio pura ꝯpleta. i. ꝟus hoꝛroꝛ ꝛ nõ rigoꝛ:
vt supꝛa: neq̃ꝫ ꝑuenit ad rigoꝛẽ. Et qñ ẽ manifestũ ꝙ sit
emitrite⁹ ꝟus rigoꝛ ẽ debilioꝛ: vt supꝛa q̃ꝫ i tertiana pu
ra: qꝛ dato ꝙ flã nõ sit ex̃ vẽas alterãs colerã ipaꝫ i cali
ditate sua remittẽdo: tñ adhuc sic clausuꝫ i venis suis va
poꝛibus alterat colerã: ꝛ nõ ꝑmittit ipaꝫ cãre rigoꝛẽ foꝛ
tẽ: ꝛ foꝛtasse iteraẽ i ea frigus ꝛ hoꝛripilatio. Jta vt faci
at errare i statu vt scis: qꝛ extimaẽ ꝙ ꝑꝑ caliditatẽ expã
saꝫ: iã sit stat⁹: ꝛ nõ ẽ: imo redit hoꝛripilatio: ꝛ frig⁹ aliqꝺ:
ꝛ multiplicaẽ i vẽtre caliditas cũ frigoꝛe extremitatuꝫ:
vt supꝛa. ¶ Ex q̃bus hẽs signa ꝟi emitritei sic ab Auic.
posita. De q̃ emitriteo dixit Rogeri⁹ ꝙ ipse cognoscitur
ꝑ ꝯtinuũ caloꝛẽ ꝛ lẽtũ a pn°: ꝛ ꝑ ꝑoxismũ ẜm motũ quo
tidianũ i hoꝛis flãtis: ꝛ ꝑ fritatẽ extremoꝝ i pmis hoꝛis
flãtis. Et ꝑ tertianũ rigoꝛẽ i q̃busdã ꝑtib⁹ ẜm positionẽ
colere: ꝛ ꝑ doloꝛẽ capitis grauedinẽ sõni multitudĩe va
poꝝ flãtl eleuatoꝝ: ꝛ si ꝓpo noĩe vocẽẽ stati rñdẽt: ꝛ ꝑ ꝩ
ꝺrt a litargia: ꝛ ꝑ clausurã palpebꝛaꝝ: ꝛ ꝑ vrinã remissaꝫ
subruffã spissaꝫ ꝛ liuẽtẽ i supioꝛi regiõe: ꝛ si hic nõ ẽ oꝛdo
in positione signoꝛum: tibi ꝛ tue frequentie iputa: queꝫ
cum domi eris oꝛdina: vt ego faciam.

Signa demõstratiua maioꝛis emitritei. Quia infir
mus ꝯtinue affligiẽ cũ itẽso caloꝛe: ꝛ ꝺ 3° i 3^m
magis molestaẽ: ꝛ adest siccitas oꝛis. ꝛ lingue cũ nigredi
ne ꝛ aspitate: istãtia vigiliaꝝ: ꝛ pulsus velox magn⁹ ꝛ fre
quens: ꝛ ꝺ 4° i 4^m hꝫ ꝑoxismũ q̃rtanariũ quẽ cog̃sces ex
signis suis: vrĩa ignea ꝛ ruffa: etas: ꝛ ꝯplõ regimẽ ꝯsuetu
do ars sexus te adiuuabũt: vt supꝛa ad ei⁹ cognitionẽ. ꝙ
si ꝯtinget mãꝫ melĩcã putrere ad itra: ꝛ colerã ad ex̃: vt
qñq̃ꝫ quã febꝛẽ nõnulli maioꝛẽ emitriteũ faciũt: tũc erit
febꝛis cũ lẽto caloꝛe: ꝛ ꝺ 4° i 4^m magis affligit hoꝛa me
lãcolie ẽt erit siccitas ac nigredo lingue cũ istãtia vigilia
rũ: ꝛ i sõnys videbũt res nigras: vt coꝛpa moꝛtuoꝝ: ꝛ ali
qñ citrinas rõne colẽ: ꝛ ꝺ 3° i 3^m supꝑueniet ꝑoxism⁹ cum
hoꝛripilatõe: ꝛ alys signis tertiane pure: ꝫ qꝛ poterit eẽ
tertiana nota: iõ ad i^a te suo loco trãsferas. nã nisi simpli
ciũ hẽbis cognitionẽ: vt supꝛa nõ hẽbis ꝯpositoꝝ. vꝛina
erit rubea subtilis ad quãdã tẽdẽs fuscedinẽ seu liuedi
nẽ: ꝛ qñq̃ꝫ erit plumbea ꝑ totũ. pulsus erit strict⁹ tard⁹ et
ꝑu⁹. i statu ãt magn⁹ ꝛ velox: nõ tñ tm̃ sic si melĩa putre
ret ad ex̃. ꝛ trãsacto ꝑoxismo redit ad strictũ: vt dcm̃ ẽ: ꝛ
hꝫ. lx. hoꝛas i sũmo ꝛ. xy. getl. Et ad hoc significãdũ: vt su
pꝛa adiuuat tp̃s anni ꝯsuetudo regimẽ etas ꝯ̊. ars sexus.

Signa demõstratiua medy emitritei. Quia ꝯtinue
affligiẽ cũ caloꝛe valde itẽso cũ alienatiõe fu
roꝛe istãtia vigiliaꝝ nigredine ꝛ aspitate ligue cuꝫ vehe
mẽti siti ꝺ tertio i tertiũ magis affligiẽ: ꝛ ꝩ i hoꝛa colere:
ꝛ iualescet ꝩ febꝛis oĩ die i hoꝛa flãtis: ꝛ iuadit ꝑoxism⁹
cũ accidẽtib⁹ q̊tidiane. vrĩa ruffa vel subruffa cũ medio
cri suba liuẽs i me^a regiõe supꝛa. ad qꝺ significãdũ adiu
uãt etas ꝯ̊. ꝯsuetudo ꝛc̃. vt supꝛa. Et vt Silb. hꝫ. xxxvi. ho
ras i sũmo laboꝛe: ꝛ. xy. falsa gete. Et ex his hẽs modũ di
latãdi te i signis si cupis. nã ẜꝫ materieꝝ cõpõnẽ cõpõe
ꝛ signa. Et ꝓ termino hoꝛaꝝ iã dictaꝝ nota hãc regulã
ꝙ mã putrefcã itra venas hꝫ tot hoꝛas i sũmo laboꝛ q̊t
hꝫ mã putrefcã ex̃ i sũmo: ꝛ ñ sũmo ꝫ colera putrefcã ex̃
hꝫ. 24. hoꝛas i sũmo: ꝛ ñ sũmo: g̊ ad itra putrescẽs: ꝛ ꝩ ma
xie si ñ ipediaẽ. nã ipa ñ ipediaẽ. imo magis augeẽ cũ mľ
tipliceẽ ex sanguine ratiõe furoꝛis sanguinis secũ mixti
intra venas qꝺ nõ contingit i flãte. Ex parte aũt flãtis
ad extra putrescentis alie. iz. attribuuntur hoꝛe.

Pronostica. Maioꝛ emitrite⁹ penes 2^m modũ
raro accidit: ꝛ si venit raro curam
recipit. penes ꝟo ꝑ̇muꝫ modũ cito terminaẽ q̃ntũ ad cõ
tinuã: ꝫ q̃ꝫtũ ad ipaꝫ q̃rtanã nõ ita cito: ꝫ remanet post
recessuꝫ ꝯtinue ꝑ tp̃s. Et bꝛeuiter fit taliũ terminatio ẜꝫ
diuersitatẽ materieꝝ peccãtiũ. nã coľa abbꝛeuiat ꝛ flã
ꝓlongat: et silr̃ melĩa. Quare ꝑꝑ hec q̃dã iter cronicas: q̃
dã iter acutas collocaẽ. Nã vt Auic. ꝯtigit aliquẽ emitri
teũ vltra. vy. mẽses ꝓlõgari. nã cãꝫ hẽs supꝛa ꝺ tertiana
nõ pura: et tu ibi. Et ꝑ̃cipue ꝟitatẽ hꝫ qñ materie sũt nõ
infestantes: ꝛ ꝟtuti moleste: ꝙ si contingat ipsas esse vir
tuti multum molestas et infestas necessario opoꝛtet ci
to terminari: et sic erit acuta: et qñq̃ꝫ ẽ ꝺ febꝛib⁹ iterficiẽ
tib⁹ ledẽdo ꝟtutes nãles: et ꝓducẽdo coꝛp⁹ ad ethicã: et
ad ydropẽ a cã calida. Et sic pꝫ: vt Sẽtilis: ꝙ ẽ poꝛtitoꝛ pi
culoꝝ. ¶ Emitriteus ẽ peioꝛ alys febꝛibus: et magis in
ducẽs moꝛbos cronicos: vt ptisim ydropẽ et hꝯ. ¶ Emi
trite⁹ vt supꝛa magis repiẽ itrãsitu a pueritia ad adole
scẽtiã: et ꝺ iuuẽtute ad ꝑ̇^m seniũ magis accit ꝑ̇latis siue
ep̃is q añ ꝑ̇laturã paupes fuerẽ: vt supꝛa. Et mercatoꝛib⁹
siue his q fcĩ dites ab exercitio suo gescũt. Maioꝛ emi
trite⁹ icurabiľ poniẽ: vñ ꝯsulit Silb. vt nemo ꝺ ipsi⁹ cura
se itromittat. ¶ Si i medio ꝛ minoꝛi flux⁹ nimius sup
uenit moꝛtale. ¶ Urĩa pauca moꝛtale. sigñat. n. aut adu
stionẽ: vľ casuꝫ ꝟtutis. ¶ Spũs anxius cũ pulsu ieq̃li: ꝛ
inoꝛdiato piculũ i mioꝛe oñdit. ¶ Paroxismi cõitãtes.
vel subintrãtes sũt deterioꝛis cognitõis coalternãtes ve
ro facilis. Et tu hic attẽde signa ꝓnostica supꝛa i simpli
cibus dcã q̃ adinuicẽ cõpone: vt ꝺ demõstratiuis actũ ẽ.
¶ Postremo audi Auic. ꝓpo ca°. Et si nã nõ fuerit foꝛ
tis ad resistẽdũ: tũc nõ ꝓdest curatio. quocũq̃ꝫ mõ fiat.
¶ De cura emitritei ẜꝫ suas species omnes. Et primo de
cura veri. Rubꝛica III.

Et si quis tãte erit solertie: vt oẽs spẽs ei⁹
bñ cognoscat curã sciet leuiter exhi
beẽ: qꝛ ẜꝫ humoꝝ cõpõnẽ cura dꝫ eẽ cõposita.
nã ẜm exigẽtiã caľa cũ fris et hũida cũ siccis
dꝫ cõmiscere. nã. n. vt Auic. ꝓpo ca°: et i 5° ꝑ̇°
ca° iter calidũ discernit et fruꝫ: cũ fris ifrigidãdo calidi
tatẽ coꝛdis supfluã: exterminãdo cũ caľs mãꝫ calefaciẽ
do ꝛ digerẽdo: dꝫ g̊ medic⁹ eẽ sollicitus bñ pꝛudẽs bñ cõ
iecturatiuus. vñ Almã. oẽs febꝛes cõpositas noĩare non
possumus: neq̃ꝫ cuiuspiã subycẽ curaꝫ. vñ oꝫ h⁹ ispectoꝛ
discipline simpliciuꝫ foꝛmas: ꝛ eaꝝ curas cognoscat: et
ꝯpositaꝝ cognitionẽ bñ mẽsurare: et sup oĩa aduerte: vt
foꝛtioꝛi ac grauioꝛi magis sit sollicit⁹: ꝙ si coľa fuerit ad
extiguẽdũ ꝛ euãndũ ꝛc̃. et ita ꝺ alys. Cõsidera itaq̃ꝫ mãs
et eaꝝ locũ: et cõpone medicamina ẜꝫ eaꝝ: et loci ipsaꝝ
exigẽtiaꝫ: q̃ vt facilius cõpꝛehẽdas ad particularia cõde
scendam. et iuxta ea que de alys posita sunt primo po
nam canones. deinde eoꝛum complementa.

Canones. Oꝛdinatio diete. lenitio. minoꝛatio. rei
terata, digõ reiterata euãtio: et ꝓuoca
tio vꝛine ꝑ̇mo. deĩde sudoris alteratio. mẽbꝛoꝝ lesoꝝ cõ
foꝛtatio. accñtiuꝫ remo⁹. Et hec oĩa oꝫ oꝛdiare ad ꝯ̃riũ
cause. vñ ꝓ ꝑ̊ oꝛdineẽ dieta ꝯposita ẜꝫ cõpõnẽ materieꝝ
peccãtiũ. tã ex ꝑte aerl: q̃ꝫ ex ꝑte aliaꝝ sex reꝝ ñ nãliũ: vt
et cibi et potus: ꝺ q̃bus supꝛa 3° ca°. Et initiuꝫ faciẽs a ꝟo
ꝺ q̊ Auic. spãliter locutus ẽ dõm ꝙ debes studere ne flã
ad itra putrescẽs fritate aeris eius humiditate augeaẽ.
Silr̃ ne ei⁹ caľitate et siccitate coľa furiat. ꝑꝑ qꝺ aerẽ eli
ge: aut fac i actiuis et passiuis tꝑatuꝫ. Motuꝫ dimittat ꝛ
gete vtaẽ. ¶ Sõno vtaẽ tꝑato inanitio: vt infra melioꝛ
repľone. imo repľoꝫ euitet. Ac aĩe oĩa foꝛtia accñtia: ꝫ

aliq̄ cõmẽdẽt q̄n͞q; ꝓuocationẽ ire ac timoris i extermi-
niũ flãtis coferre: ſ; puto tuti⁹ dittere. ¶ De cibo ꝯueit
pãis ȏbite fermẽtat⁹ coct⁹ a furfure mũd⁹. Carnib⁹ vtat̃
tꝑatis ⁊ laudab͞l: vt 3° ca°. Cõueniũt ꝑus bulite: ⁊ in ueru
deide ad ꝑfectionẽ cõplete. fercul̄ ⁊ alys vtat̃: vt ꝯuenit
i cã cal̄a. rõne col̄e ⁊ febris ꝯtinue flãtice cõmiſce aliq̄ ex
his q̄ ꝯueiũt i cã frida ⁊ hũida: ſ; ꝑ ſint potẽtiora ȏ gb⁹ ſu
pra 3° ca°. Spinachie atriplices iuſcula ordei auenatum
amigdalatũ i q̄ ponat̃ aliq̄d piperis: ⁊ cũ his ponãt̃: aut
ſuccus granatoꝝ: aut berberis ⁊ hꝯ. ¶ Pro 2° fac cliſte-
rẽ lenitiuũ ex bliti mercuriali mr̃e violaꝝ ſũmitatib⁹ cau
liũ cũ caſſia: puluere zuccari albi: oleo ⁊ ſale: vt ſupra i ra
dicib⁹ v̄lib⁹. ¶ Pro 3° nõ vt Hẽti. ꝙ cũ hec fe. ſit repl̄o-
nalis pluſq̄ alteratiua: ⁊ ſit maior itentio euãndo i ea q̄ꝫ
in ſimplici: ꝑꝑ diuerſitatẽ materie ⁊ multitudinẽ. Jõ de-
bem⁹ i ꝑn° eẽ multũ ſolliciti i euõne fiẽda: ꝑꝑ qȯ dicebat
Auic. neceſſariũ ẽ i emitriteo: vt vehemẽtẽ hẽas ſollicitu
dinẽ i euãndo mãz ẜ ſpẽz euõnis ex ſolutõe vẽtris vomi
tu. ⁊ iõ minorãda erit mã ſaltiz minoratione cõi ⁊ ꝓꝑa: ⁊
max͛ cũ his q̄ nãz ſoluũt ⁊ leniũt: ⁊ nõ ingetãt: vt Aui. et
iõ det̃ lubleb: ⁊ ẽ ſpẽs lacticiny euãntis colerã: ⁊ flã ⁊ ex-
ponũt q̄dã ꝙ ẽ lupul⁹. Jtẽ mãna caſſiã ⁊ hꝯ. ⁊ ȏ his ſtati:
⁊ ſil̄r nã iclinãte põt fieri vomit⁹ dũmõ facil̄r fiat: ⁊ mior
eſt itẽtio ad alterationẽ cũ extinctiuis: ꝑꝑ flã abundare
ſupra colerã. ꝑꝑ qȯ dixit Aui. neceſſariũ ꝯparãdo ſolõnẽ
ad alteratõez. Et ſit tibi ꝓ regula: vbi. ſ. mã fr̃a dñat̃ cali
dis ⁊ eꝯ. Cõtrariã fac r̃gulã: q2. ſ. vbi hũor calidus maior
ſit itẽtio alteratõi: ⁊ vbi eq̄l̄r eq̄lis. Et hic nota ꝓ ſequen
tibus ꝙ i cura emitriteoꝝ nõ debes vti medicina fermẽ
tata: ſ; recẽti: vt v̄t⁹ poſſit ſeꝑare: ⁊ vti calidis ꝯ fr̃a: ⁊ fris
ꝯ calida: vt ſupra: ⁊ bñ ꝯſidera. ¶ Pro 4° digerat̃ mã cũ
reſpiciẽtib⁹ mãz mixtã ẜ tuã itẽtionẽ: q2 ſi plus erit ad
flã. ℞. oximell̄ ſimplicis. ℥. i. mel. ro. colati. ℥. ß. aq̄rũ endi
uie. ℥. i. ß. feniculi. ℥. i. lupuloꝝ. ℥. ß. ꝙ ſi ad colerã magis lo
co oximell̄ põe acetoſuz ſimplicẽ: ⁊ ſic ȏ alys: cõmiſce vt
exigit diſpõ. Et h̄ attẽde v̄ba Auic. ingt: ⁊ cũ ſolutiuis oꝫ
vt ꝯueniat digõ: q2. ſ. nõ debẽt dari euãntia fortia. ſ. q̄ nõ
ſunt lenitia niſi ꝑus i mã apparuerit digõ: ⁊ ẽ ſil̄e ſic̄ dcm̄
fuit i c°. ȏ cura flãtice. Qm̄ cũ hec egritudo ſit repl̄onis
oꝫ vt paulatine digerat̃: ⁊ paulatina fiat euõ. Tu itaq; ꝑ⁹
digõni ſis ſollicit⁹. Sꝫ q̄res ꝑꝑ dictũ Auic. nũq̄d apparẽ
te ſig° digõnis poſt ſeptimũ ſit dãdũ abſinthiũ: ⁊ v̄r ꝙ ñ:
q2 flã nõ euãtur ẽt ex ſtõ: vt Auic. 2° canon. c. ꝓꝑo: ⁊ ſub
areola. mẽbra expulſiõis ingt: ⁊ ſoluit colerã neq; ꝑ ipꝫ
fit iuuamẽtũ i flãte. ꝓ illo dõꝫ ꝙ cũ apparẽt ſigna digõis
debem⁹ ſi eger ipꝫ tolerabit ponere ȏ abſinthio i ſir. q̊s
exhibebim⁹. qm̄ ipꝫ ſua v̄tute euãtiua q̄ euãt colerã euã
bit materie peccãtis ꝑtẽ digeſtã: ⁊ ſil̄r: q2 hꝫ v̄tutẽ euãn-
di flã lꝫ ñ viſcoſũ. ẽt ȏ ipo euãbit aliq̄d ȏ ipo digeſtũ. de-
inde opilatões apiet: ſ; non ẽ dãdũ añ digõz cũ mãz cõ-
moueret ⁊ agitaret: ⁊ ñ educeret ꝑꝑ debilitatẽ ſolutiõis
ſue: ⁊ ſuꝑ hũores ꝯuerteret̃ calefaciẽdo ⁊ exiccãdo ⁊ red
dẽdo hũores pigros: ⁊ tu elige rõanũ. i. odoriferꝝ ⁊ nõ fe-
tidũ. ¶ Cõſueuerũt antiq̄ ⁊ Hal. ꝑ ꝯſt eos dare loco dige
ſtiui aquã ordei cũ pipe: vt appꝫ ꝑ eũ i te. ad glauconẽ c°.
de tertiana: ⁊ ꝑ Aui. h̄ loco. c⁹ ꝯriũ aſſeruit Alexãder. i8.
ꝯtinẽtis 3°. c. q̄ dixit aquã ipſã rõne pipis mãz iflãmare:
⁊ rõne ſue fritatis mãz pigrã reddet̃. hic ãt ꝯdictor here
ticus hẽtur i fide medicinali: eo ꝙ negat articulũ fidei
medicie. Credere ãt oꝫ firmiter abſq; heſitatõe: ꝙ nã ꝑt
ſeꝑare hec ꝯpoſita ſibi exhibita: ⁊ ipſis diuerſimode vti
ẜ exigẽtiã calefaciẽdo cũ calidis: ⁊ ifrigidãdo cũ fridis.
vt i ꝑn° h⁹ rubrice dicebat̃. q̄re ei⁹ ſmo nõ ẽ attẽdẽd⁹: ⁊
q2 dcm̄ ẽ reiterata digõ: tũc cũ oꝫ trãſeas ad forti⁹ dige-
ſtiuũ: vt ad oximel ꝯpoſitũ acetoſũ ȏ radicib⁹. aut de bi-
zãtys: ⁊ ſic ȏ alys: faciẽdo tibi magiſtrale: vt dcm̄ ẽ. i ca-
pitulis ȏ tertiana ⁊ q̊tidiana. ¶ Sꝫ poſtremo mãda mẽ
ti: qȯ i die acceſſiõis tertiane aliud dꝫ eẽ digeſtiuũ: ⁊ aliȯ
i die flãtice: ⁊ tu bñ h̄ nota. ȏ q̊ i caſu ſequẽti: ⁊ tu ibi. Et
de aq̄ ordei dic: vt Auic. ꝙ dꝫ põi i modica q̄ꝫtitate. Jta
vt nõ calefaciat multũ: ⁊ ſic nõ nocebit febri neq; cordi.
¶ Pro q̄nto dõꝫ qȯ euãtio i hac ꝑt fieri tripliciter: aut
flõia: aut farmacia: aut vomitu: flõia ãt rõne materie nõ
v̄r ꝯpetere: max͛ euãtiua: ſ; rõne fe. ꝯtinue nõ incõuenit
facere euẽtatiuã: max͛ i corꝑe robuſto plectorico vel ſan
guĩeo. ẽt vbi cõꝑhẽderet̃ mãz eẽ ſãgui mixtã. De farma
cia dicat̃: ꝙ nõ niſi poſt digõz dari dꝫ fort͞l: vt ſupra: ⁊ vt
dcm̄ ẽ: ȏ digeſtiuo dꝫ eẽ ſolutiuũ h̄ cõplẽs tuã itẽtionẽ:
vt ꝙ ſi magis ẽ ad flã ipꝫ ſolutiuũ magis reſpiciat flã: vt
v̄bi grã. ſic̄ el̄iuz indũ. Si magis colerã da el̄ium ȏ ſucco
ro. i vigor̃ vicẽ. v̄bi grã. ℞. el̄y ȏ ſucco ro. ℥. y. ß. el̄y indi.
℥. i. ß. ⁊ plus ⁊ min⁹ ẜ itẽtionẽ. Sil̄r reubar. ꝑus coleram
q̄ꝫ flã: ⁊ agaric⁹ eꝯ: ⁊ tu cũ caſſia v̄l mãna: aut ſil̄ia cõmi-
ſce: vt v̄bi grã. ℞. caſſie. ℥. i. el̄ry idi ȏ ſucco ro. añ. ℥. i. Uel
℞. reubar. ℥. i. ß. agarici iſuſi i oximelle ꝑus: vt ſepe ſupra
℥. i. da cũ brodio pulli: ⁊ ſic ȏ alys: vt. ſ. de tertiana nõ et
ȏ q̊tidiana. Et euõz reitera fortificãdo: vt ȏ digeſtio dcm̄
eſt: q2 ꝓcedẽdo ȏ ȏbili ad forte. Et ꝯueniũt circa finẽ au
gmẽti: ⁊ i ſtatu v̄li trociſci. Et pil. Aui. i h̄ c°. Cõſil̄r dicat̃
ȏ vomitiuo: qm̄ cũ expedit: ⁊ max͛ nã tẽtãte da võitiuũ
facile. deide gradat̃ ad forti⁹: vt de ſy. acetoſo cũ aq̄ tepi-
da ad aquã raphãi cũ eodẽ ſir. ȏ q̊ ſupra i radicib⁹ v̄lib⁹
⁊ ca° ȏ flãticis. ¶ Pro 6° ſcito ꝙ ꝓuocatiua in hoc caſu
debẽt eẽ nõ fortia: ſ; eq̄lia: q2 ſic̄ tꝑata. max͛ añ apparẽtẽ
digõz. qm̄ ſi darẽt̃ fortia añ digõnẽ timeret̃ ſirſen. vnde
Auic. Et cũ feſtinat̃ i potãdo decoctões: q2 ꝓuocãtia for
tia añ digõnẽ timet̃ ſirſen. i. capit͞l apa. nã ꝓuocãtia talia
mãs agitãt ⁊ agitãdo iflãmãt: ⁊ acuũt: q̄ ad caput aſcẽdẽ
tes apa ipꝫ cãnt. Sil̄r ꝓuocãtia ſudoris ñ adminiſtrent̃
niſi poſt multas euõnes: ⁊ poſt digõnẽ factas. ¶ Pro 7°
v̄o dent̃ alteratiua intus: ⁊ ex̄ necia: q̄ cũ tꝑamẽto infri
gidẽt: ⁊ cõtẽꝑerẽt oĩa ꝑncipalia: ⁊ febrẽ remittãt: ⁊ cole-
rã alterẽt: vt ⁊ mã ad caput raptũ nõ hẽat: ⁊ alienationẽ
faciat: ⁊ freneſiz: ⁊ ne ꝯgelẽt flã ⁊ ad ſtuporẽ: ⁊ litargiã ꝓ-
ducãt: ⁊ ꝑinde exteri⁹ applicata ſecuriora. Nã dent̃ con-
fectões el̄ia: ⁊ hꝯ iuxta mãm peccãtẽ ⁊ dñium. Jtẽ ꝯue-
niũt troc̄. alteratiui: et ꝯueniũt troc̄. Aui. i h̄ ca°. qñ. ſ. ma
ior ẽ intẽtio ad colerã: quoꝝ initiũ. Troc̄. aly ad iflãma-
tiuã ſil̄r: et aly ȏ ꝑ⁹ deſcriptõe. Jtẽ ꝯferũt mixture me-
morate ſupra ȏ tertiana q̊tidiana: et tu ibi. et adiuicẽ cõ-
põne vt tua exigit diſpõ. Mẽbra ſi q̄ leſa ſũt ꝯfortent̃: et
eis ſubueniat̃: cuꝫ antidotis ꝓꝑrys rubricis querendis.
¶ Pro 8° dõꝫ. ꝙ accñtia ꝯſueta i hac euenire: et ad que
terminat̃ aliq̄ñ ſũt alienatio ſtuꝑor freneſis inſtãtia vi-
giliaꝝ litargia: et ad q̄: vt ſupra idrops mel̄ia mania epi-
lẽſia et ethica: ad quã frequẽter inducit ꝑꝑ multiplica-
tionẽ febriũ in ea et ꝓlõgationẽ ipſius: et ꝓ cura oĩuz ho
ruz oportet te reducere ad capitula propria: ⁊ ad ea que
de eis in precedentibus capitulis. ¶ Poſtremo aduer-
te canonem memoratum ſupra. in radicibus ꝙ in cura
eius attendas prius ei qȯ magis ſuſpectum eſt ex duab⁹
febribus nullo alio ꝯdicente: vigorando. ſ. medicinas. in
cõpoſitione antidotum tuorum laudatur ſmaraldus co
lo geſtatus. Jtem reubar. cum decoctione ſeminũ cõiuꝫ
in qua reſoluta ſit caſſia et tamarindi. item troc̄. de dia-
rodon de ſpodio. Jtem agrimonia ſemperuiua ſiſimbri
um. Jtem dixit varignana. ſiſimbrium agrimonia ſem-
peruiua coralus phiſticus bene trita dentur cum aqua
pluuiali mellita in qua cocta ſint coctana.

¶ De cura nõ veri emitritei. Rubrica IIII.

Uando colla ē ad itra et melia ex̄ fac aerē declinare ad frīz et hūi dū: pp qȏ carnes aut sūt subtrahēde: aut mł tū alterande cū lactuca endiuia: ⁊ hȝ. pōtula ca et hȝ. ⁊ talia exhibeāt̄ i ferculi: ēt seia cōia fra. vinū n̄ deb̄ aut si deb̄: sit albū puū liphatū cū aq̄ zuca ri: et pot⁹ ei⁹ sit aq̄ ordei: aut aq̄ zucari: vt supra ð tertia na. Deinde pcede fm canones leniēdo minorādo dige rēdo. sp hn̄do hāc itētionē: vt regimē totū ōcliet ad frīz ⁊ hūidū: i pcessu āt remittēdo fra reducēdo ea v̄sus tpa mēnū pp magnā ptē colere sbtilē eē euātā. nā tibi sit gnā le pceptū vt magis sp attēdas ɔtinue q̄z iterpolate alys parib⁹. pcede itaq̄ iterādo digestiua ⁊ solutiua: pceden do de debili ad forte: vt supra: ⁊ te reduc ad ea q̄ dcā sūt de q̄rtana ⁊ ð colerica ɔtinua ⁊ misce vt dictū ē. Silr̄ et altera ⁊ puoca fm canones dictos. q̄ si remāserit q̄rta na sola: tūc attēde ei: vt ipsa regrit ð q̄ pp̄o ca⁹. Et ð hoc emitriteo dixit Gilb. de maiori: nullo mō nos itromitta mus: sȝ soli deo relinq̄m⁹ emitrite⁹ vō: ⁊ mioꝛ nō nisi ma xima cū difficultate curat̄. ¶ Qȝ si fuerit maioꝛ: qȝ q̄r tana ad itra ⁊ colerica ad ex̄: tūc sit aer tpate frigid⁹: ⁊ ad hūidū ōclinās. ⁊ silr̄ gete vtat̄ ⁊ sōno lōgo. Itē repletio nē fugiat: ⁊ gaudio vtat̄ moderato: ⁊ oia excessiua ai eui tet accidētia. Pane vtat̄ bono ⁊ a crustis supioꝛib⁹ ⁊ ife rioꝛib⁹ crustato. carnib⁹ tpatis ⁊ laudat] supra tertio ca⁹ ⁊ elixe magis q̄z assate. Pro ferculis ɔueniūt amigdala tū auenatū borago spiachie panata lactuca endiuia: ⁊ tu cōmisce: vt supra allegato loco: ⁊ tu cōpone: ⁊ fac declina re magis ⁊ min⁹ ad frigidū vl̄ hūidū: vt ipsa regrit cole ra. vinū sit albū vel aureliū clarū limphatū: vt supra cū aq̄ zuccarata vl̄ ordeata. Pisces ɔueniūt laudati. fruct⁹ salte crudi ⁊ imaturi euitēt̄: pp eoꝝ coꝛruptiōes facile i stomaco: ð gb⁹ i radicib⁹ vl̄ib⁹: ⁊ tu ibi: ⁊ sit hoꝛa cibatio nis hoꝛa magis geta ⁊ igrossēt ⁊ subtilieē regimē fm lō gingtatē ⁊ ppingtatē stat⁹: vt supra sepe. ¶ Et iuxta ca nones z⁹ pcede ad lenitionē vētris: si opus erit cū fris ⁊ hūidis sepe memoratis. ¶ Et 3⁹ ad minoꝛatōez cōem vt cū cassia ⁊ diasene: ⁊ hȝ. vt de q̄rtana dictū est: ⁊ cum eis q̄ respiciūt mām ipsam cōpositā: vt supra 4⁹ ca⁹ vel da reubar. ℨ.y. sgnāti gra.iy. polipody.ȝ.i. fundātur i aq̄ lactis. ȝ.iiy. deinde foꝛtis fiat expressio: ⁊ adde cassie vel māne. ȝ.i. sir. viola. ȝ.5. ɔsilr̄ de alys cōpone. ¶ Deinde pueni ad digestiuū qȏ variabis in dies: vt ex casu ponen do patebit: vt. ℞. sir. acetosi simplic. ȝ.5. sir. viol. ȝ.i. de fu moterre. ȝ.5. aquaꝝ endiuie. ȝ.i. buglosse. ȝ.y. ⁊ pcedēdo in digestiuis foꝛtioꝛib⁹ da deinde oximel diuretic̄u cum sir. viol. ⁊ sir. de epithimo cuȝ aquis pdictis: ⁊ sic pcede ad foꝛtioꝛa: de quibus supra qnto caplo. Deinde perue nias ad solutiua. Sed hic attende: qȝ de euōne fit men tio q̄ post vētris lenitionē ɔsidera. si opus ē flōia. Nā in ɔtinua q̄rtana ab Auic. laudat̄: vt supra: ⁊ tu ibi. ɔsentiē tib⁹ itaq̄ ɔditionib⁹ fac illā: ⁊ extrahe sanguis q̄ttitatē: q̄ tibi necessaria videbit̄. ¶ De solutiuo dōm: vt supra de vō: ⁊ ɔueniūt elium bamec cū reubar. māna cassia cū diascē ⁊ pillu. ad hoc: q̄ q̄re 4⁹ ca⁹. vt vbi gra. ℞. pillu. de reubar. ⁊ idaꝝ an̄. ℨ.i. aut plus: vt coꝛp⁹ etas: ⁊ tps anni expostulāt vel. ℞. māne vel cassie. ȝ.i. el'ry bamec. ȝ.i.5. electua. ð succo ro. ȝ.i. sir. vio. ȝ.i. ⁊ potes cū respiciētibus meliā ⁊ colaȝ facer̄ ðcoctiōnē cū q̄ extrahes cassiā: vt cū lupulo capill'. ve. boꝛagie epithimo: ⁊ hȝ. vt supra 5⁹ cap⁹ deinde pcede ad puocātia: ⁊ ð vomitu iā dcm̄ ē i ð vō. tu fua illud. Et silr̄ ð puocatiuo vrie sudoꝛis. ⁊c. ¶ De alteratōe ɔuenit diacorali manuschri platū factū cū gē mis elec. ð gēmis. Itē. ℞. zucari buglossati ⁊c. māuschri p lati folioꝝ auri: ⁊ fac elec. vt sepe supra. Qȝ si in fine esset magna epat] islāmatio da triasādali diarodon abatis ⁊ hȝ. aut ex eoꝝ spēb⁹ ɔpōe: vt libȝ ⁊ dispō exigit. ɔsilr̄ epit⁹ coꝛ ⁊ epar: ⁊ alia mēbꝛa q̄ tibi videbūt̄ islāmata p gb⁹ re curre ad ea que de pestilentia. Et cōsil'r vnctiōes ɔfice. ¶ De medio aūt dicat̄ vt ð vō pportionādo. Et breuiter ex cura simpliciū collige curā ɔpositoꝝ: ⁊ ð bis: ⁊ ð oib⁹ alys deo sp ac beate marie totiq̄ triūphāti curie amen. ¶ Et vt tibi pro posse satisfaciam vnicum describamca sum qui tibi erit vt exemplar omnium.

Casus talis occurrit. Salus g tn̄ de testis laboꝛauit vir plen⁹ attinēs pinguedini etatis. 3z. ānoꝝ coloꝛis albi: assuet⁹ regimie ocioso ⁊ g'ssoꝝ cibarioꝝ. ex certa cā i estate tota multū laboꝛauit sustinēdo famē ac vigilias: pp caloꝛes vsus ē plurio potu vini: ⁊ tu dirige ca suȝ pticulas adde: vt supra i radicib⁹ vl̄ib⁹ i fine. Accñte autūno febrib⁹ occupat⁹ ē B mō. vȝ. qȝ p duos dies p̄ paſ sus ē doloꝛē capitis cū grauedie toti⁹: ⁊ pūctiōe q̄dā i stō pcepta: qn̄ ieiun⁹ stabat: ſȝ si aliquātulū cōedebat seda bat pūctio: ⁊ addebat̄ doloꝛ capit]. ⁊ cū solo occubuisset hūit vomitū ex colera ⁊ flāte: deīde icepit lēte calere et stetit sic tota nocte absq̄ siti. mane vō sequēti pcepit pū ctionē ɔsuetā pseuerāte capit] doloꝛe. Tunc ipe fec̄ sibi vnū clistere lenitiuū: ⁊ 3ª hoꝛa diei comedit ð pulla pua: ⁊ p⁹ paululū euomit cibū ⁊ colerā citrinā ⁊ amarā: ⁊ iteꝝ redyt pūctio: ⁊ statī supuenit hoꝛripilatio: ⁊ q̄si p hoꝛam riguit ⁊ gescēte rigoꝛ̄ multū caluit. cui⁹B tpe ticul⁹ nr̄ oc currebat: ⁊ pcipiēs ad tactū caliditatē sat] acutā cū vꝛia citrina: ⁊ i suba mediocri sine aliq̄ sedie. pcepit eū a sōno abstinere ⁊ fricatōes fieri deber̄ leues: ⁊ aquā oꝛdei pro potu exhibuit. Cūq̄ ad vespīnā hoꝛā ad eū redyſſet: ⁊ i uenisset eū vt pus calētē ⁊ pulsum sat] eleuatū velocē: ⁊ spissū p paululū tpis postea clamauit frigeo: ⁊ ei⁹ extre ma fra fcā sūt: ⁊ pulsus ɔuersus ē a sua eleuatōe ⁊ veloci tate. vn̄ pcepit eū fricari: ⁊ pānos calos apponi circa ex trema: ⁊ qȝ fuerat plusq̄ p diē nālē sine cibo: iussit: vt cir ca scdaȝ vl̄ tertiā hoꝛā noct] cibaret̄ ptisana: ⁊ potaret eū vio ðbili liphato: ⁊ māe seq̄nti exhibuit tale solutiuū. ℞. pulpe cassie. ȝ.i. turbit. ȝ.5. reubar. ȝ.i. distēperet̄ cū deco ctiōe passulaꝝ ⁊ rosaꝝ: i aq̄ decoctaꝝ. deiñ fcā opatione dedit p lauatiuo aquā oꝛdei hoꝛa sua. deiñ cibauit pulla alterata: vt supra: ⁊ potauit eū vio: vt supra. oꝛdinauit vt doꝛmiret i duab⁹ hoꝛis. deiñ appropiquāte hoꝛa vespīa fec̄ eū fricari fricatōe mediocri: ⁊ tn̄ circa. zz. hoꝛaȝ pur friguit i extremis: ⁊ ēt caluit. tn̄ caloꝛ lēt⁹ ⁊ mit] erat: ne q̄ illa nocte fuit mltū molestat⁹. Cenā oꝛdiauit circa. 4. hoꝛā noct]: qȝ ptisanā. In mane vō fec̄ clistere lenitiuū: i oꝛtu sol: deiñ accepit cibū pullā alteratā: vt supra: ⁊ post cibū puo tpe euōuit ⁊ riguit: vt 3ª die pcedēti: deiñ ē accē sus ē caloꝛ: ⁊ acut⁹ ⁊ fact⁹ ē iget⁹: tūc admistrauit ð tria sādal: ⁊ potauit cū aq̄ oꝛdei: ⁊ cū pueīt ad. zz. hoꝛā cepit iteꝝ ifri'' circa extrēa: ⁊ iuoluit pānis: ſȝ p⁹ paululū reces sit illa fritas: ⁊ iteꝝ caluit: ⁊ a pn̄° acuti⁹ q̄z i pcessu noct]. In 4ª itaq̄ hoꝛa cibauit eū ptisana: ⁊ sic certificat⁹ fuit q̄ erat v̄us emitrite⁹. Et qȝ i die soli⁹ flātice erat vꝛia sb citria i suba mediocris cū sedie sat] attestāte digōi: ⁊ erat cū pua siti ⁊ pua igetudie: ⁊ pua istātia vigiliaꝝ. i die vō accessiōis erat vꝛia citria sine sedie: ⁊ erat eger cū siti ma gna: ⁊ igetudie: ⁊ estu: putauit q̄ colla dñaret̄ sup flā: ⁊ q̄ flā eēt sat] beignū: ppea iudicauit pl⁹ attēdēdū foꝛe colle q̄z flāti: dedit g̃ i die accessiōis tertiāe. sir. ace. simplicē cū aq̄ endiuie ⁊ lupuloꝝ. i die āt me⁹ dedit acetosū ɔpositū cū dict] aqs. post euāuit cū hoc farmaco. ℞. cassie tracte ȝ.i. agarici reubarbar an̄. ℨ.i. salis gēme. sgnāti an̄. ℨ.5. fiat decoctio ex prunis tamaridis prūis viol. ⁊ passul̄ ⁊ vigoꝛauit medicinā cū. ȝ.i. electuary de suc. ro. ⁊ exhi buit i die flātice: sic ē sp fiēdū i emitriteo tali. Et nō q̄ nō solū qn̄ colla dñat̄ sup flā ē magis itēdēdū digōni ⁊ euō

ni colere: sz ēt a pn° egritudis ī oī tali mixtione: nisi flā multū supdn̄aret colere: qꝺ oz fieri pp festinū motū colere: ⁊ maiorē ei⁹ obediētiā ad digōnē ⁊ euōnē. Facta āt euōne ⁊ itestinoꝝ crebra mūdificatōe ɔuertebat itētionē suā ad stomacū ei⁹ ɔfortādo eū cū mastice: ⁊ alys vnguētis ⁊ cerotarys ⁊ ɔfectionib⁹: ⁊ iterū redibat ad digōnē cū sir. ꝺ bizācys cū aq̄ feniculi: ⁊ hoc i die flātice. i die colerice cū eodē: ⁊ aq̄ endiuie. deīde dabat farmacū tale. ℞. cassie. ℥. i. electuary ꝺ succo ro. ⁊ electuary indi an̄. ʒ. i. 5. cū decoctōe passulaꝝ ⁊ ro. an̄. cū modico seminum endiuie: ⁊ bn̄ successit. nā p⁹ hoc recessit colerica: ⁊ remāsit flātica sola: ⁊ tūc ītēdebat ad ipsaz solā cū his q̄ ꝺ flātica dcā sūt. Tu itaqꝫ sic i ceteris opare ad similitudinem hui⁹ fuādo modos pdictos: sz variādo antidota fm varietatē materieꝝ peccātiū. Que oīa iesu glorioso obediunt: ⁊ sine q̄ nil boni opaberis. Ad eū itaqꝫ te sp referas: vt tibi sp succedat: q sit a te bn̄dict⁹ p ifinita secula amē.

Digestiuum qn̄ mā melica putrescit ad intra ⁊ colerica ad ex̄. ℞. sir. acetosi simplicis sir. viol. an̄. ℥. i. aq̄ endiuie. ℥. i. 5. aq̄ buglosse. ℥. i. ⁊ ordina p duab⁹ vicib⁹ ⁊ clarifica ⁊ aromatiza cū sandalis citrinis: q̄ si egritudo plōgabit̄ dabis oximel diureticū cū sir. viol. cū aq̄ buglosse ⁊ endiuie: vt supra ēt iulepizādo. Ex solutiuis cōpone q̄ māz cōpositaz respiciūt: vt. ℞. pil. ꝺ reubar. pil. indaꝝ an. vl' pone plus ꝺ vno q̄z de alio fm tuā ɔiecturā respectu plr̄itatis ⁊ paucitatis alterius materie peccātis: vel. ℞. electuariū hamec: ⁊ el'uz ꝺ suc. ro. ⁊ cōpone: vt dictū ē. Ex ɔfectionib⁹ sūt diacoral⁹ manuſxpi platū. vl' describe sic. ℞. margaritaꝝ. ʒ. i. 5. coralorū ru. ℈. y. saphiri granati rubini smaragdi an̄. ℈. 5. cinamomi. ʒ. 5. zuccari. ℥. viy. cū aq̄ ro. ⁊ buglosse an̄. fiat ɔfectio: q̄ si epar eēt multū iflāmatū ɔueniret triasandali: ⁊ tu cōpone ɔfectionē frigidā ex datis. Itē si cor eēt silr̄ iflāmatū ɔueniūt epithimata cordialia ɔueniret ⁊ diarodon: ⁊ hm̄. ɔsidera. ¶ Electuariū fac ɔsilr̄ ex zucaro vio. boraginato cū speb⁹ iā dictis: ⁊ deaura. ¶ Ex appropriatis ⁊ exptis i emitriteo q̄si nulla repiūt̄ simplicia aut cōposita: q̄ cura cōpositoꝝ pēdet ex cura simpliciuz. dixit tn̄ qdā valere hoc antidotū. ℞. sempuiuā agrimoniam sisimbriuz ⁊ corallū ⁊ fisticū. hec oīa bn̄ trita dent̄ cū aq̄ pluuiali mellita i q̄ coctana sint cocta. veꝝ laudāt̄ sempuiua ⁊ sisimbriū a proprietate: ⁊ credo q̄ hoc antidotuz valet magis i emitriteo de flegmate ⁊ colera. valet smeraldus collo appensus.

¶ Ubi vo fit ex flāte ad itra: ⁊ colera ad ex̄: ⁊ magis respiciēs flā. digestiuū. ℞. oximell' simplicl. ℥. i. mel. ro. colati iulep viol. an̄. ℥. 5. aq̄rū endiuie. ℥. i. feni. ℥. i. 5. q̄ si magis colerā loco oximel'. pone acetosuz simplicē: ⁊ loco aq̄ feni. endiuie. ⁊c. deīde ad fortia te trāsferas dādo acetosuz cōpositū. ¶ Uel fac sir. magr̄alē sic. ℞. radicū feni. apy endiuie an̄. ℥. 5. seminū. ani. feni. an̄. ℥. 5. ro. rube. ʒ. vy. liqricie passul'. an̄. ʒ. i. q. succi endi. apy an̄. lib. i. decoque i lib. iy. aq̄ ad ɔsūptionē 3ᵉ ptis. colet̄ ⁊ addāt̄ colature. ℥. v. aceti zuccari lib. i. 5. mellis lib. 5. fiat sir. lōgus aut breuis vt libebit. ¶ De solutis dico q̄ colligere debes i his q̄ ꝺ quotidiana ⁊ tertiana dcā sūt ⁊ cōpone. Et cōsilr̄ dicat̄ de ɔfectionibus ⁊ alys. nam: vt dictuz est: ex noticia simplicium habetur ⁊ compositorum.

¶ Or si melīa fuerit ex̄ putrescēs ⁊ colīa itra: tūc aggrega q̄ colerā ⁊ q̄ meliaz respiciūt ex hitis supra ꝺ tertiana: ⁊ ꝺ q̄rtana. Sz sp sis magis sollicit⁹ ī oī emitriteo circa māz q̄ ē ad itra peccās sp alys parib⁹. Itē i eis pcede fm exigētiā materie: vt q̄ si fuerit furiosa aut multa i pn° procede euacuādo ⁊c. vt materie ɔuenit furiose. Itē ex pte epithimatū ⁊ alioꝝ: vbi eēt iflāmatio: magna: ⁊ alia similia q̄ idigerēt remedys talib⁹. Laudauit Gal'. vt Auicē. de cura ei⁹: vbi mā sit flātica ⁊ colerica: aquā ordei cum pipere. Item valent troc. ro. cum spodio. Item reubarbarum cum decoctione seminum cōmunium cum qua extracta sit cassia tamarindi ⁊c.

¶ De cura ethice cū putrida cōposite. ℞ᶜᵃ. V.

PRinceps nō fec caplm̄ neqꝫ mētionez magnā. fortasse relinquēs eā scitā ex dictis de febre ipsa cōposita. neqꝫ antiq n̄ri ꝺ ea multū memorati sūt: ⁊ illud iō q̄ cura ē difficillima ex ɔ̄rietate ɔtigēti iter ethicā ipsaz ⁊ putridā. nā ethica ifrigidātib⁹ ⁊ hūectantibus eget: vt supra de ea: ⁊ nō laxatiuis neqꝫ desiccatiuis: desicātib⁹ hūores: q sūt cā putredis: neqꝫ mūdificatis: neqꝫ apitiuis: ⁊ hm̄. qb⁹ oīb⁹ putrida eget: ⁊ maior accidit hec ɔ̄rietas qn̄ cōplicat̄ cū flātica: qꝺ ē fz plurimū: vt supra: q̄ ista idiget calefaciētib⁹ ⁊ exiccātib⁹. facilior aūt ē cura eius qn̄ colerica cōplicat̄: vt pz. Et tētās in hoc tibi satisfacere iuxta ordinem supra pono.

Canones. Quoꝝ pm⁹ ē ordinatio diete: circa quē oz magnā hēre ɔsiderationē. Sed h̄ nota canonē canonū: q̄ i casu isto te oz attēdere ad id qꝺ ē magis timorosuz altero nō neglecto. Et iō si plus ꝺ ethica times: tūc regimē oz declinare magis ad frūm ⁊ hūiduz. Si plus de putrida ⁊ fuerit flātica. min⁹. imo pcede cū tpatis i actiuis ⁊ passiuis. Or si fuerit colerica: tunc vt pz declinabit ad frūm ⁊ hūidū: q̄ si melīca ad tpatuz i actiuis: ⁊ ad hūidū. ⁊ ɔsilr̄ de digestiuis. vn̄ te oz multa i hac prudētia vti. Tu itaqꝫ sis sollicit⁹ i expellēdo hūiditatē putredinalē: ⁊ custodiēdo nālē vt poteris. qꝺ facies dādo cibaria boni chimi gn̄atiua: ⁊ cū hoc alteratiua vt ptisana cū brodio pulli macri. Et iō bn̄ dixit Gil. q̄ talia debēt eē medicinalia caliditatē febrilē alterātia: vt etiā sūt alterata cū lactuca endiuia: ⁊ hm̄. ex cibis bonis vt 3ᵃ caᵒ. Suo mō ēt ꝺ vino dicat̄ limphato plus ⁊ min⁹ vt docebit: ⁊ de reliqs pportionabiliter. Et i cibādo bn̄ nota horā inuasionis: vt cibet̄ ante debito tpe: sz postea cessante angustia ⁊ qescēte febre ciba. ¶ Secūdus ē digestio in q̄ oz eē itētio cōposita: vt dictū ē de cibo: vt v̄bi grā. si fuerit cū flātica cōplicata. ℞. aquaꝝ lactuce scariole an̄. ℥. i. 5. aq̄ mēte. ℥. i. aq̄ feniculi. ʒ. y. zuccari. ʒ. y. misce. Non pcedo i alio exēplo: q̄ ꝺ ipso i casu ꝺ quo statiz dicetur.

¶ Tertius ē euō. p ipsā itelligēdo lenitionē ⁊ vomituz. lenitio fiat si vēter stipticus erit cū cōpositis vt i flātica cū bliti mercuriali an̄. M. 5. matre violaruz. malua. an̄. M. i. saluie q̄rtā. M. i. fiat ꝺcoctio: ⁊ cū oleo viol'. cōi. an̄. ℥. i. 5. ⁊ sale. ʒ. y. fiat clistere: ⁊ certe securius ē cū clisterib⁹ trāsire iuxta illud Auic. pᵃ q̄rti ꝺ cura putridaꝝ i gn̄ali. Et qꝺ apꝺ me magis dilectū ē: ē admistratio clisteriorū: v̄tutē āt nō debilitat: nā solutiua pl⁹ exterminat̄ v̄tutē. ⁊ iō i tali casu: q̄ v̄tus debilis ē: debes exhibere cū erit necessariū medicinā solutiuā ꝺbiliter ipz hūorē respiciētē. vn̄ a bn̄dictl noli te elōgare: sz cū eis stes: ⁊ q̄nto plus potes ipsas euita: ⁊ aq̄ fructuū et ꝺcoctōes ex fructibus: cū ifusiōe: aut reubarbari: aut agarici sūt i casu ɔueniētiora vt ifra: q̄ liqdo hūida fūt satisfaciētia itētōi pncipali: cū qbus sp pone aliqd: qꝺ sit cordis ɔfortatiuū. Nō isup horā afflictōis flātice aut colīce: ⁊ da an̄ p tps debitū et in die miōris afflictōis. Per vomitū fiat euō si facile fieri pōt mā ēt hn̄te raptū ad supius. ¶ Quartus ē alteratio q̄ fiat ex electuario restauratiuo dcō supra ꝺ cura ethice simplicis cum rosata nouella: et sic de alys vt ibi semp habendo intentionē cōpositā: vt dictuz est. Balneū aūt in hoc casu non administret̄ nisi prius bn̄ digesta et euacuata mā. Et q̄ vt dictū ē: cura hui⁹ pēdet ex cura suorū

simpliciū:quoꝝ curā diffuse tractaui.hinc si tibi casum aliquē ꝺ cura eiꝰ posuero:tibi satisfactū esse putabo.

Casus. Ticius ꝯplexiōis frigide ꝛ sicce nāliter postꝗ꜄ deuenit ad etatē .28.annoꝝ:ꝛ vsuꝫ frōrū ciboꝝ:qbꝰ ēt retroactis tēporibꝰ vsus erat:multiplicauit multū flātis aquosi ꝑ idigonē:ꝛ erat q̄si ꝯtinue expuēs ꝛ isipide:ꝛ q̄nq꜄ videbat̄ ei sputū eiꝰ saporis eē butirosi. erat āt eiꝰ bitudo macra ꝛ sicce cutis:stipticus vētre.hic āt a febre latica capiebat̄:ꝛ q̄si ꝑ mēseꝫ egrotauit de ea febre nō curās q̄si putaret se nō febrire.tñ a cibis graua bat̄ stomacus eiꝰ.q̄re putabat eiꝰ malā dispōnē solū esse stōi sui debilitatis.Et tūc studebat eiꝰ remotioni cū applicatōe sacelloꝝ stomacaliū calidoꝝ ꝛ stipticoꝝ:ꝛ vnctionibꝰ:ꝛ hꝫ.ꝛ iteriꝫ de domo nō recedebat:ꝛ nō iacēs: ſꝫ ꝑ domū ꝯtinue pambulabat.postꝗ꜄ āt ꝑuenit ad.xxx. diē ipse incipit manifeste ꝑcipe.ꝛ silr̄ eū ᵯgētes se supca lefieri post assūptū cibū ꝑ horā:ꝛ durabat illa caliditas circa duas horas:deinde remouebat̄.interiꝫ incipit cadere vtus motiua māifeste:ꝛ corpꝰ extenuari.vocauitq꜄ Siculū nr̄m i die.xl.ab hita febre latica:ꝛ ipse ꝯsiderās q̄ dicta sunt:ꝛ alia multa signa ꝑ q̄ ipse Siculꝰ discurrebat ex bitis ꝺ latica ꝛ ethica:ꝛ vidēs vrinā eiꝰ grossaꝫ in colore remissaꝫ:circa supp̄remū eiꝰ liuidā:ꝛ telā pinguedinis supnatātē:ꝛ pulsuꝫ eiꝰ iueniēs puū debilē:ꝛ strictū absq꜄ duricie:ꝛ aspiciēs linguā sine ariditate ꝛ siti.Et in ꝓcessu inueniēs:ꝙ oī sero circa zzᵃᵐ horā siue accepisset cibū siue nō.manifeste calebat ꝓcedēte aliq̄ leui infrigidatiōe pedū ꝛ digitoꝝ manuū:quā ēt ipse cōp̄rehēdebat iudicauit eū pati fe.flāticā cū ethica cōplicatā:ꝛ i fine pᵉ sꝑēi vel i pnᵒ zᵉ tūc ordinauit aerē camere ad tēperamētuꝫ vsus aliquā caliditatē declinare:q꜄ erat de mēse nouēbris:ꝛ ordinauit vt ꝑ posse letaret̄:ꝛ ꝙ oī mane circa ortū solis fricaret̄ leui ac molli fricatiōe cū pāno leni:ꝛ post fricationē vngeret̄ oleo amigdalaꝝ mixto cū oleo viol.ꝛ pinguedine pulli recenti:ꝛ hoc ꝑ totū dorsuꝫ ꝛ circa torace:ꝛ facta vnctione accipet de hoc electuario.℞. rosate nouelle.diapenidiō cādi an̄.ℨ.iiij.pineaꝝ mūdaꝝ amigdal.dul.pꝭisticoꝝ an̄.ℨ.vi.cōponat̄ adinuicē.ꝺ quo accipiet.ℨ.i.post cuiꝰ assūptione dabat mediū ciatū vini albi liphati.deīde post horā cū media apponebat stomaco cerotū de mastice pingui cū pauco olei nardini cōfecto:ꝛ tenebat ipꝫ ꝑ horā:ꝛ tūc eo remoto assūmebat de ꝯfectōe ro.nouelle.ℨ.iij.deinde bibebat mediū ciatū vini:vt supra.deīde imediate cibū suū pullū.s.pistū vel ꝑdicē:ꝛ pꝰ cibū accipiebat de dc̄a ꝯfectōe:ꝛ bibebat.deīn sic ad mediā horā q̄scebat:aliq̄n dormiēs:ꝛ aliq̄n nullo mō dormire poterat:pp̄ supcalefactionē cibi.cūq꜄ appropinquaret hora vespꝭtina exacerbatōis extrema:silr̄ fricari faciebat:ꝛ apponi iubebat pānos calidos:ꝛ sic cōtinuabat donec calor manifestabat:ꝛ tūc accipiebat de electuario supꝛascripto ꝛ bibebat.Cūq꜄ ad q̄rtā horā noctis ꝑueniebat calore febrili iā ꝑ totū expāso accipiebat cenā suā pullū.s.vt.s.In decia āt hora noctis accipiebat duo oua sorbilia:ꝛ ꝺ ꝯfectōe supꝛa dc̄a cū puo potu:ꝛ an̄ illa duo oua:fricabat̄ ꝛ vngebat̄ vt supra. ¶ In auroꝛa aūt sequēti dabat sir.℞.radicū boragis buglosse apy et feniculi an̄.ℨ.i.seminū endiuie lactuc̄ sandal.alboꝝ rub. an̄.ℨ.ij.ro.viol.capill̄.ve.floꝝ buglosse floꝝ camomille melliloti an̄.ℨ.i.cinamomi ligric̄.an̄.ℨ.i.S.floꝝ lābꝛusce ℨ.ij.granoꝝ coti.ℨ.ij.mēte sicce ſgnāti an̄.ℨ.i.ordei excorticati iuiubaꝝ sebeste passulaꝝ an̄.ℨ.i.decoquāt̄ hec oīa i sufficiēti q̄ntitate aq̄:ꝛ cū zuccaro ꝛ penidys:fiat sir.dosis.ℨ.ij.cū aq̄ decoctōis passulaꝝ anisi mastic̄.ꝛ seminuꝫ cōiuꝫ frōrū maioꝝ.faciebatq꜄ ipꝫ sex diebꝰ ꝯtinuis accipere.deīde dabat solutiuū ꝺ cassiafistulato.nicol̄.absq꜄ tamaridis ꝛ modico electuario indo.Tu vide receptaꝫ cassiafistulati ꝛ ordia vt licebit:vel sic.℞.cassiafistulati ℨ.i.electuary indi.ℨ.ij.diapenidiō locō pino an̄.ℨ.i.S.da distēperatū cū brodio pulli.ꝓcessitq꜄ cū ħ digestiuo ꝛ euātiuo:euāndo ipꝫ oī mēse bis aut ter.iteriꝫ ordiauit clisteria ex succo blitꝭ ꝛ brodio pulli melle ꝛ zucaro rub. oleo cōi vitellis ouoꝝ ꝛ pauco sale:ꝛ sic ꝯtinuauit:ꝛ processit hec egritudo vsq꜄ ad mēseꝫ martyꝫ:ꝛ saluatꝰ fuit di iesu auxilio:q̄ sit semper bn̄dictꝰ ꝑ infinita secula amen.

¶ Postremo aduerte ꝙ si fuisset cōplexiōis colerice cuꝫ siti:ꝛ alys hꝫ accidētibꝰ caliditatē significātibꝰ:tūc illa fuisset ꝓcedere cū frigidioribꝰ:vt i vnguēto addere oleū de papauere mucilaginē seminū citonioꝝ ꝛ hꝫ.Et cōsilr̄ in sir.elect.confectionibus ꝛ hꝫ:cum frigidis ꝛ humidis magis:vt supra de ethica simplici.

¶ De febribus erraticis. Rubrica VI.

Et licet Aui.ꝺ eis mētionē faciat vt infra stati.caᵒ ꝺ q̄ntāis sextāis ꝛc̄. tñ q꜄ vt dicet̄:sūt ſꝫ plum febres mixte.hinc de eis placuit rubꝛicā ponere ad fe.ꝯpositas ꝯueniētē.Dico igit̄ ꝙ febꝛis erratica ē febris ſm plurimū ac q̄si ſp ꝑiodica:ꝛ a mixtiōe diuersaꝝ materieꝝ i vno loco.s.itus:vel ex̄ vasa putrescētiū ꝓueniēs:q̄ neq꜄ certis accidit horis:neq꜄ vsq꜄ ad declinationē certis ꝓcedit ꝑiodis:ſꝫ sic iordiate vagās nullū i affligēdo ordinē ſuat.Cuiꝰ cā ſm plurimū ē flā cuꝫ ipa ꝯtēdēs melia.Et dr̄ erratica:q꜄ sic errādo ꝓcedit:vt dc̄m ē.Dr̄ ꝛ planetica a planos grece:latine error:vel q꜄ cū planeta ſpāliter cū saturno similitudinē hꝫ.nā sic saturnus p̄nᵐ ponit̄ melie.ita ꝛ he febꝛes:vt plurimū q̄rtane fiūt iuxta illꝺ ẏpo.3ᵒ ꝓnosticoꝝ.Febꝛibꝰ iordiate vagātibꝰ q̄rtane future sūt.nā haꝝ febꝛiū:vt dicet̄ mā fit ꝑ adustionē siue ꝑtiū subtiliū resolutōeꝫ ꝛ ꝯuersionē eiꝰ ad nāꝫ melic̄ā.Dicit̄ ꝑiodica:q꜄ rarissime ē cōtinua. immo vera erratica:nunquam est continua.vnde Platearius.febꝛis erratica ſemp ē iterpolata.Et dr̄ a mixtione:q꜄ nō icōuenit ex vna simplici mā prouenire posse:ꝛ hoc q̄n i ea mā reseruat̄ nature hūoꝝ diuersoꝝ cōponētiū illā:vt vbi g̃ra.si ꝯtingat māꝫ tertiane nō pure:pp̄ lōgitudinē eiꝰ venir̄ ad adustionē q̄ ꝯuertat̄ ad nāꝫ melie. In febꝛe aūt erratica materie non sunt mixte mixtione vnita:vt supra dicebat̄ ꝺ tertiana nō pura:ſꝫ vtraq꜄ mā suā ſuat nāꝫ.ꝛ ħ ſm plurimū:vt dc̄m ē.Tu tñ aduerte hoc:vt supꝛa ꝺ ꝑiodicatōe febꝛiū.ꝙ aliq̄n accidit hec diuersitas i ꝑiodicādo i postponēdo anticipādo ex ꝑte dispositionis corꝑis paucitatis ꝛ multitudinis materie.ꝛ iō bn̄ ꝯsidera ne decipiaris.Dr̄ i vno loco.Et nō q꜄ dr̄.s.ex̄ vl̄ intra:q꜄ materie heꝛ.si sint ex̄ vl̄ itra:tñ hn̄t aliq̄n diuersas mineras putredis:ꝛ i diuersis ꝑticularibus locis. ita vt tales materie faciāt diuersas fe.ꝛ vna putrefiet pꝰ aliā.vñ aliq̄n i eodē die faciēt bis vl̄ ter typū.ꝛ aliq̄n in mane:aliq̄n in vespe:ꝛ sic ꝺ alys ſm nāꝫ hūoꝝ putrescētiū.q̄nq꜄ ꝺ 3ᵒ in 3ᵐ.q̄nq꜄ ꝺ 4ᵒ in 4ᵐ.q̄nq꜄ anticipāt.q̄nq꜄ postponūt.q̄nq꜄ nullo mō affligūt.q̄nq꜄ aūt minera putredinis ē in codē loco:ſꝫ vna mā citiꝰ putrefit:ꝛ alia tardius pp̄ etherogeneitatē ipsaꝝ.ꝛ iō in poꝛisimis accidit cōfusio.vñ Gordo.lꝫ pp̄ diuersitatē suoꝝ poꝛismoꝝ ꝛ eorum confusionē videātur nobis errare ab inordinato modo affligēdi:tñ scōm vitatē q̄libꝫ sequitur motuꝫ sue nature scōꝫ ꝙ exigit humoꝛ.ideo bn̄ dixit Gilb.ꝙ errāt secundū apparētiam.Dicitur cuius cā.nā aliquādo fit a mā colerica et flātica.aliquādo a flātica colerica ꝛ melica:ſꝫ scōm plurimum.Dicitur cum ipsa.nā cū tales humores sic cōminiscētur:tūc adinuicē cōtēdūt:et tali ꝯtētiōe:aliq̄n motꝰ vniꝰ ē faciēs suū poꝛisimum.et ſm suaꝫ

periodicationem:⁊ aliquando motuȝ alterius est simili- ter faciēs:⁊ sic accidit paroxismos variari:⁊ erraticas feb. fieri ꝗ qb⁹ fe. dicit Auic. allegato ca⁹. De ꝓpetate harꝫ feb. est vt stēt i suo fine fm ordinē vnū.i. ꝙ i ꝓcessu pducat ad febrē ꝗuartanē ordinē vnū:⁊ plurimū illi⁹ ē supra ꝗrtanā ⁊ iā testificati sum⁹ eā qntanā. vcꝫ ipsa pducit ad ꝗrta- nā. qm̄ i hūoribꝫ ē exuberatio:⁊ i hūiditatib⁹.s. mēbrali- b⁹ multitudo:qꝛ.s. ad hoc nō sit fcā multa ꝯsūptio. nā si n̄ erit magna cōpō:poterit ex illis generari melia:q̄ poterit ꝗuare suū piodū:qꝛ de ꝗrto i ꝗrtū affligere. ꝙ si erit pau citas i eis:⁊ ex illis generabit̄ melia:ipsa rōne paucitatis nō mouebit ꝺ ꝗrto i ꝗrtū:ſꝫ tardabit motū suū:⁊ sic vbi deberet cāri ꝗrtana fiet qntana. In sūma itaqꝫ cuȝ fiat hoꝝ humoꝝ adiuicē ꝯtrio fit ipsi⁹ feb. ꝓlōgatio ad quā ꝓlōgationē fit a calore ꝑter nālī adustio i hūorib⁹ ipsis ac ptiuȝ suaꝝ subtiliū resolutio remanētib⁹ grossis icine ratis:⁊ ad nāȝ melie ꝯuersis. q̄re i ꝗrtanā ꝯuertit̄. ad qđ ꝯcurrit ꝙ humor melicus tardi⁹ resoluit̄ ceteris. ⁊ iō in lōgo ꝓcessu fe. alios dr̄ vincere:qꝛ posteri⁹ remanet for- tius resistēs:vn̄ postea fit i tota massa dispō vna ⁊ vnifor mis:qꝛ ad naturā melie tēdēs:⁊ breuiter pp cāȝ assigna- tā feb. erratice sequit̄ fe. ꝓlixas. ⁋ Tēpus aūt his feb. ꝓportionatū ē finis estatis veniēs ad autūnū:⁊ etas est finis ꝯsistētie v̄sus pn̄m senectutis pme. pp q̄ dixit Ypoc. allegato loco. Certi⁹ āt circa autūnuȝ:⁊ pcipue his q. 35. annos pterierunt. Accidit ⁊ q̄nqꝫ inordinatio paroxismoꝝ qn̄ aliqđ apā ē i mēbro a corde multū remoto:pp qđ iordinate ꝯtinuat̄ eleuatio vaporis putridi ab eo ad cor. cō sidera. Et fuit mod⁹ Almāsō. de ipsis etiam feb. erranti- bus locutus est dominus Ypo. tertio aphor. aphorismo. .23. ⁊ tu supra in aphorismis.

Signa demōstratiua habētur ex ipsa notificatōe. ve rū aliq addūt ex pte vrīe:⁊ alioꝝ signa:q̄ sūt signa melie ꝺ qb⁹ supra de ꝗrtana. aly ponūt ꝓ magno signo ꝙ i die bis vl' ter infirmū molestāt:ſꝫ nō diu morā tur:i tali molestatōe:⁊ h̄nt deinde iteruallū sanitatis ma nifeste:⁊ diē aliquē ptrāseūt sine typo ⁊ cū sanitate:⁊ vt plurimū sunt sine typo magno. ꝙ si ab apāte euenerint: declarabit illud aggregatio signoꝝ apātis:vt si in reni bus dolor inferi⁹ sub dorso:⁊ lesio opationis eorum.

Canones. Ordinatio diete dīgō euō. caloris pter nāȝ remissio ne hūores itegre adurāt̄. Pro pmo ordinet̄ ad ꝯriū cāe:vt sepe supra. Pro 2° ag grega digestiua diuersa ſꝫ diuersitatē materieꝝ:vt vbi grā. si i massa fuerit flegma ⁊ melia:qđ ē ſꝫ plurimū. da bis oximel simplex vel acetosuȝ simplicē cū aq̄ zuccara ta:aut fumiterre vl' decoctiōis epithimi. ⁊ hꝫ. Sꝫ hic ad uerte ⁊ ꝓ euātiuis. ꝙ i casu n̄ro:maior ꝺꝫ eē itētio ad hu morē melicū. ꝓportionabiliter dic ꝺ euātiuis:vt da dia scene cuȝ turbit vl' cassiā:cuȝ mirabol'indis:aut cū fumo terre:⁊ hꝫ. Pro vltio ꝓcede cū extinctiuis humidis. nō tn̄ fortib⁹:vt cū aq̄ ordei ⁊ iulep viol. ⁊ hꝫ. de qb⁹ de acu tis:⁊ supra qnto ca⁹. Itē ad hoc max̄ adiuuat flōia:si vir tus ꝯsentiūt. pterea q̄ scripta sunt ꝺ cura ꝯpositaꝝ su pra:hoc adducat̄ loco:qm̄ sūt iuuatiua multū. imo ⁊ ne cessaria:⁊ tu ibi:⁊ i sūma max⁹ ps cure h⁹. vt. io. ꝯtinētis. est corp⁹ sepe purgare cū purgātib⁹ meliaȝ:⁊ administra re subtiliātia sine calefactōe:vt ꝗ. acetosuȝ simplicē ppa ratuȝ cuȝ epithimo:⁊ hꝫ. Postremo nota ꝙ subtiliantia fortia:⁊ similiter aperitiua fortia non competunt in pn̄ cipio. Quare caue eo tempore ab oximelle composito:⁊ hꝫ. Et ideo in cura eorum tempora distingue:vt de alys putridis dictum est:⁊ maxime de radicibus vniuersali- bus:⁊ tu ibi omnino:⁊ hec de erraticis.

⁋ De febre apostematum. Rubrica VII.

Ebris apātū ē febris accn̄s ad ipa apā ta extrīseca vl' intrīseca q̄ ē effi mera putrida vl' ethica:⁊ dr̄ fe. accidēs:qm̄ apā ē ipsi⁹ feb. cā. vt pma ꝗrti p ca⁹. ⁋ Sꝫ di ces. aliqn̄ accit apā curari:⁊ tn̄ fe. remāet. ꝗ nō ē accidēs ei⁹. ⁋ Dicēdū ꝙ si curato apā te:vt i pleuresi remanet fe. illa fe. nō fuit accidens illius apostematis:sed est fe. de putredine humoꝝ q forte h̄ fuerūt ab apāte tāqꝫ a cā pmitia putrefacti:vl' dr̄ ꝙ aliqn̄ i apāte:vt i pleuresi apparēt cessatio doloris ac pūctiōis siue grauitatꝫ:pp resolutōēs magne ptis materie apān tis:⁊ iudicat̄ ex his ꝙ apā sit resolutū ⁊ male:⁊ tn̄ rema net febris:q.s. a mā remāsit ex ipo apāte ꝓcedit:vt i an xio pleuretico pmo aphoꝝ. cōmēto. xv. dr̄ q̄ ē effimera. pp qđ nota ꝙ apāta itrīseca raro faciūt effimerā:⁊ cā qm̄ i eis repiūt̄ ꝗtuor ꝯditōes fortes ad ipāȝ putridā cādā. Pria multitudo materie:q̄ i re sufficit ꝯtinuare suā eua porationē q̄usqꝫ ad cor pueniat. dato ꝙ i via de ipsis va porib⁹ multū resoluat̄. ad qđ ꝯcurrit caliditas itrinseca fortior q̄ꝫ extrinseca faciēs ipāȝ māȝ multū euaporatio nē suā ꝯtinuare. Scđa ē ꝓpingtas magna ad cor. Tertia est latitudo viaꝝ p q̄s hi vapores ad cor ipꝫ deferūt̄. nā cū materie apātuȝ itrinsecoꝝ i venis sint:⁊ iuxta venas magnas. hic liberi⁹ ad cor penetrāt. Quarta ē:qꝛ i itrin secis nō repit̄ obstaculū ꝓhibēs trāsituȝ vapoꝝ ad cor: vt i extrinsecis. ⁊ pp oppositas ꝯditiōes siue debiliores apāta extrīseca ſꝫ plurimū faciūt effimerā. nō. n. i apāte extrinseco dato ꝙ mā sit multa nō ē via ita libera ⁊ lata. Nā vene ⁊ arterie veniētes ad cutiȝ subtiliāt̄ ⁊ miorāt̄: ⁊ cuȝ miori sunt caliditate:q̄ nō ē sufficiēs facere tātā ef- fumationē:⁊ ē ipa apa tale a corde magis remotuȝ:⁊ ob- stacula multa itercidunt:vt pꝫ. Jō dixit Aui. sunt ſꝫ plu rimū de genere febriuȝ diei cuȝ apāta ista nō pueniāt ſꝫ plurimū ad cor:nisi cuȝ calefactiōe sua absqꝫ putredine sua:q.s. simplici q̄litate:⁊ nō mixta putrediali vapor̄. cū nō possit vapor ipse puenire ad cor:qꝛ.s. resoluit̄ anq̄ꝫ ad ipꝫ pueniat:ſꝫ b̄n ipa q̄litas. Ꝙ si apā eēt magnuȝ valde multuȝ de vapore emittēs:tūc b̄n pōt fieri putrida:⁊ h b̄n notauit Aui. cuȝ dixit ſꝫ plurimuȝ. Itē ad h faceret ꝓpingtas ei⁹ ad cor:vt apā. sub assella sinistra i mamil lis sub costis:⁊ hꝫ. Itē ⁊ h faciet malignū extrīsecuȝ sua malignitate trahēs mās multas i carnib⁹ glādosis. ⁊ ibi dē remanētes putrefiāt. ne ex vlcere malo cruris vel pe dis ad qđ seq̄t̄ apā i inguine. itē ex forti dolor̄ ex veneno: ⁊ sic ex similib⁹ causis. Et sic breuiter cuȝ Aui. dic:⁊ plu rimū qdē hoꝝ ē a causis pmitiuis:qꝛ casu pcussiōe:⁊ hꝫ. q.s. apāta sic euenētia causant febrē diei:qꝛ effimerā. cō sidera. Dr̄ putrida:⁊ h hūdo respectuȝ ad apāta itrinse ca q̄ ſꝫ plurimuȝ faciūt putridā ⁊ raro effimerā. c⁹ ꝯriū dictuȝ ē ꝺ apātib⁹ extrīsecis:⁊ dr̄ fm plurimuȝ:vt aliqui notāt:qm̄ sic dcm̄ ē:ꝺ apāte extrīseco. ꝙ ipꝫ pōt solā q̄li tatē absqꝫ putredie cordi cōicare. Ita nō icōuenit ꝙ illđ idē faciat itrinsecuȝ:vt cuȝ eēt pauce materiei i locis an gustis:ꝙ i venis secretis ⁊ arterys secretis. i loco remo to a corde:vt iªtestino recto:⁊ hꝫ. Et apāta itrinseca ad q̄ cōiter seq̄t̄ febris putrida sunt apāta cerebri:⁊ gutturis. meri stōi meseraicaꝝ. pectoris pulmōis epatis renū ma tricis. vesice itestinoꝝ auris et similiuȝ. quō āt talia apā ta putridā causent iā dcm̄ ē. Dr̄ vl' ethica. Jngt Auic. et iste qdē feb. cuȝ ꝓlōgāt̄ ducunt ad ethicā:⁊ ꝓpe qn̄ apā ta sunt i epate:et hꝫ ſꝫ ꝟitatē pcipue ꝺ ethica seq̄ēte ad ꝯsumptionē siccitatē et marasmuȝ:q.ꝓpe eueniunt defe ctu nutrimēti. Cui⁹ pn̄m ē epar. ethica āt ꝯ̄s iflāmatōēs et ebulitionē magis fit pp apā pulmonis:qꝛ cor non pōt debite euentari. vnde accidit ebulitio et iflāmatio ma

gna in eo: ⁊ in omnibus membris.

Signa demōstratiua. Dic attēde ꝙ signa demōstratiua febriū putridarū que ad apata itrinseca sequunt̃: sunt sicut reliqua signa aliarum putridaꝝ que ad putredinē humoꝝ ꝯsequunt̃: vt verbi grā. si apostema ad qđ sequit̃ feb. fuerit magnū in loco ꝓpīquo cordi sufficiēs ꝯtinuare euaporationē putredinalem. ⁊ fuerit colericū. vt herispilla. tunc erit fe. cōtinua vehemēs. nō tamen tante vehemētie sicut in causonide nisi res sit magna. ⁊ causa in eo ē qm̄ putredo nō ē sparsa neqꝫ mota ad exteriora. Aui. ⁊ erit cum exacerbatōe ꝺ 3° in tertium. ⁊ ita de alys signis fe. cōtīue tertiane. Qꝛ si fuerit tale ex mā flegmatica signa flegmatis apparebūt. ⁊ ꝯsimiliter dic de sanguineo melācolico ⁊c. Qꝛ si ex mā mixta signa mixta erunt. Si ex mā valde acuta fe. erit valde acuta cum signis peracute. de qbus oībus actum est supra suis ꝓprys cā. ⁊ hoc intellige īdicatōe sumpta a mā apatuꝫ. ❡ Et diuersificant̃ he feb. adiuicē in lōgitudīe ⁊ breuitate malignitate: ⁊ ꝑyodicatione. vn̄ al'r se hn̄t qn̄ apa est magnuꝫ: ⁊ al'r qn̄ ꝑuū: al'r qn̄ in mēbro valde venoso aut arterioso: ⁊ al'r qn̄ est iuxta mēbꝝ ꝑ̇ncipale: ⁊ al'r qn̄ est ī remotis: al'r qn̄ est in mēbro nobili: al'r qn̄ ī ignobili: ⁊ exēplificādo ꝑticul'r seqn̄s ducē nostrū dico ꝙ apa ꝓpinquū cordi: ⁊ cū eo cōitatē magnā hn̄s est sic̄ apa pulmonis ⁊ velaminū pectoris: ⁊ cū ad ipꝫ seqt̃ fe. tūc apparebūt signa significātia ipꝫ apa: ⁊ signa mäe apatis. vt v̇bi grā. in pleuresi ex mā colica. Signa pleuresis: qꝛ pulsus serin⁹: ⁊ hꝰ: febris ꝯtinua de 3° in 3m magis molestās cū siti dolore lateris pūgitiuo iflāmatione cū velocitate ⁊ freq̄ntia pulsus ⁊ hꝰ. De signis tertiane: veꝝ vrina erit ꝭm plīm ad albedinē declinās ꝓpter māꝫ hr̄e raptū ad locum apatis: ⁊ sic de alys. vt xa tertij ꝓprio ca°. ❡ Apa aūt remotū est sic̄ apa renū ꝙ debilē hꝫ cū corde cōitatem. nā cum adest apa in renib⁹: tūc apparēt signa ipsi⁹ apatis: vt dolor ⁊ grauitas in loco renū: ⁊ ꝑtib⁹ alcati calitas maior ꝯsueto ⁊ ad ipꝫ ꝭm pl'ꝫ nō seqt̃ febris fortis: neqꝫ ꝯtīua ꝓpter paucitatē arteriaꝝ: ⁊ venaꝝ ipsoꝝ: ꝑꝑ qđ nō multū cōicāt cordi suū calorē: ⁊ cōicatū nō cōtinuāt. Sed vt Aui. tales feb. qꝛ apatū renū sunt multotiēs īterpolate: qꝛ cū ordīe sue ꝑyodicatōis: ⁊ multotiēs nō sunt ordīate ꝑyodicātes: sed de gn̄e febriū erraticaꝝ tertianaꝝ: q̄rtanaꝝ: ⁊ hꝰ. cū qb⁹ fit rigor ⁊ horripilatio: vt in ceteris īterpolatis: ⁊ haꝝ diuersitatuꝫ cā est diuersitas multaꝝ mäeꝝ que ī renib⁹ ꝑn̄t aggregari ⁊ aduri: ⁊ qꝛ sunt dure sube debil' sensus: hinc eoꝝ apata nō sunt cū fortib⁹ accn̄tib⁹ ⁊ ex̄neis: ꝑterea qꝛ sunt a corde remoti. nā q̄ sūt ī loco ꝓpinq̄ cordi vel hn̄te magnā cōitatē cū eo: aut qꝛ ipꝫ mēbꝝ ē vehemētis sensus ⁊ neruosū sunt cū vehemētia febriū cuꝫ ingētudīe magna spasmo: ⁊ hꝰ: ex signis acutaꝝ ⁊ ꝑacutaꝝ. ❡ Sꝫ dices. apa mr̄icis facit aliqn̄ febrē fortē: dolorē capitis: ⁊ ꝑturbationē sensuū: ⁊ tn̄ matrix est in loco remoto a capite: neqꝫ hꝫ multos neruos a capite veniētes: neqꝫ cordi multū cōicat: cū nō hēat multas arterias a corde veniētes. ❡ Dōꝫ ꝙ qn̄ apa ē magnū in mr̄ice ex colligātia quā hꝫ cū māmillis ⁊ pectore q̄ sunt loca ꝓpinq̄ cordi pōt febrē fortē facere: ⁊ sil'r sodā: qa dolorē sincipitis cū quo colligātiā hꝫ: ⁊ ex ꝯn̄ti sensuuꝫ ꝑturbationē: itē ⁊ dolorē ceruicis: qꝛ colli: nā colligātiā magnā hꝫ cuꝫ nuca: vt est videre. zi. tertij. ꝑ̊ ca°. Que aūt sunt apata medio mō se hn̄tia respectu loci ⁊ alioꝝ: sunt ēt media respectu accn̄tiū ⁊ alioꝝ taliū. ❡ De signo sūpto a pulsu dixit Aui. ꝙ pulsus est sic̄ pulsus aliaꝝ putridaꝝ ꝑuus ī ꝑ̇n° ꝓpter suffocatōeꝫ caloris a mā. velocis ꝯstrictōis apō statū: qꝛ. s. tꝑe expulsionis: deinde magnificat̃ facta expulsione: ⁊ v̇tute vigorata: diuersificat̃: tn̄ in suis dr̄ys ꝭm diuersitatē mäei ⁊ mēbri: vt cū est in neruoso est durus serinus. vt in pleuresi: si ī carnoso mollis vndosus. ⁊ hꝰ. ❡ De signis aūt extrinsecoꝝ nihil: qꝛ manifesta sunt.

Pronostica. Apata itrinseca ceteris parib⁹ sempꝑ sunt deteriora ⁊ maioris ꝑiculi. nam aliqn̄ extrinsecū vt venosuꝫ: vt glādula vel carbūculus est ītrīseco aliq̊ deteri⁹: ⁊ iō dicebat̃ ceteris parib⁹. io° terapē. cum febres seq̄ntes apata ꝓlongant̃. ꝑducūt ad ethicam. ❡ Quāto apa est ꝓpīquius mēbro ꝑ̇ncipali ceteris parib⁹ tāto deteri⁹. ❡ Apa in mēbro nobili ceteris parib⁹ deteri⁹ q̄ꝫ ī igbili: nisi illđ qđ ī ignobili est ꝭuiret ꝑ̇ncipali. nā aliqn̄ apa gutturis est ꝺteri⁹ q̄ꝫ apa stōi: vt in sq̄nātia ꝑiculosa v'l mortali: ⁊ tn̄ ē guttur igbili⁹ stō: ⁊ tu ad hec oīa bn̄ attēde.

Canones. Prim⁹ ⁊ est v'lissīm⁹ ꝙ cura eaꝝ fit ꝑ curā ipsoꝝ apatū. vn̄ Aui. Radix. n. in eis ē cura apatis: que febres remittunt̃ cū apa iam saniauit iuxta illud hypocratis z° apho. circa gn̄ātionē saniei ⁊c. vt supra in aphorismis: ⁊ iō ꝑ̇ma ītētio fit ad curaꝫ apatis. za ad febrē. Tu tn̄ sil': qa ꝑ eodē tꝑe attēdas cure vtriusqꝫ: ⁊ semper ꝑ̇mitte ītētionē ei⁹ qđ est magis suspectū: vt nos auisauit Aui. ꝑ̇ma q̄rti. ca° de reb⁹: in qb⁹ differūt febres putredinis. ⁊. ca. de cura febriū putridaꝝ in gn̄āli. ❡ z⁹ est ordinatio diete que ordinari dꝫ ad oppositū cause apatis ⁊ febris. nā apate exn̄te cal'o: ordina dietā ifrīdatiuā ⁊ humectatiuā: ⁊ ꝓp̄e in ītrīsecis: ex qb⁹ timet̃ corpis arefactio. vn̄ Aui. ⁊ obꝭuatio cure febris ꝺ ifrīdatōe ⁊ hūectatōe. Modum aūt ifrīdādi ⁊ humectādi habuisti supra de acutis: ⁊ tu ibi. Sed hic aduerte. inqt hic Aui. ⁊ in his febrib⁹ nō cōcedit̃ potus aq̄ frīde expone regul'r: coacte aūt qn̄qꝫ cōcedimus: vt in cura herisipille: q̄ al'r fieri nō pōt. vt 9° terap. ⁊ s̄. de radicib⁹ v'lib⁹: ⁊ ꝯcedit̃ spāl'r post euōnes. Itē ꝯuenit lactuca abluta: qa magis ifrīdat ⁊ humectat: ⁊ remouetur eius nitrositas: ē tn̄ sanis nō abluta melior. vt z° can̄. 3⁹ est euō minoratiua si mā fuerit multa vel vētris lenitio. 4⁹ est digō. 5⁹. euō. 6⁹. ꝑticulariū admistratio. 7⁹ accn̄tiū correctio. ❡ Pro 3° recurre ad cam de cura putridaꝝ supra: ⁊ ad capl'ꝫ 5m. vbi solutiua tuo iuenies ꝓposito. ⁊ sil'r ꝑ digestiuis. ❡ Et ꝑ 5° ibidē: egēt. n. talia apata euōne q̄ fiat iuxta nāꝫ peccātis hūoris: ⁊ tu ī ꝑticularib⁹ capl'is ⁊ rubricis habuisti ꝑticularia solutiua tibi in casu optime deꝭuiētia Euō cuꝫ medicina: aut flōmia fit in cura apatū rōne mäe fluētis: ⁊ iō dꝫ eē miorātiua. Rōne aūt mäe iam fluxe: ⁊ ī mēbro fixe nullo modo ꝯpetit. nā si eā euāre tentabimus agitabim⁹: ⁊ nō educet̃: q̄re mēbro illi ꝓxima ⁊ sana ledētur: ⁊ est canō Aui. 4a ꝑ̇mi. de cura apatū. §. Cum aūt hūor in vno fuerit mēbro compꝛhēsus. ❡ Pro admistratōe ꝑticulariū distīgue tꝑa apatū. vn̄ in ꝑ̇ncipio cōpetūt reꝑcussiua: in augmētō v̇o resolutiua cū reꝑcussiuis vincētib⁹. ī statu eq̄l'r misce: in declinatōe v̇o resolutiua: ⁊ hoc maxime ī calidis: in frīdis aūt opꝫ in ꝑ̇n° ēt reꝑcutere cuꝫ remissioribus: ⁊ hec ītellige v̇a nisi reꝑcussio fieret ad ꝑ̇ncipale ex canone gn̄āli. vn̄ Aui. sic̄ exēplificās dixit: ꝙ vbi apa sit herisipilla: de suꝑ poni dꝫ succus lactuce: portulace: semꝑuiue cū sauic ordei: ⁊ sint actu frīde: ⁊ icessanter: ⁊ ꝯtinue ifrīdētur: ⁊ ꝑmutent̃: ne calefiāt a caliditate apatis: ⁊ hoc vt fiat repulsio ⁊ caliditatis ꝑeternālis extinctio. Et aduerte ꝙ Aui. hic nō posuit oleū aliqđ in hoc reꝑcussiuo: qa timuit eius iflāmationē: ⁊ fuit ēt snīa zoar ꝑ̇mo theisir. Qn̄ v̇o caliditas apatis essꝫ parua posset poni de oleo onfancino v'l ro. Sed in apate colerico multe iflāmationis nō. vt dictū est: tu aūt in his bn̄ cōsidera: ⁊ reduc te ad capl'a supra: de acutis: ⁊ alys pro complemēto septimi.

❡ De recidiua. Cap. XVIII.

Uando quis post febrē curatam recidiuat: tūc febrē de nouo incurrit: quā febrem ꝑ̇mo debes bn̄ cōsiderare anteq̄ꝫ ad opus īmediate ꝑuenias. vn̄ ꝑ̇mo velis tibi

manifestum esse motum: siue modum egritudinis: an fuerit a causa primitiua: quia ex inordinato regimie: an a causa intrinseca. Quare nō procedas imediate: ad remediorum multiplicationē. nā si multiplicabis remedia: quia statim dabis solutiuum: et recidiua fuerit ex mā praua et occulta: detegetur eius malicia et morietur infirmus tui culpa. Nam vt Aui. Recidiua fm plimū est seua. Melius gdē est: vt infirmus absq; tui culpa moriatur. vnde meo tpe accidit Venetys et Padue qp ex tali sic pmpta exhibitiōe medicine solutiue duo notabiles ciues mortui sunt: qui forte fuissent et mortui absq; medicina: sed pro tūc culpā imputata fuit medicis illis q certe famosi erāt. et ideo caute aggredere recidiuā: et nō sis pmpt^s in eius cura: sed semp timeas. Est qppe recidiua sic facta a causa itriseca deterior sua radice. vt Aui. et z^a fen. ca^o. ¶ Quia infirmus debilis est ppter febrē pcedēte. Ideoq; cā itriseca magis apta suppeditare vtutē qz erat in pncipio infirmo existēte forti. Tu itaq; deum suppliciter exora: vt te in cūctis cautū faciat: ne boīum dicaris homicida: a quo piculo et noie ipe gloriosus me teq; per suā imensam defendat misericordiam. Amen.

¶ Ad laudē omnipotētis dei: ac gloriose eius matris Marie. Et beati Hieronymi doctoris opus hoc magistri Michaelis Sauonarole dictum canonica de febrib^s explicit.

¶ Laus Deo.

¶ Tabula Tractatus de pulsibus.

Finis

¶ Michaelis sauonarole de pulsibus sūma incipit.

Capitulum. I. De esse pulsus.

Ristotiles suo secūdo posterioꝝ satis declarauit cuiuscꝫ doctrine pricipiū quid nominis eē: quoniā ignorato noie reꝝ ⁊ ipse res sic facillime nobis latēt. Quare cū de pulsibus impresentiarū a me agendum sit: quoꝝ notitia pfecta medico practicanti q̄maxie ē necessaria. Statui quid sit pulsus in pmis notificare. ¶ Dicam⁹ itacꝫ etiam ꝑ parte cuꝫ pncipe Auicena. Qꝫ pulsus est motus receptaculoꝝ generaliū: spūs cordis. s. ⁊ arteriarū: ex dyastole ⁊ sistole ꝯpositus: a virtute vitali cōpletus: spūs siue caloris nālis p aerē attractū ⁊ p ipsum inutilem expulsuꝫ regitiuus. Nam diastole attractiōe: ⁊ sistole expulsione ꝯpletur attrahit̄ eniꝫ aer frigidus vtilis in cordis refrigerium ac caloris: ⁊ calidus nociuus cū capinosis fumis in ei⁹ mūdificationē expellit̄: ⁊ vt haly tegni 2° ꝯmē. m. ix. Et Gali. gdem inuit caloreꝫ inatū euentari p id sicut euentat̄ ignis p flabellū: ⁊ stringitur eius accēsio p euētationē: ⁊ equatur cōplexio eius. Quibus colligit̄ motū hunc: quē pulsuꝫ nominam⁹ duplici motu esse fulcitū duplicicꝫ gete: sicꝫ ipsi⁹ ꝑteꝫ essentialē eē: q sic pulsus dictus ē: quoniā in eleuatiōe arterie ad digitos pulsare videtur. Necꝫ oia qꝛ pticularia spūs receptacula: vt epar: cerebꝝ: ceteracꝫ inferiora in se spiritus ꝯtinētia mouent̄: vel pulsant̄. Et ipse gdē ex diastole ⁊ sistole: que nunꝙ sil' sunt nō cōponit̄: sed ipsis bene cōpletur: ⁊ p ipm sic spūs regit̄: vt nō raro cum adest necessitas aer attractus in spūm cōuertat̄ vitalē. quinto de iuuamentis: ⁊ scda pmi allegato caplo. huc aūt pulsuꝫ maximis cuꝫ pconijs extollit haly ingens. Pulsus ē nuncius: ⁊ preco: q occulta refert: ⁊ narrat ⁊ preco verus q nō mentit̄. Et Gal. terapētice. vij. Est nuncius: ⁊ pco q occulta refert ⁊ narrat motibus cōtrarijs ⁊ manifestis. Estcꝫ signuꝫ ab operatiōibus sumptū efficaciuscꝫ q̄ q ab vrina: ⁊ egestionib⁹ sumit̄ pmi scda ⁊ accidentib⁹: ⁊ significationib⁹. Pulsus aūt cōicatio a cōitate oium mēbroꝝ cū corde sumit̄. vrine vero ⁊ egestiones ab his q̄ ab epate. colliget quarto. pp qd eoꝝ significatio nō parua ē in mēbroꝝ nutritiuoꝝ cognitionem. Super aūt vitalē virtutē pulsus fortior ē ⁊ prima. Naꝫ in corde spūs generatur vitalis quē certo ꝑ tpe in se continet deide ab eo p arterias ad singulas corporis partes deportatur. ¶ Et qm̄ dicebatur ipm ex diastole ⁊ sistole eē completum acciditcꝫ hos duos motus in arterijs ⁊ corde fieri ne error ꝯtingat in quo nulli dormiūt declarāduꝫ duxi an corde diastolāte arterie diastolēt: ⁊ sistolāte sistolēt. Existimant aūt cū motum percussionis cordis ad pectus sentiūt quo in tpe: ⁊ arteriā digitis sic ꝯprehēdūt tam coꝛ q̄ arteriam eo ꝑ tpe simul dilatari cū arteria in dilatatiōe ꝯphēdatur. Et si Gal. etiā in ꝯstrictiōe cū se ꝯprehēdisse scripserit: de quo post: sicꝫ experiētia ducti asserunt corde dilatato: ⁊ arteriā dilatari: ⁊ cōstricto ꝯstringi. Deceptos hos esse cū ꝯciliatore pnuncio maxie cuꝫ de pulsu loquamur nāli. Nā de nō nāli secus ē. nā cū apostema esset secus arterias ꝯtingeret tales velocius sistolare atcꝫ diastolare his q̄ in corde forent: vt in arterijs ēt ꝯtingit pudēdoꝝ cū quis ad actum coitus fuerit pparatus. Quapropter accipiēdū prio q cordis figura vt manifestat anotomia est pyramidalis cui⁹ pslata in qua ora vētriculoꝝ ipsius sedēt pulmoni cōiūgit̄: ita vt i. medio quarte penulaꝝ eius sita sit. ⁊ penula quinta cordi ē velut culcitra: pars vo ipsi⁹ acuta itendit ad deorsuꝫ: ⁊ ad sinistrū vtrūcꝫ. cū ergo coꝛ spūꝫ attraxerit ex pulmone: eocꝫ sic repletū fuerit in deorsum lateraliter tendit: vt a pectore remoueat̄ q̄multū: cū vero denuo attractū in seipsuꝫ cōciderit: ⁊ euacuatū in nālē deuenerit figuram sursuꝫ veniēs: tūc ꝓsilit pectori pcussionēcꝫ perficit: ⁊ ita cōcidēs pulsuꝫ cōstituit. Ex qb⁹ collige pulsuꝫ dextruꝫ fortiorē eē ipso sinistro: d quo ifra. Et vt res clarior fiat: accipiendū q dilatatio nō est aliud q̄ partis localis exꝑāsio de cētro ad circūferētiā facta sicut cū fole aer attrahitur. Ecōtra vero ē ꝯstrictio: qꝛ fit motus ab extremis ad cētrū vt fere terminoꝝ sibi occurrant capita: vt in expulsione aeris ex fole ꝯprehenditur. Ex qb⁹ pꝫ q cum coꝛ dilatatur ipsum abbreuiat̄: cum vndicꝫ expāditur ceu nobis ostēdit vter iflatus: q̄ accidēte (cū arterie sint ei ꝯtinue) necessario ipsuꝫ sequent̄ ⁊ in longum trahent̄. tractio vo ipsaꝝ in longum est eaꝝ angustatio: veluti itestinū in longū tractū ostēdit. Sicꝫ corde dilatato arterie cōstringent̄: ⁊ si eo tēpore dilatarent̄ cū in dilatatione fiat aeris attractio: tunc vnum aliud in attrahēdo sic impediret: vt notū est itelligēti. Addo preterea cū cōstringit̄ coꝛ ipsum expellit: ⁊ nō nisi in arterias. quomodo igit̄ poterūt ꝑ tūc cōstringi cū dilatari habeāt: vt aerem sic expulsum recipiāt. expulsio autē ad itra corpus nostrū in receptionē ordinat̄: veluti in operationibus nālibus cōprehendit̄. Cū eniꝫ stomachus chilum expellit: mesarayce attrahūt: ⁊ cū vene magne sanguinem ad totū deportātes ipsum a se expellunt: parue p mēbra ramificate recipiūt. Estcꝫ mecanicis artibus idem vbi plures ꝯueniunt operatores: vt qd vnus perfecit: ⁊ a se deinde expellit: alius recipit: ⁊ in locū debitū ponit: vt finem ꝯsequatur itentū: hiscꝫ tandē puto errorē est illoꝝ satis aptum eē. Secus cū cōstringit̄. ⁊ in se cōtrabitur: tūc eleuatuꝫ in cubū. ⁊ pectus sic percutit. Cū aūt dilatat̄ in deorsum tēdit ⁊ a pectore discedit: ⁊ tu silitudinē accipias a manu cū cōstringitur: ⁊ dilatat̄. sicꝫ collige cordis sistolē sensu leuiter comprehendi.

Capitulum. II. De causis pulsus in generali.

Voniaꝫ rē scire atcꝫ fine eius causis bñ itelligi nō ꝯtingit. Ea pp post habitā diffinitionem pulsus vt clarior ei⁹ notitia habeat̄: de causis ei⁹ agēdū eē putaui. Propter qd dicēdū q pulsus cāe assignant̄: vl'es. s. ⁊ particulares: ⁊ haꝝ vniuersales siue gñales ordine nāe pticulares antecedūt. Jdcꝫ de gñalib⁹ pmū. Sūt. n. tales q̄tuoꝛ vt ceteris effectib⁹ assignate: efficiēs. s. formalis: mālis. ⁊ finalis. ¶ Efficiēs aūt cōis schola medicoꝝ ꝯsonat: quā ⁊ prudēs seq hꝫ ē virt⁹ vitalis: nō sanguinis spumificatio: vt nimiuꝫ subtilis Trusiani tenuit opinio: necꝫ aer ⁊ vētus vt erasistrates plurimicꝫ ex priorib⁹ tenuerūt. Sꝫ in tali motu aer cōcurrit vt actū ē. nā queadmodū in fole ꝯprehēdim⁹ q p artificē fit mediāte fole attractio: ⁊ aeris expulsio: sic p virtalē virtutē mouet̄ artarie: ⁊ coꝛ ad ipsi⁹ aeris attractionē: ac ei⁹ inutilis expulsionē: hācꝫ cām Auicē. ꝯtentiuaꝫ pulsus: ⁊ ipsi⁹ essentialē noiauit. Jngt. ꝯtētiue vo cāe sunt tres. virtus vitalis q̄ ē in corde mouēs pulsuꝫ. ¶ Formalis vo ē ipsoꝝ motuū ⁊ getū adiuicē recta ac debita ꝯpositio ⁊ ordo. ¶ Materialis aūt ꝑ nūc subdiuidat̄ qm̄ alia ē in q̄ talis: ⁊ ē coꝛ ⁊ arterie: ⁊ cū qua ē aer. Mālēꝫ vo ex q̄ nō hꝫ cū accidens sit. ¶ Finalē iā aperuim⁹: qm̄ final'r in cordis: ⁊ arteriaꝝ refrigeriū incꝫ fumoꝝ capinosoꝝ expulsionē ne spūi ⁊ calori accidat suffocatio a nā iuentus: nā sic ei suffocatio

accideret: queadmodū candelam accensam a fumo circū/uolutā; ⁊ aeri libero nō expositā suffocari cōtingit. Et pre/terea alia ē finalis causa: quoniā per pulsus cōstrictionem sanguis in corde digestus: ⁊ vitalis spūs mēbris oib⁹ arte/rys mediātib⁹ delegant̄: hi aūt p cōcauitatē arterie sil' ice/dunt: ⁊ cū necesse fuerit: nā partē aeris attracti sic puriorē in spūm ɔuertit: vt supra: ⁊ primi scda de aere. ¶ Existunt aūt preter has ⁊ cāe alie priorib⁹ minus generales. Quarū quedā cōes sunt: q: in quolibet pulsu causando cōcurrunt ⁊ a pncipe necessarie vocant̄: neq: pulsus ɔstitutionē igre/diuntur. Unde necessarie sic dicunt̄: q: sine his nō ɔtingit pulsum eē pp qd essentiales appellant̄. Cōtentiue q: pul/sus essentiā ɔstituūt: ⁊ he tres sunt: vt pmi scda: virtus. s. vi/talis que motum causat: vt supra instrumentum ⁊ arterie necessitasq; euentandi: ⁊ mundificandi: que vero nō neces/sarie nominantur: binam recipiunt diuisionem. Eaꝝ enim quedā īseparabiles sunt quaꝝ mutatiōe ⁊ pulsus mutant̄ iudicia: vt res nāles etas: sexus cōplexio: ⁊ huius nōnulle q̄ separabiles que absolute mutantes pulsum denominātur eiusmodi sunt tres nō nāles, que ɔtingēter nostris possunt applicari corporib⁹: vt exercitium: balneū: statio sub sole: ⁊ hꝫ. de quib⁹ ifra.

Capitulum. III. De notificatiōe generum siue specieruꝫ: aut differētiaꝝ eius cū suis causis particularibus.

Postea q̄ notificatus est pulsus in gene rali suis cum causis generalib⁹ Cōsequēs duxi in eius clariorē doctrinā de ipso in particulari log: etiā suis particulari/bus causis. Propter qd sciēdū q licꝫ Auic. ⁊ ceteri medicine auctores genera pulsuuꝫ nominēt. id scribūt: vt sub eis spēs cōtinent tū vt sub vniuersaliori genere sunt cōtēte spēs appellantur dicūturq; differētie: q: differūt: ⁊ differre faciūt. sed de no/minibus nō est a medico disceptādū pria pmi. doctrina 6ª 5º caplō. ¶ Et vt vobis via facilioꝛ de his oibus fiat pmū cōcepi quid pulsus sit tēperatus notificare: cui⁹ noticia me dico est q̄necessaria: vt p ipm pulsus ab eo lapsi melius cō prehēdātur: vt de cōplexiōibus tēperatis respectu tēpera/te a medicis agit̄. hꝫ eni hic talis pulsus eē signū ad qd me dicus oculuꝫ in tāgēdo semp habere debet: vt quales sint tacti pulsus differētie cōprehendat absq; enim huius noti tia semp in iudicādo titubabit: ideoq; dicet̄ pmo q.

Pulsus tēperatus dicit̄ q in nulla differētiaꝝ suarū excessuꝫ hꝫ: ⁊ iter excellētias mediū obtinꝫ vt qui nō ē paruus neq; magnus: nec ē velox. neq; tardus nec spissus: nec rarus: ⁊ sic ɔsil'r de alys: sed iter hos medi⁹ cuius causa ē fortitudo vtutis tēperata: obediētia istrumē ti tēperata: ⁊ contentū moderatius: ex quo ifert̄: q nō nisi in aere sibi ꝓportionato he differētie cōseruabūtur: sꝫ hoc theoricis relinquo. ¶ Sꝫ dices quō cognosco pulsuꝫ hūc cum nūq̄ tetigerim tēperatū: cū tū pulsus sit sensibile cōe qd absq; sensu cōprehēdi minime pōt: dicēdū pmo q dif/ferentie que sic tactu pcipiunt̄ cōiter: ⁊ vt frequētius sunt magnitudo: paruitas: velocitas: tarditas: frequētia: ⁊ rari/tas: ⁊ ad has medici cōiter aduertūt: ⁊ nō dico spernentes: sed negligētia quadā alias nō cōsiderātes differētias sunt: ⁊ iō cum de cōmuniorib⁹: ⁊ que bene sensu a nobis cōphē/di possunt agēdum sit: dicēdum. Oꝛ cum motus pulsus sen sibile cōmune sit: ⁊ p rōnē tātum male cognosci potest me/liusq; multo si id etiā p sensata fiat hinc vt facilioꝛ sit eius noticia: exēplū de sensatis adducam. Nam sensus de cōsu/sis iudicat: ⁊ de his que proxima sunt veritati: sꝫ ratio dyu dicat itegritatem. Qua ex re si que de pulsibus dicem⁹ ra/tione ⁊ sensu fulcita erūt certioꝛa atq; perfectioꝛa reddun tur: ꝓpter qd tenēdum cōsonātiū musicalium aliquā ha/bere noticiam medico necessariū esse. Nā hic motus pul/sus: vt apparebit in qbusdam cōsistit ꝓportionibus. ⁊ ideo vt in cōpēdio pulsuum theophilus eū practicum nominat irrationalem q nullam habet ꝓportionem. De autē ꝓpoꝛ tiones cōsonātie musicali: vt ifra attinēt. Nam musica est sciētia bene modulādi: siue bene mouēdi: vt Augustinus primo musice. bene autem moueri id dicit̄ qd numerosita tis seruatis tempoꝛum atq; interuallorū dimensionibus mouetur. Dec autē nō nisi ꝓportionum noticia habeatur. Unde Auicē. scda primi. Genus pulsuuꝫ qd sumitur ex pō/dere est p cōparationem ꝓportiōis quātitatum ꝓportioa/bilium quatuoꝛ tēporuꝫ adinuicem puta duorum motuum ⁊ duaꝝ quietum. ¶ Oꝛ aūt cōtingat pulsum tēperatuꝫ sic sensu percipi posse declaratur: quoniā difficilius est motū arterie a digitis recedētis ɔprehēdere q̄ ipsius ad digitos accedētis: sed primū est possibile quoniā p lōguꝫ exercitiū in tāgendo pulsus peruenitur ad noticiā sistolis: vt Galie/no ɔtigit: q tūc dixit portas pulsus sibi apertas eē: vt Auic. secūda pmi. ergo ⁊ per longum exercitium poterit quis in noticiā pulsus tēperati facilius deuenire. ¶ Preterea qd cum sensatis silitudinem habet: etiam per sensum cōphē/di poterit: cum sensus fantasmate moueatur: sed mot⁹ pul/sus temperati cuꝫ cōsonātia musicali silitudinem habet: vt dicetur. ergo. Et pro declaratione minoris vt clari⁹ atq; breuius expediam. Accipiēdum q apud musicos reperiū tur hi termini causatus imperfectus minoꝛ: ⁊ causatus im perfectus maioꝛ: ⁊ primus appellatur quaternari⁹. Secū/dus vero senarius: quorum thonos ⁊ eorum spacium siue tempus oportet medicum cognoscere: ⁊ de his noticiaꝫ ha bere: quā i spacio octaue hore a perito musico adipiscitur: qui ⁊ significationē tempoꝛis cū digitis docebit: in quoꝛuꝫ motu: ⁊ motus debitus pulsus cōprehenditur. Temp⁹ au/tem q in quaternario reperitur saluo semper melioꝛi iudi cio est supra temperatum ex parte velocitatis ⁊ aliarū diffe/rentiarū. ¶ Tēpus vero senary est infra tēpus tēperati: q: longius est aut tardius: vt audienti patere pōt. Unde tē pus inter hos mediū est tēpus siue mēsura tēperata: quaꝫ pulsus tēperatus in suis motibus habere dꝫ ꝓportionabi/liter: vt in motibus fit. ¶ Mō cognitis sic extremis p sen sum: cū ⁊ mediū p sensuꝫ etiā sit cognoscibile poterit qs in ipsius medy cognitionē faciliter deuenire: verū vt dictuꝫ est sensus noticiā ɔfusaꝫ ⁊ nō certā hꝫ de sensibilib⁹ maxie cōibus: sed satis veritati ꝓpinquā quā rō integrat. Ideoq; habita tali noticia sensata de vocibus discretis medic⁹ cū aliqli adminiculo rōnis in itegrā veniet tēperati pulsus co/gnitionē: ⁊ hoc exercitio coadiuuāte. Sume igit̄ mensurā talē sic: cū oēs alie pulsus differētie operari habēt: tēpera/tū tibi cōstituas. ¶ Et certe diebus meis fere oēs pulsus sanus quos tetigi q̄ternarios aut q̄ternario, primos iueni. Et tu hec cōsidera: hūc aūt pulsuꝫ nōnulli equalē dixerūt: sꝫ eorū deceptio ex sequētibus patebit. Dec aūt mēsura di/cta talis est: vt cū aliqs pulsus ab ea recedit lapsus siue di/stēperatus noīatus sit: de quo infra. ¶ Multiplr' autēꝫ fit ab ista mēsura recessus: ⁊ primo habito respectu ad pulsuꝫ inquātū pulsus est: ⁊ scdo ab eis que pulsui annectuntur. Si primū sic genera vel differētie septē ɔsurgūt: quoꝝ pri/mū sumitur a quātitate dilatationis arterie. Scdꝫ a quā/titate sumitur tempoꝛis motus. Tertiū a quātitate virtu/tis. Quartum a tempoꝛe quietis. Quintum a permutatio/ne pulsus ⁊ sua assimilatione sue temperiei. Sextuꝫ ab oꝛ/dinatione motus eius: ⁊ quietis: ⁊ inoꝛdinatiōe. Septimū a proportione duoꝝ motuū: ⁊ duaꝝ qetū. Si vero ab anne xis sic tria inde perueniunt. ⁊ primū sumitur a cōtento in arteria. Secūdū a qualitate arterie: ⁊ carnis circūdantis.

Tertiū ab essentia ipsius arterie. Ex qb⁹ sic decē cōsurgūt pulsuum genera q̄uis ꝑm veritatē tm̄ nouez ponēda sunt eo ꝙ pulsus ordinatus vel iordinatus ad equalē reducit̄ ⁊ diuersum: vt ifra patebit. Sicq̄ apparet sufficiētia pulsus q̄ explicat̄ longis cū verbis a Conciliatore nostro ⁊ diffuse magis differētia. 82ª quā si cupis lege ibi. Et differentie que ex pte motus: ⁊ qetis sumunt̄ dicēde sunt essentiales cū pulsus in eētia sua motū dicat ⁊ qetez. Relique vō ex qualitate ordinatiōe diuersitate: aut pondere sumpte ⁊ sic de alijs accidētales nomināde sunt. Ex qbus colligit̄ quare quarto colliget. pauciora pulsuum genera explicant̄: cū ibi magis essentialia tangunt̄. Quib⁹ sic generalib⁹ positis ad spālia veniā: vt ea q̄ dicta sunt facilius itelligant̄. ¶ Et sequēdo ordinē positū a quātitate dilatatiōis arterie genus sumptū diuidit̄ ꝑm tres diametros: s. ꝑm longum: latum: ⁊ ꝓfundum: Scōm vero lōgitudinē resultat longus breuis siue curtus: a nōnullis mutilatus dictus: ⁊ medius inter hos. Scōm vero latitudinē latus ⁊ strictus: q aliquādo subtilis dicit̄. ⁊ medius iter hos. Scōm vero ꝓfunditatem altus siue elatus: ⁊ eminēs: ⁊ ꝓfundus: siue occultus submersus: ⁊ depressus. ⁊ medius sic ꝙ scōz genus hoc: nouem habent̄ species pulsuum simplices. Et vt q̄ scribenda sunt semper facilius capiant̄ digressiones magnas nō faciā: sed studebo ea q̄ sic particularia ponā etiā particulariter declarare. Quapropter anteq̄ ad alias spēs me sic conuertam has iam dictas prius notificando: sicut de temperato actum est.

Pulsus itaq̄ longus dicit̄ cuius partē in lōgitudinē arterie plus sentiuntur q̄ in nāli absolute. ⁊ appello nālem q est ꝓprius in illa cōplexione. naz in omni cōplexione distēperata ē dare: qd̄ est illi ꝓpriū: ⁊ iō bn̄ inquiebat Almansor cū pulsus in brachij longitudine tactui manifestior occurrit: q̄ in tēpore sanitatis a philosophis longus dicit̄ ꝙ si vltra spaciū q̄tuor digitoꝝ qbus medic⁹ arteriā tangit aut tāgere debet: vt ifra ēt ꝑm lōgitudinez sic manifestat̄ tūc maxime longus nominat̄: ⁊ ꝑm qd̄ magis ꝑm illam diametrum manifestat̄: sic lōgior nuncupat̄. ¶ Et huius pulsus cā est v̄tus iam debilis facta arteriā in latitudinē: ⁊ ꝓfunditatē ꝑm lōgitudinis ꝓportionē extendere nō potēs: que res ab ieptitudine istrumēti ꝑm plimū venit: quoniā eius ꝓhibetur amplitudo: ⁊ eleuatio ad superiora: ⁊ hoc est rōne sui vt cum est nimiū durū: ⁊ huius: aut rōne extrinsecoꝝ vt rigiditas: ⁊ cutis tensio dēsitas carnis duricies corporis maciē cōsequēs: duricies eniz istrumēti operatur vt virtus nō deficiat in attractiōe aeris ipm sufficiēter extēdere: vt oporteret ⁊ eleuare. Quare nā necessitati succurrit cū partibus plurib⁹ ipsius istrumēti: siue arterie: vt cū nō possit ꝑm latū extēdere vt oporteret: ⁊ in latum eleuare cū plurib⁹ partib⁹ eius ꝑm lōgitudinē succurrit: cū nullā aliā viam habeat in succurrēdo necessitati ⁊ ē sile cū quis dominus habeat obsessuz castrū nō potens succurrere per viā latam: ⁊ ꝯsuetā: neq̄ in vna vice aliā angustam ⁊ occultā iuenit: ꝑ quā: ⁊ i plurib⁹ vicib⁹ succurrit obsessis: ⁊ per eandē causam id operatur densitas carnis rigiditas: ⁊ cutis tēsio. Et Marsilius Patauus in his tale ponit exemplum. Pone ꝙ in sacco plures essent mures q nō possent moueri ꝑm latum sacci ꝓpter eius ineptitudinem tūc nō est dubiuz qd̄ discurrēdo ꝑ longū sacci tantū mouerentur. Cōsimiliter operat̄ aer ⁊ vapor in ingressu arterie qm̄ cū nō possit moueri ꝑ latū ꝓpter ieptitudinem arterie mouet̄ ꝑ lōguz plures partes arterie ꝑm illā diametrū occupando cū aere aut vapore quē in latū mittere cōsueuerat: hanc aūt lōgitudinē tactor quatuor cū digitis sentire debet: ⁊ ipsos versus fluxurā brachij paulatine mouere: vt de ipso noticiā habeat ampliorem quātum. s. ad eius quātitatem maiorē vel minorē: ⁊ hec itelligant̄ vera esse: ⁊ reperiri in brachio habēte arteriā debite locatā. Nam vt qūq̄ vidi homines habētes in parte siluestri brachij arteriā que leuiter sentiebatur: ⁊ in parua mensura ⁊ in domestico non reperiebatur.

Curtus aūt per oppositum cū suis causis notificatur: ⁊ tu ꝑ te cōsidera. ¶ Et per hec q̄ sic posita sunt aliaꝝ duaꝝ noticiam facile adept⁹ eris: naz.

Pulsus latus est pulsus q excedit in latitudine latitudinem pulsus nālis: ꝑ pulsum nālez itelligendo: vt supra de lōgo: aut vt alij quia pulsuz sani superat vt multū: de quo ifra: ⁊ hic pulsus percipit̄ cū tactor extendi sentit arteriā ad maiorē latitudinē digitoꝝ ꝯsueto dico ꝯsueto: quia tactor debet esse exercitatus in tangendo aut cōsuetus quoniā sibi dat̄ limitatio: vt cū sibi pulsuz constituerit tēperatū: sed male hoc absq̄ exercitio aliquali faciet: ꝓpter qd̄ assuescāt iuuenes cū antiquis in practica pambulare pulsusq̄ tāgere ⁊c̄. Unde Almansor. io. vt q in pulsus sciētia instructus esse desiderat. Et eius vult significationes agnoscere sepe dū aliquis sanus est arteriā tāgat ⁊ firmiter: ⁊ cū sūmo studio icipiat. ¶ Hui⁹ aūt pulsus tres assignātur cāe. Pria mollicies istrumēti ꝑm quā disponit̄ vt ei⁹ ptes superiores depmant̄: ⁊ cadāt sup iferiores. Un̄ v̄tus in mouēdo ptes: supiores difficultat̄: q̄re tm̄mō eas lateraliter emouet ⁊ sic dilatat̄. Nā cū istrumētū factū sit inobediēs ꝓpter mollicieʒ vt v̄tus eū in altū eleuare non possit cōpensat cū latitudine: sicut de murib⁹ supra vbi saccus esset ita mollis: vt in sursum male moueri posset: ⁊ tūc mures in latū extenderent̄ sicq̄ faciet aer: aut vapor arteriam taliter dispositā igrediēs. cui⁹ dispositionē medic⁹ cōprehendet ex cognitis humiditatē in arteria ꝓmouentib⁹ cū qb⁹ ⁊ ꝓnosticatus erit. ¶ Scōa est instrumēti vacuitas: nā arteria sic vacua existēte accidit faciliter ptē superiorē cadere sup iferiorē: cū nō sit ibi sufficiēs quātitas aeris aut vaporis tali casui resistēs: nā id operat̄ pars supior sua grauitate: ⁊ tūc dilatabit̄ arteria ⁊ sub digitis latior cōsueto: vt supra sentiet̄. Un̄ Almāß. cū ꝑm latitudinē maiorē digitorū tangētis quātitatē ꝯprehēdit latus ab eis nominat̄: ⁊ tūc si ex hac cā fuerit: mala erit eius significatio: ⁊ iō tactor semp sit attētus. ¶ Tertia ē carnositas sup ptes superiorē stans sic aggrauās: ⁊ ptē superiorē ad descensum cogēs: vt i pinguib⁹ corporib⁹ qn̄q̄ sentit̄: ⁊ h̄ dilatatio non est sic malū significās: vt q̄ ex vacuitate fit: vt in macris ⁊ resolutis accidit corporibus.

Strictus aūt q ⁊ subtilis dr̄ vt supra ē lato oppositus: cui⁹ notificatio etiā suis cū causis ex dictis nota ē: vn̄ ex duricie istrumēti: q̄ ē ꝯria mollicie i pulsus strict⁹ ꝓuenit. quē Auic. de signis ethice subtilē nominat: nāq̄ ex siccitate arterie ꝯtrahit̄: ⁊ sic subtiliatur q̄re ꝑm latū in ꝯtractiōe minuit̄. Itē plenitudo id operat̄ maxie qn̄ repletio ad superiora cōuertit̄. vn̄ accidit pulsus alt⁹ ⁊ strict⁹ ⁊ sic ꝑ te cās alias discurre.

Pulsus altus ē q eleuat̄ ad digitos tangentes plusq̄ pulsus nālis. Un̄ sic arteriā ⁊ carnē eleuando ipsum ad digitos ipellit. Un̄ Almāß. Cū aūt digiti tāgētes carnē ipulerint. ⁊ ꝑm magnā quātitatē i ipm penetrauerint: dr̄ ab ipsis altus. ¶ Hui⁹ aūt pulsus cā ē necessitas aucta ⁊ virtutis debilitas nō multa. Nā cū v̄t⁹ nō ē multū debilis mouet arteriā ad partē ad quā dʒ mouere: qr sursum: qr h̄ ē ei facili⁹: qr calor ad superiora nāliter ꝯuertit̄: ⁊ ꝑꝑ augm̄tū necessitatis cū hac differētia q̄rit necessitati satisfacere: q̄ sibi facilior ē. Nūqd aūt ꝯtingat v̄tutē necessitati aucte ex vna tali differētia: satisfacere absq̄ cōcursu alteri⁹: vt qr sic sit tm̄ altus ⁊ nō latus: altus ⁊ nō magnus nō ē nr̄i ꝓpositi: ⁊ iacobite i h̄ se itricēt. Nā fortassis sicut

nõ contingit humorẽ vnum solum in corpore nr̃o peccare: qꝛ.s.cuꝫ eo alius nõ peccet: vt visus ẽ velle scđo regiminis acutoꝝ ꝯmẽto 2°. ita de differẽtys pulsus ꝓportiõabiliter dicẽdũ. Uerũtamen imaginabile ẽ: ⁊ tu cõsidera.

Profundus vo ẽ alto opposit⁹: quẽ tactor nõ sentit nisi cũ ꝓfundatiõe digitoꝝ facta. dicit̃ cõiter submersus: quẽ ⁊ in multis nãliter se hñtibus ĩueni ⁊ hic pulsus cõiter reperit̃ ĩ hñtib⁹ brachia carne multa coopta. Uñ arteria a sup̃ficie brachy: tũc ẽ multũ remota. ¶ Hui⁹ tñ cã dũ ẽ dispositio ꝑternãlis: vt in ꝑncipio febrium: ẽ ꝯctio caloris ad intra: suffocatio caloris ab hũore moto: quare vtus territa ad ĩteriora ꝯuertit̃: ⁊ sic ꝓfundatur pulsus. Jtẽ ⁊ qñqꝫ cã est debilitas vtutis paucitas spiritus. Uñ nõ põt arteriã in altũ eleuare: ⁊ tũc apparet pulsus paruus. Et iõ Almãꝫ. Cũ ſm hãc minor apparet q̃ꝫ cõsueuit vocat̃ depressus. ¶ Et ĩter has differẽtias dat̃ medius: quẽ vocare debem⁹ in suis dimẽsionib⁹ mediocrem. ¶ Et cõtingit ex his simplicib⁹ plures posse facere cõpositiones: vt dicẽdo ꝙ aliquis ẽ pulsus lõgus latus: breuis latus: lõgus ꝓfundus: ⁊ strict⁹: breuis altus ⁊ strictus ⁊ hꝫ. de gbus differẽtys pulsuum Gal. mẽtionẽ facit sic: ⁊ septẽ assignãdo spẽs quas sic numerãdo supꝛacũ duxi. Nã his oĩbus noĩa ab auctorib⁹ vsqꝫ mõ ĩuẽta nõ sunt: ⁊ multis alys quos sic tactu cognoscere quasi ĩpossibile visuꝫ ẽ: ideoqꝫ relictis his tãq̃ꝫ inutilib⁹ ad duas nos ꝯuertam⁹ dr̃ias notas ⁊ maxĩe cões ex his simplicib⁹ egrediẽtes: q̃ sunt magnitudo pulsus ⁊ ipsius paruitas.

Pulsus gdẽ magn⁹ dr̃ g ſm oẽs dictas dimensiones sup̃nãlẽ iã augmẽtat⁹ ẽ. Uñ Almãꝫ. io. Cũqꝫ in lõgitudine latitudine atqꝫ altitudĩe augmẽtat̃ magis q̃ꝫ ꝯsueuit vocat̃ magn⁹. ¶ Et cã hui⁹ ẽ sanitas vtutis siue fortitudo cum obediẽtia ĩstrumẽti: ⁊ necessitas aucta siue multa: gb⁹ positis ponit̃ magnitudo: ⁊ ipsis remotis remouetur necessario. Magnitudini vo pulsus necessitas plus cõferre videt̃: qm̃ vtute existẽte forti ⁊ arteria obediente necessitate ente tẽpata nõ adeo magnificat̃: sicut cũ necessitas aucta ẽ: ⁊ iõ ꝑmi scđa. Uerũtñ: ⁊ necessitas his tribus ĩuuãtior ẽ ad hec. Jtẽ cũ tactor sentit arteriã ſꝫ lõgũ multũ ⁊ latũ ⁊ ꝓfũdũ mltũ: qꝛ ĩ ꝯpatiõe sui nãlr dispositi: r̃spcũ illi⁹ magn⁹ ab eo noĩand⁹ ẽ. Noĩat̃ ⁊ pulsus magn⁹ absolute g sic ſꝫ oẽs tres mẽsuras augmẽtat⁹ ẽ: ⁊ h̃ r̃spcũ mediocris Et dr̃ magn⁹ ſm gd: si magnificat⁹ sit ſꝫ vnã tm̃: aut ſꝫ duas tm̃. ¶ Ex his seqt̃ ꝙ distemperatus põt hr̃e in pulsu suo mẽsurã gradualr tẽperatã: vt si gs fuerit hñs pulsuꝫ absolute magnũ ad mortẽ veniẽs ꝑ successiuã deꝑditionẽ suaꝝ dr̃iaꝝ ꝑuenit ad mẽsurã talẽ: cũ nõ sit ꝓcessus in talib⁹ de extremo ad extremũ absqꝫ medio. cõsidera.

Paruus vo ꝑ ꝯriũ notificat̃: ⁊ g ſm oẽs tres dimensiones diminut⁹ fuerit. Uñ ĩ Almãꝫ. io. Sꝫ cũ his oĩb⁹ fuerit minorat⁹ dr̃ ꝑuus. ¶ Et cãe hui⁹ ꝯrie sunt iã dictis de magno. Uñ Auicẽ. ꝑmi scđa. Si vt⁹ fuerit debilis pulsus ꝑuitas ꝓculdubio eã sequet̃: ⁊ si cũ h̃ ĩstr̃z fuerit duꝝ: qꝛ ĩobediẽs ⁊ necessitas pauca erit minor: ẽ ẽt cũ duricies efficit paruitatẽ. nõ attẽdẽdũ tñ ẽ ne in medico cadat error. Nã nihil ẽ qđ tãtã efficit paruitatẽ quãtã vtutis debilitas. hec tñ ꝑuitas sepat̃ a ꝑuitate quaꝫ facit duricies ꝑ h̃ ꝙ ẽ durus ⁊ nõ debilis: qꝛ diastoles tactui resistit ⁊ breuitas ei⁹ ⁊ ꝓfunditas nõ ẽ multa: sicut cũ ẽ debilis vt⁹ Auicen. Hic nõ ẽ ita breuis: nec ita ꝓfundus. Nã duricies cũ fortitudine vtutis nõ tm̃ ꝓhibet ꝓlõgationẽ. min⁹ ẽt facit ad depressionem q̃ꝫ debilitas vtutis: ⁊ h̃ semꝑ paritate supposita: ⁊ existimo ꝙ in ethica ꝑuitas pulsus magis ẽ a debilitate vtutis q̃ꝫ a duricie arterie. Considera. Pauca quoqꝫ necessitas ꝑuitatẽ efficit vtute exñte forti ⁊ ĩstrumẽto obediẽte. Jdeoqꝫ melãcolici nãliter tales: qꝛ nõ ex adustiõe g

cordis frigidi sũt pulsus nãliter paruos hñt nisi ex contraoperãtia secus ꝑueniat: hec aũt ⁊ silĩa semꝑ aduertẽda sũt vnico nõ in amico ⁊c̃.

¶ Preter has differẽtias nõnulle reperiunt̃ ⁊ cões que sũt velocitas tarditas frequẽtia ⁊ raritas: q̃ sumunt̃ a quãtitate tẽporis motus: de quibus suo ordĩe prosequemur vt sic secundum genus expediatur.

Pulsus autẽ velox dicit̃ qui paruo tẽpore ſm diastolẽ ⁊ sistolẽ cito ꝑficit̃. Uñ ĩ Alman. Cũqꝫ spaciũ tẽporis qđ inter duas attendit̃ motiones minus solito inuenit̃ velox appellat̃. ¶ Et huius pulsus velocitatis cã ẽ multitudo necessitatis euentãdi. Or cũ vt⁹ fortis: fuerit ⁊ instrumẽtũ obediẽs: qꝛ tũc cũ sola magnitudine tãti necessitati facere nõ poterit velocitate cõpensauit. Or si non multa fuerit necessitas ⁊ instrumẽtũ ꝑꝑ eius duriciẽ ĩobediens fuerit: ex tali cõtingit inobediẽtia cum nõ sufficit illa parua magnitudo. Ad quã causandũ concurrit duricies ꝙ etiã velocitari oportebit. Or si cuꝫ hoc multa fuerit necessitas: tũc ꝓculdubio velocitas magna erit. Or si virtus debilis fuerit ⁊ necessitas multa: ⁊ ĩstrumẽtũ obediẽs adhuc crescet velocitas cũ ꝑꝑ debilitatẽ virtus pulsuꝫ quãtũ necesse est magnificare nõ poterit. Jteꝫ hec duo: debilitas .s. vtutis ⁊ ĩobediẽtia ĩstrumẽti vbi affuerit necessitas multa ad velocitatẽ quãmaxĩe operant̃. Nã velocitas magnitudini suffragat̃: ⁊ est sicut cõtingit in portitoribus põdeꝝ qui cũ vna in vice totũ põdus portare nõ pñt ipsuꝫ diuisiꝫ pluribus in vicibus festinãter ferũt. ¶ Nunqd contingit necessario oẽm pulsuꝫ magnũ velocẽ esse iacobitis relinq̊: opinionẽ in hac mã cõem ꝓsequẽs: vt ꝙ ꝑma differentia q̃ acquirit̃ ꝑ augmẽtũ necessitatis ꝯstante virtute ⁊ ĩstrumẽto obediẽte est magnitudo. Or si vltra augmẽtabit̃ nõ potens cũ magnitudine satisfacere: scđa q̃ acquiret̃ erit velocitas. Or si adhuc plus creuerit: acquiret̃ tertia: q̃ est spissitudo: de q̃ statiꝫ. ¶ De hac velocitate famose reperiũt̃ opiniones argumẽtis ꝑhycis fulcite inuestigãtes penes gd attendi hꝫ velocitas ĩ pulsu: ⁊ ꝑma est iã dicta: q̃ differẽtiã facit inter pulsuꝫ velocius moueri ⁊ pulsuꝫ esse velociorẽ: vt qđ penes aliud habeat attẽdi velocitas mot⁹: ⁊ penes aliđ velocitas pulsus: ⁊ hec cõsidera. Et hec magis medicinalis est. alia aũt ꝑhica magis ponẽs velocitatẽ pulsus absolute attendendã eẽ: penes spaciũ ab arteria discriptũ in tãto vl' in tãto tẽpore Juxta illud Aristo. sexto physicorũ. Uelox est qđ in eq̃li tꝑe maius pertransit spacium: ⁊ hec negaret qđ prima cõcedit: sed de his satis.

Tardus autẽ veloci est cõtrarius vt dicat̃ tardus: g ſꝫ diastolem ⁊ sistoleꝫ magno ꝑficitur tꝑe. Semꝑ opinionẽ primã de velocitate sequẽdo. ¶ Hui⁹ ãt cause iã dictis sũt ꝯtrarie: qꝛ.s. aut diminuta necessitas vel nõ aucta: aut virtutis debilitas: aut ambe sil' ẽt nõ ĩconuenit: ꝙ ad eã cãndã ĩstrumẽti inobediẽtia ꝯcurrat.

¶ Et lꝫ ſm ordinẽ de tertio gñe ꝓseq debem⁹: tñ qꝛ multũ quartũ scđo attinere vr̃: de ipso ꝑus. Quartũ vo a tꝑe getis sumptũ est in quo due reperiunt̃ differẽtie. s. raritas ⁊ frequẽtia siue spissitudo. Reperit̃ ⁊ tertia: q̃ ĩter has ẽ mediocris. quã relinq̊ ĩ oĩb⁹ his gñib⁹ notã eẽ eã nõ noĩando.

Pulsus spissus siue frequẽs ab Auic. ꝯñs noĩatus ẽ: in q̊ tẽp⁹ sensatũ: qđ ẽ ĩter duas ꝑcussiões est breue: ⁊ h̃ apud nõ ꝯꝑhendẽtes sistolẽ. Uñ tales ꝑcipiunt quãtitatẽ tẽporis mẽsurãtis getẽ cadentẽ ĩter añcedẽtem diastolẽ ⁊ ꝯsequẽtẽ. Or si sistoles cõprehẽderet̃: vt fecit Galienus g in plurib⁹ suis libris se iactauit. Tũc frequẽtia attendi hꝫ penes ꝑuitatẽ tꝑis mẽsurãtis getẽ ĩter dilationeꝫ ⁊ ꝯstrictionẽ vt pulsus ille denominet̃ alio frequẽtior ĩter cui⁹ diastolẽ ⁊ sistolẽ minor mediat ges: econtra vo rarior. ¶ Hui⁹ aũt spissitudis cãe eedẽ vident̃ eẽ cũ causis velo-

Profundus et Submersus idem.

Ad debilitatem virtutis pulsus parvitas sequitur.

citatis.Uñ pnceps.Spissitudis cã est debilitas ṽtutis:aut
multa necessitas:aut multa caliditas.hac.n.spissitudie nã
vtit̃ cũ sup velocitatẽ deficit.Uñ Auic.Si ṽtus fuerit de/
bilis pulsus nõ poterit magnificari:⁊ si velocitas in eo nõ
operata fuerit nõ poterit eẽ gn nõ fiat spissus:quatinꝰ spissi
tudo restauraret id qḋ defuit ex magnitudie ⁊ velocitate.
Sicut cũ homini necesse ẽ rẽ ferre põderosam quã si pote
rit totam vna in vice feret.Si ṽo nõ diuidet eã in duas p/
tes ⁊ festiabit:⁊ si nõ eã ĩ multas ptes diuidet feret quãq3
ptem quoquomodo poterit cum spaciositate ⁊ velocitate
deiñ ñ cessabit dõec oneraturas ferat:s3 redibit cũ tardita
te.Uñ ⁊.io.pulsuu3.Cũ augmẽtat̃ caloꝛ nãlis in coꝛpe im/
mutat pulsum ad magnitudinẽ:⁊ cũ augmẽtat̃ magis ad/
dit magnitudini velocitatẽ:⁊ cũ illo plus auget̃ addit ve/
locitati spissitudinẽ.Quibꝰ apparet ex necessitate sup tẽpe
ramentũ aucta stante ĩstrumenti obediẽtia ꝙ ṽtus tentat
cũ magnitudine pꝛio ipsi satisfacere:⁊ hec differẽtia virtu
ti difficilioꝛ.⁊ iõ cũ p augmẽtum vlterius debilitet̃ virtus
magnitudine sic satisfacere nõ põt:sed velocitate recõpen
sat ⁊ breuiter difficilius ẽ ṽtuti magnificare q̃3 velocitare
q̃3 frequẽtare:q̃re si multũ debilitabit̃ stãte obediẽtia ⁊c̃.
pꝛima differẽtia acqsita:tũc erit spissitudo:vt apparet ĩ p/
pinquis crisi:⁊ in statibꝰ febꝛiu3 putridaꝝ:qñ.s.sunt ex de/
bilitate ṽtutis.Cõsequẽterq3 si pulsus fuerit magnꝰ velox
⁊ frequẽs diminuta necessitate alys paribꝰ.pꝛimo frequẽ
tia deperdet̃.Secũdo velocitas.Tertio magnitudo.sicut
pꝛimo venit vltimo recedit.Stãte aũt sic pulsu mãgno.s.
veloci:⁊ spisso diminuatur virtus:tunc pꝛimo deperditur
magnitudo:vt actu3 ẽ:cũ sit differẽtia q̃ maioꝛi cũ difficul/
tate fiat.Pariq3 modo de inobediẽtia ĩstrumẽti dicẽdum
qm̃ ex ĩobediẽtia ĩstrumẽti difficultat̃ ṽtus:⁊ vt semp res
clarioꝛ fiat:hic addo:qḋ gdam dicũt Auicẽ. aperiẽtes.s.ꝙ
pulsus dicit̃ eẽ frequẽs:qñ iter diastolẽ ⁊ sistolẽ modicu3
ĩteruenit tẽpus.Oꝛ si sistoles nullo modo cognita erit:tũc
tẽpus qḋ mediat iter duas diastoles ẽ tempus respectu cu
ius pulsus dicit̃ frequẽs vel rarus.Oꝛ si cognita fuerit vt
supꝛa ꝺm tẽpoꝛa duoꝝ extremoꝝ erit pulsus frequens ra/
rus:aut mediocris.i. ꝺm tẽpus extremi siue qetis:q̃ ẽ iter
sistolem ⁊ diastolẽ sequẽtẽ ⁊ tẽpus extremi siue qetis:q̃ est
ĩter sistole3 ⁊ diastolẽ sequẽtẽ appellat̃.Appellat̃ frequẽs
vel rarus nõ a qete:sed motu pncipaliter:qꝛ ẽ qñ modico
qescit:⁊ multo mouet̃ tẽpoꝛe:ita ꝙ tẽpus qḋ ẽ iter motum
⁊ motũ ẽ breue:vt in exẽplo patauo declarat̃.Nã dicimus
aliquẽ frequẽter bibere qñ paꝝ ẽ tẽpꝰ quo nõ bibit.Et dr̃
talis pulsus cõsequens a cita cõsecutione motus post mo/
tum.Et differt velox a spisso:vt Auic.qm̃ spissus ẽ cũ cõti/
nuitate:velox ṽo cũ motu discreto.

Pulsus rarus siue tardus:quẽ Auic.resolutũ ⁊ lapsũ
vocat:ẽ pulsus in quo tẽpus sensatum qḋ est
ĩter duas pcussiones ẽ magnũ.Nota tñ vt de spisso siue fre
quẽti actũ ẽ cõsequẽter dicere o3:qꝛ vario mõ ꝺm varieta/
tem cognitiõis motus:⁊ qetis in eo:vñ q sistolẽ ꝯpꝛehẽdũt
dicere habẽt:ꝙ raritas attẽdi h3 penes magnitudinẽ tẽpo
ris mẽsurãtis qetẽ iter dilatationẽ ⁊ ꝯstrictionẽ sicut fre/
quẽtia penes paruitatẽ vt supꝛa.Uñ pulsus sic alio rarioꝛ
dicit̃:iter cuiꝰ diastolem ⁊ sistolẽ maioꝛ cadit qes.Penes
ṽo eos q sistolẽ nõ ꝯpꝛehẽdũt.raritas attẽdi h3 penes ma
gnitudinẽ tẽpoꝛis mẽsurãtis qete3 cadẽtem inter diastolẽ
pcedẽtẽ ⁊ sequẽtẽ.Et dicit̃ rarus lapsus quoniã sicut coꝛ/
poꝛa lapsa multũ pausant ⁊ multũ tẽpoꝛis ponũt ĩter mo/
tu3 ⁊ motũ:ita ⁊ pulsus rarus dicit̃ resolutus qꝛ ceteris pa
ribus plus alys resolutione ṽtutis euenit.¶ Raritati aũt
pulsus plures assignant̃ cãe.Pꝛia ẽ fortitudo ṽtutis ⁊ ne/
cessitas pauca cũ obediẽtia ĩstrumẽti.Nã ṽtus foꝛtis ma/
gnificando pulsu3 necessitatẽ superat:qꝛ.s.plus magnifica
tur q̃3 necessitas ĩdigeat:qꝛ.s.vice in vna plus de aere attra
hit q̃3 sit p refrigerio debito necessariũ.Et in hoc casu ta3
diastoles q̃3 sistoles magnificat̃.Uñ qꝛ necessitatẽ non h3
magnã interponit quietẽ:⁊ sic rarificat̃ pulsus:⁊ talis rari/
tas vt p3 ẽ a foꝛtitudine ṽtutis q̃ manifeste etiã alys ex si/
gnis cõpꝛehendit̃ qḋ dr̃.Et sic scḋa addit̃ cã recoꝛdatiõe
digna:qꝛ qñ frĩditas multa diminutã faciens necessitate3
nimiaq3 itensioꝛ ṽtutis debilitas ⁊ pximꝰ pditiõis aduen/
tus.hec ñ raro raritatẽ causant:nã tũc fit de veloci ⁊ spis/
so rarus:qm̃ ṽtuti difficiliꝰ ẽ frequẽtare q̃3 rarificare.sicut
coꝛpoꝛi debili maiꝰ est frequẽter se mouere q̃3 raro iõq3 cũ
moꝛs appꝛopinquat ex frequẽti fit rarus.Et hic aduertat̃
qm̃ iperiti ⁊ ad pauca ĩtuentes sentiẽtes post spissitudine3
raritatem existimãt hoc ex diminutiõe necessitatis cõtin
gere:asserũtq3 in publicũ egrũ meliꝰ cõualere:⁊ sic febꝛẽ re
missa3 eẽ:q̃ tñ p tũc in eo egro respectu ppꝛy calidi est in/
tẽsioꝛ:⁊ tñ eger vsq3 ad certas hoꝛas moꝛiet̃:vt padue ĩ stre
nuo milite dño henrico de Serouineis ꝯtigebat ⁊ his die/
bus hic Ferrarie.Erant aũt sic vt ĩfamant̃:qm̃ nõ aduer/
tunt ꝙ caloꝛ pternã3 ad mẽsurã nãlis mẽsurari h3:⁊ est h
pportionabile ei qḋ flãme lucerne accidit dũ ppinqua est
extinctioni qm̃ ĩutilis lucerne magis videt̃.Est itaq3 rari/
tas pulsus in silibꝰ coꝛpoꝛibꝰ nisi pseuerans fuerit a medi/
co semp suspecta habẽda:⁊ iõ ꝯsidera:⁊ sicut de alys diffe/
rentys dictum est de cõpositiõe.s.duaꝝ differẽtiaꝝ:ita ⁊ ĩ
his cõtingit varias fieri cõpositiões:vt ꝙ aliqñ pulsus fit
velox ⁊ frequẽs:tardus ⁊ frequẽs:⁊ medius ĩter hos.Na3
cõtingit quempiã moueri motu tardo:⁊ modicu3 ĩponere
spatiu3 siue tẽpus ĩter motũ ⁊ motũ:vt p3 de foꝛmica que
tarde mouet̃ ⁊ modico tpe qescit.

¶ Quibꝰ sic expeditis ad tertiũ redeamꝰ genꝰ a q̃titate vir
tutis mouẽtis sumptũ:siue vt Auic.a qualitate pcussionis
vene in digitos:qḋ in tres diuidit̃ species.In foꝛtẽ.s.debi/
lem ⁊ mediũ.sed de medio semp vt supꝛa nobis que dicta
sunt sufficiant.

Pulsus foꝛtis ẽ q foꝛtitudinẽ ṽtutis ĩseqt̃.Uñ alys
paribꝰ ĩ quo coꝛpoꝛe est foꝛtitudo maioꝛ ĩ eo
est pulsus foꝛtioꝛ.¶ S3 diceres.quomodo hãc foꝛtitudi/
nem ṽtutis cõpꝛehendam:dicẽdũ ꝙ ex foꝛtitudine dispo/
sitionum nãliũ coꝛpis:vt sunt etas:ꝯplo:foꝛma:⁊ quãto si/
miles dispositiões tẽperato plus appꝛopiquabũt:tãto ma/
gis de foꝛtitudine ṽtutis indicabũt.¶ Sed iteꝝ q̃res:vt
cur dicã pulsu3 eẽ foꝛtẽ cũ his ⁊ velis ex h signum habere
aliqḋ:dicẽdũ ꝙ bñ sic foꝛtẽ iudicabo si cũ iã dictis ꝯditio/
nibus sentiã arteriã ĩ digitos foꝛtiter percutere.Unde.8.
pulsuu3.foꝛtis est q tactũ foꝛtiter pcutit a qbusdã validus
vocatꝰ:⁊ dr̃ tactũ foꝛtiter pcutere qñ extrema digitoꝝ a se
expellere vr̃:⁊ cũ ꝯstringit̃ arteria eiꝰ motꝰ q̃si nõ discerni/
tur.Uñ Auic.foꝛtis ẽ q apud diastolẽ tactui resistit.Ex q/
bus colligere possumꝰ de foꝛti hãc notificationẽ.Oꝛ foꝛtis
pulsus ẽ ille:q cũ virtutis foꝛtitudine ⁊ arterie dispõne de/
bita in tactũ foꝛtiter ⁊ ꝯstãter pcutit:⁊ dr̃ debita ⁊c̃.vt ex/
cludat̃ arterie duricies cũ q̃ foꝛtis fieret pcussio vt sophi/
sticas excludã fantasias:⁊ ĩtelligat̃ foꝛtiter pcutere vt su/
pꝛa.Nõnulli aũt sunt dicẽtes pulsu3 illũ foꝛtẽ eẽ:cuiꝰ arte/
ria vehemẽter ⁊ ṽtuosa ĩpulsione digitos pcutit ⁊ ipsis cõ
pꝛessis foꝛtiter resistit:vt dicã pulsu3 in soꝛte irato foꝛtioꝛẽ
eẽ q̃3 in seipso nõ irato:sicq3 ĩ ipso febꝛiẽte magl q̃3 in seipo
sano.Et capit positio hec fundamẽtũ ex h:ꝙ ṽtus debilis
cũ maioꝛi conamine foꝛtioꝛes facit opatiões:vt in frenett
cis ẽ videre sic ponit:⁊ nã ẽ ĩcitata magis ĩ coꝛpe lapso pul
sus foꝛtioꝛes facere q̃3 in tẽpato.S3 tu ꝯsidera.Nã in tpa/
to ⁊ sanguineo pulsus nãlr̃ sunt foꝛtioꝛes:q̃3 in colerico:⁊
tñ arteria colerici foꝛtiꝰ ĩpꝛimet in digitos pp sui duricie3
⁊ tensionẽ:vt ĩ choꝛda arcus ẽ videre.Quidã ꝯciliãtes di/

Pulsus fortis et validus idem

xerunt: ꝙ p̄ria fortitudo pulsus ē nālis. scđa v̄o accidētalis
Et ꝑ his audiat̄ textꝰ Auic. scđa tertÿ. De signis dispōnis
cordis. Jngt. Corporis aūt fortitudo significat ipsiꝰ fortitu
dinem: ⁊ eiꝰ debilitas si nō fuerit ei nocumentū ex cerebro
⁊ neruis debilitatē ipsiꝰ: ⁊ debilitas eius significat maliciā
ꝯplōnis in ipso: ⁊ fortitudo eiꝰ significat cōplexionis eiꝰ nā
lis qualitatē: ⁊ est q̄ essentia caloris ināti: ⁊ sanguis ⁊ spūs
vitalis plurima est ipso nō iflāmata famosa īmo splēdida
īmo pura. Sed accidētalem ex caliditate significat vehe
mentia inflāmationis ⁊ rixa aīe ⁊c̄. considera speculator:
quoniā ex his eligi pōt penes q̄d attendi hȝ pulsus fortitu
do ⁊ eius debilitas nālis ac etiā accidētalis. Nota tū̄ ꝙ in
ter hāc fortitudinē sic accidētalē nominatā ⁊ debilem sibi
oppositā bene dat̄ mediū. Inter aūt pulsum fortē nāliter
talem ⁊ debilem nō cadit mediū: ꝓpea ꝙ hec fortitudo cō
temperātiā ꝯsequit̄. Juxta illud haly. scđo tegni. fortitudo
virtutis cōtēperātiā seq̄t̄ ꝯplōnis: ⁊ debilitas seq̄t̄ lapsuȝ.

Debilitas aūt ꝑ oppositū determinat̄: vt q̄ cum v̄tutis debilitate: ⁊ arterie disposi
tione debita in tactuȝ debiliter ꝑcutit. ¶ Cuiꝰ debilitatis
cāe plurime assignant̄. Et p̄ma ē debilitas v̄tutis nālis lo
quendo de pulsu nāli tali. Sed debilitatis accidētalis plu
res sunt cāe vt forte animi accidēs v̄tutez resoluēs vigilie
superflue. Exercitiū forte. Euacuatio sup̄flua: malicia hūo
ris: eiꝰ venenositas spūȝ ⁊ calorē corrūpēs: ⁊ breuiter oīa q̄
vehemēter v̄tutē resoluūt ⁊ extermināt sūt debilitatis pul
sus cā factiua: ⁊ vt de alÿs differētÿs dictū est: ita ⁊ de his
dicēdum ꝙ in eis cadūt cōpositiones vt ꝙ aliq̄s est fortis
⁊ velox: debilis ⁊ velox: ⁊ sic de alÿs quas ꝑ se idagator in
uestigare poterit: sed de his auctores nr̄i nō multū curaue
runt: imo qn̄q̄ʒ vtunt̄ eis: vt sinonimis vt in eis scriptum
reperimꝰ vt frequēs ꝓ veloci: ⁊ tardus ꝓ raro accipiat̄.
¶ Quintū aūt modo genꝰ aggrediamur a silitudīe ⁊ dissimi
litudine diuersitate equalitate vel īequalitate sumptū: qđ
in equalē ⁊ diuersuȝ diuidit̄.

Equalis aūt dicat̄ q̄ in vnaquaq̄ʒ suaꝝ ꝑcessionū in magnitudīe. s. ꝑuitate: fortitudine
aut velocitate in his q̄ sunt post ista silis reperit̄. Unde in
Almans̄. Cum vnaqueq̄ʒ ꝑcussionū sine cōpari magnitudi
ne fortitudīe velocitate: ⁊ in alÿs q̄ sunt post ista silis iue
nit̄ dr̄ pulsus equalis. Et cū nō ita fuerit dicitur diuersus. — Pulsus equalis.
Et p̄nceps breuius explicās inquit. Equalis ē: q̄ in oībꝰ su
pradictis differētÿs ē equalis. ¶ Cāe aūt huiꝰ equalitatis
sunt fortitudo v̄tutis obediētia īstrumēti necessitas nō va
riata. Nā necessitas variata cā est inequalitatis: vt in his
ꝯprehēdit̄ quoꝝ pectora humiditatibꝰ repleta sunt q̄ hu
miditates diuersis horis diuersimode calefiunt ⁊ diuersi
mode ad cor fumāt in eo variā īducētes necessitatē in pti
sicis ethicis peripleumonicis pleureticis ⁊ hꝰ. cōprehēdit̄
Et hic diuidit̄ in equalē absolute ⁊ in equalem s̄ʒ quid: vt
eum talē absolute vocemus: q̄ in oībꝰ suis differētÿs ē eq̄
lis: ⁊ talē s̄m q̄d q̄ in aliqua tm̄ aut duabꝰ tm̄ equalis ē s̄m
q̄d nominemꝰ: ⁊ iter hec duo nō dat̄ mediū vt pȝ.

Jnequalem v̄o absolute appellamꝰ q̄ ī nulla suaꝝ dr̄iaꝝ ē eq̄lis: ⁊ iter hūc ⁊ eq̄lē absolu
te dat̄ mediū: vt eq̄le s̄ʒ q̄d ⁊ ieq̄le s̄ʒ q̄d. Et itelligat̄ sp̄ ꝙ
r̄spcū haꝝ eq̄litatū ⁊ ieq̄litatū fiat ꝯpō iter ptes sibi iuicē
ꝯpares: vt ꝯpando sistolē sistoli ⁊ diastolē diastoli getem
geti ⁊ hꝰ. vn̄ s̄ʒ medicū stat pulsuȝ eē eq̄lē: ⁊ tū̄ diastolē eē
maiorē sistole: vt pȝ itelligēti. nā hec eq̄litas: ⁊ ieq̄litas pe
nes plures attēdi hȝ. Nā p̄mo attēdit̄ penes eq̄litatē pul
sationū ⁊ getū: q̄. s. diastoles oēs quo ad differētias dictas
q̄ in magnitudīe ꝑuitate: ⁊ hꝰ sunt eq̄les: ⁊ ita de sistole: ⁊
getibꝰ vt dictū ē. scđo penes eq̄litatē pulsiōis siue ipressio
nis arterie: ⁊ ꝑtium eius digitos ipsos q̄tuor vt quoniam. s.
arteria cum suis partibꝰ equaliter in digitis pulsat. ⁊ pari
formiter de inequalitate dicatur: vt quia diastoles inequa
lis est diastoli: vt quia in digitis vna pars arterie fortius
pulsat ⁊c̄. Aut pulsus sub vno digito maior videt̄ ⁊ sub alio
digito minor vt in pulsu ꝯphēdit̄ vndoso aut serino. Item
cuiꝰ arteria in p̄ncipio s̄m eādē ptē maiorē pulsum facit q̄ʒ
in ꝓcessu. Et sūmatiȝ cū cōstātino dicamꝰ ꝙ pulsus eq̄lis ē
cuiꝰ pulsus ē eiusdē eq̄litatis in digitoꝝ extremitatibꝰ s̄m
oēs pulsuuȝ differētias: ⁊ nō ē eq̄lis cuiꝰ ꝑcussio diuersifica
tur s̄m oēs dr̄ias: vl̄ s̄m aliq̄s. vt q̄ aliqn̄ spissus: aliqn̄ ra
rus: ⁊ ita pariformiter de eq̄li dicēdū: q̄ est eq̄lr̄ rarus: aut
spissus ⁊ hꝰ. . Et q̄ hec eq̄litas aut iequalitas multiplr̄ va
riari pōt: tū ex pte dr̄iaꝝ: tū ex pte arterie ⁊ partiū eiꝰ hinc
multe ꝯsurgerēt ꝯpōnes q̄s medici nō sequunt̄: ⁊ iō relin
quēde. ¶ Et quoniam opposita iuxta se posita magis elu
cescūt: tūc de diuerso agatur.

Pulsus itaq̄ʒ diuersus dr̄: q̄ in his silitudinē nō ob seruat: vt q̄ in vna ꝑcussiōe: q̄. s. iter p̄ncipiū
vniꝰ ⁊ finē alteriꝰ diuersitas siue dissilitudo qn̄q̄ʒ reperit̄:
vt q̄ frequētius pulsat: aut tardius: aut q̄ maior in vna q̄ʒ
in alia: aut q̄ in tribꝰ ꝑcussionibꝰ media ceteris nō ē eq̄lis
ex pte. s. magnitudīs velocitatis duriciei molliciei ⁊ hꝰ: de
q̄bꝰ ifra magis. Et pulsus hic diuersus duo sortit̄ noīa: quia
gradatus: ⁊ equalr̄ vl̄ iequalr̄ currens a medicis noīat̄. Dr̄
gradatꝰ: q̄ gradatiȝ s̄m modū scalaꝝ ꝓcedit. Et vt res. hec
faciliꝰ capiat̄ eā exēplis aperiā. Nā pono ꝙ pulsus ichoat
magnus ⁊ cōtinue paruificādo ꝓcedit ⁊ sic descēdēdo par
uus in fine remaneat: tūc hic pulsus erit diuersus vt pȝ ex
hitis: eritq̄ʒ gradatꝰ: vt pȝ: ⁊ hic ēt: q̄ in cursu suo eq̄litatez
seruauit dicet̄ eq̄liter currēs. deinde pone eꝯ ꝙ ex ꝑuo sic
fiat magnꝰ: aut de magno ꝑuus: ita tū̄ ꝙ hāc dictā eq̄litatē
nō seruet: sȝ in suo reditu siue ꝓcessu ieq̄litatē faciat: vt ꝙ
in medio cadat vt vbi debeat eē motus sit q̄es tunc talis
diuersus erit ⁊ ineq̄liter currēs. Silr̄ si ineq̄liter augmen
taret̄ aut diminueret̄. ¶ Et haꝝ diuersitatū gn̄ales cāe a
diuersitate triū cāꝝ ꝯtētiuaꝝ p̄ncipalr̄ sumunt̄ vt a v̄tute
p̄mo ex pte multiplicis varietatis eiꝰ in debilitate ⁊ forti
tudine. Scđo ab īstrumento ex pte multiplicis varietatis
eiꝰ ex pte obediētie ⁊ iobediētie cū ē nimis duꝝ aut molle
Tertio a varietate i augmēto ⁊ diminutiōe ipsiꝰ necessita
tis q̄ oīa q̄si ifinitis modis variari ꝯtingit. ꝓp qđ Auic. pul
suū ꝯpositoꝝ spēs q̄si ifinite sūt: ⁊ has nō ꝯsulo medicū ve
nari: sȝ qm̄ phÿce magis sunt ⁊ a sensu q̄si remote: cū medi
cus sit artifex sensualis sūt relinquēde. ¶ Sūt ⁊ nōnulle
ipsiꝰ diuersitatꝭ pulsus spāles cāe: vt ea q̄ a cibo ⁊ hūore ꝓ
uenire pōt: ēt v̄tute ꝯstāte ⁊ īstrumēto ꝓ tūc obediēte: aut
nimia eiꝰ q̄ʒtitas q̄ fit fortis ꝯpressio dyafragmati cōicata.
vn̄ pulsatilis in suo ipedit̄ motu ꝓp sibi nocumētū ⁊ cordi
cōicari: ⁊ sic v̄tꝰ nō p̄t vniformiter arteriā mouere. Itē idē
ꝯtīgit morbo exn̄te māli ⁊ v̄tute ꝓ tūc debili exn̄te: ⁊ cū ꝑ
nimia multitudīe hūoris v̄tꝰ: ⁊ calor suffocat̄: ⁊ sic grauata
nō pōt motū vniformiter ꝯtinuare: vt in p̄nꝰ febriū putri
daꝝ ꝯtingit. Cōsilr̄ qn̄ ī venis ē sanguis viscosus: ⁊ multa
accidit diuersitas in pulsu sua multitudīe p̄rio v̄tutē suffo
cādo ⁊ grauādo. Itē vaporādo ꝯtinue maxīe mā exn̄te i pe
ctore: ⁊ ptibꝰ cordi ꝓpinq̄s ledit lacertos mouētes: ⁊ ipsos
ipedit: ⁊ v̄tutē debilitat vitalē. vn̄ diuersitas accit̄: sic ex ꝑ
te instr̄i ⁊ v̄tutis īpedimēto ꝯtingēte ne vniformis fiat mo
tus. Qz āt mltitudo sanguis talē cāet diuersitatē declarat
flōmia q̄ sic euāto sāguine diuersitas remouet̄. Idē opat̄
ēt aīe fortia accn̄tia: vt cogitatio vehemēs tristitia ⁊ hꝰ: ad
q̄ suffocatio ꝯseq̄t̄ caloris: aut iordinatus spūuȝ motꝰ. Nā ī
ordinatꝰ motꝰ: aut calidi nālis suffocatio cā ē diuersitatis.
¶ Et in diuersitatibꝰ pulsuū ab auctoribꝰ medicine positis
ꝓsequēs: innoīatas relinquēs. dico ꝙ spēs pulsuuȝ diuer

∴ Diversi causi pulsus intercisi

forũ3 nominate ab Auic. tredeci3 enũciant̃. ⁊ ſi in Almãſ. duodecim tantum aſſignentur quarũ in primis cadentem ſua cũ cauſa deſcribemus.

Pulſus itaq3 cadens in medio eſt pulſus q̃ getem facit quãdo motus eſſe debet aut motu3 facit qñ quies debuit apparere: q̃ res digitis plane cõprehendit̃ ⁊ cũ p ipſos diaſtoles expectat̃: tunc quies pcipit̃: ⁊ aliquãdo tantũ percipiũt frequẽtiã: ꝙ vbi debeat eẽ ges erit motus quẽ pulſum nõnulli ſub gradato poſuere. Et ceteri ſub raro reducẽtes: ⁊ eum q̃ mouetur tẽpore quo quieſcere debeat: ſub frequẽti collocarunt: iter talẽ ⁊ itercepũ modernimulti nullã penitus differẽtiã ponũt. Unde aliq̃ ſubtiliantes magis enũciant pulſum illũ itercepũ cũ eius extrema duo diuerſificant̃ in velocitate: ⁊ tarditate ⁊ ſilitudie idest qñ duo extrema vnius partis itercepta gete diuerſificant̃ in tarditate: ⁊ velocitate ⁊ breuiter non ſunt ſilia: vt ſi vna ps cadens ſub vno digito: cui⁹ duo extrema moueantur imaginata gete partis medie. ita tñ ꝙ hec extrema difformiter moueant̃ quo ad velocitatẽ ⁊ tarditatẽ. Et ꝑſequens in littera Auicẽ. dicamus ꝙ iterſceptus eſt ille q̃ ſeparat̃ cum motu paruo. ſ. a motu alterius ptis: ita vt contingant duo extrema vni⁹ partis iterſcepta gete diuerſificari: ⁊ in ſuis differẽtijs nõ eẽ ſilia. ❡ Huius aũt diuerſitatis cã eſt laſſitudo virtutis: ⁊ eius defectus: vt q3 ex vehementi labore: ⁊ exercitio: vt hui⁹ virtus laſſata ſit: aut debilitata: aut õfectio ei⁹ ex pte cãe itriſece: vt ex pte male qlitatis humoꝝ aut animi accidẽtis. na3 ex his ⁊ ſilibus accidit vtutis reſolutio. Unde accidit qñq3 vt pp forte animi accidens ita diuertat̃ vtus aĩalis ⁊ vtus pulſatilis ſibi ſubordinata: vt motu3 ſuũ iterſecet gete media. idem operat̃ fortis doloꝝ maxime vtutẽ pſternit: pmi ſcõa de cauſis q̃ ex dolore ꝑueniũt. Inquit. Dolor vtutẽ diſſoluit: ⁊ mẽbra a ſuis ꝓprijs operationib⁹ ꝓhibet adeo vt mẽbra ab aeris ꝓhibeat attractiõe: aut eius diſtribuat operationẽ: aut facit eum iterſectũ aut frequẽtẽ: ⁊ oio nõ ẽm curſum nãlem Et nota ꝙ fortis frigiditas calidũ obtundẽs ſic ꝙ ad eius euẽtatiõnẽ vna ſufficit pcuſſio magna: vt inde geſcat gete magna ẽ cã cadẽtis i medio: vt pmi tertia de ſignis litargie

Reperitur ſcõo pulſus diuerſus capriçans nũcupatus ſiue gaçelans: ⁊ eſt pulſus q̃ in vna pte tardus exiſtit: deide cadit in medio: deide velocitatur Capriçans ẽ q̃ variat in vna pcuſſione in tarditate ⁊ velocitate: ⁊ accidit huic vt feſtinet ⁊ ſtet ⁊ cito redit ⁊ ſuũ cõplet motu3: ⁊ ſic p3 pulſum hũc diuerſum ⁊ nõ ꝯtinuũ eẽ. Et appellatur gaçelans ſiue capriçans: quonia3 in ſuo motu aſſimilatur motui boꝝ duoꝝ aĩalium. ſ. caprioli: ⁊ gaçelli: que in ſolis cornib⁹ differẽtiã inter ſe habẽt. Capriolus aũt ſiue capretus motũ ſuũ tarde icboat i ſaltãdo. deide in alto aeris geſcere videt̃. deide pinceptũ velocitat motũ: ⁊ multos facit ſaltus: ita in motu huius pulſus accidit: vt primo tarde diaſtolet. deinde quiete intercipit̃ aliquãto temporis geſcens qñ deberet motũ ꝯtinuare. deide diaſtolãs motũ velocitat: hec etiã ſigna ſunt vbi adſit iſtrumẽti obediẽtia debilitas virtutis: ⁊ oppreſſio eius. Quare vt ſupra tot accidunt in paruo tẽpore diuerſitates. Et ſic de cauſis eius cũ habitis ſufficiant.

Sub diuerſo etiã cõtinet̃ vndoſus ſiue fluctuãs vel fluctuoſus ⁊ ẽ pulſus q̃ in Almãſorio ẽm latitudinẽ magnã pte digiti occupat cu3 lenitate: q2. ſ. arteria eſt mollis ex repletione cu3 quo nõ eſt magna eleuatio neq3 ſubita: ſed vna eleuatio poſt aliã fit: vt in vndis aquaꝝ eſt videre. nã in eis pulſationib⁹ id accidit qd ẽ in vndis aquaꝝ: vt quonia3 vna caꝝ ſurſum eleuat̃ ⁊ alia deorſum deprimit̃ ⁊ vna magis alia: ⁊ vna velocius alia: ⁊ vna tardi⁹ alia: ⁊ vna altera erit maior: altera minor: ⁊ vna aliaꝝ cito ſequat̃: ⁊ alia tardius vt in motibus accidit vndarũ: quas diuerſitates cõprehẽdit tactor in eo q̃ ꝓpinqu⁹ eſt ſudationi. Ideoq3 pulſus ſudare icipiẽtiũ bene conſiderentur. ❡ Huius aũt cã ẽm plurimũ eſt virtutis debilitas Unde diaſtole nõ põt fieri niſi paulatim ⁊ paulatim ita ꝙ virtus ſucceſſiue maiorat ⁊ minorat pulſum ad modũ vndarũ nõ potẽs vniformiter ſubleuare arteriã. Et dictu3 ẽ: ẽ3 pl3 qm i cã qñq3 ẽ lenitas ſine mollicies arterie dato ꝙ vtus nõ ſit multũ debilis eo ꝙ iſtrumẽtũ molle ⁊ humidũ nõ recipit cõcuſſionẽ ⁊ motũ in vnaquaq3 parte penetrãtẽ ſicut eſt videre in corrigia ⁊ alia re molli. nã dura hãc concuſſionem ⁊ motũ bene recipit vniformẽ in ſuis partibus eo ꝙ ſiccitas eſt apta cõcuſſioni ⁊ tremori: ꝑpter ſiccũ fore ꝓprio termio terminabile. aut terminatũ. Unde extremitas ſicci duri mouet̃ motu ſui pricipij: vt experiẽtia demõſtrat: ſed mollis humidi partẽ poſſibile eſt moueri nõ mota alia parte hoc motu: eo ꝙ hũidũ cito recipit ſeparatõe3 ⁊ flexionem ⁊ diuerſitatẽ figuratiõis: vt notu3 eſt.

Claudit in ſe cum his pulſus diuerſus pulſum vermiculoſum q̃ eſt pulſus paruus multe ſpiſſitudinis ſilitudinem cũ vndoſo habẽs. Undoſus aũt vt ſupra nõ eſt paruus neq3 frequẽs ſed eleuatiões ⁊ depreſſiões nũc frequẽtes: nũc tardas habẽs. Unde hec in pulſu apparent vermiculoſo: l3 ſint remiſſe. Dr̃ vermiculoſus: q2 in ſuo motu: motui vermis aſſimilatur. nam primo vt apparet motus vermis eſt paruus. Scõo frequẽs. Tertio habẽs eleuationes ⁊ depreſſiones nũc frequẽtes nũc tardas vt ſenſu viſus cõprehendit̃. Et gdam dixerũt hũc pulſu3 eẽ velocem: ſed ex habitis nõ eſt dicẽdus velox: eo ꝙ in veloci eſt quies notabilis: ⁊ vt ſupra de differẽtia iter frequẽtẽ ⁊ velocem. ❡ Et huius cã ẽ debilitas vtutis notabilis ſiue fortis: ita vt cõiungant̃ tarditas ſpiſſitudo ⁊ diuerſitas ptiu3 pulſus: eo ꝙ vtus nõ poteſt in vno tẽpore dilatare arteria3 . ſ. debite. imo paulatim ⁊ paulati3 facit ſpiſſitudinẽ tarditatem ⁊ puitatẽ: ⁊ p debilitatẽ notabilem ⁊c. ⁊ 5 itelligatur vltimata: qm vltimata raritatẽ facit: vt ſupra de raritate.

Huic aſſociat̃ formicularis: q̃ eſt pulſus valde minutus ſilis motui fõmicaꝝ: q̃ ⁊ viſu cognoſcit̃. Nã q̃uis in eo ſit diuerſitas aliqua tñ pp ei⁹ puitatẽ nõ ꝯprehendit̃ neq3 iuenit̃ pulſus eo debilior minorq3 ⁊ ſpiſſior. ẽ. n. vermiculoſo frequẽtior. Uñ Auic. Et vermiculoſi formicãtis diuerſitas in eleuatiõe ad ſuperiora ⁊ pceſſiõe ⁊ ꝯſecutiõe in ſenſu ẽ manifeſtior ipſoꝝ diuerſitate in latitudine: imo qñ nõ apparet illud pp debilitatẽ vtutis modicũ fit lata arteria. Formicãs tñ ẽ valde minor vermiculoſo pp debilitatẽ vtutis maiorẽ eẽ in formicãte. Cũq3 poſt talẽ ſeqt̃ in pulſu raritas: tũc eger morti ẽ ꝓpinqu⁹. ⁊ nõ iudices vt ſupra ex tali raritate febrẽ ſiue neceſſitatẽ deficere ſ3 egꝝ. Et dixit Aueroys. 4°. colligi3 ꝙ cãe vmiculoſi ⁊ formicãtis ſil'es ſũt cauſis. vndoſi l3 ſint eis debiliores. Raritas in pulsu subsequens formicantem eger e morti propinquus

Et eſt ſexta ſpẽs pulſus diuerſi: quã ſerrinũ nõiant. ⁊ ẽ pulſus ſerrin⁹: vt Auic. q̃ in diuerſitate ptiũ ſuaꝝ vndoſo aſſimilat̃: ⁊ in eleuatiõe ad ſupiora ⁊ in latitudine ⁊ pceſſiõe: ⁊ ꝯſecutiõe: ſ3 ẽ durior: ⁊ ptes ei⁹ in duricie diuerſe exiſtũt. Uñ dicẽdũ ꝙ pulſus ſerrin⁹ ẽ pulſus veloꝝ ⁊ ſpiſſus: ⁊ durus cui⁹ ptes in magnitudie diaſtolis diuerſe exiſtũt in mollicie ⁊ duricie. Et dr̃ ſerrin⁹ ad ſilitudinẽ dẽtiũ ſerre q̃ in ſuo pceſſu ieq̃litatẽ ſeruãt. Nã vn⁹ tendit ad dextrã ali⁹ ad ſiniſtrã: ⁊ ſic ẽt reperit̃: vt Auic. hec diuerſitas in tali pulſu latitudis ſuaꝝ ptiu3 qñ nõ vniformiter arteria ẽ3 ſe totã in digitos ipmit̃: ſ3 mõ cũ vna pte ad dextꝝ digitoꝝ mõ cũ alia ad ſiniſtrũ. Itẽ ſicut iter hos dẽtes cadit ꝯcauitas depreſſa: ita in pulſu h accit: vt ſub vno digito pcipiat̃ mot⁹ arterie: ⁊ ſub ſcõo qes: ⁊ ſub 3° mot⁹. ⁊ h dico in codẽ tpe. Uñ Raſ. i Almãſ. Serrin⁹ ẽ durus cui⁹ pcuſ. Serrinus

sione iuenit diuersitas ex qua cū sub vno digito iuenit pcussio: in alio pcipit ges. ꝛ cū sub alio ges fuerit in alio sentit pcussio. ꝛ iō vt supra ꝛ ifra oꝫ medicū arteriā q̄tuor cuꝫ digitis tāgere: ꝛ ꝯsilr ex pte aliaꝝ differētiaꝝ fit i eo pulsu pceptio diuersa: ꝛ sub vno digito pcipit velocitas: sub alijs tarditas: sub alijs fortitudo: sub alijs debilitas: ꝛ ita ď alijs. hic aūt pulsus necessario durus ē pp qđ a vmiculoso ꝛ formicāte differt: q nō necessario duri sunt. Itē hic pulsus n̄ ē paru⁹ illoꝝ ꝯpatiōe. Itē hic ē velox ꝛ illi nō: sꝫ frequentes. ¶ Cāe aūt ei⁹ sunt. prio illud qđ in ꝯcauitate vene ē ꝯtētū q̄tū ad putrefactionē maturationē aut cruditatē. naꝫ hec pulsuꝫ sic diuersuꝫ faciūt: qn̄ ponūt diuersitatē in necessitate quo ad eius augmētū vel decremētū. Cōsilr diuersificant ptes arterie quo ad ipsas eē molles ꝛ duras: nā ſm ꝙ res putrefit: ꝛ diuersimode diuersitas in pulsu accidit. naꝫ ex multitudīe vapoꝝ arteria extēdit ꝛ idurat: ex paucitate mollificat maxie qn̄ mā ē hūida. Cōsilr apa corp⁹ arterie extēdēdo idurat: vt in pleuresi accidit. Cōtingit ꝛ pulsuꝫ fore serrinū pp diuersitatē corpis arterie in duricie: qꝛ durus: aut mollicie: qꝛ mollis: qꝛ. s. cōicat q̄nq̄ arterie dure aliq̄ mollicies pp vicinitatē arterie ad mēbꝝ molle aut p māꝫ humidā multā vt ꝯtingit in pleuresi i mā flātica in q̄ repit duricies ipsa cū aliq̄li mollicie. Nā i oī pleuresi ē pulsus dur⁹: ꝛ ē ex signis eēntialib⁹. ꝛ silr oīs pulsus serrin⁹ ē talis. Aueroys aūt 4° colliget dicit ꝙ ei⁹ cā ē vtutl debilitas.

In oi pleuresi e pulsus durus.

Septimaꝫ spēꝫ aggrediamur: quā caudā sorricinaꝫ vocāt: ꝛ ē pulsus sorricin⁹: aut cauda sorricina dict⁹ q ordinat in diuersitate suaꝝ ptiuꝫ ex diminutione ad augmētū aut ex augmēto ad diminutionē. vn̄ ſꝫ diuersitatē ordinatā magnitudīs ꝛ puitatis cauda sorricina ꝑprie cāt. dr̄. n. cauda sorricina ad silitudinē caude muris q ꝓcedit ordinate de grosso ad subtile: vt pꝫ icipiēdo a parte terminata ꝓpe anū: ꝛ eꝯ de subtili ad grossuꝫ. Multipliciter. n. hāc diuersitatē imaginari possum⁹. pmo vt ꝙ imaginemur pmā diastolē aliq̄ztulū magnā. scđaꝫ miorē. tertiā minorē: ꝛ sic vltra ordinate ꝓcedēdo de puo ad minorē. vn̄ qn̄ fit ꝓcessus de magno ad puū ſm dimēsionem tūc dr̄ cauda sorricina finitiua: qꝛ itur versus finē: ꝛ tūc arteria pmo appet debilis: ꝛ sic semp ꝓcedit debili⁹ iprimendo. vt in fine vix pcipiat. Cū aūt ē ꝓcessus ecōtra appellatur cauda sorricina retornatiua: qꝛ ad pncipiū reuertitur: ꝛ tūc pulsus ꝯtinue augmētādo ꝓcedit de puo ad magnum: ꝛ de minori ad maiorē: ꝛ ď debili ad fortē ꝛ fortiorē. Nō tn̄ ꝙ hic ꝓcessus potest esse ordinatus ꝛ iordinatus ꝛ nō variabitur nomen.

Octaua spēs ē fusalis siue acualis mesalin⁹ appellat⁹: quē certe spēꝫ sorricini facere possumus: q ex diminutiōe ꝓcedit ad aliquē terminū in augmēto postea declinat iferi⁹ cū ordīe ad diminutionē donec ad pmū terminū diminutiōis redeat: ꝛ est sicut due caude sorricine q̄ ꝯtinuant apud maiores extremitates. dr̄ fusalis ad silitudinē quā cū fuso hꝫ: aut acualꝭ ab acu cū q̄ suunt sotulares qn̄ ē in medio grossus ꝛ in extremitatib⁹ subtilis q nr̄o in vulgari nominat substātia. Mesalin⁹ aūt grece acualis latine. ¶ Et hui⁹ pulsus cā ē vt⁹ debilis ꝓcedēs de labore. i. pulsu magno ordinate ad qetē. i. ad diminutionē siue puitatē: ꝛ ꝓcedēs ex qete. s. ex diminutiōe seu puitate ad laborē seu magnitudinē. ꝭ ē ad augmētū: dicim⁹ aūt plus vtutē laborare in magnificādo q̄ꝫ in puificādo pulsuꝫ qn̄ magnitudo vt supra ē dr̄ia vtuti grauior. Et hec vtus debilis nō itelligat vltimate debilis. sꝫ in vna ē magis debilis q̄ꝫ i alia. Vbi gr̄a debilior ē vt⁹ in cauda finitiua: ꝛ ista ē deterior spēs in retornatiua siue reditiua vt⁹ ē fortior: vt pꝫ itelligēti: ꝛ ē minus mala species.

Mesallinus pulsus.

¶ Sꝫ qđ dicem⁹ cū dicat Auic. ille q in vna pmanet dispōe plus ē vtutl significās debilitatē. Dicēdū ꝙ hec tertia species appellat māsiua ꝛ plus ē vtutis debilitatē significans q̄ꝫ supple nō pmanēs in vna dispōne vt ē finitiua: ꝛ iō dicebat Auic. Sꝫ eis deterior cauda finitiua. deide māsiua postea cauda reditiua: vt māsiuū in medio poneret: ꝛ nō i extremo malicie: p quā māsiuā itelligit pulsuꝫ q in puitate pseuerat: nō qdē: qꝛ in eadē pmanet puitate: imo cōtinue in illa variat: nō tn̄ descēdit ad vltimā puitatis. vt finitiua.

Nona spēs ē pulsus bispulsās: i q̊ discordati sit sapiētes siue medici. Quidā. n. dixert ipꝫ eē vnū pulsū: diuersuꝫ tn̄ in pcessiōe ꝛ ꝯsecutōe: ꝛ alij ipꝫ esse duos pulsus: quoꝝ vn⁹ aliū ꝯsequit. Et rei veritas ē ꝙ est vn⁹: ꝛ nō duo: de quo rasis in Almāsorio: pulsus bispulsans est cū arteria pcutiēdo occurrit digito: ꝛ nō sentit qes: q̄ sistoles dici debeat: sꝫ sensu pcipit alia pcussio q̄ prima debilior existit: vt accidit ex pcussiōe martelli sup icudē: pp qđ martellinus alio noie appellat. nā ex pcussiōe martelli super icudē duplex cātur pcussio: ꝛ pma maior ē scđa: vt pꝫ ad sensuꝫ. Vn̄ Aueroys q̄rto colligꝫ. Et pōt eē vt sic dicat: eo ꝙ pulsationes due sūt: vna qꝛ qes q̄ est iter eas nō hꝫ tēp⁹ qđ mereat dici tēpus qetis: ꝛ pp hoc nōnulli martellinū appellarunt: qꝛ motui martelli assimilat q cū incudē pcutit binaꝫ causat pulsatiōem ꝛ meli⁹ dilatatōeꝫ. Et dr̄ pulsus hic bis pulsans: qꝛ ad eū causandū ad min⁹ bina reqrit pulsatio: cum quo tn̄ stat ꝙ ēt ter pulset: ꝛ dr̄ vn⁹: qꝛ ꝯtinet vnā partē. qꝛ dyastolē ꝛ nō alias. ¶ Et cā bis pulsantis ē fortitudo vtutis: necessitas aucta: ꝛ istrumēti duricies faciēs ipꝫ iobediens: qꝛ nō obediat vtuti in diastolādo in vna vice: vt dꝫ: et fit sicut si aliqs vult icidere aliqd i vna icisiōe: ꝛ non est ei obediētia ex pte instri: vt illud icidat in vna vice: tūc ē iuuamētū p aliā siue sequētē viceꝫ: maxie. s. cū necessitas augeat. Requirit. n. fortitudo vtutis qn̄ alr arteria scā pma dilatatiōe ꝯstringeret an̄ iceptionē secūde: cui⁹ oppositum appet i pulsu bis pulsāte. ¶ Itē reqrit necitas mlta: qꝛ alr vt⁹ nō conaret facere scđaꝫ diastolē. Itē ꝛ instri duricies q̄ talē pulsatōeꝫ ipediat alr vt⁹ diastolē valde magnificaret.

Expediēdo decimā dico ꝙ ipsa noiat pulsus itersect⁹. de quo supra de cadēte i medio: ꝛ tu ibi. Quidā tn̄ addūt dictis supra ꝙ itersect⁹ ē i quo arteria qescit: qn̄ dꝫ moueri: sꝫ i medio cadens ē diuersus: qꝛ a suo ordine cadit motum faciens tēpore quo qescere debebat: sꝫ in his medicus se nō occupet: qn̄ he occupatiōes sepe deuiāt medicū de arte sua. q̄rti pᵃ. p caplo. ꝛ tu ad ea q̄ de ipso supra allegato loco: ꝛ differt a gaçelāte: qn̄ scđa pcussio gaçelātis antecedit. s. ꝯplemētū pme: sꝫ in cadēte est pulsus ꝛ pcussio tpe qetis pma ꝯpleta pcussiōe. Et hui⁹ cāe expedite sunt allegato loco.

Vndecima ē pulsus spasmosus: q silitudinē hꝫ cum pulsu spasmi. vn̄ scđa terty. ď signis spasmi ē pulsus diuersus: nūc alt⁹: nūc depssus ad modū sagitte de arcu emisse: nūc alte nūc depsse icedētis: in quo ē tensio arterie. ad quā duricies non vera seqt: aut va duricies: vt in spasmo de inanitiōe siue sicco. Itē qn̄ aliqn̄ stat arteria cōtracta vt mēbrū spasmatū. ¶ Cui⁹ cā est: aut mot⁹ nōnālis vtutis: qꝛ pternālis quo nā pcepto nocumēto mēbꝝ ꝯbit: vt i spasmo n̄ ꝓportiōato ad māꝫ: aut malicia i eēntia arterie: p talē maliciā itelligēdo duriciē ex siccitate pulsus spasmatic⁹: aut spasmosus.

Reperitur ꝛ tremulus: q sic dict⁹ ē qn̄ arteria tremit in sua pulsatiōe nō ꝯplete dilatata: nec ꝯplete ꝯstricta: imo ꝯmixtiꝫ diminutis mota motibus ¶ Cui⁹ cā vt. io. pulsuum. ē vtutis fortitudo duricies instri necessitas aucta sine autē his tremor ꝓuenire nō pōt. Nā tremor mot⁹ ē ꝯposit⁹ ex motu sursuꝫ ꝛ motu deorsuꝫ: in q̊ nec vt⁹ ē totalr potēs supra resistētiā siue mēbri grauitatē

nec totalr̄ ĩpotẽs supra resistẽtiã: q̄ꝛ mẽbꝛũ cũ sua grauitate stat cũ v̄tute: sicut in eq̄libꝛa siue in q̄dã eq̄pollẽtia. si. n. v̄tus nõ ꝯstaret: grauitas ipsaꝫ oppꝛimeret: ⁊ si duricies nõ ꝯstaret v̄tus suã ꝯpleret diastolẽ. Et si necessitas nõ eẽt aucta v̄tus suũ conatũ ꝯ duriciẽ nõ faceret. his itaqꝫ stãtibus sic adiuicẽ cũ tali eq̄pollẽtia accidit pulsus tremulus: de q̄ Auic. p̄ma terty. de karabito: ⁊ sic pꝫ quõ sine his nõ cõtingit pulsuꝫ tremulũ cãri: ⁊ accĩt in hoc: sicut si corpꝰ q̃dam durum concuteretur.

Et est pulsus retortus: filo q̃d torquer̃ assimilatꝰ. nã cũ pꝛio torquer̃ filũ ipm ex plibꝰ filis ꝯponir̃ adiuicẽ nõ bñ ꝯmixtis: ⁊ sic ĩequalitatẽ hꝫ pꝛio apparẽtem: sic ⁊ hic pulsus q̄sdã ꝑtes altiores hꝫ: q̄sdã depssiores: ⁊ q̄sdã ad dextrũ ⁊ q̄sdã ad sinistrũ. Cũ aũt filũ ẽ ꝯplete retortũ: tũc p̄dicta ĩequalitas nõ appꝫt. ꝓportiõabilr̃ aũt in pulsu hec diuersitas appꝫt: q̄ꝛ in suis ꝑtibꝰ ineq̄litatẽ hꝫ ex ꝑtẽ sitꝰ: vt ꝙ vna ẽ alta: alia depssa: vna ad dextrã: alia ad sinistram: ⁊ sic de alys q̄ ex siccitate arteriã corrugãte eueniunt. Propter q̃d accĩt ipm eẽ cum hoc durũ: ⁊ ideo nõnulli chordosum tremulũ: ⁊ retortum sub serrino collocauerũt ꝑꝑ eoꝝ ineq̄litatẽ cũ duricie ĩstrumẽti.

Cum his ẽ chordosus. de q̄ Auic. est ex sũma retorti ⁊ assimilar̃ tremulo. veꝝ ĩ tremulo diastoles ẽ magis occulta ⁊ tẽsio ĩ chordoso mãifesta: ⁊ hi oẽs vt supra duri sr̃: ⁊ ita teneat̃ ꝙ ĩ chordoso ẽ tremoꝛ: sꝫ ẽ q̄si occultus respectu tremulatiõis in tremulo: in q̄ ẽ magis manifesta. Et retortꝰ ẽ supꝫioꝛ ad chordosituꝫ: q̄ꝛ oĩs cordosus ẽ retortꝰ ⁊ nõ ẽꝯ: q̄ꝛ chordosus vltra talẽ diuersitatẽ tẽsionẽ explicat: ⁊ in cordoso arteria magis eleuat̃ q̄ꝫ in tremulo. Et hi pulsus in egritudinibꝰ siccis maxĩe reperiunt̃: q̄ꝛ talis diuersitas a corrugatiõe arterie fit: q̄ a siccitate maxime prouenit.

¶ Sic de q̄nto expediti sextũ aggrediamur ab ordinatiõe ⁊ iordinatiõe sumptũ: q̃d re v̄a sub pulsu eq̄li: ⁊ ineq̄li ẽ ponendã: ꝑꝑ q̃d Auic. nõ erat necessariũ medico ponere gñã pulsuũ nisi nouẽ. nã cũ certificatuꝫ fuerit: h̄ genꝰ q̃d ẽ apud Auic. io. est sicut si esset species noni generis. Et diuiditur in ordinatum ⁊ nõ ordinatum.

Ordinatus ẽ pulsus q̄ in sua diuersitate ordinẽ seruat in suo trãsitu. vbi gr̃a. Auic. pulsus pꝛio erit magnꝰ: sicqꝫ ꝓcedit ad tertiã pulsationẽ ĩ q̄ efficietur ꝑuus. deĩde cũ magnitudĩe ꝓcedit vsqꝫ ad sextã pulsationẽ in q̄ iteꝝ ꝑuificabit̃. deĩde magnꝰ fiet vsqꝫ ad nonaꝫ in qua iteꝝ ꝑuus erit: ⁊ sic vltra cũ h̄ ordine tunc pꝫ: ꝙ hic pulsus ẽ diuersus: ⁊ in sua diuersitate ordinẽ seruat ⁊ ĩ suo trãsit: ⁊ assilr̃i pt̃ circulo: q̄ꝛ sic ĩ circulo ab vno pũcto fit trãsitꝰ circularis in eũdẽ: ita ĩ h̄ pulsu fit circulatio ab vna diuersitate in eãdẽ vl̃ sibi silẽꝫ: ⁊ hic pulsus sic diuersus in vna d̄ria tm̄ appellat̃ diuersus ordĩatꝰ absolute. Or si diuersitas erit respectu pluriũ d̄riaꝝ dicet̃ ordinatꝰ nõ absolute sꝫ ꝺm q̄d: vel mõ Auic. ꝓpe ordinatũ: vt v̄bi gr̃a ponat̃ ꝙ a. pulsus vt supꝛa nõ solũ fiat ꝑuus in tertia pulsatiõe: sꝫ fiat ꝑuꝰ: ⁊ tardus: ⁊ ꝯsilr̃ in sexta in nona. Et sicut ordinatꝰ absolute assimilat̃ circulo q̄ in suo ꝓcessu ꝺꝫ ordinẽ in vno distinctꝰ coloꝛe: ita ⁊ hic circulo assimilat̃ q̄ in suis ꝑtibꝰ sic ordinatus pluribꝰ est distinctꝰ coloribꝰ: vt ꝙ pꝛia ꝑs sit alba ⁊ rubea: tertia silr̃: sexta silr̃: ⁊ nona ⁊c̃.

Pulsus v̄o iordinatꝰ ẽ ordinato oppositꝰ. nã iordinatus absolute ẽ q̄ in suis differẽtys nullũ seruat ordinẽ: vt si ĩ pꝛia eẽt magnꝰ. in tertia ꝑuꝰ. in sexta ꝑuꝰ in sc̄da magnꝰ: ⁊ sic absqꝫ ordĩe aliq̄. Inordinatꝰ v̄o absolute ẽ q̄ ĩ suo trãsitu aliquẽ ordinẽ ꝺuat: lꝫ nõ in oĩbꝰ: vt si ĩ p̄a eẽt magnꝰ. in sc̄da ꝑuus. in tertia magnꝰ. in q̄rta ꝑuꝰ. deide ꝓcederet cũ magnitudĩe vsqꝫ ad octauã. deide ĩ nona efficietur ꝑuꝰ. deide vsqꝫ ad duodecimaꝫ eẽt magnꝰ. ¶ Et ex his pꝫ q̃uo pulsus sic ordinatꝰ dictꝰ ab auctoribꝰ nõ põt esse tẽperatꝰ: q̄ꝛ p̄supponit in eiꝰ diffõne ĩordĩatõeꝫ: q̄lẽ nõ hꝫ pulsus tẽperatꝰ. Pꝫ sc̄do q̄liter hic pulsus ẽ ineq̄lis: ⁊ sub inequali reponendus: de h̄ pulsu dixit Aueroys 4ᵒ colliget. Ordinatꝰ ẽ ille q̄ in multis reuolutiõibꝰ suã ꝺuat diuersitatẽ. Nõ ordinatꝰ v̄o q̄ suã diuersitatẽ nõ ꝯseruat. Et diuersitas ordinata ẽ in eũdẽ terminãs: iordinata ecõuerso. Et si istas diuersitates: ⁊ ineq̄litates ꝯsiderare volumꝰ referendo ad alia: q̄nqꝫ gñã assignãdo. s. plures modos diuersitatis ꝯponẽdo ⁊c̃. ꝓtelare foret sermonẽ iutilẽ. Nã huius diuersitates sensu: vt existimo: a nullo ꝑcipiunt̃: ⁊ sic eaꝝ ꝑcipi nõ est possibile. *Ordinatus et / Inordinatus Pulsus.*

¶ Postremo ẽ genꝰ septimũ a ꝓportione duoꝝ motuum: ⁊ duaꝝ q̄etũ sumptũ siue vt in q̄rto colliget a ꝓportiõe q̄tuoꝛ tẽpoꝝ pulsus mẽsurãtiũ duas q̄etes: ⁊ duos motꝰ eoꝝ a via nãlis exitꝰ: ⁊ ẽ vt motꝰ dilatatiõis sit maioꝛis ꝯpatiõis ad motum ꝯstrictiõis q̄ꝫ debeat: aut ecõuerso motus constrictiõis sit maioꝛis ꝯpatiõis debito ad motũ dilatatiõis: aut vt q̄etes sint minores comparatione ad motus debito aut sic ꝑmutãdo q̄etẽ iter se: ⁊ ẽ ꝯpatio eaꝝ adiuicẽ sicut ẽ ꝯpatio motuũ: ⁊ seq̄ẽdo allaym post q̄ẽ Auicẽ. allegabo: diuidit̃ ab eo hic pulsus ĩ eũ q̄ ẽ eq̄põderis: ⁊ nõ eq̄põderis

Et pulsus eq̄põderis ẽ eq̄lis ⁊ hꝫ ꝯpositionẽ duoꝛũ motuũ adiuicẽ ꝯpõne nãli ⁊ ꝑ viã nãe. Et silr̃ hꝫ ꝯpõnẽ vniꝰ q̄etis ad alterã: ⁊ etiã illã q̄ ẽ motuuꝫ ad q̄etes. Et iste ꝯpõnes diuersificant̃ ꝺm diuersitatẽ etatum ꝯplexionũ tẽpoꝝ ⁊ hꝫ. Et dicit ꝙ ꝯpꝛehẽdere has ꝯpõnes ẽ difficile q̄ꝫuis multi hoĩes in musica eas ꝯpꝛehẽdãt: ꝓpterea ꝙ note musice habeat supfluã extẽsionẽ: ita ꝙ minoꝛ illaꝝ põt exẽplo ꝯpꝛehẽdi: ⁊ ẽ illa q̄ multiplicat̃ ex. 36. partibꝰ vniꝰ ad vnã ꝑtẽ: ⁊ huiꝰ v̄ba sunt alteriꝰ sane: ⁊ huic ꝑ accidens necessaria ẽ paꝝ. Sꝫ in pulsu sũt tẽpora breuia ad ĩueniẽdũ hãc ꝯpositionẽ in eo: ⁊ adhuc magis: q̄ꝛ q̄es existens post sistolẽ difficile ẽ ĩuenire: eo ꝙ arteria ẽ supꝛa carnem. ⁊ verba huiꝰ viri clariꝰ ĩtelligent̃ ex his q̄ nunc dicet̃. *Pulsus equiponderis.*

¶ Dixit Almanſ. iter vnũ duoꝝ tẽpoꝝ pulsus ⁊ aliud inuenitur ꝓportio ꝓp̄a in vtraqꝫ etate. Cõpositio aũt istoꝛũ duoꝝ tẽpoꝝ in etate puerili nõ assimilat̃ ꝯpositiõi ĩ etate adolescẽtie: aut iuuẽtutis neqꝫ senectutꝭ: aut seny: ⁊ hec cõparatio põdus vocat̃. i. mẽsura q̄ sic ꝓcedere mẽsurat̃: vt ĩfra: q̄ppꝛopter cũ pulsus in aliq̄ etate ꝓpꝛiã ꝯpõneꝫ ipsius etatis seruauerit dr̃ pulsus habẽs põdus ⁊ boni ⁊ iusti põderis q̄ꝛ mẽsure ⁊ cũ nõ seruauerit h̄: sꝫ ad põdus alterius etatis ꝑuersus fuerit: vt dũ põdus etatis puerilis ad pondus iuuẽtutis ꝑmutatũ fuerit: dr̃ pulsus diuersi ponderis ⁊ vocabit̃ pulsus ñ põderatꝰ aut noĩbꝰ hoꝝ silĩbꝰ: ⁊ h̄ põdꝰ attẽdit̃ ẽt ex ꝑte ꝯpl̃onũ tẽpoꝝ motuũ regionũ. Et ĩ sũma pulsuꝫ eẽ mali põderis nõ ẽ aliud nisi pulsum male ꝓportionari rei nãli: sicut ꝯpl̃oni etati sexui: aut rei nõ nãli p̄cipue tẽpoꝛi anni aut regioni: ⁊ iõ dicit supꝛa Aueroys a via nãlis exitꝰ. Et eẽ boni põderis ẽ debite his ꝓportiõari: de q̄bꝰ rebꝰ ĩfra aget̃: ⁊ pulsuꝫ mutare hꝫ. Nõnulli hic interserunt ꝯsonãtias musicales: de q̄bꝰ aliq̄d stati: sꝫ certe eoꝝ subtilis ꝑscrutatio medico practicãti nõ ẽ necãria. Sꝫ cuꝫ iã dicta ꝑtrãseat quo ad metrũ pulsus ⁊ põdus bonũ in eo ĩueniẽduꝫ ẽ sufficiens. ¶ Auic. aũt sub his v̄bis explicauit genꝰ ex põdere sũptũ ẽ ꝯpando ꝓportionẽ q̄ꝫtitatũ ꝓportionũ q̄tuoꝛ tẽpoꝝ coꝛrespõdẽtiũ duobꝰ motibꝰ ⁊ duabꝰ q̄etibꝰ: ꝑꝑ q̃d accipiẽdũ ꝙ ita ad ĩuicẽ se hr̃e d̄bẽt motus pulsus ⁊ q̄etes ⁊ eoꝝ t̄pa cũ ꝯueniẽti. s. ꝓportiõe: q̄ ñ ẽ nisi suarũ q̄ꝫtitatũ adiuicẽ certa h̄itudo ⁊ nõ scita: vt q̄nto euclidis in ꝯmẽto tertie diffõnis q̄ẽadmodũ se hñt ꝯsonãtie musicales sic suis ꝓportiõibꝰ ꝯstitute: ⁊ ꝑꝑ hãc silĩtudineꝫ dr̃ in pulsu musicales ꝯsonãtias repiri: q̄ꝛ silĩtudinarie: nã sicut ꝑ auditũ musicalis ꝯp̄hẽdit̃ ꝯsonãtia cuiꝰ debita ꝓportio

in suis tēporib⁹ p v̄tutē iterioꝛē: ꝛ nō p auditū ipsi⁹ iudicat̄ ita ēt p tactū mot⁹: ꝛ qetis ac tpa pulsuū ꝯphēdūt: ō quoꝝ bitudīe adiuicē iterioꝛ v̄t⁹ iudiciū apud se deponit. Et hec sic ꝯphēsa bitudo seu ꝓportio fit in relatiōe ad rē nālē: aut nō nālem vt supra. Et in sūma ꝯsiderare ꝓportionē q̄tita tū ꝛc. vt Auic. n̄ ē aliō q̄ discurrere si q̄titas ꝓportōis dia stol' ad qetē ꝛ eꝫ ꝓportiōat̄ corpi vl' n̄: etati vl' nō: ꝛ hꝫ. Et h̄ volo de his hec pauca sufficere. Et cū absq; noticia ō ipsis ita exq̄sita possit medic⁹ i pfectā corpis cognitiōeꝫ pueire pmaxie practic⁹ supfluū duxi in his apli⁹ ꝓseq. ℂ Cāꝫ aūt pulsus, hui⁹ assignat pnceps dicēs: q̄ cā pulsus mali ponde ris. q. s. facto motu in tpe in q̄ dꝫ venire qes ē augmētū ne cessitatis supple p qō irritat v̄t⁹ ad faciēdū motū tpe qetis Et cā mali pōderis facti in tpe motus: q. s. facti in qete q̄n debuit eē mot⁹ ē diminuta necītas. Que res supple v̄ificat̄ si v̄t⁹ nō fuerit multū debilis: q: ēt ad debilitatē forte v̄tu tis aliq̄n illud malū pōdus ꝯtingere solet: ꝛ subdit Auic. q̄ pulsus tpe mot⁹ pp velocitatē diastolis alius est ab h̄: q̄ lra veri⁹ sic exponat. Oꝫ pulsus fact⁹ siue mot⁹ fact⁹ tpe q̄ dꝫ fie ri mot⁹ velocitādo diastolē. Ali⁹ ē a pulsu mali pōderis i q̄ expectat̄ qes ꝛ venit mot⁹ ꝛ h̄ ē notū. Nā stat diastolē esse velocē: ꝛ pulsuꝫ nō eē cū h̄ mali pōderis cū sit mot⁹ factus tpe mot⁹: ꝛ qes tpe qetis.

ℂ His itaq; sic a pmo ordie sūptis ad tria vltima in 2° ordi ne cōdiuisa accedo: q̄ sūt ab āneris sūpta. Quoꝝ p^m a ꝯtētis sumit̄ arterie: pp qō dr̄ pulsus plen⁹ vacu⁹ ꝛ medius.

Pulsus aūt plen⁹ ē pulsus q̄ sentit̄: ac si in foramie ar terie foret hūoꝛ iplēs de q̄ sollicitādum ē: vt pure seu debite euacuet̄ cui pulsui pulsus vacu⁹ ē ꝯrius. pp q̄ accipiēdū q̄ cā plenitudis pulsus ē aut spūū multitudo siue q̄titas aut m̄lta sanguis arterialis siue humoꝝ copia aut fumoꝝ capinosoꝝ repletio q̄ qdē repletio p arterie ex tēsionē ꝯphēdit ipsa sic in tactu resistēte cū digitis expmi tur vbi pcipit̄ tēsio ꝛ cū dilatatiōe repletio: vt in corpibus atleticis sanguineis ꝛ silib⁹: q̄lis nō apprehendit in arteria resistēte pp duriciē: in q̄ ꝯphēdit extēsio cuꝫ strictura q̄lis appet i ethicis ꝛ corpib⁹ ꝯsūptis: ꝛ cū tal' appet pulsus tunc dꝫ medic⁹ sollicitare ad euōnē i toto vl' debito mō fiēdam cū ei⁹ tardatiōi imineat periculū de fractura venaꝝ: aut ar teriaꝝ: aut de suffocatōe: ꝛ extictiōe calidi: vt i pmo aphō. cōmēto. 3°. Uacuitas aūt pulsus ex q̄dā lascitudie ꝯphēdi tur nō pp molliciē ꝯtingētē. sꝫ pp defectū ꝯtēti poti⁹ aut cō tinēdi in arteria vt euidēs ē a q̄ mollicie raro plen⁹ absolui tur. ꝛ vacu⁹ appet iflat⁹: sꝫ cū tāget̄ vacu⁹ digitis pficit.

Secundum vo a qualitate arterie accipit̄ ꝛ carnis circūstātis q̄ diuidit̄ in calidū ꝛ humi dū: fridū ꝛ siccū: ꝛ iter hos mediū. de quo medici rarissime mētiōnē faciūt. Est tn̄ calidus dict⁹ cui⁹ corpus arterie si ue substātia ab extremitate digitoꝝ calidum pcipit̄: sicq; suo mō de frido ꝛ reliq̄s dicat̄ semp i relatiōe tpati.

Tertium ab essentia arterie tollit̄ ꝛ diuidit̄ i molleꝫ duꝝ ꝛ mediū. Mollis ē q̄ recipit reditum ad iterioꝛa a ꝯpssiōe facile: ꝛ durus ē ei ꝯrius. Inq̄t Gal. in ꝯmē. pulsuū. pulsus mollis ꝛ durus pōt dupl'r itelligi. Uno mō ꝓpe pp duriciē ꝛ molliciē instr̄i. alio mō iꝓpe itelligē do p molliciē quādā lassitatē ad paucitatē ꝯtēti in arteria ꝯtēt ꝛ ipsi⁹ vacuitatē. ꝛ p duriciē tēsionē ꝯtēt ad arterie tē sionē ꝓcedētē ex arterie repletiōe māe vl' fumoꝝ eā tēdē tiū. de causis aūt duriciei ꝛ molliciei: vacuitat' ꝛ plenitudi nis satis actū ē circa pnciþiū capl̄i. ℂ Cause autem calefa cientes aut infrigidantes ꝛc. note sunt: de quibus in parti culari magis cum de his que pulsum mutant agem⁹ ꝛ spe cialius in de pronosticis a pulsu sumptis.

Capitulum. IIII. De obseruandis a medico vt pulsuū ōbitā agitatōeꝫ ꝯseq̄t

Um de esse pulsus ꝛ causis ei⁹ ad plenū supra actuꝫ sit: ꝯns duxi ꝓ eius debita notitia: q̄ oꝫ medi cuꝫ studere diligēter apiendū eē. pp qō pri mo sciat: q̄ lꝫ vt supra. Significatio pulsus ceteris significationib⁹ sit certioꝛ: ad ei⁹ tn̄ pfectā noticiā nō facile puenit̄. Nā vt con stātin⁹. ex trib⁹ eius noticia difficultat̄. pmo qdē ob mul tas subitasq; mutatiōes que ei adueniūt. Scdo pp multi tudinē geneꝝ spēꝝ ꝛ drīaꝝ ei⁹. Tertio q̄n medic⁹ caret eo ad qō ipm ꝯpare hꝫ: vt q̄m tēperati aut sani pulsus langue tis noticia caret. nā spēs pulsus ꝯprehēdi nō possunt i aliq̄ indiuiduo nisi cōparato ad pulsum sani: q̄ in corpore tpate ꝯplonis iuenit̄: aut ad q̄tuoꝛ sꝫ q̄ a radicib⁹ nāe 4°. colligꝫ Et subdit nō cognoscit̄ nisi ꝓ ꝯpatiōnē sani pulsus: q: ipsi⁹ egrotātis dū sanus erat. ℂ Ex q̄bus collige q̄tum oꝫ me dicū se in pulsu sanoꝝ exercitare spāl'r circa pulsus boium sue ciuitatis. Nā ipsis nō cognitis dubia tūc de pulsu infir mi fert̄ opinio: ꝛ sic ꝯtigit medicū errare. Itaq; op⁹ ēst vt p lōgū exercitiū sibi pulsuꝫ eq̄lē statuat. de q̄ in pcedēti ca: a q̄ cū aliq̄s pulsus recedit de eo recte iudicet qō ēt difficil limū facio. Un̄ Gal. de mirabilib⁹ ꝓnosticatiōib⁹. Nō p̄nt cognosci dispōnes pulsus ad id qō pter nāꝫ nisi p̄us cogno scat̄ dispō pulsus nālis. Et ad ipm cognoscēdū maxie ope ratur noticia cōplonis ꝛ cōpositiōis corpis egri cū ex coꝛ de frido pulsus q̄ pueniūt sint pui: ꝛ tardi: ꝛ ex calo magni veloces: ꝛ sic de alijs. Ideo hec ꝛ dicēda tactoꝛ bn̄ cōside ret q̄ ad mutatiōnē pulsus faciūt. ℂ Et ꝓpositū nostꝝ ma gis attingēs: dico q̄ lꝫ pluribꝰ in mēbris i arteria pulsus p cipiat̄: ex cui⁹ tactu de ipso iudiciū fieri posset: tn̄ facilitas ꝯhēdi arteriaꝫ: ꝛ honestas ꝛ direct⁹ aspect⁹ arterie brachy ad coꝛ ꝓpingtasq; ēt sapiētib⁹ suasere: vt eius tact⁹ in arte ria brachy fieret: ꝛ sic p illā magis q̄ p aliam iudicaretur. Quib⁹ q̄tuoꝛ causis sic coīb⁹ duas addit ꝯstātin⁹: vna q̄rū ē q̄m arterie tāgēde loc⁹ detect⁹ eē dꝫ: ꝛ nō carne cooptus. In q̄ loco sit arteria meli⁹ se repsentat: sicq; meli⁹ pcipitur cū manifeste appeat arteriā ꝓfūdatā nō ita bn̄ pcipi quē admodū i supremo situatā altera ē q̄n arteria i mēbro re cta ꝛ nō circūuoluta eē dꝫ: vt sup ipm q̄tuoꝛ digiti sil' poni possint: vt in bono iudicio pulsus sic tāgere ē necessariū: vt hic stati: q̄ ex re arterie tēpoꝝ nō tāguīt: q: tortuose sūt: ꝛ tu speculare: vt qd tortuositas sic iudiciū ipedit: aut occul tat. ℂ 2^m obseruādū ē: vt tactoꝛ p̄us bn̄ ꝯsideret tāgēdi di spōnē q̄ ad extriseca: siue quo ad res n̄ nāles: si veꝝ iudiciū depōere voluerit: vt ybi gra. Oꝫ nō sit irat⁹: forti gaudio cō mot⁹. Nō exercitat⁹: n̄ m̄ltū replet⁹: n̄ famelic⁹ ꝛ hꝫ: q̄ i pul su mutatiōnē facere ꝯsueuerūt. de q̄b⁹ ifra ad plenū. ℂ 3^m q̄ tāgēdo icipiat ab arteria dextri lateris: q̄m pfectioꝛ est pulsus dexter: vt. 13. de aialib⁹ ps cordis latioꝛ q̄ dilatat̄ ꝛ ꝯstrigit̄ respicit lat⁹ dextꝝ: ꝛ ideo abili⁹ ad motuꝫ: ꝛ ad actio nes q̄ sinistꝝ: ꝛ h̄ vt q̄si sp ꝛ raro iuenit̄ ꝯriū. pulsus tn̄ sini ster ē magis tpat⁹ pp ptē sinistrā nō eē ita calidā. Archime trus aūt cui⁹ practicā vidi iubet: vt p̄us arteria sinistra tan gat̄ q̄m lꝫ coꝛ i ptē dextrā eufflet: tn̄ q̄libꝫ mot⁹ cordis ex ꝓpigtate i sinistro facillime agnoscit̄ brachio: ꝛ q: hec n̄ i pediūt iudiciū practici: iō de ista re nihil voluit: tn̄ Aui. hic vtrūq; tāgi debere pp inequalitatē ipsoꝝ: q̄n raro accidit vnū alteri eē equalē. de quo in sequēti caplō pticulari⁹ age tur: ꝛ hic ē mos practicātiū imo nōnulli sunt alchimiçātes cū pulsu: ꝛ p tāgūt dextrū stātes ac meditātes: ꝛ magno cū spatio deide ad sinistrū: se ꝯuertūt idē opantes: ꝛ sic oñdūt subtil'r se velle idagare drīas pulsuū: p q̄s optie ꝯphēdere possint eēntiā: ꝛ egritudis locū. ꝛ de⁹ nouit quō rē itelligūt: sꝫ p tūc sufficit eis: q̄ sic opādo vulgares astātes de ipsis maioꝛē capiāt ꝯfidētiā. ℂ 4^m q̄ man⁹ tactoꝛis dꝫ esse alte

rata q̄ ad q̄litates p̄mas:q2.f.nō nimis calida:neq3 nimis frigida:ſ3 moderati caloris:ne ex nimia friditate ſequat̄ pulſus retractio:aut ex calitate expāſio:ſiue dilatatio. Addo p̄terea cū organū tact⁹ meli⁹ diſpoſitū erit alys parib⁹ melius ide de tāgibili ferret̄ iudiciū. ℂ Ex qb⁹ infert̄ q̄ decēs eſt:ꝛ q̄ſi neceū medico cyrothecas tp̄e hyemis geſtare:vt in manu caliditatē fuet moderatā. ℂ Quintū q̄ cū puenit ad tāgēdū arteriā ipſam q̄tuoꝛ digitis ſm̄ lōgitudinē3 arterie cōphēdere d3:vt ſic p̄ diſcernat curtū a lōgo. Itē ꝛ v̄tut̄ tenoꝛē:qm̄ aliqn̄ ob ei⁹ d̄bilitatē:ſub oīb⁹ his digit̄ pulſatiōnē facere no p̄ōt:q̄ res ſic tāgēdo cōphēdit̄. Itē3 ꝛ pulſus ieq̄litas:vt.s.al̄r male ꝯphēdi p̄ōt. ℂ Sextū q̄ cū pulpis digitoꝝ fiat:cū i eis ſit maioꝛ tēperies. vt p̄ma p̄mi de ꝯplōnib⁹:ꝛ attēti⁹ ꝯſideraẗ tact⁹ cū idice cū p̄ ceteris ſit magis apt⁹ ad diſcernēdū:cū i eo.ſit maioꝛ tēpies. ℂ Septimū q̄ cū digitis dextre fiat tact⁹ b̄rachio iſirmi:aut ſani cum ſiniſtra ſuſtētato. nā dextri melioꝛis ſenſibilitatis ſunt. ℂ Octauū q̄ tactoꝛ nō ſit alterat⁹:ſ3 get⁹. Nec ſubito cū ad iſirmū accedit ſibi d3 pulſu3 tāgere:ſ3 d3 paꝝ morari ꝛ ſedere. Nā qn̄q3 ex reuerētia aut timoꝛe medici fit i pulſu variatio:vt i coſta greco falconerio Illuſtris.d.mei ꝯtigebat. nam ꝛ cōmotio:aut al̄r quōl3 agitatio:vt iſra cā eſſe p̄ōt:vt ſic in iudicio erroꝛ ꝯtigat:neq3 tn̄ cū pſpicacitate cōmot⁹ vt getat⁹ iudicabit cū ingetari:ꝛ reſidere anim⁹ ſapiēs ꝛ prudēs fiat.phyſicoꝝ.7⁹.d3 ei ḡ aliq̄ p̄us dicere:i firmūq3 de alio iterrogare donec ad moderatam pueniat ſui coꝛpis diſpōnē. Que oīa facil̄r a medicis obſuant̄ cu3 aculeo aureo pūgunt̄. Et ſi ſec⁹ fiat dcā abbreuiāt. ℂ Nonu3 q̄ ſi tactoꝛ cōp̄rehēdet arteriā carne multa eē coop̄tā aut nāl̄r pfūdā:tūc d3 cū digitis foꝛtiter cōp̄rimere:vt ſic arteria ſe meli⁹ offerat:ſi cū carne digitis cadēte:nō tn̄ ita foꝛtiter:vt v̄t⁹a d̄bito motu arterie ipediat̄. q̄ ſi carnoſus nō fuerit leuiter tāgere d3. ℂ Decimū q̄ q2 pulſus i pceſſu aliqn̄ variat̄ ab eo.q̄ p̄n⁹ fuit ex p̄te ſuaꝝ d̄riaꝝ:ideo medicus tāgēs digitos remouere nō d3 q̄uſq3 p̄les nō ſenſerit pcuſſiones. S3 q̄res v̄ſq3 ad quot:dico q̄.ī8.ꝯtinētis. voluit Raſ.q̄ digiti ſup arteriā teneant̄ v̄ſq3 ad.iz. Quidā v̄ſq3 ad.zo. Nōnulli v̄ſq3 ad.z5.quā ſniam ſecut⁹ eſt p̄r meus Cerniſonus. Ceteri aūt v̄ſq3 ad cētū:ꝛ hoc voluit archimetrus in ſua practica.ingt.ꝛ v̄ſq3 ad cēteſimā pcuſſionē ad min⁹ pulſum ꝯſiderato:vt diuerſa gnā pulſuū iueſtiges:ꝛ aſtātes ex lōga expectatione v̄ba tua gratioꝛa ſuſcipiāt. Uoluerūt hi viri oēs vt tāto ſpacio teneant̄ i quo pulſus d̄rie rōnabil̄r appere debētes cōphendant̄:quo.ſ.ad eſſe eq̄lē vel iequalē oꝛdinatū vel ioꝛdinatū cadētem:aut nō cadētē.q2.ſ.in tāto tp̄e v̄t⁹ſe manifeſtabit ex p̄te ſui tenoꝛis ꝛc̄. ℂ Undecimū q̄ ſi iſirm⁹iacet ſup lat⁹ſiniſtrum tāgat̄ arteria dextri.ꝛ ecōuerſo. Ne ꝓpter cōpſſionē ſup b̄rachiū factā accidat erroꝛ in iudicio ex tali ſitu ſic diſtēperato pulſu:qm̄ pp̄ cōpſſionē ipedit̄ trāſit⁹ debit⁹ ſp̄uū3. vn̄ aliqn̄ in eo latere nō repit̄ pulſus:vt experiētia docet. Cōſil̄r attēde ne digitos multū extēſos hēat:neq3 i pugnū reductos:ne ex tali ſitu iudicium varieẗ:vt dictum eſt.

Capitulu3. V. De rebus naturalibus pulſu3 mutantibus cōtinēs Rub̄ricas qnq3.

ℂ De pulſu complexionum. Rub. I.

Aria ſunt pulſum nālem variantia ab eo q̄ eſſe d3 tēpati relatione. Res.ſ.nāles:res nō nāles:ꝛ res p̄ter naturā. de quibus omnib⁹ ſuo aget̄ oꝛdine:ꝛ initiū faciens a rebus nālibus:tanq̄ a digniorib⁹ ꝛ p̄mis. Dico q̄ inter res naturales ꝯplexio:habitudo:foꝛma:etas:ſexus:ꝛ ipgnatio ſunt pulſum nālem q̄maxime variātes:ꝛ v̄ in loco virtutē omitto tanq̄ cauſam p̄mā in omni pulſus diſpoſitione currentē:ꝛ ſic inter res nāles p̄ma habeatur. de qua in loco. ℂ Ex parte aūt cōplexionis pulſus variatur:qm̄ in calida cum in ea maioꝛ ſit neceſſitas ceteris paribus inde pulſus ꝓuenient magni : veloces:ꝛ frequētes: vt ſupra:ꝛ quāto calidioꝛ tāto:velocioꝛes ꝛc̄.ceteris paribus ſemp obſeruatis ex p̄te v̄tutis ꝛ alioꝝ:ꝛ q̄ nō ſit ꝯtraoperātia ex parte alioꝝ ꝛc̄. Nam v̄tutē caloꝛ inatus q̄tūcūq3 fuerit nō minuit:imo ex eo puenit ſp̄s foꝛtitudo audacia mania ꝛc̄.vt Aui.ꝛ ex hoc pulſus magnitudo ꝛc̄. Et contrariū eſt in caloꝛe p̄ter naturam:quia quanto magis augmētatur:tanto v̄tus debilioꝛ efficit̄. Et ex hoc pulſus paruitas ſequetẽ:niſi impedimētum interueniat ex parte inſtrumēti:aut neceſſitatis. Ex qbus habet̄ pulſus colericoꝛum alys paribus velocioꝛes ꝛ frequētioꝛes eſſe pulſibus ſanguineoꝝ. Et habētes coꝛ calidum parib⁹ ſeruatis: magnos veloces:ꝛ frequentes pulſus habēt. Et hic notetur. Et aliquādo ꝯtingit fleumaticos pulſum magnū habere que res caliditate ſui coꝛdis accidit:ꝛ ſi cetera membra ad lapſum frigidum ſunt declinātia:aut ex caliditate magna ſui epatis. Et plurima talia diuerſa in hominibus reperiunt̄ que ſic a p̄mis p̄ncipys deuiare vident̄. ℂ In frigida aūt pulſus ad paruitatē declinat:tarditatem ꝛ raritatem:ꝛ ideo pulſus melancolicoꝝ ſunt parui tardi ꝛ rari:niſi ex parte cōtraoperātie contingat oppoſitum. ℂ In humida vero eſt pulſus velut v̄ndoſus ꝛ dilatatus:quia inequaliter eſt eleuatus ꝛ latus:na3 arteria ꝓpter eius mollitiē non equaliter ſm̄ oēs ſuas partes pulſat in digitis:ſ3 fit iundatio:vt ſupra de pulſu v̄ndoſo. Et eſt humiditas in arteria expanſa cum termino careat:ꝓpter q̄d dilatatur. hunc pulſū etiā faciunt habitudo humida ꝛ tenera etas. ℂ In ſicca vero pulſus eſt anguſtus ꝛ durus:quas res inſtrumēti diſpoſitio operat̄:q̄ ſi v̄tus foꝛtis fuerit:ꝛ neceſſitas multū augmētata:tūc cauſat̄ pulſus bis pulſans ſpaſmoſus ꝛ tremulus. ꝛ que ſic poſita ſunt intelligant̄ de cōplexiōe ſimplici diſtemperata natural̄r tali:a qbus accipiūt pulſus complexionū compoſitaꝝ naturaliter diſtemperatarum:quales eſſe debēt:vt p̄mo dicamus q̄ vt actū ſupra:ſemper medicus ſibi pulſum ſtatuere debet:quē reſpectu alioꝝ ſibi metrum faciat. Nam cu3 talis apud nos non inueniat̄:opoꝛtet imaginari hūc cōponere. Et in hoc apparet:quare ſemper medici in pulſu v̄no:ꝛ eode3 variū deponūt iudiciū:quoniā ꝛ imaginationibus diuerſificantur ſibi variū metrū ſtatuēdo. ℂ Suppoſito itaq3 ſic pulſus metro:ſiue tpamēto:de q̄ ſupra. Dicēdu3 q̄ pulſus ſanguinei magnus velox ē:ꝛ frequēs ſemper tali cōtraoperatione ꝛc̄. Nam ꝓpter neceſſitatē maioꝛē eſſe in eo q̄ in tēperato:accidit pulſus magnitudo. Et qm̄ in eo maioꝛ eſt humiditas eſt latioꝛ. vt ſupra.ꝛ qm̄ arteria ē mollis reſpectu tpate:hic non ita equaliter in digitis v̄lla:quare reſpectu tpate v̄ndoſus dici p̄ōt. ℂ Pulſus gdē colerici quem alys parib⁹ ſanguineo calioꝛē eſſe omitto:minoꝛ erit velocioꝛ:ꝛ ipſo ſanguinei frequētioꝛ. Ni vt p̄mittit̄ in colerico neceſſitas maioꝛ eſt, eritq3 velocioꝛ ꝓpter ſiccitatē iſtrī: ex qua reddit̄ iobediēs. vn̄ cū velocitate ſupplebit. Nūgd ipſa ſiccitas ipſa humiditate ip̄m inſtr̄m magis idiſponat ſpeculātib⁹ reliquo:hoc tn̄ nō tacebo:q̄ hūiditas v̄tuti ceteris pib⁹ min⁹ obuia ē. Et certe ſic eē in expiētia meo facili iudicio tāgēdo ꝯphēdi:maxie in diſpōnib⁹ ꝑternālibus calis ꝛ ſiccis reſpectu taliū calaꝝ ꝛ humidaꝝ. nā ſiccitas in augmentū neceſſitatis ipſa humiditate magis ꝯfert v̄f:cū ſit opatiua magl ꝛ caloꝛis lima dicat̄:humiditas gdē acuitatē caloꝛis obtūdit:ꝛ de iſto aliqd iſra cū de pulſu pueroꝝ aget̄. Et ſicut actū eſt humiditas ad extēſionē facit.prima p̄mi.de elementis.ſic ſiccitas ad conſtrictionem operatur:quare pulſus accidit conſtrictio ꝛ anguſtia

Flegmatici pulsus

Pulsus lateris dextri

Pulsus duorum laterum tangendus

eademq causa durior fit: cum humiditas mollitiē ⁊ siccitas duriciē pturiat. ¶ Flegmatici vero pulsus pu⁹ est tardus ⁊ rarus: puus quidē pp diminutiōez caliditatis. Sil'r tardus ⁊ rarus est ꝙ mollis ⁊ latus vndoso simil': vt de sāguineo ē dictū: nisi ex ꝯopantia ꝯriū accidat. ¶ Melācolici pulsus ipo flegmatico mīor est rarior ⁊ tardior: sed durus strict⁹ ēt ex ipa cōpositiōe: que ēt sp intelligant nisi ꝯopantia impediat. ¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ accipiendū pulsū lateris dextri maiorē velociorē frequētiorē pulsu sinistri fore: cuz lat⁹ dextrū sit calidi⁹. nam vt supra: ⁊ si cor in sinistro situetur: tñ pp exufflatiōez caloris in dextrū i quo ē ēt caliditas epatis ⁊ kistis fell' dextꝝ lat⁹ calidi⁹ reddit: et i ipso sic maior necitas existit: que intelligant eē vera i dextrarys. Nā i his qui māu et brachio sinistris vtūtur sinistrary dicti cōtigit pulsū sinistri lateris esse qñq maiorē: nā p operationib⁹ mittēte maiorez q̄titatē spirituū: et caloris ad sinistrū lat⁹. ¶ Et ex his colligit hoc documetū in practica: ꝙ pulsus duoꝝ lateꝝ semper tāgēdus ē: capitulo pcedēti. Or si pcipiet pulsum lateris minus calidi maiorē atq velociorē pulsu lateris magis calidi fore: tunc si febrierit indicacare debebit materiam peccantem in latere illo esse: sicq de loco materie per pulsum indicabit: qui sollicite a medico iuestigari oz. 4ª p̄mi. ca⁰ p̄mo. ¶ Infert quoq deide ꝙ diastole ⁊ sistole pulsus nō ē ꝭz mōz accessiōis ⁊ recessiōis cordis. i. diastol' ⁊ sistol' cordis: sz ꝭz mōz diastol' ⁊ sistol' corporis arterie. ¶ Infert ⁊ ex his vltio ꝙ ꝯtigēs est arteriā vni⁹ lateris diastolare alia sistolāte. nā pulsus lateris calī cōplebit citi⁹ suā diastolē pulsu lateris fridi. g aliqñ diastolabit pl'sus lateris fridi: qñ sistolabit pulsus lateris calidi. ꝯsidera. Et hāc lateꝝ diuersitatē i pulsu māifeste enūciat apa calidū in altero ipoꝝ exñs: quo in casu pulsus ei⁹ lateris velocior ⁊ freq̄ntior existit: cōsil'r ⁊ mot⁹ arterie que in vga: ⁊ sub testicul' est cōprehēsa: g mot⁹ tpe appropinq̄tiōis coit⁹ velocitat freq̄ntaturq magis: ꝙ sit mot⁹ arterie brachy: aut alteri⁹ loci ab illo distātis.

¶ De pulsu habitudinis. Rubr. II.

ACcedo ad scdam: qr ad hitudinē macredinē. s. ⁊ piguedinē. Nā macri pl'sus euidētior siue pceptibilior: ⁊ maior est pulsu pigui ⁊ velocior. Nā grassoꝝ pulsus p multitudine carnis occultant ⁊ mīorant: qr paucioris sunt caloris. nā i piguedie fortior est friditas. scda p̄mi. de signis cōplonū: sunt tñ frequētiores: sic cū freq̄ntia necessitati succurrētes. Et his ceteroꝝ pitas semp supponat.

¶ De pulsu etatum. Rub. III.

NOn minus etas pulsum variat ob diuersitatē a complexione dictam: vt quarto colliget. ob quam rez de eis locuturus a pulsu p̄me etatis initium capiam. ¶ Pueroꝝ. n. pulsus ex pte caloris velox est. ⁊ ex pte debilitatis ṽtutis spissus cōpatiōe ad iuuenes facta. Estq mollis velut vndosus iuuenū ꝯpatōe. de cui⁹ magnitudie. igt Aui. Pueroꝝ tñ pulsus ꝯpatiōe q̄titatis corporis eoꝝ est magn⁹: qm̄ eoꝝ instrm̄ est valde molle ⁊ iporuz necessitas est fortis pp̄ter eoꝝ calitatez in q̄li ⁊ q̄to: ⁊ eoꝝ ṽt⁹ cōpatiōe puitatis corpis nō est pue q̄titatis. verū tñ eoꝝ pulsus respectu cōplonis nō magn⁹: sed velocior ⁊ spissior. In pueris nāq fumosi vapores multiplicant pp multā eoꝝ digestionē ⁊ freq̄ntiā eius in eis: pp̄ter qd̄ necesse est vt sui caloris īnati fiat euētatio magna: ob quam rē cū ṽtus debilis sit iuuenū respectu cū magnitudie succurrere nō pōt: q̄re velocitare: ⁊ ispissare oz: sunt itaq pulsu iuuenū mīores: sed velociores ⁊ frequētiores: suntq in sistolādo velociores ⁊c. pp̄terea ꝙ in eis est maior necessitas expellēdi pp̄ter multitudinem fumoꝝ capinosoꝝ ꝙ sit necessitas aeris attrahēdi: suntq iuuenuz pulsu meliores vt actū est. ¶ Et ex his pz ꝙ qñ puer magis appropinquat iuuētuti: tāto magis in eo augmētat magnitudo ⁊ diminuit velocitas ⁊ spissitudo donec sic ad iuuētutem pueniat. vñ p etatē puerilē itelligat etas illa nr̄a p̄ma ad iuuētutē exclusiue termiata. ¶ Et hic aduertēdū ꝙ tal' etas i differētys pulsuū etiā varietatē in se recipit. Nā al'r i p̄n⁰ al'r in medio se hñt: pulsus. n. lactātiū: vt Raſ in vltio spissitudis ⁊ velocitatis ⁊ puitatis iueniunt. In adolescētib⁹ ṽo maiorant: ⁊ in velocitate ⁊ spissitudine minuunt.

¶ Iuuenū pulsus multe est magnitudis: sz nō ml'te velocitatis: imo in velocitate diminuit de spisso tēdēs ad raruz. nā stāte sic obia instr̄i ṽt⁹ fortis magnitudie sola sue satisfacit necitati: pp̄ter qd̄ nō oz multū velocitare: ⁊ nimis frequētare: qr pportionabil'r freq̄ntia ipsa velocitate mīuit. Et in p̄n⁰ iuuētutis pulsus est maior: cū ṽt⁹ cōstet: ⁊ necitas sit aucta: qr pl'es eleuant fumi ꝙ in medio: cū i p̄n⁰ sint humidiores: ⁊ maior sit instr̄i obia: qr adhuc modicū exiccata est arteria. Cōstitutoꝝ aūt i medio iuuētutis pulsus sūt fortiores. nā cū calitas acutior sit: ṽtutez magis irritat ad forti⁹ pulsandū: ⁊ in digitis imp̄mēdū: ⁊ tu hic memorare de his que de fortitudie pulsus suprascripta sunt. Inquit Raſ. Iuuenū ṽo pulsus ē fortior: ⁊ oīuz etiā etatē pulsuū iuenit maior: ⁊ pcipue eoꝝ pulsus g in medio existūt iuuētutis: ⁊ hic cadit speculatio: an. s. tales pulsus ꝯsistētiū sint fortiores ⁊c. ⁊ ꝯsidera. ¶ Postremo scito ꝙ lz calitas iuuenis: ⁊ pueri sint fere eq̄les: ⁊ ex hoc fortassis eoꝝ pulsus in magnitudine eq̄ri vel q̄si eq̄ri debēt: tñ vt Aui. necitas que vt finis ꝯcurrit p ceteris ad magnificādū pulsuz opat que cum varia in eis sit hic ⁊c. ¶ Senum pulsus minores sunt tardiores ⁊ rariores pp̄ter ṽtutis debilitatē: ⁊ necessitatis diminutionē. ⁊ est qñq mollis: pp̄ter humiditates extraneas in eis multiplicatas: ⁊ nō pp̄ter nāles. cū nature sicce sint. Cūq senect⁹ icipit: tūc pulsus a differentys suis in iuuētute remouet: ⁊ in ōrias oppositas pcedit: vsq ad principium decrepite etatis: in quo sic acquisite ꝯtinue augendo procedunt.

¶ De pulsu sexus. Rub. IIII.

HAbet ⁊ sexus in pulsib⁹ ōriaz facere. nam masculoꝝ pulsus ceteris pib⁹ ꝭuat' maiores sunt ⁊ fortiores pp̄ter necessitatez in eis euentādi maiorez esse cum sint caliores: ⁊ pp̄ter fortitudinem in eis ampliorez: sed sunt tardiores ⁊ rariores pulsib⁹ mulieꝝ: qm̄ sue necessitati cū fortitudie maiori: ⁊ obia instr̄i meliori cum notabili magnitudine ṽtutis satisfaciūt. Erūt itaq masculoꝝ pulsus maiores tardiores ⁊ rariores pulsibus mulierū. hisq fortiores. In femis aūt virtus est debilis necessitas pauca: ⁊ instrm̄ paruum in cōparatione masculoꝝ: ⁊ ideo in eis nō tantū magnificat pulsus: quare cum velocitate ⁊ frequentia fit recompēsatio. cōsidera.

¶ De pulsu p̄gnantium. Rub. V.

ESt ⁊ quinta nālis res supi⁹ iter alias noiata que pulsuz sic variare comphēdit: ⁊ ē imp̄gnatio. ¶ Propter qd̄ aduertēdū. ꝙ in p̄n⁰ imp̄gnationis vsqz ad tertiū mēsez vel circa pulsus est magn⁹ velox ⁊ frequēs: qr calor fet⁹ calorē mr̄icis: ⁊ matris augmentat. ad qd̄ ꝯcurrit retēti sanguis calitas: que calitates sic iuncte necitatē adaugēt: pulsus magn⁹ fit velox ⁊ freq̄ns: cuz necitas: vt. s̄. maxie adiuuet: ⁊ ad magnitudinē: ⁊ ad alias ōrias pulsus faciēdas. Et qm̄ calor nālis tali calitate fortificat⁹ est: neqz virtus pre magnitudine fetus grauat: hinc fortis est ⁊c. ¶ In medio autē qr vsqz ad mēsem septimū vel circa pulsus ab his remouet ōrys: ⁊ gradati in paruuz

ꝓcedit debilē ⁊ spissum: quoniā tūc ꝑ magnitudine fetus ꝟtus grauatur ⁊ grauata pulsum debilem facit: quia iam augmētaꝛ necessitas ⁊ caliditatibus ꝯiunctis augmētatis cū magnitudīe ⁊ velocitate ꝓpter eius debilitatē ex grauamine fetꝰ acqsitā non potēs succurrere pulsum amplius īspissat. ¶ In fine vō pulsus debilior ⁊ ꝑuior efficiꝛ ⁊ spissior: qꝛ mole maiori grauaꝛ sic ꝟtꝰ ⁊ nec̄itas semꝑ augmentanꝛ magis: ⁊ instr̄a reddunꝛ magis iobediētia ꝓpter cōpressionē spūaliū a magnitudīe fetꝰ cātā. Acciditqꝫ ad hāc cōficiēdā spālr̄ debilitatē sanguis q̄ꝫtitas maior ⁊ spirituū ad nutrimētū fetꝰ decurrētia. ¶ Et vt que dicta sunt clariora accipianꝛ sciēdū fetū in vtero exn̄tē euētari ⁊ sue necessitati euētare per aerē a matre attractū. vn̄ per arteriā vmbilicalē ramis arteriaꝝ m̄ricis ꝯiūctā aerē recipit que ad corpus eius deīde ꝑuenit etiā ꝑ pulmonē trāsmissus q̄ pulmo albificaꝛ. ¶ Sed rōnabilr̄ querere aliqs: quō ergo euentaꝛ fetus matre mortua. nam visum est pluries tāto tꝑe post mortē matris vixisse: vt ex vtero mortue extracti supuiuant. ¶ Dōꝫ ꝙ tales lōgo tꝑe sic stare seu viuere nō pn̄t: ⁊ ꝙ ꝑ eo tꝑe aerem attrahūt: vt qui sic suffocanꝛ aere eis ꝯtinue deficiente: ⁊ introitꝰ aeris ad eos est per orificia magna: vt per os nature: ꝑ os supius: per aliasqꝫ porositates: per quas aer ingredi ꝯsuetꝰ est. Ex qbꝰ accipiaꝛ ꝙ ilico mortua ꝑgnante vbi spes est vite fetꝰ illa duo orificia magna apta retineri debēt: ⁊ mortua in loco valde calido collocari: imo ⁊ igni exponi: vt sic porositates miores friditate aeris non obturenꝛ: sic aeris ingressum impediētes. Et ex his habeꝛ quō necessitas in ꝑgnātibꝰ est multa. vnde in eis sunt due attractiones: ⁊ due q̄si diastoles: ⁊ ideo a multis dr̄ ꝙ in ꝑgnāte pulsus duplicaꝛ siue est duplus non in vna arteria tm̄ eueniēs: sed in duabꝰ. ¶ Postremo hic noteꝛ ꝙ ad debilitatē pulsus in eis nō tm̄ oꝑaꝛ grauitas fetꝰ sed cum his ꝯcurrit q̄ꝫtitas suꝑfluitatū tꝑe imꝑgnationis retentaꝝ: que due cause cum a nā nālr̄ operāte ꝓducanꝛ. ideo modicū ꝟtutē ꝓsternūt. Nam minor q̄ꝫtitas valde q̄ꝫ sit fetus: ⁊ silr̄ suꝑfluitatū a natura non nālr̄ operāte ꝓducta multo plus ꝟtutē ꝓsternūt: ꝓpter qō mutatio pulsus ī eis ꝓuenit a ꝟtute media iter fortē ⁊ debilē: qꝛ nō est multū fortis: nec ml̄tū debilis: d̄bilior tm̄ q̄ꝫ añ imꝑgnationē.

Caplʒ. VI. De rebus non nālibus pulsum mutantibus ꝯtinēs Rubricas decem.

¶ De pulsu veris. Rub. I.

DE rebus nō nālibꝰ agēs initium faciēs ab aere: q cū suis excedit qualitatibꝰ manifestis: illū ēt pulsuꝫ variat: de quo pariformiter est dōꝫ: vt de pulsu calido: frido: humido: ⁊ sicco: actūqꝫ itelligaꝛ de excessu suaꝝ qualitatū simpliciuꝫ indicatione sola ab eis: ⁊ nō a ꝟtute: aut aliqua realia accepta. Nam de q̄litatibꝰ suis cōpositis: ⁊ ad illas ꝯn̄tibꝰ diffusius a nobis est agēdū. ¶ Propter qō accipiēdū est ꝑmo ꝙ pulsus veris suā nām ꝟuantis respectu pulsus alioꝝ tēpoꝝ est tꝑatꝰ. vt Aui. caº. 228. Et Auerroys eodē in loco. Nam pulsus alys paribꝰ tꝑi ꝓportionaꝛ. Est enim tūc ꝟtus fortis necessitas equalis: ⁊ instr̄m obediēs: q̄re tꝑatꝰ. Et de pulsu veris 2ª ꝑmi Aui. ingt. Pulsus ē paruus: nō tm̄ in oī re: ⁊ est in fortitudīe augmētatꝰ. Sꝫ dices. quō tꝑatꝰ cū ꝑuus ꝓnuncieꝛ: Dōꝫ ꝙ duplex lr̄a reꝑiꝛ. vna qdē que dicit: pulsus est equalis in oī re: ⁊ hec nō ꝯriaꝛ dictis: altera iacet vt allegata que sic exponi hꝫ nō qdē ꝑuus absolute: qꝛ semꝑ est tꝑatꝰ in oī ꝑte veris: sed ꝑuus in oī re respectu medy ⁊ finis veris. nam in medio veris pulsus ē maior. vn̄. ioº. Almāsoris: pulsus quoqꝫ in medietate veris existit maior ⁊ fortior q̄ꝫ in oībꝰ alys tꝑibꝰ. est. n. maior q̄ꝫ in ꝑnº: ꝓpter necessitatē esse auctā ex approꝑinquatōe maiori ipsiꝰ medy ad estatē: ⁊ est maior respectu pulsus finis: qm̄ pulsus in medio est tꝑatior: ⁊ ex ꝯn̄ti fortior: qua stāte fortitudine ꝟtutis maiori: ⁊ obediētia instr̄i: ⁊ necessitate debita poterit tūc pulsum plus magnificare q̄ꝫ in ꝑnº: aut in fine: vn̄ ad ipsum magnificādū plus facit fortitudo ꝟtutis cum debita necessitate q̄ꝫ faciat augmētū necessitatis cum nō tāta ꝟtutis fortitudine. Est tm̄ cōcedēdū ꝙ in fine ꝓpter augmētuꝫ necessitatis ex maiori approꝑinquatione finis ad estatē pulsus est velocior. In vtroqꝫ tm̄ istoꝝ: quia ꝑncipy ⁊ finis pulsus de per se est magnus absolute: ⁊ respectu alioꝝ tempoꝝ anni: eo ꝙ tꝑa illa sunt tꝑata: necessitas enim in his est satisfaciēs: estqꝫ instr̄i obediētia: que sic in alys non reperiꝛ tꝑibꝰ. Sed cōparatione facta ꝑncipy ad finē pulsus ꝑncipy est ꝑuus. Nam fortior est ꝟtus in fine: qm̄ caliditas est magis amica virtuti q̄ꝫ friditas: ⁊ cum necessitas maior in fine: estqꝫ instr̄i obediētia. igitur: faciūtqꝫ ad pulsus paruitatē: qꝛ in ꝑncipio veris materie hyemales reseruate liquefiūt. vn̄ arterias ⁊ venas replēt: ⁊ sic instr̄a disponūt ⁊ calorem suffocant nālem. vnde in ꝓseruatione corpoꝝ a lapsu: hec est causa ꝙ nōnulli consulūt eo in tempore corpora euacuari debere.

¶ De pulsu estatis. Rub. II.

EStatis pulsus velox est: ⁊ spissus ⁊ ꝑuus: velox qdē ob augmētū necessitatis: ⁊ quia ꝟtus exoluiꝛ spirituū resolutione a caliditate aeris: tūc facta hinc debilitaꝛ: quare stante tāto augmento necessitatis cum debilitate virtutis pulsus inspissaꝛ: fitqꝫ paruus cōsimili ex causa. vnde sic debilitata virtꝰ tante necessitati cum magnitudine satisfacere non valēs cum velocitate: ⁊ frequētia succurrit que intelligēda sunt de per se: ⁊ estate suā seruante naturā. De per accidēs vō contrariū cōtingere posset: vt si corpus frigidum foret ⁊ humidum: tūc caliditate aeris pulsus fortificaꝛ vigorata ꝟtute: ⁊ forte fieret mediocris in magnitudine ⁊ paruitate: ⁊ sic in ceteris pulsus differentys: ⁊ hūc pulsum ita credaꝛ in partibus estatis variari: vt de partibus veris actum est. Unde Almāsor. īmediate vero estatis est velocior: ⁊ spissior q̄ꝫ in omnibꝰ alys tēporibus: ⁊ ꝑter hoc est paruus ⁊ debilis: ⁊ intelligaꝛ pulsus paruitas ⁊ debilitas respectu pulsus veris. ¶ Sꝫ fortassis hesitabiꝛ: quomodo caliditas febrilis pulsum facit magnum: ⁊ aeris naturalis paruū. consideret speculator ⁊ memor: fiat ꝙ cōstātior est virtus cum caliditate naturali: neqꝫ tantū oppꝛimiꝛ: siue stimulaꝛ. quare ⁊c̄.

¶ De pulsu hyemis. Rub. III.

HJemales pulsus. s. hyeme suam seruāte naturam tardi sunt parui rari debiles. Ex frigido autem ⁊ humido aeris paruitas fit: eadēqꝫ ex causa debilitas: cuꝫ frigiditas mortificet. ꝑma ꝑmi. de complexionibus. Et quoniā ex frigiditate minuiꝛ necessitas: inde generaꝛ tarditas. Et quā[...]s nunc pulsus paruꝰ sit: est tamen fortior q̄ꝫ in estate: ꝓpter caloris reuocationem: ex qua ꝟtus reuocaꝛ ⁊ fortificaꝛ. vt ꝑmo affoꝛismoꝝ cōmēto quinto. hec tamē vera esse intelliguꝛ in corporibus robustis carnosis: multum de calido habentibꝰ. nam in debilibus macris extenuatis que a frigiditate exterminantur pulsus efficiunꝛ debiles ⁊ parui. Absolute tamen etiam in robustis virtus non est eque fortis: vt in vere neqꝫ instrumētum ita obediens. Ideoqꝫ pulsus veris est fortior ⁊ maior q̄ꝫ in hyeme. de quo in Almāsorio. In hyeme quoqꝫ existit pulsus in vltimo paruitatis ⁊ raritatis ⁊ tarditatis. non est tamen debilis. supple absolute: sed in comparatione ad pulsum veris debilis pronunciatur.

¶ Instabitur fortasse: quoniam allegato loco corpora sunt

calidiora: ⁊ ex cõsequēti necessitas maior: ⁊ vtus tūc satis
fortis est: ⁊ istrm obediēs ergo ꝓ tūc magnificabit̃ pulsus.
¶ Dicēdum vtutē a frigore ꝓsterni ⁊ debilitari cū calorē
mortificet vt supra. Instrmq̃ꝫ ob friditatē iobediēs reddi
tur: ⁊ a friditate aeris necessitas minuit̃: q̃re pulsus parui
tas accidit semꝑ cõpatione facta ipsi⁹ ad pulsum tꝑatū in
quo vtus est fortior: istrmq̃ꝫ iobediētius est necessitas eq̃
lis. vñ pro sol'one argumēti neget̃ vtutē fore fortē ⁊ neces
sitatē mltā: ⁊ hoc respectu pulsus tꝑati tꝑis. Si vo pulsus
hyemis ad eū q estatis ꝯpat̃ ꝓbabil'r asserēdū pulsuꝫ hye
mis maiorē eē: eo ꝙ ꝓ tūc vt⁹ est fortior ⁊ nec̃itas est minu
ta satis: ⁊ instrꝫ ēt nõ multū iobediēs: q̃re ⁊c. ꝯsidera quia
hec in se scrupulositates claudūt theoricis relinquendas.

¶ De pulsu autumni. Rub. IIII.

Autumni pulsus diuersus est ad debili
tatē declinās que q̃dē diuersi
tas ex diuersitate aeris autūni ꝯtingit. nā cuꝫ
mō calidus: mō fridus sit: eodeꝫ etiā in die. vt
3° aphoꝝ. cõmēto 5°. ⁊ ad diuersaꝫ tēpoꝝ q̃lita
teꝫ pulsus diuersitas sequat̃: vt actū ē: nõ mirū si sic i eo di
uersitas repit̃. ¶ Et si dicam⁹ autūnū fore tēꝑatū. ꝑmi 2ᵃ
de naturis tēpoꝝ. ¶ Dicēdū ꝙ nõ est tꝑatuꝫ: q2 opationi
bus nr̃is sit ꝓportionatū: sed ꝭm quandā sil'itudinē ponit̃
tale: ꝙ si cal'itas ei⁹ cū sua friditate cõmisceret̃: ide tempe
ries ꝓueniret. Estq̃ꝫ ad debilitatē declinās ꝓpter vtutē in
eo tꝑe multū debilitari: ꝓpterea q2 sua cal'itate sic mouet
calorē de cētro ad circūferētiā: suaq̃ꝫ friditate illū ad cen
truꝫ ꝯuertit ⁊ fugat: q2 ergo nūc sic inordinate mouet̃: ⁊ q2
nūc ad itra: nūc ad ex̃ ex tali iordinato motu vt⁹ debilitat̃
ad qđ cõcurrit ei⁹ ꝯstitutio frida ⁊ sicca ꝑncipijs vite ꝯria.
¶ Sed q̃d dicem⁹ cuꝫ sic scribat ꝯstātinus in suo pātegni.
Qm̃ autūnus est tꝑat⁹ iter calidū ⁊ humidū facit pulsum
fortē. ¶ Dōꝫ ꝙ nõ itelligit ipꝫ ve tꝑatū: sed enūciauit ipꝫ
tꝑatū: q2 mediū iter illū: q est estatis: ⁊ illū qui est hyemis:
quoꝝ alter cal'itate alter debilitat̃ friditate. Ceteri auteꝫ
auctores ad diuersitatē cõpl'onis autūni aspexerūt cuꝫ in
qualꝫ die fiat mutatio: de cal'o in fridū: ⁊ econuerso. ¶ Et
pulsus in ꝑn° ei⁹ est min⁹ debil'r ⁊ min⁹ ꝑuus ꝓpter remissio
neꝫ cal'itatis estatis: que erat cā debilitatis ⁊ ꝑuitatis: q2 i
ꝑn° nõduꝫ facta est varietas magna: ꝓpter quaꝫ accidere
dꝫ debilitas. In fine vo pulsus est fortior: ⁊ maior q̃ꝫ i hye
me: qm̃ nõduꝫ est tāta friditas. nā diuersitas in aere autū
ni est circa mediū ei⁹ in quo sunt manifeste matutina frigi
da: ⁊ serotina cal'a: de quo pulsu in Almāsorio Raſ. In au
tumno minuit̃ velocitas ⁊ spissitudo ab eo qđ erat in esta
te: ⁊ nõ augmētat̃ ei⁹ fortitudo. Et ꝑ his que dicta sunt ac
cipiat̃ ꝙ finis vni⁹ tꝑis sapit ꝑnᵐ alteri⁹. ⁊ econuerso.

¶ De pulsu regionum. Rubri. V.

Regio hic audiat̃. Aer celesti iſluxui debi
to mō subiect⁹ in quo corp⁹ regit̃ ⁊
gubernat̃: in quo q̃dē aere pulsus pulsib⁹ tēpo
ruꝫ ꝓportionant̃: ⁊ lꝫ nõ oīo: cum ꝯtigat repiri
calidā ⁊ humidā: nullāq̃ꝫ talē tꝑis ꝯstitutionē
cuꝫ ver sit tēperatuꝫ. Et ꝑterea: qm̃ in diuersis regionib⁹
diuersi repiunt̃ iſluxus: qui in pulsu varietatē inducūt: q̄
re hec rõne qualitatuꝫ ꝑmaꝝ adinuicē ꝓportionant̃: vt re
gio dicat̃ tꝑata que veri tꝑato ꝓportionat̃: vt sicut ver re
spectu alioꝝ tempoꝝ hꝫ equalitatē ⁊ tēperiē: ita ⁊ aer iste
quem regionē noīamus per sua tēpora discurrēs cõparat⁹
tꝑib⁹ alteri⁹ veris equalitatē ꝯtinet: cum quo tñ stat ꝙ in
ea regione sit hyems ⁊ estas. Vñ tēperies regionis attēdi
hꝫ penes tēperiē cuiuscūq̃ꝫ ꝑtialis tꝑis: vt illā regionē di
camus tꝑatā: in qua est tꝑatus autūnus iter autūnos: tem
perata hyems ⁊ estas: ⁊ ver iter tꝑatas hyemes: ⁊ sic ꝓpor
tionabil'r de alijs. ¶ Sed forte hesitabit aliq̃s an corpori
bus humanis reliq̃sq̃ꝫ vegetabilib⁹ salubrius foret annuꝫ
totū esse: sicut ver cum tꝑs sit tꝑatū: an ipm̃ sic quatuor cõ
stitutionibus variari: questio. n. hec in sui dissolutiõe nos
a proposito nostro multum elongaret: ideo eam theoricis
relinquo ⁊ ad nostra venio.

¶ De pulsu ex cibo ⁊ potu ꝓueniente. Rubri. VI.

Sic de pulsu ꝑme rei nõ nālis: quia ab aere
expediti: ad ea que de pulsu ex scđa
ꝓueniēte: q2 ex cibo ⁊ potu dicēda sunt: accede
mus. Dōꝫ itaq̃ꝫ ꝙ in ꝑn° assumpti cibi medicus
sic cibati pulsus dr̃ias ingrere volens eius cibo
qualitatē ⁊ q̃ꝫtitatē diligēter ꝯsiderare dꝫ: cum ex vnaqua
ꝙ eaꝝ non parua in pulsu diuersitas accidat siue variatio
ꝯtingat. Nam si calidus nimis fuerit ⁊ vtus cõstās: tūc ne
cessitas auget̃ in pulsu: vt supra magnitudinē ⁊ velocitatē
⁊ frequentiā inducēs. Et si fridus nimis paruitatē aut ra
ritatē ⁊ tarditatē. Similiq̃ꝫ modo si quantitate excesserit
tūc: cum ex eo calor sic suffocat⁹ opprimat̃. Sitq̃ꝫ cibus ca
lori in ꝑncipio ꝯrius. vt 2° de anima. ⁊ ꝑmo de generatiõe.
⁊ tūc accidit in pulsu paruitas ꝓpter talē oppſſionē ⁊ calo
ris retractionē quā natura facit in cõuertendo calorē ad
loca digestionis: ꝓpter quod in pluribus accidit sic retra
cto calore: post cibum imediate extrema ifrigidari. ¶ Et
particularius loquēs: dico ꝙ si cibus in ꝑncipio sit assum
ptus nimis: ⁊ pauce quātitatis: ⁊ vtus ꝯstans: tūc facta ei⁹
actuatione sic crescēte necessitate pulsus magnificat̃: non
tamē necessario velocitabit̃ saltem sensibil'r. Et si fuerit
multe quātitatis: tūc quia natura ab eo opprimet̃ non po
tens cum magnitudine satisfacere: velocitate: ⁊ forte spissi
tudine vtet̃. Sed pone ꝙ sit cõueniētis qualitatis ⁊ quā
titatis habito semꝑ respectu ad vtutē: quia. s. sit mediocri
ter se habēs: tūc vt dictū est paruificabit̃ contrarietate ci
bi ⁊ oppressione caloris: ⁊ eius retractiõe: quemadmoduꝫ
in ꝑncipio ꝑncipiante feb. flegmatice cõtinue cõtigere sen
timus. Respectu tamē precedētis inanitionis magnifica
tur: lꝫ non fit velocior: aut rarior. pꝫ cõclusio ad expientiā:
quia sic ex assumpto cibo vtus vigorata: ⁊ fortior facta vbi
ꝑus languēs erat pulsum magnificat. naꝫ sicut ex inanitio
ne fame vel siti corpus contristat̃: ita ex cibo ⁊ potu gau
dente stomacho corpus totū confortat̃ ⁊ roborat̃. Unde
actuum. 8. Assumpsit cibum: ⁊ cõfortatus est. Facta vero
actuali attractione cibi: in qua vt dictū est: vtus cõfortat̃:
fitq̃ꝫ caloris expāsio ⁊ fumoꝝ cibi per totuꝫ volitatio: per
quos ⁊ necessitas aliqual'r plus auget̃: sic in mēbris calidi
tate inducta: que res erit per horā ⁊ mediaꝫ vsq̃ꝫ ad duas
post cibi assumptionē: tunc ex his magnificat̃ pulsus: ⁊ ali
qual'r velocitabit̃: lꝫ non necessario cum vtus sit vigorata
⁊ necessitas aucta. Unde Aui. Et si quidem fuerit equalis
supple quātitati cibi fiet pulsus in magnitudine augmen
tatus: ⁊ maioris erit velocitatis ⁊ spissitudinis ꝓpter au
gmentum virtutis ⁊ caloris. Et permanebit hec imutatio
aliquādo diu: quia tēpore non extenso: q2. s. propter resolu
tionem vaporis ⁊ cibi descensionē: quod supple erit in spa
cio horaꝝ. v. cõmuniter. vt. iꝫ. tertij de signis debilitatis
digestionis. Unde pulsus post hoc tēpus redit: diuersita
tem dimittens sic fortificata virtute ⁊ necessitate dimi
nuta: aut ablata ex parte qualitatis cibi ⁊ quātitatis ⁊ fu
morum cõtingente. ¶ Si vero cibus plurime fuerit quā
titatis in pulsu accidit diuersitas absq̃ꝫ ordie propter gra
uitatem cibi supra virtutem. Nam ex quātitate notabili
grauat̃ vtus: ⁊ sic pulsum magnificare poterit: sed fiet ve
lox ⁊ spissus ⁊ ꝑuus fit vtute oppſſa: ⁊ cõtra nāꝫ reluctāte:
⁊ erit hec diuersitas seu pulsus imutatio ꝑseuerās: donec
nā ab illa grauitate deonerabit̃: quoniaꝫ perseuerante cā
ꝑseuerat: ⁊ effect⁹. Et si pauce erit q̃ꝫtitatis i pulsu accidet

diuersitas pua ex pte magnitudis ⁊ velocitatis:neq͡ꝫ eius
diuersitas diu ꝑseuerabit:qm̄ pauca mā cito digerit̄ : ⁊ a
pauca v̄tus nō multū opprimit̄.Et qm̄ sic cōiter non tan/
git̄ pulsus statim post cibū assumptū:sed per tp̄s notabil'r
post:in quo v̄tus est fortificata:⁊ nō ex eo grauata:hinc re/
perit̄ eo tpe pulsus magnificatꝰ.Un̄.is.cōtinētis etiā au/
ctoritate Gal.Pulsus post cibū ē maior ⁊ spissior nāli:vi/
deat̄ aliqbꝰ solū magnificare ab aere:qm̄ sic ꝯfortata v̄tus
vna sola differētia sibi succurrere posse videt̄.ꝯsidera.In
almāsoris.10ᵒ.scribit̄.Cibus itidē qꝺ supple ⁊ balneum:ex
quo aliqd sumit̄:qꝺ nullū aufert nocumētū supple ex par
te q̄ntitatis ⁊ qualitatis pulsus fortitudinē vehementē ad/
auget:⁊ ipsius spissitudinē:aut magnitudinē:qꝺ tn̄ post lō/
gum ꝯtingit tēpus:non enim ilico cum sumptꝰ fuerit ilico
operat̄:vt supra:sed magis paruitatē ⁊ debilitatē:ꝑꝑ ꝯrie/
tatē ipsiꝰ ad calorē nālē:⁊ alias adductas cās.Ille v̄o quo
ad nocumētū ꝑuenit̄:⁊ estuationē ꝓpter multitudinē suū
pulsum facit diuersum.Et he notent̄ diuersitates.vt īfra
quas perpauci ꝯtemplant̄.¶Cū v̄o cibus in sanguinez ⁊
⁊ subam spumosaꝫ trāsmutatꝰ fuerit que res accidit in se/
cūda digōne vt post horas sex vel circa pulsus tūc magni
ficat̄ velocitat̄ īspissat̄ respectu ꝑncipij assūptōis eiꝰ ⁊ ꝑma
nētie ipsiꝰ in stō.nā sic aucto calore v̄tꝰ facta ē fortior:⁊ nō
est vt ꝑus opp̄ssa:⁊ qm̄ ꝯtingit corpus multiplicatione san
guis in sp̄ūs ampliꝰ calefieri:hic aucta necessitate magnifi
cat̄.Un̄ Aui.Cū cibꝰ digestus est in somno redit pulsus:⁊
fit fortior:ꝓpterea ꝙ v̄tus augmētū recipit a nutriente:⁊
redit illud qꝺ ad ꝓfundū ierat ad regēdū nutriēs ad exte/
riora:⁊ ad suū ꝑnᵐ:⁊ ꝓpter hoc magnificat̄ pulsus multū.
Ꝓpterea ꝙ cōplōnis cal'itas ꝑ nutriēs auget̄:sicut diximꝰ.
⁊ instri etiā auget̄ leuitas per id qꝺ ad ip̄m ex nutriēte pe/
netrat:vex cū sua magnitudine nō auget necessitatē ⁊ spis
situdinē:supple absolute:qm̄ non est illud qꝺ in necessitate
p̄bet augmētū.⁊ hoc nō est ꝓhibēs restaurari ex eo qꝺ ne/
cessariū est ex magnitudine sola.⁊ v̄tꝰ sic ꝑ digōnes ex nu
triente ꝯfortata ꝓcedēs vsq͡ꝫ ad ꝑfectā nutricationem con
tinue pulsum magnificat.

¶Ex qbꝰ īfert̄ ꝙ lꝫ pulsus corpis tꝑati sit semꝑ tꝑatꝰ:tn̄ cō
tingit ipso remanēte tꝑato magnificari atq͡ꝫ velocitari:qꝺ
semꝑ itelligit̄ ad latitudinē eius:qm̄ al'r se hꝫ pulsus ciba/
ti in ꝑnᵒ:⁊ al'r post cōpletā digestionē:vt dictum est.¶Ex
his itaq͡ꝫ compꝫhēdit practicās in pulsu diuersitatē quā bn̄
cōtemplari hꝫ:ne in eiꝰ iudicio decipiat̄.naꝫ cibati pulsus
ꝑuus fit in ꝑnᵒ.qui.s.post certū tp̄s vt supra:⁊ sic refocilla/
ta v̄tute ⁊ fumoꝝ facta expāsione dilatat̄ ⁊ magnificatur:
que tn̄ drie non multo ꝑmanēt tpe.Uariant̄ etiā ꝓportio
nabil'r eius drie ex parte vacuitatis ⁊ repletionis.de qbꝰ
īfra:⁊ hoc in eodē die nō solū in sano.sed etiaꝫ in egro:q̄re
bene ꝯsideret tactor:anteq͡ꝫ iudiciuꝫ deponat egri:disposi
tionem ex parte cibi q̄ntitatis ⁊ qualitatis ⁊ hore eius.hec
tn̄ cōiter negligunt̄ ⁊ male.Compꝫhēdit itaq͡ꝫ ex his tactor
qm̄ ex diuersitate pulsus sic facil'r eū decipi ꝯtigat:q͡ꝫobrē
in his ⁊ similibus q͡ꝫ curiosus effici diligēter studeat.

¶Et qm̄ citiorē vinū in pulsu diuersitatē causat.Ea ꝓpter
diuersitas in pulsu ex vino veniens magnoꝑe ꝯtemplāda
est.Et si he due diuersitatis cause adinuicē ꝯiungent̄:vna
fiet potēs causa a medico ꝑus semꝑ ꝯtēplāda.Uinū qdeꝫ
cito penetrat:⁊ a calido nāli cito actuat̄:⁊ ipso cibo citius:
quare ⁊ citiorē in pulsu diuersitatē causat.Precipueq͡ꝫ dū
multe quātitatis extiterit:⁊ lꝫ citiorē:nō tn̄ tantā vt cibus
diuersitatē causat:ꝓpter sub̄e sue raritatē subtilitatē ⁊ le/
uitatem.Nam a calido sic facilius suꝑat̄:quare eius fit ci/
ta resolꝰ:⁊ sic cito ad exteriora eius propellunt̄ vapores.
Sic͡ꝫ diuersitas ab eo prouenienss citissime resoluit̄.Ui/
num p̄terea cum frigidū assumat̄ in ꝑncipio assumptiōis
eius sic frigidū stomachū igrediēs eos inducit effectꝰ:qui
ex alijs fridis assumptis euenire cōsueuerūt:qui sunt īfri/
gidare calorē ⁊ spūꝫ extinguere:ꝓpter que v̄tus debilitat̄
⁊ necessitas minuit̄:⁊ maxime cum intensi frigoris fuerit:
quare pulsus tūc sic in ꝑnᵒ assumptionis eiꝰ fit paruus tar/
dus ⁊ rarus:⁊ ex eo sic actu frido plus debilitat̄ v̄tus q͡ꝫ ex
alio liquore frigido.Nam cum cetera frida nō nisi calefa
cta ꝑus in mēbra penetrēt solum vinū an̄ eius calefactio/
nem in ea ingredit̄ ꝓpter maiorē ipsius ad mēbra amica/
bilitatem:qbus reddit̄ nāl'r amenū:quare sic cum fridita
te penetrādo ab eo plus v̄tus ledit̄.Unde ꝓpter causam
hāc multū ⁊ magnū inducit impedimētū in corpibꝰ opila/
tioni aptis:vex tale nocumētū per frigidū factum cito re/
mouet̄:qm̄ ob sui subtilitatē cito recipit calefactioneꝫ.Et
hoc ad ꝓpositum adduco qꝺ diebꝰ meis ab ipso vino ꝯti/
git.Nam cū monarcha Jacobus Forliuiēsis quem mul/
tis in ānis legēdo audiui ad legēdas lectiones mane sum/
mo ꝓficisceret̄:⁊ sue senectuti cōpatiēs per vicos bibulo/
rum Padue sic iter abbreuiādo discurrens mortuū hoieꝫ
queꝫ ⁊ bibuli plures intuebant̄ sic iacentē ꝓspexit.Inter/
rogauitq͡ꝫ qua morte extinctus foret.Responderūt eum
magna cum siti tabernaꝫ ingressum:qui vt asserebat tota
nocte magna fuit siti infestatus:⁊ cum ꝑmuꝫ applicuit ili/
co duas trāsglutiuit mēsuras cōfestim:sic͡ꝫ deinde mor/
tuus est.iam hyems erat:homoq͡ꝫ graciliū mēbroꝝ:debi/
lisq͡ꝫ v̄tutis:ac pauci caloris:quem casum ⁊ in scholis reci/
tauit.Causamq͡ꝫ reddēs inqt friditas vini:etiā a ꝯstitutio/
ne aeris vigorata:tātaq͡ꝫ in q̄ntitate assumpti:sic͡ꝫ cū frigi
ditate sua penetrātis calorē hoīs paucuꝫ extinxit.Et pro/
pter hoc accipiēdū ꝙ vinū actu friduꝫ plus ceteris fridis
nocumētū oꝑat̄:eo ꝙ citius ad ꝓfundū penetrat:⁊ nō solū
digestū:sed etiā indigestū:⁊ ꝑcipue in corpe sitibūdo:⁊ su/
percalefacto v̄tute attractiua epatis ⁊ venaꝝ ad hoc con
currēte.¶Ex qbus infert̄ ꝙ corpus suꝑcalefactū:⁊ sic si/
tibundū valde a potu vini frido abstinere dꝫ:⁊ hoc in regi
mine sanitatis.Et ideo post longū exercitiū equoꝝ nō ili/
co potus aque fride dādus est.Naꝫ opilōnē icurrūt:⁊ suꝑ/
calefactionē:⁊ non raro dolores:qui sue mortis qn̄q͡ꝫ cau/
se sunt.¶Uinū v̄o calefactū siue a frigiditate sua altera/
tum nō tantū vt frigidū nocere videt̄.naꝫ calidū vt Aui.
non elongat̄ multū a natura.i.a naturali dispositione cor/
poris:sed ei accidit velox resolutio.Ex quo infert̄ vinum
dari in casu sincopis laudabilius esse.Et cum sumptuꝫ est
frigidum pulsum disponit:vt scriptuꝫ est.Qꝺ cuꝫ per pau/
lum tēporis post eius assumptionem suꝑcalefiat:cum rare
sit texture ⁊ subtilis:aptumq͡ꝫ facil'r īflāmari.Sic vigora/
ta v̄tute stante instrumēti obedientia:tūc pulsus magnifi
cat̄ letificat̄ ⁊ velocitatur.Unde Auicēna.Non efficit vi/
num in necessitate augmētuꝫ quādo in velocitate addat:
⁊ cum velocitate accidit spissitudo.Unde Almāsoris de/
cimo.Uinum similiter in fortitudine ⁊ spissitudine ⁊ ve/
locitate augmētat:hec tamē augmētatio citius ꝑuenit ſꝫ
tempus:q͡ꝫ ea que fit per cibum:⁊ citius ab eo remouetur.
¶Ex quibus collige pulsum ex cibo magnificari simili/
ter:⁊ ex potu velocitari ⁊ frequentari:nō tamen ilico post
eorum assumptionē : sed post habitā refocillationem a ci
bo ⁊ supercalefactionem vini huius:quo tempore virtus
est confortata:⁊ necessitas aucta:que tamen non diu per/
durat vt actum est:ideoq͡ꝫ tactor hec omnia ex cibo:⁊ po/
tu veniētia prius bene consideret.¶Sed restat dubium
an cibo solo:aut ex potu solo vel vtroq͡ꝫ simul plus magni
ficet̄:aut paruificet̄ pulsus velocitet̄ ⁊c̄.Nam cum potus
sua frigiditate iuuet cibum in sua cōtrarietate quā habet
cuꝫ calore.vt supra.2ᵒ de anima.hinc videtur ea sic simul
stomachum ingressa plus paruificare.Sed cū ex ipsis sic

simul sumptis magis vtus ɔfortet̃:maxime per paulũ tẽporis post eoꝝ assumptionẽ:sic videt̃ pulsum plus magnificari debere: quã rẽ etiã expientia manifestat dictis auctoꝝ ɔsona:vt scriptũ est:qꝛ sic pulsus magnificat̃ ⁊ velocitat̃ atqꝫ freq̃uẽtat̃:ẽt hic esset locus garrulãdi.Et ex his collige ꝙ vinũ in pulsu mutationẽ facit,ꝓpterea ꝙ vtutis auget fortitudinẽ.Nã Au.⁊ ďbiles efficit fortes:ꝓpterea ꝙ velociter facit augmẽtũ in se.Nã facil'r vinũ in spiritũ trãsmutat̃,ꝓpter simboleitatẽ ɔpl'onis: cũ calidũ sit multũ ꝑticipãs ꝑtib⁹spumosis:qꝛ aereis.nã spũs ꝑ aerez regit̃: vt in diffõne pulsus dicebat̃.Sed hic aduertat̃:qm̃ ɔtingit pulsum al'r ⁊ al'r a vino mutari ƒm vini q̃litatẽ ⁊ q̃ꝫtitatem.naꝫ potẽs ⁊ vigorosum in pulsu maiorẽ inducit necessitatẽ:⁊ ꝑ tp̃e vr̃ i vtute addere fortitudinẽ cõiter.bibuloruꝫ pulsus magni valde veloces ⁊ freq̃ntes fiũt.Or si fuerit vt vinũ de plebe paucifeꝝ:vel vt vinata aqua sic non aucta necessitate neqꝫ multũ vtute vigorata magnificabitur pulsus multũ:imo fortassis paꝝ magnificabit̃:sed nõ velocitabit̃.Et ex medio mediocriter se habebit:⁊ hoc tactor speculet̃.Et que de vino dicta sunt intelligant̃ esse vera in his corporibus que vino sunt consueta.nam incõsuetos ledit ⁊ virtutem non fortificat.

¶Et cũ aq̃ iter cõsuetos pot⁹numeret̃:de ea sic dicẽdũ est ꝙ ⁊ ipsa in pulsu mutationẽ efficit:ꝓpterea qꝛ penetrare facit nutrimẽtũ:⁊ sic vtutẽ vigorat:lꝫ nõ tñ vt vinũ nutrit ⁊ in subaꝫ spũs nõ ɔuertit̃.Itẽ qꝛ ĩfridat ex ea nõ auget̃ necessitas:q̃re sic pulsus nõ magnificat̃.nam dato ꝙ ex friditate noceat:tñ sic fortificãdo vtutẽ iuuat.vñ fortassis pulsus bibẽtiũ aquã sic a suo nãli paꝝ post eoꝝ cibationem ⁊ potatõeꝫ mutat̃:q̃re paꝝ magnificat̃ respectu ei⁹qꝺ ex potu vini ꝓuenit.Et cũ sit vino fridior in p̊ igressu ei⁹in stõm plus paruificabit pulsuꝫ q̃ꝫ sua friditate faciat vinũ.

¶Sꝫ qd dicem⁹de medone ceruisia ⁊ hꝫ potib⁹vltramõtanoꝝ.dicẽdũ ꝙ eoꝝ q̃litates ⁊ q̃ꝫtitates ɔsiderande sunt maior ⁊ mior eoꝝ ad mẽbra amicabilitas ⁊ ꝓportionabiliter:vt de vino ⁊ aqua dictum est.

¶De pulsu ex somno ⁊ vigilia ꝓueniẽte. Rub. VII.

AD vigilias ⁊ sõnuꝫ accedẽs dico hec pulsũ q̃ꝫ vehemẽter i suis dꝛ̃ys mutare.de qb⁹suo ordine agẽdũ.⁊ p̃mo de somno.¶Mutat aũt somn⁹pulsuꝫ ⁊ differenter ƒm ei⁹eẽ diuersuꝫ.nã in p̃n° ei⁹:qꝛ in p̃ma hora somni vel circa pulsus ꝑuus est ⁊ tardus ⁊ rarus vigiliaꝝ debitaꝝ respectu.Sãguis.n.⁊ calor:tũc ad interiora retrahit̃:vt digõnẽ nutrimẽti adiuuet vtutẽ ɔfortet ⁊ supfluitates maturet:q̃re fit ɔctio i ei⁹caloris ⁊ obsessio: vñ remanet arteria depssa:⁊ non subleuata:que per ei⁹expansionẽ dilatat̃ magnificat̃ ⁊ subleuat̃:sicqꝫ ĩeptato ⁊ ligato instr̃o ĩeptat̃ ⁊ ligat̃ vt⁹:de quo infra stati:q̃re pulsus debilis fit ⁊ ꝑuus.¶Sed dices quõ debilis ⁊ ꝑuus cuꝫ ꝑ eius vnionẽ sic retracto calore fortificet̃ vt⁹:¶Dicẽduꝫ ꝙ lꝫ sic fortificet̃ calor ⁊ spũs absolute:tñ quia calor ⁊ sanguis ꝓpter ligationẽ eoꝝ ad exteriora ñ expãdunt̃:quoꝝ expãsio in magnificãdo pulsum est neccia.imo ɔculcant̃ ⁊ obsessi remanẽt:ex qb⁹:ɔculcatiõe.s.⁊ obsessione etiã a cibo ⁊ supfluitatib⁹factis i eoꝝ expansione impediunt̃:hic magnificare pulsuꝫ nõ poterunt.q̃re ꝑuus ⁊c̃.¶Estqꝫ rarus ⁊ tardus ꝓpter diminutã esse necessitatẽ sic ɔculcato calore.nã qꝛ strict⁹est sic calor nõ hñs euẽtationẽ hinc nõ ĩflãmat:⁊ calefacit multũ se expãdẽdo ꝑ mẽbra:quemadmodũ ɔtingit de igne ɔstricto nõ euẽtato.⁊ ideo qꝛ nõ diffundit̃ non ponit in mẽbris necessitateꝫ.¶Dicebaturqꝫ vigiliaꝝ respectu:qm̃ in vigilia calor ex motu accẽditur ⁊ cõpl'onẽ adiuuat calidã:⁊ sic necessitatẽ ponit.Nã magis ĩtẽdit̃ calor tp̃e vigiliaꝝ ꝓpter debitã euẽtatione q̃ꝫ icendat̃ tp̃e ɔstrictionis ꝑꝑ euẽtationẽ ĩdebitã:ꝑꝑ quã etiã accendit̃.Vñ Aui.Tu qdẽ hoc scis ꝙ anhelit⁹lassi.i.multuꝫ exercitati ⁊ fatigati:⁊ ipsi⁹estuatio m'lto maiores sũt anhelitu:⁊ estuatiõe ei⁹:cui⁹ calor ẽ ɔstrict⁹,ꝓpter cãꝫ que sil'is est in somno.Nã cũ bñ ɔsideraueris nõ iuenies aliqꝺ:qꝺ ita calorẽ itẽdat:q̃ꝫ labor ⁊ mot⁹:ĩpos ad alias res non nãles cõparãdo.nã in vigilys calor est in ɔtĩuo motu.¶Estqꝫ aduertẽdũ ꝙ si facta fuerit cibi moderata assumptio ĩ p̃n°somni:⁊ si accidit ꝑuitas:nõ tñ diuersitas:qꝛ non inde accidit p̃ter nãm grauitas.Est tñ hic neutrale dc̃m.¶Vltra aũt p̃n^m:qꝛ post factã digõnẽ vt⁹sic ex nutrimẽto fortis facta est:deide calor q p̃mo erat ɔstrict⁹ad exteriora mouet̃:⁊ ꝑ mẽbra diffundit̃:⁊ sic fortificata vtute necessitas auget̃:⁊ nõ multũ:q̃re fit pulsus fortior ⁊ magnus:non tñ velox ⁊ spissus:qm̃ calor augmẽtuꝫ recipit notabile ĩ q̃ꝫto ⁊ nõ in q̃li:qm̃ ƒ in quali ꝓportionabil'r:tũc adderet̃ velocitas magnitudini.naꝫ cũ vtus sit facta fortis ex nutrimẽto:etiã ex ipso somno:cũ somnus sit ligamẽtum vtutũ:q̃a naturaliũ maxime:ligatioqꝫ eaꝝ vt p̃mo de somno Auerroys.Et hoc etiã non est ꝓhibẽs restaurari:ex eo ꝙ necessarium est magnitudine sola.Et hic aduertãt iacobite:qꝛ videnť velle ꝙ sola magnitudine lꝫ sensibil'r soluat̃:⁊ tu considera.¶In sõno vo.vbi sit corporis vacuitas a cibo ⁊ potu:nec aliqd iueniat ad qꝺ digerẽdũ tendat tũc corpe sic ad ĩfrĩdationẽ tendẽte pulsus paruus fiet ⁊ rarus ⁊ tardus.⁊ sic ꝓcedẽte somno ꝓcederẽt.⁊ vlterius he differentie dicte.nam sic reuocatus calor pabulũ nõ inueniẽs per viã resolutionis cõsumit̃:⁊ sic corpus infrĩdat̃:⁊ dato ꝙ ĩ ꝓcessu expãdat̃:tñ quia ɔtinue maior fit resolutio maior deide ɔsequit̃ ĩfrĩdatio:⁊ sic magis paruificat̃.¶Or si sõnus vltra debituꝫ factus fuerit etiã accepto nutrimẽto vt ɔtingit in hoĩb⁹ociosis diuitib⁹:q a nullo ĩcõmodo sollicitant̃:sed solis cibo potu:⁊ somno ɔtentant̃ vt porci:tũc fit pulsus debilis.nã sic debilitat̃ vt⁹quo ad fortiter mouendum pulsum:eo ꝙ in tali casu calor ĩnatus multũ opp̃mit̃ ⁊ ɔculcat̃ q est eius instr̃m ad pulsus fortitudinẽ faciẽdaꝫ nã cũ in somno multe multiplicant̃ supfluitates ex nutrimẽto accepto que euõne ĩdigẽt sensibili ⁊ insensibili:tũc si ꝓlõgabit̃ somnus vtus sic ex cibo recreata que in tp̃e debito ipsas expulisset sic ab eis suffocata remanẽs nõ poterit ĩ pulsu fortitudinẽ efficere:sed ďbilitata vt dc̃m est pulsum paruũ efficiet:que res vt supra accidit ex caloris nãlis ligamẽto:⁊ tu pone exẽplũ de hoĩe robusto ⁊ forti ligato ⁊ opp̃sso.¶Pulsus vo sic a somno excitati magnus efficit̃:⁊ velox ordinate.nam facta excitatione nãli sic fumis siue vaporibus ad extra expulsis.qui p̃mo clausi tenebant̃ necessitas auget̃.vnde per somnum virtus fortificata stante instr̃i obediẽtia vt supra magnificat pulsuꝫ:⁊ ipꝫ velocitat ordinate.sed si excitatio non nãlis fuerit:sed ex causa extrinseca vt strepitu:aut clamore ĩordinato:tũc vt⁹ territa fac̃ pulsuꝫ q̃escere a magnitudĩe.s.qꝛ sic territa pulsum nõ dilatat:sꝫ cũ cã cognita fuerit sic excitata vt⁹pulsũ magnificat velocitat ĩordinate:⁊ freq̃ntat.vnde ⁊ non raro,pulsus tremulus accidit:⁊ diuersus sic cõtra accidens mota.tali.n.accidẽte impediẽte nãm:vt quasi per modũ equalis pugne tremor causat̃ in pulsu.ideo iste motus.s.ɔctionis in p̃ncipio euigilationis motui violẽto assimilat̃: non tñ iflãmat,ꝓpter modicã eius morã:nisi forte cã terre faciens perseuerat:que res nõ accidit in nãl'r excitato.vnde post magnitudinẽ ⁊ velocitationẽ:sic apud excitationẽ apparentes pulsus per tẽpus paululum post ad nãles redit differẽtias quas cõprehẽdet tactor si ꝑseuerabit in tãgendo arteriaꝫ per tẽpus notabile.⁊ iõ ne decipiat̃ dꝫ ab infirmo vel sano ĩuestigare de tẽpore excitationis si ꝓpinquum si longinquũ fuerit a tẽpore tactus.

¶ In vigilijs aũt pulsus fit magnus ⁊ velox respectu pulsus qui in somno fit vt supra. Nam in vigilia calor vigoratur sup̄ sup̄fluitates eũ ꝯculcãtes in somno: exercitio coadiuuãte ad eaꝝ sensibilẽ siue insensibilẽ adauctionẽ: ⁊ a calore extrinseco ad eoꝝ resolutionẽ opitulante. nã dato ꝙ corpus exercitio locali nõ moueret̄: tñ motus spirituũ ad exteriora causa est calefactionis spirituũ ipsoꝝ: ⁊ corporis. p̄mo spirituũ: qm̄ eoꝝ calidũ inualescit supra eoꝝ humiditatẽ. Scd̄o corpis calidoꝝ p̄les apphẽdẽdo partes: dꝫ. n. ⁊ vigilia esse moderata: qm̄ imoderata cã est ifridationis corpis: ⁊ extinctionis p̄ viã resolõnis calidi ⁊ spũuꝫ vt manifestat expientia: quare tũc pulsus accidit p̄uus sꝫ velox. Ex qbꝰ colligit̄ vigilias pulsuꝫ duplr̄ mutare. p̄mo vt succedũt somno nãlr̄ facto aut violẽter. secũdo vt sunt debite vel superflue.

¶ De pulsu ex motu ⁊ quiete: ⁊ ex balneo proueniente. ¶ Rubrica. VIII.

Motus in pulsu mutationẽ facit: ⁊ plus oĩ re. vñ aui. Et si bñ ꝯsideraueris nõ iuenies aliquid qđ ita calorẽ itẽdat: ꝗ̄ labor ⁊ motꝰ: ⁊ ex ꝯñti qđ tãtã in pulsu iducat necessitatẽ: ⁊ paribus i ceteris rebꝰ nõ nãlibꝰ ꝓuatl: respectu quaꝝ hic fit cõparatio: nõ. n. dubiũ est ꝙ ignis eo motu maiorẽ posset in pulsu iducere necessitatẽ. ¶ Pulsus q̄dẽ moderate exercitati in p̄nᵒ magnus vel fortis velox ⁊ spissus efficit̄. Uñ p̄mi 3ª. Exercitiũ est volũtarius motꝰ p̄ queꝫ anhelitꝰ magnus ⁊ frequẽs est necessariꝰ: q̄ qdẽ anhelitus currit cursu pulsus. tertij scd̄a de anhelitu: magnꝰ qdẽ fit ꝓpter augmẽtum necessitatis. fortis v̄o q2 sic fortificat̄ calor inatꝰ p̄p̄ea q2 ex eo sup̄fluitates resoluunt̄: ⁊ sic mẽbra ab eis obsessa fortiora reddunt̄: fit velox ⁊ frequẽs ꝓpter sup̄fluã caliditatẽ sic a motu cãtaꝫ. vñ dato ꝙ in medio ⁊ fine has hẽat dr̄ias: nihilominus in medio vel circa necessitas dꝫ eẽ maior ceteris p̄ibꝰ seruatis: q̄re ꝓ eo tp̄e dr̄ie mutate erũt ab eo: qđ in p̄nᵒ erãt: locus est speculatiõis: recipit. n. exercitiũ in se dr̄ias: ꝓm q̄s in pulsu sue mutant̄ dr̄ie. nã cõtingit qñ ꝙ ip̄m esse lõgũ nimis: aut breue: sꝫ fortissimũ. Itẽ fiet pulsus p̄uus ⁊ debilis ꝓpter debilitatẽ v̄tutis ad caloris inati resolõnẽ ex tali forti motu ꝯsequentẽ: fietq̄ꝫ velox ⁊ frequẽs ꝓpter augm̄tũ necessitatis: ⁊ qm̄ v̄tꝰ facta debilis nõ potẽs cũ magnitudine satisfacere cũ his satisfacit differẽtijs. Or si ꝯtinuabit̄ q̄si vltra posse nature: tunc icessanter velocitas dep̄det̄: ⁊ freq̄ntia augebit̄. Sed pone ꝙ p̄seueret ad vltimũ nãe: tũc dico ꝙ pulsus fiet formicãs p̄p̄ debilitatẽ ⁊ fortẽ freq̄ntiã: ⁊ qñ sic ad extremuꝫ p̄ducit̄ tale exercitiũ p̄ducit pulsum: tũc ad id qđ sup̄flua resoluentia p̄ducere ꝯsueuerũt: q2 ad pulsum v̄miculosuꝫ q̄ assilat̄ motui v̄mis formice minoris. Nã vermiculosus de quo supra assilat̄ motui v̄mis magni. de quo dicit Auic. formicãtem v̄miculoso fore minorẽ. dicũt nõnulli ꝙ sic p̄seuerãte calore pulsus efficit̄ durus. ꝓpterea q2 exiccat̄ arteria: modo possꝫ hic speculator rimari: qđ ex hac instr̄i inobiã sequit̄. Et si in medio exercitij pulsus debet esse magis: aut minꝰ magnus: ⁊ ita de his considera.

¶ Quies aũt moderata pulsuꝫ efficit fortem: ⁊ in suis dr̄ijs mediocrẽ: qm̄ sic ex moderata q̄ete fortificat̄ v̄tus: ⁊ i causis essentialibꝰ nulla diuersitas iducit̄. Sup̄flua autẽ q̄es pulsuꝫ efficit p̄uũ cũ declinatõe ad tarditatẽ ⁊ raritatẽ: ꝓpterea q2 v̄tꝰa sup̄fluitatibꝰ eã opprimẽtibꝰ: ⁊ sic nõ resolutis debilitat̄ ⁊ calor remittit̄: ⁊ sic necessitas minuit̄. Or si multũ superflua fuerit: ⁊ p̄ maxime in cõsuetis exercitari: tunc pulsus erit paruus minutus debilis ⁊ frequens: quoniam talis quies corpus ad ethicam perducit: vt p̄mi tertia. de exercitio: ⁊ hic est pulsus ethicorum: ⁊ cause eoꝝ ex iam dictis aperte sunt.

¶ Et qm̄ balneũ locum tꝫ exercitij: imo nõnulli asserũt iudiciũ balnei eẽ sic iudiciũ exercitij. hic in eadẽ ꝛ̄ica de eo loq̄mur sic. balneũ quoq̄ꝫ differẽter pulsũ variat. nã aliqñ calidũ: aliqñ fridũ pulsuꝫ imutat: balneũ nãq̄ꝫ cũ aqua calida factũ nõ termosum in quo mora fit t̄p̄ata pulsum forteꝫ efficit magnũ velocẽ spissum ⁊ mollẽ si cũ cal̄itatis sup̄fluitate nõ fuerit. Nã ex cal̄itate moderata sic nãlis calor ꝯfortatꝰ fortificat̄ ⁊ v̄tꝰ: ⁊ aucta nec̄itate crescũt dicte dr̄ie ⁊ mollicies per humiditatẽ: veꝝ ex caliditate sic aucta virtus icitat̄ ad fortiter pulsandũ: ꝓpter qđ ⁊ pulsus dicet̄ fortis accidentalr̄: vt supra de pulsu forti actũ est. ¶ Si vero statio sup̄flua erit: tũc sic resoluto calore debilitat̄ v̄tus: ⁊ fiet pulsus paruus tardus ⁊ rarus. Or si ex ea nõ multum debilitat̄: ita vt nõ supet̄ v̄tus: tũc fiet pulsus p̄uus velox ⁊ spissus. Or si ad appropinquationẽ sincopis calefactio accidentalis corpus p̄ducet: tũc pulsus ꝓpter debilitatẽ v̄tutis paruus fiet: tardus ⁊ rarus: ipso sic deficiente. Et iaꝫ sepe ex habitis causa manifesta est. ¶ Balneũ v̄o termosuꝫ pulsus duriciẽ operat̄: ⁊ de magnitudine minuit. nam siccitate duriciẽ operat̄: ob quã duriciẽ instr̄m fit iobediẽs: quare de magnitudine minuit̄: verum credo balnea talia magis sua caliditate ꝯiuncta siccitati illã in pulsu duriciẽ op̄ari: ꝗ̄ eoꝝ siccitate: cum caliditas in exiccãdo qualitas sit actiuior. ⁊ tu considera. ¶ Balneuꝫ vero aque frigide: vbi frigiditas ad fundũ penetrauerit facit pulsum paruũ propter debilitatẽ virtutis ad frigiditatẽ consequentem: tardũ ex diminutione necessitatis ex caloris extinctione. Or si non penetrauerit: imo per antiparistasiꝫ calor fit fortificatus: augmẽtabit̄ fortitudo: ⁊ crescit parũper: ⁊ remouebitur debilitas ⁊ spissitudo. Unde Constãtinus. Si balneãtes se i balneo frigido sunt carnosi ⁊ mediocriter balneantes in eis fiet pulsus magnus fortis ⁊ velox: quoniaꝫ frigiditas sic tẽperata in eis calorem adiuuat: ⁊ virtutem confortat: ⁊ si mora non fuerit sup̄flua: aut balneũ sup̄flue frigidũ: in quo calor fugiat ad iteriora: qm̄ tũc pulsus fiet tardus ⁊ rarꝰ. Or si macri fuerit: ⁊ moderate in eo steterit fit pulsus i eis p̄uꝰ. nã fr̄iditas balnei cito penetrat ꝓpter paucitateꝫ carnis: ⁊ sic calor extiguitur: fitq̄ꝫ pulsus durꝰ: arteria sic a frigiditate constricta. Or si erit superflue frigidus sic interioribus a frigiditate percussis paruissimꝰ fiet durus tardus ⁊ rarus.

¶ De pulsu ex inanitione ⁊ repletiõe ⁊ coytu. Rub. IX.

Mutationem in pulsu: vt cetere res non naturales repletio ⁊ inanitio faciunt. Unde Galienus. i8. cõtinẽtis. Cum stomachus est repletꝰ eleuatio pulsus est parua ⁊ tarda: ⁊ eius depressio augmentat̄: ⁊ hoc propter caliditatem in interioribus occultã. vnde ꝓpter aerẽ fumosuꝫ plurimũ sic constrictũ quem natura anhelat expellere: erit depressio siue constrictio pulsus magna. Ex quibus accipit̄ ꝙ in decrepitis parua est dep̄ssio talis ꝓpter paruã in eis caliditatẽ. ¶ Cõsimilr̄ parua in oĩbꝰ etatibꝰ cõplexiõibꝰ tẽporibꝰ regiõibꝰ frigidis. dixit Aron. Stomacho repleto: ⁊ p̄cussio pulsus parua est: ⁊ debilis. ⁊ cuiꝰ stomachus est vacuus inanitꝰ est velox ⁊ fortis: ⁊ cũ inanitio prolongat̄ est debilis. decima vero tertij de anhelitu qui currit cursu pulsus. Ingt princeps de eo q̄ prouenit ex repletione cibi: ⁊ ex imp̄gnatione. Eoꝝ anhelitus declinant ad paruitatem: quoniam velamen coartat̄ a motu dilatatiuo: ⁊ ꝓpterea q2 minorat̄ corpꝰ anhelãs nõ est excusatio a velocitate ⁊ freq̄ntia si est v̄tꝰ sufficiẽs: aut freq̄ntia sola si est v̄tus debilis siue debilitata. ¶ Et qm̄ coitꝰ sub ianitione collocat̄ dicamꝰ ex eo moderate facto pulsum magnum ⁊ fortem ꝓuenire sic v̄tute fortificata. Or si imoderatꝰ fuerit pulsũ efficit debilẽ ⁊ p̄uuꝫ. causa pꝫ.

¶ De pulsu ex accidētibus aīe ꝓueniēte. Rub. X.

Magna est mutatio que in pulsu ex accidētibus aīe fit de ꝗbus ⁊ ꝑncipalioribus mētio fiet: vt ex his reliqua ꝯtigere potētia facile itelligant̄. Et ꝑmo de ira mētionem faciā. Ira ꝗdē pulsum magnū velocē ⁊ frequētez inducit ꝓpterea ꝙ virtutē stimulat: ⁊ ipsam ferocē facit cum augmēto necessitatis eo ꝙ ira est accēsio sanguis ⁊ spirituū circa cor in vindictā faciēdaz quare sic stimulata pulsum magnificat vt ⁊ necessitati plurimū aucte satisfaciat qđ nō sola magnitudine pōt: quare velocitat ⁊ inspissat. nā statim spūs ad ex̄ diffundit̄. vñ arteria potēter dilatatur: ⁊ ad supiora eleuat̄: non tñ fit diuersa in ea necessario ꝓpter passionē ꝯtinuari ſm silitudinē ⁊ vniformitatez ¶ Qȝ si cōtingat ei ꝯmisceri timorē ꝓpter quā qñqȝ v̄tus supet: qñqȝ supet̄: tūc erit diuersitas i eo fiet pulsus tremulus de quo supra. Cōsimil'r occurrēte verecūdia: aut cōtrarietas ex parte itellectus que moderet ire feruorē accidet in pulsu diuersitas maior: aut minor ſm ꝙ talia maiorabunt̄: aut minuent̄. ¶ Delicia aūt pulsum facit magnuz: ⁊ tardus remanet ⁊ rarus. magnum ꝗdē: qm̄ sic cōfortata virtus cū ei supueniat necessitas moderata: cuz caliditas in đlicia nō furiose sed paulatine per mēbra diffundatur: pulsum magnificat: qua cum magnitudine sola sic moderate augmēto necessitatis satisfacit: sicqȝ in letitia accidit qȝ tamen pulsus est leuior ꝓpter motū sanguis a tarditate ⁊ raritate non absolutus. ¶ Tristitie pulsus debilis puus rarus ⁊ tardus existit: debilis qȝ v̄tus ꝓsternitur ob retractionē caloris: ⁊ eius suffocationē: ex ꝗbꝰ etiā fit pulsus tardus ⁊c̄. ¶ Timor aūt qui subito aduenit pulsum facit diuersum velocē ⁊ inordinatū: diuersum ꝗdē: qȝ sicut tremulum rebellem nature. Nam velocē ⁊ verius frequētez sic debilitata v̄tute: ⁊ iam ad intra circa cor aucta necessitate cui v̄tus oppressa cum calore sic ꝯculcato cum magnitudine mīme satisfacere poterit. Timor v̄o qui ꝯsuetus: ⁊ sic ordinate ꝓcedēs pulsum mutat ſm motuz sollicitudīs facte. Nam talis parui est vigoris: ⁊ paulatim ad intra calor retrahitur. Qȝ si sollicitudo fortior erit: ⁊ pulsus amplius mutabitur.

Capl'z. VII. De pulsibus ex rebus ꝑter nām ꝓuenientibꝰ ꝯtinēs rubricas. 36.

¶ De pulsu male cōplexionis: male compositionis: ⁊ solute continuitatis in v'li. Rubrica. I.

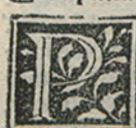
Res preter nāz pulsuz mutātes tres sunt. morbꝰ. s. causa morbi: ⁊ accidēs eiꝰ: que sic pulsum mutare sentiunt: aut ea⁊ mala cōplexiōe simplici: aut māli: aut mala cōpositione: aut ꝯtinuitatis sol'one: ad que oīa virtutis sequit̄ debilitas ob quam ⁊ in pulsu: vt supra sepe grādis accidit mutatio. ¶ Et de his ꝑticularius ꝓsequēs dico ꝑmo ꝙ pulsus mutatur a cā morbi que ē ꝑmitiua: aut añcedēs: aut ꝯiūcta simplex vel mālis. Et iam de pulsus mutatione que est a causis ꝑmitiuis: qȝ a rebꝰ non nālibꝰ in ꝑcedēti capl'o actū est. Qȝ si fuerit mala cōpl'io simplex etiā de tali supra agebat̄ in capl'o cuz de pulsu calido ⁊ frido scribebamꝰ. ¶ Mala aūt cōpl'o mālis: qȝ humoralis suba sua: aut v̄tutē suffocādo: aut grauādo: aut ꝯstrigēdo siue fuerit apostemās: siue nō: in pulsu: vt ifra: mutationem facit. nam suffocādo pulsum diuersum facit plus ⁊ minus ſm eiꝰ maiorē aut minorem multitudinē. Suaqȝ mala qualitate occulta vel manifesta v̄tutē dissoluēdo in pulsu mutationē facit. nam sic dissoluta v̄tus pulsum necessario paruū facit vt debilē vacuum ⁊ spissuz: ⁊ quāto plus in defectione ꝓcedit tāto minorē: ⁊ vsqȝ ad vermiculosuz. ¶ Mala aūt compositio vt malus arterie sitꝰ in pulsu mutationem causat: vt supra de tactu pulsus. Itē opilatio fortis ob quā caliditas: ⁊ spiritꝰ expādi nō possunt. ¶ Cōsil'r solutio ꝯtinuitatis: vt talis facta in corde cerebro ⁊c. ⁊ si ad malā reducat̄ cōpl'onē: ⁊ vt de his certior fias exempla particularia ponam: ex ꝗbus in oībꝰ cōsil'bꝰ ꝗs pulsus đrias in talibꝰ venire debētes facile apprehēdet. Et qm̄ ex v'libꝰ ad particularia via doctrine est ꝓcedēdū cuz per ea pacticulariuz noticia facilius capiat̄ hinc de differētÿs pulsuū ī morbis cōibꝰ ꝯtingētibus ꝑmū duxi agēduz esse: deinde de particularibꝰ loquar. Et cum febris đr̄ morbus cōmunis hinc ꝑmo de pulsibꝰ oīuz febriū indifferēter sic suo aget̄ ordine. nam qui notitiam pulsuuz febriū hēbit facillime noticiā aliarū particulariū egritudinū cōsequet̄ que non sunt febres: qm̄ tales in eis mutationes in suis differētÿs ab eisdē vel ꝯsil'bꝰ morbis fiāt in ꝗbus ꝓportionabil'r accidit ⁊ v̄tutis debilitas istrumenti iobediētie: ac necessitatis augmētū vel diminutio: ex ꝗbus tribꝰ in pulsu ꝑncipal'r accidit variatio. Nec quis de ꝓlixitate capituli huiꝰ me mordeat: qm̄ nō nisi necessaria scribā que in mēte cuiusqȝ practicātis velut thesauruz in pectore recondita esse debent. Et his sic omissis institutum prosequar.

¶ De pulsu febriū putridarū in generali. Rub. II.

Pulsus supra putrefactionē humo⁊: ex ꝗbus varie generant̄ febres varias hȝ significationes: de ꝗbus ī gnāli ꝑmo. ¶ Est itaqȝ significatio ꝑma pulsus febriū putridarū ꝓpria: sed nō inseꝑabilis īequalitas. vt Hal'. ad glauconē ꝓpter grauedinē quā mā nature īfert. Est tñ separabile signū supple ſm sensum ꝗn vt haly pōt mā mota pauca ⁊ subtilis esse ⁊ mitis: ⁊ paulatine mota: vt sic nām nō multū grauet: ita vt ī pulsu nō appareat diuersitas sensibilis: ⁊ đr̄ sensibilis: qȝ non fit aliqua putrida absqȝ aliq̄ diuersitate oīno: sed hñ in qua medicus nullam vel quasi nullā ꝑcipit a nāli mutationē. ¶ Secūda significatio est pulsus ꝯctio: vnde de differētÿs scđo: pulsus est ꝯctus ⁊ inequalis: ⁊ est sicut pulsus in ꝑncipÿs paroxismo⁊. s. puus aut inequalis: ⁊ ē ꝓpriū putrida⁊: qȝ nulli alteri febri iest ⁊ hoc de per se. nā de ꝑaccidēs: vt qñ alteri febri ꝯiungeretur sinthoma aliqđ vt dolor ⁊ stomachi mordicatio ⁊ hꝫ. que pulsum cōtrahere faciūt: etiā alteri febri possit euenire. Est ꝗdē puus ⁊ iequalis mā sic v̄tutē aggrauāte: ⁊ ē sil'r vt onerato ex magno pondere accidit: ⁊ hec in pulsu diuersitas accidit in augmēto ꝓpter mām nō vniformiter esse calefactā. Cōtingit ⁊ diuersitas hec in statu magis ꝓpter cōmotionem v̄tutis ad pugnā: ⁊ ad crisim: ⁊ đr̄ hic pulsus submersus ꝓfundus vt supra. vñ Aui. Coartatio pulsus est submersio eius ⁊ paruitas diuersi: in quo accidūt pulsationes magne ⁊ fortes. s. alique pauce que ꝑmiscent̄ ꝑcussionibus multis debilibꝰ paruis: qm̄ v̄tus grauat̄ a mā morbi cibo v'l alia re. virtꝰ. n. aggrauata vniformiter nō mouet ⁊ hic pulsus: maxime significat ꝑncipiū febris. nā cuz mā mouet̄ ledēs v̄tutē: tūc natura calidū ad locū materie cōuertit: ⁊ ipm accētrat. vnde accidit eiꝰ a mā suffocatio: q̄re paruitas ⁊ cōtractio. Sed qȝ virtus equalis debilis nō est ⁊ calor sic suffocatꝰ euētationē indiget quā natura ītendit euētare hinc aliquas pulsationes fortes facit: deīde redit ad paruitatē: quare sic accidit in magnitudine ⁊ paruitate diuersitas ſȝ ꝙ v̄tus modo est fortis: ⁊ modo nimis aggrauata: ⁊ hoc semꝑ equali necessitate stāte. Et ad hāc diuersitatem causandā cōcurrūt excrescentia caloris: ⁊ ipsiꝰ ad exteriora reditio: hec nāqȝ in diuersa parte principÿ reperiunt̄ ⁊ augmēti. Et ideo tactor diligēs sit. Et ex his colligit̄ causa dicti Aui. de flegmatica. In omni febre in qua est frigus. s. positiuū vel ꝑuatiuū stringit̄ pulsus: ⁊ submer-

git vl' coartat̃ pp mã₃ opprimẽtẽ. Itẽ minorat̃ pp dimi
nutionẽ nectis ꝛ debilitatẽ ṽtutis. ¶ Sumit̃ ꝛ ei⁹ signi
ficatio 3ª ex pte diuersitatis ei⁹ i fortitudie ꝛ magnitudie
horis expãsiõis caloris: ꝛ i horis post alleuiationẽ ṽtutis
post euõnes materie. ¶ Est et quarta significatio a mol
litie ꝛ duricie eius sumpta. vñ haly i quarta ꝑticula. Cũ
pulsus ẽ fortis: ꝛ magnus absq; duricie manifestũ signũ
est ꝙ ẽ febris putrida. Et dic. A. De ꝓprietatib⁹ febris
putride nõ est vt fiat pulsus durus: qñq; tñ pp cãs faciẽ
tes pulsuũ duriciẽ q̃ febri ꝯiũgũt̃ accidit in eo duricies:
ꝛ pifozmiter ex oppositis cãis molliciẽs: q̃ res cũ accidit:
tũc de significationib⁹ fortib⁹ febris putride ẽ: vt Auic.
vt pulsus nõ fit velox atq; fortis. ſ. tũc q̃uis minuat̃ hoc
in tertiana. ſ. pura. nã apparet diuersitas in ṗncipio ꝛ au
gmẽto pp leuitatẽ materie eius. ¶ Quinta ab eo accipi
tur significatio ex pte ꝺ̃riaꝝ: q̃ accipiunt̃ in diastole ꝛ si
stole. ꝛ dicit Hal. secũdo de differentys: ꝙ pmũ signũ pu
tridaꝝ ẽ: ꝙ velocitas sistole i pulsu ẽ manifestioꝛ q̃3 dia
stoles: ꝛ hoc in augmẽto febris est multũ apparẽs: nõ sic
in ṗncipio: ꝛ vl'r in putridis sistole maioꝛ. vñ. xv. pulsuũ
in ṗncipio oĩum febriũ ex putredine mot⁹ ꝯstrictionis ẽ
valde velox: q̃ signũ ẽ valde remotũ a falso. Et. 16. cõti
nentis. signũ q̃d dat̃ i febrib⁹ de pulsu ẽ restrictio vene:
q: restrictio fit velocioꝛ: q: ẽ signũ vehemẽtis instr̃i: q: si
nõ pcipitur restrictio arterie: ꝯsidera anhelitũ in sua re
strictiõe: ꝛ illa manifestabit eã q̃ ẽ arterie: qm̃ anhelitus
currit cursu pulsus. 2ª tertij i ſmone vl'i anhelitus. Et iõ
Auic. scõa pmi. Pulsus: ꝛ anhelit⁹ cui⁹ ꝯstrictio ẽ velox:
est signũ ꝓpꝛ febris putride: qm̃ necessitas mũdificã
di maioꝛ est in ea cuius ꝯ̃rium in ethica accidit: ꝛ effime
ra: q̃bus maioꝛ est necessitas euẽtãdi. Nota tñ ꝙ hic nõ
est signũ inseparabile: vt supra: q: mã putrida faciẽs febrẽ
posset cẽ subtilis multe inflãmatiõis ꝛ pauce q̃ntitatis.
Itẽ si eẽt humoꝛ vstus putridus paucos vapores habẽs.
Estq; sistoles in eis: nõ solũ velocioꝛ: ſ3 ẽt maioꝛ plus ir
ritata ṽtute in sistolãdo: neq; incõuenit eẽ equales in pu
trida: qm̃ aliter ꝯtigit vnã cẽ maiozẽ ꝛ aliã minozẽ: ſ3 vbi
dat̃ magis ꝛ min⁹ datur equale: Igit̃. ꝯsidera. ¶ Et ẽ si
gnificatio sexta a subaliter inherẽtibus sumpta: vt Hal.
allegato caº. Maxĩa cognitio febris putride est caloris
eius q̃litas. nullũ. n. h3 suauẽ: neq; moderatũ: neq; simi
lem cũ effimeris: ſ3 moꝛdax quo anxiat: corrodit tactum
sicut fumus oculos ꝛ nares. Vñ Auic. Et caliditas earũ
est moꝛdicatiua: nõ suauis: sic febris effimera: ꝛ cã ẽ: qm̃
caliditas putrida est in subiecto magis denso fundata:
ꝛ cũ hic ẽ intẽsioꝛ gradus ſm plurimũ: ꝛ hoc referẽdo ad
effimerã verã: qm̃ i nõ ṽa posset oppositũ ꝯtingere. Sed
hic speculatoꝛ ꝯsideret: vbi. ſ. effimera foret cãta ex clau
sione poꝛoꝝ adustione solis facta: quo casu caloꝛ febri
lis moꝛdacioꝛ appareret q̃3 i certa putrida: pp vapores
colericos motos ꝛ retẽtos sub cute moꝛdicãtes posset di
ci ꝙ hoc nõ ꝯtingit inq̃ntũ ṽa eẽt: ſ3 inq̃ntũ cẽt a cã an
tecedẽte. Cõsidera hoc tñ signũ ẽ magis manifestũ circa
finẽ augmẽti ꝛ status. Nã statim moꝛdicatio caloris: in
his tẽpoꝛib⁹ manui occurrit: ſ3 i ṗncipio augmẽti non sic
nisi postq̃ man⁹ sup brachiũ pmãserit: neq; in ṗnº caloꝛ
est suffocatus: ꝛ vapores: q̃a mã eleuat̃: sic ẽt supcalefa
cti stãt velut suffocati: ꝛ paulatine ascẽdũt: sic paulatine
calefiũt. Et ex isto pt ab expto ṗncipiũ ꝛ ṗncipiũ augmẽ
ti. ex solo tactu facile cognosci finis ei⁹ ꝛ stat⁹. Nã i ṗnº ꝑ
lõgũ tẽpus calozẽ talẽ pcipit: nã ita moꝛdacẽ in augmẽto
ꝑ min⁹ tẽpus ꝛ modicũ plus moꝛdacẽ. In statu ṽo moꝛ
dacissimũ. vñ de dĩys secũdo loq̃ns Hal. de pte secũda
ṗncipij ait. In inuasionib⁹ vtiq; ꝑoxismoꝝ q̃si vtiq; ad
huc: ꝛ intus suffocato caloꝛe: suffumigãtib⁹ cñ vel calefa
ciẽtibus supfluitatib⁹ nõ ꝯfestim ĩmutãtibus manũ co
gnoscit̃ accedo caloris: ſ3 tardãtib⁹ caloꝛ ex ꝓfũdo ascẽ
dit. Et hic ꝯtinet ṽitatẽ i febrib⁹ incipiẽtib⁹ cũ frigoꝛ. In
incipiẽtib⁹ ṽo fine eo i hac scõa pte ṗncipij caloꝛ ad tactũ
manifeste sentit̃ auct⁹: vltra. ſ. calozẽ q̃ pus erat: ꝛ in hac
pte pulsus: q̃tũ ad diastolẽ ẽ puus: q: caloꝛ a mã oppri
mit: vt supra: ꝛ ẽ velox ꝛ freq̃ẽs: q: iã tũc mã ẽ putrida:
ꝛ coꝛp⁹ factũ ẽ febriẽs. Vñ aucta ẽ necessitas euentãdi.
Cõsil'r q̃tũ ad sistolẽ ẽ pu⁹ pp cã₃ dictã velox ꝛ freq̃ns:
q: aucta ẽ necessitas mũdificãdi. ꝛ iõ velocitat̃. ꝛ h̃ ẽ q̃d
voluit Hal. i cõpẽdio pulsuũ: dũ dic. Eoꝝ q̃ febrire icipi
unt pulsus puus oĩno ẽ ꝛ subintrãs: ꝛ pcutionẽ faciẽs i
vtrisq;. ſ. i diastole ꝛ sistole. nã pcutio i pulsu: nõ ẽ aliud
q̃3 pcussionũ velocitas ꝛ spissitudo: i augmẽto ṽo pulsus
incipit magnificari ꝛ velox fieri: ꝛ caloꝛ ad totũ coꝛpus
expãdi: ꝛ ꝯtinue itẽdẽdo ꝓcedit quousq; ad sũmũ deue
niat gradũ: q̃ illi febri ꝯuenit: ꝛ tũc auget̃ velocitas ꝛ spis
situdo: ꝛ tũc ẽ stat⁹ cũ incipiũt remitti: hec h̃ẽtur declina
tio: i q̃ foꝛtificata ṽtute pulsus magnificari incipit: ꝛ sic ð
cõibus siue vl'ibus succincte satis dictũ ẽ: vt nr̃m exigit
ꝓpositũ. expediti ad particularia ꝓsequamur de pul
su effimerarum initium facientes.

¶ De pulsu effimeraru₃ in vl'i. Rubrica III.

ROprium eius signũ ẽ ꝛ inseparabile magnitudo: ꝛ velocitas
diastolis supra tẽperamẽtũ sensibil'r aucte:
ꝛ nõ sistolis: q: q̃si insensibil'r auget̃ sistoles
supra sistolẽ nãlẽ: q: i effimera non ẽ magna
necessitas mũdificãdi sic euẽtãdi: redit ꝛ arteria cessan
te febre ad dispõnẽ q̃ sibi erat i sanitate: q: faciliter resol
uitur caloꝛ ille. In alijs ṽo minime: ſ3 sp̃ i ea remanet fe
bris vestigiũ: vt i q̃rtana tertiana ꝛc̃. q: i eis remanet ve
stigiũ putredinis: sic accidit i cõbustiõe domoꝝ: i q̃rũ pa
rietib⁹ post extinctionẽ ignis adhuc remanet caliditas:
ꝛ in h̃ signo max̃ ꝯfusus ẽ Hal. i terapẽtica ad glauconẽ
tertio caº. ¶ Pulsus i effimera: vt scõo febriũ isaac non
differt a pulsu sani: q: sui ipsi⁹ sani. ſ. nõ multũ: q: paꝝ ꝑ
mutat̃ ab eo: q̃d erat i sanitate. Est tñ spissus respectu ei⁹
ꝛ velox. Et dic. Auic. ꝙ ẽ magnus ꝛ fortis: nõ q̃dẽ absolu
te: ſ3 cõparatiõe aliaꝝ febriũ. Vñ scito ꝙ ꝛ si i effimera
ṽtus sit foꝛtioꝛ q̃3 i putrida ceteris parib⁹: tñ nõ fac̃ pul
sum ita foꝛtẽ: vt i putrida: q: i effimera pua ẽ necessitas
respectu putride: q̃re nõ sic irritat̃ ṽt⁹ ad magnificãdu₃
ꝛ foꝛtificãdũ pulsu₃: pp q̃d quidam dicũt ꝙ in effimera
virtus ẽ foꝛtis absolute ꝛ vere: ſ3 in putrida ficte. ¶ No
ta tñ ꝙ ex cã certa vt tolerãtia famis i effimera pulsus
põt fieri debilioꝛ q̃3 i putrida. Oz si ꝯtingat hoc nõ ẽ attri
buẽdũ effimer ꝑ se: ſ3 ꝑ accidẽs. ¶ Est ẽt i effimera pul
sus eq̃lis nõ multũ diuersus: qm̃ nõ adest mã ṽtutẽ ag
grauãs. ꝛ iõ moto tpe ꝑmanet talis: aut modicũ variat̃:
ꝛ si q̃ inequalitas apparet nõ multũ ꝑdurat: ꝛ ẽ oꝛdinat̃.
Vñ gnto Epydimiaꝝ: i effimera pulsus ẽ simplex ꝛ nõ val
de inequalis. nõ feruid⁹: nec difficilis. nõ. n. ẽ durus: sed
declinãs ad leuitatẽ mediocrẽ: ꝛ itelligat̃ hec: vt supra i
q̃ntũ febris effimera: nõ ex alia cã ꝯiũcta ei hec varia
ri ꝯtingit. Et iõ dixit Auic. ꝙ diuersitas i pulsu i effimera
est: pp cã₃ antecedẽtẽ. i. pexistẽtẽ: aut propter causa₃ vi
cinatẽ. i. simul vel ꝓpe cũ effimera causante veniẽtẽ. Et
in effimera vapoꝛ ei⁹ nõ ẽ coꝛrupt⁹: ſ3 bon⁹ nõ absolute:
q: oĩs vapoꝛ putrid⁹ febrẽ faciẽs ẽ mal⁹ ꝛ coꝛruptus: sed
hic dr̃ cõpatione vapoꝛis putride. Et ex his seq̃t̃ ꝙ argu
mẽtũ: hoc nõ valet. ẽ pulsus bonus: ꝛ vrina bona: g̃ ẽ effi
mera. p3 pp cãs q̃ cũ ea ꝯiũgi possunt. Et fallit hoc argu
mẽtũ maxĩe i pestilẽtiali: ꝛ tu ꝯsidera. qm̃ Aui. ingt. Et
scias penitus ꝙ quotiescũq; vrina: et pulsus sunt boni

significāt ꝙ febris ē effimera:ſʒ ſi addit̄:ꝛ cū ea ſunt ſi/
gna alia ſignificātia effimerā cū ꝓuatōe ſignoꝝ ſignificā
tiū aliquā ex alys febrib⁹.nā hi ñ ſūt effect⁹ adeq̄ti ipaꝫ
ↄcomitātes. Oꝛ ſi hoc i loco adducit̄ Ariſtoteles.3.phy
ſico.ꝛ Meſue ð ↄſolatōe medicinaꝝ ꝑ.ad cᵒeē ſeqt̄ oppo
ſitū.dōꝫ ꝙ itelligūt̄ ð cauſis ꝛ effectib⁹ adeq̄tis.Accidit
aūt vt pulſus:qñqꝫ a ↄſueto mutat⁹ nō cōꝑhēdat̄:qua
re anhelituꝫ conſidera:qui per viſuꝫ ſic tibi manifeſtabi
tur:quoniaꝫ currit curſu pulſus vt ſupra.

¶ De pulſu ſanguinearum. Rubrica IIII.

Pulſus in ſinocha ē magn⁹ velox frequēs
plenus mollis ſiue leuis:ꝛ addit
Ferrari⁹ lat⁹:magn⁹ gdē pp fortitudinē ṽtu/
tis nō ita a ſanguīe:vt ab alys hūorib⁹ oppri/
mit̄:pp amiciciā īter ſe maiorē.vñ cū aucta
ſit neceſſitas magnificat̄:ſic ſtāte ṽtute forti:ꝛ obediētia
inſtr̄i ꝛ ex eadē cā:qꝛ pp augm̄tū neceſſitatis fit velox et
frequēs:cū ſola magnitudīe neceſſitati aucte ſatiſfacere
nō pōt:plenus aūt pp multitudinē ſanguīs ī arteria exi/
ſtētis:mollis vō ſiue lenis pp hūiditatē remolliētē arte/
riā:ꝛ lat⁹ pp extēſionē ꝛ diſpſionē hūiditatis:q̄ latitudi/
nē cāt:vt ſupra de lato.Eſtqꝫ diuerſus pp aggrauationeꝫ
ṽtutis a multitudīe mãe:nō tñ ē ī eo multa diuerſitas:ꝛ
multo minor:ꝛ ſilr̄ velocitas q̄ꝫ ī cauſone ī q̊ ṽt⁹ ē debil̄
pp reſolutōeꝫ:ꝛ ī eo ē maior malicia:ꝛ iſta duo plus faci/
unt ad diuerſitatē ꝛ velocitatē pulſus cauſandā q̄ꝫ mul/
titudo:ꝛ ↄſideret ſpeculator.Pulſus aūt ſinochi ſiue fe.
ſanguinee cū putredīe ē minor velocior ꝛ ſpiſſior q̄ꝫ in ſi/
nocha:lꝫ abſolute ſit magn⁹:qm̄ magna ē neceſſitas ī eo:
ꝛ minor pp maliciā ſanguīs ṽtutē ampli⁹ debilitātis:et
nono terapētice:q ī his febrib⁹ ē maxius ꝛ eq̄lis ꝛ vehe/
mēs ꝛ ↄſiſtētia arterie:nec dura:nec mollis vltra illud
qð ſm nāꝫ:in tm̄ tñ velocitas ꝛ ſpiſſitudo ꝑuenit quātuꝫ
magis ipſa fe.deuēit: ita vt he dr̄ie ī ambab⁹ his febrib⁹
ꝓportionabilr̄ eq̄liter augēt̄.dixit tñ ꝙ ī ſinocho pulſus
ab eq̄litate ꝛ ſtabilitate egredit̄.¶ Sꝫ ↄ.Aui.ð fe.ſang.
īgt.Plurimū īpreſſiōis īflatiue ē ꝓpe cor.g̊ ī īflatiua dꝫ
eē maior ineq̄litas.Cōſideret ſpeculator aduertēdo ad
cās ineq̄litatis.ð qb⁹ ſupra.¶ Et dixit haly de pulſu ſi/
nochi.pulſus ē nimiū diuerſus.Vñ viaticus.pulſus ē di
uerſus:qꝛ ↄſtringi ſuū mai⁹ ē:ꝛ ſepi⁹.i.velocius q̄ꝫ ei⁹ dila
tari:pp feſtinātiā nāe ī expellēdo putrefactionē:veꝝ ni
ſi tactor foret ī his exꝑtus has dr̄ias nō bñ diſcerneret.
ꝛ iō oꝫ vt ad alia ꝓpinqua ↄſideratōeꝫ faciat:vt ad ea q̄
a ſubaliter inherētib⁹ ſumūt̄.Vñ Auic.Caliditas huius
febris ē pluria pp hūiditatē vaporoſā lachrimalē.i.non
exiccantē neqꝫ aſperā:vt ī cauſonide ꝛ tertiana forti:ſꝫ ē
mitis ꝛ ſimilis eq̄li ꝛ ꝑue mordicatōis.Vñ ſerapio.ē ſi/
milis caliditati feb.effimere:ꝛ Aui.ħ ↄfirmat maxīe de
ei⁹ ꝑnᵒ.nō.n.ī ea ſentit̄ mordicatio:q̄ ꝛ ī ceteris febrib⁹
putredinalib⁹.In ſinocho aūt nō ē ita mitis.ſꝫ aliq̄liter
acuta:min⁹ tñ q̄ꝫ ī ſinocha.vñ ī ſinocho accñtia ſunt for/
tiora ſiue vehemētiora:nō tñ oīa vt grauitas capitis ap/
paritio lampadaꝝ:ꝛ hꝰ que vehem̄tiora ſunt ī ſinocho.
¶ Et de ſpēb⁹ ꝑſequēs:dico ꝙ ī omotena q̄ ē ceteris pi/
culoſior:vt dixit paſſionari⁹ pulſus ſunt fortiores ſpiſſio
res q̄ꝫ ī alys:ꝛ magis diuerſi īueniūt̄:pp ṽtutē eē magis
debilitatā:qm̄ febris illa ē tota ſtat⁹.ꝛ iō vt tāte neceſſi/
tati ſuccurrat̄:oꝫ vt ſibi cū ſpiſſitudīe auxiliet̄.Aarō aūt
dixit ꝙ omotenus ē media īter augmaſticā ꝛ epimaſti/
cā:ꝛ ita Aui.ꝛ hoc ex ꝑte piculoſitatl ꝛ accidētiū.ꝛ iō cre
do ꝙ pulſus ex ꝑte dr̄iaꝝ ſuaꝝ ē medi⁹.nā ī augmaſtico
velocior ſpiſſior ꝛ minor.In ꝑaugmaſtico:qꝛ epimaſtico
maior ꝛ min⁹ velox.i.ī omotēa medi⁹:ꝛ tu ex his ↄſa.naꝫ
he ſūt dr̄ie q̄ ab exꝑto cognoſci ꝑñt:ꝛ nō a docto tantuꝫ.

¶ De pulſu colericaꝝ in generali. Rubrica V.

Pulſus in ꝑnᵒ incipiēte ē ꝑuus ꝓfundus
rar⁹ ꝛ debil̄ Auerroys 4ᵒ.colligꝫ:
qm̄ cal̄itas nō adhuc expādit̄ ſupra corp⁹ imo
coarctat̄ ꝛ obruit̄ calor ab humore putrido.
Sꝫ paꝝ tp̄s poſt:qꝛ poſt mediū ꝑncipy ī ma/
gnū mutat̄:qm̄ ṽt⁹ nōdū fcā ē debil̄:ꝛ colera eſt hūor le
uis nō grauās eā:iō remanet fortis:ꝛ qm̄ magna ē neceſ
ſitas refrigerādi:hūc pulſū ſic magnificat velocitat ꝛ fre
quētat:plus tñ ꝓportionabilr̄ magnificat:veꝝ accidit ī
ea diuerſitas:ꝛ maior ī ꝑnᵒ q̄ꝫ ī augmēto:ꝛ maior ī augᵗᵒ
q̄ꝫ ī ſtatu:ꝛ ī ſtatu q̄ꝫ ī declinatōe:vt voluit Gal.2ᵒ ð dr̄ys
febriū cui ↄ̄dicere vr̄.A.ð ſignis colericaꝝ.Ingt.pulſus
ei⁹ nō ē eq̄lis ↄſtrictiōis ꝛ ðclinatōis:qm̄ hūor debilitat
eā.ſ.ṽtutē.ſ.ꝑ viā aggrauatōis:ꝛ addit diuerſitatē apud
ſtatū:ita ꝙ ī ſtatu maior vr̄ eē diuerſitas:ꝛ ꝓ Gal̄.vr̄ eē
rō:qm̄ ī ꝑnᵒ mā magis grauat ṽtutē:ꝛ ī eo calor nālis pl⁹
ſuffocat̄ ſub hūore.Vñ eo tp̄e q̄ſi ītrāſpirat⁹ ſtat:vñ ſic
pulſus eo tp̄e ꝑuificat̄:ꝛ deficit ꝛ fit rar⁹:vt dic̄ haly.Sꝫ
quāto magis ṽſus ſtatū ꝓcedit̄ min⁹ ſuffocat̄:g̊ ꝓ tunc
vr̄ ꝙ nā min⁹ grauari debeat:ꝛ ex ↄ̄ñti diuerſitas mino/
rabit̄.¶ Huic argum̄to plures ꝑñt dari rñſiōes:ſꝫ vnā
tm̄ hic ſubſcribā alias ſpeculatorib⁹ relinquēs.dōꝫ g̊ ꝙ
diuerſitas cāta ꝑ actionē mãe ī nāꝫ grauādo eā ī ſtatu ē
minor:q̄ꝫ ī ꝑnᵒ ꝛ q̄ꝫ ī augᵗᵒ:vt Gal.ſꝫ diuerſitas cāta ꝑ viā
reſolutōis ṽtutis ē maior ī ſtatu:q̄ꝫ ī ꝑnᵒ:dic̄ Aui.ꝛ cōiter
ꝙ q̄ꝫuis ī declinatōe ṽt⁹ ſit reſoluta magis q̄ꝫ ī ſtatu:non
tñ ī ea ē diuerſitas maior:qꝛ nō ē ↄiūcta tāto calori ſiue
intēſo vt ī ſtatu trāſcat:hec ꝓ nūc.ꝛ hoc vbi declinatio
ſit ad bonū:ſec⁹ ſi ad malū.¶ In colerica aūt ē in pulſu
diuerſitas:vt ī alys hūorib⁹ putridis:rōne q̄ febris pu/
tredinalis:tñ vt Aui.ē hec diuerſitas minor:qm̄ colera
eſt hūor leuis:nō tm̄ grauās ṽtutē quātū flā ꝛ melīa:ꝛ ħ
dico merito ſui.nā ↄtingeret:vt ſecū ↄiungeret̄ dolor:et
tūc ī pulſu fieret diuerſitas magna.Et dic̄ Aui.pulſus in
tertiana ē fortior q̄ꝫ ī alys febrib⁹ putridis:ꝛ ē velox ra/
rus ꝛ frequēs.Et Gal.ad glauconē.Tertiana pulſus ma
gnos fac̄ fortes ꝛ veloces:ꝛ ſpiſſos abſqꝫ q̄libꝫ ineq̄lita/
te ꝑ̄ter febrilē:ꝛ ex ħ dicto Aui.hic pōt colligi ꝙ fortitu
do pulſus hꝫ attēdi penes fortē īpreſſionē arterie in digi
tū:qm̄ pulſus ī ſanguinea īflatiua vr̄ eſſe fortior ꝛc.ↄ̄ra.
Et differt hic pulſus a pulſu flātice ꝑ ordinationē ꝛ ine/
qualitatē:q̄ nō ſunt ī pulſu flātice:ð q̊ īfra.¶ Queret qs
fortaſſe.Nūqd pulſus tertiane ſit maior:q̄ꝫ ſanguinee ēt
a putredīe.Exiſtimo dōꝫ ꝙ minor ē q̄ꝫ ſanguinee pp ṽtu
tutē a ſanguine min⁹ debilitari:ꝛ pp inſtr̄i obediētiā ma
iorē ī ea:veꝝ velocior ꝛ ſpiſſior ē:ī tertiana cū neceſſe ſit
ꝑ has dr̄ias neceſſitati aucte ſatiſfacere:qð magnitudīe
ſufficiēti nō pōt.Sꝫ null⁹ has dr̄ias ſic ſolo tactu arterie
cōꝑhēdet:niſi q pluries exꝑt⁹ fuerit.Et iō pp iuuenes
oꝫ:vt ad alia ſigna trāſeat̄.Et ſignū ſūptū a ſubaliter īhe
rētib⁹ ē cū his multū declarās.Vñ Gal̄.2ᵒ ð dr̄ys diſtin
guēs īter calorē tertiane ꝛ cauſonidis ingt:qñ ponis ma
nū tuā ſuꝑ corp⁹ patiētis.ſ.tertianā:obuiat tibi cū ipſuꝫ
tāgis caliditas multe acuitatis:qꝛ ipſa eleuat̄ cū vapor̄.
deinde ipſa nō morat̄:qꝛ debilitat̄ ꝛ mutat ipm̄ manus
tua:ꝛ nō ſic̄ caliditas adurētis feb.maligne.Nā ī illa fe/
bre cū ponis manū tuā ſupra corp⁹:tūc q̄ꝫto plus morat̄
ſuꝑ ipꝫ ē acutior:ꝛ magis ledēs malū ꝛ malignior.Unde
Aui.Tertiane caliditas ſaluior ē caliditate cauſonis ī q̄
quāto pl⁹ corp⁹ tāgit̄:nō addit̄ īflāmatio.imo qñqꝫ mi/
nuit̄:ſꝫ ī cauſonide addit̄:qm̄ caliditas cauſonis ē ī inte/
riorib⁹ magis:ꝛ ē multoꝝ vapoꝝ:quos man⁹ reprimere
nō pōt:ꝛ calor tertiane ē ī exteriorib⁹ magis. Et ī ſūma
caliditas tertiane ē acuta ꝛ mordax ꝛ edax:q̄ res in ſan/

guinea sic nõ repit. Et scđo de drȳs feb. febris fcã a colera generata a sanguie p ꝯuersionẽ ipsi⁹ i colerã: differt a malignitate moꝝ febris facte a colera alia: qꝛ febris fcã a colera ex sanguie gnãta sapit mãz sanguis: ꝛ iõ mitl: dato ꝙ ad tactũ caloꝛ appeat mult⁹ i ꝗtitate: qꝛ multũ ex euapoꝛat: tñ caliditas ẽ mitis: qꝛ anxietas caliditatis in manu tãgẽtis nõ ẽ a multitudine eius qđ euapoꝛat: ſ ex acredine eius qualis est acredo colere.

¶ De pulsu tertiane pure. Rubrica VI.

Dixit Sal. scđo de crisi. Pulsus tertiane pure lꝫ sint i pⁿ⁰ cũ dispõne puitatꝭ raritatis, tarditatis diminute sũt: ſ tarditas in tertiana ẽ ſm ppingtatẽ dispõnis ſꝫ quã est vniuſqſqꝫ boiuꝫ cũ ẽ ſm nãm: ꝛ iuenit in ea pulsus equalis ꝛ oꝛdinat⁹ ſm pſcrutatoꝛeꝫ: ꝛ illud ẽ qꝛ nõ iuenis i eo diuersitatẽ: neqꝫ i pulsu vno suũ motũ ex motib⁹ venaꝛ: neqꝫ i eo ꝙ ẽ iter mot⁹ ei⁹. i. in qete ꝗuis hec eꝗlitas raro accidat i febre putrida: imo sepe accidit vt fiat inoꝛdinat⁹ ꝛ diuersus ꝛ ineꝗlis. Nã foꝛsitã inueniẽ diuersitas i pⁿ⁰ tertiane pure: nisi i paucissimis eaꝝ. pôt. n. tertiana pura fieri de cã leui ꝛ pura colera ꝛ pauca ꝙ diuersitas i pulsu i ea nõ erit ad sensuꝫ notabiliter apparẽs: ꝛ subdit. In augmẽto velocitas ẽ eꝗlis nĩ tersecta: ꝛ puenit ad magnitudinẽ ẽt ad vehemẽtiã notabilr. ꝛ silr puenit ad frequẽtiã. Et tãdẽ dixit ꝙ pulsus fit i ea silis ei ꝗ ẽ pulsus sani i dispõne exercitij: aut qñ ingredit̃ balneũ. nã cũ pⁿ fuerit eꝗlis cũ fit magis foꝛtis veloꝛ: ꝛ frequẽs siue ingẽs vehemẽs situs ꝛ creber: ita ꝙ pulsus ei⁹ fit foꝛtis pp foꝛtẽ pcussionẽ: vt vꝛ hic. i. vere. ꝛ ideo de foꝛtitudine ꝯsidera. de qua sepe supꝛa.

¶ De pulsu tertiane nõ pure. Rubrica VII.

Et Auicẽna de pulsu nõ puꝛ dixit ꝙ ẽ diuersus magis pp diuersitatẽ, pcessus caloꝛis ex pte diuersitatis materie. Uñ aliqñ ẽ maioꝛ aliqñ minoꝛ. Et i foꝛtitudine magnitudie ꝛ velocitate: ꝛ freqñtia ẽ ifra pulsuꝫ tertiãe pure: qꝛ ẽ min⁹ foꝛtis ꝛ magnus.

¶ De pulsu tertiane ex ingrossatione colere facte p adustionem. Rubrica VIII.

Pulsus hic assimilatur pulsui pure. Nã p adustionẽ colera vehemẽtem recipit calitatẽ ꝛ ẽ parũper diuersus pp puã materie diuersitatẽ: non ita foꝛtis: qm ex ea plus vt⁹ p resolutõeꝫ debilitata ẽ. Estqꝫ dur⁹ pp siccitatẽ multã hũoꝛis arteriã exiccãtis.

¶ De pulsu prassine q p adustionẽ vitellie fit. Rᵃ IX.

Dicendũ ꝙ pulsus ẽ difficilis ꝛ valde diuersus ꝛ puus ꝛ praue alteratõis. i. multũ inoꝛdinat⁹: ꝛ hoc pp maliciã hũoꝛis: a quo vtus multũ debilitat̃: ꝛ terit̃ nã i ea febre praua eueniũt accñtia. Uñ sepe venit finis isti⁹ ad magnũ piculũ: ꝛ pauci sũt q ab hac egritudie euadãt: ꝛ si euaserit erit op⁹ multũ studiũ ꝛ egritudis plõgationẽ: ꝛ possibile erit pmanere: et praua accñtia lõgo tpe. Cõsideret itaqꝫ medic⁹ q oĩ die dic̃ hec febris est a colera prassina: certe multi sic decipi untur: vt in opere nostro magno diximus.

¶ De pulsu tertiane ex admixtione colere mixtione non vnita Rubrica X.

Pulsus est magn⁹ diuersus min⁹ veloꝛ frequẽs. Magn⁹ gdẽ pp auctaꝫ necessitatem: diuersus pp inequalitatẽ materie: que inequaliter calefit: ꝛ sic inequalem facit necessitatem minus veloꝛ: ꝛ frequens propter minoꝛem necessitatem ꝗ in pura.

¶ De pulsu tertiane note: qꝛ a colera citrina procedente. Rubrica XI.

Dixit Ferrarius pulsus est veloꝛ: sed non ita vt in pura.

¶ De pulsu tertiane note: qꝛ a colera proueniente vitellina: ꝛ est maioꝛis fame. Rubrica XII.

Pulsus est similis ei q ẽ a citrina tñ i suis drȳs ab eo distans: quãtũ colera ipsa a colera citrina: ꝛ cũ pua sit dr̃ia iter caliditateꝫ vni⁹ ꝛ alteri⁹: hic necessitas posita ab vna nõ multũ supat necessitatẽ alteri⁹: qre rõne h⁹ nõ differt pulsus vni⁹ i magnitudie a pulsu alteri⁹. veꝝ potẽti⁹ ad calefaciẽdũ ẽẽ vꝛ calidũ vitelline: cum i subiecto sit densioꝛi: ꝛ ex hoc vꝛ pulsuꝫ i ea plus debere magnificari. ex pte alia vt⁹ ex vitellina plus grauat̃: qre debilioꝛ erit: itaqꝫ oib⁹ sic cõpẽsatis pua ẽ i eis dr̃ia: ẽ tñ i vtraqꝫ pulsus magn⁹ veloꝛ ꝛ frequẽs: ꝛ de pulsu tertiane ex admixtione non vnita dictum est.

¶ De pulsu cõtinue tertiane. Rubrica XIII.

Pulsus in tali similis ẽ ei q ẽ piodica pura vl nõ pura. ẽt ſꝫ dispõnẽ hũoris febrẽ faciẽtis. Uñ hic nota dcã Galieni. 2⁰ de drȳs. ꝙ magna cognitio hũoꝛis faciẽtis febrẽ hẽtur ex ꝗlitate ꝛ ꝗtitate calitatis febrilis eius: ita ꝙ tactus multuꝫ iuuat: ẽt i cognitiõe pulsus: ꝛ tu in tangendo considera.

¶ De pulsu causonidis. Rubrica XIIII.

Actores tãquã notũ reliquerunt: ꝙ pulsus causonidis ẽ velocioꝛ ꝛ frequẽtioꝛ ꝗ i tertiana ꝯtinua. Uñ gozdonius. pulsus ẽ velocissim⁹. ꝛ Gilber. addit magn⁹ veloꝛ ꝛ frequẽs. Nã i causonide magna ẽ necessitas euẽtãdi: ꝛ magna expellẽdi rõne situs mãe. ꝛ ꝯñr ꝯcedẽdũ ꝙ rõne h⁹ plus velocitat̃ dato ꝙ sit ex flãte salso ꝗ i tertiana pura. Et pp hoc foꝛtasse dixit Goꝛdoni⁹. pulsus ẽ velocissim⁹. Naꝫ caliditas regiõis coꝛdis icẽdiũ valde augmẽtat: mã. n. existẽte in epate vel stomaco incendium foꝛte fit foꝛtius in pulmone: ꝛ foꝛtissimum si circa coꝛ extiterit.

¶ De pulsu flãticaꝝ febriũ i gnãli. Rubrica XV.

Dixit Gal. 2⁰ de drȳs. hec feb. ineꝗles ꝛ ampli⁹ debiles ꝛ puos opatur pulsus i iuasionib⁹. i. pncipȳs poxismoꝝ: ꝛ i iceptis ascẽsionũ: qꝛ i pⁿ⁰ augmẽti. Et ẽ ineꝗlitas ppea ꝙ mã vtutẽ grauat: ꝛ debilitas pp vtutis ibecillitatẽ: ꝛ puitas pp frigiditatẽ flãtis necessitatẽ remittẽtẽ: ꝛ dic̃ i pncipȳs ascẽsionũ: qꝛ i pⁿ⁰: ꝛ qñ in alȳs putridis i pⁿ⁰ augmẽti pulsus magnificat̃ mãifeste ꝛ i hac nõ. ꝛ iõ p hoc ab alȳs oibus differt. Et dato ꝙ hec dr̃ie reperiãt̃ i pⁿ⁰ poxismi tertiane: tñ sũt minoꝛes i ea: ꝛ cito trãseũt: q rcs i flãtica magis trãseũt ad augmẽtuꝫ inclusiue. Et nõ repit̃ i hac febre velocitas i augmẽto: ꝛ foꝛtitudo: q repiũt̃ i tertiana ẽt ſm finẽ declinatõis supple mediũ i alȳs tẽpoꝛib⁹. Et p⁰ ad glauconẽ. Foꝛtioꝛes sũt hi q amphimerinis eis q i tertianis tãtũ: quãtuꝫ his illi q i q̃rtanis. In tarditate vo eodẽ mõ se hñt i vtrisqꝫ. Sũt tñ minoꝛes i q̃rtana: qm hũoꝛ flãticus nõ tñ dissoluit vtutẽ cũ friditate sua: ꝗtũ hũoꝛ melicus pp ipm esse vtuti magis rebellẽ. Sꝫ vt Almãsoꝛ pulsus flãtice ẽ minus veloꝛ: ꝛ min⁹ spissus ꝗ tertiane: ẽt ẽ minoꝛ pp flã sua friditate debilitãs vtutẽ ꝛ multitudineꝫ mãe: ꝛ ꝗlitate sua ipsaꝫ dissoluẽs ꝛ angustiãs. Uñ multũ diuersificat̃: ꝛ ei⁹ spissitudo fit vt magnitudinẽ recuperet. Est g̃ summatim pulsus hic puus diuersus debilis ꝛ veloꝛ: ꝛ spissus: ꝛ mollis rõne mãe hũide peccãtis ꝛ remollientis arteriã

suo vapore. Auic. vero de hoc pulsu loquens inqt. Pulsus est puus submersus siue deposit⁹ debilis ⁊ rarus ĩ pͥmis .i. ĩ pͥn° pᵒxismi. Est qdẽ submersus pp suffocatõez caloris a frigiditate viscositate: ⁊ multitudĩe mãe. rarus pp frigiditatẽ: vt supra: ⁊ fit frequẽs ĩ fine .i. ĩ ꝓcessu pp expãsionẽ frigiditatis. Nã fit vehemẽter frequẽs ĩ ꝓcessu. nõ tñ puus nisi ĩ pͥn°: ⁊ vehemẽtia spissitudinis ẽ pp puitatẽ ei⁹: nã eius pulsus ẽ minor pulsu tertiane ⁊ q̄rtane: ⁊ p cõsequẽs frequẽtior. ¶ Or aũt mior q̄rtane dubiũ videt̃: nã secũdo ð crisi inqt. Pulsuz ponit q̄rtana feb. ĩ pͥn° pᵒxismi ĩ dispõne puitatis: quã nõ seq̃t̃ alia egritudo pͥter ipsaz: ita ꝙ imaginaberis pulsuz eẽ strictũ: ligatum ad interiora retractum: neqꝫ etiã eleuari: ⁊ nõ elõgabit̃ ĩ hoc a dispõne naturali elongatione vehemẽti: ita ꝙ reddit pulsuz patiẽtis iuuenis similẽ pulsui eius q ẽ ĩ fine ⁊ vltimo senectutis: ⁊ ibidẽ dicit ꝙ nõ põt discernere iter tertianã ⁊ q̄rtanã eo ꝙ p pulsuz ĩ pͥmo die nõ ẽ medicĩe artis ĩ aliquo pp ipz eẽ sic manifestũ. Vñ ẽt dixit allegato loco. Si cognouisti pulsũ patiẽtis ĩ sanitate sua: nõ indiges ĩ significatõe q̄rtane significatõe alia oĩno. Et q̄rto colliget de q̄rtana. ẽ puior pulsus q̄ȝ sit ĩ flãtica. ¶ Oppositũ scripserũt Serapio haly ⁊ Aui. ¶ Dicẽdũ: ꝙ pulsus in flãtica ⁊ q̄rtana ad magnã ꝑuenit puitatẽ: ꝙ qñqꝫ est tãta vt hesitare faciat sapiẽtes: q̄ sit maior. verꝫ ĩ quotidiana vera de flãte nãli pulsus ẽ minor q̄ȝ ĩ q̄rtana: ceteris semp paribus seruatis. nã flã ẽ frigidius melia: ⁊ ceteris paribus ꝯsueuit sp: aut q̄si sp cũ maiori multitudĩe materie moueri: ⁊ cũ hoc tñ stat ꝙ ĩ aliq̄ flãtica: vt ð flãte dulci: aut salso: nõ multũ putrefacto pulsus sit maior. In sũma tenẽdũ ꝙ ceteris paribus minus ẽ ĩ flãtica: et ꝙ auctores hi ꝓcesserũt cũ vario iudicio: qdã oppositũ crediderũt ꝙ siccitas hũoris ita ĩdisponat arteriã: vt cũ frigiditate sua sic melia pulsuz plus puificet. qdã ꝯtrium pp rõnes dictas ð flãtica pulsus itẽsiue ẽ minor: ⁊ tu hec ꝯsidera. ¶ Et restat vt q̄cq̄ȝ dicamus de raritate eius: ⁊ ne in disceptationibus stet̃: Dicẽdũ ꝓ nũc ꝙ text⁹ Aui. cõiter reptus ẽ corruptus: ⁊ dꝫ eẽ similis textui haly: qui nõ expͥssit de tertiana: sꝫ solũ de q̄rtana. Vñ lr̃a Auic. sic dꝫ inchoari: ꝙ frequẽtia ⁊ puitas flãtice vehemẽtior ẽ: q̄ȝ puitas ⁊ frequẽtia q̄rtane: ⁊ puitas flãtice vehementior ẽ q̄ȝ puitas tertiane: ⁊ nõ tãgit ĩ his frequẽtiã. Sũt aly aliter dicẽtes quos ꝓ nũc expositoribus relinquo. De h pulsu dixit zoar. Pulsus ĩ pͥn° debil' ẽ ⁊ occult⁹ pp fortẽ ꝯstrictionẽ arteriaꝝ. In statu vero debilis ẽ puus ⁊ gracilis pp puitatẽ caloris: Et de ipso pulsu tandẽ dixit Auic. ꝙ cognitiones pulsus supra febrem flãticaz: sunt ex debiliorib⁹ cognitionib⁹. p pulsuz .n. difficillime iudicatur sup eã. Iõ scdo de crisi scribit̃: ꝙ ad cognoscẽdaz hãc febrez oꝫ cognoscere pulsuz patiẽtis sani. ¶ Et de hoc pulsu me expediẽs dico cũ Herardo supviatico. In hac febre pulsus fit mollis ab hũore: ⁊ latus pp descensionẽ a multitudĩe mãe: ⁊ tard⁹ pp caloris puitatẽ: ⁊ diuersus ĩ fortitudĩe ⁊ debilitate: qr nã aliqñ dñat̃ mãe: ⁊ tũc ẽ fortis: aliqñ eꝯ: qr sub mã grauat̃: ⁊ tũc ẽ debilis: ⁊ ali⁹ addit ꝙ ẽ absqꝫ ordĩe ĩ sua diuersitate: ⁊ ẽ rarior ⁊ minor pulsu tertiane ⁊ q̄rtane ĩ q̄libet q̄tuor tempoꝝ eius. ¶ Postrẽo scito ꝙ Hal. ĩ terapẽtica ad glauconẽ. scripsit ꝙ pulsus q̄rtane tãto ẽ mĩor pulsu flãtice: quãto pulsus flãtice: ⁊ rarior pulsus tertiãe. h ãt ĩuenir̃ p tactũ ẽ difficile: lꝫ dicat ĩ li° dr̃iaꝝ pulsus has dr̃ias p tactũ cõprehẽdi posse.

¶ De pulsu flãtice ex flãte nãli. Rᵉᶜᵃ XVI.

Pulsus est puus cũ velocitate ⁊ spissitudine ⁊ mollicie arterie ⁊ manifesta diuersitate: ⁊ velocitas eius ẽ pua: ⁊ hoꝝ oĩuz effectuũ cause ex p̄dictis liq̄de habentur.

¶ De pulsu quotidiane. Iam dictum est.

¶ De pulsu flãtice de flãte salso. Rubrica. XVII.

Pulsus est velocior ⁊ spissior: q̄ȝ in quotidiana: ⁊ ĩ ea q̄ ẽ ex flãte dulci pp humorẽ eẽ calidiorẽ: ⁊ ponere maiorez necessitatem. Unde Rogerius. Pulsus est maior velocior ⁊ frequentior q̄ȝ ĩ alys: ⁊ minus mollis: ⁊ loquitur de quotidiana ex flegmate salso.

¶ De pulsu flegmatice de flegmate vitreo ⁊ acetoso. Rubrica XVIII.

Quoniam flegma vitreũ est multe frigiditatis: ⁊ multũ virtutez opprimens ex pte vtriusqꝫ. hinc pulsus sunt parui ⁊ minores q̄ȝ ex flãte dulci ⁊ nãli. Itẽ ⁊ velocitas parua pp frigiditatem non ponẽtem magnã necessitatẽ: ⁊ ex cõsequẽti nõ est pua spissitudo: ⁊ pariformiter dicat̃ de pulsu flegmatico ex flegmate acetoso. Unde Auic. in ea cuius cã est flegma vitreuz vl' acetosuz frigus multiplicat̃ valde: ⁊ rigor .i. horripilatio: ⁊ est frĩditas eius pp frigiditatẽ horũ flãtum multũ maior: est tñ in vitreo dixit Herardus supviatico. pulsus in pͥncipio debilis: ⁊ occultus pp fortẽ cõstrictionẽ arteriarum. In statu vero debilis est puus ⁊ gracilis pp puitatem caloris. Nam q̄ȝto flegma est frigidius tanto fac̃ pulsum minorẽ ⁊ debiliorẽ ⁊ tardiorẽ in pͥn° accessionis. ¶ Postremo scito: vt Gal. in ꝯgregationibus. spissitudo pulsus venit ex paruitate multa: puitas quoqꝫ ex grauedine virtutis pp humoris multitudinẽ: vt qð deficit in magnitudine: reddat in spissitudine: ⁊ per hoc sic cõprehendes pulsuz in liparia ⁊ empiala: de quo infra.

¶ De pulsu feb. flãtice ꝯtinue ⁊ latice. Rᵉᶜᵃ XIX.

Dicatur pro eius pulsu ꝙ eius pulsus est similis pulsui piodice continue similis in spẽ: vel sibi ꝓportionabilis: sic ⁊ alia signa eaꝝ sũt similia: verꝫ in ꝯtinua calor semper est additus supra calorẽ piodice sibi ꝓportionabil' ĩ mã: ⁊ pp hoc pulsus aliquãtulũ variat̃ a pulsu interpolate: vt qr maior est necessitas euẽtandi: pulsus nõ erit ita puus: vt in periodica: ⁊ sic de alys differẽtys. Similiter dicito de pulsu latice: de cuius signis inquit Auic. sunt sicut reliqua signa flãtice pͥter eradicationez.

¶ De pulsu empiale. Rubrica XX.

Pulsus vt serapio ẽ grossus .i. plen⁹ ⁊ sepatus .i. rarus in cõparatione aliaꝝ flegmaticarũ: ĩ se tamẽ velox: ⁊ frequẽs respectu eius: qð erat ĩ sanitate: ⁊ haꝝ dr̃iaꝝ causa patet intelligi causam empiale ⁊ causas harũ differentiarum. de quibus supra.

¶ De pulsu lipparie. Rubrica XXI.

In lipparia pulsus vt supra ẽ puus ⁊ leuis: ⁊ Isaac addit: et debilis: ⁊ refert ad lippariã flãticam. In colerica aũt dixit Guilielmus adest puitas velocitas: ⁊ spissitudo: ⁊ in vtraqꝫ ẽ diuersitas: ⁊ cause hoꝝ omniũ ex habitis mãifeste sũt.

¶ De pulsu sincopalis humorose. Rubrica XXII.

Dixit Auic. q̄ȝuis illud qð vincit: cũ hoc sit puitas tarditas ⁊ raritas: ẽ itaqꝫ pu⁹ pp oppressionẽ v̄tutis a mã frigida multa versus cor mota: in cuius motu vehemẽter debilitatur v̄tus: vt sic ad sincopim ꝑueniat: ⁊ ipsa sic suffocãte: ⁊ est tardus sic non aucta: sed diminuta necessitate. ⁊ similiter de raritate dicatur. Si dicatur. xy. terapentice, secũdo capitulo. sic scribit̃ loquẽs de pulsu fe. sincopalis humorose ⁊ minute haꝝ arteria fm alia

tempora.s.a pñcipio paroxismi rarius ⁊ tardius pulsat omniū q̄litercūq; frebricitātiū: cū tñ scriptū sit supra: ꝙ pulsus flātice sūt spissiores q̄ꝫ q̄rtane: nō tñ velociores ꝑꝑ v̄tutis debilitatē. ergo multo magis erit hoc in sincopali. ¶ Dicēdū ꝙ ī pñcipio cū mā̄ h⁹ fe. moueat̄ siue effūdatur circa cor: ꝑꝑ qđ sincopim cāt hinc sic, ī corde pmo ponit frigiditatē a qua calor extinguit̄: ⁊ sic v̄tus debilitat̄ etiā multitudine coadiuuāte cū sua viscositate mō stante mā̄ sic cū tali frigiditate cor nō febrit: sꝫ cū putrefieri ⁊ calefieri incipit: tūc incipit febris ⁊ auget̄ necessitas: et tūc pulsus velocitat̄ respectu ei⁹ q erat ī pñ°: mā̄ sic cum sua frigiditate nocēte: nō tñ aliorꝫ febricitātiū respectu. Ista tñ mā̄ nō ē sic v̄tuti rebellis vt flegma vitreū: sꝫ rōne loci vehemēter ledit. ꝙ si mā̄ vitrea ad ipꝫ locū moueret̄: cū sit v̄tuti extraneior maiorē ī pulsu ꝑuitatē faceret: sed tale circa cor repiri nō ꝯtingit nisi mōstruose: neq; flā̄ crudū siue vitreū ē ita ꝺ facili de loco ad locū fluxibile. ¶ De pulsu sincopal' minute. R̃ca XXIII.

In hac febre v̄tus multo magis debilitatur: ⁊ citius cadit. q̄re pulsus erit minor valde q̄ꝫ in humorali: ⁊ qm̄ mā̄ ē colerica acuta: sic ī pma sui effluxione ad cor ī eo ponit necessitatē: quare velocitat̄ ⁊ pulsus: ⁊ cuꝫ ꝓ ampli⁹ putrescit magis velocitat̄: ⁊ frequētat̄. ꝙ si fuerit venenosa interficiēs: ⁊ v̄tutē ilico dissoluēs: tūc pulsus fit minim⁹ tard⁹ ⁊ rarus ⁊ tard⁹: nā̄ sic amplius arteria mouere nō potēte. Or si sic ñ vltimabit̄ in debilitate tūc fiet tard⁹ ꝑuus ⁊ frequēs: vt de v̄miculoso supra.

¶ De pulsu quartane pure. Rubrica XXIIII.

Quartana vt secundo de crisi ī pñ° paroxismi ponit ī dispōne ꝑuitatē pulsus debilitatis tarditatis ⁊ raritatis eius: quā ñ ꝯseq̄t̄ egritudo alia ꝑter eā: ⁊ imaginat̄ ꝙ in pñ° paroxismi fit vena solida coartata vl' stricta q̄si trahat̄ ad interiora: ⁊ ꝓhibeat̄ eleuari: ⁊ cum incipit ponit pulsuꝫ habētis eā: q̄ꝫuis sit adolescēs: scđm dispōnē ei⁹ pulsus q ē ī vltima senectute: ⁊ dicit. si tu cognoueris pulsuꝫ ei⁹ ī sanitate sua: aut tetigisti eū ī egritudine alia ī pmo paroxismo febris: nō erit tibi necessariū cōsiderare ī signo alio: donec tu cognosces ꝙ ipsa sit q̄rtana: qm̄ ꝯuersio pulsus ad tarditatē ⁊ raritatē ē ī iceptōe eius supflua valde: ⁊. 18. cōtinētis. Non pōt eē tale pñcipiū pulsus nisi ī q̄rtana. i. cū talib⁹ drys ī pñ° paroxismi. et 16. ꝯtinētis. Nō pōt eē tale pñcipiū pulsus ī q̄rtana. i. cuꝫ talibus differētys ī pñ° paroxismi. Et. 16. ꝯtinētis. Tp̄e augmēti velox ꝓculdubio erit ⁊ spissus: facta tñ equa rōne de pulsu ī augmēto tertiane erit minor valde. Et ibidē. Si post cessatiōeꝫ febris videris pulsuꝫ eē vehem̄tioris raritatis pulsu nā̄li: manifestū ē ꝙ ē quartana. In statu aūt vt serapio ē magn⁹ ⁊ cōstātiū: ⁊ apparet ī eo diuersitas multa. Unde Isaac. in vltima vero. i. ī statu ē magn⁹ ⁊ plen⁹ ꝑꝑ fortitudinē motus materie nature repugnātis. Et Auic. subdit ꝙ hic pulsus est durus ꝑꝑ siccitatem humoris exiccātis arteriā. vnde sic nō bene pōt se eleuare: ⁊ in altū extēdere: vñ accidit ꝙ fit sicut pulsus serin⁹ .i. durus. Itē ē equalis cū nō moueт̄ ī tp̄e quietis: sed in tp̄e mot⁹ ē diuersus valde ꝑꝑ grossiciē hūoris v̄tutē multū aggrauātē. Quidā ꝙ ē decliuis ad equalitatē in pñcipio respectu pulsus flāticе: q2 mā̄ q̄rtane magis vniformiter calefit q̄ꝫ flātice. Et dixit Auicē. Pulsus quartane melior ē pulsu flātice ī ꝑuitate ⁊ frequētia: q2. s. nō ē ita paruus: nec ita frequēs. nō erat ita ꝑuus: q2 v̄t⁹ ē fortior in quartana: ⁊ quātū facit ī febre flātica ad tarditatē pulsus debilitas v̄tutis: vñ recuꝑat ꝑ frequētiā: tm̄ facit ad tarditatē pulsus q̄rtane melior ꝑuitas. i. nō tāta quāta ē tarditas in flātica. Uñ pulsus quartane ē similis pulsui flātice ī tarditate: dixitq;. eius diuersitas ē maior diuersitate aliaꝫ febriū ī pñ° paroxismi: q2 ē ex mā̄ grossiori: tūc magis grauāte nām. Verꝫ tñ in sua diuersitate respectu flātice pulsus magni ⁊ plures in ista q̄ꝫ ī illa: sed respectu colericaꝫ sunt pauciores: ⁊ dixit. apud inceptionem paroxismi addit̄ tarditas ⁊ frequētia sua. Dicūt q̄dā ꝙ lr̃a ē corrupta ꝯdicens Galieno ⁊ alys: ⁊ vult dicere sua raritas: ⁊ hoc supra ꝺ flātica: ⁊ tu ibi. Nōnulli aūt lr̃aꝫ sic saluare volūt: vt ꝙ voluerit Auic. ꝙ q̄ꝫuis addat̄ tarditas ⁊ raritas: tamen plus additur tarditas q̄ꝫ raritas: ita ꝙ pulsus fit magis tardus q̄ꝫ rarus: quoniam paruitati pl⁹ recompensat virtus debilis per frequentiaꝫ q̄ꝫ per velocitatē: additur ergo sua frequētia nō absolute: imo sic additur raritas: sꝫ ī cōꝑatione ad tarditatē. Et subdit Aui. deinde cū iā calor incipit eleuari: ⁊ expādi incipit pulsus magnificari ⁊ fieri velox: ⁊ frequēs: ⁊ sic habet̄ ꝙ ī pñ° est debilis ꝑuus tard⁹ ⁊ rarus subtil' siue strictus ⁊ dur⁹. In aug^to magnificat̄ ⁊ velocitat̄ ⁊ freq̄ntat̄. Uñ Gerar. Pulsus ē ꝑuus tard⁹ ⁊ rarus valde diuersus subtilis valde ⁊ gracilis: sꝫ addit̄ ī velocitate ⁊ frequētia duꝫ approꝑiquat stat⁹. Et addit Gilbert⁹. Fit magnus ⁊ plenus: q2 in augmēto. Et iā haꝫ differētiaꝫ cause innotuerunt: iō eas sic relinquo. ¶ Et scito ꝙ lꝫ ī omni putrida sistoles sit velocior ⁊ maioris diuersitatis q̄ꝫ diastoles: tñ in q̄rtana hic plus accidit respectu tertiane: q2 humor ē grossus multū incitās plus ad sistolē q̄ꝫ ad diastolē: sꝫ q2 ī tertiana humor ē ardens subtilis: econtra est ⁊c̃.

¶ De pulsu q̄rtane note flātice. Ruca XXV.

Dixit Auicēna duricies venarum est minor in ea q̄ꝫ ī alys notis q̄rtanis: q2 ei⁹ mā̄ ē minus sicca. Et dicit Gordoni⁹. Pulsus magis diuersificatur: ⁊ ē ꝑuior: ⁊ magis occultus: vt videat̄ ex tali materia virtutem plus grauari: ⁊ necessitateꝫ minorem imponi.

¶ De pulsu quartane note ex adustione sanguinis. Rubrica XXVI.

Pulsus attestat̄ dñio sanguinis. est eniꝫ pulsus plenior ⁊ rarior ⁊ fortior q̄ꝫ in alys: ⁊ vene maiores ⁊ pleniores ⁊ vergit ad vndositatem.

¶ De pulsu quartane note ex adustione colere. Rubrica XXVII.

Dixit Auicenna est maioris velocitatis ⁊ frequentie. dixit Gerardus. q̄ꝫ in ceteris quartanis: q2 eius calor est intensior.

¶ De pulsu quartane note ex adustione melācolie nā̄lis. Ruca XXVIII.

Auctores nō expresserūt: aut q2 dereliquerūt ea nota ex signis q̄rtane pure. q̄ huic satis pñt adaptari: aut q2 raro accidit meliaꝫ nā̄lē adustā putrefieri: ꝑꝑ ipsi⁹ siccitatē itē̄saꝫ: sꝫ tñ aliqñ accidit: ⁊ de his que rarissime accidūt nō ē scia. scđo ꝺ crisi. Quidā tñ dicūt ꝙ pulsus ī ea ē minor durior ⁊ debilior q̄ꝫ ī ceteris: ⁊ tu ꝯsidera. Naꝫ ex causis de ipsius humoribus assignatis hec ⁊ similia poteris inuestigare. ⁊ hec de quartanis ⁊ quintanis: ⁊ h9. sufficere volo.

¶ De pulsu erraticaꝫ. Rubrica XXVIIII.

In eis pulsus occultus paruus ⁊ spissus sentitur: vt Ga. pma ad glauconē: ⁊ non habent he febres certuꝫ moduꝫ: neq; certā horā affligēdi: sed iōrdinate sūt in suis accessiōib⁹: ⁊ iō male poterit ꝺ his diffiniri

¶ De pulsu ethicarum. Rubrica XXX

ET galienus secūdo de crisi: qꝛ raro accidit ethica incipiēdo: ⁊ de his q̄ raro veniūt nō ē scia: hinc ipse ⁊ ceteri auctores supersederūt ī ponendo signa ethicā ꝓcedētia: ⁊ iō ad ipsā ethicaȝ manifestātia deo duce ꝓsequar. Pulsus ē durus ꝓpter siccitatē arterie ⁊ male cōplōnis ī tota. ē etiā pp eādē cām minutus ēt pp vacuitatē arterie: ⁊ ī his est gradus ꝫ gradū duriciei maioris aut minoris. ꝓpea puꝰ pp debilitatē v̄tutis silr̄ plus aut minꝰ vt de duricie. Velox pp auctā necessitatē: ⁊ ē ꝫm vnā habitudinē fixus. s. qꝛ nō pmutat̄: vt ī ceteris febribꝰ: ī qbꝰ recipit magnam varietatē: ⁊ hoc merito tēpoꝝ ipsius febris. Pulsus aūt ethice nō mutat̄ nisi pp cām accidētalē ei extrinsecꝰ occurrētē. vt ē cibꝰ ⁊ potꝰ somnꝰ ⁊ vigilia. Nā vt Gal. ꝑmo. de differētys maxīe ⁊ indubitabilis cognitio ethice est cū patiēs supgressus fuerit: oēs horas suspectas: q. s. sunt hore ī qbꝰ esset vel esse dȝ suspitio aliq̄ ex accensiōe siue ex acerbatiōe febris exhibe patiēti cibū: ⁊ si videbit̄ pꝰ eius assumptionē p vnā horā vel duas oībꝰ tāgētibꝰ ipȝ hēre additamētū caliditatis: tūc ille iudicādus ē ethicꝰ: ⁊ hoc est signū qđ auctores ꝓpꝛiū ⁊ inseperabiliter attribuūt ethice: nō remanet aūt fixꝰ tūc: qm̄ ad maiorē velocitatē cōuertitur: ⁊ hoc ex accidētali cā. de causis autē huius ī ꝑsentiarū ad nos ptinere nō videt̄: hinc eas multifarias reliquo. ¶ Et qm̄ signa ꝑme speciei sunt multis occultata: pp qđ dixit Auic. ꝙ ē difficilis cognitōis: hinc ⁊ pulsus eiꝰ male cognoscit̄: qm̄ a nāli dispositione non multū elongat̄: ⁊ ē pulsus ī qua hesitāt medici. ¶ In secūda v̄o spē sicut signa alia manifestari incipiūt: ita ⁊ signa ethice a pulsu sumpta iam manifestant̄ plus ⁊ minꝰ ꝫm ꝙ remotiora aut ꝓpinquiora sunt ethice tertie spēi: ī qua pulsus iam dictus cū iam dictis differētys ē valde manifestus. imo manifestissimus. Dixit tm̄ Gal. allegato loco ꝙ scđa spēs facit pulsuȝ debilē puū ⁊ durū simul: et cū trāsmutat̄ ad tertiā: qꝛ. s. trāsit ad talē fac̄ additionē ī debilitate puitate ⁊ duricie ⁊ spissitudine: qꝛ hec oīa sunt multo magis manifesta in tertia q̄ȝ in secūda. ¶ Et de pulsu secūde spēi inqt Auic. Vehemens fit duricies pulsus: pp siccitatē vehemētē arterie: ⁊ eius debilitas ⁊ paruitas ipsius: pp vehemētē debilitatē v̄tutis: ⁊ ex eadem cā fit multū frequēs: qm̄ oȝ vt cuȝ frequētia recuperet. ¶ Qꝛ si ex apāte acciderit: vt ꝯsueuit: tūc si apa nō resoluitur: additur frequētia ⁊ velocitas: ⁊ fit de genere eius qui nominatur cauda muris: qui procedit de paruo ad minorē: ⁊ de frequenti ad frequentiorem.

¶ De pulsu ethice senectutis. Rubrica XXXI.

DIxit Gal'. in libro de tabe auctoritate philippi ꝙ pulsus in hac dispōne ē puus ⁊ rarus: ⁊ hanc antiqui febrē frigidā appellare consueuerunt: ⁊ anhelitus est similis ꝓpter paucitatē necessitatis: ⁊ ex ꝓpriorībꝰ signis ē ꝙ anhelitus ē frigidus: ⁊ nō calidus pp malā cōplōnem frigidā cordis: aut ī eo positam a vaporibus frigidis eleuatis a mā frigida existēte in alia pte corporis: aut pp resolutionē ⁊ liquefactionē hūiditatū corporis a caliditate factā: quare innata caliditas debilitat̄: ⁊ succedūt frigus ⁊ siccitas: ⁊ fit pulsus puus rarꝰ ⁊ durus: aut supflua euātio īfrigidās: aut vsus rerū supflue īfrigidātiū: vt fit in febribꝰ arsiuis ⁊ ethicis. ¶ Et dicit Auic. Pulsus corum nō ē sicut pulsus habētiū ethicā: imo ē puus debil'. Et rarus pp ꝯrias causas dictas de pulsu patiētiū ethicam: nisi fortis fieret debilitas: imo fortissima: q. s. sit tanta ꝙ faciat pulsum: ita paruū tardū: qđ nō sufficiat satis facere necessitati: vnde oporteat vt recōpenset̄ cū frequētia: ⁊ ꝓpē dixit ī illis ī qbꝰ aduēit: hec ethica ex potu aque frigide. s. fit pulsus tardus ⁊ rarus: sed frequēs hoc quādo nō esset tante frequētie: ꝙ extingueret vehemēter calorem: sed tamē sua frigiditate induraret arteriaȝ ⁊ eā ineptā redderet: ⁊ inobediētē dilatationi: in tali enī casu: qꝛ nō satisfacit plene propter pulsum paruū tardū: oportet ꝙ succurrat cum frequentia.

¶ De pulsu feb. pestilētialis. Rubrica XXXII.

DIxit Auic. Pulsus in hac febre ē ꝫ plurimū frequēs ⁊ paruus: paruus pp debilitatē v̄tutis: frequēs pp necessitatē cui nō potest virtus debilis satisfacere cuȝ magnitudine: ⁊ fit vehemēs ꝫ plurimū ī nocte nō qdē ꝫm magnitudinē: sȝ ī frequētia: qꝛ magis frequētatur q̄ȝ de die. calor ēt ⁊ spūs retrahūtur ad intra fugiētes frigiditatē noctis: ⁊ tenebras: quar̄ addit̄ necessitas: ⁊ virtus debilis pp necessitatem auctā magis frequentat: qdā ꝙ pp hoc magnificat̄ pulsus nō absolute: sed in cōparatiōe ad pulsum diei. Dixit Guilielmus. Pulsus ē velox frequēs: ⁊ debilis: ⁊ augmētat̄ in nocte: ⁊ sistoles ē maior diastole: qm̄ maior ē necessitas expellēdi vapores putridos venenosos ꝯclusos: q̄ȝ euētādi calorē: ⁊ nō tm̄ ē maior absolute: sicut in alys febribꝰ putridis: sed etiam respectu aliaꝝ febriū putridaꝝ: vt ī hoc sit maior respectu sue diastolis. nam in hac febre multū debilitat̄ virtus etiā a qualitate occulta plus q̄ȝ in alys febribꝰ: ⁊ iō in ea multum angustatur anhelitus: vt Auic. Neqȝ he febres cōsueuerūt eē multe caliditatis: ⁊ ꝓpterea exteriꝰ quiete apparēt: ⁊ si intus ꝯturbent. ¶ Et hic aduerte ꝙ qn̄qȝ hec febris interficit sua venenositate plusq̄ȝ putredine sua: vt secūda aut tertia die: in quo casu pulsus non multū variatur a seipso sano: propter non induci necessitatem a qualitate manifesta: qꝛ a caliditate. vn̄ ꝑnceps. Et quādoqȝ est de his febribꝰ: qꝛ in pestilētialibus. ī qua non percipit eger: neqȝ tangēs propinquus multitudinē caloris: ⁊ non alteratur pulsus: ⁊ vrina magna alteratione: ⁊ cū hoc ipsa est interficiens velociter: ⁊ dicitur qn̄qȝ: qꝛ qn̄ nō ē merito putrefactionis humiditatum. ad quā sequit̄ ebulitio notabilis. sed magis putrefactiōis venenose aeris: tunc pulsus sic non mutatur: qꝛ. s. fiet magnꝰ velox ⁊c. sed bene mutat̄ quo ad differentias consequētes debilitatem virtutis: qꝛ scilicet fit paruus ⁊ inordinatus ⁊ debilis. considera.

¶ De feb. apostematum. Rubrica XXXIII.

ET eo tantum pro nūc dicat̄ cū de ipso īfra magis: qꝛ đ pulsu apostematum: ⁊ cum principe. Et pulsus quidem in febribus apostematū intrinsecorum est pulsus febriuȝ putredinis: quia paruus ī principio: propter suffocationē caloris a materia: que mouetur velociter. constrictionis: quia sistolis vt in putridis dicebatur. apud statum: quia scilicet tempus expulsionis fumorum capinosorum: deinde magnificatur sic vigorata virtute ob expulsionem malorum fumorum eam prius opprimentiuȝ. fit ⁊ velox ⁊ spissius ꝫm membrum ⁊ materiam: quoniaȝ apostemate existēte in membro carnoso venoso: ⁊ arterioso: ⁊ materia sit sanguinea: fit spissius maior velocior ⁊ frequentior. econtra vero si fuerit in membro frigido: ⁊ materia frigida fuerit: vt infra: eritqȝ alterius ⁊ alterius spēi ꝫm ꝙ in alio ⁊ alio membro erit: vt qđ si fiat apostema in membro panniculoso fiet pulsus serrinꝰ. Si in carnoso mollis. ⁊ similiter de alys. Et tu cōsidera ēt ex dicēdis.

¶ De pulsu feb. cōpositaꝝ. Rubrica XXXIIII.

SEd quia ĩfinitis modis q̃si ↄtingit naturas febriũ adiuicē ↄiungi: hic ꝑticularis ſmo de pulsib⁹ eoꝝ bñ haberi nõ põt: sed h̃ vnũ vl'r dicã: ꝙ queadmodũ ſigna alia de ipsis hñr ꝑ ↄpõnē ipsoꝝ ita ⁊ pulſus noticia habet̃ per cõiunctionē dr̃iaꝝ pulsus.

¶ De pulsu emitritei veri ⁊ nõ veri. R͡ca. XXXV.

DIxit Auicē. Pulsus ĩ emitriteo fit mĩoris magnitudis velocitat̃ ⁊ freq̃ntie q̃ȝ pulsus tertiãe pure: ⁊ eȝ fit minoris tarditatis ꝑuitatis ⁊ raritatis q̃ȝ in flãtica. naȝ col'e cal'itas iuuat ad magnitudinē plus q̃ȝ in fl'atica pura vel simplici ⁊ frigiditas flãtis de nec̃itate remittit: vt mĩoꝛ sit q̃ȝ in colerica pura. Vñ ĩ 2°. de dr̃itys col'a dñante pulsus ē velocioꝛ: ſȝ flãte dñante subdñant̃ signa col'e ex pulsu sumpta. vt vbi gr̃a. dñante flãte sistoles ē maioꝛ ꝑꝑ ml'tã plenitudinē humoꝝ exciēdoꝝ: vt ꝓpe in pulsu cũ mã flãtica in vo emitriteo ad ĩtra venas claudat̃ ⁊ col'a dñante pulsus fit velocioꝛ. Et absolute fit in eo pulsus vehemẽtioꝛis ꝑuitatis ⁊ tarditatis q̃ȝ in nõ vo: in quo. s. putrefit ad ĩtra vẽas col'a ⁊ extra flã. ex his hr̃ q̃lis est pulsus nõ veri. ¶ Assignare ãt oĩuȝ ↄpõnũ dr̃ntias pulsus nedũ difficile: ſȝ mihi visum est ſuꝑfluũ q̃ðdã ⁊ veluti ĩpol'e. Nã de his ↄpõnib⁹ nõ hẽmus nisi pauca nomĩa: ⁊ iõ volo vt ð his hec q̃ sic dicta sunt a nobis in p̃ntiaruȝ sufficiãt sperãs ex habitis: de simplicibus supra in cognitionē cõpositoꝝ facil'r ꝑueniri posse.

¶ De pl'su ĩ ꝑticl'arib⁹ morbis ↄtigẽti. R͡ca. XXXVI.

CAuse pulsus tres sũt ↄtẽtiue. s. virtus nec̃itas ⁊ instr̃ȝ: in quarũ altera cũ lesio accidit in pulsu quo ad suas dr̃ias variatio ↄtingit: virt⁹ nãq̃ȝ fortis alys parib⁹ pulsuȝ fortē ⁊ magnũ facit. Cum vo ledit̃ ⁊ debilis fit debilē ⁊ paruũ. Cõsil'r nec̃itas aucta pulsuȝ facit fortē saltē accñtal'r: vt supra de pulsu forti simil'r ⁊ magnũ: diminuta vo ↄrias opatur dr̃ias: sicq̃ȝ suo opat̃ mõ instr̃ȝ cũ in eo accidit lesio: vt ide fiat ĩobediẽs. nã obediẽtia ē cã magnitudĩs ⁊ ĩobediẽtia velocitatis ⁊ ꝑuitatis: cũ. s. vt⁹ ꝑꝑ ei⁹ ĩobediẽtiã: vt ꝑꝑ duriciẽ ei⁹ ⁊ hõ magnitudinē facere nõ poterit: q̃re opȝ vt loco magnitudinis eo sic leso ꝑuitate cũ velocitate vtat̃: sicut appet in exẽplo de portatoꝛe supra posito q̃ frequẽtat in portãdo pondus: cũ in vna vice magnũ ferre nõ possit. ¶ Et ꝓsequẽs de vtute dõm vtutē multipl'r ledi posse: cui⁹ lesionē tactoꝛ ꝑ̃ncipal'r ↄsiderare hȝ: aut. n. ledit̃ ꝑ viaȝ aggrauatiõis suffocatiõis ⁊ oppssiõis: vt in ꝑ̃n°. febriũ flãticaruȝ a multa mã pẽdẽtiuȝ: aut maturato apate tali: aut leditur ꝑ viã male ↄpl'onis cal'e calorē resoluentis: vt in morbis accidit ĩcẽsiuis: aut a mala ↄpl'one frĩda spm̃ extinguẽte: aut mala ↄpl'one siue venenosa: siue nõ q̃uolibȝ calorem ĩminuẽte. In qb⁹ oib⁹ q̃ȝtitateȝ mãe locũ ⁊ mẽbꝝ ĩ quo ē ↄsiderare oȝ: vt infra: qm̃ plus ⁊ min⁹ in suis dr̃ntys pulsus variat̃. nã si mã multa fuerit: ⁊ in loco cordi ꝓpiquo: vt in causone plus ledit vtutē q̃ȝ maioꝛē q̃ȝtitas talis materie ĩ loco remoto. Cõsil'r mã ledẽs si ĩ mẽbro fuerit ꝑ̃ncipali: vt ĩ cerebro plus virtutē ledit: q̃ȝ si in brachio fuerit: aut in mẽbro alio nõ ꝑ̃ncipali. ¶ Et cũ breuis sit ⁊ efficax ꝑ exemplũ doctrĩa. Iõ anteq̃ȝ ad alia ꝓcedã de his exẽpla ponã: ꝑ q̃ ⁊ tactoꝛ in sĩlib⁹ pulsus dr̃ias cõprehẽdere poterit. Et initiũ faciã ð his q̃ vtutē debilitãt ꝑ viã dissolutiõis siue resolutõis: de quoꝝ nũero doloꝛ ē: q̃ vtutē maxĩe dissoluit: vt scðã ꝑ̃mi de cãis q̃ ꝓueniũt ex doloꝛe. ¶ Et ꝓsequẽs ꝑ̃mo ð doloꝛe. Dico ꝙ doloꝛ in ꝑ̃n° sui humores cõmouet ⁊ spũs ⁊ caloꝛē ĩflãmat sic ipsis ↄcurrẽtibus ad vnũ: vt doloꝛi resistãt ⁊ ipȝ refrenẽt: ⁊ sic ĩ ꝑ̃n° caliditatē excitat ⁊ nec̃itatē euẽtãdi adducit: quare cũ vtus adhuc fortis sit: ⁊ nõdũ resoluta sic pulsum in ꝑ̃n°. sui magnificat velocitat: ⁊ freq̃ntat. Cũ vo doloꝛ ꝓcedit in cui⁹ ꝓcessu debilitat̃: ⁊ resoluit̃ vt⁹ ꝑdit̃: vt supra magnitudo ⁊ velocitas: ⁊ acq̃rit̃ ꝑuitas ⁊ spissitudo. Qȝ si ꝑseuerauerit vt vtutē multũ resoluat fiet ide pulsus vmiculosus ⁊ formicãs. Qȝ si nõ cessabit sequet̃ raritas maxĩa postq̃ã mortē expectabis ĩfirmi. Et in his gradus eē: aut ĩteruenire credat̃: ꝑꝑ qð ĩpol'e q̃si foret sic de eo oĩa ꝑticularia particulariter loq. sufficiat. n. ꝙ generalia sic dicant̃ propter que ad particularia deuenire poterit.

¶ Sic suo dicat̃ mõ de oĩ cã tali: vt si cui supueĩret caliditas accñtalis ꝑseuerãs: pariformiter dicẽdo suo mõ: qꝛ ꝑ ↄriũ de cã frĩda extinguẽte: qm̃ ipsa in ꝑ̃mo occursu vtutē debilitãdo hũoꝛes ↄgelãdo siue infrĩdãdo: ⁊ sic nec̃itatē minuẽdo pulsuȝ paruũ debilē ⁊ tardũ efficiet: ꝓcedẽsq̃ȝ pulsuȝ minoꝛē ⁊ tardioꝛē ⁊ rarioꝛeȝ opabit̃. Qȝ si vltra processerit ad tarditatem ⁊ raritatem perueniet pulsus: cui ⁊ moꝛs succedet ĩ vltĩo: q̃ pl'ius maxĩe ĩueniunt̃ ĩ illis in qb⁹ caloꝛ extiguit̃ a re ꝑ̃ter nãm frĩda venẽosa: vt ĩ his q̃ opiũ: aut iusq̃amũ ĩ q̃ȝtitate assumpserit ĩ qb⁹ ꝑ̃ter has accidit diuersitas: vt. s̃. de pulsu pestilẽtiali. Cõsil'r in lesis a mala ↄplexiõe frigida nõ venenosa cõtingit. q̃re ⁊c̃. Et tactoꝛ semꝑ de his attẽtus sit ⁊ h̃ bene rimetur.

¶ De cã aũt mãli vtutē oppmẽte: ⁊ suffocãte sic dicat̃: qm̃ oĩs talis ē aut apósa: aut nõ apósa. Qũo aũt nõ apósa vtutē grauet: ex cui⁹ q̃ȝtitate ꝓueniũt pulsus dr̃ie iã dcm̃ est in de pulsib⁹ febriũ hũoꝛaliũ: q̃ si a tactoꝛe recte ↄsiderabunt̃ in dr̃iaꝝ pulsus noticiã: q̃ ob mãȝ venire ↄsueuert̃ facile ꝓueĩet. Reliquuȝ q̃ est: vt de apósa grauãte exẽpla ponamus. Apostemata aũt in duplici repiunt̃ differẽtia. Eoꝝ quidē alia calida: alia vo frigida.

¶ Et cal'a ꝑ̃mo expediamus: qꝛ potentioꝛa: de qbus cum Auer. 4°. colligȝ sic scribemus. Eoꝝ pulsus tensi sunt ꝑui veloces ⁊ freq̃ntes vary cũ varietate serrini. Tẽsio q̃dē fit ꝑꝑ mãm organũ extẽdẽteȝ. Paruitas ꝑꝑ ĩobediẽtiaȝ ĩstrumẽti duriciē ⁊ asperitatē eius ↄsequẽteȝ velocitas ⁊ spissitudo ꝑꝑ recõpẽsatõȝ magnitudĩs quã amisit. Serrinitas aũt qꝛ organũ extẽsiõi ĩobediẽs factũ ē ⁊ inequal'r ꝑtes extendunt̃ vt vna alteri resistat: ꝑꝑ qð motui serre assimilat̃. Qð si fuerit cal'm colericũ pulsus erit frequentioꝛ in colerico: q̃ȝ in sanguĩeo ꝑꝑ fortitudinem caloꝛis: ⁊ magis ad ḋrinitatē declinãs cũ siccitate col'e mẽbꝝ siue instr̃m magis ĩdurabit̃. Et hãc diuersitatē in pulsu ĩ suis dr̃ntys ex apate cal'o saniãte repiri credat̃ nisi ↄopantia ex ꝑte hũiditatis aliũde ↄtingeret pulsuȝ mollē reddentis. ¶ Et scito ꝙ cũ in ꝑ̃n° pulsus est ḋrin⁹ facta saniatione: qꝛ mã ĩ saniē ↄuersa pulsus efficit̃ vndosus ꝑꝑ ↄñtem hũiditatē ⁊ leuitatē a vapoꝛib⁹ nõ multũ moꝛdacib⁹: sed hũectãtib⁹: ⁊ tũc minuit̃ velocitas ⁊ spissitudo ꝑꝑ caloꝛē accñtalē sic q̃etari ⁊ minui ꝑꝑ diminutõeȝ mãe ⁊ ei⁹ maturatiõeȝ. vñ 2° affo. Circa gñatiõeȝ sanici febres ⁊ doloꝛes magis accidunt q̃ȝ facta sanie. Qȝ si mã saniosa mala foret ⁊ illaudabilis. tũc sic nec̃itate magis aucta accñtia fierẽt seuioꝛa ⁊ pulsus fieret velocioꝛ ⁊ spissioꝛ: quare cõsidera tactoꝛem ⁊c̃.

¶ Flegmaticoꝝ vo pulsus ꝑu⁹ ē ⁊ rar⁹. ꝑuus q̃deȝ ꝑꝑ debilitatē vtutis: ⁊ rar⁹ ꝑꝑ augmẽtũ frĩditatis. Qȝ si pulsus tẽsus erit h̃ ex hũiditate cõtinget ⁊ ḋrinitate carebit: ꝑꝑ qð ↄclude pulsuȝ ĩ pleuresi flãtica nõ oĩno sĩl'eȝ eē pulsui pleuresis col'ice: ⁊ h̃ cadit ꝑscrutatio an in flãtica pleuresi sit serrinitas in pulsu q̃ ponit̃ vt signũ eẽntiale pleurek ↄsidera. ¶ Sȝ ē aduertẽdũ ꝙ lȝ cõiter in apatib⁹ ↄtigit pulsuȝ in suis dr̃ntys mutari: ẽt qꝛ febrē ĩducũt. ⁊ sic pulsus velocitant̃ ml'to plus: nõ tñ in apatib⁹ frĩdis h̃ nec̃io

euenit:qñ ꝯtingit mām apatis esse multā fridā aut paucā:aut eē in mēbro exteriori a corde multū remoto: ꝛ si in corde sit mutatioēꝫ nō faciūt:tñ mutatioēꝫ in mēbro i quo sūt opanꝛ pulsuꝫ ipsiꝰ mēbri mutādo ob forte dolorem quo calor ꝛ spūs mēbri iflāmaꝛ. Qꝫ si apa molle fuerit pulsuꝫ causabit vndosuꝫ. Qꝫ si cū h fridū valde fuerit pulsuꝫ faciet tardū ꝛ raꝝ. Si vo duꝝ frinū. ¶ Sꝫ ꝑ his ꝯsidereꝛ textꝰ Aui.pᵒ tertij de signis litargie in pnᵒ. Ingt necia ē febris in oi apate facto ab hūore putrefacto: veꝝ in litargia ē febris lēta: qm mā est flātica: ꝛ iō pulsus sūt pui debiles tardi ꝛ rari tādē i pnᵒ ꝙ cū putrefit mā magnificanꝛ ꝛ velocitanꝛ ꝛ freqntanꝛ. Sed qꝛ in karabito mā est calā colrica:aut sanguiea colerica:aut adusta:hinc pul.sūt velociores ꝛ freqntiores: ꝛ lꝫ magnificenꝛ: nō tñ multū pp iobediētiā instri: ꝛ maxie in vā mā sic panniculū cerebri occupātē:pp qō arteria extēdiꝛ ꝛ iduraꝛ ꝛ pulsus ad frinitatē decliat. Qꝫ ꝯcurrit vtutis debilitas. Dicitur qm ad frinitatē declinat:qm nō absoluit ab vndositate:maxie qñ est a sanguie colerico:sꝫ h pcipue facit humiditas cerebri. Et qm in mēbro tali:qm accidit vt pulsus sit spasmosus:ꝛ spasmū nunciat:de quo ifra.

¶ Melicoꝝ plˀsus durus ē ꝛ asp pp hūoris siccitatē ꝛ est tardus ꝛ rarꝰ ꝛ ad frinitatē māifeste decliat: ꝛ cū his ē occultus. ¶ Aduertēdū tñ est ꝙ aliqñ pōt eē ꝯpantia ex pte hūiditatis tanta: vt frinꝰ pulsus ide nō fiat:dico ēt in colericis. ꝛ iō aduertat tactor. vñ vt supra qñ saniaꝛ apa pulsus ꝯuertiꝛ de serrino ad vndosuꝫ pp hūiditatē ꝛ lenitatē q ipm ꝯsequnꝛ. nā remotis vaporibꝰ mordacibꝰ ꝛ febre q in pnᵒ saniatōis aderāt instrm aliqualr remolliꝛ. Vñ ꝯsequiꝛ vndosus ꝛ maxime: qꝛ sic iā paucificata mā instri tēsio iā minuaꝛ: ꝛ velocitas minuiꝛ ꝛ spissitudo aliqualr dimiuta necitate: ꝛ h nisi sanies mala ꝛ illaudabilis fuerit: vt dictuꝫ est. ¶ Molle vero apa pulsum mollem reddit ꝛ vndosum.

¶ Varianꝛ pulsus in suis dꝛntijs tēpoꝝ apatis varietate. nā in eiꝰ pnᵒ ꝛ augmēto fiūt pulsus: vt supra de calō ꝛ frigido. Et qm accñtia in statu augmētanꝛ ꝛ virtꝰ debilitaꝛ sic fit eo in tpe augmētuꝫ in velocitate ꝛ spissitudie. Qꝫ si statꝰ ꝑlōgabiꝛ velocitas destruetur ꝛ augeꝛ spissitudo ꝛ fiet formicās:sic in vtute debilitata āpliꝰ ꝑcedēte. nā in statu vtus debilitaꝛ pp conamē ipsiꝰ ꝯ mām morbi: ꝛ ga eo tpe maxie est a mā vtus oppssa. ¶ In declinatiōe vo: qꝛ mā minuiꝛ ꝛ exitura opaꝛ: ꝛ sic exonerata nā pulsus fortis fit: ꝛ sic cessabit tremor ꝛ itelligaꝛ de tpibꝰ quo ad accñtia. Ex qbꝰ colligeꝛ ꝛ si silitudinē hñt apata oia q ad ea q dicta sunt: tñ alijs pibꝰ semp maior ꝛ notabilior fit mutatio in calō qꝫ in frigido. ¶ Et h vnū pcipuū attēdatur ꝙ in apatibꝰ a qbꝰ febres eueniūt accidit pulsus mutatio fm mutatoēꝫ febri ppriaꝫ: in reliqs vo fm māe ꝑpriā essentiā. ¶ Mutaꝛ ēt ab eis pulsus sui qtitate: qm magnū ceteris paribus facit dꝛntias maiores: vt in pnᵒ: multa exñte mā apꝯsa magis vtutē suffocante oppmēte pulsus minores ꝛ debiliores ꝑueniūt: vbi si minor fuerit qtitas minꝰ pui fient. ¶ Varianꝛ quoqꝫ variatoē membri in quo fiūt: vt si ꝯtingat ipm fieri in mēbro pāniculoso neruoso: vt in pleura. tūc fit extensa arteria ꝛ indurata pulsus pueiet durus ꝛ ieqlis ꝛ cōiter frinus. Qꝫ si in mēbro hūido fuerit: vt in pulmōe: vt vbi gra. in piplemōia. tūc pulsus fiet mollis: ꝛ vndosus: fietqꝫ tremulus pp cōitatē habitā cū corde. nā ei cor cōpatiens pulsuꝫ tremulū cābit: erit tñ magnꝰ pp necitatē auctā ꝛ obediētiam istrumēti velox ꝛ freqns. ¶ Pariformiter si in cerebro fuerit. Fueritqꝫ calm vel frigidū inde tales ꝑueniēt pulsus: de qbꝰ paulo añ. ¶ Iteꝫ apa calm epatis sanguineū pulsum causat mollē vndosuꝫ magnū velocē ꝛ frequētēꝫ: vt .i4. tertij. Qꝫ si fuerit colericuꝫ siccitate colere erit minꝰ mollis: ꝛ respectu illius ꝛ silis serrino ꝛ vehemētioris frequētie ꝛ velocitatis. In frido aūt est lenitas pulsus paruitas pp debilitatē vtutis: ꝛ minoraꝛ velocitas ꝛ frequētia ad minoratoēꝫ necessitatis. Qꝫ si calm fuerit debilitatur vtus: vt dcm est: sic a mā apatis grauata: sed frequentabiꝛ: vt succurrāt necessitati cui magnitudine ꝛ necessitate satisfaccre nō pōt. ¶ Et ꝑpterea ab Auicē. apa tale actuale appellaꝛ ad similitudinē eiꝰ qui paꝝ ꝛ frequēter mingit: etiā qꝛ ad ipm modicus ꝛ freqns ꝯsequiꝛ mictꝰ.

¶ Apostema vo renū facit pulsuꝫ ꝯsimilr paruuꝫ: nō tñ ita paruum ꝑpter virtutē in eo minus debilitari: qꝫ in eo qō est in epate: facitqꝫ frequētē: qꝫobrem Auicē. eū appellauit stranguriatē: qꝛ similē strāgurie: que est guttata vrine emissio. dicit tamē Auicē. i6. tertij de signis apostematis calidi renū: ꝙ pulsus eius nō hꝫ minoratioē in inceptiōe reliquarū febriū paroxismoꝝ sue febris quā hꝫ in inceptiōe reliquaꝝ febriū: ꝛ tu cōsidera. ¶ Ubi vo apostema fuerit in mēbris multi sensus: vt sunt os stomaci ꝛ diafragma. tūc faciet pulsum spasmosum ꝛ sincopiçantē: qm ad tale sequiꝛ pulsus spasmati vel sincopiçati: eo ꝙ est valde debilis: vt sunt in spasmo ꝛ sincopi. Sic itaqꝫ tactor mēbri nobilitatē amplectiꝛ materie peccantis quātitatē locum ꝛ membroꝝ compōnem: que ipsi istrumēto deseruit. ¶ P. accipiatur ꝙ sicut qualitates actiue ipsi necessitati deseruiunt: qꝛ caliditas ꝛ frigiditas: ita ꝛ passiue instrumentū due preparant ꝛ indisponunt: vt inde ex eis reddaꝛ obedientia: ꝛ inobediētia durꝰ. s. ꝛ mollis: qre accidit i eo serrinitas vndositas ꝛ diuersitas: vt supra sepe exēplificatū est: q oēs dꝛrie maiores ꝛ minores hñtur: vt maiori aut minori cuꝫ his cōicatione se habente. Queres de actiuis necessitatis itelligēda est. Vñ absolute: vt supra deducto impediūto caliditas maior pulsus maiores ꝛ minor mīores facit: sicqꝫ velociores ꝛ freqntiores. Eꝫ de friditate dicaꝛ q ita neċitatē minuit: sic caliditas adaugeꝛ: qre tactor i his pus bñ speculeꝛ si dꝛias pulsuuꝫ diligēter hrē voluerit: vt ꝑ ea faciliꝰ ad egritudis noticiā ceterarūqꝫ dispōnū pulsu agnoscibiliū pueniat: ꝛ ad vitatē: quā nobis sꝑ apire digneꝛ yhs xps dñs noster q solus via lux ꝛ vitas ē ad illumināda mortaliū corda: cui ꝑ ceteris bonis a me actis semp grās ago: ꝛ si nō quas debeo: saltē quas possum porrigo: quas misericorditer suscipere dignetur semper ad laudem eius.

Caplm vltimum de significatiōibus ꝛ ꝑnosticis a pulsu sumptis.

Cum per pulsum significare voluerimꝰ ꝑrimo attēdas si masculus ē aut femia id ē sexū: etatē: deide ꝯplōnē: hitudineꝫ: tps āni: regionē: ꝛ si femia pgnās sit etiaꝫ ipregnatoēꝫ: ꝛ ex his ꝯiecturabis qlis dꝫ eē pulsus nālis egrotātis ex his q pcesserūt: ꝯprehēdēsqꝫ qtū h pternālis a suo distet nāli. Qꝫ si ante infirmitateꝫ sollicitus fuisti de nāli: vt supra adhuc de eo euidentius significabis. ¶ Posteaqꝫ situm corporis considerabis egrotantis queꝫ postergare non debes: quoniā in varia figura iacēdi variatur ꝛ pulsus: vt verbi gratia: si supra sinistrum brachiuꝫ iacuerit: cum sic accidat compressio ex tali cōpressione fit ad ipꝫ concursus sanguinis ꝛ alioꝝ humoꝝ ꝛ spūs. vnde accidit pulsus occultatio: quare ne decipiaris brachiū tanges oppositū: ꝛ si inueneris ipsum eleuatū ꝛ forteꝫ scias occultatioēꝫ ꝛ debilitatē illius brachij ex cōpressiōe ꝑcedere. ¶ Tertio vide ꝛ attende ne ex causa extrinseca occurrente sis deceptus in de eo significando. Nam quandoqꝫ ex gau

dio ⁊ tristitia cãue alia sit ĩ pulsu mutatio q̃ sic ex nisi co-
gnita ⁊ iuestigata re nõ ꝯphẽdit̃. Nã cũ filiꝰ gdã egrota-
ret amore ancille p̃ris nimiũ captꝰ hesitareturq; q̃lis hec
foret egritudo a medico expto notificata ẽ. nã cũ digitis
pulsuz tãgeret: neq; eũ diuersuz iueniret: stati cũ ancilla
camerã igressa ẽ: mutatꝰ ẽ pulsus ad magnitudinẽ ⁊ velo
citatẽ ex gaudio ĩpo sic ꝯtiue tãgẽte ꝙ cuz ꝯphẽdisset de
amore stati suspicatꝰ ẽ: rẽq; notauit: deĩde secrete ordina
uit: vt sic ãcilla camerã igrederet̃ scdã in visitatiõe: sicq;
factum est ⁊ cõpertũ est: vt amore ancille lãgueret: cuius
cura fuit coniunctio maris cum femella.

¶ Post hec ad significatiões ipsiꝰ veniẽdum. Cũq; vides
parẽ ieq̃lẽ pulsũ ĩ lateribꝰ signũ ꝙ cã ẽ vtrũq; latꝰ capiẽs
siue totũ. Qꝫ si ꝯphẽdes ĩ altero tãtũ maiorẽ ieq̃litatẽ tc
in eo cãm latere situari scias. Qꝫ si p̊ iequalitas maior in
brachio dextro ꝯphẽdet̃: pp quã iudic ꝫ cãz ĩ latere dex
tro collocari: deĩde ꝯtiget ꝙ ieq̃litas maior in brachio si-
nistro ꝯphẽdat̃: tũc scias egritudinẽ pmutari ad mẽbruz
nobile d̃struit̃ egrotãs. i. morit̃: ⁊ tu bñ ꝯsidera. ¶ Pul-
sus eq̃l' ⁊ fortis: vt ĩ li. de flõmia sp significat fortitudinẽ
v̇tutis ⁊ abũdãtiã spũs ĩpellẽtis ĩ arteriã ⁊ obediẽtiã ĩstr̃i
cũ q̃dã mollicie vl' tẽperamẽto iter duꝝ ⁊ molle. ¶ Pul
sus v̇o magnꝰ p̃ter nãz cũ aduenit hñti pulsuz paruũ ĩ sa-
nitate vl' mediocrẽ iter magnũ ⁊ paruũ sic̃ feruorẽ ⁊ distẽ
perãtiã febrilẽ põt significare ⁊ corpis laborẽ vel ire ĩpe-
tuositatẽ vel calorẽ corpori extrĩsecꝰ adueniẽtẽ aut coy-
tus cõcussionẽ ⁊ silia: ⁊ iõ tactor cõplexionẽ cordis ⁊ totiꝰ
p̊mo bñ ꝯsideret. ¶ Et pulsus altꝰ siue eleuatꝰ significat
significatiõe magni sz nõ ita ĩtense: ⁊ h̃ siue sit nãl'r talis.
¶ Cõsil'r pulsus significat lõgꝰ: cũ eo. n. ẽ spũuz abũdãtia
in lõgitudĩe arterie porrectoꝝ. ¶ Jdẽ pulsus latꝰ ⁊ cũ h̃
significat abũdãtiã hũiditatis ĩ corpe v̇tutez grauantis.
¶ Pulsus ãt depssus occl'tꝰ ꝫ nãz v̇tutis d̃bilitatẽ d̃nũ-
ciat ⁊ p̃ duricie ĩstr̃i ĩobediẽtiã ad dilatãdũ ⁊ eleuãm. ipse
. n. vtpl'm ẽ durꝰ. Qꝫ si p̃ter nãz tal' fuerit defectũ spũs et
caloris ĩnati ostẽdit. ¶ Et curtꝰ ꝫ nãz paucitatẽ spũs et
caloris nãlis circa cor mãifestat ⁊ mẽbroꝝ ĩbecillitatez.
Sz curtꝰ p̃ter nãz si curtitatẽ ꝯtiuabit ⁊ ĩ lõgitudinẽ nõ
egrediet̃ d̃fectũ spũuz ⁊ v̇tutis significabit. Si aũt nõ cõ
tinuabit: sz statiz regrediet̃ in lõgitudĩe nãz conflictã ⁊ se
ꝯhẽtẽ vt vires suas reassumat ⁊ ꝯ morbuz deiceps opet̃
nũciabit. ¶ Subtil' v̇o ꝫ nãz cordis siccitatẽ significat
⁊ arteriaꝝ ⁊ talis p̃ter nãm appens in febribꝰ acutis ẽ si-
gnũ pessimum significãs magnum spirituum defectum.
¶ Pulsus paruus significat econtrario pulsui magno.
¶ Pulsus quoq; fortis significat spirituum abũdãtiam
instrumenti obedientiam ⁊ ex consequenti virtutez for-
tez debilis v̇o econtra. ¶ Uelox ꝫm nãz significat d̃ñiũ
cal'itatis abũdãtiã spũuz ⁊ instr̃i obediẽtiã. Sz p̃ter nãz
tal' icẽsionẽ caloris inãlis significat. tardꝰ eꝯrio. ¶ Spis-
sus v̇o necessitatẽ attractiõis aeris multi significat ⁊ v̇tu
tis debilitatẽ: q̃ nõ põt magnificare: nec pulsuz velocita-
re: vt sic vna attractiõe possit satisfacere: q̃re cuz pluribꝰ
recõpẽsat: ⁊ rarꝰ significat eꝯrio. Dixit Cõstã. rarꝰ fit: aut
calore debili ⁊ v̇tute forti: sz locutꝰ ẽ in sanis fride cõpl'o-
nis q ex paucitate caloris modica egent refrigeratiõe ⁊
v̇tꝰ eoꝝ q2 sana fortis existit sufficiẽs in vna attractione
aeris q̃ztitatẽ neciaz attrahere: ⁊ hãc nota expõnez: q̃ tibi
forte in pl'ibꝰ adiumẽto erit. ¶ Dicũt gdam si in acuta ⁊
ꝯtinua febre pulsu exñte magno veloci ⁊ frequẽte nulla
fcã deliberatiõe febris pulsus subito rarꝰ fiat sine patiẽ-
tis alleuiatiõe mortẽ significabit: q2 ex h̃ ꝯphendet̃ v̇tu-
tez in vltio debilitari. ¶ Pulsus durꝰ nãlis siccitatẽ cor
dis ⁊ arteriaꝝ significat nãli siccitate vasa tẽdente. Du-
rus v̇o p̃ter nãm cũ fluxũ hũoꝝ denotat sanguineoruz ⁊

colericoꝝ in mẽbra neruosa subĩtrantiũ ⁊ ap̃a gnãntiuz.
vñ causat̃ tẽsio in neruis ⁊ arterys ⁊ venis: quoꝝ tẽsiõe
pulsus durꝰ causat̃: ⁊ cũ h̃ debilis spissus paruꝰ ⁊ velox:
paruꝰ est ex ĩobediẽtia instr̃i: debilis ex v̇tute nõ potẽte
dilatare: velox ⁊ spissus vt satisfaciat nec̃itati: ⁊ ẽ iordina
tus ex angustia ⁊ afflictiõe v̇tutis q̃re nõ põt ordinẽ ser-
uare: sz mõ minꝰ mõ pl's dilatat ꝫm ꝙ estuatio maior est
⁊ mior. ¶ Et scias ꝙ in pleuresi: ⁊ ĩ alys ap̃atibꝰ p̃ãnicu-
loꝝ pulsus variant̃ ꝫ varia tẽpora ap̃atis. nã in p̊n.° ẽ mi
nus durꝰ minꝰ d̃bilis ⁊ minꝰ iordinatꝰ minꝰ velox ⁊ fre-
quẽs: ⁊ est mĩor eo ꝙ in p̊n.° apostema ẽ adhuc paruum ⁊
paruã facit partiũ tensionẽ ⁊ v̇tus ꝓtunc est satis fortis.
vñ põt tũc magnificare arteriã ⁊ meliꝰ dilatare ⁊ ordina
tius ꝓcedere. Jn augmẽto v̇o ⁊ statu: q2 repletio auget̃ ⁊
apostema magnificat̃: duricies auget̃: ⁊ sil'r debilitas et
puitas ⁊ iordinatio: ⁊ auget̃ velocitas et spissitudo aucto
calore. Jn d̃clinatiõe v̇o pulsus paulatiz redit ad dispõnẽ
nãlẽ. Qꝫ si ap̃a indurat̃ addita ꝯstipatione corpis arterie
pulsus fit durior ⁊ subtilior: ⁊ occultat̃: q2 arteria ẽ ad di-
latandũ magis ĩobediẽs: sz ẽ minꝰ velox ⁊ frequẽs dimi-
nuto calore. Et si pulsus pseuerat durꝰ post resol'onẽ mãe
periculũ significat: q2 significat ĩdurationẽ: q̃ ad dissoluẽ
dũ est difficil': ⁊ sic significat morbi lõgitudinẽ ⁊ v̇tutl de-
fectionẽ. Dicit̃ ꝙ magna duricies in pulsu in pleuresi est
periculosa: q2 significat pleuresiz fore de colera q̃ mobil'
ẽ ⁊ furiose multũ molestãs v̇tutẽ vel significat ariditatẽ
vel exiccationẽ mãe: ⁊ sic eiꝰ difficilẽ resol'onẽ. Uñ ꝓcul-
dubio ꝓlongabit̃ ⁊ v̇tus opprimet̃ ⁊ suffocabit̃: q̃re peri-
culum est ne succũbat. ¶ Et scias ꝙ in frenesi nõ fit pul
sus ita durus: nec ita inordiatꝰ ⁊ fit fortior q̃z in pleuresi:
⁊ ideo sunt ad motiões frenetici fortiores q̃z pleuretici.
¶ Pulsus aũt mollis significat hũiditatẽ cordis ⁊ mol-
liciez corporis arterie ⁊ ꝯpl'onẽ hũidã totiꝰ corporis. Sz
pulsus mollis p̃ter nãm significat hũiditates corpis dis-
solui q̃ mẽbra ⁊ arterias remolliunt ⁊ relaxant ⁊ signifi-
cat ⁊c̃. ꝙ apostema maxĩe flaticũ in membris carnosis ⁊
hũidis ortuz ẽ sic̃ periplemonia: ⁊ litargia: ⁊ de his in p̃ce
dẽti cap.° ¶ Pulsus q̃q; plenꝰ significat abũdãtiã sãgui-
nis ⁊ spũs in vẽtriculis cordis ⁊ arterys ⁊ ẽ h̃ pulsus latꝰ:
repletio enĩ ad pulsuz latitudinẽ fac̃. Eꝯrio pulsus vacuꝰ
significat sanguis ⁊ spũs carentiã in corde ⁊ arterys q̃re
cũ ampliant̃ digiti sup arteriã arteria cedit ꝯpressioni: et
nulla hũiditas iteriꝰ ꝯclusa supabũdat: sz stati pulsus pp
inanitionẽ sui organi euanescit. Et pulsus gdẽ vacuꝰ si ẽ
cũ cal'itate significat ethicã vel sinthesiz. Et si cũ frigidi
tate caloris extinctionem significat. ¶ Pulsus calidus
membroꝝ caliditatez arterys circunstantiã significat ⁊
ipsaruz arteriaruz distemperantiã in caliditate spirituũ
⁊ humoꝝ in ipsis arterys cõtentoꝝ. Et pulsus quidẽ ca-
lidus: aut est calidus ex sanguine: aut ex colera: aut ex ca
liditate inserta membris calefaciẽte: ⁊ si ex sanguine pul
sus erit cum mollicie ⁊ mediocritate inter magnuz ⁊ par
uũ: ⁊ inter velocem tardum: ⁊ inter raruz ⁊ spissum: ⁊ erit
plenus ex vaporum ascensione replentiuz. Si vero ex co
lera erit durus ⁊ gracilis ⁊ frequens: ⁊ si ex calore inserto
membris erit vacuus ethicã aut ptisiz significabit. Pul-
sus insuper calidus aut continue sentitur calidus ⁊ signi-
ficat febrem continuam: aut interpolate ⁊ significat in-
terpolatam. ¶ Pulsus frigidus significat caloris natu-
ralis extinctionem et mortificationem: et si hic continu-
us fuerit ⁊ erit tunc iste pulsus vacuus et sint alia signa
deficiẽtis virtutis: dicunt medici: tunc fugiat medicus
⁊ p̃sbyteros ĩtroducãt. ¶ Pulsus eq̃lis significat v̇tutis
fortitudinẽ. ¶ Pulsus ĩcidẽs significat v̇tutẽ d̃bilẽ forti
ficari ⁊ releuari. ¶ Decidẽs v̇o v̇tutẽ supatã: ⁊ in ꝓstra-

tionez tẽdẽtẽ. ¶ Dn̄t q̄dā ꝙ pulsus q̄ ē lōgꝰ ⁊ latꝰ ⁊ q̄ est mediꝰiter durū ⁊ mollē aut parū ꝑ ↄclinās ad mollitiē significat dn̄iū sāguis. ¶ Pulsus vͦ lōgꝰ ⁊ strictꝰ q̄ cū h̄ erit velox ⁊ spissus attinēs duriciei significat dn̄iū colẽ. ¶ Et pulsus curtꝰ ⁊ latꝰ puꝰ rarꝰ ⁊ mollis significat dn̄iū fl̄atꝭ. ¶ Pulsus curtꝰ ⁊ subtil̄ tardꝰ ⁊ durꝰ significat dn̄iū melẽ. Scire .n. ↄbes ꝙ cal̄itas elōgat ⁊ friditas ↄcurtat ⁊ h̄uiditas dilatat ⁊ igrossat ⁊ siccitas ḡcilitat et coartat. ¶ Jnq̄t egidiꝰ. iūcta bōa ꝑitas .i. eq̄litas pulsus bōa fit. mala iūcto sinistro. Jmꝑitas vͦ reprobāda boni .s. pl̄sus laudāda sinistri. Nā vbi ꝓpositis q̄ sūt fugiēda duobꝰ eligē mobiliꝰ fuge: qd̄ ↄstātiꝰ extat. Et sic voluit ꝙ eq̄litas pulsus si ē iūcta cū bōitate pulsus bōa ē. si aūt cū malitia ē mala ⁊ eͦ ieq̄litas. Nā ipa iuncta bono ē mala ⁊ iuncta malo ē bōa. ¶ Cauda soricina tornatiua significat v̄tutē resurgere: finitiua vͦ v̄tutē cadere. ¶ Pulsus caprizās si tal̄ fuerit ꝑ nāz duriciē significat istrī: ⁊ eiꝰ rebellionem ad motū ⁊ v̄tutꝭ significat ↄbilitatē nō potētis arteriam mouere ↄcēter. Si vͦ ꝓter nām fuerit significat ꝙ in cā morbi ē diuersa dieta ⁊ diuersa mā: ⁊ resol̄o vaporis multa. dixit aūt ꝙ pulsus gazelinꝰ cū ↄbilitate v̄tutis ē malꝰ. ¶ Pulsus martellinꝰ: vt Aui. ē malꝰ ⁊ si tal̄ fuerit ꝑ nāz significat dn̄iū siccitatis ī corde ⁊ corpe. Et si fuerit talis ꝓter nāz significat cordis succēsionē ⁊ h̄uiditatis ↄfectū. ¶ Pulsus vndosus ē malꝰ: vt Aui. ⁊ significat h̄uiditatꝭ supabūdātiā ⁊ h̄uoꝝ turbationē: sudorē tn̄ futuꝝ nūciat. ¶ Pulsus serrinꝰ: vt Aui. ē malꝰ: ⁊ significat v̄tutis ↄbilitatē in febribꝰ acutis ⁊ mortē. ⁊ h̄ ↄsidera ꝑꝑ pleuresim. ¶ Pulsus ramosus significat māz morbi eē diuersam. ¶ Pulsus spasmosus spasmū significat futuꝝ. ¶ Pulsus formicās: vt Auic. ē malus: ⁊ ipe q̄dē v̄tutē significat ↄfectissimā ⁊ q̄si ablatā ⁊ ē ↄterior v̄miculoso. Et si q̄dez v̄miculosus ↄsinit ī formicātē in feb. acuta ex ↄsumptiōe h̄uiditatū ꝓueīt ⁊ oīo de vita īfirmi ↄsperādū est. Si tn̄ formicās regressū fecerit ad v̄micl̄osū mitiꝰ malū. ¶ Dicit Ga. ꝑ pulsuū. Cū apponis digitos sup arteriā. deiñ eleuas eos. deīde iteꝝ reapponis ipos ⁊ iuenis motū pulsus dimiūtū h̄ statꝰ pulsus ↄficiēs appellaṫ: qꝛ v̄tutē ↄficere significat. Et cū apponis manū sup arteriaz ⁊ iuenis motū manifestū: ⁊ q̄tiēs iteꝝ reapponis iuenis motū ī diminutionē tēdere q̄usq; total̄r cessat h̄ statꝰ dr̄ pulsus finitiuus: qꝛ vitā finire significat. ¶ Dixit Auic. diuersitas ī q̄ ē pulsus ītersectio vehemēs ⁊ motꝰ ↄbil̄: deīde succurrit vacuꝰ fortis suo cursu nō succurrēte .i. nō cōtīuo sꝫ ex momēto ad momētū ē mala valdē. ¶ Et dixerūt q̄dā cū pulsus sinister ē freq̄ns ⁊ dexter rarꝰ: ⁊ illd̄ ē cū ↄbilitate v̄tutis: tūc illd̄ ē significatio mala. ¶ Dn̄t q̄dā cū pl̄sus vniꝰ brachy diuersificaṫ ab alio: sic ꝙ vnꝰ ē bonꝰ ⁊ alter ē malus: tūc iudiciū sumiṫ a bono: cꝰ oppm dn̄t eē de v̄ria. naz q̄ñ ē aliq̄ñ mala: aliq̄ñ bona: tūc iudicium sumiṫ a mala. ¶ Gal. i. 14. pulsuū. Pulsus ↄbil̄ puꝰ ⁊ tardꝰ he tres spēs cū ꝓueniūt ad vltimū sūt valde timēde: ⁊ haꝝ dn̄i sūt in ↄtīua dubitatiōe. Et dīc ↄbilitas ī pulsu significat ꝙ ipiꝰ cā ē mala ↄpl̄o cordis. ¶ Ex q̄bꝰ oībꝰ bn̄ cōp̄hēdere pōt q̄sq; legēs q̄ꝫtū notia pulsus ē practicāti necīa: q̄ꝫtūue ipꝫ facil̄r ī mōboꝝ notitiā duc: q̄re oī studio diligētiaq; q̄sq; q̄ hac arte vti vl̄t: oīa alia postpōere magꝭ dꝫ: ⁊ his regul̄ attētiꝰ vigilare: q̄ꝫ ī friuol̄ ac fātasticis dubijs ↄ pulsibus īsudare. Hecq; ↄ pulsibꝰ sic scripta sūt ad laudē gl̄iāq; oīpotētꝭ dei p̄ris filij spūs sci: q̄ sic me illuīare dignatꝰ ē: cui grās q̄s possū refero: ago: ⁊ grās doctoribꝰ q̄ añ me in mā hac scripserunt Nicoloq; florentino ml̄tas: qui in re ipa sic cōfecta nō mihi paruo fuit adiumento. Amen.

¶ Explicit tractatus de pulsibus domini magistri Michaelis Sauonarole patauini.

¶ Tabula Tractatus de vrinis.

¶ Dubitationes de vrinis.

Finis.

¶ Incipit sũma ꝺ vrinis dñi Micha. Sauonarole pata.

Capitulum primum de descriptione vrine: ⁊ cõditionibus in eius visu attendẽdis.

VRina est aquositas sup̄flua i venis epatis vna cuꝫ massa sanguinea genita: ab eo qꝺ per venas emulgentes ad renes transmissa: in qb⁹ formã accipiẽs accñtalẽ: descendẽsq; per poros vritides ad vesicã: p eã tandẽ ad extra ꝓpellit̃: vt boni aut mali sit significatiua. ¶ Dicitur aquositas sup̄flua: qm̃ cũ massa sanguinea in epate generat̃ aquositas q̃ i duas sequestrat̃ p̄tes. Prima q̄dẽ ⁊ vtilis cũ sanguine mittitur ad ipsuꝫ subtiliandũ: vt p mẽbra penetrare possit. de qua Auic. prima primi de humoribus in fine: neq; est necessaria: nisi i nutrimenti attenuatione: ⁊ penetratione. Scđa vero tanq; sup̄flua p vias vrine euacuat̃. Uñ Aui. de ipso sanguie: allegata fen loquens ait. Cum aũt extrahitur. s. sanguis ⁊ ordinate ponit̃, in vias visu discernit̃: qꝺ sepat̃ in p̄teꝫ que est sicut spuma: ⁊ est colera rubea: ⁊ partem que est sicut fex ⁊ res turbida: ⁊ est melancolia: et partem que est sicut ouoꝝ albumẽ ⁊ ẽ flegma: ⁊ p̄tem aquosam q̃ est aquositas cuius sup̄fluitas vrina euacuat̃. Apto pilerõ p duodenũ: p̄mũ itestinũ ad ieiuniũ p̄uenit: ad qꝺ terminant̃. v. vene meseraice: a vena porte orte: q̃ dcã est vena cõcaua siue lactea: q̃ i cõcauo epatis generat̃: ⁊ tanq; a gnq; digitis man⁹ trahit̃ illud subtile ei⁹ ⁊ vtile: qꝺ ẽ hũorũ gnerationi ꝓportionatũ. nã qꝺ ẽ ex eo terrestre ad intestina descẽdit: vt i sequẽti caplo. Disseminat̃ itaq; deinde p venas minutas ipsi⁹ vene porte iaꝫ dicte orificys quaꝝ terminant̃ vene p̄ue ⁊ minute orte a vena chili orta a gibbo epatis. vñ fit q chilus ip̄e p totã epatis subaꝫ disseminat̃ iuxta seminationẽ ipsaꝝ venaꝝ: ⁊ hoc vt melior atq; facilior fiat ab epate digõ. prima primi. de generatione humoꝝ. Cũq; i istaꝝ venaꝝ vilis diuidit̃: fit q̃re epar totalr̃ tãgat totalitatẽ h⁹ chili. ⁊ pp hoc ẽ opatio ei⁹: tũc vehemẽtior ⁊ fortior ⁊ velocior: ⁊ tũc cogt̃. ¶ Ex qbus infert̃ q massa sanguinea: tã i cõcauo q̃ i gibbo epatis generatur: licet quidam tenuerũt ipsaꝫ in gibbo epatis p̄fectionẽ magis recipe: cũ tp̄amẽtũ gibbi sit melius eo qꝺ i cõcauo. Et nõ ꝓlixãs neq; oĩno omittens mãm: vt clarior p̄ticula reddat̃ descriptõis: ponũtur he ꝯnes. ¶ Prima. massa sanguinea tã i gibbo q̃ in ꝯcauo generari põt: vtrobiq;. n. ẽ vt⁹ epatis sanguifica. ¶ Scđa q p̄fecti⁹ ẽ tp̄amẽtũ gibbi. ¶ Tertia. ꝯtingẽs ẽ totũ chilũ i sanguinẽ i solo ꝯcauo trãsmutari: pꝫ. vbi chilus sit paucę q̃titatis facile passibilis: v̄tute ente forti. ¶ Quarta cõtingit eꝯ i gibbo epatis generari: ⁊ non i ꝯcauo vbi casus ponat̃ eꝯ. ¶ Quita q ₰m plurimũ fit vtrobiq; digõ lꝫ p̄us i ꝯcauo q̃ i gibbo icipiat. ¶ Et qm̃ hec digõ non fit nisi mediãte coctiõe i q̃ ẽ aliqd vt spuma. Aliquid vt ipostasis: aliqd sup̄flue coctũ h̄ñs de adusto: vt p̄tes subtiles calide: aliqd diminute coctũ: vt aquose: aliqd tp̄ate coctũ. Hinc ẽ q i massa sanguinea he oẽs cõp̄hẽdunt̃ p̄tes. Spuma. n. ẽ colera nãlis residẽs. nigrũ i fundo est melia. Qꝺ aũt ẽ diminute coctũ ⁊ assimilat̃ albugini ouorũ est flã. Rubeũ v̄o remanẽs ẽ sanguis. Et qꝺ ẽ sup̄flue coctũ h̄ñs ꝺ adusto ẽ cola rubea mala: q̃ cũ aquositate sup̄flua p vias vrie ad ex̄ mittit̃ tanq; sup̄flua: ⁊ hec ẽ cola tingẽs vrinã: ⁊ reddit eã salsaꝫ: cũ ex mixtiõe p̄tiũ aquosaꝝ pauci, aut p̄uati saporis: cũ p̄tib⁹ terreis adustis sicce cõplonis sapor salis causet̃: vt p̄ma p̄mi ꝺ hũorib⁹. Et iõ dcã ẽ vria: q̃si vrẽs ⁊ desiccãs siue mordẽs: ⁊ iõ lotio ex ea ꝯfert ipetigini ⁊ pustul' faciei. ¶ Dr̃. vna ⁊c. qm̃ in tali decoctiõe fit sepatio p̄tiũ aquosaꝝ a p̄tib⁹: q̃ receperunt ꝺcoctionẽ fortẽ ⁊ igrossationẽ: q̃ fuere q̃tuor hũores vtiles: iõ ꝯtigit eã eo tp̄e ẽt gnãri. Nã ip̄a aquositas colat̃ ab ipsis hũorib⁹: vt feꝝ a lacte i gnãtione casei p coagulationẽ siue ei⁹ igrossationẽ. Uñ isaac. vria ẽ colamẽtuꝫ sanguis ⁊ alioꝝ hũoꝝ. Et Egidi⁹. vt de lacte seꝝ se limpidus eliquat hũor: sic liquor vrie ꝺ massa sanguinis exit. ¶ Dr̃. ab eo qꝺ p venas ⁊c. Ubi sciẽdũ q a vena chili ꝺscẽdẽti oriũt̃ duo rami venaꝝ vocataꝝ emulgentes ab emulgeo. ges. q: attrahẽtes: quoꝝ vn⁹ tẽdit ad renẽ dextrũ: alter v̄o ad sinistrũ: p quos i renes ipsos aquositas: hec sup̄flua vria dcã descẽdit secũ portãs aliqd sanguis ⁊ vnctuositatis ad renes ipsos nutriẽdos. Uñ Aui. p̄ma p̄mi. ꝺ gnãtione, hũoꝝ. ad mediũ. Extrahit̃ g aq̃sitas: a sãguie i venis: q̃ ad renes descẽdũt ⁊ fert secũ sãguinẽ: g ad renes nutriẽdos sua q̃titate ⁊ q̃litate bonus existit: nutritq; renes vnctuositas h⁹ sanguineitatis ⁊ aquositatl. Ubi nota q i renib⁹ ẽ colatoriũ: siue pãnicul⁹ p quẽ vria colat̃: siue stillat̃: ⁊ ipse ẽ retinẽs sanguinẽ: ⁊ illud vnctuositatis: qꝺ ẽ ꝓ ipsi⁹ nutricatõe necessariũ ⁊ missum: ⁊ iste pãnus siue pãnicul⁹ rar⁹ ẽ siue vena emulgẽs rarefacta ad modũ colatory exñs i ꝯcauo renis: ⁊ per has porositates p̄t vria trãsire: sanguis aũt non colat̃. itaq; vria: ⁊ distillat iferi⁹ ad orificiũ: cui ꝯtinuat̃ por⁹ vritides: q descẽdit vsq; ad vesicã: per quẽ ⁊ vria ad eã. ¶ Dr̃. i qbus formã ⁊c. Nã formã subalẽ recipit i epate i quo ip̄a generat̃ vt ceteri hũores ₰m medicos. In vno quoq; ⁊ eodẽ generat̃ loco iuuatiuũ ⁊ id qꝺ ab eo superfluit. Est. n. vria masse sanguinee superfluitas ⁊ colamẽtũ: vt isaac supra. Accñtale v̄o q: apparẽtẽ i renib⁹ recipit. Uñ Egidi⁹ sui fact⁹ expositor. Quãuis vria subaꝫ ⁊ colerã ₰m habituꝫ recipiat i epate. In renib⁹ tñ ipsaꝫ ₰m sensuꝫ assumit: depurat̃. n. a sanguine ⁊ vnctuositate i renib⁹. ⁊ hoc ẽ qꝺ dicit: q cõpletiue fit i renib⁹: ⁊ secũdario. Quare cũ medicus sit artifex euidẽtie põt dici formã vrie i renib⁹ dari. accidẽtalẽ. puta ⁊ manifestã: sic fetui forma p̄stat̃ manifestatiõis cũ vterũ egreditur: ⁊ hoc ẽ qꝺ voluit egidius: cũ dicit q vrina dr̃: q: i renib⁹ fit: vna qm̃ vnitatẽ hoc ẽ formã recipit accidentalem: forma enim est que dat eẽ vnum: ⁊ ideo declaratum est de poris vritidib⁹: quomodo per eas vrina ad vesicam descendit. Et vesica est receptaculum eius: per cuius collum ad virgam: cui continuatur: ⁊ tandem per ipsam ad extra propellitur: vt notat experientia. In virga eniꝫ sunt tria foramina. Unde Aui. vigesima terty. p̄mo capitulo. i fine. Et i virga sunt meatus tres. s. meatus vrine: ⁊ meat⁹ spermatis: ⁊ meat⁹ alguadi. In medio autem stat canalis vrine oĩb⁹ maior directe tẽdẽs in vesicam: vt notat experientia ex intromissiõe cãdele: aut siringe i eã. ¶ Dr̃. vt boni ⁊c. vt tãgatur cã finalis: ꝓpter quã medic⁹ p̄ncipalr̃ de vria ꝯsiderat: ⁊ vt est superfluitas de consideratione: ⁊ dicitur boni vt sub termino cõp̄hendat̃ sanitas p̄sens vel futura vel neutralitas ꝯualescẽtie. Et dr̃ mali vt sub hoc verbo cõp̄hẽdatur egritudo presens vel futura vel neutralitas decidẽtie: vel etiã mors futura. Ex quo apparet quare dicitur sanitatis vel egritudinis enũciatiua. ¶ Et ex iam dictis possunt colligi cause quatuor ipsius vrine scilicet materialis: formalis efficiens: ⁊ finalis. Materialis est aquositas in chilo reperta: ⁊ permaxime que ẽ ex potu cũ potus sit cibo hũidior. Efficiens vero est epar: ⁊

Lotio ex vrina ofert impetigini et pustulis faciei

[T]ria foramina sunt in virga

principaliter ꝫm ptẽ eius gibbosam: cũ in eo fiat magis
sequestratio vrine a massa sanguinea. Et põt addi ꝙ re/
nes sunt cã efficiens secundaria: cuꝫ in eis vrina purgetᷣ
a sanguine ⁊ vnctuositate: vt supra. Formalis võ est ipsa
sua forma queãdmodũ ⁊ ceteroꝝ: vt forma aque ⁊ cete
ra: lꝫ positiue dicere possimus: vt mere pteriti ẽ formalᷣ
cã eiꝰ modꝰ sube aquositatꝭ. Finalis võ ⁊ absolute: vt nã
mũdet corpꝰ a tali supfluitate: ⁊ vt vesicã refoueat ex ta
li supfluitate: vt ex stercoribꝰ intestina. Sꝫ finalis pua/
ta siue spãlis: ⁊ cõmodosa ẽ illa q̃ i ðscriptõe ẽ explicata.
Et ex istis põt cõprehẽdere speculator si vrina ẽ gd sim/
plex vel cõpositũ. ¶ Ex qbꝰ oĩbus infertur ꝙ significa/
tio ab vrina sumpta est pncipaliter de dispõne epatis: et
maxĩe gibbi eiꝰ enũciatiua. Scdõ de dispõnibꝰ venarum.
tertio ⁊ minus pncipaliter sup porositates membrorũ:
⁊ ex ꝯsequẽti sup mẽbra. Vñ Auic. secũda pmi de vrinis.
pmo caplo. Scito ẽt ꝙ pma significatio quã vrina hꝫ ẽ
ex significatõe epatis: ⁊ viaꝝ aquositatis: ⁊ sup dispõne
venaꝝ: ⁊ eis mediãtibus alias demonstrat egritudines.
Firmior tñ eius significatio est illa significatio: q̃ ð epa/
te existit: ⁊ ppe de gibbositatis eius dispõne supra epar
tãq̃ȝ super cãm suã: qꝛ ca. existẽs in igne. Itẽ super venas
intelligẽdo venas mẽbrorũ: qꝛ a mã: q̃ est in venis deci/
ditur ps aliqua: q̃ cũ vrina ad extra mittitᷣ tingẽs vrinaꝫ
vel colorãs: vt si fuerit colera redditᷣ rubicũdior: si flã al
bior: ⁊ sic de alijs. Nã dato ꝙ i epate generetᷣ vrĩa: tñ pp
aduẽtũ materie ex venis mẽbroꝝ varioꝝ color variatᷣ:
⁊ sic significat ex ꝯsequẽti sup mẽbra: de quo ĩfra de ipo/
stasi. Sup vero venas emulgẽtes ⁊ ceteras vias vrinales:
qꝛ i eis modicã trahit morã: ⁊ qꝛ sũt pauci ⁊ ðbilꝭ caloris.
¶ Ex qbꝰ infertᷣ ꝙ iudiciũ sũptũ ab vrina: ⁊ spãliter ð ce/
teris mẽbris ab epate ẽ nõ efficax. ⁊ iõ ꝺꝫ alia signa ma/
gis ꝯsiderare: ne facile ex vrina qs decipiatᷣ. Circa quaꝫ
etiã multi ꝯtingũt errores pp inobseruãtiã ꝯditionũ cõ
siderãdaꝝ in eius inspectõe: de qbꝰ ĩfra. Ex qbꝰ apparet
q̃ȝ faciles sũt medici nimiũ de iudicio sũpto ab vrĩa cõfi
dẽtes. hi. n. cõpandi sũt vulgaribꝰ: q existimãt ne dũ mor
bos i vrĩa appere: sꝫ ẽt pmitiuas cãs cõprehẽdi posse: vt
ille q de curru cecidit medicũ pitissimũ calũniauit: qm̃
boues ⁊ currũ i eiꝰ vrĩa nõ cõprehẽdisset. ¶ Et ꝙ hec va
sint declaratᷣ. nã iudiciũ vrĩe ex multis peruertitᷣ causis.
q̃re nõ efficax. prĩo qdẽ ex pte cibi q̃ȝtitate ⁊ q̃litate sui.
q̃ȝtitate. n. multa opprimitᷣ calor: q̃re fit humoꝝ frigido
rum generatio: ⁊ inde vrina alba ⁊ discolorata. quãtitate
vero pauca: qꝛ tũc accenditur calor: ⁊ inde transit pars
multa in colerã vrinã tingẽtem. ⁊ in iudicio variantem.
Qualitate vero cũ p assumptionẽ cibi calidi inflãmatur
vrina: ⁊ p assumptionẽ frigidoꝝ remittitᷣ in colore vt ex
potu multe aque ẽ videre. Itẽ ex assũptiõe rei tingẽtis:
vt ẽ reubarbaꝝ cassiafistula: alcãna: olera: almuri: vinũ
qð nõ raro suo colore vrinã colorat. Auicẽ. secũda primi
de vrinis. pmo capꝰ. ¶ Scdõ ex pte motꝰ: qm̃ ex forti ex
ercitio iflãmãtᷣ spũs ⁊ hũores: ⁊ spãliter subtile sanguis
cũ sit qd vnctuosum: ⁊ ipsum in colerã ꝯuertitur rubeaꝫ
vrinaꝫ tingens. Et cõsilr fit iflãmatio ex ieiunio siue to/
lerãtia famis. Ira: rixa ⁊ hꝫ: q̃ apta sũt tingere. Vñ Aui.
Nec oĩa vrinã tingũt ꝫm citrinitatẽ: aut rubedinem. Et
fames est ex eis que vrinam vehementer tingunt. Con/
similiter quies superflua. nam per ipsaꝫ redditur corpꝰ
frigidũ ⁊ humidũ: quare vrina discoloratur. Tertio ex
pte assumptionis alicuius rei habẽtis euacuare materiã
que per vias vrinales expellitur cuius pmixtione vrine
color nominabitur. ¶ Itẽ quarto ex pte coytus haben
tis ĩpinguare vrinã. ¶ Itẽ ex pte etatũ: de quo in spãli.
magis. Vñ Auicen. allegato caplo. Amplius vrine pue
roꝝ significatio est pua: ⁊ spãliter infantiũ: ppea ꝙ lacte
vtuntur: ⁊ ꝙ mã tingens in eis est quiescẽs ⁊ submersa.
¶ Ex multis alijs causis facile variatᷣ veꝝ iudiciuꝫ de
vrina: vt patebit statim: quare de ea sola nõ multũ cõfi
dẽdũ in iudicãdo: vt quidam. pp qð hoc sic ampliaui: vt
appareat manifestus error: fuerũt tñ ⁊ nouicijs vtilia in
habẽdo verisimile iudiciũ ex inspectiõe vrine. ꝺꝫ plura
cõsiderare pter ea: q̃ nũc dicta sũt. Quoꝝ aliqua se tenẽt
ex pte ꝯtinẽtis: vt vrinalis. Quedã ex pte ꝯtẽti: vt vrĩe.
q̃dã ex pte loci: quedã ex pte post eius mictũ: quedaꝫ ex
pte tẽporis collectionis ⁊ pmansionis eiꝰ in vesica. Que
dã ex pte egrotãtis: quedã ex pte sexus: quedam ex pte
constitutionis anni. ¶ Ex pte ꝯtinentis: qm̃ ꝯtinẽs hoc
est vrinale. vt Auic. magnũ puum substantiam habens
nitidã sicut vitrũ claꝝ: aut cristallus. Magnũ quidem
vt vrina per ipsum sufficienter dispersa qualis substãtie
⁊ digestionis fuerit debite cognoscatᷣ: qð non cõtigit ipa
nimiũ ꝯstricta in paruo. Peruiũ vero vt spẽs vrine debi
te ptendi possint ad visum: ⁊ ne eo colorato confundatᷣ
color vrine. Debet esse rotũdũ i fundo: ne ex eleuatione
fundi ad supiora: vt est in ciatis engistarijs ⁊ fialis impe
diatur debita vnio supfluitatis ypostasiue. Ex qbus in/
fertᷣ ꝙ vrinale ꝺꝫ eẽ cristallinũ: aut vitri albi subtilis: et
non grosse substãtie: ut cõiter ob auariciã: aut pauptatẽ
fit. Nã species viridis vitri pmixte veniẽtes ad oculuꝫ
cum speciebus vrine variãt verũ iudiciũ de colore ipsiꝰ.
Similiter si fuerit albũ grosse substãtie: non ita debite
penetrant: sicut si esset subtile. Unde de grossicie ⁊ subti
litate nõ eque bene iudicatᷣ: ⁊ similiter neq̃ȝ ð colorᷣ. Vñ
sciẽdũ ꝙ cũ in grosso vitro alijs paribus plus sit de par/
tibus igneis q̃ȝ in subtili: accidit ut vrina rubicundior
siue magis ignea videatᷣ. Et ego pluries exptus suꝫ. Nã
fundebã vrinã ex vrinali grosso albo in ciatum album
subtilem: ⁊ ipsa minus ignea valde videbatur in ciato:
⁊ ideo sic agat practicus nouellus. Ex quo infertur ꝙ nõ
recte operantᷣ: qui vrinam corruptam reducunt ad ignẽ
vel ad aquã calidam. debet esse nitidum mundum ⁊ be
ne album. ¶ Ex parte autem cõtenti vt vrine sunt com
parãde ad quatuor pncipia. s. color: substãtia: quãtitas ⁊
cõtẽta: de qbꝰ infra suo ordine. ¶ Ex pte loci nõ ꝺꝫ vide
ri i loco vbi penetrẽt radij solares: ne ex eis luminosior
indicetur. Similiter nõ debꝫ teneri sub radijs eiꝰ: qm̃ p
turbatur ex eis. Calidi. n. est segregare eterogeneũ. pmo
de generatiõe. Nam caliditas eorũ impedit a depositio
ne ipostasis faciendo in eis perturbationeꝫ: ac q̃si semi
ebulitionem. Ex quo ifertᷣ ꝙ vrĩa nõ ꝺꝫ multum teneri
apud ignẽ ex eisdẽ causis. ꝺꝫ itaq̃ȝ teneri: vt eiꝰ calor cõ
seruetᷣ: qꝛ i loco i quo aer sit q̃si tẽperatꝰ. Cõsilr nõ tenea/
tur i loco i quo flat vẽtus: ne ex ꝯgelatiõe seu destructõe
caloris nãlis fiat i ea corruptio: nã frequẽtissime appa/
ret i eis corruptio ob aeris friditatẽ remouẽtem vestigi
um caloris nãlis eiꝰ. fit tñ aliqñ i ea corruptio: lꝫ ꝯseruetᷣ
bene ob plenitudinẽ humoꝝ putrefactoꝝ. Urina nãq̃ȝ
est sic elemẽtũ. Elemẽta ãt maxĩe resistũt putrefactiõi:
⁊ iõ q̃ magis putrefactioni resistit est minꝰ sana: qꝛ signũ
est ꝙ ipsa ẽ magis simplex: qꝛ cũ ea sũt pauciores supflui
tates expulse: q̃ a nã cũ ipsa expelli debẽt. hec tñ itelligi
habẽt de corpe culpate sano. Nã hic caderẽt difficulta/
tes ð vrĩa tẽpati: aut appropinquãti tẽperato ⁊c. Et si lo
cus nõ fuerit luminosus: vt qꝛ fuerit nox hẽatᷣ cãdela ac
cẽsa: ⁊ teneatᷣ post vrinale: ⁊ post eiꝰ visionẽ ꝺꝫ vas leui/
ter conquassari: vt videatur si ipostasis leuiter descen/
dit aut ascendit: quoniam ex isto arguitur digestionem
bonam. si vero non leuiter ⁊c. significat ꝙ digestio non
est bona. Et quoniã aliquãdo ipostasis ẽ multũ subtilis:

No[ta] de medico peritiss[imo]

Tingentes vrinam

q[uod] vrina magis resistens putrefactioni est minus sana & hoc dicit et vulgares.

ita ꝙ bene nō cōprehēdit̃: hinc opȝ ponere manum sub vrinali: aut pānū nigruȝ: aut obscurū: ut cōprehendat̃. ℭ Ex pte hore post ei⁹ mictū: q2 vt Auic. allegato caplo. Et eius gdē dispō cū ilico mingit̃ nō ē ꝯsideranda: neqȝ nisi postqȝ i vrinali residet. Itē nō ē ꝯsiderāda postquā multis ꝑmāserit horis: vt neqȝ post horā. vñ i hora pⁱma vel circa seruari vr̃ posse calor i ea: ⁊ vrinā fecisse iposta sim: circulū spumā ⁊c. ⁊ hoc cōiter. Et hoc itellexit Auic. dixit ꝗuis ego dicā ꝙ nec post horā vnā. Et ē dcm̃ lōga expiētia iuētū ac q̃dā ꝯiectura visimili firmatū. Ipsa nāqȝ post horā vl' circa recipit alteratione ad intra ⁊ ab ex. vñ color mutat̃. vrina fit spissior ipostasis dissoluit̃: ⁊ sic de alijs. Placuit tñ Isaac: vt videri debeat i pⁱma hora: ⁊ statiȝ cū mingit̃: vt cōprehēdat̃ si grossa ⁊c. de quo ifra ⁊ scđa ⁊ tertia hora: vt ei⁹ videat̃ mutatio. Qđ credo dictū magis ad artis curiositatē: ⁊ medicorū excusationeȝ. ℭ Ex pte tpis collectiōis ei⁹: q2 vt Aui. oȝ vt vrina q̃ cōsiderat̃ sit pⁱma vrina: q̃ i mane colligit̃. s. q̃ fit post celebratā digōnē stomaci ⁊ epis: q̃ digō post cenā ꝯplet̃ i sex septē vl' octo horis: ⁊ tot ponūt̃ termini: q2 i aliqb⁹ citius ⁊ i aliqb⁹ tardi⁹ cōplet̃ talis digō. Et rōne etatis vt pueri citi⁹ senib⁹: ⁊ h⁹. Et rōne v̄tutis: vt fortiores debilioribus ⁊c. Et dr̃ pⁱma qm̃ cōpleta: digōne nā q̃rit ꝑfectā expulsionē: nā vrina remanēs post expulsationē pⁱme lōgiorez ꝯhens morā a calido exiccat̃ ⁊ calefit. q̃re mutatur eius color debit⁹. Et iō dicebat Auic. Et nō ꝑmaneat lōgo tpe. ℭ Ex qb⁹ apparet ꝙ iudiciū de vrina matutina meli⁹ ē iudicio vrine diurne. Et cā ē q2 melior i nocte celebrat̃ digō: nec ita alterat̃ exercitio: aut alijs curis vt diurna. Et hic maxīe ꝯtinet v̄itatē cōiter: qm̃ nō incōuenit meliorē digōnē fieri i die. ꝯsidera. ℭ Ex pte egrotātis: q2 oȝ pⁱus scire cōplōnē egrotātis: vt ꝯsideret̃ ꝗtuȝ distat hec vrina a nāli scđm hoc iudicare d̄ lapsu ꝑuo vl' magno. ℭ Et ex pte sexus: q2 masculi itēsiorē habēt vrinā ⁊c. vt ifra. ℭ Ex pte ꝯstitutionis: q2 magis colorate debēt eē alijs parib⁹ i estate. ℭ Cōsideret itaqȝ ille q de iudicio vrine tm̃ cōfidit: ex quot varietatib⁹ decipi pōt: quotqȝ necessarie sūt obseruātie simul habēde: q̃ rarissime i visione vrine repⁱunt̃: ꝑꝑ qđ rarissime dicebat Aui. vie dispōnū significationū vrine: nō oȝ credere nisi post ꝗȝ ꝯditiones obseruate fuerūt. Et Rasis. io. Almāsoris tertio caplo. Attēdēda sunt oīa hec pⁱus: postea iudicandum. In quaꝝ numeratōe variant̃ auctores. Nā Auic. eas decem et sex: Rasis vero viginti enumerauit: q̃ tñ cōprehēse sunt i suprascriptis. ℭ Tu tñ nota ꝙ ꝑ iposta sim ꝑfectius hētur iudiciū. deinde per substātiam: cōsequenter per odorem ⁊ colorem: deinde per quantitateȝ vt ex dicendis apparebit. quare ⁊c.

Capitulum secundum de coloribus vrine continens rubricas. 36.

ℭ De coloribus vrine in vniuersali ⁊ de causis ⁊ numero eorum. Rubrica I.

Et licet plurib⁹ modernoꝝ placuerit pⁱus de suba q̃ȝ de coloribus vrie determinare: tñ q2 color ip̄e pⁱus sensui manifestat̃: ꝗȝ suba: nec suba cōprehēdit̃ nisi ꝑ colorē hinc de colore agēdū. Nā ⁊ sic dux nr̃ Auic. ꝑsequebat̃ cū pluri mis antiquoꝝ. suba gdē: ⁊ si nā pⁱor sit colore: absolute tñ color: vt cātur a q̃litatib⁹ actiuis: ⁊ colore humoꝝ tingētiū: q cū vrīa cōmiscent̃: ē ipsa suba tpe pⁱor dr̃ia. ℭ Propter qđ sciēdū ꝙ colores vrie cānt̃ a q̃litatib⁹ actiuis ꝑ se: lȝ ⁊ qñqȝ ꝑ accidēs causent̃ a passiuis qb⁹ magis attribuit̃ cātio modi sube vrine. Vñ fm itēsionē ⁊ remissionē caliditatis ⁊ frigiditatis remittit̃: aut intēdit̃ color i vrinis. Calidi gdē ē colorare. frigidi vero discolorare. Ex quo infert̃ ꝙ calidi tēperati ē colorē tēperatū ꝑ se ꝓducere: vt ē color citrin⁹. de quo statiȝ: hūidi v̄o ē igrossare: sicci v̄o subtiliar̃. Et dcm̃ ē ꝑ se: qm̃ aliqñ caliditas dat modū substātie: vt qñ caliditas ē fortis liquefaciēs hūiditates: ⁊ imiscet eas vrīe: ⁊ ita vria redditur spissa. Sil'r a passiuis dat̃ color: vt qñ cū vrina cōmiscet̃ plurimū sanguis: aut colere: ⁊ ita vria reddit̃ colorata. Ex qb⁹ ifert̃ ꝙ vria dupl'r colorat̃: vno mō ꝑ actionē calidi i eā: alio mō ꝑ cōmixtionē rei colorate: vt dictū ē: ex pⁱncipijs vl'ibus. ℭ Aduertēdū ꝙ dyafonitas ⁊ oppacitas sūt passiōes elemētares: ⁊ pⁱncipia coloꝝ extremorum: ⁊ extrema sunt pⁱncipia coloꝝ medioꝝ. vñ ex varia cōmixtione diafoni cū oppaco varij inde ꝓueniūt colores. hec suppono ex pⁱncipijs. ℭ Ampli⁹ supponēdū ꝙ sicut dat̃ mediū generis dat̃ mediū spēi ad qđ cetera cōparāt̃ fm eoꝝ lapsus ab eo. Itē i vrinis dat̃ color medius: ⁊ vria media quo ad substātiā. d̄ quo spāliꝯ ifra: ad quē ceteri colores cōpant̃. Et nō solū oȝ fieri cōparatio respectu medij spēi: sȝ ēt respectu ꝓpⁱj tēperamenti: ad qđ cōpant̃ lapsus ꝑternāles. Nā ad pⁱmū cōpant̃ lapsus nāles: duo gdē extremi ponunt̃ colores: vt albus et niger: ⁊ vnus medius qui nominatur citrinus. ℭ Item hic ē notādū ꝙ citrin⁹ capit̃ dupl'r: vno mō cōiter: et sic omne ȝalū dr̃ citrinum. Aliquando proprie: ⁊ sic citrin⁹ est color: qui est imediate supra palearem: ⁊ sic capiendo spēs citrini cōiter iste est color medius nō ꝑ eqdistantiā: sed per interclusionem: q2 est color vrine tēperati: qui se habet: vt mediū coloꝝ ad quē ceteri colores cōparātur fm recessuȝ eoꝝ ab eo. vñ. io. Almāsoris. 30. caplo. Tertius quoqȝ color ē color citri: q coloris tēperiē i epate demōstrat: q neqȝ maior ē ꝗȝ debeat neqȝ minor. Et exꝑssit Cermisonus colorem rubeū inter extrema ꝑ equedistātiam esse mediū. Et vt clarius itelligat̃ qđ dictū est nota ꝙ tripl'r color citrin⁹ repit̃. vn⁹ gdē q ē ꝓxim⁹ albedini pauce tincture: ⁊ iste ē palearis: vt ifra. secūd⁹ ē citrinus qui ē ꝓximus huic tēperato tincture: ⁊ iste ē citrin⁹: q est metrū ⁊c. ⁊ color vrie tpate. Terti⁹ ē citrin⁹ excedēs fȝ in citrinitate: q ē significās calitatē supra tpamētū: ⁊ iste color citrin⁹ ē: q metrū ē. d̄ q̊ Aui. secūda pⁱmi d̄ colorib⁹ ingt. oēs aūt q sūt p⁹ citrinū calitatē significāt. Et dr̃ citrin⁹: q2 ē sil'is colori citri maturi: aut pomi citrini. Naȝ vria tpata nō dȝ excedere ex pte coloris: neqȝ sup̄fluitatē ipostaticā hēre maxīe i debite recto: qm̃ sup̄fluitatib⁹ caret ⁊c. Sȝ hec bñ i se hñt dubia: q̃ theoricis relinquo. Et de hoc ifra d̄ ipostasi. ℭ Et ante ꝗȝ ꝓcedat̃ ad ponēdū colores vrie: qb⁹ significamus sup hūores tā nāles ꝗȝ nō nāles. Prius numerabūt̃ colores medij: ⁊ extremi cōiter ab auctoribus ⁊ practicātibus notati. In quoruȝ numeratōe plures diuersificati fuere. Sȝ disputatiōes omittēs inutiles eos enumerabo quos magis famosos semꝑ itellexi. Sūt nāqȝ ex eis duo extremi: alb⁹ ⁊ niger. Suntqȝ medij: lacteus. glaucus. karopos. subpallidus: pelearis dictus citrinus pⁱmo mō. Citrinus q ē metrum vt supra. Citrinus itēsioris citrinitatis: q ē talis i tertio loco vt supra. Glauus. Ruffus. Citrāgularis. Igne⁹. Croceus. Rubeus. Clarus. Rubeus. Roseus. Rubeus obscurus. Rubeus puluerulētus. Viridis phisticalis. Eruginosus. Indicus. Irrinus. Poralis. Liuidus. Et sic alb⁹ hȝ gradus: ita niger vt niger q tēdit ad ȝalū: niger q tendit ad obscuꝝ: ⁊ niger q tedit ad viride. Et sic pȝ ꝙ oēs colores vrine notati medij. s. cum extremis sunt. xxvi. Et licet ita sit: tamen plures reperiuntur: vel plures reperiri possunt colores inter hos mediantes: vt patet fm intensum ⁊ remissuȝ: quorum numeratio eēt nimiuȝ fastidis

Calidi e colorar. Frigidi &c.

Citrinus dupl'r capitur.

Tripl'x color citrinus.

Colores vrine.

Colores vrine causant a qualitatibus actiuis per se

 quinq̃ sunt colores principales

sa:⁊ ad practicã nõ multũ necessaria. Nam ex datis bene notis a medico põt ipse circa corpus humanuꝫ:⁊ colorum noticia pariter bene ac recte operari.

¶ Albus dicitur qui aque niui aut cristallo assimilatur.

¶ Lacteus ṽo qui sero similis existit a p̃mo paꝝ distans.

¶ Glaucus aũt qui cornu albo lucido: vel cornee tunice oculoruꝫ huic cornu cõpate.

¶ Karopos qui cinericio colori assimilat̃: vł q̄ꝛ velerum ad albedineꝫ tẽdẽtiuꝫ colori compatur:⁊ in vulgari nostro dicitur beretin multo chiaro siue color asini habentis pilos ad albedinem tendentes.

¶ Subpallidus qui iuri carniũ semicoctaꝝ simil̃ existit.

¶ Palearis q colori palee frumẽti ex qua extrahitur de nouo granũ similat̃. Uel vt Raſ. io. Almãsoris q colori aque in qua decocte sint pallee. Aly vero colori pallee ordei: sed primas expositiones magis laudo.

¶ Citrinus qui est palleari intensior assimilatus colori citri: aut pomi citrini: vt supra.

¶ Citrinꝰ intensioris citrinitatis est qui est intensior citrino:⁊ est metruꝫ ⁊ assimilat̃ pomo arãcy nõ valde citrini.

¶ Flauꝰ q assimilat̃ colori castaneaꝝ nõ bene maturaꝝ:⁊ dr̃ castaneatꝰ:⁊ ĩtelligit̃ de colore castanearuꝫ mundatarum a corticibus suis.

¶ Ruffus q ẽ valde citrinus tẽdẽs ad aliqualẽ albedinẽ cuiusmodi ẽ color ceresi dulcis ⁊ maturi: q̄lis color q̃nq̃ reperitur in auro tẽdẽte ad rubedinẽ: q̃nq̃ ĩ pilis leonũ equorum ⁊c̃.

¶ Citrangularis qui colori citri tendentis ad rubedineꝫ vel valde rubei.

¶ Igneus ẽ color aque ꝫafrani siue crocei multũ tincte.

¶ Croceus ẽ vltimꝰ ĩ citrinitatis intẽsiõe q capillis croci siue ꝫafrani similatur:⁊ hic tendit valde ad rubeũ.

¶ Postea ẽ rubeus clarus qui assimilatur rose rubee clare valde: vt est scarlata.

¶ Rubeus roseus: q assimilat̃ rose rubee: q̃ ẽ vere rubea cũ tẽdẽtia ad obscurũ:⁊ nõ multũ cuiusmodi ẽ color dictus crimisini:⁊ dicit̃ vere rubee pp albedinem cui inest color rubeus: nam talis est color temperati corporis, scilicet permixtus ex albo ⁊ rubeo.

¶ Rubeus obscurus est qui assimilat̃ sanguini pfecto.

¶ Rubeus puluerulẽtus est qui assimilatur sanguini putrefacto extracto ex vena quem aly Kianos appellauerunt. Et dictus est puluerulentus: q̄ꝛ magis ad nigredinem pulueris ⁊ grossiciem tendit, vnde videtur sic sanguis: cui cõmixtus est puluis.

¶ Uiridis color: vt Auic. sub se spẽs hꝫ queãdmoduꝫ citrinus:⁊ sunt numero. v. capiẽdo spẽs p gradibꝰ. s. phisticalis. Eruginosus. Irinus. Indicus. Poralis. ¶ Phisticalis: q colori fisticoꝝ assimilatur dẽptis corticibꝰ.

¶ Eruginosus qui erugini eris assimilatur:⁊ est intensioris viriditatis q̃ꝫ phisticalis.

¶ Irinus qui colori foliorum lily dicti ireos:⁊ hic est declinans ad blauium: vt patet.

¶ Deinde Indicus cuius color assimilatur indico:⁊ hic ad intensiorem blaueitatem declinat.

¶ Deinde poralis qui similis est succo foliorum porri.

¶ Liuidus ẽ color q remanet ĩ mẽbro postq̃ꝫ fuit pcussũ aut vestigio facto ex ductu plũbi sup pgameno. Color ẽt lixiuy nõ multũ clari: nec multũ spissi dr̃ ẽt liuidus.

¶ Ultimo est color niger sub se gradus vł species habẽs vt albus. ¶ Et sunt niger tendens ad ꝫalũ siue croceuꝫ: vt apparet in ictericia et citrina: vt si cõmisceremus caliginem cum aqua.

¶ Alius est niger intensa nigredine cum fuscitate: sicut esset cõmixtio attramenti cum aqua.

¶ Aliꝰ ẽ niger q ẽ niger pticipãs viditate: vt si cũ pauco liccore viridi cõmisceremus indicũ. ¶ Ex qbꝰ apparet q colores p̃ncipales sũt q̃nq̃. s. albꝰ: crocẽꝰ: rubeꝰ: viridis ⁊ niger. In quoꝝ medio stat rubeꝰ. Et hoc ẽ qd̃ pr̃ nr̃. Cerisonꝰ dixit ipm mediũ p equidistãtiã obtinere. Sunt itaq̃ in numero duo extrema:⁊ tria media p̃ncipalia: sꝫ cũ ad particulares spẽs siue gradꝰ notos accedimꝰ reperiuntur in numero. xxvi. ¶ Et scito q oẽs colores ab albo vsq̃ ad citrinũ: q est metrũ significãt dñiũ frigiditatis. Qui vero sunt post eũ vsq̃ ad viridẽ significãt caliditatẽ. Qui aũt a viridi vsq̃ ad nigredinẽ ẽm plurimuꝫ significãt frigiditatẽ. Et dicitur ẽm plurimũ: q̄ꝛ aliquando significat caliditatẽ: vt infra de colore viridi ⁊ nigro.

¶ Scito ẽt q de coloratione vrine disputatur:⁊ qdam tenẽt q p̃ncipalis cã est calitas:⁊ spãliter renũ. Quidaꝫ q color hũoris vel humoꝝ q cũ vrina miscent̃ q cã tingit:⁊ colorat: he tñ due cause ɔcurrũt: vt dictũ est. Et talem disputationẽ theoricis reliquo. Ego tñ plꝰ adhereo primis: qm̃ ante aduentum vrine: ad renes non colorat̃ aquositas: vt patet in flobotomia in qua videt̃ aquositas nõ tincta:⁊ si in eam egerit caliditas epatis ⁊ cordis. Quidam tamen asseruerunt ipsaꝫ colorem in gibbo epatis recipere. Et sicut per ordinem declarati sunt colores ita cõsequenter agendum est de significationibus ipsorum procedendo pariformiter de ceteris generibus, mõ Auic. s. de quantitate substantia ⁊c̃.

¶ De albo colore vrine. Rubrica II.

Et licet de significationibꝰ coloꝝ vt colores sunt: dictũ sit: tñ initium faciẽs de albo. Prius de eo sic in vniuersali dicã, deinde ad significationes particulares cõsequẽter descẽdã. Premittens q de ipsis integraliter dici non potest nisi cõmisceant̃ q̃nq̃ aliq̃ ex generibꝰ alys sũpta: puta ex quãtitate sube ⁊ ceteris cũ qbꝰ clarior aut planior doctrina habebitur.

¶ Color. n. albꝰ capit̃ duplr̃: p° mõ ⁊ largissime: vt vulgus p omni re tenui trãslucẽte: queãdmodũ cristallũ vitrũ valde claꝝ albũ dicimꝰ. Nã p hec visus penetrat: ita vt visus videat obiectũ inter qd̃ ⁊ ipsum visum positum est vitrũ tãq̃ mediũ:⁊ p̃pe dr̃ cadẽs. Scd̃o mõ capitur albũ p re visus disgregatiua: p quã visus nõ penetrat: sicut lac pgamenũ albũ:⁊ hꝫ. vñ vrina lactea Karopos ⁊ glauca hoc mõ dr̃ alba. Et differt p̃mꝰ a scd̃o: qm̃ trãslucẽtia arguit frigiditatẽ ĩtẽsiorẽ: digõnis p̃uationẽ: qd̃ de scd̃o mõ sic ɔtingit. Urina itaq̃ alba vł albedini attinẽs vt ẽ lactea glauca: aut Karopos ĩ suba spissa quãtũ ẽ ex tali colore cũ tali suba significat frigidã ⁊ hũidã ɔplõnẽ corpis ⁊ mẽbroꝝ siue cum hũoris vicio: siue absq̃ vicio humoris: significat ergo super flegma tãq̃ effectꝰ super cãm. Sup vmes ⁊ eoꝝ mãm. Sup colicã artheticã: capitis dolorẽ: epilẽsiã: palesim apoplexiã: spasmũ: sup nauseam: indigestionẽ: destructionẽ: appetitꝰ. Et vniuersaliter significat frigiditatem in nutritiuis.

¶ Urina aũt alba ⁊c̃. vt supra ĩ suba tenuis: q̃ꝫtũ ẽ merito coloris ⁊ sube: significat frigidã ⁊ siccã cõplõnẽ sine hũoris vł cũ hũoris vicio. Nã friditatis ẽ dealbare vrinã, siccitatis ṽo attenuare: vt supra. Significat g̊ sup meliaꝫ: tãq̃ effectus sup cãm: vt supra quartanã retẽtionẽ emoroydarum: lepram opilationem in splene ⁊ hꝫ.

¶ Urina alba q̄ꝛ aquosa: p̃uationẽ digõnis significat si ñ fuerit opilatio: aut mã habuerit raptũ ad alia mẽbra: vt caput: queãdmodũ ɔtigit ĩ frenesi: vt 4° apho. cõm. 72.

¶ Alba cuius albedo est mucilaginosa significat multitudinẽ flãtis mucilaginosi ⁊ crudi.

¶ Alba cuiꝰ albedo ẽ vnctuosa signãt adipis eliquatõeꝫ.

¶Alba cuius albedo ē simil' albule: q̄ ē macula alba oculi significat flātis liquefactionē q̄ ē aut futura ē. Et si est cū febre acuta: mortē aut febrem auctam ꝓnosticatur.

¶Alba cuius albedo ē simil' albedini q̄ ē ī fungo cū tenuitate ⁊ sanie signat vlcerationē ī istrīs vrine. Et si absq; sanie fuerit signat mā̄ꝫ multā crudā: aut lapidē ī vesica.

¶Alba cuiꝰ albedo assimilat̄ spmati: significat crisiꝫ apa cū flāticoꝝ: ⁊ laxitates īterioꝝ: ⁊ egritudīes q̄ accidūt ex flāte vitreo. Et si fuerit nō ꝑ modum crisis suspicādum est de futura apoplexia: aut palesi.

¶Alba apparēs cōtinue in egritudinibus cronicis quartanam futuram protendit.

¶Alba plumbina sine ipostasi apparens mala.

¶Alba lactea ī egritudinibus acutis: ꝑniciosa: nā ē signū ꝙ mā ꝑ sui digōne lōgo īdigeret tempore. Cum ergo natura sit debilis cum tāta seuitate nō potēs durare tempore lōgo sequitur ⁊c.

¶Alba cuius albedo secuta est rubedinē seu īflāmatōeꝫ ī egritudīe acuta significat ꝙ materia habet raptum ad aliud membruꝫ qđ apostematur. vñ protēdit aut fluxuꝫ vētris: aut frenesim siue desipiētiaꝫ ⁊c.

¶Alba ꝑseuerās ī corꝑe sano: ꝓuatōeꝫ digōnis significat:

¶Alba cū tenuitate declinās ad liuiditatē siue plūbeitatē: ⁊ qñ statiꝫ est micta: ⁊ qñ quieuit per horaꝫ significat ethicam senectutis. Significat eniꝫ defectuꝫ caliditatis in epate: ⁊ ī mēbris oībus corporis frigiditatē fac̄ ad albedinem: siccitas ad subtilitatem ⁊c. vt supra.

¶Alba ⁊ ī substātia aquosa apparēs cuꝫ quadam nebula diuulsa ī prima die ī apostematibus emūctorioꝝ significat effimeraꝫ factaꝫ ex apostemate.

¶Alba cuiꝰ albedo tēdit ad ruffum: ⁊ cū substātia spissa: ⁊ cū q̄dā obscuritate ī ꝑte suꝑiori significat quotidianaꝫ de flāte nāli. Et si fuerit cū spuma magna adherēte vrinali. significat quotidianā d̄ flāte viscoso. Si v̄o ī modū mucilaginis de flegmate mucilaginoso.

¶Alba glauca ad rufedinē tēdēs ⁊ d̄clinās ad fuscū ī die accessiōis apparēs vel post īmediate cū suba tenui cuius ipostasis fuerit seq̄strata: signat q̄rtanā d̄ melīa nāli.

¶Alba cū suba tenui ꝓuata odore ⁊ trāslucēs. ⁊ ꝑmanēs tenuis: q̄ nō ē ꝑꝑ diabetē vl' opilatōeꝫ vel crapulā apparēs ī febribꝰ si associet̄ cū v̄tute debili significat mortē. Si vero cum virtute forti lōgitudinem egritudinis significat: ⁊ vtplurimuꝫ terminationem per apostema.

¶Alba tenuis ī suba ī pueris patiētibꝰ febrē acutā plurimū significat mortē. Et si fuerit cū v̄tute forti cum alys bonis signis significat crisiꝫ ꝑ apa ī mēbris īferioribus.

¶Alba turbida ⁊ turbida ꝑmanēs: sine odore ī febribus apparēs. Si fuerit cum virtute forti lōgitudīeꝫ egritudinis significat. Si vero cuꝫ debili mortem.

¶Alba tenuis ⁊ tenuis ꝑmanēs: ī qua apparet nubes spumosa citrina: s̄m Almāsorem est pessima.

¶Alba lactea ⁊ permanens lactea: in febribus acutis significat mortem.

¶Alba turbata saniosa fetida squamosa vel furfurea apparēs ī corpore hñte apa ī visceribus significat aptionē apatis: tua tñ ē ꝑ alia signa cōprehēdere: ī quo loco fuerit postema: sed talis vrīa cōsueuit apparere in terminatione pleuresis per viam vrine.

¶Alba mediocriter tenuis ī multa q̄ntitate micta apparēs ī febre quotidiana de flāte vitreo ī quarta q̄nta vel s̄m Auic. significat solutōeꝫ febris: ⁊ hoc ītelligit ꝓcedēte vrīa clara g̊ssa ī q̄ appebāt resolutōes g̊sse flātl vitrei.

¶Alba tenuis ꝑmanēs tenuis mediocris quātitatis: iaꝫ ꝓcedēte vrīa spissa: ⁊ cū hoc nō apparēt signa solutōis vētris nec signa apostematum membrorum īferioꝝ: apparēs ī febre acuta significat frenesiꝫ vel fiēteꝫ: vel futuram. Auic. Almansor.

¶Alba q̄ lacti aut spmati est similis: ꝑmanēs talis: si fuerit pauca significat palesiꝫ: aut apoplexiā. Aui. Et d̄r pauca: qm̄ si multa fuerit cū fortitudīe virtutis istoꝝ morboꝝ solutionem denunciat.

¶Alba vel pallida tēdēs ad liuiditatē spissa cuꝫ circulo plūbeo apparēs s̄m isaac epilēsiā ex flāte significat. Et si nō fuerit spissa: sed subtilis cum alys cōditiōibus significat epilēsiam ex melācolia.

¶Alba vl' pallida ad liuiditatē tēdēs ī qua apparēt athomose resolutōes ⁊ rotūde ꝑ totū ī corꝑe nō febricitāte: s̄m isaac doloreꝫ articuloꝝ: ex flegmate significat.

¶Alba vel pallida spissa ī q̄ apparet spuma viscosa ī circulo q̄ q̄si adheret vrīali: vel ī q̄ apparēt ampulle vl' granula q̄ fortiter adherēt vrīali: ⁊ qñ cōquassat̄ statim illa granula vl' spuma ⁊c. tēdūt ad circulū: s̄ꝫ isaac significat dñiuꝫ flātis ī capite ab ipso circulo declinādo ad īteriꝰ: ⁊ si post cōquassationē talia redeāt ad ꝑdictū situꝫ significat catarrū descēdere ad pulmonē ⁊ ad totū pectꝰ. Si v̄o ī ipsa appareāt hūores grossi ⁊ lōgi: ⁊ maxīe existētes circa fundū significat abūdātiaꝫ flātis: ī capite pectore ⁊ renibus: ⁊ grauitatē totius ⁊ iūcturaruꝫ specialiter.

¶Alba subtilis apparēs ī corpore ī quo sentit̄ sub costis dextre ꝑtis extēsio cū grauitate: ⁊ quo ad tactū sentitur duricies: significat opilationē. Auic.

¶Alba pallida glauca vel lactea ī substātia mediocris diu ꝑseuerās: appens ī corꝑe ī q̊ appet īflatio totiꝰ corꝑis ⁊ minor q̄ꝫ ī idrope cū anhelitu fetido nūc ēt apparētibꝰ q̄busdā vesicis nūc delitescētibus significat iposarcam.

¶Alba subtilis trāslucēs virgulata apparēs ī corpore ī quo apparet totiꝰ corporis dispositio feda, tēdens ad nigredinē: ⁊ sub costis sinistre ꝑtis sentitur grossicies ⁊ duricies: significat splenis opilationem. Auic.

¶Alba ꝓuia multū tenuis ꝑ totū ī q̄ aliq̄ resolutiōes aduste apparēt multa ī q̄ntitate: ⁊ multotiēs micta: ⁊ in corpore ī quo sentitur dolor circa renes: ⁊ infirmꝰ siti īfestat̄: significat diabetē. Auic.

¶Alba ī q̄ apparēt arenule crocee vel rubee ꝑmanēs talis significat lapidē futuꝝ ī renibꝰ. Et hic nota d̄riaꝫ īter arenulā ⁊ hūorē adustū: qm̄ si arenula digito cōprimat̄ difficulter teret̄: si v̄o hūor facil'r adheret ⁊ retinet̄. [Differentia inter arenulam et humorem adustum.]

¶Alba subtilis q̄ prius fuit spissa arenosa apparēs ī corpore ī quo sentit̄ dolor circa renes significat lapidē cōfirmatū ī renibꝰ. Et si doluerit circa vesicā: vl' caput virge significat cōfirmatū ī vesica. ¶Sed hic nota ꝙ arenule renū sūt rubee vel citrine: vesice vero albe tendētes ad colorām luti. [Arenule renum et vesice differentia]

¶Alba ī q̄ apparet sanies cū q̄busdā resolutiōibꝰ crinoidalibꝰ: ⁊ ēt sine his: q̄ sanies ē aliqual'r sube vrīe īcorporata: ⁊ post eiꝰ mictū statiꝫ: vel q̄si statiꝫ descēdit ad fundū: vbi ipsa sanies manifeste cōprehēdit̄ cū dolore circa renes: significat vlceratōem renum. Auic. Isaac.

¶Alba subtilis cū q̄busdā resolutionibꝰ nigris in fundo vbi mulier a matrice molestat̄: significat retētionē mēstruoꝝ. Et si talis ī viro apparuerit: ⁊ cū sentit dolorem circa anū significat retentioneꝫ sanguinis emoroydalis.

¶Si vrina prius fuerit alba subtilis. deīde facta sit turbida in muliere habente dolorem circa matricem significat solutionem menstruorum.

¶Item aduertendum ꝙ vrina alba luminosa ⁊ multa: cuius sedimē est multum grossum: ⁊ eius substātia etiā ad grossiciem tendit: significat flegmatis frigiditateꝫ. Et si non fuerit luminosa clara neq; ꝓuia. imo eius albedo ad fuscedinē traxerit neq; eius sedimē multū fuerit.

Scire debes: ꝙ colera rubea est occulta: q̄ sui caliditate vrinā albā ad fuscitudinē declinare facit. Et si fuerint signa egritudinis acute: vt cauma magnū: sitis ītēsa: ⁊ hꝰ. ⁊ cū his nō apparuerit signa timoris neq̄ frenosis: ⁊ hꝰ. debes scire ꝙ colera rubea declinauit vel declinabit ad aliū canalē vt ad intestina: ⁊ accidet ei excoriatio: siue fluxus colericus: vel subtili mā̄ euaporāte sub forma sudoris ad ex pellet̄. Et hāc vidi: vt iacet littera ī Bn̄dicto d̄ albertis nobili de florentia: in quo apparuit vrina talis cum signis acute rei superuenit fluxus colericus ⁊ sudores copiosissimi.

¶ Alba cū suba tenui: ⁊ in quātitate multa sine ipostasi: crapulam significat precessisse in sana: ⁊ maxime multi vini potatione specialiter albi.

¶ Alba tenuis ī pueris apparēs mala. secūdo ꝓnosticoꝝ.

¶ Alba tenuis perseuerans longo tempore in sano idropem futuram nunciat. ¶ Itē talis in hn̄tibꝰ grauedinez humeroꝝ: ⁊ colli significat lippotomiā. ¶ Itē talis pseuerās ī senibus: significat defectionē v̄tutis ⁊ caloris nālis. ¶ Itē talis apparēs post lōgas egritudines sanitatē significat egritudinū. ¶ Itē alba ⁊ tenuis ī q̄ztitate multa: ⁊ frequēter micta: ⁊ cū magna siti diabetē significat.

¶ Alba ⁊ tenuis significat lāpidē ī vesica: vel opilationez in vijs vrinalium ab humore grosso vel terrestri: vt flegmatis vel melancolie.

¶ Alba tenuis apparēs ī p̄nº febris si micta fuerit cū malis signis suspecta est. Or si cum bonis terminationē egritudinis per apostema significat.

¶ Alba tenuis ī febre occulta ⁊ lēta apparēs liquefactionem corporis significat: ⁊ ethicam vel ptisim.

¶ Alba tenuis multe q̄ztitatis frequēter micta: ⁊ sine siti apparēs in fine febris significat solutionē ⁊ purgationez hūoris frigidi flātici: vt flātis vitrei ⁊ hꝰ.

¶ Alba tenuis in febre incensiua apparens frenesim presentem aut futuram significat.

¶ Alba in substantia spissa per totum apparens in principio egritudinis longitudinē eius significat.

¶ Alba in substātia spissa in febre lenta apparens in p̄ncipio egritudinis longitudinē eius significat.

¶ Alba ī suba spissa ī febre lēta apparēs si lōgo tp̄e apparuerit significat determinationē egritudīs ꝑ apostema.

¶ Urina in colore alba ⁊ spissa si ī die cretica apparuerit ⁊ fuerit multe q̄ztitatis in laboriosa febre liberationem ab apostemate significat. Iuxta illud Ypo. q̄rto aphōꝝ. Quibus spes est ad articulos ⁊c̄.

¶ Alba ⁊ spissa apparēs post crisim recidiuam significat.

¶ Alba apparēs ⁊ spissa in febre incensiua: significat egritudinē esse compositam ex duobus humoribus.

¶ Alba lactea ꝑ totū spissa longo tempore talis apparēs significat lapidem futurum in vesica.

¶ Alba lactea apparens in dolore epatis cū multa quātitate: significat [illegible]ius doloris dissolutionem.

¶ De nigro colore vrine. Rubrica III.

ET quoniam colores medij ex extremis cōponūt̄ tāq̄z ex p̄ncipijs: hinc cū dictū sit d̄ albo: de nigro ꝯn̄r v̄r agēdū. In gn̄āli dō̄z igit̄ ꝙ: vt dc̄m ē supra. Color niger hꝫ gradꝰ vt albꝰ. nā qdaz tēdit ad viride. de qbꝰ oībꝰ tāget̄ stati ī significationibꝰ ꝑticularibꝰ. ¶ Premittēdū zº ꝙ color niger significat: aut vehemēs īcēdiū: qd̄ cōp̄hēdit̄ in exitu vrine: qm̄ ardet: ⁊ an̄ ipsaz p̄cessit vrina citrina: ⁊ hec nigra nō ē v̄e nigra: sꝫ ad aliqualē trahit croceitatē siue citrinitatē vel fuscedinē: aut frigꝰ forte. qd̄ cōprehēdit̄: qm̄ an̄ ipsaz p̄cessit vrina viridis: vel liuida: ⁊ eiꝰ calor magis niger siue magis purus: ⁊ est priuata odore qd̄ addit̄: qm̄ q̄ ex caliditate ē: est cū odore forti. Aut ē ex casu caloris innati siue eiꝰ mortificatōe: qd̄ cōprehēdit̄ ex casu fortitudinis ⁊ resolutōis v̄tutis. nā resolutis spiritibꝰ corpꝰ splēdificātibꝰ relictis ꝑtibꝰ terreis relinq̄t̄ opacitas ⁊c̄. aut crisiz siue expulsionē melācolice mani: qd̄ ꝯprehēdit̄ cū ipsa apparet ī fine quartanaꝝ febriū. In purgationibus matricis ī doloribus renū siue dorsi. In resolutiōe egritudinū splenis. In retētiōe mēstruoꝝ: ⁊ sanguis ꝯsueti ꝑ anū egredi. Un̄ Egidiꝰ. nigroꝝ vrine faciēs īcōmoda febris. q̄rtanā soluit mōtē pōtēdit ⁊ vrit. Si niger ad fūdū residēs se deprimat humor. Matrix purgat̄ multi sentina cruoris. In febre fert mortē nigra paucula fetida pinguis. Uesice vicio renū prorsusq̄z remote. nā vt dictū ē: in passionibꝰ renū apparet vrina nigra: maxīe qn̄ accidit cōminutio lapidis ī renibꝰ. vn̄ vrina īgrossat̄ ⁊ efficit̄ nigra ex cōmixtiōe ꝑtiū adustaꝝ terreaꝝ in eis ⁊c̄. Un̄ ruffus inq̄t: vt Auic. scd̄a primi de vrinis. vrina nigra bona est in egritudinibꝰ renū: ⁊ ī egritudinibus lapidū: que ex hūoribꝰ ꝓueniūt g̊ssis: significat ⁊ adustionē ī epate: ⁊ rupturā vene ī eo: vn̄ sāguis nigre factꝰ cū vrīa expellit̄ ⁊c̄.

¶ Nigra micta ī multa q̄ztitate si post eiꝰ mictuz corpori seq̄t̄ alleuiatio bonū. Or si fuerit ī pauca q̄ztitate: ⁊ in febre acuta: malū ⁊ quāto grossior: tanto deterior eo: qd̄ resolutionem maiorem indicat.

¶ Nigra in egritudinibꝰ acutis mortalis: iam dictuz est.

¶ Nigra in senibus apparēs mala: q̄r denotat maximuz lapsum a dispōne nāli: q̄r vehemēs incēdium ⁊ vehemētem putrefactionem.

¶ Nigra apparēs post laborē denotat spasmū de inanitione significās vehementem adustionē ⁊ exiccationē.

¶ Urina cuiꝰ ipostasis ē nigra: ⁊ ipsa est fetide substātie: cui precessit color rubeus vel flauus in febribus acutis apparens mortalis.

¶ Urina nigra cū ipostasi nigra in magna q̄ztitate micta iam p̄cedētibꝰ signis digōnis apparēs ī die cretica ī hn̄te q̄rtanā vl' ꝯtinuā d̄ melīa solutionē febris significat.

¶ Nigra in senibus aut mulieribus apparens si non fuerit ꝑꝑ vicium vrinalium membrorum mala.

¶ Nigra pura tendēs ad plūbeitatē p̄uata odore mortificationem membrorum interiorum significat.

¶ Nigra spissa turbata iā p̄cedēte alba subtili: ⁊ cuz hoc dolor sentit̄ sub costis sinistre ꝑtis. vꝫ. circa splenē solutionem egritudinum splenis significat.

¶ Nigra apparens in egritudinibus renum vel visice. et in corpore est febris acuta: ⁊ in renibus ⁊ vesicis sentitur dolor: ⁊ ardor fortis est pessima.

¶ Urina nigra micta tenuis habēs diuersas ꝑtes ipostasis ī egritudinibꝰ acutis nō necessario ē mala: sed quandoq̄z est crisis denunciatiua. Tu quoq̄z signa alia ex parte virtutis ⁊ ceterorum considera.

¶ Urina nigra paulatiz micta lōgo tp̄e hn̄s ipostasiz suspēsaz cū odore acuto: ī febribꝰ apparēs significat multotiēs dolorē capitis desipiētiā aut surditatē. Itē ⁊ aliqn̄ post ista fluxū nigri sanguinis nariū. Et qn̄ sociat̄ vrine nigre ī q̄ ē sedimē pēdēs res nigra rotūda aggregata cū qua inuenit̄ odor malꝰ: ⁊ tēsio ī lateribꝰ ⁊ apa sub ipocūdrijs: ⁊ sudor significat mortez. Nā tensio significat spasmum ⁊ sudor debilitatem.

¶ Urina aquosa ad nigredinē decliuis significat tenuitate sua lōgitudinē egritudīs: ⁊ sua nigredine maliciā suā.

¶ Si vrina fuerit nigra ⁊ subtilis: ⁊ ille cuius est desiderat cibum moritur.

¶ Urina nigra in substantia tenuis quando conuertitur ad subalbedinem ⁊ grossiciem: ⁊ non associatur ei ex illa

quies significat egritudinē in epate: ꝛ ꝓprie icteritiaʒ: qm̄ hec conuersio q̄ est a subtilitate in grossiciē ꝛ a nigredine in subalbedinē significat debilitatē caliditatis ꝛ casum digestionis: ꝛ illud ē ꝗbus associat̄: aut succedit leuitas. Et si nō fuerit ꝑꝑ illud: significat ꝙ mā iā ē iuiscata in epate: ꝛ nō ē ꝑꝑ mūdificationē ꝛ iam fecit accidere opilationem imo si ē caliditas: tūc iaʒ subito faciet accidere apostema.

Urina nigra tenuis q̄ mingit̄ i febrib⁹ acutis paulatiʒ in tꝑe lōgo qn̄ est cuʒ dolore capitis ꝛ colli: significat destructionē rōnis gradatiʒ: ꝛ est in mulierib⁹ magis saluū. Auic. scda q̄rti. de vrina nigra ꝛc̄. vn̄ in sūma vrina nigra in principio est perniciosa: ꝛ sil'r in eorum fine quādo cum ea nō fuerit alleuiatio: nec significauit crisiʒ.

Uria nigra si est a renib⁹ quasi ꝯtinue talis mingit̄ ꝛ precedente ꝛ nō ꝓcedēte motu: sed si sit talis ꝑꝑ admixtionē melācolie q̄ subtiliat̄ ꝑ motum ꝛ subtiliata ad vias vrine mittit̄: illa fit talis post motū nota. Postremo notādū ꝙ post vrinam nigrā: vel ipostasim nigrā in malicia ē vrina vel ipostasis viridis eruginosa plumbina īdicalis ꝛ h9. de quibus supra q̄ oēs malicie sunt maxie enūciatiue: nam aut significant mortificationē caloris: aut adustionē vltimatam. Quare post determinationem de nigra: de viridi agendum est.

De viridi colore ꝛ liuido vrine. R̃ca. IIII.

Color viridis grad⁹ vt hʒ ceteri ꝛc̄. Est enim phisticalis: ꝗ viriditate ad aliqualem albedinē tēdēte ꝑticipat: frigiditateʒ siue caloris mortificationē denūcians. Un̄ ꝛ vrina ꝛ īdicalis sil'r mortificationē significāt Sed vrina vehemētiorē videt̄ denotare mortificationeʒ Juxta illud Auic. scda ꝑmi de vrinis. Que v̄o colorē yreos hʒ frigiditatē vehemētē s̄ʒ plurimū significat: ꝛ ante ipaʒ precedit vrina viridis. Eruginosus v̄o ꝛ porralis īcēdiū vehemēs significāt. Unde Auicē. allegato loco. Phistical' v̄o significat frigiditatē: ꝛ sil'r oēs in ꝗbus existit viriditas ꝑter eā que erugini eris: aut succo porri assimilat̄. hec nāqʒ vehemens significat īcēdiū. Tu tn̄ sis attētus ad ea q̄ dicta sunt de iudicio vrine quō facil'r decipi pōt medic⁹ a colore eius: qm̄ etiā a friditate pt color eruginosus ꝛ porralis cāri. ꝓpter qd̄ ꝯsidera pulsum egri: icendiuʒ in eo: odorem acutū vrine ac eius colorē subtil'r: quoniā eo casu erit viriditas declinās ad quādā rubedinē ꝑꝑ icendiuʒ qd̄ in alyȷs nō reperies. Sicqʒ alia cōprehēde signa: ex ꝗbus vna cuʒ iudicyȷs vrīe iudicabis: vt supra ꝛc̄.

Uiridis eruginosa deterior est porali magis denotans incendium.

Eruginosa post febrē īcensiuā: aut maximū dolorē apparens: spasmū nō ꝓportionatū ad mām denūciat. Colera super aliqd̄ mēbrū vt stōʒ sparsa: aut spasmū de siccitate manifestat: q2 magnā exiccationē ex magno icēdio denūciās

Uiridis in pueris apparēs significat spasmū in eis futurū. Or si fuerit eruginosa: aut porralis expectādus ē de inanitiōe seu ad mām nō ꝓportionatus vt hic īmediate ante Et si fuerit phisticalis cū ceteris hortātib⁹ signis de repletione ꝓnūciari poterit.

Eruginosa vehemēter significat perditionē: q2 vehemēs icendiū: ꝛ venenositatē significat. Nā colera eruginosa venenum est. ꝑma ꝑmi de humoribus.

Urina vehemētē significat friditatē: ꝛ vt ꝗbusdā placuit venenū in potu sumptū: i q̄ si hypostasis apparuerit spes erit vite: si nō: timet̄ ei. nā ex hoc ꝯprehendit̄ dominiū virtutis: aut oppositum.

Eruginosa viridis multe quātitatis. cui⁹ substātia ē sicut oleū viride habēs nebulā sicut tela grossa ꝛ ē fetidissima ꝛ horribilis i qua apparēt resolutiones squamose vel furfuree vel crinoydales: ita ꝙ oēs apparent sil' vna: significat s̄m isaac tertiam spēm ethice.

Et quoniam color liuidus noīatus ē supra in scdo capitulo īmediate post virideʒ. hinc de eo dicendum.

Liuidus igit̄ color friditatē aut caloris mortificationeʒ significat ꝛ hec ꝑmaxime in febrib⁹ apparet pestilētialib⁹ Ubi aduertēdū ꝙ hec vrina in mulierib⁹ est min⁹ suspecta q̄ʒ in viris ꝑꝑ friditatē ꝯpl'onis ꝛ humoꝝ fridoꝝ abūdantiam. Nā in eis frequēter appet. Or si ipsa apparuerit ī viris febricitātib⁹ suspecta habēda ē: maxie cū fuerit febris aut īcēsiua aut pestilētialis ꝛc̄.

Potest ꝛ apparere in nō febricitāte vrina subtilis substātie: q̄ ad liuiditatē siue plūbeitatē cū quadā albedine declinat q̄ sic ꝑ horā post eius mictuʒ remāsit: ethicam senectutis denūciat. Theophilus. ē. n. talis ex defectu caloris epatis ꝛ aliorum membroꝝ.

Urina tēdēs ad liuiditatē participās albedīe spisse substantie cū circulo plūbeo epilepsiā de flāte significat.

Urina liuida cū palliditate in q̄ apparēt athomose resolutiones ꝛ rotūde ꝑ totū in corꝑe nō febriēti dolorē articuloꝝ ex flegmate significat. isaac.

Urina pallida ad liuiditatē tēdens spumosa ꝛ cinerosa: cui⁹ superior ꝑs v̄r sicut oleū: ꝛ ē pauca in q̄ʒtitate: ꝛ i corꝑe nō ē fluxus vētris significat ptisim.

Uria pallida tendēs ad liuiditatē apparēs in corpore: in quo apparet color pallidus per totū: ꝛ maxie ī oculis significat friditatē epatis. Quidā tn̄ existimauerūt colorē liuidum posse ex vehemētia caloris ꝓduci. Alyȷ ꝙ ex sola causatur friditate: aut caloris remissione: vnde placētinus eā absolute debilitatē caloris nālis in epate ꝛ venis ꝛ corruptionē cū putrefactiōe cōi in venis ꝛ epate ꝛ vyȷs vrinalibus significare ꝓnūciauit: ꝛ sic strāguriā ꝛ aperitoneʒ vene aut rupturā in vyȷs illis ꝛ vesice vlcerationem ꝛ febreʒ ꝯtinuā idropem spāliter asclitē significat. Or si fuerit pauce quātitatis ꝛ micta cū difficultate in febre cōtinua mortem significat remoto vitio vesice: ꝛ vrinaliuʒ viaꝝ. Item in asclite cū virtutis debilitate mortem oīo significat. Itē significat ꝛ ptisim empima tussim: catarrū epilepsiā: vitiū matricis ꝛc̄. Or si fuerit multe quātitatis: ꝛ in die cretica apparuerit saluationē febris continue: aut solutionem febris quartane aut solutionem opilationis splenis aut epatis significat.

De citrino colore vrine. Rubrica. V.

De gradibus citrini dictū est supra. ꝛ hic ꝑ citrinū itellige citrinum ꝗ citrinitate participat itensiori q̄ʒ sit citrinitas que debetur tēperato. nam citrinus ꝗ est dictus est citrinus secūdo loco vt supra.

Citrinus itaqʒ color i presentiaꝝ ꝛ oēs gradus ꝗ sub eo cōprehēduntur caliditatem vl'r significāt. vn̄ A. secūda ꝑmi de coloribus vrīe. Oēs aūt ꝗ sunt post citrinum caliditatem significant. Et differūt abinuicem s̄m intensum ꝛ remissum vt verbi gratia. citrinus significat caliditatem itensam vt vnum. flauus vt duo vel vnum cum medio. Ruffus vt duo cum medio. Citrāgularis duo cum medio vsqʒ ad tria. Igneus tria cum medio. Croceus quatuor ꝛc̄. ita ꝙ croceus vltimuʒ obtinet gradum itensionis in latitudine citrinitatis. Est tamen aduertendum ꝙ hic color citrinus causatur ex admixtione colere cum aquositate vrinali: ꝙ quāto colera est subtilior ꝛ calidior alyȷs paribus intensiorem gradum citrinitatis ꝛ clarioreʒ inducit ꝛ ideo rubeus clarus est gradus intensior citrinitatis: qui ab. A. appellatur croce⁹. ꝛ istud videtur persuadere ordo littere eius allegato loco: cuʒ iquit postea. Igneus ꝗ tinctu

re croci assimilatur: ⁊ ipse quidē vehemēter citrin⁹: postea croceus: q̄ assimilat̄ capillis çafrani: ⁊ iste ē q̄ vocat̄ rube⁹ clarus. nā ly postea in lr̄a vltimo loco positū videtur dicere ascēsum: ⁊ nō descēsuz. quēadmodū in reliquis precedētibus postea positis. ℭ Sed obstant huic sententie verba Auic. paulo post in eodē capl'o cū inquit. Si aūt citrinitas fortis fiat: ⁊ vsq̧ ad igneitatis terminū perueniat: ⁊ ad finez in ea significat: φ calor incessanter procedit: ⁊ iste q̄dez ē finis citrinitatis. ℭ Credo exponēdū finis. i. termin⁹ vltim⁹ exclusiuus citrinitatis cum quo stat φ croceus sit finis vltimus inclusiuus citrinitatis. Et pro ista responsione videtur in superficie textus in. 10. Almanß. de vrinis inquit. Color quartus est igneus ⁊ significat calorez additum ⁊ īflāmatum. Quītus quoq̧ color croci q̄ nō plus caloris demonstrat q̄z igneus: significat tamē sanguinē in corpe multum abundare: ⁊ ex eo aliquid vrine mixtum fore. Et illud q̄ nō plus ⁊c̄. videtur φ nō multuz: sicut nō multū distat a se īuicez terminus exclusiuus ⁊ īclusiuus respectu eiusdē. fortasse speculāti videtur φ ex adustione illius pauci sanguinis debet vrina reddi min⁹ calida: q̄z sit ignea ⁊c̄. Relinquo theoricis: cōsidera. ℭ Ex q̄bus īfertur φ vrina citrina dominium colere denūciat. Citrina flaua ītensiorem gradum colere: ⁊ sic cōsequēter de alys ſm ordinez q̄ posit⁹ ē.

ℭ Nota tamē φ aliquādo vrīa in egritudinibus frigidis multum tingitur: ex cuius tinctura non debemus arguere supra dominiuz colere: ⁊ hoc spāliter in tribus casibus. primus est vbi sit fortis dolor: vt in colica frigida: dolore auris forti: dentiuz ⁊ h̄ꝫ. In qua ex forti dolore agitantur materie colerice: ⁊ dissoluunt̄. ⁊ ad vias vrine ꝓpellunt̄: ad q̄d concurrit inflammatio spirituuz ⁊ caloris ipsum dolorem cōsequēs. ℭ Secūdus casus est opilatio ex flegmate ꝯtingens in via īter porrum felleū ⁊ intestina. q̄propter colera q̄ ad ītestina mitti ꝯsueuit ad vias vrine trāsmittit̄ ipsam tingens. ℭ Tertius ē qn̄ in venis est opilatio ꝑꝑ flegma ipsuz: ⁊ sic flegma putrefit: ⁊ īflāmatur caliditate putredinali: q̄d flegma sic supcalefactū per vias vrine pulsuz ipaz colorat. Differt autē hic color a colore q̄ ex colera accidit: quoniaz rubor ⁊ ītēsio coloris q̄ est ex flegmate īcēso est remissior nō luminosus ꝓpter grossiciez flegmatis. Rubor vō q̄ ē ex colera est ecōtrario propter ꝑtes igneas colere: ⁊ eius subtilitatem.

ℭ Urina itaq̧ citrina q̄ metrū ē: vt supra tēperamētuz: ⁊ caliditatem in epate ⁊ mēbris nutritiuis significat bonā ⁊ cōpetentē digestionē: ⁊ maxime h̄ ē verū in viro iuuene debite recto mediocris habitudinis sanguineo vel colerico nō multū: q̄d additum est: q̄m talis vrina cōsueuit qn̄q̧ apparere in mulierib⁹ eunuchis pueris flegmaticis tertianā ex colera vitellina patiētibus: nō raro ⁊ in senibus cōtinuā habētibus. Et si fuerit talis vrina cum tenui substātia ⁊ radiosa opilationē in epate ⁊ splene significat. Et si pauce extiterit quātitatis fluxū ventris significabit. ℭ Nota tn̄ φ citrina corporis tēperāti nō habet hypostasim: dico temperate recti: quoniā in tali nō est humorū abūdantia in eaq̧ nō est excessus etiam ex parte coloris vel substātie: cuz neq̧ in eo sit excessus ex parte qualitatū actiuaꝝ vel passiuarum que sunt principia colorum ⁊ huiusmodi: vt supra ī primo capitulo.

ℭ Citrina subtilis substātie declinās ad albedinē. Cui⁹ superior pars est sicut oleuz: ⁊ in ipsa apparet nebula vnctuosa nō statiz cū micta ē: sed qn̄ q̄euit p̄ horā significat p̄maz speciē ethice. Isaac. Et si fuerit citrinissima: ⁊ in ipsa appet nebula sicut tela aranea nō statiz: vt dictū est: ⁊ cū hoc incipiunt apparere resolutiones squamose: siue petaloydes significat secūdā speciē ethice.

ℭ Citrina cui⁹ color est citrin⁹ nālis: vel paꝝ ipm excedens ⁊ in p̄ma die appet hypostasis q̄ in fundo residet cum alys cōditiōibus significat effimerā veraz.

ℭ Urina citrinissima in colore: ī substātia vō ad moduz vitelli ouoꝝ ⁊ tenebrosa significat tertianā de col'a vitellīa.

ℭ Urina in colore pallida declinās ad subcitrinū ⁊ in substātia mediocriter tenuis: ⁊ obumbrata ī ꝑte superiori: ⁊ in fundo ⁊ in medio tēdēs ad claritatē: significat quotidianā de flāte acetoso: ⁊ de his magis īfra suo determiato loco.

ℭ Urīa ī colore citrina vl' subcitrina in suba tenuis mediocriter cū obumbratiōe ꝑtis supioris tēdēs ad liuiditatem diu ꝑmanēs talis apparēs ī corpe ī quo appet vēter multū tumefactus. Et qn̄ vēter ꝑcutit̄ facit sonū: sicut tympanuz: ⁊ collū ē gracile: ⁊ brachia ⁊ tibie sunt gracilia valde ⁊ fortiter sitit: ⁊ ibi appet īflatio pedū: significat tympanitem.

ℭ Urīa citrina vl' subcitrina tēdēs ad quādā nigredinē apparēs in corpe in quo oculi tēdūt ad quādā nigredinē viridez: ⁊ sentit̄ dolor extēsiu⁹ sub costis sinistre ꝑtis sine grauitate ⁊ duricie significat calefactionē splenis: maxīe qn̄ in vrīa apparēt q̄dā hūores adusti nigri.

ℭ Citrina vel subcitrīa in qua apparēt pili vni⁹ palmi: significat hūores grossos circa renes existere.

ℭ Urīa ruffa vl' subruffa: semꝑ excessuz calītatis significat ⁊ dominium colere in epate ⁊ venis vl' flegmatis salsi: hec itaq̧ vrina cū apparet significat: aut icteritiā aut abundantiam vniuersaliter absq̧ opilatione epatis: ⁊ quādoq̧ colicam cum febre.

ℭ Ruffa subtilis substantie si lōgo tꝑe apparuerit icteritiā cum opilatione denunciat.

ℭ Ruffa vero grosse substantie apparens significat mundificationem materie que conturbatur in epate: ⁊ venis: aut fortē ebulitionē in epate māe calide q̄ nō exiuerat ꝑꝑ ebulitionē: ⁊ sic p̄ ꝯsequens mortem aut idropem asclitem denunciat: maxime si virtus debilis fuerit.

ℭ Ruffa cū tenui substantia ⁊ quātitate mediocri in die sequēti accessionē apparēs aut tertianā cōtinuā aut interpolatā: aut causonidem: aut emitriteū: aut frenesim futurā aut antracem aut carbunculū. Et si fuerit grosse sube: significabit sinochuz vel sinochaz vel eius spēs. Et si fuerit cū suba mediocriter spissa sign̄at causonidē vel febrez ex flegmate salso: vel scabiem abundantiam sanguinis corrupti ⁊ calefacti.

ℭ Urina citrina ⁊ plus citrina q̄z oporteat in ictericia mala. significat enim futuram idropem.

ℭ Citrina ⁊ clara īdignatiōez egritudīs sign̄at: timēdū ē q̄ de īfirmi defectu spāliter ī acutis vt scdo ꝓnosticoꝝ.

ℭ Ruffa in substantia tenuis indignationem: digōni tamen vicinam significat.

ℭ Ruffa in substantia tenuis cum hypostasi nigra in passione splenis pessima.

ℭ Ruffa in substantia tenuis in febre incensiua ⁊ frenesi mala. Et si cū hoc aderit capitis dolor pessima.

ℭ Ruffa a media regione superius liuida equaliter spissa periplemoniam significat.

ℭ Citrina vl' citrina pallida tenuis vel mediocris que apposita manu per totum liuescit guttam: aut vicium pectoris significat: sed ex gutta sediminosa est vrina.

ℭ De rubeo colore. ℭ Rubrica. VI.

Rubeus color sub se grad⁹ habet vt dictū est: quemadmoduz ceteri extremi ⁊ medy: ⁊ hi omnes peccatuz siue dominium sanguinis significant aut eius mixtionem significant. nam rubeus clarus significat peccatum sanguinis arterialis sola quātitate peccantis. Rubeus roseus peccatum sanguinis venalis in q̄to: vt in synocha. Rubeus obscurus: peccatuz sanguinis in

quali nō nāli. Rubeus vero pulverulentus peccatum sanguinis grossioris in quali preternaturali. nam cuʒ vrina sit sanguinis aquositas: nō est mirandū si in ea tales colores fieri possunt.

¶ Et iaʒ exemplificatum est ꝙ clarus ē sicut color rose rubee clare: vt est scarlata. Roseus vero vt ē rubeus rose rubee tendentis ad obscurum vt crimisini: obscurus qui assimilatur sanguini perfecto. pulverulētus vero qui sanguini putrefacto ex venis tracto significat ⁊ oīuʒ magnam mixtionem partium terrearū cum sanguine: vt in quartana sanguinea. Duo etenim primi significant ebulitionem sanguinis absqꝫ putredine: vnde in pricipio sinochi appet vria rubea obscura. In statu vero materia ente digesta rubea pulverulenta. Et que dicta sunt intelligi habent esse vera ceteroꝝ paritate servata ad hunc intellectū

¶ Et hic nota ꝙ sanguis extensive facit maiorem inflamtionem q̃ꝫ colera: ⁊ hoc in toto corpore ꝓpter multitudinē sui ⁊ ꝓpinquitatem eius ad oīa membra: colera vero intēsive. Et ideo dicebat Auic. Possunt ⁊ hec dicta aliam recipere interpretationem: sub roseo comprehendendo duos primos colores: qui causant̃ ex permixtione colere rubee subtilis: per obscurum qui causatur ex permixtione colere grosse ⁊ vitelline ⁊ huiusmodi. Per pulverulentum vero qui causatur ex permixtione sanguinis cū colera nigra terrea: aut cum alio humore per adustionem terrestrificato: ⁊ hec interpretatio sic adequatur textui Avicē. considera. Igneus significat maiorē calitatē q̃ꝫ rube⁹ pulverulētus.

¶ Rubea in egritudinibus acutis salvior est q̃ꝫ aquosa alba: ⁊ melior rubea sanguinea rubea colerica. nam vbi apparet in talibus alba dubitandum est materiam ad alia derivari loca: aut v̄tutis ipotētiam.

¶ Rubea colerica: quia clara ignea in egritudinibus acutis in colera quieta manet non est magni timoris. Or si colera fuerit mobilis magni extat timoris. nam ex ipsa denotatur magnum dominium colere cum ipsa ad aliam partē moveatur: ⁊ ex cōsequēti ad magnā lesionē aptitudine.

¶ Vrina rubea in egritudinibus renum presertim non existente febre acuta est mala: quoniam ſm plurimuʒ calidū significat apostema Auic.

¶ Vrina rubea in doloribus capitis desipientiam portendit: quoniam ꝯprehendimus calidā māteriā ex dolore caput petere: ⁊ maxime: cū icipit diminui in rubore.

¶ Vrina rubea in egritudinibus acutis rubere incipiens ⁊ sic permanens ⁊ in fundo hypostasim nō faciēs perditionis egri timorē affert. Nā talis impotētiā v̄tutis significat.

¶ Rubea v̄o turbida sive grossa taliter permanens apostema epatis ⁊ caloris innati debilitatem significabit: ⁊ maxime vbi circa epar dolor ⁊ gravitas apparuerit. Iteʒ tali apparente arguitur naturam nō posse sanguinem ab aquositate sequestrare: ⁊ ex consequenti debilitatem ⁊c̃.

¶ Vrina rubea similis loture carnis recentis: aut rubea sicut aqua in qua dissolutus est sanguis significat aut epatis debilitatem: quia virtutis eius aut sequestrative aut sanguinis multitudinem. nā in primo casu seq̃t debilitas virtutis: in sc̄do v̄o fortitudo ⁊ tolerātia.

¶ Vrina in substātia spissa turbata in colore intensa rubea purpurea vel pulverulenta ſm isaac continuam de sanguine significat.

¶ Rubea intensa spisse substantie in qua in p̄ma die apparet nebula sinochā sine putredine significat. Gal.

¶ Rubicundissima in moduʒ flāme ignis saltās cum spuma minuta tendente ad viriditatem in parte superiori turbata nō spisse substantie: significat causonem verum: ⁊ maxime si cum hoc apparent causonis aliqua alia indicia. Almansor. Galienus.

¶ Rubea magis in colore remissa: q̃ꝫ dicta cuius substātia est mediocriter spissa: cuius pars superior ad lividitatem cum quadam viriditate: ⁊ in ipsa apparēt humores adusti: significat causonem de flegmate salso cum appēditio dicto iam. auctores.

¶ Vrina rubea rosea intēsa parum spisse substātie ꝯturbata continuam de colera significat. Si vero cum tali vrina apparuerit lividitas cū qbusdā granis seiunctis ⁊ mīutis significabit ꝯtinuā cū pleuresi. Almāſ.

¶ Rubea ignea aliqualiter remissa: ⁊ in substātia sub tenuis: ⁊ in parte superiori obumbrata: habens malum odoreʒ ⁊ fetorem: tertianam vel duplicem tertianā de colera naturali significat diversificando ſm etatem sexum ⁊ complexionem. Nam aliquando significans tertianam in iuvene significat continuam in puero: ⁊ sit tibi pro sequentibus ⁊ antecedentibus canon.

¶ Subrubea in substantia sua tenuis sive parum spissa tenebrosa in parte superiori: significat continuaʒ de flegmate salso. Isaac.

¶ Subrubea vel rubea pulverulēta. ⁊ in substantia per totum spissa obscura: ⁊ obumbrata in parte superiori significat quotidianā de flegmate dulci.

¶ Rubea grossa cuius egressus est paulatinus ⁊ frequens cuʒ fetore apparens in febribus significat mortē. Avi. Sʒ ipsa multi exitus: ⁊ multi sediminis significat sepationē: ⁊ ꝓprie in febribus icensivis.

¶ Rubea in qua appet hypostasis sicut frusta carnis apparens in febre acuta mortē significat. Almāſ.

¶ Vrina in qua apparet hypostasis rubea in febrib⁹ adurētibus significat vltimā saguis repletionē Avic.

¶ Vrina cui⁹ color assimilat̃ loture carniū: ⁊ ē valde fetida ⁊ pinguis significat mortē. Avic. Almāſ.

¶ Vrina rubea itēsa apparēs in corpe nō febrienti ⁊ circa partem dextram sub costis sentitur caliditas excedens calefactionem epatis significat. Avicē. ⁊ maxime si in oculis apparet citrinitas.

¶ Rubea turbata remanens turbata spissa similis loture carnium: que cū difficultate mingitur apparēs in corpore in quo sentit̃ sub costis in dextra pte tumor ad modum lune novelle: ⁊ cū hoc patit̃ fortē sitiʒ: significat apa calidū in gibbosa pte epatis. A. Almāſ.

¶ Vrina minus rubea q̃ꝫ prius dicta turbata ⁊ spissa q̄ cuʒ difficultate expellit̃ apparens in corpe de quo in precedēti ⁊ in principio nō apparet febris: sed in ꝓcessu: ⁊ sentit̃ aliquādo tussicula: in qua nil expuitur: ⁊ nō patit̃ sitiʒ fortem: ⁊ cum sub costis dextris appet tumor ad modum lune novelle: q quādo tangitur nō sentitur multū: significat apostema frigidum in gibbosa parte epatis. Or si cum ea appet pondus suspensum: ⁊ cū hoc post assumptū cibuʒ gravitas dolorosa: ⁊ quodāmodo difficultas anhelitus: ⁊ sub costis nō appet tumor ad modū lune ⁊c̃. significat apa factū i cōcavo: ⁊ maxīe qñ egritudines sunt humorose ⁊c̃.

¶ Rubea cum hypostasi alba in acuta egritudine coctiōeʒ cōpletā ⁊ salutē ⁊ brevitatē egritudinis significat.

¶ Rubea cū sua sibi sil̃i hypostasi diuturniorem egritudinem precedente significat: est tamē certa: ⁊ fidelis nuncia salutis sperande.

¶ Rubea cū sua sibi sil̃i hypostasi lōgo tpe talis apparens in acuta egritudine: mala est.

¶ Vrina rubea ⁊ pauca in idropicis mala ⁊ pessima.

¶ Rubea ⁊ subtilis in egritudine acuta mala.

¶ Rubea ⁊ turbida apparens in secūdo die crisiʒ nunciat in quarto.

¶ Rubea qualis sanguis in acuta egritudine pessima.

¶ Rubea ⁊ in tertia sui parte superiori alba alienationem ⁊ frenesim ⁊ mortem significat.

¶ Rubea inferius in medio obscura superius liuida equaliter spissa pleuresim significat.

¶ Rubea inferius superius nigra per totũ turbulẽta epatis apostema significat.

¶ Rubea in qua apparet sanguis purus: ⁊ cum hoc sentit̃ dolor sub costis dextre partis fluxum sanguinis ab epate venientem significat. Salernitani. Almãs. ⁊c̃.

¶ Rubea apparens in corpore in quo sentit̃ dolor extẽsiuꝰ siue grauitas sub costis dextre partis non remanẽs fixus. significat vẽtositatẽ existere in epate.

¶ Rubea ĩ qua apparẽt resolutiões squamose: sed tñ multo minores q̃ȝ squame: ⁊ maxie in fundo: ⁊ medio: ⁊ in vesica nõ sentitur punctio apparẽs in corporibꝰ nõ febriẽtibus significat scabiẽ. Saler. Almãs. ⁊ rogerius.

¶ Rubea ĩ qua apparẽt resolutiões minute crocee: ⁊ quãdo digitis cõprimuntur faciliter frãgũtur nõ habẽtes cõmunitateȝ in ptibꝰ significat adustionẽ humoꝝ in renibꝰ.

¶ Urina rubea subtilis in egritudinibꝰ acutis cũ signis laudabilibus: significat velocitatem cris. ⁊ cum cõtrarys eoruȝ significat velocitatem mortis: ⁊ ex toto significat iflãmationem vehemẽtem.

¶ Rubea nõ ĩtẽsa rubedine declinãs ad turbulẽtiam cuȝ sedimine rubeo significat appetituȝ: ⁊ cruditatem: ⁊ longitudinem egritudinis.

¶ Postremo aduertẽdum primo: ꝙ hic locutus sum de rubeo vt rubeum se extẽdit ad rubeuȝ sanguineum: ⁊ rubeũ colericum igneuȝ: ⁊ hoc vt sequar modum loquẽdi auctorũ de rubea etiaȝ hoc modo loquẽtiuȝ. Nam ⁊ lȝ fiat talis rubedo quãdoqȝ ex iflãmatione colere citrine ꝓbatur ꝙ fortasse ꝓbaretur ipsam collocari debuisse sub igneo citrino. Placuit tamẽ Auic. ⁊ alys eam sic appellare: cum a colera rubea ꝓcedat. Nõ eniȝ credo icõueniẽter dictuȝ ipaȝ iter latitudinem citrinitatis collocari debere. nec sic videtur in aliquo Auic. ⁊ alys aduersari: nomina: ⁊ enim ad placitum posita sunt. Colera ⁊ eniȝ que hꝰ. causa est quãdoqȝ citrina: qñqȝ rubea ab auctoribus ꝓnũciatur quare ⁊ eadẽ vrina qñqȝ citrina: qñqȝ rubea dici poterit. Ex dictis tamẽ ab intelligenti colligitur: que significatio a rubea sanguiea que a colerica habenda sit. Secũdo ꝙ ⁊ lȝ vrina rubea: de qua iam actũ est: sit signum caliditatis: ⁊ maxie sanguinea: tñ ꝯtingit in certo casu ipsam nobis frigiditatem caliditatis remissionem demonstrare. verbi gratia qñ vrina est rubea vt est lotura carnis recẽtis. Unde Auic. secũda primi de coloribus vrine: aut ꝓpter debilitatem epatis: ⁊ sue virtutis defectum que inter aquositateȝ: ⁊ sanguinem separationem facere nõ valet: sicut accidit in idropisi frigida: ⁊ in egritudinibus debilitatis epatis sȝ plurimũ qñ pp eas vrina est silis loture carnis recẽtis.

¶ Postq̃ȝ determinatũ ẽ de coloribꝰ vrinaꝝ: vt sunt indifferenter humorum diuersoꝝ ⁊ morborum particulariũ aut crisiũ denũciatiui. Nunc agẽdum est de ipsis in particulari: ⁊ determinate: vt sicut etatum oĩum complexionum sexus humorum omnium sm species suas: ac morborum cõmunium signuȝ.

¶ De coloribꝰ vrine etatũ. Rubrica. VII.

VRina infantium declinat ad albedinem cum spissitudine ⁊ ad lactis naturã ꝓpterea ꝙ eo vtuntur: nam multum humidi sunt: que humiditas multum obtundit calorẽ naturalem ⁊ materia tingens in eis pauca est: ⁊ illa est occulta: ⁊ submersa. Unde Auic. Amplius significatio pueroruȝ est parua: ⁊ precipue infantium propterea ꝙ lacte vtuntur: ⁊ ꝙ materia tingens in eis est quiescens ⁊ submersa. ¶ Urina puerorũ est magis tincta q̃ȝ infantium lȝ nõ sit multum colorata. nam vigorato in eis calore plus tingitur vrina. Secundo materia colerica in eis est magis multiplicata: nõ ita quiescens: vt in ifantibus. Item in eis multa superfluitas flegmatica generatur ꝓpter idigestiones quas icurrunt ex frequẽti comestione quare cuȝ ex ipsa maxima pars per vrinaȝ euacuetur cum videamus eos frequẽtissime mingere: ⁊ multũ hinc vrina eorũ redditur alba paruȝ ad citrinuȝ declinãs cum multa spissitudine. flegmatice enim aquose superfluitates ex idigestiõe multiplicãtur: vt patet que per vias vrine ad extra pelluntur. Et hec est vna ex causis quare ifrigidati multũ mingũt. ¶ Urina iuuenũ est vrĩa citrina ad igneuȝ tẽdẽs cum substãtia mediocri calido ente in eis potentissimo nõ suffocato: vt in pueris: ⁊ colera abũdantiori in ea etate existente alys paribus. ¶ Urina senum est ad albedinem: ⁊ ad subtilitateȝ declinãs. nam in eis calor est remissus: similiter colera que sunt due cause tingẽtes principaliter. Iteȝ qꝛ in eis multiplicãtur per viam idigestiõis ob caloris debilitatẽ materie flegmatice aquose: ⁊ quia exiccãtur: ⁊ siccitas est causa subtilitatis vt supra: hinc vrina est subtilis ad qḋ ꝯcurrit debilitas virtutis nõ valẽtis ꝑ illas vias expellere materias grossas habẽtes vrinam igrossare. Item vt existimo vie facte sunt merito etatis angustiores: qñ ꝓpter exiccationem naturaleȝ fit coangustatio: vt patet. est eniȝ vt opilatio ibidẽ attenuatoria ⁊ hec vt pȝ facit ad vrine subtilitatẽ: ꝯtingit tamẽ quãdoqȝ in eis grossas vrinas generari. vt natura ente forti sup aliquos humores siue superfluitates grossas: quas ꝑ illas vias extra pellit. ¶ Urine vͦo decrepitorũ sunt minus tincte ⁊ magis subtiles eisque senũ: cõtingit tamẽ in eis grossas fieri: vt dictũ est: q̃s suspectas habere dȝ medicus: dubitãs ne indicent futurũ lapidẽ in renibus: aut vesica: nã si viderit eas multiplicari: dubitandũ ne virtus deficiat in eorũ expulsiõe: ⁊ ꝙ ipe remanentes assentur ⁊ in lapidem cõuertantur.

¶ De coloribꝰ vrine ꝯplexionũ. Rubrica. VIII.

DIctum est de coloribus vrine temperati: nũc ꝓsequar de vrina naturalium distemperãtiaꝝ. Et est premittẽdũ vt supra: ꝙ caliditas frigiditas siccitas ⁊ hũiditas sunt principia factiua coloris: ⁊ ꝑ ꝑte substantie. Iuxta qḋ ponuntur he ꝯclusiones. ¶ Urina flegmatici debet esse alba vel ad albedinem declinans in substantia per totũ spissa. Nam color talis datur a frigiditate: substantia vero ab humiditate: ⁊ quoniam humiditas in eo reperitur grossa ad bonũ itellectum: hinc ⁊c̃. Sȝ hic est aduertendum ne ꝯtingat deceptio ex opilatiõibus in vys vrinalibus contingẽtibus. naȝ in multis talibꝰ flegmaticis vidi vrinas albas cũ subtilitate ꝯtingente ex opilatiõe ⁊c̃. ¶ Urina colerici dȝ eẽ citrina ruffa ⁊ multũ colorata cũ substãtia tenui ꝑ totũ: nam color datur a caliditate tenuitas ⁊ siccitate ⁊ ꝓportionabil'r vt de flegmatica dictũ est. ¶ Urina sanguinei dȝ eẽ ruffa: cũ rubedine tẽdente ad obscurũ: vel nõ ad ita clarum vt colerici in substantia mediocriter spissa. pȝ ex dictis. ¶ Urina melãcolici est albedini vicina cum quadam fuscitate ⁊ cũ substãtia satis tenui: hec patent ex dictis.

¶ De vrinis mulieꝝ nõ ꝑgnãtiũ. Rubrica. IX.

VRine mulierum sunt subcitrine ad albedinem cum turbulentia quadam ⁊ notabili grossicie declinantes. Ad albedinem gdẽ ratiõe sexus frigidi: quia frigide flegmatice ⁊c̃. turbulente quidem ⁊ grosse: quoniaȝ in eis multiplicantur superfluitates flegmatice grosse: quas sic grossas natura per vias earum latas bene potest expellere. vnde latitudo suarum viaꝝ est causa. quare in eis nõ sic multiplicantur lapides. Item ad earum ingrossationem ⁊ tur

bulentiam cōcurrūt materie que a matrice per canale vrine magnum vna cum vrina ad extra ꝓpelluntur: ⁊ ideo vrine mulierū pannos maculant: ⁊ nō viroꝝ vt notat experientia. Ex quibus infertur ꝙ vrine virginuꝫ debent esse minus turbide: ⁊ minus tincte. Sit tamen hic: ⁊ alibi: vbi opꝫ memoria canonis qui positus est supra. ꝙ debet semꝑ cōsiderare etatem regionem ⁊c. in cōparādo vrinas adinuicem. Et quia dictū ē de vrina mulierū: vt sunt in naturali earū dispositione: in qua opꝫ ipsam vrinam variari a cōsueta cum sunt pregnātes: que pregnatio ē naturalis dispositio: hinc videtur etiam cōmuniter de ipsarum pregnātiū vrina. Et eo audacius loquar quo hec in parte ducē meū Auic. secutus fuero. Studeat itaqꝫ medicus quilibet in cōprehendēdo vrinam vere pregnantiū. Cum frequētissime ex eius visu: ⁊ iudicio cōtingat medicos decipi vnde infamiaꝫ acquirunt: ⁊ credulitatem apud dominas amittunt: que sunt tuba cōmunis medicoꝝ. Pro qua nō amittenda omne studium omnemqꝫ diligentiam debēt acuratissime adhibere. Acquirunt ⁊ enim ex ipsius vero iudicio gloriaꝫ vtile ⁊ honorem.

¶ De coloribꝰ vrine ꝑgnātiū. Rubrica. X.

VRine pregnātium debent cum magna solennitate cōsiderari obseruādo cōditiōes superius memoratas: debet medicus attendere si vrina est eius que in principio impregnationis: aut medio: aut in fine: quoniam alia ⁊ alia debet in his diuersis temporibus apparere.

¶ Urina pregnātis in principio: q͛ in primo secūdo vl' tertio aut quarto mense ⁊ vsqꝫ ad sextuꝫ exclusiue est citrina ad subalbedinem declinans clara in superficie habens nebulam. In medio vero eius hypostasim: vel materiā hypostaticam ad modum coti carminati in qua apparent qn̄qꝫ granula ascēdētia ⁊ descēdentia: que cū mouetur siue agitatur nō cōturbatur. Citrina quidem ⁊ ad subalbedinē ⁊c. quia calor reuocatur ad matricem: ⁊ alias vias videt̄ deserere. hinc est ꝙ nō multum tingit. Item magna quātitas sanguinis mittitur ad matricem quo ad subtiliādum ipm ⁊ alia faciat iuuamēta necessaria mittitur alia pars colere que est causa magne tincture. Clara quidem quoniaꝫ superfluitates que solēt eē cause turbulētie: vt supra clausa matrice iam cum vrina nō expelluntur. Sed hic nota hoc eē verū vt in pluribus: quoniā reperiunt̄ mulieres q̄ in toto tempore īpregnatiōis mēstruant̄ in q̄bus vrīe nō sunt clare: in superficie ⁊c. Naꝫ in superiori regione vrine matrice ente repleta multis superfluitatibꝰ viscosis: calore existente potēti. ⁊ reuocato ꝓpter cōceptum euacuātur he superfluitates: quas cum subtiles facte sint ⁊ leues calor ipse ad superiora ꝓpellit. Cotum autem carminatum est ex eadē materia que est nebula: sed nō est materia ita leuificata: sꝫ est medio modo se habens iter graue ⁊ leue. ⁊ ideo locum mediuꝫ siue regionē mediā petit: ⁊ est albificata dyafona: eo ꝙ ē rarificata a calore a quo etiā dyafoneitatē recepit carminatuꝫ ⁊c. ꝑꝑ vētositatem quā multiplicāt pregnātes vt statiꝫ dicetur de granis. ¶ Sed dicet aliquis. si he materie viscose expelluntur a matrice: ergo deberent facere vrinam turbidam. ¶ Pro isto dicēdū ꝙ he materie viscose ⁊c. nō per os matricis ad canale magnuꝫ vrine deducte cū vrina expellunt̄: imo stat os clausum: ⁊ ille materie subtiliate redundāt ad vias vrine minores: ⁊ de minoribꝰ ad maiores ⁊c. extrapelluntur ⁊ vniūtur: ⁊ loca in vrina cōuenientia eis rōne qualitatuꝫ motiuaꝝ iam acq̄sitarū petūt. Unde q̄ est in media regione: est materia nō habens ī partibus suis multaꝫ vnitatem: sed modicā: imo distātiaꝫ īter parteꝫ ⁊ partē vt cotū carminatū: est tn̄ mā multū grossior nebula. ⁊ magis viscosa valde: in qua apparent ⁊c. Ubi aduertendum ꝙ ꝓpter fortes opilationes attenuatorias q̄ a fetu in corporibus pregnātiū cōtingūt multiplicant̄ vētositates in eis: que postmodum cū materiebus ipsis per vias vrine expellunt̄. Amplius clausa via ītestinoꝝ. nam vt notat experiētia ꝑgnātes frequēter migūt: ⁊ raro ascellāt vētositates itaqꝫ iste causant in vrina granula parua siue ampullas minutas: q̄ dicūtur granula eo ꝙ nō sunt diafona ꝓpter eoꝝ paruitatē. Apparēt nāqꝫ descēdere ⁊ ascēdere: eo ꝙ earum quedam est leuior: quedam grauior. vnde pulse a vapore siue vētositate eminentes sibi inuicē frāgūtur. fracte ⁊ stricte descēdūt: hec tn̄ granula raro videntur quare dictū est qn̄qꝫ de quibus aliquid. cap. vij. Cotum vō vt frequēter q̄uis neutrū qn̄qꝫ appareat vt dictum ē ī mēstruata: quare cotum est signū efficacius granis que cū mouetur ⁊c. Nam in pricipio clausa matrice: ⁊ ab ea superfluitatibus per canale magnum vrine nō expulsis natura mittente sanguinem ⁊ alios humores ad matricem: contingit vrinam remanere puriorem. quare in eis ductu nō cōturbatur. ad qd̄ facit opilatio magna vt dictuꝫ est: q̄ est causa ꝓhibens materias grossas per vias ipsas sic grossas expelli. ¶ In medio vero īpregnationis: quia in sexto septimo vel circa vrina erit coloris aque cicerū rubeoꝝ vel peduꝫ citrinorū modo Auic. Nam facta retentione sanguinis ex multo tēpore nā matricis existente forti ad expellendum expellit per porositates aliquid sanguinis retenti fusci. qui cum vrina cōmiscetur ⁊ colorem illum causat. Et hoc maxime habet verum in muliere latoꝝ poroꝝ: quoniaꝫ in ea que essꝫ strictoꝝ poroꝝ nō sic appareret. Unde ⁊ raro iste color ī pregnātibus videtur pedum citrinoꝝ ⁊c. Nam vrina est similis aque in qua sint cocti pedes citrini animaliū vt sunt vituli nō excorticati: quia excorticati faciūt brodiū album que est viscosa declinans ad fuscuꝫ. Naꝫ virtus expulsiua matricis expellit materias flegmaticas viscosas ī fundo matricis alteratas cum aliquali sanguine fusco. ad qd̄ etiā facit calor adurens: sed hoc rarissime apparet.

¶ In fine vero impregnationis: quādoqꝫ apparet in vrinalibus eaꝝ rubedo in loco in quo apparuit in pricipio ꝑgnationis subalbedo. Et cum mouetur vrinale pregnātis conturbatur. Auic. zz. tertij de signis impregnationis. Ex quibus infertur ꝙ color vrine: tunc debet esse citrinus ad rubedinem declinans. Naꝫ Auic. non videtur ponere differentiam aliā īter colorem qui apparet in ꝑ̄ncipio ⁊ qui in fine: nisi ꝙ loco subalbedinis ⁊c. cōsidera secūda ꝑ̄mi de vrinis molieꝝ. Inquit. Et cum hoc loco eius. s. yrini fuerit rubedo erit in fine pregnationis ⁊ ꝓprie si turbetur cuꝫ mouetur. Color yrinus est color viridis tendēs ad crudū: aut blauus qui ambo causantur a frigiditate seu remissa caliditate: vt supra reuocato iam calore ad matriceꝫ ⁊ trāsmissa amplius colera cum sanguine ad matricē: vt supra. Iste igitur color yrinus est apparens in principio ⁊c. Apparet itaqꝫ rubedo. nam natura incipienteꝫ moueri ad expulsionem faciendaꝫ. Unde egrediuntur alique partes flegmatice tincte a sanguine in ipsa matrice. Et cum istis omnibꝰ coloribus apparent in fine: ⁊ medio nebula: ⁊ cotuꝫ granulaqꝫ: qn̄qꝫ de quibus actuꝫ est. Sed hic est maxime aduertenduꝫ ꝙ oīa ista signa sil' qn̄qꝫ possunt apparere in muliere nō pregnante: in qua est retentio mēstruoꝝ: vt in mola in qua multi famosi medici decepti sunt: ⁊ nō paruam sortiti infamiam: qui casus accidit in quadam famosa domina: vt meo tempore papie: nam ⁊ bonus ⁊ sapientissimus ille Marsilius de sancta sophia: tunc aliqualiter titubauit vna cum petro de tusignano valentissimo practico: ⁊ ideo studeant iuuenes: vt simul cum significatione sumpta ex vrina habeant verum iudicium sumptum ex alijs signis impregnationem demonstrātibus inter que est vnum pre

Color yrinus

cipuum ⁊ magnū vt obstetrix īponat digitū in vulua: ⁊ sentiat si orificiū mr̄icis clausuꝫ sit. Et si sic arguit īpregnationē vt .5. aphorismoꝝ. ꝯmēto. 5°. Nā tp̄e īpregnatiōis nō potest acus ītrare. zi. tertiȷ. de generatiōes embrionis. Item retentio mēstruoꝝ in suo tēpore in muliere bene sana ē satis efficax signum: immo mulieres maxime super hoc solo signo se fundant ei magnā adhibētes fidem: ⁊ efficaciaꝫ Itē q2 sentit dolorē in decimo die a tēpore cōceptiōis. Itē si labia vulue sicca sunt: que in mola ꝯtinue reperiunt̄ humida. Itē ꝙ mulier nō sit artetica: vel ad eaꝫ disposita: q2 in hac dispositione videt̄ vrina silis ⁊c̄. Itē ꝙ nō multū appetat coytuꝫ: ⁊ est verū: vt in pluribꝰ. Itē q2 hꝫ appetitum corruptū ad aliquā determinatā rem in excedēdo nō solū ex parte qualitatis: sed quātitatis. vidi mulierē pregnāteꝫ comedere cineres in magna quātitate. Reperiuntur multe que satiari nō possunt ex comestione alicuius rei iam ex īpregnatione facte grate: vt pomoꝝ cācroꝝ pisciū ⁊ hꝰ. Cō similiter ꝙ abhorreat res sibi cōsuetas ⁊ alias sibi gratas: vt sic appetitus in eis deficiat: nulla īteruenīēte causa alia vt febris ⁊ hꝰ: que possit eē appetitus deiectiua. Et etiaꝫ si cum his sentit se in cruribus languescere ⁊ graues sic fieri Item si sentit in coytu vir eius caput virge cōstringi inhonestum peti a muliere. Itē si mamille īgrossantur. Itē fac experiētiaꝫ. Ipo. aphorismoꝝ. Mulierē si vis scire si cōceperit mellicratum da ei bibere. verbi gratia. ℞. aque pluuialis. ℥. viȷ. mellis. ℥. iiȷ. buliant ad cōsumptionem tertie partis. Et cum mulier vadit dormitum da ei bibere. ℥. vi. Si itaqꝫ sentiat dolorem fortem ⁊ tortionē in ventre iudiciū erit de īpregnatiōe: si vero non: nō. Hec addidi cupiens in omnibus honorem iuuenum medicorū: qui si plura habere voluerint: immo debent: recurrant ad Auicen. zi. tertiȷ allegato capitulo.

De vrinis viroꝝ. Rubrica. XI.

Virorum vrine sunt magis colorate et cū mouentur turbātur ⁊ eaꝝ turbatio ad superiora ascendit. Et sint magis colorate patet ex causis abūdātioribus tingētibus vrinam existētibus in viris: ⁊ cuꝫ mouētur ⁊c̄. Nam vrine viroꝝ sunt subtiliores. Unde partes grosse terree faciliter descendūt per eas. Cum ergo agitantur partes ille grosse mote superiora petentes ptes superiores vrine turbant. In mulieribus vero cum vrine sunt multuꝫ grosse: ⁊ ptes grosse cū sint multū cū subtilibꝰ mixte ex pua agitatiōe nō sic turbant̄: nō potentibꝰ ptibus grossis sic facilr̄ separi: nec p ptes penetrare vt ī viroꝝ vrinis. Et si ꝯtigat eas turbari illa turbatio pua ē in respectu turbatiōis vrinaꝝ masculoꝝ. ⁊ causa patet. Itē spuma mulierū est rotūdior mā ente viscosiori ⁊ in circulū magis apta verti ꝓpter maiorē eius resistentiam quā facit eius fractioni: ⁊ hec spuma ꝫm plurimuꝫ apparet in sūmitate vrīarum mulierū. ¶ In vrinis viroꝝ ilico cuꝫ ꝯmiscentur cū mulieribus apparent fila adinuicem texta: que nō sunt nisi quedam species spermatice retēte in vȷs vrine hora coytus: q̄ cū vrina expellunt̄: ⁊ hec vocant̄ fila spmatica.

De differentia iter vrinā hoīs ⁊ alios liquores ⁊ vrinam alioꝝ animalium. Rub. XII.

Mitto hoc loco colores vrinaꝝ aliorum animalium de q̄bus Auicē. secūda primi allegato loco. Sed tamē ꝓpter deceptiones: quas faciūt trufatores: hic addo qđ est ex duce sumptum. s. moduꝫ distinguendi inter vrinas ⁊ alios liquores. Naꝫ alȷ liquores quāto plus visui appropinquāt tāto clariores iudicantur: econtra de vrina. ¶ Propter qđ sciēdum ꝙ mixtorum quedam habent partes eterogeneas īsensibiles. Quedā sensibiles: quedā nō multū īsensibiles. Exēplū primi. vt vinum putrefactum. Exempluꝫ secūdi. mustū. Exēplum tertiȷ. vrina: quia in ea sunt partes humorales nō multum sensibiles. ¶ Secundo sciendum ꝙ partes humorales vrine sunt in duplici differentia: quedam non habent magnaꝫ mixtionem cum vrina: ⁊ ista sunt que transeunt in hypostasim: ⁊ de his nō est sermo: quedaꝫ habēt magnā mixtioneꝫ cum ea: ita vt nō valeant separari a substantia vrine: ⁊ iste partes videntur de prope: quia in oculo maiorem anguluꝫ causant de longe paruum: ita vt sub illo videri nō possit: ⁊ iō de longe iudicatur clarior. In vino autē aut alio simili liquore partes terree sunt pauce ⁊ parue: ⁊ multū pmixte: hinc est ꝙ de prope nō videntur sicut nec de longe Unde ipsum quasi in omni distantia vniforme iudicatur: lꝫ in longa grossius aliqualr̄ iudicat̄ silr̄ ꝯfuse repsentatis grossis ⁊ subtilibꝰ. In musto aūt ptes eius grosse de prope vident̄ ipsis predominantibꝰ subtilibꝰ de lōge aut eꝯ subtilibus predominantibus: lꝫ etiam grosse videantur. Preter autem hoc signum: est signum sumptum ab odore: vt comprimendo cum manu os vrinalis. deinde odorare manum: ⁊ hoc sagaciter faciēdo propter sagacitates trufatoꝝ Et qđ dictuꝫ est ab Auic. debet intelligi in vrina sana: q2 in diabetica semper apparebit clara ipsa existente indigesta. ⁊ in se nō habente ptes humorales.

De coloribꝰ vrine in omni specie cuiuscūqꝫ humoris apparentibus. Rub. XIII.

Initium faciens a flegmate ipsuꝫ distiguam in species suas colorem ponens vrine vnāquāqꝫ eius speciem denuncians. Flegma igitur diuiditur in naturale: ⁊ nō naturale. ¶ Flegmatis naturalis vrine color iam positus est de coloribus complexionū ⁊ presertim cū est sine febre. Flegmatis aūt naturalis vbi adest febris ipsa flātica vrīa ē subcitrina in suba eiꝰ p totū eq̄liter spissa cuꝫ modica obumbratiōe in parte superiori. ¶ Flegmatis nō nālis q̄ttuor sunt spēs: acetosuꝫ: salsum dulce: ⁊ vitreū. prima quarti de febre flegmatica. cruduꝫ ⁊ mucilaginosuꝫ sub vitreo cōprehenditur. aqueū ⁊ insipidū sub dulci. ponticū vero ⁊ acre sub acetoso: qđ additum est: quoniā prima primi de humoribus oēs istas spēs denoiat. ¶ Flegmatis acetosi absqꝫ febre vrina glauca vel pallida in substātia mediocriter tenuis in parte superiori cū quadā liuiditate siue obumbratiōe. Eius vero que est ex febre vrina ē subcitrina remissa in substātia mediocriter tenuis cū aliquantula obūbratione in parte superiori. ¶ Flegmatis dulcis absqꝫ febre vrina ē citrina p totū spissa sine obūbratiōe ⁊ liuiditate: ⁊ maxime quando est flegma dulce p admixtionē sanguinis cū flegmate insipido. Eius vero qđ est cum febre vrina est in colore flaua: vl̄ subruffa in substātia per totum aliqualiter spissa. ¶ Flegmatis salsi absqꝫ febre vrina est in colore citrina: mediocriter tenuis ī substātia. Eius vō qđ est cū febre vrina est subruffa: vel ruffa in substātia mediocriter tenuis. ¶ Flegmatis vitrei absqꝫ febre vrina alba ⁊ pauca cū globa in fundo siue cū residentia globosa: vel trumbosa. Eius vō qđ ē cū febre vrina est subcitrina globosa.

De coloribus vrinarum in omni specie colere apparentibus. Rubrica. XIIII.

Colere nālis absqꝫ febre iā dictus est color vrine. Et si febrē fecerit ⁊ maxime tertianā siue interpolatā ex mā ad extra putrescēte. Urīa ē in colore ruffa vl̄ subruffa. Rubea vl̄ subrubea: ad sensuꝫ datū supra de colore vrine rubeo in substātia p totū tenuis cū aliq̄li obumbratiōe in pte supiori. Et si feb. fecerit ꝯtinuā vt causonē ⁊c̄. Uria

erit rubicūdior cū substātia tenui p totū. ¶ Colē nō naturalis quatuor sunt spēs. Citrina vitellina: prassina: ⁊ eruginosa. ¶ Urina citrīa sine febre ē citrina in suba mediocriter spissa tenuis sine obumbratiōe in parte superiori. Eius vō q̄ est cū febre: color vrine est citrinus ītensus vł flauus cū substātia vt supra. ¶ Uitelline absq̧ febre color ē citrinus in substātia mediocris. Ista tñ remittunł: ⁊ ītendunł ſm maiorē aut minorē admixtionē colere cū flāte. ¶ Colera prassina ⁊ eruginosa nō ꝯsueuerūt īducere febres neq̧ habitare in venis nisi post maximas egritudines corrūpentes sanguinē: ⁊ humores. vnde nō habēt vrinā colorare. Ꝺ si abūdāt in stō reperiunł: ⁊ emittunł p vomitū aut secessum: ⁊ īducūt fortissima accidentia: ⁊ quandoq̧ mortifera apostemata.

¶ De coloribus vrine in omni specie melancolie apparentibus. Rubrica. XV.

IAm dictus ē color vrine melancolie nālis dū est absq̧ febre. Eius vō que ē cū febre: ⁊ maxīe in die post diem accessionis apparet citrina vł subcitrina cuꝫ tenui substātia iā supercalefacto humore a caliditate putredinali. In die vero ante accessionē ⁊ in die quietis vrina ē discolorata tenuis: vt de nāli sine febre cuꝫ nōdum in ipsum humorē egerit calor putredinalis. Aliquādo vō apparet nigra qñ soluit q̄rtana p vias vrine. de qua supra. ¶ Melācolie vero nō naturalis sine febre vrina ē subcitrina paleari vicina in substātia per totū tenuis. Eius vero que est cū febre post accessionē est ruffa vł subrubea añ accessionē ē citrīa: vel subcitrīa: ⁊ in suba p totū tenuis.

¶ De colorib⁹ vrīe i sanguie apparētib⁹. Rᶜᵃ. XVI.

VRina rubicūda p totū satis spissa cū q̄dā liuiditate ī parte superiori peccatū sanguinis nō naturałr ebuliētis significat. vñ superius rubicūda: ⁊ īferius manifeste liuens in primis dieb⁹: ⁊ in sequētib⁹ in colore inops vel vino nigro corrupto sił's augmasticā significat. Illa vō q̄ est in colore rubicūda in p̄mis: ⁊ in sequētibus dieb⁹ vsq̧ ad sui finē: homotenū significat. ⁊ sił's ē illa q̄ p augmasticā significat. ¶ Postremo notādū p̄mo q in cōtinuis apparēt illi colores q apparēt in interpolatis: sed vtriq̧ debēt eē itēsiores in cōtinuis pp maiorē ebulitionē ⁊ in suba debēt eē magis spisse: ⁊ turbide pp maiorē cōturbationē: ⁊ ebulitionē. ¶ Scđo q colores vrinaꝝ varianł in febrib⁹ ꝯpositis iuxta diuersitatē humoꝝ peccātiuꝫ. vñ in emitriteo in quo ē plurimū colere: ⁊ modicū flātis apparet vrīa ruffa vł subruffa cū mediocri suba. Ꝺ si fuerit nō cū multa colera ⁊ cū multo flāte erit remissior vt flaua cū suba grossa. Et ꝯsiłr suo mō dicał de alijs: tua itaq̧ est hos gradus fantasiare. Nam īfiniti pene sunt vt pꝫ. ¶ Ex qb⁹ oībus habeł iudiciū de febrib⁹ ipsis simplicib⁹: ⁊ ꝯpositis p colores vrinaꝝ sic declaratos: iuxta illa que pmissa sunt de colore vrine ¶ In aphorismis habeł.

¶ Quibus vrine limpide: aut albe male maxime vō si ī neptreticis apparēt. 7ᶻ. q̄rte pticule.

¶ Quibuscūq̧ distātes fiūt vrine his in corpore pturbatio fit ⁊. 31. 7. hic tñ applicari pōt ⁊ caplo de suba. ⁊ tu ꝯsidera.

Capitulum. III. De substantia vrine.

PEr substantiā hic nō ītelligim⁹ substantiā simplicem vel cōpositā vrine: sed modū se habēdi in suba ipsius quo. s. ad grossitiē: vł spissitudinem. Tenuitatē vel subtilitatē vel mediocritatem īter hec siue eius dispositionē in tenuitate ⁊ grossicie ⁊c̄. mō Auic. Et lꝫ genus turbulētie vel claritatis distinguanł a genere sube ab Auic. secūda primi. de vrinis. tñ etiam sub eo ꝯprehendił. Nam Auicē. sub rubrica de substātia vrīe determinat de turbulēta ⁊ clara: vt pꝫ ītuēti. Nam de hoc genere nullam fecit mētionē: nisi in caplo de suba. Et q̄uis ita sit: tñ scito q nō oē spissum est turbulētum neq̧ econuerso. siłr nec oē clarū ē subtile: nec ecōuerso. ¶ Propter qđ notādū q res est aliquādo grossa opaca siue spissa: aliquādo grossa clara aliqñ subtilis clara: aliqñ subtilis opaca siue spissa. Exemplum primi. vt carbo in quo remanserūt ptes terree priuate partibus diafonis: aut q͛ multe sunt terree: ⁊ pauce diafone ⁊c̄. Exēplū secūdi. vt cristallus albumē oui gluten pisciū ⁊ hōꝫ. Nā multe sunt partes in cristallo diafone aquee expanse: ⁊ multe etiam terree ꝯpacte: in quas penetrāt diafone aquee. Exemplum tertij. vt vinum depuratum multum: vt est maluaticum antiquum: nam multe sunt partes diafone aeree: ⁊ aquee cōmixte cū paucis terreis: nūc vero nullis. vnde diafone dominanł multū ⁊c̄. Exemplū quarti. vt in musto. In eo enim sunt multe partes aquee subtiles: ⁊ ideo dicitur subtile. In eo etiā sunt multe ptes terree cū illis aqueis: ⁊ aereis mixte ab eis non separate multuꝫ: ⁊ nec multum ꝯmixte: hinc redditur opacuꝫ. Ꝺ si dicatur de cristallo: Dicēdū q in cristallo diafone sunt ita fortiter cū terreis mixte: vt nō sint ab eis faciłr separabiles: vt sufficientes sunt grossas illuminare: cuius oppositū est in musto. Et in sūma cā diafonitatis est claritas partium. Nam partes superficiales ⁊ centrales possunt terminare visum. Turbulētie vō causa est: q͛ centrales nō termināt visum: sed bene superficiales. Et hoc forte voluit Auic. cum dixit de vrinis p̄mo caplo. Et cū dicim⁹ turbulētie gen⁹: aut claritatis ītelligim⁹ q penetratio visus in ea est facilis: aut nō est: lꝫ adducat aliam cām. ⁊ tu ibi. has aūt differētias cōtingit in vrina posse cōprehendi ⁊c̄. ¶ Et quoniam de grossicie ⁊ subtilitate est facta principałr mētio: hinc ē aduertendus modus quo ꝯprehēdit vrinā fore grossam: aut subtilē. Nam tēto vrinali in manu dextra dꝫ medicus indicē sinistre ponere ad lat⁹ vrinalis distāter p duos digitos vł tres vsq̧ ad q̄tuor: ita q ipse eum videat p vitrū ⁊ ꝯphēdat ei⁹ quātitatē. Quo facto ponat eūdē sub fundo distāter vt supra: ⁊ ipse ꝓspiciat per vrinā tanq̧ p mediū ⁊ si digitus visus ē igrossari: vł apparuerit sub maiori qnātitate tūc vrina erit grossa si nō multū grossus videbił tūc vrina ē subtilis. Et rō qm̄ qñ spēs transeūt de medio densiori ad medium rarius frāgunł a ppendiculari: ⁊ causant maiorē basim in hac restrictiōe siue angulū ī oculo: sꝫ q̄cūq̧ sub maiori angulo videnł maiora apparēt ⁊ sub minori minora. q̊ ex digito viso sub vrinali in magna grossicie iudicādum ē mediū: p qđ trāseūt eē grossuꝫ alijs semp parib⁹: ⁊ talis est vrīa: igił ⁊c̄. Ut aūt hic modus sit verus: oꝫ q̄sdā ꝯditiōes p̄us attēdere. Prīa q digit⁹ nō multū distet ab vrinali. 2ᵃ q vrinale nō multū distet ab oculo 3ᵃ q sit notabilis ⁊ mediocris q̄titatis vrīe: qm̄ qñ pauca non fit multa refractio 4ᵃ q oꝫ medicū eē exptū ī grossicie tpata: vł subtilitate vt sciat sumere lapsuꝫ vrinaꝝ lapsaꝝ ī grossicie: ⁊ subtilitate a tpata ⁊c̄. Docet itaq̧ medicū eē pfectiuū medico aūt experto hec sola q̄rta ꝯditio sufficiet. ¶ Quidā tñ voluerūt hic vno signo turbulētiā: grossiciē claritatē: ⁊ subtilitatem ꝯphēdere dicētes q si post vrinale ponił digit⁹: ipse male vř: aut nō młtū clare ꝯphēdił. Tūc vrīa dicēda ē spissa turbida. Si vō clare ac distincte discernił: tūc dř subtilis ⁊ clara. Dꝫ aūt vrina cadere vt mediū īter oculū ⁊ digitū: vt supra. Ꝺ si medio mō ꝯphēdeł: mediocris erit. Qualis dꝫ eē vrina sani. de q̄ Auic. de vrīa digesta. hec ē mediocris substantie tincture ad citrinū trahēs ⁊c̄. Et iuxta ħ notādum ē q lꝫ plīma de suba vrīe ponanł prio de crisi: tñ illa redu

No oe Spissum e turbulentu
No oe Clarum e Subtile

Siccitas et humiditas sunt cā factiua spissitudinis et subtilitatis.

ci possunt ad quanqȝ: videlicet ad vrinā subtilē absolute: ad grossam absolute: ad mediocriter spissam: ad mediocriter tenuem: ꝛ ad equalē: de q̄ eq̄li statiȝ dicet. Sed vt tactū ē supra in pncipio scdi capli siccitas: ꝛ hūiditas sunt cā factiua spissitudinis ꝛ subtilitatis. Nā ab hūiditate pōt dupliciter ingrossari vrina. Prio mō hūores hūectādo ꝛ liqdos ac cursibiles faciēdo: q cū aq̄sitate vriali pmiscēt eā spissā reddūt. Scdo mō: qn̄ ex nimia hūiditate mēbra relaxant p q̄ facilr humores cū vrina exeunt: dato q ipsa nō reddat ipsos cursibiles: īmo vbi p angustā viā: ꝛ soliditatē mēbroꝝ māe siue hūores retinebant p relaxationē ꝛ amplificationē descendunt: ñ ex h facti cursibiles. Cōsilr dicēdū de siccitate. nā siccitas vno mō facit vrinā tenuē: hūores. s. exiccādo: ꝛ eos reddēdo ineptos ad motū: ꝛ sic igrossant: ꝛ cū vrina exire nō possunt: nec eā sic ispissare: vt si in epate sicco generent hūores sicci: ꝛ opilātes ꝛc. Scdo mō qn̄ mēbꝛa sic exiccatū coangustat: ꝛ sic p viā angustā nō possunt humores cū vrina ad extra ppelli ꝛc. Mediocritas autē iter hec medio mō disponit q̄lis dȝ eē vrina sani: ꝛ bn̄ digesta. Que vrina sani ꝛ bn̄ digesta sic ab Auic. describit scda pmi de vrinis hec ē mediocris subē: ꝛ subtilis tincture ad citrinū trahēs ꝛ ipostasis si ibi fuerit bone dispōnis ꝫ modū quē diximus ex albedine: ꝛ leuitate: ꝛ eq̄litate: ꝛ figure rotūde: ꝛ odoris tpati: ꝛ nec fetida nec extincta: sed de hac plenius in fine: cū de q̄titate ꝛ de cōtentis ptractatū fuerit. ¶ Ex quibus infert q p grossiciē: ꝛ tenuitatē habemus significare sup multitudinē humoꝝ aut paucitatē: latitudinē viaꝝ aut angustiā: aut opilationē aut mēbroꝝ relaxationē ꝛc.

¶ Urina tenuis micta: q̄ postq̄ quieuit ispissat aliqualē digestionē. lȝ occultā significat. Nā nā ꝯmiscuit aliquā substantiā cū aquositate: ꝛ cū h ventū: ꝛ ille ventus ipulit illā substantiā p totā subam vrine: ꝛ iō in pncipio visa ē tenuis. deinde p tps exalato vēto suba illa rarefacta a vento ispissat vn̄ ꝛ vrina spissa redditur.

¶ Urina spissa micta: que postea spissa remanet maiorē q̄ pria significat digestionē: nā nā fuit potēs pturbare: lȝ non fuerit potēs segregare. Cum autē spissa remanet significat maiorē ipressionē ex pte venti: ꝛ hūiditatis.

¶ Urina spissa micta: q̄ postea deponit: ꝛ clarescit maiorē his oibus digestionē significat: nā ex h arguit potētia virtutis in segregando. Nā calidi est segregare eterogenea. prio de generatiōe. Iste tn̄ vrine significāt egritudinē eē in pncipio pcipue cū sunt cū vlibus remissis. Diuersificant tn̄ qn̄ q̄ ē micta spissa: ꝛ postea attennat ē maxie pxima augmento. Que vō ē tenuis: ꝛ tenuis remanet ē magis elongata. Alie vō medio mō ꝛc. Et si iste vrine sic pseuerāt lōgo tēpore longū morbum significant.

¶ Urina valde tenuis in oi dispositiōe significat priuationem digestionis aut in venis opilationē: aut epatis debilitatē: ꝛ canaliū vrine q̄ nō attrahūt nisi qd̄ ē tenue: ꝛ si attrahunt nō eyciūt extra nisi qd̄ subtile ē. Aut multe aque potationē: aut vehemētis frigiditatis cōplexionē cū siccitate. Et dictū est valde tenuis: q2 aliqualr tenuis nō oimodā digōnis puationē significat.

¶ Urina tenuis vt supra in egritudinibus apparēs debilitatem digōnis significat. nā nō fit debita ꝯmixtio ptiū grossarū ꝛc. queadmodū debet fieri a vtute ꝛc. Nā potētia virtutis in spissa monstrat cū ad subtilitatē venit ꝛ ecōtra in subtili cū ad grossā. Urina hec deterior est cū appet i pueris q̄ i iuuenibus. Nā cū sint humidiores eoꝝ vrine debent eē spissiores. Cum itaqȝ i egritudinibus acutis apparēt signū qd̄ magis elōgant a nāli dispōne ꝛc.

¶ Tenuitas vrine in crisim sine ordine qn̄ de grossa mutatur ad subtilē recidiuationē pnosticat. Et dr sine ordine qn̄ de grossa mutat ad subtilē. Nā tunc signū qd̄ tūc retinentur materie que subuersionē facere poterunt ꝛc.

¶ Urina multū spissa ꝫm plurimū maturatōis significat priuationem: ꝛ ꝫ minus humorum grosse substantie maturatōē. Nā vrina significans digestionē debet esse debite substātie. Si ergo fuerit valde grossa significat ipotentiam calidi subtiliātis. In statu tn̄ febriū de mā grossa: ꝛ in apertiōe apostematū pōt eē signū bonū: vt in tēpore quo nā cōsueuit facere crisiȝ: hec vrina apparēs in acutis egritudinibus: vtplimū significat malū. Nā in eis pꝑter subtilitatē māe debet apparere subtilis: q̄ si grossa apparebit significat ebulitionē fortē: ꝛ mām igrossatā p viā adustiōis cū vehemēs icendiū denotabit.

¶ Urina spissa micta in multa quātitate ꝛ sepe ē sanior spissa micta in pauca q̄titate: ꝛ paulatim. Nā pria significat obediētiā māe: ꝛ vtutis potētiā: ecōtra scda.

¶ Cum vrina tenuis in acuta egritudine ad spissitudinē cōuertit: ꝛ nō seqtur requies ꝛ corꝑis leuitas. liquefactionē significat nā significat vehemēs icendium eliquās ꝛc. vn̄ appebit aliqd̄ vestigium vnctuositatis.

¶ Urina spissa perseuerans cū aliquali capitis dolore ꝛ cōfractione: ꝛ pulsatiōe in tymporibus in corpore sano febrē futurā denunciat. Ex his eniȝ arguit ebulitio in mā a qua eleuant vapores ad caput hec signa faciētes.

¶ Urina tenuis in cuius ptibus rubedinis ꝛ citrinitatis fuerit diuersitas laborem inflāmantē significat. Lassitudinē ex inflāmatione cōtingētem. nā hoc cōprehēditur ex diuersitate illoꝝ colorū: quoꝝ qlibet significat caliditatē ꝛ iflammationem. Et ego vidi hāc vrinā in parte superiori igneā ꝛ in inferiori citrinā hec vrina cū tenuitate in qua apparent in fundo sicut furfures egritudie nō existēte in vesica adustionem flegmatis significat. si ad rubeū colorē declinauerint: significat adustionē in renibus adesse.

¶ Urina spissa in febribus acutis ad summum multos significat humores: ꝛ fortasse significat liquefactionē. Nō enim in acuta ex paucitate humorū alijs paribus dȝ vrina grossa fieri vt patet.

¶ Urina spissa remanens spissa in pauca quantitate micta casum virtutis denunciat.

¶ Urina micta aquosa: que aquosa remanet significat priuationem digestionis omnino: nam est signum impotentie caliditatis digerentis: ꝛ etiam debite expellentis coleram.

¶ Urina naturalis coloris que faciliter mingitur superflue spissa ꝛ multa ꝫm plurimum significat bonitatem expulsionis multarum materierum: dato q aliquando significet perditionem. Ex facilitate mictus eius ꝛ multitudine arguitur potentia virtutis: ꝛ obedientia materie. Et si fuerit pauca: ꝛ difficulter micta expectatur perditio: quoniā arguitur q ibi sit multitudo materie cū debilitate vtutis.

¶ Urina spissa bona est in crisibus egritudinum splenis: ꝛ febrium permixtarum. patet.

¶ Urina spissa in qua sedimen est arenosum significat lapidem. Nam lapis non est aliud q̄ arena ꝛc. Nota tamen q si illud sedimen est album significat lapidē vesice. Si vero rubeum renum ꝛc.

¶ Urina spissa que apostematum significat apertionem vt vidi in pleuresi cognoscitur ex eo qd̄ ei admiscet ꝛ ex eo quod precessit. Nam aperto apostemate apparet in vrina materia saniosa reddens vrinam spissam: ꝛ est fetidi odoris. Consimiliter petale furfures: ꝛ huiusmodi sunt signa huius denotantia frusta talia ab epate decidi. Ex eo qd̄ pcessit. quoniam vbi pus fuerit significatio apostematis vesice renū vel epatis: vt si apostema fuerit in gibbo de

bilitata v̾tute epatis in sequestrādo sanguinē vrina p̄us appet vt lotura carnis recētis. Sil'r si in cōcauo resudāte mā ad itestina: egestio sil'is videbit̄. Itē in pleuresi si vrīa spissa ꝛc̄. vt supra videbit̄: significat aptionem apatis: mā trāseūte ꝑ arteriā adorti: aut venas sibi ꝓpinq̄s. Nam he sunt ꝓpinq̄ pleure: vn̄ ꝑ porositates descēdēdo igredit̄ vias vrine ꝛc̄. vn̄ Aui. de suba vrine: tūc apostema qd̄ est apatum lateris exiuit ex ꝑte arterie maioris. Or si sanies fuerit bn̄ digesta cōueniēs ꝛc̄. nota tn̄ ꝙ via trāsitus saniei hora crisis ad vias vrine nō est medico bene nota.

¶ Urina spissa in sano qui dimisit exercitiū in qua appet: sicut pus ꝛ virus tenue: qn̄qꝫ est signū liberationis lassitudinis in quam icurrit ex dimissione exercitij. Nam tūc cōprehendit̄ mām cōgregatā euacuari: que erat vt pondus ꝛ grauedo ꝛc̄.

¶ Urina spissa sic egrediēs: aliqn̄ significat de opil'one epatis: ꝛ venaꝝ ante ipm: aut splenis aut stomachi ꝛc̄. Cōp̄hendit̄ aūt ex dolore ꝛ grauamine: ꝛ ex colore: qm̄ si fuerit ex splene erit illic dolor: ꝛ tendet ad nigruꝫ: cum ab eo colera nigra veniat ꝛc̄. Et cōsimil'r de alijs. Nam in opilatione epatis vrina spissa apparēs significat aptionē opilationum ei⁹: ꝛ viaꝝ vrine ꝓpter qd̄ expectāda est in liberatione cōpleta fluxus epatici ꝯtingētis ex opil'one ꝛc̄.

¶ Urina spissa sil'is vrine asinoꝝ vel alioꝝ aīaliuꝫ que declinat ad albedinē cū ꝑticipatione cuiusdā citrinitatis humoꝝ corruptionē significat. Et qd̄ magis significat est flegma crudum: in quo aliqua caliditas opata fuit: ꝛ ipm cū grossa vētositate ebulire facit: significat ꝛ qn̄qꝫ doloreꝫ capitis venturum: aut stillicidium flegmatis a capite ad tracheam arteriā que si ꝑseuerauerit significat litargiam.

¶ Urina tenuis que sil'is est in diabete: vl'ei sil'is ꝑseuerās in egritudinib⁹ acutis cum ꝑmixtione rōnis mortē ꝓnosticat̄: ꝓpterea ꝙ materie superueniunt cerebro: ꝛ aufertur anima secūda primi.

¶ Urina tenuis in grossam cōuersa in febre acuta cum signis bonis significat crisim cum sudore. Or si non fuerint signa bona. ꝛ aderit febris vehemētis inflāmationis significat inflāmationem in corde: aut epate.

¶ Urina grossa que ante crisim clarificat̄ in febre acuta ē signum nō bonuꝫ. Illud enī est signū retētionis materiei: ꝛ defectum nature in expellēdo eam.

¶ Urina grossa turbulēta ī qua nō residet aliquid nec clarificat̄ significat ebulitionē: ꝓpter vehemētiam caliditatis extranee: ꝛ debilitatem īnate digerētis: quapropter in morbo acuto est mala: ꝛ hec est vt subiugalis. ¶ Propter qd̄ notāduꝫ ꝙ dupl'r causari pōt hec vrina turbulēta siue subiugalis. vno mō ꝓpter mortificationē caloris: qꝛ cū debilitat̄ cā debilitat̄ effect⁹. Sed seq̄stratio partiū subtiliuꝫ a partibus grossis fit a calore. ergo ipso deficiēte sequitur ꝑmixtio subtiliū cum grossis. Et est simile sicut inspissatur vrina ab aere extrīseco quādo corrūpit̄. Nam medici ordināt: vt teneat̄ in loco calido: vt supra. vt fiat hec ꝑmixtio ꝛc̄. Et si querat̄: quare partes terree derelicte ꝛc̄. nō descendūt ꝛc̄. dr̄. ꝙ hoc est ꝓpter paruitatē eaꝝ: vn̄ reddunt̄ īpotētes ad diuidēdū mediū. naꝫ in eis sic paruis est satis remissa grauitas. Alio modo fit ꝓpter fortē ebulitionem. Nam cum accidit ebulitio in humiditate que est cuꝫ sanguine trāsmissa: etiam ebuliūt humores ad ītra venas. vn̄ partes fecales grosse cōmiscent̄ cum illa aquositate: ꝛ qa aquositas facta est rebellis: ꝛ nature disproportionata membris. hinc insurgit virtus expulsiua: ꝛ expellit ipsaꝫ sic turbidam per venas vsqꝫ ad venaꝫ chilis: ꝛ ab ista per venas emulgētes ad vesicam: vt supra in p̄ncipio tractatus. Dicit̄ etiam hec vrina mala in morbo acuto. nam cum materia faciēs morbū acutum sit subtilis: etiā vrina debet esse subtilis. Si ergo est grossa significat vehemētem ebulitionem ꝛ grossam mām per viam adustionis: ꝛ multā debilitatem calidi nō potētis subtiliare ꝛc̄. Sed vrina subiugalis que est ex ebulitiōe apparet in pricipio: que v̾o ex mortificatione apparet in fine morboꝝ acutoꝝ. Et de hac vrina loquit̄ Galienus 4° affori smoꝝ. cōmento. 70. Propter enim humoris corruptionē ꝛ actionē caloris fortis in materiā grossam: ex qua actione accidit ebulitio cum vētositate grossa turbāte fit hec vrina queādmodū videmus in actione ignis in picem: rasinā cerā: ꝛ h⁹. Nam statim apparet ex actione ignis aliqd̄ taliū eleuatio rei corpulēte turbate ex vētositate grossa eleuata. Unde ꝓpter ꝓnosticum subdit Galienus. Quedā aūt h⁹ vrinaꝝ turbulēte existūt quedam hypostasim grossaꝫ velociter faciūt: qd̄ cum fiat velocitatē cessantis morbi significāt. Que v̾o hypostasim nō faciūt: ꝛ turbulēte existūt: vt est subiugalis: si virtus est fortis longum morbum significāt: si debilis mortem.

¶ Ex parte coloris ꝛ substantie simul: vrīa oleagina: cuius color: ꝛ substātia est similis oleo est mala: si tamen alia apparuerint signa bona nō est verēda. Item mutatio vrine subito de signis laudabilibus ad signa vituꝑabilia in egritudinibus acutis significat mortē: quoniā significat subitum casum virtutis ꝓpter prauitatē accidentiū.

¶ Urina oleaginea: quādoqꝫ significat permixtionē rationis: ꝛ special'r quādo facta est ex exiccatiōe: quia tūc facta est eliquatio ꝛ consumptio humiditatum cerebri ꝛc̄. ꝛ hoc in egritudine acuta.

¶ Urina que in p̄ncipio acutarum conuertit̄ ad grossitiē: ꝛ ad albedinē ꝛ remanet feculenta ꝛ turbida: vt est vrina asini: ꝛ īcipit exire inuolūtarie cum vigilijs: ꝛ ingetudīb⁹ significat spasmū vtriusqꝫ lateris: cui succedit mors: ꝛ specialiter cum nō fuerint signa alia bona iuncta.

¶ In afforismis habet̄ de suba vrīe. 4ª affōꝝ. 69. affō.

¶ Quib⁹ vrine grosse ꝛ globose non sine febre multitudo ex his tenuis veniens iuuat. Maxime v̾o talia fiūt qb⁹ ex p̄ncipio vel post p̄ncipium: aut celerius hypostasim habēt

¶ Item. 70. eiusdē. ¶ Quibuscūqꝫ in febribus vrine conturbate velut subiugalium his capitis dolores aut adsūt aut aderunt.

Capitulum. IIII. De quantitate vrine.

Vantitas vrīe sumit̄ ex ei⁹ multitudie paucitate ꝛ mediocritate. ¶ Urīe. n. multitudo siue q̄ntitas multa ex septē causis sumi pōt. ¶ Primo q̄dē multiplicat̄ vrīa ob cibi multi ꝛ pot⁹ assūptionē: ꝛ pot⁹ p̄cipue. vt. s̄. vn̄ si q̄s cibū ml'tū ac potū assumpserit: ꝛ nō forti exercitio exercitet̄: aut sudorē nō ml'tiplicauerit: aut nō fuerit multū calidus: ꝛ sicc⁹: ꝛ vrinā paucā fecerit suspicādum: ne illa aq̊sa sup̄fluitas retēta ī locū medium īter siphac ꝛ mirach ꝯphēdat̄: ꝛ tādē ad ydropē ꝑueiat: cū his tn̄ ħ attēto ꝙ fluxū vētris nō patiat̄. nā ex ml'to secessu paucificat̄ vrīa. 4° affōꝝ. ¶ 2° multiplicari pōt ex repl'one multoꝝ hūoꝝ in venis exn̄tiū: a qb⁹ multa resecat̄ hūiditas ī vesicā descēdēs. ¶ 3° mō ī via crisis nā creticante ꝑ illā viā. ¶ 4° q̄n feb. ē icēsiua liq̄factiua liq̄faciēs hūores corꝑis. vt cū dissoluit̄ flā spāl'r: aut cū dissoluunt̄ hūiditates nāles: vt ī p̄n° ethice: vn̄ tūc seq̄t̄ nō alleuiatio: sꝫ aggrauatio: ꝛ tūc appet vrīa vnctuosa: vt. s̄. ī p̄cedēti ca°. ¶ 5° ꝑꝑ nimiā renū calitatē: attrahētē ad se aq̄sitatē ab epe: ātēq̄ꝫ digō fiat ī eo: vt ē ī diabetica passiōe: ꝛ tūc vrīa ē valde ml'ta ꝛ aq̄sa tenuis quemadmodū accidit in crapula. ¶ Sexto vsus diureticorum vini aquosi: ꝛ huiusmodi: que vrinā multiplicant. ¶ Septio ꝑuitas expulsiōis aliaꝝ sup̄fluitatū: iuxta illō

cõmune: tria sunt que augmẽtata se diminuũt: ⁊ diminuta se augmentant: Sudor: egestio: ⁊ vrina.

¶ Paucitas võ nouẽ causis fieri põt. Primo q̃dem ꝓpter paucitatẽ cibi ⁊ potꝰ. ¶ Scđo euacuatio ꝑ alias regiones: vt est egõ sudor ⁊ hꝫ. ¶ Tertio opilõ in vijs vrialibꝰ: aut collo vesice ꝯtigẽs: vt ĩ calculosis: aut alr̃ quõlꝫ ex alio humore ⁊c̃. ¶ Quarto q2 aquositas retinet̃ in loco aliq̊: vt ĩ idrope. ¶ Quĩto ꝑꝑ nimiã febrilẽ caliditatẽ ꝯsumẽtẽ humiditatẽ: vt ꝯtigit ĩ febre acuta: ⁊ est signũ mortale. ¶ Sexto ꝓpter mortificationẽ caloris ⁊ v̾tutis: vt in ꝓximis morti. ¶ Septiõ ꝓpter nimiã friditatẽ ꝑaliticãtẽ vesicã vt in strãguria. ¶ Octauo ⁊ ꝑticularĩꝰ ex ap̃ate ani: aut colli vesice ad ex̃: aut ap̃ate m̃ricis coartãte collũ vesice: vt qñ factũ est in anteriori ꝑte matricis: aut ꝯstrĩgẽtis vesicã: ita ꝙ nõ põt sil' multa q̃ntitas emitti: sed neĉio paulatĩ mĩgit̃: queãdmodũ ꝯtingit in p̃gnãtibꝰ in q̃bꝰ fetꝰ cõprimẽs vesicaꝫ est cã freq̃ntis mictꝰ ⁊ pauci: hec tñ cã sub eo: qđ dcm̃ ẽ de opilõne ꝯp̄hẽdi põt. ¶ Nono cruditas: ⁊ cõpacitas humorꝝ põt esse cã paucitatis vrine: qm̃ sic dispositi nõ descẽdunt cum vrina: sꝫ remanent fixi ⁊c̃.

¶ De vrĩa pauce q̃ntitatis inq̃t Aui. ꝙ ipsa v̾tutis significat debilitatẽ. Et illa q̃ est minꝰ eo qđ bibit̃ resolõnẽ multam significat: ⁊ aptitudinẽ ad idropẽ. Sꝫ opꝫ ista moderare ⁊ v̾ificare ex his q̃ dicta sunt de cã paucitatis. ⁊ tu cõsidera.

¶ Urina multe q̃ntitatis qñqꝫ significat liq̃factionẽꝫ: ⁊ tũc est mala qñqꝫ sup̾fluitatũ liq̃factaꝝ ⁊c̃. dictũ est. ¶ Uria diuersaꝝ dispõnuꝫ: que qñqꝫ mingit̃ multa: qñqꝫ pauca: ⁊ qñqꝫ retinet̃ est significatio laboris: ⁊ pugne nature: ⁊ ẽ significatio mala: qm̃ significat nãm non esse potẽtẽ ad cõtinuandũ motũ: ⁊ pugnã cõtra nãm: ⁊ qñqꝫ significat grossitudine hũorꝝ: ⁊ ꝙ ipsi difficulter suscipiũt digõnẽ. Or si fe. fuerit q̃eta significat lõgitudinẽ ꝓpter grossitiẽ humorꝝ.

¶ Multitudo in acutis egritudibꝰ cũ post ipsam nõ adueniat reges est significatio ethice ⁊ spasmi ex ĩflãmatione ⁊ sudor: q2. s. si post eũ nõ sequit̃ reges: qm̃ est signũ eliq̃tionis: ⁊ ĩflãmationis humiditatũ: ⁊ exiccationis eaꝝ: ⁊ ex cõsequẽti nõ miret̃ si spasmus de siccitate expectat̃: ⁊ p̃cipue in pueris: ⁊ silibꝰ ⁊c̃. Ex q̃bꝰ ꝯcludit̃ ꝙ mediocritas vrine ex causis medijs causat̃. Et tu considera.

Et congruuꝫ videt̃: vt post determinationeꝫ de sub̃a vrine: ⁊ eiꝰ q̃ntitate agat̃ de q̃litate sep̄ationis eiꝰ. ¶ Jõqꝫ aduertẽdũ ꝙ qñ patiẽs febreꝫ acutã nõ põt mingere nisi paꝝ: ⁊ cum dolore absqꝫ vulnere: aut ap̃ate in instr̃is vrine: ⁊ hꝫ pulsum frequẽtẽ ⁊ debilem est signũ malũ. ¶ Cum retinet̃ vrina in febre ꝯtinua ⁊ est vehemẽtia doloris capitis: ⁊ ml't'itudo sudoris signũ est futuri spasmi. ¶ Urina que guttatiꝫ stillat̃ in febre cõtinua: ⁊ cum vehemẽtia doloris capitis: ⁊ cũ multitudine sudoris significat zuzezi. i. ⁊c̃. ¶ Urina que guttatiꝫ distillat̃ in q̃ete significat fluxũ sanguis nariũ. Or si febris fuerit acuta ĩcẽsiuã significat dispõnẽ malã: ⁊ adueniẽtẽ cerebro. Et si fuerit q̃eta significat multitudinẽ repletionis: ⁊ debilitatẽ nature in expellẽdo. ¶ Et cã vrine in egritudinibꝰ acutis egrediẽtis in volũtarie est d̾bilitas v̾tutis: aut nocumẽtũ in cerebro: ⁊ nõ fit illud: nisi ꝑꝑ ascẽsionẽ mãe acute calefacte ad cerebꝝ: q̃re cõicat ei mẽbra lacertosa.

¶ In afforismis. ¶ Urina noctu multa facta modicum secessum significat: ⁊ ecõuerso. 7ꝰ. quinte.

¶ Quibuscũqꝫ ex strãguria yleon ĩnascit̃ in septẽ diebꝰ pereunt. Si võ feb. sup̾ueniẽte vrina multa fluxerit. Stranguriam ⁊ dissuriaꝫ repletio vini: ⁊ flõmia soluit. Incidere võ venam: que est intus talum bonum. 44. scđe.

¶ Postremo notãdum ꝙ mulieres plus multo mingunt viris: ꝓpter tres causas. p̊mo ꝓpter impotentiaꝫ virtutis ad resoluẽdum materias sup̾fluas. Secũdo: quia sunt magis humide alijs paribꝰ. Tertio: q2 habẽt vasa valde lata ⁊ ampla. Et ideo caue ne ab eis sis deceptus: ꝙ frequẽter non ostendũt totam quantitatẽ vrine eaꝝ: ne ex tãta quãtitate medicus iudicet eas multum potasse.

Capitulũ. V. de contentis vrine cõtinẽs Rubricas. 18.

¶ De odore ⁊ sapore vrine. Rub. I.

PEr contentum vrine hic satis vniuersaliter ĩtelligo omne illud ꝙ post colorẽ substãtiã: ⁊ quãtitatem a sensu aliquo in vrina comprehenditur. Unde ⁊ sub contẽto hoc modo odor ⁊ sapor: ⁊ spuma comp̄hẽdit̃: plurimi enim capl'a specialia: ac distincta de his fecerũt: sed ob maiorẽ breuitatẽ omnia hec cum alijs cõtentis sub vno comp̄hendã capl'o. Contẽta itaqꝫ sunt. 21. s. odor: sapor: spuma: pinguedo: ampulla: circulus: granula: nebula: humor: pus: sanguis: sperma: atomus: hypostasis: furfur: crinoydes: squame: cinis: pilus: sabulus: vapor. Et de decem ⁊ nouẽ tales reperiuntur versus. Circulus: ampulla: granum: nubecula: spuma: Pus: pinguedo: pilus: sanguis: arena: chimus Furfura: crinoydes: squame: partes athomose Sp̄ma: cinis: sedimen: sp̄us alta petens. Quibꝰ addant̃ odor ⁊ sapor: de q̃bꝰ p̊us.

¶ Urina odore p̊uata s̾m plimũ friditatẽ compl'onis: aut sup̾fluã cruditatẽ significat. Naꝫ odor qui est q̃litas scđa ex dñio caloris ꝯsurgit: ⁊ dr̃ s̾m plimũ: qm̃ mã hñte raptũ ad sup̾iora: vt in frenesi discolorata app̾et: ⁊ odore p̊uata: ⁊ tñ est ibi caliditas ⁊c̃. Et quarto affõꝝ. affõ. 72. Urina talis plerũqꝫ in acutis egritudinibꝰ extinctionẽ caloris significat: nam factus est impotẽs ad cõmiscẽdũ humores odorem faciẽtes in vrina: ꝓpter eiꝰ extinctionẽ ⁊c̃.

¶ Cum vrina fuerit odoris fetidi: ⁊ habuerit maturatiõis signa: tũc significat scabiẽ: aut vlcera in instr̃is vrine. Or si non affuerint signa maturationis suspicãdũ est ex putrefactione in venis ex̃ñte hoc cõtingere: clara sunt hec. Naꝫ fetor putrefactionẽ significat. Item opꝫ signa alia notare de lesione alioꝝ mẽbroꝝ: si canon iste v̾ificari dꝫ. Cum talis apparuerit vrina: ⁊ non vicio illoꝝ membroꝝ: ⁊ hoc in febre acuta signum malum. Nam vehementem putrefafactionem ⁊ rebellionem sup̾fluitatuꝫ portendit.

¶ Urina cuius odor ad acredinem trahit putrefactionem humorꝝ frigidam substãtiam habentiuꝫ significat calore extraneo superante. Nam calor extraneus inducẽs in humoribus frigidis ebulitionẽ causat. saporem acetosum: lꝫ etiam a frigido possit causari. vt p̊ma p̊mi de humoribus.

¶ Hec vrina si in febribus acutis apparuerit: mortem ꝓnosticabit. quoniam tunc erit signum ꝙ hic odor causatus est a calore remisso ⁊ mortificato nãli sup̾ante ex̃neo.

¶ Urina cuius odor ad dulcedinem trahit dominiuꝫ sanguinis significat ad dulcedinem. i. ad mitem ⁊ suauem: vt est odor lactis vel sanguinis: ita ꝙ debens iudicare de tali odore prius dꝫ hẽre notitiã de odore lactis vel sanguis.

¶ Urina cuius fetor siue odor est multuꝫ acutus materiã colericam denũciat. Naꝫ cuꝫ sit humor subtilis valde calidus ⁊ acutus: hinc eius odor ⁊c̃.

¶ Urina cuius fetor vel odor ad acredineꝫ trahit melancolicam significat materiaꝫ: qm̃ melancolia ipsa est acris odoris. Nota tamen ꝙ ⁊ flegma acre est huiusmodi: quare distingue ex parte grossitiei: ⁊ subtilitate vrine: quãdo in flegmate est grossior ⁊c̃.

¶ In acutis egritudinibus cum fetor in vrina presentabit̃ postea subito remouebitur. ⁊ non fuerit secuta alleuiatio signum erit casus virtutis: quoniã ex quo non alleuiabit̃ signuꝫ erit cũ alijs, in materia putrida retinebit̃ ⁊ ꝙ v̾tus facta est impotẽs expellere.

¶ Postremo scito ꝙ cū in sano vrina fetida ꝑseuerauerit significabit febriū putridaꝝ euētū: aut retētā putrefactionem minorari: ⁊ ex ꝯn̄ti aleuiatione cōphēdet post eius mictū. Nam ꝑseuerante putrefactiōe nō alleuiato corpore merito exspectāde sūt febres ⁊c̄.

De sapore

aūt quō multi trufatores dicūt esse necessariū ad cognitionē dispōnū vrine dico verbū Aui. 2ª p̄mi de vrinis p̄ caplo. Sūt qdā q īter hec genera ponūt genus tact⁹: ⁊ gen⁹ saporis: sed nos ꝑycimus Urina tn̄ salsi est saporis: vt supra.

¶ De circulo vrine. Rub. II.

CIrculus est qd supeminēs vrine: ⁊ iō a quibusdā ꝓnūciat nō eē ĩe iter cōtenta vrine enumerādus: de quo circulo: ⁊ ei⁹ significatōe in dispōne humani corpis est suspicādū: vt sit satis efficax signū: imo īter signa nedū fortia: s ne mediocria sit numerādus. Cuz ab auctorib⁹ nr̄is ꝓstātissimis: q de significatōib⁹ sumptis ab vrina ⁊ cōtentis ei⁹ nulla de eo spālis fiat mētio. Un̄ ne hypo. ne Gal. ne ysaac: ne Aui. de eo qc dixerūt. Salernitani tn̄ de eo mētionē fecerūt: q fortasse ex lōga vrīe īspectione aliqd ꝟitatis ex eo cōphēderūt. Et qδ dcm̄ est de eo ītelligat ð granis ⁊ ꝑtib⁹ atomosis. Et qm̄ iuuenes maxie oīa ītelligere cupiūt: hic breui⁹ q potero suis locis mētionē faciā: nō omittens q̄ erūt ad eoꝝ plenā ītelligentiā.

¶ Circulus est suba multū aquosa: ⁊ diafona ex ꝑticipatōe ꝑtiū multū aereaꝝ in circūferētia vrīe visu ꝯphēsa. Et dr̄ ꝯphēsa: qm̄ ēt ei⁹ suba ꝑ totā sup̄ficiē vrīe expādit: q̄ tn̄ visu nō ꝯphēdit. Et sic in supiori ꝑte vrīe: collocat ita dicūt sup ꝑtes corpis supiores: vt capitl h̄re significationē. nā vr̄ ipse gnāri: ex ꝑtib⁹ leuiorib⁹ māꝝ petētibus supiora.

¶ Circulus albus spissus significat abūdātiā flātis in ꝑte capitis posteriori: eo ꝙ in illa magis abūdat flegma.

¶ Circulus citrinus ꝓn̄tiā humoꝝ colericoꝝ in dextra ꝑte capitis significat: eo ꝙ in illa magis abundat colera.

¶ Circulus in suba tenuis colore pallidus vel fusc⁹ hūoꝝ: aut vapoꝝ melicoruz ascēsuz ad partem sinistrā capitis: eo ꝙ in ea parte est splen.

¶ Circulus in colore rube⁹ in suba spissus vapoꝝ aut hūoꝝ sanguineoꝝ ascēsuz in ꝑte an̄riori significat. Nā in ꝑte an̄riori sunt pl'es vene ⁊ arterie q̄ sanguis multi sunt ꝯtētiue. Un̄ ꝯstātin⁹ in viatico. Caput in q̄tuor diuidit ꝑtes. Naz ī posteriori dn̄at flegma. In an̄riori sanguis. In sinistra melācolia. In dextra col'a. Et cuz ab his causis circulus causari habeat hinc ⁊c̄.

¶ De ampulla vrine. Rub. III.

AMpulla est corp⁹ ꝑuū rotūdū ex vētositate grossa: aut vapore incluso sub ꝑtib⁹ viscosis: ⁊ aqueis vrīe genitū in supiori ei⁹ ꝑte eminēs. Nā vētositas grossa īclusa in ꝑtib⁹ illis ad supiora eleuat in cupū: queādmodū videm⁹ ī sputo emisso ꝑ calamū a pueris. vn̄ faciūt ampullas magnas. Nā in medio vie sputū viscosū: aut aq̄ viscosa secū trahēs aerē īcubū: vt in rotūdū eleuat ꝑ subīclusionē aeris petētis exitū: ⁊ ꝑꝑ ip̄m sputū vel aquā ꝓhibētē sua grossa viscositate ip̄m exalare. Nā qn̄ ꝯtigit ꝙ viscositas est pauce resistētie. vn̄ tūc facil'r frāgunt ampulle: vt qn̄ appet ꝙ factis ampull'i migēdo vrinā statī rūpunt. Ex quo īfert ꝙ alys parib⁹ vinū qδ eas retinet lōgiori tꝑe est meli⁹ illo qδ pauco tꝑe eas detinet. ⁊ dcm̄ ē grossa viscosa ⁊c̄. qm̄ si vētositas eēt valde subtilis exalaret: sil'r si humiditas nō eēt viscosa notabil'r nō resisteret ⁊c̄. ita ꝙ requirit hic qδ dcm̄ ē. ¶ Et ꝑꝑ iuuenes sciēdū: ꝙ qn̄ in hoīe reperiunt humores crudi viscosi: ⁊ vētositas grossa: ⁊ illi expullunt ꝑ vias vrīe: tūc in eoꝝ trāsitu ꝑ angustos meatus cōmiscent: ⁊ cū ad ex pellunt vētositas petit exitū: ⁊ ꝑtem supiorē. Un̄ hūor sua viscositate exitū talez ꝓhibēs est cā: vt ide āpulla gn̄et: vt dcm̄ ē. ¶ Ex qb⁹ īfert ꝙ alys parib⁹ q̄to ampulla fuit mior iudicādū est eā tāto magis ꝑ āgustiores vias deriuatā eē. Un̄ multi volūt cū āpulle fuerūt grosse iudicādū eē sup dispōnē stōi: ⁊ mēbroꝝ nutritiuoꝝ: qm̄ vie sunt latiores his q̄ sunt mēbroꝝ supioꝝ: ⁊ cū fuerit subtiles sup dispōnez cerebri ⁊c̄. ¶ Infert 2° ꝙ vrina tali apparēte ī morbo. s. cū ampullis multis: ⁊ grossis: ⁊ ip̄a ꝑseuerāte signū est lōgitudīs morbi ipsi⁹. ¶ Infert 3° ꝙ hec vrina futuꝝ lapidē in renib⁹ ꝓnosticat. Nā cū humiditas ista viscosa ꝑ ipsos renes trāseat: que nō digerit: nisi in longo tꝑe arbitrādū eā ibi detineri: cū ip̄a sit grossa: vt suppositū est: ⁊ locus angustus: q̄re in tꝑe aduret: ⁊ in lapidē cōuertet. Et hoc est qδ voluit Hyp. 7° affoꝝ. affō. 32. Quibuscū in vrinis sup̄natāt ampulle his nefreticā significāt: ⁊ longā egritudinē fore. ¶ Infert 4° ꝙ iste significāt viscositatē humoꝝ: ⁊ vētositatē grossam in corꝑe abūdantē: ꝑ qm̄ sunt effect⁹ haꝝ causaꝝ. ¶ Infert 5° ꝙ talis vrina apparens in morbis renū est iudicāda mala: ꝑ qm̄ ostendit māam ex qua facil'r generari pōt lapis: etiā māam viscosaz grossam frigidā: ac vētositatē grossam: ex qbus renes ipsi multū grauari possunt ob eaꝝ angustas vias. Uiscositatē aūt ampullaꝝ maiorē aut minorē cōphendemus: vt de spuma dicet. Et tu ibi.

¶ De granis vrine. Rub. IIII.

GRana sunt corpora parua: que ꝓpter eoꝝ ꝑuitatē vix visuz mouent: ⁊ genita sunt vt ampulle: sed ꝓpter eorū paruitatē non dicunt ampulle: ⁊ ista apparēt in circulo: ⁊ aliqn̄ sub circulo: vt dictum fuit ī de vrina pregnantiū: habēt aūt modicā significationem vltra illud qδ dictū fuit: nec de eis veteres mētionē fecerūt: significāt aūt māam reumatizantē: vt de minutis ampullis ⁊c̄. Scito tamen ꝙ causa in eis non est ita fortis: sicut in ampulla.

¶ De nebula vrine. Rub. V.

NEbula est quedā obūbratio in superiori regione vrine apparens ex adustione humoꝝ genita: vnde facta adustione ī humoribus: ⁊ maxime in p̄ncipio febrium in magna epatis supcalefactione accidit ab his vapores magnos eleuari: qui expulsi cū aquositate vrinali: deinde sua natura supiorē regionē vrine petentes ipsam obūbrant. ¶ Ex quo apparet ꝙ tali apparēte debet esse difficultas anhelit⁹. Et forte hoc est ꝙ qdam dixerūt ipsam significare angustiaz pectoris ꝺm pl'imum.

¶ In affforismis.

¶ Quib⁹ scdō die egritudo termīat his nubē hz rubeaz q̄rta die vrina: ⁊ alia signa ꝺm rationē. 7i. quarte.

¶ De spuma vrine. Rubr. VI.

SPuma nō est aliud q̄ multaruz ampullaꝝ aggregatio: que ex eisdem fit causis ex quibus ampulla. ¶ Sed vltra illas nota ꝙ caliditas in humorib⁹ ebullitionem inducēs: ⁊ magnam partem in vaporem cōuertēs est causa factiua spume: ⁊ ampullarum illis vaporib⁹ inclusis: vt dictū est. Sed due cause dicte fuerūt immediate hec nota. ⁊ tertia meditata. Cognoscitur spuma que a colore generat: ab alia que ex alys generat causis: quoniam illa est tincta parua ⁊ minuta: alia ꝟo ecōtra. Ex quo infertur ꝙ aliquādo habet significare sup materiam frigidā grossam: aliqn̄ sup fortē calorem. Per sui colorē etiā significam⁹ sup māam: ⁊ cū fuerit alba sup fridaz ⁊ crudā: ⁊ sic vt pl'imū est. Citrina ꝟo sup māam colericam

grossaȝ ⁊ viscosam: vt in icteritia citrina. Itē in supcalefactōe epatis. Nigra sup meliā flegmati admixtā: vt i icteritia nigra viridis significat adustionē. Liuēs mortificationē. Spuma magna: q2 lōga lata ⁊ pfunda: ⁊ q̄n est vni⁹ digiti vel circa multā viscositatē ⁊ vētositatē significat. ecōtra pua. Eius aūt viscositas magna aut pua comphendit ex ɔquassatione vrinalis. nā si ex tali ɔquassatione spuma cito frāgiꝛ est pauce viscositatis si tarde mlte ⁊c. Spuma multa ⁊ ampulle multe pseuerātes significat opilationē. nā signū est ꝙ corp⁹ abūdat vētositate mlta: que si p vias tā angustas a nā expelliꝛ: signū est ꝙ opilō ē in alȝ vys p quas nā cōmodius poterat expellere. ɔsidera.

℄ De pure vrine. Rub. VII.

Pus est hūiditas putrefacta i fundo vrialis apparēs: de quo diceꝛ ampli⁹ cū locutus fuero de hypostasi. Pōt hoc pus a plib⁹ locis puenire. Primo ab vlcere colli vesice: ⁊ est ꝭm plȝ: ⁊ tūc patiēs sentit i extremitate vge: ⁊ est sanies multa: ⁊ sentiꝛ fetor notabilis ex eius odoratu ⁊c. q̄ collige. 19. tertij. ca° ꝓpo. Qn̄qȝ est ex vlcere in poris vritidibus: ⁊ tūc sanies est pauca: nō cum fetore tāto ⁊c. Quādoqȝ est ex renibus. Quādoqȝ ex epate. Quādoqȝ ex apostemate aliūde genito: vt i est videre in pleuresi cū nā purgaꝛ p illas vias: vt supra. dolor eni ⁊ cetera signa distinguit iter hec. Ut si fuerit ex epate dolor in parte dextra sub hypocūdrio ⁊c. tu signa distinctiua suis collige caplis: nō incōuenit tñ aliq̄n emittere mām saniosam: dato ꝙ nō fuerit ruptū apa aliq̄ð in mēbro pticulari: ⁊ tu ɔsidera. ℄ In afforismis q̄rta affō. affō. 81. Quibus in vriali via vel vga pustule nascunꝛ sanie facta ⁊ erupta solo fit. Sed scito ꝙ q̄n vlceratio est in carne sanies ē multa si in venis vel arterys: tūc nō fluit sanies: sȝ sāguis.

℄ De pinguedine vrine. Rub. VIII.

Pinguedo est suba vt tela aranea vnctuosa in supficie vrine apparens: hec nāqȝ vnctuositas: qn̄qȝ est vicio renuȝ vt ex forti calore liquaꝛ eoꝝ piguedo: qn̄qȝ est ex liq̄factione pinguedis siue vnctuositatis mēbroꝝ. Comphēdiꝛ. n. dr̄ia ex hoc: q̄n que ex liq̄factōe mēbroꝝ puenit semp est cū febre ⁊ extenuatōe corpis pauca mali coloris: pauce q̄titatis: ⁊ vnctuositas illa nō ita cito videꝛ post ei⁹ mictū, ppter fortē ei⁹ cōmixtionē cū vria: imo stat p tēpus: ⁊ nō est ita in supficie: sed comphendiꝛ ipsam esse magis mixtā. Et ista est vrina que cōsueuit apparere i p̄ncipio etbice. Et ideo tu iuuenis practice fac vrinā ei⁹: de quo habeꝛ suspicio de ethica gescere. Nā in scōa spē appet oleaginea a medio supi⁹. In 3ª vō p totū: tu cās comphende. Aliȝ ꝙ in p̄ma specie apparet quedā gutte oleaginee. In secunda tela. In tertia vt oleū. In ea vō que ex renib⁹ est nō necessario est febris vrina est multa bñ digesta ⁊c. Et appet in supficie vrine pinguedo: stati est tela magna, ppter multitudinē pinguedis renū: ⁊ quasi vr̄ sepata, ppter ipsaȝ nō esse cōmixtaȝ: eo ꝙ a propinqs mēbris veniat. ℄ In afforismis. 7° affō. 33. Quibuscūqȝ pinguis hypostasis ⁊ globata bis nefreticā significat: ⁊ acutā fore febrem.

℄ De pilo vrine. Rub. IX.

Pilus est quedā suba flātica in longuȝ: ⁊ in moduȝ pili, ptēsa sub media regione in vrina apparēs a siccitate renuȝ causata. Nā ppter opiloneȝ subtiliaꝛ mā illa: ⁊ ppter viscositateȝ ptendiꝛ. Uñ vrina eas mās iueniēs secum ipsas ducit: ⁊ in ea sub forma piloruȝ comphendunꝛ. Nā a calitate nō multū vrētē: ⁊ a siccitate forti hi generātur pili. Ex qb⁹ apparet sup que significare bñt: quia super suas causas vt effect⁹ ceteri que iam dicte sunt: de qb⁹ Haliensis q̄rta affōꝝ. cōmēto. 22. Qui in vrina pingui ⁊c. Contingit aliq̄n hos pilos: vt plimi asserūt a mēbris ipsis radicalib⁹ decidi: qð p signa distinctiua comphēdiꝛ. Naȝ cum p̄mis non adest febris: vrina est bñ digesta boni coloris: ⁊ bone quātitatis. Cū tñ secūdis signa sunt oino ɔ̄ria. Nam a forti calore resoluente materiam ipsaȝ fortiter exiccāt ⁊ fiunt. Et tu considera.

℄ De sanguine vrine. Rub. X.

Sanguis in vrīa apparēs decisus est ab his mēbris a qbus decidiꝛ vrina: aut p que trāsit. Unde si ab epate ibi ē dolor ⁊ grauitas: ⁊ sanguis est purus i multa q̄titate. Si a vesica: tūc est grossus trūbosus: ⁊ q̄si fetidus: ⁊ est nigri coloris, ppter friditatē ipsi⁹ mēbri: ⁊ est pauc⁹: q2 est mēbꝝ pauci sanguis: ⁊ in pitoneon: ⁊ circa pectinē sentiꝛ dolor. Si a lūbis: q2 dolor ē mult⁹: ⁊ dolor sentiꝛ circa renes ⁊ lūbos. Si a renib⁹ tūc medio mō se hȝ inter paucū ⁊ mltū: ⁊ dolor ⁊ grauitas i reib⁹ sentiꝛ. A poris aūt vritidib⁹ nll's vl' q̄si nll's sanguis egrediꝛ: eo ꝙ sunt mēbra paucissimi sāguis. Signa āt distictiua suis q̄ras caplis

℄ In afforismis. Si sanguinē aut pus minxerit: renū aut vesice vlcerationē significat. 75. q̄rte.

℄ Si sanguinē mingāꝛ ⁊ trūbos: ⁊ strāguriā bñt: ⁊ dolor incidit in pectinē: ⁊ sub vētre: ⁊ sub pitoneon: ⁊ circa vesicaȝ dolorē significat. 79. q̄rte.

℄ Si sanguinē ⁊ pus migāꝛ ⁊ sq̄mas ⁊ odor grauis sic vlcerationē vesice significat. 8ª q̄rte ⁊ 7ª pticula affōꝝ. 37.

℄ De arena vrine. Rub. XI.

Arena est quedā suba sabulosa in fūdo vrinalis apparēs a calitate assante causata: que si fuerit rubea i renib⁹ genita indicabiꝛ. Si vō alba i vesica: ⁊ ē gnātio ei⁹ silis gnātiōi lapidis in fornace. Cōtingit tamē q̄nqȝ ex actione debilis calitatis ⁊ siccitatis lapidē gnāri: vt ex lōga mora actōis ⁊c. ⁊ qð potuit forte in puo tpe fec debile in magno ⁊c. ℄ Arena gapparēs significat lapidē ɔfirmatū: aut debētē ɔfirmari: aut pseuerādo ei⁹ resolōnē Uñ q̄n apparet arenule: ⁊ subito deficiūt sine alleuiatiōe stāte dolore lapidē ɔfirmatū significāt. Si apparuerint ⁊ pseuerauerint eoꝝ mūdificatio cū alleuiatione: signū est resolōnis lapidis qui fuisset ɔfirmat⁹: aut qui erat ɔfirmatus. ℄ Et hic nota ne decipiaris ꝙ aliq̄n in fundo apparent aliq̄ que iudicanꝛ ab impitis arenule q̄ nō sunt: imo sunt ptes flātice aduste: ⁊ iō coleꝛ vrina: ⁊ grossum ad vmbrā exiccēꝛ: deīde digitis tāgaꝛ ab astātib⁹, ppter honorē artis. Et si ɔphēdeꝛ illud eē molle ⁊ leue: tūc erit mā adusta i venis. Si vō fuerit aspeꝝ: tūc erit ex renib⁹. Et si fuerit aspeꝝ ⁊ nigrū signū mãe melice aduste: aut ēt maioris adustionis: que duo suis comphēde signis: q̄n cuȝ maiori adustiōe erit calor fortior: ⁊ nō peccabit mā melica: ⁊ hȝ. ℄ In afforismis. Quib⁹ in vrinis arenosa substant sedimina his vesica: aut renes lintiasiȝ habēt. 80. q̄rte.

℄ De chimo vrine. Rub. XII.

Chimus apparēs i vrina ꝭm plīmū ē flegmaticus: ⁊ i fundo residēs. Aliquādo tamē natat, ppter sui subtilitatem: aut ɔfsionē sui siue carmiationē. Et h hȝ q̄nqȝ silitudinē cū sanie. Inter tñ saniē: ⁊ ipȝ est dr̄ia: quā tu practice h mō, ɔphēdas. Lōcute vrinale: ⁊ si faciliꝛ spargi comphēdas: qð in fundo est: ⁊ faciliꝛ vinciꝛ: ⁊ in ei⁹ diuulsione nō comphēdeꝛ quasi fila fieri ex eo: ⁊ erit sine fetore: tūc iudica ipsum esse humorem nō saniosum. Et si erit ecōtra: vt q2 fuerit globbose sube: ⁊ viscose: ⁊ cum fuerit concussum vrinale difficulter spargiꝛ: ⁊ post eius sparsioneȝ fuerit tela lata cum fetore colore fusco vel liuido:

indica chimū saniosuz. Et hic chimꝰ nō saniosus sic apparens fundus: ⁊ nō hypostasis dici dꝫ: vt liq̄bit de hypostasi Cōp̄hēde ēt p̱ sua signa: vt. s̄. vt p̱ ap̄ata: aut vlcera ī instrumētis viaꝝ vrīe vt ī de pure dcm̄ est. ¶ Ex q̄bꝰ cōprehende ꝙ significare hꝫ: q̄ꝛ sup̱ suas cās: vt. s̄. humorē viscosuz minus viscosum ⁊c̄.

¶ De furfure crinoyde: ⁊ squamis vrīe. Rub. XIII.

HEc eniz tria sub vna Rūica posita sunt: qm̄ silitudinē vident̄ hr̄e adinuicē ex p̱te subē eoꝝ ⁊ cāꝝ eaꝝ. ¶ Furfur q̄dē ē suba q̄dā p̱ua in vrīa apparēs ad rotūditatē ꝺclinās in modū furfuris frumēti: ac colore eiꝰ tincta. ¶ Crinoydes vō est suba: q̄daz grossa: lꝫ p̱ua p̱tibꝰ frumēti fracti sil̄is: ēt ad rotūditatē declinās. Ex quo appet ꝙ a furfure differt ex p̱te ꝓfūditatis ¶ Sq̄ma aūt est suba ad modum furfuris: sꝫ diafona colore. s. ꝑuata: queādmodū apparēt pisciū squame. ¶ Petaluz vō dr̄ frustū: ita ꝙ ēt crinoydē petalū dicere possumꝰ. Gordoniꝰ vō squamas petala idē enūciauit. vr̄ tn̄ petaluz plus iportare q̄ꝫ squame. nā petalū est sic genꝰ: squama vō vt spēs. Vn̄ Aui. 2ª p̄mi de significatiōibꝰ spēꝝ hypo. ex petaloydibꝰ: q̄dā sunt coloris fusci: ⁊ obscuri: ⁊ aut sq̄mis pisciū sil̄es: ⁊ hec ē vehem̄ter mala ⁊c̄. In sūma ex dictl Aui. allato loco. §. i. Sil̄is vō rasure ītestinoꝝ. Colligit̄ ꝙ petalū est frustū q̄ddā corticale. Vn̄ cortices sunt subē corticibus mēbroꝝ vt sunt rasure ītestinoꝝ sil̄es petala dn̄r. Et he q̄nq̄ꝫ sunt rubee: ⁊ signū est ꝙ a rene veniūt: q̄nq̄ꝫ albe: ⁊ significāt ꝙ sunt ex vesica: aut ex membris radicalibus. ¶ Vn̄ squame apparētes in febre acuta nō apparētibꝰ signis digōnis sunt ex rasura facta ī neruis: venis: ossibꝰ ⁊c̄. ⁊ furfur idē: ⁊ q̄ꝺ febris icipit ex ꝓfūdo radere: q̄ aūt sit deterior: an petala maior: aut minor dicet̄ in dubijs. De eniz resolōnes ex ꝯsil̄ibꝰ causis ꝑuenire pn̄t. Nā hꝫ subē ī vrīa apparētes significāt aut nimiā mēbroꝝ radicaliū cal̄itatē ⁊ siccitatē eaꝝ p̱tes resoluētes ⁊ scidētes: siue sep̱ātes: quēadmodū ꝯtigit tp̱e magni estus: ꝙ a p̱tibus terre paludose sup̱ficialibꝰ eleuāt̄ p̱tes terree: vt squame magne: ⁊ dcm̄ ē paludose: q̄ꝛ ex nō paludoso eleuat̄ puluis. Aut sep̱ationē p̱tiū sup̱ficialiū vesice: siue īstroꝝ vrine: vt poroꝝ vritidū. Cōp̄hēdit̄ p̄mū: vt q̄ꝛ mēbra vrīe sana sūt: ⁊ tn̄ illic adest febris ītēsa debilitas v̄tutis macies corpis: ⁊ hꝫ apta denotare mēbroꝝ liq̄factionē. Si vō fuerit a vesica: tūc appet ī instr̄is vrine nocumētuz: vt pruritꝰ: ⁊ ardor in v̄ga: ⁊ vrina nō erit sana: hoc est: aut in ea appebūt: aut sanies: aut aliq̄ꝺ tale: p̱ q̄ꝺ cōp̄hēdet̄ nocumētū in ea: aut in instr̄is vrine. Vn̄ 4° affoꝝ. Quibꝰ vrina pingui. i. nāli exn̄te furfurea sedimīa migunt̄ his vrina scabit. ¶ Nota tn̄ ꝙ lꝫ ita sit ꝯtigit: tn̄ aliq̄n has resolōnes ab hūoribꝰ ꝑueīre: ⁊ sepiꝰ a mā flātica. Vn̄ ab eis v̄tute cāꝝ suprascriptaꝝ separant̄ p̱tes ita p̱ue in modū furfuris crinoydis: aut squame. Differūt tn̄ quo ad ꝓnosticū: qm̄ squame sūt resolōnes mēbroꝝ radicaliū: vt arteriaꝝ venaꝝ ⁊c̄. Et sp̄aliter q̄n nō sunt vicio īstroꝝ vrine a cal̄itate ⁊ siccitate minori: q̄n sunt furfures facte. Vn̄ furfures maiorē cal̄itatē ⁊ siccitatez indicāt: q̄ꝺ ex colore cōp̄hēdit̄. Quidā dicūt hec significare ethicā q̄n nō est vicio instroꝝ vrine. vn̄ existimāt tales resolōnes sep̱ari a venis arterijs: ⁊ ab alijs mēbris radicalibꝰ: vt ossibus: lꝫ valde paruz: ⁊ sint valde p̱ue ex forti cal̄itate ⁊ siccitate in fixis ⁊c̄. ¶ De crinoibꝰ vō dicēdū ꝙ cū crinoydes sint frusta grossa: ꝙ ipsa nō resoluunt̄ siue separant̄ a mēbris radicalibꝰ: sed ab humoribꝰ grossis: mā morbi: ⁊ a partibus carnis recēter genite. Nā mēbra radicalia vt vene: arterie vt nerui sunt mēbra subtilia valde a q̄bꝰ frusta ita grossa sep̱ari nō est visil̄e. Nec ēt ab ossibꝰ: ⁊ si sint grossa: cū nihil vel q̄si nihil ab eis sep̱et̄ ⁊c̄. Et dicit̄ recēter genite ⁊c̄. Propter q̄ꝺ aduertēdū ꝙ scribit̄ a Galiēo 2°. ꝓnosticoꝝ sup̱ illa p̱te. Et si q̄dē hypostasis furfurea. Qꝛ p̄mum q̄ꝺ liquefit in febre est adeps recēs: deīde antiq̄or: deinde caro: deinde membra ipsa: ⁊ quando liquefiunt membra ipsa: vides ī vrinis partes inequales sil̄es petalis. Crinoydes aūt in febre acuta significāt grossitiē materie morbi: ⁊ ex ꝯn̄ti timorē: qm̄ v̄tus in p̱uo tp̱e mām ita grossam digerere non poterit. In febre vō lenta ⁊ longa dissolutionem carniū: aut egritudinis ꝓlongationez. ¶ In afforismis 7ª afforismo 3°. Quibuscūq̄ꝫ in febribus in vrinis crinoydes hypostases fiūt longam egritudinē significant.

¶ De atomis vrine. Rub. XIIII.

ATOma sunt corpuscula parua humoralia: nōdū terrestrificata per viaz stillicidij a partibꝰ remotis veniētia: vt sūt corpuscula: que in spera solis cōp̄hendunt̄. naz talia indicāt descēsum humoꝝ ab alto ad partes īferiores per loca valde angusta: que aut in eis aere: siue vapore īcluso: aut motu descēsus calefacta non descendunt. sed q̄nq̄ꝫ vident̄ descēdere: ⁊ hec vt q̄dā dicūt significant futurā podagrā vel arteticā si p̱seuerauerint. ¶ Et ꝯsil̄r imaginat̄ a medicis granula parua minuta apparentia in vrina p̱gnantiū generari: qm̄ cum os matricis tēpore imp̱gnationis sit clausum: ita vt vix pūcta acus penetrare possit. vigesimap̄ma tertij. de generatione embrionis. hinc resolōnes spermatice descēdentes per viaz ita angustam minutant̄ valde: quare veniētes ad viā vrine cuz ea expellunt̄: vt supra in fine secūdi capl̄i: ⁊ tu ibi. Apparent tn̄ q̄nq̄ꝫ iste resolōnes ita minute in vrinis corpoꝝ repletoꝝ: ⁊ ideo hoc dictū videt̄ pati instantiā: neq̄ꝫ vsq̄ꝫ modo inueni eum auctorizatum ⁊c̄. quare ⁊c̄.

¶ De filis spermaticis vrine. Rub. XV.

FIla spermatis in vrina apparētia sūt. aut ex coitu nouiter facto: vt supra: aut ex repletione vasorū sp̱maticoꝝ: vt ī robustis religiosis mēbris ⁊c̄. aut debilitate contētiue testiculoꝝ. vn̄ sp̱ma egreditur inuolūtarie: ⁊ sine delectatione: ⁊ tūc est signuz gomoree: ⁊ est passio cui opꝫ subito succurrere: aut ex pollutione nocturna ⁊c̄. aut ex paralisi virge: ⁊ testiculorum: ⁊ super istas causas significare habet. ¶ Tu tamen nota: ꝙ aliquādo in vrina apparent fila flegmatica similia filis spermaticis. Sed inter hec est differētia talis: quoniā spermatica sunt peruia multum: ⁊ alba eleuata magis versus mediam regionē. Flegmatica autē magis descēdunt: ⁊ nō sunt p̱uia: neq̄ꝫ ita alba ⁊c̄. Tu tamē ex alijs signis: ⁊ ex relatione etiam infirmi ⁊c̄.

¶ De mā cineritia in vrina. Rub. XVI.

REsolutiones cinericie in vrina apparentes causant̄: vt plurimum a materia melācolica adusta que sui grauitate fundū vrinalis petūt. Quādoq̄ꝫ autem significāt materiam flegmaticam mutatam ad melancoliam per adustionez: aut pus adustum: ⁊ sunt significantia fm̄ plurimum: vt ficus condilomata: emorroydes: super vicium splenis retentionem menstruorum abundantiam melancolie: aut egritudinez melancolicam: ⁊ huiusmodi. Nam ab his siue cōsimilibꝰ deciduntur membris.

¶ De vapore siue fumo in vrina apparēte. Rub. XVII.

VApor aut sicut fumus: aliq̄n in vrina apparet: qui nō ab omnibꝰ cōp̄hendit̄: ē enim difficilis satis cōp̄hēsionis: ⁊ hic aliquādo fit seu causatur a materia grossa adusta: vnde a tali eleuatur: ⁊ cōstante virtute significat

longitudinē egritudinis:vt in benedicto de albertis vidi. Aliqñ vo fit a mã calida adusta vehemēti adustione:ꝛ nō ꝯstāte vtute significat mortē:vt ꝯtigit magistro paulo veneto ordis heremitaꝝ tanto pho:aliqñ a flegmate crudo aliqlr adusto qd a pure discernit̃ p fetorē. Et hoc est qd voluit Aui. fcōa pmi. de vrinis. caº de suba vrine in fine ingt. Et qdā dixerūt ꝙ cū in iferiori pte sit aliqd qd pulueri sit sile:aut fumo ꝓlōgabit̃ egritudo:ꝛ si in tota ꝑdurat egritudine ꝓnosticat mortem:aut flegma crudum:quod a pure discernitur fetore.

Nota de Paulo veneto

¶ De hypostasi vrine. Rub. XVIII.

Hypostasis est substātia superflua in tertia digōne cāta vna cū aqsitate vrinali p vias eiº ad ex̄ ꝓpulsa in vrina pēdens:ꝛ ab eiº suba sepata. Ex quo pōt iferri ꝙ corpa tpata nō hñt hypostasim:cū ipsa i 3ª digōne. s. facta in venis superfluitatez talē non multiplicet:ꝛ si multiplicāt isensibilr̄ expellūt ob vtutis eoꝝ robur. Et forte hoc corrolariū itellexit Aui. caº de vrina digesta sana cū ingt: Et hypostasis si ibi fuerit bone dispōnis ꝫm modū quē diximº:ꝛ huiº opionis fuit plusqȝ cōmētator. Et dr̄ superflua in 3ª digōne ꝛc. ¶ Ubi nota ꝙ hec superfluitas:qñqȝ decidit a nutrimento qñqȝ a mã morbi:ꝛ de hoc in dubijs. Et dr̄ hypostasis ab hypos qd est sub ꝛ tesis positio:qm̄ sub suba vrine iacet. Jacet aūt qñqȝ in media regione:qñqȝ in supma:qñqȝ in ifima siue fundo. Duz aūt est in medio cū ꝯditionibº suis:de qbº statī vocat̃ hypostasis:siue neorema. vū ē in supma pte vocat̃ nebula vl' nephilis. Si aūt in fundo:ꝛ si largo mō iuxta iterptationem datā de hypostasi dici possit hypostasis:tñ veriº dr̄ fundus Propter qd notādū ꝙ mã talis in fūdo residēs significat aut eiº multā grauitatē:aut resolōnē magnā ventositatis:siue eiº ꝑuationē potētis illā substātiā ad supiora eleuare.

Hypostasis vrine

Neorema

Nephilis

¶ Neorema vo significat ꝙ cum ea est tāta vētositas ꝙ potest eam vsqȝ ad medium ꝛ nō vsqȝ ad supremū eleuar̄. Nephilis vo siue nebula:ꝙ cū ea ē multa vētositas ꝯmixta:potēs ad supiora eleuare. ¶ Hypostasis aūt diuidit̃ in nālē ꝛ bonā:ꝛ nō nālē. Juxta illō Aui. de hypostasi. nō nālis vo hypostasis. Nā bita noticia nālis hypostasis faciliº cōphēdet̃ dispō nō nālis p eiº recessum maiorē:aut minorē a nāli. ¶ Est itaqȝ nālis hypostasis superfluitas tertie digōnis mediocris ꝗtitatis alba:leuis:ꝛ eqlis i ptibº suis ꝯtinua figure pyramidalis i medio pēdēs silis fūdo aque rosate in tpe debito apparēs:q̄ cū aqsitate vrinali adº ex̄ ꝓpellit̃ a suba eiº diuisa. Et dicta est nālis:qꝛ nālē eiº dispōnē significat:fortitudinē. s. vtutis mēbroꝝ radicaliū debite agētis in humores:ꝛ in mãz superfluētē ipsaz debite sepārādo. Dr̄ mediocris ꝛc. qm̄ q̄ excedit cām superfluētē denūciat:ꝛ dimiuta diminutā ꝛc. Dr̄ alba:qm̄ ex ħ denotat̃ dominiū caloris mēbroꝝ radicaliū vt venaꝝ arteriaꝝ potētis ꝯuertere nutrimētū:qꝛ sanguinē vsus nām ipoꝝ membroꝝ:q̄ sunt alba:vn̄ superfluitas ab eis decisa etiā alba decidit. vn̄ p̄ ꝓnosticoꝝ. cōmēto. 47. albedo tñ hypostasis ē albedo debite luciditatis:cū nō sit grossa ꝛ viscosa. Albedo aūt flātis plus tēdit ad opacitatē:ꝛ est magis visus terminatiua. Ubi aduertēdū ꝙ in 3ª digōne decidit̃ superfluitas nutrimēti:q̄ aliqñ sub forma sudoris expellit̃:aliqñ isensibilr̄:aliqñ vo sub forma humiditatis cuz vrina:ꝛ hāc humiditatē:vt supra hypostasis dicimº. Dr̄ lenis:qꝛ in ptibus suis ex pte coloris dꝫ eē silis:qm̄ ex hoc denotat̃ vniformis potētia supra mãm ꝛ obedietiā oiuz ptiū. Dr̄ equalis:qm̄ pars ꝓtēsa visus dextrū dꝫ equari parti ꝓtēse visus sinistrū:vt hypostasis mediū obtineat locū. Dr̄ ꝯtinua ꝛc. nā dꝫ esse mediocriter in ptibº suis ꝯtinua:vt ex hoc denotet̃ potētia vtutis digerētis potētis has ptes debite continuare. Un̄ ex hoc cōphendit̃ ꝙ vētositas succubuit nō potēs illas ptes disgregare:ꝛ dictū est mediocriter ꝯtinua qm̄ si esset nimis in ptibus suis vnita:ꝙ comprehēdit̃ ex cōcussione vrinalis:tūc esset signū:ꝙ esset nimis viscosa. Dr̄ figure pyramidalis:nam cū ipsa sit ex ptibº etherogenys leuiorib'. s. grauiorib' ꝛ medyjs:arguit̃ ex hac figura potētia caloris:cuius separe est etherogenea:ꝙ leuiora in supiori loco:grauiora in ifimo. Et media in medio collocauit. Un̄ ex hoc figura accidit pyramidalis. arguit̃ ꝛ vētositatē seclusam:ꝛ victā que non potuit has ptes cōmiscere. Dr̄ in medio pendens. ꝛ pꝫ ex dictis hic an:significat. n. ꝙ nō est vētositas potens eā ad supiora eleuare:ꝛ ꝙ medio mō se hꝫ iter graue ꝛ leue. Dr̄ similis fundo ꝛc. qm̄ dꝫ esse alba cū aliqli opacitate. Nō eni dꝫ eē i ea diafonitas q̄lis est in armis vel lapide pollito cū talis coloris est fundus flegmatis vitrei. In hypostasi vo nāli pur adsunt quedaz ptes terree seqstrate in tertia digōne que opacitatē aliqlē in ea iducūt:que ptes terree bn̄ comprehēdunt̃ in sudore cū manus adinuicē fricant̃. Cōsidera. Dr̄ in obito tpe ꝛc. qm̄ statī micta vrīa non dꝫ hypostasis appere:sed per tempus aliquale post eius mictū dꝫ apparere. vt vbi gra:per sextā partē hore:vel circa:vel per horā ad plus. Un̄ alys paribº quāto hypostasis citius apparet tāto meliorē denotat maturationē. Unde Aui. de hypostasi in fine. Significatio vero hypostasis ex suo tpe est:qm̄ si velociter postqȝ mīgit̃ descēdit ē significatio bōa ꝫ maturitatē. Et cū tarde descēdit ē signū ꝓuōnis maturatōis ꝫm ꝓuōnē sue maturatōis ꝫ ꝗtitatē sue dispōnis. Ubi nota ꝙ in p̄ºmictº vrine cū partes hypostatice nō sint vnite:ꝛ sint valde pue ipse sic diuise non sufficiūt diuidere mediū:vt possit ad locum suū venire. Ad qd etiā cōcurrit calor vrine actualis lenificās:ꝛ vētositas q̄ adhuc nō est repssa. Extincto itaqȝ calore actuali vrine:ꝛ repressa vētositate partes hypostatice vniunt̃:quaꝝ vnio per hoc pus impediebat̃:ꝛ ipse vnite facte potētiores ex vnitione descēdūt ad locū:ꝛ regionem sibi cōuenientē. Unde est verisimile ꝙ in sexta parte hore aliqualis fiat haꝝ partiū vnio:qm̄ experiētia comprehendit̃ in tanto tempore vrinam esse frigefactam. In quarto vo hore notabilem descensum. In medio vo hore vnionem satis bonam:ꝛ forte completā:in fine hore completissimam. Cetera patent ex dictis.

Neorema quid sig.

Nephilis quid sig.

Hypostasis diuisio

Naturalis hypostasis quid

¶ Ex quibus colligitur ꝙ hypostasis cognosci habet ex septem rebus. s. ex substantia sui:vt quia sit naturalis demōstrans maturationem:ꝛ hic est quas conditiones habet impositas in descriptione. qualitate:quia debet esse alba lenis:vt supra. situ partium:quoniam debet esse cōtinua i partibus suis:vt supra:loco quoniā debet pendere in medio vt supra:quātitate:vt supra. Et hoc est qd voluit Aui. de hypostasi vrine circa principiū. §. pmo. Dicamus igitur ꝙ hypostasis multis cognoscitur modis. Et introducens Auicē. similitudinem de hypostasi. pro eius maiori intelligentia dixit. Et proportio sue significationis super maturationem materie in toto corpore est sicut proportio significationis materie puris albi leuis similis essentie super maturationem apostematis:sed pus est spissum:ꝛ hec est subtilis:ꝛ de hoc in dubijs:quoniam ex his verbis videt̃ Auicēna voluisse:ꝙ hypostasis a toto decidatur. Et sicut ex colore puris bono vel malo arguitur mala aut bona digestio:ita ex colore hypostasis super maturationem in toto factā. de quo dicet̃ in dubijs. Et nō solū ex colore:ꝫ ex alys rebus dictis ab hypostasi sumptis significat̃ sup maturationē ꝛ imaturationē:que tñ in suis significationibº diuersificant̃. Nam vna est altera in significādo fortior. Un̄ equalitas alys paribus est fortiorqȝ color. vnde melior est equalitas:ꝛ nō debiti coloris qȝ color cum idebita

equalitate: ⁊ de his in dubijs. ⁊ 2ᵉ quarti. de sedimine: lene
gdē multotiēs magis est significatiuū bonitatis q̄ʒ albuʒ.
Et multotiēs viuit ille: cuius sedimē est decliue ad albe/
dinē: sed est diuersum aspeꝝ: sube eniʒ bonitas vehemen/
tius est facilis ad recipiēdū expulsionē q̄ʒ bonitas coloris
¶ Et iuxta hoc notādū ꝙ iudiciū a suba sumptū est effica
cius q̄ʒ sumptū a colore: qꝛ maioꝛ potētia reqrit̄ ad facien
duʒ eiꝰ debitā subam q̄ʒ ipm colorare: cuʒ coloꝛ sequit̄ mo
duʒ substātie. Et claritas ⁊ turbulētia est efficacius signū:
q̄ʒ sumptū a substātia: qm̄ maioꝛ potētia reqrit̄ ad talem
ꝑmixtionē causandā: imo ⁊ spuma est efficacius signuʒ q̄ʒ
substātia: qm̄ significat ipsam esse magis vel minus visco/
sam cum multo vapore vel vētositate. Et omnibꝰ his effi/
cacius est signū sumptuʒ ab hypostasi: vt ifra. ¶ Item ex
ꝑte coloris diuersitas sumit̄. Unde alba alijs paribus est
melioꝛ maiorē: ⁊ meliorē notās digestionē ⁊ nature domi
nium. ¶ Deinde rubea. s. grossa benignū ostendēs humo
rem: quia sanguineʒ ceteris coloribus alio colore ab albo
Postea citrina que ostēdit colerā purā. Postea que est al
bi: ⁊ citrini coloris vt arsenicū colerā ostēdēs vitellinam
⁊ morbū molestiorē citrina. ¶ Ultimo lētiginosi coloris
exn̄s cinericij ⁊ rubei. Itē aliquātam notans ex hoc adu/
stionem ⁊ incēdiū: ⁊ per ꝯn̄s maiorē lapsum. Itē incōtinui
tas in hypostasi mala melioꝛ est continuitate in eadem:
⁊ de hoc in dubijs.

¶ Recipit hypostasis varietatē ex ꝑte varioꝝ corpoꝝ ex
parte habitudis corporis in pinguedine macie: ⁊ ex parte
sexus. ¶ Ex parte quidē maciei: qm̄ i corporibus macris
pauca est hypostasis in ipsis paucis supfluitatibus multi/
plicatis alijs paribus: ⁊ paucioꝛ in eisdeʒ forti exercitio: ac
laboriosa arte vtētibus. In corporibꝰ v̓o pinguibus ociose
viuētibus multa apparet hypostasis ex causa contraria.
Item aliquādo in macris non apparet hypostasis tempo/
re sue sanitatis. resoluta illa mā hypostatica a virtute ipsa
vel mediāte exercitio: ⁊ hꝰ. Et cōsimilr̄ tempore suarum
egritudinum cōtingit egritudines resolui ac determina/
ri: non apparēte multa hypostasi: ⁊ si qn̄qʒ appeat in supio
ri parte stans quasi nebula rara. ¶ Ex parte sexus: qm̄ ci/
tius descēdit hypostasis in vrinis mulierū: causa est quāti
tas maioꝛ: aut eius grauitas. In corporibus v̓o optime dis
positis non necessario reperit̄ hypostasis v̓tute resoluēte
mām hypostaticā in vaporē: aliqn̄: aut quōlibʒ ipm aliter
per poros excutiēdo. Cōtingit tamē ⁊ talia corpora: ⁊ alia
que sunt sana dicta multiplicare supfluitates ex nimia ci/
bi assumptione: aut ex alia: q̄ʒuis causa debilitata digesti/
ua v̓tute. Unde ⁊ ꝑma ⁊ scđa digō denūciat. In sūma aūt
pauca ⁊ subtilis hypostasis repit̄ in vrinis corpoꝝ sanoꝝ
mediocriter se hn̄tiū in oibꝰ ⁊c. ¶ Et lʒ dictū sit de hypo/
stasi nāli: tu tn̄ scire debes ꝙ magis studium tuuʒ dʒ esse
in cognoscēdo nō nālē: qm̄ vrine sanoꝝ medicis nō ꝑsen/
tant̄ nec eis sunt lucro. Sed hic posita sunt vt supra com
prehendat̄ distātia lapsus a nāli. Un̄ sicut in 3ª digōne hy
postasis nālis resecat̄ a mā nutrimēti: ita ⁊ i nō nāli a ma/
teria morbi peccante. Nam in vrinis egrorum reperiunt̄
male māe peccātes: a qbꝰ mā hypostatica decidit̄. Et ideo
alijs paribꝰ in egritudibꝰ colericis ⁊ melicis paucioꝛ hypo
stasis repit̄ q̄ʒ in flegmaticis ⁊ sanguieis: qm̄ minꝰ de illis
humoribꝰ in corpe repit̄. Tu aūt cū hoc attēde corpis ha/
bitudinē: ac cibi ⁊ potꝰ q̄ʒtitatē. Sicqʒ habes quō signum
sumptū ab hypostasi est efficacius omni alio ex vrina cō/
prehēso. nā ex ipsa mā sic decisa a mā morbi comphendit̄
potētia v̓tutis obediētia materiei ac ꝯ̄riuʒ: de qbꝰ iudicat̄
de futura sanitate: aut egritudine lōga vel breui. Qꝛ autē
mā hypostatica decidat̄ a 3ª digōne dicet̄ i dubijs. ¶ Nō
nālis hypostasis: alia mucillaginosa: alia carnosa: alia san/
guisugalis: alia capillaris: alia a cōtētis in vrina: de qbus
actū est denoiat̄: vt qꝛ furfurosa: arenosa: ⁊ de his satis so/
lum ꝓsequat̄: de quatuoꝛ ꝑncipalr̄ tactis apponēdo quas/
dam significationes ab ipsa hypostasi sumptas: hincinde
sparsim collectas.

Mucillaginosa v̓o est hypostasis silis mucilla/
gini: que comphēdit̄ ex ductu
vrinalis: qm̄ in ꝑtibꝰ suis: tūc nō sepat̄: aut que est silis fle/
gmati mucillaginoso: ⁊ hec significat humorē spissum et
crudū in corpe abūdantē: aut egrediētē ex vijs vrine: aut
crisi in sciatica: aut in alijs doloribꝰ iuncturaꝝ: ⁊ hec ꝯ̄sis
comphēdit̄ ex alleuiatione subsequēte: ⁊ hypostasi bona:
⁊ subseqn̄te ⁊ ꝑseuerāte. Itē qn̄qʒ significat vehemētē re/
num friditatē. Hypostasis multū mucillaginosa: ⁊ multa
in fine podagre: ⁊ articuloꝝ doloꝝ bonū significat.

Capillaris hypostasis est que in subtilitate ⁊ lōgi/
tudine capillis assimilat̄ ex coagulatōe
humiditatis causata calore ipso coagulante: qn̄qʒ aūt stri/
ctura viaꝝ est causa huius. Quōcūqʒ aūt sit videt̄ hāc coa
gulationē in renibꝰ ꝑncipalr̄ fieri. ⁊ hec qn̄qʒ est alba: qn̄qʒ
rubea ꝭm distinctionē māe a q̄ est decisa: ⁊ hec est visa: qn̄/
qʒ ad mensuram palmi vnius: hec autem super materiam
viscosam significat.

Sanguisugalis dr̄ hypostasis que in colore mol
licie ⁊ extēsione: ⁊ mō sube san/
guisugis assimilat̄: ⁊ hec est coloris opaci sanguīs: ⁊ est ali/
qualr̄ lōga ⁊ extēsa: ⁊ vt dictū est obscura. Un̄ si fuerit ve/
hemēter mixta cum vrina: significat ꝙ a membro remo/
to venit: ⁊ maxie sanguineo: vt est epar: a quo ꝑꝑ eiꝰ debili
tatē fluit sanguis quē retinere non potuit: aut eiꝰ dissoluta
aliq̄ ꝑticula. Qꝛ si nō fuerit multū mixta: significat ꝙ vul
nus erit i vesica: aut in v̓ga: vt i caº de mictu sanguīs est vi
dere. Significat aliqn̄ hec hypostasis resolutionē māe le/
dētis splenē: qđ comphēdit̄ ex alleuiatiōe ꝯn̄te ⁊c. Et hic
sanguis sic coagulatꝰ appellat̄ trūbꝰ. Un̄ q̄rto affōꝝ affo/
rismo. 79. Si sanguinem mingūt: ⁊ trūbos ⁊c.

Carnosa hypostasis dr̄: ꝙ in vria apparēt frusta i co
lore carnis: ⁊ i tactu iudicat̄ vt caro cū ipa
hypostasi ꝯmixta: ⁊ talr̄ venit: qn̄qʒ a renibꝰ: qn̄qʒ a mēbris
ipsis. Que v̓o ex renibꝰ rubicūdioꝛ: ea q̄ est ex mēbris radi
calibꝰ renibꝰ exn̄tibꝰ rubicūdis: ceteris v̓o mēbris ad albū
declinātibꝰ. ¶ Itē q̄ ex rene est: nā ē cū tāta v̓tutis debili
tate: vt q̄ ē ex liq̄factōe alioꝝ mēbroꝝ: hec itaqʒ renū egri
tudinē: aut mēbroꝝ liq̄factionē ostēdet. ¶ Sedimē qđ ē
ꝭm frusta carnis in egritudibꝰ acutis sine signis digōnis
significat: ꝙ nō est ex renibꝰ: sʒ ex rasura mēbroꝝ. Et qn̄ il
lic est digō: aut nō est fe. signū ꝙ est ex renibꝰ. Et in afforis/
mis 4º affōꝝ. 78. affō. Quibꝰ in vrina pigui: ⁊ grossa exn̄te
carnea frusta: ⁊ modica: ⁊ pili exeūt: his de renibꝰ egerunt.

Hypostasis v̓o vt tactuʒ est silat̄ māei a q̄ decidit̄
ideo i egritudie sanguiea appet rubea
In colica citrina: vel ad eā declinās: Que rubea. In flātica
alba. In melica fusca vel nigra.

¶ Nigra nāqʒ hypostasis absolute significat malū adustio
nē notās. Sʒ qn̄ est hypostasis nigra absqʒ nigredie aquo
sitatis: tūc est signū ꝙ minoꝛ ē adustio: ⁊ ex ꝯn̄ti minꝰ ma
la. ¶ Rubea v̓o obscura significat dn̄iuʒ sanguīs. ¶ Ru
bea v̓o clara sanguinē colicū: ⁊ ex ꝯn̄ti nauseā siue fastidiū
¶ Rubea citria significat egtitudinē forteʒ: qꝛ colicam.
¶ Alba cū ꝯditōibꝰ dictis bona est. ¶ Alba v̓o mucilla/
ginosa: aut saniosa: aut spūosa: aut maturationi ꝯ̄ria. qꝛ di/
uulsa: ⁊ hꝰ mala. ¶ Uiridis mala: est enim semita ad ni/
gram: vt in de coloribus dictum fuit.

¶ Hypostasis diuulsa vētositatē ⁊ digestionis debilitateʒ
significat: qꝛ v̓tus nō pōt eam debite vnire ⁊c.

Hypostasis nō nalis Resecatur a mā morbi peccante.

¶ Hypostasis aut est natās: aut pendēs: aut iacēs inferius. Que est in supiori regione dicit̄ natans: aliqualem significans digestionem. Significat enim ꝙ a vētositate multa subleuata est: ⁊ qꝛ non hꝫ nisi debilē inspissationē ⁊c. Que autē est in fundo cum spissa: grossa: vnita magis maiorem significat digōnē. Que vō est in medio pēdens medio modo significat: ⁊ tu cōsidera. Nam hoc tenēdū in hypostasi non nāli: nam secus est de nāli vt dictuꝫ est. Unde in statu febrium humorosaruꝫ alijs paribus dꝫ hypostasis magis descēdere: ⁊ specialr̄ in flegmatica vrina.

¶ Urina nigra in febre acuta leuior existēs: est ceteris paribus min⁹ mala. Eodē mō humore flātico aut melico.

¶ Hypostasis vt nubes exñs melior est ea īferiora petēte: ⁊ causa: quoniā significat subtilitatē materie virtuti min⁹ resistere: nisi vētositas fuerit causa natatiōis. Or si sic erit comphendet̄: ex eius diuulsione ⁊c. ⁊ absolute melior est q̄ꝫ pendēs: ⁊ pendēs q̄ꝫ descēdēs ⁊c. Causa quoqꝫ subleuationis: aut est caliditas acuta: aut vētositas.

¶ Hypostasis natās ⁊ pendēs a pncipio morbi apparens: ⁊ sic perseuerās significat crisim vēturam cum exitura: ⁊ hoc signis alijs maturationis apparētibus. Nam per hāc denotat̄ naturaꝫ non esse ꝯtentā: ex qua coniecturat̄ ipaꝫ non posse facere crisim euacuationis. sed potius permutationis cum exitura. ¶ Hypostasi natante in egritudinib⁹ corpoꝝ macilentoꝝ: plurimūqꝫ mouētur. Nam in talib⁹ humores sunt pauci subtiles: ⁊ supra de hoc.

¶ Cum inter nephilum Neoremē ⁊ hypostasim fuerit aliquid simile tele aranee: aut dēsitas aliqua erit signum maluꝫ. Nam tale vnctuosum vel globbosuꝫ ibi apparens significat eliquationem aut dissolutionem.

¶ Multotiēs apparet sedimen natās in pncipio: ⁊ est non bonum qꝛ nigrū diuulsum. nam ex hoc habēdus ē timor qꝛ arguit in potētia vtutis: sed si postea natabit ⁊ descendet erit signum non malum: qꝛ illud erit signū pncipij digestionis. Or si post mala apparuerit hypostasis: erit tunc bene timēdū: qm̄ erit pur signū oppssionis vtutis.

¶ Hypostasis diuersa in substātia: ⁊ colore mala: quia humoꝝ diuersoꝝ multitudinem significat.

¶ Hypostasis talis minutaꝝ partium est deterior: quoniā significat ꝙ natura non potest materiaꝫ expellere: nisi diuidat ad minuta.

¶ Hypostasis qualis farina grossa in febre diuturna cum bonis signis dissolutioneꝫ febris significat.

¶ Hypostasis talis si longo apparuerit tempore cum malis signis pessima.

¶ Hypostasis multa in febre continua si feb. nō mutet̄: vl' minuat̄ dissolutionē corporis significat.

¶ Hypostasis furfurea colorata quasi sanies cum sanitate renum ⁊ vesice rigorem febris significat.

¶ Hypostasis natās: ⁊ nunqꝫ in fundo descendēs cuꝫ sudore ⁊ dolore sub hypocūdrijs timorem nūciat.

¶ Hypostasis spumosa ⁊ spuma plena: cuius albedo est p cōmixtionē aeris cum ea est malum valde egrediēs a natura: ⁊ precipue in egritudine acuta.

¶ Hypostasis cuius supiora sūt rotūda ⁊ mouent̄: melior q̄ꝫ illa: cuius supiora sunt cōgelata: significat enim ꝙ egritudo est velocioris status.

¶ Hypostasis alba grossa quā nō ātecedit tenuitas: ⁊ paucitas supfluitatis: ⁊ est talis ī pncipio: significat ꝙ humor est plim⁹ ⁊ nō digestus. Nā accedēte digōne agēte calore: vlterius opꝫ hypostasim rubicūdiorē fieri.

¶ Cum in pncipio hypostasis fuerit pauca: ⁊ vrina subtilis ⁊ nō pseuerat: imo occultat̄ hypostasis timēdū. Nā signū ꝙ mā est grossa. Or si vt⁹ fuerit debilis ⁊c. interficiet.

¶ Sedimē rubeū pēdens in quo est declinatio ad supiora cum est in vrina tenui significat in egritudinibus acutis pmixtionē rōnis. Or si pseuerauerit timet̄ pditio.

¶ Hypostasis que incipit pēdere: ⁊ subsidere: ⁊ ad albedinem declinare vrina ad grossitiē pueniēte salutis ē nūcia.

¶ Hypostasis pforata est que in medio hꝫ foramē: ⁊ vr̄ vt circulus: que ab alijs fenestrata vocat̄: ⁊ hec causat̄ ab impotētia vtutis: ⁊ viscositate materie. Nam ex h̄ qꝺ vtus nō pōt debite vnire māꝫ morbo exn̄te nō acuto arguit̄ lōgitudo egritudīs. Or si fuerit acut⁹ morb⁹ verēdū signum est: aliqñ tamē ꝯtingit: qꝺ in quarto die ꝯtingit aliqualem significat digestionē: ⁊ potētiā vtutis sup materiā. Unde ex hoc comphendit̄: ⁊ iudicare habemus ꝙ alijs paribus abbreuiabitur morbus.

¶ Et in summa signū ab hypostasi sumptū videt̄ omnibus alijs efficacius ab vrina sumptis. Nam hypostasis est materia humoralis: a mā morbi decisa: vt supra hic de nō naturali: ⁊ de morbo pmū iudiciū facim⁹: cum est mālis ab ipsa mā sumptū. ¶ Itē etiā ex hoc arguit̄ supra tenorem vtutis ⁊c. ꝯsidera. ¶ Nota tn̄ ꝙ aliqñ ꝯtingit deceptio ēt ab hypostasi ipsa: qm̄ ꝯtingit ꝙ mā flegmatica ipa peccat in capite: ⁊ colerica in stomacho: sed flegmatica amplius vtuteꝫ stimulabit: q̄ꝫ colerica. Et vbi hypostasis debebat esse colica erit flegmatica ⁊c. considera. ¶ Et ex his que dicta sunt vltimo ꝯcludi pōt: ꝙ vrina sana: siue sani corporis que est metrum aliaꝝ dꝫ esse caloris citrini: vel ad citrinum trahēs: de quo supra: mediocris quātitatis: mediocris subtilitatis: boni odoris: hypostasim hn̄s albā leuem ⁊ equalē ⁊ pendentē: vt dictū est de hypostasi: vel nullam. Et dicit̄ ad citrinū trahēs: ppter corpa lapsa sana: tn̄ dicitur vel nullā ppter corp⁹ tpatū. vt supra. Contingit tn̄ ꝙ taꝫ color q̄ꝫ substantia variat̄ ex. vi. Ex etate cōplone: dieta: i equalitate: ⁊ q̄ꝫtitate: ⁊ mictu siue exercitio accn̄tibus aie. Et vltimo ex his que extrinsecus sunt: vt sunt frigus calor ⁊ h9. ¶ Postremo aūt: qm̄ hec que scripta sunt non sunt scripta: nisi ad artis practice itegrationē. Et eius ampliorē noticiā arguimus pncipiū: ⁊ cetera tpa egritudinū ipsaꝝ. Nam cū in vrina nō cōprehēdit̄ signū digōnis: neqꝫ ex pte coloris: neqꝫ ex pte sube vel ꝯtētoꝝ pōt esse pncipiū egritudīs. Or si pur apparēt: ⁊ occulte satis pur adhuc est pncipiū ⁊ finis ipsius. Cū aūt manifeste apparēt: ⁊ licꝫ nō multū cōpleta: tūc est augmētū. Cū aūt cōpleta signa in ea sumpta ex dictis apparuerit: tūc est stat⁹. Declinatio vō cū vrina ad pstinā dispōnē: in qua erat tpe sanitatis: reducta fuerit vel quasi: ⁊ hoc totū itelligat̄ esse veꝝ in morbo māli salubri rebuāte mām ad vnicā expulsionē. Nam in morbo acuto in quo sepe expellit̄ de mā: ⁊ multū nō apparent hec: vt supra. Exemplū pmi ppter iuuenes. In terțiana nō apparēt in pncipio signa digōnis. Aut si apparēt sunt satis occulta. In augmēto vō qꝛ icipit vrina que erat multū ignea remitti in colore cum fuisset subtilis ingrossari: ⁊ vbi nō apparebat sedimē iam īcipit appere. In statu vō color factus citrinus vel ad ipsum declinans vrina igrossata hypostasis bona cū ꝯditionib⁹. vt supra. Declinatio vō cum ad vrinā in sanitate venit: ⁊ tu exēplifica: vt in alijs humorib⁹: iuxta ea que dicta sunt supra. ¶ Notetur isup ne cadat error in iudicādo ex ipsa vrina: ꝙ aliqñ vrina erit vt vrina sani: ita ꝙ apparebit sana ex pte coloris substātie hypostasis: ⁊ tamē eger moriet̄: vt sepe appet in febribus pestilētialib⁹. Un̄ Aui. 2ª quarti. de iudicijs vrine. ꝙ aliqñ est vrina in egritudib⁹ pestilētialib⁹ bona nālis ī suba sua colore ⁊ sedimine: ⁊ ille cuius est tēdit ad mortē. Et causa est: qm̄ nā nō est causa aggredi mām peccāteꝫ ppter sui venenositatē: vn̄ solū agit in mām nutrimēti: ⁊ ab ea ppellit supfluitatē aquosam cū suis ꝯditionib⁹ iam dictis. ¶ Itē aduerte ꝙ aliqñ mā morbi stat multū clausa

.: Cur in febre pestilentiali vrina apparet ut vrina sani.

vel occulta ⁊ spāliter ī ptib⁹ pectoralib⁹ ⁊ ab ea paꝝ: aut
nihil decidit. Vñ ī vijs cōib⁹ erit multa mā flātica q̄ a
nā p vias vrīe expellet: vñ vrīa iudicabit flātica ⁊ egri-
tudinē eē de flāte: cū tñ erit de colera prasina mala. Et
ego hoc vidi in Benedicto de albertis: vt supra de vrina
alba. ⁊ tu ibi.

¶ Dubitationes de vrinis.

Dubitatio. I.

Circa primū capitulū dubitat. vtrū vrina sit suꝑflui-
tas aquosa ⁊c. vt ī descriptōe ei⁹ ponebat. Et
arguit ꝙ nō: qm̄ qđ a nā ē ītētū ⁊ vtile. nō vr̄ suꝑfluū eē.
hꝯ ē vrina: g̃ ⁊c. maior nota. minor ī fine pbat. qm̄ vrina
p sanguinē q secū mittit renes nutrit. Itē ⁊ ipsaꝫ vesicā
alit: vt allegat l capitul: g̃. ¶ Itē si eēt suꝑfluitas eēt suꝑ
fluitas alicui⁹ hūoris: sꝫ nō magis vnius q̄ꝫ alteri⁹: g̃ ⁊c.
¶ Itē hec suꝑfluitas: q2 generat a cibo vl' a potu. Q2 nō
a cibo hoc apparet: qm̄ ipsa ē liq̄da fluens vt pot⁹: ergo
a potu. Q2 nō a potu: qm̄ ē colamētū sanguis ⁊ alioꝝ hu-
morū: vt Isaac: sꝫ hūores ex cibis fiūt: g̃ ⁊ ipsa ab eis de-
cidit. Et ꝯfirmat. qm̄ vrīa egroꝝ ē vrīa: ⁊ tñ illa vr̄ deci-
di a mā morbi: cū sit eꝰ pncipal'r significatia. g̃. ¶ Ad op-
positū ē descriptio i pn⁹ capituli posita.
¶ Ad du^m rñdet breuiter pmittēdo ea q̄ dcā sūt i p ca⁹. i
dclinatōe descriptiōis vrīe. vbi dr̄: ꝙ ipsa ē suꝑfluitas se-
cunde digōnis: ⁊ ꝙ a cibo decidit breuiter pmittēdo ea
q̄ dicta sūt i pmo caplo i declinatiōe descriptiōis vrine
vbi dr̄. ⁊ potu: sꝫ magis a potu: q̄ꝫ a cibo: q2 a ptib⁹ aquo-
sis q̄ ab alijs sequestrant diuisiōe facta i secūda digōne.
¶ Iuxta q̄ ponit hec ꝯclo. vrina ē suꝑflua aquositas in
corpib⁹ genita. Patꝫ p̊. q2 ipsa a nā expellit ꝯtinue tāq̄ꝫ
q̄d suꝑfluū: q̄ nō eget. Itē ipsa nō nutrit nec ī corpore vr̄
ꝯpstare iuuamētū: igit ⁊c.
¶ Ad rōes dōꝫ ad pmā: ꝙ san-
guis q cū ea mittit nutrit renes. ꝯsimiliter ēt ⁊ vnctuosi-
tas: q̄ cū ea trāsit ad vesicā nutrit siue pabulat vesicam.
Nā in pma digōne ēt cū fecib⁹ trāseūt ptes chilose q̄b⁹
nutrit epar ⁊ itestina voluptuāt. ¶ Ad secūdā dōꝫ: ꝙ ē
suꝑfluitas totius masse: ⁊ maxie humoꝝ humidoꝝ i ma-
iori q̄ꝫtitate i corpore existētiū: vt flegmatis sanguis ⁊c.
¶ Ad tertiā pꝫ q̄d dicēdū. ¶ Ad q̄rtā pꝫ ex dictis vt su-
pra. Pro nūc tñ dicat tm̄ ꝙ i tpe sanitatis tota decidit a
mā nutrimtali. Tēpore vō egritudinis nō acute vbi da-
tur cib⁹ satis copiose: vt i cronica febre: tunc dico ꝙ ab
vtroq̄ꝫ decidit. s. a mā nutrimētali: ⁊ mā morbi. Vbi vō
egritudo fuerit acuta siue pacuta: ⁊ nō dat cib⁹: tūc tota
decidit a mā morbi: maxie qñ vtus ē ausa aggredi māꝫ:
qđ dico qm̄ aliqñ mā existēte venenosa: vt i feb. pestilē-
tiali: qm̄ nā nō ē ausa aggredi: apparet vrīa sana: ⁊ tunc
eger tēdit ad mortē: vt secūda q̄rti de iudicijs vrine. Si
vō dat paucus cib⁹: ⁊ vrina fuerit multa: tūc ab vtroq̄ꝫ
decidit: sꝫ maior ps a mā morbi. Et hoc nota pp argumē-
ta q̄ hic moueri pñt i hoc p pñti: ꝙ aliqñ vrina multum
suꝑfluit: vt i diabete. ⁊ aliqñ i alijs morbis. Vñ ē creden-
dū ꝙ illa aquositas ē aquositas genita i epate: q̄ trāsmis-
sa fuit simul cū sanguine: ⁊ alijs hūoribus ad humectan-
dū mēbra. Vñ ipsa attrahit a renib⁹ vtute specifica: vt
ristis colerā: lꝫ ꝯcurrāt caliditas coꝝ: ⁊ vtus vacui p ra-
mos vene chilis: vt supra ꝙ ipsa venā ris ingredit: ⁊ tā-
dē ad ramos ei⁹ q sūt vene emulgētes pueniēs ad vesi-
cā. Sic itaq̄ꝫ mā aquosa q̄ ab hūore decidit nō existēte
mā nutrimētali hāc viā cōcomitat. Et si q̄rat an aquosi-
tas illa fuerit epate genita. Dicēdū ꝙ sic tpe generatio-
nis masse totius: ⁊ tu considera. Et ex his concludi pōt
quomodo vrina non est corpus simplex vere: sed est cor-
pus imperfectum vt de niue ac grandine dicimus.

Dubitatio. II.

Utrum vrina sit nūcius fallax: vr̄ ꝙ nō auctorita-
te theophili i suo de vrinis. vrina est nun-
cius non fallax.
¶ Oppositū dictū ē supra: qm̄ ē ostēsuꝫ q̄ꝫ faciliter potest
decipi medicus ex ipsa. ¶ Itē ex inducto in pcedēti du-
bio aliqñ i vrīa pestilētiali est vrina: vt vrina sani. prima
quarti de iudicijs vrine: ergo ⁊c.
¶ Pro dubio dōꝫ: ꝙ i hñdo veꝝ iudiciū vrine oꝫ discur-
rere p res nāles ⁊ nō nāles ⁊ ꝯ nāꝫ: ⁊ i ei⁹ ispectiōe atten-
dere oēs illas ꝯditiōes q̄ posite sūt: q̄ oīa si recte ꝯsidera-
bunt erit iudiciū ab vrina sūptū raro fallax: ⁊ hoc volu-
it theophilus. Sꝫ supradictū ē lati⁹ ipaꝫ frequēter deci-
pere medicū: eo ꝙ frequēter nō obseruantur que dicta
sunt. vnde cū in graui morbo videas vrinam sanam: ha-
beas pro malo signo: vt dictum est ⁊c.
¶ Et si queratur qđ est certius signum: an a stercoribus
an ab vrinis.
¶ Dicendum. ꝙ sumptum ab vrina. naꝫ vrina significat
suꝑ dispōnē epatis venaꝝ ⁊ mēbroꝝ: vt dictū ē: ⁊ ex ꝯñti
supra totū. Nā vrīa a pncipali mēbro decidit: egō vō nō.
¶ Itē a puriorib⁹ eliquat. vꝫ. massa hūorali: egōnes vō
nō. ¶ Itē vrīa vadit ad totū: vl' saltē aquositas: egōnes
vō nō. ¶ Itē ab vrina pluria signa hēmus sūpta ab ipo-
stasi colore suba: ⁊ alijs ꝯtētis. ¶ Itē vrīa pl⁹ cōsiderat
⁊ meli⁹ q̄ꝫ stercora: qm̄ visu ⁊ odoratu sūt fastidiosa ⁊c.

In graui morbo vrina sana malum est signum.
Quod certius sig^m an ab egestione an ab vrina.

Dibitatio. III.

Circa caplm de colore dubitat pmo. vtruꝫ q̄litates
actiue dent pmo colorē. Q2 nō q2 auferunt co-
lorē. Nā videm⁹ ꝙ vinū p caliditatē distillatū de rubeo
efficit nō rubeū: ⁊ aufert color ei⁹. ¶ Itē calitati attri-
buit a philosophis calefactio: subtiliatio rarefactio seq̄-
stratio ⁊ hꝯ. coloratio nequaq̄ꝫ. iō ⁊c. ¶ Oppositū dictū
fuit: ⁊ fuit snīa isaac ⁊c. ¶ Dōꝫ. ꝙ vrīa ppe nō colorat a
calido nec remittit a frido: ⁊ rō qm̄ color ē extremitas
corpis pspicui ⁊ terminati. Vrina āt nō ē tal: q̄re vtute
alicui⁹ lumis vl' radij colorari nō potest. P. nō ē corpus
mixtū: ⁊ color ē passio mixtoꝝ. Q2 āt coloret ꝯtingit ex
admixtione alioꝝ coloratoꝝ cū ea: vt q2 colera: aut san-
guis: aut ali⁹ humor ⁊c. ¶ Dōꝫ ꝙ calidū de p accñs au-
fert colorē cū excedit: nā agēs i māꝫ ipsā trāsmutat eaꝫ
ad aliā māꝫ. Vñ ⁊ i corpe nr̄o videm⁹ ꝙ caliditas exces-
siue discolorat vrinā: vt i frenesi: ⁊ hoc de per accidens.
¶ Item calidū permiscendo potest res colorare: vt pa-
tet: ⁊ hoc pur de per accidens.

Dubitatio. IIII.

Utrum color viridis causet a frigido. naꝫ supra de
colore viridi dictū ē: qñq̄ꝫ calore adurēte
qñq̄ꝫ a frigido mortificāte cāri posse: ⁊ est expsse textus
Auic. Sꝫ differūt i hoc ꝙ viridis a calido cātus ē magis
ītēsus: a frigido vō magis remissus: ad albedinē tēdēs: ⁊
qđ dictū ē: pꝫ expiētia. videm⁹. n. tpe veris fortificato ca-
lore sol: ad bonū itellectū virescūt plāte ⁊ herbe. Et i tpe
hyemis aq̄ stagni virides fiūt: q̄ nō sūt tales tpe estatis.

Dubitatio. V.

Circa caplm de suba q̄rit. vtrū suba vrine det a q̄li-
tatib⁹ actiuis. arguit ꝙ sic: q2 forti⁹ ē dat sub-
stātiā q̄ꝫ colorē: sꝫ q̄litates actiue sūt fortiores passiuis. g̃
ab eis vr̄ suba puenire ⁊c. ¶ Cōfirmat qm̄ suba dat ex
bōa mixtiōe digōne ⁊c. sꝫ actiue h faciūt ñ passiue iō ⁊c.
¶ Oppositum dictum est supra. Et est sententia isaac ⁊c.
¶ Dōꝫ ꝙ sic vrīa nō colorat nisi ab illo: qđ ei admiscet
sic nec pbat nisi p id qđ ei pmiscet. Et iuxta hoc possūt
poni plures conditiones. ¶ Prima. ꝙ substātia vrine
est a calido tāq̄ꝫ a cā remota: patet. q2 ipsuꝫ principaliter
operatur in substantia vrine: debitam faciendo subam.

¶ Scda ᵓ. mā humidat magis imediate est datiua sube vrine. pz: qm̄ p ei⁹ mixtionē ingrossat̄ vrina ꝛc. ¶ Tertia. ꝙ mā sicca. i. sicce cōplōnis: vt ē melīa pōt ēt eē imediata cā subtilitatis vrine: pz qm̄ ē pauca. rōne aūt paucitatis remanet vrina subtilis: ꝛ hoc maxie ē verꝝ de nāli vrina. Nā aliqñ p viā crisis mā melīca multū ingrossat. ¶ Quarta. ꝙ lz ita sit: tñ ō p accñs dr̄ siccitatē subtiliare: vt supra i caplo de suba: ꝛ tu ibi: ꝛ i caplo de colorib⁹.

Dubitatio. VI.

Utrum diuisiones ex pte sube debeāt eē ꝛ sint tot quot ex pte coloris. ¶ Et arguit̄ ꝙ sic: qm̄ colores nō multiplicāt̄ nisi p multiplicationē substātie. ¶ Oppositū dictū ē: qꝛ nō numerātur tot ꝛ dictū est de suba ꝛc. qꝛ solū gnqꝫ. ¶ Pria ᵓ. ꝙ diuisiōes ex pte sube sūpte pñt eē tot quot sunt ex pte coloris: qꝛ sic pōt dari remissio ꝛ intensio materie pportionabilr̄ vt dat̄ color. ¶ Scda ᵓ. ꝙ si sint tñ nō sunt ita pceptibiles: qm̄ color est sensibile p se: ꝛ suba p accidēs. ¶ Tertia ᵓ. auctores nō multiplicauerūt ꝛc. qm̄ medici nō curāt de multiplicatōe numeri sz spēi. Diuisio aūt q̄ fit ex pte coloris multiplicat numerꝝ: vt pz itelligēti. naz vnū facit ad regulationē opis: aliud nō: q̄re de multiplicatōe ex pte sube vltra illas diuisiones: q̄ posite sunt medici nō curauerūt.

Dubitatio. VII.

Utrum vrina tenuis possit ingrossari. ¶ Pro isto dicēdū ꝙ notādo ꝙ vrina aliqñ mingitur tenuis: ꝛ postea ingrossat̄: ꝛ significat pncipiū digōnis occultū. Et modus ē iste. aliq̄lis suba ē mixta cū aquositate: ꝛ cū hoc aliqualis vēt⁹ ē mixt⁹ cū illa suba. vñ cū illa vrina ē pmo micta vētus ille sua forti ipulsione ipellit ptes grossas supius: ꝛ subtiles remanētes inferius: postmodum p moraz cōtractaz resoluto vento ascendunt ꝛ grosse descēdūt. Unde sibi inuicē obuiātes in vrina inducūt turbulētiā ꝛ spissitudinē. hoc aūt significat pncipiuz digōnis: qm̄ i tenui nō cōprehenditur actio nature que comprehenditur per ingrossationem vrine.

Dubitatio. VIII.

Utrum color vrie prius detur q̄ȝ ei⁹ suba. ¶ Qꝛ sic auctoritate Isaac: ꝛ Theophili. Nā qđ datur a fortiori agēte ꝛ facilius datur prius: sed color est hᵒ respectu sube. nā dat̄ a q̄litatib⁹ actiuis: vt supra. substātia a passiuis. igitur ꝛc.

¶ Oppositū Auic. pmi de suba vrine. ¶ Itē suba prior ē accidēte. noticia diffinitiōe ꝛ tpe. septimo metaphisice. ¶ Amplius illud prius est: sine quo reliquū existere nō pōt talis est color respectu sube: igit̄ ꝛc. ¶ Premittēdū. ꝙ suba capit̄ hic p liquore ipsi⁹ vrine: ꝛ nō p suba: q̄ ē cōpositū ex mā ꝛ forma: substātia simpliciter dicta. vñ talis liquor magis sub quātitate cōprehēditur: cū diuidat̄ in mediocrē subtilē ꝛ grossaz. ¶ Scdo pmittendū. ꝙ lz prius dicat̄ multipliciter septimo metaphisice. tñ hic capitur duplr̄. s. prius tpe: ꝛ prius nā: tpe: qꝛ prius pducit̄. prius nā: qꝛ essentia: vt aial prius ē hoie. nā humanitas ab aialitate depēdet. ¶ Tertio. ꝙ q̄dā sunt signa digōnis occulta: ꝛ illa sūt a colore sūpta: q̄dā manifesta: ꝛ illa sunt a suba vrine ꝛ a colore sūpta. ¶ Quarto. ꝙ vt dcm̄ est vrina ē sicut aq̄: nec p se hz colorē nisi p illud qđ ei misceat̄. ¶ Juxta dicta ponūt̄ ᵓclusiōes. Quarꝝ pma ꝙ loquēdo de colore: prout cātur a q̄litatib⁹ actiuis ꝛ humorū tingētiū color̄: ac ƀm ꝙ aquositati adheret: ꝛ nō liquori. Sic color subaz tpe itercedit: qm̄ facilius suscipit̄ color q̄ȝ suba: cū sit gđ spāliu s. Secūda ꝙ si color ᵓsiderat̄ vt fit p actionē caloris digerētis vel assimilātis sic suba pcedit tāq̄ȝ cā effectū. ¶ Alij aliter: vt Gordonius: pterea ptermissa pmittēs ꝙ vt dictū ē: suba capit̄ hic p quātitate color p q̄litate: quātitas vō seu positio magis appropinquat sube q̄ȝ color. ꝛ iō segtur ꝙ ƀm nām suba est prior colore: cū tñ ƀm tēpus sint simul. Nō. n. ᵓtingit colorē dari absq̄ȝ suba: nec econtra. ¶ Scdo pmittēdū. ꝙ lz ita sit: tñ color ē magis notus medico q̄ȝ suba. nā color vrine diuidit̄ in. xx. grad⁹. suba vō solū in. v. vt supra. Itē color vniuersalius: vt sic: ꝛ melius a medico cōprehēdit̄ q̄ȝ suba: cū sit obiectū visus proprium: substantia vero p accidens. Qꝛ autem sic a medico comprehenditur per prius perceptum iudicatur.

Ulterius quid aut qūo de vrina sana aut egra. Juxta hoc ponit̄ ᵓclusio pma. Qꝛ vrine sani hoīs ꝛ bñ recti equaliter dat̄ color ꝛ suba. Pz. qm̄ humores vniuersaliter simul ꝛ pfecte digerunt̄ i concauo epatis vel gibbo ꝛ essentialiter attrahunt̄ a renib⁹: ꝛ ita eēntialiter siue eque cito colorant̄ sic substātiant̄ ꝛ ecōuerso. aliter nā nō opareť pfecte. ¶ Scda ᵓ. in egris vbi mā sit calida pus datur color q̄ȝ substātia. Probat̄: quia nā facit illud prius qđ facilius ē. mō pauca quātitas colere sufficit colorare: q̄ non sufficit substātiare: ergo ꝛc. Itē suba significat digōnē: ꝛ añ digōnē pcedit indigō: et iō cū in pn° egritudinū occulta sūt signa q̄ sumunt̄ magis a colore q̄ȝ a suba vr̄ ꝙ color pcedat tāq̄ȝ facilius ꝛc. Et lz color nō possit eē sine suba q̄ dat̄ vrine in pn° i qua fundat̄ color ē valde remissa: ꝛ pauca aqua nō pōt sumi signū digōnis sic a colore q se multū manifestat: hinc dicimus colorē priorē suba. ¶ Tertia ᵓ. in egritudinibus de humorib⁹ frigidis prius dat̄ suba q̄ȝ color: qm̄ ex medio iam assūpto nā agit qđ facili⁹ ē: mō facili⁹ ē pturbare ac pmiscere q̄ȝ verā humoris formā introducere: cū mā illa repugnet digōni: mō talis cōmotio ac pturbatio substātiat vrinā: ꝛ nō colorat: qm̄ ad huc vrina colorem nō suscipit: igitur ꝛc. Qꝛ si dicat̄. nōne idē opat̄ nā in mā calida. Dōz ꝙ mā calida ē magis obediēs: ꝛ iō ois modica perturbatio sufficit introducere colorē. qđ nō in frigida. Coloratio nāq̄ȝ significat pturbationē pcessisse ꝛ ꝙ natura i māz hūoris formā introduxit: ꝛ iō laudabili⁹ sine suba q̄ȝ suba laudabilis sine colore laudabili: qm̄ suba sine colore pturbationē significat tm̄. Color vō significat ꝙ natura plus egit. ¶ Ad Auic. dicēdū ꝙ intellexit de suba in mā frigida. ᵓsidera.

Dubitatio. IX.

Circa caplm de ᵓtētis vrine dubitat̄. vtrū ipostasis decidatur a tertia digōne. ¶ Uidetur ꝙ nō: qm̄ ipostasis ex hūorib⁹ fit: ꝛ sup ipsos significat: sz hūores generāt̄ ex scda digōne: igit̄. ¶ Oppositū vr̄ velle cōis schola: que ponit ipostasim ex tertia digōne decidi. ¶ Ponit̄ cōiter ista ᵓ: ꝙ ipostasis mālr̄ ē ex scda digestione vt argutū ē: sz formalr̄ ex tertia: ꝛ hoc declarat color ei⁹: nā albedo ē ex tertia digōne: ipsa nāq̄ȝ alba ē: ꝛ maxie nālis: vt supra de ea. Ex gb⁹ ifert̄ ꝙ ab vtraq̄ȝ decidit̄. nā ꝛ ab hūorib⁹: qm̄ a flāte ꝛ a sanguie magna q̄ȝtitas ei⁹ ōcidit̄: a colā vō ꝛ melīa pauca. ¶ Et si q̄rat̄ vtrꝝ a singul mēbris ōcidāt̄ dr̄ ꝙ sic. Nā i vnoquoq̄ȝ mēbro repit̄ duplex supfluitas. Una vtil ꝛ pura ꝛ ē mā semis: vt p° ō gñatōe aialiū: Alia ē i pura ꝛ hec ē q̄ aliqñ sub forma sudoris: aut isensibilr̄ p exercitiū resoluit̄: aut p vrinā emittit̄: ꝛ hec ē mā ipostatica. Et si dicat̄ epar ē rubei coloris: splē nigri: g ipostas nālis dz eē diuersoꝝ coloꝝ. ᵓsidera. Et ex his ifert̄ ꝙ ipostasis hz significar̄ sup mēbra: ꝛ ex ᵓsequēti vrina.

Dubitatio. X.

Utrum ipostasis decidat̄ a mā morbi. Et vr̄ ꝙ nō: qm̄ decidit̄ i tertia digōne: sz mā morbi nō nutrit. ergo. ¶ Itē si sic deberet eē diuersoꝝ coloꝝ: qm̄ materie morbi aliqñ sunt diuerse vt colerica flegmatica ꝛc. ¶ Oppositū ꝙ p ipsā significam⁹ sup māz morbi.

.:. In vnoq̄ȝ mēbro reperitur duplex superfluitas.

¶ Pro ista vide responsiones ad quartum in primo dubij principio cum queritur vtrum vrina sit superfluitas aquosa.

Dubitatio XI.

Utrum ipostasis debet esse albi coloris. Quod non: quoniam omne quod ab alio deciditur: debet assimilari ei a quo deciditur: sed ipostasis deciditur a massa humorali que non est alba. igitur. Oppositum dictum est. Pro isto breuiter etc. dicendum vt supra quod ipostasis deciditur a tertia digestione que fit in membris radicalibus: et ideo eis assimilatur cum membra talia sint alba. Ad rationem a massa etc. deciditur mediate: imediate vero a nutrimento membrorum: et hoc loquendo de naturali: secus foret de non naturali.

Dubitatio XII.

Utrum ipostasis debeat stare in fundo cum videatur esse quid leue separatum a materia nutrimentali quam oportet esse grauem et terream propter nutricationem. Dicendum quod ipsa etiam est pars superflua et terrestris resecata etc. ideo residet etc.

Dubitatio XIII.

Utrum ipostasis debeat esse figure pinealis cum dictum sit ipsam sapere naturam terrestrem. Nam in pineali sunt partes leues medie etc. Dicendum vt dictum fuit de ea: quod in ipsa sunt partes graues: leues et mediocres inter has. hec autem facere possunt pinealem figuram vt patet.

Dubitatio XIIII.

Utrum ipostasis debeat esse secundum colorem vrine. Quod non arguitur quoniam vt dictum est: vrina naturaliter se habens debet esse citrini coloris et ipostasis alba. igitur. ¶ Confirmatur quoniam vrina generatur ex actione et digestione facta in epate et ipostasis ex ea que fit in membris: sed hic membra distinguuntur in assimilando sibi nutrimentum vt patet. ergo. ¶ Item potest etiam in multis casibus esse citrina aut rubea ipostasis existente alba: vt sepe dictum est. ergo.

¶ Prima conclusio. Non necessario ipostasis est colorata colore vrine. patet ex inductis ante oppositum.

¶ Secunda conclusio. color ipostasis non necessario colori vrine proportionatur ad hunc intellectum: quoniam quod sicut color vrine colori temperate vrine: ita ipostasis ipostasi temperate. Patet conclusio vbi in corpore colerico multa superfluet colera que tamen mittetur cum vrina: et etiam cum sanguine et ceteris ad membra: in quibus facta tertia digestione: aut quarta multa superfluitas colerica multiplicata facta ipostatica esset citrina: et sic vrina esset citrina.

¶ Tertia conclusio. pro intellectu communi est quod ipostasis debet esse etc. quoniam proportionari debet naturalis ipostasis ipostasi temperate sicut color colori.

Dubitatio XV.

Utrum ipostasis rubea sit melior subrubea. ¶ Quod subrubea arguitur quoniam subrubeum albo videtur magis appropinquare: et ex consequenti a naturali minus distare. ¶ Oppositum ponit theophilus.

¶ Dicendum quod subrubeum est duplex. Quoddam quod antecedit rubeum. Quoddam quod sequitur. ¶ Prima conclusio. subrubeum antecedens est deterior: quoniam significat indigestionem. Nam ipsum est tale propter aquositatem etc.

¶ Secunda subrubeum sequens est melius: quoniam est tale per digestionem: et hoc facit pro intellectu ipocratis et questionis. Et iuxta hoc nota quod ipostasis alba cum conditionibus positis preceteris est melior maiorem notans digestionem et nature dominium. Deinde rubea grossa benignum ostendens humorem: deinde citrina ostendens coleram puram. Postquam sequitur ipostasis vt arsenicum albi coloris existens et citrini notans vitellinam: mala vero est existens lentiginosa coloris cinericij rubei aliquantulum ex hoc notans adustionem incendium: et per consequens maiorem lapsum.

Dubitatio XVI.

Utrum contenta crinoydalia possunt a carne decidi. ¶ Quod non: quoniam tale contentum est grossum et maxime a carne decisum: et tantum non potest per orificia venarum penetrare: vt peruenire possit ad emulgentes: quod est necessarium: igitur. ¶ Pro isto dicendum quod contenta crinoydalia possunt a carne dissolui: vt dictum est. Calor namque dissoluens prius dissoluit quod est facilius dissolubile: et ideo prius spiritus et calorem dissoluit. deinde humores. deinde pinguedinem et adipem. deinde carnem nouiter coagulatam. deinde antiquam et solidam. deinde superficiem membrorum solidorum: et tunc venit mors: licet antea possit euenire: verba sunt Galieni secundo pronosticorum. comento. 27. ¶ Ad rationem dicendum quod orificia venarum sunt multum dilatabilia. Nam videmus venas capillares oculorum dilatari multum ex repletione sanguinis: quod prius erat insensibilis a carne. Item dissoluta certa parte iuxta naturam orificij illa impellitur a virtute expulsiua in orificia tanquam nociuum: et ideo potest penetrare etc. Considera.

Dubitatio XVII.

Utrum contenta crinoydalia sint peiora furfuribus. videtur quod sic: quoniam sunt maiora: et ideo arguunt maiorem dissolutionem. ¶ Oppositum Ypo. secundo pronosticorum textu commenti. 27. ¶ Pro isto dicendum quod si hec continua ab eodem membro deciderentur maiora essent deteriora: modo crinoydes a carne deciduntur: quoniam sunt frusta magna quam a neruis vel venis decidi non possunt: quoniam prius veniret mors. Furfurea autem ab istis membris deciduntur et non a carne. nam cum calor sit ita fortis quod adurat humores et postea agit in carnem: tunc resoluit contenta. Et ideo quoniam furfurea significant dissolutionem membrorum radicalium: hinc igitur etc. ¶ Nota tamen quod hec apparentia non necessario significant mortem: vt Gal. allegato loco. Sunt tamen significatiua mortis in febre acuta. Et subdit Gal. quod qui euadunt longiori tempore euadunt. Considera.

Dubitatio XVIII.

Utrum ipostasis inequalis et non tincta debito colore sit bona. ¶ Quod non: quoniam hec videntur arguere virtutis impotentiam et cetera.

¶ Prima conclusio. Talis ipostasis non necessario est bona: patet quoniam habet conditiones oppositas conditionibus bone ipostasis.

¶ Secunda talis ipostasis potest esse signum bonum: patet quoniam in ea possunt esse plures bone conditiones: quam male: igitur antecedens: patet quoniam potest esse ipostasis multum etherogenea et bona: vt patet. igitur. ¶ Nota hic quod absolute verius signum sumitur ab equalitate quam a colore: eo quod maior potentia requiritur ad equandum ipostasim quam ad ipsam colorandam. quare etc.

Dubitatio XIX.

Utrum incontinuitas ipostasis sit melior continuitate. ¶ Pro isto dicendum quod in ipostasi mala incontinuitas est melior: quia ibi arguitur maior potentia virtutis super materiam ad resoluendum distinguendum etc. et quod materia minus resistit. nam si foret continua esset signum quod ipsa esset magis apta resistere: quoniam virtus vnita etc. ¶ Secunda conclusio. Quod in bona ipostasi meliorem est continuitas: nam hec denotat maiorem potentiam virtutis ad vniendum et continuandum materiam: et breuiter ad superandum etc.

Dubitatio. XX.

Utrum talis est proportio significationis ipostasis super materiam in toto dispersam qualis est puris in significando supra materiam apostematis. Et hoc du-

bium est motum propter vnum verbum Auic. capitulo de ipostasi: et ad aperiendũ viam etc. ¶ Ad dubium sine obiectis premittatur quod ipostasis est superfluitas in secunda tertia aut quarta digestione causata: quã contingit aliquando esse bonam: aliquando malã. ¶ Secũdo quod ista comparantur pro quãto habent significare maturationem materie a qua deciduntur. ¶ Prima cõclusio. quod nõ tãtã ostẽdit maturationẽ pus de sua materia: quãtaz ipostasis de sua. Patet conclusio: quoniaz semper inest fetor: qui extraneationem quandam quã hypostasis nõ ostendit: ostendit: cuz non sit fetidi odoris etc. ¶ Itẽ ipostasis a calore naturali tantuz fit. Sanies vero a calore naturali partim et partim a calore preter naturam: vt patet. igitur etc. ¶ Ex quibus infertur secunda conclusio responsiua. Quod ista proportionatur adinuicem: quoniam vtraqz est maturationis materie sue significatiua. patet: sicqz ad questionem quid dicenduz. ¶ Nota hic et de iudicio sumpto ab vrina. quod perfectius et dignius ẽ indiciũ quõ sumitur ab ipostasi. Nã sic videtur sentire Ypo. secũdo pronosticorum vbi permaxime cõmendat. Et Gal. in cõmẽtis. Nam ipsa maxime significare videtur super digestionem et indigestionem etc. Consequenter sumptum a substantia. deinde ab odore et colore: vltimo a quantitate quare etc.

¶ Completus est tractatus de vrinis Domini Michaelis de Sauonarola patauini.

¶ Tabula de egestionibus.

Finis

¶ Michaelis Sauonarole Patauini de egestionibꝰ editio incipit.

Capitulum. I. Quid sit egestio naturalis.

Cum a me de vris satisfactū eē putē. Cōseqñs duxi de egōnibꝰ tractare: cum hec duo sint visui practicātis hoc ordie ab astātibus sic demr̄ata. Ex q̄ꝝ recto aspectu: bona vl' mala corporis dispō ꝯphēdit̄. Egō nāqꝫ ꝛ si pl'es sortiat̄ diuisiones: hac tñ sola in p̄sentiaꝝ ꝯtēt'eē volo: cū dicimus q̄ egōnū vna nālis ē reliq̄ p̄ter nām. Ob quaꝫ hūc tractatū in duo diuidemꝰ capl'a. In q̄ꝝ p̄ de his nālibus aget̄. In 2º vō de his q̄ p̄ter nāꝫ: siue nō nāles nūcipātur cū appōne signoꝝ demr̄atiuoꝝ: ꝛ pnosticoꝝ: ꝛ q̄rūdaꝫ dubioꝝ ānexione. Et lꝫ a medico de noibꝰ nō sit disceptādum. pma p̄mi. doctrina 6º 5º caº. non tñ ipsoꝝ qd nois silētio p̄tereūdū est: cū p̄nᵐ oīs doctrīe sit. posterioꝝ 2º. ¶ Dicamus itaqꝫ q̄ lꝫ hi termini egō: excreatio: expulsio: apud nōnullos vt synonima hēant̄: tñ egō ipsa: vt nro defuit p̄posito vr̄ iportare oē id qd̄ p̄ fiteri expellit̄. nā a gero ꝛ imediatiꝰ ab egero ipsiꝰ nā trahit̄. Neqꝫ hic iter egestuꝫ ꝛ egōneꝫ dr̄ia expectat̄: ꝛ si egō vltra egestū motū ipsoꝝ videat̄ nam egerere est extra portare: vel ferre.

Egestio itaqꝫ nālis ē p̄me digōnis supfluitas ī sacco genita: q̄ neqꝫ ligda est neqꝫ exiccata: sed ad modū mellis iūcta debite q̄ꝫtitatis: coloris: forme: odoris ꝛ in hora solita facil'r: ꝛ sine pūctiōe veniēs. Cuiꝰ sacci cal'itas cā ē effectiua. Ex qbꝰ p̄ticulis p̄ appet cā factiua eiꝰ. 2º q̄ sunt signa nālitatis ipsiꝰ dēmr̄atiua. de qbus oībꝰ suo aget̄ ordine. ¶ Dr̄ supfluitas ꝛc̄. Nam facta digōne chili in stō supfluū: qd̄ ab eo resecatū est: sil'r cū p̄te nō bñ obediēte in chilifactōe eiꝰ ad saccū trāsmittit̄: ꝛ ibi supfluū illd̄: ꝛ pars q̄ chilifactiōi nō fuit bñ obediēs p̄ tp̄e certo retiet̄: donec ps illa ōbitā a cal'itate sacci r̄cipiat chilifactiōeꝫ: ꝛ supfluū in stercus ꝯuertat̄: q̄ cū ꝯditionibꝰ positis nālis vocat̄ egō. ꝛ he ꝯditiones maxime iueniunt̄ in hoīe iculpate viuēte: Nā in eo q̄ indebito regimīe degit hec nō repiunt̄: deinde tm̄ sic succesiue ad colon expellit̄ v̄tute expulsiua eiꝰ a colera rubea ad ip̄m trāsmissa icitata: vt de colore eiꝰ infra. Trahit̄ siue sugit̄ deīde sic ps chilificata p̄ venas mesaraicas ad itestina iferiora terminatas ab ep̄e attrahit̄. Uñ ꝛ feces sic minꝰ humide remanēt: ad saccū vō ñ vr̄ q̄ aliqua mesarayca notabilis termiet̄. Et ex his appet nō soluꝫ eiꝰ cā factiua: q: cal'itas saci: sꝫ ꝛ locꝰ eiꝰ. Uñ. 16. tertij p̄ capl'o. Et creatū qdē fuit p̄pter iuuamēta: de qbꝰ est vt fecis sit locus in quo ꝯphēdat̄. Quidaꝫ vō modernoꝝ putauerūt cōplexionē monoculi solū p̄parationē quādā dare supfluitati tali: vt deīde in colon formaꝫ stercoris assumeret: veluti stōus cibū p̄parat: vt in ep̄e in massam ꝯuertat̄ sanguineā ꝛ est ēt p̄portionale: vt. s̄. de vrīa dicebat̄. ingt ī anatomia sua de sacco loq̄ns. Cuiꝰ iuuamētū est: vt p̄ncipal'r retineat succū: ꝛ p̄paret ipꝫ ī iferioribꝰ: vt cū in eis fuerit sic digestū p̄ vēas mes̄aicas ī eis exñtes attrahat̄ ad epar. Nā ī monoculo nō ē mes̄aica q̄ hēat magnitudinē. Aui. Et recipit succus ī monoculo initiū facile nō p̄ncipal'r: sꝫ ex ꝯñti: sed fex cōplet̄ in colon: qd̄ est 2ᵐ ex grossis: ꝛ q̄ntū ī ordie sic dcm̄: q: p'l'a hꝫ colla seu cellulas: de qbꝰ ifra in qbꝰ sterc' formaꝫ recipit. Et locat̄ iuxta renē sinistrū: q̄re freq̄nter nō decernit̄ iter dolorē renalē ꝛ colicū. ¶ Ex h̄ loco accipi pōt. p̄ q̄ color colicꝰ ex retētōe fecū veniēs vt multū a latere icipit sinistro. ¶ Scdō sic tolli p̄t ꝯdictio q̄ ē iter aui. ꝛ mūdinū ip̄m de iceptione doloris colici. ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Tertio q̄ p̄p. p̄pigtatē vasis fecū ad renes ñ raro accidit corpis siue vētris stipticitas ab ipsa renū cal'itate vehemēti: q̄ ipas sic exiccādo ad motū ex̄ ihabilitat: ꝛ tu practice h̄ bñ ꝯsidera. ¶ Et pro ista opione vr̄ textꝰ Aui. all'ato caº ingt. Et de eis est: qm̄ hoc intestinū est initiū reliquaꝝ ꝯuersionū cibi ad feculētiā. ꝯsideret speculator. Et ex istis ifert̄ q̄ ī sacco est v̄tuosa cal'itas chilifactōi appropⁱata: ꝛ nō solū stō: vt qdaꝫ putauerūt. Uñ Aui. all'ato caº: ꝛ itestinū qd̄ monoculū est itestinū in quo ꝯplet̄ digō eiꝰ qd̄ fuit inobediēs in stō. Puto tñ q̄ in eo nō sit ita vigorosa: vt in stō: ꝛ nisi foret p̄paratio in stō recepta tale humidū in stō sic iobediēs factū nō recipet in sacco chilifactionē. Existimo nāqꝫ q̄ si cibꝰ ī sacco itegerveluti in stō recipet̄: chilifactionē ī eo mīme assumeret. Et iuxta hec fortassis q̄ret aliqs. Nūqd in stō stercus gnāri possit: cū in eo adsit p̄ñtia māe ꝛ caliditas vigorosior: q̄ꝫ ea q̄ est in monoculo. Quibꝰ sic stātibꝰ nō vr̄ cur ī eo p̄duci non possit. Itē in monoculo gñant̄ v̄mes p̄cipue grossi ꝛ lōgi ob p̄ñtiā māe: ꝛ cause efficiētis q̄ ē ipsiꝰ caliditas: ꝛ q: hec ēt in stō repiunt̄: hic in stō tales: qñqꝫ generātur: q̄re de stercore p̄portionabil'r indicādū vr̄: p̄bleuma hoc neutꝝ est: ꝛ in se ꝯdictionē nō claudēs. Et possibilitas est res ampla. quarta p̄mi. de q̄ntana. Sed credo q̄ id fieri nō cōtingit expulsiua stomachi nō patiēte. Itē dignitas mēbri ex colligātia sui ad cor per os eius. Sed hic garrulet speculator ꝛ sophista. ¶ Et hic vnū de sacco nō tacebo qd̄ ferrarie in anotomia vidi. Erat eniꝫ in hoīe illo ita paruus vt vix a cellulis colon discerneret̄: ꝛ tales sic hñtes colicam ꝛ dolorē itestinalē freq̄nter icurrūt. Nā cuꝫ debeat tātā q̄ꝫtitatē recipe: quanta est illa que a toto cibo resecat̄: necesse fuit ipsuꝫ magnū esse ꝛ amplū: p̄pter qd̄ saccus dictus est. Qr̄ si ꝯtingat ipsum p̄uū esse: tūc supfluitas tāta in eo comphēdi nō pōt: ꝛ sic inalterata ad itestina inferiora descēdit. Et quia idigesta ꝛ cetera ī ipsis vētosant̄: que res ꝛ magis accidit talibꝰ igluuiose viuētibus. ¶ Dr̄ que neqꝫ est ligda ꝛc̄. Uñ scdō p̄nosticoꝝ textu cōmenti. 12. Egestio que est nālis: est que neqꝫ est dura in termīo lapidis. Neqꝫ leuis in termīo aq̄ vt fluat ꝛ currat: sꝫ ē eiꝰ leuitas cū dispōne cū q̄ pol'e est vt p̄maneat ꝯiuncta p̄terq̄ꝫ fluat ꝛ currat. Et loq̄ēs de ea Aui. 2ᵃ p̄mi. vltimo capl'o. ꝛ clarius inquit Que ex egōnibus: est melior est: que iūcta est: que est siliuꝫ p̄tiū in qua humiditas est siccitati vehemēter admixta: ꝛ cuius spissitudo est sic̄ spissitudō mellis. Ista. n. sic disposita potētiā ōnotat v̄tutis: ꝛ māe equationē: debitāqꝫ humidi cū sicco p̄mixtionē: ꝛ ex ꝯñti bonā penipesim. Nam egō nimis hūida: ꝛ sil'r nimis sicca inālē corpis sigñat dispōnē vt in seq̄nti caº dicet̄ cum de eiꝰ nāli suba tractabit̄. Et tu ibi. ¶ Dr̄ debite q̄ꝫtitatis: q: ī denoīatōe q̄ꝫtitatis dꝫ assūptis p̄portionari. nā respectu illoꝝ recessus aut scdm̄ augmentum: aut s̄m diminutionē est inaturalis. Et tu hec sane intelligas: quoniam corpoꝝ dispositiones considerare oportet ex parte complexionis etatis ꝛ hō: quoniam corpora vehementer calida multum sugūt: magnāqꝫ partem superfluitatū resoluūt corporum frigidoꝝ respectu: ꝛ ideo considera. ¶ Dices. Auicenna dicit. q̄ egestio debet esse equalis comesto: nunquid supfluitas ex vino resecata considerāda sit. Dicēdū q̄ nō: quoniā nō est notabilis quantitatis: ꝛ de potantibus aquam idē. Propter quod nota q̄ quedaꝫ sunt cibaria que multū ꝛ copiose nutriūtur a quibus pauca vel quasi nulla resecatur superfluitas: vt oua: caro testiculorum galloruꝫ sacinatorum: vinum odoriferum: ꝛ suaue ꝛ mulsa ꝛ nucce: vt theorice septimo. Quedā

parce nutriūt:⁊ mīte sunt sꝑfluitatis:vt rapa:caules:bautia:⁊ que sunt hꝫ. Quedā ṽo medio mō se hñt iter hec:vt panis:⁊ ſm Auerroym caro galline:ānualis agni ⁊ edina. Sicq̃ ⁊ corpoꝝ varietatē ⁊ ciboꝝ ꝯsiderare oꝫ. Sꝫ quem mihi dabis ꝗ oīa hec sic ꝑspicaciter ꝯsideret. ⁊ ideo stude. ¶ Dr̄ coloris. Color.n.debitꝰ ⁊ nālis citrinus est:⁊ ꝓpe citrinus remissius:⁊ nō igneꝰ. Uñ Aui. Color nālis est igneꝰ: leuis tñ igneitatis. nā si eiꝰ color esset nimiū tīctꝰ:tūc significaret ꝙ cum ea foret sꝑflua cola. Et si discolorata foret signū eēt:ꝙ ꝺ cola nō eēt admixtū cū ea q̄ntū sufficit:⁊ tūc aut opilō:aut alia egritudo ꝺnotaret̄. Et vt credo tenēdū eē:vehemētioris tñ est tīcture q̄ꝫ sit vrine color nālis. Nā color fecū respectu coloris vrīe nālis dici oꝫ vt Aui. igneꝰ. ¶ Sed dicet aliq̄s maior vr̄ eē q̄ntitas cole q̄ ad vias vrine trāsmittit̄:q̄ꝫ ad itestina:ergo magis citrinari oꝫ vrina ⁊c. ¶ Et pro isto ꝓ notādū est quō stercus nālr̄ colorat̄. Secūdo ad dubiū rñdebit̄. ¶ Et pro ꝓ sciēdū est:vt.15.tertij ꝓ caº. ꝙ chistis est vesicula q̄dā figure oblōge cū quadam rotūditate ex tunica vnica neruosa:⁊ collo vno ꝯtexta in ꝯcauo epatis in media penula eiꝰ ad latꝰ stōi collocata i receptaculū colere:⁊ euigilationē expulsiue itestinoꝝ finalr̄ ordinata:collū aūt hoc in medio epatis ortū hꝫ ⁊ coleram rubeā in se recipit tp̄e digōnis ⁊ depuratōis sanguis ab ea ⁊ ad certā distātiā sic vnū extēdit̄:deīde bifurcat̄ ⁊ vnꝰ ramus penetrat i mediū epatis:ꝑ quē chistis colerā recipit. alter bifurcat̄ deīde:⁊ ramus mior descēdēs ad duodenū vadit ad fundū stōi portās colerā iter duas tunicas eiꝰ ad ꝯfortādū digōnē:magnus ṽo pur ad duodenū termiat̄:⁊ ꝑ ipm portat̄ cola ad itestina iferiora ad euigilādū expulsiuam ipsoꝝ in expellēdo feces. Uñ ad monoculū minor q̄ntitas cole ꝑuenit:sed ad colon maior vt sic magis stimulet̄ vtꝰ expulsiua eiꝰ ad feces expellēdas i suis cellulis ꝯtētas. Quare maiorē tincturā recipiūt in ipso colon:putādū nāq̃ ēt est ꝑ venas mesaraicas ab ep̄e ad colō colerā ꝑtrāsire feces ipsas tingētē:⁊ magis q̄ꝫ ꝑ venas mesaraicas ad monoculū termīatas:qm̄ vt tales supra nō sunt notabilis q̄ntitatis:vt ille q̄ colon. Colō nāq̃ supra stōꝫ collocat̄:⁊ a zirbo coopit̄ vt sua humiditate ꝓparet feces īduratas expulsioni:in tali itaq̃ situ sic plus de cola venit ad stimulādū ṽtutē expulsiuā:⁊ hoc respectu eiꝰ que ad monoculū venit. Et ꝑꝑ istā cām ꝯtingit dissinteriā in itestinis īferioribꝰ vt freq̄ntius cāri:⁊ tu practice nota. Et ex his ifert̄ ꝙ mutatio coloris in fece nō arguit sꝑ dispōnē stōi cū ab eo colorē nō recipiat. ¶ Et ad dubiū rñdēdo supposito ꝙ cola que cū aquositate ad renes trāsmittit̄ maioris sit q̄ntitatis q̄ꝫ ea que ad itestina:nihilominꝰ plus tingit̄ stercꝰ q̄ꝫ vrina ꝓpter tres cās. ¶ Prima ꝙ cola in itestinis rē siccā iuēit ⁊ durā:mō citrinitas cole plus tingit rē siccam coloratā q̄ꝫ hūidā nō coloratā:vt ē vrīe aq̊sitas. iō ⁊c. ¶ 2ª qm̄ cola citria ad itestina trāsmissa est pura ⁊ nō admixta:iō plꝰ tīgit admixta:vt ē illa q̄ cū sāguīe ad renes trāsmittit̄. ¶ Tertia:qr cū aliq̄ res miscet̄ cuꝫ re tingēte vsq̃ ad mīma alys paribꝰ minꝰ tingit̄:⁊ tīcturā demōstrat:q̄ꝫ que solū in sꝑficie tingit̄:qm̄ color nō sic desꝑgit̄:sꝫ magis vnit̄:⁊ ꝓcipue hꝫ hoc veritatē qñ res cui admiscet̄ de se non est colorata respectu eiꝰ q̄ colorata est:vt supra:⁊ sic pꝫ ꝗd ad dubiū rñdendū sit. ¶ Dr̄ forme ⁊c. qr oꝫ eē bone forme ad rotūditatē tendēs:nō īflata:vt que vacina ⁊c. neq̃ fluida:sꝫ ī suis ꝯuenietibꝰ termīs stans vt sꝑutū laudabile:⁊ certe qr hec particula nō est famosa vt sub modo sube compꝛhendi hꝫ. Propter qꝺ eam hyp. nō noīauit 2º ꝓnosticoꝝ. ¶ Dr̄ odoris ⁊c. qm̄ oꝫ esse couenietis fetoris. Nam multꝰ:vt infra multā denūciat corruptionē:⁊ ꝓuatio fetoris significat digestionis ꝓuationē ⁊ frigiditatē ⁊c. vt in sequēti caplo. Dixit tñ alexāder afrodiseos in ꝓbleumatibꝰ:que cōciliator nr̄ trāstulit de greco in latinū:ꝙ quorundā aīaliū stercora nō fetēt:eo ꝙ sicciora sunt paruo fruētia cibo:ac multū extenuata in tātū ꝙ stercus dorcaꝝ:genus est eq̄ꝝ ⁊ equoꝝ: aīaliū aromatizat:hec ꝯciliator q̄rta ꝓbleumatum ꝓbleumate.iio. ¶ Dr̄ in hora solita ⁊c. Nam ex hoc denotat̄ eiꝰ tēperies:⁊ ṽtutis ꝺbita potētia. Nā si añ aut post horā illā aut cū difficultate siue cū pūctione feces emittunt̄ signuꝫ esset viciosum:vt in sequēti caplo. Et attēdit̄ magis eiꝰ cōsuetudo circa nūeꝝ assellatiōuꝫ:⁊ tēpus exitꝰ eius:q̄ꝫ circa subam ⁊ q̄ntitatē. ¶ Et si querit̄ que est hora ꝯuenientior exitꝰ eiꝰ. ¶ Dicendum ꝙ hora luci ꝓxima in qua facta est digestio preassumpti cibi:⁊ sic eius sꝑfluitas expellitur: vt ꝯcedat superfluitati ex superueniēti cibo generande. ¶ Dicitur cuius ⁊c. Et iam apta est ꝑticula hec. Et sic iste ꝑticule egōnē demōstrāt nālē:ita cum fit ab his recessus: egō nō nālis:dr̄ plus aūt ⁊ minꝰ ſm maiorē aut minorem ab eis recessum. Et ista sufficiant pro signis demonstratiuis naturalitatis eius.

Capitulū. II. De egōne nō nāli:siue ꝑter naturā dicta cuꝫ suis signis ꝺmōstratiuis ⁊ ꝓnosticis:⁊ quorūdā dubioꝝ ānexiōe ꝯtinēs ꝛ̄icas.xi.

¶ De egestione non nāli ꝗd sit. Rub. I.

Iam ex habitis pꝫ ꝙ oīs egō recedēs ab his aut altero eoꝝ que in descriptiōe egōnis nālis posita sunt est nō nālis dicēda. Nā sic accidit in sanitate respectu egritudis:vt ꝙ sanitas dicit oīuꝫ ītegritatē:⁊ cū fit recessus sensibilis ab aliq̊ eiꝰ stati seq̄tur dispō nō nālis egritudo dicta:sic de egōne nāli respectu nō nālis est dicēdum. Recipit ⁊ egō nālitatē ab his que qñq̃ cū ea ꝯiūgūtur:vt sunt inflatio spuma sonitꝰ:⁊ hꝫ:de q̄bꝰ oībꝰ ⁊ causis eoꝝ statim. ¶ Dicamus itaq̃ ꝙ egō nō nālis siue ꝑter naturaꝫ est humiditas sꝑflua ꝑ fiteri egrediēs in stō in epate splene vl̄ itestinis genita:idebite sube:idebite q̄ntitatis q̄litatis:qr forme odoris ⁊ coloris:⁊ nō i debita hora:sꝫ cū difficultate ⁊ pūctione:⁊ nō cōsuetoꝝ admixtione exiens. Ex q̄bꝰ omnibus patebūt eius signa demonstratiua:⁊ per que sꝑ naturalē etiā significare poterimus:cū vnū oppositoꝝ ex alterius declaratione magis elucescat. Ut ergo q̄ sic tradita sunt manifestent̄ magis eo ꝓsequar ordīe quo in de nālis declaratiōe actum est. ¶ Dr̄ nāq̃ humiditas sꝑflua ⁊c. Naꝫ in oī fluxu siue cerebrali siue stomacali:⁊ hꝫ humiditas sꝑflua ꝑ fiteri emittit̄. Cūq̃ in locis generatur:que ⁊si cum stercore associatur ipsum non nāle reddit:queadmodū cetera:vt vētositas spuma:⁊ hꝫ. de q̄bus suo loco. Et cognoscitur exiēs tale stomatichum siue cerebrale:⁊ hꝫ per signa propria distinctiua. de quibus ad plenum in practica nostra magna suis capitulis a nobis scriptum est. hec aūt hoc loco nō sunt adducenda:qr sic foret caplm in caplo ponere. Propter qꝺ eis sic ītactis relictis ad id quod de substantia tangebat̄ redeūdum est. Scito tamē ꝙ harum humiditatum fluxum signa significantia non omnino silētio preteribūt. Est autē stercus indebite substātie:quoniam ipsum est nimis humidum:⁊ causa. vt Auicēna:quoniā tanta humiditas significat opilationem ⁊ malitiaꝫ digestionis. Nam epate opilato:⁊ mesaraycis humiditas que ꝺbebat ꝑ mesaraycas trahi ad epar in itestinis remanet stercus nimiū rehumectās. Cōsimilr̄ cum fit in stomacho mala digō:chilus nō debite ingrossatur:⁊ sic non fit debita humiditatū resolutio ad intestina feces amplius remittant̄. Significāt ⁊ quādoq̃ debilitatē mesaraycaꝝ non trahentiū ⁊ sugētiūm debitā humiditatem vtilem cum superfluitate tali coniunctam. Significant ⁊ quandoq̃ reumatisma a capite ad intestina descendens

rehumectãs feces. Et ꝓpterea trauli a diaria capiunt̃ lon-
ga. Sic multis hũiditatibꝰ ad ĩtestina reumatizãtibꝰ: aut
significat regimẽ fuisse hũidũ: q̃le est ex assũptõe cerasoꝝ
⁊ hoꝝ taliũ humidoꝝ. Qꝛ si cũ tali humiditate viscositas
ↄiũgit̃: pl'ies significat liq̃factionẽ ptiũ vnctuosaꝝ corpis
que est cũ fetore. nã liq̃factio hec a calore putredinali: ⁊ p-
ter nãm fit: ⁊ hoc vr̃ in ethicis qñ appropinquãt morti: qbꝰ
fluxus talis supuenit. Significat ⁊ pñtiã multoꝝ hũoꝝ vi
scosoꝝ: ⁊ hec nõ est cũ q̃litate sube ꝓp viscositatẽ humoꝝ.
Interdũ cã sunt cibaria multa cõesta: ⁊ h̃ nõ digesta: ⁊ vi-
scosa: sic̃ cũ fit portulace nimia comestio: anguillaꝝ fũgoꝝ
⁊ hꝫ. Et sicut dcm̃ est a capite descẽdit reumatismꝰ faciẽs
egõnẽ esse liqdã: que liqditas cã ẽ fluxibilitatis vẽtris: ita
ab epe ⁊ splene: vel a toto: qñq̃ꝫ fluũt hũiditates reddẽtes
stercꝰ liqdũ: ⁊ vẽtrẽ lubrificãtes. Et cognoscit̃ p signa ꝓp̃a.
nã que talis est vi hũoꝝ ab hũoribꝰ tingit̃: que a stõ p colo-
rẽ alimẽti siue chili: ⁊ ↄsil'r si ab epate apparet egõ chilosa:
maxie qñ est ex opil'one mesaraicaꝝ ⁊c. Et qdã putãt opti
mum sibi eẽ cuꝫ pl'ies in die secedũt asserẽtes se vẽtrẽ hr̃e
obediẽtẽ. Uñ pro hoc nota ꝙ hec fluxibilitas: qñq̃ꝫ est bo-
nũ signũ: qñq̃ꝫ malũ. bonũ qdẽ si bona fit crisi: malũ vo qñ
nõ fit penetratio cibi de stõ ad epar: ⁊ de ĩtestĩs ad epar: vt
s̃. dicebat̃. nã in ea que fit bona crisi nõ est sonitꝰ: neq̃ꝫ fre-
quẽtia assellãdi. In reliq̃ vo est freq̃ntia assellãdi ⁊ sonitꝰ.
Ad egõnẽ ãt freq̃ntẽ: ⁊ liqdã hec sequunt̃ nocum̃ta lassitu
do vigilia: ⁊ tãdẽ defectꝰ v̓tutis ꝓpter ml'tũ surgere. Et iõ
nota practice in fluxibꝰ sollicita ⁊ cura vt eger de lecto nõ
moueat̃. Est. n. motꝰ ad asellam vna de causis mortis. scda
q̃rti. ꝓpo caᵒ. Accidit ⁊ v̓tutis defectꝰ resol'one caloris euõ-
nez supfluẽtẽ ↄñte. Egõ liqda que p̃cessit postq̃ꝫ supuenit
sudor: aut fluxus vrĩe: si deĩde dura fit sanitatẽ ĩferioris vẽ
tris denotat. Itẽ liqda in p̃ncipio morbi apparẽs: cuius est
euõ: vt minoratiua p̃cipue mã ente furiosa: laudabilis est:
significat potẽtiã v̓tutis supra mãm morbi. ¶ Reddit̃ ⁊
ĩdebite sube ex pte siccitatis. Nã egõ sicca significat labo-
rem. s. corporeũ: ⁊ multã resolutionẽ humiditatis a calido
factã: aut vrine multã ꝓuocationẽ diuidẽtis humiditateꝫ
ex secessu. iuxta afforisimuꝫ quarta afforismoꝝ: vrina mul
ta secessus paucus: aut significat calorẽ igneũ ĩtẽsuꝫ valde
stercus exiccãtẽ: aut sicca nutriẽtia: vt sunt assata: aut mul
tam moraꝫ stercoris in ĩtestinis. Propter qd̃ a calore exic-
cat̃ stercus. vt. 16. tertij de eo. que oĩa v̓ificant̃ maxie ipso
stercore ente simplici. Qꝛ si cõtingat ipm̃ cõponi: qꝛ humi-
ditas cum sicco cõponat̃: vt in emittẽte feces duras ⁊ schi
balosas: hec nõ est ĩtelligẽda vera cõmixtio q̃ p digõnẽ fit
ꝫ que p iuxta põnẽ ptiũ orit̃: tũc cũ fex dura cũ humidita-
te sic emittit̃: arguẽdũ ipsam in ĩtestinis lõgo tpe retẽtam
fuisse: ⁊ ĩ hũiditatibꝰ viscosis ĩpaꝫ exire ꝓhibẽtibꝰ: vt pl'ies
accidit in tenasmone. Et hec retẽtio fecum fit aliq̃ñ ꝓpter
p̃uationẽ colere stimulãtis: siue pũgẽtis: qꝛ debẽtis pũge-
re: ⁊ fecis exitũ festinare. ⁊ vbi comp̃hendit̃: ꝙ cã nõ est in
retẽtione multa fecũ: neq̃ꝫ in ĩtestinis multe sunt humidi-
tates: tũc cã esse poterit effusio saniose mãe vel supfluita-
tis ab epate fluẽtis: aut a pte ꝓpinq̃ epatis: aut mesaraicis
que mã saniosa nõ cessat fluere: donec cõmisceat̃ egõni: ⁊
illã rehumectet: vel aliquã eiꝰ ptẽ. Et ex his collige ꝙ q̃ꝫto
egõ erit magis in ptibꝰ suis eq̃ta: ⁊ melior pmixtio ptiũ hu
midaꝝ cũ siccis: tãto melior erit meliorẽ significãs poten-
tiã v̓tutis in equãdo: ⁊ miorẽ ĩobedientiã seu resistẽtiã: vt
s̃. in p̃cedẽti caᵒ. ¶ Dr̃ ĩdebite q̃ꝫtitatis: qm̃ magna q̃ꝫtitas
eiꝰ: ⁊ pauca illaudabilis est: ⁊ hoc respectu assumptoꝝ. Nã
defectꝰ: ⁊ abũdãtia ad easdẽ pducit drĩas. 3ᵒ tegni Gal. Tu
itaq̃ꝫ medice ↄsidera eiꝰ q̃ꝫtitatẽ si est maior minor vel eq̃-
lis. Si maior hoc est ꝓpter pñtiã multoꝝ humoꝝ: qui cuꝫ
ea cõmiscent̃ ex nutrimẽto viscoso genitis: vt sunt anguil-
le: portulaca: fungi ⁊c. aut qui in stercꝰ ↄuertunt̃. Itẽ multi
plicat̃ fex in eo qui multuꝫ comedit absolute: ⁊ in eo q pũo
vtit̃ exercitio alijs paribꝰ. Itẽ qñ est debilitas attractiue
epatis: ⁊ mesaraycaꝝ: vbi paꝝ de nutrim̃to attrahit̃: ⁊ ma-
xima ps eiꝰ in secessum trãsit: ⁊ cognoscit̃: qm̃ in casu h̃ cor
pus debilitat̃. Itẽ multiplicatio col'e ad ĩtestĩa sepe stimu
lantis ad assellã: ⁊ cognoscit̃ p colorẽ eiꝰ: aut motꝰ humoꝝ
supfluus a quocũq̃ꝫ veniat ad ĩferiora. Itẽ hoc idẽ p̃parat
debilitas v̓tutis digestiue cũ fortitudine expulsiue. inquit
Aui. 16. tertij de multitudine stercoris ⁊ paucitate cibi: nã-
q̃ꝫ pl'imi humidi sup quos bibit̃: egõ pl'ima est: ⁊ eiꝰ ↄrij egõ
pauca est: ⁊ qñ col'a magnifice ad epar expellit̃ minoratur
egõ: ⁊ qñ nõ expellit̃ multiplicat̃. Et p oppositas cãs acci-
dit paucitas eaꝝ: qꝛ pñtia paucoꝝ humoꝝ: aut qꝛ parũ co-
medit: ⁊ special'r comedit cibaria pauce supfluitatis: vt in
p̃cedẽti capl'o. de quãtitate. qd̃ etiã accidit ex artificio nu-
trimẽti: qm̃ ex assatis minor quãtitas fecuꝫ fit: q̃ꝫ ex elixis.
cõsidera. Aut plurimo vtit̃ exercitio siue labore resoluen
te. Aut qñ fortis adest epatis ⁊ mesaraycarum attractio: ⁊
corpꝰ sic impĩguat̃: aut paucitatẽ col'e nã ad ĩtestina ĩferio
ra trãsmisit: aut qes humoꝝ supflua: aut fortitudo digesti
ue cũ fortitudine retẽtiue: qꝛ sic magna ps supfluitatũ re-
soluet̃ ⁊c. vt pꝫ ↄsiderãti. Et ex his patẽt cause fluxꝰ sterco
rosi. de quo. 16. tertij que sunt q̃ꝫtitas: ⁊ q̃litas assumptoꝝ:
paucitas nutrim̃ti qd̃ ad mẽbra mittit̃ ꝓpter opil'onẽ: aut
debilitatẽ v̓tutis attractiue epatis: ⁊ mesaraycaꝝ: vt dcm̃
est: aut multitudo eiꝰ qd̃ ex col'a mittit̃ ad ĩtestina ex epa-
te vel splene ⁊c. ⁊ de hoc in dubijs. ¶ Dr̃ ĩdebite q̃litatis
p̃mo qꝛ forme: vt qꝛ nõ sit in suis termĩs firmata: ꝫ fluat:
aut vẽtositatis plena. de quo ĩfra. vt est stercꝰ vaccinũ: ⁊ d
forma hac que figura magis dici dꝫ leuiter ptrãseo cũ non
sit ↄditio famosa: ꝓpter qd̃ hyp. 2ᵒ ꝓnosticoꝝ. ĩpaꝫ siluit ĩ-
tẽdẽs illã sub suba collocari d̓bere. vt. s̃. ¶ Dr̃ odoris qm̃
nõ dꝫ eẽ in toto odore p̃uata. Nã p̃uatio odoris friditateꝫ
magnã denũciat: vel flãtis dñiuꝫ: aut mel'ie: aut nimiã ca-
lidi resol'onẽ siue a calido factã. Nimius aũt fetor hũoruꝫ
putrefactionẽ. vt p̊ ꝓnosticoꝝ. caᵒ vltio. aut digõnis corru-
ptionẽ. Et egõ fetida leuis est signũ putridaꝝ: vt cũ ĩcipit
fetere plus solito: vt de vrina actũ est. Cõtigit ⁊ egõnes fe-
tidas fieri assũptoꝝ vicio: vt in comestione allei ⁊ porrorũ
⁊ eruce ⁊c. Et qñ stercꝰ mediat iter hr̃e: ⁊ nõ hr̃e fetorẽ: pfe-
ctã denotat digõnẽ ⁊ nãlitatẽ. ¶ Dr̃ coloris q multipl'r si-
gnificat sic̃ ⁊ ipsi multi existũt. ⁊ pñt eẽ simplices ⁊ cõposi-
ti siue ↄmixti: qm̃ aliꝰ subalbidus: aliꝰ terreꝰ citrinꝰ igneus
croceus erugiosus viridis: ĩdicus: liuidus: ⁊ niger. ⁊ in his
vt breuiloquus fiã nõ ꝓsequor: qm̃ de eis cũ suis d̓claratio
nibꝰ tractabit̃ statĩ cuꝫ q̃dã ponent̃ signa demr̃atiua: ac ẽt
ꝓnostica a colore ipso sũpta. Aget̃ de cõpositis. qm̃ al'r nã-
litati magis attinet. Et ne totꝰ silẽtiosus hic sim: tm̃ de co-
lore dicã. ꝙ citrinꝰ nimis fellis significat multitudineꝫ. vt
Aui. ⁊ dimiutꝰ valde cruditatẽ: ⁊ maturatõis p̃uationẽ de-
nũciat: ⁊ hoꝝ cãe ex dcĩs apte sunt. Et oĩs color p̃ter p̃dcm̃
in egõne nãli ẽ ĩnãlis: ⁊ ipꝫ ĩnãlẽ reddit. ¶ Dr̃ ⁊ nõ ĩ debi-
ta hora ⁊c. Nã in exitu fecũ ↄsiderãda ẽ hora ⁊ ↄsuetudo
exitꝰ eiꝰ. Qꝛ si ↄtĩgat añ illd̃ tp̃s tũc egredi significat̃ mul-
titudo col'e tũc stimulãtis v̓tutẽ expulsiuã: cuiꝰ signum est
citrinitas ĩtẽsiõis egõnis: aut significat̃ debilitas ↄtẽtiue
siue retẽtiue: q̃ res ex liqditate egõnis ↄp̃hẽdit̃. Qꝛ si tar-
dior fuerit exitꝰ solito sigñat d̓bilitatẽ v̓tutis digestiue tar
dãdo digõeꝫ ĩ digerẽdo: ⁊ ĩ sepãdo fecẽ siue supfluitatẽ ⁊c.
Significat̃ ⁊ friditas ĩtestinoꝝ q̃ tardat earũ fecũ exicca-
tionẽ ⁊ formã. Itẽ ⁊ p̃uõnẽ col'e pũgẽtis ⁊ stimulãtis v̓tutẽ
expulsiuã eaꝝ: aut d̓bilitatẽ expulsiue a friditate nocite: ⁊
q̃ his fecibꝰ ãnectunt̃ cãs demonstrãt: de qbꝰ statim. Tar-
dat̃ aũt ⁊ velocitat̃ egõ ob diuersitatẽ ciborũ ĩ se: ⁊ in suo

ordine. Naꝫ in assumptione ciboꝝ facillime digõnis ꝑter solitū citior est egõnis exitꝰ. Itē si leuis fuerit: ⁊ solᷓone pticipās: vt sunt pruna ⁊ hꝰ: ⁊ i hisq̄ sunt difficilioris ꝑter solitū ⁊ tardioris tardior redditᷣ. Itē si stipticꝰ pōticꝰ grossus aut viscosus. Cōsilr̄ ex pte ordis: vt cū grossuꝫ ꝓponitᷣ: aut subtile. Et tu cōsidera. Accidit ⁊ qn̄qꝫ hec varietas ex pte citi ⁊ tardi: cū attractiua est d̄bilis ⁊ expulsiua fortis. Aut qn̄ cibaria sunt multū acuta: ex qbꝰ ꝯcidiᷣ suꝑfluitas acuta multū stimulās: vt eēt comestio alleoꝝ: porroꝝ: ⁊ hꝰ. vn̄ citaretᷣ exitꝰ. ⁊ ecōtra tardaretᷣ. Itē ⁊ p̄ntia vlceꝝ in itestinis cā sūt huiꝰ: aut nimiꝰ ꝯfluxus hūoꝝ cum cibis ⁊ hꝰ. Et q̄ medicinā nō se hn̄t hos motꝰ moderatos faciunt. ꝯsidera.

⁋ Dr̄ cū difficultate ⁊c̄. Nā exitꝰ eiꝰ facilis v̄tutis expulsiue potētiā significat. Difficilis v̄o ꝯ̄riū. Stercꝰ nāqꝫ oli est fetori sibi ꝓportionatum: in cuiꝰ exitu cū nāle ē voluptuatᷣ: sic̄ os stōi ex cibo delectabili. Propter qd̄ in exitu egõnuꝫ nō dꝫ pūctionē sentire: sꝫ voluptatē. Or si secꝰ fiat non sunt nāles: pūctio nāqꝫ suꝑfluitatē hūoris calᷝi pūgētis denunciat siue fit colᷝa naturalis: siue adusta: ⁊ color manifestat.

⁋ Postremo declarāda ē pticula illa nō ꝯsuetaꝝ admixtione. nā cū stercore nāli admisceri nō debēt sonitꝰ vētositas spuma vnctuositas fecū lenitas sanguis virus vel sanies: vel aliqd̄ hꝰ. Nam hec significāt stōꝫ: aut itestina egressa esse a dispōne sua nāli: ⁊ ꝯ̄nter ipsa nō fore bn̄ disposita.

⁋ Sonitꝰ aūt vētositatē humido ꝯmisceri denotat. Or si sonorosus est humiditatē fore subtilē: si obtusus ipsaꝫ grossam: cui cōmiscetᷣ: aut friditatē itestinoꝝ demōstrat: q̄re itestina frida hn̄tes sunt in posteriouribꝰ multū sonori debilitate digestiue itestioꝝ ꝯtigēte suꝑfluitates resoluere nō potētis: sed i vētū ꝯuertētis: significat ⁊ instr̄oꝝ angustiā q̄ nō paꝝ ex cibis ēt causatᷣ vētosis. Qn̄qꝫ calᷝitas: aut motꝰ ad quē seqᷣ calᷝitas est cā vētositatis gn̄atiua in itestinis: sed talis est magis resonās: ⁊ minor minusqꝫ mala. Sonitus aūt hic cū est puus: ⁊ iterpolate factꝰ a qbusdā gurgulatio noiatᷣ. Cū aūt ē amplior siue maior rugitꝰ dr̄. Et multitudo humiditatis cū ferᷣ cū sonitu humiditates significat iflatiuas. Nā sic ad itestina ꝓpulsa vētositatē causant: que si fuissent subtiliores isensibilr̄ resolute forent. Reddit egõnes nō nāles cōmixta vētositas vt est stercꝰ vaccinū dcm̄: ⁊ qd̄ in colica vētosa emittiᷣ: q̄dā vētositas ē aliqn̄ cū sono: ⁊ que cū voce existit multitudinē vētositatis grosse vaporose significat: aut istr̄oꝝ angustiā: q̄ v̄o est absqꝫ voce paucitatē vētositatis: aut istr̄oꝝ amplitudinē enūciat: ⁊ est hec scd̄a minꝰ mala. Ex qbꝰ pꝫ d̄ria iter vētositatē ⁊ sonitū. Nō. n. ois vētositas sonora est. Estqꝫ minꝰ verēda: in cōsuetis absqꝫ verecūdia illā emittūt: tūc illud accidit: aut ꝓpter angustiā doloris: aut alienationē. Est itaqꝫ ꝯsuetudo attēdēda q̄ vt altera fit nā: vt Auerroys ꝓlogo physicoꝝ. Et retētio vētositatū exire ꝯsuetaꝝ colicā futurā ꝓnūciat. ꝓpter qd̄ Sirūneꝰ videtᷣ: ⁊ apud nobiles colicaꝫ ac timēs iuerecūde tales emittebat. hisqꝫ ludibrio erat. ⁋ Spumosa quoqꝫ demōstrat calorē fortē eliquātē: vt in calidis: aut vētositatis cōmixtionē: cuiꝰ seꝑatio ē difficilis. Vētositas nāqꝫ sic in humiditate viscosa clausa ptes eiꝰ ꝯmouet: ⁊ ibi ampullas suꝑficiales eleuat. Or si cōtingit caliditas illas ebulire faciēs spuma alba causabiᷣ: vt est videre in decoctione mellis piscis: ⁊ taliū viscosoꝝ: in qbꝰ sunt ptes apte faciliter a calᷝo vētosari. Et Gal. inqt 3° ꝓnosticoꝝ. cōmento. 19. i fine. Et fortasse significat calᷝitatē suꝑfluā: qd̄ est ꝙ nos iuenimus euenire spumā exterius sm̄ hūc moduꝫ. In mari qdem ꝓpea ꝙ vēti ꝑcutiūt aquā: sꝫ in ꝓfūditate pelagi ꝓp suꝑfluitatē calᷝitatis. ⁊ tu ꝯsidera. Egõnes spumose significāt defluxū flātis a capite: ⁊ est afforismꝰ. 29. septime. Et hoc in dubijs. ⁋ Neqꝫ stercꝰ sanū vnctuosum esse dꝫ. Nā vnctuositas liq̄factionē adipis: aut piguedis enunciat q̄ a calᷝo fit: ⁊ liq̄factionē humiditatū p̄ncipaliū cū fuerit lenis viscosa: lenis vt suꝑnatet aq̄ cū stercꝰ in aq̄ depoñitᷣ: aut si supra ipm aq̄ parūper calᷝa ꝓyciatᷣ: cui piguedini si ꝯiūgitᷣ fortis nigredo aut viriditas signuꝫ est mortis. nā arguitᷣ i mēbris vltimā putrefactionē: aut caloris extinctionē: aut fortē vt vltimā adustionē. cōsidera. Et de hoc i dubijs. ⁋ Lenitas fecū: de q̄ est s̄mo egõnē nō nālē enūciat ꝑ lenitatē suꝑficiei eq̄litatē itelligēdo. Nā qn̄ est eq̄litas in egõnibꝰ: ⁊ lenitas bona: tūc cū eis adsunt bõa signa: alia ex pte coloris q̄ꝫtitatis: ⁊ hꝰ sumpta: de qbꝰ supra: qn̄ significatᷣ fortitudo digõnis: siue bõa: ⁊ ꝯsilis digõ: in oibꝰ suis ptibꝰ facta: sed qn̄ ꝯtiget eq̄litas ⁊ lenitas ꝓp adustionē ⁊ liq̄factionē silᷝes in ptibꝰ egõnū: cuꝫ qbꝰ apparēt signa mala: ex malis accn̄tibꝰ sumpta: tūc est signū malū: q̄r significant m̄ām malā vnitā: ⁊ vniformiter malignataꝫ: ⁊ q̄ꝫto vniformitas i eis maior erit: tāto deterior: cū hic compꝛhēdatᷣ v̄tꝰ corpis i potētia. Et iō dicebat Aui. ꝓprio caplᷝo. Et scito nō ois egõnis eq̄litas est laudabilis: neqꝫ ois eiꝰ lenitas: ⁊ de his in ꝓnosticis ⁊ dem̄ratiuis magis. ⁋ Egõ aūt sanguinea nō est laudāda: ⁊ illā nō nālē reddit. nā cū talis appet: aut est a toto corpe: aut a pte: vt epe splene mesaraicis intestis: ⁊ hꝰ vl̄ mēbri mutilatõe: ⁊ hec diuersificātᷣ dolore: aut actionū lesione: q̄r aut est chilosa vel lauatiua colerica virulēta feculēta subtilis vl̄ grossa: nigra melica vl̄ sanguis purus. aut caro epatis nigra grossa: de q̄ tertij. 14. Et de his in de ꝓnosticis stati veꝝ: si cū ea est sanguis clarus: aut niger nō admixtꝰ ei: sed secū ꝯiūctꝰ ab emorroydibus exire putabis. ⁋ Sanies si qdē denotat rupturā apatis aut itestinoꝝ vlcera siue m̄āe virulente purgationē oī ex corpe: scd̄a p̄mi. Sanus relinq̄ns exercitiū multotiens egerit virus: ⁊ saniē: que sibi laudabilis est purgatio cū ex hoc vel inde anxietas remoueatᷣ que ei ꝓpter p̄uationem exercitij acciderat. ⁋ Et ex his facile pꝫ suꝑ que membra egõ p̄ncipalr̄ significare hꝫ: ⁊ dcm̄ est p̄ncipalr̄: qn̄ ex ꝯ̄nti ⁊ secūdario suꝑ aliq̄ significationē habꝫ. Egõ nāqꝫ cū nālr̄ fuerit significat vt hypo. q̄ sunt sub diafragmate salubria circa p̄ncipalr̄ stōꝫ: ⁊ itestina. Nā vt supra egõ m̄ām in stō recipit: ⁊ in monoculo formā. Secūdario auteꝫ significat epar splen: ⁊ hꝰ sana esse. nā cū ꝯditões nālitatis eiꝰ hꝫ: tūc nihil ex̄nei aut mali: vt est humor virus ad stōꝫ vel itestina ab alio mēbro mittiᷣ qd̄ ipsiꝰ bonitatē mutet: ⁊ ꝑ ꝯ̄riū cuꝫ inālis fuerit alteꝝ significat: aut malā vētris iferioris dispōnē: aut qd̄ ad stōꝫ ⁊ itestina m̄ā mittiᷣ nō ab epate siue a splene: aut a toto: aut ab illo mēbro leso. Rasis. 16. ꝯtinētis: si egõ his ꝯditōibꝰ fuerit associata nō significat suꝑ bonitatē digõnis cibi ad mēbra factū: vt ꝯueit: ⁊ ꝙ in vētre nō est calᷝitas intēsa facta de apate calᷝo: aut alio. Et Gal. p̄ de crisi. Et scribitᷣ sic a Rasi in sexta particula. ꝙ significat per se bonitatē egestionis: ⁊ fortitudinē eius: ⁊ per accidens ꝙ penetratio cibi est sm̄ ꝙ opꝫ: ⁊ quecunqꝫ diuersa est ab ea que posita est innālis: ⁊ illaudabilis: ⁊ malitiā significās plus ⁊ minus. ⁋ Fortassis autē cōtra hoc arguetur sic. Non minor est significatio vrine naturalis super bonā epatis renum ⁊ vesice dispōnē: q̄ꝫ significatio stercoris siue egõnis nālis suꝑ bonitatē dispōnū stōi intestinoꝝ. Sed ꝯtingit nocumēto ex̄nte in epate renibꝰ ⁊ vesica vrinam esse nālē. ergo ⁊c̄. Cōsequētia bona: ⁊ maior videtᷣ nota: q̄r ita se habꝫ vrina ad epar ⁊ renes: sicut egõ ad stomachum: ⁊ intestina. nam videtur esse similis proportionalitas: ⁊ minor probatur auctoritate Auicēne secūda quarti: de iudicijs vrine. Et quādoqꝫ est vrina in egritudinibꝰ pestilētialibus bona naturalis in sub̄a sua ⁊ colore ⁊ sedim̄e ⁊ ille cuiꝰ est tendit ad mortē: q̄r pꝫ ꝙ ꝑ tūc nocitū ē epar: ⁊ reliqua membra: cum febris sit morbus cōmunis membra totius ledens. Unde quarti prima in principio. febris

est calor ⁊c̄. ⁊ in totū corpus ꝓcedens. ¶ Et ꝓ solutiōe huius ꝑ nūc adduco tex. Auic. pma q̄rti. de signis febris pestilētialis. Inqt. Et de his febrib⁹ pestilentialib⁹ sunt in qua nō percipit eger neq̈ tangēs ꝓpinquus multitudinem caloris: ⁊ nō alterat̄ pulsus: ⁊ vrina magna alteratiōe: vel tolerabiliter dici pōt ꝙ maior ē egestiōis significatio: vl' dic ꝙ etiā egestio in aliq̄ tali pōt apparere ex ꝯsimili cā ex qua hoc in vrina reperit̄. ⁊ qđ dictū Ipo. ⁊ Gali. vera sunt. vt in plurib⁹: ⁊ rarissime inuenitur oppositum: ⁊ de his q̄ rarissime apparēt nō est scīa. Gal. scđo de crisi. cōsidera.

¶ De signis demonstratiuis ⁊ pronosticis a forma ⁊ substātia sumptis. Rub. II.

ET cum forma sub substātia comprehēdatur de his cōiunctis in suis signis sermo noster erit.

¶ Liquida egestio pōt esse bonū ⁊ malū signū. bonum vt supra si bona fit crisis: malū qdem cū ea syntomatice fit. qñ. s. fit mala penetratio cibi de stomacho ⁊ itestinis ad epar. Aut eo qđ effūditur de epate ad stomachuз: ⁊ cognoscit̄ res ista ex duabus differētys. Prima q̄ q̄ ē cū crisi bona nō est rugitu neq̈ sonitu associata. Secunda q̄ cū tali nō est frequētia: sed paulatiua egestionis emissio: vt q̄ rarus sit motus ad asellam cū quātitate magna. nam in laudabili crisi nā corpus mūdificat: ⁊ ipsuз ex humoribus euacuat in qualitate: ⁊ quātitate peccātibus: ⁊ vsq̈quo opз: ⁊ de hoc loqtur Ipo. scđo ꝓnosticoꝝ dum dixit. Liqda bona est si sine sonoritate fuerit ⁊c̄. In sintomatica ꝯtraria apparēt: q. s. ē cū rugitu ⁊ sonitu: ⁊ ē frequētia assellādi: ⁊ ad hāc frequētiam seqtur deīde lassitas vigilia ⁊ virtutis deīde debilitas ⁊c̄. ¶ Sed queret aliquis nunquid liqda egestio apparēs ante crisim vi nāe sit laudabilis: cū dicat Gal. ī ꝯmēto illi⁹ aphorismi 4ᵉ ꝑticule. īchoantibus morbis si fel nigrū ⁊c̄. Q̄ nulla purgatio in principio facta sit ꝑm cursum nāe. Dicendū ꝙ in ꝑncipio egō liqda apparēs. ⁊ ante crisim vel tēpus crisis pōt esse minoratiua: ⁊ pōt esse ad vltimū facta. minoratiua qdē pōt eē bona: maxime materia existēte furiosa. Item ⁊ adhuc illa existente multa: de cuius multitudine est timēdū. nam ꝑm artem ꝭ facimus. Primo de multa: vt in aphorismo. Inchoātibus morbis si qd mouenduз est ⁊c̄. Cōsimiliter si furiosa: vt in illo. digesta medicari ⁊c̄. Nam in ea nō expectat̄ tunc digō vltima nō est laudāda.

¶ Egestionis induratio postq̈: scilicet fuit liquida a principio egritudinis crisi appropinquante bonum: ⁊ est sententia Ipoc. secundo pronosticorum. Sed dices. quomodo in crisi vel tempore ꝓximo potest esse bonuз signū: cum tunc fiat euacuatio notabilis hūoꝝ q cū fece ꝯmiscent̄: ⁊ ipsam liquidam reddūt. Dicēdum ꝙ ideo bonū signū est: quoniā significat sanitatem vētris iferioris: ⁊ ꝙ natura ꝯfortatur in faciēda crisi remanētis materie per aliā euacuationeз. vnde tota materia cōsumitur: aut per apostema: aut ꝑ vrinam. aut ꝑ vomitū siue ꝑ sudorē vl' alio mō ⁊c̄.

¶ Egestio aquosa liuida mala: significat eniз digestiōis extinctionē cū digō ꝑ viā īspissatiōis fiat. q̄rto methauroꝝ: ⁊ q̄rto regiminis acutoꝝ. ꝯmēto qnto.

¶ Dgestio leuis viscosa cū pauca quātitate: ⁊ albedie facta mala: cōsimiliter leuis viscosa cū pauca quātitate: ⁊ colore citrina apparēs mala. Prima eniз adipis liquefactionem a caliditate nō multum ignea factā denūciat. Secūda vō id idem a caliditate ignea ꝓueniēs: aut ab adipe antiquo liquefactis: ⁊ colera fieri pōt viridi: ⁊ eruginosa. naз cū his est caliditas iflāmans: ⁊ sicut dictū est in precedēti caplo de substātia nō naturali viscositas ꝯtinget aut ciboꝝ viscositate: aut liquefactiōe a caliditate facta vtraq̈ potest esse cum multa quātitate: licet pria sit ꝑm plurimū cū maiori: ⁊ medicus ex relatiōe īfirmi in noticiā venit: ita ꝙ ex quātitate nō habetur differētia oportuna: sed accipit̄ ex parte odoris: qm̄ illa que ē propter liq̄factioneз ē fetida valde: q̄ aūt ꝓpter cruditatē humoꝝ viscosoꝝ nō fetet: ⁊ inter has citrina deterior est: quoniam significat peioris caliditatis excessum liquefactionē faciētis. ¶ Q̄ si querat̄ que ē deterior an viscosa multa an pauca. fortasse dicetur multa: q̄ maiorē liquefactionē significat: ⁊ omne malū quāto maioris quātitatis tāto peius: cōtrarium videtur velle Auic. secunda primi de hypostasi vrine. vētositas in vrina ita malum signuз est. si est multa sicut si est pauca. ¶ Pro isto dicendum: multa viscositas cum multa egestione ꝗ ꝓcedit a toto corpore quāto maior tanto deterior. Sed possibile est vnctuositatem: ⁊ viscositatem a pinguedine itestinorū ꝓcedere: ⁊ tūc lз sit multa tñ nō est peius signū q̈ȝ pauca: q̄ venit a toto corpore ⁊c̄. Et practicus aduertat ad has egōnes pingues que saniei quādoq̈ assimilantur ⁊ extimatur ꝙ sit sanies: notet ⁊ in eis fetorem cum dicat Auic. Qđ autem in humido viscoso ⁊ plerūq̈ significat liquefactioneз: ⁊ est cum fetore: ꝓpter qđ notet̄ ꝙ omne pingue est viscosum: ⁊ nō cōuertitur: q̄ viscositas potest esse ab humorib⁹ crudis: tamen quādoq̈ accipiunt̄ ab auctoribus: vt synonima: vt patet secūdo ꝓnosticoꝝ: tex. ꝯmē. zo. Nā ī presentiarum īfirmum habeo qui has emittit egestiones absq̈ sensibili lesione in aliquo suoꝝ mēbroꝝ: ⁊ in eaꝝ emissiōe multū debilitat̄ corpus totum. Et certe vidi quosdam peritos in re hac multum hesitare: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Forte hesitabitur de dicto Ipo. qui secūdo ꝓnosticoꝝ dicit egestionem pinguem mortem nūciare cū. Auic. scđa q̄rti de iudicys egestionum dicat pinguem malaз esse: non tamē mortalem. ¶ Pro conciliatione dicendum ꝙ sola pinguedo nō significat mortē: sed qñ cuз nigredine aut viriditate cōiungitur vl' fetore: ⁊ hoc voluit ypo. Auic. vō locutus est de ea sola ⁊c̄. ⁊ de hoc supra de vnctuositate.

¶ Stercus siue egestio tēperate essentie siue substātie ad tenuitatē decliuis nō est laudabilis nisi cū nō ē cū ea rugitus aut vētositas neq̈ in sui exitu paulatiз itersecat̄. Naз si exit ꝯtinue vt debet denotat̄ debita potētia ad expellēdum. Q̄ si emittit̄ itersecata: tūc possibile est: vt hāc itersecationē faciat virus aut sanies ꝓhibētia egōneз iungi feci prio stimulātē: vt sic diuisa expellat̄.

¶ Egestiones loture itestinoꝝ sil'es in acuta egritudine sūt mortis nuncie. Sed dicet aliquis. cōtra hec apparēt in dissinteria: ⁊ tamē nō est mortalis nisi ꝑueniat̄ ad frusta intestinoꝝ. Nota hic ꝙ tex. ē Ipo. scđo ꝓnosticoꝝ. ꝯmēto. zz. ⁊ hāc ꝑtē nō ꝯmētauit Gal. ⁊ fortasse nō est visum ei ꝙ verus sit nisi illi addamus. Egestiones loture ⁊c̄. virides vel nigre ⁊ tunc verificabitur vt de viridibus: ⁊ nigris infra: ⁊ tu bene considera.

¶ Egestiones nigre eruginose virides: ⁊ liuide ī morbo cronico apparētes male. nam he materie in tali morbo nō apparēt vi nāe morbi: sed ex cā alia: q̄ propter nimiā putrefactionē: ⁊ q̄si fixionē caloris preter nām. Item apparent vnctuose ꝓpter inflāmationem substātialis humiditatis. itaq̈ exponatur illud verbum Ipo. 7º. aphorismoꝝ aphorismo. 6º. Egestiones colerice idest nigre: aut liuide eruginose ⁊c̄. Et est expositio galieni in ꝯmēto: q̄ aliter aphorismus nō verificaretur.

¶ De signis demonstratiuis ⁊ pronosticis a quātitate sumptis. Rubrica. III.

DE hoc in dubys: ⁊ cum his que supra scripta sunt de quantitate egestionum in presentiaꝝ nobis sufficiant.

¶ De signis demonstratiuis ⁊ pronosticis a colore sūptis ⁊ citrino ⁊ viridi. Rᶜᵃ. IIII.

INcipiamus primo a simplicib⁹ rememorātes colorē citrinū naturalē tanq̄ sit a nobis vt sagittatiuoꝝ signū dicētes. Oꝛ iter itense citrinū: ꝛ remissum valde debet obtinere medium: propter qd̄ tenendum ꝙ oīs ab ista tali recedēs est nō naturalis vt supra. Quapp inquiebat Auic. Coloꝛ eius naturalis igneus est qꝛ parue: vl' medie igneitatis. Oꝛ si augmentat̄ fellis significat multitudinē: ꝛ ex cōsequēti significare potest ꝑ tūc epatis superfluam caliditatem: si exterioꝛ nō fuerit cā tingens vrinā vt alkana: ꝛ reubarbarū. Si vero citrinitas ab hoc medio minuit̄ significat cruditatē ꝛ maturatiōis ꝓuationem.

¶ Egestio colorē igneum vehemēter superfluū habens significat dispōnis maliciā: multotiēs ꝛ m̄ltotiēs in hoꝛa finiū egritudinū: qꝛ i decliatiōe signat̄ maturationē. Auicē. Significat eniꝫ malitiā dispositōis: qꝛ. s. nō apparēte signo digestiōis nō cōstāte etiā virtute denotādo calidū preter naturā valde itensum mortē ꝓnosticat̄: qn̄ vero in declinatione sic apparēt significat maturationē: ꝛ potentiā virtutis in creticādo: ꝛ abyciēdo moꝛbos: tu ergo distingue iter hec tanq̄ iter bonū ꝛ malum.

¶ Coloꝛ citrin⁹ croceus minorē q̄titatē colere ad intestina mandari demōstrat. Et lꝫ vt ifra in fluxu epatico egestiones apparēt albe: tn̄ q̄nq̄ apparet in eis coloꝛ citrinus: sed remissus: quādo. s. ꝓuenit opilatiōe meseraicaꝝ ꝑpter caliditatem vehemētem adurētē partes subtiles: ex quaruꝫ adustione citrinātur sic subtili in colerā cōuersa: vl' ad naturaꝫ colere relinquitur hoc. s. colera alibi q̄ in stomacho generari posse. considera. In fluxu auteꝫ epatico colerico egestiones sunt multum citrine quod cognoscitur quando in alys mēbris nō est nocumētum.

¶ Et subsequēdo de coloribus a colera sumptis dicendum ꝙ coloꝛ eruginosus colerā eruginosam abundare denotat ꝛ est malus per viam signi: quoniā eruginosa colera fit per adustioneꝫ prassine: vt pma ꝑmi. de humoꝛib⁹: ex qbus accipitur caliditatem in coꝛpe magnaꝫ foꝛe in epate ꝛ in stomacho in quo fit per adustionē vitelline prassina: q̄ vitellina ꝛ si in epate fit plurimū in stomacho reperitur: ꝛ Auicē. allegato caplo: ꝛ que in stō magis generat̄ duas habet partes: prassinā. s. ꝛ virideꝫ: ꝛ erugo eris ꝛ egestio: ꝛ ꝯsimil'r eruginosa: aut viridis colerā denotat talem.

¶ Et hic aduerte ꝙ coloꝛ viridis q̄nq̄ in egestiōib⁹ appēs frigiditatē enūciat: vt in pueris algoꝛatis frequēter apparet: ꝛ est viridis poꝛalis: ꝛ medic⁹ per alia signa frigiditatis iudiciū deponere pōt. nā hec absq̄ fetoꝛe est: ꝛ ꝙ coloꝛ viridis frigiditatē significet ꝛc. lege Auic. secūdo cañ. 3. capitulo. ¶ Itē aduertat̄ in quo medici nō raro decipiūtur credētes oēm colorē sic viridē colerā significare prassinā. Qm̄ vt ingt Auic. allegato cap⁹ de hūoꝛib⁹. Cū aūt adurit̄ prassina. s. adustio in ea effici nigredinē ex qua cū citrinitate mixta generat̄ viriditas: nā hoꝝ duoꝝ coloꝝ cōmixtio mediūq̄ viridē cōstituūt: sicut faciūt pictores ex indico ꝛ auripigmēto cōmixtis. Ex qb⁹ resultat coloꝛ viridis: ꝛ tūc exeūt egestiōes absq̄ pūctura ꝛ moꝛdicatione.

¶ Uiridis aūt egō caloꝛis inati significat extinctionē: ꝛ sil'r fusca: qꝛ liuida vtraq̄ cū extinctiōem ꝛc. pp calidū ꝑter naturā resoluēs ꝛ coꝛrūpēs virtutē: ꝛ iō vrina liuida mala.

¶ Uiridis fetida moꝛtē enūciat. fetoꝛ nāq̄ ꝓuationē digestionis: ꝛ mãe coꝛruptionē: ꝛ viriditas extinctionē demonstrat. Sed queret aliqs: nūqd colera viridis possit apparere in crisi aliqua febrili: quoniam si sic tūc hoc ꝑcipue deberet apparere in febribus: ſꝫ vt isaac de febrib⁹ colera viridis vel humoꝛ viridis nō pōt esse mã febris: ergo neq̄ in crisi apparere cum decidatur a mã moꝛbi: ꝛ exemplum ex dictis apparet. considera.

¶ Egestio colerica a pricipio egritudinis apparens significat dominiuꝫ colere: ꝛ nō est bona: ꝛ in fine eius apud declinationem significat ꝙ mundificat̄ coꝛpus: ꝛ ē significatio bona. Et qn̄ separat̄ egestio colerica multa: ꝛ nō alleuiatur egritudo: tūc illa ē significatio mala.

¶ Egestio vnctuosa in pricipio fluxus apparēs nō assūptione rei vnctuose ē mala: ꝛ nō moꝛtalis: significat tn̄ liquefactionem mēbroꝝ radicaliū. Oꝛ si ei ꝯiungit̄ sicut virus citrinum cū fetoꝛe magno in febrib⁹ acutis ē signū moꝛtis.

¶ Egestiones valde citrine apparētib⁹ pustulis in coꝛpore significāt coꝛpus egrotare: siue eē egrotatiuū: qꝛ neutrum decidētie. Oꝛ si sīles sanis fuerit certū est coꝛp⁹ nutrire. Et est apboꝛismus. Et ideo aduertat medicus in coꝛpoꝛib⁹ iuuenum: in qbus he pustule vtplurimū apparēt ꝑpter gulositatem eoꝛum ꝛc.

¶ Egestiones citrine in febrib⁹ aut in alys moꝛbis apparentes si ifirmi eis igrediētibus facti sunt surdi significat ꝙ a surditate liberabunt̄: vt in margarita nostra. Et ē aphoꝛismus. 28. quarte.

¶ De signis ōmōstratiuis ꝛ ꝓnosticis caloꝛis albi. R^{ca}. V.

COloꝛ autem albus: aut subalbus: gipseuꝫ flegma: aut frigiditatis dn̄iū enūciat: aut opilationē poꝛi fellei propter quā ꝓhibetur aduentus colere ad itestina: vel opilatio quecūq̄ sit in via hac: vt appet in icteritia: ꝛ assimilat̄ egestio chilo albo: a cui⁹ digestione sepata ē: quoniā supfluitas assimilat̄ ei a quo decidit in coloꝛe: ꝛ apparet egestio talis in fluxu epatico ex opilatione meseraicaꝝ ꝓueniēte: de qua opilatiōe ifra de rubeo coloꝛe: ꝛ tu ibi. ꝛ iō i auib⁹ cāt sonit⁹: qꝛ de raptu viuētibus egōnes albe fiunt ꝑpter nō trāsmitti colerā rubeaꝫ ad itestina eaꝝ: sed vertitur ad fundū stomachi ipsaꝝ: vt virtus digestiua sic caliditate colere viuificet̄: cum ex cru dis viuāt cibis: pp qd̄ studeant aucupes ꝛ magistri eaꝝ in beneaspicere egestiōes illaꝝ: qm̄ cū preter nāꝫ albe fiunt sollicitēt ad euacuationē quoniā aliter icurrēt gipsatiōeꝫ illaꝝ. ¶ Albe egestiōes qb⁹ ꝯiūgitur virulētia habēs odorem saniei apertionē magni apostematis significat. Auicē. maxie supple apparētib⁹ siue ꝑcedētibus signis denotantibus apa. ¶ Albe egestiōes q̄ viscose sunt ꝛc. vt in de subaeaꝝ actū est liquefactionē humiditatū: aut a toto ab itestinis enūciant: ꝛ tu ibi ꝑ his ꝛ alys oio: ꝛ apparēt he egōnes in fluxu liquefactiuo. 16. tertij de eo.

¶ De signis demōstratis ꝛ ꝓnosticis coloꝛi nigri. R^{ca}. VI.

DEmonstrat autē i egestiōe nigredo sic in vrina. qꝛ sic Auicē. aut adustionē foꝛtē. aut materie melancolice maturationē: quia. s. moꝛbi melācolici: aut nutriens tingens: aut potationē rei q̄ melācoliaꝫ euacuat. Prima quideꝫ mala est: q̄ cognoscit̄ ex punctura ꝛ caliditate: q̄ sentitur i eius exitu. Itē ex febre ꝛ caliditate tactuali. Itē ex acuto fetoꝛe ꝑcepto. Scd̄a vō qꝛ patiens patit̄ moꝛbū melācolicū: aut ex melia: post cui⁹ euacuationem alleuiat̄ ipse. Itē qꝛ ꝛ in die fit cretico: dicit tn̄ Auic. ꝙ melācolia pura ex suo coloꝛe tm̄ nō sufficiēter cognoscitur: ſꝫ meli⁹: ꝛ efficacius ex sapoꝛe: qm̄ eius sapoꝛ ē acris: ꝛ pōticus: sed hāc noticiā buanis relinquam⁹: ꝛ q̄ est ex sapore: ꝛ B ex ꝓiectione eius super terrā ebulit.

¶ Egestio aūt talis melica aut vomitus talis: aut vrina nigra mala qn̄ demōstrat humorē melācolicū purū ad venenositate trāseūtē: de cui⁹ ꝓprietate ē ꝙ habeat luminosaꝫ nām pp calidum igneū illuminās ipsum: aut ꝑpter fridū in ipsum cōprimēdo partes aereas luminosas est ꝛ humoꝛ fetēs ad modū lini. ꝛ dicit Auic. Et ad vltimū humoꝛ melancolicus purus ꝑnecans est fm plurimū: cū egredit̄. s. est

mortis significatio. nã est signum mãe melãcolice veneno se: que vtplurimũ iterficit: tũc eniz extimãdũ est ꝙ vltima adustio: ⁊ humiditatũ corruptio ⁊ pemptio. Et lꝫ ita sit: Cõtingit qñqꝫ exitum mãe melãcolice cõferre: qñ. s. fit in die cretica ⁊ pparẽtibus signis digestiõis: vt in statu egritudinis vt q̃rto aphorismoꝝ. cõmẽto. xi. Et si appareat in pn̄cipio nõ apparẽtib⁹ signis digõnis tũc est mortalis: ⁊ de h̄ locutus est ypo. scd̄o pnosticoꝝ: ⁊ de pma cũ iquiebat egestionem nigrã mortalẽ fore. cõsidera. Et de ista in dubys.

Egestio aũt nigra que talis ẽ: aut rõne nutrimẽti tingentis: vt cassie: aut rõne potus euacuantis humorem melancolicum nõ est verẽda: sed in casu laudãda: ⁊ de hoc colore nigro sic in egestionibus apparẽte: dicit cõciliator differentia. 84. liuidus: ⁊ niger mortificationẽ denotãt calidã adustionem vel colerã adustã: vel prauã colerã nigram: ſm tñ plus ⁊ min⁹: cui⁹ gdẽ pessima extat significatio nisi euacuetur paulatine fortasse. ⁊ prio theorice vidi nonnullos hanc egerẽtes spẽm melãcolie: vt nigram ꝗ cito perierunt. Uidi quoqꝫ quosdam coꝝ hãc egerẽtes: ⁊ post duos dies citrina facta est egestio paulatiꝫ: ⁊ a morbo liberati sunt: ⁊ iõ medice caue tibi a repentina pnosticatiõe: qd̄ nõ facit amic⁹ noster: Et subdit. vidi equidẽ in cui⁹ color violatius apparuit ⁊ liberatus ẽ post paꝝ: qm̄ variata ẽ melia: ⁊ post pusillum flauus factus est: qꝛ color in coꝝ egestione ingt cõciliator allegata differẽtia. Ipse quoqꝫ ego aspexi egestionẽ nigraꝫ melãcolicã olẽtẽ corruscãtẽ: vt cassia fistula i iuuene gnqꝫ dieb⁹ aut iminẽte: ⁊ redeũtem ad nãleꝫ deiceps: ⁊ in ea iaꝫ vestigia lepre mõstrabanẽ in facie. Et ista gdẽ est pessima cũ nõ ſm viã fuerit purgatiõis. Uñ scd̄a pmi. Ad vltimuꝫ humor melãcolicus purus pnecãs est ꝫ plurimũ cũ egreditur. s. est morti significatio chimi aut nigri exitus seu sanguis niger multotiens cõfert. Generatẽ aũt h̄ꝯ colera vera nigra ex humore nigro siue ex nõ certe nigra: que fex ẽ sanguinis p mediũ adustionis vel putrefactiõis. de quo in dubys. Cum eni splẽ debilitatur nõ potẽs pretactũ hũorẽ nigrũ seu meliam nigrã attrahere remanet in epate: ⁊ vasis cũ sanguine corrupto in h̄ꝯ. tam prauũ pmutat humorẽ. vt ⁊ lepras deteriores iducat: cancros herpetes ⁊ hui⁹: ⁊ ppe cũ ex melia generetẽ nãli nimis grossa. Et est hic sciẽdũ ꝙ humor niger triplr̄ differt ab egestiõe nigra. Prio quia cum est exterius coagulatẽ. Scd̄o nõ est lucidus corruscãs Tertio. qꝛ super terraꝫ eiectus ebulit velut acetum ita vt musce ⁊ vlr aialia fugiãt ab eo: ⁊ opposita reperiunẽ i egestione. Et hic aduerte ꝙ egestio melica pura q̃ sup terram piecta ebulit est talis p adustionẽ melie nãlis ⁊ vocatẽ superfluitas nõ nãlis: ⁊ cinis pma pmi. de hũorib⁹. cui⁹ sapor est acris ⁊ põticus: ⁊ hec melia est. vt supra.

Egestio aũt nigra que talis est pp melãcoliã q̃ a splene venit: vt i fluxu apparet splenetico est boni sanguinis fex: ⁊ turbulẽtia ⁊ superfluitas cui⁹ sapor acris: ⁊ põticus existit: ⁊ hec cuꝫ appet est absqꝫ nocumẽto sensibili in epate apparẽte nisi p cõitatem: sed in splene sentitẽ nocumẽtũ: aut pp apã aut propter opilationẽ: ⁊ hui⁹: ⁊ talis cũ apparet nõ est verẽda: ⁊ ei⁹ exitus est absqꝫ febre: ⁊ alys malis accidẽtibus vtplimũ: q̃ res in alia sic nõ reperitẽ: Contingere aũt põt ꝙ adsit febris ex apostemate ⁊ ꝙ rumpatẽ apostema: ⁊ ideo caute iudica ꝙ possit esse in die cretica: ⁊ cum de alys signis. vnde solutio fieret egritudinis.

Egestiones nigre sicut nigredo fecis vini diu fluxũ epaticuꝫ ptendũt maxie qñ cũ eis est debilitas: ⁊ opilatio splenis: ⁊ ꝙ precessit regimẽ humoris melãcolici multiplicatiuũ in epate ⁊ sanguine cũ corruptiõe ⁊ iflãmatione epatis vt qñqꝫ in febrib⁹ appet pestilẽtialib⁹.

Nigredo aũt egestionũ ex eaꝝ longa retẽtione veniẽs ẽ minor illa valde: ⁊ absqꝫ mẽbroꝝ nocumẽto apparẽs.

Nigredo autem sicut fel nigrũ caliditatẽ: ⁊ forte iflãmationem in epate existẽtẽ pnũciat.

Et differt egestio nigra: que ẽ velut fex vini ab hac: ⁊ ab ea aqua fugiũt musce in tribus. Primo qꝛ nõ est multũ lucida vt illa: secũdo non est acris odoris: sed adheret melãcolie nãli: cui⁹ sapor est iter dulcedinẽ: ⁊ ponticitatẽ. Tertio qꝛ nullũ ardorem aut puncturã in recto facit.

Egestiones autem nigre: que sunt fex sanguinis demonstratur per hec: qꝛ adsunt opilationes in splene cuꝫ debilitate eius pcedentes cũ dominio melãcolie in epate ⁊ sanguine: ⁊ est nigredo parua absqꝫ malo odore. ⁊. 14. terty. de signis apostematis calidi inquit. ypo. egestio cõtu[?]ata nigra in pncipio egritudinis acute significat ꝙ i epate ẽ apostema calidum nõ magnum: hic ẽ ⁊ si pulsus vndosus magnus frequens velox.

Reperiuntur ⁊ egestiones feculẽte nominate quas sub nigris melãcolicis in presentiaꝝ collocabimus: ⁊ ipe maxime quãdo a caliditate veniũt sanguini adusto assimilãtur ⁊ antecedũt eas liquefactio membroꝝ ⁊ humoꝝ ⁊ fluxus ventris virulẽtus: ⁊ sunt cum fetore: vt in febrib⁹ pestilentialibus hec dico maxime quãdo tales reperiunẽ cum febre. Et si a frigiditate veniunt: tunc sunt coloris sanguinis in se putrefacti ⁊ nõ sicut caro liquefacta: ⁊ sunt cuꝫ paucitate fetoris ⁊ paucitate nigredinis.

De signis demonstratiuis ⁊ pronosticis a colore rubeo sumptis. Rubrica. VII.

Cum supra in pncipio in descriptione egestionis dicetur ꝙ egestio importat oẽ id qd̄ per fiteri expellitur hic cum quãdoqꝫ sanguis etiam per ipsuꝫ egrediatur de eo vt de egestionibus rubeis hic aligd ⁊ fructuosum annotabo.

Egestiones rubee: vt carnis lotura fluxum epaticũ lotiuum enũciant virtute epatis sequestratiua simul cum cõtentiua debili facta.

Egestiones vero rubee vt ascliticĩ sanguis aquosum denotant epatis fluxuꝫ ⁊ differũt hi ex parte causaꝝ ⁊ tinctu re. nã cã fortior est in aquosa.

Egestio chilosa cũ participatione rubedinis fluxũ epaticũ annũciat ex opilatiõe venaꝝ epatis pueniẽtẽ pp alterationẽ quã recipit in venis meseraicis: ⁊ vtplimũ mã hec chilosa nõ ẽ feci admixta. Et hic aduerte qd̄ in de colore albo dictũ ẽ de hoc: ⁊ in de citrino.

Sanguis q ab epate venit: aut pp opilationẽ vene porte aut pp fracturã vene ẽ sanguis purus nõ aquosus nõ ablutiuus veniẽs subito: ⁊ in multa q̃ntitate absqꝫ dolore.

Sanguis q ab epate venit pmo descẽdit: ⁊ exit absqꝫ pmixtione ei⁹ cũ egõne: in fine vo aligd pmiscetẽ cũ eo: ⁊ differt in h̄ ab itestinali q pmixt⁹ venit: ⁊ hic ẽ pauc⁹ cũ dolore iterioꝝ fact⁹: epatic⁹ vo mult⁹: ⁊ absqꝫ dolore emittitẽ. Cognoscitẽ ẽt ⁊ ab eo q ex emoroydib⁹ extrinsec⁹ facile cognoscitẽ. Quiuo ab itrinsecis est cum dolore: ⁊ in pncipio est niger a fecibus separatus.

Sãguis aũt q p hãc viã egreditẽ a toto veniẽs q̃ res rara est. Cognoscitẽ p signa significãtia sup dispõnem epatis ⁊ ꝙ corp⁹ plectoricũ ẽ: aut habet mẽbꝝ aliqd̄ notabile mutilatũ vt manũ brachiũ ⁊ h̄ꝯ.

De signis demõstratiuis ⁊ pnosticis a colore eruginoso virulẽti ⁊ saniosi sũptis. Rub. VIII.

Et licet de eruginoso in de citrino aligd dixerimus: h̄ tñ loco de eo tm̄ dicaꝫ egõnes eruginosas color viridis: vt erugo eris demõstrat: q̃ a multa epatis iflãmatione ⁊ corpis toti⁹ adustiõe pueniũt: qd̄ ɔfirmat regimẽ pcedẽs ex vsu reꝝ calidaꝝ. Et qñ pcedit inflãmatio

adurēs epar hypostasis ē orobina: orobus aūt tūc fragilis ē ꝛ rube⁹ ad nigredinē tēdēs: qḋ dr ad oñā ei⁹ qḋ ē ex reib⁹. ¶ De saniosa supra dictū ē ꝙ ex aptōe apatis cū dolore fetore. Et si vlcus fuerit corrosiuū qḋ egredit ad nigredinez declinat. ¶ Virulētas aūt egōnes declarat color q̄ siłis ē colori virulētie: q̄ exit ex apate calido sub cute subtili celato vt appet in q̄buſdā pustulis grossis calidis natis ī tibys ꝛ brachys: ꝛ he ꝑueniūt a caliditate forti nō adurēte: ſʒ lique faciente. ¶ Et de colorib⁹ egōnū simplicib⁹ volo vt in presentiaꝝ hec vobis sufficiāt. Sit itaq; in cognoscēdis simplicibus diligētia. ¶ Et si querat̄ q̄ significatio ē deterior siue min⁹ mala: an q̄ ex ꝯpositis venit: an q̄ ex simplicibus fit: de hoc aūt in particulari dicet dubio.

¶ De signis demōstratiuis ꝓnosticis a colorib⁹ ꝯpositis creteo .ſ. ꝛ terreo sūptis. Rub. IX.

Colorum cōpositoꝝ noticia ex ea q̄ de simplicib⁹ hr̄ habēda ē. Naz eoꝝ q̄dā magis declinat ad latus nālitatis: ꝛ bonitatis. Quidā ad latus oppositū: ꝛ hi recipiunt diuersitatē in magis ꝛ min⁹ ſm variam eaꝝ ꝯpositōez. Medy aūt colores ex extremis generant̄: q̄ inter se varietatem recipiunt etiam in significando ſm varietatē dominy qualitatū tā actiuaꝝ q̄ꝫ passiuaꝝ inesse debilius ꝛ fortius. Et si hāc ꝯpositionē phisice seq vellem⁹ esset ascēdere ad ꝑncipia q̄b⁹ in medicia fidē debem⁹ adhibere. Etiā eoꝝ variatio supuacua foret: maxie: q2 infinitis modis tales ꝯpositiōes imaginari possum⁹: sufficit. n. ī presētiaꝝ nobis si de his q̄d cōiter occurrat notitiā habem⁹ ꝑ quā de reliqs ꝯtingere potētib⁹ ēt docti erim⁹. Sat nobis eē volo si de creteo ꝛ terreo aliq̄d dicem⁹. ¶ Creteus eniz color ꝑmixtiōe nigri albi ꝛ crocei fit albo domināte subdominante nigro: ꝛ ampli⁹ croceo cū de eo minor in ꝯpōne q̄ꝫ titas sit. Erit itaq; egō talis flātica a ꝑdominio cuz ꝑticipatione melie nigre nālis aut talis ꝑ adustionē cū pauca colera dico a ꝑdominio respectu toti⁹ masse. Nā in nigro poterit colera adusta dominari: q̄ res ꝯphēdit ꝑ febrē: ꝛ alia signa apparētia significantia calitatē adurētē: qḋ medic⁹ cō bene cōsiderare: he eni egōnes demōstrāt ī meseraicis venietib⁹ ad colon: ꝛ ꝑntiā multi flātis in dispōne stōi ꝛ itestinoꝝ: ꝛ iste ꝯsueuerūt apparere in pueris igluuiosis cōiter: aut ꝑꝑ frigus receptū ꝛ hꝫ. q̄ habēt flā idigestū: ꝛ opilationes multiplicare. Hic. n. color sic demonstrat̄ in parietib⁹: ꝛ pictorib⁹ ex ꝑmixtiōe albi nigri: ꝛ crocei albo dominante in massa ꝛc. ¶ Proportionabil'r fit terreus ex ꝑmixtione nigri: ꝛ albi albo domināte plus: ꝛ minus: ꝛ cū isto nō ē aliquid rubei coloris tingētis: ꝛ significat fortiorē opilationē q̄ꝫ creteus: ꝛ hic color niger a splene mādat̄ ad itestina i q̄bus fit hec ꝯmixtio. ¶ Aliq̄n vident̄ terree subsanguinee ꝛ tales significāt sup epatis aut mesaicaꝝ debilitatē vt q̄ sanguis mesaicaꝝ illas nutriturus cū egōnib⁹ trāsactis cōsidera q̄ñ de his sic a nobis grosso mō scriptū ē. Cupiui tñ magis audire q̄ꝫ audiri: ſʒ in ꝑfectionē tractat⁹ hec sic addidi. Si itaq; nobis ī cognoscēdis simplicib⁹ diligētia ꝛ si q̄rit q̄ significatio ē deterior siue min⁹ mala: an q̄ ex ꝯpositis venit: an q̄ ex simplicib⁹ fit: de h in ꝑticulari dicet dubio. Et si q̄s vellet cauillare ꝙ h mō ꝯpōnis fit eruginosus ꝛ viridis color: ꝛ sic sub hac rubrica debuissent collocari possꝫ vt dictū illḋ fieret icōueniēs de oib⁹ colorib⁹ medys: ſʒ oia mixtionē: ꝛ nō vnitā mō Auic. p̄a q̄rti. de febre colerica.

¶ De signis demr̄atis fetoris odoris ꝛ exit⁹ eoꝝ. Rb̄ca. X.

Volo vt vobis satisfaciāt: q̄ de eis dicta sūt supra: veꝝ in dubys aliq̄d de fetida tāgem⁹ hic apponētes ꝙ fetida siłis egestiōi pueroꝝ ꝛ ifantiū i acuta egōne mala. Auic. ꝛ sup ple si a cā nō fuerit ꝑmitiua.

¶ De signis demōstratiuis anneꝛoꝝ vt sunt vētositas spuma ꝛ hꝫ. Rub. XI.

Egestiones cerebrales cū spuma fiūt: ꝛ vt ꝑlimū flātice sunt vt affōrū. 7°. Quibuscunq; egōnes ꝛc. ꝛ de h in dubys. ¶ De vētositate aūt tñ dicat̄. Cꝫ ꝯsueti ipsam libere emittere cū eā postea difficulter emittūt ꝛ qḋ retineri icipit. tūc expauescere debēt ne egritudinem ex vētositate icurrāt: vt colicā dolorē renū q̄nq; vertiginē ꝛ hꝫ. Propter qḋ studeāt clisteri aut alio medicamie illas vias aptas facere: ꝛ nāz in mæb⁹ retētis: ꝛ vētositatib⁹ expellēdis iuuare: ꝛ vt supra ꝯsuetudo bñ attēdat̄. ¶ Sꝫ forte q̄ret aliqs de vētositate si a calō fit vł frido: vt ꝑ h sciat significare ꝑ eā sup dispōnes corpis an calide sint vł fride: ſʒ de h dicet in dubys. ¶ Cū in egōne sunt aliq̄ siłia corticib⁹ lupinoꝝ in oib⁹ egritudinib⁹ ē signū mortale q̄ñ significat fortē dissolutionē a calō ꝑter naturā factam in membris radicalibus.

¶ De vnctuosa egōne. Dubium. I.

Circa ea q̄ dicta sunt in tractatu h dubitat̄. ꝛ p̄io vtrum egō vnctuosa siue piguis significet dissolutionē mēbroꝝ solidoꝝ. Cꝫ sic dictū supra de vnctuositate in nō nāli egōne apparēte: vt ē sentētia Gal. 2°. aphorismoꝝ ꝯmēto. 14°. ¶ Dicēdū ꝯ hoc. Egō pōt ꝑuenire ꝑꝑ cibos vnctuosos ꝛ ꝑꝑ dissolutionē pinguedis vt dictū: q̄ nō necario significat ꝛc. ¶ Premittēdū p̄io ꝙ ꝑ egōnē vnctuosaz itelligere debem⁹ egōnē in cui⁹ supficie ē aliqḋ pingue natās ad modū olei: vt nō raro ē in vrina videre. Scḋo ꝙ talis vnctuositas pōt ꝑuenire ꝑꝑ leuē pinguedinis dissolutionē: ꝛ ꝑꝑ dissolutionē hūiditatis magis substātifice ꝛ ꝑꝑ cibos ꝛc. Et hoꝝ oñā cognoscit̄ p̄io de cibis scit̄ ꝛc. Si. n. erit leuis dissolutio: tūc erit leuitas corpis: ꝛ ñ extenuatio. Cꝫ si fuerit ꝑꝑ dissolutionez hūiditatis magis substātifice erit tūc corporis ōbilitas extenuatio: ꝛ hec ad clariorē noticiam scripta sunt.

¶ De quātitate egōnū. Dubium. II.

Utrum magna sit egōnū q̄ꝫtitas ex cibo ꝑlime q̄ꝫtitatis assūpto. Cꝫ sic dictū ē in de q̄ꝫtitate egōnis nō nālis ēt auctoritate Auic. Et arguit expientia: q̄ñ videm⁹ corpora pueroꝝ q̄ sunt multuz nutrita: ꝛ multas habētia supfluitates: ꝑꝑ q̄s fetēt: ꝛ fetor eoꝝ est vt ꝑroꝝ: vt 8° terapē. q̄. añs pꝫ: cū sint corpa multo egētia nutrimento ꝑꝑ fortitudinē v̄tut] assimilatiue. ¶ Ad oppositū vr̄ snia ꝑpo. 2° aphō. apho. 18°. ¶ Pro rñsiōe ꝑmittēduz semp quitatē in cibis intelligēdū eē. Nā ex his aliq̄ sūt q̄ copiose nutriunt̄: ꝛ paucas habent supfluitates vt oua ꝛ hꝫ ꝛc. vt supra. aliq̄ eꝯ vt olera. Scḋo ꝙ supfluitatū q̄daz sensibil'r q̄dā isensibil'r ꝑ itestina aut alia loca expurgant̄. ¶ Prima ꝯ. aliquoꝝ corpoꝝ copiose nutritoꝝ supfluitates isēsibiles sunt pl'es. pꝫ. q2 si copiosi⁹ nutriūt̄: q̄ min⁹ secedūt: plus tñ ī supfluitates isensibiles secedēt ꝑꝑ obtusionē calidi fetidi ipotētis ad resoluēdū ꝑꝑ q̄ꝫtitatez cibi. ¶ 2ª tota latitudo supfluitatū in corpe pueri mior ē q̄ꝫ i corpe iuuenis copiose nutriti. ꝯsuadet ꝯ sic: q2 plus de nutrimēto pueri ꝯuertitur in subaz ei⁹ q̄ꝫ ꝑportioabil'r trāsmittet ꝛc. alys pibus q̄. ¶ 3ª ꝑcedēdo magis theorice tota latitudo supfluitatum corpis tpati minor ē latitudine corpis fridi: ꝛ sicci ꝛ calidi ꝛ sicci semp paritate supposita: ꝯ ex dict] pꝫ. ¶ 4ª corpora sanguinea pauciores oēs sil'habēt supfluitates merito nutrimēti q̄ꝫ alia corpa tēperata vel lapsa: quonia vt dictuz ē plus de nutrimēto in subaz eaꝝ trāsmutat̄ q̄ꝫ in alys vt dictū ē. q̄. hec tñ subtili idigēt indagatōe.

¶ De egōne fetida. Dubium. III.

VTruz fetida egō mortē significet: ꝙ sic ypo. secundo ꝓnosticoꝝ. ¶ Or nō qꝛ ex hoc vr̄ significari debere potētiam virtutis i expellēdo malā ꝛ corruptā mām: ꝛ sic tāq̃ inimicū exprimere: ꝛ p ꝯñs salutem. ¶ Dicēdū ꝙ egōnē fetidā malā eē pōt dupliciter itelligi. vno q̄dē mō p viā signi: ꝛ sic ē mala: qꝛ significat malā ꝛ corruptā mām i corpe eē sub q̄ nā nā deficit: cū nō potuerit eā ꝓhibere a corruptione pessima. Alio mō viā cāe: ꝛ sic ñ ē mala: ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Sꝫ dicet aliq̄s cuius retētio ē mala. ergo egō fetēs ē bona ꝛc̄. Jaꝫ dictū ē supra de fetida a cā extrinseca siue ꝑmitiua. Nūc q̄rit̄ de humorib⁹. ¶ Prima ꝯ̊. oīs egō fetida est aliquo mō mala saltē p viā cause: qꝛ aliqua cā ē mala vt dictū ē. ¶ Scd̄a. oīs talis ante signa digōnis apparēs: aut ꝑ humores putridos: aut ꝑ cōmixta mala ē: ꝓbat̄ qꝛ omnis talis significat vehemētē putrefactionē a v̄tute nō supata: ergo. añs ē Gal'. ꝑmo ꝓnosticoꝝ: qꝛ oīs talis significat putrefactionē: ꝛ qꝛ ē ante signa digōnis cōprehēdit̄ mām eē effrenē ꝛ nō sepabilē. ¶ Tertia. egō fetēs post signa ꝑfecte digōnis apparēs ē bona: qm̄ significat potētiam virtutis sup mām ꝛ corporis mūdificationē. ¶ Sꝫ dices quō ꝑapparētib⁹ signis digōnis pōt in mā tali digesta apparere fetor. ꝯsidera. ¶ Et ad argumētū dr̄ ꝙ eius euacuatio ē bona nō absolute: sꝫ respectu sue retentionis: ꝛ absolute est mala per viam signi.

¶ De egestionibus nigris. Dubiuz IIII.

VTrum egōnes nigre qualis sanguis venientes spōte ꝛ cū febre ꝛ sine pessime sint. ¶ Arguit̄ ꝙ nō. ꝑmo: qꝛ sāguis emoroydalis: talis ē: ꝛ nō ē pessimū signum. ¶ Preterea exit⁹ m'ti chimi nigri ꝯfert: vt supra: ꝛ Auic. ca° de egōnibus. ¶ Itē q̃ñq̃ ē talis aptiōe adubelati ꝛ opilationū assumptiōe medicine denigrātis purgatiōe materie melice nālis: ad cui⁹ euōnē multa sequunt̄ iuuamēta. ꝑma ꝑmi. d̄ humorib⁹. ergo. ¶ Pro rñsione ad dubiū ꝑmittēdū ꝑmo ꝙ nigre egōnes a felle nigro. de q̄bus in aphō. zi. secūde: ꝛ i reliq̄s sequētib⁹ differūt i m'tis. ¶ Prio rōe māe: qꝛ mā egōnū nigraꝝ sic sāguis ē sāguis capiēdo sanguinē ꝓ massa sanguinea i q̄ sāguis dñatur: q̄ sanguis p adustionē denigrat⁹ ē: aut p cōgelationē mortificātē denigrātē. Mā v̄o fellis nigri est colera rubea fcā fel nigꝝ p adustionē. aut melia subtilis fcā sic adusta: aut egō nigra q̄lis sanguis p adustionē vlteriorē fel nigrū fcā. ¶ Differūt scd̄o i efficiēte: qꝛ efficiens egōnē nigrā q̄lis sanguis ē caliditas adurēs: aut frigiditas ꝯgelās: sꝫ cā efficiēs fel nigrū ē caliditas itēsior caliditate efficiēte egōnē nigrā q̄lis sanguis p adustionē vlteriorē fit fel nigrū. fel ēt nigrū nūq̃ fit nisi a calitate. ¶ Differūt tertio i forma ꝛ colore: qꝛ fel nigꝝ ē nigrius. Egestio v̄o nigra q̄lis sanguis nō hꝫ tm̄ vigorē nec puꝝ: sꝫ aliqual'r rubei permixtū: ideo qualis sanguis dicta ē. ¶ Differūt q̄rto ex ꝑte fetoris: qm̄ egō nigra feculenta ꝺm Thadeū ē felle nigro fetidior: q̄ res pōt ꝯtingere ꝑ nigrā feculētā hēre pl⁹ d̄ hūido ꝛ eē ꝺꝫ pluꝫ corpulētiorē: q̄ vapores odoriferos emittēte grossiores appet fetidior ꝛ i fetore pl⁹ ꝑseuerās: credo tñ fel nigrū eē fetoris itēsioris siue acutioris citi⁹ ꝛ forti⁹ ipressiui i odoratū ꝑ acutiores ꝛ calidiores ab hac felle vapores emitti. ¶ Drñt q̄nto i forma: qꝛ nigra feculēta: d̄ q̄ loq̄t̄ aphorism⁹ ē coagulata. fel āt ē magis liq̄dū: q̄ dñia sane itelligēda ē ddo v̄ificari hāc dñiaꝫ i felle nigro p colere subtil' adustionē genito: aut subtil' melice: quoꝝ humoꝝ subtilitate remanet hoc fel icoagulatū ꝛ liq̄dū actual'r. In felle v̄o nigro genito ex grossa melia: aut ēt ex egōne feculēta ꝑn̄tis ꝓpositi nō ꝓbabil'r v̄ificat̄ dñia adustiōe vtriusq̃ māe am pli⁹ igrossāte: nisi ꝯpet̄ fel nigꝝ nigre egōni feculēte p cōgelationē genite. ¶ Differūt sexto ex ꝑte effectuū: qꝛ nigra feculēta ꝑtes hꝫ grossiores. nō āt ebulit terre ꝓiecta. Fel āt nigꝝ calidiori: aut subtiliori nā ꝑticipās terre iniectū vehemēter ebulit ꝛ egō nigra p adustionē ē magni fetoris: q̄ v̄o pauce p ꝯgelatōeꝫ ē fcā. ¶ Pria ꝯ̊ ē. Si egō feculēta nigra ꝑ aptionē apatis. aut opilationū ñ necārio sit mortal': vt pꝫ: tñ cū fuerit multe q̃titatis añ signa digōis appens ē mortal'. Probat̄ hec scd̄a pꝫ: qꝛ tal' euātio nō fit nisi qꝛ mā ē vincēs sup nāꝫ: ex q̄ ēt denotat̄ magna adustio ꝛ putrefactio. ¶ Scd̄a ꝯ̊. Egō nigra feculēta: aut ꝑ vlcera: aut ꝑ corrosionē epatis: aut ꝑ calitatē: aut ꝑ friditatē ei⁹ ē mortal'. Pꝫ q̊ ad ꝑmā ꝑtē: qꝛ tam vlcera eius q̃ corrosio denotat vehemētē lesionē i eo ab adustiōe forti ꝛ forti putrefactiōe ꝓuēiētē. Quo ad scd̄ꝫ pꝫ: qꝛ vtraq̃ q̄litas cū sit vehemēs v̄tutē eius corrūpit ꝛ mortificat. nā vehemēs icēdiū: ꝛ vehemēs frig⁹ ad eūdē terminū pducūt v̄tutē: qꝛ ad mortē. nā calitas p viā resolutiōis ita eā extiguit: sic friditas p ꝯgelatōeꝫ. Et ex his pōt iferri ꝙ egō nigra ꝑ adustionē sanguis i venis ante signa digōnis apparēs ē illa mortal'. ¶ Tertia ꝯ̊. ꝙ egō nigra feculēta ꝑ adustionē aut ꝯgelatōeꝫ apparēs i statu: ꝛ post signa digōnis ē salubris. hec ē de mēte Galieni i cōmēto allegati aphorismi. Et pꝫ ex cā: qꝛ denotat vigorē v̄tutis ꝛc̄. ¶ Ad obiecta aūt pꝫ q̄d dd̄ꝫ. Et hic nota ꝙ tales egōnes nigras i morbo salubri ꝺm plurimū ꝑcesserūt egōnes colerice aut rubicūde: loquor de nigris apparentibus post signa digestionis. considera.

¶ De felle nigro Dubium. V.

VTrū fel nigrū sic in ꝑn° deorsuꝫ exiens sp sit malū ꝛc̄. sine argumētis ddꝫ ꝓbabiliter ꝺm plurimū ipꝫ mortale: qꝛ significat pessimā mām i corpe a nā ñ vincibilē vt supra. Or si p supiora emittet̄ adhuc ē signū deteri⁹ ꝑ denotare mām illā malā adustā: ꝛ vt venenosaꝫ i spūalib⁹ ꝯtineri. Et nota hic medice ꝙ tal' euātio i ꝑn° fcā ab arte pōt ēt dici vt mortale: qꝛ p eā denotat̄ malicia q̄ ꝛ i eā q̄ spōte sit. ꝯra.

¶ De egōne nigra. Du^m. VI.

VTruz egō nigra i ꝑn° dissinterie apparēs fit mortal'. Or nō. ypo. 6. aphōruꝫ aphō. 48. Spleneticis si supuēiat dissinteria bonū. ¶ Ad oppositū ypo. 4. aphōꝝ. aphō. 24. ¶ Dicēdū ꝙ dissinteria de q̄ loq̄t̄ quarto aphōꝝ ē dissinteria epatica i q̄ fel nigrū multā morā cōtraxit i intestinis: vt excoriādo fecerit cancrum cū ad cācerationē intestinoꝝ talis consequitur exitus egestiōis.

¶ De varietate colorum Dubium. VII.

VTruz varietas coloris egōnuꝫ laudabil' sit. Dubiū hoc motū ē ꝑ colores cōpositos. ¶ Et arguit̄ ꝑ̊ ꝙ sic vt scd̄o aphōꝝ mutatōes egōnū iuuāt: ꝛ. iꝫ. terty. Qui egerit spēs diuersas. s. colerici ꝛ spūosi: ꝛ spēs pigues ꝛ nō debilitat̄ nō oꝫ: vt ipꝫ ꝯstrigas ꝛ pducas ad egōnes fraudulētas. hec āt varietatē coloꝝ iportāt. ¶ Itē ars ē nāe seq̄la. varietas āt coloris ꝺꝫ artē laudat̄. iuxta illud veteris cū farmaco v̄o melius: ꝛ q̃to ampliores colores egōnes nō male. ¶ In oppositū: qꝛ idem vr̄ d̄ vomitu ꝛ sputo vt d̄ egōne: sꝫ tales vary colores vitupant̄. z. ꝓno. igit̄ ꝛc̄. ¶ Itē. 4. aphōꝝ q̃tocūq̃ colores egōnū plures fuerīt pei⁹. Et ꝓ isto ē cōis schola medicoꝝ. vñ ypo. all'ato loco. variū quoq̃ ꝓductionē egestionis significat: sed neq̃ minus signum est mortis q̃ ꝙ lotura intestinoruꝫ profert ꝛc̄. Et iste sunt rasure colerice sanguinee prasine ꝛ nigre: ꝛ huius q̄ sic cōposite apparent siue simul: q̃ñq̃

vo singulariter exeūtes sūt vt mō nigra mō citrina ꝛ hꝰ.
Uarietas nāqꝫ i colore significat p̄sentiaꝫ multaꝝ digō/
num in corpore exeūtiū. vn̄ nā idiget lōgo spacio vt pos/
sit eis resistere: ꝛ cū multiplex egritudo sit fortis nō pōt
nisi i multo tpe nā resistere q̄ si debilis fit erit mors ma/
gis expectāda q̄ꝫ salus. ¶ Et in rn̄dendo ad dubiū dōꝫ
primo ꝙ diuersitas egōnū in colore in duobꝰ laudatur
casibꝰ tm̄. p̄mus ē qn̄ cretica post digōnē ꝛ i die cretico
ꝛ signo cretico. Secūdus ē qn̄ talis apparet pp potatio/
nē medicine fortiter ptrāseūtis. in his. n. casibus mūdifi
catio expectata significat̄. In aliys vo adustionē liquefa
ctionē ꝛ m̄ltitudinē humoꝝ corruptoꝝ. Un̄. xiiij. tertij.
Est qn̄qꝫ in expulsionibꝰ coloꝝ diuersoꝝ leuitas. ¶ Et
pro ampliori ꝛ clariori hoꝝ noticia p̄mittēdū ꝙ diuersi
tas coloris egestionū: aut egredit̄ ab arte p farmaciam:
aut spōte siqdē primū: aut farmacū effrenitat vel nō. Si
vero effrenitat malū. prauā. n. dispōnē cāt in corpore. Si
vero nō effrenitat: tūc aut farmacū hꝫ euacuare plures
humores ꝛ illas sic euacuat bonū: Si vnū tātū ꝛ plures
euacuat malū saltē p viā signi cū sic significet̄ p̄ntia mul
toꝝ humoꝝ in corpore quos nā nō poterat gubernare: ꝛ
sic spōte emittit. Si vo fluāt hꝰ colores cū humoribus:
aut sunt oīno praui corrupti vel nō tales: sed aliquātulū
adhuc nālitati attingētes: ꝛ tūc ponunt̄ he cōclusiones.
¶ Prima. ꝙ ipsis sic in p̄ncipio morbi apparētibꝰ absqꝫ
signis digōnis virtute ente debili est signum prauum.
¶ Secūda. ꝙ ipsis sic apparētibus ꝛc. virtute ente ro/
busta signū ē plixitatis morbi. Ex qbꝰ infert̄ ꝙ diuersi/
tas coloꝝ in egestione ante signa digōnis apparēs abso/
lute mala ē dicēda. ¶ Tertia. ꝙ varietas hec i statu ap/
parēs cū crisi pfecta ē signū optimū. ¶ Quarta. ꝙ si fue
rit cū crisi diminuta: tūc si colores mutātur in melius ꝛ
varietatē nō pdūt oīno bonū signū ē: ꝛ hec respectu eūa/
tionis in p̄ncipio facte. nō aūt eiꝰ q̄ i vltimo fit: qꝛ in crisi
pfecta: ꝛ talis hꝫ significare sup mediocritatē bonitatis
vt p̄mo crisiū: cū dictū sit signa digōnis de se sp eē lauda
bilia breuitatē morbi denotātia. dixi aūt p se: qꝛ pōt mā
eē digesta: nō tn̄ subsequet̄ salus: eo ꝙ virtus expulsiua
nō poterit illā educere: vt in sanie ɔtēta in pectore. pno
sticoꝝ secūdo: ꝛ merito cū altera sit virtus nālis: q̄ dige/
rit: ꝛ altera expellēs aīalis. Qꝛ si humores diuersoꝝ colo
rum inaturaliū penitꝰ fuerint: tūc nō solū plures: sꝫ vnꝰ
tantū iudicat̄ malꝰ. vn̄ aphōꝝ q̄rta. Egritudinibꝰ qbus/
cūqꝫ incipiētibꝰ si colera nigra sursuꝫ vel deorsuꝫ subie/
rit mortale cū oēm euātionē laudabilē digōnē oporteat
p̄cedere. Si vo tales i statu egrediātur p̄cedētibꝰ signis
digōnis cū ɔstātia v̄tutis p̄nt in laudabiles ɔuerti q̄ꝫuis
nō amittāt varietatē coloris omnifariā: cū nā non possit
eos mutare pp ipsoꝝ pximitatē pmutant̄ tn̄ in melius:
vt in colores nature minꝰ oppositos. Un̄ ibidē cōmēta/
tor q̄ꝫ multū tales egestiones vidimꝰ sꝫ pestilētē egritu
dinē lōgā piculose hn̄tibus ꝛ saluādis: nō tn̄ apparebūt
p̄ncipiātibꝰ egritudibꝰ aut augmētātibꝰ coliq̄tiōes cole
re flaue existētis cū egrediebāt̄: q̄ꝝ colera postea nigra
queādmodū fex sanguis apparebit. Quare theorice pri/
mo vidi nōnullos egerētes hāc speꝫ melie: vt nigrā qui
cito pierūt. Et ex his apparet solutio ad argumēta in op
positū. ¶ Ad p̄mū iā qd dōꝫ apparuit. Egestio āt diuer/
soꝝ coloꝝ in statu ēt nō ē oino bona. Cū ō rōne matura/
tionis sit mutare q̄cūqꝫ. Est tn̄ bona sꝫ qd: vt illius q̄ fit
in principio vtrūqꝫ laudabilis est respectum illius q̄ ac/
cidit spōte dūmodo ars euacuet p aliqō tēpus anteq̄ꝫ nā
eadē vl' sequēti coacta euacuasſꝫ egestio hꝰ varia nō eēt
nimis mala ea q̄ spōte: imo deteriꝰ fortasse cū vtꝰ fuisset
farmaco fatigata. ɔsidera. dicta sūt hec ad intelligētiam
argumētoꝝ q̄ fieri possent. Et cū dr̄ mutatiōes egōnum
iuuāt: veꝝ ē dūmō colores eius ordinate egrediantur se
mel vicissim: vt ꝙ nā vnū primitus disponit ad exitum
deinceps aliū: lꝫ nō sit simpliciter bonū eo ꝙ eiꝰ corpus
lapsuꝫ monstrat. In sano aūt hec minime reperiuntur.
Cū igitur alicubi inueniat̄ melius est vt paulatine minꝰ
alteratiue post aliū emittatur q̄ꝫ si oēs inalterati: vel ēt
alterati dūmodo nō fiat trāsmutatio ad humiditatem
radicalē principaliū q̄ ab eius semota pte ꝛ nā corrūpit̄
de facili. Et p rn̄sione ad dubiū qdā posuerūt plures cō
clusiones. Ad id qō de arte tangitur. Dicēdū ꝙ neqꝫ ege
stio multoꝝ coloꝝ laudat̄ simpliciter sm̄ artē cū lauda
bilꝰ eēt si simplicis foret: sꝫ cōparatiōe ad eā q̄ spōte di/
uersoꝝ fit coloꝝ. Itē aliq̄ p̄nt fieri p artē: q̄ non p nām ꝛ
ecōtra lꝫ nulla ars nāꝫ imitaret̄: nō tn̄ ipsaꝫ attingit. Un̄
Auic. quarto methauroꝝ ars debilior ē quā nā neqꝫ cō/
sequet̄ eā: lꝫ multū laboret. ars enim semp sequit̄ natu/
ram recte operātē. si aūt nō opposite: sed potius corrigit
illam. Consideret lector quis est hec oīa considerans.

Et pro horū clariori noticia q̄rit̄ an melius si/
gnū sit egestionē eē vniꝰ modi q̄ꝫ
variā. Qō variā eē melius sit ē ypo. secūdo aphōꝝ deci/
mo aphorismo. In vētris fluxibus mutatiōes egōnum
iuuāt: ꝛ secūdo pnosticoꝝ. textu cōmēti. 27. vbi laudat̄
vomitus pmixtꝰ: ꝛ vitupat̄ purꝰ. ¶ In oppositū qm̄ bo
na egestio quāto equalior tāto melior: ergo ɔsequentia
tenet ꝙ purus est equalior ꝛ antecedens patꝫ: qꝛ secūdo
pnosticoꝝ. textu cōmēti. 20. ¶ Prima ɔ̊. ꝙ egestio ꝛ vo
mitus quāto simpliciores ꝛ puriores sunt: tāto puriorē
denotant humorē ab alio humore minus refractū: ꝛ sic
peiores sūt. Cōclusio ē Halieni secūdo pnosticoꝝ. cōmē/
to. 37. q̄ rōne ɔfirmat̄: qm̄ illa tāto sūt peiora: quāto ma/
ius incēdiū significāt: aut maiorē frigiditatē: sꝫ vomitꝰ
ꝛ egōnes quāto puriores: tāto significāt maius incēdiū:
aut frigiditatē. g̊ maior nota mior colligit̄ allegato loco.
¶ Scda ɔ̊. Egestio ꝛ vomitꝰ varij sub illa itēsiōe humo
rum apparēte sub q̄ vomitus purꝰ: aut pura egestio peio
res sunt q̄ꝫ si essent puri. Probat̄. hi. n. denotāt tātā mali
ciā vt purificet: ꝛ cū hoc mām diuersaꝫ. igit̄ antecedens
notificat casus: tꝫ ɔsequētia: qꝛ mā talis ē a virtute minꝰ
supabilis. ¶ Tertia egestio pura ꝛ vomitꝰ vtplurimū
breuiorē annunciant egritudinis terminū. Patet ɔ̊. qm̄
ex diuersitate materieꝝ plōgant̄ egritudīes: q̄re tertia/
na nō pura lōgior ē pura. ¶ Et ad rōnē i oppositū. Qō
egō ceteris paribꝰ quāto eq̄lior: tāto melior iō posita eq̄
litate multoꝝ humoꝝ egōrū quāto eoꝝ egō erit eq̄lior
tāto melior significās maiorē potētiam virtutis equan
tis ꝛ minorem resistentiam materie.

¶ De ventositate. Dubiū VIII.

Utrū ventositas a calido fiat vel a frido
Qō a caliditate videt̄: textꝰ Halie/
ni circa illū affforismū. Quibꝰ circa vmbilicuꝫ
ꝛ pectinē. ¶ Et ɔfirmat̄ qm̄ ydropisis tympa
nites: cuius mā est vētositas a caliditate fit: vt
isᵃ tertij de ea. ¶ Item Auic. in de eo qō bibit̄ ꝛ comedit̄
inqt. Qō itestina calida ꝛ fortia multā faciūt vētositatem.
¶ P̄. mā vētositatis est humor fridus flegmaticꝰ: ꝛ talis
nō pōt in vētositatē mutari: nisi a caliditate: qm̄ frigiditas
non subtiliat: sed ingrossat. ¶ In oppositū: quoniā vide/
mus frida facere vētositatem ꝛ calida destruere: ꝛ ideo in
doloribus vētosis calida applicamus.
¶ Ad dubium dicēdum ꝙ vētositas gn̄at̄ a calido diminu
to respectu materie in quā agit. naꝫ quādo talis calor egit
in mām viscosam vel aliaꝫ ipsam sic subtiliādo: ꝛ non pōt
ipsam resoluere illam in ventū conuertit: sꝫ frigiditas non

nocet mãz illã a sua nã: ⁊ sic oĩmoda frigiditas nõ facit ventũ: neq̃ oĩmoda caliditas: sz diminuta vt supra: nam fortis resoluit. Sed hic nota q̃ aptitudo materie: vt in ventũ cõuertat̃ multũ operat̃: ⁊ ideo ꝯsidera. Dui⁹ s̃nia fuit Hal. sexto de accidẽti. ⁊ morbo quo i loco hãc similitudinẽ ponit. In aere multũ frigido nõ fit nebula: neq̃ in aere multũ calido. In multũ frigido qdẽ nõ fit: q: non est ibi cã que mouet vapores aquosos ad hoc: neq̃ i multũ calido: qm̃ tãta ẽ caloris potentia: vt totũ grossuz qõ i aere est resoluat: ⁊ p hec pz qd ad argumẽta dicẽdũ sit.

De spumositate. Dubium. IX.

Utrum spumose egõnes significẽt defluxuz flãtis a capite: q: vẽtositas existẽs i stomaco aut i intestinis põt cõmisceri flegmati stomachi: aut intestinoꝝ: ⁊ sic egestio egredietur spumosa: vt pz. Scdõ: q: ꝯtigit materiam colericã spumari ⁊ ventosari. igitur. Ad oppositũ Ypo. quinto aphorismoꝝ. aphorismo. z9. Premittẽdũ pmo q̃ p spumosas egõnes debemus ẽt intelligere egestiones habentes spumã albã citrinã: plus attestantẽ colere: debent ⁊ habere tenacitatem in spuma flegmatica magis attestantez. Item aphorismus maxime verificatur quando adest catarrus quo cerebri repletionem ⁊ defluxum ab eo comprehendimus. Item q̃ spuma sit ex magnis ampullis adinuicem fortiter cõmixtis vt per ea sic denotetur illaz venire a partibus longinqs flegmaticis: vt est cerebrum. Sicq̃ in summa debet ẽẽ alba tenax: ⁊ in partibus suis fortiter cõmixta magnas habens ampullas. Cz si cuz his aderit catarrus certiorẽ facit significationẽ. Et ad argumẽta dicitur ad pmũ q̃ egõnes cũ ventositate sic a stomaco vel intestinis venientes nõ habẽt illas ꝯditiones pp mãm in illis membris non esse ita cõmotaz sicut cõmota ẽ in cerebro. Cõsidera. Et si qs de eis plura expectaret dubia legat i secundo pronosticoꝝ: ⁊ in aphorismis quibus in locis multa perleget: que nostro proposito practico necessaria nõ sunt visa.

Completum est egregiuz opus: de Pulsibus Urinis: ⁊ Egestionibus: Excellentissimi medici artium: ⁊ medicine doctoris famosissimi Domini Magistri Michaelis Sauonarole Patauini: gratias referendo infinitas. deo glorioso imortali: eiusq̃ genitrici Marie virgini ⁊ toti curie triumphanti. Amen.

Tabula de balneis.

Prohemiuz Liber primus. 8. continens capitula.

Finis

¶ Ad Illustrem dominum Borsium estensem Castri no
ui tortonensis dominum. libellus Michaelis Sauona
role Illustris principis dñi Leonelli marchionis esten/
sis physici. de balneis ⁊ termis naturalibus omnibus
ytalie: sicq; totius orbis proprietatibusq; eorum incipit
feliciter.

¶ Probemium

Um generosũ
animum tuum que maxi
me declararent mi Illu/
strissime domine mecum
animo sepe cogitarez: ver
bacq; ardenti animo repe
terem: que grauiter non
raro te dixisse memini in
ter res principum glorio/
sas corporis sanitatez lo/
cuz obtinere non medio/
crem: id mihi in mentez
venit: vt quedaz ad te cõ/
scriberez: que ac̃ tue exoptate sanitatis robur maximuz
accedere sentires: vt vite tue ꝓlongatio q̃z mihi cara exi
stat sic facile intelligeres. Naz in longeuũ a deo optimo
duci sic mortales omnes cupere affectareq; deberẽt: cũ
excolendissime virtutis ac virtuosoruz hoĩum non me/
diocris zelator habearis. Tua equidem sententia apud
omnes principes extollenda nimis: ⁊ grauissima semp
esse deberet: tum quia nullus fortune successus: tuz om/
niuz sensuuz dulcis ac nimis blãda dilectio: ita sanitate
vacante q̃z grati esse possunt. Nec eniz humanoruz om/
niũ actuũ stabilis ac gloriosa sedes ẽ quã colere stricteq;
amplexari firmiter tenere principes maxime omni cuz
studio cura diligentiaq; deberent. Naz tanta fuit apud
veteres philosophos dignitas eius: ⁊ excellentia: vt non
nulli veraz hominis felicitatez esse predicarint. Qua ex
re dignos medicos p̃ncipes extollere ceterisq; preferre
deberent: ⁊ ita muneribus eos obligare vt in eoruz sani/
tatez omnis sua cura omneq; suũ studiũ alia omnia pro/
stergando conuerterent. ¶ Neq; hoc in loco preteribo
qd̃ memoria dignum facio a magnifico Pandulfo mala
testa actum: qui cum pluriuz ciuitatuz Brisie Pergami
atq; Fani dominus esset Magnificos dominos hos ad
cõmensanduz accersiuit: Illustrem. vz. Nicholauz mar
chionem estensem Joannemfranciscum Mantue pri/
mum Marchionem. Karolum Ariminensem de Ma/
latestis. Malatestam de Pisaurio. Malatestam de Ce/
senis: quos in mensa suo certo cũ ordine collocauit. Sta/
bat eniz extra digniori in loco honorata sedes: quã cete/
ri eum occupare debere putabant: ⁊ admirantibus his
quos sanitatis dignitas latet Jacobum reginuz a varys
nominatum famosuz phycũ suuz manibus traxit: ⁊ illũ
ea in sede magnifice locans inquit. Sede hic nostre sa/
nitatis gloriose pater: quẽ magnificare extollereq; prin/
cipes omnes sic deberent. Qd̃. n. nobis regnuz est sanita
te vacante: ¶ Cũq; cerebuz stomacusq; tuus non me/
diocri humiditate abũdet ⁊ toti⁹ habitudo humida sit
ac parũp carnosa: quoruz dispõnibus sic lapsis balneum
q̃z plurimuz salutis afferre iudico: cuz ⁊ ratio ⁊ experimẽ
tuz ad sic iudicanduz mihi facile suadeant. Arbitratus
sum sic de ipso annexisq; suis ad te scribere vt facile tua
illustris dominatio sñiam meaz hãc cõmẽdare extolle
req; valeat. Naz res hec ita tibi spero plana fiat: vt ꝑpe
alterius iudicio non egebis. Veruz consiliuz medicorũ
tuorum non spernas: quos dispositionum corporis tem/
porum locorumq; varietates non latent: que ad diuer/
sa prosequi medicos sepe compellũt. Eritq; libellus hic
tibi vt spero gratissimus: cum in dies ⁊ horas sic legẽdo
doctior euades. Et in his precipue que te maxime dele/
ctabunt: ⁊ plurima laude ac memoria digna magnaq;
sub paruo titulo inuenies. Cõmunitatiq; hominuz fru/
ctuosissimus: quẽ ⁊ litteris latinis ⁊ vulgari sermone cõ
scribaz: vt etiaz apud quos litteraruz cognitio latet glo/
riosuz nomen tuuz effundatur: apud quos ⁊ libellus ma
iorez sibi vendicabit auctoritatez. cum erit tuo nomine
sic insignitus: ⁊ vt tibi magis complaceã: qd̃ sũme cupio:
quedaz de balneo aque simplicis calido ⁊ frigido vino/
so oleagineo lacteo sicco: aereo ⁊ igneo in hoc nostro co
dice congregabo vt p̃sentibus ⁊ posteris opus hoc fru/
ctum non mediocrez sit allaturuz: qd̃ in duos diuidam
libros. De balneo nãq; de quo actuz est: ⁊ eius annexis
primus erit. De naturali autez ⁊ artificiali secundo dice
tur loco. ¶ Et anteq̃z ad instituta ꝓsequar dominatio/
nem tuaz obsecro: vt equo animo patiatur: si quandoq;
ad quedaz medicinalia disgressionez fecero. Nam cum
ea fructuosissima ac tibi periocunda futura sperez: etiaz
te non mediocriter delectabunt: auidioriq; animo libel
lus hic perlegẽdus sic exoptabitur quo fiet vt ad plures
perueniat: apud quos ⁊ gloriosum nomen tuuz sic predi
cabitur laudabiturq;: nec paruz benedicetur: cuz ad taz
fructuosuz opus congreganduz causaz dederis. Et si plu
rima ac multa volumina scripserim: que apud doctissi/
mos viros laude digna fiunt: pro quibus deo sũmo no/
stro semper gratias debeo: quas saltez possum continue
agens: pro his tamen duobus operibus: quoruz alterum
Illustrissimo p̃ncipi fratri tuo trãsmisi qd̃ phisionomie
speculuz intitulaui: ⁊ hoc qd̃ tuo nomine insigniui longe
magis Jesu optimo me debere sentio: cuz ante me nemi
nez legerim: qui eas materias ita diuersas: eoq; modo ⁊
ordine conscripserit: ⁊ eo magis cuz sapientibus grecis:
quos latini litteris vsq; modo minime superare potue/
runt: quibus non parũ debemus hac in parte: qua valui
sic etiaz illis per me satisfactuz esse intelligaz. Naz theo
dorus grecus bonaruz litterarũ doctor: ⁊ nostre vniuer/
sitatis gloriosus rector duo opera hec de litteris lati/
nis in grecas transduxit. id opinatus etiaz apud eos vo/
lumina hec non paruz frugi ⁊ accessuri sui honoris esse
debere. ceterisq; omnibus: a q̃bus doctrinaz suscepim⁹.
Nam ex his que plana de balneis totius ytalie copiose
atq; perlucide scribentur cum his que in vltimo capitu
lo libelli posita sunt poterit quilibet ardens indagator
naturas proprietatesq; ceteroruz recte scrutari. Nam
therme omnes his aut consimilibus mineralium natu
ris participant: de quibus diffuse ac clare actum est: qui
bus facile intelligere debes mi Illustris domine quan/
tum tue fame tueq; perpetuande vite libellus hic no/
ster accedet: pro quo tibi cariorẽ me sic fieri facile intel/
ligo. ⁊ ad vtrunq; sic enixus ad conceptum opus prose/
quar. ¶ Dicemus itaq; in primis quid balneũ sit: quot/
ue eius species: ex quibusq; componitur: proprietates:
iuuamenta nocumenta non omittentes horas ⁊ modos
⁊ tempus ingressionis ⁊ egressionis eius: quibusq; cõue/
nit quibusue disconuenit: regulas tenẽdi regiminis sub/
iungentes neq; interpositis dubiunculis hec omnia va
cabunt que duobus libris explebuntur ⁊ prosequentes
enunciemus.

Capitulum primum de esse balnei ⁊ de balneo aque frigide simplicis.

Pud veteres medicos balneum stupha lauacruȝ hos terminos reperiri scito: ⁊ ceteris balneum constitui genus: quod Conciliator noster differētia. 128ª. sic describit. balneum corpus est subtile vel liquiduȝ corpori circūferentialiter occurrens actualiter ipsiꝰ imutatiuū qbus inducitur flumina in quibus homines se balneant balneum sic dici posse. Aeremqꝫ in dorum sclauo ad illum se transferenti: que equidem fatenda sunt viri auctoritate. At qm̄ que ad hominū cōitatem scribuntur: si id fieri possibile est: ⁊ nō nisi cū recta rōe scribere eniti sūma quoqꝫ diligētia debemus: vt sic cōmunitati magis atqꝫ magis cōplaceamus. Qua ex re subiūgam descriptionē aliā: ⁊ nō nisi cū rōne positaȝ mētes vulgariū magis demulgētē. Cōsueuerunt nāqꝫ ⁊ balneum pro loco nominare: qđ verius balneatorium dicitur. Ideoqꝫ vt ⁊ loci ⁊ balnei materiā cōprehendamus venia prius petita dicemus. ¶ Bal. est locus cōstructꝰ natura vel arte factus in quo est corpus subtile: vel liqdum corpori circūferentialiter occurrēs vel occurrere aptū: vt sit ipsius ſm qualitates manifestas vel occultas actualiter īmutatiuū: ⁊ dicitur vt vgutio bal. a balinon grece: qđ est latine interpretatuȝ animi anxietatem tollēs ac merorē. Neqꝫ hoc interpretatuȝ paruifacio: cū diana cetereqꝫ dee ac nymphe in mētiū suarū qꝫ magna oblectamenta fontes lauacraqꝫ sic coluerint. Isqꝫ patauoꝝ mos fuit antiquꝰ: quos balnei deriuatio h nō latuit tanta ⁊. n. fuit balneorum naturaliū patauis oblectatio vt ad eas dulcis transitus omneȝ suū merorē prorsus ex mētibus excuteret. Qua ex re domos pulcherrimas ortulos: ⁊ que mēti amenitati accedebāt circa balustrium sūma cū diligētia fabricabant: ⁊ mente angustiantes socios a merore suo vt absoluerēt ad balnea cōducebant: ⁊ vsqꝫ in presentiaꝝ apud ytalos id vulgatur spatiatum ad balnea trāseamus. ¶ Et quoniā dominas sic ad publica loca duci inhonestū satis esse videbatur: in ciuitate plurimas constituerunt stuphas: quas nobiles ⁊ matrone virginesqꝫ etiaȝ meo tempore singulis hebdomadis cateruatiȝ sollicitabāt: quibus in locis gaudiosas cenas celebrabāt: hec aūt loca honestissime matrone magna cū pudicitia obseruabāt. verū surrexerūt ex eis postea quedā de synagoga Semiramis: que ea honestissima loca ad lenocinios actus luxurie perduxerunt: ⁊ sic pecudum lupus custos factus est. verum si bal. quis ea qua decet ratione cōtemplabitur: nō longinquū ē quin mentē ⁊ eius corpus ab anxietate alleuiēt de quo post: ⁊ ad descriptionis partes rediēs enuncio qꝫ id quod de loco positū est pro forma accipiatur. cum vero subtile: vel liquidū additur pro materia teneatur: qđqꝫ additur corpori circūferentialiter: ⁊ pro loco: ⁊ pro forma: qđqꝫ corporis imutatiuū pro efficiētē ⁊ fine: sicqꝫ quatuor cum causis descriptio hec cōpleatur. est enim materialē attingēs: subtile autē corpus liquidū: subtile quidem: quia aereuȝ: qđ vt idē proprius bal. dicitur cū corpori sic circūferētialiter occurrat magis lauacro. liquidum vero: quoniā aqueum: aut alio liquore cōfectuȝ: additūqꝫ est circūferētialiter occurrēs ad tollēdā coꝛūȝ diuersitatē: que aut intus assumūtur effectuȝ balnei inducētiū: aut extra applicatoꝛuȝ: sic corpori circūferētialiter: nō occurrentiuȝ vt interius missa ac clisteria: aut que in parte situantur extrinseca vt calefaciētia euaporatoria: ⁊ que his similantur. diciturqꝫ per qualitates manifestas: ⁊ vt dubio satisfaciā in quo neapolitani ciues vsqꝫ ad horaȝ hāc medicos accusantes qꝫ plurimuȝ vexātur. existimauerūt aūt vt cuȝ suoꝛuȝ balneorum proprietates occultas inscripte littere indicarēt: quibus ex omni egritudine languentes omnes curabantur: eas inuidia ⁊ lucri cā medicos aboluisse: de quo post in secūdo loco est actualiter posituȝ: vt que potētia calida aut frigida sunt a balneo excludātur: que actu tale existit per se: vt calefaciēs aut ⁊ infrigidās ⁊ hꝰ. Et si per accidens calidū quādoqꝫ infrigidet calorem resoluēdo naturalem: aut poros aperiendo quos aer frigidus subingreditur: aut dissoluendo colerā cā: que in motu ponēs ad ītra corpus: faciatqꝫ supra sensibilia membra discurrere: quare frigꝰ accidēt ⁊ rigor in corpore: vt in putridis est videre. Terme autē stupha ⁊ lauacruȝ: vt species balnei sunt: vt actū est. Nā termas appellamus balnea calida ex terra nascentia a termō grece latine calor. Stuphā autē nominamus locū vndiqꝫ valatuȝ cuius aer: ⁊ parietes per mediū calefiūt siue id ab igne fieri contingat siue ab aqua: aut simplici: aut minerali: aut cōposita. Quibus inducatur furnū stuphā vere nominari nō debere: cū eius aer aut parietes ꝑ ignē imediate calefiant: ⁊ dicitur furnus a fos. grece latine ignis: vnde furnus ignis vrna: ⁊ que ab igne stupha calefit sicca dicitur: que vero ab aqua humida vel aerea nuncupatur. verū si furnū calidū: cuius ignis non extinctus fuerit aliquis recte contemplabitur ī corpusqꝫ humanū grādesqꝫ eius effectus: vt calefacere resoluere humiditates exiccare: vt in cura tympanitis est videre: que balnei calidi operationes sunt principales: fortasse eū balneū siccū nominare nō verebitur de quo post. Lauacruȝ vero ad balneū liquiduȝ humidum magis proprie se extēdit a lauo veniēs: veruȝ vt princeps: a medico de nominibus nō ē disceptāduȝ: ei eniȝ rerū intētiones sufficiāt. ¶ Estqꝫ secūdo diuidēdū quoniā aliud simplex: vt aereuȝ aqueuȝ: ⁊ hꝰ. reliquū compposituȝ: qđ duplicis maneriei existit: quoniā aut naturale vt sulfureuȝ piceuȝ: ⁊ hꝰ: aut artificiale qđ arte cōstruitur herbas frondes calidas aut frigidas in balneo decoquēdo aut in aere sternēdo ſȝ ipsius vtilitatē a medico intētā: de quo secūdo agemus libro. ¶ Et tertiaȝ subiungētes diuisionē cū omne ꝑfectū sup tria ponatur. dicemus qꝫ aliud frigidū ē reliquū calidum: ⁊ ex aqua dulci vtrūqꝫ factū nonnullū vinosuȝ: ⁊ aliud oleagineuȝ ⁊ in primis de balneo aque frigide agemus: cuȝ ⁊ prius natura sit ꝺ eo declarātes: que de vnoquoqꝫ balneo declarare promissa fuere: ⁊ vt que dicenda sunt facilius memorie cōmēdētur cū ordo ad memoriā faciāt statui his ordinem suis cū areolis sic inscribere: vt prima. vȝ. sit electio ꝺ q̃ in fine capituli. Secūda operationes. Tertia membra capitis. Quarta mēbra pectoris. Quīta mēbra nutrimēti. Sexta mēbra iuncturaruȝ. Septima vulnera ⁊ vlcera. Octaua febres ex quibus iuuamēta ⁊ nocumēta aperientur. Nona hora ingressus ⁊ egressus. Decima qbus conuenit ⁊ disconuenit. Undecima regimen.

Et sic balneum aque frigide dulcis: qꝛ de salso suo loco amplexātes dicamus qꝫ ē corpus liquidū frigidū corpori circūferētialiter occurrēs: ipsiusqꝫ actualiter imutatiuū: apud q̃ verba ⁊ flumē balneū nominare possumus: propter quod hesitabitur an tēpore magni estus: ⁊ alio pueris iuuenibus senibusqꝫ balneatio in flumine sic omnibus fere cōsueta ad corporis salubritatē accedat: cuiꝰ dissolutio ex 8ª ⁊ 9ª. areola magna sui ex ꝑte reseruabit. ¶ Operationes. ¶ Balneū aq̃ dulcis actu frigidū: ⁊ simplex īfrigidatiuū est per se: et humectatiuū ⁊ opillatiuū cōstipatiuuȝ

⁊ humorꝝ colericoruz calidoruz ingrossatiuū. caloris nā
lis extictiuuz. abstersiuuz sordiciei cutis: ⁊ aliorūz mem
broruz mundificatiuuz: posituz estq; per se: vt noscam⁹
per accidēs aquā frigidā calorez ipsuz viuificare posse:
vt in membris ⁊ poris resolutionez inducere humores
etiā frigidos resoluere. vnde quinta aphorismorū. apho
rismo vigesimoprimo. est autē vbi in thetano siue vul
nere iuuene bñ carnoso estate media frigide aque mul
ta infusio caloris reuocationē facit. calor vero hic libe
rat. eodēq; loco ⁊c. In articulis dolores ⁊ tumores sine
vulneratione podagraz: ⁊ spasmos horuz plurima aqua
frigida multa infusa refrigerat: ⁊ attenuat ⁊ dolorem
soluit. ¶ An hoc loco tacebo quod etiā memoria satis
dignuz facio: q2 neq; ad laudez neq; ad gloriā scribo: sed
vt sentias me tuis quādoq; inutilē nō fuisse: sed laude
apud eos dignuz honore: ac nō paruo precio. nā cuz reco
lēde memorie Nicholaus marchio genitor tuus glorio
sus primuz iuncture manus dextre podagra: ac spasmo
non mediocriter vexaretur: vt accersito presbytero se ī
manibus domini cōmittere statuerit: se pluribus horis
languente me ad curaz vocauit: ⁊ cū plura medicamen
ta tētasset: quibus a dolore podagrico liberari consueue
rat: neq; vlla ex parte conferebant: vt spe omni sic pror
sus destitutus foret ait. ecce mi pater in manus tuas cō
mēdo corpus meuz. sentio eteniz sic me mori: ⁊ ne in lon
gum sermo trahatur: respōdi. si tua meis preceptis obtē
perabit dominatio ab hoc nephādo dolore te ilico libe
rabo: ⁊ ad votuz mihi subyciens se: aqua frigida multa
sic super iuncturaz sparsa euz absolui: vt quasi statiz do
lor ad nō quātuz remitteret paululumq; post sōno quie
uit: ⁊ expergefactus doloris initiū sentiēs vocitabat ec
ce venit inimicus: ⁊ iteruz cuz aqua frigida super iunctu
ram per Frāciscuz medicuz sic effusa dolor tollebatur.
deinde quietabatur somno: ⁊ apud excitationē iterum
initiuz doloris sentiebat: ⁊ cū aqua iteruz Frāciscbinus
occurrebat: sicq; sōno. deide cessabat: actūq; est ita vsq;
ad crepusculuz quo in tpe lōgis horis dormiuit: dolor ī
totuz cessauit: a quo ex postea amplius molestatus non
fuit. Bal. etenim aque frigide: ⁊ si per accidens calorez
viuificat: quoniā p antiparistasiz: non tamen id in omni
operatur corpore: quoniā in debili extingueretur. quare
cōsulo debiles calore: ⁊ gracilium membroruz a balneo
aque frigide se abstinere: precipue in eo morā cōtrahen
do. quare studeāt parētes ne eoruz pueri tales ad flumi
na natādo pergant: hos eniz putridas febres ⁊ cronicas
malasq; egritudines incursuros sic facile intelligāt. Ex
tinguitur eniz calor sic. humores putrefiunt ex opilatio
ne qua fumoruz putridoruz prohibetur transpiratio: mē
braq; debilitātur principalia: ⁊ sic in causis malis fit ad
ditio malaruz egritudinuz productiuis. Frigiduz autē
cōposituz ex cōponētibus varias sortitur actiōes ac pro
prietates quas enumerare difficile foret. ¶ Membra
capitis. ¶ Ledit hos quibus cerebrū debile est. quibus
vero cerebrum calidum: ⁊ forte si humidum fuerit bal
neatio leuis: ⁊ moderata aque frigide post lotionem cū
lixiuio calido facta conferre videtur: ⁊ in assuetis preci
pue: vt mos vltramontanoruz est. naz sic cutiz inspissat:
calorē reuocat ac fortificat: humiditates ac vapores sic
resoluit superfluos. quare etiā a reumatismo iuuantur.
Et magistri estuariorum postq; calefacti homines stu
phaz egredi querūt: antea super ipsos aquā frigidā effū
dūt experiētia docti nō rōne. veruz inter virtutes homi
nuz ⁊ eoruz figuraz siue habitudinē nō discernentes sic
sepe errorē cōmittūt. Quare in debilibus ⁊ mēbrorum
gracilibus aquā nō super eos: sed circa eos effundere sa
lubrius est. Tu itaq; mi domine medicos tuos hoc loco
diligēter cōsulas. nā cū opatio hec apud ytalos: pcipue
q; capitis insueta sit apud nōnullos fortassis denigrabi
tur: qui ⁊ si rationibus cedēt in alienā forte vertētur sen
tentiā. qua ex re colēdus est eis nostraruz matronarum
vsus: q2 post capitis infantiuz lotionē aqua frigida fron
tem ⁊ faciē: ⁊ partes colli sic irrorāt etiā lixiuij acuitatē
extinguere intēdētes. Et oculorum in aqua frigida sub
mersio oculos roborat: spiritus cōfortādo visiuos: ⁊ ad
resolutionē vaporuz iuuādo. ¶ Membra pectoris.
¶ Nocet pectus habētibus debile: ⁊ in eis vocis rauce
dinē inducit ⁊ tussim. cor eoruq; ledit: ⁊ illos ad varias
egritudines disponit. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Sto
macum vehemēter ledit precipue frigidū ⁊ debilē. for
tem vero ⁊ bene vallatum confortat: digestionē fortifi
cat: appetitū excitat ad cibū: ⁊ colerā exacuēdo ventrez
lubricat. dolorē excitat intestinorū tenasmonē iducēs.
renes offendit debiles ⁊ frigidos: ⁊ in coitu debilitatem
prestat ⁊ matricē ledit. Verūq; in fluxu menstruorum
rubeorū colericorꝝ balneū aque frigide in eorꝝ retētiōe
mirabilr operatur. vt nōnulli experti precipiant mulie
res sic in eo sedere. ¶ Mēbra iuncturarꝝ. ¶ Neruos
⁊ iuncturas ex se ledit ⁊ precipue debiles: ⁊ si quandoq;
co per accidens vt actū iuuentur. ¶ Vulnera ⁊ vlcera.
¶ Nocet vulneribus ⁊ vlceribus sua cū frigiditate. vn
de zz° 5e. vlceribus quidē frigidū mordax cutim indu
rat. dolorem sine sanie facit. rigores. spasmos fetores et
tetanos. ¶ Febres. ¶ In fortibus robustis febres exci
tat effimeras. in debilibus ⁊ gracilib⁹: vt actū putridā.

Et quoniam breuiloquus eē itēdo: ⁊ ad ea que
magis frugi sūt accedere: vt tibiq;
magis cōplaceā hic mouebitur dubium. An. vz. balneū
aque frigide in regimine sanitatis conueniat cuius dis
solutione magna sui ex parte cetere aperientur areole.
Nā cum ex balneo aque frigide plurima mēbris nostri
corporis nocumenta accidant: vt ex areolis apparuit:
in cōseruatione sanitatis: sic accedere minime videtur.
estq; febris prouocatiuum. dux medicorum de ingenio
septimo virtutesq; oēs ledit. calorē extinguit naturalē.
cum sit in vltimo frigida: ⁊ vt phi aiunt frigidorꝝ pmuz.
Frigiditas amplius in opus nature ingredi: nō videtur
vt princeps ⁊ Ypo. In aqua nullū bonū inueni preterq;
in acutis datur morbis. Estq; vt medicina cum corpori
applicatur vt post. Quod aūt sic medicinale est in regi
mine sanitatis numerari recta cum ratione non videt.
Sensere autē contrarium omnes medicine auctores.
ob qd ⁊ dissolutio non absq; graui difficultate aperien
da erit. Et vt limpidius dicenda capiantur suo cum or
dine paucis conclusionibus perstringam qua de re di
cenda erunt.

¶ Prima igit sit cōclusio. Balneū aque frigide modera
te sumptū in regimine sanitatis accedit: que ex iuuamē
tis balnei stabilitur. Estq; accipiēdū antiquos nō paruz
in balneo aque dulcis studiū apposuisse. de quo post. Et
si in balneo calido magis frigidū tñ nō neglexerūt. In
regimine aūt sanitatis frigidū laudarūt balneū. etatez.
virtutem. figurā ac tēpus presens cōsiderātes. acciden
tiaq; corporis vt vomitū. vētris fluxū. vigilias. dolorez
intestinorꝝ. stomaci debilitatē. reumatismos: ⁊ hō. in de
bilitatē corporis veniētia nō postponētes. id volētes pri
us: vt ex pte etatis pueri ac senes ab vsu balnei aque fri
gide se abstineāt: que nostra est sententia.

¶ Secūda cōclusio erit. Pueros. n. sic ab augmēto phi
bet: qm aqua frigida inspissat: ⁊ mēbra indurat q eo pro
tēpore extēsione indigēt ⁊ mollificatiōe. Senibus vero

nocet: quoniam calor in eis quantitate ac qualitate di/
minutus frigiditati aque resistere non potest. Sed for/
tassis iterrogabitur: vt quid apud homines: ita vetusta
balneandi consuetudo: vt tempore estus pueri magis
iuuenibus ac senibus in aquis continuis diebus natet.
Id.n. dõz eẽ arbitror balneationẽ ĩ aquis currẽtibus nõ
sanitatis gratia: sed delectatiõis magis ac natatõis artẽ
adipiscantur ab hominibus quesitaz ac continuataz eẽ.
Naz cuz submersionez in aquis nimiuz timuerint. i qui
bus nõ raro diuersis ex causis versari habẽt. etiaz ĩ fugi
endaz mortez natatõis artez coluerũt. qua quidez ĩ bal
neatione etiaz nõ paruz recipiũt oblectamenti. sicq; ma
gis delectatiõis gratia ac mẽtis solaty natãt.

¶ Tertia cõclusio. pueris robustis balneatio iterpolata
suis cuz conditionibus cõferre dicemus. Naz per bal/
neuz ipsiuz eorũ calor sic ad interiora propulsus fortifi/
catur. quare super humiduz fortior factus ipsiuz melius
extendere poterit: ꝛ mẽbra in lõguz producere: ꝛ super/
fluos hũores sic facilius resoluet. Qꝫ si dicatur. ꝑceps
pueros sic balneari prohibet. Id itellige cõtinuato vsu.
propter quod iterpolata dicebatur. etiaz pueros intelli
ge: qui iaz decimuz pertrãsierũt annuz. Cõditiones eniz
he sunt. moderatio ex parte aeris: vt ibi vetus nõ sit: sed
rady solares. sitq; estas ꝛ hora feruoris. Estas. quia cir
ca meridiez. sitq; vẽter vacuus. ob quaz rez ea ĩ die bal/
neãdus in prandio paruz comedat ꝛ solito tẽpestiuius.
Et ante aque ingressionez totum corpus fricetur: vt sic
tractus calor ad exteriora mẽbra ipsa a frigiditate aque
melius tueatur. Sitq; in aqua mora moderata. a com/
plexione compositiõe. habitudine ac virtute indicatiõe
sumpta. In qua subsistere in pueris ipsis melius facio.
Cuz aquaz exiuerit iteruz exiccãdo fricet iduaturq; zc.
deinde cibetur satis copiose ꝛ minus bibat. quoniã pro
tũc appetitus ad cibuz maior factus est q̃ ad potum. Et
digestiua facta est fortior: ꝛ minus humectatiõe idiget.
Et attendenda sunt accidentia dicta. ne ex his aut eorũ
aliquo vexet ipsiuz ingredi prohibẽte. tu itaq; cõsidera.
Debet autẽ ilico secũdũ se totuz ingredi: ꝛ nõ paulatiz:
vt ipsius mẽbra omnia subito dura fiant. Nã si primo
secundum vnam tantum ingrederetur partem: tunc
natura illi intenta alias desereret: vt ad omnes simul
occurrat subito: itaq; in aqua se proyciat. natura autem
illaz subitã ac repẽtinaz sustinebit mutationẽ. si corpus
robustuz fuerit. nõ infirmuz neq; debile. veruz ĩ hoc an
tiquoruz morez cõmẽdo magis: qui balnea aque dulcis
frigida sibi particularia preparabant. illa in frigiditate
moderãtes. Qꝫ si in regimine sanitatis principes ꝛ nobi
les eo vti desiderant laudo magis ꝙ particulare est. cu/
ius moderatio nostra cõsistit in potestate. laudatur aũt
magis flumen duz queritur delectatio. ¶ De senibus
autẽ id puto dicẽduz esse. Senibus primis habitudine
carnosis robustis suis cuz conditionibus natationẽ mo
derate factaz non nocere. Qꝫ si principis verba in cõtra
riaz veteri sententiam videantur. ea de debilibus ac se/
cundis interpretanda sunt. Et post de pueris conditio/
nes scriptas attendãt. ne ante balnei vel aque ingressuz
coierint: fuerintq; multo exercitio vsi. ¶ Iuuenes ve/
ro ex balneatione aut natatione singulo die facta. q̃bus
conditiones insunt: de quibus actuz: vt etas ꝛ hꝫ. quiq;
ab accidẽtibus absoluti sunt: salubritatez sortiãtur. cuz
id egerit nõ precedente vomitu neq; grandi euacuatio/
ne ꝛ hꝫ. Calor enim sic in eis ad intra propellitur vigora
turq;. vt inde fortior sit in digestiõe in exitu ad exterio/
ra: ad que superflua sunt: ad extra propellẽdo resoluẽdo
ꝛ hꝫ. Unde dux medicoruz. xi. terapeutice. Si quis fue
rit iuuenis fortis bene carnosus. ꝯstitutio calida ꝛ sicca.
si in piscinaz natatoriaz ĩmiseris frigidaz non nocebitur
secũdũ tale tempus. frigiduz quoq; in hoc semate mem
bra non percutit neq; mortificat. imo fortius ipsa con/
gregat ꝛ cõfortat. Et iuxta hoc notent hi quibus balnea
tio non nimiuz grata est: vt aqua non sit radys solaribus ca/
lefacta aut tepida. quoniaz vt. 24ª. probleumatuz. 14º.
aqua sic calida morbosa est. virtutẽ debilitãs digestiuã.
Tepida autez mollificat virtutez exoluens: vt dux se/
ptimo de ingenio. quibus indicatur balneationez ĩ aqs
stannorum tempore estus periculo non vacare. Mora
autez eius in aqua moderatur ad lenitatẽ: ꝛ ad corporis
tolerãtiaz. His itaq; omnibus inducitur sic areolis po
stremis satisfactuz esse. oppositionibusq; in contrarium
questionis adductis. Nam moderate applicatum con/
fert: ꝛ naturaz ꝛ calorez adiuuat vt actuz est.

¶ Cuq; id concessuz sit. aque frigide balneuz in regimi/
ne sanitatis accedere. Sitq; semper generosus animus
tuus noua ꝛ insueta auidus intelligere: fortassis scire cu
pies: si balneũ aque pluuialis. aque fontis vel fluminis
saluberius accedat. Nam cum aqua pluuialis subtilior
videatur minusq; frigida sit ad ledenduz. primo cuz ra/
rior sit eligibilior erit. Etiam sic sua remissiori frigidita/
te minus ledet. eoq; magis cum caliditate solis ꝛ astro/
ruz participare videatur. Generatur autez ex eleuatio/
ne vaporuz siue exalationuz humidaruz: qui a calidita/
te solis ꝛ astrorũ nõ absoluũtur: vt magno placuit philo
sopho in methauris. De autez aque subtiliores sũt. vn/
de primi secunda. Et ex aquis quoq; laudabilibus sunt
aque pluuie: ꝛ precipue que in estate veniunt: ꝛ ex nubi/
bus cuz quibus tonitrua adsunt. Quare estiua cõueni/
entior cum caliditate maiori ac subtilitate participare
videatur hyemali. Inducitur q; ꝙ est saluberior que cũ
tonitruo venit. cuz ceteris pluuialibus subtilior sit.

¶ Et hoc ĩ loco parumper disgrediar. cuz tibi sic me pla
cere sentiam. omnes nãq; tonitruum admirãtes causaz
scire cupiũt. cuz natura scire vnusquisq; desideret. Rez
autẽ hãc breuioribus quo ad potero absoluere curabo.
Scribitur. tonitruuz extinctio est ignis ĩ nubẽ a tono di
ctuz: quia sit solus terrẽs: ꝛ simile iudices vt cuz ignituz
ferruz ĩ aquaz frigidaz extinguitur sonuz causat: quam
rem declarare vt plana tibi fiat. philosophus ĩ methau/
ris sequẽs enitar. Due sũt exalatiões virtute solis ꝛ stel/
larũ ab his iferioribus ad superiora eleuate. altera qua/
ruz est, sicca a terra eleuata ac solis ꝛ stellarũ virtute ca
lefacta leuificata: ꝛ sursuz ad aeris regionẽ mediaz tra/
cta: ꝛ ĩfra que non raro sic ignitur vt velut ignis in aere
nõ raro iudicetur: ꝛ hec est que comaz stellis facer vide/
tur: ꝛ que ĩ estate cadere ꝛ descẽdere ĩ aere cõspicitur: vt
persepe vulgares hãc velut stellam cadentẽ iudicent.
Reliqua, humida est ab aqua ꝛ rebus humidis eleua/
ta. leuificata vigore solis sursum vt altera tracta: ex qua
nubes ĩ aere fiunt. hec autez minus calida est ꝛ magis
grossa. Accidit autem has simul in aere sic se inuenire:
vt sicca cum humida coniungatur: sed humida a frigidi
tate regionis medie aeris ingrossatur ꝛ vnitur. sicca au/
tem contrarium faciens vnitur ꝛ fortificatur ꝛ accendi
tur magis. quoniam contrarium suo contrario fortifica
tur: vt in cauernis ꝛ puteis tempore hiemali comprehẽ/
dimus. fortificata autem sic exitum petit: vt a cõtrario
fugiat. quare forti motu mota ꝛ sic ignita: nubi facte fri
gide ꝛ humide occurrens extinguitur. cuius extinctiõe
sonus ac tonitruum dictum causatur: vt in extinctione
igniti ferri in aqua frigida vt actũ. Fit autem sic primo
tonitruum adintra nubem. deinde fulgur sic exiens nu

bē ad nos primo venit: quoniam obiectum visus nobis prius presentatur q̄ʒ auditus: quoniam species soni motu medio indigēt. non autem que coloris: sed subito diffunditur vt in sono causato a lotricibus pānorum est videre. Extimo itaqꝫ dicenduʒ ꝙ saluberius foret ex aqua pluuiali balneuʒ q̄ʒ ex fonte vel flumine factuʒ. quibus satisfactuʒ esse puto areole que ē electio. Pace itaqꝫ tua volo hec pauca de balneo frigido nobis sufficere. Nam spero ad meliora prosequi: que dominationeʒ tuam magis delectabunt. ¶ Neqꝫ arbitretur hec iocunda superua[..]a dicta fuisse. veruʒ vt intelligatur entimema hoc non valere. aqua balnei odoreʒ sulfuris habet. ergo sulfurea. cum fulgur post percussioneʒ in loco percussionis odorem sulfuris excessiuum derelinquat. ꝙ tamen sulfure non participat: sed id euenit participatiōe spirituuʒ subtiliū igneorū naturā sulfuris sapiētiū. de quo ĩfra penultimo capitulo secundi.

Capitulum secundum de balneo calido simplicis aque.

De balneo itaqꝫ frigido sic expediti: qđ ex aqua calida fit aggrediamur dicētes primo ꝙ tale duplici reperitur differentia: aliud quideʒ humiduʒ aqueuʒ: vt in quo infantes balneantur: de q̊ in presentiarū. Aliud vero humidum aereuʒ qđ ⁊ nostri stuphaʒ humidaʒ vocauerunt: de quo post. Magna quideʒ apud antiquos nostros de his balneis obseruātia fuit vt persepe. velut adhuc est vltramontanoruʒ mos. ad ea etiam sanitatis gratia se conferunt: vt nonnulli se ex eis pinguefieri ceteri macrescere se putarint de quo post. Et postponentes quid tale sit cuʒ per se manifestū declaratione nō egeat: ad premissas areolas me cōuertaʒ: ex quibus aperte satis eius dignitates ⁊ nocumenta apparebūt si prius dixero ex parte sue intēsionis ⁊ remissionis ipsaʒ varietatē recipere: vt ꝙ aliud calidū nimis. qm̄ aliud tepidū. reliquū mediocre. ex q̈ diuersos in corpus humanum effectus inducit. sit itaqꝫ prima areola. ¶ Electio. ¶ Eligatur auteʒ cuius fabrica est antiqua: qm̄ in noua fit cemēti in aquā balnei dānosa impressio. Sit itaqꝫ mensuratum vt ingredienti proportionatum inueniatur magis caliduʒ minusqꝫ: vt corporis dispositio expostulat. Veruʒ apud nōnullos in tinna lignea fit ⁊ in domibus cōmuniter. cuius fabrica sit picea vel laricea longa ac lata ad corporis cōmoditateʒ. profunda vero vt vsqꝫ ad mentuʒ stare possit submersus homo. quare tertio regiminis acutoruʒ. Necesse est eniʒ huic officio locus coopertus ⁊ a fumo tutus: maxima aque plenitudo. ¶ Operationes. ¶ Est lauatiuuʒ mundificatiuū frigido magis: ex aqua pluuiali si haberi potest de qua supra. sordiciei cutꝭ pulueris ⁊ sudoris: quoniam ad interiora magis penetrat: abstersiuūqꝫ quoniā sua caliditate humiditates viscosas ⁊ congelatas in orificys pororuʒ ad sup̱ficieʒ mouet: ⁊ lauādo sic melius corpus mūdificat. Huius autē operatio mulieres pānos lauantes non latuit que experientia: ⁊ nō ratione aquā calidā magis mūdificare cōprehēderūt. Veruʒ balneuʒ hoc ⁊ si p̱ caliditatē accidētalē calefaciat. per essentiaʒ vero infrigidat ⁊ membra mollificat: precipue cum nimius fuerit vsus eius: vt in manibus barbitonsorum: quibus facies hominuʒ abluunt: manifeste cōprehendimus. vnde princeps tertia primi. quidaʒ ornate loquentes aqua natura in vltima eius frigiditate existit: licet calore accidentali calefiat: qui non permanet: sed tollitur ⁊ remanet operatio naturalis: propter quod illud qđ ex ea penetrauit in corpus est infrigidatio: ⁊ etiā quia aqua siue calida siue frigida est humida. ideo cuʒ multuʒ humectauerit: caloreʒ cōstringit innatuʒ: propter sui multam humiditateʒ: ⁊ extinguit ipsuʒ ⁊ infrigidabit: ⁊ per maxime cuʒ longa fuerit in eo mora ex qua vt ipsuʒ sic infrigidare per accidens accidit caloreʒ resoluēdo naturalē. Estqꝫ ĩpinguatiuuʒ cuʒ moderatuʒ fuerit: nutrimētuʒ ad membra trahens: ⁊ membrorum mollificatiuum ad eorumqꝫ extensioneʒ iuuans. caloris naturalis cuʒ tale fuerit cōfortatiuuʒ. Quibus inducitur nouiternatis balneum notabiliter conferre: sic moderatuʒ si cetera nō cōtradixerint. Nam cum mundificatione egeant cuʒ in loco ĩmundo steterint eo mundantur. cūqꝫ sit temperatum: q2 proportionatum: caloreʒ confortat naturalem: ad membra sua caliditate sic nutrimentum trahens: ea ingrossans ⁊ impinguans: cum quo membra sic robustiora redduntur. Quibus error apparet earuʒ mulierum que nouiter natos a balneatione abstinent vna vel duabus balneationibus contente. Principem audiant de regimine infantiuʒ. Ipse preterea in estate aqua suaui equali balneandus erit. Hyeme vero aqua que ad caliditatē trahat nō pungēteʒ. Et plerūqꝫ quidē est conueniens vt ipse bis ĩ die lauetur aut ter: ⁊ ordinate ad id quod magis sit tepidum mutetur si tempus fuerit estiuuʒ. In hyeme vero nō sit frigidior aqua que in caliditate temperata existit. Ipse quoqꝫ non lauetur nisi vsqꝫ quo corpus eius calefiat ⁊ rubere incipiat: postea extrahatur. Hoc auteʒ loco aquam cōmendauit non vinum: in quo quidaʒ curiosi se plura nouisse ostēdētes balneuʒ vini magis comēdant: sed locus est speculationis. Inducatur auteʒ ex his ⁊ prouectos sic pinguefieri posse: quā declarationem ad finē capituli in dubys reseruare decreui. quo in loco ⁊ ipsuʒ macrifacere posse ostēdetur: ⁊ plurima in eo mora resolutionem spirituum sincopim inducit. corpus laxat ⁊ superfluitates ad membra in quibus est debilitas leuiter descendere facit: ⁊ breuiter talē calorem resoluit naturalem. Sed quid dicemus de his qui in balneis naturalibus a crepusculo vsqꝫ ad nocteʒ absqꝫ lesione morātur: huius dissolutio ad secūduʒ libruʒ reseruatur. quo in loco aperietur: si ab hominibus in aqua dulci calida fieri posset. cum scriptū sit sincopim inducere. ¶ Membra capitis. ¶ Somnum facit humectando ⁊ humidos vapores ad caput mouendo replentur sic vie transitus spirituum ad membra. Item quia laxatur virtus ex eoqꝫ quieteʒ querit catharros maturat: non cōueniunt ĩ principio: sed post. considera. Et balneatio capitis cuʒ ea reumatismos sistit vt nōnulli dixerunt. vnde princeps de medicādis infantibus. Et est cuʒ eis accidit tussis ⁊ reumatismus: ⁊ in his quidem iam preceperunt quidaʒ vt multa aqua calida super caput ipsius proyciatur: oculos relaxādo debilitat: eosqꝫ possibiles ab extrĩsecis occurrentibus reddit: ⁊ cum ea faciei lotio in die semel facta: sicqꝫ continuata cutim crispat ⁊ indurat: que si frequentata esset in barbitonsores aiunt mollis redderetur. ¶ Membra pectoris. ¶ Superflue caliduʒ ⁊ in eo lōga mora cor debilitat. sincopiʒ inducit vt actū. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Appetitū deycit. nauseam cōmouet ⁊ quietos hūores mouet: eos ad putrefactiōeʒ preparat: eosqꝫ ad receptacula mēbrorum debiliū descēdere facit: ⁊ sic ĩ eis apostemata occlta ĩducit: ⁊ ĩ sup̱ficie ⁊ ĩ iūcturis dolorē: propter quod pr̄iceps. zz. terty. de preseruatiōe a podagra. Et minorēt in balneationibus suis: quoniaʒ ipse liquefaciūt humores: ⁊ faciūt eos currere ad iūcturas. ¶ Membra iuncturarum. ¶ Iuncturas laxat et debilitat: ⁊ precipue vsus eius. qua ex re abstineant qui

latarũ ⁊ debiliũ sũt iũcturarũ.ne sic podagraz incur-
rant.verũ a Rainaldo viro quippe diuino in regimine
sanitatis.lotio colũnarum pedũ ad visus cõseruationẽ
auditus ⁊ memorie.frequentata laudatur cũ aqua mo
derate caliditatis facta sero ante lecti introitũ die q̃.s.
nõ cenatur.Uerba vero tãti viri sane intelligenda sunt
si cetera cõsentiãt in quibus disputatio habenda est vt
actũ.diuertũtur autẽ sic a capite vapores ⁊ humores.
quare membra illa puriora reddũtur. ¶ Uulnera ⁊ vl-
cera. ¶ Ulceribus ⁊ vulneribus ⁊ apostematibus nocet.
Princeps.Et custodire se debet a balneo qui solutionẽ
habet ⁊ apostemata.Et causa iã dicta est.quoniam hu-
mores dissoluit ⁊ eos i motu ponit qui ad membra sic
debilitata fluũt. ¶ Febres. ¶ An i febribus cõueniat
dicetur in dubio. ¶ Hore ingressus ⁊ egressus ⁊ more.
¶ De his i canonibus statim. ¶ Quibus cõuenit. ¶ Cõ
sueuerũt dubitare an corpori cõueniat temperato tem-
perate recto. Nam cum balneum inuẽtum sit ad corpo-
ris mũdiciẽ.lotionẽ faciẽdã ad superfluitates resoluẽ
das ⁊ expellẽdas quas expellere itẽdimus:quia viscera
quãdoqꝫ mollificare ⁊ stercora:ad retinẽdas quas reti-
nere intẽdimus:⁊ sudorẽ prouocãdo:quoniã sic stipti
catur vẽter:ad corporis fatigati refectionẽ ⁊ ad eiusmo
di que temperato corpori nõ sũt necessaria: videtur sic
ei nõ competere.quoniam ⁊ hec omnia suo exercitio et
temperato regimine perficiũtur.Et per id quod dictũ
est de temperato corpore dubitari poterit de eo.qd cũ
bone sit complexiõis ac compositiõis ac recti regiminis.
si i regimine sanitatis balneo idiget.Dicamus itaqꝫ cũ
principe.huic autem homini i cuius regimine noster cõ
sistit sermo balneatio resolutionẽ faciẽs nõ est necessa-
ria.quoniã corpus ipsius est mũdũ. Secũdo q ei bal-
neatio nõ disconuenit:vt a sordicie sudoris ac pulueris
corpus mũdetur:que secũdo homini ineuitabiliter qua
si occurrũt.Sanguineo vero sic magis necessarium est
cũ multũ sudet ⁊ sudore fetido oleat. Nam princeps.
Eorum sudor odoris ẽ hircini. Balneum autem eis di-
rectus competere videtur qui ob exercitij dimissionẽ
aut ob multã refectionẽ multas multiplicãt superflui-
tates:que i cutaneis regionibus aggregãtur:aut quoniã
plurimo sudore sudẽt. Qua ex re ⁊ si corpus robustum
fuerit rectiqꝫ regiminis:vt si superfluitates nõ multipli
cet aut non sudet:a balneo vacare consulo:sed quis ille.
Addoqꝫ preterea q seni magis cõuenit q̃ iuueni: ⁊ hoc
est qd magnus cõmẽtator dixit.Competit seni nõ iuue-
ni.comparatione vnius ad alium itelligẽs.Senes autẽ
ob virtutis debilitatẽ:plures multiplicãt superfluita-
tes:quas sic resoluere aut a se expellere nequeũt:⁊ mul-
tiplicatas nitrosas dulcedine aque cõtemperant. Estqꝫ
balneũ hoc temperatum nõ resoluẽs:temperato corpo
ri ex causis dictis cõferẽs pueris vt actum. Juuenibus
nõ ita debite rectis ac senibus magis:que omnia sic mo
derãda sũt ispecta virtute figura tempore:⁊ tu cõsidera.
¶ Regimẽ. ¶ Diuersificatur autẽ ex pte tẽporis:ex p-
te qualitatis eius:ex parte ingrediẽtis:⁊ quarto ex parte
more.sm quas diuersitates diuersos iducit effectus: ex
parte quidẽ tẽporis:quoniã i estate tẽpore fiat cõgruo.i
tẽpore parui estus gratia exempli.in hora vna ante ter-
tias.tempore vero hyemali per horam post eas: ⁊ ante
cibi assumptionẽ hora vna ⁊ media. Qualitas vero ex
postea attendatur:vt sit calidũ magis minusqꝫ:vt que
queritur vtilitas expostulat.Et quia i temperato solũ
queritur lotio vel mundificatio temperatum sit:non re
solutionem aut sudoris prouocationẽ faciẽs. In quo ve
ro resolutio superfluitatũ queritur calidius:sicqꝫ de ce
teris figura complexiõe virtute:alijsqꝫ naturalibus sem
per diligẽter inspectis.Ex parte quidẽ ingrediẽtis vt pri
us prime digestionis supfluitates emiserit.absolutusqꝫ
ab his accidẽtibus impediẽtibus:de quibus in pcedẽti
capitulo actum.Or si tempatus fuerit eget ipso cũ sub
tili caliditate ⁊ humiditate tẽperata. Neqꝫ sit ingrediẽs
exercitatus prius:sz quietatus.Et calide complexionis
ingrediẽs õ opilatiõe hesitãs.oximel bibat cũ i balneo
erit.Si frigide:rem calidã sumat vt diapiperon ⁊ hm.
Ingrediaturqꝫ vẽtre vacuo.vnde princeps.Sed qui sa
nitatẽ tãtũ vult cõseruare:balneũ ingredi debz postqꝫ
digestum ẽ qd ẽ in stomaco ⁊ epate.Dixit tãtũ propter
eos qui ex eo impinguari cupiũt.Et balneãdus si timet
in eo colere motũ ante balnei ingressũ rẽ sumat cole
rã reprimẽs acerbam vel acetosã:vt granata ⁊ hm:ga
panem in eis infusũ. Nullo autẽ modo in balneo aut
eius exitu rẽ bibat frigidã:caliditatẽ enĩ balnei vie
trãsitus ad membra principalia aperte sunt.quare frigi
ditas non tardabit:quin ad membrorum principalium
corpora procedat:⁊ ipsorũ corrumpat virtutem.Consi
militerqꝫ ab omni re vehementer calida se custodiat:ab
aqua precipue.quoniã si eã sumpserit:timẽdũ erit ne
cito ad mẽbra perueniat principalia. Littera principis
cõmuniter habita addit ad ethicam ⁊ ptisim. Et aiunt
quidam litterã veriorẽ esse ad ydropem.verum non
est negandũ q si ad ydropẽ timpanitẽ qd ⁊ ad ethicã
⁊ ptisim:quia ad consumptionẽ pducere sic potest:etiã
ledendo pulmonem debilitatur virtus eius expulsiua.
quare per congregationem multarum superfluitatum
non regulatarum sanies inde generabitur.sicqꝫ littera
prima stabit:⁊ tu considera. Mora autẽ in temperato
parua eẽ dz quousqꝫ videlicet membra rubere incipiẽt
⁊ vsqꝫ ad principiũ resolutionis exclusiue.hicqꝫ canon.
in ceteris operantes edoceat.Exiẽs vero hyemis tem-
pore bene pãnis coopertus sit:ne frigiditate ledat. Ca-
put sit coopertũ etiã estatis tempore.q si caput in bal
neo tectum sustinere non poterit:extra bene munitum
teneat ne ex frigore aeris aliquo ledatur modo.quocir
ca Ypo.textu cõmenti.5z.Et cauendũ ne articuli ⁊ ca-
put ⁊ neqꝫ quicq̃ totius corporis frigescat. Residuum
obseruandorũ canonum in secundo queratur libro.
¶ Et premissis satisfaciens hesitabitur an febricitãtibus
balneũ hoc conferat.sicqꝫ ad salutẽ accedit.quibus di-
sconuenit.quo in loco cũ de eius iuuamentis dicturi su
mus aperietur si balneũ impinguat.si macrefacit.si pu
tridã tollit.si ethicã.quibus aut altera tantum nostra
illustris Marchionissa q̃ maxime vexatur. ¶ Solutio
questiõis mote. Magna quippe fuit apud antiquos no
stros de balneis aereis humidis obseruantia: vt actũ
illustris mi domine:q̃ ad vsqꝫ ad nostrã etatẽ in vltra
montanis colitur:a grecis venerat:quã arabes diligũt:
⁊ modo latini negligunt sic solita cõsuetudine in presen-
tiarũ non potente. Addo preterea:quoniã lupanaria
facta sunt.Et vt hominibus balneũ sic aereũ ad sani-
tatis regimẽ accõmodarent diligentiã non mediocrẽ
curam studiumqꝫ veteres nostri apposuere:de quo ifra
suo loco.Et ne sermo noster trahatur in lõgũ:ad ea per
cõclusiones venio que õ his rebus a me cõcepta fuere.
¶ Accipiendumqꝫ primo balneum hoc moderatũ mo
derateqꝫ sumptum: ⁊ in effimeris ac ethicis magnifice
conferre:qd ⁊ in acutis senẽ nostrũ Ypo.comendare
sic videtur.iuuantius est in periplemonia q̃ in acutis
balneũ sic comparatiuum exprimens suum presuppo-
nens positiuum.Estqꝫ sententia hec omnium illustrum
medicorum.nam sic poros aperit: malamqꝫ remouet

in febre cõplexionez.infrigidat enim ⁊ humectat ⁊ hu/
midi radicalis consumptionem prohibet.similiaq; agit
in febribus iuuantia vt infra statim. Solus autem phi/
lippus medicus hic obdormiuit:⁊ in ethicis ⁊ in effime/
ris conferre negans:vt dux medicorum terapentice de/
cimo.Et de ingenio de effimeris loqués octauo inquit.
Ducere quidem ad balnea oportet in declinatione pri/
mi paroxisimi.vnde princeps quarto cañ.i effimeris bal/
neum concedit cum earũ paroxismus consumitur. Bal
neum hoc quidem cutim rarificat.spiritus cõtemperat
ac fortificat ipsos reddens aptos ad expulsionem spiri/
tus capinosi:⁊ cũ hoc humoralẽ materiam non concitat
cuz non sit parata:vt his in quibus contingit putrescere
in quibus est verendum:neq; balnei aqua opilantur po/
ri:veruz potius deopilantur.tum propter calidũz cuius
est aperire.tum etiam propter spiritus qui intrant pori/
ficantes ⁊ viaz sibi faciẽtes:⁊ qd extraneuz ẽ spiritus ad
extra propellũt.Prohibetur autẽ balneũ tale vt actum
vbi de putredine est timere:⁊ his qui ex opilatõe effime
ram incurrerunt.propterea ꝙ balneatio febrez generat
putridaz in his qui ex nauseatiua satietate ab ea capti
fuerunt ⁊ a bubone.Et dux subdit:qui febriunt ex furo/
re tristitia vigilia ⁊ sollicitudine:neq; balneis indigent:
neq; fricationibus multis.Et ethicaz amplexantes dica
mus ꝙ solo Philippo excepto qui inexperiẽtia forte de
ceptus fuit.quoniã balneum hoc debite nõ administra
uit.omnes illustres medici hanc sententiam pronuncia
uerunt in ethica febrili ac senectutis balneum hoc ma/
gnifice conferre:vt ⁊ a pluribus necessarium sine quo eẽ
iudicetur.Hoc sensit dux suo de marasmo decimo ac se/
cundo terapentice.⁊ princeps quarto cañ.Neq; aliabas
Serapio Rasis ceteriq; illustres medici in alienaz sen/
tentiam se converterunt.Balneum quoq; hoc vere pre
alys ethicis competit.cum temperet eorum caliditatez
febrilem:⁊ humectet maxime preparãs cibum ad distri
butionem per corpus:neq; timendus est hic materie flu
xus sicut in alys ad loca:⁊ aqua sui oppositione febri cõ/
trariatur:⁊ cum reliquis iuuamentis non parum cõfert
etiam nedum ethicis:sed extenuatis omnibus.terapen
tice septimo.Debet enim propter aduersantes balneuz
hoc non euacuatiuum non resolutiuum esse: vt quarto
aphorismorum:sed repletiuum ⁊ humectatiuum quale
est aque dulcis eucrate ⁊ mensurate calore ⁊ frigiditate.
Modum autem balneationis hic silentio pretereo.quo
niam sic scribendo nimiuz a proposito deuiare viderer.
Sufficit eniz sic iuuamẽtũ eius in ethicis conscripsisse:
⁊ qui eum pulchre ac diffuse legere cupit.legat in duce ⁊
principe locis nunc paulo ante preallegatis.Uerum cõ/
parando has febres dicendum ꝙ in aere balnei effime/
rantes maiorem moram contrahere debent:⁊ minorez
in aqua.Ethici vero econtra.hos autem prius in aqua
calida se balneare oportet.deinde i frigida:vt pori aper
ti constringantur:⁊ humidum aqueum in eis contentuz
retineatur.Hec autem operatio non nisi experti ⁊ pru/
dentis medici esse debet:qui virtutem ⁊ ceteras natura
les res ⁊ circũstantias bene prius conspiciat atq; rimet̃.
¶ Et de his sic expeditus: ad putridam me conuerto:
asserens balneum febrientibus febre putrida balneari
consuetis vel eum diligentibus:in eius videlicet decli
natione nullo existente apostemate aut alia re sic impe/
diente q̃ potenter conferre. Utq; res hec auctoritate
digna fiat hos i testes medicine principes adduco.Dux
medicorum terapentice decimo.Balneãdos in balneis
⁊ rarefactis vt farmatys:vel aquam frigidam vel vinũ
bibere cum viderimus cognitionem eorum que digerũ
tur.Et princeps quarto cañ.fen prima illud hac cõcedit
hora.Non est malum fortassis vt administretur balneũ
⁊ potus vini subtilis mixti.Dixit fortassis:quia oportet
balneandorum consuetudinem ⁊ amorem ad ipsum cõ
siderare.nam balneare amantibus non nocet etiam si
bis in die precipitur:vt Ypo.tertio de regimine acutorũ
⁊ de cura tertiane.Balneũ vero oportet ne approximẽt
nisi post digestionem:⁊ apud declinationem ẽ ipsuz me/
lior curatio ipsis ⁊ proprie consuetis.Et de flegmatica ⁊
quando declinat egritudo:non est tunc introitus balnei
ante cibum malus. Auerroys colliget septimo.Et scias
ꝙ balneum in declinatiõe febris collaudatur:quoniam
superfluitates febriles euacuantur.Balneum quidem
hoc tempore administratum angustiam pororum ape/
rit:⁊ materiam eo euacuandam euacuat.Euacuat enim
totum corpus mediante cute:similiter humectat sui aq̃:
⁊ calorem non naturalem contemperat. Dictumq; ẽ in
declinatione: quoniam alys in temporibus suspectum
est.Sed considera principis dictuz de quartana inquit.
Et de illis quibus fit iuuamentuz est sessio in aqua cali/
da dulci ante cibuz omni die.Et.balneatio q̃ humectat
⁊ non facit sudare neq; excitat caliditatez:ꝙ loquitur in
principio.Cui cõtrariare videtur Aliabas tertio practi/
ce dicens. Nec vero omnino vti oportet hec in febre:
quia in quartana balneũ nisi cuz status eius aduenerit:
declinatioq; ceperit calefactiuuz.tale autez ⁊ in quarta
na competit materia existente indigesta:cuz frigida sit
⁊ sicca:⁊ non parata vt alie p balneuz cõcitari ⁊ effundi.
Reliquũ humoruz ɔcitatiuuz euacuatiuuz resolutiuũ:
⁊ hoc aliabas voluit non cõpetere. ¶ Et apud dicta hic
alia ponatur ɔclusio.ꝙ si febris illustris Marchionisse
quã flegmaticaz enũciant medici in declinatiõe fuerit.
attentis paucitate suoruz humoruz suo bono ex regimi/
ne habita:suaq; vehementi corporis siccitate: ex febre
aut ex medicinis exiccantibus datis.balneuz aque dul/
cis temperatuz humectans ⁊ temperate calefaciens est
sibi hoc tempore maxime conueniẽs:quã sic ex habitis
auctorizataz relinquo:ꝙ si cuz putrida ethica aut sene/
ctutis aut febrilis coniungeretur: eo magis competere
arbitror.Conciliatoris autez nostri semper venerandaz
sentẽtiaz hic in mediuz adducã.Extimat arabes grecos
vltramontanosq; ex vsu balnei ɔsuetudine,ac in balneis
amore plus latinis iuuari debere:⁊ ex eis minus noceri.
Et cuz latini his duobus careant ⁊ in negligentiaz dedu
xerint:sintq; maxime gulosi facti ⁊ in luxuria viuentes:
cibosq; omni cuz delectatione preparantes.sic eoruz hu
mores ad fluxuz ⁊ putrefactionez paratiores habere pu
tauit.propter quod balnea concitari in apostemata ⁊ pu
trefactionez sic deuenire faciliter hesitauit:quãobrez in
quit.Et ideo timeo non soluz in febriuz declinatione:sz
etiaz post earuz cessationez non longe in balneuz ipsos
adducere:⁊ rariusq; inueni sic in putridis ex balneo effe
ctum consequi laudabilez. Natura enim humana nunc
reddita ẽ magis q̃ prius delicata.Eteniz antiquitas cõ/
tenta erat glandiuz ⁊ castanearuz comestione: vt alimẽ
torum secundo.quare antiqui in balneo audaciores fue
re etiam attenta consuetudine ⁊ amore.Consideret mo
do lector si in domina nostra hec sunt que a balneatiõe
impediunt.Et in hoc terminatur dubiy nostri dissolutio
ad rem propriam. ¶ Sed per accessoria dicamus ꝙ cõ/
ciliator inter senem aliabatem ⁊ principem nunc paulo
ante scripta ad ea que de impinguatione ⁊ macrefactiõe
expectamus nobis magnum erit fundamentum. Neq;
de balneo que narrata fuere:non mediocre prestabunt
auxilium. ¶ Est aũt ex causis fortioribus maciei sicci/

tas cōplexionis meseraicarū ⁊ aeris. Naz meseraice cū
siccantur nutrimētuz non recipiunt: sicq̧ siccitas ⁊ ma
cies augētur. quamobrē balneuz humectatiuuz nō exic/
catiuuz neq̧ resolutiuuz ex causis q̄ scripte sunt: ei q im/
pinguari voluerit. cuz ex his causis macies processerit:
nō mediocriter ad impinguationē accedet. Et dictum ē
ex causis his: quoniaz plurime sunt maciei cause alie vt
priuatio pinguedinis: cibi vsus eius subtiliantis. quare
nō generatur in corpore sanguis plurimus: aut quia nō
bonus: aut propter debilitatē virtutis in cibo opantis:
aut digestiue: aut attractiue propter corruptionem com/
plexiōis cuz plurimuz ē frigiduz: aut propter quietē plu
rimaz: cuz qua sopitur virtus proprie: quando fit post ex
ercitia consueta: quoruz auxilio natura cibuz attrahere
consueuit. Cuz itaq̧ illa dimittātur nō attrahit: aut quo
niaz generatur sanguis nimis colericus: aut q2 splē ma/
gnificatur epar cōprimēs. quare debilitatur epar: ⁊ splē
plus de sanguine attrahit. Debilitatur quidē contrarie/
tate complexionis splenis ad eaz q̄ epatis: aut quoniam
vermiuz copia vexatur corpus: aut in poris opilatio: aut
frigore: aut ab humoribus facta. quare non penetrat nu
trimētuz: aut propter stricturaz ⁊ ligaturaz diploidum:
⁊ hꝯ: que causa sunt opilationis poroꝛuz ⁊ viaruz transi/
tus cibi. Aut propter multitudinē resolutionis p exerci
tiuz: aut p balneuz: aut p fortes ⁊ continuatas fricatio/
nes factaz: ⁊ ē hec vna ex causis iuuans ad macrefacien
duz pinguē: ⁊ tu considera. Sic eniz non figitur qd̄ d nu/
trimēto attrahitur ad mēbra. Et passiones quidē animi
sunt ex his que multuz extenuāt. propterea dicebat do/
minus. Spiritus tristis exiccat ossa. Et vnaqueq̧ haruz
causarum suo cognoscitur signo. Has autē causas sic ap
posui: vt tue satisfacerē voluntati. veruz te cupiduz scio
vt in his ⁊ cura procederē: sz hoc in loco ea prosequi eēt
nimis magna deuiatio ab eo qd̄ proposuimus: ⁊ nostri li
belli magis denigratio foret q̧ laus. Sufficiat tibi d re
bus his suo tēpor ⁊ loco me scripturū. Pater itaq̧ equo
animo mi illu. domine si de balneo tantuz locutus ero.
vnde princeps quarti septima. Et melius qdē balneū ē
illud qd̄ ē post digestionē primaz: ⁊ cuz iaz descēderit ci/
bus. lz comedere cibuz post egressionē a balneo absq̧ su
perfluitate ē d causis impinguatiōis. Et balneuz qdē ē
bonuz impinguatiuuz pluribus hominibus: ⁊ proprie il/
lis qui sunt in dispositione q̄ ē sicut arefactio: ⁊ oportet
vt sit balneuz post primaz digestionē. s. quādo descēdit
cibus a stomaco nisi in rebus eisdē: ⁊ calefactis quidē ē
adeo congruuz factuz ex lacte de quo extractuz ē buti/
ruz: nō facto acetoso d quo post primi secunda. Et cum
ipsuz ingrediūtur ilico post saturitatē: ⁊ ipinguat ppte
rea q materiaz ad exterioꝛa corporis trahat. verum ta/
mē opilationes efficit: propterea q sui causa a stomaco
⁊ ab epate nutrimētuz ad mēbra trahitur non coctum.
Et quarti septima. Et balneū post cibuz ē vehemēter at
trahēs nutrimētuz ad corpus impinguatiuū. verū vtēs
eo exponitur opilationi accidēti in epate suo: ⁊ proprie
cuz cibus eius ē cibus eoruz qui sunt impinguandi: ⁊ pp
id multiplicatur in omni qui querit hoc: ⁊ illi sunt aptio
res ad hoc vt i eis multiplicētur opilatiōes ⁊ lapis: quo/
ruz vene in creatione sunt stricte: ⁊ non sunt omnes ita.
Et hic speculator iter principis verba contrarietatē ap/
parētē consideret: ⁊ Ypo. re. acu. tertio. Sed neq̧ balne/
anduz parua tēporis mora post acceptum ius vl' queq̧
potuz. Et ego quidē non paruz admiratus sum cum de
balneo in cōciliatore nostro legerim: q eaz apparētē cō
trarietatē non excusserit: ⁊ silētio ptransiuerit: neq̧ mi/
hi conciliationē facilē: sz grauē constituo: ⁊ paucis clau/
dens id scribo: suo in codice non raro alienam posuisse
sniam: cui ⁊ ipse non assentit. quare primi secunda. capi/
tulo. quidaz oꝛnate loquētiuz. locutus ē ea in parte. alie
naz opinionē. quarti septima subscripsit propriaz. cuius
signum quoniam dixit. Et melius quidē balneum ⁊c̄.
Non eniz apparet ratio quomodo cibus sic indigestus
ad mēbra tractus ab epate non alteratus: in nutrimen/
tuz mēbroꝛum conueniēs cedere possit: cuz difficillimū
epati sit cibi indigesti malitiam corrigere. Nam cuz in/
greditur balneuz ieiuno stomaco trahitur ad mēbra nu
trimētum: qd̄ post venas epatis ⁊ in epate inuenitur sic
mēbroꝛum attractiua concurrēte: cum virtus illud ma
gis diligat q̧ indigestum. Et hoc in loco hec pauca suffi/
ciant: ⁊ ypocratis dicta ēt infirmis intelligēda sunt. con/
sidera. ¶ Agēdum enim ex postea ē vt quomodo balne
um pinguē macrefiat. Ingt pnceps pmi tertia ⁊ frequē
ter balneetur anteq̧ comedat. propter quod audiatur
qd̄ ⁊ ipse alibi scribit in eadē. Et tu quidē iam sciuisti ex
eo q pcessit q balneum ē calefaciēs ⁊ infrigidans hu
mectans ⁊ exiccans. vnde primi tertia. Qui vult resolu/
tionē ⁊ macrefieri: balneandus ē dum ē famelicus: ⁊ ibi/
multum moretur: vt dicere voluerit: vt balneum tale in
grediatur qd̄ vehemēter exiccat ⁊ macrefacere facit ⁊
debilitat: ⁊ quarti septima. Et ē mioratio cibi ⁊ post bal/
neum ⁊ exercitiuz vehemēs: ⁊ alibi. Et oportet vt sit eo/
rum balneatio in ieiuno: ⁊ sit aqua sudare faciens: non
aquosa humectans: ⁊ si fuerit aquosa resolutiua sit assi/
duatio in ea: vt nō accidat ex ea attractio supflua absq̧
resolutione. Deinde non festinet ad comedēdum super
ipsam: imo expectet ⁊ dormiat ipsam: aut moueatur ⁊ ex
ercitetur: deinde quiescat: post comedat rem debilē. ⁊ si/
militer sit fricatio eius resolutiua continua. Hec autez
dicta eē intelligantur de balneo aque simplicis. ¶ Re
liquum ē vt scribamus quid de balneis naturalibus di/
cēdum sit. qd̄ magno cum desiderio dominationē tuaz
expectare sentio. Accipiēdum itaq̧ balnea naturalia in
diuersis corporum dispositionibus vario modo opari
quo videlicet ad macrefacere ⁊ impinguare. propter qd̄
vt clarior ⁊ expeditior doctrina de his habeatur. his cō/
clusionibus rem ipsam sic claudam. ¶ Prima: corpora
munda ex vsu balnei naturalis macrefiunt. patz conclu
sio quoniam sic eorum caro ⁊ mēbra resoluuntur ⁊ exic
cantur: virtusq̧ eoruz debilitatur ⁊c̄. ¶ Secunda cor/
pora imūda flegmate repleta ex vsu eius moderato im
pinguari consueuerunt. patz conclusio quoniaz sic reso/
luto flegmate virtutē opprimēte quo prohibebatur ge/
neratio boni sanguinis virtus mēbroꝛum ⁊ totius forti
ficata: in nutrimētuz bonuz faciēduz sit potētior reddi
tur. quar pinguescunt mēbra. Veruz in primis diebus
accidit toti macrefactio: quoniaz nō fit resolutio humo
ris peccātis absq̧ resolutione boni: sz in postremis pin
guescit corpus vnde accidit vt in his qui ex nimio fluxu
arescūt: deinde pinguefiunt sic fortificata virtute p eua
cuationē maloruz humoruz virtutē prius opprimētiuz.
Quibus infero dominationē tuā ex vsu taliū magis pin
guefieri debere. quāobrē in casu nostro balneū aq̄ sim/
plicis dictuz plus comēdo. Et hec ē causa quare quidaz
in coitu pinguescūt: ⁊ quidā macrescūt. ¶ Tertia: corpo
ra colerica ⁊ vniuersaliter q̄cūq̧ faciliter resolubilia ex
vsu balnei talis macrefieri putādū ē. Nā in his ex forti
resolutiōe ⁊ exiccatiōe balnei nimiū resoluunt ⁊ exiccā
tur vt extra terminos ducātur. Quid aūt d medys ⁊ ce
teris dicēduz sit. ex habitis satis aptū eē vr speculāti. q̄

omnia intelligēda sunt virtute tolerāte:ceterisq3 natu/
ralibus rebus.Et balneo hic finē imponēs hoc vltimu3
principis addo.S3 qui sanitatē tantu3 vult conseruare:
balneu3 ingredi d3 postq3 digestu3 ē quod in stomaco ꝛ
epate est:quod ex senis nostri acutoru3 regimine assum
ptum est.

Capitulum tertium de balneo vini simplicis.

BAlneum quide3 tale vi
ni etate suaq3 vinositate differētias in se
recipit:vt ex eis in corpus varios produ/
cat effectus.Na3 cu3 vinu3 nouū qđ vni⁹
anni tātu3 ē calidu3 ꝛ humidū scribatur.
vetus vero:qđ tēp⁹ hoc excesserit calidū
ꝛ siccu3 accidit.ex vno humectari:reliquo vero exiccari
vtrisq3 calefaciētibus.Est equidē aque potētius:etia3 si
paria cetera obseruata fuerint:cu3 plus đ forma hēat ꝛ
penes ei⁹ multitudinē rei potētia attēditur.Neq3 sic vt
aqueu3 in vsu3 venit:cu3 mitius.Qua ex re in regimine
sanitatis sic vt aqueu3 non accedit.

⁋ Veru3 quidā curiosi nimis id asserūt in nouiter natis
ad sanitatis regimē accedere:p̄cipiētes sic natos ilico in
balneo tpato vini nigri lauari:existimātes stipticitate vi
ni mēbra in exitu ex vehemēti motu laxata:magis q̄3 ex
aqueo cōfortari.Et cu3 ad aerē deuenerint insuetu3:eo
tristati ob quā rē plorant:calido vini sic iuuari magis.

⁋ Verūtamē locu3 negatiue arguēdo in dictis medi/
coru3 non paruifaciā in rebus p̄cipue de quibus diligen
ter scripserūt processeritq3 in subsequētes oēs vsus eoꝝ
que dixerunt.Non vereor eoru3 opinionē sic arguendo
detestare.Et si cetera seruētur paria ex parte gradus ca
liditatis ꝛ quātitatis balneu3 vini multo plus resoluet
ꝛ ad interiora penetrabit.quare iam nouiter natus cum
sit ex motu resolutus:spiritus resolubiles habēs ab eo
sic debilitatur:ꝛ via resolutionis infrigidabitur:ꝛ debi/
litatu3 caput virtutis motiue primu3 organu3 a vapori/
bus vini sic ledetur magis.⁋ Amplius in mēbris post
balnei exitu3 caliditas disproportionata relinquetur q̄
a virtute vini veniet:ꝛ longiori durabit tēpore:natūq3
alterabit:sicq3 cutis rarior remanebit.quare p̄parabit
eu3 p occurrētia aeris extrinseci ad facilius pati.⁋ Itē
nouiter nati humectari indigēt ꝛ nō exiccari qđ ex vino
cōtingere magis videtur.Balneu3 autē aqueu3 tēpera
tu3 mitioris ac moderate magis caliditatis existit:post
cuius exitu3 frigiditate aque ad natura3 suā paulati3 de
ducte:pori cutis condēsantur.quare aeri sic magis resi/
stēs fit.sicq3 calor vnitur magis ac fortificat̄.Cessat va/
poru3 calidoru3 eleuatio ac calefactio:quibus caput ce/
teraq3 mēbra ex balneo vini ledebātur:ꝛ caliditate sic
mitiori cōfortatur calor magis:ꝛ aqua calida magis ab/
stergit ꝛ mundificat.locus speculationis ē.⁋ Et vt actū
quia in vsu3 regiminis sanitatis nō venit vt ꝓ ex aqua:
de eo aliq̄ hic mēorabo vtilia breuib⁹ ptrāsiēs ī areolis
vt in ceteris nō prosequēs.Comēdatur in palisi ꝛ in ner
uoru3 passionibus ī dispōnib⁹ iuncturaru3.Et opatoris
est moderare vini etatē potētiamq3 secūdū dispositiōis
exigētia3.Et quida3 curiosi medici ia3 in vsum deduxe/
runt in principibus ꝛ magnatibus ꝛ in quibus iuncture
laxe sunt:vt semp mane ꝛ sero ante mēse ītroitu3 man⁹
suas vino lauēt.quoru3 sniā3 non dāno.Nā ꝛ si vinū in/
terius assumptu3 neruos ꝛ iuncturas ledere scribatur.
Id tamē exterius applicatu3 iuuare dicitur.Et eligibili
us est nigru3 stipticu3 q̄3 albu3.veru3 ablutio cum albo
iam in vsu3 venit.quoniā defedatio ex nigro veniēs ac/
cusatur.Quāobrē in vino albo infusa stent prius odori/
fera:que iuncturas ꝛ neruos cōfortant:vt saluia acorus
rosa ꝛ hꝫ:q̄ variari habēt tēporis constitutione varia:ac
cōplexione ꝛ cōpositiōe huiusmodiq3 petētibus.De bal
neo aūt vinoso a nobis tātu3 eē scriptum.

Capitulu3 quartum De balneo oleagineo.

NEq3 in regimine sanita
tis olei balneū acceder̄ vsq3 modo legim⁹
sed ad recupanda3 sanitatē expti sumus
Qua ex re vt locus eius ieiunus nō trāse/
at ꝛ infructuosus:de eo q̄da3 scribam lau
de ꝛ experiētia digna.Mirabiliter ꝯfert
in spasmo ex pūctura vel vuluere facto:si mēbru3 dolo/
rosu3 in eo multu3 calido ponatur:calorē cōfortādo na/
turalē:ꝛ materiā ledētē resoluēdo.Eodēq3 modo in do/
loribus iuncturarum confert.etiam oleu3 tēperate cali/
ditatis cu3 quiete mēbri cōfert etiā materiebus entib⁹
pmixtis:ꝛ oleu3 ro.in his p̄cipue cū a cā calida venerit
obtinere videtur principatu3.⁋ Confert ꝛ valde in coli
ca ex retētione fecum facta:ꝛ ex vētositate si cum eo ad
mixta fuerit vētositatē resoluētia.Iuuat ad lapidis exi
tum ꝛ precipue renu3.vnde Auic.de eo secūda primi.19.
capitulo.Semicupiū ingredi plenū tali:quale oleu3 est.
Confert laxitudinē habētibus:ꝛ febres patiētibus lon/
gas frigidas:ꝛ eis qui cu3 febribus dolores habēt neruo
rum ꝛ articuloru3:ꝛ habētibus spasmu3 ꝛ cu3eç ꝛ vrine
retētionē.Et oportet vt oleū extra balneū sit calefactū.
Or si vulpes in eo cocta fuerit aut dabaon:ꝛ exponitur
tassus:ꝛ factu3 fuerit queādmodu3 nominabimus:erit
melius qđ eē pōt dolorē habētibus iuncturaru3 ꝛ poda
grā.⁋ Et finē de eo faciā.si duo narrabo que meis acci
derunt in diebus.Albertus a sale miles ferrariēsis cum
calculosus foret:ꝛ pluribus in horis a calculo vexaret̄:
meo cōsilio balneū olei tēperatu3 ingressus sic vys mol
lificatis ꝛ calore naturali confortato ilico a dolore ꝛ cal
culo euasit.Ambrosius miles pēsaurinus cu3 lapidem
grādē in medio virge magno cu3 dolore teneret:me cō/
sulēte virga sic in balneo olei tenta:ꝛ via mollificata spa
cio quatuor horarū exiuit.Nā de incisione virge apud
medicos suos spe destitutos mētio fiebat.Et hec sic ra/
ptim de balneo olei scripta sufficiant.

Capitulum quintu3 De balneo lacteo.

CUm lac cōplexione fri
gidu3 sit ꝛ humidū natureq3 humane ip̄a
aqua magis amicū arbitror ex eo balneū
calidu3 quo saltē humectationē fieri q̄ri
mus ꝛ caloris confortationē ꝛ nō resolu
tionem:vt in tabefactis cuiusmodi sunt
ethici febrientes:ethiciq3 senectutis ꝛ hꝫ.ex alia causa
vt tristitia consumpti:longe plus balneo aque conferre.
Magnifice etiam iuuabit hos qui longo ex itinere ꝛ for
ti exercitio exiccati:hisq3 qui nimio calore arefacti sunt
quibus suauis infrigidatio ē necessaria:ꝛ quasi connatu
ralis.vnde primi septima princeps.Et calefactis quide3
est adeo congruu3 factum ex lacte de quo extractum ē
butir̄:nō facto acetoso:qđ ꝛ de ethicis ītelligi pōt.Verū
q2 đ lacte copiā tātā sic nō hēmus nutu volūtatis.hinc đ
ei⁹ cōmemoratōe sup̄ficial'r fortassis medici locuti fuer̄.
quos ꝛ ego seq̄ns:volo tm̄ đ eo a me dictū eē.poterit.n.ī

dagator ex habitis duꝫ voluerit ad vlteriora se trāsferr̄.

Capitulū sextum De balneo aereo humido.

Balnei humidi aerei cura atqꝫ diligētia apud veteres tanta fuit: vt intuendaꝫ mortalium sanitatē in eāqꝫ recuperandam: illud magno cum opere fabricauerint. Et effectuūꝫ suorum varietatem considerantes: non minus in dandis preceptis eorum studium fuit que ex parte qualitatis eius corporuꝫ. temporis. regionis. ingressus. egressus ⁊ more: eos obseruare colereqꝫ deceat. Et ita eius iuuamēta ac nocumēta suis in codicibus reserarūt. in quibꝰ conueniat: quibusqꝫ prima balnei cōditio discōueniat vt apte satis eius vtilitas necessaria cōprehēdat̄. ¶ Et fabricā ac eiꝰ formā p̄mū amplexātes dicamus eā pluribꝰ dotibus ornari necessariū eē. Amplā quidē decēter ⁊ altā in primis debere eē dicemus: vt aer cōstrictus nō alteret̄: cum cōculcatio aeris in loco angusto vna ponat̄ ex causis putrefactionis sue causatiuis: vt secūda p̄mi. Sic eniꝫ magis vnitus potētior reddit̄ ꝗ pati ab hominibus nō pōt: vt inde refrigeriuꝫ nō habētes suffocari se videātur: ⁊ cor in calefacto eē positum sic indisponitur. Sitqꝫ luminaribus amplis bene munita: vt per ea libere euentari possit aer in ea retētus a vaporibus aque etiā alteratus ⁊ ingrossatus: ⁊ a cemēto ⁊ lapidibus illum indisponentibus que ⁊ claudi ⁊ aperiri possint voluntatis imperio. Ex quibus apparet error eorum: qui eaꝫ ocularibus vitreis ornāt: que claudi ⁊ aperiri nō possunt. Apparet error secūdo eoꝝ qui eā paucis ⁊ p̄uis cū luminaribꝰ ornant. In tres aūt casas diuisa esse debet: sic antiquorum verba sequens extrema considerantium ⁊ mediū. Pria itaqꝫ frigida sit ⁊ humida. tertia vero calida ⁊ sicca. secūda autem: qꝛ media calida sit ⁊ humida. hec eniꝫ cōparatiue semper inter se intelligantur. Nam prima frigida ⁊ humida esse debet secunde respectu: sed cōparatione aeris extrinseci ad aliqualē licet leuē caliditatē declinare debet: vt sic frigida ⁊ humida dicatur respectu secunde ⁊ tertie. Secūda ad intēsiorē gradatim caliditatē accedit: vt tamē calida ⁊ humida denominetur ⁊ a siccitate omnino absoluatur. Tertia vero cū ceteris calidior existat: ⁊ extrema calida ⁊ sicca dicit̄ ⁊ resolutiua. Hec aūt omnia sic ordinata fuere: quoniam cum natura repentinam non patiatur impressionē: vt transitus de extremo ad extremum per mediuꝫ fiat. medicus sic nature adiutor esse debet. He tres sufficere vise sunt principi ⁊ Aliabati seni. licet quarto terapē. Dux quatuor enarrauerit. Nos aūt ytali duabus casis tantum vtimur: quarū primaꝫ refrigeratoriū nominamus. secundā vero estuariū dicimus. ¶ Et materialia eius declarātes dicimus ꝙ duplici ex materia ꝯfici potest: aut ex lignea: aut ex lapidosa. Et certe ligneā magis cōmēdo: qm̄ aer nō ita ex ligno vt ex lapidibꝰ ⁊ cemēto alterari vr̄ ⁊ cū euētat̄ vtraqꝫ: meliꝰ i lignea r̄ctificat̄ aer. Hāc. n. nobilibꝰ ⁊ potētibꝰ magis comēdarē qꝫ in eo tēpore vidi canalibus aque vapores ad loca deferētibus: ꝙ neqꝫ plūbea sint neqꝫ enea: quoniā ex virtute eorū aliquid malitie assumit aqua vt actū. Or si lapidea fuerit eligatur vetusta: quoniā ex cemento nouo vt supra: impressione eius in aerem sic alteratur. Sitqꝫ stannea cacabus: qm̄ in ea qꝫ in nō stannata minus multo alteratur aqua vt experientia potādo sentimus. Et vt ab hoc loco vacuus nō discedas: qm̄ ex hoc scire infructuosuꝫ tibi non facio: audi philosophū. Quidam faciunt ex ere vasa ad comedēduꝫ ⁊ bibēdū in eis ⁊ nocet eis multuꝫ: ⁊ maxime illis qui assuescūt. nā parati sunt tales incurrere elefantiā cancruꝫ ⁊ dolorē epatis ⁊ splenis ⁊ malitiā cōplexionis: maxime comedētes i eis res acres ⁊ bibētes in eis vina dulcia. Et tu cōsidera hoc in loco alchimizatas tatias ⁊ vasa q̄ gratia honoris i domo magnatum tolluntur. Et sequitur quando comedūt cibū qui steterit die vna ac nocte est peius multum. Et quādo ponitur vas eneū suꝑ pisces assatos calidos: fiūt venenū mortiferū. Hec aūt in stannatis vasibus nō veniunt. Abstineant itaqꝫ ciues in vasis eneis aquā residere qua in potu vti volunt: ⁊ suis in cōdimētis que stannata nō fuerint. nā ⁊ vetusta consuetudo in contrarium sic dānanda est. ¶ Aqua aūt cuius vapor aerē calefacit bona ⁊ electa esse debet: non putrida: non cenosa: non vallosa. nā ex radice mala malus egreditur fructꝰ. Ex grossa aūt vallosa vapor exit grossus malus aerem ingrossans ⁊ inficiens. quare sic calefactus amplius ad iteriora corporis penetrans in eo malaꝫ inducit qualitateꝫ opilationes fortes: ex quibus paratur corpus ad humoruꝫ suoꝝ putredinem: ad varias egritudines ac febres. Unde p̄nceps secunda primi. malus aer est cui admiscētur vapores stagnorum lacuum. Qua ex re non mirandum est si homines ex vsu estuarij ex mala aqua confecti pluries infirmantur. quare in ciuitatibus vallibus propinquis: apud quas pertrāsit aqua currens: vrbiū cessores apud eaꝫ estuaria fabricari: ⁊ non in ciuitate iubere deberent. nam eligibilior est aqua currens. Et vt lectio hec minori cum tedio a te pertranseatur: vnum hic iocosum adducā. Nam ea estuaria vsitantibus cenosis cū aquis cōfecta: id accidit qꝺ ⁊ nobili a barbitūsore rustico raso cōtingebat. Nā cū eū sic raderet: ꝑsepeqꝫ faciē rasorio vulneraret. nullū prōptius remediū habēs: ex diploide lacerata bombaceꝫ extrahebat: ⁊ vulneri ne inde sanguis emanaret ilico apponebat. Cūqꝫ eū demū sic rasum dimitteret. vt mos ē hoiuꝫ eo i tp̄e i speculo speculatꝰ ē: risit dixitqꝫ o magister ꝗd egisti. nā plures qꝫ ante i barba me pilos hēre video. His ⁊ silr̄ accidit ꝗ lutuosa cuꝫ aq̄ se abluūt. nam pori cutis ceno pluri sunt repleti omnes. ¶ Ligna aūt bona nō putrida eē debēt. vn̄ scd̄a aphōꝝ cōmēto. 41. Scio. n. quēdā i balneo morātē inde dissolutuꝫ: qꝛ balneū ex lignis nociuis erat calefactū: ⁊ adeo obstructa ꝑ totū eē debēt: vt fumus fabricā nō ingrediat̄ a quo multū ledit̄ aer ⁊ corpus humanū vt infra. Caliditatem aūt aeris ꝓ efficiēti causa ponatur a vaporibus aq̄ calidis imediate euenietē: quā moderare oꝫ s̄m vtilitatē a medico intentā. Et balneatorum officium esse deberet. verum cum idiote sint ⁊ ignotantes plurimos cōmittunt errores: vt omnibus intrātibus idem ac cōmunis sit aer. eiusqꝫ caliditas que vni conuenit vt frigido: alteri disconuenit vt calido. Qua ex re cōtingit aliquos saluos esse: aliquos infirmari. quare sic eam moderare oportet cum omnibus cōmunis hec fructuosa minime esse possit. Uerum cum delectationis gratia: qꝫ sanitatis diligatur magis: sitqꝫ magistroꝝ animus ad lucrū ⁊ non ad hominū sanitatē intētus: hinc omnia hec peruertuntur. Corpora itaqꝫ diuersimode cōplexiōata varijsqꝫ dispositionibus oppressa: varia sibi balnea cōstituāt. Cōtēplent̄ itaqꝫ i p̄mis tēporis ꝯstitutio. regio. cōsuetudo. ad balneū amor. virtus. habitudo: ceteraqꝫ talia. Aut accidentia quorum alia ad balnea hortantur: ac maiorē moram: cetera ab eo abstinentiam aut minorem moram. Neqꝫ sit eorum ingressus nisi ventre vacuo: ⁊ mora ad virtutis tolerantiam ⁊ lenitatē vt actum. quo in tēpore

gradatus fiat exitus:ne de extremo ad extremuz repē/
tinus trāsitus fiat:quez natura minime bene tolerare
solita est. Or si in camera vt decet particulare balneum
fiet:poterit ab ipso ad lectuz īmediate trāsferri: vt iam
mos apud latinos inoleuit. Estq̄ exiccādus qui sic ī bal
neo sudauit ante eius exituz:⁊ ī lecto reponēdus etiā vt
sudet precipue in quo euacuatio queritur ⁊ resolutio. Or
si sola humectatio diligitur ac caloris naturalis cōforta
tio:nō ingrediatur lectuz saltē vt calefiat:sz fortassis cō/
ceditur ad quietē:vbi virtutis aderit debilitas: que res
prudētie medicoruz astantiuz relinquēda est. Iuuamē/
ta autez ⁊ eius nocumēta in dicēdis aperientur. ¶ Po
stremo de mora in balneo. Et si de eo aliqua scripta sint
tantuz ducatur ꝙ humectationē querentes in humido
maiorez valde q̄z in sicco trahere debēt:qui vero resolu
tionē euacuationēq̄ magis econtra agant. Quibus om/
nibus prima areola sic manifestata relinquatur:ad cete
ras me cōuertēs. ¶ Operationes. ¶ Operatio natura
lis balnei est calefacere suo aere:⁊ humectare ⁊ exiccar̄
per accidēs vt actū: ⁊ aliqualiter per se. cuz caliditas sit
per se etiā siccitatis productiua: vt multi tenēt. vnde pri
mi secūda princeps. Quoniaz quelibet caliditas exiccat
infrigidat etiaz calorē naturalez multuz resoluendo: vt
actuz de aqueo. ¶ Membra capitis. ¶ Caput replet:
humores ad oculos fluer̄ facit. propter quod ⁊ vltramō
tani estuaria sollicitātes: oculos scarlateo colore sufful/
tos habēt: quā rem fortassis alius deo baccho attribuet.
¶ Membra pectoris. ¶ Frigus ex pectore tollit: pul/
monē purgat precipue tertia in casa. ¶ Membra tertij
vētris. ¶ Urinaz prouocat humiditates dissoluēdo. re
nes debilitat ac coituz. qua ex re multuz in coitu debili
tantur iuuenes qui aut in balneo aut īmediate post exi/
tuz eius cuz meretricibus coeunt. ventrem stipticat.
¶ Membra iuncturaruz. ¶ Iuncturas laxat ⁊ debili/
tat: easq̄ ad dolores podagricos preparat: precipue cuz
fuerit eius assiduus vsus. Unde princeps vigesimasecū
da tertij de preseruatione ab incursu podagre. Et mino
ret in balneis: quoniaz humiditates fluere faciūt ad iū/
cturas. Quare a lotione frequēti peduz qui suspecti sunt
abstineant. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Eis nocet. ¶ Fe/
bres. ¶ Secūda casa febricitantibus confert: ⁊ prima
deinde: quoniaz ethici reducēdi sunt de secunda ad pri/
maz. Et ō his in dubio supra. ¶ Hora ingressus ⁊ egres/
sus. ¶ Iam dictuz est de eis nunquid eligibilior sit in/
gressus matutinus serotino: ⁊ stomaco iaz euacuato. Di/
catur primo: tempore calido eligendus est matutinus.
frigido vero circa vigesimaz horaz: qua aer minus frigi
dus est. Et qui ex eo sanitatem tantum querit mane in/
grediatur quo tempore facta est digestio in stomaco et
epate. Si vero alia ex causa ingredi voluerit: eaz cōside
ret: ⁊ sic tempus proportionatuz eligat. nam calidum ad
resolutionē magis iuuat: ⁊ hꝰ. ¶ De mora sepe scriptuz
est ad tolerantiam ⁊ corporis leuitatē: ⁊ vltra si a medi/
co magna queritur calefactio: resolutio ⁊ hꝰ. ¶ Regi/
men. ¶ Intrent ventre prius vacuo: stomaco ieiuno
excant ne a frigore ledantur: bene tecti: lectuz ingrediā
tur vt actuz: cibentur cibis resumptiuis dum fuerint a
calore membroruz quietati: ne membra sic calefacta nō
coctuz cibuz ad se attrahāt. Ex quibꝰ apparet eorū error
qui ilico post egressuz oua sorbet ac comedunt: vinuz bi/
bentes non mediocriter potens. qō certe mēsurari dz.
neq̄ in omnibus equalis potētie offerēduz est: sed atten
dantur etas. consuetudo. virtus ⁊ hꝰ. ac vtilitates pro/
pter quas balneuz a medico est concessuz. Neq̄ eo ī die
aeri libere se multū exponat. ne ex subingressu aeris: sic
apertis poris ledatur corpus. Plurima alia addi possūt:
vt ꝙ macrefiat impinguet ⁊ hꝰ. vt in questione actum:
que ex habitis colligenda sunt: ⁊ consideret speculator.
Et hec de balneo aereo humido.

Capitulum septimum de balneo aereo sicco.

Alneum aereum siccū
qō nostri stupham nominant: fabrica est
cuius aer per mediuz quoddaz furnellū
appellatuz sic calefit qō a furno differre
sic videtur: quoniaz furni aer ab igne im/
mediate ignitur. Hunc autē locuz quaz
maxime septētrionales frequētāt. ytaliq̄ quoruz habita
tio illis propinqua est: vt tridētini feltrēses foroiuliani
ceteriq̄ tales. Qua ex re de eo a me sic scribēdum est: vt
⁊ his omnibus proficiaz. Nam hyemali tempore eis lo/
cus est veluti cōtinua statio. neq̄ id cupiunt vt sanētur:
sz vt frigoris rabiē fugiant: ⁊ hi permaxime quibus in/
dumētoruz calidoruz copia non adest. Contēplabimur
itaq̄ vt de humido actuz: materiaz: formaz: aeris equali
tatez: quibus conueniat magis iuuamēta dicētes. ¶ Et
materialia amplexātes dicamus primo fabricam hanc
quādoq̄ ex lapidibus: nūc ex lignis: nōnunq̄ ex vtrisq̄
confectaz esse. Cuius electionem ad areolam primam:
quoniaz is locus suus est: sic reseruabo ī forma eius pro/
sequēs. ¶ Debet enim locus hic amplus esse: quoniam
angustatus aer cito corrumpitur cuz nouo non eueta/
tur: precipue cum aer in eis odoribus ciboruz alteretur:
ac frequētantiuz aer permutetur. De cuius alteratione
suo loco dicetur. Sitq̄ fenestris munitus que aperiri ⁊
claudi possint: vt inde euentetur aer. Et sit vnum lumi/
nare versus plagaz septētrionalē ceteris maius: vt inde
melius rectificetur aer. Ex quo apparet vt supra error
eoruz qui luminaria parua ac pauca in eis ordinant: qō
vt inde calidior reddatur locus sic confici faciūt. Nam
ornatuz esse decet vt inde delectabilior reddatur: quo/
niaz multe stationis locus esse debet. Quāobrē potētes
luminaria vitris ornata ac picturis amenis eā fabricēt.
Et vt locus semper iocūdior reddatur: in eo sint que ani
muz dulciter molliant ⁊ a curis deuiēt: vt schacoruz lu/
dus. alearuz. cartularuz ⁊ hꝰ. Uinuz autem hic silentio
pertranseo: qō ⁊ dulce feroces ac tristes spiritus molli/
re ac solare solituz est: vt ⁊ omnes ad cantilenas prouo/
cet. Sint etenim ludi hi solatio non lucro dediti: ne fu/
rore ita accendantur humores: quos ⁊ loci caliditas sic
ad incurrendas febres q̄z maxime preparet. Actum de
forma: consequēs est vt de materia dicamus: ⁊ ī primis
prima ponatur areola. ¶ Electio. ¶ Eligatur que ex la
pidibus constructa est: lignis aut asseribus vallata. La/
pides autem causa sunt aut per antiparistasim: vt cale/
factus aer amplius calefiat: ⁊ sic minor aut remissior re/
quiritur ignis: qua ex re non sic ignitur aer neq̄ dispro/
portionatur: vt ex igne intensiori prouenit: aut si recipi/
unt caliditatē eamq̄ in asseribus conseruāt. ob quā rez
non ē ita necessarius cōtinuus ignis: ⁊ calefactus aer eo
ruz frigiditate sua ī caliditate moderar̄. Asseres aūt sic/
ce ⁊ porose eligātur: nā sic ī poris latiores facilius calidi
tatē recipiūt: vt aer mitior īde reddar̄. Nam ī suba den/
siori ipressa ad calefaciēdū potētiora reddūr̄. q̄re nō tm̄
neq̄ ita potēter distempabitur aer ad qualitatē ei cōtra
riā. Quibus inducatur ex asseribus piceis fabricatā eli/
gibiliorem. nam laricie aut cupressine aut nucee ⁊ hꝰ.

sunt dēsitate nimia participantes:neq̧ aer in eis impres/
sus eque bene poterit euentari:vt qui in poris erit latio/
ribus. Aer eniz qui bene euentari non potest facile cor/
rumpitur.naz ⁊ si aer in corde attractus non euentaret
per succedentez statiz corrumperetur. Nam cuz aer sic
remanet non euentatus:corpus ad egritudinē preparat.
quoniaz associatur ei qualitas contraria sue complexio/
ni. Princeps. Et aerez nō deserens dico q̄ non nimis ca
lidus ⁊ siccus esse dz.quoniaz sic cor ad lapsum calidum
preparat:qd̄ refrigerare deberet:sicq̧ anhelituz grauat.
quare asmatici ab eis se custodiant:maxime quibus est
asma ex catharro humido:quez dissoluit illa caliditas:⁊
fluere cuz ad pectus facit. Pingues etiaz qui sic refrige/
rio indigent:colerici multuz:⁊ hi consimiliter calidi.hu/
mores eniz colericos cōmouet:iuncturas laxat:quoniaz
fluere facit materias vt actuz de humido:spirituz resol/
uit:virtutez debilitat:ac animuz eneruat:his maxime q
eo delectantur:⁊ coleraz superare facit. Naz ⁊ si huma/
na corpora nimia aeris caliditate distemperentur vt vir
tus deyciatur:quid de caliditate aeris extranea dicem⁹.
Cuz caliditas solis nobis velut naturalis sit:cuz sol ⁊ ho
mo hominez generēt:vt magno placuit philosopho. Ex
lignis eligantur sicca saliciua vel alia porosa: non densa
non vallosa:sed in cultis locis nata. Furnellus ex creta
siue argilla fiat.naz laudabilior q̄z ex cemento:qui in al/
tero angulorū loci fundetur:vt propinquius ⁊ distātius
stare possit qui maiorez aut minorez caliditatez querit.
¶ Et cuz de aere quantuz ad ea que intrinseca sūt actū
sit.aliquid de extrinsecis ad ipsuz spectantibus dicēduz
esse puto:vt q̄ primo ex ingredientibus non alteretur.
Aer eniz ex frequentia hominuz sic clausus notabiliter
alteratur:quā rez manifeste declarat aer scolaruz: ī qui
bus habitant puerorum copie:qui continue est per ostia
⁊ fenestras euentatus. Itaq̧ euitanda est hominuz fre/
quentia precipue infirmorum:⁊ eorum qui fetidum ha/
bent anhelitum:aut fetorem pedum ⁊ h9:que aerem fe/
tidum reddunt.nam sic morbi efficiuntur veluti conta/
giosi. Quamobrem principes ⁊ potentes quibus vsus
estuary est assuetus:tempore suspecto ad pestem omni/
no prohibeant ingredi eos qui ex locis infectis veniūt.
Itez cuz ptisis egritudo contagiosa sit: seruientes ptisi/
cos exulent:sicq̧ in similibus seruādu3. ¶ Euentādus
est itaq̧ aer estuary q̄z frequenter:vt ex causis extrinse/
cis alteratus rectificetur:vt sunt cibaria:a quibus altera
tus fuit:vt cortices cancroruz vinuz brodialia aleuz ce/
pe.que apud vltramontanos in estuarys veniūt ad prā/
dia sepe. ¶ Rectificandus est ⁊ continue cuz odoribus
gratis:dico gratis quoniam non idez odor omnibus gra
tus est. Nam est eius alteratio siue putrefactio multuz
verenda.vnde princeps.aeris putrefactio multuz timē/
da est:quoniaz cuz putrescit incipit humorez putreface/
re:qui a corde circūdatus ē:quoniā ad ipsuz propinqui⁹
accedit q̄z ad aliud. Sed qui ea stupha ad conseruandā
sanitatez voluerit vti:aerez eius sic moderet vt neq̧ ca/
lidus sit. Semper autez aut ad temperamentuz:aut in/
fra in caliditate ipsuz producat.inspecta virtute comple
xione temporis constitutiōe regione cōsuetudine ⁊ h9.
ob que diuersa diuersificari habet. Ipse quidez aer refri
geriū cordis esse dz:⁊ calorez suuz tēperare:nō ad lapsuz
deducere ad actuz. Accidit ⁊ quādoq̧ vt corporis dispo/
sitio lapsa calidiorez requirat:qui medici consilio mode
randus erit. Rectificatur autē cū his que boni sunt odo
ris:virtutez vitalez ac animalez confortantibus non ex
cedentibus in odore:quoniaz sic omnis imoderata qua/
litas actuz deycit proprie virtutis:vt medicoruz dux se/
cundo tegni. Neq̧ odor sit assiduus:neq̧ reruz in multa
quantitate positaruz:sed sit odor leuis suauis nō multū
imprimēs. Ad hoc autez valētia sūt plura:vt iuniperus
si accēdatur:deinde extinguat̄ fumus eius suauis ⁊ odo
riferus est.laurus.mirtus.rosmarinus. Item sandaraca
aut thus.laudanuz.trocisci de galia muscata oseleti.siue
auicule de cypro.nux muscata.gariofili.cortices pomo/
ruz odoriferoruz in faucibus furnelli positi. Scopis om
ni sero mūdare aptis luminaribus:⁊ thure aut alio odo/
re deinde suffumigare:ignēq̧ prope diez de nouo accen/
dere. ¶ Operationes. ¶ Est calefactiuū exiccatiuuz:cuz
aer sit calefactus erit resolutiuum ⁊ h9. Or si temperate
aut infra temperamentum calidum fuerit:corpora sic a
frigore defendit. Quare senibus quibus calor deficit:et
pueris qui sic a frigore faciliter patiuntur:conueniētior
erit frigidisq̧ natura. Reddit corpora a frigore extrinse
co passibilia.poros sic aperiendo cutiz ledit:⁊ sic passibi/
lem facit. Quare cōsulēduz vt intrās pānis se exuat siue
alleuiet:vt cū egressus fuerit eos reassumet:vt a frigore
se sic tueatur. ¶ Mēbra capitis. ¶ Caput offēdit:eius
dolorez inducit:maxime cuz caliduz fuerit. Quoniam
omnis caliditas euaporationem facit.princeps. Oculos
passibiles reddit ac debilitat.quare facilius a frigore le/
dūtur sic apertione pororuz spiritus visibiles diminuit.
Quare qui in talibus obseruātur:oculos sepe scarlateo
suffultos habent. Naz ad eos debilitatos materia fluit
cataralis:⁊ fluxa non consumitur.membra eniz debilia
fortiuz sic superfluitates recipiunt:ad surditatem sic pre
parat:etiam cōnaturalis aer sic ex tali ledi videtur.
¶ Membra pectoris. ¶ Tussiz inducit:⁊ pectus ledit
ac pulmonē:precipue cuz eius aer fuerit nimis calidus.
Estq̧ tussis causa nō raro per accidens factiuum:cuz ex
eo sic calido ad aerem extrinsecum notabiliter frigiduz
corpora transmutētur. Uidemus enim in autūno corpo
ra mutari propter aeris eiusdem mutationem.nunc ad
calidum:nunc vero ad frigidum. ¶ Membra terty vē
tris. ¶ Digestiuam debilitat sic ad caliditatem extra/
hendo:sed in siti augmentum prestat.quare in eis bibu/
li libenter conuersantur. Urinam minuit:ventrez stipti
cat sudorem prouocando:ac calorem ad extra trahēdo.
ydropisi confert.vnde princeps. Et est:preterea cum in/
grediūtur balneum ipsum siccum exiccat ⁊ cōfert ydro/
pisim habentibus ex laxitate. ¶ Membra iuncturarū.
¶ Iuncturas laxat. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Eis in hye
me non nocet:maxime si ex humore fuerint frigido.
¶ Febres. ¶ Febricitantibus febre ex causa frigida vt
flegmatica conuenire maxime videtur. Et quoniam in
melancolicis febribus maior est intentio ad humectan/
dum sic conferre non videtur. ¶ Ingressus ⁊ egressus.
¶ Ingrediantur cum paucitate vestium:⁊ cum multi/
tudine egrediantur:bene capite muniti. Conuenit ma/
gis vt actū senibus debilibus ⁊ pueris ⁊ paraliticis pur/
gatis. Et cum regimen sit in eis quotidianum ⁊ consue/
tudinarium:de eo non aliter dicendum q̄z de consueto.
Et breuiter aer ille calidus dissoluit laxat rubificat: q2
sanguinē ad exteriora trahit:qui si supfluit colorē efficit
citrinuz:quoniā resoluit qd̄ attraxit. Ex quibus eius no
cumenta colliguntur:que cōsideret qui eo vti voluerit.
Et hec de sicco aereo.

¶ De balneo sicco igneo.

Urnum vt actuz balneum sic/
cum igneum
appellare non longinquum a veritate esse vi
detur. Cum ⁊ eius parietes imediate ignis ca
lefaciendo attingat. Or ⁊ si in sanitatis cōser/

uationez sic accedere non videatur: in eius tamē recuperationez nonnulli eo vti laudarunt. Unde vbi fortis queritur resolutio ac exiccatio toto corpore mala dispositione frigida ⁊ humida infecto: vt in asclite aut in timpanite. In qua ⁊ si sit ventositas: tamē ab aquositate absoluitur. Quare homines ydropicos tales ī furno locāt: capite exterius situato. etiaz si extrema sic humida aut tumida forēt: cuz eo aere resoluūt. Or si fortis resolutio queritur ac exiccatio: cuz eo compleri poterūt: vbi conuenienter applicetur. Hāc autez cōueniētez applicationez medicis relinquo: ⁊ his qui de accidētibus noticiaz hēbūt: quorū opus prudētia duci dz. Hec pauca ō igneo volo intelligētibus sufficere.

¶ Liber secundus de naturis ⁊ proprietatibus balnearum naturaliuz.

Capitulum primuz de inuestigatiōe causarū caliditatis termarū naturaliuz.

On paruaz prouinciaz aggredi me sentio mi illustris domine: cū de naturis ⁊ causis caliditatis balnearū naturaliū a me peragēdū sit. cuz in altera haruz rerū plurimos philosophos discordes fuisse me legisse memineriz. Nā apō philosophoruz principez suo de proprietatibus elemētoruz non paucoruz philosophoruz varias opiniones recitātur. quas abolere ⁊ ānullare omnino enixus est: vt sic inter eas sua elucescat opinio. Est equidez horuz sapientuz discordia certissimū rei magne signuz: que a philosopho magno sic scripta fuit. Ueruz alteraz ⁊ sensibilē magis ⁊ rudiorez opinionez in mediuz adducere tētabo: fortassis tibi mētibusqꝫ aliorꝫ grataz magis: qꝫ cuz alys cōnumerare nō est quin dealbescaz qui rudissimus sum ac pene ignarus ⁊ ab eorūz opinionibus sic deuiare. Uerū ⁊ si in causa caliditatis longa perscrutatione aduersantes fuerint. in proprietatibus tamen ⁊ naturis vnius sententie fuisse visi sunt. Quamobrez cuz ī his prosequi inutile satis eē putez: equo aīo patieris si raptim illas absqꝫ litigio recitabo. Naz earuz recitatio a me fiet: vt quātuz ruditatis opinio nostra sapiat: a te melius comprehendatur: cuz opposita iuxta se posita magis elucescāt. Narrabo itaqꝫ opiniones prout in littera Aristotelis iacēt: ne ī earuz recitatione diminutus aut superfluus esse videar. Mileus philosophus locutus est in eis: dixit autem ꝙ causa qua est aqua termaruz calida non est nisi per ventuz calefaciētez in profunditate terre ⁊ cōcauitatibus q̃ sunt in ventre eius. quare conuertitur illa caliditas sup aquaz ⁊ calefacit eaz: ⁊ sic egreditur calida. ¶ Rentiphilus in illo sermone in quo cōtrarius est mileo: ⁊ secuti sunt euz multitudo dixit: terra ꝙ illo loco est rara non coniunctaruz partiūz. vehementis mollificationis: cui ē durities. quare ingreditur eam caliditas solis: ergo calefacit aquā in concauitate terre in cauernis ⁊ foueis que sunt in ventre. quare illud est causa istius caliditatis.

¶ Democritus autez dixit ꝙ causa in caliditate huius aque est: ꝙ in concauitatibus terre que sunt in vētre eiꝰ sunt montes calcis: cuz ergo currit aqua super illaz: calefit ⁊ egreditur aqua calida super faciez terre. ¶ Aristoteles: quia ergo manifesti sūt quidaz de sermonibus eoruz per inquisitionez presentez dicaz nunc in illo sermonez conuenientez ad comprehēdēduz ꝙ certuz est ⁊ necessariuz. quoniaz aqua currit super mineram sulfuris. quare calefit ꝓpter illud. Et significatio illius est ꝙ aliquid odoris sulfuris ē inuētuz in illa aqua: ⁊ quādoqꝫ inuenitur in ea sapor eius. Extinguitur autē candela ⁊ remanet cuz licinio ex igne: ⁊ pulucrizatur super ipsuz puluis sulfuris ⁊ accēditur: ⁊ quādoqꝫ conficitur lutuz cuz napta ⁊ sulfure: ⁊ fit ex eo liciniuz ⁊ accēditur ⁊ cōburitur. Et similiter dicamus in vulcano qui est ī terra Sicilie ⁊ inter magna maria. ꝙ ille cōcauitates ⁊ ille ruine in quibus sunt ignes: non sunt nisi ex sulfure in ventre illius montis. ergo conflat ventus: ⁊ mouetur vnda in illo mari coartat vnda mōtez ⁊ calefacit propter illud sulfur: ⁊ accēdit̄ i eo ignis ⁊ egredit̄ ex eo fumus ⁊c̄.

Has autem opiniones argumētis alterare non intendo: sed in mea opinione positiue satis prosequi eamqꝫ suis cuz fundamētis ita roborare: vt tua illustris dominatio facile indicet si recitatione digna sit: ⁊ cuz ceteris cōnumerari. Et in eaz diuino numine prius inuocato sic prosequar id p̄muz ponens. Or aqua omnis simplex essentialiter sūmaz sibi vēdicat frigiditatē. est eniz frigidoruz primuz: vt supra princeps.

¶ Secunduz ꝙ omnis aqua ab intrinseco calefacta ī essentia ⁊ virtute frigida ponēda ē. Naz omnis talis sic sue dimisse nature ad frigiditatez redit: vt experientia cōprehendimus. Ex quo infertur ꝙ aqua termarum sic aliunde calida facta frigida virtualiter ⁊ nature dicenda est. ¶ Tertiuz. ꝙ cuz aqua sic in vltimo frigida sit: qualitas sibi in summo disproportionata: ꝙ tantus gradus caliditatis quantus est caliditas feruens in ea nisi a sūmo calido induci potest. Ex quo infertur ꝙ non per vētuz calefaciētez sic calefit: vt Mileo placuit: cuz nihil agat vltra graduz propriuz. Et hoc suppositūz veruz sic superficietenus contraire videtur opinionibus iam recitatis: considera. ¶ Quartuz. ꝙ potentior est paribꝰ seruatis caliditas siccitati qꝫ humiditati coniuncta: cuz siccitas caliditatez exacuat ⁊ humiditas obtundat.

¶ Quintuz. ꝙ actualis ignis in aquaz ipsaz actualiter agens: non potest in ipsam intēsiorez graduz caliditatis ipsa aqua remanēte: qꝫ feruētie gradū imprimere. Suppositum verificat experiētia. Ex quibus inducatur primuz ꝙ aqua termaruz ad tātuz gradum feruentie a vaporibus calidis sub terra existentibus minime perduci potest. Naz cū is effectus vltimo sit ignis: neqꝫ vapores tales igni in caliditate pares sint: ab eis similis effectus in sūmo minime exire poterit. Inducaturqꝫ secundo ꝙ si sic calefit hec caliditas ab igne producta erit. Et cum ignis hic eam sic calefaciat: sequitur in visceribus terre sic ignez inueniri debere: quod ⁊ ratione persuadebo.

¶ Nunc autem horum virorum Auicenne ⁊ Auerroys opinionem sequentes premittamus in mixtis elementa formaliter reperiri. ꝙ eorum auctoritate dignuz concessione relinquo. Arguamus itaqꝫ sic. Nature quidē difficilius est mixtum perfectum in visceribus terre posse producere qꝫ simplex. quoniaz non potest absqꝫ simplici sic mixtum produci cum presupponatur: sed potest natura primum cum producat aurum argentuz sulfur ferrum nitrum: ceteraqꝫ mineralia. Ergo ⁊ secundum. ergo ⁊ ignem. Et vltra. ergo in virtute solis ⁊ stellarum: poterit in visceribus terre ignis produci. Et extendendo dicamus ꝙ non solum parua quantitas: sed magna ipsius ignis passo disposito concurrente produci posse. Or si in alienā quis sententiam deuiaret: solis ⁊ stellarum ⁊ nature vniuersalis potentiam diminueret. ¶ Preterea si potest paruam quantitatem in paruo subiecto disposito inducere. quid repugnabit ꝙ ⁊ plurimus in subiecto disposito magno. ¶ Hec etiam confirmare videtur experientia. Nam videmus montes maximos igne in visceribus eorum existente ardere: vt ethna montibello:

pluribusqꝫ in montibus in mari existentibus: que ⁊ si stupenda sunt: illa tamen ac consimilia natura fecit: aut ad hominuꝫ vtilitatẽ: aut ad vniuersi pulchritudinez. Et stupẽduꝫ magis facio ꝙ de corpore agate sancte vulgatur. Nã cũ ignis mõtis ethne ita augmẽtatur: vt versus ciuitatez Chatanie cõmunia intermedia comburẽdo veniat: occurrẽte corpore agate sic cum magna deuotione a ciuibus portato in ignis oppositũ: ita ignis retrocedit: vt a corpore sãcte effugari videatur. Hec enĩ est visa opinio Democriti: qui ĩ assignãdo generationis calcis cãꝫ: dixit ipsam ex lapidibus fieri ĩ vẽtre terre existẽtibus: ab igne sic decoctis vt in fornace: de quo post de calce. Facit autem ad hꝰ ignis intensionem frigiditas circũstãtis aque: qua per antipistasiꝫ sic fouetur ⁊ intenditur. quare vt quasi semper terme in locis vallosis reperiãtur: qui aquositate nõ priuantur. Unde si verba Aristotelis recte contẽplabimur: multuꝫ ad caliditatez balnearum antipistasim per aquã frigidã operari nõ negabimus: iuxta que in dubiuꝫ vertitur.

¶ An aqua termaruꝫ sit calidior tempore estatis ꝗ hyemis: cuꝫ hyeme sit aquarum inundatio maior ⁊ maiori cum frigiditate coniuncta. ¶ Pro isto dicẽdum aquaz ipsam quãdoqꝫ calidiorem: quãdoqꝫ minus calidã reperiri. cuius causa vt arbitror est maior vel minor antiparistasis. Et vt res planior fiat: sic ad dubiuꝫ respondẽdo aliquas ponã cõclusiones.

¶ Prima. hyeme existẽte frigida ⁊ sicca ãtiparistasis debilitatur. nã radij solares ⁊ stellaruꝫ per terrã penetrãtes cõtrariuꝫ sic fugientes fortificãtur. quare terra ĩ profundo calidior inuenitur: vt indies fossores terre experiuntur. Ex quo infertur ꝙ cuꝫ caliditas illa nõ sit multum potens: paruꝫ aut nihil adiuuat balnearum caliditatez: vt ad graduꝫ perducatur intensiorez. quinimo videt̃ illã potius remittere: cũ remissuꝫ remittat intẽsuꝫ.

¶ Secũda cõclusio. hyeme existẽte pluuiosa ⁊ frigida antiparistasis fortificatur: aqua frigida sic per porositates terre penetrãte ⁊ ĩfrigidãte. Ex quo infertur ⁊ aquã balnearum eo pro tempore sic calidiorem fieri debere. Infertur secũdo ꝙ balnea nostra pataua precipue montis groti sãcti Petri domus noue: ac sãcte Elene ⁊ Bartholomei: eo pro tempore calidiora eẽ: de quibus post.

¶ Tertia. estate existete rabida antiparistasis fortificatur: qñ frigiditas terre vnit̃ ĩ profũdo ꝯtrium fugiens.

¶ Quarta. estate ente frigida ⁊ humida: qꝛ pluuiosa: antiparistasis fortificatur patet ex dictis. Ex quo ĩfertur ꝙ in diebus estatis pluuiosis sic fortificata antiparistasi: aquã termaruꝫ pro tunc calidiorem fieri.

¶ Quita probabiliter ponitur: ꝙ ceteris paribus fortior est antiparistasis hyemalis estiua. Ista conclusio tãqꝫ probabilis posita est. Nam videmus cauernarum aerẽ tempore estatis per antiparistasim infrigidari: ⁊ tẽpore hiemis calefieri: sed mẽsurare graduꝫ caliditatis cũ gradu frigiditatis nõ est facile: vt. s. que earuꝫ est intẽsioris gradus in latitudine sua. Et ideo probabiliter dicitur: considera. Ubi tamen sit pluuiosa fortior est hiemalis ⁊ tempore vt supra. Fortassis dicitur tempore estatis porositates terre sunt latiores: ⁊ ex consequenti si pluet aq̃ magis penetrabit: ⁊ sic fortior fiet antiparistasis. considera. Nam experientia est que de his certuꝫ reddet iudiciuꝫ. Absolute autez sufficiat nobis ipresentiaꝝ aquã alã quãdoqꝫ calefieri magis: quãdoqꝫ minus: vt est videre de igne montium nominatoruꝫ: qui quãdoqꝫ ẽ maior quãdoqꝫ minor: cã sic aucta aut diminuta. cõsidera.

¶ Sexta. constitutio aeris frigida ad eorum caliditatez saltem in profundo maiorem siue intensiorem fieri non parũ cõferre videtur. hec ꝯclusio ex supiorib9 deducat̃.

¶ Quibus sic positis ac firmatis: id in postremis aperiẽdum est a nobis: quomodo ⁊ aqua hec ab igne calefit et feruentiam suscipit. sicqꝫ vt qꝛ quedã sulfurea: q̃dã aluminosa: q̃dã salsa: sicqꝫ de mineris ceteris. ¶ Dicamus itaqꝫ primũ ꝙ aqua hec balnearuꝫ nõ aqua est que ĩ visceribus terre frigiditate lapidũ generat̃ cõuersione aeris in eã: sed aqua est elemẽtalis ab elemẽto veniẽs nũꝗ deficiẽs. ¶ Secũdo est imaginãdũ in visceribus terre terrã cõpactã ⁊ densam ⁊ vnctuosam generari cauernosam ⁊ cõcauitatibus plenã: ad quas aqua ipsa ꝑ loca mineralium trãsiens: ⁊ illa secum cõducẽs peruenit. in quib9 virtute circũstãtis ignis ebulit ⁊ feruet. vñ forte fit partium mineralium sic ab ea cõductarum cum ea cõmixtio. Et sic calefacta aqua ⁊ leuificata: cũ qua multi cõiunguntur ignei vapores exitum ad superiora petẽtes: impulsiõe succedẽtis aque iuuãte: ꝑ porositates terre ad superficiẽ eius deducitur. vnde fons calidus causatur. Nec parum adiuuat inclinatio aque talis vt terre supereemineat. Hec autẽ terra sic concauitatibus plena bitumen quoddã est vnctuosuꝫ ⁊ soliduꝫ ⁊ cõpactũ: vt propter eius soliditatẽ ⁊ vnctuositatẽ aqua penetrare minime possit. Unde vt actũ eo in loco sic congregata: eã calefieri ⁊ bulitionẽ ⁊ feruẽtiã recipere cõprehẽdimus. Intẽsiorẽqꝫ caliditatẽ eo ĩ loco ꝗ ĩ supficie terre: ad quã ad nos peruenit recipiẽs. Nã ĩ trãsitu per porositates terre frigide: ⁊ ad aerẽ veniẽs in feruẽtia sua sic remittitur. Neqꝫ repugnat hoc bitumẽ magis ꝗ sulfur in visceribus terre generari posse. Or si de pabulo eius queratur: cuꝫ rationabiliter videatur deficere debere: sic igne in eo continue agẽte. Dicẽdum bitumẽ illud eẽ ꝙ longo ac quasi perpetuo tempore sua sic vehemẽti soliditate remanẽs non deficit. eiqꝫ nutrimẽtum cõmune succedit ne deficiat: cum vniuersalis natura balnea hec ad mortalium non paruam vtilitatẽ produxerit: de eis non mediocrem curã gerens. cum cetera omnia propter hominem fecerit. Omnia enim subiecisti sub pedibus eius. nam ⁊ de stupendis ab ea productis curam gerit. Estqꝫ simile vt de nutrimẽto addito in vite hominis cõseruationem. Nam aqua illa fluens ⁊ per loca veniens sulfurea aluminosa ⁊ salsa ⁊ hꝰ: nutrimẽtum defert ad ipsius cõseruationẽ: natura sic de eius cõseruatione itẽta. Et propter similez causaz ignis ille nõ deficit a sole ⁊ stellis sic cõseruatus. Neqꝫ hoc negãduꝫ est ꝙ etiaz reperiatur species lapidis ex qua fiunt lebetes: igni ĩ decoctionibus resistentes. ¶ Sed statim hesitabitur: vt cur ille ignis nõ extinguitur: cũ euẽtationẽ nõ hẽat. cuꝫ manifeste cõprehẽdamus ignẽ euẽtatione carẽtẽ statiꝫ extingui. Et iõ carbones ꝯficiẽtes in cumulo foramina multa faciũt: vt ex eis ignis euẽtari possit: qb9 carẽtib9 extingueret̃. ¶ Dicẽdũ ipꝫ ꝑ poros terre euẽtari: vt nãlis calor ĩ hoĩe: q̃ res cõprehẽdit̃: dũ hõ ĩ balneis est ad vsqꝫ gulã submersus. Nã eo ꝑ tpe veluti suffocari se sentit: ꝙ cũ brachia ĩ altũ eleuauerit: statiꝫ refrigeriũ ꝑcipit ꝑ poros cutis sic calore euẽtato. Etiã fumi ei9 cũ vaporibus aq̃ egrediũt̃. Neqꝫ sic existimãdũ ẽ ea ꝑpetuo durare: sꝫ ea qñqꝫ deficere: vt multis ĩ locis ytalie defecerũt nutrimento deficiẽte. Aut propter ignis continuã actionem: aut in vijs opilatione contingente. Compositionemqꝫ etiam ex locis per que transit recipere non negatur: vt Aristoteli placuit. Sicqꝫ aqua termarum a loco per quẽ defluit denominationez recipiẽs ẽ: vt alia dicat̃ sulfurea a ꝑdominio: vt aq̃ termaꝝ petrioli. Alia aluminosa vl' salsa: vt balnea ebani ĩ comitatu paduano: d̃ qb9 suo loco. Uerum si verba Aristotelis ꝯtẽplent̃. trãsitus

aque super sulfur siue per venas eius: causa est prima et
necessaria caliditatis aque. Et certe id opinor vt nulla
talis sit que sulfuris virtute careat. Et iuxta hec opina/
tus sum hoc tale bitumen non multum in profundo ter
re locari: quoniã verisimile non videtur aquam per lon
gissimam viam sic per poros terre frigide continue veni
entem in tanta feruentia contineri posse. Or si queratur
vt cur magis hoc i loco vel hoc he nascũtur terme nõqꝫ
omni in patria. Dicẽdũ vt de ceteris effectibus qui ma
gis ĩ loco vno mũdi apparent qꝫ in alio: vt facies late ac
compresse in septẽtrione: quoniam in tartaria apparent
nõqꝫ alio in loco. Similiterqꝫ certis apulie in partibus
cũ fetu mulieres animal quoddã pariũt: vt vespertilio/
nez aut accipitrẽ: ꝛ hꝯ. nõqꝫ in omnibus. Certisqꝫ monti/
bus ac partibus aurum ꝛ argentum: es aut stannũ: nõqꝫ
in omnibus. Horuz enim diuersorum effectuum: diuer/
sus celi aspectus sola causa assignari posse videtur. Et si
dicatur: videmus apud balneas sancti Philippi fontez
vnum calidum: alterum ei propinquuz valde frigiduz.
Dicenduz ex diuersis locis prouenire: neqꝫ vnaz ambo
bus cauernositatez ꝛ viaz esse. Et quoniã ista sunt ocul
ta nobis ac stupenda ꝛ mirabilia. hinc Aristoteles ea sa/
cerrima eẽ dixit. 24. probleumatuz. Hic autez modus
inuestigandi caliditatis termarum causam sic positiue
a me descriptus est. quoniã id iudico materia demõstra
tionem nõ patiente: a contradictione defendi nõ posse.
Nam mihi expeditior ꝛ mentibus hominum consonan
tior visus est. Quare me quisqꝫ non mordeat cum sic ad
inuestigandam aliam ꝛ forte veriorem opinionem cau/
sam dederim.

Capitulum secũdũ de proprietatibus simpliciũ continens rubricas. 7.

De proprietatibus sulfuris. Rubrica I.

Ic uiue de causa caliditatis ter/
maruz expediti consequens est vt de pro
prietatibus carũ a nobis agatur. quas lõ
ge magis a tua dñatiõe expectari scio: cũ
ad salutẽ corporis humani: pro qua a na/
tura producte fuerũt: ipsa causa accidere
magis sentiamus. Et cũ aqua ipa ex mineralibus q̃ secũ
ducit cõponatur: ꝛ ab his denominationẽ recipiat. equũ
iudicaui de simplicibus mineralibus ipsis ex qbꝯ cõpo/
nitur noticiã prius tradere: exposteaqꝫ d̃ cõpositis. Nã
ex vna aliã habere cõtingit. neqꝫ vna vacãte alia pfecta
noticia haberi potest. Noticia eniz cõpositoruz ex sim/
pliciũ doctrina necessario pendere fatetur. Et cũ inter
mineralia omnia in calefaciẽdo aquã sulfur preeminẽ
tiaz habere videatur: vt magno placuit philosopho. cuz
substantie sit aeree multũ atqꝫ ignee: vt sic sulfur dicat̃
quasi solus vrens: vt ysidorus. hinc exordiũ ab eo initie
mus: eius narrãdo ꝓprietates: vt qualis sit aqua ab eo
veniẽs: quarũue sit ꝓpetatũ: sic facile intelligatur. Un/
de sub areolis eas describaz: vt ĩ ceteris actuz: id primũ
asserentes. ꝙ sulfur minerale ẽ terreũ: sua in cõpositio
ne multũ aereitatis plurimũqꝫ igneitatis habens: satis
notũ quo nulla quippe res ita cito accẽditur. Et quoniã
ab alchimistis vt ab Ermete trimegisto: vt semẽ poni/
tur masculinũ: ipsũqꝫ cũ argẽto viuo cõmixtũ vt cũ vxo
re: in omnia alia cõuertibile: que res nõ cõtingeret; nisi
merito sue incõplete substãtie. hinc sub areola p̃ma q̃ ẽ
nã volo hec verba teotonici magni adducere: illaqꝫ are/
ola hoc ĩ loco sufficere. Inqt in de mineralibus. Sz ob/
seruãdũ ẽ ꝙ fumꝯ eiꝯ ĩdicat terrestrẽ subaz: ĩ ipso eẽ val/
de ignibilẽ ꝛ cremabilẽ. fetor do suus ĩdicat ipz eẽ valde
indigestũ ꝛ nõ terminatũ: sz potiꝯ calore corrũpẽte esse
corruptũ qꝫ digestione cõpletũ: ꝛ hoc sui incõpletio fac̃
ꝙ põt eẽ vniuersalis mã oĩuz metallorũ. Si. n. eẽt cõple
tũ ad cõplexionẽ vnã determinate. tũc ꝓculdubio non
eẽt ꝯuertibile ad alia: nisi p̃mo illa tolleret̃: sz nũc ꝑꝑ sui
incõpletionẽ ꝯuertibile ẽ ad oĩa: sicut semẽ ꝛ alia ex qbꝯ
generãt̃ res nãe. Et iõ sagax nã abũdat ĩ sulfure vbicũ/
qꝫ ẽ locus generatiõis metallorũ. Est aũt calidũ ꝛ siccuz
ad quartũ ꝓueniẽs. Auic. Electio. Diascorides. Et
meliꝯ eo ẽ qd̃ nõ appropinquauit igni: clari coloris splẽ/
dẽs sine lapide. Et ꝑꝑ studẽtes q eo frequẽter vtũt̃ hoc
addaz: ꝛ ꝙ missuz ĩ ignez calorẽ facit viridẽ. Sz eius qd̃
positũ fuit ĩ igne: oportet ꝙ eligat̃ rubeũ ĩ quo ẽ vnctuo
sitas. Uerũ a nõnullis q̃tuor ponũt̃ spẽs eiꝯ: q̃s ꝓsequi
ꝓposito ñ ẽ nec̃ariũ. imo q̃ hucusqꝫ scripta sũt plusqꝫ suf
ficiũt. q̃re ad alias vtiliores areolas ꝓseq̃r. Opatões.
Est calefactiuũ vehemẽter exiccatiuũ resolutiuũ api/
tiuũ attractiuũ. Nõ. n. hũiditate caret: cũ a calido ꝛ sicco
dissoluat̃. dissolutiuũ cõsũptiuũ attenuatiuũ: ꝛ viz hz in
corporãdi ꝑꝑ alchimistas. Ex qbꝯ oibꝯ facile colligi põt:
quãtũ frugi ĩ egritudinibꝯ frigidis humani corporis eẽ
põt. Mẽbra capitl. Epilẽticos iuuat: ꝛ cũ eius suf
fumigio resoluẽdo vaporẽ ꝛ aĩalẽ excitãdo v̾tutẽ. Nã ĩ
apoplexia suffumigatũ potẽter virtutẽ aĩalẽ sopitã exci
tat. Cerebrũ ab hũiditatibꝯ purgat: ipsũ debite admini/
stratũ. ꝑꝑ qd̃ ꝛ chatarosis ducia eiꝯ q̃ maxime cõfert: his
ꝓcipue q ex chatarro humido ꝛ frigido laborãt. Ualet ꝛ
potẽtius neruis hũiditatibꝯ repletis etiã cũ cera appli/
catũ aut cũ liquore sup caput ꝛ nuchã effusuz. q̃re ꝛ pali
ticos iuuat ꝛ litargicos. Suffumigiũ eiꝯ surditati ꝛ obli
uioni maxie cõfert. q̃re ꝛ aque sulfuree fumus corizam
stringit: ꝛ cũ melle ꝛ aceto ad auris attritionẽ vtiliter ac
cedit. Et hic aduertẽdũ ẽ quoniã mali ẽ odoris. odor q/
dez suauis ꝛ amenus spiritũ vitalem ac animalem ma/
xime confortat ac viuificat. quare malus ꝛ grauis odor
ipsos spiritus tristat ꝛ virtutem deycit. ideoqꝫ eius ap/
plicatio capiti prius bene consideretur: qua ex re aqua
sulfurea non tantuz ledit vt substãtia eius. Or si cũ odo/
rabilibus ꝛ sapore priuatis operari possumus eligibiliꝯ
est. Fetida eniz ꝛ grauis que sunt odoris postergare. con
sidera. Membra pectoris. Confert tussi. saniem
de pectore educit: ꝛ cũ ouo deglutitũ etiã eius suffumi/
gium asmati potẽter accedit. Sed cõsulo si fieri potest
ꝙ asmatici alio vtãtur remedio: q̃ suffumigio illius: cu/
ius nocumẽtũ ego presensi. Et hoc loco solatiose parũꝑ
disgrediar. Nã cũ q̃dã mulier spiritibus ĩmunda esse di
ceretur. quidam ex nostris spiritus expellere tẽtasset: et
orationes non valerent: ait: ego quoqꝫ vos expellaz: cui
cõtinue propinquus eram: ꝛ extracto scarnutio sulfure
pleno super ardentes prunas eiecit: tenens mulierez su/
per suffumigium illud clamans exite in nomine domi/
ni nostri iesu christi: ꝛ ex propinquitate ego illud recepi
ꝛ quasi suffocatus fui; vt totꝯ dies mihi sulfureus ac mo
lestus fieret. Membra nutrimenti. Stomacum
confortat frigidum; exterius applicatum. verum inte/
rius assumptum: propterea ꝙ eius substantia facile cor/
rumpitur: ac quoniam grauis est saporis ꝛ odoris stoma
co non gratum: sic non laudatur. quare ꝛ aqua sulfurea
sic fortassis in potu non est cõmendãda: de qua post suo
loco. Uentositates resoluit iniectum: ac colicam tollit:
ꝛ renum dolorem ex ventositate venientem. Epar in/
flammat: hinc caute calidis natura aque sulfuree conce
dende sunt: vt post. Splenem attenuat: ꝛ ventosita/
tem in eo genitam dissoluit. Curat ictericiam quando
cum ouo sorbili aut aqua sumitur. ydropisim ex causa

frigida exterius applicatum. ¶ Membra expulsiõis. ¶ Uentrẽ stipticat: et quãdo mulier pregnãs cũ eo suffumigat educit fetũ. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Ponit sup adustionẽ et vlceratiõnẽ: quare et aqua sulfurea vlceribus valet. ¶ Mẽbra iunctura. ¶ Et quãdo linitur sup podagrã cũ nitro et aqua confert ei. quare et balneũ sic cõpositũ vt illud de corseno: de quo post. ¶ Uenena. ¶ Ueneno resistit quãdo teritur et puluerizatur super locũ morsure venenose: aut cõficitur cũ sputo: aut cum visco: aut vrina: aut oleo veteri: aut melle: aut cũ terbentina et cũ rasina. Et cũ aceto cõfert puncture scorpiõis. ¶ Decoratio. ¶ Quãdo miscet cũ gũmi albotin curat scabiẽ. Et custodes pecudũ ex sulfure et pice ouiũ scabiẽ tollunt. Et cũ rasina mixtũ scabiem curat in hominibus: et cũ nitro si corpus ex eo fricat aufert pruritũ: et sup corpus puluerizatũ sudorẽ. Et qñ miscet cum rasina pini et aceto: aufert ĩpetiginẽ mortiferã: et maculas albas: et scabiẽ vlcerosam. Et ex his facile iudicare poterit indagator balnea sulfurea ꝓprietates et operationes. Itẽ ligatum in pecia et ipositũ i aqua ro. per noctẽ: et cũ eo sic facies balneetur quãdo itur dormitũ et i die quãdoq: sic pustule rubee faciei dicte gossoni aut bothor delet: per me expertum. Quibus inducant iuuamẽta et nocumẽta balnearũ que sic sulfure participant.

¶ De ꝓprietatibus aluminis. Rubrica II.

Cum alumẽ ad naturã sulfuris accedere videat: equum iudicaui de ipo sic ꝓsequẽter determinare qđ substãtie grosse et terree et ignee existit: nõ ab humiditate absolutũ: quia et si a cõplemẽto argenti viui defuit: ad eius tamẽ naturã aliquantulũ declinare videt. Est enim vi quadã coagulatum: que quidẽ non est sulfuris: sed aliquid ꝓprietatis habet cũ sulfure. cuius et si plures spẽs sint: tamẽ a Diascoride tres famosiores recitant. Una earum ẽ q dicit iameni: et alumẽ aliter scissum nominatũ vel lumẽ scaiola. Secũda q dicit rotũdũ: et dicitur zucharinũ: quia in sapore zucharo similat. Tertiũ dicitur humidũ siue liquidum: qđ lumẽ de rocha vocat. Et i areolis ꝓsequẽs sit pma. ¶ Electio. ¶ Eligatur vt melius iameni nouũ. albũ. fortis albedinis facile se diuidẽs. habẽs veluti capillos albissimos: quos vẽtus capit in sapore acre: qđ ex babylonia defert. Et sequẽs i bonitate ẽ rotũdũ: et ex eo melius qđ ẽ simile tucie nãliter rotũdũ: et nõ artificialiter tale coloris albi ad citrinitatem parump declinãs cũ pinguedine quadã: nõ habẽs lapides: cito fragibile: et ex babylonia exportat. Tertiũ vero et i bonitate postremũ ẽ humidum: et ex eo melius est clarũ habẽs sup se florẽ similẽ lacti: partium equalium et iunctarum: et ẽ totũ humidũ: ex quo exit odor: vt ignes. de quo theotonicus noster. Ferũt et inueniri alumẽ humidũ: et hoc ẽ sicut bitumẽ vnctuosum: qđ multum ẽ cremabile deficiẽs i odore aliquãtulũ a sulfuris vnctuositate et cremabilitate: qđ certe extimo opiniõnẽ nostram sequẽdo rudẽ illud eẽ qđ aquã aluminosam ferũt: õ qua post. ¶ Natura. ¶ Calidũ ẽ et siccũ ad tertiũ. Auic. et cõbustũ i gradu eleuatur altiori. est enim calefactiuum. exiccatiuũ. cuius exiccatio ẽ potẽs valde. ꝓpterea princeps. Eius stipticitas maior ẽ stipticitate bedeguar. Unde Gal. Et i eius sapore ẽ stipticitas multa. Diascorides. virtus omnium istarum spẽrum ẽ stiptica calefactiua. Ioãnitius autẽ eũ frigidum et siccum eẽ dixit. Cuius sniam experiẽtia qdam sic sufficientenus cõprobare videt. Nã cum ad vini cõseruatiõnẽ ne tpe i calido ebuliat: ab his qui diligentiã hñt de vini custodia: pro vnaqq mẽsura vini: quia ꝓ dolio vno iponitur. ℥. i. aluminis rotũdi siue õ rocha dicti. quo fit vt experientia docet vinum a putrefactione sic melius conseruari: que res non videtur ex alio cõtingere posse: quam frigiditate et siccitate aluminis ebulitionem prohibentibus. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In ipso est prohibitio et exiccatio: et prohibet fluxum sanguinis: et prohibet fluxum superfluitatum et effusionẽ earum. Et aqua in qua lauatur primum genus quando est antiquum et colatur sepius: efficitur vltra modum cõsolidatiua et coagulatiua diuersorum corporum. Et propter hoc vtuntur ea alchimiste illa lotura: quam lac virginis vocant. ¶ Membra capitis. ¶ Eius decoctio confert dolori dentium: quando ex eo colluitur os. Uuis obscuritatem abstergit: et bothor in facie tollit: vt in pecia positum et in aqua ro. infusum. Singiuas restringit a quibus nimia fluit hũiditas vel saliua. et ꝓcipue zucharinum. Et cũ miscet cũ melle ꝯfert alcholle. Et cũ miscet cum melle et aceto dẽtes cõmotos ꝯfirmat. Et cũ succo virge pastoris cõfert bothor et cursui hũiditatũ ex aure. Et qñ cõmiscetur cũ aq et linitur caput: occidit pediculos et lendines et cimices: et oris fetorem aufert. Et est bonum apostematibus fraudulentis gingiuarum et vuule. Et ego id expertus sum cum vino granatorum applicatum inflationes gingiuarum sanat: abluto ore ex aceto et alumine: precedente tamen appositione ventosarum cum scarificatione circa spatulas et collũ. Ualet descensioni vuule. Recipe aluminis rotũdi: balaustiarum: corticum granatorum acetosorum: rosarum: seminis carum: gallarũ: cinamomi: piperis piretri: salis armoniaci ana. Itẽ alumen in vino halitum tepidum gargarizatum in causa frigida. in calida tempera. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Non inuenio a Diascoride neq a Serapione et ab Auicẽ. in membris nutritiuis alumẽ proprietatem habere. Unde non parum admiratus sum: vt cur balnea de laporeta in passionibus stomaci ac intestinorum precipue ex causa frigida venientibus: tantam laudem commendationemq receperint. Ego quidem hanc virtutẽ eis eorum forti stipticitate sic attribuo. quare stomacis relaxatis humidis sic mirabiliter subueniunt. Et si iterrogabitur vt cur sulfurea sic bibita ad eorum cõmoditatem non accedunt: cum ampliori stipticitate vigeant. Dicendum esse puto quoniam stiptica que ad secundum perueniunt gradum: in conseruatione sanitatis stomaci optime valent: et inter alia principatum obtinere putantur. cũq fit lapsus ad humidum in eo: et ad parietum relaxationem: tunc potentioribus stipticis egebimus: et cum iam membrum ipsum debile sit natura ac amplius per accidens sit factum: ĩmoderatam stipticitatem: qualis est que quarti gradus: sustinere minime poterit: cum sic ĩmoderata qualitas actum virtutis proprium deyciat: quare media inter secundum et quartum eo tempore sic sustinebit et conueniens erit. Ceterum aqua talis i eius assumptione vt sulfuris aqua non horribilem se reddit et stomaco displicibilem. Est itaq stomaci et membrorum nutritiuorum conueniens: maximeq causa infirmante debili ente. Ex quibus infertur quod errorem cõmittũt qui particule patientis ac totius virtutem non considerant indifferenter omnes tales: quia eadem egritudine laborantes ad consimilia balnea vt proficiscatur consulũt. quare vt actũ cõtingit quosdam saluos fieri: et quosdam ĩfirmari. ¶ Mẽbra pectoris. ¶ Nõ repi eũ i passiõibus pectoris iuuar. verũ sua stipticitate id petẽte dicer possumus: in emanatiõe sanguinis ab eo vbi eius retentio quereretur mixtum cũ aceto aut aqua ro. velut gipsum cõferre sic extra applicatum. ¶ Membra expulsionis. ¶ Nimiũ fluxum mẽstruorum abscindit: et bibitum et suffu-

Lac virginis

migatū. vnde nastale ex eo factū cōfert fluxui mēstruo-
rum: ⁊ prohibet īpregnationē: ⁊ cōfert doloribus q̄ fiunt
in collo matricis ⁊ scissuris eius: ⁊ dolorib⁹ testiculoꝝ.
Uentrē soluit bibita: ⁊ notabiliter vt exꝑientia manife
stat. ¶ Sed forte dicet̄ cū stiptica sit vehemēter: ⁊ quo
modo soluit. Pro nūc dicatur ipsaꝫ a virtute baurachia
nō absolui: ⁊ de hoc diffuse infra suo loco. ¶ Uulnera ⁊
vlcera. ¶ Auicē. cū fece vini aluminis tātūdē desiccat
vlcera difficilia: ⁊ erpetē hestiomenū. Et similiter cū pō-
dere simili sui de salgēma apostemati corrosiuo: ⁊ valet
adustioni ignis. Diascorides. carnē corrodit supfluā ī sca
bie: ⁊ alijs vlceribus. Et tu addas maxīe adustuꝫ ī igne.
Adurūtur aūt spēs iste oēs ⁊ assantur: sicut assat̄ ⁊ adu-
ritur colcotar. prohibet vlcera fraudulenta ne augeāt̄ ī
corpore. Et quādo coquitur cū folijs vinee aut melle cō
fert scabiei vlcerate. Et qn̄ cogt̄ cū aq̄: ⁊ linit̄ sup pruri-
tuꝫ: aut sup vngues leprosos: aut sup panaritiū: aut sup
excoriatōes; que fiūt a frigore cōfert. Et quādo miscet̄
cū sale ⁊ aceto ⁊ quātitate sui ex gallis cōfert vlceribus
corrosiuis. Et quando miscet̄ duplū eius ex sale confert
vlceribus fraudulētis. Puluis ei⁹ cōfectus cū vermib⁹
inuētis in pingui terra īpositis valet ad cācruꝫ. licinium
ex tali cōfectione intinctū melle: ⁊ superasperso pulue-
re aluminis: si imitatur orificio fistule cōfert: sꝫ prius la-
uetur locus cū aceto. Et hic nota bonitatē balneaꝝ eba
ni: ꝑꝑ magnificū dn̄m Malatestā de Cesenis: de quo in
fra. Et quādo liniunt̄ cū eo apostemata flātica confert:
cōfertq̄ꝫ fissuris matricis. Et ex his facile iudicare pote
rit indagator proprietates aluminosarū balnearū: vt de
sulfureis supra: ⁊ tu considera.

¶ De proprietatibus salis. Rubrica. III.

ET quoniam contingit nō raro ter-
mas has salsuginosas
inueniri: ꝑcipue apud euganeos colles. hinc
de sale a nob agēdū erit cū sal ipē cū alumīe
cōueniētiā nō ꝑuā hēre videat̄. Dicam⁹ ita-
q̄ꝫ ꝙ sal terreū corp⁹ ē ex cinereo adusto aq̄
cōmixto genitū. Est eniꝫ cōpositū ex ꝑtib⁹ aqueis sine sa
pore: q̄ si sint equales salsus ꝑficit̄ sapor. dominātib⁹ vo
terreis ad amaritudinē pronior. Qui prima sui ī diuisio
ne diuidit̄ ī salē panis. salgēma: salē narcoticū: ⁊ salē īdū.
Et sal panis diuidit̄ in marinū ⁊ mineralē. Marinus q꞉
ex aqua maris fit: ⁊ mineralis: q꞉ ex minera venit nostro
attinēs ꝓposito: q̄ lōge fortior ac suis in oꝑationib⁹ om-
nibus potētior. a quo aque salse calide egrediūt̄ vt actū
⁊ de hoc longius infra. ¶ Reperiūt̄ aūt salis multipli-
ces denominatiōes. quoꝝ diuersitates ꝓsequi: ⁊ si ꝓpposi
to nostro nō sit vtile multū: ac attigere nō videat̄. tamē
vt tue dominatiōi aliqd gratū scribā semꝑ: qd̄ maxime
studeo aliqua extranea de sale ipso hic narrabo. Differt
aūt sal q̄ ex aqua maris magni ytaliā attingit: a sale qui
est ex mari oceano: qd̄ ad aqlonē ē versus flādriā ⁊ ger-
maniā. Nā q̄ ex aq̄ maris magni fit in locis vbi ē fluxus
⁊ adsunt reflexiones: est grādineus magnoꝝ granorum
velut nix grādinosa: ⁊ hic fit qn̄ aq̄ illa ī foueis deriua-
ta in fundo calore solis ī salē cōuertit̄. In mari aūt ocea
no ī fundo ei⁹ aq̄ cōuertit̄ in salē. nō ē aūt grādine⁹: sed
globosus nō ꝑlucidus. Reꝑiunt̄ ⁊ fontes ⁊ putei ex aq̄s
salsis ī plurib⁹ locis germanie: ⁊ ex decoctiōe illius aque
salē cōficiūt. Cōtingit ⁊ ex vrina hoīs: ⁊ ꝑcipue puerorū
salē fieri ꝑ oꝑationē alchimie. Nā vrina vt sal mordet ⁊
vrit: ⁊ a nā salis nō multū distās ē. q̄re ex vno in aliud fa
cilis ē trāsit⁹ ꝑ decoctionē: cuꝫ sal calidior sit vrina ⁊ sic-
cior: ⁊ sic ꝑ actionē caloris vrina ī salē cōuertit̄. Et ex h
loco accipe errorē alchimistaꝝ: formaꝝ distātiā ignorā-
tiuꝫ: q̄ ignorātes ꝙ ille trāsitus ē īpossibil꞉ enitunt̄ tn̄ for
mas disperatas sic alterare: vt opināt̄ ab vna in aliā trā
sitū fieri posse: vt stannū in aurū ꝯuerti. Sꝫ īpossibilita
tem talis trāsitus longo sermone ⁊ rōne ita ꝓsequitur
Aristoteles in methauris: ⁊ artifices faciūt cōgelatiōeꝫ
fere sensibilē artificialiter: q̄ꝫuis artificialia nō eodem
modo sint quo nālia: nec tā certa lꝫ ꝓpinqua sint ⁊ simi
lia. Et iō credit̄ ꝙ cōpositio ei⁹ sit nālis hoc mō vel vici
na huic: sꝫ ars debilior ē q̄ꝫ nā nec cōseq̄tur eā lꝫ multuꝫ
laborat. Sciāt ergo artifices alchimie spēs vere ꝑmuta
ri nō posse: sꝫ similia illis facere possunt: ⁊ tingere rubeū
citrino vt videat̄ aurū: ⁊ albū ēt tingere colore quo vo-
lunt: donec sit multū simile auro aut eri. possuntq̄ꝫ plū-
bi imundicias abstergere: vn̄ tn̄ semꝑ erit plūbū: ⁊ si vi-
deat̄ argētū. Sꝫ obtinebūt ī eo q̄litates aliene vt errēt
in eo hoīes: vt q̄ accipiūt salē: ⁊ salē armoniacū. Ceteruꝫ
ꝙ dr̄ia specifica a quo tollat̄ ingenio: ego nō credo pos-
sibile: ꝙ nō ē veꝝ ꝙ cōplexio in aliā vertat̄: q̄re illa sen-
sibilia nō sūt dr̄ia q̄ ꝑmutātur spēs: sed sunt accidentia
⁊ accidētales ꝓprietates. Differētie aūt eoꝝ nō sunt co-
gnite: ⁊ cū dr̄ia eoꝝ ignota sit: quō pōt sciri an tollat̄ nec
ne: aut quō tolli possit. Sꝫ expoliatio accidētium: vt sa-
poris coloris pōderis: vel saltē diminutio nō ē īpossibil꞉
q꞉ ratio circa hoc nō stat. Ceteruꝫ ꝓportio cōpositionis
illaꝝ substātiaꝝ nō erit ī oībus eadē. hec igit̄ in illā per
mutari nō poterit: nisi forte ī ꝓmā reducātur nāꝫ: ⁊ sic in
aliud qd̄ ꝓus erāt ꝑmutētur. Hoc aūt ꝑ solā liquefactio
nē nō fit: sꝫ accedūt ei ex hoc res q̄dā extranee. Nā ope-
rationes tales fieri debēt ī habētib⁹ simboleitatē: ⁊ hic
cōsideret alchimista. Et ī his ꝓsequi nō vtile facio: q̄re
ab eoꝝ narratiōe supsedeo: ēt ꝓmissuꝫ in areolis prose-
quens. ¶ Natura. ¶ Calidus ⁊ siccus ī secūdo: ⁊ quāto
amarior ⁊ acutior: tāto calidior. nā diuersitates eius in
caliditate ex sapore cōphēdūt̄. vn̄ mineralior calidior.
¶ Electio. ¶ Eligat̄ ad vsuꝫ humanū sal marin⁹ q̄ sic
sal dicit̄: q꞉ ex igne salit cū igneus sit: vl' quoniā solus sit
qui gustui oīuꝫ animaliū cibaria reddat sapida ac dele-
ctabilia: vt in hominibus ⁊ ceteris animalib⁹ ē videre.
¶ Operationes ⁊ ꝓprietates. ¶ Est calefactiuus reso-
lutiuus exiccatiuus: vētositatū disruptiuus. cui⁹ fortitu
do operationū ē: ꝑꝑ resolutionē ⁊ stipticitatē ei⁹. Et ille
qui ē adustus: vehemētis ē exiccationis ⁊ resolutionis:
quare terme salse multū exiccāt. Confert putrefactioni
⁊ humorum grossiciei. Ipsius auteꝫ flos est eo subtilior:
⁊ eo q̄ ē adust⁹: ⁊ puluis ei⁹ ē ipsi ꝓpinqu⁹: ⁊ ambo resol-
uunt pl⁹ q̄ꝫ sal. ⁊ sūt ꝯstringētes nimis: ⁊ cauat⁹ ē mino-
noris resolutiōis ⁊ min⁹ subtilis: nisi sit pauci saporis si-
cut aluminosus. Ipse. n. ē stipticus resolutiu⁹: ⁊ cauatur
quādo lauatur multotiēs: exiccat sine mordicatione: et
frāgibilis ē magis abstersiuus: ⁊ quando miscetur cibis
frigidis dissoluit eos. Salgēma autē species salis est sic
dictū: quoniā vt gēma resplēdeat: ⁊ ipsum ventositates
effugat. Est incisiuus: liquefactiuus: subtiliatiu⁹: de quo
infra preseruatiuus: vt in clisterijs a putrefactione. qua
re salsa cōseruātur: ⁊ corpora que parata sūt putrefactio
ni: propter humiditatē superfluā que est in eis: ⁊ carnes
putridas corrodit: maxime quādo est adustuꝫ mordica-
tiuus: ⁊ medicinas debiles in virtute cōfortat ⁊ vigorat.
quare cū eis cōmiscetur vt in clisterijs. Et niger est for-
tioris resolutionis. Et omnes isti liquefaciunt humores
congelatos. Et amarus est vehemētioris resolutionis
⁊ calefactionis. Aggregat ⁊ resoluit: ⁊ hoc ideo: q꞉ mūdi-
ficat ex corpore illud qd̄ est ibi de humiditate adeo ꝙ
nō relinquit ex ea aliquid. dux medicoruꝫ in quarto ad
glauconē. Si capis pisces viuētes ⁊ proijciātur ī aqua

Sal sodome [illegible]

salita maris mortui: qd aque mortue nostri dicũt: stati mo-
riuntur. hoc autẽ cõtingere scias: quoniã ex amaritudine q̃
est in eo: q̃ quidẽ inimica est oibus aialibus: ⁊ etiã plantis.
reddit eniz nutrimẽtum mẽbris disproportionatũ. Est eni
sapor dulcis vltra modũ aialibus amicus. Nã sanguis bo-
nus nutritiuus suo in sapore dulcis est. vnde priceps. ⁊ sto-
machus bene dispositus nõ eligit saporẽ supra dulcez. Est
enim illius maris aqua multũ amara. ⁊ sal qui generatur
ex eo nominatur sal sodome a nomine mõtiũ q sunt circa
mare illud. ¶ Decoratio. ¶ Positus cum oleo tepido su-
per cõbustionẽ ignis ꝓhibet a vesicatiõe. Et cũ oleo ⁊ mel
le mixtus tollit vestigia nigra ꝑcussionũ. Et quãdo miscet̃
cũ oleo: ⁊ aceto sedat pruritũ: quãdo cũ eo iungit̃ iux̃ ignẽ
donec sudet: ⁊ cũ sauicordei ⁊ melle idẽ operat̃. Et cũ mel
le delet pãnum. Fricatio cũ eo adusto est dẽtifriciũ bonuz
mundificãs dentes a sorde. ⁊ fortius in hoc est salgẽma. Et
cũ melle cõfert sanguini mortuo qui ẽ sub oculo: ⁊ miscet̃
cum adipe vituli ad bothor q̃ fiunt in capite. Et cuz melle
aceto: ⁊ oleo cõfert squinãtie. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Con-
fert cũ sulfure: ⁊ melle cõtritioni neruoꝝ: ⁊ casui: ⁊ offensio
ni. Et cũ oleo coctũ: ⁊ pauca terbẽtina sup puncturã nerui
cecã. Et ꝓhibet a spasmo: ⁊ ab epilepsia. cõfirmat gingiuaz
laxam ꝓprie salgẽma. Ualet dolori auriũ cuz aceto more
emplastri suppositus. Ualet ⁊ casui vuule: ⁊ cũ melle apo-
stematibus amigdalaꝝ: ⁊ cursui humiditatuz ad gingiuas
⁊ ad vlcera eaꝝ corrosiua. Et cum farina: ⁊ melle tortioni
neruoꝝ: ⁊ attractioni lacertoꝝ. clarificat visum. Et cum sa
le gdem cũ oleo ⁊ melle fit emplastrũ sup oculum: ⁊ resol-
uit obfuscationẽ sanguinis cõgelati in eo. ⁊ ẽ hec operatio
nõ nisi experti medici. ¶ Mẽbra pectoris. ¶ Spẽs gdez
salis oẽs icidunt flegma vitreũ ⁊ viscosum in pectore.
¶ Mẽbra nutrimẽti. ¶ Spuma q̃ est sup salem salinariũ
qñ extẽditur sup coriũ: ⁊ ponit̃ sup splenẽ resoluit duriciẽ
splenis. ⁊ ideo in casu ꝯfert balneũ tale: vt de ebano infra.
Est subuersiuus stomachi cõturbatiuus ꝑparãs ad vomi-
tum: ⁊ ꝓprie salgẽma. quo loco accipe si terme salse potari
debẽt vt potatur aqua porete: de quo suo loco. Uerum sal
panis appetitũ excitat: ⁊ cibum sapidũ reddit. veꝝ confert
doloribꝰ stomachi frigidis. ⁊ salgẽma mũdificat stomachũ
⁊ cõfert dolori eius: ⁊ pulueriçatũ cõbustum calidum ori-
ficio stomachi approximatũ. ¶ Uulnera: ⁊ vlcera ⁊ pustu
le. ¶ Corrodit carnẽ additam. cõfert scabiei vlcerose: ⁊ i-
petigini vlceribus fraudolẽtis: ⁊ corrosiuis cũ melle. Et ex
ipso cũ aceto fit linitio iuxta ignem: ⁊ sudare facit. ⁊ sedat
pruritũ de quo in de decoratione. Et qñ fit emplastrũ cuz
melle: ⁊ oleo resoluit furũculos. Et quãdo miscet̃ cũ origa
no: ⁊ fermẽto resoluit apostemata testiculoꝝ flegmatica.
¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Omnis sal solutione educit hu
mores viscosos grossos: ⁊ eius eductio est liquefaciẽdo qd
inuenit ex humiditatibꝰ: ⁊ post illud strĩgit. Et id vsus ene-
matum corpus stipticat. cõsidera. Sed sal panis leuẽ effi-
cit supfluitatũ egressionẽ. ⁊ clistericatus educit flegma vi-
treũ. Quare in habẽtibus viscera frigida flegma tale mul
tiplicantia: enemata ex aquis termaꝝ salsis cõferũt. Sal-
gẽma quoqꝫ potẽtius est in exoluẽdo flegma vitreũ: ⁊ ex-
pellit humores: quoꝝ eradicatio est difficilis. Et qñ sumit̃
in potu cũ vino: ⁊ aqua laxat ventrẽ. verũ est malus stoma
cho Auic. Sal omnis facilem efficit superfluitatum egres-
sionem ⁊ descẽsionẽ cibi a stomacho. Et niger educit fleg-
ma ⁊ melãcoliam. ⁊ sal quidẽ vltimus est ad dissinteriã cõ
sidera. Et adiuuat medicinas resolutiuas ad eradicãdum
melancoliã: ⁊ humiditates viscosas de partibus mẽbri. Et
cuz mẽtastro mõtano: ⁊ butiro: ⁊ fermẽto ꝯfert apostema-
tibus testiculoꝝ flegmaticis. Et cũ mẽtastro: ⁊ melle con-
fert vlceribus nigris. ¶ Uenena. ¶ Et quoniaz pricipes
⁊ magnates aut iuidia aut inimicitia: ⁊ odio a venenis nõ
raro molestari cõsueuerũt: sicqꝫ diligẽtes antidota contra
eum facti sunt. hinc cum sal hoc in loco nobis deseruiat: de
eo a me agẽdum sic erit: vt tibi semp cõplaceã: ⁊ de eo ma
gis cũ sit nobis maxĩe cõis ac veluti semp ꝓximus. Fit. n.
ex eo emplastrũ cum semine lini ad puncturam scorpionũ
Diascorides. Auic. Serapio. Et quãdo teritur ⁊ ligatur in
pecia lini: ⁊ imergitur in aceto forti: aut miscet̃ cu m aceto
ipso: ⁊ ponit̃ sup locum in quo est morsura alicuius veneno
si aialis cõfert. Et cũ mentastro montano: ⁊ ysopo: ⁊ melle
ad morsum habẽtis. 44. vespe. Et cum oximelle bibitus
nocumẽto opij ⁊ fungoꝝ mortiferoꝝ. Et idem sic veneno
resistit. ⁊ cũ melle ⁊ vuis passis cõiunctus carbũculũ sanat
siue antracẽ. ¶ Mẽbra iũcturaꝝ. ¶ Cum oleo mixtũ su-
perpositum cõfert. Et ex his accipe iuuamẽta ⁊ nocumẽta
balneaꝝ salsaꝝ ⁊ aque marine.

¶ De ꝓprietatibus nitri. Rub. IIII.

Nitrum cum naturaz salis sapere videat̃
post narrationez de sale: de ipso
nitro sic agamus. Nitrũ a nitra isula in q̃ prio Nitro a Nitra Insula
iuentũ fuit sic dictuz. Diuidit̃ in illud qd mine
rale est: ⁊ illud qd arte fit. Et primum attingẽ-
tes nostro proposito necessarium dicamus. q̃
Auic. ⁊ plures alij eum baurach nominãt vt arabici: hoc la
tine dicatur nitrum. Est autem de genere salis: obscurius
tamẽ q̃ salgẽma plucidum laminosum tenue: ⁊ in igne as-
sabile. ⁊ amissa substãtia aquea superflua siccum efficitur
⁊ est sale acutius. Habet eniz tres famosas species: a tribꝰ
locis famosis nominatas. Armenum. vz. africanum ⁊ teo-
tonicuz. Et hoc in loco qui grossaria dicitur: magis cũ abũ
dantia inuenitur. Nam pluuia cadente super montez qui
plenus est minera eius: ⁊ collocata per montem cuz venit
ad spatium centum passus in foueam a fossoribus factam:
⁊ in ea materia sic in nitrum cõuertitur: qd ab incolis exti-
matur esse salgẽma. Spuma aũt nitri vocata flos nitri est
subtilioris substãtie: ⁊ est eligibilior nitro: ⁊ melior est que
ad colorem marmoris tendit. ⁊ est multum frãgibilis. Et
africanum ceteris est acutius. Et ex eo aliqd album est ali
qd rubeum: aliud puluerulentum ⁊ multoꝝ coloꝝ. ¶ Ele-
ctio. ¶ Auic. Serapio: melius ex eo est armenum leue la
minosum frangibile spongiosum album aut purpureuz ro
seum velut spongia foraminibus plenum mordicatiuum.
Eligatur eius spuma marmorea facile frangibilis. ¶ Na-
tura. ¶ Calidum ⁊ siccum in fine secundi: ⁊ eius siccitas
fortasse deducitur ad tertium. ¶ Operationes. ¶ Est in-
cisiuum abstersiuuz resolutium stipticum: ⁊ virtus abster-
siua est maior stipticitate eius desiccatiuum: quia si per os
sumitur: ⁊ bibitur humores grossos ⁊ viscosos plus q̃ sal
subtiliat: ⁊ resoluit ventositates cum aneto aut ruta admi
nistratum. Auic. abstergit fortiter: ⁊ lauat ⁊ precipue africa
nuz. mundificat excoriat: incidit humores grossos. ⁊ i bau
rach est stipticitas pauca cum abstersione bona ꝓpter sui
salsedinem: nisi in africano. ¶ Decoratio. ¶ Attenuat ca-
pillos super ipsos pulueriçatum. ⁊ quando ex eo fit empla-
strum attrahit sanguinem ad illud qd apparet de corpore
⁊ facit vt color sit bonus. ¶ Membra capitis. ¶ Cõfert
furfuribus: ⁊ quando dissoluitur in aqua aut vino ⁊ distil-
latur in aurem: sedat dolores eius ⁊ ventositates eius que
sunt in ea. Et quando fit alchool cum melle acuit visuz. Et
quando miscetur cum cerotis: ⁊ fit inde emplastruz: para-
lisi que facit declinare caput ad posteriora ⁊ torsionibꝰ ner
uorum confert. ⁊ miscetur cum pasta ⁊ fit panis habẽti pa
ralesim lingue. Et cum vino aut sy. ⁊ ysopo confert surdita
ti ⁊ sonitui. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Cõmouet nauseã
⁊ vomitum. ⁊ ideo ipso nõ vtimur nisi cum egemus medi-

cina forti. Et fit emplastrum cum eo: ⁊ ficubus super ventrem ydropicoꝝ: ⁊ extenuat ydropisim. Hic accipe balneū nitrosum in ydrope conferre. malum est stomacho ipsum corrumpens. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Soluit cū supponitur: ⁊ quando comeditur cum ruta: ⁊ cimino: aut decoctione rute ⁊ aneti sedat dolorē vētris pungitiuum: ⁊ in hoc vincit salem. Et cum medicinis īterficientibus vermes bibitum educit eos. ⁊ similiter cum ex eo venter ⁊ sumen emplastratur interficit vermes: ⁊ sedeat qui linitus est iuxta ignem. Et ꝑpter similia a sale distinguitur. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Confert pruritui: quia resoluit cū aceto: ⁊ cōfert scabiei: aufert carnē que crescit: ⁊ destruit eam absq̧ nocumento aliquo. Uisuz ē etiā sanare tibias vlceratas: ⁊ tumefactas: si ex aqua eius liniant̄: ⁊ petia superponatur cum lamina plumbea. ¶ Uenena. ¶ Bibitum precipue africanum prefocationi fungoꝝ cōfert valde adustū: ⁊ non adustum: ⁊ precipue quādo bibitur cum aceto: ⁊ aqua etiam si fuerint pernitiosi: ⁊ spuma eius. ⁊ ponitur cuz adipe asini super morsum canis. Et bibitur cū aqua frigida ꝑpter potuz cantaridaꝝ. ¶ Febres. ¶ Et si miscetur cū aliquibus vnguentis ad ignē ante aduentū accessionis per horam in febribus periodicis aufert rigorem. Quibus īducantur iuuamenta ⁊ nocumēta balneaꝝ que sic nitro participant.

¶ De proprietatibus cineris. Rca. V.

Cinis est veluti puluis qui ex adustione aut lignoꝝ: aut alterius rei resecatur: ī quo ēt hūiditatis ē priuatio qua flāma amplius nutriri possit. Quibus inducatur ꝙ est quoddā terreū in quo remāsit impressa vis ignea: ⁊ fumosa. Et cū pars ista subtilis sit ex ꝯmixtiōe eius cū aqua sic recedit remanēte parte terrea que est debilior: ⁊ sic remouetur acuitas eius. quare cinis sic reddit̄ absq̧ mordicatione exiccatiuus. Diuersificatur aūt in genere ſm diuersitates rerū a quibus deciditur: vt cuz ex lignis quercinis: aut ex gallis factus fuerit. Inde reddit̄ magis stipticus: ⁊ ex lignis salicinis minus. Or si ex ficu arbore factus fuerit: ibi aderit multa adustio ⁊ abstersio. Quando itaq̧ cineres lauantur: terreū fridū remanet absq̧ mordicatione exiccans. Et hoc notent cirugici: vt statim. Et dixit Diascorides. aqua cineris īgredit̄ in putrefacientibꝰ: et adurit sine dolore: ⁊ est abstersiua. ¶ Electio. ¶ Eligatur ſm diuersitatem intentionis habite: vt ex lignis magis: ⁊ minꝰ stipticis calidis ⁊ hꝰ. ¶ Natura. ¶ Cinis ⁊ si partes terree in massa vincāt: ignee tamē derelicte in vigore eas superant: ⁊ si subtiles sint facile resolubiles. ꝑpter qđ extimo eos calidos esse ad secūdum. Nam aqua que distillat̄ ex cineribus acuitatem habere sentit̄. ⁊ calidior q̄ ex arbore ficus fit: siccus in secūdo vsq̧ ad tertiuz. vnde eius stipticitas est fortis. ¶ Operationes. ¶ Omnis est abstersiuꝰ exiccatiuus: q̄uis diuersificet̄ vt actuz. Et ablutio minuit eius abstersionem: ⁊ acquirit ei glutinationē: ⁊ exiccationē sine mordicatiōe. Aqua vero cineris īgredit̄ in medicinis putrefaciētibus. ⁊ fortior earū est aqua cineris fici: ⁊ ex lacticinys: ⁊ abstersio reliquaꝝ aquaꝝ cineris: ⁊ siccitas sūt minores q̄z istaꝝ duaꝝ. Et cinis lignorum stipticoruz sicut quercus: ⁊ reliquoꝝ stringit sanguinem. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Cinis almeçereon ꝯfert squināntie. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Aqua cineris arboris ficus domestice: ⁊ siluestris in qua stetit cinis ipse pluribꝰ horis deīde colata ydropisi cōfert si spongia in ea infusa super tumorem ponit̄ sicq̧ tumores tibiarum equorum remouentur: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Aqua iaz dicta: ⁊ securior ex q̄rcu arbore vl' ex glādibus facta clistericata ꝯfert ad vlcera intestinoꝝ. vnde dux medicoꝝ. Et ego restrinxi sanguinez cum his cineribus. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Et ꝯfert vsus eius ad vlcera fraudolenta: ⁊ corrodit carnem que crescit in vlceribus: ⁊ īcarnat ⁊ consolidat. ¶ Uenena. ¶ Et bibit eam cui in potu datum fuit gipsum: ⁊ ille quez momordit rutella: ⁊ cōfert. Faciunt eniz hoc omnes species cineris: ⁊ proprie arboris glandiuz: ⁊ sunt omnes stiptice. Quibus indicantur iuuamenta ⁊ nocumenta balnearum que sic cinere participant.

¶ De proprietatibus calcis. Rub. VI.

Et quoniam calx vt dux medicoruz voluit: species est cinerum: post capitulū de cineribus: capitulum de calce faciemus dicētes ꝙ lapis est adustus: ex cuiꝰ ꝯmixtiōe cum arena ⁊ aq̄ fit cementū. Et hec viua dicitur vnde Dyascorides: quedā fit ex lapidibꝰ: quedaz ex conchilys marinis: quedā ex marmore. Quando autē hec ꝯburuntur in igne donec fiāt alba ītus ⁊ extra fit calx. Quo ex loco accipiatur: ꝙ cū Democritus: vt actū: asseruit: montes calceos in ventre terre īueniri: super quos aqua defluēs caliditatē fortē acquirebat: ab eoq̧ sic in vētre terre ignē repiri negatuz nō fuisset: cū calx ab igne ꝑducatur: vt etiā Dyascorides scripsit. ¶ Electio. ¶ Melior oīum est illa que ex marmore fit: ⁊ ꝑ structuris eligatur q̄ ex lapide duro fit. ꝑ tectis aūt eligatur q̄ mollior. ¶ Operationes ⁊ ꝓprietates. ¶ Est calefactiua. exiccatiua. inflāmatiua. mordicatiua. cauteriçatiua. adustiua faciēs escarā maxime que in fornace fit. Uiua autez: que. s. in fornace nō fuit cruda a quibusdā appellata: post extinguitur: facit cuz hoc adustionez dum est nouiter extincta. sed post duos vl' tres dies minuitur virtus eius. ⁊ quādo abluitur cessat hec operatio ab ea: ⁊ mordicatio eius remanet in aqua. ⁊ aqua eius fit putrefactiua. Et sic fit calx exiccatiua sine mordicatione. Et cum bene lauatur: ⁊ sepe nō habet mordicationem omnino. Et dixit dux medicoruz: ꝙ calx est ex speciebus cineris: ⁊ est subtilior q̄z cinis lignorum: ⁊ hoc accidit propter nimietatem ignis: que necessaria est adustioni lapidis plus q̄z lignorum anteq̄z fiat cinis. Et si lauatur cuz aq̄ marina resoluet resolutione forti. Et si miscetur cuz asiungia: ⁊ oleo fit maturatiua mollitiua resolutiua īcarnatiua cōsolidatiua. Et oportet ꝙ scias ꝙ calx noua viua quā nō tetigit aqua: est illa fortior quam aqua tetigit. Abscindit fluxum sanguinis. ¶ Natura. ¶ Calida est ⁊ sicca ad q̄rtum. Platearius. sed vna est altera fortior acutior ⁊ calidior. ⁊ preparatio de sua acuitate tollit: ⁊ addit: vt ex habitis manifestum est. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Corrodit carnez additam: ⁊ abluta consolidat ⁊ cōfert adustioni ignis: qua ex re apotechary in cōficiendo vnguentum de calce: quo ī adustione ignis vtuntur medici: prius ipsaz bene ac sepe lauent. Et viua melior: ⁊ mixta cum oleo vulneribus putridis ac pustulis confert. vulnera ⁊ incisiones consolidat. Et si carnem corrodit superfluam: eam etiam in vulnere crescere nō permittit. ¶ Decoratio. ¶ Calx viua cuz auripigmento ⁊ aqua admodum pultis decocta pilos cadere facit. ⁊ sic suo acumine poros aperit. Quibus colligantur iuuamēta ⁊ nocumēta balneaꝝ: q̄ sic calce participāt.

¶ De ꝓprietatibus gipsi. Rubrica. VII.

Et gipsum aggrediēs: dicamus ꝙ gipsum terra est quedam glutinosa: a quibusdam speculum dicta: q̄ ꝑpter sui maliciam vt post: nō nisi ad extra ministratur. ¶ Natura. ¶ Frigidū est ⁊ siccuz: ⁊ minerale longe frigidius. infrigidat ⁊ exiccat q̄z qđ combustuz fuit. quo vtuntur ad fabricandum domos bononienses: ceteriq̧ tales quibus magna est apud eos copia. Et certe opinor ꝙ eius frigiditas nō parua sit: ⁊ secūdum fortassis pertransiens gradum. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Est

desiccatiuum conglutinatiuum opilatiuuz: eo ꝙ facit partium aggregationẽ. ⁊ ponitur super pectus in fluxu sanguinis cum medicinis siccis vt cum aceto: ⁊ stringit eum: ⁊ cõmixtio albuminis oui cum eo bona est. Est autem in eo stipticitas cuz glutinatione faciẽs adherere. Et quãdo aduritur subtiliatur. ⁊ additur eius desiccatio. simul minuitur viscositas: ⁊ efficitur stipticum precipue cum aqua ⁊ aceto mixtum. ¶ Membra capitis. ¶ Linitum super frontez cum aqua ⁊ aceto: aut pileo super caput facto ex eo fluxuz sanguinis ex naribus retinet. Et mixtum cum bolo armeno aut aqua mirti: ⁊ aceto. Et miscetur cum albumine oui ad obtalmiaz. ¶ Membra pectoris. ¶ In fluxu sanguinis cum aqua ⁊ aceto mixtum: ⁊ cum petys superpositum cõfert. ⁊ est operatio prudẽtis medici: ⁊ idifferenter vndecunqꝫ fluat. Nam id in diebus meis vidi: ex applicatione eius cum aceto ad caput inde corporis mollificationem sequi. ¶ Membra expulsionis. ¶ Mixtum cũ medicinis ad hoc fluxui antiquo intestinoruz ⁊ vlceribus eoruz confert. Et consimiliter ad fluxum menstruorũ iuuat. ¶ Uenena. ¶ Est ex sũma venenorũ prefocantium. vnde Dyascorides. quando bibitur occidit prefocando. Et tu quoqꝫ considera bonitatem ⁊ maliciaz aquarũ putealium. bononie: quoniã omnes gipsee sunt. Et q̃ꝫ facile foret maliuole anime vxoris coniugem interficere: cum semper sibi paratum sit venenũ. Quibus indicãtur iuuamẽta ⁊ nocumẽta balnearũ que sic gipso ꝑticipãt.

¶ De ꝓprietatibus ferri. Rub. VIII.

Et quoniam inter balnea que naturam verorum mineralium sapiunt: cõmuniora sunt ferrea q̃ꝫ enea: hic de ferro prius. Et si apud veteres nostros de ere prior fuerit notitia. Nam terram veteres nostri ere prius foderunt q̃ꝫ ferro: ⁊ bellorum certamina expleuerũt. fuitqꝫ apud eos tanta oliz eris dignitas vt aurum: ⁊ argentum spernentes illud magis excoluerint. Sic enim etatum varietas. ⁊ temporum res ad vsum mortalium accõmoda electas: nunc in honorez: nũc ad dedecus aliquando perduxit. Non eniz eoꝝ iudicia voluntaria in rebus omnibus sic stabilire se potuerũt. Et cuz vilissimum sit metallorum: de eo posterius agendum erit. Generatur autem ex argento viuo terrestri ponderoso lutulento valde immundo: ⁊ ex sulfure immundo terrestri: sulfure dominante. propterea est inflammationi paratum cuius virtus conuertit argentum viuum in ferri speciem: ⁊ ideo squamosum est. ⁊ de facili rubiginem contrahit: ꝓpter sulfuris adustionez. ⁊ forsitan pars terrestris sulfuris est attramentosa. propterea limatura eius confert ad nigredinem encaustri: quoniam ab humore vnctuoso non est purgatum. Et ideo facilis est adustionis. cuius signum accipiatur. Nam cum pinguedo superponitur ei vt sepum vel pix eum aperit: ita ꝙ stãnum superinfusum eidem substantiam eius ingreditur. post cuius ingressum: ita frangibile efficitur: ꝙ ex postea fabricari non potest. Adustio autem terrestris substantie pinguis probatur per multaz scoriam que ab ipso separatur: ⁊ maxime per hoc ꝙ frequenter vt quedam grana nigra in terra effunduntur. Quibus accipitur ꝙ nõ funditur vt cetera metalla: sed tantuz mollificatur. qđ extimatᷣ ex terrestreitate eius euenire. vt quoniam caret substantia aerea: ⁊ humida aquosa plus ceteris metallis. vnde Hermes tarde liq̃factionis in ferro causaz efficit terrestreitatis partium eius prohibens fluxum. In igne tamen magno cum sabulo: ⁊ sulfure aspersum distillatur: ⁊ depuratur. Et ex eo propter ipsius duriciẽ fiũt instrumẽta: vt ĩcudines mallea ⁊ cetera qbꝰ cetera laborãtur metalla. Siccitas autem eius ad fortitudinem acutoꝝ angulorum operatur. propter quod fit ĩcisiuum perforatiuum eorum que incidi ⁊ perforari habent. Et ferruz a feriendo dictum est. sic enim sua duricie vt actum est omnia alia metalla ferit domat: ⁊ concutit: dilatat ⁊ cõprimit. Et quoniam extinctio eius in aquam: ipsum nimium indurat. hic qui voluerit ipsum mollius reddere cum oleo temperet. Ferrum ex sanguinis contactu rubiginem contrahit. ⁊ cũ eius substantiam subintrauit vix remouetur. quare stipendiary cum percusserũt gladio ilico illud mundent. vnde Isidorus. A ferro inquit sanguis humanus se vlciscitur: qr de nulla re alia ita cito per rubiginem consumitur: sicut quando humano sanguine perfundatur. Adamas autem ipsum attrahit. ⁊ ferrum attractum mediante vase argenteo: ⁊ eneo ipsuz sequitur: subycitur ⁊ obedit. Et ꝙ tibi placere scio hoc adyciam scitu iocundum. Si alumine ⁊ aceto politum ferrum linitum fuerit: rubigine carebit. Idez de cerusa aut cerui medulla si linietur. Et q̃ꝫuis infimum metallorum ponatur: non tamen sic spernẽdum esse puto. Nã eos non accuso q ferri plus q̃ꝫ auri dignitatez excoluerũt. ipsi nãqꝫ grandes ferri vtilitates considerantes sic cuz magnificauerunt. Res nãqꝫ publica absqꝫ ferro tute non agitur. Neqꝫ sine eius motu securitas hominibus habeᷣ. ferro communis iustitia regitur: tuetur innocentia. reproborum audacia metu ferri coercetur. sine ferro nullum mechanicum opus fere perficitur: nullum contrahitur edificium. Agricultura nullatenus exercetur. Quare vt Isidorus ferrum dictum quia farra. idest semina nostra condit. Nam panis ceteraqꝫ talia ferro vacãte congrue ab hoibꝰ nõ vẽdicanᷣ. Ceteraqꝫ metalla vt actuz ẽ: ferro domanᷣ ⁊ ad humanum vsum rediguntur. Et scoria ab eo per decoctionem venit: cuius vtilitates suo dicentur loco.

¶ Calibs autem ferri species alia non est: sed eius subtilior pars: ⁊ aquosior per distillationem a ferro extincta. quare sic per vim ignis durior fit ⁊ opacior: ⁊ ꝓpter partium subtilitatem que duriores efficiuntur quando vruntur. Estqꝫ albius propter maiorem a terrestreitate separationem. et cum nimis induratur sciditur. ⁊ percussus diminuitur ꝓpter nimiam sui desiccationem. Est vero diuersitas aque in desiccando plus ⁊ minus. Unde fabri querunt specialiter aquam in qua ferrum extinguant: ex quo cõficiunt gladios. Nam cuz candet: ⁊ in aqua mittitur induratur. eo ꝙ calidum frigiditatem aque fugiens: ad interiora ferri conuersum: in ipso mãle vł nãle humidũ consumit. cuius consumptione magis ⁊ magis induratur. Quibus fabri accipiant quomodo instrumenta ferrea molliora ac dulciora: ⁊ duriora ab eis fieri poterunt: ⁊ ad id qđ de eo dictuz est sic aduertant. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Est infrigidatiuum exiccatiuum stipticum. quare aqua in qua extinguitur stiptica redditur ⁊ exiccatiua: ⁊ magis illa in qua calibs extinguitur. Et pariformiter scoria eius est stiptica: ⁊ est çiniar fortioris exiccatiõis omni scoria. Et plurimi medicorum vtuntur ea aqua ad desiccationem: ⁊ ad stipticãdum: ⁊ prohibendum fluxum humorum. quinimmo ⁊ intestinorum: ad bursam sic continuata embrocatione ex ea cum spongia super locum rupture. ¶ Natura. ¶ Frigidũ est ⁊ siccum. ⁊ maior est sua frigiditate siccitas. quare redditur plus stipticum q̃ꝫ infrigidatiuum. Gradus autem in frigiditate eius vt extimo ad secundum peruenit. ⁊ sua siccitas cum multa participet terrestreitate ad tertium. ¶ Membra capitis. ¶ Quando teritur erugo ferri cum aceto forti ⁊ coquitur in ipso est illud acetum medicamen saniei antique currenti ex aure ⁊ confert asperitati palpebrarum ⁊ vngule oculi. Et erugo stringit gingiuã. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Uinum ⁊ aqua in quibus extinguitur ferruz candens confert apostematibus: ⁊ duriciei ⁊ tumo-

ri splenis: ⁊ mollicieі stomachi ⁊ debilitati eius: ⁊ fluxui q fit a stomacho: corroborat stomachum relaxatum: ⁊ debilitatum maxime a colera. ¶ Et si extinguitur in vino cādēs confert vinum illud ydropisi ⁊ colice. ¶ Membra expulsionis. ¶ Confert vinū illud fluxui vrine: fluxui mēstruorum: ⁊ relaxationi fiteri: ⁊ egressioni ani. ⁊ distillationi vrine insensibiliter. Quando ex erugine ferri fit nastale: stringit fluxum antiquum matricis. confert fluxui emoroydarum. ¶ Uenena. ¶ Et quando datur in potu scoria ferri cum squiniabin. idest melle ros. resistit veneno plāte: que dicit̃ aconita. vnde Naso. Miscēt aconita nouerce. Et scoriam ferri non deserentes dicamus ꝙ apparens est cōtradictio principis ad Salienum. inquit dux. Omnis scoria desiccat desiccatiōe forti: nisi quia scoria ferri est debilior aliis. Et priceps scoria fortioris exiccationis est scoria ferri: ⁊ quando ad tertium peruenit gradum in exiccādo sicq; ferrum terrestrius auro ⁊ argēto: hic textui pricipis plus adhereo. ⁊ forte textus ducis corrupt⁹ est. neq; a caliditate absoluitur. vnde resoluit apostemata calida. Scoria ferri stomachum confortat: ⁊ exiccat superfluitates eius: ⁊ confert sue mollitiei sic cum vino antiquo potata. Et si buliat ⁊ in eo fiat sessio: confert fluxui emoroydarum. ⁊ abscindit fluxum sanguinis menstrui. ⁊ est in eo vltima: ⁊ similiter i vrina. ⁊ coartat anum linita. Limatura autem ferri mala est stomacho excitans vomitum: ⁊ aliquando sic ad mortem perducit. Uerum puluere adamantis vel aqua in qua per noctem iacuerit eius violentia reprimitur. Quibus accipiantur iuuamenta ⁊ nocumenta que ex aquis termarū ferrearum eueniunt.

¶ De ꝓprietatibus eris. Rubrica. IX.

Compositionem ⁊ materiam eris dicere volentes vt eius natura facilius intelligatur: supponamus ex pricipiis artis metallum omne ex sulfure ⁊ argento viuo componi. Nam es metallum est ex argento viuo plus ꝙ oportet aliquantulum habens per commixtionem sulfuris ad formā ruboris deductum. hic enim rubor acquiritur per adustionem fortem substantie sulfuris feculente. nam per talem accensionem sic argento viuo commiscetur: propter quod ab ere multum fecis resoluitur: ⁊ in igne multum euaporat. Eris multe scribuntur species: quas vt negocio nostro inutiles relinquo: ad naturam eius me conuertens. ¶ Natura. ¶ Calidum est ⁊ siccum ad tertium. ¶ Operationes. ¶ Est calefactiuum. exiccatiuum. abstersiuum resolutiuū. incisiuum. stipticum. acutum. incarnatiuum: ⁊ maxime vstum. Et ablutum melius corporibus mollibus: nō ablutum vero corporibus duris. ⁊ squāma eius siue batitura ē subtilior ꝙ substantia eius. Et est subtiliatiuum. constrictiuū vlcerum: mūdificatiuum: ⁊ icarnatiuum cōsolidatiuū: carnē diminuens superfluam nō permittens eam augeri. Et abluitur sicut tutia vel climia: quia mutatur aqua eius sepe: quia vsq; ad vices quatuor ⁊ vsq; ad quinquies aut quousq; nō natat super aquam aliqua sordicies. ⁊ scoria eius similiter abluatur. Et scribitur solatiosum: ꝙ si cum forpicibus de specie eius que nominatur talacon fiat pilorum incisio eorum ortum prohibet. iuuenculis gratum barbitōsoribus inimicū. ¶ Mēbra capitis. ¶ Confert duricici palpebrarum. ⁊ visui acuit suis cum canonibus administratum. carnem superfluam corrodit in naribus ortam aut in ano. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Confert ydropisi maxime laxando ventrem: vt statim. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Prohibet vlcera corrosiua ambulare: ⁊ ea incarnat ⁊ consolidat: ⁊ mūdificat: ⁊ flore eius medici in eorum vnguentis ad fistulas curandas vtuntur: vt in vnguento egiptiaco ⁊ huiusmodi. ¶ Membra expulsionis. ¶ Soluit aquam citrinam quando cum melle bibitur absq; nocumento. ⁊ dosis est aureus vnus: ⁊ medius. Et quando sumuntur ex eo quattuor anolosat laxat chimum grossum. Sed hec oīa peritia medicorum expertorum indigēt. ¶ Uenena. ¶ Auicēna. oportet quidem vt caueatur vsus dimittendi illud in quo est salsedo aut amaritudo aut pinguedo: sicut sunt olera ⁊ carnes: aut acetositas: aut dulcedo in vasibus eris ⁊ bibendo cum eis. ipsa. n. transmutant proculdubio çinçariam. ⁊ çinçar est venenum. Quibus tua accipiat dominatio quanto errore ducuntur mortales: qui aquam quā bibunt: qua ve cibaria ac carnes decoquunt: oleumq; in vasis eneis etiam longa cum mora seruant. Js enim omnium fere ytalicorum mos est. Et vt cautior doctiorq; fias: id philosophi qḋ supra de compositione cacabi in de balneo aereo scriptum est relege: vbi vasa enea sic damnantur. Nam hec tibi lectio repetita delectabit. Ex quibus iuuamenta ⁊ nocumenta balnearum erearum sic plane accipiantur.

Capitulum. III. De naturis ⁊ ꝓpetatib⁹ balnearum nāliū cōtinēs rubricas.

Satis atq; etiā satis de mineralibus balnearum cōpositarum a nobis scriptum esse puto: quarum perlucida: ⁊ ad summum clara doctrina absq; simplicium exquisita notitia haberi enucleariq; minime potuit. Jd tamen facile intelligo a nonnullis de eorum prolixitate sic accusari me debere. Uerum vt actum: cū in eis plurimi contingant errores: vt sic facilius aperiantur ad mortalium salubritatem: non ad mordendos alios eorum longitudini sic locum dedi. vt quantam etiam composita balnea vim habeant: sic clare distincte ⁊ indiuiduali itelligatur: cum orta suis attestentur principiis. primitiuorum nāꝙ naturam deriuatiua tenent. Jdq; a me actum esse intelligatur: cum plurima in eis recitata ꝙ delectabilia illustri domino meo: quāꝙ pergrata cognouerim. Et his sic finem faciens ad instituta prosequar. Et cum sepe mentem reuoluerem an extranea domesticis anteponenda forent: Jd mihi honestius esse videbatur: extraneis domestica preferri debere. Qua ex re cum patauus sim: de balneis in comitatu paduano a me prius agendum erit. De balneis ebani exordiū primum faciens.

¶ De balneis ebani. R̃ca. I.

Cum actum sit sulfur caliditatis balnearum causam primam esse: vt magno placuit philosopho. hinc a sulfureis patauis exordium a me primum esse debebat. Uerum cum ex ipsis septem que i comitatu habentur: illud antiquis scripturis famosius inueniam: qḋ apud nos de ebano nominatur. Juxta illud Lucani. Deu balneo si vera fides memorātibus augur: Colle sedens aponus terris vbi fumiger exit. Sic de eo prius agemus: ob qḋ sic memorandum virtus excellentia dignitas ac per orbem totum diffusa ⁊ gloriosa fama Petri ebanensis conciuis nostri sic me compellit: Et si vulgatur conuicinos sibi inuicem odiosos fore. Ego quidem cum domū olim sue domui contiguam prope teneam: sua singulari virtute captus: cuius est ad amorem homines allicere: sic de eis etiam in eius memoriam primum sermonem faciam. Uerum vt breuioribus que a me dicenda sunt absoluam: generalia quedam premittere itendo: quibus his ⁊ oibus termis a me sic in generali satisfactum esse putetur. ¶ Dicamus itaq; ꝙ terme omnes aliquid de sulfure participāt verum ꝑm diuersas earum mineras suis in virtutibus nūcupatiōe diuersificantur. Et omnes sunt calefactiue exic

catiue. qua ex re febrientes ex inflammatione aut caliditate epatis vexati ab eis fugere debent. Et est veteris nostri aliabatis sententia sua in practica. pte 2ª. Et certe hoc in loco non tacebo errorem illorum qui tales ad balnea assumenda consulunt. vnde error priore deterior consequitur: vt meo in tempore vidi. ¶ Estq; in balneis naturalibus vna laus que non est in aquis stupharum: quoniam in eis est liberior anhelitus. propter quod asmaticis: ⁊ stricti pectoris persuadenda magis sunt. sententia est principis .14. tertij. de ydropisis cura. Capiunt itaq; diuersitate minerarum diuersas proprietates. ¶ Unde alia omittendo balneum de ebano aggredientes dicamus primum. Et balneum ebani balneum est a ciuitate padue quinq; miliaribus distans in confinibus ruris Ebanum dicti: Rus quidem olim magnum ac potens apud montes situatum: in cuius planitie quidam minime altitudinis monticulus existit: a quo plures riuuli defluunt: sic balnea plura constituentes. Nam in transitu aqua fontis sic in caliditate remittitur: vt in eis homines balneare se valeant. Locus autem is a vallibus semotus est. ⁊ terra fructuosa circundatus ex omni plaga liber et si monte Danielis sancti versus occidens parumper cooperiatur. Nam is monticulus parue altitudinis existit. Est autem locus ⁊ habitatio sanitati hominis conformis ac delitiosus. que res certe vt opinor non negligenda esse debet ab his qui ad balnea proficiscuntur. Locus tamen ventosus est. qua ex re cum balneati balneum egrediuntur muniti ⁊ clausi stent. ne sic porositatibus apertis penetrando non offendat aer. Uerum ab eo fonte ⁊ balneis hinc inde aqua fluens sic in foueis retenta aerem alterat: que forsassis causa non raro existit: vt sic ad ea transeuntes pretermisso regimine debito infirmentur: de quo infra. ¶ De minera eius.

¶ Aristotiles suo de proprietatibus elementorum duo inter cetera notauit: quibus minera balnei cognosci habeat: color. vz. ⁊ sapor. nam de alembicatione ⁊ huiusmodi infra dicetur. vltimo capitulo. in quo ostendetur etiam alios sensus concurrere. Aqua enim balnei huius in sapore salsa: ⁊ aluminosa comprehenditur: ⁊ visu quadam parte sulfuris participare: ⁊ cinere. Nam in incessu eius per riuulos quosdam lapidosos ab eius feculenta parte productos maxima comprehenditur eius pars aluminosa ⁊ salsa. parua autem sulfurea. Nam color croceus sulfureus licet superficialis his in locis sic apparet: vt hi comprehenduntur colores diuersi: vt in Iride tres comprehendimus colores: croceum vz. ⁊ rubeum ⁊ viridem: Et si plurima pars sulfurea foret: cum multa viscositate sulfur participet: ⁊ plus ceteris minerabilis de colore citrino: sic appareret: quod visus falsum iudicat. Preterea ex odore cum inter ceteros mineralium eius odor grauissimus sit: hoc sensu odoratus comprehendemus quod minime contingit. Nam in balneis a predominio sulfureis hec duo comprehenduntur: color citrinus: ⁊ odor sulfureus. vt in balneis de petriolo siculis ⁊ ceteris talibus. Qua ex re ea balnea sulfurea minime dico: sed a predominio aluminosa plus salis quam sulfuris adhuc participantia. Et proportionabiliter vires: ⁊ proprietates in eis habitare propter que ea de simplicibus mineralibus memorata discurremus. Quibus infertur quod qui extimauerunt ea a predominio sulfurea: male opinati sunt. Fuit enim aliquorum opinio balnea omnia paduana eiusdem esse minere: quam non accuso: cum omnia fere sibi inuicem propinqua sint: ⁊ quasi vno aspectu participantia. Nam ea salsa nitrea: partim gipsea ac cinerea pronunciauerunt omnia. Et iam semper recolende memorie vir doctissimus ac proope alter philosophus Joannes de dondis patauus iuxta balnea montis groti ⁊ balnea sancti petri: de quibus infra domum construxit: ac instrumenta preparauit vt ex ipsa balnearum aqua salem albissimum conficeret: et in quantitate notabili. Quod opus efficax argumentum fuit: vt sic opinaremur balnea illa cinere ⁊ sale ac gipso participare. Nam vt actum nitrum naturam salis sapere videtur ⁊ cinis: cum ipse cum aqua salem conficiat. Addo preterea quoniam videmus in balneis sic sulfureis ingeniari homines sulfur conficere: vt in petriolo: ⁊ in balneis siculis. In his autem hoc minime fit aut fieri potest. quoniam si id fieri possibile fuisset: virum tanti ingenij opus hoc non latuisset. Et quoniam vt ex sententia Aristotilis dicebatur: omnia talia aliquali sulfure participant. Et hec aqua ebani ab ea sic vacua non sit: neq; in sapore sulfuris comprehendatur. Sed cum sulfure sic participet: facile sic mihi persuadeo ipsam magis aluminosam esse. Et autem aliquid calcis sapiat non nego: quoniam calx vt actum species sit cinerum. Uerum cum multo colore citrino: ac odore ⁊ sapore sulfuris omnino priuata sit arbitror dicendum nequaquam a predominio sulfuream esse. Nam in sulfureis a predominio hec tria simul reperiuntur. vt in balneis petrioli ⁊ siculis est videre. Preterea cum sulfur multum habeat de vnctuoso: ⁊ aereo: vt de ipso actum: aliquid eius in superficie aque comprehenderetur quod in igne missum arderet: vt in ceteris talibus: quod minime in ea reperitur. Ipsa enim clara est ⁊ ab omni vnctuositate ⁊ citrinitate purgata. Quibus relinquatur salsa ⁊ nitrosa: vt sapor eius manifestat. Aluminosa magis vt in riuulis comprehenditur cinerea ex adustione: ⁊ a sulfure vt cetere non absoluta. Et huius opinionis visus est esse gentilis: sed de hoc magis infra in de balneo montis groti. ¶ Electio. ¶ Tempus electionis harum balnearum est a principio madij vsq; ad medium iunij: cuius temporis constitutionem balneandus considerare debet. ne nimium frigidum calidum aut ventosum vel pluuiosum sit: quibus ex rebus ⁊ aqua: ⁊ ipse non parum pro tempore alterabitur vt ex eo contigat homines: quibus non est aduertentia hec: persepe infirmari ac mori. de quo post in de obseruandis. Pariformiter a medio augusti vsq; ad finem septembris. Et laudandum magis est balneum aeri expositum: cuius vapores exalant: ⁊ solis caliditate purificantur ac bonificantur. in quo ⁊ balneantes liberiorem habent anhelitum: neq; suis clausis vaporibus caput leditur eorum. Et si temporis fuerit notabilis alteratio: aut pluuia: aut frigore vel vento veniens ⁊ necessaria sic fuerit balneatio: eligatur tinna in qua ponatur aqua balnei calida etiam si fuerit oportunus ignis accendatur in camera. Et hoc in loco ⁊ in sequentibus talibus hoc volo nobis satisfacere. ¶ Natura. ¶ Calidum est ⁊ siccum: ⁊ vsq; ad tertium calidius: ⁊ minus calidum actu redditur distantia maiori aut minori ipsius ad fontem. Et quando stetit clausum aqua fontis sic ad eum non fluente. quare ⁊ aere ⁊ inclinatione ipsius aque ad frigiditatem in caliditate remittitur. Et si alumen in caliditate ⁊ siccitate ex aque commixtione remitti deberet. tamen ob caliditatem ignis ⁊ eius siccitatem sic intenditur. vnde aquam fontis talem in quarto pronuncio: cum potenter sit vesicatiua vlceratiua ⁊ adustiua. Est autem in tertio gradu. sic graduanda vt quandoq; ad vsq; quartum enuncianda sit. Ex quibus colligi potest quod ad secundum quandoq; perducitur frigiditate aque intranea. qua sic ad frigiditatem sibi consuetam ⁊ naturalem sue dimisse nature se deducit: iuuante aere impressam ignis caliditatem corrumpente. Uerum magis enuncianda est exiccatiua quam calefactiua. Quibus inducitur quod cum aqua illa caliditatem sic in vigore solis: ⁊ stellarum acquisitam amiserit: que dici potest viuificatiua: si iterum igne calefiat suarum proprietatum vt prius nequaquam erit eque

productiua. Nam caliditas sic ab igne in ea impressa adu/
stiua humane complexioni est cõtraria: aut non eque con/
ueniens ⁊ simbola: vt que est solis et stellarum: que ad ho/
minis generationem vt actum miro concurrit modo. Qui
bus inducitur aque balnearum de loco ad locum trãsdu/
cte paruam aut nullam efficacem operationem habere. lo
cus est speculationis. Speculentur itaq; hi qui in ferraria
⁊ alibi aquam porete potant. ¶ Operationes ⁊ proprieta/
tes. ¶ Mixtas autem has scribere oportet: cum mixtio/
nem suorum simplicium eorumq; virtutes ac proprietates
sapiant. Est enim balneum hoc calefactiuum exiccatiuum
⁊ exiccatiuum magis q̃ calefactiuum. ventositatum reso/
lutiuum: ⁊ male complexionis frigide ⁊ fixe remotiuũ. hu
miditates subcutaneas exiccat: ⁊ dolores ea ex causa venie
tes remouet. ⁊ participatione maiori aluminis sanguinem
reprimit: eius fluxum ac aliarum humiditatum coercet; ⁊
est solidatiuum. Et ad particularia descendens in areolis
ordinatis prosequemur: id primum enunciãtes q; vsus bal
nearum non ex omni leui causa est querendus. Uerum cũ
fortes fiunt egritudines veluti a medicis prope desperate
quare ita particulariter de eis omnibus sic scribere mihi
superuacuum esse videtur: eoq; maxime cuz de talibus sol
licitus indagator ab his que a nobis de mineris eorũ scri
pta fuere: exquisitam valeat informationez adipisci. Qua
ex re sic egritudines quibus appropriantur ⁊ ab alys scri/
ptas: ⁊ plures hoc meo in codice tantuz modo numerabo.
Legat itaq; in capitulis suis qui particularia de eis scire
cupit. ¶ Membra capitis. ¶ Ducia ei⁹ chatarro frigido
⁊ humido confert. calefaciendo. exiccãdo. confortando: cũ
aluminis ⁊ salis vel nitri virtute. vnde pnceps. Et nitrose
⁊ salse capitibus ⁊ pectori auxilium prestant: tum ea in par
te qua sulphuris naturam sapit ⁊ cineris: quo sulphure effi
cacior in his cinis redditur. Nam cinis minus exiccatiuus
minusq; multo calidus ipso sulfure est vt supra. quare mẽ
brum principale non ita ledit. Nam in membris princi/
palibus ita fortia inconsulte applicari non debent: vt quar
ta primi. quarto capitulo. Tinitui ⁊ sibilationi antiquis. do
lori capitis antiquo. potentius autem est balneum a predo
minio sulfureum in his passionibus sic auxilium prestans.
Uerum capitis ⁊ balneandi virtutem prius considerare
oportet qua ex re debiles: ⁊ corpore ⁊ capite sulfurea bal/
nea sic postponant: ⁊ a facilioribus incohent. Iuxta illud
mesue de soda frigida. Et incipiamus sicut est nostra con/
suetudo a debilioribus. Quare prius tẽtanda sunt balnea
hec aluminosa ⁊c. Deinde ad sulfurea se conferenduz: quã/
do. s. alia nõ conferunt: ⁊ virtus prius cõsideretur. Ex qui/
bus apparet error eorum: qui consulunt vt pro his ac consi
milibus mortales ilico se ad fortia transferant. Neq; de/
sino admirari q; tanta transiuerit in balneis nostris negli/
gentia: q; in nullo eorum ducia ad caput recipienda para/
ta fuerit. Ego autem iam paraui in balneo ebani tempore
quo in eis moram contraxi cuz illustri domina Isota estẽ/
si. Neq; meos sic accusare volo: sed vt obseruandis sic oc/
casio detur. ¶ Membra pectoris. ¶ Confert habentib⁹
pectus humiditate plenum ac frigiditate lesum. vt hic an/
te princeps. Et si asmaticis sic conferre videatur: certe aq̃
caliditatem male tolerare possunt. quare opus est vt aqua
ea in tepiditate reducatur: qua illam sustinere: ⁊ in ea diu/
tius permanere poterunt. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Con
fert stomacho humido: ⁊ ydropisim habẽtibus ⁊ inflatio/
nez. Princeps de aquis nitrosis salsis. Extenuat splenẽ tu/
mefactum. Et si necubi inuenerim alumen stomacho con/
ferre: ⁊ nitrum stomacho nocere legerim. ac sal ipsuz in q̃/
titate assumptum. hec quidez interius applicata intelligẽ/
da sunt: sicq; exterius conuenientia. ¶ Uulnera ⁊ vlcera.
¶ Ulceribus corrosiuis ⁊ ambulatiuis. cancrene. erpeti
estiomeno cõferunt valde: ⁊ serpiginem ⁊ impetiginem mi
rabiliter mundãt: vt persepe experiẽtia docuit. Auferũt ⁊
scabiem vlcerosam. Et hic aduertatur q; de sulfure nõ in/
uenitur in libris auctorum tanta laus in consimilibus pas/
sionibus quanta de alumine ⁊ sale. quare balnea hec in ta
libus magis commẽdanda sunt q̃ sulfurea. Quãobrem in
casu magnifici domini de Cesenis cõuenientiora forẽt. Et
quoniam nõ raro infra dicemus balnea sic vlceribus con/
ferre. hinc pro sequentibus aduertatur ad id qd scriptuz ẽ
quarta primi. secundo capitulo. Cũq; vlcus in pricipio fue
rit non debet eger balneum ingredi neq; ipsum aqua tan/
gere calida: quoniam trahet ad ipsum qd apostemati aug/
mentum faciet: sz cum vlcus quieuerit ⁊ saniez fecerit: for/
tasse tunc facile fiet ei. tu nota verbum fortasse. ¶ Mem/
bra iuncturarum. ¶ Cum salsedine participet: doloribus
articulorum ⁊ podagre confert: qui ex frigiditate ⁊ hũidi
tate fiunt: ⁊ fracture restaurationem efficiunt fortem ⁊ cõ
ferunt carbunculis ⁊ vlceribus. Priceps. Et alumine: ⁊ ci/
nere suo iuuamẽtum nõ paruum prestat. ¶ Membra ex/
pulsionis. ¶ Dictũ est q; sal omnis soluit ventrez. vnde cũ
huius balnei vis quedam: ⁊ magna in parte salsa sit aqua
eius ventrem soluit: ⁊ humores viscosos educit: si de ea cõ
ueniens dosis potata fuerit. ⁊ est a libra vna vsq; ad tres.
Et ego iam expertus sum ⁊ inueni libram mediam vẽtrez
soluere. Est enim sic potata stomachum cõturbans ac vo/
mitum inducens. propterea est clistericata magis laudan/
da. Et quoniam plurimum de alumine participat: mul/
tum adiuuat ad fluxum menstruorum alborum constrin/
gendum: ⁊ ad matricem multis humiditatibus relaxataz
quibus prohibetur impregnatio. Et solo fumo suo rectifi/
cat disponit et ad concipiendum preparat. Nam diebus
Cermisoni nostri: cuius consilio mulier veneta hac disposi
tione infecta: cuz ad balnea hec proficisceretur: que. iz. an
nis concipere nõ potuit: huius balnei vsu diuina interueni
ente gratia concepit. ¶ Febres. ¶ Aque preterea alumi/
nose corpora que febribus sunt apta fortiter ad eas perdu
cunt. quo in loco accipiendum est balnea quandoq; ab ho
minibus accusari. cum hi ex inaduertentia sua accusatiõe
digniores sint. Aiunt enim stellarũ constellatione balnea
sic egrotãtia facta fuisse. de quo post suo loco dicetur.

¶ De balneis sancti petri. Rubrica. II.

Ris est ab ebano fere per miliare distans: sanctus
petrus nominatum olim potens ac delectabi
le: quo quidem in loco terme sunt aluminose
salse multum: que sic sua salsedine: ⁊ alumino/
sitate his videntur egritudinibus conferre: de quibus in
his que de Ebano scripta fuerunt: ⁊ potentiores esse indi/
cantur. Uerum earum situs vallibus magna in parte oc/
cupatur: qui non parum attendendus est: vt post de obser
uandis dicetur. Areole autem hic adducantur que de aq̃
ebani scripta sunt.

¶ De balneis domus noue. Rubrica. III.

Ersus autem meridiem parumper descendẽdo ad mediũ
miliare balneuz reperitur domus noue nuncu
patum. Nam veteres nostri cuz vt cetera non
coluerunt. Domus autem hec nostris in dieb⁹
constructa fuit. Et huius rei Joannes de dondis patauus
vir diuinus ac prope verus philosophus: de quo supra: glo
riosus auctor extitit. Apud quem locum parumper distãs
est velut parua lacuna termarum: cuius ex aqua salem vt

actum conficiebat quoniam salsa multum est: ⁊ priori salsior. Et quidam se per alembicum expertos esse scribunt: ipsum calce participare. Uerum cum cinis paratior sit ad salem: sic cum aqua mixtus conficiēdum: Uerisimilius iudicādum puto illam cinere magis q̄ calce participare. unde i cacesia ydrope paralesi commendatur. Et est illa ebani solutiua magis chatarro conferens ⁊ ceteris vt actum de balneis ebani. a quo cum fit discessus: ⁊ ad alia versus balnea montis groti fit accessus: in vigore potentiora balnea inuenimus: que sulfure eo ebani magis participare videntur: ⁊ si in reliquis mineris conueniant. Huius autem situs veluti siluester est vallibus vallatus. quo in loco aq̄rum frigidarum: ⁊ calidarum magna fit collectio: vt veluti stagnantes aque sint nō boni odoris: quib⁹ nō paꝝ ledit aer. Areolaꝝ aūt harum ordo hic vt supra habeatur.

¶ De balneis montis groti. Rª. IIII.

MOns est ad occidens egrotorum a veteribus nostris sic nominatus: quoniam his in temporibus amenitate loci egrotantes ad balnea illi proxima proficiscentes ad eum perambulandum trahebantur. Erat enim ad ea balnea nō paruus egrotorum confluxus: cum ceteris omnibus patauis sint potentiora: ⁊ pluri sulfure participent: vt sensus visus ⁊ odoratus ostēdit quāobrem digniora ac famosiora sic facta fuere. cum sulfur in calefaciendo: ⁊ aquam exiccando principatum obtinere inter mineralia videatur: vt Aristotili placuit. Uerum hoc loco errorem illorum nō tacebo: qui cum potētiora sic reddantur: infirmos indifferenter ad ea ⁊ ad consilia fortia pficiscenda sic consulunt. Nam vt actum alia est aluminis virtus pluribus in egritudinibus ipso sulfure magis potēs sicq̄ cinere ac ferro ere ⁊ huiusmodi in varijs egritudinibus balnea redduntur ipsis sulfureis efficaciora. Qua ex re prius egritudo contemplanda est: vt actum a faciliori bus semper inchoando. ¶ Minera. ¶ Huius autem balnei minera sulfurea scribitur ⁊ aluminosa magis plus ceteris patauis sulfure participans vt actum. ⁊ si parua absolute sit pars eius sulfurea ceterarum comparatione. Unde parumper a balneis discedens parua reperitur lacuna balneum equorum nominatum: plurimo sulfure participans Unde cum equus animal humidum multum sit: ⁊ ab egritudinibus humidis vt plurimuꝫ molestetur. hinc accidit sic varijs egritudinibus: ⁊ vetustis mirabiliter conualere. Non tamen a cineribus balneum tale absoluitur. quibus iudicatur eius virtutes ꝯpositas esse: cuꝫ ei⁹ minera sic ex pluribus componatur. Et mineram eius nō derelinquens hic adducaꝫ verba. Joānis de dondis viri gloriosi: de quo supra qui visus est aliam habere opinioneꝫ. Inquit in quodaꝫ tractatu suo de cāis caliditatis balneaꝝ de aquis termarum paduanaruꝫ loquens. Qualis sit harum aquaruꝫ natura: cuiusq̄ minere virtute maxime participent: ex predictis trahi potest. Sed nunc manifestius per certissimas experientias demonstrandum est: quas ex opere confectionis salis ex his aquis: qd̄ quondā bone memorie genitor meus Jacobus de dondis inuentor: ⁊ imaginator primus subtili ordinauit ingenio. Et si longus sit sermo eius: tamen quia scio dominuꝫ meuꝫ in eo delectari debere. nō dubitabo his eum adycere etiam: quia ad dicta: ⁊ ad dicēda plurimuꝫ afferet vtilitatis. Quilibet animaduertēs curiosus intelligit. In illo nāq̄ opere vasa sunt duplicis conditionis ⁊ forme. Sunt enim eoruꝫ plurima fictilia: quia de terra facta que sunt rotunde figure formata in moduꝫ ollarum. Aliqua vero saxea plana ⁊ lata multuꝫ ad modū arearum concauata ita vt circūquaq̄ habeant eminētias ad latitudinem medij palmi. Hec autem vasa sunt in lacuna aque feruentis ita disposita vt manentia circundentur vndiq̄ ab ea: ⁊ similiter aqua sub eis. In dicta autem lacuna fontis aqua feruens est ad altitudinem brachij vel minus: in qua sunt plurima loca scaturiginis ⁊ ortus bulliētis aque. ita vt per hoc sit aqua feruens per totam lacunaꝫ renouata continue per nouas scaturigines. ⁊ defluens a lacuna per canales ingeniose ordinatos: vt per hoc maneat aqua in lacuna semper feruens ⁊ vnius altitudinis. In predictis vasis aqua decoquitur ad faciendum salem. sed in fictilibus ponitur de ipsa aqua fontis prout est in fonte: ⁊ prout est scaturiens de sub terra in fonte colligitur vsq̄ ad medium capacitatis eorum. ⁊ ipsa sic semiplena natant in lacuna fōtis. ⁊ p feruorē aq̄ fontis q̄ ꝯtinue currēs ꝯtinue renouat feruorem. Aqua enim q̄ intra vasa est decoquitur ⁊ ex ea euaporat plurimum subtilioris eius aque ꝓportionabiliter modicuꝫ eius qd̄ de minerali terreo admixta est remanet. propter quod continue magis: ⁊ magis augetur aqua: remanente in vasis salsedine. Cūq̄ peruenit ex huiusmodi decoctione salsedo ad aliquem certum gradū qui gustu comprehenditur: ⁊ incipiunt in superficie vasis aque decocte apparere quasi quidam flores ad modum paruarum guttarum: qui indicant principium coagulationis eius in salem. tunc aque ille de testaceis vasis transferuntur ad vasa saxea: que sunt i ipsa aque fontis lacuna firmata: ⁊ immobilia: ponunturq̄ in eis ad altitudinem vnius pollicis vel parum plus. Ibiq̄ per vlteriorem decoctionē coagulantur: ⁊ granescunt in salem: qui cū ad id opus idoneis instrumentis colligitur ⁊ reponitur candidissimus: ⁊ purissimus. In huiusmodi autem vasibus que dicta sunt: tam in testaceis q̄ in saxeis in fundis eorum: ⁊ lateribus p tunc aggregatur quedam durities lapidea alba cum luciditate quadam admodum gipsi: immo vere ⁊ absq̄ dubio gipsum est: nullum penitus perceptibilem habens saporē: preter quandaꝫ stipticitatem. Istud autem ꝙ aggregatur in vasibus saxeis in superficie sua superiori de qua sal colatuꝫ est sapit aliquid salsedinis aliquando propter id quod adhesit de sale eidem. ¶ Ex hac forma ⁊ modo confectionis salis ex predictis aquis que in illo toto opere fiunt attēdens quilibet: experietur euidenter eas ex tribus substantijs esse commixtas: que in dicta confectione salis abinuicem sensibiliter sequestrantur. Prima enim est aqueitas insipida plurima cuius īsipiditate ⁊ multitudine fit vt nec salsedo neq̄ alius aliquis sapor certus ante decoctionem sentiatur in eis. Deinde in ea commixtione est substantia terrestris insipida vel stiptica aluminosa: que subsidet in vasibus ⁊ lapidatur in eis. Et est iterum alia quasi media inter predictas substantias salsa que vt dictum est granescit ⁊ coagulatur in salem per decoctioneꝫ. Et aqua illa sic salsum exprimit saporem: multo aqueo insipido resoluto. Inter predictas autem substantias salsa media est. modo substantie quantitate grauitate situ atq̄ natura siue complexione. modo substantie: quia nō est ita grossa terrestris vt gipsea: nec tam subtilis vt aquea: neq̄ tam grauis vt gipsea. grauior tamen q̄ aquea. quantitate quia non est tanta vt aquea ad magnam proportionem. Nam ex mille libris aque vix conficitur vna salis. Est tamen amplioris quātitatis q̄ gipsea. grauitate q2 sexagesies plus de sale colligitur q̄ si totum illud qd̄ in fundus ⁊ lateribus vasorum eo pro tempore lapidescit. Situ quia mediuꝫ tenet quia aqueitas sursum in vaporem resoluitur. gipseitas fundum tenet. ⁊ sal supra gipsum. Complexio autem eius media est modo quodam complexione aliarum duarum participans vt patet intelligenti. Ex quibus collige lector me

gna in parte modum inuestigandi naturam termarum. de
quo in suo loco. Et sequitur. Sed plures dixerūt has aquas
naturam habere sulfuris. qđ verum non videtur: quinim/
mo est experientie ꝯtrarium. Nam extimauerunt ex odo
re aliquali quem sulfureum perceperunt: illas aquas esse
sulfureas. sed odor ille nō ex sulfure est: sed ex calidis igneis
spiritibus cum aqua mixtis: vel ex aliqua admixtione par
tium terrestrium: ⁊ salsarum. Sed magis certum argumē
tum est ꝙ non sint sulfuree: quoniam in eis nō est color sul
fureus neq3 vnctuosum in superficie: ꝙ necessario appa/
ret si sulfureum quid esset in eis. Sulfur eni leue ⁊ vnctuo
sum est: vnde materia ignis est facilis ⁊ calore dissoluta
in aqua supernatat ad modum pinguedinis prout experi/
entia certificat. Nam in sulfureis aquis supernatat pingue/
do que si accenditur ardet vt experientia videmus. Pre/
terea in compositione salis predicta nullum apparet sulfu
ris vestigium: qđ tamen videri deberet si sibi esset substan/
tia sulfurea ab alys sequestrata: ⁊ precipue cū sale: cum quo
multū conuenit in natura. Preterea cum eo nō apparet ne/
q3 color eius neq3 odor. Item si sal in igne proycitur crepi/
tat vt ceteri sales. sed non ardet: qui ardere deberet si cum
eo sulfuris substantia foret. Nō arbitror igitur has aquas
habere aliquid sulfuris corpulentum. Et si forte ignei ali/
qui spiritus cum eis scaturiant qui de natura sunt sulfuris
dantes odorem sulfuris aliqualem: vt in fulgure sentimus
post eius percussionem in loco aliquo: hi confestim exalant.
Concludens autem asserit ipsas esse magis exiccatiuas q̄3
calefactiuas propter salem ⁊ gipsum ambo exiccatiua esse
hec. Quibus plane habetur ꝙ aque termarum paduanaꝝ
aluminose sunt salse gipsee: a cinereitate non absolute: sed
nulla sui in parte sulfure participare. sicq3 maxima in par/
te in sententiam nostram conuenire. Qđ autem nō sint sul
furee conatus est probare vt scriptum est. Nos autem di/
ximus eas sulfure participare: sed parua in parte aliarum
mineralium respectu. Nam in tam assidua decoctione vt
in salis opere fit partes euanescunt sulfuree ⁊ resoluuntur.
Et nō appareat vnctuosum: id est propter paucitatem ipsi/
us alys partibus superantibus multum. quodq3 de colore
⁊ odore dicendum. Unde vt actū est nostro placuit Aristo
tili. omnes terme principaliter licet nō maxime a sulfure
caliditatem recipiunt. Et autem gipsee sint nō negatur ex/
presse. nam gipsum vt supra de eo frigidum est ⁊ siccum:
natura terreum: qđ ex forti ⁊ cōtinuata decoctione in aqua
tam pauce quantitatis nō auxilium recipiens aliūde: pars
illa terrestris sic superflue decocta in gipsum conuertitur:
que pars terrestris si iuuamentum recepisset a multitudi/
ne aquositatis: nunq3 in gipsum conuersa foret. sicq3 pars
illa terrea aluminosa aut cinerea aut salsa per fortem ⁊ vl/
timatam decoctionem resolutis partibus igneis ⁊ aereis in
substantiam conuertitur frigidam ⁊ siccam: quā gipsum di
cimus. Hec omnia sic probabilia sunt: demonstratione lo/
gica carentia. sed experiētia est omnium harum discordia/
rum magistra. Uerum opinionem per me positam ⁊ ab oī/
bus alys laudatam sic magis colo. ⁊ si vir hic clarissim⁹ fue
rit vt actum. Qđ autem dicit ꝙ ante decoctionem nullus
percipiatur sapor. certe pace sua contrarium expertus sum
⁊ qui plures in presentia mea gustarunt. Situs autem ei⁹
vt actum monti ē proximus: vallibus vallatus: eiusq3 aer
nō eque vt is ebani qualificatus. Fluxum etiam aquarum
frigidarum: ⁊ calidarum in vnum concurrentium in hoc au
xilium prestantium. Est autem a balneo ebani vno cum me
dio vel duobus miliaribus distans. ¶ Electio. ¶ Huius
areole apertio ex his que ī de balneo ebani ea ī areola scri/
ptum est: sic nobis in hoc loco satisfaciat. ¶ Natura. ¶ Ca
lidum est ⁊ siccum: ⁊ balneo ebani calidius ac siccius cete
risq3 patauinis: cui⁹ caliditatis ⁊ siccitatis graduatio ex di/
ctis in balneo ebani accipiatur. est enim vt supra magis exic
catiuum q̄3 calefactiuum. ¶ Operationes ⁊ proprietates.
¶ Est calefactiuum. exiccatiuum. resolutiuum. vt ceteris
inest termis. Et ad particularia descendens areolam in/
scribo: que est. ¶ Membra capitis. ¶ Princeps. Sulfu/
ree aque neruos mundificant: ꝓpter quod in paralesi mul
tum operantur. dolores descensiones humiditatum ⁊ spas
mi sedant. chatarro humido mirabiliter conferunt: preci/
pue earum ducia. Et hic locus est speculationis: si calido: ⁊
humido conferunt: vt quidam aiunt ipsas experientia ma
nifesta conferre. cum tamē ratio caliditatis obstet: qua du
bitatur ne cerebri cōtentiuā debilitet: cum omnis īmode/
rata qualitas proprie virtutis actum deyciat. Et si vera ex/
perientia est id asserendum vt nocumento iuuamentū ma
ius sit. Etiam lapsus naturalis in caliditate ita paruus esse
posset vt parumper noceret. Cōfert epilepticis: dummodo
causa sit ex frigiditate ⁊ humiditate per essentiā talis. Si/
bilo. tīnitui. surditati ex causa frigida veniēti. Capitis dolo
ri antiquo: in quo ducia sulfurea potētior reddit alumino/
sa: ⁊ capiti magis ꝓportiōata. memoriā reparat ac rectificat
sed nō ex etate deperditā. Ceterisq3 egritudinibus capitis:
de qb⁹ in areola capitis supra de balneo ebani. ¶ Mēbra
pectoris. ¶ Pectus ab hūiditatib⁹ liberat. qua ex re asma
ticis ꝯfert: cū in eis stare poterūt. vñ in eis aq̄ multum mo/
derāda est: ⁊ lōgitudine cū remissiori succurrere: vt in p̄ce/
dentib⁹ de balneo ebani actum: quo presens fortius existit.
Dolores ex cā frigida tollit. Nā cū qdā hebreus dolore pe
ctoris diu laborauerit ex cā frida: plurimaq3 medicamēta
tētasset: qb⁹ minime iuuabat̄: ad duciā hui⁹ balnei eū trās/
misi: pectus ꝑcutiētē: ⁊ diuino īteruenīēte auxilio sanatus
est. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Scribit princeps sulfuree aq̄
stōm laxāt: ⁊ desideriū deyciūt. q locus speculatiōis ē: cum
sua caliditate eū spāliter frigidū cōfortare videat̄: ⁊ humi
dum sua siccitate: ⁊ sua stipticitate grādi eū iuuare. Et cum
de ipso sulfure actū sit exterius applicatū stōm fridū robo
rare. Id dicēdum esse puto ꝙ cū actū de sulfure sit ipsum ve
hemēter calefactiuū attractiuum esse subtiliatiuūq3 hūo/
rū ac illoꝝ dissolutiuū: aque ille sic hūores calefaciētes at
trahētes: ⁊ hūores subtiliātes illos dissoluentes: eo p̄cipue
cū toti corpi applicātur: sic humores aliquatos ad stōm at
trahentes ac descēdere faciētes illum relaxant ac molliūt
⁊ os stomachi relaxādo appetitū deyciūt. Exteri⁹ vō appli
catū moderat̄. neq3 tātā vim hz ī attrahēdo dissoluēdo ⁊c.
vt sulfuree aq̄. Quo loco a te accipiēdum ē: q̄3tū tuo stō bal/
nea sulfurea petrioli ꝯferre pñt: q̄3tumue nocere. Uñ alu/
minose illi sunt p̄cipue ꝯferētes: q̄les ebanēses pataue sūt.
⁊ de his ampli⁹ īfra. Spleneticos iuuāt hūiditates ad sple/
nem descēdētes resoluēdo. Nocēt hñtib⁹ epar calidū: quia
multū īflāmatiue sunt. eaꝑ necessariū ē ꝑuisione. Nā vo
lentes eis vti cū fridis epar ꝯfortātib⁹: nō multū stipticis
pri⁹ iungāt: aut aliter ad frigidū alteret̄. de qb⁹ in de obser/
uandis dicemus. Consultius tñ est tales ī eis nō balneari.
Et si alia ex cā cogerent̄ illis vti: iungant̄ ⁊c. vt actum. ven
tositatē in eo genitā: ac in splene etiā cū mēbra hec sic lon/
go tēpore vexata fuerit mirabiliter extermināt. ⁊ membra
illa ex causa lesa ꝯfortant. quāobrē ydropisi tali miro sub/
ueniunt modo. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōferūt colice
antique ītestinorū: ⁊ vulue duritiei. vt prīceps sic eā hume
ctando: vt actum de stomacho. sunt tamē ventris constipa
tiue. Et hic locus est speculationis: ꝓpter assignatā cām de
mollificatione stomachi. ꝯsideret speculator. ¶ Uulnera
⁊ vlcera. ¶ Corporis sup̄ficiē a bothor ⁊ vlceribus malis

antiquis & sanguineis violaceis mundificāt: & pānos morfee & albaras. Princeps. Et dictū est antiqs: quia in nouis non confert: vt in precedenti dictum est capitulo. ¶ Mēbra iuncturarum. ¶ Hic locus speculationis est: an in passionibus iuncturarum plus cōferat balneum sulphureū cum ad ipsum fere omnes sic patientes consilio medicorum proficiscantur. Et in presentiarum sic determinata & cōclusa volo in sequentibus in locis suis sufficere: ne longitudine ac eorum replicatione legētium mentes tedio afficiant. Facile quidem mi illustris domine eorum errorem intelliges: a quibus de obseruatione vniuersalium nulla prorsus cura cum diligentia colitur. ¶ Neqꝫ in aduersantibus sillocisiphis hoc in loco mihi cura grandis est: eo pcipue cum ponendis ex cōclusionibus quibus breuior doctrina erit: his satisfactum a me sic facile eē intelligam.

¶ Accipiendum itaqꝫ primum iuncturarum debilitatem non vnica ex causa omnibus prouenire: sed in diuersis varias causas esse: qua ex re non idem antidotum in omnibꝰ sed in diuersis variū applicare opus est. Et hoc loco vulgarium opinionem excludo: qui balnearum effectus proprietatibus occultis attribuunt.

¶ Affirmandum secūdo balneas naturales oēs vt actum actualiter calefacere atqꝫ exiccare: multoqꝫ magis cuꝫ ex minera fuerint calidiori. ¶ Que res eos non latet qui eis vtuntur: cum ad sitim non paruam perducant. Quāobrē aiunt. qui bibere potenter cupiunt balnea proficiscantur. Et princeps primi secūda. Et de dispositionibus aquarū Rasis in almāsorio. iz. c. continentis. Eorumqꝫ caliditatem ad tertium gradum producit vt actum. Nam eorum fortis alteratio non tolerantia vacat. Quibus inducitur membra humani corporis sic potenter calefacere exiccare atqꝫ resoluere: resoluendo plurimum debilitare: vt de balneo aque calide supra agebatur.

¶ Estqꝫ tenedū debili passo forte agens applicandum non esse: quoniam ex tali applicatione passum exterminatur: & in ruborem suo conuertitur & finitur: debent enim talia ad inuicem proportionari: vt inde conuenientior & securior actio consequatur. Nam si pauco in lucerne oleo magna accēderetur flamma: ilico oleum euanesceret: & flāma extingueretur. Et propterea clamitant medicine auctores curam per cōtraria equalia fieri debere: ne cura perfecta per altiora impediatur. Neqꝫ obliuioni tradēda est totius ac corporis particularum virtus: sed prius contemplanda est. ¶ Nam cum deficit virtus deficit & curatio. princeps primi quarta. Et dux medicorum. Omnium virtus est operatrix. Tegni. tertio. Similiqꝫ modo & membrorum compositio. quāobrem gracilia ea non sustinent medicamina que robusta ferunt. Et naturalem membrorum debilitatem amplexātes postea que sic posita sunt dicemus. pmo iuncturarum debilitateꝫ omneꝫ: aut ex complexione: aut ex compositiōe: aut ab vtroqꝫ simul prouenire. Iuxta que has ponemus conclusiones. ¶ Sitqꝫ nobis prima. In debilitate iuncturarum compositione gracilium sulphurea balnea nō competere: quoniam nimis potentia sunt: non enim passo agēs proportionatum esse videtur: etiam cum pauco calore vigeant: sic forti ex resolutione exterminantur. Item que sicca sunt nō oportet amplius exiccare. primi tertia. & pma affosismorum dux. Omnis immoderata qualitas actum proprie virtutis deycit. ¶ Altera. In debilitate nō vetusta iuncturarū compositione robustarū mala stante complexione frigida & humida ceteris cōsentientibus balnea magnifice competūt sulphurea. Ubi vero mala foret complexio calida incōuenirent. Hāc cōclusionem nostri sensere veteres: aqua fortassis in omni iuncturarū passione & indifferēter erroneus accessus ad balnea ortus est: hec equidem ex suppositis sicut probata relinquatur. ¶ Debilitate vetusta iuncturarū stante: quo in casu iuncture calore naturali admodum depauperate sunt: aut cuꝫ robusticitate: aut gracilitate balnea sulphurea minime conferre videntur. Hec ex suppositis probent cui & addatur. q & terme nullo modo conueniunt: nisi vbi iam humiditas in eis adesset resolutionē agēs: quo in casu etiam in calidtate terme remitti deberēt. ¶ Reliqua ponatur: q in corporibus plectoricis etiam stante robusticitate membrorū terme naturales suspecte sunt habēde. cōclusio declaretur per ea que de aquis sulphureis actū est supra ī areola. Membra nutrimēti ī hoc capitulo: quoniam liquefaciūt & humores descēdere faciūt ad inferiora: vt expertus fui. ¶ Quintam hic addam: q in preseruatione vbi iuncture naturaliter sint graciles: & sic naturali calore depauperate: hec balnea sulphurea minime cōueniunt. Nam amplius sic debilitātur: facta caloris sui pauci ac humidi substantifici resolutione. quare plures solito ad eas fluēt superfluitates. Nam princeps: membra fortia mittunt ad debilia: veruntamen est vt in de obseruandis agitur balnea in resolutione ex mora plurimū moderantur. ¶ Postremam adyciemus. Colerici naturales & colerici adusti ab eorum vsu se obstineāt. Nam ea illos ad febres preparāt: ad epatis supercalefactionē: vt primi scda. de dispositionibus aquarum. Et he cōclusiones nobis veluti principia sunt ad ea que in similibus est cōsiderādum Quibus accipiatur error eorū qui cōplexiones hominuꝫ eorum habitudines & compositiones totius: ac particularum patientium virtutem prius nō cōtemplantur: sed indifferenter omnes sic ad balnea assumēda cōsulunt: id opinātes vt vulgus effectus hos: cum sepe beneficio medicorū nō curātur: & ex eis iuuamētū suscipiāt a pprietate occulta prouenire: vt siculi & neapolitani: de quibus ifra. Et dixit princeps. Aque sulphuree cōferūt apostematibus iuncturarum: & duricys & verucis pendētibus. Et nota lector verbum duricys. & considera. Et in summa vt princeps conferunt omnibus doloribus iuncturarum & neruorum frigidis.

¶ De balneis sancti Bartholomei. Rica. V.

Balnea autē hec vallibꝰ vndiqꝫ sunt vallata a meridionali plaga mōtibꝰ discoopta. Rus enim fuit quōdam sanctus Bartholomeus nomiatū miliaribus. xv. a ciuitate distās. nūc vō siluestris & ihabitatus locus est. Uerū per nobiles nostros de leone fundatū fuit: & in eo tpe bartholomei tēplū ampluꝫ: cui diūctū est hospitale: ad paupes recipiēdos: vt sic cōmoditate ampliori ab eoꝝ lāguoribꝰ pcibꝰ sancti iteruenietibus curarent. Sūt aūt veluti piscina magna nō lapidibꝰ: vt cetera pataua fabricata: quoꝝ fundus luteus & piguis ē ad nigredinē declinās: mollis multū: in quē necessario penetrāt se balneātes: ita vt si in baculis se nō sustineret: ad pfunditatē piculosaꝫ: quādoqꝫ descēderēt. Nam eius ī supficie nō alta est aqua: sed ad altitudinem duoꝝ pedum vel ppe. Hec aūt aqua tēpore hyemis & veris est in calore notabilr remissa: qua ex re cā eligere oporꝫ estiuo tempore: & ad ea itur de mēse augusti vsqꝫ ad mediuꝫ septembris: & vltra: aeris cōstitutiōe suadēte. Existimo autem & de mēse Juny July efficacia esse: & eūtes eo tempore ab eis non minus iuuari. ¶ Minera. ¶ Huius autem minera sulphuris naturam sapit aliqualem: et bituminis siue aspalti vt quidam asseruerunt. Uerum lutus ille vt liquida pix videtur. Arbitror enim vi actum sulphurea fore: licet

parua in quātitate sulphuree participēt. ꝓpterea quoniā eorum caliditas non magna sit. Consequēter de alumine plus habere: vt cetera patauia. Sed sic in eis humiditate supabundante: quoniam caliditatis actuitatem obtundit ꝛ siccitatis operationem: non sic ad calefaciendum ꝛ exiccandum: vt cetera potentia redduntur. Quapropter debiles in iuncturis quibus aliqua inest duricies: aut nodositas ad hec ꝙ alia securius se trāsferre possunt. Unde meo cum consilio vir quidam feltrensis nomine Petraca qui nodositatem ac duriciem in genu habebat: cum prius dislocatum foret in genu: ꝛ plurimos non dico restauratores: sed destructores sic expertus foret: qua ex re ob dolores pluries receptos materia multa fluxit: ꝛ in loco retenta: ꝛ frigidis medicaminibus applicatis indurata absq; baculo ꝛ ferula ambulare non potens: sic duobus annis transiens hec balnea profectus est: ex quibus spacio dierum gndecim tantum recepit iuuamentum: vt demum absq; baculo ꝛ ferula rediret. Et breuiter claudens ea pronuncio plus aluminosa nitrosa etiam ꝛ cinerea: a salsedine: licz remissa non priuata: sulphure autem modico participantia.

¶ Operatiōes ꝛ proprietates. ¶ Est mediocriter calefactiuū: ꝛ parum exiccatiuū: cū mirabiliter duricies mollificet in quacūq; parte corporis extiterint. Nam mollificatiua sunt: vt princeps: que ponunt essentiam mēbrorum habentiū spissos poros leniorem caliditate ꝛ humiditate sua. Et accidit ex hoc vt pori fiant latiores: ꝛ expulsio superfluitatū que in eis continentur facilior: sicut exemplū de semine lini. Sunt enim talia que neq; fortiter calefaciunt: neq; fortiter exiccant: quia si vehementer calefacerent potius indurarent: ꝛ similiter si fortiter exiccarent.

¶ Natura. ¶ Finem secūdi parūper excedere sentitur: iuxta aque superficiem: sed vlterius in fundo procedētes sentiunt caliditatē: vt ad tertiū eorum caliditas perueniat. ¶ Electio. ¶ Eligitur tempus vt actum: ꝛ hoc in tēpore diem vigilie ac festi Bartholomei eligibiliorem quadam cum deuotione pronunciant. ¶ Membra iuncturarum. ¶ Doloribus podagricis: ac iuncturarum aliarum confert. Et inuentum est in libris quendā estensem marchionē a podagra curatū. Delet mollificando ꝛ resoluēdo omnes iuncturarū duricies. Et ego vidi ex duricie genu qua impotens quidā ad ambulandū reddebatur: eorū beneficio curari vt actum. vnde sic membra indurata nodata contracta mirabiliter mollificant ꝛ extendunt: et ad pristinam prosperitatem sua virtute potenti homines ducunt. Et dominus Aquileiēsis cardinalis totus contractus in eo tempore: ita ex his iuuabatur dū in eis erat: vt veluti sanus totus moueretur. Uerū in eorū egressione aeris frigiditate ad pristinam dispositionē membra redibant. Et Georgius Pisanus de sancto Casano a sua cōtractione notabiliter cōualuit. ¶ Uulnera ꝛ vlcera. ¶ Scabiosis conferūt ꝛ vlceribus: alias subticui areolas quoniā in his membris conferre non multū videntur. Iste autē locus: ꝛ si non elegantis sit habitationis ꝛ aeris: tamen habitatur: ꝛ habitabilis est: ꝛ ratione indulgētie ad eū templum de quo actū est maximus confluxus ciuiū: ꝛ habitantia loca circūstātia in die sancti bartholomei. Hoc aūt balneū inundatione aquarū pluuialiū alterat: suiq; effectus minuuntur.

¶ De balneis sancte Elene. Rica. VI.

Distans est a ciuitate septem miliaribus monticulus quidā vndequaq; vallibus vallatus ad quē per aggerunculū manibus factum peruenitur: cuius in summitate muri olī ecclesie sancte Elene dedicati adhuc superextant: apud quē balnea sunt de sancta elena nuncupata. hic enim mons illa a plaga occidentali tegit: suntq; a plaga orientali discooperte: domus vero eorum pulchra est: sed situs malus ac turpis: cum preter monticulum nullus adsit perambulandi locus. Stat autem apud montem versus meridiem velut stagnatus lacus: vnde aer ei' loci male qualificatur ex vicinitate aquarum fetentium. Et certe vt in de obseruandis post eorum situs multū contemplandus est. Fons autem in superiori parte montis esse videtur cū sic per eū descendat aqua per canale magnū terra montis coopertū: ad pedes eius balnea sic producens. ¶ Hic autē fons vt ceteri oculis non videt: cuius minera est aluminosa cinerea ꝛ nitrosa: ꝛ salsedine parū participans. Non aūt a sulphure absoluitur. licet quidam ea a predominio sulphurea scribant: cū ea caliditatis vehementis esse dicant. Ego vero vt opinor a predominio nō est sulphurea. Nā neq; visus: neq; odor neq; gustus illud manifestant. Et pro his recurre supra ad ea que de balneo ebani scripta sunt: ꝛ montis groti. De mineris eorum: neq; super caliditatis intensionem se fundēt quoniam actu calidiora sunt salsa ipsis sulphureis: quoniā salsa per adustionem fiunt. Et ego dum cū magnifico capitaneo Carmignola in balneis his pro cura sua moram: ac stationem traherem: de caliditate balnearum ebani disputantes in quibus se prius balneauerat: hec sic adinuicem comparantes: nuncium specialem misimus ebanum. locus est ab hoc tribus miliaribus distans vel circa: secū portantem orologium: ꝛ fialam: ꝛ data hora implete fuerunt due fiale: vna ex aqua ebani: altera ex aqua hac: ꝛ certe in caliditate multum differentes inuente non fuerunt. Addoq; ꝙ fontis locus huius monticuli ignoratur: potest enim longinquior: ac propior esse. qua ex varietate ꝛ balnearū caliditas variatur. Et certe opinor ipsā alumine participare. qua ex re suis in proprietatibus: ceterisq; in areolis a virtute eorum de ebano non multum differre. Sed hoc loco ne vacuus discedas: tum quia famosa sunt hec pauca subscribam. ¶ Operationes ꝛ proprietates. ¶ Est parumper eo ebani magis calefactiuū exiccatiuū resolutiuū. ¶ Membra capitis. ¶ Confert in egritudinibus capitis: paralisi ꝛ neruis humiditate repletis: ꝛ spasmo ceterisq; egritudinibus suis ex causa frigida ꝛ humida venientibus: ꝛ ex repletione. vnde membra ob imbibitionem materie humide: contracta indurata remollit et extendit. ¶ Decoratio. ¶ Confert serpigini: albaras: scabiei: ꝛ maculas corporis superficiales emundat. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Confert pectori leso ex causa frigida ꝛ humida. ¶ Membra iuncturarum. ¶ Confert iuncturis: ꝛ eas confortat: ꝛ prohibendo fluxū humiditatū ad eas sic illas a dolore preseruāt: si iuis cū canonibus fuerint applicata. Et in laudem eorū dicā ꝙ iam fama est ceteris omnibus patauis plus in hoc cōferre. sed cōsideret speculator. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Stomacho humido subueniunt: ꝛ ydropisi: ꝛ venam habentibus ciuilem. quare ꝛc.

¶ De balneis orthoni montis. Rica. VII.

Mons orthonus a viro Patauo vt referūt i armis strenuo Orthonus appellato mōti rubeo proximus: apud quem olim Patauia primum edificata fuit nomen sic accepit: ad cuius pedes piscina magna est: vallibus ꝛ lacunosis siue stagneis foueis circundata: a meridie: et plaga orientali detecta: a septentrione vero ipso

monte et alijs defensata: cuius aer certe non bene qualificatus est. Et locus longis in annis inhabitatus fuit: nunc vero: Pataui quadam deuotione virginis gloriose cōmoti. quā antiquo ciui ex nostris eo in loco apparuisse fertur: templum magnificum fabricarūt: ac monasterium ordis Augustini de obseruātia dedicatū: in quo plurimi existūt claustrales: locum reddētes domesticum et montez. Cui⁹ minera sulphuris aliqđ sapit ac salis: et alumine non puat. Est enim piscina hec lutosa: ẏtutibus compositis dotata. Cuius opationes: electionem naturāq; vt que de balneis Bartholamei sancti dignificare possumus. Dolores antiquos ex causa frigida et hūida tollit: duricies articulosas spleni et idropisi resoluēdo ac mollificādo succurrit. ¶ Et hec de balneis septem patauis famosis in presentiarum a nobis tm̄ dixisse sufficiat. Et plurima i eis memorata etiā ad sequētia: ne replicatione hec mea dicta tibi tedio fiant: volo sic nobis satisfacere. Et quoniaz de balneis famosis scribere nostra est intētio: hic post patauoꝝ et domesticoꝝ ẏtutū narrationē: ad extranea me cōuertaz de ꝑximis ad longinquiora procedens.

¶ De balneis delaporeta. Rica. VIII.

Et cum balnea delaporeta dicta i comitatu bononiēsi a ciuitate. xl. miliaribus distantia nobis vicina sint et famosa multum: sic de ipsis secundo agemus loco. His aūt tot attribuunt̄ laudes: totq; occulte ꝓprietates: vt vere sacerrima dici possint: vt. z. 24. probleumatum. ꝓbleumate vltimo. Ex eis enim vt fama est sacre opationes emanāt. Earum autem ortus a duobus saxis et lastrosis montibus est ad meridiem situatis: quoꝝ in medio vt aiunt salis riuulus amplus est. Et per duo canalia duoꝝ mōtium aqua sic defluens balnea duo edificat: vnum in dextris: alteruz in sinistris. Ex sinistro autem versus orientalem plagā fumi exeunt et vapores clari ad rubedinem declinātes. ¶ Minera. ¶ Minera autem eorum aluminosa: vt aiunt: et parum sulphurea est: et sale participans et nitro. Sicq; compositas virtutes habēt: et certe vt actum: a minera eorum de ebano eius minera non est longinqua multum: quare et ea que ebano in proprietatibus simillima esse deberent. Et hic est locus considerationis non parue: vt cum ita esse videatur: vt cur non esse in vsu potus aque ebani: vt que de ipsa non tot tanteq; laudes: vt de aqua porete enūciātur. Id arbitror ꝑmum dicendum esse ꝙ bononia ciuitas studiorum omniuz ꝗ̄ patauiuz vetustior matere fuerit: qua ex re illustres medici suis de his balneis curam: diligentiāq; magnam qui habuerūt sic famosa fecerūt. Et si balnea de ebano: ceteraq; patauina ad vsum: cōmoduq; hominum ꝑus accessering: cum patauiuz bononia ciuitate antiquior valde fuerit. Addo ꝑterea: quoniaz ea que ebani in caliditate nimia habita sint: vt sic potui vt illa de poreta: que veluti frigida est: de quo statim amena: ac conueniēs nō reddat̄. Sic enim pataui et medici quadam negligentia ducti eam aquam bibere in vsum non perduxerunt. Ego autem tepefactam: et ad calorem aque porete perductam pluribꝰ ad bibendum cōsului: inueniq; eam et ventrem soluere: et vrinam prouocare. Et si ea in quātitate sine dosi data fuisset vt illa porete: eisq; cum canonibus: non hesito illam potentissime ventrem soluisse: et vrinam prouocasse. Et si dominus loci existerem: eam per longum canale ad certum locum perducerem: vt sic a fonte longius se separās: veluti tepidam et potui cōmodam se redderet: ex qua similes effectus his qui delaporeta exire sperarem. Hec enim aq̄ cuz bibitur gustu salsedo comprehendit̄: et odore sulphur: bosq; effectus potentiores in ea que montis groti esse arbitror. Et speculator consideret: actumq; a Gentili eaz aluminosam magis. Ceteri eam sulphureā a predominio scribunt: vt in alembicatione experti sunt. quod minime credo propter rationes supra de minera balnearum ebani et mōtis groti scriptas: ob quod ad ea que in prioribus: et ad ea que dicēda sunt de elambicatione diligens scrutator se transferat. ¶ Unde sciendum ꝙ ex lambicatione minere omnium mineraliuz et medioꝝ: excepta ea que sulphuris comprehenduntur aperte. Cum enim sulphuris caliditas ignea sit: et parua cum corpulentia: tūc ilico in fumuz transit et euanescit. videmus eniz ꝙ sulphur igni expositus statim consumpta substantia in ignem transmutatur: quare cum alijs associatam illis caliditatem prestans: vt cuz ferro cinere et huiusmodi: non nisi parua eius pars visu comprehenditur: cum multa in fumum transierit: alijs solidioribus: et non ita igneis: quibus cōmiscetur: remanentibus. Secus autem opinandum si aqua sulphurea fuerit nō cōmixta: aut cōmixta parum. Et hic bene consideret speculator: vt post de elambicatione: quātus error nostris in tēporibus processit. ¶ Electio. ¶ Situs autem eoruz siluestris est alpibus pistoriensibus propinquus: quo in loco: et homines Julij tempore algent: qua ex re eligere oportet tempus calidum valde: vt a medio Junij vsq; ad augustū inclusiue. Et a nōnullis augustus magis cōmēdatur: et hoc si temporis constitutio non obstauerit. Nam et prouerbio vulgatur prima augusti pluuia nobilitatis paupertatem indicat. Nam se balneantes vestibus hyemalibus munitos esse oportet: de quo in de obseruandis. Et eligat̄ que est de nouo scaturiens: nam cum stat per diem: aut per noctem etiā post sex horas statim frigescit caliditatē amittēs qua reddit̄ vigorosa. Quapropter potātes eam que iaz stetit euacuare faciūt: et calidā scaturiēteꝫ veluti ẏtuosiorem ingrediunt̄. Scaturit enim aqua hec his duobus in locis veluti aqua fontis frigidi. Que loco accipiat̄ quātum valet ad loca longinqua exportata: cuz cito corrumpat̄ ac saporem ꝑdat: de quo in de balneis ebani actū est. Estq; locꝰ ad quem per canale fluit foramen hūs spina obturatus: et hec aqua paꝝ callor ꝑma existit: et hec haurit̄ et hausta bibit̄: et de eius potu in de obseruandis dicetur. ¶ Natura. ¶ Actū est termas iam dictas ad tertiū ꝑuenire gradum et illas in caliditate posse remitti: et qa aqua sic sue nature dimissa ad frigiditatē redit. vnde quanto longius a fonte discurrit aqua calida: tanto in caliditate plus remittitur. Quibus accipiendum cuz aqua hec alumiosa et sulphurea sit vt iam dictū: nō sitq; calida multū ꝗ a fonte est remota multuz: et ad eiꝰ remissionē lapidū friditas ꝑ quos trāsit et scaturit ꝗ̄plimū opat̄: cū locus eiꝰ lapidosus sit: vt actuz. Erit itaq; in ꝑmo gradu vel in ꝑncipio scdi calitas eius ponenda. Nam dicūt itrātes ex occursu eiꝰ cū nouiter scaturit se fm oia mēbra vigorari: et ꝑ spaciuz tpis icrispant̄ seu corrugant̄ mēbra. qđ magis remissa calitate venit q̄ ab intensa. ꝯsidera. ¶ Opatōes et ꝓprietates. ¶ Est iteꝝ assūpta: qz bibita calefactiua: attractiua humoꝝ viscosoꝝ dissolutiua: icisiua: cū ex diuersis cōponat̄ vt actuz. Nam de his magis post in areola mēbra expulsionis. Extenuatos curat. et macrefactos impinguat. Et hic est locus speculationis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Hanc aquā sic nimiū cōmēdant: et sub timore assumptā oēm aiunt cerebri debilitatē remouere: cerebruz rectificat: ac antiquuz eius dolorē tollit: oculoꝝ egritudinibus subuenit: audituz mirabilr̄ reparat: nariuz fetorē exterminat: reumata consumit: paralisi lingue opitulatur: tumoribusq; gule: ac vocis raucedini. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Ualet cōtra pectoris stricturaz et anhelitꝰ difficultatē. vt dicāt equos asmaticos duobus cōtinuis mensibus illam aquaz potātes ab asmate liberari.

⁊ sputum sanguinis remouet. ¶ Membra nutrimenti.
¶ Deiectum: quinimo deperditū appetitū recuperat: ⁊
offensam digestiuam fortem efficit: ⁊ vomitū tollit. Et ꝙ
dictu mirabile est: deperdito pregnantium appetitui absqꝫ
nocumento proficit atqꝫ illū firmat. Nam stante causa a
qua effectus continue dependet: ea non remota effectum
remoueri posse non videtur. Amplius cū sale multo par/
ticipet sic potata conturbatiua stomachi redditur: vt de
sale actū: ⁊ ad vomitū est preparatiua: hoc etiam in po/
tantibus experientia docet: qua ex re iuuare non videtur.
Addo ꝙ principis dictū primi secūda. ꝙ aque sulphuree
appetitū deyciunt: ac stomachū laxant: qualeꝫ multi il/
laꝫ de la poreta esse enūciarūt. Ceterū cū notabiliter vē/
treꝫ soluat: ⁊ vrinaꝫ prouocet: ventrisqꝫ fluxus sit sepe ab/
orsus causa: vt afforismorum. 5a. Consimiliter ⁊ vrine pro/
uocatiua cum menstrua cōmoueant. vt princeps: non sic
pregnantes iuuare: vt aiunt arbitrandum sic facile est.
Mineralium autem dictoꝝ virtutes speculator diligen/
ter aduertat: quibus sic compositis aqua hec participat:
vt sic sibi inuicem contra operātibus se mutuo iuuare vi/
deantur. Effectusqꝫ varios ac dictu mirabiles sic posse ꝓ/
ducere. verum a medico semper experiētie magis creden
dum est q̄ʒ rationi: cum artifex sensualis sit. Opilationes
epatis emendat ac splenis. ydropisim non antiquaꝫ curat
Et in eius laudes quidam ita processerūt: vt eam ydropeꝫ
curare dicere nō dubitauerint. ¶ Membra expulsionis.
¶ Intestina mundificat a fecibus: ⁊ a superfluitatibus la
uat: est enim solutiua vt experientia manifestat: sua vehe/
menti salsedine aut nitrositate. Uermes in intestinis inter/
ficit: dolores eorum tollit: ⁊ eorum causam ⁊ malaꝫ quali/
tatem in eis impressam annullando. Renum lassitudini
mirabiliter subuenit: lapides in eis frangit: ac arenulas cō
gregatas: ⁊ lapides per vrine vias mirabiliter expellit. Et
vesicam a suis sordibus paruo in tempore mundificat: vt
post eius potum per quartū hore ad extra per virgam ꝓ/
pellat: tantū diuretica existit. Et hic est speculatōis locus:
vt cum ex sulphure quo non paruū participat: ⁊ ex alumi/
ne sic stiptica reddatur: vt quomodo tam diuretica tamqꝫ
solutiua. Nam hos effectus valet ventris solutio: ⁊ vrine
prouocatio ab ea post eius potū: ⁊ in debita dosi paruo in
tempore exire videmus: vt in de obseruandis post. Jam
ex habitis solutio aperta est: quoniaꝫ tū sua salsedine: tū
sua nitrositate quibus non paruū participat. ventreꝫ soluit
Et parte sua sulphurea vrinam prouocat. ⁊ modus iam in
de balneo montis groti in parte dicebatur. Eliquat enim
sulphur ⁊ humiditates grossas sua vehementi caliditate ī
aquosas cursibiles conuertit vt piper: quarum aquosaruꝫ
expulsio per regiones vrinales conueniētius expellitur.
Unde secūda problematum problemate. 43. Ut quid
piper in parua quantitate assumptū soluit: in magna au/
tem vrinaꝫ prouocat. Et quidam eam in vlceribus vesice
cōferre aiunt: qđ non facile intelligo: cū magis nocere vi/
deatur: sed de hoc infra in de balneis carpensibus. Confe/
runtqꝫ nimie sanguinis egressiōi: vt per emorroydas siue
per venas matricis eueniētis: menstrua alba constringit:
⁊ matricis humiditates resoluit: multumqꝫ impregnatio/
ni opitulatur. vt de ipsa aqua scribit vir diuinus noster gē/
tilis suo in tēpore plurimas vidisse mulieres steriles que
huius aque beneficio fecūde facte fuerunt. ¶ Membra
iuncturarū. ¶ Ualet passionibus neruorū: ⁊ doloribus
iuncturarum ex quacūqꝫ causa: vt sic podagrici omnes ex
ea liberentur. verum in antiquatis non confert. Sed for/
tasse quis admirabitur: vt quomodo sic in omnibus cōfe/
rat: varysqꝫ in egritudinibus: cum in alys aquis hoc mini
me cōtingere intelligamus. Id forte respondebit: quoniā
sic sua in caliditate temperata est aliarum respectu: cuius
sue qualitates sic ad mediū refracte id operari poterūt:
quemadmodū medici asserūt oleū ros. temperatū ca/
lefactos infrigidare: ⁊ infrigidatos calefacere. Ideoqꝫ p̄n/
ceps de signis doloꝝ podagre. quinto. materias autē per/
mixtas ⁊c. Et iuuant cum vnctionibus tēperate calidita/
tis cum quiete: hoc autē tēperamentū in ea veniens me
rito fractionis suarū partiū: ex quibus componitur: mul/
torum sic apud vulgares mirandoꝝ effectuum causa esse
poterit. Et subtilis indagator speculetur. ¶ Uulnera ⁊ vl
cera. ¶ Scabiem antiquā eradicat: ⁊ saniem per corpus
dispersam educit: vulneribus fraudulentis opitulatur.
¶ Febres. ¶ Asserunt eaꝫ in tertianis ⁊ quartanis febri/
bus conferre: quod minime credo: quinimo opinor ⁊ eam
ceterasqꝫ termas nedum febriētibus: sed ⁊ colericis adu/
stis non conuenire: quoniaꝫ sic ꝑamplius vrunt ⁊ exiccan/
tur. Et ideo non attendo verbis eorū qui asserunt eam in
vlceribus vesice cōferre. Et cū ī amplioribus huius aque
laudibus prosequi tanta cū cōmēdatione sic addēdo sue
dignitati mihi detrahere visum sit: vt veluti: altera in ter/
ris dea sit excolenda: tantū de ea nobis in presentiarum
dicta Bononiēsiū pace sufficiāt. Et si speciale regimē ha
bere videatur: nihilominus de eo in obseruandis suo lo/
co dicetur.

¶ De balneis Romandiole. Rubrica. V.

CUm nobis propositū sit de balneis
omnibus Italie ordinate
sic scribere: planeqꝫ intelligā omnia composi/
tione participare: sicqꝫ virtutibus compositis
vt de predictis scriptum est: foretqꝫ in parte
superfluū sic per singulas areolas discurrere. Cum in com
positione plurimaqꝫ adinuicē conueniant: statui ne lōgio/
ri sermone tediosus fiam: eas areolas ⁊ principaliores: ac
vtiliores subscribere: alias etiam cum opus fuerit non ne/
gligere. Et a balneis romandiole exordiar. Castrū ē in ro
mandiola sancta maria in bagno nūcupatum: apud quod
balnea hec tria sunt de quibus statim: quorum minera a
predominio sulphurea scribitur: alumine ferro: ac ere par
ticipantia. Nam si sulphure participāt ea comprehenden
tur signa: ex parte coloris odoris ⁊ ceteroꝝ: vt supra in de
balneis ebani ⁊ montis groti: que posita sunt ꝓpter erro/
res ex inaduertentia medicis ꝯtingētes. Ista aūt sunt ve/
luti ea que de poreta scaturiētia: ⁊ ita propinqua vt inter
ea murus lapideus solus interueniat: qua ex re cum ita ꝓ/
pinqua sint: rationabiliter arbitrati sūt nōnulli illa ex eo/
dem fonte emanare. Et si quidaꝫ ea in minera diuersifica
ti sint: vt ipsum balneū sulphureum ⁊ aluminosum eē di
cant: qđ balneum de turri intitulaſ: secūdū vo vocaſ bal/
neum de medio: quod magis aluminosū q̄ʒ sulphureum
dicūt: ⁊ est tēperate caliditatis in qua gaudent scabiosi le/
prosi: ⁊ vlcera habētes: qui in alys sic stare non possunt. ⁊
ideo vocaſ balneum pultronū. ¶ Tertiū balneū domi
narum vocatur. ¶ Electio. ¶ Et eligaſ in tēpore mady:
vt de balneis Patauis actum: quoniā eo in loco aer frigi/
dus existit: frigidiorqꝫ q̄ʒ in comitatu Paduano. ¶ Natu
ra. ¶ Calidū vt de p̄dictis scriptū est. ¶ Nam eius cali/
tas: etsi videaſ remitti frigiditate ferri: tamē nō tolliſ gn
in tertio tale sit. ⁊ sic eius siccitas caliditatē suā supare vi/
deſ. ¶ Opationes ⁊ ꝓprietates. ¶ Calefactiuū exiccati
uū: subtiliatiuū: humoꝝ dissolutiuū: attractiuū: macrefa/
ctiuū: q̄ꝛ potēter resolutiuū: hūidis nā ac hītudie carnosis:
flāticis potēter ꝯferēs. ¶ Membra capitis. ¶ Chatarro
humido ac cerebro hūido: corize: tinitui: sibillo: neruis ex
repletione lesis: eoꝝ dolori: paralisi: epilepsie ⁊ diminutio/
ni memorie conferre sic videtur. Et quoniā in passionibꝰ

matricis mirãdos effectus ab antiquis productos esse inuentuz est: hinc balneuz dominarũ tertiũ nomẽ accepit. ¶ Membra expulsionis. ¶ Mirabiliter humiditatibus matricis cõfert: eamq; sic lesaz cõfortat: si diligenter que de sulphure alumine ac ferro scripta sunt cõtemplentur. ¶ Membra iuncturaruz. ¶ Ualet primuz cõtra iuncturarum dolores. Et hic diligẽter aduertat speculator. quoniaz vt actuz: medium temperate caliditatis est aliorum respectu: vt sic arbitrẽtur ex diuersis mineris illa sic scaturientia diuersos effectus ꝑducere. Et plurimi magis solertes asseruerũt hec balnea in vigore illis de corseno assimilari: de quibus statim: et si in actu ⁊ potẽtia que de corseno sunt calidiora existãt. Sunt autem cooperta a ciuitate Forliuij. xxx. miliaribus distantia: apud quaz ciuitatez quinq; miliarioꝝ distãtia castruz est meldula dictuz: in quo est aqua termalis solutiua que bibit̃: neq; sapore sulphureo priuatur: vt illa de laporeta: sed que est i sancta maria in bagno propter sulphuris excellẽtiaz nõ bibit̃. Ceteraꝝ aũt areolaꝝ v̄tutes: quia q̄bus cõferãt egritudinibus idagator ex dictis speculet̃.

¶ De balneis ciuitatis lucane. Rica. X.

CIuitas lucana tribus balneis gloriat̃: quorum ꝑmũ de corseno nominãt: id rus est a ciuitate. xvi. miliaribus distans: cuius in minera diuersificati sunt medici: ipsum nãq; sulphureum aluminosum: nitrosumq; esse gẽtilis vir diuinus enũciauit: cui nõ parua fides dãda est. Ugolinus vero de monte chatino: cui hoc balneum multum familiare fuit: eum scribit aluminosum ⁊ salgemosum: vt vnum alteruz nõ superet: pauco siue minima quãtitate sulphuris participans fit. Hec enim discordia ex signis datis de balneo sulphureo supra vt actũ in precedẽti capitulo faciliter tolli potest: cum experiẽtia sit omniuz harum verus iudex. ¶ Electio. ¶ Eligatur tẽpus: vt de balneis patauis actũ. ¶ Natura. ¶ Actu multuz calidus est: vt intrãtes primo ĩ occursu vix sustinere possint. mordax eteniz ⁊ acutus est calor eius paruo tẽpore durans: cuius potẽtia actualis potentialez supat. ¶ Sed queret rationabiliter aliquis: vnde tanta caliditas actualis si sulphure nõ multuz participat. Et cuz sal: aut salgẽma per adustionem fiant. sic salgẽma magis participare videtur. Nam si balnea salsa actu calidiora sunt ipsis sulphureis: ⁊ cum caliditas illa sic cito trãseat: in re ignea: ⁊ subtili fundari videtur. quare sulphuris participatione vacua esse non arbitratur cõsideret speculator. Quibus indicatur ipsuz ad finem tertij in caliditate ꝑuenire. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Est calefactiuuz: exiccatiuuz: caloris resolutiuuz non parum: quãobrez debiles etiaz ex coitu: marasmati: febrientes: ⁊ cito resolubiles ab eo se precaueãt. Balneum hoc habet mansiones duas muro quodam intermedio diuisas: quarum altera a fonte est remotior: ⁊ miaoris caliditatis: in qua lõgior contrahi mora potest. Est enim aqua hec multuz clara vt veluti sapore extraneo carens: ac odore: cum qua habitatores illius loci panem cõficiunt: carnes decoquunt. verum in eoruz comestione sitis inducit̃: ob q̄d nitrosam eẽ magis arbitror. Et certe vt vgolinus minima parte sulphuris participare. ¶ Membra capitis. ¶ Ualet in egritudinibus capitis frigidis ⁊ humidis: ⁊ vt de balneis montis groti: ⁊ tantum efficacius est quantum sulphure plus participat: ac minus frigidum est. Et propter sui caliditatem actualem nocet habẽtibus fluxum sanguinis nariuz ac emorroydaruz. vnde ab eo mõtis groti vt existimo nõ multum diuersificat̃. ¶ Membra pectoris. ¶ Humiditatem eius exiccat. sicq; asmati confert. ¶ Membra iuncturarum. ¶ Ualet in doloribus iuncturaꝝ ⁊ egritudinibus neruorum: maxime a causa frigida: ⁊ in doloribus remanentibus in membris neruosis propter casuz: aut percussionem. Item propter dislocationẽ in iũcturis factam ⁊ in remanentibus post torturam. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Exiccat vlcera que difficilis sunt consolidationis: ⁊ illa curat. Uidi dominũ de cesenis malatestaz hac ex causa ad illud proficisci: a quo notabile iuuamẽtuz non recepit: verum in virtute motiua visus est cõualuisse. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Sterilitati ex causa humida prouenienti succurrit: vt sic illas humiditates exiccando ad conceptionem mulieres ꝑparet. valet ad summuz in egritudinibus in quibus necessaria est exiccatio. ¶ Apud autẽ balneum hoc sudatorium est quod ĩgrediunt̃ patientes: asserunt sic in eo sudãtes humiditates que ex balneo remãserunt resolui. ¶ Extra circuitum ville balneum est rubeum dictum cuius minera: vt aiunt enea est: ⁊ eius aqua modica parue caliditatis: quã calefacere oportet si ea vti volunt. In presentiarum autem non est alicuius fame: fortassis in preterito fuit.

¶ Tertium balneuz de villa vocatur: a corseno per miliare distãs: eius minera ferrea est: locus est ad moduz putei in quo solũ tres ꝑsone stare possunt. Est in agendo debilis veluti essz aqua dulcis: nõ est in vsu hominũ. Et asserũt illud in mala cõplexione calida renũ: ⁊ epatis cõferre: ⁊ sitiz remouere: quã alia inducere cõsueuerũt.

¶ De balneis Pisarum. Rica. XI.

PIsaruz comitatus quinq; balnea habet: quoruz primum apud montem sancti Juliani positum est: locus is medius inter ciuitatem lucanam ⁊ Pisarum est. Est enim scaturiẽs aqua eius: nominaturq; balneum vetus: quod ceteris solẽnius fuit: cuius aqua aliud ingreditur balneum dominaruz nuncupatuz. Cuius minera aluminosa magis sulphure participat. Et cum in loco sit valloso palludoso multum: ad quem cõfluunt aque alie: que sic earum permixtione leditur: suisq; in effectibus multum debilitatur. Est enim cenosum: ⁊ breuiter perstringens: colice confert: iuncturarum doloribus ⁊ podagre nõ antiquate ⁊ sciatice: humiditatibus matricis: vt cetera aluminosa: ⁊ vlceribus. Sicq; de alijs dicatur areolis: vt de aluminosis supra sulphure participantibus. Uerum cum inundant pluuiales aque: suis in effectibus multum debilitatur: ⁊ cetera consimilia balnea: vt balnea sancti Bartholomei in comitatu Paduano de quibus supra. ¶ Secundum est balneum sauie dictuz vehementer sulphureum: nocet calefactis: ⁊ confert habentibus egritudines frigidas ⁊ humidas. ¶ Tertium sanorum balneuz dicitur: eiusdemq; minere: quo sani vtuntur ad se lauandum. Est enim parum de vtroq; participans.

¶ Quartum est ab istis aliqualiter separatum: balneum regine dictuz a ciuitate tria miliaria distans: ferreũ ⁊ modico alumine participans scaturiens: vt supra muro vallatuz: de quibus actuz: quo indagator ex dictis venari poterit. Et licz videatur esse simile suis in effectibus balneo de villa in comitatu Lucano: est tamen eo fortius. Consideret speculator: vt de Patauis ⁊ de monte groto. ¶ Estq; distans ab his tribus miliaribus balneuz quoddaz frigidissimuz in vallibus stans: ⁊ paludibus apud monasteriuz fratruz de agriano: cuius mineraz esse aiunt marmoreaz: quoniaz montes omnes illi marmorei sunt: ⁊ in istis virtus est faciendi mulieres steriles prolificas vt aiunt: sed non est in vsu. ¶ Hinc vlterius me non extendo.

¶ Et ad quintum principale me conuerto: cui non parue laudes attribuuntur. Distãs est a ciuitate miliaribus. xvj.

⁊ vocatur balneum de aquis. Balneuz magnum est aqua limpida valde: cuius in fundo est arena. Eius minera est ferrea ⁊ aluminosa. ⁊ assimilat̃ balneo de auinione in comitatu senaruz de quo post. sed est minus calidum illo de auinione: quod potẽtius calefacit propter esse in substãtia dẽsiori fundatuz. Notabilez alterationem recipit: ita vt aliquo: ⁊ aliquibus annis sit valde nociuuz: ⁊ rustici ville illius sunt in hoc valde docti, quoniã quãdo nociuum esse debet: aqua balnei de mẽse Marty ⁊ Aprilis multuz turbatur: ⁊ citrina efficitur: ⁊ fortassis ex hoc colore sic recepto nõnulli voluerũt eius minerã ere participare: quibus accipiatur aq̃s termarũ suis in virtutibus alterari, quãdoqꝫ: de quo post. ¶ Electio. ¶ De mẽse Mady ad vsqꝫ mediuz July. sed melius est de mẽse July: ⁊ in medio eius est locus ceteris efficacior. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Dẽz discrasiam membroruz nutritiuorum calidaz tollit: ydropicis sic ex causa subuenit: ⁊ ictericis. Epatis attractiuam fortificat: qua ex re ex eo multi macilenti impinguati fuere. ¶ Membra expulsionis. ¶ Renes mundificat humiditates ex matrice venientes cõpescit. Hoc tamen balneum asmaticis nocet: ⁊ pectus habentibus strictum. Et quandoqꝫ ipsos interficit. Et de reliquis virtutibus agetur in de balneo de Auinione magis famoso: quoniaz hoc non est multuz famosuz. Et in hoc curatus est Nicholaus florẽtinus macerrimus: propter debilitatem virtutis attractiue: cuz fluxu emorroydaruz. Aliusqꝫ curatus fuit ex fluxu stomaticho: ⁊ alius ex fluxu epatico. Et alius curatus est ex ardore vrine: alius ex podagra. Et pluribusqꝫ alys morbis nonnulli: de quibus in de balneo de Auinione dicetur.

¶ De balneis vulterre. Rica. XII.

Apud ciuitatez vulterre distanter miliaribus xvi. plurima balnea sunt optimo cum ordine fabricata: ⁊ muro vallata: vt accedentes secure stare possint: cuz locus is sterilis sit: ⁊ non habitatus. Tria enim sunt eadem minera participantia. quia alumine multo ⁊ pauco sulphure. Ista in virtute assimilãtur balneis de monte groto: ⁊ balneis de ebano: ad que pro areolis recurras supra: quoniam consimiliuz sunt virtutuz. ¶ Extra autem circuituz muroruz est balneum quoddam: cuius minera est ferrea: ⁊ simile est in virtute balneo de villa in comitatu Lucano de quo supra. ¶ Distanter ab hoc loco duobus miliaribus sunt lacus magni lacones dicti: ⁊ vocantur lacones surdi in quibus est mirabilis ebulitio: ⁊ ascendũt corpuscula cum rumore ⁊ impetu ad vsqꝫ superficiem: ⁊ effundũt mirabilem effusionem vaporuz vt trãseũtes aues volãdo in eas cadãt: ⁊ ilico cõburantur. Naturam tenent salis sulphuris ⁊ aluminis: vt ex eis aquis fiat sulphur alumen ⁊ sal magna in quantitate. Ex quo loco accipiatur ꝙ ex minera balnearum a predominio sulphurearuz sulphur cõficitur. Quapropter cõsiderent qui ita faciliter enũciant hoc vel illud balneuz a predominio sulphureuz.

¶ De balneis Senarum famosis. Rica. XIII.

Nimiuz gloriatur suis balneis ciuitas hec: tum eorum copia: tum ceteris abundantiori virtute: quia prestãtiora sint. Et in primis aggredior balneum de petriolo ceteris famosius: quod a nomine castri propinqui sic nomen accepit a ciuitate. xv. miliaribus distans. Cuius minera sulphurea est multum vt emittat sulphuris odorez ad distantiaz medy miliaris: ac in superficie spuma quandoqꝫ adsit sulphurea: aut vnctuosum quoddaz quod in igne proiectuz ardet: ⁊ aluminẽ participat. ¶ Natura. ¶ Calidũz est ⁊ siccum in quarto. ¶ Opationes. ¶ Calefactiuũ forte: resolutiuum: exiccatiuum: dissolutiuum humiditatum: vt in de balneis porrete actum. ¶ Electio. ¶ Eligitur de mense Septẽbris ⁊ octobris propter sui caliditatez: quidaz laudant eum de mense aprilis ⁊ mady: quia sic videtur euntes ab eo minus noceri: quoniaz recedẽtes in mensibus primis sic succedente frigore: ⁊ pluuys nocẽtur ab eis ob poroꝛuz apertionem quã ex balneo acquisierunt. Considera que infra dicuntur in dubio in de balneis carpensibus. Nam certe recessus a balneis multum considerandus est: ⁊ cultu dignus. ¶ Membra capitis. ¶ Ducia eius surditati tinnitui paralisi spasmo tremori: epilẽticis etiaz maximũ affert iuuamẽtũ. Cõfert chatarro frigido ⁊ humido multuz: cui nõ excellẽs cõiũgitur caliditas. Antiquo capitis dolori qui ex frigiditate est. Debiles autez capite ⁊ corpore hoc balneum non faciliter igrediant̃: neqꝫ sic duciã eius recipiãt: qm̃ forte est in resoluẽdo ⁊ exiccãdo: ne forti resolõne debilitata virtute maius inde sequatur nocumẽtum. Unde attendatur consiliuz Mesue inquiẽtis in de soda frigida. Incipiamus sicut nostra est cõsuetudo a debilioribꝰ. Qua ex re tales ducias leuiores ꝑus experiãtur. ¶ Membra pectoris. ¶ Exiccat ⁊ resoluit pectoris humiditates: ⁊ eiꝰ frigiditatez tollit. ¶ Membra nutrimẽti. ¶ Princeps. sulphuree aque stomachuz laxant: ⁊ desideriuz deyciunt vt supra de balneis montis groti. ⁊ tu ibi. quoniam locus est speculationis. Nocet epati calido: ⁊ ideo ingredientes premuniãtur: vt supra allegato loco. Splenez duruz mollificat ⁊ tumidum dissoluit. ¶ Membra expulsionis.

¶ Uentositates intestinorum resoluit: vulue duriciei cõfert: ⁊ renibus calidis nocet. ¶ Uulnera ⁊ vlcera. ¶ Ualet scabiosis ⁊ vlceribus frigidis: bothor: albaras ⁊ morfee. ¶ Membra iuncturaruz. ¶ Juncturarum humiditates resoluit: ⁊ scie ⁊ doloribus earum confert. ¶ Et hic dubitatur si balneũ illud sic confert in preseruatione iuncturarum ab incursu podagre: vt quidaz omni die consulunt. Arbitror dicenduz ꝙ habentes iũcturaruz debilitatem complexionalem ⁊ compositionalez: nullo modo ad sulphurea ⁊ fortia balnea pro preseruatione tali accedãt: quoniam sic plus debilitantur resolutione calidi: ac naturalis humidi quo calor ipse pabulatur. Qui vero iuncturas in compositione robustas ⁊ latas habẽt: ac humiditate abũdantes: ad illa secure accedant. Uerum pro primis cõsultius est in balnea ferrea ingredi. Et in his omnibus semper est attẽdenda mora: quoniaz magna ad magnam operat̃ resolutionem. Et notetur dictuz principis ꝑmi 2ª. pro secũdis: quoniã balneuz sulphureuz facit superfluitates ad membra in quibus est debilitas leuiter descendere: vt supra de balneo mõtis groti ĩ areola. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Et memores simus ꝙ que sicca sunt non opꝫ amplius exiccare. primi. 3ª. ⁊ de his satis. Et adusti colericiqꝫ priusqꝫ balneuz tale ingrediantur: bono vtant̃ cõsilio: cum ad febres parati sint: ⁊ balneuz hoc sic sua caliditate corpora parata maxime ad febres preparet. ꝑmi secũda. de dispositionibus aquaruz. ⁊ canone 2º. aque sulphuree faciunt accidere febres.

¶ Apud balneum hoc est balneum aliud prope flumen qđ farina nũcupat̃: quod non multa caliditate participat: in quo prius homines ingrediuntur: sic ꝑz ordinem ex mesue scriptuz a faciliori inchoantes: ꝙ a toto diuertit: ⁊ scabiei confert.

¶ Propinquuz vero huic est balneuz de cornetis in calore tepiduz siue remissum: sic dictuz: quoniaz in eo ponuntur ventose siue corneta absqꝫ igne: cuius aqua in flumen cadit. Et huius mineram scriptam non inueni: neqꝫ eius

experientiā habui:est veluti balneū calidum aque dul-cis:neq; ad aliquas operationes notabiles accedere me-moratum legi.

¶ Estq; balneum aliud lapidibus coopertum:cuius mine-ra ferrea est ꝛ sulphurea.ꝛ huius aque tanta existit calidi-tas vt in eo homines vix stare possint:quoniam eius ca-liditas in substantia densa fundata est:potentia quidem rei apud multitudinem forme attendi habet.Est enim ca-lefactiuum exiccatiuum:ꝛ maior est sua calefactione exic-catio:quare in egritudinibus frigidis:ꝛ amplius humi-dis est potenter valens.Et tu indagator per areolas dis-curre vt de reliquis actum:qđ facile facio.hoc aūt sic lapi-deo circūflexo construi fecit dñs Rodolfus antiquior La-merini dñs. ¶ Mēbra iuncturaꝝ. ¶ Cōfert nāq; dolori-bus podagricis:ꝛ iuncturas mirabiliter a futura podagra cōseruat.quapropter arbitror dominum illum balneum illud sic coluisse.

¶ Ab isto enim balneū aliud egredit discoopertū non tan-te caliditatis:in quo melius stare possunt hoies:quo vtū-tur ad discrasiā stōi ꝛ splenis a cā frida ꝛ humida veniētē.

¶ Ante aūt balnea hec quatuor balneum quoddam repe-ritur notabiliter calidum in eius extremitate tres habēs ducias:qđ vt arbitror sulfure multo participat:ꝛ cadūt in balneum:in quo nudi illas recipiūt.hoc aūt multū inflā-mat:ꝛ ideo habētes epar calidū:ac renes debēt se pmuni-re fridis:vt in de balneo montis groti actū.Et hoc digesti-uam plus ceteris debilitat.Estq; sua in vtute:ac ppietati-bus balneo pmo de petriolo dicto simile.

¶ Et iuxta hoc per certā distantiā est aliud qđ ab ipso egre-ditur:sic longitudine vie in qualitatibus suis remissus. Estq; illic cooperta māsio vbi homies duciā recipiūt:sup scamnum extensi:pileos pforatos in capite tenētes:vt sic aqua non nisi discooptam capitis partem percutiat.Et ad eum vel aliud nō accedant:nisi corpore prius mūdificato ab humore peccante.

¶ Ex alio aūt pōtis latere balnea sunt dominaꝝ nūcupa-ta isdē vtutibus potentia. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Fri-giditati matricis summe cōferūt. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Stomacho ꝛ passionibus eius frigidis ꝛ humidis con-fert. ¶ Mēbra capitis. ¶ Dolori eius. ¶ Mēbra iūctu-rarū. ¶ Podagre ꝛ similib⁹:vt supra de pmo.

¶ Ultra vō flumē per tres balistatas balneū est qđ calde-narum nūcupat:circūflexo lapideo cooptum:cuius aqua clarissima existit.Et huius minera vt aiūt ferrea est:ꝛ alu-minosa:quāobrē est sua in caliditate velut tēperatuz.sed est valde exiccatiuum:quare mēbra fortiter vnit ꝛ aggre-gat:ꝛ cōfert laxitati mēbroꝝ nutritiuoꝝ:ꝛ non multū ca-lefacit.vnde pnceps pmi.2ª.Et ferree quidē splenē resol-uunt:ꝛ non coire valētes adiuuāt.Et arbitror debilibus in iūcturis hoc multum conferre debere.Et ex isto aliqui bibūt:aliqui enemata imponi faciunt vt asperitatē remo-ueant a balneo petrioli inductā:quoniā pus stant hoīes in illis petrioli:que asperitatē pter sulfur inducunt. Et per duos dies anteq; recedāt:bis in die ad istud veniūt vt sic digestiua virtus ex pmo debilitata per istud restau-retur.Et hoc in loco duo sunt balnea:pmum virorum:reli-quum dominarū dictum.

¶ Estq; a petrioli quinq; miliaribus distans balneum qđ de macereto dicit:cuius minera est sulphurea:nō tamen tāte existit acuitatis:vt est balneum de petriolo:ꝛ eius aq̄ est longe clarior. ¶ Ulcera. ¶ Cōuenit scabiosis proprie. ¶ Mēbra iuncturaꝝ. ¶ Doloribus iuncturaꝝ ꝛ passio-nibus frigidis ꝛ humidis:reliquorūq; mēbrorum vt bal-neum petrioli.sed non est eque potēs.ꝛ propterea melius est ab hoc incipere:vt ex mesue auctorizat.

¶ Est aliud balneum rapolani dictum:iuxta ciuitatē exi-stens.cuius minera est multum sulfurea. ¶ Opationes ꝛ proprietates. ¶ Oēs ac de omnibus mēbris memoratas in eo qđ de petriolo sic habere videt. ¶ Ulcera. ¶ Quia fortius existit valet ad scabiem grossam:quoniam exiccat materias cutaneas. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Matricis dispositiones humidas potēter tollit:atq; pruritum in to-to existētem.Et ex consilio gētilis multi ex his dispositio-nibus curati fuere.

¶ Estq; balneum aliud de auinione dictum.a ciuitate vi-ginti miliaribus distās:cuius minera ferrea est:ꝛ lumino-sa ere participās:suis virtutibus balneo regine in comita-tu pisano existēti simile:tamē grossioris ē substātie:ideo tardiorē impssionē opatur. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Ua-let epate calefactis:scabiosis mēbris nutritiuis alys:quia stomacho ꝛ itestinis:spleni ceterisq; talibus calefactis:ac laxatis.Quāobrē ex causa calida:ꝛ ictericis ex eadez sub-uenit:ꝛ hyposarce:tympaniti aquositatē exiccādo:mundi-ficat renes. ¶ Membra capitis. ¶ Chatarro calido pro-dest:ꝛ omni male neruorum dispositioni ex eadem causa prouenienti.

¶ Balneum sancti philippi:iuxta rodocophanū.xviij.mi-liaribus a ciuitate distans:cuius minera vt asserit Genti-lis in primo suo tractatu:earum est virtutum:quarum est balneum petrioli:lз sit su btilioris substātie.In secūdo vō tractatu suo iudicio plurium alioꝝ medicorum qui de ea aqua experiētiam fecerūt:scribit hoc mineram nitrosam habere:cum multum subtiliet ꝛ resoluat.Et ex hoc infer-tur naturā eius minus illius calidam esse ꝛ siccam.Pro-pter quod valet i egritudinibus capitalibus frigidis ꝛ hu-midis:ꝛ est efficacius illo in hoc:quoniā balnea sulphurea in his passionibus sunt suspecta magis q̄ aluminosa:aut nitrosa:quoniā sulphur dissoluit humiditates corporis:p-pter quod stomachū laxat vt supra de balneo montis gro-ti:sub areola.membra nutrimēti.Sensu autem eius aque leuitas percipit ea maior que in aqua petrioli:quoniā cuz super caput aqua distillat ceteris seruatis paribus non tā-ta sentitur grauitas. ¶ Membra iuncturarum. ¶ Ua-let podagre ꝛ doloribus iuncturaꝝ:frigiditati neruorum. ¶ Electio vt de alys.Et nota q̄ aqua huius balnei mul-tuz alterat inundatione aquarum ꝛ vētoꝝ multiplicatio-ne:vt experientia docet.

¶ Postremum facio balneū prope petriolum:q̄ quodam in monticulo nascitur:aqua borla dictum:que est nitrosa: ꝛ solutiua:ꝛ doloribus iuncturarum cōfert:vt in ea sedē-tes a dolore scie liberentur.Cetera multa sunt alia diuer-sis mineris participantia:vt quedam sulphurea:quedam temperata:a quoruz recitatione supersedeo:quoniam ex habitis:ꝛ ex dicendis:ꝛ minere et sue virtutes sic note relinquuntur.

¶ De balneis viterbij. Rub. XIIII.

Non enim minus magnificant balnea sua viterbiēses viri qui in eo-ruz copia ꝛ gloriosis suis virtutibus superbiūt inquiētes decem singularia balnea suo in co-mitatu possidere.Quorum virtuosius:ꝛ pmuz faciūt balneum de grota dictum:per miliare vnum a ci-uitate distās:arcu lapideo tectum:cuius minera vt aiunt ferrea est ꝛ enea. Nam eius aque color ad auri colorem tēdit:pter qđ opinant eā vim auri tenere.In sapore qui-dem pcipit vt gustus eris:pter qđ a minera eius expo-liari non videt. Nam vt Aristotiles de ppietatibus ele-mentoruz:duo sunt sensus qui de mieris termaꝝ iudiciū deponunt:visus videlicet ꝛ gustus. Hec enim aqua cum bibitur ꝛ soluat:a sale vel nitro non euacuatur in totum.

Quibus inducit̃ balneum hoc cōpositaꝝ esse ỽtutū. Hec autem lipidissima est: ⁊ gustui sic delectabilis se reddit: vt qñqꝫ ab egrotātibꝰ ex ea bibat̃ icredibilis q̄ꝫtitas: nullo extāto potu nocumēto ꝑcepto. ¶ Nā. ¶ Ponit̃ a p̄dñio ferrea: ⁊ cū sic mieris alijs cal'is pticipet vt ere: ⁊ sale vl' nitro: velut ꝑpata eē vr̃. Naꝫ ipsa est exiccatiua stipticitatē hñs notabilē: ꝑꝑ qḋ mēbra relaxata cōfortat: estqꝫ resolutiua: calefactiua: siti faciēs: ⁊ sup̄fluitatū ꝯsumptiua. Et est tāte subtilitatis aq̈ hec: vt cū exportat̃ ivasis bñ obturatis euanescat. ¶ Electio. ¶ Eligat̃ tēpus veris ⁊ autūni: nō itur ad eum t̄pe estus: neqꝫ tēpore frigoris: sed de mēse aprilis: ⁊ madij: septēbris ⁊ octobris: moraqꝫ in eo ꝯhat̃ ad ỽtutis tolerātiā debite cōmēsuratā. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cerebri digestiuā cōfortat. ꝓpterea in cōfortādo visum mirabiliter opat̃. valet. n. ad visum caliginosum obscurum: ad chataractas p̄cipue ad lippitudies: ad descēsum humiditatum ad oculos: sic sp̄us visibiles ꝯfortat: ⁊ debilitati visus in senibꝰ iuuamētū p̄stat. chatarro etiam cōfert paralisi ⁊ spasmo: ceterisqꝫ neruorum passionibꝰ: ⁊ originibꝰ eorum. ¶ Membra pectoris. ¶ Asmaticis ⁊ pulmonē hñtibꝰ debilē subuenit. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Stomachū cōfortat: appetitū ꝓuocat deiectum: digestionē ꝓcurat: vnde cōualescētes sic appetitu ⁊ digestione deiecti: statim cum ad euꝫ se trāsferūt ab his nocumētis releuant̃. Quinimo impregnātibus appetituꝫ facit moderatū: si ex ea bibūt: sed post tres mēses imp̄gnationis bibere nō debēt: qꝛ ꝑiculuꝫ icurrūt aborsus. Spleneticis ⁊ epaticis cōfert: eoꝝ ỽtutes ꝯfortando: ⁊ breuiter omnibꝰ ỽtutibꝰ naturalibꝰ subuenit. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Renum opil'ones apit: ⁊ ipsos mūdificat: arenulis mucositatibꝰ ⁊ lapidi eoꝝ quē frangit mirabil'r cum sic potꝰ eius fuerit visus: vñ plures ab eo cronice vexati sic liberant̃: ⁊ citius si eo pro t̄pe iustinum: aut litontripon ⁊ hꝰ ad lapidē frāgēduꝫ vsi erūt ante vel post balnei introitū. Simili[ter] nō de lapide vesice dicēdū. Nam de his sepe visa est: ⁊ indies videt̃ exꝑiētia. Curat dolores colicos iliacos: siue ab humoribus: siue a vēto ꝓuenerint. Matricē cōfortat humiditatibꝰ relaxatā. ventrē soluit bibita: ac sup̄fluitates vnctuosas ⁊ grossas educit. ¶ Ulcera ⁊ apata. ¶ Scrofulas resoluit: carbūculis ⁊ vlceribus cōfert. ¶ Membra iuncturaꝝ. ¶ Podagricis subuenit: ad qḋ securius ire pñt pro preseruatione a futuro dolore. Iūcturas d̄biles natura hñtes ⁊ graciles: de quo supra de balneo petrioli. Balneū autē hoc cōuenit fracture ossiuꝫ: ⁊ restaurationē eoꝝ mltū fortē efficit. vnde p̀nceps. Eree aque ferree ⁊ salse: etiam iuuāt in egritudinibꝰ que sunt ex friditate ⁊ humiditate: ⁊ in doloribꝰ articuloꝝ ⁊ podagre: ⁊ ꝯferūt laxitati ⁊ asmati: conferūt carbūculis ⁊ vlceribꝰ.

¶ Aliud balneū est noīatuꝫ balneum vallis chaym: qḋ alio noie balneū dñaꝝ dr̃. hoc nāqꝫ cum calidissimuꝫ sit male tolerāt viri: sed mulieres meliꝰ. Angustiant̃. n. viri ex parua mora in eo. Et est aqua hec calidior in hyeme q̄ꝫ in estate: ꝓpter qḋ arbitror cauernā fontis itrinseci bitumē nr̃m aquā colligēs a sup̄ficie terre nō multū distare: qm̄ tanta caliditas hyemalis nō nisi per antiparistasim ꝓuenire videt̃: sic a frigiditate aeris circunstātis: vt in aquis puteoꝝ t̄pe hyemis cōtingit. Et vt supra p̊ caᵒ. scḋi auctoritate aristotilis de antiparistasi q̈ fortificat̃ ignis ethne ⁊ mōtibelli. Et cum ꝑ oēs balnea pulicani scribant̃ ferro alumine: ⁊ ere participare: hinc cum balneum hoc sit vehemēter calidum: minera eius alumine plus ⁊ ere pticipabit q̄ꝫ ferro. Qua ex re calidū ad p̀ncipiū quarti dicēdum est ⁊ siccum. nam multa stipticitate participat ferri ⁊ alumis rōne: ⁊ sic habet̃ eius natura. Ueꝝ a nō nullis sulfurea esse putatur cum ad sic dicēdum tāta caliditas p̄suadeat. Sed iam vt supra ḋ balneo sancte Elene dicebat̃: feruor aque nō erat efficax signum ad cōcludēdū aquā esse a p̄dominio sulfuream. Et tu ibi. ¶ Opationes ⁊ ꝓꝑetates. ¶ Est vehemēter calefactiuum: exiccatiuū: stipticū: mēbroꝝ relaxatoꝝ cōfortatiuū: cōgregatiuuꝫ: aperitiuum: resolutiuum ⁊ hꝰ. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Cōfert stomacho frido ⁊ humido: cuius parietes sunt relaxati: aperit opil'ones epatis et splenis. Sed qui hoꝝ mēbroꝝ caliditate vexant̃: illud nō nisi cuꝫ cautela: vt supra ingrediant̃. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Sp̄alē cōmēdationē recipit in passionibꝰ matricis disponēdo eam ad cōceptionē: illā mūdificādo abstergendo ⁊ cōfortādo: qḋ intellige ex cā frida ⁊ humida ꝓuenientibus. Mēstrua ꝓuocat. nam ꝑ his passionibꝰ in dies mulieres ad eum accedūt. ¶ Mēbra iūcturaꝝ. ¶ Ualꝫ doloribus earuꝫ: ⁊ podagre ⁊ oībus egritudinibꝰ neruosis ex repletione: dūmodo causa frida ⁊ humida fuerit. Ualeret qꝫ sua resol'one vbi pauca causa foret calida. Et tu ꝯsidera quoniam sic signum sumptum a iuuātibus ⁊ nocentibus non semper est efficax.

¶ Tertiū balneū cruciatoꝝ noiat̃: nomē q̄dē dictu horribile satis: in quo ducie sunt in balneum cadētes: cuius minera vt asserūt sulfurea est. hec q̄dē aqua grosse substātie est: ⁊ calidior actu q̄ꝫ p̄cedēs: qm̄ in grossiori fundat̃ substātia: neqꝫ vt alia a ferrea ⁊ enea minera euacuat̃. Estqꝫ nā sic calidius p̄cedēti. ¶ Opationes ⁊ ꝓprietates. ¶ In oībus valet vt p̄cedēs: in chatarro frigido. vnde sic exiccando: calefaciēdo: origines neruoꝝ cōfortando mirabil'r podagricis: ⁊ iūcturis debilibus valet. Unde multi in ambulando impotētes ex vsu eius balnei curati fuere. vñ in passionibus cerebri frigidis ⁊ humidis: ⁊ originū neruorum potenter conferre sentitur.

¶ Quartū est balneum bulicani per miliare a viterbo distans: per riuulos bulicani exiēs. est enim tēperate caliditatis. Cuius minera est aluminosa ⁊ ferrea. ¶ Nā. ¶ Est exiccatiuū nō calefactiuū: ꝓpter qḋ valet epati sup̄calefacto: ⁊ in egritudinibus ab humoribus colericis veniētibꝰ ⁊ adustis. Quāobrē mirabil'r curat scabiē vlcerosam adustam: ⁊ leprosis cōfert: ⁊ oēs humores cutaneos tale potēter resoluit ac ꝯsumit. humiditatesqꝫ ad ydropē p̄parātes delet. ¶ Electio. ¶ T̄pe estatis: ⁊ hec aqua eodē die nūc ad colorē auri: nūc auricalchi: nūc stanni mutat̃ mirabile visu: ⁊ tu causam speculare.

¶ Quintuꝫ est balneum de bussetis sic dcm̄: cuius minera sulfurea a p̄dominio scribit̃: lꝫ ferrea participet. hoc in virtutibus suis balneo cruciatoꝝ assimilat̃. ¶ Mēbra iuncturaꝝ. ¶ Sūme cōmendat̃ in dislocatione: quia sic dislocata ossa reducit: ⁊ fractis potēter subuenit. Et his duobus casibus aiunt mirabilē hēre ꝓprietatē. hec eniꝫ aqua subtilis est substātie: ⁊ subtilioris q̄ꝫ p̄cedētia. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ualēt mollificatis ⁊ passionibꝰ neruoꝝ sciatice: doloribꝰ intestinoꝝ: quia colico yliaco ex causa frigida ⁊ humida veniētibus: quinimo hos antiquatos ⁊ incurabiles reputatos dissoluit ac liberat.

¶ Sextum est balneum de palatys dictum: cuius minera sulfurea est ⁊ aluminosa: p̄dominate alumine: ⁊ simile est balneo de monte groto supra in comitatu Paduano. Qḋ quidē easdē virtutes hꝫ vt illud per suas aureolas discurrendas. Uerum vnum sibi attribuūt singulare: ꝙ omneꝫ scabiē qualiscūqꝫ sit curat: ⁊ cutis infectionē plus ceteris tollit. Et arbitrat̃ id cōtingere: quoniaꝫ a forma specifica epar respiciat. Nā ⁊ in p̀nᵒ leprosi videtur ab eo curari.

¶ Septimuꝫ nominat̃ sancte marie in felice sulfurea est ⁊ ferrea: cuius aqua leuissima existit: ⁊ caloris sui imp̄ssio suauis: ita vt nōnulli eum balneum suaue nominēt. Huic tres assignātur ỽtutes. Prima qm̄ paralisi: ac neruoꝝ passionibus mirabil'r opitulat̃: pari modo doloribus intesti

norum: ut colico et yliaco: ac eorum ventositatibus. Tertia quoniam arteticis et podagricis potenter subvenit: omnibus sic egritudinibus ex materia flegmatica ortis.

Octavum balneum prati dicitur: cuius minera sulfurea est non multum: et eius aqua est bibitioni sani suavis. Huic una specialiter laus attribuitur: quoniam mirabiliter sedat dolores matricis et suaviter: ac intestinorum ex causa ventosa venientes. nam ventositas matricis difficilis est curationis: maxime cum antiquatur. Nam princeps de ea: mulieres ut plurimum commoriuntur cum ea. Habet et ceteras virtutes in ceteris membris: ut de balneis sulfureis actum.

Nonum nominatur balneum paganelli: cuius aqua clara est: et non tante caliditatis ut precedens: que bibitur et in eius potu duos producit effectus: stomachum videlicet et membra nutritiva confortare: membrisque expulsionis non mediocriter conferre. Membra nutrimenti. Ilico adiuvat appetitum deiectum: et stomachum marasmatum reducit et impinguat: precipue quando est talis propter debilitatem virorum eius. quoniam si foret a mala complexione sicca: cum iungeretur caliditas non video qualiter iuvaret. nam digestivam optime confortat. Membra expulsionis. Educit solone mans mucosas: urina et emorroydes provocat: et menstrua et matricem a superfluitatibus purgat: propter quod pregnantes illud ingredi vereantur renes mundificat. Et hic advertatur: quoniam scribit quod minera eius enea sit: et ut actum: multorum opinio discurrit: quod omnia balnea pulicani aluminosa: ac ferrea sint. Unde considerans aque claritatem: et quia sic solutiva sit: et provocativa: arbitror illam nitro et sale: et alumine magis participare quam ere. Et si es etiam sit solutivum: ut supra de eo. nam si enea foret a predominio non videretur aqua colorem a citrio evenire. Membra iuncturarum. Convenit podagre: et ligamenta iuncturarum confortat. Unde ex podagra nonnulli liberati fuere.

Decimum balneum asinele nominatum: cuius minera: ut aiunt quidam: enea est a predominio: et sulfure pauco participans: cui hec attribuuntur laudes. Membra nutrimenti. Stomaco confert epati et spleni. Et est tante subtilitatis ut penetrando opilationes eorum removeat: ac ydropem in eis factam: et dolori his membris antiquatis miro modo subvenit. Membra expulsionis. Purgat matricem: et eam ad concipiendum preparat: menstrua provocat: et orificia venarum emorroydarum apit.

Apata. Et membrorum interiorum apata in brevi maturat et apit. aqua enim hec clarissima est et limpida et transparens. Postremo ut actum diversitas est inter scribentes de minera horum balneorum: et ego illam non fui expertus. Sed qui voluerit expiri poterit cum documento infra ponendo: dum de elabicatione aquarum termarum sermo fiet. Et hec omnia balnea apud civitatem sunt: ut aliqua distantia sint per miliare: quedam per miliare cum medio: nonnulla per duo.

De balneo Esculi. Rubrica. XV.

Esculum civitas balneo uno gaudet: cuius aqua est parum calida: et ideo ad ipsum itur tempore magni estus: quia eo in tempore radiis solaribus calefit: cuius minera est sulfurea multa parte aquosa participans. Et una laus ei datur: ut non parum conferat in nervis debilitatis: sed nocet multum oculis debilibus: valet ut cetera sulfurea in passionibus supius memoratis: et ad ipsum itur tempore madii. verum debile est in suis virtutibus.

De balneis urbis veteris. Rubrica. XV.

Hec civitas habet castrum unum sanctus Casianus nomine: apud quod ad distantiam parvam: quoniam circa miliare medium: plurima existunt balnea: quorum omnium minera ut describitur aluminosa est a predominio ferro participans. Et sunt numero novem: quorum primum ponitur balneum de laterra nominatum. Membra expulsionis. Valet in passionibus frigidis matricis: in passionibus renum: unde stantes in ea mingere facit: ut sic renes a lapide et arenulis mundificet: et vesicam ipsam ac eorum mucositates. Sed mirandum est quod provocat cum multum stipticet: forte diceretur: quoniam constringat sua stipticitate vias ventris: et sic per illas calefacte humiditates et calitate attracte exire minime possint. virtus ab eis sic stimulata: cuius iam ligde sint per regionem convenientem conatur illas expellere que est urine via. Et hec responsio ut evitetur fuga miserorum pronunc pace intelligentium sustineatur. Membra iuncturarum. Valet in passionibus fridis et humidis earum. Et certe est opinandum quod egritudinibus in aliis membris ex causa frida et humida contingentibus conferat calefaciendo: resolvendo: exiccando: et fortiter stipticando.

Secundo ponitur balneum caldaia dictum: quod primo calidius est multum: quoniam mo valde calidum est: ita ut in eo homines longam moram sustinere minime possint: quare existimandum minus de ferro participare. Ulcera et botbor. Specialem proprietatem habet in mundificando cutim: et specialiter a scabie valde humida: quoniam est vehementer exiccativum. valet et potenter in omnibus egritudinibus frigidis et humidis.

Tertium balneum sancte marie dicitur: hoc quidem valde calidum est et siccum. Membra capitis. Valet paraliticis: tremulis: stupidis: spasmatis ex spasmo replonis: chatarro frido et humido. Sode antiqua fride. Membra nutrimenti. Confert ydropisi ex causa frida. Membra iuncturarum. Valet podagre ex causa frigida: et arteticis ex eadem. Membra expulsionis. Humiditates matricis exiccat.

Quartum nominatur balneum de caldagna: est quidem calidum valde et siccum: quare multo participat a lumine: multo plus quam ferro Ducias habet in balneum cadentes: quia homines diu sufferre non possunt. Membra capitis. Chatarro frido et humido confert. Membra iuncturarum. Podagricis magnum prestat iuvamentum. Ulcera. Scabiei humide mirabiliter opitulatur.

Quintum dicitur balneum ficucelle sive de la figatella. Est enim in calitate temperatum: sic alumine et ferro participans. Membra nutrimenti. Confert stomaco calefacto et non calefacto: sic appetitum in eis acuendo: epati mirabiliter et spleni subvenit: propter quod fortassis sic ab epate nomen accepit. Membra expulsionis. Humiditatem matricis tollit: et hec aqua bibitur de duobus muris exiens: ut una calida sit: et reliqua frida: ut de his actum.

Sextum balneum grote nuncupatur. Cuius proprietates est ad removendum scabiem malam ulcerosam et lepram.

Septimum balneum sancti Georgii dicitur: calidum et siccum: sed amplius siccum. Cui unica sic laus excellens datur: ut vulnera et ulcera antiqua consolidet.

Octavum balneum potius nominatur: calidum subtiliativum et sudoris provocativum.

Nonum est balneum de luto dictum: cuius proprietates sunt ad ulcera sordida et difficilis consolidationis sananda: ad crurium grossitiem tollendam et ad nervos contractos: in quibus stare oportet patientes ultra menses cum dimidio: et usque ad duos. Dictorum autem balneorum aqua clarissima est et bibitur: et ex eadem clisteria fiunt. Et ad hec pergunt homines de mense martii usque ad mensem septembris. Sed temporis conditionem moderare oportet in eundo ad illa: et ad alia: secundum maiorem aut minorem caliditatem eorum: ut in de observandis infra. et in dubio in fine de balneis carpensibus.

De balneis Perusii. Rubrica. XVII.

Perusium civitas insignis unicum balneum possidet: quod certe non multum gloriari potest: balneum montis alti nuncupatum. Nam eius aqua nigra et fetida est: hyeme frida: estate autem radiis solaribus et stellarum calefit. Cuius minera sulfure participat: sed non multo: participatque aspalto. Confert autem egritudinibus de manu frigida et humida. Et certe opinor simillimum esse balneo de sancto Bartholomeo in comitatu paduano de quo actum: sed aqua eius non sit fetida.

¶ De balneo montis catini. Rica XVIII.

Vir insignis Ugolinus de mōte catino ꝺ balneis eiusdē castri scripsit: quaꝝ ꝟtutes quas magno cū studio ipse doctor īuestigauit silētio nō ꝑteribo. Apō.n.castrū illō ꝑ miliare aq̄ salse maxima est copia. vn̄ ꝫbalneum vnū antigssimum est: de quo nulla habeť memoria afferūt tn̄ hoīes illud magnaꝝ fuisse ꝟtutum. Et vt ruina docet iam fuit pulchre cōpōnis ⁊ forme. In hoc repiť ꝑua quātitas aque salse cum aq̄ dulci ꝑmixte: ⁊ est ibi velut palus: circa cuius circunferētiā nascit̄ tamariscus magna in q̃ztitate. ⁊ rustici illius loci eo vtunť in doloribus iuncturaꝝ: podagre: scie: ⁊ dorsi: ⁊ sentiūt ex eo sic se iuuari.

¶ Aliud est balneū in duo diuisuz: vt in altera ꝑte stēt mulieres: solēniterq̧ ordinatum est. ¶ Mēbra iūcturarum. ¶ Ualet podagre: scie similibusq̧ dolorib⁹. ¶ Ulcera ⁊ apostemata. ¶ Cōfert scabiei ⁊ vndimiā tollit.

¶ Tertiuz est balneū nouuz: ꝑ cōitatē florētie ordinatum. 1320. vt inde vtilitatē pecuniosam sibi vēdicarēt: nō ad hominum salutē. Sperabāt.n. ex ea aqua salsa salis abundātiam habere. Qꝺ cum expti fuerint expēsam introituz excedere: opus illud reliquerūt. Huic aūt nō nisi pauce laudes attribui possunt. hinc breuib⁹ claudēs dico ꝙ homies illi de mēse Juny: ⁊ aliqñ de mense Augusti eam bibūt. vt fit de aqua porete. Soluit ventrem mirabiliter: vomituz prouocat: opilationes renum aperit: frangit lapidez in eis ⁊ vermes potentes interficit: ⁊ per accidens expellit. Et hec de illis.

¶ De balneis in terra laboris a Neapo: itanis de agnano (dictis. Rica XIX.

Terra laboris decez balnea possidet: ꝗbus vt aiunt tot īsunt ꝟtutes: vt ab omni lāguore homies liberēt: que modo mortales latent. Nam cu ille litteris in marmore sculptis sic indicarētur: vt vnūqꝺq̧ balneuz sic lr̄is īdicātibus virtutes suas manifestaret: medici īuidia quadā moti ⁊ auaritia eas lr̄as aboluerūt vt actum: quo fit vt oēs nō nobis sint manifeste. Sed qm̄ id fabulosum facio: hinc ad manifestādas eaꝝ virtutes: quas in quibusdā versibus exametris ⁊ pentametris collegi me cōuertā: ⁊ eoꝝ ꝑmū sudatorium nominatū faciā. Est enim testudo quedā parua: quā īgrediunť hoīes: ī qua sudāt ex parua in ea mora ꝯtracta: ante quā lacus est ranis ⁊ colubrib⁹ plenus: in quo non nascunť pisces. Huius aūt minera nō mihi nota est: sed ex effectibus aliqualr̄ comꝑhēdi: ⁊ ex vicinitate minere aliorū sibi ꝑpinquoꝝ: que cū sulphure participēt: ipsuz ab eo absolutum esse nō est opinādum. ¶ Membra expulsionis. ¶ Ualet doloribus illorum. ¶ Ulcera. ¶ Scabiei ⁊ cutaneis egritudinibus.

¶ Aliud noiať sulphureum. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ualet dolori antiquo capitis: cōpescit lachrimas oculoꝝ: visum acuit. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Ualet dolorib⁹ stomachi ex causa frida: ꝯfert vomitui. ¶ Membra expulsionis. ¶ Steriles ad cōcipiēdū ꝑparat: qñ cā talis est ex frigore ⁊ humiditatē purgat flegmaticā. ¶ Ulcera. ¶ Scabiem curat. ¶ Febres. ¶ Asserūt curare febres ⁊ rigores eaꝝ: quod non credo.

¶ Tertiū nominať de bulla. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ualet in passionibus capitis: ⁊ lumē oculoꝝ acuit. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Confert epati ⁊ spleni. ¶ Membra expulsionis. ¶ Purgat matricem.

¶ Quartū astrane noiať. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ducia ei⁹ chatarro subuenit. branche ⁊ corize: ⁊ passis oculis hec aq̄ ꝑstat opē. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Stomachi fastidium tollit: ⁊ appetituz ꝑuocat. ¶ Membra pectoris. ¶ Pulmonem recreat a tussi fatigatum: ⁊ pectus lenit: raucedinem vocis expellit.

¶ Quintū de iūcare dictuz: estq̧ iuxta lit⁹ maris positum. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Cōfortat stōz ⁊ epar. ¶ Membra pectoris. ¶ Pect⁹ ꝯfortat: animū letificat: ⁊ gaudia in eo inducit: suspiria tollit: ⁊ faciūt alacres in muliere vires. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōfortat renes: ⁊ coitū excitat de ꝗb⁹ dr̄. Efficiūt veneris renes ad ꝑlia fortes. ¶ Febres ¶ Aiūt annihilare fortes ⁊ tetras febres. Et ꝙ valēt ethice ꝑme ⁊ scꝺe spēi: hoc credere mihi difficile est.

¶ Balneū locus est apud lit⁹ maris: est.n. fons ꝑuus ⁊ viribus amplus. de quo scribiť de morbo quocūq̧ dolor seu grauitate q̃uis: Loc⁹ aq̄ tali tꝑe liberabis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfert oculoꝝ obscuritati ⁊ caligini: ⁊ catharacte Cōfortat caput: ⁊ catharro subuenit. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Cōfortat stomachū: ⁊ ei⁹ digestiuā. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōfortat renes: cōsumptos reficit: ⁊ multa oꝑať auditu mirāda. Et iō neapolitani hoc pre ceteris diligunt: quo scribiť. Ut patiēs illic se credat eē deum. Est enim aq̄ suauis tepida: ⁊ corpori multum grata.

¶ Balneū de tripta iuxta lit⁹ maris exñs nō est aq̄ cal'a: ⁊ ē dulcis ad potādū. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Debilitatē stōi tollit potata ⁊ epatis. sz nocet ydropicis. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Pulmonem lesum sanat: ⁊ tussim mitigat ac tollit. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Calefacta ⁊ bibita vētrē lenit. ¶ Febres. ¶ Ariditatē mēbroꝝ ex febre veniētē tollit. ¶ Decoratio. ¶ Aufert cutis infectiones.

¶ Reliquū petra dictū: qm̄ petrā frāgit. ¶ Mēbra capitis ¶ Oēs capitis q̃relas depellit: surditati subuenit: caligini oculoꝝ ⁊ catharacte. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Cōfortat pect⁹ ⁊ cor: apit vrine vias miro mō: vt sic ab eis expellat arenulas ⁊ lapidē in eis genitū frāgit cū calida potata fuerit.

¶ Nonū celatura dr̄. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Cor letificat. pulmonē ⁊ tussiz tollit ⁊ liberat: aptos ab icursu in cā ꝑseruat: si de ea fuerit sepe potata que descensu chatarri facta est. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Stomachum confortat: ⁊ digestiuam eius: ⁊ appetitum excitat.

¶ Decimū lauacꝝ nominať. ¶ Mēbra pectoris. ¶ Pulmonē purgat. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Cōfert spleni ⁊ duriciei ei⁹: ⁊ epati subuenit. Modus aūt īuestigādi mieras eoꝝ habebiť infra suo loco: qꝛ vltimo capitulo.

¶ De balneis ciuitatis aquensis. Rica. XX.

Aquis ciuitas est apud mōtē ferratū: ab alexandria delapaia. xvi. miliaribus distans. In q̄ ciuitate suꝑ plateaz duo sunt balnea ex eodē fonte descendētia: ꝗ fons ab ipsis distat semi iactu lapidis: ⁊ ē arcu lapideo tect⁹: ne pueris bestysq̧ alys offendiculū fiat. Cui⁹ aq̄ calissima existit. Primū balneū magnū ē lapidib⁹ circūcirca ornatū. Scꝺz ꝟo iuxta h̄ positū ab eo exiēs balneū dñaꝝ vocabať. Nūc ꝟo ꝯstructa est dom⁹ apud ista: ī q̄ ciuis ꝗdā ordiauit estuariū siccū: ex fumo balnei trāseūtis factū: ad qꝺ homies vadunt. Et ex hac aq̄ eleuať fum⁹ sic ꝑ domū trāseūte: ꝗ construit balneū vnū ꝑuū cooꝑtū: qꝺ modo ad honestatē balneum dñaꝝ nūcupať. ¶ Fontis aūt minere noticiā non hēo. Nā ꝗ ibi fuerūt ⁊ aquā biberūt dixerūt mihi aquā illā ꝑmis ī duob⁹ dieb⁹ clarissimā ac lipidā eē: vt ī fūdo ꝑuulus obolus videať: deiñ post biduū fit viridis. Et mundať balneū ꝺ octo ī octo dies: qꝛ oī die veneris. Asserūtq̧ ꝑmis duob⁹ dieb⁹ tāta calitate vigere: vt nemo eā sufferre possit q̄ ex re igrediunť 3ª die a ꝗb⁹ accipiť: ⁊ ī ea ab aere sic alterata cōiter oēs se balneāt. Nā aq̄ q̃zto calidior tāto rarior: faciliusq̧ apta est ab aeris friditate pati. Cōsequēter aiūt eā oī minerali odore ꝑuatā. Et ꝙ bibētes dū bibūt: odorē ex ea fetidū sentiūt: velut corruptoꝝ ouoꝝ: ꝑꝑ qꝺ ꝗ conať

eam bibere se nares ꝑus aliquo odore muniūt. Neqȝ cōis
est ꝯsuetudo eā potādi. Sȝ qm̄ in passionib⁹ iūcturaꝝ po/
tenter valēt: ⁊ hec sibi laus a suis attribuit̃ sup alia balnea
oīa: ⁊ in oibus dolorib⁹ articuloꝝ cuȝ tāte sit calitatis: veri/
mile est ꝙ alumie ꝑticipat: ⁊ ꝙ a ꝑdn̄io talis sit: cū alumio
se sic sapore sint remisse. Nā sulfuree gustu ⁊ odore ꝑcipiū
tur ⁊ visu: salse vͦ saltē gustu: ⁊ nullū taliū in aqua hac sen
tit̃. Uerū ex medicis illius patrie qdā dixerūt eā sulfureā
alumiosam ac nitrosam eē: cui⁹ vitas ex vltimo ca⁰ bri po/
terit. Et ꝯñter dicēduȝ ꝙ odor ille malus acqrit̃ ex trāsitu
ꝑ loca fetida: ⁊ hoc disputatiue. Quib⁹ īducit̃ ꝙ eaꝝ itroi/
tus est multū cōsiderādus: ⁊ nō facilis. ❡ Attribuunt̃ eis
ēt pl'es laudes in passionib⁹ alioꝝ mēbroꝝ: vt in passiōib⁹
capitis stomachi ⁊c̃. vt ex aqs alumiosis de qb⁹ actū: verū
aiūt epati nocere. ❡ Postremo dicūt ꝙ vtutes hoꝝ bal/
neoꝝ nō imp̄munt̃ in corpus: nisi postq̄ ꝗ̄ō in eis steterit
ꝑ magnū tēpus: vt duoꝝ mēsiū ad minus. vñ qdā steterūt
hac ex cā ꝑ annū. Et relatū est mihi ab his qui lōgo tpe ste
terūt se nō fuisse sanatos: neqȝ effect⁹ grādes ⁊ notabiles ī
socijs vidisse. Ad hec aūt ꝓfect⁹ est ꝓ cura podagraꝝ suaꝝ
recolēde memorie illustris Nicholaus marchio estēsis ge
nitor tuus: qui cum eisdem redijt.

❡ De balneis Sicilie. Rŭca. XXI.

INsula trinacria plibus gloriat̃ balneis
ēt diuersis ī locis situatꝭ: verū cū
oīa illa a ꝑdn̄io maxime sint sulfurea: de ipis
non al'r in ꝑ̄sentiaꝝ agēdum esse putaui: q̄ꝫ de
balneis sulphureis actuȝ est in de balneis pe/
trioli. Nā ⁊ eidē sunt vtutes ⁊ ꝓprietates: ⁊ si
intēsione ⁊ remissione differāt: que spēȝ nō variāt. Ideoqȝ
ad eū locū ꝓ his recurrat̃: vt sim breuitati īdulgēs. ❡ At
cū īter cetera vnū famosius sit: ne sic hūc locum facili ⁊ ie/
iuna orone ꝑcurrā: de eo aliq̄ scribā tue vt spero dn̄ationi
gratissima. Est. n. hac in īsula ciuitas. quedā sacha noīata:
apud sinū montis gēmariaꝝ sita: eoqȝ in mōte plimū pal/
moso balnea hec sic a nā ꝓducta fuere. Et anq̄ȝ ad ea apiē
da accedā: id p̄mū scribā memoria ⁊ veneratiōe dignum.
Nā cū mons hic sit a sūmitate eius vsqȝ ad ꝓfundū maxi/
ma in ꝯcauitate nā fact⁹: quo ī loco tpe petri sancti demo/
nes habitassent ⁊ populos īsule infestarēt: habitaculū de/
monū dicebat̃: qꝺ petrus intelligēs Calogerū cōfessorem:
Paulum ⁊ Iorlandū ceterosqȝ discipulos suos ad eos ex/
pellēdos trāsmisit. Elegitqȝ calogerus beat⁹ sibi locū hūc:
⁊ mōtē in habitaculū: vt ab eo dei Iesu vtute eos sic expel
leret: qꝺ ab eo succurrēte dei gr̄a facile actū fuit. Ob quaȝ
rem nō ꝑuus fuit ad eum visendū virū hoīuȝ ꝯfluxus: ⁊ sa
noꝝ ⁊ languētiuȝ: quos sanitati vbis sacris sic restituebat.
Et sanos fide egrotātes miro mō sanabat. hic. n. vir sanct⁹
sic in longū tp̄s hoc in loco hitauit: donec vitā cum morte
cōmutauerit. Et cū in ꝑp̄l'os sic deuotio creuisset sancti hu
ius habitatione: id opināntes virum illū nō raro: ⁊ in antro
orasse: de quo post: ⁊ in balneis montis huius se balneasse:
antrum ⁊ aquā eoꝝ sancta loca sic siculi aiūt. ꝑcipue antꝝ
in quo sedilia posita fuerūt: vtutes ac ꝓprietates l'ris gre/
cis in eis culte sculptis indicātib⁹: que qdeȝ l're viri sancti
auctoritate scripte fuerunt. vt dicere velint eo in loco ⁊ in
eis aqs bn̄dictionē diuinaȝ ac vtutē: ⁊ non nālē tantū reli/
quisse. Et in re hac tāta cum deuotione ꝓcesserūt: vt dicāt
in vno sedili ꝓprietatē ac vtutē esse qua languētes ydropi
ci curant̃. In reliquo podagrici: sicqȝ de alijs. Ita vt ydro/
picus in sedili alteri egritudini deputato sedēs non sanet̃:
sicqȝ de ceteris. Hoc autēȝ tpe he l're minime legi possunt:
quas vt aiūt medici auaricia ducti abolueruntt: quia ex re
non in eos exeūt effectus vt cōsueuerūt: qꝺ fabulosum fa/
cio. ❡ Et ad balnea rediēs dicēdum ꝙ in summitate mō/
tis antrum est ad instar domus cum hostio paruo ⁊ hūmi
li: in cuius medio puteus est ꝓfūdissimus ad vsqȝ radices
montis: a quo fumus calidus egredit̃ antrum calefaciens
sua tamē cum humiditate ipsum humectās: ⁊ hūc locum
balneum siccū appellāt: ⁊ hoc in loco sedilia sunt de qbus
actum. ❡ Balnea autē aq̄ in īfima parte montis sic fabri
cata sunt: vt loca viroꝝ ab eo que dn̄aꝝ ⁊ brutoꝝ sint sepa
rata. ❡ Postremo his adijcio ex vtutibus eoꝝ ꝙ herma
tos ex vētositate: ⁊ ex intestinis mirabil'r sanat: quāobreȝ
ferro plurimum sic ꝑticipare illa arbitror: ꝓpter qꝺ supra
de ferro legat̃: ❡ Et hoc de eis satis dictū esse volo: si eis
addidero balneum de calatomech: terminus grecus aut
arabicus est: ab opido olim hoc in loco situato deriuat⁹: in
medio nāqȝ ciuitatis de repani ⁊ alcami locatuȝ est. Alca/
mi qdē castrū ⁊ nō ciuitas habet̃: a quo miliarib⁹ quatuor
distat. Eoqȝ in loco tres sunt balnei māsiones: vt vna cali/
da sit: altera calidior: tertia calissima: vt ī ea facile coquā/
tur oua. Sulfurea qdē est: ⁊ de mēse madij ad euȝ cōfluūt
gētes. Sūtqȝ in comitatu palermi balnea termini noīata
a castro: iuxta qꝺ situata sunt sic dicta. Et hec de eis pau/
ca tibi sufficere volo.

❡ De balneis de aquaro. Rŭca. XXII.

AQuariuȝ terra est a regio longobar/
do. xxv. miliaribus distans
apud quā distātia miliaris balneum est: bal/
neum de aquario nūcupatum: cuius aqua ni/
miū limpida est ⁊ clara: frida scaturiens: odo
re suauis ⁊ sulfureo carēs: quē nōnulli odorē cāphore esse
indicarūt: sicqȝ eā cāphore minerā obtinere. qꝺ minime cre
do cum effectus cāphore non teneat. verum magis eos q
ex alumie sunt. vt de eis statim. Estqȝ camphora gūmi ar/
boris non mineralis res. hoc enim balneū nouū est: ⁊ meo
tpe īuētum: quo in loco nullus erat ad recipiēdos egros
ꝑparat⁹ locus: neqȝ ad eum cōfluxus: veꝝ nūc ad illa itur:
bibit̃ qs modo ⁊ ordine qb⁹ bibit̃ aq̄ porete. Cū ex eius po
tu idē ꝓueniāt effect⁹ ꝓuocatiua. s. apitiua stomachi mira
biliter cōfortatiua: ⁊ maxime discrasie frigide remotiua:
valēsqȝ in oib⁹ ceteris mēbroꝝ passionib⁹: vt illa de lapore
ta. Et vltra ꝙ est vrine ꝓuocatiua: est ⁊ vētris laxatiua: ꝓ/
pter qꝺ a nitrositate: aut sale non absoluit̃. Estqȝ famis ⁊
somni īductiua: ꝓpter qꝺ illi canones seruētur in his duo
bus accidētib⁹: de qb⁹ actuȝ supra de dieta tenui ⁊ somno
diurno in de balneis ꝺlaporeta. Hec autēȝ aq̄ cum ex ea
balneū fieri cōtingit: igne ab hospitibus calefit: ⁊ in vasis
ligneis sic calida ponit̃: in quib⁹ duo viri simul sedere ꝑñt.
Et paucis claudēs: quidā qui vtrūqȝ balneuȝ exꝑti fuere:
hoc magis laudarūt q̄ȝ illud de laporeta: in cui⁹ assumptio
ne vt actū oia que in illo suo ordine obseruētur. Aiūtqȝ ef
fectum efficacē huius balnei non nisi post annum cogno/
sci posse. Et cum adhuc non sit famosum multuȝ: satis sic
de eo in ꝑ̄sentiarū scripta esse volo: si hoc vnum addidero
ꝙ cum multi ydropici pro eoꝝ salute ad ea ꝓfecti fuerit:
ab ydrope ipsa minime liberati fuere: quāobrē in ea nō va
lere aiunt. Curāt fistulas antiquas mēbro in aqua retento
bis in die per horam.

❡ De balneis carpēsibus. Rŭca XXIII.

MAgnifici dn̄i de carpo castruȝ possidēt
nomine brandula a magnifi/
ca terra carpēsi. xxxiiij. miliaribus distās: apꝺ
quod miliaris distantia balneum hoc in tem/
pore inuentum est: brutis eius virtutē aliquā
p̄mo indicātibus. Nā cum boues ⁊ iumenta alia plurima
se pascendo loca balnei circuirent: ad balneum se conuer
tentia de aqua ipsa sic actu frigida bibere ceperunt. Que
cuȝ aliquid salis in se habeat: sic sapida gustui eorum de/

lectabilis facta fuit: quãobrẽ: ⁊ vſq₃ in hodiernu₃ ad eam
ſic guſtu delectãtẽ iumẽta ad potãdũ magno cũ appetitu
ſe cõuertũt. Cũq₃ ĩ. 1448. ei⁹ loci boues ĩfirmarent vt ſã-
guinẽ migerẽt: quotquot ex aq̃ illa potabãt: non multis in
dieb⁹ curabãtur: qđ paſtores oculis vidẽtes hoĩbus caſtri
denũciarũt. Et plĩmi id opinãtes ꝙ egritudo brutoꝝ a re-
nib⁹: aut a veſica ꝓcederet: ꝗ renũ paſſionib⁹ ac veſice mo-
leſtabãtur: aĩo ſtatuerũt de ea aq̃ bibere arbitrãtes ſe ſic
a ſuis ĩfirmitatib⁹ poſſe curari: Cõpertũq₃ eſt: deĩde calcu-
loſos: ⁊ colli veſice excoriationẽ patiẽtis ſic ex ei⁹ potu cu-
ratos eẽ. Res aũt hec cũ memoria ⁊ honore digna eſſet: ꝑ
officiales caſtri magnificis dñis ſuis renũciata fuit. Neq₃
ꝑus niſi poſt multas viſas expiẽtias vt nõ fabuloſa ſcribe-
rent. Cũq₃ ita rem hãc magnific⁹ Galaſius ex dñis carpẽſi-
bus auctẽtice ĩtelligerẽt: eãq₃ ad culmen laudis ſue terre
accedere ſic facile cognoſceret. Ilico eius generoſus ani-
mus ſibi perſuaſit: cum me de ceteris Italie balneis ſcri-
bere ſentiret: vt de dicta aqua vſq₃ ferrariam ſalma vna
ad me deferret: vt qualis eius eſſet miera que: ⁊ ipſius vir-
tutes hoc meo opuſculo ĩterſererẽ: ꝓceſq₃ ſuis ĩ litteris ad-
didit: vt huius aque ṽtutes ſi que ſunt a deo optimo date
ſic hoĩes non laterẽt: eoq₃ ꝑmaxime cum ad mortaliũ vti-
litatem ſic accedere viderent. Et is cum virtutu₃ ſit zela-
tor: nũcijs ac litteris: ꝓprioq₃ ſuo ore me ſollicitare cura-
uit: qđ iubẽs feci: aque minerã ĩueſtigãs vt valui. ¶ Hec
autẽ aqua clara eſt actu frĩda: ⁊ ſapore exĩneo ⁊ abhoĩoſo
ꝓuata. Cuius minera vt ex plĩbus hr̃e potui aliq̃d ſulphu-
ris tenet: ⁊ parũper. Nam cenoſu₃ ei⁹ ſup ignẽ ꝓiectũ: odo-
rem ſulphuris remiſſu₃ reddit. Eſtq₃ alumĩoſã magis pau-
co ſale ꝑticipãs: verũ in his oĩbus remiſſa eſt valde: ꝓpter
qđ ipſa reddit̃ ſtiptica ⁊ abſq₃ mordicatiõe exiccatiua. vñ
nõ eleuat̃ in gradu caliditatis: ⁊ fortaſſis ꝑuenit ad fine₃
ꝑmi vel ꝑncipiũ ſecũdi. S₃ in ſiccitate intẽdit̃: ⁊ vſq₃ ad fi-
ne₃ ſcđi ⁊ ꝑncipiũ tertij. Quib⁹ accipit̃ ꝙ eſt vlcerib⁹ quoꝝ
expectat̃ ꝯſolidatio plurimum valẽs. ¶ Mẽbra capitis.
¶ Exiccat capitis humiditates: chatarru₃ ſiſtit: ⁊ ꝓ̃cipue
ducia eius: cũ ad ignẽ calefacta erit oculoꝝ humiditates
tollit. lachrimas eoꝝ ꝯpeſcit: ⁊ in catharactis tollẽdis ꝓ̃ci-
pue añ eaꝝ ꝯfirmationẽ mirabil'r opat̃. ¶ Mẽbra nutri-
menti. ¶ Stomacho ſubuenit humido cum calida pota-
ta fuerit: vt ſupra de illa porete. ¶ Membra expulſionis
¶ Dilatationi pãniculi renum mirabil'r opat̃: vt ĩ bobus
in dies videmus: ⁊ in hoĩbus expit̃. Eoꝝ ꝺbilitati opitula-
tur: ꝑmaxime a cauſa frĩda ⁊ humida ꝓueniẽti: vlceribus
eoꝝ ac veſice. Nam plĩmos ex vlcere colli veſice ſanatos
eẽ ĩtellexim⁹. Et ſeſſio in ea calida matricẽ frĩditate ⁊ hu-
miditate leſam potẽter iuuat: ⁊ humiditates albas tollit:
ac corrigit: ⁊ mulieres ea ex cã ſteriles facte fecũdas red-
dit: ¶ Mẽbra iũcturaꝝ. ¶ Podagre ⁊ ceteris articulo-
rum dolorib⁹ ex cã frĩda ⁊ humida veniẽtibus ſuccurrit.
hec. n. aqua cum ſic calefieri oporteat in omni parte tꝑis:
ſic exportata vti poterit: ⁊ de ipſa ſatis. ¶ Quib⁹ ex oĩbus
plane accipiant̃ ꝓprietates natureq₃ termaꝝ totius orbis
Nã oẽs tales in mineris iam dictis ꝯueniũt: neq₃ alijs ex
cauſis terme fiũt. Quãobrẽ cũ apta ſatis ſit termaru₃ nã-
lium Italie doctrina: poterit: ⁊ facil'r ſatis diligẽs indaga-
tor cum his in vltimo caplo ſcribunt̃ ceteraꝝ omniũ nãs
ac ꝓprietates ſcrutari: vt ĩde ſatis clara atq₃ exq̃ſita ſcien-
tia habeat̃: vt p₃ ĩtelligẽti. ⁊ tu conſidera.

Cu₃ plerũq₃ dictũ ſit in fine veris: aut in ꝑn° au-
tũni hoĩes ſe ad balnea ⁊ debere ⁊
trãſferri poſſe: ⁊ in q̃buſdã in tꝑe medio: heſitat̃ an ſalube-
rius ſit ad eaꝝ ꝓficiſci vno tꝑe magis q̃₃ ĩ alio. Et qm̃ ſic po-
ſitiue ſatis vſq₃ mõ ꝓceſſim⁹: ne nr̃ in lõgu₃ ſmo ꝓtrahat̃:
dubio ꝑ ꝯclõnes ſatiſfaciem⁹ ẽt aliq̃b⁹ cũ rõnib⁹ firmatas.

¶ Quaꝝ ꝑma hec ẽ. Tꝑs tꝑi ꝯparãtes dicam⁹: ver ceteris
tꝑib⁹ ſanius: ⁊ mĩme egrotatiuũ. eſt. n. ceteris tẽꝑatius: ⁊ vi-
te hoĩs accõmodatũ magis. Autũnus ṽo malus: ⁊ multis
illaudabilis in rebus: acutorũq₃ morboꝝ gñatiuus: ⁊ vite
ꝑncipijs obui⁹. Hãc ꝯcluſionẽ voluit ad lr̃a₃ dux nr̃ affoꝝ
3ª. textu cõmẽti decimi. ¶ Iuxta hãc ponam⁹ ſcđa₃: ꝙ ab-
ſolute ꝓnũciãdũ eẽ vr̃: ſaluberiora ĩ fine veris eẽ: minuſq₃
verẽda. Eo nãq₃ tꝑe aer caliditate ſua tꝑata calorem ꝯfor-
tat nãlẽ: neq₃ autũnus: ꝑꝑ ſuã diuerſitatẽ ṽtutẽ debilitat
⁊ corꝑa ad tã prauas ꝓparat egritudĩes: vt dr̃ ergo. In fine
aũt veris multe adhuc reſuate ſũt ex hyeme ſupfluitates
que flãti atteſtant̃ ſiccatione ⁊ reſolõne egẽtes. Quare ſtã-
te aeris tẽperie qua ṽt⁹ fortificari h₃ ſic ꝯferre videbunt̃.
In autũno ṽo iam reſuatis humiditatib⁹ calidis colericis
ex eſtate multiplicatis ſic in poris mẽbroꝝ: ⁊ venis clauſis
ex ſupueniẽte frĩditate aeris autũnalis ſic ꝓhibita trãſpi-
ratione piculũ eſt ſupueniẽte tãta calĩtate aq̃ termaꝝ ne
ĩ eis ebulitio ſupueĩat: cũ ad ebulitionẽ nimiũ parate ſint:
ſicq₃ putrefiãt nã ex eaꝝ multitudine ſic ſupata nõ potẽte
eas regulare: cũ diuerſitate eius ꝑmu₃ ꝺbilitat̃ vt actum.
Quare accidẽt febres acute: diſſinterie: ac febres peſtilen-
tiales ⁊ carbũculi: vt dux all'ato loco. Accedũtq₃ multis ĩ
corꝑib⁹ ea ex cã egritudines cronice q̃rtane: ꝑmaxime in
q̃b⁹ ꝑñtia eſt humoꝝ etherogeneoꝝ hñtiũ multũ de adu-
ſto. Nã in his ſubtiliu₃ fit reſol'o remanẽtib⁹ groſſis mel'i-
cis. vt accidit mel'icis ꝑ aduſtionẽ col'e talib⁹. ¶ Quas ob
res 3ª ponatur: ꝙ colericis nãl'r: ⁊ col'icis aduſtis: mel'icis ⁊
debilib⁹ nã ſani⁹ eſt ꝯſulẽdũ ĩ fine ṽis ad balnea ſe trãſfer-
re ꝺbere: ſi eos ad reaſſumẽda nec̃itas cõpellerit: dr̃ ſi ne-
ceſſitas ⁊c. qm̃ ſi al'r diſpõni male corꝑis ꝓuideri poterit:
illud ꝑus q̃rat̃ ⁊ tẽtet̃. Nã balneũ ſua forti caliditate hũo-
res calefacit: ſubtiliat: eliq̃t: fluere facit: ⁊ ſic eos ĩ fluxu diſ-
ponit. Quare ſepe ad loca varia ſic diſcurrũt: vt ĩde ĩopina-
te eueniãt egritudĩes. vt meo tꝑe vidi. Ex q̃b⁹ ĩfert̃ ꝙ non
niſi ex cã multũ nec̃ia q̃rẽda ſunt balnea. vñ cõis ſchola ĩ
egritudib⁹ fortib⁹ balnea ꝯſulit: cũ ꝑus oĩa tẽtauerit medi-
camia: q̃re eoꝝ aſſumptio plĩmũ ꝯſiderãda ẽ. ¶ Corpora
ſanguinea cũ mĩori eoꝝ nocumẽto ĩ ꝑn° autũni ad balnea
ſe trãſferre pñt. Hec ꝯcluſio ꝓbabil'r ponit̃: qm̃ in fine ve-
ris talia ſe ĩueniũt multo ſanguine ex ꝯſtõne tꝑis repleta:
q̃re ẽt iuuãte aeris caliditate piculũ maius ĩcurrũt: ne ad
tãtã aq̃ caliditatẽ ſanguis in ebulitõe ponat̃. vñ febres ac-
cidãt ſanguĩee: flux⁹ ſanguis: tumor tybiaꝝ: ⁊ flegmones:
¶ Flãtici ſaluberi⁹ ſe hẽbũt in fine veris: eos ſic aeris ca-
liditate iuuãte: q̃b⁹ ĩdicatione a cõpl'one ſumpta: directi⁹
cõpetũt balnea. ¶ Rõne aũt ſit⁹ balneoꝝ ſaluberi⁹: q̃ñq₃
corꝑa ad balnea ſe trãſferũt ĩ tꝑe inter hec medio: vt tꝑe
magni caloris: q₂ in fine Iunij: ⁊ vſq₃ ad medium auguſti.
P₃ ꝯcluſio ꝑ de balneis delaporeta. nã in alijs tꝑib⁹ ꝑꝑ ae-
ris exceſſiuã frĩditatẽ: debiles ⁊ ĩfirmi abſq₃ nocumẽto ibi
ſtare nõ pñt. Similiter vbi ſit ĩgreſſus in balneũ ſupficia-
liter paꝝ calidũ cui aq̃ ſupcalefactio a calĩtate expectat̃:
vt ꝺ balneis ſcĩ bartholomei actũ ẽ. ¶ Calĩtas aq̃ terma-
rũ mẽſurãda ẽ ſm mẽſurã caloris: ⁊ cõpl'onẽ ĩgredi ꝺbẽtis
ẽ ꝑncipis dictũ. 2ª ꝑmi. q̃dã ornate loq̃ntes. Qđ ĩ aſſũptiõe
balneaꝝ cõſideret̃ multũ ꝺbilitas ⁊ fortitudo toti⁹ ⁊ ꝑti-
cule patiẽtis. vñ corꝑa multũ ꝺbilia: ⁊ amplius ex egritu-
dine debilitata: nõ abſq₃ grãdi piculo balnea ingrediunt̃:
qđ maxĩe attẽdat̃ ĩ balneis q̃ bibunt̃. Iõq₃ tales corꝑe de-
biles meo ꝯſilio illa ꝺlaporeta nõ ardẽter diligãt: q̃b⁹ ſepe
mori ꝯſueuerũt. Cõſideret̃ ẽt ṽt⁹ ꝑticule patiẽtis: vt ſi ſto-
machus leſus ſit: ſitq₃ texture nimiu₃ rarus: ⁊ ſit ꝺbilis ꝙ
ea ex cã impſſionẽ aq̃ talẽ fortaſſis ſuſtiere ñ poterit. quẽ-
admõ₃ farmaca: ⁊ alia fortia medicaĩa mĩme valuit ſuſtie-
re. Itẽ ſi cal's ſit ⁊ paſſio a calĩtate ꝓueĩat. ꝯſil'r ꝺ alijs par-

ticularibus mēbris dicat̄:in q̄bus oībus medicus d3 sin/
gularem diligētiā adhibere.Et inter cetera est epar.nam
cum lapsum est ad calidū multū nāl'r:dubitandū est ne p̄/
ternāl'r sic labat̄ inflāmet̄ ꝛ febres faciat: sicq3 de renib⁹:
ꝛ de cerebro dicēdū.Nā nō video quō ducia in cā eius ca
lida ꝛ chatarro cal'o cōferre possit:cū plīmi afferāt ex du/
cia petrioli a chatarro calido ꝛ humido se euasisse.Arbi/
tror eos:aut rem suā nō ītellexisse:aut cerebri caliditatē
multū remissam fuisse:ꝛ cerebꝝ ipm ad vehemētē humi/
ditatem esse,plapsum.℄ Septētrionales impssionez ter/
maꝝ q̄3 occidētales facilius tolerant.Et meridionales q̄3
orietales.Patet ꝯclusio ex dictis:qm̄ robusta corpa ab eis
minus molestant̄:resol'onē eaꝝ ꝛ exiccationē minus timē
tia.℄ Indicatione a cōpl'one sumpta ꝯgruētiora sunt fle/
gmaticis.2° melācolicis nāliter talibus ī caliditate mode/
rata.Et h̄ supponēdo terrā fridiorē eē ipsa aq̄:ꝛ melācoli/
cū ipo flātico.3° sanguīeis.vltīo col'icis nāl'r talib⁹:mīme
v̄o colericis adustis.Hec tm̄ cōclusio vt ,pbabilis ponitur.
Nā fortasse īdicatiōe a v̄tute sumpta minus bn̄ tolerabit
melācolicus colerico:ꝛ melius sanguineus ipso colerico ꝛ
melācolico.Melācolici adusti ab igressu termaꝝ se mul/
tum p̄cauere debēt:ꝛ ab eaꝝ potu:ꝯclusio p3 ex facili,inflā
matiōe quā3 icurrūt:ꝛ piculū cadēdi in egritudīes acutas
vt supra.℄ Cōsueti ad balnea minus trepide se trāsferre
possunt:est.n.cōsuetudo altera nā.℄ Et si vesptina sit in
īgressu balnei ꝯueniēs hora:potior dicēda est matutina:ē
enim tūc nā minus a supfluitatibus oppssa:q̄s sic in nocte
ꝯsumpsit:q̄re sup residuū facta est potētior.vn̄ sic fortior
fcā qō remāsit facili⁹ resoluit:sic a cal'itate termaꝝ adiu/
ta.Ex quo infert̄ in mane morā in balneo minorē eē ōbe/
re.Et vt paucis claudā:cū p balneoꝝ igressum ꝛ potū no/
tabilis fiat euacuatio:pmaxime ex his que bibunt̄:id non
nisi ex causa p̄dico vniuersalē canonē magna cū diligētia
attendēdum esse a p̄ncipe scriptū.4° p̄mi.3° ca°.℄ De re/
bus que demōstrāt rectitudinē iudicy in euacuādo:q̄ sūt
etas:sexus:regio:cōplexio:v̄tus:tēpus:hora diei:ꝛ plīma
alia:de q̄bus ex positis facilis erit in ꝯsulēdo doctrina:vt
q̄ īfantes ob facilē resolutionē humoꝝ ꝛ spirituum:quicq3
humido egēt ꝛc.ad balnea calida resolutiua ,pficisci nō de
bent.Consil'r mulieres ꝛ nā frigidi alys paribus facilius
eoꝝ impssionem tolerabūt.Cōsil'r debiles:ꝛ vltimi senes
male ea sustinere poterūt.Sūt itaq3 res he oēs:ꝛ acciden/
tia egroꝝ:ꝛ egritudines ipse a medicis cum de balneis cō
sulunt diligēter cōsiderāde:ne febricitātes:ꝛ calida egri/
tudine lāguētes sic incōsulte mittantur:memorie tenētes
q̄ ignis igni additus facit ipm furere.℄ Qō nō incōuenit
corpora pro cā necessaria tpe hyemis se ad balnea trāsfer/
re:vbi aer camere bn̄ disponat̄:ꝛ locus totus:ꝛ custodiāt
se a frigore ꝛ h⁹.Nā de his expiētiā habui ī duob⁹ ducib⁹
exercit⁹ illustris dn̄ationis Uenetiaꝝ:comite.v3.Carmi/
gnola ꝛ Hatamelata.hi.n.ambo palisi molestati fuerūt:p
qua dispōne etiā cōsilio alioꝝ valentium viroꝝ balnea de
mēse January ,pfecti sunt:ꝛ ego cum eis:q mirabil'r cōua/
luerunt.Carmignola etate.48.annoꝝ fere vsq3 ad sanita/
tem pristinā.Hata vero etate.66.nimis bene cōualuit.sed
potior,successit sanitas q̄3 sperabamus.Feci fieri balneū
in tina:ꝛ in camera.Equidem vsus hic particularis balnei
etiā alys in tēporibus cum adest ex parte ventoꝝ:aut plu/
uie aeris intēperies cōmendādus est:potest enim melius
moderari in caliditate:ꝛ in potētia:quoniā in maiori quā/
titate aq̄ est maior potētia:in minori minor:cum potentia
rei h3 attēdi penes multitudinē forme.Circuiui balneum
asserib⁹:ꝛ supius coopiebat̄ ne aer fridus ledere poss3 ꝛc.
Quib⁹ oīb⁹ manifeste iducit̄ q̄ta d3 cū diligētia eē a medi
cis ꝯsideratio cū hoīb⁹ ꝯsulunt de coꝝ ,pgressu ad balnea.

℄ De balneo aque maris. Rūca. XXIII.

Aqua maris cum salsa sit multū3 est
exiccatiua:p̄cipue cum
calefit:ꝛ ideo vsus eius balnei corpus exiccat
ꝛ macredinē3 inducit.℄ Membra capitis.
℄ Princeps.marine autem aque caput re/
plent eius qui balneatur in eis:ꝛ ideo natātes in eis caput
balneare vitent.℄ Membra expulsionis.℄ Aqua salsa
cl sterizata p̄mo soluit:deinde sua siccitate stipticat:ꝛ inte
stina radendo ledit.Et hic aduertant qui clisterys salitis
multum vtuntur.Eius vero vsus in balneo calefacit in tē
pore matricem ꝛ vesicā ꝛ collum eius:sicq3 apta est exco/
riationem in eis inducere:quare vsus eius dimittatur.
Uulnera vlcera pruritus.℄ Potus eius sanguinē corrū/
pit:ꝛ scabiē ꝛ prurituz inducit:verum balneatio in ea con/
fert prurituī ꝛ scabiei:vn̄ fortiter exiccando illa tollit.Est
enim grosse substātie:ꝛ ideo difficilius diuidit̄ q̄3 aqua cur
rens:q̄re facilius adolescētes in ea natare discūt.℄ Mē
bra iuncturaꝝ.℄ Juncturas laxas confortat:ꝛ earum hu
miditates exiccat:ꝛ multi podagrici ea vtunt̄.

C. vr facilior natatio in aqua salsa.

Capitulum.IIII. De balneis artificialibus cō positis.

Postquā de termis nālibus vt nobis
possibile fuit sic scriptu3 est
ꝯsequēs videt̄ vt ,pmissum fuit de artificia
lib⁹ sic dicere:vt ēt hac in pte nobis satisfa/
ctū esse videat̄:que sic denoiant̄:qm̄ arte:
ꝛ nō nā cōi ,pducta sint.℄ Balneū q̄dem
hoc dupl'r fieri ꝯtingit:aut cū mineralib⁹ iā dictis:aut cu3
alys ex terra nascētibus.℄ Et p̄mū expediētes:canonez
ponemus de,quo aut quid īfra nobis in artificiali ꝯposito
ac nāli deseruiēt.Jd eni arbitrari q̄sq3 d3:ac scire balneū
ab arte inuētū:vt nāli cū nobis copia defuit ei⁹ in v̄tutib⁹:
ꝛ opationib⁹ cōpar fiat.Qua ex re cū nālia ad malā cōpl'o/
nem simplicē ac mālē delēdā inuēta sint:ꝛ artificialia idē
posse putādū:cū ars imitet̄ nā3.pĥicoꝝ.2°.Remotio q̄dē
male cōpl'onis:aut alteratōe tm̄:aut euōne pficit̄.Primū
q̄dē balneis aque fride simplicis:aut composite complet̄.
Secūdū v̄o balneis nālibus ꝛ artificialibus perficit̄:cum
ex eis corpora calefiāt:ꝛ humores in eis sic subtilient̄:re/
soluant̄:ꝛ exiccent̄:aut p expulsionē aliquā vt sudorale3:
aut fluxibilē ad ex ,ppellātur.℄ Quib⁹ apte satis inducit̄
vt medicus q egrotātes ad ingressum balneoꝝ ꝯsulit:p̄us
ꝯtēplari debet ea que in euōne fienda cōsiderāda sunt:de
quibus p̄nceps.4° p̄mi.3° ca°.Res que demonstrāt recti/
tudinez iudicy in euacuādo sunt decē:que sic ab eo nume
rātur.Repletio v̄tutis sol'o:qm̄ vētrē soluere supra vētris
solutionē timorosum est:ꝛ figura:ꝛ etas:ꝛ tēpus:ꝛ aeris:ꝛ
regionis dispō:ꝛ cōsuetudo euacuādi:ꝛ ars.q̄b⁹ facile iudi
care q̄sq3 poterit:q̄t⁹ error:ꝛ q̄3 grādis cōmittit̄ ab hoīb⁹ q
īdifferēter sic se ad balnea trāsferūt:vt ad eū ipm vadant
sanguinei:col'ici:flātici:ꝛ mel'ici ꝛ h⁹ debiles ꝛ fortes:ꝯsue
ti:ꝛ incōsueti:ꝛ ita pariformiter de alys.Oportet itaq3 sic
medicū ordinate consulētē:siue cōponentē oīa hec cōside
rare:ꝛ in his prudētē esse:q̄ ex re cū hec cōpositio certa mi
nime fieri possit:hinc q̄dā verisimili ꝯiecturatione cōple/
ri h3:ob quā rem mihi visum est nō nisi gnāli doctrina p/
cedi posse.Jdeoq3 huic loco satisfactū esse putat̄:si tm̄mō
ea cōmemorabo q̄b⁹ balneū sic cōponi h3.℄ Et de miera
lib⁹ expediēs quodā exēplari mō ,pcedā:cū efficax sit do/
ctrina p exēplū.vbi grā.Cupio illō sulfureū:ꝯcoquā ī illo
sulphur ꝛ notabilē aq̄ q̄tītatē recipiā:faciāq3 illud longis
horis ebulire:ꝛ plus ꝛ minus:vt dispōni corpis cui applica
ri debuit oportunū eē videbit̄.Si v̄o dispō talis cōposita
fuerit:vt alumie ꝛ ferro īdigea3:cum sulfure illa ebulire

faciã:equãdo augẽdo ⁊ minuẽdo:vt expediẽs fuerit:q̃ ex aq̃ ita vtar:aut in capitis egritudibꝰ;:vt .n chatarro:⁊ stillibus ab alto cadẽte:aut alr̃ quõlz in ceteris corpis dispõnibus:vt de aq̃ termaꝝ cõposita actuz est. Pariformiter in egritudinibꝰ ꝯrys agẽdũ erit. Nã de ipsis mĩeralibꝰ iaz cõplete scriptũ est:q̊ꝝ ex noticia glz exptꝰ medicꝰ sic componere poterit:veꝝ tal'cõpõ opꝰ ẽ expti medici:⁊ doctissimi in arte viri. ¶ Restat pnũc vt de balneo artificiali ex terre nascẽtibꝰ facto aliqd dicamꝰ. Uolo aũt ⁊ canonẽ dictuz ẽt hoc in loco nob̃ sufficere:q̃re mihi satisfactũ eẽ vr̃:si ea cõmemorabo simplicia:iuxta areolas posita:cal'a:frida:sic oibꝰ mẽbris corpis ⁊ toti ꝯferentia:a pprietate respiciẽtia cõia ⁊ nãe domestica ac familiaria:magis initiuz a capite faciẽs. Et a capitalibꝰ cal'is exordiũ faciã:qm̃ vt ẽm plimũ egritudines capitis a mala cõpl'one frida fiunt.

¶ Calida capitalia ⁊ exiccatiua.

Saluia	Sticados.	Maiorana.
Calamentum	Pulegium.	Origanum.
Betonica	Camomilla	Acorus

Et similia ex granis:fructibus:⁊ radicibus.

¶ Pectoralia calida.

Ysopus	Urtica	Origanum
Calamentum	Prassium	Pulegium
Laurus	Ireos	Enula

Et similia ex granis:fructibus:⁊ radicibus.

¶ Stomaco ⁊ mẽbris nutritiuis cal'a.

Absinthium	Menta	Calamentum
Marrubiuz	Saluia	Nux cypressi

Et similia ex granis ⁊c.

¶ Epati conferentia calida.

Eupatoriuz	Feniculus	Prassium
Laurus	Absinthium	Ruta. Et siĩa.

¶ Renibus conferẽtia calida.

Camomilla	Anisum	Saluia
Laurus	Pulegiũ	Ruta

Et similia ex granis ⁊c.

¶ Matrici calida cõferẽtia.

Absinthium	Aleum	Anetum
Anisum	Apium	Artemisia.

Et similia ex granis fructibus ⁊c.

¶ Mẽbris iũcturaꝝ calida ꝯferentia.

Laurus	Camomilla	Ruta
Absinthiuz	Yua	Abrotanum

Et similia ex granis ⁊c.

¶ Frida capitalia humida ⁊ sicca

Rosa	Uiola	Nenufar
Papauer	Solatrum	Lactuca
Plãtago	Salix	Cucurbita

Et similia ex granis ⁊c.

¶ Pectoralia frigida.

Uiola	Papauer	Spinachia
Portulaca	Ylicis	Malua
Faba	Folia citonioꝝ	Ordeum

Et similia ex granis ⁊c.

¶ Stomaco ⁊ mẽbris nutritiuis frida.

Rosa	Portulaca	Granata
Coriandrum	Plãtago	Cucurbita

¶ Et similia ex granis ⁊c.

¶ Epati cõferentia frigida.

Endiuia	Epatica	Atriplex
Granata	Rosa	Solatrum

¶ Et similia ex granis ⁊c.

¶ Renibus cõferentia frigida.

Solatrum	Alchechengi	Rose
Licorea	Plantago	¶ Et similia ⁊c.

¶ Matrici frigida ꝯferentia.

Endiuia	Lens	Rosa
Accedula	Portulaca	Malua

¶ Et similia ex granis ⁊c.

¶ Mẽbris iũcturaꝝ frida ꝯferẽtia.

Portulaca	Plantago	Galla
Solatrum	Rosa	Balaustia

¶ Et similia ex granis ⁊c.

¶ Et ex ꝯsilibꝰ vt actũ:ac plibꝰ sic mẽbra hec ⁊ alia respiciẽtibꝰ ꝯponi pñt balnea ĩdifferẽter calida ⁊ frida hũida ⁊ sicca ac tpata artificialia. Sz cũ res ex his paucis satis apta sit:volo eis vt gr̃a exẽpli sic in pñtiaꝝ plus q̃z sufficere.

Capitulũz. V. De signis pnosticis ad sciẽdum si balnea futuro anno salubria:aut morbosa erũt:⁊ ex ꝯñti:si ad ea transeũdum sit.

Plurimi ex nr̃is id veꝝ eẽ opinanť:vt balnea ĩpa mltos effectꝰ mirãdos:qꝛ subitos a q̃litate occulta pducãt. Nã cũ ab eodẽ sic effectꝰ ꝯrios pcedeř ĩtuenť cãz aliã q̃z occultã assignare mĩme posse iudicãt. Addũtq̃z pterea vno ãno:ac duobꝰ morbosa fore:⁊ varias inducere egritudines. Alys subseq̄ntibꝰ ãnis salutifera:vt effectꝰ mirandos ⁊ laude dignos pariãt:quã rẽ nõ nisi a celesti aspectu puenire dicũt:a quo sic occultã recipiãt pprietatẽ:p quã agũt:⁊ in corpa humana effectꝰ hos pducũt. ¶ Ego q̃z his nõ assentio:iz id veꝝ eẽ arbitror:vt oẽs effectꝰ hi a q̃litate vel q̃litatibꝰ maifestis pueniãt:hasq̃z cãs maifestas assignari posse. Et breuitati ĩdulgẽs id mihi pmũ statuo ꝯcedẽduz. Qꝛ si calitas in subiecto raro extr̃s effectũ pducere põt. q illũ potẽtius:citiusq̃z calitas ĩ subto dẽsiori extñs sic pducere poterit:si ꝯuenĩẽter applicata fuerit. Pz suppositũ in calitate ĩducta ĩ corpꝰ hũanuz ex aere:⁊ ĩ illa que ex igne ex lignis ĩ eo accẽsis ĩ corpꝰ ipz pducit. ¶ Ex q̊ ifert q calitas balneoꝝ nõ ẽ minꝰ potẽs hũores corpis cõmouere calefacere alterare:⁊ ad putredinẽ pparare q̃z calitas aeris. ¶ Infertur 2° q ad varias egritudĩes sic corpꝰ nr̃z põt calitas balnei cõmouere:vt calitas aeris. ¶ Infert 3° q sic aeris cõstitutio mala ad malas ⁊ prauas pparat egritudines:ita ⁊ mala aq̃ balnei dispõ sibi aliũde veniens. vñ imaginor q sicut a celo:⁊ dispõnibꝰ eiꝰ alterať aer:⁊ ita aq̃ balnei dispõnibus aliũde ab aere:⁊ ab his q̃ in aere fiũt. pz correlariũ ex his q̃ dicta sunt. s. de alteratõe balneoꝝ a ventis ⁊ pluuijs caͦ de balneis pisaꝝ ⁊ senaꝝ. Quibꝰ ĩducit q ꝯstitutões aeris ꝯtẽplãde p̃us sũt:q̃ cũ male ⁊ nõ ordiate fuerit sibi iuicez succedẽtes sic alterať aer. vñ cũ euenerit:⁊ aquã fontiũ alterat:⁊ male dispõit:pp qd cã ẽ morbositatis aq̃. Nã vẽti meridiõales flãtes ⁊ occidẽtales aquã currẽtẽ disponũt. 2ª pmi. 16° caͦ. ¶ Infert 4° q sic fortis calitas aeris ⁊ estuãs hũores calefaciẽdo:agitãdo:eliquãdo:dissoluẽdo:cã est pluriũ ⁊ diuersaꝝ egritudinuz:vt diceť:ita ⁊ calitas aq̃ ea calitate aeris potẽtior:⁊ ĩ subto dẽsiori fundata esse poterit:pz ex p̊. Neq̃z obstat:qꝛ dicať aerẽ hũidũ eẽ ⁊c. qm̃ aq̃ hec hũiditate pticipat ⁊ siccitate:sic aer g ĩ oĩ sua dispõne corpa nr̃a exiccat. 3° tegni. ¶ Quibꝰ sic suppositis ad aeris ꝯstõnes me ꝯuertã:q̃ certe a medicis q de balneis ꝯsulere volũt p̃intelligẽde sunt. Nã ex his hũores multiplicãtur varij cũ varia aptitudĩe ad gnãtionẽ variaꝝ egritudinũ:pp qd sic ad balnea se ĩcaute trãsferẽtes egrotãt q̃litatẽ aeris occl'tã accusantes. Nã vt affõꝝ 3° mutatões tpoꝝ maxĩe gnãnt morbos. Que res ⁊ si ex aere magis videať:cũ nob̃ magl cõis sit. Id tñ ĩtelligẽdũ ẽ de oĩ alio elemẽto sic maxĩe mutato:⁊ corpi nr̃o:vt aer applicato:cuiꝰ mutatione corpa nr̃a mutanť. Nã cã potẽtior ceteris paribꝰ seruatis:in minori tpe maiorẽ effectũ pducit q̃z debilior. vñ

aqua balnei vt experiẽtia demõstrat plus multo corpus
humanũ calefacit: ⁊ humores agitat in vna hora: ꝙ calidi
tas estiua: ⁊ estuãs duob⁹ in dieb⁹. Quãobrẽ cũ ex cõstitu/
tiõe aeris corpora egritudinibus varijs sint parata: vt sta/
tim: nõ est mirandũ si in tales ex tãta agitatione in humo/
ribus facta a calĩtate balnei icurrũt. Nã maxima pricula
gnãtionis egritudinuꝫ est passiui corpis pparatio: siue dis/
positio. 2° de accñti ⁊ morbo. Qua ex re imũda corpora sic
ad balnea assumẽda icaute nõ se trãsferãt. Cõtrariũ autẽ
ꝯriuꝫ alterat: debilitat: nõ raroqꝫ ad putredinẽ pparat. Et
simile sibi additũ fortificat: ac qñqꝫ furere facit: ⁊ id opat
vt fortiores pducat effect⁹: vt ebulitionẽ. vꝫ. quaꝫ debilis
calor pus iducere nõ poterat. Nã queadmodũ ignis debi/
lis sub cacabo aque pleno existẽs: in aqua ebulitionẽ idu/
cere nõ põt: sed per additionẽ intẽsioris ebulitionẽ postea
iducit. Ita imaginãdũ est humores calidos ⁊ alios in cor/
pore exñtes: qui caliditate aeris debili: ac moderata pus
ebulire nõ poterũt. p augmẽtum caliditatis eius ebulire
posse: ⁊ ad putredinẽ disponi. Qr si aer hoc faciet: neqꝫ mi/
nus potẽs erit caliditas aq̃ termaruꝫ. ¶ Et qd̃ de calidita
te actuꝫ: ita pariformiter de friditate dicẽdum. Friditas
eni extrinseca aeris ac pluuiosa vẽtosa: aquã termaꝝ alte/
rat ac suo in vigore debilitat. Item ⁊ aqua que currẽs per
valles ⁊ mõtes cum eis cõmiscet̃: vt de balneo sancti bar/
tholomei: ⁊ de balneo pisaꝝ: ⁊ senaꝝ agebat̃. Quibus idu/
citur ꝙ eis in diebus ab igressu eoꝝ abstinẽduꝫ est. Infer
turqꝫ secũdo ꝙ cum medici dicũt stes in balneo qndecim
dieb⁹: itelligit̃ vtilib⁹ legistaꝝ more: qbus. s. hõ se balneet
Infert̃ 3° ꝙ hõ aliqñ stabit mensem in balneis: quo in tpe
erũt. xx. dies vtiles: vt nr̃is societatibus pluries cõtingit.
¶ Et ab hyeme exordiũ faciẽs cum pncipe dicã. Cuꝫ hye
mi meridionali ver supuenerit septẽtrionale: ꝙ postea se/
quit̃ estas vaporosa: ⁊ multiplicate fuerint aque: ⁊ ver ser/
uauerit mãs vsqꝫ ad estatẽ: multiplicabit̃ in autũno mor/
talitas pueroꝝ: ⁊ multiplicant̃ dissinterie ⁊ intestinoꝝ vl/
cera: ⁊ tertiana nota plixa: ⁊ pl'es alie egritudines acute. q̃
re in autũno, tali piculum minabunt̃ balnea. ¶ Hypo. 3a
aff̃oꝝ. Et si hyems sicca ⁊ borealis fiat: ver vo pluuiosuꝫ ⁊
austrinũ: necesse est estate febres acutas obtalmias dissin
terias fieri: maxime mulieribus ⁊ humidis nã. Qd̃ intelli
ge estate seruãte suam nãm. Uñ fuate humiditates a cali
ditate estiua putrefiunt: cum tãte a natura mĩme regulari
poterũt: accẽdunt̃ ex postea: ⁊ egritudines pariũt acutas.
Quibus inducat̃ ea in estate balnea suspecta esse: magisqꝫ
colericis: ⁊ i egritudies acutas cadere aptis: ⁊ oculos debi
les hñtib⁹. ¶ Sꝫ dices quõ hũidis pcipue ꝙ veꝝ esse nõ
videt̃. Dicẽduꝫ cuꝫ duce nr̃o in ꝯmẽto ꝙ mã humida ob/
seruata vsqꝫ ad estatẽ: in estate tali ificit̃: ⁊ caliditate eius
ad putredineꝫ disponit̃. Et sic in ebulitione fit salsa acuta
mordicãs: ⁊ intestina exasperãs. Qr si successerit estas rabi
da: dubitãdum est de icursu in egritudines acutas pnicio
sas. ¶ Hypo. si hyems austrina ⁊ pluuialis fiat: ver vo sic/
cum ⁊ boreale: multiplicat̃ flegma salsum ⁊ ad intra reti/
netur. vñ sic accidũt dissinterie ⁊ obtalmie: ⁊ descẽsus cha
tari: maxime in seniorib⁹: in qbus piculũ est de casu in apo
plexiã. Cõstitutio qdẽ quotidiana estiua si nim um calida
fuerit: ⁊ balneãs in balneo nimiũ morã ꝯhet: ⁊ febres idu/
cet acutas: vt causonẽ: febres tertianas dissinteriã: oculoꝝ
dolorẽ: pudẽdoꝝ putredies ⁊ hꝫ: pmaxime si calide ⁊ sicce
fuerint cõplexionis. ¶ Si balneãdus a ꝯstitutione borea
li se nõ custodierit: stipticitatẽ vẽtris icurret: oculoꝝ mor/
dicationẽ: ⁊ circa pectus ⁊ alia dolorẽ. Qr si caput humidi/
tatibus plenũ hẽbit: icurret tussim: ⁊ fortassis apoplexiaꝫ.
Et hec cõstitutio multũ aduertẽda est in assumptione aq̃
de la poreta: ne grauia dãna igerat: vt in p̃senti caplo. Cõsti
tutio vo austrina iuuãte balnei caliditate humores dissol
uit: ⁊ capitis dolores inducit surditatẽ ⁊ oculoꝝ tenebrosi
tatẽ. Cõstitutio vo talis frida ⁊ humida: si balneandus ab
ea se nõ tueat̃ iuuãte calĩtate balnei: piculum incurrit ne
fiat pleureticus ex pleuresi flegmatica: ne icurrat pectoris
⁊ lumboꝝ ⁊ lateris dolores tussim piplemoniã: ⁊ ꝙ morte
subitanea morian̄t: q2 apopletici ex forti apoplexia fiant.
¶ Tẽpus aũt pestis multũ ꝯtẽplet̃: ne tpe ad eã suspecto
⁊ pcipue in loco ppinq̊ hoies ad balnea trãseãt. i ã eo in
tpe multũ idisponit̃ aer: q sic ⁊ corpa idisponit: ⁊ ad egritu
dines malas pparat: q̃re fortis agitatio in humorib⁹ sic ex
balneo facta posset eẽ causa vt ide acciderẽt corpi egritu/
dines praue. ¶ Qr antẽ aq̃ termaꝝ: qñqꝫ a stellis: ⁊ celo al
teret̃: fiatqꝫ morbosa nõ nego: sed hec idagatio astronomi
est. Hec. n. sic adycere volui: vt nobis veluti exempla sint
ad alia ꝯsimilia: ad que oĩa ⁊ silĩa bonus ac prudẽs medi/
cus oculũ mẽtis omni cum studio apponere dꝫ: anteqꝫ ifir
mo ꝯsulat d̃ trãsitu ad balnea. Sꝫ qs ille: Certe oẽs quos
noui in sic iaduertẽter ꝯsulẽdo nõ absqꝫ errore trãsierũt.
Cõsidera itaqꝫ mi illustris dñe obsecro si facile est cõsiliuꝫ
tale: qd̃ ob longã corruptelã hoies paruifaciũt. ¶ Sꝫ for/
tassis dices: ex his capio ꝙ nũqꝫ vl' q̃si nunqꝫ hoies balneũ
igredi tute pñt. ¶ Dõꝫ vt actũ ꝙ tute igredi nõ pñt: q bal
neum nõ venerant̃: quare cum homo vt dcebit purgatus
erit: ⁊ se custodierit a ꝯstitutiõib⁹ quotidianis vt debuerit
cuꝫ canonib⁹ dãdis: tute sic eũ igredi poterit. ¶ Et ad ar/
gumẽta supius cõmemorata dicem⁹: ꝙ cã varietatis bal/
neoꝝ in diuersis annis ex pte salutis ⁊ morbi a ꝯstitutiõe
tẽpoꝝ venit vt actuꝫ. Qr aũt effect⁹ pducant̃ ab eodẽ ꝯry
nõ negat̃: qm̃ ex ꝯrys mixtuꝫ ẽ: vt aluminosum ferreuꝫ ⁊
hꝫ. Nam imaginor vtutẽ in corpore discretiuã opari: ⁊ cõ/
trarys corpori applicatis ad extra veluti ex ꝯrys ad intra
sumptis. Naꝫ vt pnceps d̃ cura emitritei. ⁊ qnto cañ. pmo
caplo. hãc ponit virtutẽ in corpore necessariam. Ipsa nãqꝫ
contra calida frigidis vtitur: ⁊ contra frigida calidis. Nõ
enim videtur quomodo aliter curari posset emitriteus cũ
aqua ordei. vt dicit Auic. ⁊ pipe. considera.

¶ Postremo nõ tacebo qd̃ a vulgaribus predicatur: anno
vꝫ. bisextili omnia balnea inutilia fieri: pcipue que pore/
te: que res equidẽ consideratione digna est: cum nulla ife/
rior causa manifesta habeatur: id digne si verum est in ce/
lestium impssionẽ inducere nos oportebit: a qua etiam id
contingere non putatur: cum bisextilis annus a celesti/
bus exordium non capiat ⁊ fundamẽtum: sed sit humana
puidẽtia inuẽtum. Nam ne contingat nos mẽsiuꝫ kalẽdã
amittere: ⁊ in mẽsibus errare: cuꝫ homines sic fabricarũt
Sol eniꝫ in suo circulo in. 365. diebus ⁊ horis sex suuꝫ per/
ficit motum: quo fit vt quarto anno ex supexcrescẽtibus
horis ad dies dies vna constituatur. Nam quater sexties
24. cõponũt: qui dies si ãnis semper adderetur: aut mẽsi/
bus: id contingeret vt non post multos annos martius re/
periretur in estate: ⁊ sic de alys: vt patet intelligẽti. Itaqꝫ
falsa vulgi videtur opinio. Sꝫ vt Aristoteles ethicoꝝ 2°.
fama quã populi multi famant non ex toto pditur: impe/
tus enim sequuntur celestes. Ideo vidẽdum si huius fa/
me aliqua sit ratio: videmus enim eo in anno plantas no/
tabiliter pati: corporaqꝫ humana pcipue pgnantiuꝫ: vt ma
nifeste cernamus in pomis psertim apys: medullas pomo
rum quas vulgus animas vocat: ad contrariuꝫ verti eius
ꝙ consueuerat: vt cuspidem medule quã versus florẽ ver
tere solita erat ad cotilidonẽ conuertatur. Et pregnantes
debiliores fetus concipe: ac parere: plurimos ex eis mori:
plurimasqꝫ aut mori: aut deterius se habere: vt ⁊ dicũt ru/
stici. Et in anno bisextili id cõtingere: ⁊ bruta minus solito
impregnari: vt plurima iumẽta eo in ãno vacua fetu fiãt.

Quis ob res cum cõtinuã ꝛ similẽ hẽant dispõnẽ: ꝛ nulla alia ratio manifesta: ꝛ inferioꝛ cõphẽdat: nõ indigne cũ vulgo cõcludemus hoꝝ effectuũ causam occultã: ꝛ supcelestez esse: sicq̃ in corpoꝛibus humanis occultã impssionẽ facere: qua corpora eo in anno erũt debilioꝛa. Qꝛ si hec fatebimur: ꝯsiderãdũ erit ne debilia corpa balnea delaporeta eo in anno trãseãt. Cuz .n. ex multa euõne per potũ aq̃ corpora debilitent̃: si eis supuenit causa celestis in debilitatẽ adyciẽs: dubitãdũ erit ne idẽ aut moꝛs: aut egritudo fortis supueniat: cũ ex ꝯiũctione haꝝ duaꝝ causarũ vna fortis causa debilitãs cõponat̃. Quo infert̃ fortia tãto piculo se nõ exponere: que tñ nõ nisi maxima vrgente cã ad ea se trãsferre debẽt: ꝛ pˀus optimo munita ꝯsilio. Uerũ trãsitˀ ad balnea que nõ potant̃ nõ tãtũ verendus est: non enim tãtũ debilitãt. Estq̃ eoꝝ in corpa actio magis in ptãte hominuz: nã bibita sic regulariter nõ pñt. Qꝛ si ꝯtingat quẽpiaz ad ea que nõ potant̃ trãsire: moderationẽ i eis ex pte more: ꝛ caliditatis aque hẽat: ac aliaꝝ sex reꝝ nõ nãliũ: vt. vz: querat minus ꝯsueto ab his balneis debilitari: vt sic impssioni celesti ꝯopet̃: studeatq̃ fortitudini vtutis. Uñ in his melioꝛ est raritas balneationis: minoꝛ in eis statio: caliditas remissa aq̃ ꝛ hˀ. ¶ Et cũ res hec digna sit ꝛ noua: a nemineq̃ aut tacta: aut vẽtilata: hinc addere decreui que de ea aĩo ꝯcepi: vt si vera nõ fuerit: saltẽ sic p me ad iuestigãdam veritatem occasio det̃. Et in pˀmis id accipio: viuẽtia oĩa ex q̃ttuoꝛ elemẽtis cõponi: qbus ꝯstat mũdus hic inferioꝛ: ipsoꝛũq̃ qualitatibˀ alterari corrũpi ac gnãri: vt earũ adinuicẽ actione ꝛ passione: aut pficiant̃ corpa: cũ iusticiales fuerit: aut impficiant̃ cuz iniusticiales se reddiderint. Hec qdẽ corpora q̃ttuoꝛ ex humoꝛibus cõponunt̃ maxie que pfecta: qbˀ ex iusticiali eoꝝ tpamẽto sanitas pdit: ꝛ eoruz intẽperie egritudo. He aũt q̃litates cũ ad multũ excedũt plimũ corpa alterãt: quo fit vt oĩbˀ viuẽtibˀ alteratio ab his q̃litatibˀ exeat. Cũ itaq̃ ãno in bisextili tales: tãtasq̃ in viuẽtibus ꝛ veluti semp similes mutationes cernamus: arbitrãdũ equidez erit ab his q̃litatibˀ ꝯsilr semp se hñtibˀ pdire. Et cuz hanc rẽ ab his elemẽtis: aut q̃litatibˀ humoꝝ sic semp similẽ fieri putãdũ nõ sit ob varias ꝛ cõtinuas in his mutationes: iferẽdũ erit a supioꝛibˀ hoc ꝯtingere: qbus oꝛdo actionũ est regulis. Quare cum saturnus q̃litates pˀncipys vite obuias hẽat: pp̃ter qd̃ ꝯtingit fetuz octimẽsem nõ supuiuere: cũ eo in mẽse sup fetũ influat: vt Alexãdri pbleumate .163. sic ꝯsecuta in corpoꝛibˀ debilitate manifesta vt actũ: ipsi ꝛ suis qualitatibˀ nõ imerito ascribemus: subueniẽtes sic sua ex vi corpora viuẽtia de quarto in q̃rtũ alterare debilitare ꝛ mortua reddere. Naz cuz planeta sit melãcolicus: pp̃rietatẽ videt̃ hr̃e de quarto in quartũ plus in corpora hec ifluere posse. Nã humoꝛis melancolici hec est pp̃rietas. Et rõne quadã rhetoꝛica que dicta sunt psuaderi possunt. Nam queadmodum humoꝛes quatuoꝛ ex impssione motus diurni solis ſ3 quatuoꝛ quadras diei diuersi diuersimode alterant̃: vt in pˀma moueatur sanguis: in secũda colera: in tertia melãcolia: in quarta flegma. Ita ꝛ celũ p annuales motus suos quaternos in ħ viuẽtia qualitates impˀmit ꝛ diuersas: qbus talia viuentia aut in melius: aut i deterius disponunt̃: quare cuz manifeste cernamus corpora hec notabilr in deterius disponi: ꝛ ħ de quarto in quartum: sitq̃ actio ħ naturã sapiẽs melãcolicam: non videt̃ negandum quin actio ipsa saturno attribui digne debeat: suisq̃ qualitatibus pˀncipys vite aduersantibus. Non est itaq̃ hic quaternarius numerus faciliter negligendus: q̃ additur pp̃ter rei nouitatem. Neq̃ putet quisq̃ ex his me velle negare influxus celi particulares. Et de his volo nobis in presentiarum pauca hec sufficere. quare ꝛc.

¶ Dubitatio pulchra.

Ut quid in anno bisextili balnea hec delaporeta: vt alys in annis eque fructuosa esse nõ videãtur: qnimo eoꝝ locũ habitãtes asserũt experiẽtia docti: eo in anno illa nociua magis haberi: vt multos moꝛi: nõnullos ifirmari ꝯtingat. Huius aũt dubitatõis causam eqdẽ nõ facilẽ facio: cum vsq̃ in pñtiaꝝ neminẽ intellexerim illã agressum esse. Nam occultoꝝ cãm apire nõ est ignorãtis: verũ philosophãtis opus. Quãobrẽ nemo mirari dz si trepidus illã aggredioꝛ: sicq̃ eiˀ in aptione: qñq̃ deficiam Ego qdẽ id arbitratus sum agere: vt saltẽ ad eam aperiendam occasionẽ pstem: quo fiet vt ea occulta manifestabit̃ quare venia mihi pˀus ꝯcessa: ad eã manifestãdã me cõuertaz. Accipiẽs in pˀmis iferioꝛa oĩa hec suis in actionibˀ proprietatibus a syderibus celi influxuz: regimẽq̃ suscipe: ꝛ a digniorib' pmaxime que planete sunt. Nã deus ipse oĩpotens cum mũdũ creare cõcepisset: pˀmũ celuz creauit: cum oĩa creata volebat ab ipso tanq̃ a suo rege regi debere: et absq̃ suo influxu mĩme subsistere posse: quam rem aucte Aristotelis cõfirmamus: ingẽtis methauroꝝ pˀmo. Necesse est hũc mũdũ supioꝛibˀ lationibus eẽ ꝯtiguuz: vt virtus inde habita gubernet̃. Octauoq̃ physicoꝝ. pˀmuz mobile vita est inferioꝝ. Et in 2° dicere ausus est. Sol ꝛ homo generant hoĩez. Quare ptolomeus: mundanoꝝ mutatio ad hoc ꝛ ad illud celestiũ mutatione est. Equidẽ experientia rem hãc manifestat: qm̃ varia ex planetaꝝ ꝯiũctione cernimus varios euẽtus: diuersosq̃ effectus in mũdo puenire: vt modo fertilẽ: nũc sterilẽ annũ fieri: pestes modo: aliquãdo febres vnius spẽi: serenitates: pluuias: tẽpestates: ceteraq̃ diuersa talia. Quam rem a fortiori arguere valemus cum sydera hec in volũtates hominuz eqdẽ possint: quas dñs liberas creauit: vt nõ raro cõphẽdamus illas syderum hoꝝ virtute sepenumero cõmoueri: ad bella gerenda inclinari: ad pacẽ faciẽdã cõmoueri: que oĩa noscimus ex astronomis pnũciata: pp̃terea Aristoteles iterrogatus: vt quid plante herbe: ceteraq̃ talia vno eodẽq̃ mõ semp se habebũt: respondit qm̃ abˀ intelligẽtia non errãte gubernant̃. Que res ꝛ pˀncipes nõ latet: cum in eis sentiãt non raro in amoꝛez martini: ꝛ alosie magis se trahi q̃ petri: quodq̃ in ludẽtibus cernimus: vt supueniẽs incognitus: alterum cupiat ex eis lucrari: reliquum pdere. Quoꝝ effectuũ causa nõ nisi in celestiũ ifluxũ reduci põt. Eqdez arbitrãdum est vt diximus esse. Nam queadmodũ ad bene esse populoꝝ: ꝛ totius vite politice ac yconomice necessarius oꝛdo est: eaq̃ depẽdentia: vt inferioꝛ superiori obediat: qm̃ oĩa tenderẽt in ruinam. Sic necessarius est oꝛdo hoꝝ iferioꝝ ad supioꝛa: ꝛ eoꝝ in ea ifluxus. Secˀ aũt oĩa in ruinam tẽderẽt. Propterea dionysius ariopagus cum cerneret solem obscurari preter syderum oꝛdinem cursumq̃ suum ait yesu in cruce pendente: aut deus ꝛ natura patit̃: aut totius mundi machina destruit̃. Quibus ex oĩbus plane accipi põt etiã quadaz ciuili dignitate inferioꝛa hec influxum ꝛ pp̃rietates eoꝝ a syderibus suscipe. Quãobrẽ in libello nouẽ iudicũ scribit̃. Oĩs mundane geniture conditio: ex planetis eoꝛũq̃ signis tanq̃ ex lapide magnete dependet. ¶ Dicamus ergo vt quemadmodnm in maioꝛi mũdo cernimus elemẽta ex qbus cõponit̃: grãdes variasq̃ mutationes suscipe ꝛ alterationes: vt in plantis sterilitatetm ꝛ abũdantiam: ꝛ in aere pluuias ꝛ tẽpestates serenitatẽ in aquis defectum abũdantiã. Ita syderuz virtute mũdũ puũ: qm̃ hoĩez varias in se mutatiões ꝛ alteratiões suscipe hẽre: vt idẽ disponat̃ nũc ad febres: nũc ad doloꝛes: nũc ad reumatismata: nũc ad pleureses vt in dies ꝯtigere videmˀ. ¶ P̃. sic cõprehẽdimus in plãtis ꝛ silibˀ: pp̃rietates a syderibˀ suscipere: vt reubarbaꝝ pp̃rietatez

educẽdi colerã:⁊ turbit flã. Jta indicãdũ est humores hu-
mani corporis in suis motibꝰ ꝓprietatez suscipere:qua.vz.
colera moueatᷣ de tertio in tertiũ:⁊ melancolia de q̃rto in
q̃rtũ:flã oĩ die ⁊ sero.sanguis oĩ die ⁊ mane.dñiuz võ hũc ⁊
influxũ ĩ hũiditates declarat aq̃ motus maris:⁊ paucitas
humiditatis in cõchilibꝰ.cuz hoꝝ cã lune attribuatᷣ.Cum
itaqꝫ cernamꝰ lunã frigidã:⁊ humidã motũ talẽ diurnũ aq̃
ꝑstare. Jta ⁊ ĩ corꝑe hũano flãti motũ dabit diurnũ.⁊ idẽ
de alijs hũoribꝰ iudicãdũ erit ꝓpetatẽ sui motus a planeta
sibi ĩ qualitatibꝰ siĩli sumere.vt colã a marte.meliã a satur
no.sanguis a sole.Est itaqꝫ arbitrãduz sicut colera de ter-
tio in tertiũ mouetᷣ:Jta ⁊ martẽ de tertio in tertiũ in hec ĩ-
feriora magis ĩfluere.vt queadmodũ motus humorũ die-
bus mensurantᷣ:ita planetaꝝ motus ꝑ ãnos.Quibꝰ ĩducitᷣ
de tertio in tertiũ ãnuz febres colericas:⁊ de colera egritu
dines magis multiplicari.Sicqꝫ aerẽ ad calidũ ⁊ siccũ ma
gis distẽperari ĩ ĩfluẽtia occurrat ꝯ̃ria.Similiqꝫ modo de
melãcolia dicẽdũ.ꝙ cũ de quarto in q̃rtũ moueatᷣ.sic ⁊ sa-
turnꝰ de q̃rto in q̃rtũ ĩfluit.ꝗ cũ frigidus sit ⁊ siccus:fridi-
tatẽ ĩfluit:⁊ siccitatẽ:duas has q̃litates ꝑncipijs vite ꝯ̃rias
ex ꝗbus sic viuẽtia debilitantᷣ magis.Quã rem aperte sen
timus cũ videamꝰ de q̃rto in q̃rtũ pecora pastoꝝ auctori-
tate sterilia fieri:⁊ fetus qui nascuntᷣ debiliores eẽ. Hocqꝫ
manifeste comprehẽdimꝰ in humanis corporibꝰ cõtingere
vt mulieres eo in ãno plus solito abortiri:fetusqꝫ exiliores
esse.plãtas fructus aut pauciores:aut exiliores:aut nullos
ꝓducere. Nam hoꝝ effectuũ cũ nulla assignari possit infe-
rior cã:necessario taliũ causa ex superioribꝰ erit.Cum itaqꝫ
nullũ sydus sit ita viuentibus obuium merito suaꝝ quali-
tatum vt saturnus:plane erit cõcedẽdũ sic saturnũ de q̃r-
to in quartum in h̃ ĩferiora suas q̃litates influere:qualita-
tibus vite cõtrarias.ꝗbus eo influxu hominũ corꝑa cete-
raqꝫ debilitentᷣ.Erit ergo cõcludẽdũ:eo in ãno corpora hu
mana debiliora facta esse.Cũqꝫ ad ea balnea nõ ꝓficiscan
tur nisi ex egritudine homines debiles facti:sic addentes
debilitatẽ quã ex eoꝝ euacuatiõe cõsequuntᷣ:priori debi-
litati pericula plurima ĩcurrunt.Et qui erant valde debi-
les:⁊ natura exiles:a vita sepenumero exalant.Quare ale
xander affrodiseos cum ĩterrogaretur vt quid natus octi-
mensis nõ viuit. Respondit quoniam in octauo mense fe
tui superuenit saturni influxus:qui sua frigiditate:⁊ siccita
te natuz debilitat.qui cum debilis prius factus esset in se-
ptimo:ob motum quem fecerat.nam in septĩo fetus sic cõ-
pletus ĩordinate mouetᷣ exituz querens accidit ꝑꝑ debili-
tatem debilitati cõiunctam illuz mori.⁊ ad grandia nocu-
menta cõsequenda accidit aeris loci distẽperãtia notabi-
lis ad frigiditatem:⁊ siccitatem declinans:cum aditra mõ
tes lapideos sita sint.qui aer influxu tali distemperatᷣ ma-
gis sic amplius corpora debilitans.Addoqꝫ ꝙ cũ aqua sua
in caliditate naturali amplius remittatur.sic:⁊ in virtute
sua remitti facile putandum est. ¶ Ex quibus ĩtelligatur
ꝙ transportata ad alium locum:sic in suo calore multum
remissa aut eo priuata:notabiles effectus nõ est ꝓductiua
Nam igne calefacta nõ eam cõsequitur virtutem:quã ex
calore suo naturali habet. ¶ Ex his itaqꝫ ĩferamus nõ val
de vtile eẽ eo ĩ ãno ad balnea talia se trãsferre.Qꝛ si neces-
sitas cogeret:cui lex nõ valde ĩponitur:talis trãslatio fiat
peritissimi medici consilio.minorando vices.ĩterponendo
des:in eis minꝰ morari.⁊ cetera similia obseruare. ¶ Jn-
fertur secundo hoc eodem anno febres quartanas multi-
plicari vt meo tẽpore vidi ferrarie.1460.plurimas:⁊ pluri
mas regnasse quartanas.

Capitulum. VI. De obseruando cultu ab his ꝗ se balneare volunt continens rubricas tres.

¶ De canonibꝰ oĩbꝰ balneãdis ꝯuenientibꝰ. Rubrica. I.

Magna reuẽ debet esse in recipiẽ-
dis balneis obseruã
tia:tum qm̃ neglecta cũ fuerit:hoĩes sic fa-
cile ad prauas ꝑducãt egritudĩes. tum qm̃
magna sint veneratiõe digna. Nã apud ve
teres nostros tãta cũ veneratiõe celebrata
fuerũt:vt alterũ in terris appollinẽ illa esse
ꝓfiterentᷣ. Nam cũ ex eis oẽs morbi tolli:oẽsqꝫ egritudĩes
domari cernerẽt.sic ea veluti deum colere nõ dubitarũt.
Propter qđ vt actũ Aristotiles ea sacerrima vocat.Et eg
dem videmꝰ nodatas duras fixasqꝫ egritudĩes cũ medico
rũ beneficio curari nõ possunt:etiã sic nostro in tẽpore eas
illas balneis cõmittere.vt id dicere voluerĩt:ꝙ si balneo-
rũ virtutibꝰ nõ tollantᷣ:nullus est alius sanationis locus.
¶ Obsecro itaqꝫ ⁊ vos obtestor:ꝗ balneoꝝ beneficio gau-
dere cupitis:vt in eoꝝ obseruãdo cultu:tãto cuz periculo:
tãqꝫ cũ parua veneratiõe negligẽtia vos nõ ꝯ̃prehẽdat:ne
qđ ĩdebito regimine vestro vobis cõtingit illis attribuatis
Est.n.balneũ sanctuariũ qđdã magno honore dignum:cui
rex oĩum sũmus opifex nõ pauciores ei ṽtutes cõdonauit
his quas herbis mineralibꝰ radicibusqꝫ oĩbꝰ.ꝗbꝰ vt medici
ipsi lãguores oẽs curare:⁊ ab his corꝑa absoluere sũma cu
ra diligẽtiaqꝫ studẽt:vñ Gal.6°.de ĩgenio. Nõ ĩuenitᷣ aqua
ꝑ se calida que nõ ꝑticipet aliqua medicinali virtute.
¶ Cuz itaqꝫ quis ad balnea se trãsferre voluerit:in ꝑ̃mis eiꝰ
corporis dispositionez recte cõtempletᷣ:vt si febriẽs fuerit
si ꝯplone debilis.ac resolubilis multũ.si hĩtudine nimiuz
gracilis:ac ꝯ̃ã macer.vt si in ꝯpõne mẽbra spermatica non
robusta:sꝫ debilia fuerĩt.ꝗbꝰ in casibꝰ a termis nãlibꝰ:qꝛ ca
lidis siccis resoluẽtibꝰ exiccãtibꝰ se abstĩeat. Naz tales oẽs
sic ex balneis talibꝰ magnũ ꝑiculũ ĩcurrũt. Quibꝰ accipiatᷣ
error eoꝝ ꝗ febriẽtes consulunt balnea ꝓficisci.de qua re
supra actũ de balneo calido ⁊ humido. Pꝫ scđo error eorũ
ꝗ egrotãtes vt asmaticos ydropicos ceterosqꝫ tales sic cõ-
sulũt:nõ aduertẽtes ad hec de ꝗbꝰ scriptũ ẽ. Vñ meo ĩ tẽpo
re ex inaduertẽtia tali vidi famosuz virũ mortẽ cum vita
ꝯmutare. Cõtẽplentᷣ itaqꝫ sic oẽs corporis particulꝫ:resqꝫ
nãles oẽs.cõsuetudo.tempus ãni.etas ceteraqꝫ talia in so-
lutione cõsiderãda.de ꝗbus supra.Cũ ex balneo notabilis
euacuatio cõsequatᷣ.nõ enim in ludo scbacoꝝ miles ita cu
stodiri dꝫ:vt ludus totus ꝑdatᷣ.lector ꝯsideret.
¶ Secũdo si cetera nõ obstẽt anteqꝫ ad balnea se trãsferãt
emũdare corpꝰ ⁊ a supfluitatibꝰ curare debẽt:veluti si via-
ticum qđdaz celeste ⁊ salutiferũ sit assumpturus. Neqꝫ in
oĩbꝰ vnica canoni huic satisfaciet euacuatio. Naz corpora
repleta ⁊ cacochima pluribꝰ ĩdigẽt euacuationibꝰ:anteqꝫ
sic ad balnea se trãsferãt.neqꝫ vt actũ vnica ꝯ̃tẽti sint. Nã
cũ peccẽt humores multi:⁊ euacuati debite nõ fuerĩt.cali-
ditate balnei eliquãte:⁊ hũores dissoluẽte. Et ꝑ̊ eoꝝ cũ bo
nis ꝯmixtio.deide eoꝝ fluxꝰ ad loca ĩbilia:⁊ resolutio sub-
tilis:⁊ remanẽtia grossi:quãobrẽ multe eis postea accidũt
egritudines ĩcognite ⁊ praue.qꝛ vt febres apata ⁊ hꝫ. Hoc
itaqꝫ salutifero remedio priꝰ se muniãt:vt viaticũ assumẽ-
tes cõfessione. Quibꝰ ĩducitᷣ ꝙ nõ absqꝫ periculo hoĩes se
balneãt in eis:gratia tm̃ mõ delectatõis ac lasciuie.ꝙ si eo
ꝓ tẽpore ilico egritudines nõ ĩcurrũt:id eis siĩle accidet qđ
ex assumptiõe paucoꝝ ciboꝝ scribitᷣ a ꝑ̃ncipe.ꝑ̃mi 3° de re
gimine comestiõis. Jlle võ in quo male digeruntᷣ nutrien-
tia nõ decipiatᷣ:qm̃ post dies in ipso mali generabuntᷣ hũo
res egritudĩes faciẽtes ⁊ pernecãtes. Aliq tm̃ sunt robusti
⁊ fortes:ꝗ sic ex eis ledi nõ videntᷣ:vt rustici quos in eis lõ-
go tẽpore stare:vidi:nulla penitus euacuatiõe ꝑ̃cedente.⁊
tu bene cõsidera. Nam q̃ dicta sunt debilibus:⁊ delicatis
⁊ ociosis magis applicantᷣ. Rustici ꝗdez forti:⁊ ex ꝯtinuo

exercitio: veluti mūda corpa esse videnṫ: qui nō nisi gran/
di ex causa succūbunt.

¶ Tertio ꝙ ītraturus balneū quātuȝ laboris ⁊ exercitiȷ in
itinere passus fuerit: equo aīo cōtempleṫ si cōfractus si fa/
tigatus nimis. quāobrē sic lassus nō ilico balneū īgrediaṫ
sȝ corpis qetē expectet. nā ex balneo sic noceret. Quare ṗn
ceps ṗmi 2ª. caº. qdā ornate. Qui aūt voluerit in termis bal
neari oportebit vt in eis balneeṫ qete: ⁊ suauiter: ordinatiȝ
⁊ nō subito. Quo ex dicto docti fiant q ex longinquis locis
eques: ⁊ icōmode pedes se ad balnea trāsferūt. quāobrem
distātiam. ⁊ corpis lassitudinē ṗus bn̄ ꝯiecturari oȝ. Ita vt
quis vno die. aliꝰ scdo dic. tertio vel q̄rto qescat. priusq̄ȝ bal
neum īgrediaṫ. Quē canonē multi postponētes: nimiū sua
sanitate cupidi sic peccātes supplicio nō vacabūt.

¶ Quarto aeris qualitatē recte ꝯtēpleṫ: si frigidus nimis: si
vētosus: si pluuiosusq̄ȝ fuerit: qbꝰ in casibꝰ balnea discoop/
ta nō igrediantꝰ. Nā ex eoꝝ igressu: ⁊ egressu multū noceṫ
corpus: cū aer talis fuerit. fontesq̄ȝ eoꝝ: ⁊ ipsa etiaȝ balnea
sic ꝯmixtiōe pluuialis aq̄: ac aeris friditate: ⁊ vēto: vt supra
ṗcedēti caº. ⁊ corpa humana nō paꝝ alteranṫ. Propterea
sepe cōsului vt eis in tēporibꝰ tīna in camera clausa ṗpareṫ
q̄ aqua balnei īpleatur: in qua patiēs se balneet: duciā reci/
piat ⁊ huiusmodi.

¶ Quīto vt eligaṫ hora diei ꝯueniens: qꝛ fridior mane post
solis ortum ṗ horā. quo in tēpore sperādū ē aerē sic a vapo
ribus nocturnis mūdatum esse. Sero aūt circa vesperas ⁊
nō nisi cōpleta digestiōe prādiȷ: ⁊ hō cōiter. Nam diciṫ cōi/
ter. q̄m balnea petrioli: aliā electōeȝ habēt. de qbꝰ suo loco
īfra. Corpora nāq̄ȝ illis horis sunt magis fortia ⁊ minꝰ apta
a calitate resolui. Intrēt itaq̄ȝ vētre vacuo qꝛ stō: ne cibꝰ ī/
digestus ad mēbra trahaṫ: sitq̄ȝ multaꝝ egritudinū cā. vt
supra de balneo hūido calo. ⁊ tu ibi. ¶ Sed q̄ret rōnabilr
aliquis si licȝ: ⁊ in meridie aliqd comedere. ¶ Dicendū ꝙ
in cōsuetis ⁊ resolutis nō est comestio meridiana vituperā
da: vbi leuis sit: ⁊ moderate facta. vnde cibus debȝ gē faci
lis digōnis: pauce q̄ntitatis. alteratiuus magis vt sit cibus ⁊
medicina. vt verbi gr̄a in ꝯsuetis vt diacucurbita: aut cōfe
ctio de triasandalis: aut manꝰ xp̄i perlatū sandaliçatū: cum
offa in vino debili. aut cōfectio alia facta cū amigdalis. ita
vt nō eleueṫ in gradu caliditatis. In resolutis v̄o fortassis
oportebit administrare ouūȝ sorbile alteratum quia in ace
to coctum cum cortice suo aut in aqua fusum: ⁊ huiusmodi
considerет prudens.

¶ Sexto ꝙ sic ītraturus: bn̄ficiuȝ vētris primo habeat: vri
nam deponat: vt ei possibile est arte vel nā: vt suppositorio
aut cū clisteri: vel saltez habere ṗcuret. Qꝛ si oī die id fieri
nō poterit: saltē tertia die habeat oīo. ne māe ille a calitate
cōmote ad loca debilia. trāseāt egritudines in eis īducēdo

¶ Et ṗ isto dubitaṫ si sic in balneo stātes vl' igrediētes vti
possint pillulis: ⁊ hꝰ solutiuis vt cōiter cōsulitur. ¶ Dicen
dum ꝙ sic. sȝ ꝙ q̄rētes vētris solutionē cum his ad minus:
post taliū assumptionē stet horis. xiiij. anteq̄ȝ balneum in/
grediantur. ita vt extimēt talia operationē suaȝ cōpleuisse
ne balneum illam impediat: cuius ē materias ab interiori/
bus ad exteriora trahere. Medicine autē oṗatio huic con
traria existit: cum ṗ balneum māe moueantur ab ītus ad
extra. ⁊ ṗ medicinaȝ ab extra ad intus. Quibus accipiatur
ꝙ pillule tarde oṗationis vt alefangine ceterecq̄ȝ tales que
stare ꝯsueuerūt. xx. horis ⁊ vltra operādo nō sunt talibꝰ cō
ueniētes. Et hic colligat lector errorē cōmunē: ⁊ ṗcipue cū
eadē in die īgrediṫ balneuȝ. verum arbitror siue fuerīt for
tes siue debiles: ea die balneū nō ītrare cōsultius eē. Con/
templeṫ ēt virtus totius: ne multuȝ debilis sit: neq̄ȝ ex pil/
lulis laxata nimis si fortes fuerint: quoniaȝ eo in casu alia
expectetur dies.

¶ Septimo ꝙ sic accedētes ingressuri balneum pannis se
muniāt: ⁊ magis cum ab eo egrediuntur: ne frigiditate ae/
ris stāte tantoꝝ poroꝝ apertione q̄ȝ plurimū ledanṫ.

¶ Octauo cum balneuȝ ingreditur a loco a fonte distātio/
ri incipiat: seq̄ȝ sic paulatim versus fontē moueat. cum ex
eo magis calefieri cupit. verum vt supra complexio consi/
deretur: virtus ⁊ cetera dicta. quoniaȝ colerica corpora nō
tantum patiuntur caliditatē: vt flegmatica: ⁊ debilia vt for
tia. Quibus ex rebus nō raro oȝ ⁊ balnea sua in caliditate
moderare: queādmoduȝ in dies fit: sepeq̄ȝ fieri feci ṗhibē
do ingressum aq̄ balneum per totam noctem. ⁊ si mane fu/
it plus debito tepefactum iussi canale aperiri quo aq̄ cali/
dior fluit: ⁊ bacculis deīde agitari: ⁊ cōmisceri vsq̄ȝ ad q̄si/
tum tēperamētum. quoniā nō oīa corpora equalē possunt
pati caliditatē. sic in die operatus sum vt in sero ꝯmodosuȝ
habeaṫ. Et hic aduertaṫ ꝙ balneum mūdificetur. quoniā
ex ingressu leprosorum scabiosorum ⁊ huiusmodi nō raro
inficitur. considera.

¶ Nono ꝙ mora eius in balneo sit a q̄rto hore vsq̄ȝ ad ho/
ram quo in tēpore semṗ tolerātia v̄tutis contēpletur. ne in
ea trāsitus fiat quo corpus multum debiliteṫ. Sic. n. ma/
ior ⁊ minor terminus designatur cōmunis. Sunt. n. q bal/
nea longis in horis tolerant. vt viderim pluries scabiosos
quosdam: ⁊ iuncturis lesos vltra horas quatuor in eis cōti
nue ṗmanere. Et nōnulli terminum hunc scribunt nō assi/
gnantes tempus: sȝ dicētes vsq̄ȝ ad virtutis tolerantiam.
qui si cum prudētia moderatus erit nō vituperatur. Cete/
riq̄ȝ vsq̄ȝ ad virtutis debilitatē exclusiue. ⁊ hi cum primis
coincidere vidētur. Et ex his deducitur ꝙ calide comple/
xionis existēs rare texture humorum subtilium a genera/
tione: vel ex tempore debilis: longam in balneo moraȝ eui
tare debet. patet correlarium quoniam ex ea sic periculuȝ
ē ne ad periculosam: ⁊ nō recuperandam debilitatē ex for/
ti resolutione deducatur. patet intelligēti. Infertur secun/
do ꝙ fortes pingues nō resolubiles ex facili frigidi ⁊ humi
di longiorem morā contrahere possunt ⁊c. Et nota ꝙ ī bal/
neo stans neq̄ȝ bibere neq̄ȝ comedere debet propter peri/
cula īminētia. Contra lasciuos ⁊ bestiales quos vidi. verū
si sic ingrediēs ex ingressu aptus ē īcurrere lipotomiaȝ: tūc
conceditur panis īfusus in vino granatoꝝ.

¶ Decimo cum balneum egreditur: panno lineo mūdetur
⁊ alio operimēto cooperiatur: ⁊ ilico ad lectū transeat: de/
center stet coopertus: ⁊ in eo etiam sudet. sitq̄ȝ mora eius
in eo circa horam: deinde bene exiccetur. ⁊ se decenter ve/
stiat. ¶ Nunquid somnus eo in tēpore conueniat: cum su/
dorеȝ magis prouocet. Cum princeps dicat. somnus fortis
omnes retinet euacuationes preterq̄ȝ sudorē. Nam illum
prouocat: ⁊ prouocando debilitare videtur propter forteȝ
resolutionē. ¶ Dicēdum ꝙ somnus competit propterea
ꝙ virtutē ac virtutes ex balneo laxatas cōfortat. vnde de
somno ⁊ vigilia Aueroys. somnus ē ligamētum virtutum
confortatioq̄ȝ earum. Item multe sunt supfluitates sic ex
balneo mote: ⁊ sub cute retente: q̄ virtute somni sic eas ad
extra propellētis resoluuntur: vnde corpus magis munda
tur. quare consideretur ꝙ de somno dicitur in de balneis
de laporeta infra in dubio.

¶ Undecimo cum etiam post somnum ⁊ quietē in lecto vē
tositates alique ⁊ vapores caliditate balnei sint generate
que omnia exercitio ⁊ motu corporis debito sic resolui ap/
te sint. debet balneatus sic ex lecto surgens quodam leui/
exercitio moueri si potest. neq̄ȝ hoc fiat in aere frigido vel
vētoso propter apertionem porositatum: sed potius in ca/
mera. deinde cum sic ad temperiem naturaleȝ perductus
erit: ⁊ calor balnei quietatus cibetur. Et dictuȝ est si potest
quoniaȝ quando nō potest: vt qꝛ paraliticus aut aliter im/

peditur tũc loco exercitij fricationes fiãt que vicarie sunt exercitij. vnde princeps p̄mi 3ª. Et ꝙ in fricatione attenditur ẽ superfluitatum in musculis retentaꝝ resolutio. ex eo ꝙ exercitiũ nõ euacuat̃ vt euaporet: ꝛ nõ accidat fatigatio. Et oꝫ gdẽ vt hec fricatio molliter fiat: ꝛ ẽ ex macrefactiõe que macrescere facit. ꝛ tu cõsidera. Qꝛ si aut ob dolorẽ: aut vlcera: aut aliqđ tale ĩpediẽs fricatiões fieri nõ possent. cõsulẽduꝫ est ad assumptionẽ suppositorꝫ ex melle aut ex radice blitis vel lilij celestis: vel lardonis: vł suppositorꝫ de sepo anteꝙ̃ comedat.

¶ Duodecimo gbus peractis se ad mẽsaꝫ ponat cũ cibarijs debite qualitatis ꝛ quãtitatis. qualitas gdẽ vt sit facile digestibile: cuꝫ iã stomachus sit ex balneo in calore: ꝛ vigore aliqualiter resolut⁹. Sintq̃ꝫ boni nutrimẽti: ꝛ nõ multe superfluitatis. quare oua sorbilia si cetera cõsentiũt sunt maxime ꝯueniẽtia. Carnes etiã tẽperate vt pulloꝝ edoꝝ vituli lactãtis auiculaꝝ paruaꝝ caponũ fasianoꝝ perdicuꝫ caprioli iuuenis. Tertio nõ sint nauseatiua multum pinguia opilatiua multũ grossa. neq̃ꝫ calida mł'tũ: ꝑpter qđ nõ laudantur colũbi iuuenes: qualee turtures pingues valde: laude meruli turdi neq̃ꝫ passeres. pastilicia artoclee ꝛ hꝰ. vituperãtur. ꝛ salite dure ꝛ antique. Piscibus laudatis ꝛ elixis vti potest. A fructibus abstinere debet. quoniã etiã ob balnei caliditatẽ sic facilius ad putredinẽ ꝛ ebulitionẽ prepa rantur. queãdmodũ ꝑpter caliditatẽ in febriẽtibus. vnde p̄ma q̃rti de cura putridaꝝ. Et oẽs fruct⁹ nocẽt febriẽtib⁹ ꝑꝑ corruptionẽ: ꝛ ebulitionẽ eoꝝ in stomacho: ꝛ tu ꝯsidera errorẽ cõem: Et quoniã tẽpus balneoꝝ ẽ tẽpus fructuũ: in his homo moderare se debet maxie quãdo est ad eos assumendos nimia volũtas. Uerũ sic adducẽdus ẽ canõ. xpo. paꝝ deterior cibus ꝛ detestabilior gdẽ melioribꝰ est appetendus. i. appetitui dandus: g sic eius corrigit maliciaꝫ granatuꝫ. arantiũ. limon nõ salitus ꝛ hꝰ. nõ vituperant̃. Quãtitasq̃ꝫ cõtemplet̃ quoniã portitor: qꝛ stomachus iaꝫ sic resolutus. tantã vt prius quãtitatẽ portare nõ põt. Comedat itaq̃ꝫ ĩfra terminos comestiõis cõsuete plus ꝛ minus vt ꝑcipit stomachum suum tolerare posse. Non enim nimis ꝑua eẽ debet. ne minor q̃ꝫ debꝫ restauratio fiat. cũ tali egeat ꝑpter balnei resolutionẽ ꝛc. neq̃ꝫ magna: cũ illa stomach⁹ iam debilitatus bene digerere minime posset. A lacte abstineat: ꝛ si quãdoq̃ꝫ eo vti voluerit: sit eius vsus ante cibaria alia. Caseo ad sigilãdum stomachũ vti poterit. Et breuiter ab oibus corruptibilibus facile: ꝛ ĩflãmabilib⁹ ꝛ calidis exiccatiuis abstineat ꝑpter qđ vino potẽti nõ vtat̃: sed mediocris vinositatis: ĩspẽcta semꝑ ꝯsuetudine tenore v̇tutis etate ꝛ hꝰ. cõtra quẽ canonẽ quasi oẽs operant̃. Hoc tñ loco nõ vitupero in p̄ma assumptiõe mẽse ꝛ p̄cipue in consuetis ꝛ debilib⁹ frigidis nã: offam cũ vino aromatico factam

¶ Uinum laudatur albuꝫ subtile ceresolũ. vituperat̃ stipticũ grossuꝫ: qđ sane ĩtelligi habet: ni. vꝫ. particularis mẽbri lesio illud magis ad se vocaret vt podagra. ¶ Sed gd de aqua frigida dicem⁹. primũ dicẽdũ ꝙ pot⁹ aque frigide ieiuno stomacho post balneuꝫ sũme vituperatus ẽ. quoniã aqua sic apertis porositatib⁹ mẽbroꝝ ĩtrinsecoꝝ ꝑ ea penetrat sua cũ frigiditate ledẽs eoꝝ digestiuã ĩpediẽs. Et ẽ sententia p̄ncipis p̄mi 3ª. 8º. capº. Quib⁹ ĩfert̃ ꝙ etiã sic cũ vino cõmixta faciẽs ip̄m magis penetrare nulluꝫ videt̃ afferre iuuamẽtum: sed potius nocumẽtũ. Quo ĩfert̃ scđo ꝙ si fieri põt dimittẽda ẽ: ꝛ vĩo solo nõ potẽti vtẽdũ. ¶ Sꝫ dices quõ tãta in siti eius cũ vino solo fiet extinctio. in quã forte balneãtes sic ĩcurrũt. Dicẽdũ ꝙ vbi vinuꝫ pauciferũ tale haberi nõ poterit: minus mala ẽ aqua cocta cuꝫ qua sic refrangi vinum poterit. Qꝛ si aqua frida ꝯsuetus fuerit: sitq̃ꝫ corpus bene robustum ꝛ mẽbra ĩteriora talia fuerint: poterit ꝛ vinũ cũ ea limphare. ꝛ semꝑ declinet ad paucitatẽ vt poterit. Et h̄ cõsidera si errãt g consulũt post exitũ balnei aquã ordei vł aquã coctã simplicẽ cũ vino granatoꝝ assumi: ob epatis ĩflãmationẽ ꝑhibẽdã. Qꝛ si siti molestabitur ĩter cibum ꝛ cibũ h̄ potus ꝯmẽdabit̃: ex aqua ordei vł simplici cocta cũ quarta parte vini granatoꝝ acetosoꝝ vł muçorum ꝛ pauco çuchari: puto eni aquã ordei sic exhibitam vt alteratiuũ qđdam stante caliditate extranea balnei resistente frigiditate eius sic nõ multũ nocere sꝫ magis iuuare: vt persepe in febriẽtibus apparet. Aceto etiã vti potest si cetera cõsentient: vt ꝙ nõ adsit iuncturaꝝ ac neruoꝝ lesio ꝛ huiusmodi. ¶ Cõueniunt ex herbis lactuca endiuia scariola portulaca blitis caulis borago: spinachia cucurbita ꝛ silia. Et cum his loco aceti poterit vti vino granatorũ cum salaticiũ queret: Cõfert ꝛ brodiũ ciceꝝ rubeoꝝ petrosilinus feniculus ꝛ alia aperiẽtia.

¶ Tertiodecimo ꝙ sic cibatus vt supra post cibuꝫ gescat ꝑ horam cũ media g si sic se ex balneo lassatũ sentiret: dormiat ꝑ horã: ꝛ plus vt sibi videbit̃ expedire. Cõsimiliter si cõsuetus fuerit sic somno. naꝫ vt actũ fortificabit̃ virtus ꝛc. Post aũt somnum factũ si balneãdus fuerit tumore iũcturarũ lesus: aut aliam dispositionem humidam in membro vno habuerit vel in duobus: ꝑ; qua necessarium fuerit lutum ꝛ cenum balneoꝝ. tunc eo casu poterit illud mẽbrum vel loca plura luto sic linire calido ente. Qꝛ si calidum nõ fuerit aqua fontis calefiat. ꝛ mora luti suꝑ mẽbrũ sit ꝑ horam ꝛ vltra vt videbitur: ꝛ semper calidum teneatur: ꝛ renouetur vt expediens erit. Uerum hoc tempore ꝛ in his dispositionibus a quibusdam laudatur statio super fumũ: qđ nõ cõmẽdo: quoniã fumus aliter totum corpus alterat: in vna parte corporis sumptus: q̃ꝫ lutum: vt experientia notat. Debet ꝛ postea ante ingressum balnei de sero exercitio molli vti in confortationem mẽbroꝝ. Deinde ingrediatur secundo balneum cum canonib⁹ vt supra. s. ꝙ exiens sit pãnis tectus. ingrediatur lectum sugzet cibetq̃ꝫ vt actum. Uerum sugt quidam laudantes: vt per horam post cenam sic ceno liniantur. qđ nõ ꝯmendo: quoniam sic resoluta virt⁹ ampliori molestatione nõ eget: quinimo ex tali debilitari videtur. Propterea debet medicus consulens prudẽs eẽ ꝛ balneãdi virtutem considerare. quoniam plurimi reperiuntur qui sic binam in die balneationem minime tolerare possunt: qꝛ̃ debiles sunt ꝛ facile resolubiles.

¶ Quartodecimo ꝙ si possibile est balneum omni die mutetur: ꝛ noua scaturiat aqua. vel salteꝫ vna die sic: ꝛ alia nõ Nam videmus prima die aquam sic ex fonte venientem clarã limpidã vsq̃ꝫ ad fundum. cum autem stat duob⁹ diebus vel circa mutatur ad viridem colorem: qui in ea significat iam frigiditate aeris lesam esse: quoniam etiam iam ab intrinseco se adiuuat: vt ad frigiditatem naturalem redeat. Et est locus speculationis: quoniã aqua calida ad maiorem frigiditatem se reducit: q̃ꝫ sit frigiditas continentis Sitq̃ꝫ mundatũ ne ingressu aliorum vel multorum hominum immundatorum maculatorum: vt scabiosorum ꝛ huiusmodi sit defedatum.

¶ Quintodecimo balneatus a coitu abstineat omnino. cuꝫ ex coitu mł'tũ. debilitet̃ cũ ex eo euacuat̃ vtilis suꝑfluitas vltimi alimenti cum qua fit emissio spirituum multorum corpus inanitum relinquentium. Et iam ex caliditate balnei sic sit resolutum. Neq̃ꝫ in vesperis balneum ingrediatur in octo transierint hore ab horą prandij aut plus: quoniam multi sunt qui tardam habent digestionẽ. ꝛ ideo tales prius bene considerent descensum cibi a stomacho suo anteq̃ꝫ illud ingrediantur. vnde omnibus vnica regula sic dari nõ põt. Naꝫ cum supra de balneo aque simplicis calido: sic stante cibo in stomacho fit attractio eius ad mẽbra indigesti. vnde accidunt opilationes ꝛc. Et tu ibi. Neq̃ꝫ de

fere debet esse tanta mora: vt de mane. propterea quoniã
virtus fortior est in mane melius ĩpressionẽ balnei tolerãs

Positis sic canonibus in generali in assumptione aq̃-
termarum obseruandis ponẽtur q̃dã parti-
culares alij ad particulares egritudĩes: p̃ q̃b' cõiter hoĩes
ad balnea se transferunt. Prim' q̃ volẽtes cerebrũ ex du-
cia aque ↄfortare: vbi. s. sit chatarr' frigidus ⁊ hũidus: aut
humidus nõ multũ calidus: aut paralesis siue mollificatio
aut emigranea siue omonopagia antiqua. seruatis seruan-
dis prius ↄmemoratis. si locus ducie paratus est ipsã assu-
mat vt statim de ea: Si vero nõ preparet eã hoc modo. vz.
habeat Vulam magnã in alto positã: vt. vz. spatiũ triũ vl'
quatuor pedum eleuatã a loco in quo iacere debet caput:
⁊ in fundo perforata: ⁊ eius foramẽ ad rotunditatẽ digiti
parui: cum canula in ligno vt possit aperiri ⁊ claudi ad libi-
tum. ⁊ habeat seruientẽ qui ↄtinue dum aqua exiuerit a' si-
tula sic successiue impleat. quo peracto ascẽdat scamnum
eo in loco super qd' se ponat eger corpore resupino: ⁊ in capi-
te ponat pileum in medio perforatũ: ita vt peruenire possit
vsq̃ ad aures ⁊ ad medium frontis. Or si pileum nõ habue-
rit caput caputpurgio sic circũcirca siue circulariter muni-
at vt aque descẽsus ad sinum ⁊ alias partes inferiores im-
pediat. Et tunc in primo casu recipiat duciã super bregma
⁊ est locus ad quem peruenit extremitas digiti medij cũ
extremitas man' ponit sup nasũ. ⁊ reliq̃ ps ad verticẽ extẽ-
ditur. In eo aũt loco eodem cauteriũ datur ad retinẽdum
chatarrũ. In 2° casu q2 vbi aderit mollificatio recipiatur
ducia in occipite: quoniã ibi neruoꝝ origines: ex quarũ opi-
latione repletioneq̃ accidit paralesis: ⁊ mollificatio. In 3°
vero sumat super partem lesam: q2 mediã aut supra totum
descẽsus aut ducie indesinẽter esse debet quousq̃ cerebrũ
notabiliter se calefactũ esse sentiet. nã in q̃busdam citius
in alijs tardius: attenta raritate ⁊ dẽsitate cranei. vnde ho-
ra vna est spatium commune. Vbi vero ducia fit absq̃ in-
strumẽto vt in balneis senaꝝ actum est: recipiat vt dictũ.
Or si fuerit in maiori quantitate fluens q̃ cum situla debz
eius descẽsus mensurari ad tolerantiã virtutis ⁊ cerebri
caliditatem receptã: ↄsidera. Laudo tamen in p̃ma die ac
2a vt cum minori quãtitate p̃cedat: vt seruetur qd' ex mes.
sepe memoratum est: a facilioribus ĩchoandum esse. Or si
cõtingat bis duciam in die recipi: minor sit mora in sero q̃
mane propter causam dictam. ¶ Secundus q̃ yposartici
ydropici maius iuuamentũ recipiunt ex emplastratione
cum luto totius corporis: q̃ ex balneatione in aqua. quare
illud primo experiant. neq̃ scd'o vtant nisi in fine cũ disce-
dere voluerint. quo in tempore in balneo aquoso se mun-
dent ⁊ lauent: ⁊ ilico se exiccent. Et ego arbitror timpaniti-
cis idẽ plus conferre. Licet aliquibus plus placeat fum'
balnei siue vapor sic receptus. Nam primi secunda. fen. pri-
ma. vltimo capitulo. Et ex his que vehemẽter superfluita-
tes resoluunt ⁊ minuunt est in arena sepeliri ⁊ in ea volu-
tari: ⁊ in calido sole fricari. Cum itaq̃' lutum hoc calidum
potẽtius q̃ arena: cum his conditionibus sit rationale vi-
detur lutum hoc plus vapore cõferre: cuius vigor debilis
est. Et illi idem cõcedunt semper in oĩbus egritudinib' ex-
perientiã habuisse: in quibus requiritur resolutio pluris iu-
uamenti fuisse balneum luteũ siue cenosum: cũ potẽtius
reddatur ex substantie dẽsitate. pari modo in asciliticis di-
cendũ ex causa frigida sic factis. Loquor de balneis quo-
rum aqua nõ potatur. Nam aqua eius qd' potatur fortassis
efficaciorem faciet operationẽ: vt illa de laporeta de qua
actũ. ¶ Tertius q̃ empici asmatici absq̃ vlcere pulmo-
nis laborãtes: ex potu aque balnei vt actum iuuamentum
magnũ recipiũt. quinimo ⁊ statio in eo s'm q̃ supra limita-
tum: ⁊ de eis dictum est. ¶ Quartus patientes colicam si-
ue iliacam absq̃ lapide renum: ex aqua balnei clistericata
magnum inde recipiunt iuuamẽtum: ⁊ maius si cum lib. i.
aque fontis misceantur vncie tres olei laurini rutacei aut
de cherua. ¶ Quintus ⁊ non est postergandus: q̃ herniaci
ex causa ventosa ⁊ aquosa ⁊ carnosa nõ ↄfirmata plurimũ
iuuant ex balneo: hoc modo. vz. primo recipiãt fumũ de-
inde facta fomẽtatione tali per quartum hore emplastret
locus cum luto balnei in quo cõmixta fuerit decima pars
sulfuris viui puluericati: ⁊ plures hac via sanati sũt. ¶ Se-
xtus q̃ se balneãtes p̃pter duriciã neruoꝝ ⁊ cõtractionẽ
⁊ gratia sedatiõis doloris luto iam dicto mẽbra lesa liniãt
⁊ emplastrent. Nam eius virtutis est vt aqua: ⁊ fortius im-
primit: ⁊ longiori tempore actio eius durat. q2 sic nõ facile
resoluitur vt patet. Et plures sunt medici qui ĩ hoc luto nõ
paruam habent cõfidentiam. verũ quãdo queritur velox
penetratio caliditatis in mẽbris actualis magis iuuamen-
tũ recipitur ex fumo siue vapore aque. vnde in mollifica-
tione duritiei mẽbroꝝ ⁊ cõtractiõe: certe magnũ reperi iu-
uamentum. Nam vapor aque penetrat multum tum sua
caliditate humiditatẽ mollientẽ deferens. qd' de luto nõ
accidit ⁊ aqua. ¶ Et h' adde defensiuum prohibens cursũ
materierum ad membra debilia. ℞. sandarace. ʒ. iij. amili.
ʒ. i. rosarum acatie balaustiaꝝ spodij ypoquistidos añ. ʒ. ij.
sief memithe. ʒ. iiij. farine volatine molẽdini. ʒ. i. ß. succi plã-
taginis. ʒ. vij. aut loco eius accipiatur aqua sublimationis
eius vitella oui. ij. numero. terãtur hec oĩa in mortario plũ-
beo cum suo pistello: ⁊ fiat linimẽtum de quo mẽbra sic le-
sa inungi debẽt post exitum: ⁊ ligari cum pãno cõuenientis
adherẽtie. ¶ Linimẽtum bonum ad remouendum duri-
tiem ⁊ cõtractiões q̃ in mẽbris reperiũtur: qd' applicari de-
bet per horam post exitum circũferentialiter super mẽbra
lesa. ℞. oleorum de sisamo: amigdalarum dulcium: ⁊ vtrũ-
q̃ recens sit añ. ʒ. i. ß. vitella ouoꝝ numero. ij. medulle cru-
rium bonis: sepi arietis ponant in mortario ⁊ diligenter ĩ-
corporentur ⁊ in fine addatur armoniaci dissoluti cũ ace-
to. ʒ. x. ⁊ ĩcorporentur. Est medicamen nobilis iuuamenti
Or si magis anodinũ cupis: adde. ʒ. iij. olei de camomilla
Or si desiderabis ipsum esse magis mitigatiuum doloris:
addas opij. ʒ. i. neq̃ poterit opium in hac compositione no-
cere: vt patet ĩtelligenti. Et hi sunt canones attẽdẽdi in ac-
cessu ad balnea. Nam de his qui attendendi sunt post di-
scessum: in canonibus balnei de laporeta dicetur. Quibus
sic peractis veniã ad aliqua accidentia que in balneis sic
cõibus cõiter accidere solent. Nã de his que in de balneis
de laporeta: ⁊ de ipsis canonibus obseruãdis in assumptio-
ne balnei de laporeta dicet post suo loco: cũ a balneis alijs
balneũ de laporeta spãle regimen habeat vt ĩfra.

¶ De modo subueniendi accidentibus ex balneis euenire
consuetis. Rubrica. II.

OCto sunt accidentia ex balneo euenire cõsueta. vz. vigilia ĩmoderata: sitis: capitis dolor: cõstipatio ventris: superflu-
us sudor: vrine punctio siue ardor: defluxus reu-
matis. p̃stratio appetitus.

¶ Quoniam existimandum est vigiliam caliditate balnei
⁊ sua siccitate p̃uenire. que sunt due fortes cause ipsius. hic
obuiãdo debẽt ĩfrigidãtia ⁊ humectãtia: vt ẽ lactuca: por-
tulaca ⁊ huiusmodi. ⁊ somnum inducentia vt papauer al-
bum. vt verbi gratia sero comedatur lactuca: endiuia sca-
riola aut portulaca. Aut dissoluantur semina papaueris al-
bi in brodio ferculi. Item comedatur semen papaueris cõ-
fecti. Item sumatur syrupus de papauere. ʒ. i. cum aqua la-
ctuce aut sublimationis nenufaris. ʒ. ij. sero post cenã cũ
itur dormitum. Aut sumatur ex pillulis somniferis vna vl'
due vt sũt pillule de cinoglossa. mesue d' chatarro dicte pil-

lule alchaiber fiant lotiones extremitatum ex matre violarum malua ꝛ huiusmodi.

¶ Cōtra secūdū. ℞. sirupi violati aut rosati cum aqua simplici cocta: aut sublimationis lactuce endiuie ꝛ huiusmodi Ad idem aqua cocta cum vino granatoꝝ ꝛ çucharo. aqua ordei cum çucharo. Item pro nobilibus sirupus de ribes: de berberis vel vinum de berberis cum aqua cocta ꝛ çucaro: ꝛ cōsimilibus. Quidā exhibēt aquā coctā cū pauco vini: qdā aquā ordei cum çuccaro.

¶ Cōtra tertium si ex eleuatiōe fuerit vapoꝝ calidoꝝ balnei: valent que in secundo dicta sunt. ꝛ etiam que ꝓhibent eleuationē vapoꝝ ad caput vt diacitoniten absq; spēb⁹. coriandrum preparatū: ꝛ vna coopertura coopertum. grana granatoꝝ ꝛ similia frigida stiptica. Itē valꝫ. assumptio pillularum deponētiū materiā post cenā assumptaꝝ: vt pillule de aloe solo infuso in succo rosaꝝ: vel endiuie vl' acetose ꝛ alie cōsimiles. Ualent ꝛ linimēta capiti facta vt ex albumine ouorū aceto aqua roſ. succo plantaginis vel violarū vel solatri ꝛ similium: ꝛ cum aquis eorū vt melius haberi poterit: aliqua ex his adinuicem cōmisceant: ꝛ cum petia in eis infusa timporib⁹: ꝛ fronti applicet: ꝛ sepe renouet. Cōsimiliter operandum si ꝓpter caliditatē in capite impressaꝫ euenerit ex ducia accepta.

¶ Cōtra quartum vtatur mollitiuis vt est decoctio prunorum tamarindoꝝ violaꝝ. sirupus violatus cum aqua ordei excorticati bene bulita aqua decoctiōis fructuuꝫ mes. Iteꝫ vtatur cassia clisteri ex maluis: matrib⁹ violaꝝ blitis Item. ℞. aloes sirupi lupuloꝝ syrupi violati. añ. ℥. ij. masticis croci añ. ℥. iiij. ifundant in eis aloes p noctes ꝛ dieꝫ: ꝛ ēt p duos vsq; ad tres: ꝛ post exiccationē fiāt pillule leui igne vel in sole facte. ex qbus scdo accipiat vsq; ad tres ante cenam per horaꝫ. ꝛ est solutiuum benedictum. Et cōsulo q eo sero nō igrediat balneum: quoniaꝫ vt actum sic impediretur opera eorum per balneum trahens materiaꝫ ad contrarium pillularum.

¶ Contra quintū sudor ex balneo ꝓueniens nō est cohibēdus: nisi exuberet ꝛ virtutem deyciat. quo casu vtenduꝫ ē regimine frigido: vtendo rebus acribus acetosis gelaticio conditis ex granatis lactucis ꝛ silibus. In 2° ꝛ 3°. pedib⁹ animalium cum aceto: si cetera cōsentiunt panico lacte cocto Et quidam sūme cōmendant ad sedādum sudorem iuscula ex farina mily cum lacte caprino. Item dant lac coctuꝫ Et eo casu a balneo quiescat: i vmbra sedeat: ꝛ flabello euētetur. Exterius autem corpus cum frigidis ꝛ stipticis iungere nō absq; periculo est.

¶ Contra sextum si caliditate epatis ꝛ renuꝫ id accidit: que mēbra duo suspecta haberi debēt: que res colore vrine rubeo: ꝛ igneo comprehendetur tunc opꝫ in preuisio fiat cuꝫ applicas extra ꝛ intus infrigidantibus. vnde supra de balneis sulfureis: qui epar calidum habet preuisione vtatur. Nam iungatur post exitum per paruuꝫ spatium circa per horam regio epatis: ꝛ renum cum aliquo infrigidante. Vt ℞. ifrigidantis Gal. ℥. i. sandalorum alborum ꝛ rubeorum añ. ℥. ß. nam sic compositum vtriq; confert. Qđ ꝛ forti⁹ fieri poterit. Item valet traçea h ex seminum. iiij. cōmuniuꝫ frigidorum añ. ℥. ß. fiat traçea. Item ꝛ confectio triasandalorum. ꝛ plura ꝛ similia. Or si fuerit eliquatione humorum colericoꝝ sic acuentium vrinam eoruꝫ ꝯmixtione: tūc euacuentur illi humores cum pillulis de qbus in q̄rto ꝛ vtat traçea dicta vel confectione.

¶ Contra septimum si fluat exuberanter dimittat balneū nam verendum est ne contentiua virtus cerebri sit nimis debilitata. Or si fuerit propter vehementē caliditatem impressam: fiat vt actū in pmo 2° ꝛ 3°. Or si non nimis fluxerit ꝛ debilitate contentiue euenerit: odoretur nigella torrefacta in manu cum petia gestando. vel fiat aspersio pulueris super caput ipsum confortantis: vt. ℞. laudani storacis calamite rosarū ligni aloes añ. ℥. ß. sandarace. ℥. vi. spody. ℥. v. macis. ℥. ß. Item fiat sacculus ex puluere rosarum ꝛ sandaraca ꝛ similibus.

¶ Contra octauum q venire consueuit ex laxitate partiuꝫ oris stomachi: aut ꝓpter resolutionē aut ꝓpter fluxuꝫ materierum ad os eius. Et tunc in vtroq; casu valet diacitoniten çuccarinum acceptum post cibum: aut miua citoniorū çucharata. Item detur miua cum aqua mente ꝛ vino granatorum mane sero ꝛ in meridie. Item confert sirupus de menta cū rosato. ꝛ aqua cicoree ꝛ absinthy. Item oxiçacchara ꝛ similia. Possunt ꝛ multa alia accidere nocumenta vt febris que his aliquādo accidit qui colerici sunt: ꝛ inordinate balneum assumūt. Et oībus his remedia sic scribere esset practicam a capite ad pedes condere volo. itaq; vt h in presentiarum sic de cōioribus etiam vt nobis sint verbi gratia sufficere.

¶ De canonib⁹ balnei delaporeta. Rubrica. III.

Consumatis sic canonib⁹ in obseruatione balneorum attendendis: ꝛ expeditis remedys aliquibus cōtra accidentia in balneis his euenire ꝯsueta. Restat pro complemento capituli vt canones speciales in obseruatione assumptionis aque de laporeta scribamus quos spernentes ꝛ nō honorantes in grauia incurrunt pericula vt statim: vt enim promissum fuit post canones cōmunes cōium balneorum. Nunc scribemus particulares canones in assumpione aque de laporeta magna cuꝫ obseruantia attendendos. Et certe vt de balneo actuꝫ balneum hoc est veluti alterum sacramentum. Nam quēadmodum ex assumptione viatici bonis vita conceditur. malis vero mors dat. ita in assumptiōe huius aq̄ boni quia cū recta obseruantia assumentes liberantur. mali: quia eam negligentes moriuntur. Et ideo vulgariter apud ytalos dicitur. Bagni delaporeta oite guarisse oite neta. Hoc est dictum. balnea delaporeta aut te sanant aut te interficiunt.

¶ Dicamus itaq; primum vt in principio capituli actum q accedentes ad balnea hec prius per dies duos admin⁹ quiescant anteq̄ balneum ingrediantur. tum quia itinere fatigati. tum noui aeris ingressione. ¶ Secundo quotidiana constitutio contempletur: de qua in precedenti capitulo. quoniam eo in loco aer frigidus est multum. vt in eo tempore homines rigeant vt dicetur. quamobrem estate suam naturam nō seruante sed ad frigidum declināte. nō absq; timore future lesionis aqua illa bibetur. ¶ Tertio nō ingrediatur nisi prius bene purgatus: ꝛ qui p̄ceptis vniuersalibus premunitus erit. que in reliquorum balneoruꝫ assumptione dicta sunt: ꝛ illa nō negligat: quoniam eorum negligentia periculum minatur. ¶ Quarto in nomine yesu quia saluatoris nostri balneuꝫ ingrediat: in eoq; moram contrahat: vt de alys actum est: ꝛ cōmuniter tempus tale ponitur hora vna. Ueruꝫ particularius signuꝫ ponūt scribentes q: esse debet donec ꝓpendat digitorū extremitates incrispari. deinde exeat ꝛ exiccetur ꝛ quiescat ꝛ pannis optime ne a frigore ledatur se muniat: etiaꝫ si facultas adest lectum ingrediatur: in quo iaceat per horam somnū penitus postponendo. quoniam ex somno tali plures mortui sunt. Et ea die prandium ꝛ cena leuis sit ciborum laudabilium: de quibus actum in precedentibus canonib⁹ canone. 12°. ¶ Et nota q balneum hoc famem inducit: ideoq; nō obtemperent appetitui: sed multum parce comedāt ꝛ quoniam debilitatus est stomachus bene masticent: vt facilius digerant. nam ex postea fortificabitur. Et pro illa prima die sufficiat sibi ille vnicus introitus. ¶ Sequenti

vide dñuz Bauerium de his q̄ obseruari debēt ī hoc balneo. Consilio 107.

vero die in ortu solis ad que ductum accedat: in quo loco
aqua illa potatur. ⁊ tūc de ea bibat quousq; ad tria vascu-
la ibi mensurata ⁊ consueta. ⁊ hoc bene contempletur virtus
etas. Deinde perambulet per spatium quarti hore vel cir-
ca deinde redeat ad locū ⁊ tria alia bibat. ⁊ ex postea pam
bulet vt dictum. sicq; tertio ⁊ quarto faciat: ⁊ assumere nō
desistat donec apparere incipiat exitus eius aut per os aut
per vrinā aut per secessum: ⁊ in ea caliditate qua ipse assū-
psit. que vt ab eo melius comprehendatur in vase vitreo
mingat. Deinde quiescat per tempus ⁊ postea balneum in-
tret moreturq; in eo vt actum: exeatq; ⁊ stupham ibi pri-
mam ingrediatur ⁊ pānis exiccetur. deinde lectum ingre-
diatur in quo qescat ⁊ nullo modo dormiat sicq; transacta
hora vel horis duabus ad potum aque accedat: ⁊ faciat vt
de ea dictum prius. deinde quiescat per tempus vsq; ad ce
nam. ⁊ sit cena leuis boni cibi: facilis digestionis. vt in. i2°
canone actum: ⁊ brodialia ⁊ alia magis cōmendantur. Al-
tera vero die in crepusculo balneuz ingrediatur moretur-
q;: exeat vt dictum est: ⁊ eo die prandeat. Deinde circa .xx.
horam q; post prādium per horas octo iterum balneum ī-
grediatur: ⁊ exeat cum canone dicto. sicq; agat alternatis
diebus: quia vna die bibendo aquā altera vero die bis bal
neum ingrediatur. hocq; cōtinuet decez. xv. xx. dies vt vir
tus tolerabit. Qz si vltra tolerantiā virtutis affectuose at-
q; impetuose sumere curabit periculuz grande aut mortez
incurret. pariformiter si in eius quātitatis assumptiōe ex-
cedet: quare assumens in his sit moderatus. ¶ Et scito q;
balneatio in eo ad potum eius est sicut digestiuum ad me-
dicinam. Nam ⁊ si debilitat disponit digerit: ⁊ sic preparat
humores in vniuerso peccantes ad exitum. ¶ Qui autem
ad ea pficiscuntur cronicis egritudinibus laborantes ī eis
ampliori tempore hospitari debent. nāq; quiete ⁊ nō impe
tuose assumere īmo alijs quietius. vnde interponant diez
vnam quietis omnino inter assumptionem balnei: ⁊ potuz
aque. in quo neq; balneentur neq; potent. ¶ Potus autē
sit vinum pauciferum nullo modo limphatuz: quinimmo
aquam visu abhorreat. ⁊ est melius iterare q; in vnica vice
bibere multum. ¶ Non dormiat replico quoniam canon
aureus est. stet autem solatijs ⁊ ludis ⁊c. ⁊ absq; vlla corpo
ris fatigatione. Uerum si contingeret vt quis se dibili-
tatum multum sentiret de sero potest assumere ouum vel
aliqd tale restauratiuum: dummodo digestio pcedens fue
rit celebrata. ¶ Et qui sic debilitantur magis: quietem in-
terponat maiorez. Et ideo princeps vt actū. balneū assumi
dz gere ordinate nō ipetuose. ¶ Cū aūt recessus a balneis
intenditur: debet prius in loco ipso sic quietus stare p dies
duos ad tres: anteq; ad iter se ponat bono cum regimine: ⁊
aeri suauiter se exponere: precipue cum iter longinquū fue
rit. vnde equestres ⁊ pedestres primis in diebus itinera pua
ac suauia faciāt: suisq; cōsuetis comedāt horis. neq; famez
tolerent. Nauigantes autem longiora multum facere po-
terunt. bibant vt actum. ¶ Et omnes tales preter hos qui
balnea de laporeta sumpserūt in meridie dormire poterūt
Poretani vero post assumptionez balnei stent decem die-
bus ⁊ potus vsq; ad. xv. q; nō dormiāt in meridie. ⁊ est locus
eius speculationis. Nam cum post euacuationem per far-
macum factaz sequitur debilitas aliqua: a medicis somnus
introducitur. Ita ⁊ in euacuatione per potum talis aque
postq; sequitur debilitas somnus concedi debet: cū sit hu-
mectatiuus virtutis naturalis ⁊ animalis ⁊ vitalis confor
tatiuus vt actum. Qz si dicatur retinet humiditates iam in
fluxu positas: a quibus eleuantur vapores mali: ⁊ mala qli
tate balnei infecti. hoc quidem obstare nō debet quoniaz
in exhibitione farmaci humores sic in fluxu positi sunt: et
ab eis vapores maligni magis eleuari videntur ob impres-
sionem malam a farmaco factam. q; ⁊ si correctum est: nō
est quin scamoneatum venenosa aliqua qualitate non infi
ciatur: qd de aqua porete minime contingere videtur.
¶ Arguitur ⁊ fortius somnum sic conuenire magis. sicut
enim assumptiōe aque balnei corpus crebro: ⁊ multū eua-
cuatur qua ex euacuatione nō parum virtus totius psterni-
nitur. ita corpus debilitari in febre acuta cōtingit qua plu-
res crises fiunt: vt quarta. vij. xi. xiiij. ⁊ vltra. Sz in casu se
cundo cōmendatur somnus ergo ⁊ in primo. patet ex com-
muni practica operantium. ¶ Que res sic ↄfirmatur. Nā
vt Auerroys de sensu ⁊ sensato. Somnus est ligamentum
virtutū confortatioq; earum. Et princeps de his que acci
dunt ex somno. Dicemus ergo q; somnus omnes operatōes
naturales fortes efficit. Fortassis id dicet q; reuocatiōe ca
loris aditra ⁊ caliditate balnei iam in humoribus impres-
sa: corpus ↄtingit superflue calefieri. quāobrē ad putredi-
nem disponunt humores. Naz ea actio est caliditatis sup-
flue atq; extranee. q; obstare nō videt: quoniā ex alijs bal
neis etiam calidioribus multū hoc contingere nō videmus
tm. vz. piculū hoīes ex somno diurno īcurrere. ¶ Diceret
⁊ iterz quis ex aqua remissiori iterius assumpta corpa mul
to plus calefieri: q; ex intensius calida sic ad extra applica
ta. locus est speculationis. quare speculator id affirmare vi
deretur: etiam si ex exteriori corpori approximata tātū ca
lefieret: somnum etiam intercidi debere. Nam proportio-
nando aquas ⁊ modum applicationis adinuicē id cōtinge
re posse nemo negabit. ¶ Amplius hi veluti cōualescētes
sunt habēdi quibus somnus a medicis nō negat diurnus
omnino. vnde quarti scda de regimine cōualescētium. Et
somnus diurnus fortasse ē magis nociuus cōualescēti. pro-
pterea quia mollificat eum. idest quia superflue humectat
Et fortasse cōfert ei propterea q; facit cruditatem: ⁊ frāgit
de virtute caloris innati. Quibus inducitur nō in oībus ta
libus se balneātibus nō vna ⁊ eadē ratio erit euitādi som-
ni quinimmo quibusdā cōuenire censendum. ¶ Arbitrā-
tur fortasse nōnulli eum prohiberi debere: cum ex somno
accētrent humores sulfure infecti: qui suo prauo odore spi
ritus exterminant sua forti caliditate resolutum ⁊ mēbra
exiccata tāta pcedēte euacuatiōe amplius exiccat concur
rente etiam virtute salis. Quibus ex rebus debilitato per
amplius calore naturali ⁊ mēbris ipsis p q̄ virtus constat
sic efficitur virtus impotēs ad reliquas humiditates regu
landas quare īsequitur putrefactio: ⁊ corporis aut ad pra-
uas egritudīes aut mortiferas ppatio. Rńdebit fortasse:
idem contingere debere post farmaci scamoneati assum-
ptionem vt actum. post autē eius euacuationē notabilem
somnus pcipitur. Nam ⁊ ad propositum maxime videtur
principis mens de cura fluxus omnium modorum. inquit
⁊ ex melioribus rebus ei qui patitur fluxum vētris ē dor-
mire quare cū facta fuerit euacuatio tanta qua debiles se
sentiunt etiaz in ceteros dies euacuationem expectantes
somnus concedi debet. ¶ In oppositum est experientia
famosa quā a vulgaribus neq; a doctis accepi. verum vt
Aristo. vbi ratio ⁊ experimentum concurrunt: imbecilli-
tatis est siue infirmitatis intellectus plus rationi credere
Contingit enim intellectum sic decipi ⁊ rationis causam
ignorare. ¶ Ego quidē arbitror in re hac nō vna semper
via procedēdū fore. sed varijs varius concedēdus sit som
nus inspecta virtute complexione consuetudine tempore
etate ⁊ similibus rebus naturalibus. Absolute tamen me-
lius est negare somnum diurnum. Sed non raro ad ipsum
concedendum nos varie circunstantie impellunt. verum
nō negabo consuetudines sic longo tēpore probatas semp
venerari debere. neq; ad ipsas mordēdas impetuosi ⁊ in-
solētes eē debemus. Hāc itaq; ēt assumētes exulet aquaz

vt vltra.xv.dies tangere nõ permittant.sed interim man⁹ cum vino lauentur. Abstinendumq; est a carnib⁹ omnib⁹: fructibus leguminibus.& ab visu aceti omnino. Nocẽt cau les agresta vua & ficus. Sed inter omnia per mensem post a coitu tanq̃ a dicto veneno robusti abstineant. Qȝ si debi les fuerint per duos. Nam ex his omnibus iudicatur quã tum balnea illa debilitant.ideoq; debiles ad ea assumẽda nõ nisi magno cum consilio accedant:quoniam sic in eorũ balneorum iuuamenta confirmare,quolibȝ altero ãno ad ea assumẽda accedere oportere. Hec bononienses medici: quorꝫ pace sic scribam:cũ corpora se bene disposita sentiũt vel prope:ad ea neq; ad alia assumẽda accedãt.est eniȝ eorum alteratio fortis &c. Non enim virtus indiget auxilio medicaminis:nisi cuȝ nequiuerit dominari. ¶ Postremo sciendum ꝙ horum balneorum & aliorũ iuuamẽta nõ ita subito sentiuntur.sed per tẽpus post maius aut minus ꝭm regiminis bonitatem virtutis fortitudinem:& similiuȝ. vñ cõmuniter post mensem & vltra eorꝫ vtiles effectus cognoscuntur. Nam iterim virtus ex balneo resoluta: ac mẽbra sic cum bono regimine habito restaurant̃. ¶ Et certe quidam vituperant hanc aquam in vasis ligneis ad diuersa:& lõginqua loca exportatã.cuȝ id se plane intelligere dicant suis in virtutibus ita debilitari vt nullius penitus sit virtutis:quinĩmo ex ea sic corrupta lesas esse vt in quibusdaȝ vidi. Et plures mihi dixerunt ex ea sic exportata effectus bonos & si non oẽs consecutos fuisse. Et quidẽ arbitror nõ ita salutiferam nonq; tãte virtutis eam esse vt que in balneis exit. Nam vt actum cito ĩfrigidatur:etiam si moraȝ in balneo cõtrahat.de quo supra. Que res & in ceteris ĩtelligẽda est. Nam & eius alteratio q̃ ẽ veluti ad corruptionẽ ꝑparatio multum cõsideranda est.

Capituluȝ. VII. De modo inuestigandi minerã & mineras balneorꝫ nãlium.

Apud veteres nostros mos fuit & vsq; ad hanc seruatus etatem ꝙ ĩuestigatio balneorꝫ nãliuȝ per alembicationẽ fieri debeat. vnde aqua fontis ab eis recipitur:si haberi potest que ita nõ alterata est in itinere vt aqua balnei: que sic in transitu cum re extranea dici cõmiscetur. Et in vase vitreo:quia in cucurbita cum capello ad distillanduȝ ponitur. nam cũ calidi sit eterogenea seq̃strare primo de generatione.sic pars aquea aerea & ignea ascẽdit & exit:& terrestre cineritium in fundo vasis remanet. Et vt amplius terrestre exiccetur:ne humidum cuȝ eo cõmixtum iudicium expectatũ alienet.quidam cõtinuant igneȝ:sed lentum valde ꝑ paululũ tẽporis postq̃ a vase nil egreditur. Quo facto terrestre illud a vase extrahunt:& super amplam asserem extẽdunt. Aly idem operãtes in vmbra illud terrestre exiccãt. Et certe melior est exiccatio ad solẽ:vt ceteri agunt propter salẽ:& salnitrum & sulfur. Naȝ sic partes salsose & nitrose a sole coagulant̃.qua ex re meli⁹ discernunt̃:& partes sulfuree illuminantur & splẽdidiores redduntur. Et certe iudicium tale per minerale hoc habitum verius est.ꝙ cum aqua per ebulitionẽ facta bitumine nostro sic cõmiscetur:ipsam mineralẽ sic faciẽtẽ & calidaȝ reddẽtẽ. Sic itaq; eo exiccato tunc vno & plurib⁹ sensibus prehenditur:ꝑcipue cum de mineralib⁹ notitia quo ad sensum habita fuerit. Et ad rẽ accedẽs dico ꝙ quidaȝ opinati sunt ꝙ pars sulfurea precipue quãdo cũ alys mixta & non predominãs:ꝑ elãbicationẽ minime cõprehendi possit.vt dicant illã sulfuris naturam sapere:& sic in vaporẽ subtileȝ cõuersam exalare. Secus si fuerit aqua tota sulfurea: aut multum a predominio talis. Ex quo infertur per elãbicationem tẽtantes sic decipi.ꝙ si cõtingat ex proiectiõe illi⁹ terrei in ignem sulfuris odorẽ emitti.illud aiunt nõ q: sulfur ibi sit accidere:sȝ quoniam spiritus subtiles ignei in ea derelicti sulfuris naturam sapiunt. Et adducunt similitudinem de fulgure:qḋ cum aliquam domum percutit:post eius euanescẽtiaȝ sic derelictis spiritibus igneis tota sapit sulfuris odorẽ:cum tamen in ea nil sulfuris fuerit. Quamobrem ad alia se signa conuertunt sensu aliquo sensibus cõprehẽsa de quibus statim.& certe male potest eorũ opinio ĩfringi. Uerum vt arbitror ex alys signis efficacius cõcludam aquaȝ naturaȝ sulfuris tenere:precipue quãdo fuerit cum alys mixtum. Sed hoc loco Aristotilis dictuȝ de quo supra postergandum nõ est:ꝙ omnes terme sulfure participent:quoniaȝ est prima causa caliditatis earum vt in ꝑncipio secũdi huius:quẽ philosophum secutus aio:vt ipse in libello de proprietatibus elemẽtorꝫ:ad minerarũ balnearum calidarum sciẽtiam habẽdaȝ:duo nobis sensus deseruiunt.visus.vȝ.& odoratus:quos principales enunciabim⁹ cum ceteri tres magnifice etiaȝ nobis in hoc iudicio deseruiant:vt de eis statim declarabimus:illis ad plenum non deseruientibus.sed visus principaliter & magis:cuȝ plures rerum differẽtias ostẽdat.metaphẏce primo. Et est simile iudiciuȝ hoc iudicio qḋ ex signis medicinalibus accipitur Nam cum signa medicoruȝ sic efficacia:& nõ fallentia non inueniantur:sed notitiam sunt dantia veritati propinqua hinc surgit iudicium extimatiuum.quare diuersi cũ diuersitate extimatiue de occurrentibus egritudinib⁹ & casib⁹ diuersa deponunt iudicia. Ita & in explicanda minera termarum fit.quoniam cum sic signa nõ habeantur omnino certa:& efficacia contigit in mineris termarum scribentes variare. Quo loco accipias medicum nõ bene extimatiue fugiẽdum esse. Sic itaq; nõ ẽ de vno signo cõsideranduȝ: sȝ omnia vl'plura & potẽtiora illa sint:que in consimilibus nobis fidẽ facere debẽt. ¶ Ex quibus infertur ꝙ nõ ex solo odore iudicare debemus aquam balnei sulfuream esse: quoniam sic accidere deceptio potest:sȝ ex odore cuȝ alys vt dicamus:hec aqua est in odore sulfurea : colore citrina & eius feculentum cum in igne proycitur ardet:& odorẽ sulfuris emittit.& in superficie eius quandoq; natat vnctuosum quoddam:qḋ in igne missum statim flammaȝ emittit & gustui saporẽ sulfuris denunciat.& apud eaȝ minera ẽ sulfuris:ex qua artifices sulfur cõdiunt.& preparant atq; purgant. Cum itẽ hec omnia simul esse comprehẽdes.nõ dubites aquam illam sulfuream denominari debere. Qȝ si non omnia hec potẽtioribus sic in denominãdo danda fides ẽ quare indagatoreȝ taliũ opȝ natura esse prudẽtẽ. vnde cũ sulfur sic cum mineralibus alys mixtum fuerit. oportet indagatorem & aliorũ signa discurrere:& potentioribus dare victoriam. Dicamus verbi gratia est commixtum sali. In hoc autẽ gustus primo tibi deseruiet. deĩde si tibi placebit experientiam facere poteris.de qua supra in balneo montis groti. Et fuit principalis ĩuentio Jacobi de dondis. Qȝ si labor ille te afficiat:ad cinereuȝ feculẽtum recurras:ĩpo ente disposito vt actum.quia exiccatiuum sit & expansum. primo enim illud oculis tu indagator cõtemplare : partesq; citrinas primum consideres:cum sulfur prima causa sit caliditatis termarum. vt Aristo.supra licet in omnibus nõ sit prima & potissima. Deinde relucentes considera que salse sunt nitrose aut salgẽmose.inter quas differẽtia suis ex signis accipitur:& visu gustu tactu & auditu. visu quidẽ quoniam sal ꝑlucidus lȝ nõ multum.salgẽma autem multum Nitrum vero inter hos colores medium in luciditate tenet. Gustu salsedo percipitur. Nitrum vt actum de natura salis est:& est acutius multum ipso sale. Tactu nam nitruȝ durius est sale:vt supra de eo. Auditu quoniam sal in igne proiectum crepitat:& nõ nitruȝ neq; salgẽma. Pariformi/

te, dicatur de alumine. nam ad eius notitiam visus gust' et tactus magnifice deseruiunt: quoniam ad luciditatem tēdit. Tactu quoniam durum valde et iam tribus dictis durius. Gustu q ceteris sensib' et h iudicio nobis magis deseruire videtur. quoniam notabilis et magna sentitur stipticitas. Item et sapor eius. Pars vero cinerea visu gustu: quoniam ad amaritudinem declinat et ad albedinem. Partes vero gipsee enee ferree pariformiter his sensibus comprehenduntur. Et pars ferrea ceteris pōderosior. Quibus accipiatur quantum necessaria est indagatori mineraruz terrarum: mineraliuz exquisita notitia: precipue ad eas partes que sensibus comprehenduntur. Ob quam rez taceāt qui fortassis me mordere voluerit de exquisita mineraliū doctrina: et eorū prolixitate superius posita. ¶ His omnibus sic peractis partibus mineralium bene contemplatis ex parte suarum quantitatum ac qualitatum: quoniam nō eodem gradu caliditatis sunt omnia: nec frigiditatis vt supra. debet indagator sic suo iudicio extimatiuo illas adiuicem comparare proportionare et potentioribus dare victoriam: a quibus aqua ipsa a predominio dicetur talis. Hoc autem facere nō facile facio. Et si aqua aliqua plurimum de minerali tenet: aut est vno solo contenta: tunc facile est iudicium tale. Quo loco mi illustris domine accipe quantuz medico necessaria est prudentia. ad qd perpauci respiciunt: plus litteras singularium medicorum non prudentium honorantes: q in litteris medicorum prudentia pollentiū credere error est. Et si vera sint que scripsimus: multis tamen placuit magis ebulitio q elābicatio: cum sit operatio caliditatis fortior: sic eterogenea meliꝰ sequestrans Cui opinioni adherere videtur Joānes de dondis supra. Sed certe experientia docet q in forti ebulitione partes terree magis ascendunt q in elambicatione: precipue cuz suauiter fit vt docui in libello quem de aqua ardenti composui. Nam cum licinio lucerne ardentis conficitur: fit enim ita suauis calefactio: vt subtiles partes exalent: terrestrib' parum molestatis. Equidem expertus sum in ebulitione q partes pauce terree remanēt. vnde plus placet elambicatio. Quibus omnibus accipiatur pmo q necessarius fuit cōmunitati medicorum et mortalium salubritati noster h libellus. cum ante me memoria hominum neminez scripsisse ita luculenter diffuse: aut paucos intellexeriz. p quo semper gratias ac laudes deo meo do. Nam sic vtilis erit posteritati hominum et medicis: qui de consulendis balneis amplam claram atq exquisitam in eo notitiā habebūt: vt osilio in scriptis sic absq graui labore oponant. ¶ Secundo quantuz ad nominis tui gloriam accedet cum Italis orientalibus occidentalibus septentrionalib' atq meridianis. q necessarius sit. Quibus in locis nomen tuū predicabitur: cuz sit sic nomine tuo insignitus. quapropter p orbem totum nominaberis. Et cum sperem eum in perpetuuz manere: sic perpetuo vite tue causa a me datur. vnde cum marone perstringens dicam. In freta dum fluuij current: dum montibus vmbra Lustrabunt: conuexa polus dū sidera pascet: Sēp honos nomēq tuū laudesq manebūt.

¶ Explicit liber de balneis et termis naturalibus omnib' ytalie proprietatibusq earum. editus a domino Michaele Sauonarola.

Tabula de vmibus.

Finis.

¶ Ad Zanardum cambiatorem reginũ tractatus de ver
mibus incipit feliciter.

Jchael sauo-
narolla patauus Zanar/
do cambiatori regino sa/
lutẽ. Uti ꝓpriũ ẽ vere ⁊
solide amicitie qua vicis/
sim tenemur: quẽadmo
dũ tu me fortũis cõicatl
ego ⁊ te maxie diligebã.
Postea vero ꝙ̃ idustria
tua amorẽ nr̃z: cui more
humão supaugeri aliqd
nequibat: tu sacri officio
aspsione maiorez fecisti:
ita vt ⁊ tu quoqꝫ nati mei cura ⁊ charitate ex mysterio di
uino pater sis: te multo magis amaui. Quãobrẽ meritis
tuis cõuenit vt gaudiũ ⁊ passiones tue eq̃ mee sint. Jtaqꝫ
gerẽs aio ꝙ̃ sepe ex ifestatiõe passionis v̾miũ filioꝝ tuo/
rũ dolore ꝯficiaris: mot⁹ sum ex dilectõe tua opẽ tibi fer
re: vt ⁊ tu quoqꝫ: qñ suffragia phõrũ tibi absunt: possis ex
me doctus adiumẽtum aliqđ natis afferre tuis. Accipe g̊
vir carissime aliquaꝝ vigiliaꝝ meaꝝ mun⁹ qđ tibi desti/
no: ex omni gñe eiusmodi morboꝝ atqꝫ remedioꝝ excer
ptũ cura mea auidus ꝓlis tue vite remediare quãtũ ars
p̾stare patit̃. ¶ Hũc quoqꝫ tractatũ in gnqꝫ secabo capi/
tula. ¶ Jn p̾mo qdẽ de diffinitiõe v̾mis eiusqꝫ spẽbus di
cet̃ iuestigãdo eius generatiõis loca. ¶ Jn 2° de cãis in/
trinsecis ⁊ extrĩsecis ipsi⁹. ¶ Jn 3°. de p̾seruatiõe corpoꝝ
a v̾mib⁹. ¶ Jn 4° de cura ⁊ signis v̾miuz. ¶ Jn 5°. de ꝓ/
nosticis a vermibus sumptis.

¶ De diffinitiõe v̾mis eiusqꝫ spẽbus. CAP. I.

VErmis est aĩal ex putrefactiõe in ven
tre caliditate viuificatiua gña
tũ. Cui⁹ tres ab auctorib⁹ nr̃is spẽs cõiter po
nunt̃. ¶ Prima quarũ appellat̃ lũbrici lõgi
rotũdi ⁊ graciles: ab alys serpẽtes vel scara/
bei: sil̾es ramis portulace: qui in supiorib⁹ ite
stinis gñant̃. ¶ Aly lati in itestinis grossis ⁊ iferioribus
nascẽtes. Ab alys cucurbitini noĩati: qꝛ semĩb⁹ cucurbite
sil̾es. Uñ p̾mo interioꝝ ad istar seminum cucurbite: filo
vni⁹ in alteꝝ ꝯiectoꝝ: q ascarides ⁊ buffones ƀm quosdã
dicunt̃: in grossis fiẽtes itestinis: ⁊ ꝑ maxime i colon: ⁊ ꝑ
oĩa se dilatantes adeo vt in stomacũ ꝯcurrãt ꝓpter ali/
tionẽ: hominẽ ẽt mox canine famescere faciẽtes. sunt. n.
lõgitudine maxĩa colligati: ita vt retulit mihi qs se copu
lam. 15. pedũ mẽsurã emisisse. ¶ Extant ⁊ tertij ꝑui gra/
ciles minuti v̾mibus casei vel aceti sil̾es: qui in recto na/
scunt̃ intestino. ¶ Quoꝝ diuersitas ex humoꝝ ex qbus
generant̃ ⁊ locoꝝ in quib⁹ nascunt̃ diuersitate contingit.
Humor. n. ex quo generant̃ est flegma: vt dicet̃ in sequẽ
ti cap°: qđ aliquãdo putrefit in itestinis supiorib⁹ ⁊ adhe
ret intestino sua vehemẽti viscositate: sup: qđ nõ domina
tur diuisio ⁊ sepatio ex parte attractiõis epatis. Uñ p̾me
spẽi vermes generant̃ interdũ ad quantitatẽ cubito lon
giorez. Aly ab humiditate separata generant̃: minorata
ꝓpter epatis attractionẽ ꝯtinuã ⁊ putrefactionẽ ⁊ multi
tudinez cõturbationis fecis velut hi qui sunt tertie spẽi.
Reliqui vero ab humiditate inter has media: sicut qui
in colon ⁊ monoculo generant̃. ¶ Uñ sciẽdũ ꝙ qdaz as/
seruerũt vermes in monoculo ⁊ colon tantũmõ genera/
ri fundãtes se sup textu. A. 16. tertij. tract. 5°. 2°. cap. Et for/
tasse nõ generant̃ nisi in colon: ⁊ monoculo: deinde spar/
gunt̃ de latere ad stomacũ ⁊ ex latere ad anuz. Et potest
eorum opinio sic colorari: in longaone propter ipsius re
ctitudinez latitudinez: ⁊ continuaz fecuz egressionez ge/
nerari nõ valent. ergo ⁊c. pz cõsequẽtia. ⁊ assumptũ ꝓba
tur: qꝛ eorũ mã stercore depelleretur ante coruz gnãtio/
nez. Sil̾r neqꝫ in superiorib⁹ ꝓpter purũ nutrimentuz ⁊
ĩputrefactũ in illis retentũ: ⁊ exiccationẽ vehementẽ il/
lic factaz. g̊ ⁊c. ¶ Sed lz iste rõnes apparẽtes sint: tenẽ/
dum tñ est vermes in alys itestinis gnãri posse vt decla
ratuz fuit: ⁊ ampli⁹ infra declarabit̃. ¶ Et ad. A. dicẽdũ
ꝙ nihil aliud voluit nisi ꝙ nulli vel valde pauci gnãnt̃
in intestinis superioribus a longaone respect eorũ q in
itestinis medys ꝯcreant̃. ¶ Ad rõnes eorũ. ¶ Ad p̾mã
dicendum ꝙ in lõgaone generari possũt ⁊ maxime cum
tẽpus secessionis tardat̃: modica eniz qñqꝫ ꝓducunt̃ tẽ/
poris mora: nec cõtinue ex emissione fecũ educunt̃: cuz
parui sint ⁊ intestino maxie adherentes. p̾terea fex liqui
da currẽs non esset apta eductioni ipsoruz: imo quãdoqꝫ
inuẽtuz est ipsos nõ educi medicina solutiua. Jn intesti/
nis superiorib⁹ etiã cõtingit ipsos generari. sed nõ in cor/
pore sano bene regulato: ⁊ hoc vult ratio: sed in nõ bene
regulato ex parte quãtitatis cibi qualitatis tempore ar/
tificio ⁊ ordine contingere posset in materia ibi existẽte
corrupto ex qua posset ⁊c.

Sed circa hoc rationabiliter dubitabit aliquis vtꝝ
contingat vermes alibi generari: ⁊ argr̃
p̾mo ꝙ sic. vermes generant̃ ex putrefactione vt dictuz
est ⁊ dicet̃ amplius. ergo vbi iuenit̃ putrefactio sufficiẽs
ad vermis generationez: ibi deberet v̾mis generari pos/
se: sed in stomaco põt reperiri. ergo ⁊c. ꝯsequẽtia videtur
nota cũ toto añcedente. ¶ Scđo ad p̾ncipale. in stoma/
co generant̃ q̃ sunt magis p̾ter nãm ꝙ̃ vermis: vt colere
innãles horride. ꝯpata ⁊c. g̊ ⁊c. ¶ Tertio stomac⁹ ex cõ/
plexiõe supiori. Tuz ex regimine puro. Tuz ex peste põt
sil̾r per omnia se habere ⁊ disponi sic itestina inferiora: q̃
autẽm eodẽ modo disponent̃ similes effectus hr̃e pote/
runt. g̊ ⁊c. ¶ Pro isto facit experimẽtũ: naz egros vide/
mus vermes vomere q nõ nisi in stõaco gnãri potuissẽt.
¶ Jtez ex aure non nulli egressi sunt parui q vere alibi
tãti ⁊ tales generari nõ valuissent. ¶ Pro isto facit etiã
auctoritas. H. 3°. aphoris. ꝯmẽ. 27°. Bene aũt itelligim⁹ in
stomacis pueroruz ⁊ in intestinis cibos corumpi ⁊ putre
fieri. vnde horuz vermiuz materia fit.
¶ Ad opp^m est snĩa Aristo. 4°. metauro. inqt. Aĩal nõ fit in
ipsa digõne sicut qdaz aiunt: sz i segregatõe putrefacta ⁊
in inferiori ventre: deĩde ascendit sursuz. dignum est enĩ
in superiori ventre. vñ Alexander. ꝓpter qđ frequẽter in
infirmitatib⁹ euomunt̃. putrefit eniz in iferiori segrega/
tum. ¶ Et confirmat̃ rõne sic. vermes generant̃ ex pu/
trefacta segregatione: vt declaratuz est ⁊ declarabit̃: sed
hoc nõ fit in superiori: veꝝ in iferiori: cũ in superiori dige
rat̃ cibus ⁊ transducit̃ in epar virtute expulsionis stoma
ci ⁊ intestinoꝝ: ⁊ attractione epatis ⁊ ꝓpingtate meserai/
caruz ⁊ partiuz nobiliuz. ¶ Et cõfirmat̃ idẽ 2°. vbi vi/
get calidũ multũ digestiuuz hũidi: ⁊ determinatũ: ⁊ vene
fortis exiccationis putrefactio non põt contingere: neqꝫ
v̾mes inde generari cũ fiat ex putredinibus: c⁹ signũ: qꝛ
eis nutriunt̃ ꝓducti vt apparet in muscis: ex qbus cõclu
ditur vermes in stomaco gnãri nõ posse.
¶ Pro responsione ad hoc dubiũ p̾missis q̃ tacta sunt et
dicent̃ in sequẽti ca°. ponant̃ he ꝯclusiones. Jn stomaco
corporis egrotatiui: vl̾ quasi egrotantis cõtingit: lz raro
vermes gnãri posse. Hanc ꝯclusionẽ ꝓbant auctoritate
H. ⁊ rationes ante oppositũ adducte. vnde Conciliator
dr̃ia. 101. in oĩbus partibus exceptis vitalibus eos repe/
rio qñz gñari. ¶ Scđa ꝯclusio. Jn stõaco corpis sani nõ

contingit vͣmes gn̄ari. Hanc ↄclōnē ꝓbant auctoritates:
ꝛ rōnes post oppositū facte. Rōnes ģ hinc inde vadunt
vys suis. ¶ Sꝫ ne error ↄtingat est sciēduꝫ ꝙ nō omnes
vͣmes q euomunt̄ in stomaco generant̄: sꝫ qn̄qꝫ vermes
ad stomacū de inferiorib⁹ mouētur: ita ꝙ contingit qn̄qꝫ
emitti ꝑ os ꝛ lūbricos ꝛ ascarides: imo qn̄qꝫ etiā emittū-
tur ꝑ nares. Et lꝫ qdā existiment ꝙ ignoret̄ locus in quo
tales nascant̄ existimo visil'e ꝙ in itestinis generati ascē-
dunt ad stomacū ꝛ ꝑ vomitū ad palatū educunt̄: ꝛ ꝑ an-
fractuosum nasi meatū ingrediētes ꝑ nares foras impe-
tuose emittuntur.

¶ Sꝫ queret aliqs in quo dn̄t hi q in stomaco ab alys q
alibi gn̄ant̄. Et lꝫ vsqꝫ nūc a doctoribus meis nihil cōpe-
riam: cū plurimi eoꝝ opinētur ipsos in stomaco generari
nō posse: tn̄ vt via ad vitatē idagandā repiat̄ existimo ꝓ-
babil'r dōm ipsos ab alys in quattuor differre loco colo-
re figura ꝛ q̄ꝫtitate. loco pꝫ. colore: qꝛ vt frequentius sunt
alys albiores. nā cū flegma albedini attestet̄ sui nā: ꝛ sto-
macus sit ei⁹ lacuna. iꝫͣ. terty. ex quo vͣmes generant̄ vt
dicet̄: nihilqꝫ vel q̄si nihil colere multiplicet̄ in eo hn̄tis
ei⁹ colorē variare: ꝑsertim in ifantib⁹ ꝛ puberib⁹: in qbus
vtpl'm vͣmes generant̄: sequit̄ ꝛc̄. Ad qd̄ cōcurrit lac his
etatibus sumptuꝫ. Alioꝝ vͦ color nō ita albus est: ꝓpter
cōtinuā colere trāsmissionē ad intestina ad euigilanduꝫ
virtutē expulsiuā fecū habentis flegma ex quo vͣmis ge-
nerat̄ multo plus tingere ꝛ colorare: cū quo tn̄ stat ipsos:
qn̄qꝫ in colore sibi inuicē assimilari: figura: qꝛ sil'es cucur-
bitinis: ꝛ fortassis veri⁹ cucurbitini appellari deberēt: cū
figurā accipiant a loco in quo nascunt̄: stomacusqꝫ cucur-
bite sil'is est. iꝫͣ. terty. tracta. ꝑmo. cap. ꝑmo. Et ꝑmo colli
get. de anathomia stomaci. Quātitate qꝛ maiores sūt cu-
curbitinis minores lōgis ꝛ paruis maiores.

¶ De cāis itrinsecis ꝛ remotis vͣmiū. CAP. II.

Ausarum alie propinque seu itrinse-
ce: alie remote seu extrīse-
ce. Propinque sunt queādmodum aliorum
naturalium quattuor efficiens: formalis: fi-
nalis ꝛ materialis.

Efficiens duplex: ꝑticularis ꝛ vl'is: ꝑticularis ē ca-
liditas spūalis ex putredine cōsurgens.
vn̄ 3º. affo. allega. cōmē. putredo sola nō est sufficiēs gene-
rare al'. sꝫ calore sufficiēte indiget. De vl'i vͦ cū magna re-
periat̄ cōtrouersia inter Platonē Aristo. ꝛ alios: cum lo-
cus h nō sit h⁹ disputatiōis. Dōm cū Aristo. ꝙ cā vl'is est
agēs nāle ꝙ mediate caliditate putredinali cōcurrente
etiā supcelesti: sic eā mām disponit: vt de ei⁹ potētia edu-
catur forma vermis: que est eius anima: ex quo sequitur
que sit eius formalis causa.

Finalis sil'r est duplex vl'is ꝛ ꝑticularis: vl'is ē mū-
di cōplemētū ꝛ ordo: mūdus. n. vt sit com-
pletus ꝛ ordinat⁹ oēm spēm requirit: ꝑticularis vͦ est: qꝛ
nā de possibilib⁹ facit ꝙ meli⁹ est. z. ꝑhicoꝝ: cū ģ in itesti-
nis repiat̄ mā putrida ex qua aptus est vermis generari:
meli⁹ est vt ex ea ꝓducat al'. q̄ꝫ ipsaꝫ sue putredini relin-
quat. ¶ Itē vͣmes in pauca quātitate generati: ita ꝙ cor-
pori nō inferat̄ nocumētū sunt iuuatiui: imo cū ex putre-
dine sint ex putrediē nutriunt̄ velut musce ꝛ sil'ia. vn̄ in-
testina a talib⁹ mūdificant: ꝛ cuꝫ eis educunt̄. vn̄ corpus
purius relinquit̄. Et ꝓpter similē cām create sunt musce
ꝛ cimices ꝛ h⁹ genera vermiū: vt mundū ab aliquib⁹ pu-
tredinibus q̄ in aere a terra sunt purgent: ne tales homi
nibus ꝛ alys vtilioribus animalibus nocumētū inferāt.
¶ Sꝫ statim diceret aliqs videt̄ ꝙ multo melius foret
vt natura illaꝫ mām sue putredini relinq̄ret q̄ꝫ ex ea ver
mes generarētur: cum multa mala accidētia: vt epilēsia
mania tremor cordis karabitus colica ꝛc̄. ex eis corpora
incurrāt: vt. 16ͣ. terty. allega. cap. Eaqꝫ nō raro morti ex-
ponant̄. ¶ Itē natura transmittit colerā rubeā ad inte-
stina ad abstergēdum ꝛ mundificandū viscera a suis su-
ꝑfluitatibus vt tactū est: que h⁹ putridā mām educeret:
ꝛ cū minori corporis nocumēto. ģ ꝛc̄. ¶ Pro his dōm ꝛ ad
ꝑmuꝫ loquēdo absolute ꝙ melius est ꝙ nā ex tali mate-
ria putrida vͣmē generet q̄ꝫ sue putredini relinquat: cum
aīatum sit inaīato eligibilius. Sꝫ loquēdo respectiue di
co ꝙ si in parua quātitate generant̄: vt dcm̄ est paulo an
te: melius est ipsos ex tali mā generari q̄ꝫ ꝛc̄. vt. A. 16. ter-
ty. ꝑmo cap. de anothomia intestinoꝝ: sꝫ si in magna q̄ꝫti
tate generant̄. tūc deteri⁹ est ꝛ hoc in respcū ad corp⁹: cū
qn̄qꝫ ipꝫ ad ꝑniciē ducant ex quo sequit̄: ꝙ eius finis est
iuuatiuus: ꝛ ēt nocitiuus vt etiā sensit Cōciliator allega-
ta dn̄ia. ¶ Ad aliud dōm: ꝙ lꝫ nā colerā rubeā transmit-
tat ad itestina ꝛc̄. nō tn̄ semꝑ trāsmittit: vt in ictericia ci-
trina. ¶ Itē qn̄qꝫ mā ē viscosa adherēs quaꝫ col'a nō est
sufficiēs secū trahere. vn̄ remanēs putrefit.

Causa materialis est duplex extrīseca ꝛ in-
trinseca. Intrīseca est hu-
miditas flegmatica isipida alba ꝛ viscosa in vnū cōdēsa-
bilis ꝛ cōpactibilis: quadā putrefactōe putrefacta: nō tā-
ta quāta est putrefactio māe febrilis ꝛ apostematis. Nā
talis nō est aīationi apta: vt 4º. metauro. ꝙ ēt hac via in-
uestigari hꝫ: qꝛ humiditatū q in hūano sunt corpore alia
sanguinea: alia colerica: alia melācolica: alia flegmatica.
Nō quidē ex sanguine generant̄. ꝑmo ꝓpter necessitatis
ipsius ꝓ nutrimēto ꝛ augmēto mēbroꝝ carnifomiū ꝛ ra-
dicaliū. zº ꝓpter amicitiā ipsius ad nām. nā ipsuꝫ custo
dit reclausum in venis tāq̄ꝫ thesaurū. 3º. qꝛ nō venit ad
loca generationis ipsoruꝫ. ꝙ si cōtingat ipm̄ fluere: tunc
emittit̄ celeriter ꝑ secessum: aut cōuertitur in apostema:
vel in putredinē vergentem ad nām colere illoꝝ ꝑnica-
tiue. Vn̄ Hyp. 6. affori smo. Si in ventrē sanguinis effun
dat̄ necesse est in saniē cōuerti. Neqꝫ ex colera rubea cuꝫ
sit amari saporis. nā sapor amarus ↄtrari⁹ est generatiōi
ꝛ ↄseruationi ipoꝝ. ¶ Itē talis est calida sicca ignea: ex
tali. n. nihil generat̄ vel nutrit̄. z. de generatiōe aīalium.
Neqꝫ ex nigra cū sit sicca valde ꝛ frida: putrefactiōi spu-
mose inepta: ꝛ ad mām ꝛ ad alimētū ipsoꝝ: cū multū ap-
pareat remota ab eoꝝ naturis: cū ģ ex his tribus genera
ri nō possint: sequit̄ necessario ipsos ex humiditate quar
ta generari q̄ est flegma vl' flegmatica mā putrida ꝛc̄. vt
dcm̄ est: ad qd̄ ↄcurrit color eoꝝ. Nā vt visu apparet al-
bedine flegmatica ꝑticipant. Cōtingit tn̄ qn̄qꝫ alios alys
min⁹ albos fore: imo q̄si citrinos. sil'r qn̄qꝫ rubei vident̄:
qn̄qꝫ q̄si nigri eius diuersitatis causa ↄtingit ꝓpter com-
mixtionē flegmatis cū sanguine: col'a ru. vel nigra. vn̄ ho
rū coloꝝ varietas ↄtingit. Qꝛ sint ex flegmate ēt eoꝝ ta-
ctus manifestat: ꝛ nutrimētuꝫ cū ex hūiditate flātica nu
triant̄. ¶ Ex qb⁹ ifert̄ ꝑmo vͣmes magis generari in eta
te ifantie ꝛ pueritie q̄ꝫ i alia etate. Pꝫ correlariū: qꝛ in ta
libus etatibus corꝑa multiplicāt plus flegmaticas mate
rias ꝛ idigestas: ꝓpter cibos qb⁹ vtunt̄ ꝛ eoꝝ iglunie. ad
qd̄ ↄcurrit ꝙ calor in eis magis ebetat⁹ est nō potēs ipas
resoluere queādmoduꝫ in alys: sꝫ bn̄ aīare. vn̄ remanen-
tes putrefiūt: ꝛ vͣmes inde gn̄ant̄. ¶ Infert̄ zº. ꝙ magis
gn̄ant̄ post bienniū: qꝛ ꝛ si ante bienniū adsit materia mul-
ta cū lacte nutriant̄ q̄ est mā vͣmiū aptissima: tn̄ qꝛ calor
in eis est hebetat⁹ multū ꝙ est agēs ꝑncipale hinc est ꝙ
in eis non multiplicantur: queādmoduꝫ in sequenti eta-
te: in qua calor dissoluitur ab humiditatibus ad qd̄ ↄcur
rit ꝙ eo tpe incipiūt vti cibarys grossioribus ab eis non
bn̄ digestibilibus. vnde ꝛc̄. ¶ Et si dicatur. cōtra plures

videmus mori ante bienniū q̃ post: qḋ contingere non videtur nisi ex eorum maiori multiplicatione. ergo ⁊c̃. ¶ Pro isto dōm: q̄ dato q̄ ita sit: illud tñ non contingit ex multiplicatione maiori: sed ex debilitate virtutis maiori. vnde post bieniū pluries ⁊ magis īfestāt vsq̧ ad quinqueniū: illas tamē maiores īfestationes ⁊ frequentiores melius ex virtutis fortitudine maiori tolerāt: ꝓpter qḋ nō ita moriunt̄ ⁊c̃. Et h̄ fortasse fuit mēs. A.16. tertij. tractatu.5. cap. p̄mo. §. illo. Et ascarides ſm plurimū generātur in eis qui separant̄ ab etate infantie. Ex quib⁹ sequitur q̄ in nouiter natis vermes generari non possunt: ⁊ h̄ ꝓpter nimiā sui caloris ebetationē: vt. G. 3º. affori. allegato cōmento. ¶ Infert̄ 3º. ꝓbabil'r vermes alijs paribus minus generari in iuuētute. ꝓbat̄. q2 in iuuentute multiplicat̄ colera generatiōi eoꝝ inepta vt supra. ¶ Itez eo tēpore fiunt exercitia fortia: ⁊ calor fortis est. vnde tales humiditates resoluunt̄: ad qḋ cōcurrit eoꝝ optima digestio. ¶ Infertur 4º. ipsos plus in senectute q̃ in iuuētute: ⁊ minus q̃ in pueritia multiplicari. p̄ma pars ⁊ secunda correlarij pz ex p̄cedētibus. ¶ Sz diceret aliquis ꝯ. Iuuenes sunt magis iordinati valde q̃ senes: ꝓpter qḋ in eis multiplicat̄ flegma crudū indigestū qḋ est materia vermiū: ⁊ calor potētior ad animanduz. g̊ ⁊c̃. ¶ Confirmat̄: q2 in senibus m'tiplicant̄ humiditates nitrose q̄ nō vident̄ cōueniēter materie: sed indisposite magis generatiōi vermiū: cū materia ex qua generant̄ sit īsipida: vt dcm̄ est. g̊ ⁊c̃. ¶ Itē experientia videmus iuuenes senibus frequētius incurrere. Pro isto ēt facit auctoritas. A.16. tertij. tractatu.5. p̄mo caplo. Et ascarides ſm plurimū generant̄ in eis q separant̄ ab etate īfantie: sed rotūdoꝝ plurimū cū infantibus: deinde cū adolescentibus: ⁊ minorant̄ in senibus. Adhuc pz qd dicendū intelligenti. ¶ Infert̄. 5º. ipos alijs paribus plus in femellis q̃ in masculis cōcreari: pz ex dictis. ¶ Infert̄. 6º. masculos flegmaticos plus alijs vermibus abundare. vñ ⁊ cōmuniter dicimus cū videm⁹ pueꝝ albuz mollē satis carnosuz. hic puer sacculus ē v̄miū. vñ ⁊ bruni a v̄mib⁹ saluiores fiūt.

Cause extrinsece

seu mediate sunt cibi lenes viscosi: sicut triticū: faseoli: fabe: lac: caseus: ⁊ p̄cipue recens: ⁊ generātia hūores crudos aquosos indigestos: vt olera humida: carnes crude: herbe viscose: fructus ⁊ p̄cipue aquosi: vt poma: persica: pruna alba ⁊ rubea magna: ⁊ breuiter quāto aquosiores tāto deteriores: vt cerasa ⁊c̃. Et quecūq̧ pastilia vt luneli: macharones ⁊ huiusmodi. Repletio nauseatiua: coit⁹ supfluus ⁊ īmediate sup cibū factus. Et vniuersaliter q̄cūq̧ habētia virtutē digestiuā debilitare ⁊ impedire: vt inordinata ciboꝝ assumptio. ⁊ sil'r potus inordinat⁹: immoderatū exercitiū: ⁊ balneatio post comestionez: ⁊ balneatio cū aqua calida: ⁊ similib⁹. ¶ Et credens tibi magis cōplacere hic seriatiz subscribā simplicia quedam generatiōi vermiū aptissima. Triticū coctū vel cruduz: panis açimus: vinū rubeum grossum: faba: faseoli: lēticula: cucurbite: folia caulium in estate: rape: capares: cepe: carnes porcine: bouine: vaccarū: anatum: cigni: anserine: capreoline: leporine: qualearum: auiū in aquis degentium. Omnia interioꝝ genera. Epar: intestina: cerebꝝ: pinguedo: pisces p̄cipue tince: ⁊ alij vallosi: vua īmatura: pruna rubea magna alba: poma dulcia ⁊ citrina cruda: ⁊ īmatura deteriora: pira: nespila: iuiube: citonia cruda: pepones: cucumeres: angurie: fungi: glādes: castanee: auellane recētes: nuces: lupini īmaturi discolorati. Plura alia h̄ notari possent: sed tibi nūc h̄ q̄ sunt in vsu magis pauca sufficiant. ¶ Ad generationē vermiū maxime adiuuāt venti p̄serti septētrionales. nā cū tales frigidi sint valde habent virtutē multū debilitare: ⁊ precipue in pueris se ab his nō tuentibus. vnde virtute in eis debilitata male celebrat̄ digestio: quare in eis multiplicatur vermiū materia. Et si in eis geniti sunt cōmouent̄ q̃ p̄imuz: q2 aerē frigidū ⁊ frig⁹ fugiētes corpus ꝑturbāt: ꝓpter quā cām existimo pueros bassanēses a vermibus tam frequēter molestari. ¶ Ad eoꝝ etiā multiplicationē non parum facit tēporis constitutio. Nam in autūno generant̄ valde: q2 autūnus ⁊ si sit frigidus ⁊ siccus: quia tamē est tēpus inordinatū: ⁊ debilitās calorē naturalē. 3. affor. cōmēto. xi. vnde indigestiōes multe fiūt ⁊ humores crudi multiplicant̄ que est causa generatiōis vermiū. Ad qḋ concurrit q̄ p̄cessit tempus fructuū ex quibus generati sunt humores multi flegmatici indigesti ⁊ aquosi. ¶ Uere etiā generant̄: q2 cū hyeme corpora multo repleant̄ cibo: rationabile est vt multis abundēt supfluitatibus: que cū hyeme latitēt superueniēte caliditate veris cōmouētur: ⁊ a caliditate alterant̄ ⁊ putrefactioni disponentur cū calor naturalis etiā ꝓpter caliditatē exteriorez debilitet̄: quare fit impotētior ad huiusmodi humiditates regulādas: ꝓpter qḋ putrefiūt: ex qb⁹ v̄mes nō pauci generant̄.

¶ De p̄seruatōe corpoꝝ a v̄mibus. CAP. III.

Preseruatio corpoꝝ a vermib⁹ duabus reb⁹ complet̄. vna per administratiōez debitā sex reꝝ nō naturaliū. Altera p debitā rerū medicinaliuz administrationem.

Res vero non nāles sunt sex: vt p̄ma p̄mi. cap. aer cibus ⁊ potus. Somnus ⁊ vigilia: mot⁹ ⁊ quies: inanitio ⁊ repletio: ⁊ animi accñtia: de quibus seriatim dicendum. p̄mo de aere.

¶ Fugiant aerem frigidum ventosuz precipue septētrionalem. Eligant aerē temperatum similiter potius ad calidum q̃ ad frigidum: ⁊ ad siccum magis q̃ ad humidū declinantez. Et quia in pueris difficile foret hec seruari. ideo rectificetur aer eis in domibus ⁊ cameris: vt accendatur ignis in camera cum lignis iuniperi: aut cedri: aut ex lignis persici: aut ex quercinis siccis: super quo ponātur ad comburendum absinthium: folia persici: vel folia persicarie: cortices citri: radicis granatoruz: ⁊ cortices eorū: radix filicis: edera: ⁊ alia q̃plurima que diligens scrutator in sequenti capitulo pernotabit. Confert iuuamento maximo suffumigiuz factum ex myrra: ⁊ aloe: vel absinthio: vel cortice citri: nūc ex vno eoꝝ: nūc ex pluribus vt magis placebit. vnde volentes pannos a tineis custodire imponunt eis corticem citri: vel absinthium. Similiter volentes brolia seu viridaria cōstruere circa pedes arboꝝ absinthiū semināt ne a v̄mib⁹ edant̄.

¶ Cibi a quibus se custodire debent in precedenti caplo scripti sunt. Sed eis conuenientes sunt cibi calidi ⁊ sicci: in quibus non est viscositas: ⁊ in quibus est abstersio: vt aqua ciceris ⁊c̃. Et cibi in complexione temperati: ⁊ qui substantiam habent mediocrem: non tamen tenderam vt facile corrumpantur: neq̧ duri vt repugnent digestioni quales sunt hi. Panis frumenti bene coctus ⁊ fermentatus. conuenit etiam sumere ante mensam tres vel duos bolos panis furfurei cum carui cimino vel aniso ꝯfecti.

¶ Carnes vituline arietine castrati: francoline: turdoꝝ.

¶ Herbe. blitis que ⁊ si sit stomacho mala: tamen a proprietate valet: quare sumatur de ea in parua quantitate addita altera herbarum que suam malitiaz corrigat: vt menta: ⁊ sic de singulis. Saluia: portulaca: betonica: carnes puline: galinaꝝ caponū. Edine agnelie p̄serti assate: ꝑdicū: coturnicū iuuenū: auiculaꝝ puaꝝ ī arborib⁹ pratl ⁊ fructigesis d̄getiū: summitates caliū ī hyeme ⁊ brodiū

eorum: ruta: latuca: calamentum: rosmarinus: borago: scariola nouella: endiuia: petroselinuz: feniculus: menta: origanũ: marubiũ: tanacetũ: sandonicũ: anisum: maiorana: ysopus: serpillus: saturegia: pulegium: abrotanũ: leuisticus. Que cocte comedi debent. Ex qbus industriosus coquus fercula q̃plurima componere poterit. Et tortellos cũ farĩa tritici ⁊ vitello ouorum facere. ¶ Et iter agrumina aleũ coctuz ⁊ crudum: ⁊ scalonee crude: ⁊ similr cocte porrorum: ⁊ melius est coctũ duabus aquis. Et similia agrumina stomaco noceãt: qr tum a proprietate ⁊ ꝯplexione manifesta ꝓhibent generationẽ vermiũ: ⁊ generatos interficiũt. hinc laudant̃: sed tñ dent̃ in parua quantitate ⁊ cũ cautela: ⁊ ante mensam. ¶ Confert etiã ferculum ex brodio ciceruz rubeorum in quo buliant radices feniculi ⁊ petroselini. ¶ Itẽ panatella ex brodio carniũ iaz dictarum cũ qua buliãt radices iam dicte: ⁊ cũ vitello ⁊ absq;. ¶ Itẽ ferculũ ex radice petroselini vitello oui: pane cõtuso: addito pauco casei veteris: ⁊ pauco croci: ⁊ precipue adultis. ¶ Itẽ panatella cum oleo cõi ⁊ pauco croci optima ꝓ infantibus. ¶ Itez dent̃ tortelli ante mensam ex sandonico farina ordei: vitello oui in oleo cõmuni cocti ter ad minus in hebdomada. similr ex marrubio: vel alys de quibus supra. ¶ Et in ferculis vti põt pipe ꝑcipue hiemali tẽpore: in estate vero cinamomo aut canella ⁊ in tẽperata quãtitate. ¶ Et cũ carnibus suis vti põt h̃ salsamẽto. Aleũ cũ pipere: petroselino mẽta ⁊ aceto. ¶ Et fructus quibus vti põt sunt. Oliue salite maxime ante mensam. Medulla ossis ꝑsici: dactili: passule: amigdale dulces: pineoli: citõia assata: ficus sicce: poma in pasta cocta: amigdale amare: phistici: vua bene matura: nuces sicce. de quibus. A. scdo canon. Multus vero vsus eius educit vermes paruos ⁊ ascarides. Et serapio de nuce ⁊ auelana. Et quãdo ex eis amplius comedit̃ expellunt ascarides. Quia tamen difficilis digestionis extant: debent sapiẽtes matrone sepe ⁊ in modica q̃ntitate pueris suis bola facere. Nota tamẽ q vsus bolorum in infantibus est causa indigestionuz multarum: que sunt vt supra cause vermiũ generatiue: quare cuz cautela ⁊ prudẽtia sunt administrãdi. ¶ Sit eius vinũ rubeum clarũ: fm patauos goretuz: si possibile est austerum nõ potẽs multũ nec nimium debile: ne stomaco noceat: sed inter hec mediocre: sz aliter pueris: aliter adultis vt tua prudẽtia bene nouit: pueris nãq; debilius dandũ est. Et si tale haberi nõ posset: sed solũ nigrũ: aut album: laudo magis album subtile attenta semp eius mediocritate: vinũ nãq; nigrum grossum est indigestibile multum: ꝓpter quod stomacus eo nocetur: ⁊ est causa multiplicationis humorum crudorum. ¶ Item si est potens quale est vinum gropellũ bassanense: vltra hoc q difficile digerit̃ sua caliditate resoluit virtutẽ naturalẽ: quare facit in pueris humores crudos indigestos non paucos multiplicari: ꝓpter quã causaz extimo pueros bassanẽses: ita frequẽter ⁊ grauiter a lumbricis agitari. Laudat̃ etiã vinũ maluaticum: qr sua qualitate manifesta opponit̃ generationi vermiũ. secũdo sua proprietate cordiale existit: quapropter virtus vitalis confortat̃ ⁊ ꝯfortata iuuat naturalem. ¶ Item de facili in spũm conuertit̃ cuz sit nature nimium amicum. Unde credo multuz his auxiliari: qui non febricitantes a vermibus molestant̃. Datur tamen cum oleo oliue cõmuniter ⁊ indifferẽter pueris habentibus vermes siue febricitent siue non: ⁊ indubie auxilium affert vt experientia manifestat: laudo magis ipsum dari limphatũ ente febre cum oleo violaceo: aut onfancino qd sua ꝓprietate vermes necat. Et dosis ẽ vini maluatici ab. ℥. ſ. vsq; ad. ℥. i. ſ. ⁊ ꝓ qualibz. ℥. vini ponat̃. ʒ. i. olei violati. Et detur mane.

¶ Puerorum somni ⁊ vigilie ab ipsa natura regulant̃. Sed in adultis debet vtrũq; temperari.

¶ Motus ⁊ quies puerorum etiã difficile normizari possunt: sed eligibilius est vt post cibum imediate non moueantur: quẽadmodũ in adultis qui quiete ⁊ motu temperato vti debent.

¶ Fugiant inanitionẽ ⁊ repletionem. nam vnũ per viam aggrauatõis: alterum ꝑ viaz resolutõis vtutis digestiuã debilitaret. vnde vermiũ materia causaret̃. Habeant ventris beneficiũ bis in die: si possibile est. Abstineant a coitu precipue post repletionem: vt dictum est.

¶ Omnia deponant accidẽtia que virtutẽ habent debilitare: vt ira nimia: tristicia ⁊ huiusmodi: ⁊ gaudeãt ꝓ posse. Hec sub breuitate pertranseo: quoniã ⁊ si dilectio puerorum tuorum causa fuerit vt in hac materia scriberez: in quibus h̃ attente obseruari nõ possunt: volui tamẽ deo iuuãte: ⁊ ad adultorum vtilitatẽ hec pauca notare: vt ⁊ tuis puberibus in duriori etate proficiant.

Per administratiões rerum medicinaliuz corpora altero modorum gubernari habent. vno per ea que interius suscipiũtur. Alio per ea que extrĩsecus applicant̃. Ea vero si que intrinsecus recipi debent: sunt suffumigia: potiões: pillule: confectiones pulueres electuaria ⁊c. ¶ Suffumigium sit ex mirra aloe absinthio cortice citri interdũ ex lignis lauri bis saltez in hebdomada. ¶ Potio de qua sumere debent bis in hebdomada vel ter in autũno vere ⁊ interdum in estate suspecta. ℞. aque absinthy. ℥. iiy. aque graminis. ℥. iy. vini granatorum. ℥. i. ⁊ h̃ tempore frido. tempore vero calido sint partes. y. aque graminis. 3ª absinthy. Dosis in pueris est ab. ℥. i. vsq; ad. ℥. y. in adultis vsq; ad iiy. ⁊ exhibeat̃ mane: ⁊ si possunt dormiãt post assumptionem eius parũper. Et die q̃ faciũt suffumigiuz nõ potent aquã: ⁊ quãdo bibunt ⁊ quo: nõ suffumigent̃. ¶ Pillule quarum vsus interuallatus a generatiõe vermiuz ꝑseruat: quarum descriptio colligit̃. i7. cõtinẽtis. ℞. aloes partes. y. mirre croci. añ. ptẽ. i. conficiant̃ cũ vino maluatico. dosis earum in pueris est a granis. v. vsq; ad. ℈. i. ĩ adultis a. ℈. ſ. vsq; ad. ℈. y. ¶ Confectio ad hoc maxime valẽs. ℞. plaruz seu margaritarũ. ʒ. ſ. reubarbari torrefacti santoline siue semẽtine. añ. ʒ. i. terre sigil. cornu cer. vsti. añ. ʒ. ſ. zuccari optimi. lib. i. ſ. ⁊ cũ aqua ros. fiãt formule parue. ʒ. y. ⁊ accipiant adulti formulã vnã. Infantes mediã. Ex quibus pulueribus cõficias electuariũ vtile. ¶ Puluis maxime apud nos cõis. ℞. semĩtine. ʒ. ſ. in pueris. in adultis. ʒ. i. cũ melle: qñq; cũ vino dulci det̃ summo mane: sz tpe calido det̃ cũ aqua graminis ⁊ pauco zuccari. ¶ Puluis alius optimus. ℞. zedoarie. ʒ. i. boli armeni. ʒ. i. ſ. de quo det̃: vt dcm̃ est. Et per pueros ĩtelligo in pñti qui sunt ab ãnis duobus vsq; ad annos qnq;: ⁊ ꝑ adultos q sunt ab annis qnq; vsq; ad. 9. vl. 10. Et per ĩfantes illos qui sunt ab ãno vno vsq; ad duos: quibus debet̃ dosis minor in proportiõe ipsorum ad pueros: q̃ est puerorum ad adultos: ⁊ consimiliter velis imaginari suo modo de iuuenibus ⁊ senibus quo ad dosim eis conuenientem: vt quia maior esse debet q̃ in adultis ⁊c.

¶ Illa vero q̃ ꝑ exterius applicari pñt sunt suspẽsiões: sacculi vnctões balnea vt collis puerorum suspẽdant̃ lupini sicci ⁊ bñ maturi: frustũ zedoarie: aut diptãi: coralus rub. optimus: de suspẽsiõibus breuiũ dicet̃ ĩfra. ¶ Fiat sacculus ex absinthio: mẽta: rosis: coralo rub. aloe: ⁊ puluere diptãi: q occupet ꝯtinue locũ mediũ ĩter stõz ⁊ vmblicũ ãplectẽdo vtrũq; extremũ. ¶ Unctio ex q̃ ꝯtinue di auxilio iuuamtũ ĩueni nõ ꝑuũ. ℞. olei masticini: citõiorum: spice: mirtelle. añ. ℥. i. olei absinthy: amigdalarum ama. añ. ℥. ſ. masti-

cis gariofilo℞ lambrusce mēte corallo℞ rubeorum aloes epatici boli armeni.ana.ʒ.5.cere qd̄ sufficit & qua pueroꝝ matres debēt tēporibus suspectis eoꝝ stomacos inūgere de sero cū vadunt dormitū vel mane cū surgūt semel in die cōfortat stomacū mirabilr̄ ⁊ vmiū generationem ꝓhibet. ¶ Balneū. ℞.aq̄ cisterne in q̄ buliant alique ex herbis iam dictis: in qua puer aliquāto tēpore teneri debet: ⁊ sit iterualatuȝ valde vt in bebdomada semel: ⁊ de his h̄ pauca sufficiant.

¶ De signis ⁊ cura vermium. CAP. IIII.

Signorum quedā cōia: qdam ꝓpria. Cōia sunt cursus saliue ⁊ būectatio labio℞ in nocte. Et eo℞ exiccatio in die: ꝓpterea ꝙ caliditas expandit̄ in die ⁊ coartat̄ in nocte. Cū ḡ spargit̄ caliditas attrahit̄ humiditas cū ea: quare vermes icugūt famē ⁊ attrahunt a stomaco: q̄re exiccat̄ supficies cōtinua ei: ex supficie oris ⁊ labij: ⁊ adiuuat ad exiccādū aer exterior: quare laborat ifirmus in būectādo labiū suū cū lingua. Et q̄nq; accidit eis rixa. Et horribilitas locutiōis. Alienatio ꝓpter eleuationē malo℞ vapo℞ ad cerebrū. Vñ incurrūt accidentia karabitus: nisi ꝙ non colligūt pillos: neq; patiuntur sodam. Accidit etiā eis stridor dentiū precipue in nocte: ⁊ pluribꝰ horis sunt quasi masticātes aliqd: ⁊ appetūt exbere linguam. Et accidit eis saltus. Tremor. Et clamor in sōno. Et agitatio forme. Et ita aduersus euȝ g euigilat eos. Et accidit nausea. Vomitus. Et tristicia sup cibū. Et itersecat̄ vox. Et debilitat̄ pulsus. Et egestio eorū fm plurimū dura. Casus ⁊ appetitus. Et accidit eis sitis aqua nō satiant̄. Et q̄nq; cōtorquent̄ ac si forēt epilētici. Et q̄nq; euomunt eos hora sitis: ⁊ diuersificant̄ in colore. Et similr̄ oculi eo℞ vnde lucētes fiunt. ¶ Iteȝ sub oculis est color plumbeus. Et quādoq; islant̄ ventres eorum sicut hydropico℞. Et in multis dū dormiūt spumaȝ ab ore emittunt. Et q̄nq; sudāt sudore frido. Fetor oris. Ventris gurgulatio gutte sanguis p iferius. Palor faciei. Nota tñ ꝙ plīma ho℞ in corpe alicuiꝰ pueri apparere poterūt: in quo tñ nō erūt vermes: vt māc putride colerice que faciēt alienationē punctiōeȝ in intestinis: tortionem grauitatē vomitum casuȝ appetitus siti: ⁊ sic de alijs. ⁊ iō diligēs medicus dȝ notare tp̄s pteritū ⁊ p̄sens cibaria gbus vsus est ⁊ vtit̄: ⁊ de alijs hūtibꝰ vmes gn̄are.

Signa propria longo℞ sunt: q̄r h̄nt cōmotioneȝ oris stōaci: ⁊ mordicatōeȝ ipsiꝰ cū pūctōe eiꝰ: qd̄ sequit̄ ip̄m ⁊ difficultatē degluttiēdi ⁊ casuȝ appetitus fm plurimū: ⁊ nocumētū ex cibo ⁊ lubricitate: ⁊ q̄nq; nocēt pulmōi ⁊ cordi: ⁊ q̄nq; accidit tussis sicca ⁊ tremor cordis diuersitas pulsus friditas corporis ⁊ sunt somnus ⁊ exiccatio nō fm ordinē pruritus nariū intuitꝰ palpitatio aptio oculi declinātis ad clausionē: q̄nq; rubēt eo℞ oculi: q̄nq; offuscant̄: q̄nq; tendunt̄ vētres eorū ⁊ fiūt hydropici: q̄nq; accidit fluxꝰ vētris.

¶ Latos habētibus fm plīn appetitus multiplicat̄: q̄m fm plurimū a stomaco elongant̄: quare nō nocēt ei: ⁊ rapiunt cibū: ⁊ mouent̄ tempore famis motu nocente debilitante virtutem: ⁊ sunt cū punctione ⁊ grauedine incidēte in eo qd̄ sequit̄ vmblicū ⁊ citrinat̄ eo℞ cutis.

¶ Paruos aūt sigñat pruritus ani ⁊ iseparabilitas cōmotionis ad ipsum: ⁊ quādoq; adeo fit fortis donec accidit sincopis: ⁊ habens eos inuenit sub hypocundrijs suis: ⁊ dorso grauitatem.

¶ Signa eo℞ qui sunt in stomaco sunt grauitas stomaci: corrosio eius eructuatio habens fetorē vermiū: nausea frequēs subuersio: vomitus cū quo egrediunt̄: mordicatio oris stomaci: tremor cordis frequēs: febris: sitis aqua non satiatur deiectio appetitus impositio digito℞ in ore ad extrahendū aliquid: caliditas magna supra stomacū: anhelitus frequēs ⁊ magnus: punctio cuȝ exclamatione vehemēti: ac si forficibus pūgeretur: ⁊ multa alia que supra de lūbricis dicta sunt. Exitus tñ eo℞ simil̄r ⁊ alioꝝ sunt signa ꝓpria ⁊ ifallantia.

Cura vermiuȝ diuina grā iuuāte quatuor pficit. pmo regimie debito. 2ᵒ eorum iterfectiōe. 3ᵒ euacuatiōe ipso℞. 4ᵒ eo℞ corrigendo seua accñtia. ¶ Primā reȝ complēt cibus ⁊ potus rectificati fm cause contrarietatē: ⁊ digestioni complende op₃ vt sint cibi subtiles facilis digōnis ⁊ boni c[illegible]mi: qui nō corrūpant̄ calidi ⁊ sicci nec viscosi: vt dcm̄ est in precedenti caplo. Vñ q̄r vtplurimū in eis ꝑsternit̄ appetitus: ⁊ pcipue in habētibus lōgos: ⁊ hos q in stomaco generantur: ne eo℞ virtus cadat cōsulo succurrendū fore cum frequēti administratōe cibi. Tū etiā vt vermes habeāt qd sugere: ne nutrimēto deficientes seua inducāt accidētia: laudo.n. vt exhibeat̄ brodiū pulli cocti in aqua sublimationis graminis aut absinthij: vel p pauperi hꝰ simul ponat̄ gramē ⁊ siligo ad decoquēdū pullū. Hoc idē de alijs carnibus intelligas supra in 3ᵒ caplo enumeratis. ¶ Itē tempore frigido dari debet brodiū pulli cocti cum aqua decoctiōis anisi: vel feniculi. ¶ Similr̄: q̄r vtplurimū a siti nō saturant̄ dent̄ hꝰ brodia cuȝ pauco vini limfati: ⁊ sit vinū: vt supra. ¶ Itē fiat distillatio pulli vel galine: ⁊ impleant̄ corpora ipso℞ gramine siligine ⁊ aniso spāliter tempore calido: frigido vō mēta sandonico ⁊ semine cauliū. ¶ Itē fiat contusum ex pullo gallina: vel alijs carnibus cū rebus alterantibus faciētibusq; ad vermiū mortificationē de quibus dcm̄ est: ⁊ copiose satis infra dicet̄. ¶ Item ponant̄ cicera rubea in aceto dimittant̄ per. io. horas: ⁊ ex eis cum pullo: aut alijs carnibus fiat ferculū: vel panatella: vel contusum: vel aliud vt diligens matrona facere consueuit. ¶ Iteȝ panatella cū oleo onfancino: ⁊ pauco croci si nō adest febris intensa. ¶ Item ex herbis iam dictis fiant fercula. Oua sorbilia recentia cocta in aq̄ in qua bulierit gramē: anisum: ciminū: sunt maxime conueniētia: quia sic cocta omnē intentionem in se recipiūt. ¶ Vnū tamē sciendū est ꝙ habentes vermes debent cibari bona hora ne nutrimentū subtrahat̄ eis ⁊ conuertant̄ ad intestina ⁊ mordicēt ⁊ corrodant ea. Naȝ vt dicit. A. Quidam dixit ei se vidisse eos perforasse ventrem quod apud se maximū reputat. Ego tamē vidi vermes egredi per vmblicū: ⁊ plures alij presentes se iaȝ vidisse dixerūt. ¶ Potus eo℞ sit vinum rubeū clarū aut sterum vel odoriferum: albū limfatuȝ cum aqua graminis: aut endiuie: vel aqua decoctionis harū: vel aqua dulcis cocta cū aniso: vel gramine: vel absq; his. Quidā dāt cōtinue maluaticū bene limfatū cum altera aquarum ⁊ nō vitupo. ¶ Itē de mane sum[illegible]t vinuȝ maluaticū: vel aromaticū limfatū cum oleo violaceo: aut onfancino: ⁊ iuuamentum magnū reperio. Confert ⁊ non parum si in vino ꝙ eis administratur cōtinue infusus sit panis assatus. Et si abhorreret vinuȝ dentur aque simpliciter iam dicte: vel alie facte ex herbis iam dictis vel dicendis.

¶ Item cum his aquis detur semen caulium frequēter ⁊ est iuuatiuum valde. Cum enim prolixuȝ foret omnia sic particulariter scribere: necessȝ est in re hac prudentia ⁊ congregatione vti. ¶ In alijs vero que debito regimini attinent sit conueniens ordinatio ad confortandum digestionem ⁊ ad ipsius perfectionem: vt dictum est in precedenti capitulo.

¶ Scd̄a res perficit̄ p medicinas vermes interficientes: quarū quedā sunt cōes oibus generibꝰ: q̄dā ꝓpe. Cōiuȝ

quedã simplices: qdã cõposite: ⁊ simpliciũ: quedaz cal'e: qdã fride: ⁊ calidaꝝ simpliciũ: qdã sunt puenĩetes ad 3ᵐ gradũ: quedã nõ peruenientes ad tertiũ gradum vtiles: nisi fuerit febris vel apꝛ sunt amari ⁊ acuti saporis ꝯriã- tis ⁊ q̃litatis ⁊ sapore illis q̃s magis diligunt ipsi: vt sunt dulces ⁊ vnctuose quales sunt ĩfrascripte.

Medicine simplices cõmunes v̄mes ĩterficiẽtes. ❡ Apium vel semẽ ei⁹ bibitũ. Aq̃ lupinoꝝ. Aloes cũ melle vel absq̃ sumptũ vel bibitũ. Betonica puluis ei⁹ bibitus. Calcãti. ʒ. i. cũ idromelle. Collogntida cũ melle adultis: pueris v̄o cũ succo absinthy ẽplastrata. Diptamus puluis ei⁹. Eruca cuz vino sumpta. Eupatoriuz succ⁹ ei⁹ cũ nucleis ꝑsicoꝝ vmblico empl'atus. Filix radix ei⁹ triduo potata cũ aq̃ mellis. Fel oĩa gña ⁊ sumpta ⁊ empl'ata. Granata acetosa. Lupinus decoct⁹ ⁊ linitus supra vmblicũ: ⁊ supposit⁹ cũ mirra ⁊ melle ⁊ puluis ei⁹ cũ melle bibitus. ❡ Itẽ pãis factus ex faria ei⁹ cũ aq̃ gramis ⁊ succo absinthy ⁊ pauco aloes vmblico calidus empl'at⁹ vel supra stõz positus. Mirra cũ melle potata. Mẽtastꝝ potatũ cũ aceto. Nigella comesta aut vẽtri applicata. simil'r cocta ĩ aceto ⁊ ligno pini empl'ata super vmblico. Nux ĩdica antiquata ⁊ comesta sol'one eos educit. Os calcanei tauri cõbustũ ⁊ pulueriçatũ potatuz cũ aqua vel vino. Opoponacũ cuz succo absinthy ⁊ pice corꝑi empl'atũ vel cũ idromelle bibituz. Poma arancia comesta. Psiliũ bibitũ. Persici folia empl'ata supra vmblicuz ⁊ succ⁹ ei⁹ potat⁹ cum fluxu eycit eos. Persicaria supra vmblicũ empl'ata. Rafanus cũ aceto ⁊ melle sumptus. Ruta oleũ decoctõis ei⁹ bibitũ: ⁊ succus ei⁹ cũ aceto forti ⁊ pauco aloes ⁊ panes assato cal'o stõaco. ⁊ simil'r vmblico posit⁹ est singularis medicina. Rosmarin⁹ puluis radicis eius bibitus. Serapinũ cũ vino sumptũ ⁊ est mirabile. Sinapis potatus cũ aqua gramis. dosis ẽ. ℈. i. Sqlla sup se gestata. Stafisagria semẽ eius cũ melle bibitũ. Semẽ alexandrinũ siue semẽtina cũ melle: aut vino dulci sumpta. Taurus. ex felle vngat̃ vmblicus. Vernix cũ aq̃ mellis potata. Vrtica semẽ eius cũ idromelle ⁊ sale potatũ. Ysopus decoctio eius vel puluis eius cum melle bibit⁹: aut semẽ ei⁹ tritũ cum brodio vel vino Hypoqstidos sumptũ. Zedoaria bibita cuz idromelle ⁊ sup se gestata ⁊ in oẽm modũ administrationis: qđq̃ de alys semꝑ intelligere debes.

❡ Medicĩe fride. Acetũ in hora somni ſm aliq̃ eius q̃ti tatẽ sũptũ ⁊ rõne fortis penetratõis cũ alys ĩũctũ cõfert iuuamẽto maximo. Iõq̃ vt potes cũ alys vt vnctionib⁹ ⁊ empl'is misce. Cortex radicis mori decoctio eius. Decoctio arboris granati acetosi ⁊ muçi. Lac asine suppositũ ⁊ simil'r in magna quãtitate potatuz. Et si de eo hẽri non põt sumat̃ capñũ aut vaccinũ. Rub⁹ decoctio ei⁹ bibita.

Compositaruz medicinaꝝ v̄mes interficientiuz: qdã recipiunt̃ ad intra: q̃dã corꝑi ex̃ applicant̃. Cões que ꝑ interiora assumuntur sunt suffumigia potiones ꝯfectiões el'aria: pill'e pulueres clisteria suppositoria. ❡ Fiat suffumigiuz ex mirra aloe ⁊ pulpa colloquĩtide: aut ex ligno mali granati: aut ex folys cũ ramis ꝑsici: aut ex alys supra descriptis. Et indifferenter potest fieri suffumigiũ tam ꝑ supiora q̃ ꝑ inferiora: vt opꝑi necessarium erit.

Potiones ad hoc valẽtes sunt syrup⁹ absinthy: prassy: vel calamĩti: in tꝑe cal'o aut existẽte febre cũ aqua portulace gramis: aut endiuie: aut siliginis: aut plãtagis: aut miscere ſm casum ĩminẽtẽ cal'a cum fridis vt dando ꝑus ab. ʒ. 5. vsq̃ ad. ʒ. i. syrupi absinthy: aq̃ endiuie: aq̃ mẽte. añ. p. ʒ. i. syrupi ponẽdo. ʒ. y. vel circa aque. Adultis v̄o in quãtitate maiori: ⁊ sic de alys.

❡ Itẽ vt dcm̃ est det̃ singulo mane vinũ maluaticũ cuz oleo violaceo: vt dcm̃ ẽ vel vmfacio. ❡ Itẽ. ℞. succi mẽte pãis assi aceti fortissimi misce in modũ salsamẽti de q̊ dabis añ cibũ: ⁊ ligabis in pulsibus brachioꝝ: ad qđ ẽt iuuat ei⁹ odoratio. Cura antiquoꝝ efficax ⁊ exꝑta. ℞. grãorũ piꝑis. 300. ⁊ duas radices rapistri: ⁊ duas radices antique fabe lupine: ⁊ radices granati acetosi: tere ⁊ coq̃ cum gnq̃ lib. vini donec tertia pars remaneat: d̉ quo det̃ a. ʒ. y. vsq̃ ad. ʒ. y. 5.

Confectio. ℞. ligni al. ʒ. i. ʒʒ. macis. ana. ʒ. 5. cornu cerui vsti. ℈. y. pulueris extremitatuz mẽte: maruby: zedoarie. añ. ʒ. y. zuccari ru. li. i. 5. Consil'r ex alys simplicib⁹ varie ꝯfectões ꝯfici pñt: de q̃ accipiat puer a. ʒ. i. vsq̃ ad. ʒ. i. 5. adulti vsq̃ ad. ʒ. y. Ex his ẽt puluerib⁹ el'iuz ꝯfici põt. El'ium optimũ. ℞. sandonici. li. 5. piretri pãis assi ĩ aceto extincti. añ. ʒ. iy. cornu cerui vsti ĩ aceto extĩcti. ʒ. y. semis canapis: cimini: cinamomi. añ. ʒ. i. nigelle. ʒ. y. lupioꝝ vstoꝝ: sal'ar. nasturcy. añ. ʒ. 5. absinthy: abrotãi: origãi: karui: baccaꝝ lauri. añ. ʒ. i. thimi. ʒʒ. añ. ʒ. y. cardamõi. ʒ. i. seis cauliũ. ʒ. i. mellis qđ sufficit det̃ mãe ieiuno stõ a. ʒ. i. vsq̃ ad. ʒ. y. vel. iy. ⁊ non comedat vsq̃ ad duas horas. ❡ Ex his puluerib⁹ fiant pill'e addito aloe: ita vt sit 3ᵃ ꝑs oĩuz. Sil'r ꝯferũt pill'e supra descripte: q̃re d̉ his suprasedeo. ❡ Puluis optimus. ℞. cornu cer. vsti donec albeat: cẽtauree: mẽte: pulegy: sisimbry: absinthy: sãdõici lupioꝝ amaroꝝ. añ. ʒ. iy. 5. vtat̃ d̉ h̉ pluer̃ ad q̃ti tatẽ medie nucis cũ lacte aceto vĩo melle v'l q̃ũolibz al'r.

❡ Pro quo sciẽdũ q̃ ĩgeniari debemus ad dãdũ ea q̃ dicta sunt egris. vno⁰ v'l alio: dũmõ ea recipiãt. tales. n. modi sic facile scribi non possent ꝑꝑ egroꝝ diuersos modos vsus ⁊ appetit⁹. ❡ Itẽ det̃ h̉ puluis. ℞. semẽtine. ʒ. 5. cornu cerui vsti. boli. ar. añ. ℈. 5. cũ vino dulci: aut melle tꝑe frido. cal'o v̄o cuz aq̃ gramis ⁊ pauco zuccari: ⁊ h̉ in adultis. pueris v̄o det̃ medietas totius q̃titatis. ĩfantibus v̄o ſm ꝓportiõez: vt supra. ❡ Clistere cõe. ℞. aq̃ decoctiõis origãi absinthy cõticũ granati. li. 5. olei viol'. ʒ. y. 5. salis. ʒ. i. 5. ⁊ augeat̃ ⁊ diminuat̃ q̃titas vt etas expetit. Et sit in tꝑe estiuo cortex dupla ad origanũ ⁊ absinthiuz. hiemali v̄o sit oĩum ꝑs eq̃lis. Cõiter tñ ⁊ bñ fiũt clisteria ex lacte cũ pauco çuccari. Sz maxime ꝯfert tale qñ ꝑ horaz ante ꝓcessit ĩunctio stõi: aut empl'atio vẽtris vt dicet̃. ❡ Pro quo nõndũ q̃ semꝑ in tali passiõe dulcia ꝑ inferi⁹: amara v̄o ꝑ supiora admĩstrari debẽt. ❡ Fiãt suppositoria longa subtilia ex melle cũ pauco sale confecta q̃ ponant̃ bis aut ter in die. ❡ Itẽ fiat ĩunctio fiteris cuz melle ⁊ felle vaccino ꝓcipue in pueris: ⁊ h̉ de cõpositis.

❡ Cõia que ꝑ exterius applicant̃ sunt vnctões empl'a epithiata ẽbrocatiões cataplasmata saccl'i ⁊ balnea. ❡ Vnctio in q̃ g'ra dei mirabilẽ effectũ ĩueni. ℞. succi mente. ʒ. viy. cẽtauree minoris: sandonici lupinoꝝ amaroꝝ. añ. ʒ. i. gentiane: absinthy. añ. ʒ. viy. aceti expressi de pane assato. libr. y. ʒ. viy. succi arancy. ʒ. vy. cere qđ sufficit. fiat vnguẽtũ: d̉ quo vngant̃ timpora: pulsus nares ⁊ stomacus. Cõiter tñ ĩnũgunt̃ h̉ loca ex tyriaca ⁊ bñ: ⁊ ꝑmaxime si febris nõ est intensa ⁊ caliditas aeris nõ obsistat. Et nõ ꝓtermittat̃ inunctio totius dorsi ex oleo violaceo: ⁊ hoc ter in die. febri enim ⁊ vermibus opponitur. ❡ Oleum contra lumbricos Michaelis scoti. ℞. abrotani. ʒ. y. absinthy zinzi. corticum lanceole. ana. ʒ. i. sticados. ʒ. iy. gentiane. ʒ. y. corticum radicis mori. ʒ. y. mali granati: ⁊ persici frassini. ana. ʒ. 5. radicũ graminis. ʒ. y. poly sauine. añ. ʒ. y. lingue auis. ʒ. 5. aloes. ʒ. i. terantur omnia bene ⁊ dimittantur per. 8. dies in li. viy. olei cõmunis ⁊ aceti. lib. y. viy. vero die buliant lento igne donec herbe recentes sint bene cocte. postea dimittantur infrigidari aliquãtu

∴ vnctio totius dorsi cũ oleo violaceo ꝯ vermes et febre

lum ⁊ cola: ⁊ addatur aloes indicum: ⁊ bn̄ pulverizatum
simul mixtis ⁊ reserua. Et de h oleo iunge regionem cor
dis: ⁊ si tolerat da ei bibere. ʒ. i. cū vino albo. ¶ Emplm
℞. absinthij: psicarie vermicularis sandonici. an̄. M. i. ß.
succi mente: succi prassij. an̄. ℥. ij. olei absinthij: masticini:
rosati. an̄. ℥. iij. farine lupinoꝝ. lib. i. aq̄ decoctiōis grami/
nis qd̄ sufficit: ⁊ cū pauco croci fiat emplꝫ: ⁊ supponatᷣ vē
tri vsqꝫ ad os stomaci. Et sub emplo cōprehendas catha/
plasma: cū cathaplasma nō sit aliud q̄ꝫ lene vel molle em
plastrū. ¶ Epithima cordiale. ℞. aq̄ buglosse: rosate: gra
minis. an̄. ℥. ij. terre sigillate: boli ar. corticuꝫ citri. an̄. ʒ. ß.
coralloruꝫ ru. ℈. ij. ossis de corde cerui. ℈. i. croci: cāpho/
re. an̄. ℈. ß. ¶ Embrocatio optima ⁊ mihi cōsueta. ℞. mē
te: absinthij: rosaꝝ. an̄. M. i. cētauree: diptami: gentiane.
an̄. ʒ. i. zedoarie. ʒ. ß. aloes. ℈. i. ß. terre sigillate. ʒ. ß. boli ar.
ʒ. i. bulliant in qnqꝫ lib. vini albi aromatici: si nō adest vo
mitus. si vo adest sit vinū nigrū stipticū vsqꝫ ad consum/
ptionē q̄rte partis vini. Deinde accipiatᷣ spongie ⁊ infun
datᷣ in vino ⁊ expressa stomaco applicetᷣ: ⁊ reiteretᷣ ter ad
min⁹: postea vngatᷣ stomac⁹ vnguēto iā dicto: ⁊ fiat bis in
die: an̄ prādiū: ⁊ an̄ cenā. ⁊ si aderit febris intēsa: aut si ca/
liditas magna erit aeris: fiat ebulitio dictoꝝ in aq̄ cister
ne ⁊ vino ꝺm ꝓportionē duplam aq̄ ad vinuꝫ. ¶ Catha/
plasma silr ⁊ saculi ex simplicib⁹ iaꝫ dictis cōponantᷣ: vt
magis placebit. vn̄ qꝛ de his larga mētio fiet iferi⁹: h fa/
cile subsileo. ¶ Balneū. ℞. lupinos amaros: ⁊ paleas si/
liginis: ⁊ gramē: fac bulire in duab⁹ quartis vel vna aceti
optimi: ⁊ intret patiēs i eo fcō prius suppositorio ex mel/
le: aut clisteri ex lacte: vt dictum est. ⁊ omnes illa die exi/
bunt. si deus voluerit.

¶ Sꝫ ꝑ his ⁊ dicēdis tres canōes sūt obseruādi. ¶ Pri/
mus ꝙ in administratiōe mediciaꝝ vermes īterficiētiū
stomac⁹ liniatᷣ reb⁹ stipticis: ⁊ ꝓprie in qb⁹ est virt⁹ vmiū
interfectiua: sic̄ sumach: hypoqstidos. Acatia. Lutū sigil
latuꝫ: qd̄ ⁊ cū vino ad itra cū eis dari pōt: ne ab eaꝝ mali/
tia stomac⁹ noceatᷣ. ¶ Scd̄s cū bibuntᷣ hꝰ medicine opꝫ
vt strigantᷣ nares vehemēter: ne aliquid mali vaporis ad
caput ꝑueniat. ¶ Terti⁹ ꝙ cū emplis ⁊ vnctionib⁹ ⁊c̄. q̄
stomaco applicantᷣ misceri debēt q̄ bn̄t stomacū cōforta
re: ⁊ rectificare appetitū. Nam vt dictum est. in talib⁹ q̄si
semper appetitus prosternitur.

De medicinis ꝓprijs vermes īterficientibus.

¶ Sciēdū ꝙ in admīstratione
eaꝝ q̄tuor opꝫ diligēter attēdere. ꝑmo eaꝝ spēz. 2⁰. potē/
tiaꝫ ⁊ vtutē. 3⁰. tp̄s. q̄rto locū ⁊ modū. ¶ Spēz vt ꝓprijs
ꝓpria vt dcm̄ ē: ⁊ dicetᷣ: administretᷣ. ¶ Potētia vt iter/
ficiēdo cucurbitinos fortiorib⁹: lūbricos vo debiliorib⁹:
ꝑuos vo min⁹ potētib⁹. ¶ Tempus vt ministres ista tp̄e
vacuitatis: qꝛ tūc nihil ꝓhibet medicinas ad eos ꝑueni/
re: ⁊ ipsi magis famētes ad eas magis trahuntur. ¶ Lo/
cum vt interius approximanda approximes: non appro
ximanda deneges.

De medicinis ꝓprijs lūbricos īterficientibus.

¶ Aq̄ salsa potata: anisuꝫ come
stum vel potatū. Aleū in aceto coctū vel crudū comestū.
Bolū armenū cū vino sūptū: si nō adest febris: ⁊ si adest
cū vino multū limphato. Calamētū succ⁹ ei⁹ potat⁹ vel
clisterizat⁹ cū oleo violaceo: vel cōi cū sale ⁊ melle. Cost⁹
amarus cū melle sūpt⁹: ⁊ suffumigiū ex eo fcꝫ. Diptam⁹
cū melle: aut aq̄ potat⁹: vel comest⁹: vel aq̄ ᵭcoctiōis ei⁹.
Endiuia amara comesta. Fenicul⁹ semē ei⁹ bibitū. Mir
tus cū vino sūpt⁹. Portulaca semē ei⁹ bibitū: ⁊ ē mirabi/
le cū multū sumitᷣ. Pulegiū cōestū: vel succ⁹ ei⁹ bibitus.
Siligo aq̄ ei⁹ potata. Sādonicū cōestū vt supra. Sterc⁹
muris bibitū triduo, dixit ᵭmocrit⁹ ꝙ nihil forti⁹ īuenit
ad oīa genera vmium: Tim⁹ potat⁹: Uermicularis succ⁹
ei⁹. Unicornu: ei⁹ raxura cū vīo. Aq̄ ᵭcoctiōis granatoꝝ:
Absinthiū coctū cū lentib⁹ aut sūptū cū melle. Cordume
ni aur. i. cū vino: aut cū melle sūptū. Ciminū assatū cum
aq̄ gramis: mulieres tn̄ cōiter accipiūt eū mixtū cū mel/
le ⁊ plātis pedū apponūt: sꝫ meli⁹ si fiteri ⁊ loca circūstan
tia vngerentᷣ. Gramē in oēꝫ modū admīstratiōis. Origa
nuꝫ succ⁹ ei⁹ cū melle potat⁹. Prassiuꝫ succ⁹ ei⁹ cū melle
vel mulsa sūpt⁹. Sumach i aq̄ dissolutū ē mirabile: si cū
eis est flux⁹. Siler mōtanū cū aq̄ sūptuꝫ. Saluia cōesta:
vel q̊uis mō sūpta. Terra sigillata dissoluta cū vino ē mi
rabilis. Arnoglossa: succ⁹ ei⁹ potatus vel pulu[is] ei⁹: ⁊ pci/
pue hn̄tib⁹ fluxū vētris. Trifoliū cū aceto bibitū. Caulis
semē ei⁹ cū aq̄ gramis: ⁊ est cōe ⁊ iuuatiuū valde. Corian
druꝫ semē ei⁹ bibitū trib⁹ dieb⁹ cū rob. Cornu cerui vstū
donec albeat: ⁊ in aq̄ gramis extinctū ⁊ cū vīo potatum.
Camepitheos cū melle. Indicū cū aq̄ absinthij sumptū.
Menta succ⁹ ei⁹ potat⁹ cū melle: vel exteri⁹ stomaco ap
plicat⁹. Oculus xp̄i: expert⁹ iunct⁹: vel potat⁹: vel empla/
tus. Piretrū cū aq̄ potatū. Sterc⁹ pecudis cū oleo ⁊ mel
le iunctū. Dicūt qdā ꝙ si ex h spina dorsi iungatᷣ: multa
capita lūbricoꝝ ꝑ spinā dorsi egredi videntᷣ: qb⁹ abscisis
egrotātes curantᷣ: qd̄ vix a me creditᷣ: q̄uis se vidisse te/
stentᷣ. Et nota ꝙ aq̄ distillatiōis hoꝝ simpliciū sunt in h
casu maxime cōuenietes. iō stude.

¶ Medicie cōposite in duplici dr̄ia repiuntᷣ. nā eaꝝ q̄dā
per interi⁹ assumuntᷣ: q̄dā ab ex̄ cordi applicantᷣ. Ea vo q̄
ꝑ interiora assumuntᷣ sūt suffumigia: potiōes ꝯfectiones:
eliā: pulueres: pillule: clisteria: suppositoria. ¶ Suffumi
giū fiat vt dcm̄ ē. pauloan̄ de cōib⁹. ¶ Potio. ℞. sir. pras
sij. ℥. i. aq̄ absinthij: aq̄ endiuī. ana. ℥. i. boli ar. terre sigilla/
te. an̄. ʒ. ß. Augeatᷣ diminuaturqꝫ dosis vt op⁹ est: ꝙ in di/
cendis ⁊ dictis ītelligi hꝫ. ¶ Itē. ℞. aq̄ distillatiōis por/
tulace. ℥. ij. cornu cerui vsti. ʒ. i. detᷣ mane ieiuno stomaco
vel. ℞. succ⁹ portulace. ℥. ß. sumach: terre sigillate. an̄. ℈.
i. ydromellis. ℥. ij. silr ieiune. Itē sirup⁹ acetosus simplex:
silr ꝯposit⁹ fact⁹ cū aq̄ distillatiōis gramis: ⁊ siliginis: vl
alteri⁹ simplicis iā dictis: vel pliuꝫ maxie ꝯuenit. At. ℞.
talis sirupi. ℥. i. aq̄ quā magl diligis. ℥. ij. Silr ꝯfert sirup⁹
de menta. Sirup⁹ de endiuia amara. ¶ Aq̄ ad lūbricos
optima q̄ post ⁊ an̄ cibum idrn̄ter dari pōt. ℞. sandonici:
pulegij: polipodij: semis portulace: mente. an̄. ʒ. i. costi. ʒ. ß.
mellis lib. i. aq̄ distillatiōis gramis vel ᵭcoctiōis ei⁹ lib.
q̄tuor. bulliāt vsqꝫ ad cōsumptionē medietatis aq̄: de q̄
admīstretᷣ medius ciat⁹ paru⁹: vel pls vel min⁹ ꝓvice: vt
expostulat etas. ¶ Potio alia. ℞. sebestē nūero. x. semis
portulace. ℥. i. radicū gramis. M. i. fiat decoctio: ⁊ clarifi
cetᷣ cū. ℥. iiij. zuccari: ⁊ detᷣ cū succo citonioꝝ: aut vīo gra/
natorum. ¶ Electuarium optimum. ℞. sandonici. ʒ. iij.
centauree absinthij: cornu cerui vsti. ana. ʒ. iiij. piretri: lu/
pinorum amarorum. ana. ʒ. ij. calamenti: pulegij: origani.
ana. ʒ. i. nigelle: sileris montani. ana. ʒ. ß. abrotani. ʒ. iij. gē/
tiane: vtriusqꝫ aristologie. ana. ʒ. ij. mente: croci. ana. ʒ. i.
ß. mellis qd̄ sufficit de q̄ detᷣ mane: ⁊ sero cū aq̄ gramis ad
quātitateꝫ grosse auellane: ⁊ sicut h ita multa electuaria
ex iaꝫ dictis simplicib⁹ ꝯfici pn̄t: q̄ sapientie practicantis
relinquo. ¶ Confectiōes ex his puluerib⁹ seu spēbus cō
fici pn̄t: vt industriosus apotecari⁹ facere sciet. Itē cōfe
ctio supra descripta optima ⁊ mihi ꝯsueta: q̄re de his ta/
ceo. ¶ Puluis. ℞. seminū cauliū: cornu cerui vsti. an̄. ʒ. ß.
aloes. ℈. i. feniculi. ʒ. i. extremitatū mente: boli ar. an̄. ʒ. ß.
⁊ cū lacte detᷣ. ʒ. i. aut. ß. aut min⁹: ⁊ ꝯsilr ex alijs alios pul
ueres congrega. ¶ Pille ⁊ alia solutiua in sequēti parti/
cula describentᷣ. ¶ Enemata sciendū ꝑmo ꝙ talia cliste
ria non debēt administrari; vt pauloan̄ dcm̄ est: nisi per

spaciū hore vel medie post assumptionē rei interficiētis
vermes: aut eius applicationē. Scđo ꝙ talia ꝯfecta eē de-
bent ex amaris dulcibꝰ admixtis: vt sub dulcedine q̄ est
eis amica lateat venenū: vt hamꝰ sub esca piscis. 3° ꝙ vt
fiat diuersio a partibꝰ supioribꝰ licz īponere enemata ex
rebus dulcibꝰ solū ꝯfecta: ⁊ est cōe: nō p̄cedēte exhibitio-
ne: aut applicatōe alicuiꝰ rei. ¶ Fiāt suppositoria ex mel-
le. yerapigra: ⁊ pauco salgēme: vl' ex alys: vt libz: q̄dq̄ de
clisterys dcm̄ est: idē de suppositorys itelligas.

¶ Ea vero q̄ per exteriora applicanť sūt vnctiōes: empl'a
cathaplasmata: embroce: epithīata: saculi: balnea. ¶ Un-
ctio mihi ꝯsueta: ⁊ iuuatiua valde. ℞. succi mēte. ʒ. v. iy.
cētauree mīoris ⁊c. supra d̄scripta de ꝯpositis vermes in-
terficientibꝰ. ¶ Unguentum aliud. ℞. ligni aloes: croci.
ana. ʒ. y. farine lupīoꝝ. ʒ. ʃ. fellis tauri. ʒ. i. yerepi. ʒ. ʃ. olei
amigdalarū amaraꝝ. ʒ. i. terre sigillate: cornu eerui vsti.
sumach. añ. ʒ. i. cere q̄d sufficit: aceti fortissimi. ʒ. y. de quo
vnganť timpora pulsus nares: stōacus vsq̄z ad vmblicuz.
¶ Aliud expertū. ℞. abrotani assati: semis coriādri: semi-
nis myrtilloꝝ assatorū: cornu cerui vsti. añ. ptes. y. aloes
epatici ptē. i. cere ptē. ʃ. misceanť cū oleo nardino: mastici-
no: rosato: de absinthio: ⁊ myrtino. añ. q̄ztū sufficit: ⁊ adda-
tur parū aceti. ¶ Unguentū archimenidis cōfortās sto-
macuz iterficiēs ⁊ expellēs lūbricos: ⁊ valz ad fluxū. ℞.
absinthy: mente sicce: rosaꝝ cū stipitibꝰ: sandonici: farīe
lupinoꝝ. añ. ʒ. i. panis assi īfusi in aceto fortissimo. ʒ. ʃ. fell'
thauri. ʒ. y. ʃ. ℈. ʃ. aloes. ʒ. ʃ. cornu cerui vsti. ʒ. y. spice ma-
sticis: galie muscate gariofiloꝝ: calami aromatici: macis:
nucis musc. galange: karui. añ. ʒ. i. ʃ. ypoqstidos: acatie su-
mach: berberis: añ. ʒ. y. ʃ. ℈. ʃ. cū oleo myrtino: succo mē-
te: ⁊ cera ꝯfice. ¶ Itē. ℞. fermēti. ʒ. i. croci. ʒ. i. aceti exp̄s-
si de pane assato q̄ztū sufficit ad incorporādū: de quo vn-
ganť timpora pulsus: ⁊ locꝰ mediꝰ capitis vbi ē cōissura.
nā reprimit malos vapores ascendentes ad caput q ma-
la accīa inducunt aliqñ: vt subet ⁊ sil'ia. ¶ Et scias ꝙ ex
rebꝰ simplicibꝰ: iaz dictis fiūt olea p̄ciosa valde: ⁊ alia vt
practicanti plus placebit. vñ notes vnū ꝙ ab aggregato-
re habui. vidit vermē medy digiti cū q̄tuor pedibꝰ diui-
sim capitis ⁊ corticis: nec valuit tyriaca nec aloe: sz oleuz
absinthy in quo submersus fuit capite: ⁊ ip̄z p̄sto interfe-
cit. ¶ Empl'z. ℞. succi mente: succi absinthy. añ. ʒ. i. myr-
ti: sumach. añ. ʒ. i. abrotani: prassy: portula. añ. M. i. aloes
ʒ. i. ʃ. masticis. ʒ. ʃ. pulpe collogntide. ʒ. ʃ. semis alexādri-
ni. ʒ. ʃ. fell' thauri. ʒ. i. olei onfancini. ʒ. iy. olei amigdalarū
amararuz. ʒ. y. farine lupinoꝝ q̄ztū sufficit: cū pauco croci
fiat empl'm. Et cōsil'r ex alys pluribꝰ simplicibus pl'a cō-
ficianť empl'a. ¶ Cathaplasma. ℞. mentā viridē: sil'r ab-
sinthiū: abrotanū: gramē: pulegiū. añ. ptē. i. fac bulire ⁊ pꝰ
ebulitionē ea accipe ⁊ infra duo icisoria exprime: ⁊ sic ca-
lida ⁊ expressa stōaco applices. Et scias ꝙ neq̄z embroca:
neq̄z cathaplasma dz permitti infrigidari: sz renoueť ca-
lida ꝯtinue. ¶ Embroca supra mihi cōsueta sit in oibus
tibi memorie. Si tñ aliaz cupis ex rebꝰ alys tibi ꝯficias.
¶ Epithima superest adeo vtile ⁊ cōe: vt eo solo nūc et
in sequentibus contentus ero. Ex rebusq̄z in embroca po-
sitis sacculū cōficias. ¶ Sacculus aliꝰ. ℞. absinthy: mē-
te: origani: persicarie: rosarū. añ. M. ʃ. deīde accipiať te-
stula vel testus ignitꝰ: ⁊ cū vino albo vel nigro: vt opꝰ est
extinguať: ⁊ statim superponať dicte herbe: addito pul-
uere aloes: ⁊ gariofilorūz: ⁊ sic calefacte ⁊ in panno lineo
inuolute stomaco applicenť: ⁊ sic renouenť bis vel ter.
Deinde cū vnguento dicto stomacus vngať. Sed dr̄ia ē
inter primū ⁊ hunc: qz primus frigidus gestari pōt. secun-
dus vero minime. ¶ Balneū ex rebus magis gratis: et
habilioribus conficias. Naz cuz ad dictū loquar increpa-
bile iudico sic oīa ad particularia trahere.

De medicinis interficientibꝰ ascarides simplicibus vel ꝯpositis.

¶ Abrota-
num: semen eiꝰ cū melle sumptū. Cerꝰ medulla eiꝰ cir-
ca vmblicū emplastrata. Cameleon: albe radix cum vino
stipticio bibita: in quo decoctū sit poliū montanū: sil'r ex-
terius applicata. Karui cum vino vel melle potatꝰ. Lac
acetosum cuz semine apy bibitū: vel sirupo acetoso. Lu-
pinꝰ decoctꝰ ⁊ linitus supra vmblicū: ⁊ suppositꝰ cū myr-
ra ⁊ melle. Itez puluis eius bibitꝰ cum melle. Raffanus
cuz aceto ⁊ melle sumptꝰ. Succus eiꝰ cū aceto forti ⁊ pau-
co aloes ⁊ pane calido assato vmbilico appositus est meª
singularis. Aristologia lōga intus ⁊ extra applicita. Cen-
taurea: succus eius potatus: vel puluis. Collogntida cuz
melle adultꝭ: pueris vero cū succo absinthy supra vmbli-
cuz emplastrata. Enula radix eius exiccata cū aqua gra-
minis sumpta: dosis est. ʒ. i. Succi radicis eius. ʒ. iy. cum
pauco mellis potate mirabil'r ꝯferunt. Nux in quantita-
te comesta. Reubarbaruz in omnez modū ⁊c. Serapi-
nuz cuz melle sumptū. Sinapis potatꝰ cuz aqua gramis.
dosis est. ℈. i. Staphisagria succꝰ eius cum melle. Absin-
thiuz: sirupus eius: sil'r cuz marubio ⁊ puluere lupinoruz
vmblico emplastratū. Sil'r succus eius cū puluere persi-
carie: ⁊ nucleorū persici: ⁊ centauree cū folys persici em-
plastratū. Filix radix eius cuz aqua mellis potatus. Gra-
natuz radix eius cū vino bibitꝰ. Gentiana cocta in vino
sic ꝙ ad medietatē redat: ⁊ in potu exhibita. Persici fo-
lia emplastrata supra vmblicū: ⁊ succus eiꝰ potatus cum
fluxu eycit eos. Persicaria sil'r cū succo absinthy vmbli-
co emplastrata. Portulaca succus eius potatus: vrtica se-
men eius cum ydromelle ⁊ sale sumptum. Zinziber cuz
alys mixtum.

¶ Compositaruz medicinaꝝ ⁊c. quedā per interius: que-
daz exterius administranť: vt supra. Ea vero que per in-
teriꝰ danť sunt suffumigia: potiones: confectiōes: electua-
ria: pulueres: pillule: clisteria: suppositoria. ¶ Suffumi-
gia sunt que scripta sunt supra: quibus addi pōt aliq̄d ex
simplicibus iaz dictis: vt aristologia: serapinum: staphisa-
gria ⁊c. vt magis placebit. ¶ Potiōes sunt sirupꝰ de ab-
sinthio: oximel' squilliticuz: vt. ℞. sirupi de absinthio: oxi-
mellis squillitici ana. lib. ʃ. misceať cū hac decoctiōe. ℞.
enule. ʒ. i. abrotani: calamēti: añ. ʒ. ʃ. buliāt in aq̄ sufficiēti
vsq̄z ad ꝯsumptionē 3ᶜ ptis. ¶ Itē. ℞. corticū radicū mo-
ri: corticū radicū maloꝝ granatoꝝ: enule: añ. ʒ. y. zinzi. ca-
lamēti: sinapis: semis apy: añ. ʒ. ʃ. buliāt in aq̄ sufficienti
vsq̄z ad ꝯsumptionē duaꝝ partiū: deīde coleť: ⁊ collatu-
re addať paꝝ aceti: ⁊ bibať de ipsa mane medius ciatus
paruꝰ: ⁊ minꝰ vt supra. ¶ Itē. ℞. medullas ossiū cerasoꝝ
psicoꝝ: ⁊ terre ⁊ cū aq̄ cal'a exp̄mas: ⁊ cola per peciā ⁊ cuz
sirupo violato da bibere. Alias potiones ex alys simpli-
cibus ꝯficias. ¶ Cōfectio. ℞. centauree. karui. añ. ʒ. i. col-
loquintide. ʒ. ʃ. seminū portulace. ʒ. i. radicis granatoruz:
myrti. añ. ʒ. i. ʃ. radicis enule exiccate. ℈. y. zuc. lib. iiy. et
cū aq̄ endiuie fiat ꝯfectio. Ex eius pulueribꝰ electuariuz
cōponere poteris. ¶ Puluis. ℞. farine lupinoꝝ. ʒ. y. san-
donici. ʒ. iiy. fiat puluis cribratus: ⁊ cū melle ꝯficiať: ⁊ dē-
tur. ʒ. y. cū aq̄ vel vino mane: vel minꝰ vt supra. ¶ De pil-
lulis diceť in sequēti pticula. ¶ Enema. ℞. cētauree mi-
noris. M. i. corticū radicis mori: lupinorū: enule. añ. ʒ. y.
prassy. M. i. buliant in aq̄ mō p̄dicto: ⁊ fiat enema mane
⁊ sero. sil'r ex lacte addito pauco centauree. ¶ Supposi-
toria cum his ⁊ melle cōficiātur.

¶ Ea vero que extrinsecus administranť: sunt vnctiōes:
emplastra: embroce: cathaplasmata: epithima: saccli: bal-
nea. ¶ Unctio. ℞. absinthy: abrotani: mente. añ. ʒ. v. col-

loquintide: centauree minoris: semis vrtice agarici. an̄. ℥.ß. aloes cabalini. ℥.ij. aceti fortis expressi de pane assato ℥.ß. cere q̄d sufficit. ¶ Itē aliđ expertū. ℞. folioꝝ persici granoꝝ lupinoꝝ: absinthij. an̄. M.ij. terantur fortiter ⁊ fiat puluis: cui addat̄ aloes cabalini: colloquintide. an̄. ʒ.i.ß. terre sigillate. ʒ.ß. aceti fortissimi exp̄ssi de pāe asso. ʒ.ij.ß. cere q̄tū sufficit: ⁊ fiat vnguentū: ⁊ vngat̄ vēter inferior. ¶ Ex eisdē pōt fieri emplm̄: vt. ℞. foliorū persici: granoꝝ lupinoꝝ: absinthij. an̄. M.i. aloes cabalini: colloquintide. an̄. ʒ.i.ß. bulliāt in aq̄ ⁊ aceto. an̄. ⁊ sup̄ vmblicū ⁊ renes cū fasia liga. ⁊ statim educit viuos ⁊ mortuos p̄batū. Itē centaurea decocta in oleo de p̄sicis ⁊ sup̄ vmblicū emplastrata expertū. ¶ Itē emplastrat̄ vēter ex melle si sine febre fuerit: ⁊ cū lacte si fuerit febris. ⁊ post horā pulueriza desup̄ aloē cabalinū ⁊ puluerē colloḡntide: ⁊ miraberis effectū. ¶ Aliud emplm̄. ℞. farinā lupinoꝝ: ⁊ git: aloes parū: ⁊ scamonee paꝝ: ⁊ distēpera cum succo absinthij ⁊ abrotani: ⁊ felle tauri: ⁊ superpone ventri. ¶ Itē fel bouinū cū radicib⁹ cucumeris agrestis bn̄ tritis: vmblico superpositū: occidit ascarides ⁊ ventrē laxat. ¶ Itē prassiū: absinthiū: centaurea: ⁊ lupinoꝝ farina ī aceto forti cocta ⁊ vmblico posita ipsos necat. ¶ Itē ℞. absinthiū: marubiū: folia persici: git: aloes: aceti paꝝ: ⁊ cū farina lupinoꝝ fac emplm̄ ⁊ suppone ventri. Cōsilr̄ de alijs alia fac empla. ¶ Et scias q̄ remedia q̄ cōferūt lumbricis cōferūt ⁊ cucurbitinis ⁊ eō. sed alr̄ ⁊ alr̄. vt ex dictis pȝ. Sunt tn̄ q̄dā practicantes q̄ p̄cedūt cū his q̄ dicta sunt in cura lūbricoꝝ: ⁊ eo ordine: sed saluo semp̄ meliori iudicio nō parūper errant. ¶ Ex his fiat cathaplasma vt supra. Silr̄ de epithiate sup̄sedeo vt supra. ¶ Embroca. ℞. panē assū in aceto forti bn̄ mollificatū ⁊ exprime p̄ peciā: ⁊ cū liquore misce succū absinthij: sisimbrij ortensis: succi folioꝝ p̄sici: p̄sicarie: cētauree: aristologie longe: ⁊ cū oleo modico ⁊ aceto ponant̄ oīa in olla ad buliendū: ⁊ facta ebulitiōe asperge puluerē aloes cabalini: ⁊ colloḡntide. an̄. ʒ.ij. fellis tauri. ʒ.i. pulueris lupinorum ʒ.i.ß. ⁊ misce ⁊ peciā infusā: aut spongiā sic calidā super vmblico pone: ⁊ miraberis. Ex alijs alias cōfice. ¶ Sacculi balnea silr̄ ex his fieri pn̄t: ⁊ q̄ datus ē supra modus cōponendi ea: ne longus videar his paucis te cōtētū volo.

De medicinis

interficientib⁹ paruos. ¶ Parui ēt īterfici pn̄t eodē modo ⁊ ordine q̄bus supra: sed q̄ alia via meli⁹ citius faciliusq̄ curari possunt iudico hos ordines ⁊ modos nō pretermitti. Scias tn̄ q̄ ea que dicta sunt in cura cucurbitinoꝝ cōferunt iuuamēto manifesto in cura hoꝝ paruoꝝ. vn̄ q̄dam ex solo suffumigio ex sticados marino per inferi⁹ facto a paruis curat⁹ est. vn̄ in hoc casu suffumigia p̄ īferi⁹ facta mirabilr̄ cōferūt. ¶ Duo sunt q̄b⁹ p̄ncipalr̄ curant̄: enemata. s. ⁊ suppositoria. ¶ Clistere paruos īterficiens. ℞. aq̄ salse: succi folioꝝ p̄sici: decoctiōis radicū mori: corticū granatoꝝ. an̄. ℥.i. aloes. ʒ.i.ß. olei onfancini. ℥.i. ⁊ valȝ p̄prie q̄n adest caliditas. ¶ Aliud. ℞. aq̄ ordei. lib.ß. pulpe colloḡntide: aloes. an̄. ʒ.i. olei. ℥.i.ß. Item ad h̄ valȝ yera q̄libȝ cū aq̄ gramis: ⁊ siliginis clisterizata. Cōsimilr̄ cōponas alia ex simplicib⁹ valentib⁹ ɔ̄ cucurbitinos. Itē cōferunt vt dictū est aq̄ salse clisterizate: ⁊ silr̄ in q̄bus ponit̄ nitruȝ: sȝ tūc custodiat̄ anus vt nō p̄ueniat ad tenasmonem cū suppositorijs facientibus ad hoc. ¶ Suppositoria sint ex melle: yera galieni: aloe: pulpa colloquintide: ⁊ de ex alijs iaȝ dictis. Itē accipiat̄ radix enule recentis: ⁊ ea fiat suppositorium: deide aspergat̄ aloe ⁊ supponatur. ¶ Item fiat suppositoriū ex lardone recenti: aut salso: ⁊ melius: ⁊ sit longū ⁊ in extremitate liget̄ fortiter filo lōgo ⁊ imponat̄: ⁊ cū per horā steterit trahe filū postq̄ trahes suppositoriū vermib⁹ plenum: sicq̄ renouabis e.. ʒ: ⁊ post horā fac vt dcm̄ est. ⁊ curabit̄ eger indubie si deus voluerit. ¶ Itē ɔ̄fert inunctio loci cū oleo de p̄sicis: vel amigdalis amaris: aut lotio eius cū aq̄ ruthe: vel absinthij: vel p̄sicarie. Itē iunctio fiteris cū felle vaccino ex ⁊ itus ɔ̄fert manifeste. Et h̄ vt operi p̄hico pertinet.

De cura

per incantatiōes ⁊ breuia. ¶ Fit tn̄ cura vermiū apud nō paucos breuib⁹ ⁊ incātationib⁹: q̄b⁹ hoꝝ tāta inest fiducia: vt oīa alia ⁊ experimēto: ⁊ rōne corroborata spernāt: asserentesq̄ p̄hycos experientijs ac scia graues pueroꝝ passionē q̄d q̄ȝ minimū cognoscere: sed hos īter vulgares cōnumero: ⁊ si c.. litteris ac dignitatib⁹ affluāt: sȝ vt q̄n cū his ludere possis h̄ subscribā breuia ⁊ incantationes vulgari opinione firmata. ¶ Breue cōe + In nomine patris + ⁊ filij + ⁊ spiritus sci + Amē. + Lubrica lubricaria q̄ es infra corp⁹ ⁊ aīaȝ si es massa cito reuertaris in aquā: ⁊ si nō es massa citius te destinas Amē. + Job + Job + Job + Libera dn̄e famulū tuū talē a vermib⁹: ⁊ a fauonib⁹: ⁊ ab oī īfirmitate Amē. + xp̄s vincit + xp̄us regnat + xp̄us imperat + Amen. + v + v + H + + + + + alibua + corobant̄ + tion + sen + otiopa + fac ip̄m susp̄ēdi ad collū pueri p̄ aliū virginē: ⁊ dicat interiȝ q̄ suspendit puer tres pater noster: ⁊ tres Aue maria ob reuerētiā dei: ⁊ gloriose Marie: ⁊ sancti Job. ¶ Aliud scribe in carta virgine ⁊ liga ad collū pueri + Alibua + zorobant̄ + tion + son + atiopa + fiat vt supra. Incantationes.

¶ Abrobra + arabrū + forā + brotōtoniū + Scribe h̄ verba in ligno aut vitro ⁊ p̄mittas ea siccari: ⁊ cum sicca sunt ablue ea cū vino aut aq̄: ⁊ da bibere patiēti: semper dicēdo Pater noster ⁊ aue Maria ter cū signo crucis: et hoc tribus diebus de mane. ¶ Aliud + Lūbrici + colubri maledicti + sicut venistis + cū vento + ita + ite + ad mare + bibite + aq̄s salsas + ⁊ nō stetis + ampli⁹ + in corpore + talis + Signat̄ sero an̄q̄ sol tendat ad occasum: ⁊ semp̄ fac crucē supra vmblicū pueri: ⁊ facias tribus sero: ⁊ dicas ⁊ dicere facias oīb⁹ q̄ ibi sunt ter Pater noster ⁊ ter Aue maria ad honorē dei ⁊ sancte trin..atis: ⁊ sancti Job. ¶ Aliud + Aputis + Apustarijs + delocis + maiorib⁹ + lucis + ⁊ feris + Dicas h̄ v̄ba in aure pueri dextra an̄q̄ comedas: ⁊ scribas h̄ v̄bū in vngula pedis dextri. Job: ⁊ dū scribis dicas h̄ v̄ba + Uerbū p̄ris + ⁊ fac. i. + fili⁹ patris + ⁊ fac o + redēptor mūdi miserere nobis + ⁊ fac. b. + Et dixit mihi q̄ me docuit se habuisse ab illustri p̄ncipe seniori duce Mediolāi. ¶ Aliđ + In nomine patris ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti Amen. + Sicut Job vermes habuit: ⁊ si habuit mortui sunt p̄ misericordiā dei. vn̄ q̄ vermes h̄n̄t sic moriant̄: ⁊ in aq̄ efficiant̄ in virtute dei: dicat̄ mane in aure pueri dextra ter. ⁊ fac p̄sonā tenētē patiētē in brachijs dicere ter Pater noster ⁊ Aue maria: ad honorē dei sancte trinitatis ⁊ sācti Job. ¶ Itē scribe sup̄ vngula pollicis pedis dextri + Job + in vētre + vermes + in fronte + habuit + In noīe p̄ris ⁊ filij: oīa vt supra. ¶ Aliud cōe ⁊ p̄ncipale. Ac..pe vnū bacile aut catinū plenū aq̄: ⁊ vnā cazolā ferreā in q̄ ponātur carbones ingniti: deide p̄ȳce in dicta cazola q̄titatē quā volueris plūbi: ⁊ fac ɔ̄tīue sufflare ne carbones extiguant̄: ⁊ tā diu q̄ plūbū liq̄fiat: deide pone bacile aut catinū supra caput pueri: ⁊ cazolā sup̄ bacile aut catinū: postea dicas ⁊ dicere facias oīb⁹ q̄ ibi sūt ter Pater noster: ⁊ ter Aue maria ad honorē sancte trinitatis ⁊ sci Job. postea dicas ter īfrascripta v̄ba: signando semp̄ dcās res cū cruce + Increat⁹ pater + Increat⁹ fili⁹ + Increat⁹ sp̄us scūs + Etern⁹ pater + Etern⁹ filius + Eternus spiritus scūs + postea cū cazola fac signū crucis sup̄ aquā: ⁊ dicas

ad honorē dei: ⁊ toti⁹ curie celestis ⁊ bti Job: ⁊ funde plūbū in aq̄ faciēdo crucē in aq̄ cū dcō plūbo: ⁊ h̄ facias de mane cū sis ieiun⁹: ⁊ signa pueꝝ trib⁹ vicib⁹: ⁊ liberabit̄ si de⁹ voluerit. Et h̄ de icātatiōib⁹ ⁊ breuib⁹ sufficiāt: q̊ꝝ v̄ba venerari debem⁹ ⁊ si nālib⁹ nō cōsonēt ⁊c̄. Nota tñ ꝙ in his icātatiōib⁹ nō paꝝ latet piculū aīe: ⁊ iō ea relinq̄ ⁊ eos delude: qui ea sequunt̄: ⁊ tāquā sortilegys habeas: quos multum despicio.

De medicinis solutiōe vermes educentibus.

¶ Tertia res cōplet̄ medicinis ventrē soluentibus: ipsosq̄ꝫ educentibus ad extra: quarū quedam simplices: quedaꝫ cōposite.

¶ Maxime simplices vermes educētes sunt. Absinthiū: pill'e ex eo facte. Aloes in oēꝫ modū admīstratiōis. Aleū vt supra. Attriplex: semē ei⁹ bibitū. Agaricū bibitū. Cētaurea vt supra. Collogntida. Cartam⁹. Epithimū: vt supra Enula: succ⁹ ei⁹ vt supra mirabil'. Fel tauri. Grana nil. vt supra. Nasturciū: nigella: vt supra. Oleū in quātitate bibituꝫ iterficit ⁊ educit eos. Oleū onfancinū educit cucurbitinos. Polipodiū. Semētina siue santolina vt supra administrata. Et breuiter oēs me^c laboriose educētes a mesue i suo de ꝯsolatiōe scripte. Inter q̄s. A. auctate antiq̊ꝝ de yreos mētionē fac̄. Sꝫ oīb⁹ melior ē aloes: qm̄ mortificādo ⁊ sine nocumēto educ̄ eos. Et de his laboriose soluētib⁹ nō cures: cū de bn̄dictis ad tui ꝓpositū h̄re poteris. ¶ Nōndū ꝙ lꝫ lac ⁊ h̄ꝰ dulcia ⁊ vnctuosa nō educāt vermes: sūt tñ cā dispositiua vt educāt̄: q̄re eoꝝ imissio ꝑ clistere: aut iunctio fiteris: aut ꝑtiū ei⁹ ē cā descēsus eoꝝ ad locū expulsiōis. Cōsil'r dicēdū de alys amaris nō educētib⁹: sup stōm aut vētrē positis: q᷑ sui amaritudīe fugāt v̄mes ad expulsiōis loca. Lac ⁊ aliō dulce in magna q̄ꝫtitate sūptū ē cā mortis eoꝝ ⁊ remissiōis accn̄tiū maloꝝ.

¶ Medicine cōposite sūt yera q̄libꝫ: ⁊ ꝑcipue. H. ¶ Iteꝫ ℞. scebe: absinthy. an̄. ʒ. iy. pulpe collogntide. ʒ. y. sal' idi: sauic. i. sumat̄ cuꝫ aq̄ mell'. ʒ. ß. vel circa. Et q̄ꝫuis ista sint multū vtilia: tñ q᷑ m'ltū horrida sūt nō curabis de eis cū alia h̄re poteris ꝙ ⁊ de alys supra positis h̄ꝰ intelligas: q̄ apposui vt videar vigillasse vt debui. ¶ Iteꝫ. ℞. cimini: nitri: fenugreci. an̄. aur. y. ¶ Itē nitri: pipis: cordumeni. an̄. ꝑtes eq̄les. ei⁹ dosis sit. a. ʒ. ß. vsq̄ꝫ ad. ʒ. i. ¶ Itē cimini idi: masticis: granoꝝ lauri. an̄. cōficiant̄ cū melle: ⁊ sit dosis in mane coclear. ß. vel circa: ⁊ tātūdē i sero ⁊ qn̄ꝫ additur enula. ¶ Itē pill'e de absinthio vt dcm̄ ē. ¶ Iteꝫ. ℞. medulle cassie fistule. ʒ. ß. dissoluat̄ cū. ʒ. iy. aq̄ decoctiōis turbit in adult]: ⁊ collet̄ ⁊ det̄ an̄ diē. Pueris v̄o. ʒ. y. cuꝫ ʒ. y. aq̄ decoctiōis nucleoꝝ ꝑsicoꝝ vel amigdalaꝝ amararū. ¶ Itē pill'e de reubarbaro. ¶ Itē. ℞. turbith: lupini: amari. an̄. ʒ. iy. sicle. ʒ. i. sal' nit. costi amari: calamēti: poly. an̄. ʒ. v. fac puluerē ⁊ pueris da cū idromelle. ʒ. ß. v'l circa: ⁊ adult] pl's hec ad ascarides: ⁊ lūbricos sūt maxīe ꝯferentia. Paruis v̄o magis enemata ⁊ suppositoria. ¶ Clistere cū aq̄ ⁊ sale: aut cū aq̄ cal'a: ⁊ nitro. Et clistere forti⁹ ex centaurea: cartamo. ysopo: pulpa colloquintide: ⁊ baurach. Et ex eis q̄ colligūt eos i ano ē caro pinguis solida: vt lardo vt supra. ¶ ℞. medulle cassie fi. ʒ. ß. dissoluat̄ cū. ʒ. iiy. decoctiōis turbith addita. ʒ. ß. aloes: ⁊ clisterizetur. ¶ Itē. ℞. yerapi. ʒ. y. pulpe collogntide. ʒ. i. aq̄ decoctōis absinthy. ʒ. iiy. olei. ʒ. i. salis paꝝ ⁊ fiat enema. ⁊ h̄ de ꝯpositis. ¶ Quartā ⁊ vltimā rē ꝯplēt diuerse medicīe f'ꝫ diuersitatē accn̄tiū cōcomitātiū: ex q̄b⁹ ē febris: q̄re oꝫ tūc vt admīstres fr̄a: vt semē portulace: granata ⁊c̄. ad intra. Ad ex̄ v̄o vt vermicularis. Int⁹ ⁊ ex̄ vt acetū. sil'r coriandrū ꝑparatū: attriplex ⁊ silia. ¶ Itē cōtinue iungant̄ ex oleo violaceo dorsa eoꝝ: ⁊ nō ꝑtermittat̄. Et nō administrescal'a v'l fr̄a nisi moderate: ⁊ h̄ i cibis ⁊ potib⁹ vt exigit dispositio. ¶ Et cū ex fluxu vētris d̄bilitant̄: nec̄e est vti his q̄ velociter nutriūt cū fortitudine: vt aq̄ carnis: ⁊ alia q̄ sūt boni chimi: ⁊ maxīe in pueris. Iteꝫ cibent̄ ante motū v̄miū: vt iueniētes nutrimētū nō iferāt nocumētū corpori. Estq̄ꝫ mot⁹ eoꝝ pl'm sero ⁊ mane. ¶ Et ordinet̄ cib⁹ eoꝝ vt sit pauc⁹: ⁊ ꝑmixt⁹ aliq̄b⁹ iterficiētib⁹ stipticis cōfortātib⁹: ex q̄b⁹ ꝓp̄e ē sumach: mirt⁹: coriādrū ⁊ sil'ia: Cōfortāt. n. stōm ⁊ excitāt appetitū. Et si timet̄ ꝙ cadat ꝯfortabis stōꝫ cū epithīatib⁹ ⁊ empl'is in q̄b⁹ ē stipticitas ⁊ iterfectio: ⁊ eductio suauis ñ d̄yciēs v̄tutē: ⁊ ꝓp̄e st̄ aloe: absinthiū: ⁊ pill'e facte ex eis cū succo citōioꝝ v'l mēte ⁊c̄.

¶ De ꝓnosticis a vermibus sumptis. CAP. V.

Semper malū signū est qn̄ v̄mes in febrib⁹ apparēt: q᷑ sign̄ant lesionez ꝑtis: ⁊ corruptionē m̄ae peccātis. Itē q᷑ sūt ex toto gn̄e ꝑter nāꝫ: v̄mes tñ i febrib⁹ tripliciter appere p̄nt. i p̄ncipio. s. me°. aut fine.

¶ Uermes in p̄n° appentes si viui sūt: sūt malū signū. significāt. n. m̄āꝫ febris pestiferā ⁊ venenosaꝫ: a q̄ fugiūt. si mōtui bonū: q᷑ sign̄ant ꝙ sint ex mūdificatione. ¶ Uermes i me°. appētes sꝑ st̄ malū signū: siue viui siue mortui: febris. n. concomitās v̄mes sꝑ malū: q᷑ ꝯsumit nutrimentū v̄mib⁹. vn̄ mouent̄ ad q̄rēdū ipꝫ: ⁊ figunt̄ in itestinis: ⁊ affligūt h̄n̄tes eos valō. Et iā rettulit mihi q̄dā se vidisse eos ꝑforasse ventrē vt supra. 2°. q᷑ augmentāt putredinē: ex q̄ gn̄ant̄. 3°. q᷑ iflamant̄ v̄mes ⁊ calefiūt: ⁊ angustiātur: ⁊ ita magis mouent̄. vnde patiēs magis molestatur.

¶ Uermes in fine appentes si viui sūt bonū signū: quia significāt corpis mūdificationē ⁊ fortitudineꝫ v̄tutis ad eā: si mortui malū: qm̄ ex malitia videt̄ eē m̄ae: sil'r eorū exit⁹ cū egestiōe si viui sūt bonū. ¶ Et ꝑui q̄deꝫ sūt minus nociui: qm̄ sūt a p̄ncipys elōgati: ⁊ qm̄ apti sūt: vt cuꝫ fece expellant̄: sꝫ si magni fiāt sunt oībus deteriores: qm̄ ex deteriori m̄ā existūt: iō in eoꝝ expulsiōe ē festināduꝫ. longi sūt post ipsos min⁹ nociui: q᷑ nō sunt ex m̄ā ita putrida sic̄ cucurbitini. Cucurbitini igit̄ alys sūt d̄teriores. Siq̄s vellet possꝫ ꝓbabil'r defenderelōgos cucurbitinis deteriores fore. vt ꝯparatōe fcā iter nocumentū: q̄ð seq̄t̄ ex malitia putredis cucurbitīoꝝ: ⁊ q̄ð seq̄t̄ ex ꝓpingtate longoꝝ ad p̄ncipalia: vt ꝙ pl'iuꝫ noceāt sua ꝓpingtate: q̄ꝫ ascarides sua malitia m̄ae. Sicq̄ꝫ suo mō de his q̄ in stōaco cōcreant̄. Sꝫ signa hoꝝ supposita cōsideres. ¶ Exitus v̄miū cū san^c ꝑ secessum malū: indicāt. n. nocumētuꝫ magnū in corpe ⁊ in itestinis. ¶ Exit⁹ v̄miū cū vōitu signū malū: significāt. n. stōm mal' h̄uorib⁹ g̃uari. ¶ Cū videris pueꝝ anhelare freq̄nter: eiusq̄ꝫ anhelitū fr̄ꝫ séseris ⁊ corp⁹ ei⁹ tumefieri: seq̄nti die moriet̄. ¶ Si approximaueris digitū oculo ei⁹: ⁊ oculū palpitādo nō claudat ē signuꝫ mortis ꝓxime. Et h̄ pauca de pronosticis tibi sufficiāt. Nā signa ꝓnostica q̄ mortē ex v̄mib⁹ ꝯsequunt̄: morteꝫ ⁊ aliā q̄ ex alys cāis fit ostēdūt. Iōq̄ꝫ si ad plenum te iformare vellē nimia ꝓlixitate: alienaq̄ꝫ nr̄o ꝓposito immiscuisse icreparer: q̄ de re te obsecro his paucis ꝯtēt⁹ sis.

¶ Et sic feliciter tractat⁹ de vermib⁹ explicit. Deo gr̄as.

¶ Canonice Michaelis Sauonarole de febrib⁹: pulsib⁹: vrinis: egestionibus: balneis: ac de vermib⁹ Finis.

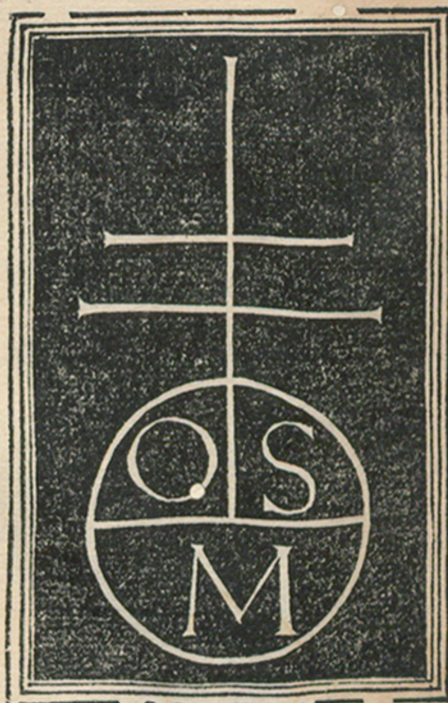
¶ Impresse Venetys Mandato ⁊ Expensis Nobilis viri Domini Octauiani Scoti Ciuis Modoetiensis. Per Bonetum Locatellum Bergomensez Decimo Kalendas Decēbres. MCCCCXCVIII.

Registrum

AA
¶ Canonica Michaelis
¶ Canonica de
principium particulare
inconclusa omotena
BB
cineratur. exempli
Euforbium.
tatur: et non vera
¶ De accidentibus
CC
liget succus cucumeris
flebotomiam: hoc
tur virtutis debilitas:
violarum. ℥. iiij. et per
DD
¶ De profunditate somni.
calida panis infusus
putrefacto vt quasi
scdm tempora
EE
peramenti: vt hec sit
qua euacuatio sanguinis:
tantum processerunt
nis narium conualescet:
FF
rissimo sciendum quod
maiorem aut minorem.
et feniculi ana. et ita
ptis resoluuntur in

GG
apparitionem signorum
pitulum. et compone.
ueniet ad incendium:
nam. Ita quod quando
HH
cumferentiam antequam
℥. i. s. aque feniculi
laria scribere: ne
flegmaticarum: cum
II
et huiusmodi: que habent
tio subtilis et ingrossat
¶ Tempore autem
nistrabis digestiua
KK
ti. quidam addunt
raro etiam bis.
earum adinuicem: et
in quantitate significationes
LL
Tertium ab essentia
citatis. Unde princeps.
sorum nominate ab
nec totaliter impotens
MM
gitur vel coartatur
guinea sic non reperit.
tempora. s. a principio
¶ Sed quia infinitis

NN
quies significat egritudinem
quali non naturali.
bulentiam concurrunt
erit rubicundior cum
OO
¶ Pro ista vide responsionem
¶ Michaelis Sauonarole
rehumectans feces.
PP
¶ Capitulum primum
nocet: quoniam calor
latarum et debilium
tas complexionis
QQ
salita maris mortui:
desiccantium conglutinantium
catiue: qua ex re
actum conficiebat
RR
norum: vt colico
eam bibere se nares
ticularibus membris
aqua balnei vt experientia
SS
¶ Ad zanardum cambiatorem
videmus mori ante
cis gariofilorum
FINIS.

ad scabiem

℞ aq. citrina lib 3

salis comunis 3 1.s.

solimati 3 j

bulliat hec omnia simul ad ignem usque ad consumptionem medietatis

deinde addatur succus duorum arancior(um)

et tres uncias aq. rosar(um)

Reg.º Completo
G. . O